

PROGRAMY A PROJEKTY

REGIONÁLNYCH ÚRADOV
VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V SR

I. POLROK 2016

-
odpočet plnenia

JÚL 2016

© VYPRACOVAL ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Odbor organizačno - dokumentačný

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Banskej Bystrici**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

MUDr. Kvetoslava KOPPOVÁ, PhD. – vedúca oddelenia

Oddelenie HŽPZ RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sa v I. polroku 2016 podieľalo ako riešiteľ na plnení šiestich úloh Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2016 a ďalšie roky; z toho dvoch úloh pre odbor HŽPZ (úlohy 1.1 a 1.2) a štyroch úloh (7.1,7.2, 7.8, 7.9) odboru Objektivizácie faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF). Plnenie bolo nasledovné:

Plnenie bolo nasledovné:

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Akčný plán pre životné prostredie a zdravie NEHAP IV. má stanovené a schválené štyri regionálne prioritné ciele. RÚVZ Banská Bystrica sa podieľa na plnení troch z týchto cieľov:
- Chrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami kontaminovanej vody. Zabezpečiť prístup k zdravotne bezpečnej pitnej vode, k sanitácii a tiež sledovanie kvality vôd na kúpanie.

Na dosahovaní tohto cieľa sa oddelenie HŽPZ podieľa systematickým štátnym zdravotným dozorom nad verejným zásobovaním pitnou vodou a vodou na kúpanie, ako i monitoringom kvality pitnej vody u spotrebiteľa, navrhovaním a prijímaním opatrení pri zistení nevyhovujúcej kvality vody a informovaním verejnosti s využitím prevádzkovaných informačných systémov Pitná voda a Voda na kúpanie.

K zvýšeniu odbornosti posudzovania a hodnotenia kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a vody na kúpanie prispieva i zriadenie odberovej skupiny na odber vôd na oddelení HŽPZ, ktorá vykonáva už druhý rok akreditované odbery vôd pre všetky oddelenia RÚVZ i v rámci expertíznych činností v Banskobystrickom kraji.

- Prevenčia a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečistením vzduchu vo vnútri aj vonku a tým zníženie chorobnosti a úmrtnosti z dôvodu akútnych aj chronických respiračných ochorení.

Za najzávažnejšie z hľadiska vplyvov na zdravie sa vo voľnom ovzduší v súčasnosti považujú dve látky: jemné prachové častice a prízemný ozón. Vedúca oddelenia je kontaktnou osobou pri prijímaní opatrení pri zistení výskytu prekročenia informačného alebo výstražného hraničného prahu ozónu za Banskobystrický kraj. Prijíma elektronické hlásenia o koncentráciách ozónu a prekročení uvedených prahov ozónu a v prípade ich prekročenia spolupracuje so samosprávami a poskytuje informácie o zdravotných účinkoch ozónu a spôsobe ochrany zdravia dotknutej populácie.

V prvom polroku 2016 nebol nahlásený signál „Upozornenie“ na možnosť výskytu smogovej situácie, ani informácia o zistenom výskyte prekročenia informačného hraničného prahu ozónu na území Banskobystrického kraja.

- Zameranie sa na zníženie výskytu nádorových ochorení kože

Na dosahovaní tohto cieľa sa oddelenie podieľa výkonom štátneho zdravotného dozoru a posudkovej činnosti v soláriách, kde sa dôsledne vyžaduje vykonávanie meraní UV žiarenia a dodržiavanie stanovených limitov UV žiarenia.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Slovenská republika ratifikovala Protokol o vode a zdraví v roku 2001, v súčasnosti boli pripravené aktualizované národné ciele SR, ktoré majú byť v súlade s Plánom práce na roky 2014 – 2016, ktorý bol prijatý na stretnutí zmluvných strán Protokolu, ktoré sa uskutočnilo 25.11. - 27.11.2013 v Oslo. Aktualizácia národných cieľov ktorú z poverenia vlády SR pripravil rezort zdravotníctva a rezort životného prostredia – Národné ciele SR III. bola schválená Vládou SR.

Národné ciele SR III. majú stanovených 12 konkrétnych cieľov, s určením inštitúcií zodpovedných za ich implementáciu. RÚVZ Banská Bystrica, oddelenie HŽPZ sa podieľa na plnení 4 zo stanovených cieľov, konkrétne:

- Zlepšenie kvality a zdravotnej bezpečnosti pitnej vody.

Praktickou aplikáciou a uplatnením tohto cieľa Protokolu o vode a zdraví v podmienkach RÚVZ Banská Bystrica je plnenie projektu „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“. Hlavným cieľom projektu je zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody a ochrana verejného zdravia pred nežiaducimi účinkami vedľajších produktov dezinfekcie. V rámci tohto projektu na základe pravidelného sledovania kvality pitnej vody verejných vodovodov Kordíky a Osrblie - Hronec, rozšíreného o sledovanie ekotoxicity bola v prvom polroku 2015 schválená skúšobná prevádzka týchto verejných vodovodov bez zabezpečovanie dezinfekcie chlórými prípravkami. Skúšobná prevádzka verejného vodovodu bez dezinfekcie chlórými prípravkami v I. polroku 2016 pokračovala vo verejnom vodovode Osrblie – Hronec, vo verejnom vodovode Kordíky bola prevádzka bez dezinfekcie chlóróm na základe žiadosti prevádzkovateľa vodovodu ukončená a vodovod je prevádzkovaný v pôvodnom režime.

- Zníženie zdravotných rizík spojených s kvalitou vody na kúpanie.

K plneniu tohto cieľa RÚVZ Banská Bystrica prispieva systematickým výkonom štátneho zdravotného dozoru nad kvalitou vody na kúpanie, aktualizáciou údajov v informačnom systéme o vode na kúpanie a poskytovaním informácií verejnosti.

V záujme zlepšenia kvality prevádzkovania kúpalísk v prvom polroku 2016 pracovníci oddelenia vypracovali študijný materiál „Odborná spôsobilosť na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení na umelých kúpaliskách“ určený pre uchádzačov o získanie odbornej spôsobilosti. Materiál je zverejnený na web sídle RÚVZ a je využívaný na odbornú prípravu na získanie odbornej spôsobilosti pracovníkmi umelých kúpalísk nielen zo spádového územia RÚVZ.

- Zmapovanie výskytu enterovírusov vo vodách na kúpanie.

K naplneniu tohto cieľa oddelenie HŽPZ prispieva plnením úlohy 7.8.

- Sledovanie vývoja vodných plôch ovplyvnených rozvojom cyanobaktérií

K naplneniu tohto cieľa oddelenie HŽPZ prispieva plnením úlohy 7.1.

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Projekt vychádza z akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR, regionálny cieľ: Chrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami kontaminovanej vody. Snahou je zabezpečiť sledovanie kvality vôd na kúpanie.

Oddelenie HŽPZ v rámci plnenia tejto úlohy zabezpečuje odber vzoriek povrchovej vody a vodného kvetu z vodárenských nádrží Turček, Hriňová, Klenovec, Málinec a odber vzoriek surovej a upravenej vody z úpravní vôd pri týchto vodárenských nádržiach na stanovenie cyanobaktérií, akútnej toxicity a ďalších vybraných biologických ukazovateľov.

V I. polroku 2016 boli v mesiaci jún odobraté 4 vzorky povrchovej vody zo 4 vodárenských nádrží, 4 vzorky surovej vody a 4 vzorky upravenej vody zo 4 úpravní vôd.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Projekt vychádza z akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR, regionálny cieľ: Zabezpečiť prístup k zdravotne bezpečnej pitnej vode, sanitácii a tiež zabezpečiť sledovanie kvality vôd na kúpanie.

Oddelenie HŽPZ sa na plnení úlohy podieľa zabezpečovaním akreditovaných odberov na vyšetrenia legionel a améb v zariadeniach kúpalísk, z bazénov s vodnými atrakciami, pri ktorých vznikajú vodné aerosoly. V prvom polroku 2016 bolo v rámci projektu odobratých 11 vzoriek na stanovenie legionel a améb vo vodách na kúpanie odobratých z bazénov s vodnými atrakciami. Prítomnosť *Legionella sp.* bola zistená v 1 vzorke odobratej z vírivého bazéna v Saunovom svete, ktorý sa nachádza vo vyčlenených priestoroch Krytej plavárne v meste Banská Bystrica (v opakovane odobratej vzorke vody po vykonaných opatreniach na zlepšenie kvality vody nález *Legionella sp.* nebol zistený).

7.8 MONITORING VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR, SZU Bratislava

Projekt vychádza z akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR, regionálny cieľ: Chrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami kontaminovanej vody. Snahou je zabezpečiť sledovanie kvality vôd na kúpanie.

Pracovníci oddelenia HŽPZ RÚVZ Banská Bystrica zabezpečujú v rámci tejto úlohy odber vzoriek vody z vodných nádrží. Vykonávajú prípravu na odber vzoriek z vodných nádrží a jazier Ružiná, Veľké Kolpašské jazero, Vindsachtské jazero a Počúvadlianske jazero. Ďalej zabezpečujú komunikáciu s jednotlivými oddeleniami HŽPZ v Lučenci a Žiari nad Hronom, ako aj komunikáciu s laboratóriami RÚVZ Banská Bystrica a ÚVZ SR Bratislava.

Plnenie tejto úlohy bude zrealizované v II. polroku 2016.

7.9 VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava, hl. m. SR, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Banská Bystrica

Projekt vychádza z akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR, regionálny cieľ: Zabezpečiť prístup k zdravotne bezpečnej pitnej vode a k sanitácii, názov aktivity: Zlepšovanie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody.

Oddelenie HŽPZ na základe schváleného projektu a podpísanej zmluvy o spolupráci (ÚVZ SR, Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, RÚVZ) je samostatným riešiteľom projektu v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica. Úlohy vyplývajúce z projektu sú plnené v rámci schváleného harmonogramu.

V prvom polroku 2016 bolo realizované:

Zo sledovaných verejných vodovodov Kordíky, Osrblie, Hronec bolo odobratých v I. polroku 2016 pracovníkmi odd. HŽPZ celkom 48 vzoriek vody (Kordíky – 7 odberových miest – 14 vzoriek, Osrblie – 7 odberových miest – 21 vzoriek, Hronec – 4 odberové miesta – 13 vzoriek). V jednej vzorke odobratej z vodojemu Kordíky bol zistený nález živých organizmov a v jednej vzorke odobratej z vodojemu Osrblie bol stanovený nález *Clostridium perfringens*. Ďalších 46 vzoriek odobrali z týchto verejných vodovodov pracovníci StVPS a.s., Banská Bystrica (v 1 vzorke z VDJ Osrblie – nález koliformných baktérií, v 1 vzorke z budovy OÚ v Osrblí – nález enterokokov).

Na stanovenie akútnej ekotoxicity bolo odobratých 16 vzoriek vody a ani u jednej nedošlo k prekročeniu limitnej hodnoty 30 % účinku na všetky 3 skúšané organizmy.

Do sledovania v rámci tejto úlohy boli v roku 2016 zahrnuté aj verejné vodovody Jasenie-Predajná-Nemecká (úprava vody – zvýšené hodnoty arzénu v surovej vode, dezinfekcia vody chlórdioxidom) a Čierny Balog (zdroj vody – povrchový tok, úprava vody filtráciou a ozonizáciou – zákal, dezinfekcia vody chlórdioxidom).

Z obidvoch vodovodov bolo v I. polroku 2016 odobratých po 6 vzoriek vody surovej, po úprave a pitnej po dezinfekcii. Vzorky vody boli odobraté aj na stanovenie ekotoxikologických ukazovateľov.

Limitná hodnota 30 % toxického účinku bola prekročená u kôrovca *Thamnocephalus platyurus*, ktorý je primárnym konzumentom biomasy až po dezinfekcii vody chlórdioxidom v 6 vzorkách odobratých z vodojemu Predajná, z budovy OÚ v Predajnej, z potravín v obci Nemecká, časť Dubová, z vodojemu Čierny Balog, z potravín v obci Čierny Balog, časť Dobroč a z potravín v obci Čierny Balog, časť Pusté.

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

MUDr. Jarmila BELÁKOVÁ – vedúca oddelenia

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Gestor

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1, 2.1.3, 2.1.4)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2, 2.1.3)

RÚVZ so sídlom Prievidzi (úloha č.2.1.4)

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Etapy riešenia

rok 2016 a ďalšie roky

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viest' evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať databázu rizikových prác obsahovo zosúladenú s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o:

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu databázy ASTR,
- počte nových rizikových prác v danom roku,
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Budovať centrálny register údajov a regionálne registre o:

- individuálnych meraniach expozícií na tvorbu databáz údajov o miere expozície rizikovým faktorom a na tvorbu reálnych profilov profesií,
- podmienkach práce u prípadov ohrozenia chorobou z povolania a u priznaných prípadov s chorobou z povolania.

Zosúladiť registrované údaje s požiadavkami národných a medzinárodných inštitúcií.

Preskúmať možnosti prepojenia registra s ďalšími registrami na analýzy zdravotných rizík a využitie údajov k stanoveniu priorít vo výkone ŠZD a v usmerňovaní tvorby zdravých pracovných podmienok.

Plnenie

RÚVZ vedie evidenciu o právnych subjektoch (spoločnostiach, podnikoch, pracoviskách a profesiách), v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ práce zaradené do kategórie rizika na území okresov **Banská Bystrica** a **Brezno**. Eviduje údaje o predmete činnosti spoločností, počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, kategóriách a faktoroch práce, ktorým sú zamestnanci pri výkone pracovnej činnosti exponovaní.

Podľa výstupov z programu informačného systému ASTR v.5_8 k 30.6.2016 bolo v spádovom území RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v 3. a 4. kategórii prác (rizikových prác) **evidovaných celkom 4 628 zamestnancov** z toho **1 054 žien**. V **3. kategórii** bolo evidovaných **4 360 zamestnancov** z toho **1 040 žien**. V **4. kategórii** bolo evidovaných **268 zamestnancov** z toho **14 žien**.

K 30.6.2016 bolo vydaných celkovo **11 rozhodnutí o zaradení** pracovných činností do kategórií rizikových prác, **zmene v zaradení** rizikových prác do kategórií alebo o **vyradení** pracovných činností z kategórií rizikových prác.

Z tohto celkového počtu boli v **2 prípadoch** vydané rozhodnutie o zaradení prác do kategórie rizika právny subjektom s predmetom činnosti *asfaltárske práce* a *piliarska výroba*. Pracovné činnosti boli zaradené do **kategórie rizika** pre faktory práce **karcinogénne faktory/faktory spôsobujúce vznik prof. kožných ochorení (PAU); hluk a pevné aerosóly**. V spoločnosti zaoberajúcej sa piliarskou výrobou práce spĺňali kritéria **4. kategórie** pre faktor **hluk**. Rozhodnutie o zaradení prác do 4. kategórie bolo vydané **na časovo obmedzené obdobie** jedného rok. V ostatných prípadoch pracovné činnosti spĺňali kritéria 3. kategórie.

V **7 prípadoch** boli vydané rozhodnutia z dôvodu **prehodnotenia miery rizika** subjektom, v ktorých aj v **predchádzajúcom období** boli **práce zaradené do kategórie rizika**.

Prevažujúcou činnosťou uvedených spoločností je *nástrojárstvo; kovoobrábanie; zváranie kovov; výroba nástrojov; výroba ocelových konštrukcií; drevárska a piliarska výroba.*

Miera zdravotného rizika zamestnancov bola aktuálne **prehodnotená** z dôvodu realizácie **technických opatrení**, ktoré zamestnávateľia vykonali na **zníženie zdravotného rizika** zamestnancov a výsledkov vykonanej objektivizácie faktorov pracovného prostredia. Okrem toho v niektorých spoločnostiach došlo k presťahovaniu pracovísk do iných priestorov; zníženiu objemu výroby a **organizačným zmenám** (administratívna zmena organizačnej štruktúry pracovísk s vyhlásenými rizikovými prácami).

V **4 spoločnostiach** napriek zabezpečeniu opatrení **nebolo možné technicky znížiť riziko** expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia na **úroveň 3. kategórie** a RÚVZ vydal **opakovane** rozhodnutia o **zaradení prác** do **4. kategórie** na obdobie jedného roka, počas ktorého zamestnávateľia **zrealizujú ďalšie opatrenia na zníženie rizika.**

V **2 subjektoch** zaoberajúcich sa *poľnohospodárskou výrobou* boli rozhodnutím RÚVZ práce **vyradené z 3. kategórie.** Dôvodom vyradenia bolo **zníženie expozície zamestnancov faktorom práce hluk a vibrácie.** Zamestnávateľ vykonal opatrenia **na zníženie zdravotného rizika zamestnancov: technické** (výmena poľnohospodárskych strojov a zariadení vozových parkov družstiev za novšie typy) a **organizačné** (skrátene času obsluhy vozidiel zamestnancami v súvislosti so zmenou náplne práce zamestnancov). Na základe predložených hodnotení zdravotných rizík vykonávané pracovné činnosti zodpovedajú **2. kategórii** pre uvedené faktory práce a subjekty boli **vyradené z evidencie rizikových pracovísk.**

V jednej spoločnosti, zaoberajúcou sa *výrobou a vývojom ocelových rúr,* zamestnávateľ **vykonal opatrenia na zníženie fyzickej záťaže zamestnancov** (v predchádzajúcom období práca spĺňala kritéria 3. kategórie). Po prehodnotení miery rizika pracovné činnosti spĺňajú kritéria **2. kategórie** pre faktor práce **fyzická záťaž.**

Podľa výstupov z programu ASTR v.5_8 **naďalej najviac zamestnancov** (prevažne mužov) vykonáva práce zaradené do 3. a 4. kategórie v **priemyselnej výrobe** (*výroba strojov; spracovanie dreva a výrobkov z dreva; zlievarenstvo*) a v **zdravotníctve** (*terapeutické výkony súvisiace s aplikáciou cytostatík*), kde prevažuje počet žien. Činnosti zaradené do kategórie rizikových prác vykonávajú najčastejšie zamestnanci v **profesiách** *obsluha kovoobrábacích strojov a drevoobrábacích strojov; obsluha strojov na výrobu papierenských výrobkov; chemik; hutník a odlievač; lekár a sestra.* Uvedený stav ostal oproti predchádzajúcemu obdobiu nezmenený.

V **prvom polroku 2016** došlo v porovnaní s kalendárnym rokom 2015 k **zníženiu počtu zamestnancov vykonávajúcich práce 3. aj 4. kategórie, mužov aj žien.** Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sa znížil oproti kalendárnemu roku 2015 o 82 osôb, počet žien o 29 osôb. Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich práce 3. kategórie sa znížil o 80 osôb, počet žien o 12 osôb. Počet zamestnancov vykonávajúcich práce 4. kategórie sa znížil celkovo iba o 2 osoby, počet žien v tejto kategórii je však aktuálne nižší o 17 osôb.

Zamestnávateľia vo viacerých subjektoch (hlavne zaoberajúcich sa poľnohospodárskou výrobou a kovovýrobou) **vykonali technické opatrenia na zníženie zdravotného rizika zamestnancov súvisiaceho s expozíciou hluku a vibráciám** (výmena poľnohospodárskych strojov a mechanizmov a strojných zariadení za novšie typy). Taktiež boli vykonané **opatrenia na zníženie fyzickej záťaže zamestnancov spočívajúce v organizácii práce** (striedanie vykonávaných činností v rámci pracovnej zmeny). Ďalším dôvodom poklesu počtu

zamestnancov bolo **zníženie objemu výroby, s ktorým súvisí aj nižší počet zamestnancov vykonávajúcich aj rizikové práce.**

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané kontroly **na pracoviskách 46 subjektov**, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ zaradené práce do kategórie rizika. Štátny zdravotný dozor bol zameraný hlavne na: **zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov; opatrenia** vykonané na zníženie expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia a **overenie ich účinnosti; spôsob zabezpečenia lekárskeho preventívneho prehliadok** zamestnancov vo vzťahu k práci a **kontrolu náležitostí lekárskeho posudkov** o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu; na **kontrolu evidencie zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce**; ako aj na kontrolu náležitostí **záznamov o zamestnancoch v súvislosti s kvalitatívnym a kvantitatívnym zisťovaním zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia**. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo odkontrolované **zabezpečenie minimálnych zdravotných požiadaviek na pracoviskách**. Osobitná pozornosť bola venovaná **pracoviskám**, na ktorých zamestnanci vykonávajú **práce 4. kategórie a pracoviskám**, na ktorých bolo vykonané **prešetrovanie pracovných podmienok a spôsobu práce** v súvislosti s **podozrením na chorobu z povolania u zamestnanca**. Na kontrolovaných pracoviskách nebolo zistené porušenie povinností zamestnávateľov zabezpečiť opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov a zamestnávateľom za uvedené **neboli uložené sankcie**.

Zamestnancom bolo rozdaných **72 kontrolných listov informovanosti**, ktorými sa **overilo poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov**. Zistené skutočnosti boli pri výkone štátneho zdravotného dozoru **prekonzultované so zamestnávateľmi** a aj na základe zistených skutočností niektorí zamestnávatelia realizovali ďalšie opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov.

Údaje o subjektoch, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ práce zaradené do kategórie rizika sú naďalej **evidované a v prípade zmien priebežne aktualizované v informačnom systéme ASTR v.5_8** a využívané pri **plánovaní a výkone štátneho zdravotného dozoru** na pracoviskách.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o:

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi

toxickými a toxickými látkami a zmesami,

- klasifikácii látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, o

oboznámení sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ) a o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ

- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe),

- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie,

- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie:

V prvom polroku 2016 bolo vykonaných **desať (10) kontrol** v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno so zameraním **na skladovanie a používanie veľmi toxických a toxických látok a zmesí** a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Zdravotný dozor bol vykonaný v chemických laboratóriách, vo výskumných ústavoch, v laboratóriách vysokých škôl a v zdravotníckych zariadeniach.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí podľa nariadenia vlády SR č.355/2006 Z.z., ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov. Najčastejšie zistené nedostatky súviseli s nedostatočným vybavením na likvidáciu mimoriadnej situácie a lekárničiek prvej pomoci (prostriedky na poskytnutie prvej pomoci pre prípad otravy po expirácii). Tieto nedostatky boli uvedené v záznamoch z výkonu ŠZD s určeným termínom na ich odstránenie. Zistené nedostatky boli odstránené v určených termínoch, čo bolo overené v rámci výkonu ŠZD.

Na všetkých pracoviskách, kde zamestnanci manipulujú a skladujú veľmi toxické a toxické látky a zmesi je zamestnávateľom posúdené zdravotné riziko a pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória alebo minimálnu mieru zdravotného rizika – 1.kategória (najmä lekárne) podľa zaradenia prác do kategórií.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“ v počte 15.

K 30.6.2016 bolo vydaných celkom **dvadsaťtri (23) osvedčení o odbornej spôsobilosti** na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Z toho dvadsaťdva (22) osvedčení bolo vydaných na základe preukázaných dokumentov o dĺžke odbornej praxe t.j. žiadatelia skúšku podľa platnej legislatívy nemuseli vykonať a jedno (1) osvedčenie bolo vydané na základe úspešne vykonanej skúšky. Ku všetkým žiadostiam bol doložený aj doklad o absolvovaní odbornej prípravy na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami podľa § 16 ods. 12 písm. b) zákona č.355/2007 Z.z.. **Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti** na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami pre oblasť Banskobystrického kraja **zasadala 1-krát**.

Novelizáciou zákona č.355/2007 Z. z. vznikla nová povinnosť pre držiteľa osvedčenia na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a to absolvovať aktualizačnú odbornú prípravu v akreditovanej vzdelávacej inštitúcii a predložiť doklad o absolvovaní tejto prípravy najneskôr do 30 dní po jej absolvovaní na príslušný RÚVZ, ktorý takéto osvedčenie vydal.

K 30.6.2016 bolo na RÚVZ v Banskej Bystrici predložených celkom **sedemnást' (17) dokladov o absolvovaní aktualizačnej odbornej prípravy** pre držiteľov osvedčenia, ktorých RÚVZ vedie v registri odborne spôsobilých osôb od 1.9.2007 podľa zákona č.355/2007 Z.z.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ vydal tri (3) rozhodnutia na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok podľa § 13 ods.4 písm.i) zákona č.355/2007 Z.z. pre laboratórium (1) a lekáreň (2).

V problematike veľmi toxických a toxických látok a prípravkov bolo poskytnutých **šestnást' (16) konzultácií** týkajúcich sa najmä predloženia dokladu o absolvovaní odbornej alebo aktualizačnej prípravy, vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie látok a prípravkov.

V prvom polroku 2016 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narušajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje:

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR,

- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi,
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity.

Doplňte údaje o látkach poškodzujúcich reprodukciu a látkach narúšajúcich endokrinný systém.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém.

Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie:

K 30.6.2016 bolo vykonaných **pätnásť (15) kontrol** v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno so zameraním **na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov vrátane azbestu** a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Zdravotný dozor bol vykonaný najmä v chemických laboratóriách výrobných podnikoch, v lekárňach a pri odstraňovaní azbestu.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa nariadenia vlády SR č.356/2006 Z.z. Osobitná pozornosť bola venovaná hodnoteniu zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi a mutagénmi, vymedzeniu a označeniu oblasti nebezpečenstva (kontrolované pásmo), dodržiavaniu zákazu fajčenia v priestoroch a vedeniu zoznamov exponovaných zamestnancov so záznamami o expozícii (povinnosť zamestnávateľov uchovávať 40 rokov).

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „K“.

Nadalej sa vedie databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a organizácií s pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Okrem spoločností, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi (napr. drevospracujúce prevádzky, zdravotnícke zariadenia), evidujeme aj pracoviská, kde sa manipuluje a skladujú chemické karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, obchodné spoločnosti, chemické laboratóriá) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú minimálnu alebo únosnú mieru zdravotného rizika.

Plnenie

K 31.6.2016 evidujeme **celkom dvestodevätnásť (219) zamestnancov** z toho **stopäťdesiat (150) žien**, ktorí vykonávajú rizikovú prácu 3. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Rizikovú prácu 3.kategórie vykonávajú len zamestnanci spoločností v okrese Banská Bystrica (zdroj ASTR_2011 v. 5_6). **Najviac exponovaných zamestnancov** bolo v riziku karcinogénnych faktorov **v rezorte zdravotníctva** pri práci s cytostatikami celkom stosedemdesiattri (173) z toho stoštyridsaťpäť (145) žien. V sledovanom období pribudlo do evidencie päť (5) zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu pri pokládke asfaltových zmesí, ktorých práca je zaradená do 3. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi.

Celkovo bolo vykonaných **päť (5)** kontrol zameraných na plnenie povinností zamestnávateľov **vyplývajúcich z nariadenia vlády SR č.253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci**. ŠZD bol vykonaný u tých organizácií, ktoré oznámili začatie výkonu prác. Dozor sa vykonával priamo pri odstraňovaní azbestu zo stavieb, pričom bolo kontrolované dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred expozíciou azbestu.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „A“.

V prvom polroku 2016 RÚVZ vydal:

1. **štyri (4) rozhodnutia** na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním **chemických karcinogénov a mutagénov** podľa § 13 ods.4 písm. j) zákona č.355/2007 Z.z. pre laboratórium (1), lekáreň (2), galvanické pokovovanie (1) a
2. **šestnásť (16) rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** podľa § 13 ods.4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z., z toho deväť (9) rozhodnutí sa týkalo odstraňovania azbestu, ktorý bol súčasťou azbestocementových odpadových potrubí v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domoch, jedno (1) rozhodnutie na odstraňovanie azbestu z podhládov stropu v spoločných priestoroch bytového domu, šesť (6) rozhodnutí sa týkalo odstraňovania strešnej krytiny (eternit). Všetky spoločnosti mali Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. RÚVZ v rámci posudzovania návrhov na odstraňovanie azbestu zo stavieb od augusta 2014, kedy došlo k novelizácii zákona č.355/2007Z.z., schvaľuje aj prevádzkové poriadky pre posudzovanú činnosť. Celkovo bolo schválených šestnásť (16) prevádzkových poriadkov.

V sledovanom období bolo v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov, vrátane azbestu poskytnutých **dvadsať (20) konzultácií** týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, klasifikácie karcinogénov a mutagénov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

Podľa anotácie táto úloha zahŕňa aj znižovanie zdravotných rizík z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém. Látky poškodzujúce reprodukciu (dusičnan sodný, oxid olovičitý, dusičnan olovnatý) sme zaznamenali ako súčasť reagenčného aparátu, ktorý je používaný v niektorých lekárňach. Tieto chemické látky sa však používajú v minimálnych množstvách

2.1.4 Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaže pri práci

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Prievidza (NRC pre fyziológiu práce)

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Košice, RÚVZ Martin, RÚVZ Rožňava a vybrané RÚVZ ad hoc

Cieľ

Hlavným cieľom úlohy je odskúšať v praxi pripravovaný nový metodický postup na hodnotenie fyzickej záťaže pri práci a pripraviť podklady pre zavedenie metodiky v rámci

novely vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

Špecifické ciele

- aktualizácia a zosúladenie právneho predpisu s medzinárodnými požiadavkami a trendami, uľahčenie vykonateľnosti
- zjednodušenie problematiky hodnotenia fyzickej záťaže pri práci pre zamestnávateľov
- získanie objektívnejších podkladov pre hodnotenie fyzickej záťaže pre rôzne pracovné činnosti
- získanie objektívnejších podkladov pre posudzovanie DNJZ v súvislosti s možným profesionálnym poškodením zdravia

Anotácia

Nový pohľad na možnosti hodnotenia fyzickej záťaže pri práci použitím indexových metód si vyžaduje vypracovanie a odskúšanie praktického situačného modelu zrozumiteľného zamestnávateľovi, pracovným zdravotným službám, resp. osobám vykonávajúcim hodnotenie zdravotných rizík pre tento faktor. Na základe analýzy vo svete používaných prístupov k hodnoteniu fyzickej záťaže bol národným referenčným centrom pre fyziológiu práce navrhnutý viacúrovňový metodický postup hodnotenia. Uvedený postup je potrebné v praxi odskúšať a po pripomienkovaní navrhnuť do legislatívneho procesu.

Etapy riešenia

rok 2016 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

- oboznámenie sa s novým metodickým postupom, navrhovaným NRC pre fyziológiu práce
- školenie o možnostiach praktického využitia v praxi
- realizácia pilotného testovania fyzickej záťaže pri práci u vybraných subjektov
- zapracovanie pripomienok a príprava konečnej verzie návrhu metodiky

Plnenie:

Plnenie projektu prebiehalo najmä na úrovni NRC pre fyziológiu a ergonómiu. RÚVZ v Banskej Bystrici sa prostredníctvom dvoch členov pracovnej skupiny zúčastnil pracovného rokovania za účelom oboznámenia s návrhom hodnotenia fyzickej záťaže, prítomní členovia pripomienkovali jednotlivé časti pracovného metodického návrhu a súvisiaci legislatívny zámer.

V ďalšom období bude nasledovať školenie riešiteľov a po vybraní podnikov realizácia pilotnej štúdie metodiky na posudzovanie fyzickej záťaže.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Vybrané RÚVZ v SR

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre

zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Špecifické ciele

- navrhovať a usmerňovať realizovanie intervenčných aktivít zameraných na znižovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a z pracovného prostredia,
- navrhovať a usmerňovať zlepšovanie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov v spolupráci so zamestnávateľmi, SZČO a PZS (prostredníctvom poradní zdravia pri RÚVZ v SR, projektu Zdravé pracoviská, a i.),
- zapájať sa do európskych informačných kampaní, vedených európskymi inštitúciami, zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení,
- realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi,
- zvyšovať odbornú a technickú vybavenosť pracovísk na poskytovanie odborného poradenstva a vykonávanie objektívnych zisťovaní,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce, pracovného prostredia a faktorov životného štýlu, a o možnosti zosilňovania až znásobenia ich negatívnych účinkov na zdravie,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov prostredníctvom médií o možnostiach ochrany a podpory zdravia pri práci a pri zmene návykov v spôsobe života.

Etapy riešenia

rok 2016 a ďalšie roky

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

Realizačné výstupy

Zvýšenie informovanosti o vzájomne pôsobiacich faktoroch práce a životného štýlu.

Údaje o prebiehajúcich intervenčných programoch v podnikoch, počty podnikov a osôb zapojených do programov podpory zdravia pri práci. Údaje o počtoch podnikov zapojených do projektu a konkrétne informácie o každom podniku: prevádzka, výrobné zameranie, realizované výkony v rámci projektu a ich výsledky, objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia pri práci.

Údaje o regionálnych aktivitách zameraných na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi.

Meranie účinnosti programov meraním prevalencie rizikových faktorov v skupinách pracujúcej populácie.

Plnenie:

V hodnotenom období sme sa aktívne podieľali v rámci poradenskej činnosti na zdravotno-výchovných aktivitách v oblasti ochrany a podpory zdravia za účelom zvyšovania zdravotného povedomia zamestnávateľov a zamestnancov. Boli využité rôzne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia - individuálne, skupinové a hromadné.

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci individuálneho poradenstva pre zamestnávateľov boli väčšinou súčasťou kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru.

Odborné poradenstvo a konzultácie sa týkali problematiky nových legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci a zabezpečovania zdravotného dohľadu pre všetkých zamestnancov, lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a odbornej spôsobilosti pri práci s toxickými látkami a zmesami. Naďalej bola aktuálna problematika rizikových prác, zriadenia pracovísk pre zdravotne postihnutých zamestnancov a hodnotenia zdravotných rizík. Osobitnú časť tvorili informácie a stanoviská z oblasti európskej chemickej legislatívy týkajúcej sa klasifikácie a označovania chemických látok a zmesí, karty bezpečnostných údajov a iné.

Individuálne konzultácie 240 konzultácií – osobné, telefonické a najmä elektronicky boli poskytované pre zamestnávateľov aj zamestnancov, osobne aj priamo na pracoviskách.

V rámci kontrol rizikových pracovísk tam, kde bola zabezpečená účasť PZS sme usmerňovali odborných členov tímov PZS, aby rozšírili poskytované služby a podieľali sa na ďalších činnostiach v rámci ich náplne. V súčasnosti, keď postupne vykonali aktualizáciu hodnotenia rizík a zabezpečili systém dohľadu nad zdravím zamestnancov je potrebné pokračovať v realizácii intervenčných programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov, podieľať sa na výchove zamestnávateľov a zamestnancov v problematike vplyvu faktorov práce a životného štýlu na zdraví.

Najvyššia úroveň uvedeného rozsahu poskytovaných služieb je v spoločnosti Železiarne, a.s. Podbrezová, kde je PZS zabezpečená vlastnými zamestnancami.

Zamestnávateľom aj zamestnancom bol poskytovaný **zdravotno-výchovný propagačný materiál**.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane.

Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

Realizačné výstupy

Údaje o realizovaných intervenčných a informačných aktivitách zameraných na aktuálnu tému kampane, informácie o aktivitách v rámci Európskeho týždňa BOZP.

Informácia o spolupráci s orgánmi inšpekcie práce a NIP.

Plnenie:

V rámci kampane, vyhlásenej Európskou agentúrou pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na obdobie rokov 2016-2017 - Zdravé pracoviská pre všetky vekové kategórie, neboli v hodnotenom období realizované spoločné aktivity.

Nadalej bude spolupráca realizovaná spoločnými dozornými aktivitami oboch orgánov, v rámci ktorej budú vykonané minimálne 4 spoločné previerky v príslušnom kraji. V tejto súvislosti nosnou témou spoločných **pracovných stretnutí (2 stretnutia)** bol výber, kontrolovaných subjektov a organizačné zabezpečenie previerok, ich realizácia a vyhodnotenie bude v II. polroku.

Ďalšou témou spoločných stretnutí bolo plnenie opatrení a odstránenie nedostatkov zistených v rámci spoločných previerok v predchádzajúcom roku (BBRSC, a.s.), prešetovanie podozrení na chorobu z povolania zisťovanie príčin ich vzniku a prerokovanie spôsobu zabezpečovania zdravotného dohľadu pre všetkých zamestnancov v zmysle novely zák. č.204/2014 Z. z. a spôsobu zabezpečovania posudzovania zdravotnej spôsobilosť na prácu. Zápisnice z rokovaní boli priebežne zasielané ÚVZ SR v Bratislave.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

v spolupráci s Lekárskou fakultou Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine)

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, vybraní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, Lekárska fakulta Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine).

Spoluriešitelia: Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave - Národný onkologický register

Cieľ

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Špecifický cieľ

Zvyšovať odborné kapacity na onkoepidemiologické skúmania vo verejnom zdravotníctve spolupracou so špecializovanými zahraničnými pracoviskami a domácimi klinickými pracoviskami s podporou z MZ SR na vedecký výskum.

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tým istým hlavným riešiteľom.

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa v príčinných súvislostiach ochorenia uplatňujú vonkajšie faktory doposiaľ neznámou mierou

a rozdielne Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s užívaním liekov, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú pracovné a mimopracovné súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzenu, chlóru ďalším 31 chemickým látkam a ich zmesiam.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013-2015 sa snažiť získať k spolupráci 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

Realizačné výstupy

- Zvýšiť úroveň poznania o etiológii vzniku nádorov močového mechúra uplatnením epidemiologických metód a metód molekulárnej epidemiológie.
- Skúmaním genetickej vnímavosti a vonkajších faktorov identifikovať biomarkery pre včasnú detekciu zdravotných rizík.
- Odhadnúť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu, pracovného prostredia a životného prostredia v etiológii vzniku rakoviny močového mechúra (fajčenie, práca s arylamínmi, so zdrojmi ionizujúceho žiarenia).
- Zhodnotiť úlohu osobnej, pracovnej a rodinnej anamnézy
- Odobrať a uchovať vzorky biologického materiálu (krv) na genetickú analýzu v spolupráci s MSSM
- Publikovať výsledky v odbornej domácej a zahraničnej tlači, prezentovať ich na odborných vedeckých podujatiach, výsledky zakomponovať do preventívnych a poradenských činností v rámci špecializovaných úloh RÚVZ.
- Zistené poznatky uplatniť v štátnom zdravotnom dozore nad chemickými faktormi a osobitne karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi pri práci a v rámci poradenstva v oblasti zdravia pri práci.
- Pripraviť pokračovaciú implementačnú štúdiu

Etapy riešenia

rok 2016 a ďalšie roky

Plnenie:

Zber údajov do projektu bol ukončený v roku 2015. V prvom polroku 2016 sme spracovávali údaje. Doplnila sa databáza údajov a pracovalo sa na vyhodnotení získaných informácií. realizovali sa záverečné epidemiologické analýzy a štatistické hodnotenia. V požadovanom termíne k 30. 4.2016 bola zaslaná z RÚVZ v B. Bystrici záverečná správa na MZ SR k ukončeniu plnenia úloh projektu schváleného MZ SR a podporeného grantom MZ SR na vedecký výskum. Poznatky zo štúdie boli zapracované do vedecko odbornej monografie.

Eleonóra Fabiánová a kolektív: Možnosti prevencie rakoviny močového mechúra. Banská Bystrica: Regionálny úrad verejného zdravotníctva; vydavateľ PRO, s.r.o. Banská Bystrica, 2016, 100 s. ISBN: 978-80-89057-63-4. Celkový počet výtlačkov 100 ks. Monografia bude distribuovaná riešiteľom a spolupracujúcim pracoviskám a na všetky RÚVZ v SR k uplatneniu v prevencii nádorových chorôb v praxi verejného zdravotníctva.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielniach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

Realizačné výstupy

V tejto úlohe spolupracovať s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (získať zoznam chránených pracovísk).

Vyhodnotiť štátny zdravotný dozor v chránených dielniach v jednotnej štruktúrovanej forme.

Etapy riešenia

rok 2016 a ďalšie roky

Plnenie

V prvom polroku 2016 bolo vydaných **deväť (9) nových rozhodnutí** na uvedenie chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky a **šesť (6) stanovísk** pre žiadateľov, ktorí rozširovali počet zamestnancov – osôb so zdravotným postihnutím v priestoroch, ktoré už mali schválené orgánom verejného zdravotníctva.

V rámci riešenia projektu bolo v prvom polroku roku 2016 vykonaných celkom **pätnásť (15) kontrol**. Predmet kontroly vyplýval z anotácie úlohy. Kontroly boli vykonané v existujúcich prevádzkach, ktorým boli vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky. V niektorých prípadoch boli kontroly vykonané v súvislosti s vytvorením nových pracovných miest pre zamestnancov – osoby so zdravotným postihnutím resp. náhodným výberom.

Jednalo sa napr. o prevádzky výrobného zamerania: výroba kancelárskych potrieb, výroba sviečok, šitie pracovných odevov, kancelárie, kde sa vykonávajú ekonomické a účtovné služby, poradenstvo resp. výroba web stránok, polygrafická výroba. Kontroly boli zamerané najmä na preverenie minimálnych požiadaviek na pracovisku, podmienok práce a pracovných náplní a špecifických požiadaviek s ohľadom na predmet činnosti.

Osoby so zdravotným postihnutím pred nástupom do zamestnania absolvujú lekársku preventívnu prehliadku. Na pracoviská sú zaraďované osoby, ktoré sú spôsobilé na daný výkon práce na základe lekárskeho posudku. Posudok od ošetrojúceho lekára býva k nahliadnutiu u zamestnávateľa, neobsahuje však údaje o zdravotnom postihnutí zamestnanca, jeho druh, resp. diagnózu ochorenia podľa MKCH.

V rámci kontroly bolo zistené, že posudzované priestory spĺňajú požiadavky ustanovené v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, oddychové miestnosti boli vybavené zariadením na odpočinok počas pracovnej zmeny.

Zamestnanci, najmä pri administratívnych prácach a remeselnej výrobe, vykonávajú prácu prevažne v sede. Usporiadanie a vybavenie pracovísk - pracovným stolom a pracovným sedadlom s ergonomicky výškovo nastaviteľným sedadlom s opierkou chrbta, umožňuje pohodlnú pracovnú polohu pri práci v sede, čím sú splnené požiadavky na ochranu zdravia zamestnancov pred fyzickou, senzorickou a taktiež psychickou pracovnou záťažou.

Zamestnancom – osôb so zdravotným postihnutím bolo rozdáných 25 kontrolných listov informovanosti, ktorými sa overilo poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

Na všetkých kontrolovaných pracoviskách bol zvolený vhodný výrobný program, pracovné a technologické postupy, ktoré nepredstavujú možné riziko poškodenia zdravia. Na žiadnom kontrolovanom pracovisku nie sú vyhlásené rizikové práce.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky (napr. vykonané úpravy pracovných podmienok na pracovisku a pod.)
	rozhodnutí	stanov.							
B. Bystrica	9	6	15	15	58	25	žiadne	žiadne	

Vysvetlivky:

CHP – chránené pracoviská

ZP – zdravotné postihnutie

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory,
N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- Vykonávanú činnosť

- Druh (skupiny) postihnutia: Telesné, Duševné, Intelektové alebo Zmyslové postihnutia

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

MUDr. Ivana SEDLIAČIKOVÁ, MPH – vedúca oddelenia

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Projekt bol ukončený v r. 2016 záverečnou správou za SR.

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.4 PREHĽAD 5-ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR A EÚ

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Odobratých bolo 12 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli), v ktorých bolo analyzované množstvo KJ, KJO₃ a feroxyanidu draselného. Doteraz analyzované vzorky vykazujú deklarované množstvo jodidu draselného resp. jodičnanu draselného. Obsah feroxyanidu draselného neprekračoval legislatívou daný limit.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ARÓM

V rámci monitoringu spotreby prídavných látok boli na základe dotazníkov vytypované potraviny, ktorých vzorky boli odobraté na analýzu. Ide o vzorku nealkoholického nápoja (analýza zameraná na obsah aspartámu) a cukrovinky (analýza zameraná na obsah glykosidov steviolu). Výsledky analýz a údajov z dotazníkov budú spracované do požadovaných tabuliek.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

V rámci projektu boli odobraté 3 vzorky obedového menu (polievka, mäso, príloha, šalát (1x) + 2 vzorky chleba a 1 vzorka pečiva v ZSS verejného sektora, závodného stravovania a nemocničného stravovania, v ktorých bol analyzovaný obsah NaCl. Zároveň boli spracované dotazníky o frekvencii spotreby vybraných potravín a 24-hodinový jedálny lístok od 10 mužov a 10 žien v 2 vekových kategóriách. Všetky zistené údaje boli tabuľkovo spracované aj za celý BB-kraj (frekvenčný dotazník za celé Slovensko) a zaslané ÚVZ SR.

7.4 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Oddelenie hygieny výživy sa na plnení tejto úlohy podieľalo odberom 1 vzorky potraviny pre dojčatá a malé deti na báze zeleniny a ovocia, ktorá bola zaslaná do ÚVZ SR na analýzu obsahu reziduí pesticídov.

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

MUDr. Katarína SLOTOVÁ, PhD. – vedúca oddelenia

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY NA ROKY 2015-2025 (NAPPO)

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

V 1. polroku 2016 neboli zo strany gestora projektu určené konkrétne požiadavky na realizáciu úloh.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo vykonané sledovanie obsahu soli v zariadeniach školského stravovania za účelom monitoringu obsahu jedlej soli v pokrmoch – kompletného pokrmu, obeda. Zoznam škôl, výsledky laboratórnych analýz a % prekročenia jedlej soli oproti odporúčaným výživovým dávkam je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Stravovacie zariadenie (adresa)	Názov pokrmu (obeda)	Množstvo jedlej soli v pokrme (g soli/g pokrmu)	% prekročenia jedlej soli oproti OVD
ŠJ pri ZŠ, Tr. SNP 20, Banská Bystrica	Polievka z fazuľkových strukov, bravčový rezeň prekladaný, zemiaková kaša, zeleninová obloha-kapusta, mrkva, kukurica, sirupová voda	4,109 / 845,9	234,8
ŠJ pri SPŠ Jozefa Murgaša, Hurbanova 10, Banská Bystrica	Polievka sedliacka, chlieb, kuracie stehno poľovnícke, ryža, zeleninový šalát, ovocná šťava	7,147 / 1136,0	408,4
Cirkevná ŠJ pri ZŠ, Námestie Štefana Moyzesa 23, Banská Bystrica	Polievka cicerová so zeleninou a zemiakmi, Živánska pečienka na pekáči, zemiaky varené, Šalát z kyslej kapusty s jablkami, voda	4,675 / 834,9	267,1

S výsledkami analýz boli uvedené školské stravovacie zariadenia oboznámené pričom zároveň uviedli, že pri príprave stravy postupujú podľa príslušných receptúr.

V rámci realizácie Národného programu prevencie obezity (na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015), ktorého súčasťou je aj EU Akčný plán obezity detí na roky 2014 – 2020, majú každé 2 roky prebehnúť základné antropometrické merania (výška, hmotnosť, obvod pása a obvod bokov) u detí. Plnenie tejto úlohy sa realizuje prostredníctvom projektu Svetovej zdravotníckej organizácie COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative). Projekt prebieha v 22 európskych krajinách. Zodpovedná za riešenie v SR v rámci EÚ je MUDr. Ľubica Tichá, PhD. (pediater – Bratislava), ktorá mala na starosti preklad dotazníkov, ich množenie a spracovanie dát.

V regionálnej pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica sa antropometrické merania realizovali u detí vo veku 7 – 7,9 roka (druhé ročníky), a to v 1 mestskej (ZŠ Golianova 8, 974 01 Banská

Bystrica – zapojených 52 detí) a v 2 vidieckych základných školách (ZŠ Sama Cambela, Školská 14, 976 13 Slovenská Ľupča – zapojených 19 detí a ZŠ Kolkáreň 7/12, 976 81 Podbrezová – zapojených 20 detí).

Okrem dotazníkov pre žiakov boli za spolupráce s MŠVVaŠ SR realizované aj školské dotazníky zamerané na štatistické údaje o škole.

Zber údajov prebehol v decembri 2015. V 1. polroku 2016 bola vytvorená databáza údajov v programoch excel a programe WHO Open Clinica.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Gestor: MZ SR, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: vybrané RÚVZ v SR

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metodikou.

V 1. polroku 2016 neboli zo strany gestorov projektu požiadavky na plnenie úloh do ktorých bolo zapojené RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad v tejto oblasti.

V 1. polroku 2016 neboli zo strany gestora projektu požiadavky na plnenie úloh do ktorých bolo zapojené RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Gestor: RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR.

Cieľom úlohy je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb ich zdravého fyzického a duševného vývinu a odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie

a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Pre plnenie úlohy č.4.4 bol na RÚVZ Banská Bystrica pripravený metodický postup, podľa ktorého za účelom dosiahnutia cieľov projektu uvedených v anotácii projektu sa vykonával cielený výkon štátneho zdravotného dozoru zameraný na pedagogický proces a na monitorovanie fyzickej aktivity detí na hodinách telesnej výchovy v 3. a v 8. ročníku v tých školských zariadeniach, ktoré boli vybraté pre plnenie mimoriadnej úlohy HH SR.

Pre získanie potrebných údajov boli pripravené dotazníky:

- Dotazník „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“ pre odborných pracovníkov RÚVZ v SR za účelom sledovania využitia hodín TV, počet cvičiacich žiakov na hodinách TV, dôvody necvičenia a pod..

- Dotazník „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“ určený pre 20 žiakov (10 chlapcov, 10 dievčat) z 3. a 8. ročníka každej vybratej školy (spolu 40 žiakov) za účelom zistenia úrovne ich telesnej aktivity, názorov na hodiny telesnej výchovy v školách a návrhov na ich zlepšenie, využívanie prestávok počas vyučovacieho procesu a pod..

Na RÚVZ Banská Bystrica bola vytvorená celková databáza údajov zo všetkých RÚVZ v SR. Prvými analýzami získaných údajov bolo zistené, že sledovanie pohybovej aktivity detí počas hodiny telesnej výchovy sa v roku 2014 uskutočnilo v 360 základných školách v SR, z toho v 179 ZŠ v mestách (49,72%) a v 181 ZŠ (50,28%) na vidieku. Organizácia hodiny telesnej výchovy, počet cvičiacich a necvičiacich detí ako aj príčiny necvičenia na hodine TV sa sledovali u celkového počtu 13 302 detí, z toho u 7334 detí v mestských ZŠ (55,13%) a u 5968 detí na vidieckych ZŠ (44,87%). O priebehu hodiny TV pre 805 tried bolo celkovo vyplnených 733 dotazníkov. Z toho v mestských ZŠ bolo vyplnených 380 (51,84%) a vo vidieckych ZŠ 353 (48,16%) dotazníkov. Z celkového počtu detí sa na 1. stupni sledovala hodina TV pre 6550 detí (49,24%) a na 2. stupni pre 6752 (50,76%) detí. V čase prieskumu cvičilo na školách spolu 90,84% detí z celkového počtu sledovaných detí. Ďalšími analýzami bolo zistené, že počet necvičiacich detí bol na 1.stupni ZŠ nižší (7,63%) ako na 2. stupni ZŠ (12,66%) a že počet necvičiacich detí bol v meste vyšší (1.stupeň 8,29%, 2.stupeň 14,06%) ako na vidieku (1.stupeň 6,85%, 2.stupeň 10,96%).

Najčastejšou príčinou necvičenia bol návrat do školy po ochorení (43,96%, z toho mesto 44,61% a vidiek 42,98%) a úrazy a poranenia (11,82%, z toho mesto 11,81% a vidiek 11,84%). Zdravotnú TV navštevovalo 4,82% detí (mesto 4,52%, vidiek 5,26%), oslobodených od TV bolo celkovo 3,50% detí, z toho v meste 2,62% detí a na vidieku 4,82% detí. Pomerne vysoké % žiakov (7,79%) bolo počas hodiny TV zamestnané plnením iných povinností, a to v meste 8,45% žiakov, na vidieku 6,80% žiakov.

V roku 2016 sa v úlohe pokračuje za účelom spracovania dostupných údajov za účelom ich poskytnutia Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR a za účelom ich prezentácie a publikácie.

ODDELENIE OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

MUDr. Pavol ADÁMEK – vedúci oddelenia

5.1 ZHODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO RIZIKA Z PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V BALENÝCH VODÁCH DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Košiciach a RÚVZ so sídlom v Nitre

Cieľ

Na základe výsledkov stanovení rádiologických ukazovateľov v balených vodách bude vypracované „Odborné usmernenie na meranie a hodnotenie obsahu prírodných rádionuklidov v balenej vode“, podľa potreby budú navrhnuté legislatívne zmeny vo vyššie uvedenej vyhláške. Výsledky stanovení budú po zhodnotení zaslané príslušným orgánom Európskeho spoločenstva spolu s návrhom na legislatívne zmeny zhrnuté vo vypracovanej komplexnej správe.

Anotácia

Balené vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia balených vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije balené vody alebo nápoje pripravené z týchto vôd. Monitorovanie prírodnej rádioaktivity v týchto vodách za účelom zistenia koncentrácií prírodných rádionuklidov v rôznych typoch balených vôd sa dnes stalo celosvetovo atraktívne. V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie balených vôd s vyšším obsahom prírodných rádionuklidov, napr. rádia a uránu. Vyhláška MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia ustanovuje pre jednotlivé typy balených vôd smerné hodnoty na vykonanie opatrení a najvyššie prípustné hodnoty pre obsah jednotlivých prírodných rádionuklidov. Európska únia má vo svojom legislatívnom predpise Smernica Rady 98/83/EC len limit pre ročný úväzok efektívnej dávky 0,1 mSv/rok platný pre konzumáciu pitnej vody. Vzhľadom na plánovanú implementáciu smernice Rady 2013/59/Euratom je riešenie úlohy pozastavené

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

MUDr. Mária AVDIČOVÁ, PhD. – vedúca odboru

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Úloha:

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Manažment očkovania:

Kontrola očkovania v SR

Plnenie:

Kontrola priebehu imunizácie sa vykonávala priebežne ako súčasť metodických návštev pracovísk vykonávajúcich očkovanie, najmä u pediatrov, ale aj u praktických lekárov pre dospelých najmä pri ochoreniach preventabilných očkovaním. Pracovníci odboru epidemiológie vykonávali individuálne konzultácie pre očkujúcich lekárov zamerané na usmernenie postupov pri očkovaní, pri kombinácii vakcín a u detí, ktoré boli čiastočne očkované v zahraničí. 10x bolo riešené odmietnutie očkovanie návštevou v rodine, 5x na pôde RÚVZ. Najčastejšie sa jedná o odmietanie čiastočné a to preočkovanie Infanrix Polio, Boostrix Polio a MMR.

Činnosť poradne pre očkovanie

V I. polroku 2016 pokračovala činnosť **poradne pre očkovanie**. Činnosť bola spropagovaná na portáli RÚVZ, ako aj opakovanou tlačovou správou. Individuálne sme usmerňovali rodičov detí podliehajúcich očkovaniu v otázkach povinnosti očkovania a to 25 x osobne a 62 telefonicky.

Samostatnú kapitolu tvorili konzultácie o nutnosti očkovania pred cestami do zahraničia, ktorých bolo podaných celkom 267, z toho 25x osobne v poradni pre očkovanie, ostatné telefonicky. Zároveň bolo vydaných 20 medzinárodných očkovacích preukazov.

V dňoch 25.4. až 30. 4. 2016 sa pracovníci RÚVZ zapojili do EIW (Európsky imunizačný týždeň) aktivitami vzdelávacieho charakteru pre verejnosť cez médiá a tiež vzdelávacími aktivitami pre odbornú verejnosť v rámci XXI. Červenkových dní preventívnej medicíny, ktoré sa konali v tomto termíne na Tál'och – okres Brezno.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Zlepšenie komunikácie s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti

Plnenie:

Aktivity smerované k odbornej verejnosti: Hlásenie prenosných chrípky a ChPO bolo riešené opakovanými upozorneniami PZS, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť a tiež počas odborných seminárov určených pre všeobecných lekárov a tiež pri zasielaní informácií o výskyte prenosných ochorení v okresoch Banská Bystrica a Brezno. PZS boli vyzvaní, aby všetci začali používať internet a tým zrýchlili výmenu informácií medzi RÚVZ a nimi. Zatiaľ sa nepodarilo dosiahnuť ideálny stav, riešenie problematiky je v naďalej procese. Rovnako sme propagovali on line hlásenie jednotlivých prípadov prenosných ochorení. Zlepšila sa výrazne internetová komunikácia medzi spolupracujúcimi zdravotníckymi zariadeniami.

Aktivity smerované k laickej verejnosti: Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení sa vykonáva priebežne najmä cestou médií. Pracovníci odboru v spolupráci s tlačovou hovorkyňou úradu pravidelne vystúpili s dôležitými informáciami v TV Hronka, STV 1, STV 2, TA 3 ako aj v Regionálnom denníku STV 2, v Slovenskom rozhlase, v rádiu Regína, rádiu Lumen a rádiu Viva a publikovali články v regionálnych novinách – MY SME, Horehronie, Podbrezovan, Echo a to na nasledovné témy:

Prevencia hnačkových ochorení v letnom období, Pravidelné očkovanie detí, Nebezpečné kliešte, Choroby prenášané kliešťami, Očkovanie proti kliešťovej encefalitíde, ochorenia prenášané kliešťami a možnosti ich prevencie, Prevencia chrípky, Význam očkovania proti chrípke.

Významnou súčasťou edukácie obyvateľstva je práca v ohniskách nákaz pri výskyte jednotlivých ochorení, kde neoddeliteľnou súčasťou je preberanie podrobných informácií o prevencii daného ochorenia.

V I. polroku boli edukačné materiály zverejňované na sociálnej sieti (Face book), pod názvom www.facebook.com/Epidemiologickéinformácie.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ - EPIS

Úlohy:

- priebežné a rýchle hlásenie prípadov prenosných ochorení do systému EPIS
- dodržiavanie kompletnosti požadovaných údajov v zmysle požiadaviek ECDC pre systém TESSY ako aj národných požiadaviek
- priebežná kontrola kvality údajov
- priebežná kontrola funkčnosti systému
- aktualizácia premenných v systéme podľa nových požiadaviek a poznatkov
- kontrola výstupov v tlačových zostavách, grafoch a mapách
- komunikácia s dodávateľom softvéru
- inovácia a rozširovanie systému
- dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie.

Plnenie:

Úloha sa plní priebežne, vykonávajú sa pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systému, ktoré sa exportujú do ECDC – TESSy. Počas I. polroka 2016 sa ďalej hlásili rutine aj ochorenia SARI – akútne ťažké respiračné infekcie do systému EPIS a ich následný transfer do systému TESSy. Úloha sa plní priebežne.

Nadalej bežala činnosť pracovnej skupiny pre dopracovanie on-line hlásenia laboratórnych výsledkov do systému EPIS z vybraných laboratórnych pracovísk. Členmi pracovnej skupiny sú pracovníci ÚVZ SR, RÚVZ hl. mesta Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica RÚVZ Trenčín a RUVZ Komárno, zástupcovia laboratórií HPL a Alfa Medical. V I. polroku 2016 sa problémy riešili individuálne. Jednalo sa o rozširovanie spektra hlásenia vybraných pozitívnych výsledkov, rokovalo sa aj individuálne s predstaviteľmi laboratória HPL a NRC. V I. polroku sa podarilo skvalitniť on line hlásenie z ďalších 2 laboratórií. Osobitná pozornosť bola nadalej venovaná hláseniu pohlavne prenosných chorôb, ktoré sa podarilo zjednotiť a získané údaje sa poskytujú NCZI. Bolo riešené hlásenie sérotypov a fagotypov salmonel z NRC pre salmonelózy.

V priebehu I. polroka 2016 sa pokračovalo v štvrtročnom hlásení zoonóz do TESSy, s čím súvisela aj priebežná kontrola kvality týchto údajov, kontrolovali sa údaje za 52 hlásených ochorení za rok 2014 a doplňali sa premenné podľa metadatsetu 32, požiadavkám ktorého museli byť uspokojené všetky hlásené údaje. Mimoriadne náročné bolo dohlasovanie údajov o meningokokových meningitídach, legionelózach, salmonelózach a STI. Spolupráca s jednotlivými RÚVZ bola dobrá a stále sa zlepšuje.

V I. polroku 2016 prebiehala intenzívna spolupráca s fy.Softec, ktorá pripravuje prenos databázy údajov EPIS zo servera, ktorý je doposiaľ umiestnený v RÚVZ BB na vládne úložisko dát tzv. vládny cloud. Jedná sa centrálné servery s vysokým stupňom bezpečnosti a ochrany dát. Pre tento účel bolo potrebné vykonať zmeny v samotnom softvéri EPIS a tieto následne otestovať.

V systéme EPIS bolo v I. polroku 2016 nahlásených celkom za SR 42741 individuálnych prípadov ochorení, ktorých kvalitu pracovníci odboru priebežne kontrolovali a vybrané aj exportovali do TESSy. Z tohto počtu sa v 5862x jednalo o NN. V systéme bolo spracovaných 361 epidémií a 269 hlásení do systému rýchleho varovania.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Úlohy:

- priebežná analýza výskytu nozokomiálnych nákaz
 - organizácia prevalenčnej štúdie výskytu NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ
 - zapojenie sa do štúdie HELICS
 - zapojenie sa do kampane Umy ruky, zachráň život.
 - skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz
 - zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach
 - kontrola užívania štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre manipuláciu so zdravotníckymi pomôckami
 - kontrola dodržiavania štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk
 - vykonávanie priebežnej kontroly hygienicko-epidemiologického režimu v ZZ okresov Banská Bystrica a Brezno
 - edukácia zdravotníckych pracovníkov v prevencii NN
 - organizácia vzdelávacích aktivít pre pracovníkov verejného zdravotníctva a LPS úseku.
- So zameraním na hygienu rúk

Plnenie:

Surveillance NN:

V rámci tejto úlohy sú dôležité požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení najmä chirurgických smerov, intenzívnej starostlivosti, OAIM.

Odborom epidemiológie boli v I. polroku 2016 vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity:

- V I. polroku 2016 bolo zo zdravotníckych zariadení v okresoch B.Bystrica a Brezno nahlásených a následne analyzovaných spolu 307 prípadov nozokomiálnych nákaz (NN). Podľa lokalizácie infekcie prevládajú nákazy močových ciest po zavedení katétra a bronchopneumónie po umelej pľúcnej ventilácii.

Kontrola výskytu NN sa vykonávala výkonom štátneho zdravotného dozoru plánovaného a následného po výskyte závažných NN. V najväčších zdravotníckych zariadeniach zasadala štvrt'ročne komisia pre sledovanie a analýzu NN za účasti epidemiológov RÚVZ.

Na jednotlivých klinikách a oddeleniach zdravotníckych zariadení bolo sledované výkony bariérovej ošetrovacej techniky, kontrola výkonu dekontaminácie a funkčnosti sterilizačných prístrojov ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

Počas roka boli námatkovo vykonávané odtlačky rúk zdravotníckeho personálu do kultivačnej pôdy a kontrolovaný postup zdravotníckych pracovníkov pri vykonávaní

dekontaminácie rúk. Súčasne bolo vedenie kliník a oddelení upozorňované na zistený neuspokojivý technický stav umývadiel a dezinfektorov podložných mís na lôžkových pracoviskách.

Celkovo bolo v I. polroku 2016 vykonaných 324 kontrol HER v ambulantných a lôžkových ZZ okresov Banská Bystrica a Brezno. Celkom bolo odobratých 3115 vzoriek a to sterov z prostredia, rúk personálu, ovzdušia, vody, sterilných predmetov a kontrol účinnosti sterilizačných prístrojov.

Štúdie:

HELICS

V I. polroku 2016 sa RÚVZ BB nezapojil do projektu.

HAILT

RÚVZ Banská Bystrica sa pripravuje na zapojenie do projektu monitorovania NN v zariadeniach sociálnych služieb pre dlhodobo chorých. V júni bol k tejto problematike zorganizovaný prípravný seminár pre časť RÚVZ-ov v SR.

Sledovanie infekcií spôsobených Clostridium difficile:

Prebieha príprava na túto štúdiu. Boli vykonané úpravy v systéme EPIS, ktoré umožnia export dát o jednotlivých zaznamenaných prípadoch a to tak komunitných ako ja nozokomiálnych.

Intervencie

V I. polroku prebiehala opakovaná kampaň – **6.ročník „Umy ruky, zachráň život a Čistá starostlivosť, bezpečná starostlivosť“ (Clean care, save care).**

V rámci tejto kampane prebiehali v ZZ oboch okresov vzdelávacie aktivity zamerané na zvýšenie vedomostí zdravotníckych pracovníkov v problematike dekontaminácie prostredia ZZ umývania a dezinfekcie rúk a ich významu pre prevenciu NN. Okrem prednášok boli pripravené aj nástenky zamerané na túto tématiku a tiež boli poskytnuté informácie cez médiá.

Vzdelávanie:

1. V apríli roku 2016 bola zorganizovaná medzinárodná konferencia XXI. Červenkové dni preventívnej medicíny na Tál'och, kde jedna veľká sekcia bola venovaná prevencii a problematike nozokomiálnych nákaz. Konferencia mala veľmi dobrú účasť ako aj odozvu.
2. I. polrok bol venovaný kontrolám opatrení zameraných na zamedzenie šírenia rezistentných mikroorganizmov v ZZ.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Úlohy:

- pokračovanie úlohy - zlepšenia všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- informovanosť profesionálnej ako aj laickej verejnosti ohľadne možnosti očkovania proti novému typu chrípky v rámci sezónneho očkovania
- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie a výskyt VNN
- príprava stratégie krízovej komunikácie

V rámci tejto úlohy sa kladie dôraz na rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie pri ohrození biologickými látkami alebo v súvislosti s epidemickým až pandemickým výskytom chrípky.

Plnenie:

- zabezpečovali sme represívne opatrenia pri výskyte sporadických prípadov ochorení u občanov SR a kontrolovali sme dodržiavanie nariadených opatrení .

Informovali sme všetkých lekárov prvého kontaktu, zdravotnícke zariadenia v okresoch, Banskobystrický samosprávny kraj, lekárne, všetky ZŠ, SŠ, VŠ a predškolské zariadenia o všetkých opatreniach pri epidemickom výskyte chrípky a CHPO. Bola vykonávaná zostrená aktívna surveillance „SARI“ t.j. závažných akútnych respiračných infekcií, ich diagnostike, sledovanie dopadu výskytu SARI na zdravie obyvateľstva a ich priebežné hlásenie do IS EPIS a ich transfer do TESSy.

V I. polroku 2016 bol aktualizovaný pandemický plán pre okresy Banská Bystrica a Brezno a BBSK ako aj aktualizácie protiepidemického plánu a zloženia protiepidemických komisií. Pracovníci odboru (3) sa zúčastnili konferencie zameranej na vybavenosť pracovníkov pri riešení mim. situácií v Zlíne. Na pôde RÚVZ Banská Bystrica sa uskutočnil 1 seminár za účasti zdravotníckych pracovníkov (urgentné prijmy, infekčné odd.), pracovníkov RÚVZ v BBSK, KOS a krízových manažmentov ZZ s cieľom posilniť pripravenosť zdravotníctva na zvládnutie VNN. Osobitne sa preberalo OU na opatrenia pri výskyte VNN. Odbor epidemiológie bol vybavený oblečením na prácu v ohnisku VNN a boli uskutočnené opakované tréningy spojené s nácvikom obliekania a správneho vyzliekania týchto oblekov. Školenia ZP v rámci BBSK pokračovali školeniami v iných okresoch BBSK.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor

ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie: **január – február 2016**

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika Slovenskej republiky vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov a iných enterovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: **marec 2016 – február 2017**

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok **2016** a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Realizačné výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

Plnenie a výsledky: V I. polroku 2016 bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd, všetky vyšetrenia sú ukončené a mali negatívny výsledok.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutoční formou dotazníkov.

Etapy riešenia

Projekt sa uskutočňuje v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- marec - november vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v Slovenskej republike;
- dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí - RÚVZ v SR;
- december – spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie výsledkov uskutočnených aktivít na RÚVZ so sídlom v Košiciach,

- záverečnú správu RÚVZ so sídlom v Košiciach zašle na ÚVZ SR.

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia: December 2016

Plnenie a výsledky.

V I. polroku 2016 bolo poskytované výhradne poradenstvo pre záujemcov cez telefón. Sedenia so žiakmi boli pozastavené. Poradňu pre prevenciu AIDS navštívilo 79 osôb a bolo u nich vykonané 49 odberov na HIV, z toho 13 anonymných, všetky s negatívnym výsledkom. Telefonicky bolo poradenstvo poskytnuté ďalším 184 osobám. Poradňa nevydala žiaden medzinárodný certifikát o HIV negativite, len 10x potvrdenie o negativite pre partnera.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Časové obdobie

Priebežne.

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ (gynekolog.- pôrod. oddelenia, čakárne gynekolog. ambulancií a čakárne všeobecných lekárov).

Plnenie a výsledky. Poradňa pre očkovanie vyvíja svoju činnosť od roku 2012.

Činnosť bola spropagovaná na portáli RÚVZ, ako aj opakovanou tlačovou správou, ktorú prevzalo 15 médií. Individuálne sme usmerňovali rodičov detí podliehajúcich očkovaniu v otázkach povinnosti očkovania a to 22 x osobne a 58x telefonicky.

V rámci EIW boli doručené do čakárni pediatrov informačné materiály o dôležitosti očkovania, boli vykonané prednášky pre zdravotníkov v rámci XXI. ČDPM v sekcii „Nákazy preventabilné očkovaním“, pracovníci sa aktívne zúčastnili VI. Vakcinologického kongresu a o význame očkovania viedli jednu besedu s matkami.

Samostatnú kapitolu tvorili konzultácie o nutnosti očkovania pred cestami do zahraničia, ktorých bolo podaných celkom 67, z toho 25x osobne v poradni pre očkovanie, ostatné telefonicky. Zároveň bolo vydaných 20 medzinárodných očkovacích preukazov.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cieleňá intervencia.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Komárne

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR, SZU Bratislava - FVZ

Anotácia

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zavražujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniu. Prieskum bude realizovaný formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - žiakov náhodne vybraných stredných resp. vysokých škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Zistenia z prieskumu budú slúžiť na realizáciu cieleňých intervencií so zámerom znížiť počet odmietnutí očkovania.

Etapy riešenia

I. etapa

1. marec – apríl 2013: odborne – metodická príprava, pilotný projekt
2. máj – jún 2013: realizácia výskumnej časti I.
3. júl – september 2013: vyhodnotenie, publikácia, intervencie

II. etapa

4. máj – jún 2016: realizácia výskumnej časti II
5. júl 2016 vyhodnotenie trendov a účinnosti intervencií
6. modifikácia intervencií, publikácie

Časové obdobie

Do konca roku 2016

Realizačné výstupy

I. polrok 2016

RÚVZ Banská Bystrica sa podieľal na príprave školy očkovania a vzdelávaní v oblasti „Hodnoty očkovania“. I. polrok 2016 bude venovaný výchovným aktivitám na stredných školách. Realizoval sa edukačný projekt, pre ktorý boli vypracované pomocné materiály. Pilotný projekt prebehol v máji so žiakmi SZŠ-3.ročník, ktorí ho absolvovali na pôde RÚVZ.

6.10. OSTATNÉ ÚLOHY

6.10.1. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ZZ

- zdravotnícke zariadenie okresu Banská Bystrica a Brezno a to ambulantné i lôžkové, lekárne, kúpele Brusno

Plnenie:

Celkove bolo vykonaných za I. polrok 2016 324 priebežných kontrol hygienicko-epidemiologického režimu v lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach a lekárnach v okresoch B. Bystrica a Brezno ako aj ŠZD pri výkone deratizácie. Pri výkone ŠZD bolo odobratých celkom 2765 vzoriek z prostredia, ovzdušia sterilných predmetov a vzoriek na kontrolu účinnosti sterilizačných prístrojov.

6.10.2. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ohniskách nákaz v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

- Kontrola plnenia odporúčaní uložených na mieste a kontrola uložených opatrení na rozhodnutím regionálneho hygienika

Plnenie:

Úloha sa bezproblémovo plnila podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Bolo spracovaných 884 ohnisk v okrese Banská Bystrica a Brezno, v ktorých bolo potrebné vykonávať opatrenia, boli riešené 3 epidémie a vzniklo 8 situácií, ktoré si vyžiadali informáciu do SRV.

6.10.3. Posudková činnosť

zameraná na zdravotnícke zariadenia novo-vznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii.

Na odbor epidemiológie bolo doručených v I.polroku 2016 253 podaní, na riešenie ktorých bolo vydaných 51 rozhodnutí a 4 záväzné stanoviská a 118 iných stanovísk. Zároveň bolo poskytnutých 810 konzultácií.

6.10.4. Zdravotná výchova obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení

- Preventívna - cestou médií – TV, rozhlas, printové média, web stránka RÚVZ - www.vzbb.sk, systému EPIS – www.epis.sk o osobnými alebo telefonickými informáciami
- V ohniskách nákaz – osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami, ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačených informácií – skladačky, brožúry,...

6.10.5 Metodické vedenie odborov epidemiológie BBSK

- Poskytovanie konzultácií
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie
- Organizácia porád pracovníkov odboru epidemiológie RÚVZ Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom

Plnenie:

Počas polroka bolo poskytnutých 38 konzultácií ohľadne plnenia úloh. Portada je plánovaná na II. polrok 2016.

6.10.6. Práca v odborných pracovných skupinách a zboroch podľa nominácie ÚVZ SR, MZ SR, OÚ Banská Bystrica a RÚVZ Banská Bystrica

Členstvo a plnenie

- Vedenie PS pre EPIS – *konzultácie prebiehali pomocou internetu.*
- Práca v PS pre podporu zdravia – poradne zdravia (ÚVZ SR).
- Členstvo v Poradnom zbore pri ECDC, poradný zbor zasadá 4x. Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) – *úloha sa plní kontinuálne.*
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení z oddelení klinickej mikrobiológie – úloha sa plní priebežne.
- Členstvo v Poradnom zbore HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR) *účasť na zasadnutiach poradného zboru podľa plánu hlavnej odborníčky pre epidemiológiu, v roku 2016 1x 2 dňové...*
- Vedenie CINDI programu v SR (MZ SR). V rámci tejto úlohy odbor analyzoval a ďalej publikoval výsledky štúdie TOHES. Účasť na porade riaditeľov CINDI programu v Lisabone.
- Členstvo v PS pre realizáciu NPPZ.
- Členstvo PS pre kontrolu drog pri Úrade vlády SR .
- Členstvo v pracovnej skupine pre vypracovanie štandardov pre kontrolu HER zdravotníckych zariadení.
- Členstvo v poradnom zbore pri ECDC, účasť na májovom zasadnutí.
- Národný kontaktný bod pre surveillance prenosných chorôb v SR
- Členstvo v expertnej skupine EFSA za SR – výskyt zoonóz a alimentárnych nákaz u ľudí.

6.10.7. Komisia pre skúšky na výkon epidemiologickej závažných činností pre prácu v masážnych salónoch

Skúšobná komisia má 5 členov a skúšky sa vykonávajú podľa potreby uchádzačov – v I. polroku 2016 nepožiadala o skúšky s vydaním potvrdenia o vykonávaní epidemiologickej závažnej činnosti žiadna osoba.

6.10.9 Koordinácia likvidácie živočíšnych škodcov v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica

Úlohy:

- Organizácia jarnej a jesennej akcie
- Prieskumy premnoženia hlodavcov
- Odporúčania na vykonanie deratizácie
- Kontrola účinnosti deratizácie
- Kontrola likvidácie uhynutých hlodavcov

Plnenie:

V jarných mesiacoch apríl, máj a jún 2016 bol vykonávaný prieskum výskytu premnoženia hlodavcov v meste Banská Bystrica a Brezno, zasadali komisie pre ochrannú DDD činnosť a po vykonaní deratizácie bola vykonávaná kontrola výkonu ako aj účinnosti . Celkovo bolo vykonaných 87 prieskumov v teréne.

6.10.10 Komisia pre skúšky spôsobilosti na výkon DD

Úlohy:

- Prednášky v príprave uchádzačov o skúšku
- Účasť na skúškach
- Hodnotenie
- Príprava podkladov pre vydanie potvrdenia o spôsobilosti

Plnenie:

V I. polroku 2016 prebehol 1 kurz so záverečnými skúškami a vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre 15 účastníkov.

ODDELENIE CHEMICKÝCH ANALÝZ

Ing. Zuzana VASSÁNYI – vedúca oddelenia

1. Oddelenie chemických analýz ako riešiteľ plní nasledovné úlohy PaP:

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
1.3	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí	39	85	123
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	186	600	2166
3.6	Monitoring príjmu jódu	72	216	270
3.7	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách	12	24	30
3.8	Monitoring príjmu kuchynskej soli	84	84	194
4.1	Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia národného akčného plánu v prevencii obezity na rok 2015 – 2025 (NAPPO)	8	8	18
7.9	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	52	535	571
	Výkony celkom:	453	1552	3372

ODDELENIE LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE (VRÁTANE MŽP A BŽP)

RNDr. Jozef Strhársky, PhD. - vedúci oddelenia

Oddelenie lekárskej mikrobiológie (OLM) RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bolo v roku 2016 gestorom 4 úloh „Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2016 a na ďalšie roky“. 2 projekty boli z OFŽP (7.10 a 7.11) a 2 projekty boli z OLM (8.2 a 8.3). Okrem toho sme sa podieľali na ďalších 6 úlohách ako spoluriešitelia (6.6, 7.1, 7.2, 7.8, 7.9 a 8.1).

7.10 PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) – MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ

Gestor: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina

Etapy riešenia: 2016 a ďalšie roky

Anotácia:

Polinózy patria medzi najčastejšie alergické ochorenia, ktorými trpí viac ako tretina populácie. V rámci prevencie je pre alergológov i alergikov dôležitá dostupnosť presných a včasných informácií o výskyte peľu v ovzduší. V Slovenskej republike bola v roku 2006 obnovená funkčná sieť monitorovacích staníc PIS pod gestorstvom verejného zdravotníctva. Ich hlavnou úlohou je identifikácia a kvantifikácia peľových zŕn a spór húb (plesní) v ovzduší. Dostupnosť aktuálnych hlásení o peľovej situácii v regiónoch a čo najrozsiahlejšia medializácia peľových správ je dôležitá pre alergikov a lekárov. Presným určením najvhodnejšieho termínu začiatku liečby, a tiež jej ukončenia po sezóne, je okrem minimalizácie až dočasnej eliminácie zdravotných problémov alergika je možné vďaka cieľenej diagnostike i správne načasovanej liečbe ušetriť značné finančné prostriedky.

Cieľ:

- monitoring biologických alergénov v ovzduší ako súčasť prevencie zameranej na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,
- medializácia peľového spravodajstva a jeho využitie na zlepšenie životných podmienok a kvality života dotknutých skupín obyvateľstva vrátane jeho použitia pri diagnostike a správnom načasovaní liečby polinóz,
- iniciovať rozšírenie siete monitorovacích staníc PIS v Slovenskej republike,
- riešiť možnosti eliminácie najvýznamnejších alergénov (výsadba vhodnej zelene, udržiavanie a kosenie trávnych porastov, eliminácia neudržiavaných plôch ako rezervoára alergologicky významných druhov).

Výstupy:

- týždenné peľové spravodajstvo formou tlačových správ, medializácia peľového spravodajstva na stránkach RÚVZ, www.alergia.sk, www.zdravie.sk a v ďalších médiách,
- prezentácia výsledkov monitoringu v médiách, na odborných podujatiach, publikácie v odborných časopisoch,
- využitie databázy PIS pre riešenie medzinárodných projektov týkajúcich sa zmien bioklímy a šírenia invázných druhov rastlín.

Vyhodnotenie

Metodika:

Odber vzoriek a laboratórna diagnostika peľových alergénov v ovzduší bola na oddelení BŽP RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vykonávaná akreditovanou metódou ŠPP_OLM_64/07_BIO spracovanou podľa zásad európskej peľovej informačnej služby. Ostatné monitorovacie stanice ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Košice, Nitra, Trnava a Žilina nemajú túto skúšku akreditovanú, ale postupujú jednotne podľa tejto štandardnej metódy.

Priebeh peľového monitoringu 2016 a medializácia výsledkov:

RÚVZ Banská Bystrica je gestorom úlohy, na ktorej sa spoluriešiteľsky podieľajú monitorovacie stanice na ÚVZ SR a RÚVZ Košice, Nitra, Trnava a Žilina.

Peľový monitoring roku 2016 sme podľa poveternostnej situácie oficiálne spustili od 15.2.2016. Monitorovacia stanica v Banskej Bystrici začala s monitorovaním už od začiatku februára – 5.2.2016 a monitorovacia stanica ÚVZ SR v Bratislave o týždeň neskôr – 10.2.2016.

V rámci monitorovania biologických častíc v ovzduší (aerobiologický monitoring) bolo na všetkých monitorovacích staniciach PIS pri RÚVZ v SR celkovo vyhodnotených kvalitatívnou a kvantitatívnou analýzou viac ako 850 vzoriek trvalých mikroskopických preparátov peľových zŕn a spór vzdušných húb zachytených v lapačoch peľu. Pri mikroskopickej diagnostike bolo vyhodnotených cez 2 500 ukazovateľov. Priebežné výsledky výskytu biologických alergénov v ovzduší sa z jednotlivých monitorovacích staníc týždenne zasielali formou protokolov cez stránku www.alergia.sk na koordinačné pracovisko RÚVZ v Banskej Bystrici. Po overení nameraných údajov bola na koordinačnom pracovisku spracovaná prognóza na nasledujúci týždeň a výsledky peľového monitoringu boli publikované na stránke spolu s textovou správou o aktuálnej peľovej situácii na Slovensku. Monitorovacie stanice poskytovali týždenné peľové spravodajstvo na portáli www.alergia.sk, www.zdravie.sk a na webových stránkach úradov. Koordinačné pracovisko na základe podkladov z monitorovacích staníc pripravovalo týždenne tlačové správy o aktuálnej peľovej situácii v SR s prognózou na nasledujúci týždeň, ktoré boli poskytované pre tlačové agentúry (SITA, TASR) a regionálne denníky. Celkom bolo k 30.6.2016 vypracovaných 20 týždenných tlačových správ, zrealizované 3 rozhovory pre televízne vysielanie (RTVS, regionálna TV v Nitre). Pracovníci pri RÚVZ v Banskej Bystrici a ÚVZ SR Bratislave sa zároveň podieľali na vypracovaní odborných stanovísk ohľadne monitorovania peľových alergénov v ovzduší pre masmédiá i verejnosť a tiež k plánovanej výsadbe drevín vzhľadom na ich alergenicitu.

V spolupráci s HŽPaZ ÚVZ SR sme sa podieľali na spracovaní projektového zámeru a príprave realizácie „Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc v o vonkajšom ovzduší“ v rámci OP Kvalita životného prostredia.

Prednášková a publikačná činnosť:

1. Lafféřsová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2015 [poster], konferencia XIV. Martinské dni imunológie, Martin, 12.-16.4.2016.
2. Lafféřsová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2015 na Slovensku [abstrakt], Klinická imunológia a alergológia, číslo 2016, ISSN, Bratislava 2016.
3. Lafféřsová, J., Hochmuth, L., Hrubisko, M.: Začiatok a koniec peľovej sezóny na Slovensku. Článok in Klinická imunológia a alergológia, číslo 1/2016, ISSN, Bratislava 2016.
4. Hrabovský, M., Ščevková, J., Mičieta, K., Lafféřsová, J., Dušička, J. : Expansion and aerobiology of *Ambrosia artemisiifolia* L. in Slovakia. Článok in Annals of Agricultural and Environmental Medicine 2016, Vol 23, No 1, 141–147.

• **Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:**

1. Barátová, E.: rozhovory -1 x regionálna TV v Nitre
2. Lafféřsová, J.: RTVS rozhovory - 2x RTVS, 20 týždenných tlačových správ o peľovej situácii v SR- informácie pre tlačové agentúry (SITA, TASR).
3. Lafféřsová, J.: hodnotiacia správa za roky 2014 a 2015 – Priebeh peľovej sezóny vybraných indikátorov (jelša, breza, ambrózia, trávy) v Banskej Bystrici, Bratislave, Košiciach, Nitre, Trnave a Žiline do monitorovacieho systému UNIPHE (podľa metodiky UNIPHE).
4. Lafféřsová, J.: spolupráca s HŽPaZ ÚVZ SR na spracovaní projektového zámeru „Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc v o vonkajšom ovzduší“ v rámci OP Kvalita životného prostredia.
5. Lafféřsová, J.: vypracovanie odborných stanovísk ohľadom monitorovania biologických alergénov v ovzduší pre masmédiá a verejnosť – poskytnutá 1 konzultácia a 2 konzultácie k článkom pre denníky Pravda a SME.
6. Zámečníková, M.: vypracovanie odborných stanovísk ohľadom monitorovania biologických alergénov v ovzduší pre masmédiá a verejnosť – poskytnuté konzultácie a odpovede, informácie o peľovej situácii v Bratislave pre tlačové agentúry (SITA, TASR).

7.11 MONITORING ALERGÉNOV ROZTOČOV VO VNÚTORNOM PROSTREDÍ

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ BB, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

Etapy riešenia: 2016 a ďalšie roky

Anotácia

Na vzniku respiračných alergií sa vo veľkej miere podieľajú alergény vnútorného prostredia (roztoče, zvieracie alergény, plesne). Roztoče sú podľa najnovších štúdií až v 50% pôvodcami respiračných alergií, ktoré často prechádzajú do ťažkých astmatických stavov. V prevencii treba predchádzať alergizácii organizmu najmä u ľudí s alergickou dispozíciou, ktorí nemajú klinické prejavy alergickej choroby, ale sú v alergizujúcom prostredí. Profylaktickými opatreniami treba chrániť alergikov pred vplyvom špecifického alergénu najmä úpravou prostredia. Prevencia a profylaxia pri liečbe respiračných alergií patria do problematiky verejného zdravotníctva.

Cieľ:

- zmonitorovať aktuálny stav výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť, domovy sociálnych služieb, spoločné zariadenia pre deti a mládež, bytové priestory,
- využitie výsledkov monitorovania na hodnotenie zdravotného rizika a pri aktualizácii platnej legislatívy.

Výstupy:

- správa o výskyte alergénov roztočov vo vnútornom prostredí budov sledovaných zariadení,
- návrh programov na zlepšenie podmienok prostredia a aktualizáciu legislatívy,

- čiastkové závery a výsledky budú uvedené v odpočtoch a priebežne publikované v odborných časopisoch, prezentované na odborných podujatiach formou prednášok a posterov.

Vyhodnotenie

Metodika:

Laboratórna diagnostika výskytu alergénov roztočov v prachu bola na oddelení BŽP RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vykonávaná akreditovanou semikvantitatívnou metódou ŠPP_OLM_76 / 08 BIO. Vyhodnotenie výsledkov sme realizovali podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

V tomto období boli odobraté vzorky a spracované hodnotiace správy z kontrol výskytu alergénov roztočov v zariadeniach sociálnej starostlivosti pre oddelenie HŽPaZ RÚVZ Galanta. Výsledky získané spracovaním **9 vzoriek** boli vyhodnotené v zmysle platnej legislatívy.

Vyhodnotenie podľa tabuľky:

Stupeň obsahu alergénov roztočov	Obsah guanínu /g prachu
1 - vysoká prítomnosť alergénov roztočov	> 10 000 µg/g
2 - stredná prítomnosť alergénov roztočov	2 500 – 10 000 µg/g
3 - nízka prítomnosť alergénov roztočov	600 - 2 500 µg/g
4 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g
5 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g
6 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g

Na základe prepočtových tabuliek, ktoré k nameraným stupňom výskytu alergénov roztočov v prachu priradujú prislúchajúce hladiny guanínu udávané v µg na 1g prachu, je možné výsledky vyhodnotiť v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.

Výskyt roztočov v prachu je možné posudzovať a hodnotiť podľa ustanovení vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

§1, ods. 2, písm. b) definuje biologické znečisťujúce látky: alergény roztočov sú tráviace enzýmy roztočov z čeľade *Pyroglyphidae* obsiahnuté v ich tráviacom trakte a vylučované spoločne s exkrementami do prostredia. Príloha č.4, tabuľka č. 7 uvádza limitné hodnoty biologických ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia budov a to <2 µg alergénov roztočov /1g prachu alebo 0,6 mg guanínu/g prachu.

V súvislosti s trendom v európskych laboratóriách sme si vedomí, že je potrebné na skvalitnenie práce v laboratórnej diagnostike a pri kvantifikácii výsledkov zavedenie nových metód s využitím ELISA testov, ktoré majú vyššiu výpovednú hodnotu ako v súčasnosti používaná semikvantitatívna metóda, preto sme pripravili podklady na zavedenie metódy stanovenia alergénov roztočov s využitím ELISA testov.

Hodnotenie – závery:

Alergény roztočov sú celoročné alergény preto je potrebné za účelom prevencie alergických ochorení systematické odstraňovanie rizikových faktorov ich vzniku. Zásady údržby prostredia sú súčasťou prevádzkových poriadkov – je potrebné dôraznejšie vyžadovať správny systém vetrania, odstraňovania prachu, pranie textílií, údržbu kobercov, posteľných matracov a ostatného čalúneného nábytku.

Roztoče sú podľa najnovších štúdií až v 50 % pôvodcami respiračných alergií, ktoré často prechádzajú do ťažkých astmatických stavov. V prevencii treba predchádzať alergizácii organizmu najmä u ľudí s alergickou dispozíciou, ktorí nemajú klinické prejavy alergickej

choroby, ale sú v alergizujúcom prostredí. Profylaktickými opatreniami je možné chrániť alergikov pred vplyvom špecifického alergénu aj vhodnou úpravou prostredia. Preto je naďalej potrebné monitorovať aktuálny stav výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť, domovy sociálnych služieb, spoločné zariadenia pre deti a mládež, bytové priestory v čo najširšom meradle.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

1. Lafférová, J.: 2x konzultácie študentky SZU v rámci bakalárskej práce zameranej na prítomnosť alergénov roztočov v predškolských zariadeniach okresov Banská Bystrica a Brezno.
2. Lafférová, J.: konzultantka študentky SZU k bakalárskej práci zameranej na prítomnosť alergénov roztočov v predškolských zariadeniach okresov Banská Bystrica a Brezno.

8.2 SURVEILLANCE INVAZÍVNYCH PNEUMOKOKOVÝCH OCHORENÍ

Monitorovanie cirkulácie kmeňov *Streptococcus pneumoniae* spôsobujúcich invazívne pneumokokové ochorenia v populácii a sledovanie zastúpenia sérotypov týchto kmeňov.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica

Etapa riešenia: 2016 a ďalšie roky

Anotácia:

Invazívne pneumokokové ochorenia (IPO) sú závažné infekcie ohrozujúce najmä vekové kategórie detí do dvoch rokov a osoby nad 65 rokov. Len niekoľko z 93 doposiaľ známych sérotypov *S. pneumoniae* má potenciál stať sa pôvodcom IPO. Väčšina týchto sérotypov je obsiahnutá vo vakcínach, ktoré v súčasnosti predstavujú účinnú formu prevencie. Na Slovensku sú k dispozícii 3 vakcíny – dve konjugované, ktoré sú aj súčasťou povinného očkovania a polysacharidová vakcína určená pre osoby staršie ako dva roky.

Cieľ:

Cieľom projektu je monitorovanie zastúpenia sérotypov kmeňov *S. pneumoniae*, ktoré sú pôvodcami invazívnych pneumokokových ochorení ako aj skvalitnenie surveillance IPO na Slovensku.

Záver:

Všetky kmene *S. pneumoniae* izolované z pôvodne sterilných miest sú posielané do NRC pre pneumokokové nákazy, kde sú podrobené podrobnejšej analýze, pod ktorú spadá najmä stanovenie sérotypu pomocou klasických sérologických metód, prípadne určenie genetickej príbuznosti. Keďže nie všetky pozitívne biologické vzorky sú zároveň kultivačne úspešné, je potrebné myslieť aj na stanovenie sérotypu priamo z biologického materiálu. V prípade, že daný kmeň nie je dostatočne viabilný, je možné na stanovenie sérotypu použiť aj molekulárno–biologické metódy.

Vyhodnotenie

Metodika a novozavedené metódy:

Diagnostika bola vykonávaná metódami zavedenými v rámci NRC pre pneumokokové nákazy.

NRC využíva rôzne klasické mikrobiologické, sérologické a molekulárno-biologické metódy. Z klasických mikrobiologických metód sa vykonávala kultivácia kmeňov *S. pneumoniae* zaslaných do NRC z regionálnych mikrobiologických laboratórií. V prípade potreby bol vykonaný optochínový test na potvrdenie druhej príslušnosti ako aj test rozpustnosti v žľi. Každý kmeň bol následne podrobený sérotypizácii pomocou molekulárno-biologických metód (multiplex PCR) a klasických sérologických metód (latexovej aglutinácie a Quellung reakcie). Kmene boli zároveň uskladnené ako súčasť zbierky kmeňov *S. pneumoniae* NRC.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

V rámci zabezpečenia skvalitnenia surveillancie IPO na Slovensku NRC spolupracovalo s lekármi, mikrobiologickými laboratóriami a epidemiológiami, usmerňovalo ich pri transporte živých kmeňov *S. pneumoniae* a poskytovalo odborné konzultácie a prednášky pre lekárov, mikrobiológov a odbornú verejnosť.

Počet vyšetrených vzoriek a stanovenie ich sérotypu, 1. polrok 2016

V prvom polroku 2016 bolo do NRC doručených spolu 30 kmeňov resp. pôvodných biologických materiálov *S. pneumoniae*. Všetky viabilné kmene *S. pneumoniae* boli zaradené do zbierky NRC.

Zastúpenie sérotypov ako aj pôvodných biologických materiálov sumarizujú tabuľky č. 1 a 2. Všetky informácie týkajúce sa kmeňov izolovaných z pôvodne sterilných tekutín, zaslané do NRC na sérotypizáciu a ďalšiu analýzu sú zároveň prístupné po kontaktovaní pracovníkov NRC (www.vzbb.sk).

Tab. 1: Prehľad sérotypov *S. pneumoniae* identifikovaných v NRC, 1. polrok 2016.

Sérotyp	Počet izolovaných kmeňov
1	1
3	6
4	3
5	4
6C	1
6C/D	1
7F	2
8	3
15A	1
17F	1
19A	5
23A	1
23B	1
29/34/42	

Tab. 2: Prehľad biologických materiálov, z ktorých boli pneumokokové kmene izolované.

Materiál	Počet
Hemokultúra	20
Likvor	5
Pleurálny punktát	3
Punktát z dutiny hrudnej	1
Absces Bartoliniho žľazy	1

Publikačná a prednášková činnosť, účasti na školeniach, 1. polrok 2016

Prednášky

1. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Avdičová, M., Hudečková, H.: Výskyt invazívnych pneumokokových ochorení a ich kauzálnych sérotypov na Slovensku v rokoch 2011 – 2015, [prednáška], VII. Vakcinologický kongres, hotel Patria, Štrbské Pleso, 14.-16.1.2016.
2. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Avdičová, M.: Diagnostika a evidencia IPO v NRC - čo môžeme zlepšiť?, [prednáška], XIII. Vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 15.03.2016.
3. Bottková E., Maďarová L., Klement C., Avdičová M., Hudečková H. Invazívne pneumokokové ochorenia na Slovensku. Ako zlepšiť surveillance?, [prednáška], XXI. Červenkové dni preventívnej medicíny, Hotel Stupka, Tále, 25.-27.4.2015.
4. Maďarová, L., Bottková, E., Kráľinský, K., Klement, C., Avdičová, M., Feiková, S.: Invasive pneumococcal diseases: NATIONAL SURVEILLANCE SYSTEM IN SLOVAKIA, 2011-2015, [poster], 10th International Symposium On Pneumococci and Pneumococcal Diseases. Glasgow Scotland, 26.-30.6.2016.
5. Kráľinský, K., Maďarová, L., Bottková, E., Dluholucký, S., Klement, C., Avdičová, M., Feiková, S.: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení na Slovensku v rokoch 2011-2015 s fókusom na detskú populáciu, [prednáška], Getlikov deň, UN Bratislava, Nemocnica sv. Cyrila a Metoda, Bratislava, 10. 3. 2016.
6. Kráľinský, K., Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C., Avdičová, M., Feiková, S.: Impact of pneumococcal conjugate vaccines on public health (invasive pneumococcal diseases), [prednáška], IMCO konferencia, Bratislava Polianky, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 18.5.2016.

Publikácie:

1. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Avdičová, M., Hudečková, H.: Výskyt invazívnych pneumokokových ochorení a ich kauzálnych sérotypov na Slovensku v rokoch 2011 – 2015, [abstrakt], Zborník abstraktov z prednášok, VII. Vakcinologický kongres, hotel Patria, Štrbské Pleso, 14.-16.1.2016, ISBN 978-80-89797-08-0
2. Kráľinský K., Maďarová L., Bottková E., Dluholucký S., Klement C., Avdičová M., Feiková, S.: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení na Slovensku v rokoch 2011 - 2015 s fókusom na detskú populáciu. *Pediatrics* 2016 11(2): s. 103-105.
3. Mehmet Ceyhan, Ron Dagan, Abdullah Sayiner, Liudmyla Chernyshova, Ener Çağrı Dinleyici, Waleria Hryniewicz, Andrea Kulcsár, Lucia Maďarová, Petr Pazdiora, Sergey Sidorenko, Anca Streinu-Cercel, Arjana Tambić-Andrašević & Lyazzat Yeraliyeva. Surveillance of pneumococcal diseases in Central and Eastern Europe. *Human Vaccines & Immunotherapeutics*. ISSN: 2164-5515 (Print) 2164-554X (Online) Journal homepage: <http://www.tandfonline.com/loi/khvi20>
4. Maďarová, L., Bottková, E., Kráľinský, K., Klement, C., Avdičová, M., Feiková, S.: Invasive pneumococcal diseases: NATIONAL SURVEILLANCE SYSTEM IN SLOVAKIA, 2011-2015. [abstract book], 10th International Symposium On Pneumococci and Pneumococcal Diseases, Glasgow Scotland, 26.-30.6.2016.

8.3 SURVEILLANCE *BORDETELLA PERTUSSIS*

Monitorovanie cirkulácie kmeňov *B. pertussis* v populácii ako aj sledovanie séroprevalencie IgG anti-PT *B. pertussis*. Zavedenie nových diagnostických metód na sledovanie príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov *B. pertussis* od kmeňov vakcinálnych.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami.

Ľtapa riešenia: 2016 a ďalšie roky

Anotácia:

V súvislosti so stúpajúcou incidenciou pertussis v mnohých krajinách sveta sa pozornosť sústreďuje aj na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Je preto nevyhnutné najmä pre potreby NRC a surveillancie pertussis v SR zaviesť do diagnostiky metódu PFGE, slúžiacu na zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti kmeňov.

Cieľ:

Cieľom projektu je v súlade s najnovšími odporúčaniami ECDC (EU PertstrainGroup) poukázať na nevyhnutnosť skvalitnenia surveillancie pertussis a na zosúladenie diagnostiky tohto agens na všetkých úrovniach. Najdôležitejším cieľom projektu je monitorovanie cirkulácie kmeňov *B. pertussis* v populácii ako aj sledovanie séroprevencie IgG anti-PT *B. pertussis*.

Záver:

Väčšina prípadov pertussis v SR, hlásená do EPIS-u, je diagnostikovaná pomocou sérologických metód dôkazu protilátok. Laboratórna diagnostika pertussis musí byť smerovaná k rýchlemu odhaleniu pôvodcu pomocou priamych diagnostických metód. Na prvom mieste je teda potrebné myslieť na kultiváciu a PCR. Sérológia by mala byť v prípade pertussis využívaná najmä ako metóda konfirmačná. Vzhľadom na vysoký počet vyšetrení pertussis pomocou sérologických metód v SR je potrebné zmeniť prístup k diagnostike tohto agens tak u odbornej ako aj u laickej verejnosti.

Vyhodnotenie

Metodika a novozavedené metódy:

Diagnostika bola vykonávaná v súlade so štandardnými pracovnými postupmi (ŠPP). Všetky použité metódy dôkazu sú akreditované.

Z priamych diagnostických metód sa vykonávala kultivácia *Bordetella sp.*, *B. pertussis* a *B. parapertussis* v nazofaryngeálnom výtere ako aj real-time PCR na dôkaz prítomnosti DNA spomínaných agens. Diagnostika pomocou real-time PCR bola upravená a doplnená v súlade s najnovšími odporúčaniami ECDC na diagnostiku týchto agens. Real-time PCR bola doplnená o dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu (*ptxA-Pr*). V rámci interpretácií výsledkov vyšetrení pomocou real-time PCR bol v prípade dôkazu IS1001 doplnený ukazovateľ *B. bronchiseptica*, nakoľko táto sekvencia sa nachádza aj u tohto druhu.

Z nepriamych diagnostických metód bola vykonávaná diagnostika prítomnosti resp. hladiny protilátok tried IgG a IgA na dôkaz prítomnosti protilátok proti pertussickému toxínu u *Bordetella pertussis*. Aglutinácia sa vykonávala na dôkaz prítomnosti protilátok proti *Bordetella parapertussis* (hodnotenie 4 násobného vzostupu titra protilátok).

V súvislosti so zaznamenaním epidémií pertussis v mnohých krajinách sa stále väčšia pozornosť sústreďuje na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Tieto

analýzy sa vykonávajú prevažne pomocou pulznej elektroforézy (PFGE). Získané pulzotypy sú triedené do skupín a porovnáva sa ich príbuznosť resp. odlišnosť. Z tohto dôvodu pre potreby NRC a surveillance pertussis v SR bola validovaná aj táto metóda za použitia zbierkových referenčných kmeňov *B. pertussis*, *B. parapertussis* a *B. holmesii*.

Medzilaboratórne porovnania a zosúladenie diagnostiky:

Dňa 25.4.2016 boli do NRC doručené 2 vzorky určené na medzilaboratórne porovnanie (Labquality, Fínsko) pomocou sérologických metód dôkazu (ELISA IgG anti PT a ELISA IgA anti PT). Test bol vykonaný so 100% úspešnosťou.

NRC sa zároveň zapojilo do medzinárodného projektu organizovaného pod záštitou ECDC “Pertussis Laboratory Surveillance Network (EUperp-labnet)“, súčasťou projektu je aj časť venovaná externej kontrole kvality pomocou sérologických metód dôkazu pomocou ELISA (dôkaz protilátok triedy IgG – kvantitatívne). Spolu bolo testovaných 8 vzoriek sér zaslaných z ECDC. Výsledky externej kontroly kvality zatiaľ nie sú známe.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

V rámci zabezpečenia skvalitnenia surveillance pertussis na Slovensku NRC priebežne spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného najmä na kultiváciu *B. pertussis* a dôkaz pomocou real-time PCR a poskytovalo odborné konzultácie a prednášky pre lekárov a odbornú verejnosť. NRC oslovilo niektoré oddelenia klinických mikrobiológií (OKM) na Slovensku a ponúklo im spoluprácu na zavedení kultivácie pertussis v rámci SR. Kultiváciu *Bordetella* spp. vykonávajú okrem NRC aj na OKM Považská Bystrica a OKM Liptovský Mikuláš, OKM Martin (Klinická biochémia, s.r.o.), OKM Čadca, OKM Dolný Kubín.

V roku 2016 sa pokračuje v spolupráci s lekármi prvého kontaktu pre deti a dorast z Banskej Bystrice, spolu 11 ambulancií, ktoré vytvorili sentinelový systém zasielania materiálov v Banskej Bystrici. Sentinelový spôsob zasielania materiálov prispieva ku zvýšenej pravdepodobnosti pozitívneho záchytu *B. pertussis* na Slovensku.

V roku 2016 sa Slovensko zapojilo do projektu organizovaného ECDC pod názvom “Pertussis Laboratory Surveillance Network (EUperp-labnet)“. Hlavným cieľom vytvorenej siete a projektu je zabezpečiť integrovaný dohľad nad pertussis v Európe. Projekt bude prebiehať v rokoch 2015-2019. Koordinujúcim pracoviskom je inštitút THL vo Fínsku, Turku, s ktorým má NRC dlhodobu dobrú spoluprácu.

V rámci vyššie spomínaného projektu bola vedúca NRC na workshope v THL inštitúte vo Fínsku v Turku, ktorý bol zameraný na identifikáciu kmeňov *Bordetella pertussis*, ktoré sa líšia na molekulárnej úrovni od kmeňov vakcinálnych.

Počet vyšetrených a pozitívnych vzoriek, 1. polrok 2016

Počet vyšetrených materiálov pomocou jednotlivých metód skúšania je uvedený v Tab. 1.

Pomocou kultivácie bolo vyšetrených v prvom polroku 2016 spolu 32 nasofaryngeálnych výterov, prítomnosť *B. pertussis* nebola potvrdená ani v jednom z prípadov. Prítomnosť *B. parapertussis* bola potvrdená v jednom prípade. Išlo o pozitívny záchyt zo sentinelového systému v Banskej Bystrici, u dieťaťa bola zároveň potvrdená vo výtere z nosohltana aj prítomnosť RSV.

Tab. 1: Počet vyšetrených a pozitívnych vzoriek na prítomnosť *B. pertussis* a *B. parapertussis* v NRC pre pertussis a parapertussis, prvý polrok 2016.

	Spolu vyšetrených	Pozitívne
Aglutinácia <i>Bordetella parapertussis</i> (párové vzorky)	62	0

ELISA IgG anti PT <i>Bordetella pertussis</i>	144	25
ELISA IgA anti-PT <i>Bordetella pertussis</i>	144	30
kultivácia	32	1 <i>B. parapertussis</i>
real-time PCR <i>Bordetella sp.</i>	266	17
real-time PCR <i>B. parapertussis</i> / <i>B. bronchiseptica</i>	297	17
real-time PCR <i>Bordetella pertussis</i> , <i>ptxA-Pr</i> (gén zodpovedný za tvorbu pertussického toxínu)	55	11

Publikačná a prednášková činnosť, účasti na školeniach, prvý polrok 2016

1. Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C., Avdičová, M.: *Bordetella pertussis*: nové trendy v diagnostike. Slovensko v projekte ECDC na zosúladenie diagnostiky pertussis, [prednáška], XIII. Vedecko-odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava MZ SR, 15.3.2016.
2. Maďarová, L., Klement, C., Bottková, E., Avdičová, M.: Slovensko v projekte ECDC na zosúladenie laboratórnej diagnostiky pertussis. Diagnostika *Bordetella pertussis* pomocou kultivácie na Slovensku, [prednáška], VII. Vakcinologický kongres, hotel Patria, Štrbské Pleso, 14.-16.1.2016, prednáška.
3. Maďarová, L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C.: Pertussis – epidemiológia, laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení, [prednáška], XIX. Kežmarské lekárske dni Dr. Vojtecha Alexandra, Stará Lesná, hotel Academic, 11.-12.3.2016.
4. Maďarová, L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C.: Aktuálna epidemiologická situácia a trendy v diagnostike *Bordetella pertussis*. Slovensko v projekte ECDC na zosúladenie diagnostiky pertussis, [prednáška], XXI. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, hotel Stupka, 25.-27.4.2016.
5. Kráľinský, K., Maďarová, L., Petřík, O., Takáč, B., Bottková, E., Klement, C., Ťažký, B., Tuhársky, T., Gondová, I.: *Bordetella pertussis* – still current issue. (Malignant pertussis – case report), [prednáška], Health conference IMCO, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava polianky, 18.5.2016.

Publikácie:

1. Maďarová, L., Klement, C., Bottková, E., Avdičová, M.: Slovensko v projekte ECDC na zosúladenie laboratórnej diagnostiky pertussis. Diagnostika *Bordetella pertussis* pomocou kultivácie na Slovensku, [abstrakt], Zborník abstraktov z prednášok VII. Vakcinologický kongres, ISBN 978-80-89797-08-0.
2. Maďarová, L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C.: Aktuálna epidemiologická situácia a trendy v diagnostike *Bordetella pertussis*. Slovensko v projekte ECDC na zosúladenie diagnostiky pertussis, [abstrakt], Zborník abstraktov z prednášok XXI. Červenkové dni preventívnej medicíny, ISBN 978-80-89797-13-4.

Absolvované stáže:

Maďarová, L.: Workshop: „Hands-on training workshop of *Bordetella pertussis* antigen expression“, Turku Fínsko, 14.-17.2.2016.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor: ÚVZ SR Bratislava, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Etapa riešenia: 2016 a ďalšie roky

RÚVZ Banská Bystrica - OLM, počet vyšetrených vzoriek, 1. polrok 2016

V rámci stredoslovenského regiónu boli v prvom polroku 2016 vo virologickom laboratóriu OLM RÚVZ v Banskej Bystrici vyšetrené odpadové vody z 13-tich odberových lokalít - čističiek odpadových vôd (ČOV) v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a jedného zachytneho utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši – Opatovej.

Vzorky boli vyšetrené podľa štandardných metodík WHO v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch RD-A, Hep2 a L20B.

Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 42, čo po opracovaní metódou dvojfázovej separácie - spodná fáza (SF), interfáza (IF), predstavuje celkovo 84 vzoriek. Z celkového počtu 40 ukončených vyšetrení odpadových vôd (80 vzoriek) v 1. polroku 2016 nebol izolovaný žiadny poliovírus ani iný enterálny vírus.

Pre obdobie rokov 2016/17 bol vypracovaný a RÚVZ Banskobystrického a Žilinského kraja zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie marec 2016 - február 2017.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

1. Kissová, R.: Konzultácie k bakalárskej práci študentky VŠ a laboratórna prax - Environmentálna surveillance poliomyelitídy.
2. Kissová, R.: Hodnotiaca správa vyšetrení odpadových vôd za obdobie marec 2015 - február 2016.
3. Kissová, R.: Vypracovanie časového harmonogramu odberu odpadových vôd na obdobie marec 2016 – február 2017 pre okresy Banskobystrického a Žilinského kraja.

Úlohy OFŽP: 7.1, 7.2, 7.8. a 7.9

Tab. 1: Počty vyšetrení v laboratóriu biológie životného prostredia, 1. polrok 2016

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
7.1	Cyanobaktérie	41	41	48
7.2	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach	12	24	120
*7.8	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	0	0	0
7.9	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	60	420	540

*7.8 - vzorky budú odoberané podľa harmonogramu v mesiacoch júl - august

Tab. 2: Počty vyšetrení v laboratóriu mikrobiológie životného prostredia, 1. polrok 2016

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
7.2.	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach	10	10	26
*7.8	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	0	0	0

7.9	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	60	342	470
-----	--	----	-----	-----

*7.8 - vzorky budú odoberané podľa harmonogramu v mesiacoch júl - august

Tab. 3: Počty vyšetrení v laboratóriu virológie, 1. polrok 2016

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
*7.8	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	0	0	0

*7.8 - vzorky budú odoberané podľa harmonogramu v mesiacoch júl - august

8.1 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Gestor: ÚVZ SR Bratislava, NRC pre chrípku

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Košice

Etapa riešenia: Projekt má dlhodobý charakter a jeho riešenie sa uskutočňuje priebežne.

RÚVZ Banská Bystrica - OLM, počet vyšetrených vzoriek, 1. polrok 2016

V 1. polroku 2016 bolo vo laboratóriu virologickej kultivácie OLM RÚVZ v Banskej Bystrici, vyšetrených 88 materiálov, z toho 25 bolo s diagnózou SARI, 16 materiálov bolo od sentinelových lekárov. Pokusom o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach bolo vyšetrených 80 materiálov, dokázané boli 3 prípady chrípky B (z výterov u pacientov z BB - 3x z infekčného odd. NFDR). Rýchlotestom bolo vyšetrených 52 výterov, z toho bol 1 materiál pozitívny na chrípku A (1x z BB – ARO NFDR). Súhrnný prehľad vyšetrených vzoriek je uvedený v Tab. 1.

Tab. 1: Vyšetrenia vzoriek podozrivých na prítomnosť chrípky v laboratóriu virologickej kultivácie, 1. polrok 2016

Kraj	Okres	P o č e t vzoriek na rýchlotest	Rýchlotest pozit. chr. A	Rýchlotest pozit. chr. B	Počet kultivačne vyšetrených vzoriek	Kultivačne pozitívna chrípka A	Kultivačne pozitívna chrípka B
BB	BB	39	1	0	43	0	3
	BR	3	0	0	2	0	0
	LC	0	0	0	5	0	0
	RS	5	0	0	12	0	0
	VK	0	0	0	3	0	0
	ZH	2	0	0	4	0	0
	ZV	1	0	0	1	0	0
ZA	CA	1	0	0	3	0	0
	DK	1	0	0	1	0	0
	LM	0	0	0	3	0	0
	MT	0	0	0	2	0	0
	ZA	0	0	0	1	0	0
SPOLU		52	1	0	80	0	3

Od chrípkovej sezóny 2013/2014 sa v súlade s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) vykonáva kultivácia chrípkových vírusov na bunkových kultúrach

MDCK. Každá vzorka od pacientov so SARI, podozrivá na prítomnosť vírusu chrípky, bola vyšetrená pomocou molekulárno-biologických metód (RT-PCR resp. real-time PCR) ako aj pomocou rýchlotestov Directigen EZ Flu A+B a následne aj kultivačne na bunkových kultúrach. Vzorky od non SARI pacientov a sentinelových lekárov boli vyšetované kultiváciou na bunkových kultúrach. Všetky kultivačne pozitívne (resp. suspektné) vzorky boli následne vyšetované (resp. typizované a subtypizované) molekulárno-biologickými metódami.

Každá vzorka od pacientov so SARI bola najprv podrobená RT-PCR resp. real-time PCR na dôkaz prítomnosti vírusu chrípky typu A bez bližšej identifikácie a chrípky typu B. Následne boli všetky vzorky pozitívne na prítomnosť vírusu chrípky typu A podrobené ďalšej PCR za účelom subtypizácie a teda zisťovania prítomnosti pandemickej chrípky typu A/H1N1. Postup pri týchto vyšetreniach bol v súlade s najnovším manuálom na diagnostiku chrípkových vírusov vydaným WHO (www.who.int).

Sérologickými metódami (HIT) na chrípku A/H1N1, A/H3N2 a na chrípku B neboli vyšetrené žiadne séra (Tab. 2).

Tab. 2: Diferenciálna diagnostika chrípky v laboratóriu sérológie, 1. polrok 2016

Zdravotnícky výkon	Počet vzoriek	Pozitívne vzorky	Analýzy
HIT Chrípka A/H1	0	0	0
HIT Chrípka A/H3	0	0	0
HIT Chrípka pandemická A/H1N1	0	0	0
HIT Chrípka B	0	0	0

Súhrn vyšetrených a pozitívnych vzoriek pomocou molekulárno-biologických metód dôkazu (RT-PCR a real-time PCR) sú uvedené v Tab. 3.

Tab. 3: Molekulárna biológia, diagnostika a diferenciálna diagnostika chrípky, 1. polrok 2016

Agens	Počet vyšetrených materiálov	Z toho pozitívnych materiálov
Chrípka A	164	16
Chrípka A/H1	2	0
Chrípka A/H3	2	0
Chrípka B	164	36
Pandemická A/H1N1	18	2
RSV	302	15
Adenovírus	234	0
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	12	5

Prednášková a publikačná činnosť:

1. Klement, C., Mezencev, R., et al.: Slovensko-anglická terminológia verejného zdravotníctva I. PRO 2016, ISBN 978-80-89057-60-3
2. Kissová, R., Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C.: Priama diagnostika chrípky za obdobie 5 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici, [poster], XXI. Červenkové dni preventívnej medicíny, 25.-27.4.2016, Tále.
3. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Avdičová, M., Hudečková, H.: Výskyt invazívnych pneumokokových ochorení a ich kauzálnych sérotypov na Slovensku v rokoch 2011 – 2015, [prednáška], VII. Vakcinologický kongres, hotel Patria, Štrbské Pleso, 14.-16.1.2016.

4. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Avdičová, M.: Diagnostika a evidencia IPO v NRC - čo môžeme zlepšiť?, [prednáška], XIII. Vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 15.03.2016.
5. Bottková E., Maďarová L., Klement C., Avdičová M., Hudečková H. Invazívne pneumokokové ochorenia na Slovensku. Ako zlepšiť surveillance?, [prednáška], XXI. Červenkové dni preventívnej medicíny, Hotel Stupka, Tále, 25.-27.4.2015.
6. Maďarová, L., Bottková, E., Kráľinský, K., Klement, C., Avdičová, M., Feiková, S.: Invasive pneumococcal diseases: NATIONAL SURVEILLANCE SYSTEM IN SLOVAKIA, 2011-2015, [poster], 10th International Symposium On Pneumococci and Pneumococcal Diseases. Glasgow Scotland, 26.-30.6.2016.
7. Kráľinský, K., Maďarová, L., Bottková, E., Dluholucký, S., Klement, C., Avdičová, M., Feiková, S.: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení na Slovensku v rokoch 2011-2015 s fókusom na detskú populáciu, [prednáška], Getlikov deň, UN Bratislava, Nemocnica sv. Cyrila a Metoda, Bratislava, 10. 3. 2016.
8. Kráľinský, K., Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C., Avdičová, M., Feiková, S.: Impact of pneumococcal conjugate vaccines on public health (invasive pneumococcal diseases), [prednáška], IMCO konferencia, Bratislava Polianky, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 18.5.2016.

Účasť na konferenciách, školeniach a seminároch:

1. Kissová: XIII. Vedecko-odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR. 15.3.2016, MZ SR Bratislava.
2. Kissová: XXI. Červenkové dni preventívnej medicíny, 25.-27.4.2016, Tále.
3. Kissová: IMCO 2016 - 1. Medzinárodná multidisciplinárna konferencia. 18.5.2016, Univerzita sv. Alžbety, Bratislava.
4. Konzultačný deň NRC pre poliomyelitídu, NRC pre chrípku, NRC pre MMR, NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky, ÚVZ SR, 24.5.2016, Bratislava.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

1. Kissová, R.: Konzultácie k bakalárskej práci študentky VŠ a 1 mesačná prax – Laboratórna diagnostika chrípky.
2. Kissová, R.: Hodnotiaca správa vyšetrení odpadových vôd za obdobie marec 2015 – február 2016.

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

MUDr. Silvia KONTROŠOVÁ, MPH – vedúca oddelenia

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha – plnia oddelenie podpory zdravia, oddelenie epidemiológie, oddelenie hygieny životného prostredia, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a oddelenie hygieny výživy.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Realizácia úlohy v I. polroku 2016

OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici naďalej vykonáva množstvo aktivít zameraných na zlepšovanie súčasného stavu v jednotlivých oblastiach vymedzených v aktualizácii NPPZ. Pri plánovaní a realizácii aktivít zameraných na splnenie čiastkových cieľov NPPZ spolupracujeme s úradmi, školami, zdravotníckymi zariadeniami a ďalšími organizáciami. Snažíme sa o presadzovanie našich cieľov aj posilnením komunikácie s médiami, aby prinášali čo najširšiemu okruhu obyvateľov informácie o zdravom životnom štýle a o možnostiach eliminovať riziká ohrozujúce zdravie, o možnostiach poradenstva v podpore zdravia a o našich projektoch.

A) VÝŽIVA A STRAVOVACIE ZVYKLOSTI

Zdravá výživa, ako jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb, je pevnou súčasťou všetkých zdravotno-výchovných aktivít a vzdelávacích prednášok o životospráve a o možnostiach znížiť riziko rozvoja kardiovaskulárnych, metabolických a onkologických ochorení. Distribúcia zdravotno-výchovných materiálov je súčasťou poradenstva aj skupinových aktivít.

V súlade s Programom ozdravenia výživy obyvateľov SR a s Národným programom prevencie obezity informujeme všetkých klientov našich poradní o zásadách správnej výživy.

Téma bola súčasťou 9 skupinových vzdelávacích aktivít – 7 pre mládež a 2 pre seniorov.

S cieľom zlepšiť stravovacie návyky a zvyšovať celkové uvedomenie a pochopenie vplyvu výživy a režimu stravovania na zdravie človeka vzdelávame školákov, seniorov aj iné skupiny obyvateľstva. Zdravá výživa bola akcentovaná aj pri poradenských výjazdoch a na akcii „Dni zdravia“ zamestnancov Slovenskej pošty, počas ktorých sme vyšetrovali záujemcov a poskytovali sme im poradenstvo a vzdelávacie materiály.

Z príležitosti Svetového dňa zdravia boli v priebehu mesiaca apríl zrealizované OPZ tieto aktivity:

1. Na súkromnej pedagogickej a sociálnej akadémii v Brezne, boli odprednášané dve prednášky, ktorých sa zúčastnilo 47 študentiek 3. a 4. ročníka na tému: "Predchádzajme rizikám cukrovky 2. typu pohybovou aktivitou,,"

2. Na 7. apríla kedy je WHO tento deň vyhlásený ako Svetový deň zdravia bol výjazd základnej poradne zdravia do regiónu Brezna, kde na MU pracovníci oddelenia podpory zdravia poskytovali vyšetrenia na zistenie rizikových faktorov z nesprávneho životného štýlu,

ktoré môžu byť príčinou KVCH ako aj onkologických ochorení. Každému záujemcovi bol vyšetrený celkový cholesterol, cukor, dobrý cholesterol. Celkom bolo vyšetrených 33 osôb (8 mužov a 25 žien). CCHOL malo 24 % osôb v norme, 51% osôb ho malo zvýšený do 6,2 mmol/l. Cukor mali všetci vyšetrení v norme. Triglyceridy u 33% boli v kritických hodnotách, dobrý cholesterol malo 54% vyšetrených osôb nedostatočný, u 30% osôb boli zistené zvýšené hodnoty krvného tlaku. Na záver u každej vyšetrenej osoby bolo vykonané individuálne poradenstvo na základe zistených skutočností.

3. Dňa 13.4.2016 bola na Základnej škole vo Valaskej prednáška, spojená s besedou pre 34 žiakov (+ 2 pedagógovia) 5. ročníka na tému „Zdravé stravovanie a pitný režim“.

4. Dňa 14. apríla bol uskutočnený výjazd Základnej poradne zdravia na Slovenskú zdravotnícku univerzitu, kde 15 záujemcom (zamestnancom, študentom), boli pracovníkmi oddelenia podpory zdravia poskytnuté vyšetrenia na zistenie rizikových faktorov z nesprávneho životného štýlu, ktoré môžu byť príčinou KVCH ako aj onkologických ochorení. Každému záujemcovi bol vyšetrený celkový cholesterol, cukor, dobrý cholesterol, krvný tlak a CO vo vydychovanom vzduchu – predovšetkým u fajčiarov a na záver bolo u každej vyšetrenej osoby vykonané individuálne poradenstvo na základe zistených skutočností.

5. Dňa 20.4.2016 bola na Základnej škole v Pohorelej bola prednáška s besedou so žiakmi 5., 6., a 7. ročníka (celkom 51 detí a dvaja pedagógovia) k problematike zdravého životného štýlu, prevencia diabetu ,problematika závislostí - problematika fajčenia a užívania drog.

6. V priestoroch RÚVZ sme zabezpečili odborný panel s tematikou DIABETES Pod heslom Budme aktívni – jedzme zdravo – riadme sa radami lekárov.

7. Dňa 22.4.2016 sme vyšetrovali pracovníkov firmy ASERCO na prítomnosť rizikových faktorov KVCH a možných komplikácií (DM). Bolo vyšetrených 13 klientov (10 mužov a 3 ženy), sedem z nich malo CCHOL v norme, GLU mali všetci v norme, u 5-tich sme zistili TK nad 140/90. U všetkých vyšetrených klientov na záver bolo dané poradenstvo zamerané na zdravý životný štýl.

8. Dané aktivity RUVZ boli dané do povedomia obyvateľstva regiónu aj cestou médií (TASR), rozhlas LUMEN.

B) FYZICKÁ INAKTIVITA

OPZ RÚVZ BB pomáha vytvárať podporné prostredie pre realizáciu činností, ktoré zvýšia pohybovú aktivitu a fyzickú zdatnosť populácie, najmä tým, že informuje partnerské organizácie a obyvateľstvo o tom, že fyzická inaktivita sa na rozvoji metabolického syndrómu a obezity podieľa najvýznamnejšou mierou. Informujeme cieľové skupiny obyvateľstva o benefitoch pohybovej aktivity pre zdravie všetkými dostupnými formami – prostredníctvom médií, webstránky, panelov, organizovaním zážitkových podujatí a prednášok, inštruktívnymi pohybovými kurzami aj odborným

Naše inštruktorky v I. polroku 2016 viedli pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku s 9 skupinami - 3 skupiny cvičia v priestoroch OPZ, 4 v priestoroch klubu Harmónia, 1 v klube Rozmarín a 1 na krytej plavárni UMB.

Pri plánovaní aktivít v mesiacoch máj a jún v rámci *Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“* sme najprv oslovili všetky základné a stredné školy v našom regióne a ponúkli sme tieto aktivity:

1. *Prednášky a besedy zamerané na význam pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení*

2. *Posudzovanie držania tela u žiakov a inštruktáž správneho držania tela*

3. *Jednoduché testy na zistenie telesnej zdatnosti s následným individuálnym poradenstvom a pohybovou inštruktážou*
4. *Meranie tlaku krvi a testovanie úsilného výdychu za jednu sekundu – Spirometriu*
5. *Skupinové cvičenia*

Postupne ako sa prihlasovali jednotlivé školy sme urobili harmonogram našej činnosti v danej problematike. Tabuľka jednotlivých aktivít je prílohou tohto listu.

Zhrnuté výsledky sú:

Ad 1) bolo 9 výjazdov (6x ZŠ, 1x SŠ, 1x Jednota dôchodcov, 1x klub dôchodcov. Odprednášalo sa 19 prednášok a bolo edukovaných 584 osôb, z toho 482 žiakov.

Ad 2) bolo 5 výjazdov na 4 ZŠ a jednu SŠ, celkom bolo u 64 detí posúdené držania tela vrátane inštruktáže správneho držania tela

Ad 3) 4 výjazdy - 2x ZŠ, Jednota dôchodcov, 1x SŠ, 1x Deň otvorených dverí RÚVZ, kde u 63 osôb boli urobené jednoduché testy na zistenie telesnej zdatnosti s následným individuálnym poradenstvom.

Ad 4) V rámci 10-tich výjazdov základnej poradne zdravia (mesto-Brezno, Technické služby Brezno, MU B. Bystrica, EUROPA SC B. Bystrica, SZU B. Bystrica, 2x ZŠ, Slovenská pošta, Polícia deťom - námestie SNP B. Bystrica) a v základnej poradni zdravia bolo vyšetrených 288 klientov (bola robená spirometria, monitoring rizikových faktorov KVCH, bol vyšetrovaný CCHOL a meraný krvný tlak).

Celkom sa urobilo v rámci všetkých aktivít (máj – jún) 443 meraní spirometrom.

Ad 5) Celkom bolo 6 skupinových cvičení (2x klub dôchodcov, 2x ZŠ, 1x Univerzita 3. veku), kde bolo celkom edukovaných 434 osôb.

Zhrnutie - celkom bolo edukovaných 1018 osôb, z toho bolo 67% detí. Základná poradňa zdravia mala 10 výjazdov, kde bolo vyšetrených 288 klientov.

Na propagáciu pohybovej aktivity pre zdravie sa v r. 2016 uskutočnili skupinové vzdelávacie aktivity na 14-tich školách a 7-mich seniorských kluboch. Pre seniorov boli odprednášané a v besedách prediskutované tieto témy: Choroby oporno-pohybového ústrojenstva – klasifikácia, manažment, pohyb ako súčasť liečby, Predchádzanie chronickým ochoreniam a ich dôsledkom vhodným pohybom, Možnosti fyzickej aktivity pri rôznych zdravotných obmedzeniach, Majte sa radi, Jednoduché cviky pre každého, Pohybová aktivita a cukrovka druhého typu, Pohybom proti osteoporóze, Vhodné cvičenia pri osteoporóze.

C) TABAK, ALKOHOL, DROGY

Pracovníčky oddelenia podpory zdravia ukončili v prvom polroku 2016 s odstupom 4 školských rokov dotazníkový prieskum medzi študentmi 4. ročníka SZŠ v Banskej Bystrici zameraný na monitorovanie nikotínovej závislosti budúcich zdravotníckych pracovníkov. Celkový počet vyplnených a zaevidovaných dotazníkov do elektronickej podoby bol 122.

Prevencii fajčenia a odvykaniu od fajčenia bola venovaná aj prednáška pre študentov SZU (15). Mladí fajčiari si v rámci tejto zdravotno-preventívnej akcie mali možnosť zistiť aj stupeň svojej závislosti na nikotíne na základe vyplnenia Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti (5) a zmeraním oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku boli realizované v 2 blokoch edukačné aktivity pre 48 žiakov 6. ročníkov v ZŠ na Sitnianskej ulici. Obsahom bolo premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym...“, beseda na tému negatívne následky aktívneho a pasívneho fajčenia v školskom veku, riziká používania vodnej fajky a elektronickej cigarety najmä v období dospievania.

Zároveň si žiaci mali možnosť dať zmerať Spirometrom úsilný výdych za jednu sekundu (47).

Pracovníčka nadstavbovej poradne pre odvykanie od fajčenia počas 4 stretnutí v rámci individuálneho kurzu odvykania od fajčenia poskytla odborné poradenstvo 1 klientke na základe vyhodnotenia dotazníkov s fajčiarskou anamnézou, osobného rozhovoru a meraní oxidu uhoľnatého (4). Odborné rady ako prestať s fajčením a zvládnuť abstinénčné príznaky poskytla 4 fajčiarom cez telefón a všetkým fajčiarom počas výjazdov základnej poradne zdravia, ktorým bol zmeraný aj oxid uhoľnatý (26).

Pracovného stretnutie pracovnej skupiny Prevencia fajčenia sa ako členka zúčastnila jedna pracovníčka z Oddelenia podpory zdravia.

Na základe žiadosti redaktora RTVS bolo zaslané e-mailom odborné stanovisko k elektronickým cigaretám.

Svetovému dňu bez tabaku a Medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami boli v priestoroch RÚVZ B.B. venované aj panely (2) s danou tematikou.

Kontroly fajčenia na verejných miestach:

Kontrolu dodržiavania zákazu fajčenia ustanoveného v zákone č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 377/2004 Z. z.) vykonávajú jednotlivé odbory RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a zabezpečujú hlásenie počtu vykonaných kontrol nápravných opatrení v mesačných intervaloch odboru podpory zdravia. V priebehu mesiacov **január – jún 2016** bolo vykonaných **954** kontrol. Podrobný prehľad vykonaných kontrol podľa mesiacov a jednotlivých odborov je uvedený v tabuľke:

Mesiac	Oddelenie					Spolu
	EPID	HDM	HV	HŽP	OPPL	
Január	11	16	38	18	38	121
Február	7	21	54	37	37	156
Marec	10	27	40	34	36	147
Apríl	18	30	40	37	41	166
Máj	8	25	42	43	48	166
Jún	11	30	53	43	61	198
Spolu	65	149	267	212	261	954

2. Počet uložených sankcií na základe priestupkového konania: 0

3. Výška pokút v rámci priestupkového konania (vrátane blokových pokút): 0

4. Počet uložených sankcií v rámci správneho konania rozhodnutím: 0

5. Výška pokút v rámci správneho konania: 0

D) ZDRAVÉ PRACOVNÉ A ŽIVOTNÉ PODMIENKY

OPZ RÚVZ BB zabezpečuje početné poradenské výjazdy do škôl a na pracoviská okresov Banská Bystrica a Brezno, kde na základe anamnézy a vyšetrení vykonaných za štandardných podmienok poskytujú pracovníčky OPZ poradenstvo o zdravom životnom štýle aj s ohľadom na pracovné prostredie a charakter práce klientov. ***V roku 2016 sme takéto služby v rámci výjazdov základnej poradne zdravia poskytli 224 zamestnancom na 9 pracoviskách.***

O význame životného prostredia a hygienicky vhodných životných podmienok pre zdravie sme informovali jednak prostredníctvom nástieniek a panelov v priestoroch RÚVZ, tiež pri

skupinových aktivitách zameraných na zdravý životný štýl a na prevenciu infekčných a onkologických ochorení.

Preventívne opatrenia vedúce k zníženiu výskytu infekčných ochorení

Oddelenie podpory zdravia sa zapojilo do plnenia úlohy č.6.9 spolu s oddelením epidemiológie pod názvom „**Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania**“. Hlavným cieľom je zvýšenie povedomia budúcich rodičov o závažnosti ochorení preventabilných očkovaním a o význame povinného očkovania. Vzdelávanie sme realizovali u 30 študentov 3. ročníka strednej zdravotníckej školy v Banskej Bystrici. Išlo o interaktívnu formu v rámci ktorej študenti pracovali v štyroch skupinách. Efekt bol overovaný formou dotazníka vyplňaného pred a po intervencii.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Realizácia úlohy v I. polroku 2016

Vyhodnocovaním dát z Testu zdravé srdce za celú SR prispieva OPZ RÚVZ BB k získaniu prehľadu o zdravotnom stave časti obyvateľstva – klientoch Poradní zdravia. Zistené výsledky spolu s hodnotením efektivity poradenstva boli prezentované na XXI. Červenkových dňoch preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou, ako aj na vedeckej konferencii MUDr. Ivana Stodolu a na vedeckej konferencii chronických ochorení na Starých Horách. Oddelenie podpory zdravia participovalo na príprave podkladov z okresov SR pre prípravu Výročnej správy za Poradenské centrá v SR rok 2015.

Od mája 2016 sa zapojilo do realizácie Prieskumu Zdravotného uvedomenia a správania sa obyvateľstva SR v roku 2016. Do 30.6.2016 bolo vyplnených 75 dotazníkov v II. polroku nám ešte ostáva osloviť 29 respondentov pre daný prieskum.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Realizácia úlohy v I. polroku 2016

V prvom polroku 2016 sa vykonávalo špecializované individuálne poradenstvo pre klientov s nadváhou a obezitou v rámci služieb základnej poradne zdravia v Banskej Bystrici a v Brezne, ako aj na 19 výjazdových aktivitách, kde bolo vyšetrených 388 osôb. Odborné poradenstvo znižovania nadváhy a obezity sa poskytovalo na základe zistených skutočností (percento telesného tuku, BMI).

Danej problematike sme sa venovali aj prostredníctvom regionálnych médií (RTVS, LUMEN).

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Gestor

CINDI program SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Na výzvu SZO stredoeurópskym a východoeurópskym krajinám s programom CINDI prebieha od r. 2005 na Slovensku vždy v **nepárnom roku** kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity obyvateľstva, kde má byť (podľa poľského vzoru „Postaw serce na nogi,„) motiváciou účasť v súťaži. V roku 2015 bol 6.ročník danej kampane a na budúci rok bude VII. Ročník. S prípravou kampane sa začne v II. polroku 2016, plánujeme pripraviť časový rámec: leto – jeseň 2016 - získavanie partnerov a podporovateľov, jeseň – zima 2016 príprava plagátov a účastníckych listov, január – február 2017 - tlač materiálov, opakované oslovenie sponzorov kampane a plánovanie propagačných podujatí v jednotlivých regiónoch.

V každom z doterajších ročníkov sa preukázala pozitívna korelácia úbytku hmotnosti so vstupným BMI – pokles hmotnosti sa týkal najmä osôb s nadváhou a obezitou.

Na základe týchto výsledkov sa v r. 2013 tento projekt začlenil medzi úlohy OPZ RÚVZ v SR súvisiace so stratégiami zameranými na znižovanie nadváhy a obezity čo v súčasnosti je vážnym zdravotným problémom na celom svete.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Vybrané RÚVZ v SR

Realizácia úlohy v I. polroku 2016

Danej problematike naše oddelenie sa venovalo okrajovo, podľa potrieb komunitných asistentov. Na RÚVZ sa pravidelne organizujeme zber obnoseného šatstva, ktoré potom podľa potreby nosíme do rómskych komunit.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Gestor

ÚVZ SR

Riešitelia

Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR

Realizácia úlohy v I. polroku 2016

Táto úloha sa realizovala v rámci iných zdravotno-výchovných aktivít pre žiakov ZŠ, ako súčasť zdravého životného štýlu.

9.5 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť.

Realizácia úlohy v I. polroku 2016

Už z minulých rokov máme intenzívnu spoluprácu so seniormi, seniorskými organizáciami a zariadeniami sociálnych služieb pre dôchodcov, zameranú na zdravotnú výchovu a vzdelávanie, poradenstvo, prevenciu chorôb a na podporu zdravia a zdraviu prospešných aktivít starších ľudí.

Pokračujú výjazdy základne poradne zdravia vyhradené starostlivosti o seniorskú klientelu - do denných centier seniorov, do domovov dôchodcov, pre Jednotu dôchodcov.

Do denných centier a do Agentúry sociálnych služieb chodia pracovníčky OPZ RÚVZ BB monitorovať seniorom krvný tlak, v niektorých kluboch vedú aj skupinové cvičenia seniorov. Skupinových cvičení v priestoroch OPZ pod vedením našich inštruktoriek sa tiež zúčastňujú v prevažnej miere seniorky.

Bolo zrealizovaných 6 skupinových vzdelávacích aktivít pre seniorov

Kampaň Týždeň mozgu“:

V roku 2016 pripadol Týždeň mozgu na 14. – 18.3.2016. Pri tejto príležitosti sme pripravili niekoľko sprievodných zdravotno-preventívnych aktivít pre klientov v produktívnom aj poproduktívnom veku. Zúčastnenci mali možnosť oboznámiť sa s anatómiou a funkciou mozgu, jeho ochoreniami a poruchami pamäti. Zároveň získali informácie ako si udržať dobrú pamäť a ďalej si ju rozvíjať prostredníctvom logických úloh. Na otestovanie svojej pamäti využili pracovné listy (110 klientov). V rámci týždňa mozgu pracovníci RÚVZ na 8-tich miestach (zariadenie pre seniorov Krivánska č. 16 Sásová, Rozmarín, Harmónia, agentúra soc. starostlivosti, UMB Univerzita 3. veku, RÚVZ B. Bystrica, Stredisko sociálnych služieb B. Bystrica) sa zamerali predovšetkým na tréning pamäte pracovnými testami, ako aj individuálnym poradenstvom zameraným na funkciu mozgu a prevenciu mozgových činností. Prezentácia daných aktivít bola aj v RTVS, na webovej stránke RÚVZ, formou názornej agitácie v priestoroch RÚVZ.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy

Realizácia úlohy v I. polroku 2016

Edukačno-zážitkové programy pre deti a mládež boli v I. polroku predovšetkým zamerané na fyzickú inaktivitu, kde sme počas mája a júna mali celý rad aktivít pre ZŠ, SŠ. Bližšie podklady sú uvedené v časti B)

V priebehu celého apríla 2016 z príležitosti Svetového dňa zdravia boli nasledovné aktivity:

1. Na súkromnej pedagogickej a sociálnej akadémii v Brezne, boli odprednášané dve prednášky, ktorých sa zúčastnilo 47 študentiek 3. a 4. ročníka na tému: "Predchádzajme rizikám cukrovky 2. typu pohybovou aktivitou,,"
2. Dňa 13.4.2016 bola na Základnej škole vo Valaskej prednáška ,spojená s besedou pre 34 žiakov (+ 2 pedagógovia) 5. ročníka na tému „Zdravé stravovanie a pitný režim“.
3. Dňa 14.apríla bol uskutočnený výjazd Základnej poradne zdravia na Slovenskú zdravotnícku univerzitu, kde 15 záujemcom (zamestnancom, študentom), boli pracovníkmi oddelenia podpory zdravia poskytnuté vyšetrenia na zistenie rizikových faktorov z nesprávneho životného štýlu, ktoré môžu byť príčinou KVCH ako aj onkologických ochorení. Každému záujemcovi bol vyšetrený celkový cholesterol, cukor, dobrý cholesterol, krvný tlak a CO vo vydychovanom vzduchu – predovšetkým u fajčiarov a na záver bolo u každej vyšetrenej osoby vykonané individuálne poradenstvo na základe zistených skutočností.
4. Dňa 20.4.2016 bola na Základnej škole v Pohorelej bola prednáška s besedou so žiakmi 5.,6., a 7., ročníka (celkom 51 detí a dvaja pedagógovia) k problematike zdravého životného štýlu, prevencia diabetu ,problematika závislostí - problematika fajčenia a užívania drog.

Úlohy 9.6.1 a 9.6.2 sme na OPZ RÚVZ BB v I. polroku 2016 nerealizovali. Pri prednáškach pre žiakov v rámci vzdelávacích blokov o ochrane zdravia detí, dospelých a adolescentov sme sa stomatohygiene venovali zdôrazňovaním nutnosti prevencie zubného kazu a infektov, ktoré pri nedostatočnej orálnej hygiene môžu prispievať k rozvinutiu závažných poškodení zdravia celého organizmu.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR ,

Realizácia úlohy v I. polroku 2016:

Program CINDI sa mimo obdobia skriningov uplatňuje najmä prostredníctvom Poradní zdravia, formou vyhľadávania rizikových faktorov KV, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických známk. Návštevníci Poradní zdravia sú vyšetřovaní s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V prípade potreby, ak je zistená závažná porucha, sú odosielaní do starostlivosti lekárov v kuratívne. Vedúca oddelenia podpory zdravia bola gestorom pracovnej skupiny pre prípravu manuálu na činnosť Základnej poradne zdravia v SR.

Manuál bol za významnej finančnej pomoci Slovenskou epidemiologicko-vakcinologickou spoločnosťou daný do tlače pre účastníkov VII. Vedeckej konferencie Surveillance chronických ochorení konanej v marci na Starých Horách. Z ÚVZ SR nám prišiel tento dokument až koncom marca 2016 ,hoci do tlače bol pripravený už v novembri 2015.

V I. polroku 2016 bolo celkom v základnej poradni zdravia vyšetrených za štandardných podmienok 215 klientov, z toho bolo prvovyšetrených 94 klientov (27 mužov a 67 žien) na opakovanú kontrolu prišlo 121 klientov (56 %). Za I. polrok bolo zrealizovaných 19 výjazdov Základnej poradne zdravia, kedy bolo vyšetrených 388 klientov. O služby Poradne zdravia mali záujem predovšetkým stredoškólači s maturitou (46 %) a vysokoškólsky vzdelaní ľudia (36 %). Pri prvej návšteve PZ u 63 % mužov a 25 % žien bol zistený TK v kritických hodnotách. Pri prvej návšteve základnej poradni zdravia hodnotu TK nepoznalo 19 klientov (2 muži a 17 žien). Hypertenziu v osobnej anamnéze pri prvej návšteve malo uvedenú 31 % klientov, ktorí boli aj liečení na danú diagnózu. Zároveň sme podchytili tri susp. hypertenzie. Pri opakovaných kontrolách u klientov u ktorých boli zistené zvýšené hodnoty rizikových biochemických parametrov - u 23 % klientov došlo po individuálnom poradenstve k poklesu celkového cholesterolu, u 75 % klientov sa upravila hladina triglyceridov, u 36 % klientov sa upravil systolický aj diastolický krvný tlak. U 75 % klientov sa zvýšil dobrý cholesterol (HDL), ale, na druhej strane, sa len u 4 % klientov podarilo upraviť BMI. Na realizácii cieľov programu CINDI sa podieľajú aj špecializované poradne, pracovníčky OPZ vedú Poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity, Poradňu pre odvykanie od fajčenia, Poradňu pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bardejove**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - PLNENIE NÁRONÝCH CIEĽOV

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKO VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKOL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Plnenie úlohy sa na regionálnej úrovni k 30.6.2016 nerealizovalo.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKO V PITNÝCH VODÁCH

Cieľom úlohy je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR. Úloha sa t. č. plní na celoštátnej a medzirezortnej úrovni.

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASŤÍ VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ)

Táto úloha sa zatiaľ nerealizuje.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

CIEĽ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev a odborné usmernenia ÚVZ SR. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vedie podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradovanie prác do kategórií.

Ku dňu 30. 6. 2016 za okres Bardejov evidujeme 17 subjektov, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce. K 31. 12. 2015 sme v okrese Bardejov evidovali programom ASTR 140 zamestnancov z toho 21 žien, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík a to v prevádzkach 17 právnych subjektov. Počty týchto zamestnancov budú aktualizované k 31. 12. 2016.

V prvom polroku 2016 nebolo vydané žiadne rozhodnutie na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa sledujú pracovné podmienky zamestnancov, miera expozície zamestnancov a realizácia náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Ďalej v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sledujeme výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Je možné konštatovať, že intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci sú vykonávané v súlade s legislatívou.

Za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce neboli v prvom polroku 2016 uložené sankcie.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri výkone ŠZD sme kontrolovali uplatňovanie nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 8 previerok poľnohospodárskych subjektov so zameraním hlavne na zisťovanie používania a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí, vypracovanie posudkov o riziku a schválenie prevádzkových poriadkov, spôsob evidencie veľmi toxických a toxických látok a zmesí, zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a dĺžku odbornej praxe, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov a pod..

V súvislosti s tým je možné konštatovať, že v poľnohospodárskych subjektoch sme nezistili používanie veľmi toxických látok a zmesí. Pokračuje trend z predchádzajúcich rokov a to, že na ochranu rastlín sa používajú prípravky klasifikované len ako toxické látky a zmesi, aj to len v ojedinelých prípadoch, pretože poľnohospodárske subjekty sa zamerali skôr na používanie menej škodlivých prípravkov, ktoré nie sú klasifikované ako toxické. V prevažnej miere sa uprednostňuje nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom množstve, čím sa nevytvárajú skladové zásoby, resp. si poľnohospodárske subjekty zabezpečujú ochranu rastlín dodávateľským spôsobom, ktorým im dodávateľské firmy poskytnú kompletne tieto služby. Boli získavané údaje o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí. Ďalej bolo sledované ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Previerkami neboli zistené žiadne závažné nedostatky, resp. porušenie právnych predpisov.

K 30. 6. 2016 na RÚVZ so sídlom v Bardejove boli doručené 4 oznámenia o začatí vykonávania dezinfekcie a regulácii živočíšnych škodcov.

V prvom polroku 2016 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu a haváriu v okrese Bardejov súvisiacu s uvedenou problematikou.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Medzi pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity je v našom okrese zaradená práca s cytostatikami v onkologickej ambulancii NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov, ktorá je zároveň z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie rizikových prác.

V súvislosti so znižovaním zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu bolo uplatňované nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

V prvom polroku 2016 v rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 11 previerok so zameraním na pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity, t. j. na práce, pri ktorých

dochádza k expozícii zamestnancov prachu z rôznych druhov tvrdého dreva. Išlo o drevospracujúcu prevádzku, respektíve stolársku dielňu.

V súvislosti s odstraňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb boli RÚVZ so sídlom v Bardejove v prvom polroku 2016 vydané 2 rozhodnutia pre subjekty:

- 1) Dušan Poperník, Gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytovom dome na ul. Sázvaského č. 13 - 18 v Bardejove
- 2) Dušan Poperník, Gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytovom dome na ul. Komenského č. 12 - 15 v Bardejove

Boli predložené 4 oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest. Po oznámení o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest bola následne vykonaná kontrola – miestne zisťovanie, ktorá bola ukončená záznamom (4).

V rámci ŠZD sa zameriavame na vyhľadávanie pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov, na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

2.2. INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ:

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

V spolupráci so zamestnávateľmi a PZS sa realizujú aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci, usmerňovanie zlepšovania pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov. Zapájame sa do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení. Osobitne sa vykonáva poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO).

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ:

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so

zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V prvom polroku 2016 bolo posúdených 11 nových chránených pracovísk alebo dielní a bolo vydané 1 stanovisko.

V rámci ŠZD boli vykonávané kontroly zamerané prevažne na kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách, doplneného o údaje o zamestnancoch z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Pri týchto kontrolách bolo zistené, že všetky pracoviská vyhovujú požiadavkám uvedeným v zákone č. 355/2007 Z. z., všeobecne záväzným predpisom vydaných na jeho vykonanie a iným všeobecne záväzným právnym predpisom, ktoré upravujú ochranu verejného zdravia. Neboli uložené žiadne nápravné opatrenia. Kontrolné listy informovanosti neboli použité na žiadnom pracovisku. Na pracoviskách sú zamestnávané osoby zdravotne spôsobilé.

V prvom polroku 2016 boli RÚVZ so sídlom v Bardejove vykonané v rámci štátneho zdravotného dozoru 3 kontroly pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk, a to:

- ❖ V predajni na ul. Nám. Čsl. armády č. 158/3 v Zborove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž – druh postihnutia I choroby obehovej sústavy) v profesii predavač. Činnosť je zameraná na predaj širokého sortimentu tovaru (elektronika, mobilné telefóny, výpočtovej techniky a pod.). Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/287-3 zo dňa 9. 5. 2013.
- ❖ V knižnici v objekte Obecného úradu v obci Kurov, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž – druh postihnutia I choroby obehovej sústavy) v profesii knihovník. Činnosť je zameraná na poskytovanie výpožičných služieb knižničných dokumentov, evidenciu a revíziu dokumentov v knižničnom fonde. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/93-3 zo dňa 21. 2. 2013.
- ❖ V predajni kvetinarstva na ul. Mlynská č. 1 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – epilepsia) v profesii predavač. Činnosť je zameraná na predaj tovaru, výrobu vencov a kytíc, aranžovanie kvetov a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/154-3 zo dňa 13. 3. 2013.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – k 30.6.2016

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Bardejov	11	1	3	3	3	0	nie	nie	-

Vysvetlivky:

CHP – chránené pracoviská

ZP – zdravotné postihnutie

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

V súvislosti s touto úlohou bolo v 1. polroku 2016 v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru odobratých spolu 7 vzoriek kozmetických výrobkov.

Vo februári boli odobraté 2 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých - šampóny, na chemické (konzervačné látky, pH) a mikrobiologické vyšetrenie (test stability), ktoré boli odoslané RÚVZ so sídlom v Žiline. Výsledky laboratórnych vyšetrení vyhoveli požiadavkám aktuálne platnej legislatívy.

V marci boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – krémy na pleť s obsahom UV filtrov na chemické (konzervačné látky) a mikrobiologické vyšetrenie. Vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie RÚVZ Bratislava. Výsledky laboratórnych vyšetrení vyhoveli požiadavkám aktuálne platnej legislatívy.

V apríli boli odobraté 2 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – výrobky na vlasy s obsahom keratínu na chemické (konzervačné látky a pH) a mikrobiologické vyšetrenie. Vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie RÚVZ Poprad. Výsledky laboratórnych vyšetrení vyhoveli požiadavkám aktuálne platnej legislatívy.

U všetkých odobratých vzoriek kozmetických výrobkov bola vykonaná zároveň kontrola označovania, pri ktorej neboli zistené nedostatky.

3.6. MONITORING PRÍJMU JÓDU

V rámci tejto úlohy bolo v 1. polroku 2016 odobratých a laboratórne analyzovaných na množstvo jodidu draselného a ferokyanidu draselného spolu 12 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli). Obsah KI a ferokyanidu draselného vo vyšetrovaných vzorkách bol v súlade s údajmi deklarovanými na obale odobratých vzoriek a vyhovoval požiadavkám Potravinového kódexu SR.

3.7. MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

V roku 2016 sa vykonáva monitoring spotreby 3 vybraných prídavných látok: E 104 chinolínová žltá, E 951 aspartam a E 960 glykozidy steviolu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok bude vykonávaný získavaním údajov od 20 respondentov dotazníkovou metódou (vo vekovej kategórii 19 – 35 rokov (5 žien a 5 mužov) a vo vekovej kategórii 36 - 54 rokov (5 žien a 5 mužov) ich spracovaním a vyhodnotením ako aj odberom vzoriek potravín a nápojov na laboratórne stanovenie predmetných prídavných látok. Plnenie úlohy je naplánované v 2. polroku 2016.

3.8. MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

V sledovanom období sa vykonával monitoring príjmu kuchynskej soli v dvoch etapách. V 1. etape sa vykonal odber 3 vzoriek hotových pokrmov zo zariadení spoločného

stravovania a 3 vzoriek chleba a pekárskeho výrobku od výrobcov SR na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli. V 2. etape sa zabezpečoval monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod. dotazníka u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži/ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. – 35 r. a 36 r. – 54 r. v každej kategórii klientov a vykonalo sa porovnanie príjmu s OVD.

Výsledky monitoringu príjmu boli v tabuľkovej forme zaslané krajskému odborníkovi na ďalšie spracovanie.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNEHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Gestorom projektu je ÚVZ SR.

V súvislosti s epidemickým nárastom prevalencie obezity v celosvetovom meradle vláda Slovenskej republiky schválila Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, ktorého súčasťou sú úlohy a aktivity, zamerané na zníženie výskytu obezity detskej a dorastovej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická inaktivita predstavujú významné faktory obezity u dospelých, rovnako ako aj u detí a mladých ľudí. Uvedené faktory vedú k nadhmotnosti a obezite a v dôsledku toho sa môžu uplatniť nezávislé rizikové faktory chronických neprenosných ochorení.

V súvislosti s plnením uvedeného projektu boli v 1. polroku 2016 realizované zdravotno-výchovné aktivity a štátny zdravotný dozor so zameraním na prevenciu obezity v rámci nasledovných priorít:

a) Podpora zdravého štartu do života

Zamestnanci referátu Ochrany k zdraviu organizačne zabezpečujú “Klub matiek“ pre tehotné ženy, v ktorom boli vykonávané edukačné aktivity zamerané aj na podporu dojčenia a zdravej výživy v období tehotenstva a dojčenia.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

Plnenie uvedenej priority sa vykonáva hlavne pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež a v bufetoch v školách, kde sa okrem kontroly dodržiavania hygienických požiadaviek vyplývajúcich z platných právnych predpisov sleduje tiež sortiment, jedálne lístky, pitný režim a pod. s cieľom zabezpečenia pestrosti stravy s čo najvyšším zastúpením zdravých druhov potravín a čo najnižším zastúpením potravín, pokrmov a nápojov s vysokou energetickou hodnotou, ktoré prispievajú k riziku vzniku nadhmotnosti až obezity. V prvom polroku 2016 bolo v uvedených zariadeniach vykonaných spolu 58 kontrol.

V tejto oblasti sa vykonávajú aj rôzne zdravotno-výchovné aktivity, najmä prednášky a besedy v predškolských a školských zariadeniach v okrese Bardejov. V hodnotenom období bolo vykonaných 8 prednášok a 5 besied so zameraním na zdravú výživu detí a mládeže a prevenciu obezity.

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

V prvom polroku bola zabezpečená aktívna účasť na pracovnej porade vedúcich školských jedální organizovanej mestom Bardejov, na ktorej účastníkom boli prezentované odborné usmernenia a najnovšie poznatky v oblasti zdravej výživy za účelom prevencie obezity a ďalších ochorení súvisiacich s výživou detí a mládeže. V súvislosti s plnením uvedenej úlohy sa najmä v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a pri rôznych pracovných stretnutiach so zriaďovateľmi, prevádzkovateľmi a zamestnancami zariadení pre

detí a mládež vykonávala poradenská činnosť s dôrazom na dodržiavanie zásad racionálnej výživy, vrátane pitného režimu za účelom zdravotno-výchovného pôsobenia na deti a mládež, ale tiež aj na rodičov a pedagogických pracovníkov s cieľom zvýšiť celkové uvedomenie a pochopenie vplyvu výživy na zdravie človeka a kladného pôsobenia preventívnych zásahov do výživy a režimu stravovania detí a mládeže

d) Podpora pohybových aktivít

V hodnotenom období sa v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru pokračovalo v realizácii monitoringu telovýchovných zariadení pri základných a stredných školách, vrátane vonkajších telovýchovných plôch a pieskovísk z hľadiska dodržania požiadaviek príslušnej legislatívy vrátane dodržiavania prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení, sledovalo sa využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport v rámci výučby žiakov (plaváreň, športová hala, verejné ihrisko), realizácia malých foriem telesnej výchovy v školách, napr. využívanie telovýchovných chvíľok, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestorom projektu je Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a Úrad verejného zdravotníctva SR.

V prvom polroku 2016 nebola zo strany gestora zadaná požiadavka na realizáciu prieskumov v uvedenej oblasti. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v predškolských a školských zariadeniach bolo pracovníkmi oddelenia vykonaných 121 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania v predchádzajúcich rokoch. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestorom projektu je ÚVZ SR.

V prvom polroku 2016 bol projekt „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“ na základe metodického usmernenia gestora realizovaný formou dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí. Do plnenia projektu boli vybrané dve základné školy, a to jedna mestská: Základná škola, Wolkerova 10, 085 41

Bardejov, z ktorej sa prieskumu zúčastnilo 43 žiakov z dvoch tried v rámci II. stupňa ZŠ a jedna vidiecka: Základná škola, Družstevná 222, 086 12 Kurima, z ktorej sa prieskumu zúčastnilo 40 žiakov taktiež z dvoch tried v rámci II. stupňa ZŠ. Spolu sa prieskumu zúčastnilo 83 žiakov vo vekovej skupine od 11-14 rokov. V plnení projektu sa bude pokračovať v druhom polroku vkladáním údajov do vytvorenej počítačovej databázy, ktorá bude v stanovenom termíne zaslaná gestorovi.

4.4. MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR.

Na regionálnej úrovni sa projekt plnil v predchádzajúcich rokoch na základe metodických usmernení gestorov formou zisťovania údajov vykonávaním cieleného štátneho zdravotného dozoru a dotazníkového prieskumu so zameraním na monitoring hygienického stavu telovýchovných zariadení v zmysle platných právnych predpisov, na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách, monitorovanie chorobnosti, zdravotného stavu žiakov atď. Získané údaje z dotazníkov boli vkladané do vytvorených počítačových databáz a tieto boli zaslané spolu so sprievodnými správami v stanovených termínoch gestorovi projektu – ÚVZ SR.

V roku 2016 sa projekt realizuje na úrovni gestorov (tvorba databázy získaných údajov z regiónov, analýzy a vyhodnotenie údajov a pod.). Po ukončení a vyhodnotení projektu budú jeho výsledky okrem iného využívané na realizáciu intervenčných programov na školách zameraných na rozvoj fyzickej aktivity rôznymi formami vrátane vykonávania edukačných aktivít s cieľom pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície.

PROJEKT COSI (CHILDHOOD OBESITY SURVEILLANCE INITIATIVE)

Cieľom projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), ktorý je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 je monitorovať správny vývoj detí mladšieho školského veku.

Projekt je realizovaný MZ SR metodikou Svetovej zdravotníckej organizácie a bol schválený etickou komisiou. Prebieha v 21 krajinách Európskej únie. Bol pripravený pracovníkmi 1. detskej kliniky a 2. detskej kliniky LF UK a DFNSP v Bratislave v spolupráci s ÚVZ SR a Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva na Slovensku na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k uvedenému národnému akčnému plánu.

Za týmto účelom bolo potrebné zmerať jednotlivé proporcie tela detí vo veku od 7-7,99 roka pri návšteve základnej školy. Ide o meranie telesnej hmotnosti a výšky, obvodu pása a bokov. Svetová zdravotnícka organizácia bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať

údaje zo všetkých škôl. Údaje budú anonymne štatisticky spracované, pričom dáta sa spracúvajú, poskytujú a zverejňujú v súlade so zákonom.

Na základe metodického pokynu gestorov bol projekt realizovaný zamestnancami RÚVZ Bardejov koncom roka 2015 a v priebehu prvého polroka 2016 vo vybraných troch školách okresu, z toho boli dve mestské a jedna vidiecka škola. Na základe výberu detí podľa požadovaných vekových kritérií a následného informovaného súhlasu rodičov boli koncom roka vykonané merania telesnej hmotnosti a výšky, obvodu pása a bokov detí vo veku od 7,00 – 7,99 rokov.

Počet detí, ktoré sa zúčastnili projektu v jednotlivých školách:

1. Základná škola Bartolomeja Krpelca, Tarasa Ševčenka 3, 085 55 Bardejov: 23 detí, z toho 13 dievčat a 10 chlapcov.
2. Základná škola, Komenského 23, 085 01 Bardejov – 55 detí, z toho 27 dievčat a 28 chlapcov.
3. Spojená škola, Školská 478, 086 33 Zborov – 46 detí, z toho 27 dievčat a 19 chlapcov.

Spolu sa v okrese Bardejov projektu zúčastnilo 124 detí mladšieho školského veku.

Počas merania bol pre každé dieťa vyplnený „Dotazník pre meranie detí“. Zároveň bol vyplnený „Školský dotazník“, ktorý bol zameraný najmä na údaje o škole, podmienky stravovania a pohybovej aktivity žiakov v jednotlivých školách. Získané údaje z „Dotazníkov pre meranie detí“ a „Školských dotazníkov“ boli zadávané do vytvorenej databázy v počítačovom programe Excel a následne do elektronickej formy dotazníkov. Po zadaní údajov do e-formy boli vyplnené dotazníky a sprievodné materiály spätne odoslané gestorovi projektu.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a proti pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2016, ktorý bol vypracovaný v súlade so zákonom MZ SR č. 355/2007 Z. z., o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou na rok 2016.

Vlastné očkovanie je zabezpečované praktickými lekármi pre deti, dorast a dospelých v okrese Bardejov. Očkovacia schéma, ktorá je súčasťou očkovacieho kalendára bola zaslaná všetkým praktickým lekárom pre deti a dorast a dospelých nášho okresu. V našom okrese pracuje 16 praktických lekárov pre deti a dorast a 27 praktických lekárov pre dospelých.

Pravidelne vykonávanou kontrolou očkovania k 31.8. sledujeme zaočkovanosť našej populácie. Kontrola povinného očkovania detí a dospelých v okrese Bardejov bola naposledy vykonaná v roku 2015 podľa Usmernenia hlavného hygienika SR č. OE/6300/2015, RZ-18294/2015 z 30.6.2015 a bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Prešove. Vo všetkých ambulanciách pre deti a dorast nebola v rámci povinného očkovania zaočkovanosť nižšia ako 98 %. Pri kontrole očkovania neboli zistené nedostatky v evidencii, dokumentácii a vo výkone očkovania. V našom okrese nie sú utečenecké tábory, preto ani problémy s tým súvisiace sa nás netýkali. Nemali sme hlásené žiadne nežiaduce postvaccinačné reakcie po očkovaní. Pri kontrole očkovania neboli zistené závažnejšie problémy, menšie problémy sa riešili priebežne, osobným kontaktom s lekármi, zasielaním upozornení rómskym spoluobčanom, aby sa dostavili na povinné očkovanie.

Odmietnutie povinného očkovania sme zaznamenali v 4 prípadoch. V dvoch prípadoch ide o odmietnutie základného očkovania, v jednom o odmietnutie 2. dávkou a v jednom o preočkovanie v 5. veku života.

Pri kontrole očkovania bola na jednotlivých ambulanciách všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast vykonaná kontrola so zameraním na dodržiavanie chladového reťazca. Kontrolou bolo zistené, že vo všetkých (17) ambulanciách sú k dispozícii samostatné chladničky na uchovávanie vakcín, taktiež je pravidelne vykonávaná kontrola chladového reťazca chladničkovými teplomerami a sú zaznamenávané údaje o dosiahnutej teplote.

Počas Európskeho imunizačného týždňa (EIW), ktorý sa konal v dňoch od 24.4. do 30.4. 2016 boli pracovníkmi Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove vykonané nasledovné aktivity:

1. V regionálnej tlači, v Bardejovských novostiach, bol uverejnený článok na tému Európsky imunizačný týždeň, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre informovanie verejnosti o očkovaní.
2. V priebehu celého týždňa boli na teletextových stránkach našej regionálnej bardejovskej televízie (BTV) uverejňované informácie o význame EIW s uvedením telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácií o očkovaní.
3. Všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých v okrese Bardejov (44) bola zaslaná informácia o význame EIW. Súčasne bol všetkým uvedeným lekárom zaslaný leták „Európsky imunizačný týždeň“, ktorý bol vyvesený vo všetkých čakárňach pre pacientov ako informácia pre rodičov očkovaných detí a ostatných pacientov.

4. Vo vestibule budovy RÚVZ so sídlom v Bardejove boli na nástenke uverejnené informácie o tejto aktivite pre informovanie verejnosti so základnými informáciami o očkovaní – povinné očkovanie, očkovanie pred cestou do zahraničia a pod..
5. Na webovej stránke nášho RÚVZ so sídlom v Bardejove bol uverejnený článok na tému „Európsky imunizačný týždeň“, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácií verejnosti o očkovaní.
6. V školských a predškolských zariadeniach okresu boli rozdistribuované letáky s témou očkovania.
7. V rámci poradenstva v oblasti očkovania boli v tomto týždni poskytované informácie pre laickú verejnosť (9) a zdravotníckych pracovníkov (6) najčastejšie o očkovaní pred cestou do zahraničia a očkovaní zdravotníckych pracovníkov proti VHB a posune očkovania z dôvodu KI.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľom je znižovať chorobnosť, úmrtnosť a následky po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnuť zlepšenia kvality života, skvalitniť surveillance prenosných ochorení a zvýšiť edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Čo sa týka hlásenia prenosných ochorení, spolupráca s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku je veľmi dobrá.

Informovanosť a zvyšovanie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečovaná aj cestou programu EPIS, ktorý sprostredkováva širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Vzdelávanie verejnosti zabezpečujeme aj vydávaním článkov v mestskej tlači (1 článok v týždenníku Bardejovské novosti – Európsky imunizačný týždeň), zverejňovaním aktuálnej epidemiologickej situácie na web stránke nášho úradu (6x). Lekárom prvého kontaktu zasielame mesačne aktuálne informácie o epidemiologickej situácii v našom okrese spolu aj s novinkami v očkovaní a výskyte ochorení preventabilných očkovaním.

Taktiež zdravotnícka a laická verejnosť má prístup k aktuálnym informáciám, ktoré sú uverejňované na web stránke nášho RÚVZ (mesačná aktuálna epidemiologická situácia v okrese Bardejov, iné dôležité informácie). Pri oddelení epidemiológie pracuje poradňa očkovania, ktorá za 1. polrok poskytla informácie 11 klientom poradne, zväčša telefonicky, prípadne mailom.

Analýza prenosných ochorení za 1. polrok 2016, porovnanie výskytu prenosných ochorení s rokom 2015, a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy:

Pri sledovaní zdravotného stavu obyvateľstva vidíme rozdiely v chorobnosti v porovnaní s minoritnou skupinou rómskeho obyvateľstva. V okrese žije cca 10 % Rómov v 24 osadách. Nízky hygienický štandard bývania, často bez zásobovania rómskeho obyvateľstva nezávadnou pitnou vodou, obydlia so suchým záchodom, vysoká, takmer 100% nezamestnanosť, výrazne vplývajú nielen na šírenie prenosných ochorení, ale celkovo na zdravotný stav, pričom priemerná dĺžka života Rómov v okrese je kratšia o 8 – 10 rokov. V súvislosti s tým zaznamenávame pravidelne výskyt vírusovej hepatitídy typu „A“ (VHA). Cyklicky výskyt VHA je každých 4 – 5 rokov v našom okrese, čo potvrdzuje aj 20 ročné sledovanie. V roku 2005 ochorelo 31 osôb, v roku 2008 sme zaznamenali až 104 prípadov ochorenia. V roku 2009 nastal pokles ochorení na 57 prípadov, čo svedčí o spomínanej cykličnosti výskytu tohto ochorenia. Od roku 2013 (v decembri) sme zaznamenali prvé prípady ochorenia, ktoré pretrvávali až do roku 2014 s celkovým počtom 95 prípadov, čo

potvrďuje už spomínanú cykličnosť tohto ochorenia. V roku 2015 sa vyskytlo 8 prípadov. V roku 2016 sme doteraz zaznamenali 2 prípady ochorenia.

Počet iných prenosných ochorení je každý rok približne rovnaký, s malým výkyvom chorobnosti na črevné ochorenia, zvlášť salmonelózy a kampylobakteriázy.

Stabilne dobrá situácia je u chorôb preventabilných očkovaním a to u morbíl, ktorú sme nezaznamenali od roku 1997 a rubeoly od roku 1996. Čo sa týka ochorenia na pertussis, v 1. polroku bol zaznamenaný jeden prípad ochorenia, nevyskytol sa ani jeden prípad ochorenia na parotitídu.

Exotické, resp. importované ochorenia sme nezaznamenali ani v tomto roku.

Čo sa týka výskytu salmonelóz nastal mierny nárast. V 1. polroku 2015 bolo zaznamenaných 20 ochorení, a v 1. polroku 2016 - 30 ochorení. Vo výskyte salmonelóz sme nezaznamenali žiadnu explozívnu epidémiu, okrem 1 malej rodinnej epidémie (2 ochorenia). Najčastejším faktorom prenosu u salmonelóz boli udávané domáce vajcia a kuracie mäso. Najviac ochorení vyvolala *Salmonella enteritidis* (26), *S. typhimurium* (2), *S. infantis* (1) *S.* bližšie neurčená (1).

Vo výskyte alimentárnych ochorení vyvolaných kampylobaktériami, zaznamenávame mierny pokles, kde počet ochorení za 1. polrok 2015 bol 49 prípadov a 1. polroku 2016 - 42 prípadov. Najčastejším faktorom prenosu sú nedostatky pri príprave a manipulácii so surovým mäsom (kuracie, bravčové), o čom svedčí i sporadický výskyt tohto ochorenia, zväčša u ľudí, ktorí pripravovali stravu (opekačky, domácnosť). Ochorenia vyvolala 42x *Campylobacter jejuni*.

Podobná situácia bola aj u dyzentérie, kde posledným vyšším výskytom bol rok 2000 - 68 prípadov, v 1. polroku 2016 sme zaznamenali 4 prípady, čo je mierne znížený počet oproti 1. polroku 2015 (6). Všetky ochorenia sa vyskytli v rodinách s nízkym hygienickým štandardom. Ochorenia vyvolala 4x *Shigella flexneri*.

Počet črevných ochorení vyvolaných inými mikroorganizmami (*E. coli* enteropatogénne) sa výrazne znížil za posledné roky. V 1. polroku 2016 boli evidované 4 ochorenia, čo predstavuje zníženie počtu oproti 1. polroku 2015 (9).

Epidemický výskyt vírusovej hepatitídy typu A sa naposledy vyskytol na prelome rokov 2008 a 2009 s počtom ochorení 161. V roku 2010 a 2011 sa nevyskytol ani jeden prípad, v roku 2012 dva prípady, v roku 2013 - 48, v roku 2014 - 46 prípadov, v roku 2015 - 8 prípadov, a v 1. polroku v roku 2016 to boli 2 prípady ochorenia.

Akútna VHB sa vyskytuje už niekoľko rokov len vzácné. V roku 2006 bol potvrdený len jeden prípad ochorenia, odvtedy neevidujeme žiadne akútne ochorenie. Je to výsledok zavedenia pravidelného povinného očkovania detí.

Z hepatitíd zaznamenávame len výskyt chronického nosičstva VHC a HBsAg pri VHB. V roku 2009 sme zaznamenali 10 prípadov chronického nosičstva VHC, v roku 2010/4, v roku 2011/2, v roku 2012/9 prípadov nosičstva, v roku 2013/3, v roku 2014/4, v roku 2015/3 a v 1. polroku 2016 nebol zaznamenaný ani jeden prípad chronického nosičstva HCV. Od roku 2002 evidujeme nárast prípadov nosičstva HBsAg. Za rok 2008 a v roku 2009 sme zaevidovali 14 prípadov nových nosičov HBsAg, v roku 2010 pribudlo ďalších 13 nových prípadov, v roku 2011 stúpol počet nových prípadov nosičstva na 18, v roku 2012 to bolo 10 prípadov, v roku 2013 - 14 prípadov, v roku 2014 stúpol počet prípadov nosičstva na 20, v roku 2015 bolo evidovaných 13 prípadov nových nosičstiev a v 1. polroku 2016 boli evidované 3 prípady nových nosičstiev. Vo všetkých prípadoch išlo o bezpríznakové nosičstvo zistené v rámci preventívnej prehliadky, alebo ako súčasť vyšetrení v rámci predoperačného vyšetrenia.

Počet ochorení na varičelu koliše po poklese v roku 2009. V roku 2006 bolo hlásených 336 ochorení, v roku 2007/302, v roku 2008/192, v roku 2009/125, ale v roku 2010 sme zaznamenali nárast prípadov ochorenia na 380. V roku 2011 bolo zaznamenaných už len 104

prípadoch ochorenia, v roku 2012 to bolo 270 prípadov, v roku 2013 – 317 prípadov, v roku 2014 – 206 prípadov, v roku 2015 – 455 prípadov. Ochorenia prebiehali bez komplikácií a vyskytovali sa prevažne u detí predškolského a školského veku. V 1. polroku 2016 bolo zaznamenaných 122 ochorení na varičelu.

V roku 2007 sme zaznamenali 3 prípady ochorenia na meningokokovú meningitídu, v roku 2010 sme mali len 1 prípad meningokokovej meningitídy u 15 ročného chlapca, vyvolanú *Neisseria meningitidis* typu B. V roku 2011 sme tiež zaznamenali len 1 prípad meningokokovej meningitídy u 2,5 - ročného rómskeho chlapca, vyvolanú *Neisseria meningitidis* typu B (6 rodinných kontaktov - ZZD). V roku 2012 a 2013 sme nezaznamenali ani jedno ochorenie. V roku 2014 sa vyskytlo 1 ochorenie u 30 – ročného muža, vyvolané *Neisseria meningitidis* typ C (5 rodinných kontaktov). V roku 2015 sme zaznamenali 1 prípad meningokokovej meningitídy u 3 - ročného rómskeho dievčaťa, vyvolanú *Haemophilus influenzae* typ B a 1 prípad streptokokovej meningitídy u 68 - ročného muža, vyvolanú *Streptokokom pneumoniae* sérotyp 3. Za 1. polrok 2016 sme zaznamenali jeden prípad Guillainov – Barrého syndróm u 6 – ročného dievčaťa.

Posledné prípady kliešťovej encefalitídy sme zaznamenali v roku 2014, prvý prípad u 50 – ročného muža, ktorý udával konzumáciu ovčieho syra, prisatie kliešťa neudával. Druhý prípad sa vyskytol u 24 - ročnej ženy na materskej dovolenke, v anamnéze udávala prisatie kliešťa. V roku 2015 sme nezaznamenali ani jeden prípad. V 1. polroku 2016 sa zatiaľ nevyskytol ani jeden prípad.

Čo sa týka Lymeskej boreliózy, zaznamenávame výkyvy v počte ochorení. V roku 2007 bolo hlásených 32 ochorení, v roku 2008 a 2009 bolo hlásených len po 5 prípadov ochorení, ale už v roku 2010 bolo zaznamenaných 31 prípadov ochorenia, v roku 2011/21, v roku 2012/43, v roku 2013/44, v roku 2014/36 ochorení, v roku 2015/25 a v 1. polroku 2016 sme zaznamenali 10 prípadov ochorenia. Väčšina chorých uvádza akvizíciu kliešťa.

V 1. polroku 2016 nemáme evidovaný nový prípad nosičstva HIV a ani ochorenie na AIDS. Čo sa týka analýz prenosných ochorení, tie vykonávame 1 x mesačne, štvrťročne, polročne a ročne v písomnej forme.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom EPIS-u je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení a začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do sietí EÚ.

Využívame možnosti, ktoré EPIS poskytuje - vkladanie prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, vkladanie prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne a systém rýchleho varovania (v zmysle „Štandardných postupov pre manažment prípadov infekčných ochorení“).

Za 1. polrok 2016 sme spracovali a do epidemiologického informačného systému prenosných ochorení vložili 515 otvorených prípadov. Do SRV bolo zadaných 12 hlásení. Za uvedené obdobie sme spracovali 100 ohnisk nákaz (*salmonelóza*, *dyzentéria*, *kampylobakterióza*, *VHA*, *VHC*, *nosičov HBsAg*, *Lymeskej boreliózy*, *toxoplazmózy*, *toxokarózy*, *kliešťovej encefalitídy*).

Za uvedené obdobie sme nariadili opatrenia formou rozhodnutí v 53 prípadoch ako LD a ZZD – vyradenie potravínarov, pri výskyte *salmonelózy*, *kampylobakteriózy*, *VHA*.

Prístup do EPIS-u je umožnený 3 pracovníckam oddelenia epidemiológie, ktoré vstupujú do systému cez vstupné heslo, ktoré má každá pracovníčka oddelenia, a ktoré sa mení každý polrok.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom sledovania NN je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

Pravidelným vykonávaním kontrol zameraných na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky v zdravotníckych zariadeniach sa môže znížiť výskyt NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe zistených výsledkov a analýz hlásených NN. Sleduje sa aj mikrobiálna rezistencia na ATB a biocídy a endemické osídľovanie nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za 1. polrok 2016:

Počet hlásených NN z oddelení NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov je približne každý rok rovnaký, čo považujeme za snahu nemocnice riešiť túto problematiku. Za rok 2012 bolo hlásených 147 NN, za rok 2013 bolo hlásených 139 NN, za rok 2014 bolo hlásených 138 NN, za rok 2015 bolo hlásených 117 NN. Za 1. polrok 2016 bolo hlásených 67 NN. Najviac NN bolo hlásených z LDCH (46). Nemocničné nákazy najčastejšie postihovali urologický systém, črevný systém, kožu a sliznice a respiračný systém. Najčastejším etiologickým agensom vyvolávajúcim NN bola *Klebsiella pneumoniae* ESBL, *Clostridium difficile*, *St. aureus* methicilin R, a *E. coli* ESBL.

Porovnanie výskytu NN podľa oddelení za posledné 4 roky:
viď tab.

	rok 2013	rok 2014	rok 2015	1. polrok 2016
Chirurgické	0	1	1	0
Detské	6	1	3	4
Interné	1	0	1	2
Neurologické	0	0	0	0
Novorodenecké	0	0	0	1
OAIM	30	25	17	12
Geriatra	0	0	1	0
FRO	4	5	8	2
Gynekologické	0	5	1	0
LDCH	98	101	85	46
Psychiatrické	0	0	0	0
Spolu	139	138	117	67

Za 1. polrok 2016 bolo vykonaných 56 previerok v zdravotníckych zariadeniach, v rámci ktorých bolo preverené dodržiavanie HER oddelenia a boli odobraté nasledovné vzorky: 17 vzoriek sterilného materiálu, 113 sterov z prostredia a skontrolovaná bola účinnosť 13 horúcovzdušných sterilizátorov a autoklávov (44 bioindikátorov).

Dňa 5.5.2016 sa uskutočnil 11. ročník kampane „*Umývaj si ruky – zachrániš život*“, ktorý je súčasťou programu WHO. Hlavným cieľom kampane je poukázať, že správna hygiena rúk je najúčinnější spôsob prevencie nozokomiálnych nákaz a šírenia rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.

V rámci tejto kampane pracovníci oddelenia epidemiológie, RÚVZ so sídlom v Bardejove realizovali aktivity zamerané na hygienu a dezinfekciu rúk formou plagátov a letákov pre zdravotníckych pracovníkov (5 momentov hygieny rúk), uverejňované

informácie boli na teletextových stránkach našej regionálnej bardejovskej televízie (BTV) a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Bardejove.

Vyhodnotenie aktivít bolo zaslané dotazníkom na RÚVZ so sídlom v Trenčíne, ktorý kampaň vyhodnocuje.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami, zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie), skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb.

Pripravenosť obyvateľov okresu Bardejov na pandémiu chrípky sme realizovali poskytovaním aktuálnej epidemiologickej informácie o výskyte chrípky a ARO (6x) na teletexte Bardejovskej televízie, na web stránke RÚVZ so sídlom v Bardejove.

Bol aktualizovaný aj Plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v okrese Bardejov, Havarijný plán RÚVZ so sídlom v Bardejove pre prípad výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie a plán pre zabezpečenie dostatočného množstva dezinfekčných prípravkov a ochranných pracovných pomôcok v prípade výskytu pandémie chrípky, prípadne iných mimoriadnych epidemiologických situácií.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľom je monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vzorky vôd sa odoberajú v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Organizačné zabezpečenie a príprava harmonogramu na odber odpadovej vody na zachytenie poliovírusu (podľa harmonogramu RÚVZ Košice) bol realizovaný v stanovenom termíne oddelením HŽP.

V 1. polroku 2016 bol odber odpadovej vody vykonaný 2 x na jednom odbernom mieste – kanalizačný zberač ČOV Bardejov.

Všetky výsledky odpadových vôd na prítomnosť poliovírusov boli negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľom je zvýšiť úroveň informovanosti a zmenu postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Oddelenie podpory zdravia spolu s oddelením epidemiológie vykonáva v priebehu roka prednášky žiakom základných a stredných škôl. Za 1. polrok 2016 boli zorganizované 4 prednášky a 4 x bol realizovaný projekt „Hrou proti AIDS“.

Tento projekt bol realizovaný:

- ZŠ a SŠ – 2x prednáška – počet žiakov: 36
- ZŠ a SŠ – 2x projekt „Hrou proti AIDS“ – počet žiakov: 36

Spolu sa tohto projektu zúčastnilo 72 žiakov.

Taktiež pri RÚVZ so sídlom v Bardejove pracuje „poradňa AIDS“, ktorá zabezpečuje anonymné, bezplatné vyšetrenie vzoriek krvi a poradenstvo (2 telefonické konzultácie).

V našom okrese nemáme evidovaný nový prípad nosičstva HIV ani ochorenie na AIDS.

Na webovej stránke nášho úradu sú pravidelne uverejňované aktuálne informácie o HIV/AIDS a aktuálnych počtoch ochorení v SR. Taktiež pracovníci oddelenia epidemiológie a podpory zdravia sú k dispozícii poskytovať poradenstvo a konzultácie k tejto téme priamo na pracovisku úradu, alebo prostredníctvom telefonických konzultácií. Telefónne čísla na konzultáciu a výzva na poskytnutie poradenstva bola uverejnená už v spomínanom príspevku uverejnenom v tlači a na našej web stránke.

Všetky informačné letáky o HIV/AIDS sú pripravované RÚVZ so sídlom v Bardejove.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Od 1.1.2012 pracuje pri oddelení epidemiológie poradňa očkovania, kde sú poskytované informácie o očkovaní. Tieto informácie sa v poradni očkovania poskytujú priamo pri osobnej návšteve, telefonicky, prípadne písomne. V rámci poradenstva boli poskytované informácie pre laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov. Za 1. polrok 2016 sme poskytli v poradni informácie 14 klientom.

Odmietnutie povinného očkovania sme zaznamenali v 4 – och prípadoch. V dvoch prípadoch ide o odmietnutie základného očkovania, v jednom prípade o odmietnutie 2. dávkou a v jednom o preočkovanie v 5. veku života.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVNÚJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šírenia prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí.

Postoj rodičov k očkovaní svojich detí ovplyvňujú hlavne správy v médiách a na internete. Rodičia, ktorí odmietajú dať dieťa zaočkovať to zdôvodňujú tým, že očkovacia látka obsahuje nebezpečné látky, vakcíny nie sú prírodné, očkovanie nie je potrebné, keďže ochorenia sa nevyskytujú a hlavne že v ostatných krajinách nie je očkovanie povinné.

RÚVZ Bardejov sa tento rok podieľalo spolu s oddelením podporou zdravia na úlohe pod názvom „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“. Projekt očkovanie hrou bol realizovaný na 3 stredných školách:

- Hotelová akadémia Jána Andraščíka – počet žiakov: 27
- Súkromné gymnázium – počet žiakov: 27
- Spojená škola Juraja Henischa - gymnázium – počet žiakov: 23

Spolu sa projektu zúčastnilo 77 žiakov.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Zásady zdravého spôsobu života vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a preventívne opatrenia realizujeme aktivitami zameranými na plnenie cieľov, ktoré smerujú k zníženiu výskytu závažných a najčastejšie sa vyskytujúcich ochorení obyvateľstva. Aktualizovaný NPPZ je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znížovanie rizikových faktorov, elimináciu výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Ovpływňujeme determinanty zdravia, zvyšovaním informovanosti obyvateľov s cieľom ochrany, zachovania alebo vrátenia zdravia edukáciou prostredníctvom besied, prednášok, individuálnym poradenstvom zdravého životného štýlu a ďalšími zdravotno-výchovnými aktivitami.

Sekcia zdravia Ministerstva zdravotníctva SR navrhla zlúčiť preventívne zamerané národné programy ako „Národný program prevencie ochorení srdca a ciev“, „Národný diabetologický program“, „Skriningové programy onkologických ochorení – karcinómu hrubého čreva, karcinómu prsníka a karcinómu krčka maternice“ a program „Preventívneho opatrenia, zameraného na znížovanie výskytu infekčných ochorení“ do jedného národného programu, a to do existujúceho „Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike“.

Na prevenciu ochorení srdca a ciev a diabetu vykonávame poradenskú činnosť v rámci poradne zdravia s biochemickým vyšetrením krvi a prednáškovú činnosť pre verejnosť a študentov zameranú na možnosti predchádzania týchto ochorení resp. včasných príznakov, skorého diagnostikovania a tým aj skoršieho liečenia.

Prednášky so zameraním na prevenciu vzniku nádorov na témy: „Prevencia nádorov hrubého čreva“, „Prevencia nádorov krčka maternice“, „Prevencia nádorov semenníkov“, „Prevencia nádorov prsníka“ sme vykonali pre študentov na Súkromnom gymnáziu v Bardejove, pre seniorov v priestoroch RÚVZ v Bardejove, pre učiteľky v MŠ na Gorkého ulici v Bardejove a taktiež v rámci spolupráce s ligou proti reumatizmu pre ich členov a verejnosť v priestoroch „Seniorcentra“. Celkom sme vykonali 5 prednášok, pri ktorých sme využili informačné zdravotno-výchovné materiály – „Prevencia kolorektálneho karcinómu“ a rozdávali letáky s praktickými návodmi na samovyšetrovacie praktiky prevencie rakoviny prsníka a semenníkov.

Z hľadiska preventívneho opatrenia, zameraného na znížovanie výskytu infekčných ochorení sme sa podieľali s oddelením epidemiológie na vzdelávacom workshope „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania pre študentov stredných škôl. Vykonali sme prednášky-besedy pre verejnosť, SŠ, MŠ na ďalšie rôzne témy: škodlivosť fajčenia 7 prednášok, drogy 7 prednášok, alkohol 7 prednášok, prvá pomoc 3 prednášky, stomatohygiena 15 prednášok, základné hygienické návyky 9 prednášok, AIDS 1 prednáška, panelové súťaže - AIDS workshop 1, chrbtica školáka 1 prednáška, mozog 7 prednášok, poruchy príjmu potravy- zdravá výživa 1 prednáška, sex a dospievanie 8 prednášok, riziká pohlavného života 8 prednášok, starostlivosť o zdravie diabetes mellitus 2 prednášky, epilepsia 3 prednášky. Celkom sa zúčastnilo 2694 záujemcov. Pri prednáškach sme použili zdravotno-výchovné videofilmy, ktoré boli premietnuté 20 krát a to v rámci prednášky stomatohygiena, základné hygienické návyky a škodlivosť fajčenia. Poskytli sme zdravotno-výchovný materiál- letáky.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015-2025

Sledujeme výskyt obezity klientov poradne zdravia formou poradenstva a vhodným životným štýlom sa snažíme u klientov poradne zdravia a poradne výživy upraviť nadváhu resp. obezitu, čím sa naplňa sekundárny cieľ NPPO a to: zníženie počtu nových prípadov ochorenia súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení. V rámci poradne sme poskytli poradenstvo 36 ženám a 10 mužom s centrálnou obezitou resp. s vyšším BMI a boli odporučení do poradne pohybovej aktivity. S cieľom úpravy hmotnosti a zvýšenia pohybovej aktivity vedieme poradňu pohybovej aktivity, ktorú navštevujú ženy v produktívnom a poproduktívnom veku. Cvičenia sa konajú 2 x týždenne a uskutočnili sa 80 krát. Prednášky na témy zdravý životný štýl, zdravá výživa význam pohybovej aktivity vykonávame pre mamičky v rámci „Klubu matiek“ aj pre študentov v školách.

9.3 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT /OBYVATEĽOV SEGREGOVANÝCH A SEPAROVANÝCH RÓMSKYCH OSÁD

V rámci Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020, ktorá bola schválená uznesením vlády č.1/2012 zo dňa 11.januára 2012 zabezpečiť zdravotnú výchovu obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád, zameranú na prevenciu ochorení a podporu zdravého životného štýlu. Spolupráca na projekte „Zdravé komunity“, ktorý koordinuje MZ SR a n.o. Zdravé komunity sa v prvom polroku nerealizovala. Zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád sme vykonávali na základe požiadaviek zo základných škôl pre rómske deti.

Pre deti znevýhodnených komunit sme vykonali celkovo 18 prednášok pre 533 detí na témy: Základné hygienické návyky 3 prednášky, Dospievanie 5 prednášok, Riziká pohlavného života 5 prednášok, sex a zdravie 5 prednášok. Prednášky sme vykonali v škole na Poštárke v Bardejove, Zborove, Snakove a v Gaboltove.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám. K problematike zneužívaniu alkoholu sme vykonali 7 prednášok na základných a stredných školách.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH „NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA“

Výchovno-vzdelávacie úlohy realizujeme priebežne počas celého roka aktivitami na zlepšovanie úrovne zdravotného uvedomenia seniorov. Vykonali sme prednášky motivujúce obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia a edukačné aktivity na precvičovanie pamäti. V prednáškach sme pripomenuli aj dôležitosť pestrosti v strave, ktoré potraviny sú najlepšie pre náš mozog .

Zábavnou formou sme plnili rôzne úlohy ako: poprehadzované písmenka, bludisko a pod. Pre verejnosť a seniorov bola prednáška spojená s pracovnými listami, ktoré sme spoločne vyplňovali. Aktivity sme vykonali v RUVZ Bardejov, v priestoroch Senior centra na Toplianskej ulici v Bardejove pre verejnosť a pre členov Ligy proti reumatizmu. Súčasná mladá generácia by mala byť o problematike starnutie tiež informovaná, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti. Tieto aktivity a prednášky sme vykonali aj v ZŠ Pod Vinbargom v Bardejove, MŠ Zborov a v ZŠ Fričkovce pre deti a žiakov. So seniormi sme uskutočnili turistickú vychádzku do prírody na Mihaľov , kde športovými aktivitami pre seniorov sme precvičovali obratnosť a postreh.

9.6.1 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU- STOMATOHYGIENA

Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí v materských školách prebieha formou hry, využívame vytlačené obrázky rôznych potravín – zdravých a nezdravých jedál, ktoré vplyvajú na kazivosť zúbkov detí. Na objasnenie stavby zuba využívame anatomickú pomôcku zub a pri čistení zubov máme veľký model zubov a zubnej kefky. Deti si názorne na modeli skúšajú čistenie zubov. Zdôrazňovali sme potrebu správnej techniky denného umývania zúbkov , ale aj pravidelných preventívnych prehliadok u zubného lekára. Vykonali sme 15 prednášok pre 347 žiakov MŠ, ZŠ a bol premietnutý zdravotno-výchovný film s témou stomatohygiena. Z toho 3 prednášky o správnej technike umývania boli aj pre študentov strednej školy ekonomickej a SPŠ.

9.7 CINDY PROGRAM SR

Program má za cieľ znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a tým aj zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva. V súlade s týmto systematicky pravidelne monitorujeme zdravotný stav a vyhľadávame relatívne zdravé osoby v riziku a chorých nepodchytených v kuratívne. Identifikujeme individuálne riziko, poskytujeme poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a pod.

V poradni zdravia sme vyšetrili pomocou prístroja Reflotron spolu 79 klientov.

Vykonali sme 6 výjazdov poradne zdravia do terénu. Niektoré výjazdy pre verejnosť sa uskutočnili v súvislosti s významnými svetovými dňami /svetový deň zdravia, svetový deň pohybu/. Vyšetrovali sme biochemické parametre, merali sme tlak krvi a množstvo podkožného tuku. Fajčiarom sme vykonali merania % COHb v krvi pomocou prístroja Smokerlyzer a vykonali sme krátke poradenstvo na odvykanie od fajčenia s poskytnutím zdravotno-výchovného materiálu. U 31 klientov sme vykonali vyšetrenie pomocou spirometra. Klientom /42/, ktorí mali zvýšené biochemické parametre, sme poskytli poradenstvo na zlepšenie životného štýlu a poskytli sme im vhodný zdravotno -výchovný materiál.

U 12 klientov, ktorým sa zistil zvýšený tlak krvi sme poskytli poradenstvo ako znížiť krvný tlak bez medikamentov.

V **poradni zdravej výživy** sme poskytli poradenstvo 70 klientom, ktorým sme zhodnotili stravovacie zvyklosti podľa vyplnených jedálničkov a porovnávali nutričné a energetické hodnoty s odporúčanými výživovými dávkami. V poradni AIDS sme poskytli telefonicky poradenstvo 4 klientom. **Vedíme poradňu pohybovej aktivity**, ktorú navštevujú ženy v produktívnom aj poproduktívnom veku. Cvičenia sa konajú 2 x týždenne uskutočnili sa 80 krát. Vzdelaná matka ďalej vzdeláva celú svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. **Vedíme poradňu pre tehotné a dojčiace matky**. Mamičky boli v poradni 11 krát. V rámci poradne oboznamujeme tehotné s priebehom pôrodu, s dojčením, zdravou výživou, prvou pomocou a so starostlivosťou o novorodenca. Zároveň mamičky informujeme o problémoch pri dojčení, o prvých vhodných príkrmoch pre dojčatá, o pohybovej aktivite, o stomatohygiene. Na každom stretnutí s nimi cvičíme dychové cvičenia ako prípravu na pôrod.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013-2016

Zvyšujeme celospoločenské povedomie o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi. Prostredníctvom prednášok a besied oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych a ilegálnych návykových látok. Celkom sme pre študentov vykonali 7 prednášok a besied na tému drogy.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava,
hlavné mesto so sídlom v Bratislave**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

V priebehu sledovaného obdobia sa pokračovalo v plnení úloh v rámci akčného plánu NEHAP IV. Úlohy sa týkali najmä štátneho zdravotného dozoru na úseku kontroly kvality vnútorného ovzdušia v priestoroch s dlhodobým pobytom osôb, vrátane sledovania kvality ovzdušia vo vybraných školách (súčinnosť odboru hygieny detí a mládeže).

Ďalej sa v rámci posudkovej činnosti i štátneho zdravotného dozoru priebežne vykonávala kontrola zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach dozorovaných odborom hygieny životného prostredia. V tomto smere neboli zistené žiadne nedostatky, prevádzkovatelia boli znalí zákona a zabezpečovali jeho plnenie.

Veľký dôraz sa kládol na riešenie podnetov na hluk v životnom prostredí chránených území a budov – v sledovanom období roku 2016 bolo riešených celkom 39 podnetov na hluk z celkového počtu 81 doposiaľ evidovaných podnetov na odbore HŽP. Podania sa týkali najmä hluku z činnosti technických a technologických zariadení v prevádzkach situovaných v chránených budovách alebo ich bezprostrednej blízkosti, ďalej hluku z fitness v bytových domoch, dopravného hluku z prevádzky električiek v meste, hluku z hudobných podujatí, strelníc a zo stavebnej činnosti. Na odstránenie objektívne preukázanej nadmernej hlučnosti bolo v roku 2016 vydaných 7 pokynov, kde zdroje hluku boli vzduchotechnické a chladiace zariadenia (4x), v 2 prípadoch išlo o hluk z hudobnej produkcie a v 1 prípade o hluk z činnosti fitness. 2 pokyny boli splnené v stanovených termínoch, v 1 prípade bolo plnenie pokynu vymáhané výkonom rozhodnutia v sume 333 € - hudobná produkcia v prevádzke Giraffe bar, Rybárska brána 2, v Bratislave, u ostatných pokynov sú termíny uložených opatrení ešte splatné. Ďalej boli v sledovanom období vydané 3 výkony rozhodnutia v sume 1833 €, ktorými sa vymáhala plnenie pokynov z predchádzajúcich rokov 2014 a 2015. V 2 prípadoch boli vydané rozhodnutia na uloženie pokuty vo výške 5600 € za správny delikt porušovania § 27 zák. č. 355/2007 Z.z. (Zlaté piesky – hudobné podujatie – pokuta v sume 5 000 €, je v mimoodvolacom konaní riešené na ÚVZ SR, hluk z električkovej dopravy na Vajnorskej ulici – 600 €, potvrdené odvolacím orgánom).

Ďalšie podnety sa týkali prítomnosti pachových látok v obytnom prostredí zo zariadení spoločného stravovania a zariadení odpadového hospodárstva (ČOV Devínska Nová Ves, ČOV Malacky, kompostáreň Bernolákovo), ktoré boli odstupované na riešenie kompetentným orgánom životného prostredia alebo obciam.

V rámci správneho konania boli vyriešené 3 riešené podnety obyvateľov na zhoršenie kvality bývania rušivým svetlom z reklamných zariadení (Rádiová, Františkánske nám., Šancová ul. Bratislave).

Významným ťažiskom práce odboru HŽP bol monitoring pitných a rekreačných vôd, (v rámci tejto činnosti bolo doposiaľ odobraných 185 vzoriek pitných vôd a 99 rekreačných vôd), posudková činnosť a štátny zdravotný dozor v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v ubytovacích zariadeniach a v športovo rekreačných zariadeniach vrátane mimoriadnych kontrol vykonaných na základe pokynov nadriadeného orgánu na letných kúpaliskách v Bratislavskom kraji, ubytovacích zariadeniach a v prevádzkach pohrebných služieb a v rómskej osade v obci Plavecký Štvrtok. Výsledky kontrolnej činnosti v týchto zariadeniach boli uspokojivé a nevyžadovali represívne opatrenia.

Veľká pozornosť sa venovala tiež tvorbe zdravých podmienok na bývanie v rámci posudkovej činnosti pri príprave obytných zón a objektov. Ich posudzovanie bolo v zložitých podmienkach výstavby najmä hlavného mesta kvantitatívne, odborne i časovo veľmi náročné. Na tomto úseku činnosti bolo vybavených 2695 podaní, vydalo sa 1090 záväzných stanovísk

k projektovým dokumentáciám stavieb a ich kolaudáciám a ďalej 325 odborných stanovísk k činnostiam v pôsobnosti odboru hygieny životného prostredia.

Pracovníci odboru hygieny životného prostredia poskytovali informácie o zdravotných aspektoch jednotlivých faktorov životného prostredia a o aktuálnych environmentálno-zdravotných témach v rámci environmentálno-zdravotnej poradne na odbore hygieny životného prostredia (ústne, telefonicky a e-mailom) a prostredníctvom viacerých vstupov do masmédií v celkovom počte 186.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

V 1.polroku 2016 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

V 1.polroku 2016 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKO VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKOL NA ZDRAVIE DEŤÍ V ROZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

V 1.polroku 2016 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKO V PITNÝCH VODÁCH

Do plnenia uvedenej úlohy sa tunajší úrad nezapojil, nakoľko uvedená problematika nie je vzhľadom na stabilnú a dlhodobu vyhovujúcu kvalitu pitnej vody dodávanej z podzemných zdrojov do spotrebiska v Bratislavskom kraji aktuálna.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNÍŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPOSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ Bratislava hlavné mesto vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Bratislava I – Bratislava V, Malacky, Pezinok a Senec.

Podľa výstupov programu informačného systému ASTR_2011 je v roku 2016 v spádovom území RÚVZ Bratislava hlavné mesto v 3.a 4. kategórii rizikových prác evidovaných celkom 8602 zamestnancov, z toho 3520 žien v 209 zamestnávateľských subjektoch. Z celkového počtu je v 3. kategórii evidovaných 7889 zamestnancov, z toho 3400 žien, v 4. kategórii 713 zamestnancov, z toho 120 žien.

V roku 2016 bolo vydaných 15 rozhodnutí o zaradení pracovných činností do kategórie rizikových prác a 8 rozhodnutí o zrušení rizikových prác.

Novozaradené boli práce v 4 spoločnostiach: Lagermax Autotransport Slovakia, spol. s.r.o., Servis motorových vozidiel Rybníčná 40/C, Bratislava, hluk premenný 3, vibrácie na ruky 4; PROFY, s.r.o., NZZ Klinika PROFY, Na Paši 2, BA, laser, 3; Technické služby - A.S.A. s.r.o., Bazová 6, Bratislava, Letná a zimná údržba na verejných priestranstvách mesta Bratislava, hluk premenný 3,4; Physio-Medical s.r.o., NZZ – SVALZ v odbore fyziatria, balneológia, liečebná rehabilitácia Príkopova 6, Bratislava, laser, 3.

V 11 prípadoch boli rizikové práce aktualizované z dôvodu prehodnotenia miery rizika, zmien v organizačnej štruktúre spoločnosti, organizácie práce a náplne práce, ktoré sa prejavili zmenami v profesiách, pracovnom zaradení, počtoch zamestnancov a kategórie práce ako i z dôvodu vyhlásenia rizikových prác 4. kategórie na obdobie jedného roku, počas ktorého sa nepodarilo znížiť mieru rizika: Doprastav, a.s., Závod Bratislava - stredisko špeciálnych činností Drieňova 31, vibrácie 4, pevné aerosóly s prevažne fibrogénnym účinkom – horninové 4, hluk impulzný 4; LESY SR, š.p., BB, OZ Smolenice, Expedičný sklad Pezinok, hluk premenný 4, vibrácie prenášané na ruky 4, vibrácie prenášané na telo 4; MEDISKIN s.r.o., Dermatovenerologická ambulancia Mýtna 5 Bratislava, laser 4. tr., 3; CRH (Slovensko) a.s., Cementáreň Rohožník, hluk premenný 3,4, pevné aerosóly s nešpecifickým účinkom 3,4; Slomatec s.r.o., Montážna a skladovacia hala I, Tehelňa 20, Bratislava, hluk premenný 3,4, fyzická záťaž (výrobné linky, z hľadiska celkovej fyzickej záťaže, lokálnej svalovej záťaže malých svalov predlaktia a ruky a z hľadiska pracovných polôh) 3; Doprastav, a.s., Drieňova 27, Bratislava, Závod Prefa – Armovňa, Nitrianska cesta5, Senec, hluk premenný 3,4; NOU Klenová 1, Bratislava vyradenie BF – odd. patológie a cytológie, zaradenie BF – mcb. tbc Endoskopicko-pneumologické odd., kat.3; Wertheim, s.r.o., výroba trezorov, Dolná 134, Modra, hluk premenný 3, vibrácie prenášané na ruky3, zvaračské pevné aerosóly3, pevné aerosóly s prevažne fibrogénnym účinkom (ostatné kremičitany)3, s prevažne nešpecifickým účinkom (cement) 3 preradenie hluku z kat. 4 do 3; Holger Christiansen Production Slovakia, s.r.o., Montážna, Demontážna hala, Plastovňa, Gaštanová alej 7, Bernolákovo, hluk 3, 4; HSF spol. s.r.o., Hala na výrobu plastových a hliníkových okien a dverí, Jesenského 50, Malacky, premenný,3,4; PONGRATZ s.r.o., Výroba komponentov, montáž prívesov, zvarovňa, Dolná 2066, Modra, hluk premenný 3, pevné aerosoly s možným fibrogénnym účinkom –zvaračské 4.

V roku 2016 bolo vydaných 8 rozhodnutí o zrušení rizikových prác z dôvodu prehodnotenia miery rizika na základe realizácie technických a organizačných opatrení,

zrušenia pracoviska, ukončenia výroby a zmeny prevádzkovateľa: Ján Karovič, Výroba liateho betónu, Železničná 4, Lozorno, hluk 3 (ukončenie výroby); BEZ TRANSFORMÁTORY,a.s., Deliareň sklotextitu, zámočnícka dielňa, sklad hutného materiálu, Rybníčná 40, Bratislava, hluk 3,4 (zrušenie pracovísk Deliareň sklotextitu, Sklad hutného materiálu - delenie a otryskávanie; Zámočnícka dielňa ostáva); Slovenské elektrárne, a.s., Malá vodná elektráreň Mošon Bratislava – Čunovo, hluk ustálený 3 (zmena prevádzkovateľa); Ústav lekárskej kozmetiky a.s., pracovisko Avion Shopping Park, Ivánska cesta 16, Bratislava, laser tr. 4, ukončenie činnosti; ThyssenKrupp Materials Slovakia spol. s.r.o., Spracovanie betonárskej ocele, Bojnická 18, Bratislava, hluk 4 (zrušenie prevádzky); FYTOPHARMA,a.s., rezáreň, homogenizácia a baliareň, Duklianskych hrdinov 47/651, Malacky, hluk (výmena strojnej technológie a nová objektivizácia); Druna, v.d., stolárska dielňa, Galvaniho 16, Bratislava, hluk (zrušenie pracoviska); MRAMOR spol. s.r.o. Kamenárska dielňa Vlčie Hrdlo 64 Bratislava, hluk 3 (zrušenie dielne).

K návrhom na zaradenie, resp. vyradenie prác do/z 3. a 4. kategórie boli vydané 4 rozhodnutia o prerušení konania. V 1 prípade bolo konanie vo veci vyradenia prác z 3. kategórie zastavené zápisom v spise, nakoľko rizikové práce, ktoré účastník konania žiadal zrušiť - chemické, karcinogénne a mutagénne faktory neboli vyhlásené.

V roku 2016 sa vykonalo v rámci štátneho zdravotného dozoru 30 previerok na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami za účelom kontroly ochrany zdravia zamestnancov a aktualizácie údajov o rizikových prácach. Bolo poskytnutých 36 konzultácií v problematike zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce.

Registrácia rizikových prác, t.j. prác, pri ktorých je zvýšené riziko vzniku choroby z povolania, profesionálnej otravy, alebo iného poškodenia zdravia v súvislosti s prácou a pracovnými podmienkami sa realizuje v informačnom systéme ASTR_2011.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V roku 2016 bolo vykonaných 15 previerok zameraných na kontrolu dodržiavania opatrení na ochranu zdravia pri práci s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami vyplývajúcich zo zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci na vedecko-výskumných pracoviskách, v priemysle, v lekárňach a predajniach na území Bratislavského kraja. Bolo skontrolované:

- používanie a skladovanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí
- používanie a skladovanie látok uvedených v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., na ktorých odborné využívanie je potrebné vykonať skúšku
- používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z.
- klasifikácia látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, spôsob oboznámenia sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ)
- schválenie používania veľmi toxických látok a zmesí orgánom verejného zdravotníctva
- schválenie prevádzkového poriadku orgánom verejného zdravotníctva, vypracovanie posudku o riziku
- evidencia veľmi toxických látok a zmesí
- preukázanie odbornej spôsobilosti zamestnancov na manipuláciu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami
- poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie

- likvidácia prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov prípravkov na ochranu rastlín a zaobchádzanie s nebezpečným odpadom
- zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov

V štátnom zdravotnom dozore sa použilo 28 kontrolných listov –dotazníkov informovanosti zamestnancov (C), pričom sa zistilo, že zamestnanci sú informovaní o zdravotných rizikách vyplývajúcich z expozície chemickým faktorom pri práci, pravidelne sa zúčastňujú školení, sú vybavení osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami, zamestnávateľ zabezpečuje opatrenia na ochranu ich zdravia. Bolo poskytnutých 85 konzultácií, týkajúcich sa povinností pri manipulácii s toxickými látkami a zmesami.

V špecializovaných predajniach záhradkárskych potrieb, v ktorých sa uskutočňuje predaj chemických prípravkov na ošetrovanie rastlín v originálnych malospotrebiteľských baleniach, nebol zistený predaj toxických látok (ELEPROG, s.r.o., predajňa Sološnica 30), resp. vedúca predajne disponuje osvedčením o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými látkami (Ing. Mária Kozáková Stavebniny na Majeri, Báhoň).

Aplikácia požiadaviek na ochranu zdravia zo strany zamestnávateľa bola posudzovaná v prevádzkových poriadkoch predkladaných na schválenie orgánu verejného zdravotníctva. V roku 2016 bolo posúdených a schválených spolu 145 prevádzkových poriadkov (63 pre pracoviská s nebezpečnými chemickými faktormi a 82 pre práce spojené s odstraňovaním materiálov s obsahom azbestu), pričom 4 konania boli prerušené z dôvodu nedostatočnej odbornej úrovne predložených materiálov (žiadatelia boli vyzvaní doplniť klasifikáciu látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, identifikáciu nebezpečenstiev a hodnotenie zdravotných rizík z expozície zamestnancov toxickým a veľmi toxickým látkam a zmesiam, uviesť spôsob oboznámenia sa zamestnancov s KBÚ) a nepreukázania odbornej spôsobilosti pracovníka priamo riadiaceho prácu s toxickými látkami, v 6 prípadoch bolo konanie zastavené.

V 1 prípade bola uložená pokuta spoločnosti MEDICAL GLASS, a.s., Agátova 22, 844 03 Bratislava vo výške 2000,- € za správny delikt podľa § 57 ods. 29 písm. e) zák.č.355/2007 Z.z. - nezabezpečenie technických, organizačných a iných opatrení na ochranu zamestnancov pri práci s chemickými faktormi podľa § 39 zák. 355/2007 Z.z. (neaktualizovanie PP, nezabezpečenie KBU v štátnom jazyku, nepreukázanie informovania zamestnancov o údajoch získaných z posúdenia rizík).

V roku 2016 boli vydané 2 rozhodnutia k návrhom na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami vo vedecko-výskumných spoločnostiach pre: Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky SAV, Pavilón lekárskeho vied, Dúbravská cesta 9/6322 BA: 2-merkaptotanol, cisplatina, vinkristin, tunikamycin, azid sodný, uranylacetát, oxid osmičelý, etídium bromid, lektín RCA, tetrodotoxin, hygromycin, blasticidín; HighChem s.r.o., Meracia miestnosť autentických štandardov, endogénnych a sekundárnych metabolitov a environmentálnych kontaminantov, Leškova 11 Bratislava: 1,3-Diaminopropane, Mandelonitrile, N,N-Dimethyl-p-phenylenediamine dihydrochloride, N,N-Dimethyl-p-phenylenediamine, N,N-Dimethyl-p-phenylenediamine oxalate, Atropine sulfat monohydrate;

Používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z. nebolo zistené. V Bratislavskom kraji nebola v roku 2016 riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária.

Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami, zriadená na RÚVZ Bratislava zaevidovala 32 žiadostí o vydanie osvedčenia odbornej spôsobilosti. V 19 prípadoch boli žiadatelia vyzvaní na doplnenie podania o požadované náležitosti (doklad o dĺžke odbornej praxe, doklad o dosiahnutom vzdelaní, zoznam látok,

doklad o absolvovaní odbornej prípravy). Skúšky sa v roku 2016 uskutočnili 2x. V 1 prípade žiadateľ pri skúške nevyhovel.

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami			Počet odobraných osvedčení
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe dĺžky odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu	Spolu
RÚVZ Bratislava	4	37	41	0

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V roku 2016 boli v Bratislavskom kraji schválené činnosti spojené so spracovaním, manipuláciou, skladovaním, chemických karcinogénov a mutagénov 1A, 1B v 4 spoločnostiach: HighChem s.r.o., Meracia miestnosť autentických štandardov, endogénnych a sekundárnych metabolitov a environmentálnych kontaminantov, Leškova 11 Bratislava; Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky SAV, Pavilón lekárskeho vied, Dúbravská cesta 9/6322 Bratislava; Alpha medical, s.r.o., Laboratórne centrum SVALZ v odboroch klinická biochémia, mikrobiológia, hematológia, imunológia, alergológia, lekárska genetika, patologická anatómia, Polianky 7, Bratislava; VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s., 113 Laboratórium kvality.

Organizácia	Chemický karcinogén, mutagén, proces s rizikom chem. karcinogenity (vrátane azbestu)	Klasifikácia/ kateg.* Nariadenie ES č. 1272/2008 NV SR č. 356/2006 Z.z., zák. č. 67/2010 Z.z.	Počet exponov (vrátane azbestu a RP) celkom/ženy	Výsl. merania/ množstvo spotrebovaných látok/rok **
HighChem s.r.o., Leškova 11 Bratislava	2-Acetamidofluorene	1A	3/3	1 g
	8- methoxypsoralen	carc.1A,muta1A		1 g
	beta-Estradiol	1A		1 g
	Hydroxyurea	repr.1A,muta 1B		1 g
	Diocetylphthalate	repr.1B		1 g
	Nitrobenzene	repr.1B		1 g
Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky SAV, Pavilón lekárskeho vied, Dúbravská cesta 9/6322 Bratislava	Akrylamid	1B muta 1B	16/4	500 g
	Cisplatina	1B		5 ml
	Azacytidín	1B		5 ml
	Propylénoxid	1B		120 ml
	Formaldehyd	1B		5 ml
Alpha medical, s.r.o., Polianky 7 Bratislava	Formaldehyd	1B	20/20	1080 l
VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s., 113 Laboratórium kvality	petroléter	1B	18/5	1200 ml

V 1 prípade bolo zastavené konanie vo veci vymedzenia kontrolovaného pásma CM European Power Slovakia, s.r.o., Tepláreň Vlčie hrdlo 1, Bratislava.

V roku 2016 sa v Bratislavskom kraji eviduje celkom 721 zamestnancov, z toho 517 žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. kategórie s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom. Rizikové práce s rizikovým faktorom karcinogénne a mutagénne faktory neboli v roku 2016 vyhlásené, ani aktualizované.

Používanie látok, ktoré poškodzujú reprodukciu bolo zaznamenané v malých množstvách (tetraboritan dvojsodný dekahydrát 50g/rok, AQUASECO s.r.o., laboratórium vôd, Ivanka pri Dunaji; oxid vanadičný pri výrobe elektrickej energie z odpadového tepla v Holcim (Slovensko), a.s.; dioetylphalate a nitrobenzene á 1g/rok v HighChem s.r.o. bis (2-etylhexyl)ftalát, Buchler Epo-Heat Reis, toluén v laboratóriu kvality 113 VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.), práce boli zaradené do 2. kat. Ochrana žien pri práci s uvedenými látkami je zohľadnená v posudku o riziku.

Rozhodnutím bol schválený v 7 prípadoch prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou chemickým karcinogénom a mutagénom na vedecko-výskumných pracoviskách, v automobilovom a chemickom priemysle, v laboratóriách a v 82 prípadoch pre práce súvisiace s odstraňovaním stavebných materiálov s obsahom azbestu.

V sledovanom období bolo vykonaných 23 previerok zameraných na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacim s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Posudzovali sa pracoviská s výskytom týchto faktorov najmä v odvetví zdravotníctva, priemyslu a vedecko-výskumné pracoviská. Opatrenia na odstránenie hygienických nedostatkov pri manipulácii s karcinogénnymi látkami neboli uložené. V štátnom zdravotnom dozore sa použilo 12 kontrolných listov (K) - dotazníkov informovanosti zamestnancov a 9 kontrolných listov (A). Vyhodnotením dotazníkov sa zistilo, že zamestnanci sa dobre orientujú v problematike ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a na pracoviskách sa vykonávajú preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov. Bolo poskytnutých 20 konzultácií v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov, najmä pri vypracovaní prevádzkových poriadkov, posudkov o riziku, klasifikácii karcinogénov a mutagénov.

Cielene sa vykonával dozor pri búraní a demoláciách stavieb obsahujúcich azbestocementový materiál a pri rekonštrukciách a opravách objektov, pri ktorých bol použitý stavebný materiál s obsahom azbestu. Odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu (4x priečky a káblové lávky elektrostanice 2,5t.- 75 t.; 12 x štítové steny bytových domov (BD), unimobuniiek 2,6t.-4,5t.; 58 x strešné krytiny: BD, rodinné domy, chatky, prístrešky, sklady, farský dom, dielne, komín 1-36 t.; 63 x kanalizačné stúpačky a odvetrávacie potrubia BD, škôlka, objekt OÚ 0,3t.- 15 t.; 5x stropné podhlady BD 0,4-3,0t.; 1x obloženie schodiska, balkónov, izolačné dosky pod svetidlami 7,5t.; 1x materiál z vyhoreného prístrešku na uskladnenie sena 5 t.; 1x čierna skládka 2t.; 1x vnútro montážnej jamy v objekte garáže 2 t.; 1x podhlady vodojemu a čerpacej stanice, 16t.) bolo v roku 2016 realizované na základe kladného rozhodnutia RUVZ Bratislava na 147 stavbách v Bratislavskom kraji za použitia zapuzdrovacích a viažucích prípravkov spoločnosťami A.A.SERVICE, s.r.o., Bratislava; ARGUSS, s.r.o., Bratislava; ASTANA, s.r.o., Poprad; ASCORP, s.r.o., Bratislava; AZ-Group spol. s.r.o., Poprad; BAUGROUP TZB, s.r.o., Bratislava; BISMONT, s.r.o., Vranov nad Topľou; Concret, s.r.o., Boleráz; DILMUN SYSTEM, s.r.o., Bratislava; Dušan Jančo, Trenčín; Dušan Miezga – MOVAK, Vrbové; E-RAN TZB s.r.o., Bratislava; FILLA, spol. s.r.o., Bratislava; FRIVAN, s.r.o., Sabinov; GAMA MONT s.r.o, Nitra; Imrich Vanko - VAREMONT, Horné Saliby; KROVMONT s.r.o., Dolný Kubín; KUMAN s.r.o., Bratislava;

M-GAS s.r.o., Trenčianska Turná; Michal Choma-BUILD & PLAST, Snina; Miroslav Mlich – M-SERVIS, Kysucké Nové Mesto; MODACO, s.r.o., Bratislava; OK- plus, s.r.o., Bratislava; ORAVEX Slovakia s.r.o., Dežerice; Oto Banyák, Bratislava; PALKOVIČ-SK, s.r.o. Senica; Pavol Černek - STAVEBNO MONTÁŽNE PRÁCE, Martin; Peter Pilip BYTSERVIS, Svidník; P + K s.r.o., Bratislava; PROSERVIS Strážske, s.r.o.; ReTrash, s.r.o., Kremnica; SD Gelnica, s.r.o.; TERMOTECHNA, a.s., Bratislava; VÝŠKOP, s.r.o., Kvetoslavov; Zilizi s.r.o., Tešedíkovo, ktoré disponujú povolením ÚVZ SR na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu. V 5 prípadoch bolo konanie prerušené, v 1 prípade zastavené.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný pri odstraňovaní AZC materiálu 15 x , z toho v 9 prípadoch u účastníkov konania, ktorí oznámili začatie výkonu prác a ktorí neboli v uplynulom roku kontrolovaní (3x FILLA, spol. s.r.o., Bratislava; 2x FRIVAN, s.r.o., Sabinov; Imrich Vankó - VAREMONT, Horné Saliby; MODACO, s.r.o., Bratislava; Pavol Černek - STAVEBNO MONTÁŽNE PRÁCE, Martin; PROSERVIS Strážske, s.r.o.) a pri prešetrovaní 4 (aj opakovaných) podnetov na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu. Za zistené správne delikty, týkajúce sa odstraňovania AZC materiálu boli v roku 2016 uložené 2 pokuty účastníkom konania: Dušan Miezga – MOVAK Družstevná 553/3, 922 03 Vrbové, IČO: 36 989 819- porušenie povinností vyplývajúcich z § 41 ods. 16 a ods. 17 zák. č. 355/2007 pri odstraňovaní materiálov s obsahom azbestu v bytovom dome na ul. Ľ. Fullu 1641/2,4,6 v Malackách vo výške 2000,- €. a LUKYSTAV, s.r.o., Váhovská cesta 517, 925 63 Dolná Streda, IČO: 45 601 992 - odstránenie AZC potrubia v byte na 5. poschodí BD na Šášovskej 14 v Bratislave bez predloženia návrhu pred začiatkom prác podľa § 41 ods. 13 zák. č. 355/2007 Z.z. vo výške 2000,- €. Pri kontrolách zameraných na plnenie povinností zamestnávateľa, ktoré vyplývajú z NV SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci sa použilo 9 kontrolných listov (A) –dotazníkov informovanosti zamestnancov. Kontrolné listy preukázali dostatočnú informovanosť zamestnancov vo veci ochrany zdravia pri práci s azbestom. Kontrolné merania prachu s obsahom azbestu v pracovnom prostredí (podľa NV SR č. 253/2006 Z.z.) a po realizácii demontážnych prác (v súlade s vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z.z.) boli uložené viacerým spoločnostiam, najmä pri odstraňovaní AZC kanalizačných potrubí z obytných domov. Podľa predložených protokolov z merania v životnom prostredí po vyčistení priestorov po odstránení materiálov s obsahom azbestu, počet azbestových vlákien bol $<100 \text{ vl.m}^{-3}$. K doručenému protokolu VINCOTTE INTERNATIONAL HUNGARY Kft. č. 181174305022016 zo dňa 05.02.2016 o meraní prašnosti v priestore kontrolovaného pásma po realizácii demontážnych prác AZC kanalizačného potrubia v BD na Pribinovej 2,4,6 v Malackách, bola spoločnosť KROVMONT s.r.o. vyzvaná na predloženie osvedčenia p. Mariána Chmelára na zisťovanie a odber vzoriek na účely kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného a pracovného prostredia a následne bol ÚVZ SR požiadaný o zaujatie stanoviska k predloženému osvedčeniu na odber vzoriek, ktoré vydal vedúci laboratória VINCOTTE INTERNATIONAL HUNGARY Kft. Stanovisko ÚVZ SR v predmetnej veci doposiaľ RÚVZ Bratislava neobdržal. Spoločnosť DILMUN SYSTEM, s.r.o. predložila protokol z priestorov škôlky na Pekníkovej ul. v Bratislave po odstránení azbestového materiálu – kanalizačných potrubí v množstve 1,08 t. s výsledkom 0 vyhodnotených azbestových vlákien. Nakoľko odber vykonal zákazník a analýzu akreditované laboratórium WESSLING GmbH, Bochum s citlivosťou analýzy 1854 vl.m^{-3} , čo je vyššia hodnota ako limit podľa prílohy č. 4 k vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia - tab. č. 6 Limitné hodnoty chemických látok a tuhých častíc vo vnútornom ovzduší budov, bola spoločnosť DILMUN SYSTEM, s.r.o. vyzvaná na predloženie osvedčenia na odber vzoriek a predloženie protokolu v súlade s platnými predpismi na ochranu verejného zdravia.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Realizácia intervenčných aktivít zameraných na ochranu a podporu zdravia zamestnancov vo vybranej organizácii

Realizáciu intervenčných aktivít zameraných na ochranu a podporu zdravia zamestnancov v Orchestri SND na Pribinovej 17 v Bratislave sa z technických dôvodov nepodarilo uskutočniť. Následne bola vybraná spoločnosť FINAL – CD Bratislava, spol. s.r.o., Škultétyho 437/18, 958 01 Partizánske, IČO: 45 960 470, prevádzka Predajno-servisné centrum motorových vozidiel, Ivánska cesta 30, Bratislava. Intervenčné aktivity budú zrealizované v priebehu mesiacov júl -november 2016.

Spoločnosť disponuje kladným rozhodnutím tunajšieho úradu č. PPL/16813/2012 zo dňa 07.11.2012 na uvedenie priestorov predajno – servisného centra motorových vozidiel na Ivanskej ceste č. 30 v Bratislave do prevádzky, na schválenie prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiace s expozíciou hluku a chemickým faktorom a na nakladanie s NO na pracovisku. V prevádzke pracuje celkovo 33 zamestnancov, z toho 8 žien, predmetom činnosti sú mechanické opravy a diagnostika motorových vozidiel, pneuservisné, klampiarske, lakovnicke práce, predaj náhradných dielov a prevádzkových náplní, predaj motorových vozidiel a súvisiace administratívne práce. Objektívizáciu faktorov práce a pracovného prostredia vykonal v roku 2012 RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach, NRC pre problematiku uhoľných baní, Nemocničná 8, 972 01 Bojnice. Z posúdenia rizika vyplynulo, že práce v lakovni a servisnej dielni sú zaradené do druhej kategórie s faktorom chemické faktory a práce v klampiarskej dielni sú zaradené do druhej kategórie s faktorom hluk. Pracovnú zdravotnú službu zabezpečuje na základe zmluvy BOZPO, s.r.o., Ciglianska cesta 3 C, 971 01 Prievidza, IČO: 36 332 151.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Na základe Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, usmernenia ÚVZ SR vo veci výkonu spoločných koordinovaných kontrol s orgánmi inšpekcie práce v roku 2016 boli v Bratislavskom kraji vybrané 4 spoločné previerky RÚVZ Bratislava a IP Bratislava v nasledovných právnych subjektoch: S and R, s.r.o., Bratislavská 87, 900 46 Most pri Bratislave, IČO: 35 742 305, prevádzka Pékáreň Starý otec, Závodná 78/C, 821 06 Bratislava; Stupavar, spol. s.r.o., Cementárska 15, 900 31 Stupava, IČO: 46 673 059, prevádzka Pivovar Stupavar, Cementárska 1414/15, Stupava; VÍNO MATYŠÁK s.r.o., Holubyho 85, 902 01 Pezinok, IČO: 35 836 113, prevádzka Víno Matyšák s.r.o., Glejovka 1361/10, Pezinok; TINA spol. s.r.o., Mlynská 9, 903 01 Senec, IČO: 17 642 779, prevádzka Baliareň a pražiareň potravín Reca. Za účelom zabezpečenia plnenia úlohy RÚVZ Bratislava zvolal dňa 01.06.2016 koordinačnú poradu so zástupcami IP v Bratislave. RÚVZ Bratislava vykoná štátny zdravotný dozor podľa metodiky na výkon ŠZD so zameraním na kontrolu dodržiavania právnych a ostatných predpisov a monitoring možných rizík na pracoviskách a na plnenie povinností zamestnávateľov, ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie. IP Bratislava vykoná previerky so zameraním na kontrolu BOZP.

Na pracovnom stretnutí zástupcov RÚVZ Bratislava a IP Bratislava bol prerokovaný spoločný postup vo veci riešenia podnetov postúpených na IP Bratislava a na RUVZ Bratislava, ktoré sa týkajú pracovného prostredia. Záznamy zo stretnutí IP Bratislava a RUVZ

Bratislava boli zaslané na ÚVZ SR. Spolupráca RÚVZ Bratislava s IP Bratislava bola na dobrej úrovni.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Kontrolované chránené pracoviská v Bratislavskom kraji v roku 2016

Počet nových rozhodnutí	Počet nových stanovísk	Počet kontrolov. CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku	Kontrolné listy aké, koľko	Zistené nedostatky aké, koľko	Uložené opatrenia aké, koľko	Poznámky vykonané úpravy
11	5	15	16	36	Z/3	0	0	0

Vykonávaná činnosť :

Administratívne práce- 8x, skladové práce - 2x, stolárske práce – 1x polygrafické práce, digitálna tlač – 2x, výroba drobných predmetov – 2x.

Druh (skupiny) postihnutia:

Telesné – 27; Duševné – 6; Intelektové -1; Zmyslové - 2

Kontrolné listy:

A-azbest, B-biologické faktory, C – chemické faktory, H-hluk, K- karcinogénne a mutagénne faktory, N-neionizujúce žiarenie, P-psychická pracovná záťaž, R – bremená, V- vibrácie, Z-zobrazovacie jednotky

Rozhodnutia boli vydané k začatiu prevádzky, v 1 prípade k rozšíreniu činnosti. Stanoviská boli vydané k rozšíreniu počtu pracovných miest zamestnancov so zdravotným postihnutím na existujúcich pracoviskách. Zamestnanci chránených pracovísk zväčša pracujú v skrátenej pracovnej dobe, v prevažnej väčšine ide o pracoviská administratívneho charakteru, resp. o drobné manuálne práce s malým počtom pracovníkov do 6 osôb.

V rámci schvaľovania sa zisťoval druh postihnutia zamestnancov z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok, zabezpečeniu prístupu na pracovisko, vybaveniu zariadení na osobnú hygienu. V roku 2016 na posudzovaných pracoviskách nebolo potrebné vykonať úpravy na žiadnom pracovisku, v 2 prípadoch bolo potrebné upraviť režim práce (prestávky, dĺžka pracovnej doby) na základe odporúčania posudkového lekára. Zabezpečenie prispôsobenia pracoviska (najmä prístup na pracovisko, zariadenia na osobnú hygienu) zamestnancovi so zdravotným postihnutím v súlade s NV SR č. 391/ 2006 Z.z. (ak je to potrebné) je plne v kompetencii zamestnávateľa a kontrola zabezpečenia je súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

V roku 2016 došlo k ukončeniu programu, výsledky z rokov 2014 až 2015 budú zosumarizované ÚVZ SR.

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

V 1. polroku odber vzoriek výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami nebol plánovaný, vykonaný bude v mesiaci október 2016.

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

V máji 2016 boli odobraté 2 vzorky fliaš na uchovávanie potravín s plastovým tesnením. Odoslané boli do laboratória RÚVZ so sídlom v Poprade. Výsledky t.č. nie sú k dispozícii.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH.

V 1. polroku odber vzoriek probiotík v potravinách určených na osobitné výživové účely nebol plánovaný.

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V 1. polroku bolo odobratých 9 vzoriek kuchynskej soli používanej v zariadeniach spoločného stravovania. K dispozícii je zatiaľ výsledok len z jednej vzorky, tá vyhovela požiadavkám platnej legislatívy.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

V mesiaci marec bola odobratá 1 vzorka džemu so sladidlami na stanovenie obsahu glykozidov steviolu. Výsledok t.č. nie je k dispozícii. Úloha bude ďalej plnená v 2. polroku 2016.

V I. polroku 2016 bolo navyše odobratých a na analýzu doručených spolu 31 vzoriek, z toho 26 vzoriek bolo odobratých iba na analýzu syntetických farbív, 2 vzorky na analýzu syntetických sladidiel, 2 vzorky na analýzu konzervačných látok a syntetických farbív 1 vzorka na analýzu konzervačných látok. Doteraz boli vystavené protokoly o analýze 7 vzoriek. Ostatné vzorky budú analyzované v II. polroku 2016.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

V I. etape úlohy bol vykonaný odber 3 vzoriek hotových pokrmov a 3 vzoriek chleba a pekárskych výrobkov ponúkaných v zariadeniach spoločného stravovania. Vzorky boli analyzované v laboratóriu RUVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, všetky vyhoveľi požiadavkám platnej legislatívy. V II. etape bol vykonaný monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hodinového dotazníka vyplneného 20 respondentmi dospeléj populácie /10 žien a 10 mužov vo veku 19r. – 35 r. a 36 r. – 54 r. Tabuľkové spracovanie údajov bolo zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

4.1.1 Podpora zdravého štartu do života

Úloha v 1. polroku 2016 nebola realizovaná.

4.1.2. Podpora zdravšieho prostredia v školách

Na základe požiadaviek bol vykonaný cieľový štátny zdravotný dozor so zameraním na monitoring obsahu kuchynskej soli v pokrmoch v 9 ŠJ pri školách všetkých typov Bratislavského kraja. Z vyhodnotenia laboratórných analýz vyplynulo, že priemerná hodnota chloridu-sodného v odobratých vzorkách v porovnaní s odporúčanými výživovými dávkami bola prekročená od 68 do 199,1 %. Odporúčania smerovali k potrebe znižovať obsah kuchynskej soli pri príprave pokrmov. Je potrebné vyzvať autorov materiálo-spotrebných noriem MŠ SR o prehodnotenie receptúr s cieľom zníženia obsahu kuchynskej soli vo finálnych pokrmoch.

Za účelom posúdenia kvality stravy pripravovaných v ŠJ pri školách všetkých typov bolo odobratých 15 vzoriek zeleniny na obsah dusičnanov, 5 vzoriek sirupov na farbivá a 30 vzoriek hotovej stravy na mikrobiologické vyšetrenie. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám zdravotnej nezávadnosti.

V porovnaní s minulým rokom zvýšil sa počet ŠJ ktoré pripravujú desiate pre žiakov ZŠ. V 20 ŠJ pri ZŠ, 1 gymnáziu a 17 školských zariadeniach vyžadujúcich osobitnú starostlivosť sú podávané desiate, z ktorých väčšina je v rámci mliečného programu.

Edukačné aktivity formou komunikácií s deťmi sú súčasťou každej hygienickej kontroly, najčastejšie pri zistení, že dieťa si nezoberie šalát, prípadne ovocie, ktoré je súčasťou obeda.

Mliečny program v školskom roku 2015/2016 bol zabezpečovaný štyrmi spôsobmi :

1. podávaním mliečnych výrobkov v rámci desiat, ktoré boli denne pripravované v školských jedálňach a podávané cez veľkú prestávku žiakom,
2. podávaním mlieka a mliečnych výrobkov, ktoré boli súčasťou pokrmov v rámci obeda, desiat a olovrantu (v zmysle NV SR č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách). Manipulácia s výrobkami bola zabezpečená pracovníkmi ŠJ a formou automatov. Mliečny program zabezpečovala Tatranská mliekareň, a. s., Kežmarok,
3. formou automatov - školskú mliečnu ligu zabezpečovala firma Danone, spol. s r.o., Bratislava a podávala viacero druhov mliečnych výrobkov,
4. do niektorých zariadení mlieko a mliečne výrobky dodáva aj nový subjekt Syrárň Havran, a. s., Senica a Organika, Piešťany.

V prvom polroku 2016 sa mliečnych akcií zúčastnilo 144 ŠJ z toho 85 ŠJ pri MŠ, 46 ŠJ pri ZŠ, 6 ŠJ pri gymnáziách, 3 ŠJ pri SOŠ a 4 ŠJ pri spojených školách. Hygienické podmienky pri zabezpečovaní mliečnych akcií boli vyhovujúce. V súvislosti s mliečnou akciou prešetrovaný bol jeden neopodstatnený podnet na predaj mliečnych výrobkov po dobe spotreby.

Projektu školské ovocie sa zúčastnilo 512 škôl, z toho 233 MŠ, 268 ZŠ, 11 iných škôl. Ovocie a 100% ovocné nápoje sú podávané cestou ŠJ.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 64 hygienických kontrol, z ktorých bolo 43 v ŠJ, 16 vo výdajniach stravy a 5 v bufetoch. Za hygienické nedostatky bolo uložených 6 blokových pokút v sume 330€, a to: za nezavedenie HACCP, nevyznačovanie alergénov v jedálnych lístkoch, za tovar po dobe spotreby a zmrazovanie čerstvých potravín za účelom predĺženia doby spotreby, nedostatky prevádzkového charakteru a porušovanie sortimentu predaja v bufete. Za porušovanie zákazu fajčenia v priestoroch ŠJ bola uložená 1 pokuta v sume 90 €. V jednom prípade bol vydaný zákaz prevádzky z dôvodu zatekania do priestorov z poškodenej strechy a následným výskytom plesní. V jenom prípade bola daná náhrada nákladov v sume 102 € za nevyhovujúce výsledky sterov z rúk kuchynského personálu a kuchynského náčinia v súvislosti s protrahovaným výskytom gastrointestinálneho ochorenia u detí MŠ a ZŠ. V bufetoch, ktoré sa nachádzajú v objektoch vysokých škôl sa sortiment pohybuje podľa dopytu zákazníkov. V týchto doplnkových stravovacích zariadeniach nie je obmedzený ani predaj rozlievaného alkoholu, nakoľko ide o dospelú populáciu a legislatíva neobmedzuje tento predaj v objektoch škôl a iných zariadeniach. V rovnakom zmysle na naše upozornenie v predmetnej veci reagoval aj rektor UK Bratislava.

Diétne stravovanie je zabezpečené v 4 ŠJ – 1 pri MŠ, 1 pri ZŠ a 2 ZZS. Podmienky na ich prípravu sú štandardné a hygienicky vyhovujúce. V ostatných školských stravovacích zariadeniach sa realizuje čiastočná diétna úprava pokrmov napr. u žiakov alergických na kravské mlieko sa finálna úprava pokrmu robí sojovým mliekom a pod. Do niektorých stravovacích zariadení rodičia donášajú diétnu stravu pre dieťa, pripravenú v domácnosti. Tieto donášky stravy sa uskutočnia na základe lekárskeho potvrdenia a vedúca ŠJ túto skutočnosť doplní do prevádzkového poriadku. V stravovacích zariadeniach vysokých škôl, ak ide o menšie prevádzky, sú v ponuke minimálne 4 druhy jedál, ak ide o veľké prevádzky, kde sa varí cca 2000 až 3000 jedál je v ponuke cca 10 druhov jedál denne. Pri ponuke jedál sa prihliada na vegetariánov a celiatikov. Vždy je na výber mäsité a múčne jedlá slané a sladké. Omnoho väčší výber je vyprášaných jedál. Pestrosť stravy je ponechaná na výber konzumenta.

Pitný režim temer vo všetkých školách a predškolských zariadeniach je realizovaný hygienicky vyhovujúcim spôsobom. Deťom MŠ v chladnejšom období je podávaný čaj (ovocný/bylinkový), v teplom období čistá pitná voda. Žiaci ZŠ a SŠ majú k dispozícii umývadlá s prívodom tečúcej hygienicky vyhovujúcej pitnej vody.

Záujem o stravovanie v ŠJ a počty stravníkov budú zisťované v druhom polroku 2016. Odbery pokrmov na energeticko- biologickú hodnotu neboli realizované.

Kontrolou jedálnych lístkov sa zisťuje, že sú pripravované v súlade s požiadavkami racionálneho stravovania. Iba v niekoľkých prípadoch sa zistila nedostatočná frekvencia podávania šalátov z čerstvej zeleniny a podávania ovocia. V ojedinelých prípadoch sa zisťuje nedostatok - nevyznačovanie alergénov v jedálnych lístkoch.

Príprava jedál pre vysokoškolákov je realizovaná zväčša podľa vlastných receptúr alebo receptúr reštauračného stravovania, ktorých autorom je Kendík a spol. Ani jedna receptúra nemá spracovanú informáciu o energeticko-biologickej hodnote pripravovaného pokrmu. V jedálnom lístku sú vyznačené hmotnosti porcií a alergény.

4.1.3 Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

V prvom polroku bola iba jedna požiadavka na prednášku pre vedúce ŠJ Bratislavského kraja organizovaného Okresným úradom Bratislava na tému škodlivosti kuchynskej soli na detský organizmus, ktorú aj z podkladov odboru HDM odprednášala pracovníčka Poradne zdravia - MUDr. Gérová.

Vedomosti na prácu v epidemiologicky závažných činnostiach boli preverené u 74 pracovníčok školských stravovacích zariadení, ktoré úspešne zvládli skúšky a získali odbornú spôsobilosť na predmetnú činnosť.

4.1.4 Podpora pohybových aktivít

Vzhľadom k tomu, že telocvične a TV traky pri školách rôznych typov boli v minulých rokoch pomerne podrobne zhodnotené a nedošlo k výraznejším zmenám, v prvom polroku 2016 sme venovali pozornosť prioritne podmienkam na detských ihriskách a kvalite vody v bazénoch všetkých druhov.

V rámci mimoriadnej úlohy zameranej na aktuálne hygienické podmienky DI a pieskovísk bolo vykonaných 30 kontrol a odobratých bolo 30 vzoriek piesku na laboratórne vyšetrenie. Z celkového počtu odobratých vzoriek, požiadavkám Vyhlášky MZ SR č. 521/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská nevyhovela 1 vzorka z dôvodu zvýšeného počtu termotolerantných koliformných baktérií a fekálnych streptokokov. V jednom prípade boli zistené vajíčka bližšie nešpecifikovaného geohelminthu a v 4 prípadoch boli zistené bližšie nešpecifikované kokcidie. Vo všetkých prípadoch s nevyhovujúcou kvalitou piesku boli zrealizované opatrenia na nápravu - výmena piesku.

Za účelom posúdenia kvality bazénovej vody bolo odobratých 18 vzoriek vody zo školských, detských rehabilitačných bazénov a z bazénov pre plávanie malých detí. Po stránke chemickej nevyhovelo 9 vzoriek z dôvodu nedodržania limitu voľného, viazaného chlóru a chemickej spotreby kyslíka. Po mikrobiologickej nevyhovela 1 vzorka z dôvodu výskytu kultivovateľných mikroorganizmov pri 36 °C a *Pseudomonas aeruginóza*. Po stránke biologickej vyhoveli všetky vzorky.

V druhom polroku bude zhodnotený záujem detí o ďalšie pohybové aktivity- napr. lyžiarske a plavecké výcviky, školy v prírode a hromadné športové podujatia.

4.2 ZNEUŽIVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Zo strany gestora neboli vznesené žiadne požiadavky.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Prieskum bude realizovaný v druhom polroku 2016.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

Na zber a spracovanie údajov efektívnych dávok a orgánových dávok pacientov sa použil databázový softvér z programu Microsoft Office Access, v ktorom sa vytvorili formuláre na zaznamenávanie všetkých základných údajov o pacientoch, ktorí absolvovali CT vyšetrenie. Uspôsobený databázový program a metodiku jeho použitia sme rozvinuli v DFNSP, Limbová 1, 833 40 Bratislava na rádiologickom oddelení s CT pracoviskom. Zaznamenávajú sa nastavené a dávkové parametre u jednotlivých vyšetrení, ktoré sú dôležité pri výpočte efektívnych dávok pacientov vo vekovej skupine od novorodencov až po 18-19 rokov. Vytvorený formulár je uložený na rtg pracovisku, čo umožňuje pravidelný zber údajov. V prvom polroku 2016 sa vykonalo na DFNSP 1425 CT vyšetrení s nadpolovičnou prítomnosťou chlapcov (obr. č. 1), počet vyšetrení sa pohyboval v rozsahu 200 - 270 pacientov/mesiac.

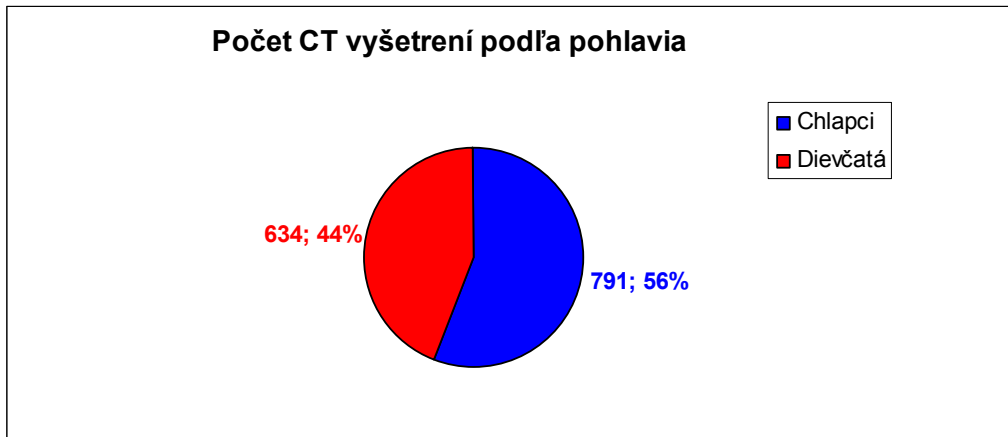
Na ďalšie spracovanie údajov slúžia programovo vytvorené tabuľky na štatistické vyhodnotenie výsledkov. V mesačných intervaloch sa sleduje úroveň efektívnej a orgánovej dávky u pacientov z detskej populácie s prihliadnutím na pohlavie a vek detského pacienta. Sledovala sa dávková záťaž pacientov pri vyšetrení nasledujúcich orgánov: Lebka-mozog, krčná chrbtica, hrudná chrbtica, pectus-hrudník, bedrová chrbtica, lumbosakrálny prechod, panva, bedrové kĺby, pľúca, pažerák, žalúdok, tenké črevo, hrubé črevo, žlčník, obličky, nadobličky, močový mechúr, uši, koleno, nos, krk, nosohltan, ruka, koleno, panva, brucho, pečeň, slezina, PND, členok, CT angio renál. artérií, femur, predkolenie, trachea, mandibula, hlavné bronchy, spánkové kosti, kľúčna kosť, koreň nosa, HRCT, noha, členok. Obrázok č. 2 zobrazuje priemerné hodnoty dávok z CT vyšetrení za celý rok niektorých najčastejšie vyšetrovaných orgánov. Najväčšia dávková záťaž podľa obrázku je pri CT vyšetreniach brucha, panvy, pečene a obličiek.

Zaujímavým je tiež zistenie, že až 42% zo všetkých CT vyšetrení tvorí vyšetrenie hlavy (obr. č. 3). Tento typ CT vyšetrenia síce dosahuje v porovnaní s inými vyšetreniami relatívne nízku hodnotu priemernej efektívnej dávky - 1,64 mSv (obr. č. 2), avšak v rámci rozloženia orgánových dávok za rok 2015 dosahuje toto vyšetrenie výrazný podiel čo sa týka celkovej sumy efektívnych dávok na danú oblasť a orgán (obr. č. 4).

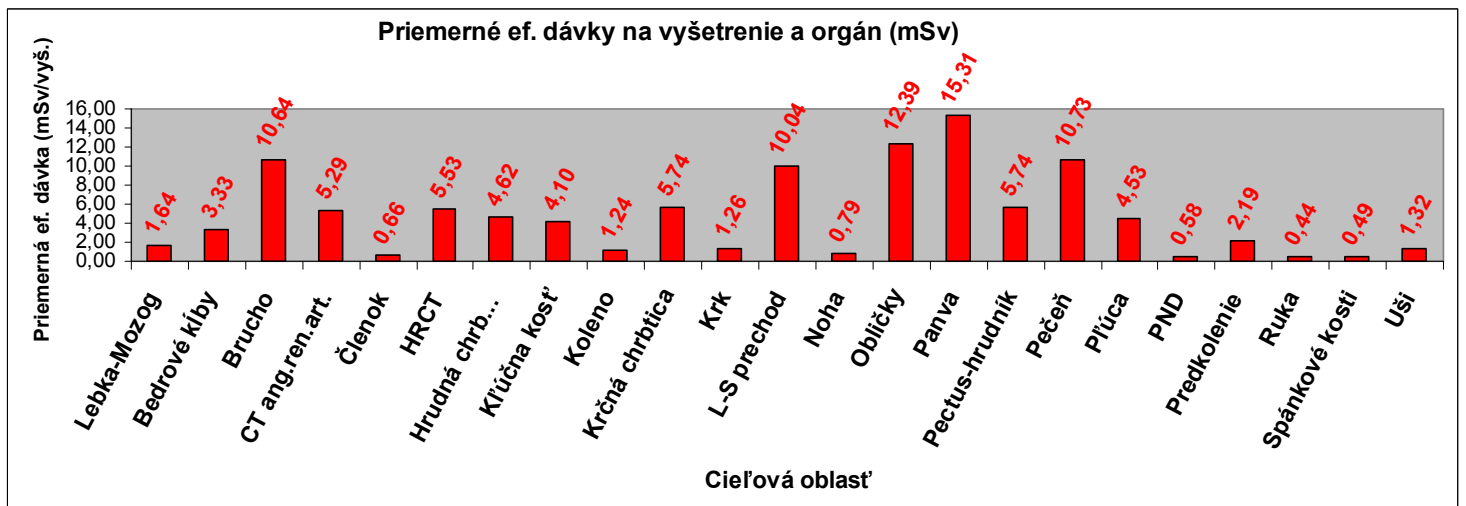
V mesačných intervaloch sledujeme tiež rozloženie efektívnych dávok na vyšetrenie podľa veku. Tu sa zdá byť dôležitou informáciou, že aj keď priemerné hodnoty efektívnych dávok na vyšetrenie a dávková záťaž v cieľovej vekovej skupine 0-1 rok sú relatívne nízke (obr. č. 5), v tejto vekovej skupine sa robí až takmer 20% všetkých CT vyšetrení (obr. č. 6).

V budúcnosti sa preto ukazuje byť dôležité sledovať zmeny hodnôt priemerných a sumárnych efektívnych dávok pre jednotlivé vekové skupiny a cieľové oblasti.

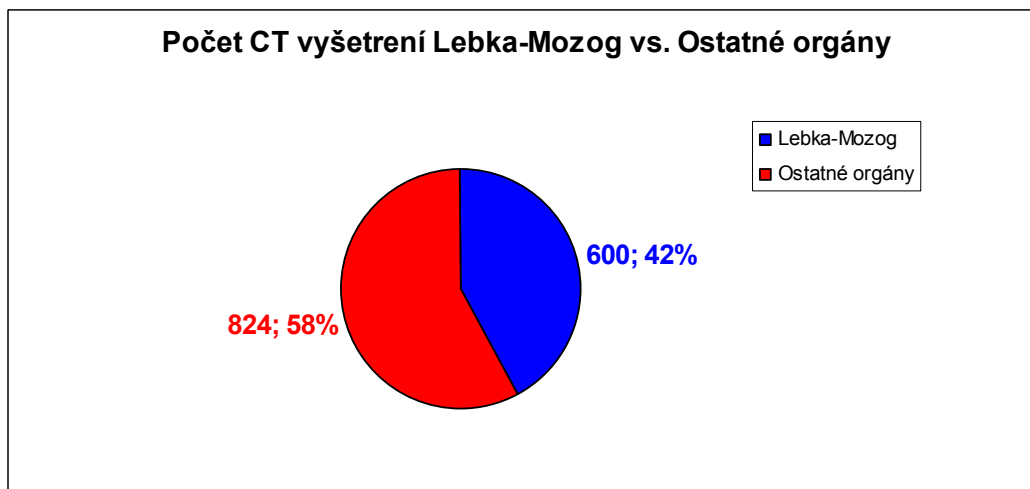
Obr. č. 1: Počet CT vyšetření podľa pohlavia. Celkový súbor 1425 CT vyšetření

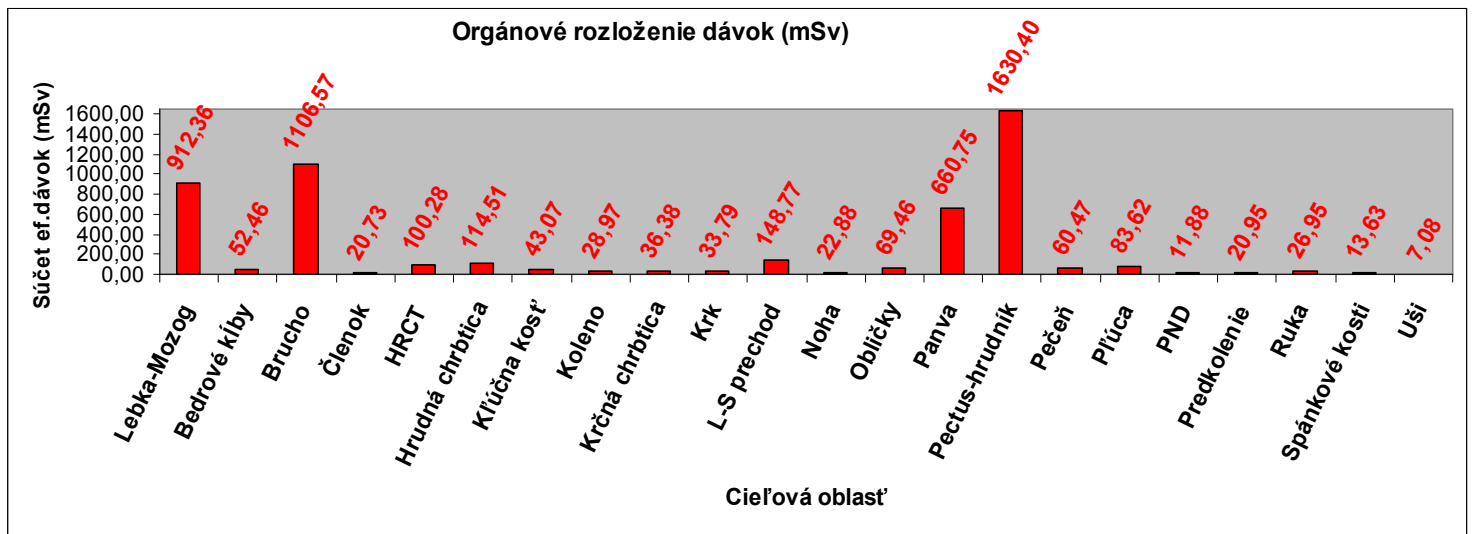
Obr. č. 2: Priemerné ef. dávky na vyšetrenie a orgán. Súbor 1425 CT vyšetření

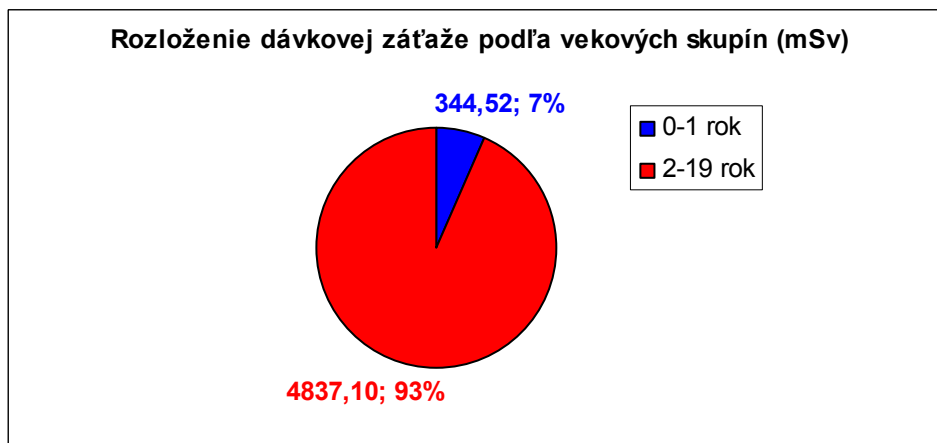
Obr. č. 3: Počet CT vyšetření hlavy v porovnaní s ostatnými orgánmi spolu

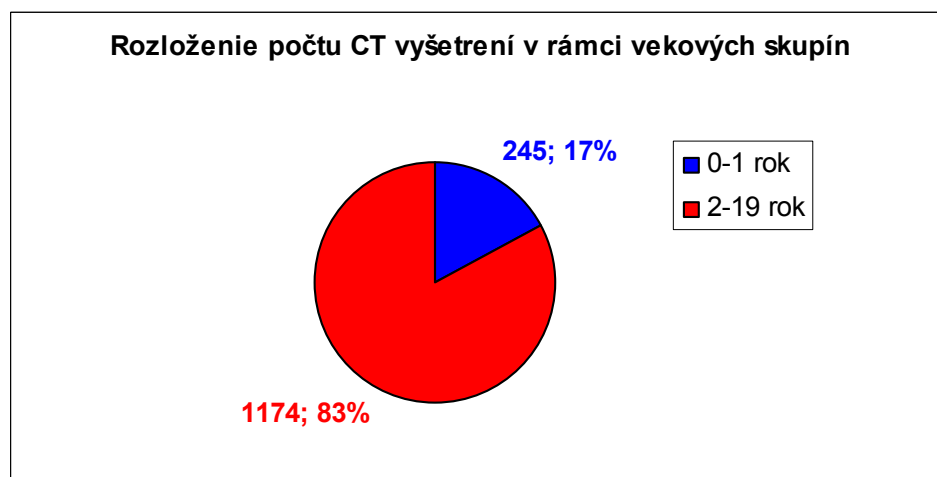
Obr. č. 4. Orgánové rozloženie súčtu ef. dávok zo súboru 1425 CT vyšetrení

Obr. č. 5. Rozloženie dávkovej záťaže (súčet ef. dávok) podľa vekových skupín zo súboru 1425 CT vyšetrení

Obr. č. 6. Rozloženie počtu CT vyšetrení na základe vekových skupín

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

V rámci Národného imunizačného programu sa od 1.1. do 30.6.2016 priebežne vykonávala surveillance ochorení preventabilných očkovaním. V tomto období bolo hlásených a epidemiologicky vyšetrených 79 ochorení na pertussis s najvyššou vekovo-špecifickou chorobnosťou v skupine 55-64 ročných (chorobnosť 21,17/100000). U detí do 15 rokov boli hlásené 2 ochorenia u 1 ročného neočkovaného dieťaťa a u 3 ročného riadne očkovaného dieťaťa. V dospeljej populácii (20 a viac ročných) bolo zaznamenaných celkom 75 prípadov, t.j. 94,9 % z celkového počtu hlásených ochorení. Riadne očkovanie v minulosti udávalo 50 osôb; v 29 prípadoch očkovanie nebolo vykonané (ide hlavne o osoby staršej vekovej kategórie, prípadne o osoby očkované len proti diftérii a tetanu bez pertussickej zložky). Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené.

Z ďalších ochorení preventabilných očkovaním bolo hlásené 1 ochorenie na parotitídu bez komplikácií u 11 ročného dieťaťa z okresu Bratislava IV očkovaného 1. dávkou vakcíny v rámci pravidelného povinného očkovania bez preočkovania v 11. roku. Ochorenie bolo dovlečené z Rakúska.

Pneumokoková sepsa bola evidovaná u 1 neočkovaného dospelého vo veku 61 rokov a v 5 prípadoch bol hlásený zápal pľúc spôsobený *Streptococcus pneumoniae* u osôb vo veku 18, 57, 59 a 60 (2x) rokov.

Prostredníctvom kampane SZO prebiehajúcej pod názvom Európsky imunizačný týždeň boli vykonané zdravotno-výchovné aktivity, ktorých cieľom bolo zvýšiť povedomie širokej verejnosti o význame a nutnosti očkovania v prospech zdravia jednotlivca i celej spoločnosti. Prostredníctvom prednášok pre laickú verejnosť (2x prednáška + beseda) pracovníci RÚVZ informovali obyvateľstvo o význame očkovania a možnostiach využívania vakcín v prevencii proti infekčným ochoreniam. Cieľom uvedených aktivít bolo oboznámiť laickú verejnosť o užitočnosti očkovania, informovať o existujúcich očkovacích látkach a ich indikáciách, zdôrazniť dostupnosť očkovania pre všetkých ako i pre vybrané skupiny obyvateľstva, ktoré sú vystavené riziku nákazy pri práci. Hlavným poslaním bolo poukázať na mylne prezentované informácie o škodlivosti očkovania ako i dôležitosť prevencie infekčných ochorení s dôrazom, že očkovanie musí zostať prioritou, pokiaľ sa budú vyskytovať infekčné ochorenia, ktoré ohrozujú zdravie verejnosti.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHOROB

V mesiacoch január - jún 2016 bolo evidovaných a analyzovaných celkom 3746 infekčných ochorení, čo predstavuje oproti rovnakému obdobiu v roku 2015 (hlásených 3526 ochorení) vzostup o 6,2%. Z exotických ochorení (malária, dengue) bolo v tomto období hlásené 1 ochorenie na maláriu u 49 ročného muža z okresu Bratislava V, ktoré bolo dovlečené z Nigérie. Laboratórne bolo ako etiologický agens potvrdené *Plasmodium falciparum*.

V porovnaní s predchádzajúcim obdobím v roku 2015 bol v Bratislavskom kraji zaznamenaný v skupine črevných nákaz značný pokles hlásených prípadov u vírusových črevných infekcií spôsobených hlavne poklesom evidovaných ochorení na rotavírusovú enteritídu (o 54,8%). Naopak vzostup hlásených prípadov sme zaznamenali u salmonelovej enteritídy (o 35,6%), u kamylobakteriálnych enteritíd (o 24,5%), u črevných infekcií spôsobených enteropatogénnymi *E.coli* (o 73,9%) ako aj hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčnej etiológie (o 77,5 %). V skupine vírusových hepatitíd bol evidovaný

minimálny pokles ochorení na VHA (o 14,3%). V prvom polroku 2016 boli hlásené 2 prípady na VHE. V uvedenom období sme zaznamenali 3,5 násobný vzostup hlásených prípadov na akútnu VHB.

Oproti rovnakému obdobiu v roku 2015 bol zaznamenaný zvýšený počet hlásených ochorení na zápal pľúc vyvolaný *S. pneumoniae* (o 500%), ako aj vzostup evidovaných prípadov na nešpecifikovanú bakteriálnu meningitídu (o 140%), toxoplazmózu (o 400%) a varicellu (o 45,8%). Nárast evidovaných prípadov bol zaznamenaný aj u pertussis (o 71,7%).

V sledovanom období nám bolo hlásené 1 ochorenie na meningokokovú meningitídu u 27 ročnej ženy z okresu Bratislava II a 1 ochorenie na Waterhouseov-Friderichsenov syndróm u 5 ročného dieťaťa z okresu Bratislava V. V oboch prípadoch bol laboratórne potvrdený etiologický agens *N. meningitidis* skupiny C. Protiepidemické opatrenia vrátane ATB profylaxie boli realizované v prvom prípade ochorenia u 45 kontaktov a v druhom prípade u 65 kontaktov.

V skupine pohlavne prenosných ochorení bol evidovaný minimálny vzostup chorobnosti na chlamýdiové infekcie (o 2,0%), zatiaľ čo u gonokokových infekcií sme zaznamenali pokles hlásených ochorení o 35,8%.

Na zabezpečenie informovanosti obyvateľstva o možnostiach predchádzania prenosným ochoreniam, o očkovaní alebo ďalších preventívnych opatreniach využívali pracovníci epidemiológie mediálnu komunikáciu (tlač, rozhlas, televízia). Jednalo sa najmä o chrípku a chrípke podobné ochorenia, vírusové hepatitídy, kliešťovú encefalitídu, lymfskú boreliózu, črevné nákazy a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Od 1.1.2016 do 30.6.2016 bolo v informačnom systéme spracovaných 3650 prípadov ochorení, z toho v 1300 prípadoch išlo o nozokomiálny charakter výskytu. Z celkového počtu ochorení bolo 2556 potvrdených a 1094 nepotvrdených. Na odbore epidemiológie bolo spracovaných 2253 ohnisk nákazy a vydaných 77 rozhodnutí orgánu na ochranu zdravia. Očkovanie bolo vykonané u 21 priamych kontaktov. Za sledované obdobie bola v Bratislavskom kraji zaznamenaná jedna epidémia:

- epidemický výskyt 9 prípadov hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu u pacientov oddelenia veľkých detí II. Detskej kliniky DFNSP v Bratislave.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

6.4.1 *Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EU HELICS – IPSE*

V prvom polroku 2016 sa pokračovalo v plnení programu EÚ HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control through Surveillance), ktorý je založený na sledovaní vybraných nozokomiálnych nákaz v anonymne a dobrovoľne zapojených zdravotníckych zariadeniach jednotlivých krajín EÚ. Program umožňuje zistiť a porovnať ich výskyt, zosúladiť údaje, určiť mieru rizika vzniku nozokomiálnych nákaz v jednotlivých štátoch Európy a v konečnom dôsledku aj navrhnúť opatrenia, ktoré by efektívnym ovplyvňovaním rizikových faktorov redukovali množstvo nozokomiálnych infekcií a nárast rezistencie na antibiotiká.

V roku 2011 sa v SR začala realizovať druhá časť programu HELICS zameraná na sledovanie infekcií v mieste chirurgického výkonu. Sledovanými chirurgickými výkonmi v rámci SR sú cholecystektómie a minimálne časové obdobie pre sledovanie infekcií v mieste

chirurgického výkonu je 3 mesiace. Proces výberu minimálneho setu údajov bol zameraný na najvýznamnejšie premenné pre analýzu rizika infekcie v mieste chirurgického výkonu. Používa sa rizikový index NNIS v súvislosti so zaradením pacienta podľa hlavných rizikových faktorov: riziko kontaminácie rany (čistá rana, čistá-kontaminovaná rana, kontaminovaná rana, znečistená alebo infikovaná rana), kondícia pacienta podľa ASA skóre (zdravý pacient, pacient s miernym systémovým ochorením až moribundný pacient), trvanie operácie, urgentnosť intervencie, endoskopické procedúry.

V prvom polroku 2016 pokračovalo sledovanie infekcií v mieste chirurgického výkonu v programe HELICS. Dotazníkovou formou a následne aj elektronicky bolo spracovaných 124 chorobopisov pacientov, u ktorých bola na Chirurgickej klinike Univerzitnej nemocnice Bratislava, Nemocnica akad. L. Déreza v období november 2014 - marec 2016 vykonaná cholecystektómia. Elektronické výstupy budú zaslané celoslovenskému koordinátorovi tohto programu.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V Bratislavskom kraji pokračovalo monitorovanie (hlásenie chrípky a akútnych respiračných ochorení, sledovanie cirkulácie vírusov chrípky v populácii, informovanie o očkovaní) a vykonávanie protiepidemických opatrení v súvislosti s výskytom sezónnej i pandemickej chrípky, ktorá sa objavila na jar v roku 2009. V priebehu 1. polroku 2016 nebol na území Bratislavského kraja hlásený žiadny prípad SARI a taktiež nebolo evidované úmrtie na chrípku alebo SARI. Zo 124 odberov realizovaných v Bratislavskom kraji v období od 1.1. do 30.6.2016 bolo v NRC pre chrípku pozitívnych na chrípkové vírusy 70 odberov (A/California (H1N1) - 12x, A/Switzerland (H3N2) – 2x, B/Brisbane – 47x, A/swH1- 1x, A/H1pdm09 - 6x, B bez bližšieho určenia - 2x). U lekárov prvého kontaktu sa vykonávalo očkovanie proti sezónnej chrípke vakcínou, ktorá obsahovala i pandemickej kmeň. Lekári prvého kontaktu boli vyzvaní, aby dôsledne vykonávali očkovanie proti chrípke a pneumokokovým infekciám najmä v domovoch dôchodcov, liečebniach pre dlhodobo chorých a pod.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Po eradikácii poliomyelitídy v SR sa i naďalej pokračuje vo vykonávaní surveillance tohto ochorenia, ku ktorej patrí i pravidelné virologické vyšetrenie odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V priebehu 1. polroku 2016 bolo v Bratislavskom kraji vykonaných a virologicky vyšetrených celkom 8 odberov odpadových vôd z dvoch lokalít (ČOV Vrakuňa a ČOV Malacky). Virologické vyšetrenie na poliovírusy bolo vo všetkých prípadoch negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

V roku 2016 pokračovala v Bratislavskom kraji realizácia projektu „Hrou proti AIDS“. Tento interaktívny projekt je cieleň na HIV infekciou a pohlavne prenosnými chorobami najohrozenejšiu skupinu populácie, ktorou sú u nás mladí ľudia a je súčasťou Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2013 – 2016 a jeho preventívnych aktivít 5.1.3 Edukačné programy zamerané na mládež. V rámci výučby

predmetov verejné zdravotníctvo a preventívne lekárstvo bola prednesená problematika HIV infekcie, pohlavne prenosných chorôb a ich prevencie v dvoch triedach Strednej zdravotníckej školy v okrese Bratislava V. V týchto triedach boli študenti oboznámení s projektom „Hrou proti AIDS“ a bola realizovaná interaktívna časť projektu.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

V dôsledku nárastu antivakcinačných aktivít sme v Bratislavskom kraji zaznamenali zvyšujúci sa počet rodičov odmietajúcich povinné očkovanie svojich detí. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bola zavedená poradňa očkovania, kde 1x týždenne sú rodičom poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín a nežiaducich reakciách po očkovaní. Rodičia, ktorí majú pochybnosti o očkovaní sa môžu informovať i telefonicky mimo vyhradeného času v poradni očkovania a to kedykoľvek v priebehu pracovných dní. V priebehu 1. polroku 2016 poradňu očkovania využilo 29 rodičov, ktorí sa nevedeli rozhodnúť o očkovaní svojho dieťaťa. Na RÚVZ Bratislava bolo taktiež v uvedenom období prešetrovaných v priestupkovom konaní 120 prípadov rodičov odmietajúcich očkovanie, ktorým sme v rámci prešetrovania poskytovali informácie o význame povinného očkovania.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

V období od 25.05.2016 do 15.06.2016 bola realizovaná praktická časť projektu „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“ u študentov 3. ročníka na Pedagogickej a kultúrnej akadémii v Modre a Gymnáziu Jána Papánka V Bratislave. Hlavným cieľom projektu je zvýšenie povedomia budúcich rodičov o závažnosti ochorení preventabilných očkovaním a o význame povinného očkovania prostredníctvom vzdelávania študentov stredných škôl interaktívnou formou. Vplyv edukácie v rámci projektu bol overený formou dotazníka vyplneného pred a po intervencii. Vyplnené dotazníky boli zaslané na RÚVZ v Komárne, kde bude zabezpečené ich centrálné vyhodnotenie.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Plnenie úlohy je priebežne zabezpečované počas letnej sezóny 2016 v rámci monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad kvalitou vôd na kúpanie z prírodných jazier (Zlaté Piesky, Vajnory, Slnčné jazerá – Senec, Ivanka pri Dunaji – vody určené na kúpanie a sledované monitoringom a ďalej Kuchajda, Veľký Draždiak, Rusovce, Čunovské jazerá, Košariská, Plavecký Štvrtok, Malé Leváre – kvalita vôd sledovaná v rámci ŠZD). Celkovo sa doposiaľ odobralo a laboratórne vyšetrilo 45 vzoriek vôd, ktoré všetky v danom ukazovateli boli vyhovujúce.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCHKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÝCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V LTS 2016 bude preverený výskyt legionel na vybraných umelých kúpaliskách v Bratislavskom kraji, ktoré disponujú vodnými atrakciami (Zlaté Piesky, Delfín, Rača, Rosnička, Matador, LK Malacky a Pezinok, Aquathermal Senec).

Stanovovanie legionel vo vzorkách vody z kúpalísk s atrakciami je plánované na II. polrok roku 2016.

7.4 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Podľa plánu úradnej kontroly potravín bolo odobratých 5 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti /1 vzorka bola určené pre Európsky monitoring/, pričom bol počet navýšený o 1 vzorku, tá bola odobratá za RÚVZ so sídlom v Prievidzi. Vzorky boli zaslané na analýzu do laboratória ÚVZ SR. Výsledky t.č. nie sú k dispozícii.

7.9 VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY

Odbor hygienických laboratórií prijal v I. polroku 244 vzoriek pitných vôd z hromadného zásobovania. V 235 vzorkách boli vykonané analýzy voľného chlóru. V mesiaci máj bol pre potreby Odboru hygieny životného prostredia zakúpený kolorimeter,, ktorý umožňuje meranie voľného chlóru ako aj chlórdioxidu priamo v teréne. Tieto merania sú od júna vykonávané pracovníkmi HŽP. Okrem toho bolo prijatých 21 vzoriek pitných vôd, v ktorých boli požadované analýzy aj ďalších vedľajších produktov dezinfekcie vody - trihalometánov. Nakoľko metóda na tieto analýzy nebola doteraz zavedená, v súčasnosti prebieha jej validácia a v II. polroku sa vykoná analýza prijatých vzoriek na 4 vybrané ukazovatele zo skupiny trihalometánov - chloroform, bromoform, dibromochlórmetán a bromodichlórmetán.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

OPZ prostredníctvom svojich 3 základných a špecializovaných poradní realizuje skrining rizikových faktorov voľnoradikálových ochorení a cielenú komplexnú edukáciu - posilnenie osobnej zodpovednosti klientov za svoje zdravie a motiváciu k pozitívnej zmene životného štýlu a výživy.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

V rámci primárnej prevencie sme formou 14 výjazdových aktivít základnej poradne realizovali skrining rizikových faktorov u 726 klientov produktívneho veku. Rizikovým klientom bolo odporučené kontrolné vyšetrenie v PZ resp. boli odporučení do starostlivosti špecialistov.

Poradňu na odvykanie fajčenia oslovilo 16 klientov a poradňu na podporu psychického zdravia navštívili 11 klientov.

V rámci zvyšovania zdravotnej a nutričnej gramotnosti sme realizovali 7 prednášok pre produktívny vek a 3 prednášok pre mladú generáciu z problematiky výživy a životného štýlu, 2 prednášky s protidrogovou a protialkoholickou tematikou a 4 protifajčiarske prezentácie a diskusie s mladou generáciou.

Odborné poradenstvo z problematiky životného štýlu a výživy sme realizovali aj e-mailovou a telefonickou konzultáciou v počte 35.

V 3 základných a špecializovaných poradniach zdravia – Ružinovská, Kýčerského, Osuského bolo v prvom polroku 2016 komplexne vyšetrených 515 klientov.

V audiovizuálnych a printových masmédiách bolo prezentovaných a uverejnených 42 príspevkov z problematiky nutričie a životného štýlu.

Participovali sme na riešení 3 celonárodných projektoch- GYTS-(6 ZŠ-515 respondentov), Školské ovocie-(4 MŠ+6 ZŠ-240 respondentov), Zdravotné uvedomenie – (104 respondentov)

Na vedeckých podujatiach sme prezentovali 2 odborných prednášok a posterov.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015-2025

Cieľom je vytvoriť efektívny systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity. Intenzívne pokračujeme v edukačných a skriningových aktivitách prostredníctvom PZ a tiež v spolupráci so VŠZP a ďalšími občianskymi a neziskovými organizáciami sme vyšetrili a edukovali 726 dospelých klientov.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodné koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

V základných poradniach a pri výjazdových preventívnych akciách sme zintenzívnili propagáciu významu pravidelnej pohybovej aktivity.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľom aktivít je zlepšenie životného štýlu a zdravotného uvedomenia seniorov a eliminácia sociálnej izolácie. V PZ a na výjazdových akciách bolo preventívne vyšetrených 210 seniorov nad 65 rokov, špecializovanú poradňu na podporu psychického zdravia navštívilo 6 seniorov.

V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska Bratislava II a DK Ružinov sme realizovali VII. ročník Akadémie tretieho veku. V spolupráci s odborními sociálnych vecí MÚ- Staré mesto, MU- Nové mesto, MÚ-Ružinov a MÚ-Petržalka sme realizovali sériu edukačných prednášok v kluboch dôchodcov z problematiky výživy a životného štýlu spojené so skriningovým vyšetrením rizikových faktorov civilizačných ochorení, ako aj prednášky zamerané na prevenciu depresie v seniorskom veku. Poradňa zdravia Petržalka realizovala nácvik kondično-posilňovacích cvičení pre 80 seniorov zamerané na udržanie telesnej kondície, zvýšenie sebavedomia a elimináciu sociálnej izolácie. Cvičenie zvyšuje motiváciu účastníkov k zdravej životospráve v seniorskom veku, súčasťou je poradenstvo na prevenciu hypertenzie a obezity.

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKOL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Autorka spracovala výsledky projektu „Rešpekt pre zdravie“ a prácu v rozsahu 50 strán plánuje publikovať.

9.7 CINDI PROGRAM SR

OPZ prostredníctvom svojich 3 PZ pokračuje v plnení projektu CINDI s cieľom znížiť chorobnosť a úmrtnosť na srdcovo-cievne a nádorové ochorenia. Formou 14 výjazdových skriningových aktivít sme zvyšovali nutričnú a zdravotnú gramotnosť ako aj zodpovednosť za vlastné zdravie. Následne bolo v PZ komplexne vyšetrených a individuálne usmernených 515 klientov a 726 klientov v rámci hromadných akcií pri príležitosti výročných dní.

Traja pracovníci OPZ boli zapojení do pracovných skupín pripravujúcich aktualizáciu manuálov pre poradenskú činnosť v

- základnej poradni
- výživovej poradni
- poradni na podporu psychického zdravia
- poradni na odvykanie od fajčenia
- poradni na prevenciu drogových závislostí

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Čadci**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA a ZDRAVIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR (NEHAP IV)

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHŽPaZ

Úloha bola zameraná na zber údajov o kvalite pitnej vody a bazénovej vody.

PITNÁ VODA: do zberu údajov a dozornej činnosti bolo zaradených pre rok 2016 celkovo 31 vodovodov, v okrese Čadca 19 vodovodov, v okrese Kysucké Nové Mesto 12 vodovodov. V zmysle platnej legislatívy a odborného usmernenia ÚVZ SR sa vykonáva odber vzoriek vody pre pitné účely v rozsahu preverovacieho a kontrolného monitoringu, laboratórne spracovanie vzoriek centrálné spracováva RÚVZ so sídlom v Žiline. Za uplynulé obdobie bolo terénnym oddelením odobratých celkovo 44 vzoriek pitnej vody z vodovodov hromadného zásobovania pre laboratórne stanovenie v rozsahu minimálnej analýzy. Za okres Čadca 30, v okrese Kysucké Nové Mesto 14. Počas uplynulého obdobia nebola zaznamenaná epidémia vodou prenosných ochorení a nebolo potrebné udeliť výnimky v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou. Vyššie uvedenými odbermi vody bola plnená úloha monitoringu kvality vody pre roky 2013 - 2016 pre správu pre Európsku komisiu a taktiež boli aktualizované dáta pre veľké a malé zásobované oblasti pitnou vodou a zaslané na ÚVZ SR. Riešil sa podnet od občana Kysuckého Lieskovca na kvalitu vody z titulu zákalu na jednej vetve vodovodu počas daždivého obdobia. Orgán na ochranu zdravia odobral vzorky vody (pozitívny nález) a následne kontrolné vzorky, ktoré preukázali súlad s platnou legislatívou, vydal opatrenia prevádzkovateľovi vodovodu obci Kysucký Lieskovec na odstránenie nedostatkov, zahájil správne konanie s udelením pokuty podľa § 57 zák. č.355/2007 Z. z. Prevádzkovateľ vodovodu pokutu uhradil a vykonal nápravu.

Vodárenská nádrž Nová Bystrica patrí do štátneho zdravotného dozoru v súčinnosti s vodou ochranným dozorom Okresným úradom Žilina. V uplynulom období bolo vydané stanovisko k jedno rázovému vstupu občanov do ochranného pásma pri príležitosti spomienkovej akcie stretnutia rodákov. Pracovníčka oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia vykonala šetrenie na mieste samom v súčinnosti s Okresným úradom v Žiline, Povodím Váhu Piešťany a zástupcami Lesov SR za účelom kontroly stanovených nápravných opatrení – úprava lesných ciest, obhospodarovanie území v zmysle platnej legislatívy. Komisionálne jednanie a sprísnený vodoochranný dozor pokračoval aj v tomto roku a naviazal na predchádzajúce obdobie. Za uplynulé obdobie bol zaznamenaný pozitívny dopad na dotknuté územie a výkon obhospodarovania jednotlivými subjektmi, došlo k náprave a stabilizovaniu územia. V štátnom vodoochrannom dozore za účasti orgánu na ochranu zdravia sa bude pokračovať. K úprave lesných protipožiarnych ciest v ochrannom pásme bolo vydané súhlasné stanovisko k predloženej projektovej dokumentácii.

Prebehla akcia „Svetový deň vody“. Tento rok boli občanom sprostredkované analýzy kvality vody tzv. prúžkovou metódou v ukazovateľoch dusitany a dusičnany celkovo v 108 prípadoch, pričom v 1 prípade bolo zistené prekročenie v ukazovateli dusičnany. Poskytnutých bolo 142 telefonických a 93 ústnych konzultácií na tému pitná voda, ochrana vodných zdrojov. Rozdaných bolo 59 letáčikov na dotknutú tému. Akcia bola propagovaná cez web stránku tunajšieho úradu a samospráv miest a obcí a taktiež bola poskytnutá informácia pre regionálne noviny MY Kysuce.

Na požiadanie občanov ako platená služba bolo vykonaných 12 odberov vzoriek vôd za účelom zistenia kvality vody, vhodnosti využívania vlastného vodného zdroja pre pitné účely.

KÚPACIE VODY: v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto nie sú sústredené a vyhradené lokality ako rekreačné územia s možnosťou prírodných kúpalísk a ani neboli zaevidované lokality s divokým kúpaním. Zber a spracovanie údajov a následné evidovanie je zamerané a sústredené na dodržiavanie prevádzkovej a osobnej hygieny, legislatívy a hygienických požiadaviek na Krytej plavárni (KP) v Čadci. Zariadenie KP Čadca tvorí komplex pre športovú a relaxačnú činnosť. Sú tu situované a využívané sauna, fitnesscentrum, solárium. Nosnú časť tvorí športové a rekreačné plávanie. V zmysle platnej legislatívy stanoveného monitoringu kvality vôd sú vykonávané analýzy kvality bazénovej vody. Majiteľom objektu je Mesto Čadca, prevádzkovateľom Mestský podnik služieb Čadca – Podzávoz. Celkovo za uplynulé obdobie bolo odobratých z bazénovej vody na Krytej plavárni Čadca 6 vzoriek – 2 vzorky vody v rámci štátneho zdravotného dozoru a 4 vzorky prevádzkovateľom zariadenia (spracované v IS). Počet vyšetrených ukazovateľov bol v zmysle platnej legislatívy celkom 78, ktoré sú vyhovujúce. Do prevádzky bola uvedená letná terasa s 3 detskými prenosnými bazénikmi s hĺbkou cca 40 cm za účelom relaxu a ochladenia v letných horúčavách. V procese schvaľovania je uvedenie do prevádzky nekrytého netermálneho neplaveckého umelého bazéna na rekreačný účel pri ubytovacom zariadení Hotel Severka Zákopčie, ktoré je tiež zahrnuté do IS kúpacích vôd. V rámci štátneho zdravotného dozoru na základe objednávky prevádzkovateľa zariadenia za účelom uvedenia zariadenia do prevádzky bola odobratá 1 vzorka bazénovej vody s počtom vyšetrených ukazovateľov 13 a 1 vzorka napúšťacej pitnej vody. Výsledky preukázali nesúlad s platnou legislatívou. Zariadenie z tohto dôvodu nebolo zatiaľ uvedené do prevádzky.

POSUDZOVANIE STAVIEB: v rámci posudzovania územných plánov, stavebných dokumentácií bolo celkovo posúdených 36 stavebných dokumentácií pre stavebné povolenie ako platená služba nad rámec zákona, pre územné konanie a kolaudačné konanie stavieb bolo vypracovaných 64 záväzných stanovísk, k zmene účelu užívania stavby bolo vydaných 6 záväzných stanovísk, k zámerom činnosti v zmysle EIA boli vydané 4 stanoviská, UPN miest a obcí 4 stanoviská odborného charakteru a bolo posúdených 13 strategických dokumentov pre ŽSK a 11 Programov hospodárskeho rozvoja obcí. Celkovo bolo vydaných 128 vyjadrení odborného charakteru. Za uplynulé obdobie bolo podaných 192 informácií, ktoré predchádzali vydaniu rozhodnutí, stanovísk, iných stanovísk.

Na **web stránke** sú zverejnené dozorované zariadenia, kvalita kúpacích vôd je sprístupnená cez IS kúpacie vody internetovým spojením, kde sa vkladajú údaje, vykonáva sa týždenné hlásenie s aktualizáciou údajov, zverejnené sú údaje o získaní odbornej spôsobilosti pre výkon epidemiologicky závažnej činnosti, uvedené sú pokyny pre občanov - Proti záplavové opatrenia, Problematika prevádzok solárií, Katalóg služieb a vzorový prevádzkový poriadok, pričom na stránke sú zverejňované aktuality viazané na tému resp. ročné obdobie (Rapex, Letná sezóna kúpaliská, Svetový deň vody).

INFORMAČNÉ SYSTÉMY: Pitná voda - priebežne sú vkladané údaje z monitoringu a štátneho zdravotného dozoru za r. 2016 do IS pitná voda, ktoré budú podkladom pre výročnú správu. Kúpacie vody - napĺňaný je IS Kúpacie vody, prístupný cez internetové spojenie aj laickou verejnosťou. Do systému sú vložené údaje za zariadenie Krytá plaváreň Čadca a bazén pri ubytovacom zariadení Hotel Severka Zákopčie – relaxačný bazén sezónny. Od 17. júna 2016 sa vykonáva tzv. týždenná hlásna služba počas letnej turistickej sezóny. Ukončenie

sezóny LTS s vyhodnotením bude vykonané podľa usmernenia do 04.októbera t.r. pre celoslovenské spracovanie.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHŽPaZ

Gestorom úlohy nebola zaslaná metodika riešenia a úloha bude plnená podľa pokynov gestora po schválení materiálu Vládou SR.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Košiciach, NRC pre pitnú vodu

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHŽPaZ

Úloha bola plnená podľa pokynov gestora a záverov celoslovenských porád odboru hygieny životného prostredia a zdravia vytypovaním záujmovej oblasti, ktorej sa zmapovanie reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách môže týkať. Krajský odborník odboru eviduje nahlásenú lokalitu za spádové územie tunajšieho úradu verejného zdravotníctva VN Nová Bystrica. Lokalita bola zaradená do riešenia úlohy NRC pre pitnú vodu RÚVZ Košice, pričom gestor nezaslal metodiku a postupy realizácie tejto úlohy.

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHŽPaZ

Gestorom úlohy nebola zaslaná metodika riešenia úlohy, nedošlo k materiálo – technickému vybaveniu tunajšieho úradu za účelom plnenia úlohy a nedošlo k zaškoleniu pracovníkov. Úloha bude plnená podľa pokynov gestora.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Prievidzi
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPPLaT

K zvýšeniu odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov boli využívané odborné usmernenia ÚVZ SR a legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci v súlade s legislatívnymi úpravami harmonizovaných s právom Európskych spoločností.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov bolo overované poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia zo strany zamestnávateľov.

Dotazníkovou metódou bola zisťovaná informovanosť o podmienkach práce pri expozícii hluku, chemickým faktorom, vibráciám, azbestu, a zobrazovacím jednotkám u 23 právnych subjektov.

Na oddelenie PPLaT bolo z celkového počtu 264 dotazníkov vrátených od exponovaných osôb 162 na ďalšie spracovanie.

V zmysle príslušných nariadení vlády bolo požadované spracovanie podkladov pre vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov. V hodnotenom období bolo posúdených samostatne 10 návrhov prevádzkových poriadkov, resp. k ich zmene pre pracovné činnosti s expozíciou hluku, chemickým faktorom, biologickým faktorom a vibráciám, 8-krát boli schválené prevádzkové poriadky pre pracovné činnosti s expozíciou hluku a chemickým faktorom súčasne s odovzdaním priestorov do prevádzky, 1-krát na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemického karcinogénu a mutagénu, 7-krát pri manipulácii s azbestom a 2-krát boli schválené prevádzkové poriadky pre pracovné činnosti s expozíciou hluku a chemickým faktorom spolu s rozhodnutím o zaradení prác do 3. a 4. kategórie rizikových prác.

Celkom bolo v 1. polroku 2016 schválených pre jednotlivé faktory 28 prevádzkových poriadkov.

Zo 65 subjektov s vyhlásenými rizikovými prácami bolo zabezpečenie zdravotného dohľadu zmluvne dodávateľským spôsobom tímom PZS zistené u 21 zamestnávateľov, v 1 prípade u zamestnávateľa s vyhlásenými rizikovými prácami bolo zistené, že nemá zabezpečený zdravotný dohľad pracovnou zdravotnou službou. Zo strany oddelenia PPLaT bol použitý sankčný postih za iný správny delikt na úseku verejného zdravotníctva.

V sledovanom období bolo v súčinnosti s PZS vykonaných 32 konzultácií pri výkone ŠZD na rizikových pracoviskách.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR. Výstupné zostavy sú zasielané na ÚVZ SR v určených lehotách.

V evidencii oddelenia PPLaT je k 30. 06. 2016 - 65 právnych subjektov, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce 3. a 4. kategórie s celkovým počtom 4 374 zamestnancov, z toho 1389 žien. Najviac osôb podľa prevažujúcej činnosti je zamestnaných na rizikových pracoviskách v odvetví priemyselnej výroby - 3897, z toho 1026 žien.

Na rizikových pracoviskách 3. kategórie je evidovaných 4288 zamestnancov, z toho 1389 žien a v riziku 4. kategórie pracuje 86 zamestnancov v 3 organizáciách – INA Kysuce, s. r. o. Kysucké Nové Mesto, Promont, s. r. o. Krásno nad Kysucou a Údržba mesta Kysucké Nové Mesto.

Prehodnotenie evidencie rizikových prác bolo vykonané v zmysle Vyhlášky MZ SR číslo 448/2007 podľa predložených návrhov, resp. z podnetu tunajšieho zariadenia. Po prehodnotení boli postupne podľa platnej legislatívy vydávané rozhodnutia o určení rizikových prác pre novovzniknuté subjekty, resp. pre zamestnávateľov, kde nastali na rizikových pracoviskách podstatné zmeny.

Celkom boli v sledovanom období podané 4 návrhy na zaradenie prác do 3. a 4. kategórie - pre INA Kysuce, s.r.o. Kysucké Nové Mesto, Promont, s.r.o. Krásno nad Kysucou, KINEX KLF, a.s. Kysucké Nové Mesto a KINEX BEARINGS, a.s. Bytča. Z uvedeného počtu bolo konanie 3 – krát v predmetnej veci prerušené a po prepracovaní návrhov boli vydané 4 rozhodnutia o zaradení prác do rizika.

Z dôvodu zníženia objemu výroby a následného objektívneho posúdenia hluku meraním podala spoločnosť UNI-CITY-SERVICE, s. r. o. Čadca - Podzávoz návrh na vyradenie prác z 3. kategórie rizika. Po posúdení a zhodnotení hluku v pracovnom prostredí bolo vydané rozhodnutie na vyradenie prác z 3. kategórie.

Pri uvádzaní subjektov do skúšobnej prevádzky sa v zmysle zákona č.355/2007 Z.z. vyžaduje objektivizácia faktorov pracovného prostredia meraním. V sledovanom období bolo vydaných 5 rozhodnutí na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky. Stanovené lehoty realizácie úloh ešte plynú.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru u zamestnávateľov, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce, sa sledujú v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. intervaly výkonu lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci, posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti a zabezpečenie zdravotného dohľadu pri práci pracovnou zdravotnou službou. Oddelenie PPLaT na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov na rizikových pracoviskách vydalo 4 – krát opatrenia v zmysle zákona č.355/2007 Z. z. pre spoločnosť LIGNEUS, s.r.o. Krásno nad Kysucou, LBT, s.r.o. – Výroba obrazových rámov Oščadnica, Drevovýroba Kajánek Raková a Kamenárstvo František Comorek Raková a z dôvodu nezabezpečenia zdravotného dohľadu zamestnancov na rizikových pracoviskách bola uložená pokuta za iný správny delikt pre spoločnosť DINEX s. r. o. Stará Bystrica.

Informačnú správu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a vykonaných opatreniach na ich zníženie, resp. odstránenie v roku 2015 tunajšiemu oddeleniu zaslalo z počtu 67 zamestnávateľov 56. Po zaslanej urgencii 11 subjektom túto povinnosť všetci zamestnávatelia dodatočne splnili.

Štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu plnenia preventívnych opatrení na ochranu zdravia zamestnancov na rizikových pracoviskách bol v 1. polroku 2016 vykonaný na 22 rizikových pracoviskách, v 16 subjektoch. U všetkých bolo kontrolované zabezpečenie zdravotného dohľadu pracovnou zdravotnou službou v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z.

Na základe vzájomnej dohody ÚVZ SR s NIP spoločná dozorná aktivita bola vykonaná zamestnancami RÚVZ v Čadci a zamestnancami IP Žilina u zamestnávateľa, kde zamestnanci vykonávajú rizikovú prácu 3. kategórie. Jednalo sa o spoločnosť LBT, s. r. o. Oščadnica. Na odstránenie zistených nedostatkov boli vydané opatrenia podľa § 12, ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. za účelom predchádzania ochorení podmienených prácou a na ich obmedzenie.

Z dôvodu zistenia informovanosti o faktoroch práce a pracovného prostredia bolo daných zamestnancom s vyhlásenými rizikovými prácami 203 dotazníkov informovanosti na vyplnenie, vrátených tunajšiemu zariadeniu bolo 105.

V sledovanom období bolo predložených oddeleniu PPLaT na posúdenie 23 protokolov z merania faktorov práce a pracovného prostredia.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

OPPLaT eviduje 3 subjekty, ktoré manipulujú s veľmi toxickými látkami a zmesami. INA Kysuce, s. r. o., Kysucké Nové Mesto používa kyanid draselný, dichróman draselný a síran ortuťnatý v chemickom laboratóriu ako súčasť setov a ortuť v chemickom laboratóriu a galvanizovni, OMNIA KLF, a. s., Kysucké Nové Mesto – kyanid sodný pri technologických procesoch v elektrických kaliacich peciach na kalenie a cementovanie náradia na pracovisku náradovňa a JJ Elektronik, s. r. o. Čadca. dikyanozlatnan draselný v chemickom laboratóriu.

Cielený štátny zdravotný dozor na pracoviskách s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami v 1. polroku 2016 vykonaný nebol. Z dôvodu, že všetky organizácie boli preverené v 2. polroku 2015. Zamestnávateľia na týchto pracoviskách zabezpečujú špecifické ochranné a preventívne opatrenia v zmysle NV SR č. 82/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami, súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

Oddelenie eviduje 4 oznámenia o dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov v Slovak TELEKOM Krásno nad Kysucou, ČSOB Čadca, Skládka TKO Turzovka – Semeteš a Stredoslovenská energetika - Distribúcia, a. s. Čadca, Kysucké Nové Mesto, Priemyselný park Kysucké Nové Mesto vykonané oprávnenými osobami.

Vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami spadá do kompetencie RÚVZ Žilina.

Overenie informovanosti zamestnancov sa vykonáva formou kontrolných listov. Dotazníky informovanosti boli dané zamestnancom pri práci s chemickými faktormi, veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami v počte 23 ks.

Pracovníci oddelenia PPLaT poskytujú poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov, zamestnancov a PZS. V hodnotenom období to bolo 15 – krát.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období v regióne nevyskytli.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V rámci štátneho zdravotného dozoru sú cielene vyhľadávané pracovné postupy a technológie s chemickými karcinogénmi a mutagénmi pri práci a pri práci s azbestom.

Vzhlľadom na charakter okresov sa venuje pozornosť prehodnocovaniu miery zdravotného rizika pracovísk drevovýroby so zameraním na spracovanie tvrdého dreva. Celkom je v evidencii oddelenia vedených vystaveniu pevnému aerosólu z dreva - tvrdé drevo 24 osôb, z toho 11 žien – Dinex Stará Bystrica. V KNsP Čadca je v riziku cytostatiká 3. kategórie vedených 22 zamestnancov, z toho 20 žien.

V programe ASTR evidujeme v 2. stupni triedenia chemické látky a zmesi – chemický karcinogén – mutagén 46 osôb, z toho 31 žien a látkam poškodzujúcich reprodukciu je vystavených 37 pracovníkov, z toho 34 žien.

Na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemického karcinogénu a mutagénu – oxid chrómový na pracovisku v leptárni a moriarni a.s. KINEX KLF Kysucké Nové Mesto bolo vydané rozhodnutie podľa zákona č.355/2007 Z. z. a súčasne bol schválený i prevádzkový poriadok pre pracovné činnosti s expozíciou tomuto zdraviu škodlivému faktoru.

Štátnym zdravotným dozorom vykonanom v spoločnosti ONDRÁŠEK Slovakia, s. r. o. Horná ul. 1632 Čadca bolo zistené, že predmetom jej činnosti je skladovanie, manipulácia a preprava tlačiarenskej farby INOK90019-GC používanej ako náplň do popisovacích zariadení. Tento produkt bol preklasifikovaný pri aktualizácii kariet podľa Nariadenia CLP č.1272/2008 v znení neskorších predpisov na karcinogén 1B H350. 6 pracovníci, ktorí pracujú s uvedeným karcinogénom absolvujú pravidelne školenie pre manipuláciu s nebezpečnými chemickými

faktormi, ktoré vykonáva Ekotoxikologické centrum Bratislava s. r. o. Spoločnosť vypracovala prevádzkový poriadok pre pracovné činnosti s expozíciou chemickým faktorom pri práci s posúdením rizika, na aktuálny stav vystavenia zamestnancov používaným chemickým faktorom. Na základe posúdenia rizika boli profesie skladník a servisný technik zaradené v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. do kategórie 2.

V sledovanom období boli vykonávané práce, kde sa manipulovalo s azbestom pri odstraňovaní odpadových, kanalizačných odvetrávacích rúr z AZC materiálov v bytových domoch na Clementisovej ulici v Kysuckom Novom Meste, pri demontáži strešnej krytiny z rodinného domu Čadca - Rieka, pri demontáži strešnej krytiny z hospodárskej budovy Klubina, pri demontáži azbestocementovej strešnej krytiny drevenice v Hornom Vadičove, pri odstraňovaní kanalizačného potrubia z AZC materiálu na Ul. M. Nešporu v Kysuckom Novom Meste a pri demontáži strešnej krytiny RD v Krásne nad Kysucou.

Túto činnosť vykonali oprávnené organizácie AMELLA, s. r. o. Martin – 1 akcia, vykonané 1 odborne spôsobilou osobou, Eduard Mittelham Žilina 2 – krát, so 6 zamestnancami vlastniacimi osvedčenie odbornej spôsobilosti pre práce pri odstraňovaní azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, M. Mlich – M-Servis, Kysucké Nové Mesto 2 – krát, činnosť vykonali 4 odborne spôsobilé osoby a AZ – Group Poprad so 6 odborne spôsobilými osobami. V 4 prípadoch sa jednalo o práce v exteriéroch a 2 – krát o práce v interiéroch budov.

Bolo vydaných 7 rozhodnutí pre práce s odstraňovaním azbestu zo stavieb, súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky pre práce s azbestom. Uvedené subjekty ohlásili predpísaným spôsobom začiatok a ukončenie prác.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V 1. polroku 2016 bolo oddeleniu PPLaT celkovo hlásených 11 podozrení na profesionálne poškodenie zdravia, prešetrovaných bolo 12 podozrení a 5 podozrení bolo priznané ako choroby z povolania. Z uvedeného počtu bolo prešetrovaných 7 prípadov ako DNJZ horných končatín, priznané boli 2 ochorenia.

Prešetrované bolo podozrenie na DNJZ HK dg. Chronická epikondylitída vpravo u kuchárky, ktorej hlavnou pracovnou náplňou bolo pripravovať z ingrediencií pizzové cesto, jeho dávkovanie a ďalšie spracovanie. Manipulačné roviny, pohybové priestory miesta výkonu práce a vynakladaná svalová sila nezodpovedali prirodzeným pohybom končatín, dochádzalo k zaujatiu fyziologicky neprijateľných pracovných polôh. Práca oboma HK bola hodnotená s celkovým stredným až veľkým stupňom fyzického zaťaženia v nárazových prácach v 13-14 hod. pracovných zmenách. Ochorenie KPL UN Martin bolo uznané profesionálneho pôvodu.

U zámočníka spoločnosti PROMONT Krásno nad Kysucou sa toto ochorenie vyskytlo pri zhotovovaní nadrozmerných kovových konštrukcií pre výstavbu cestných mostov. Jednotlivé dielce ručne opracovával pilovaním, obrusovaním, vrtaním apod. Prácu vykonával svalstvom horných končatín a trupu so stredným až veľkým stupňom zaťaženia pri spolupôsobení vibrácií z elektrických alebo vzduchových brúsok. Súvislosť ochorenia bola potvrdená KPL UN Martin.

Spoločnosť LUMACO Skalité zamestnávala pracovníka v profesii mechanik, konkrétne vykonával montážnu činnosť pri montáži a demontáži technologických liniek a iných strojov a zariadení pre automobily na pracoviskách v Nemecku. RÚVZ vykonal šetrenie za prítomnosti povereného zástupcu zamestnávateľa a pacienta, zhodnotil predložené technologické postupy vykonávaných prác, technické podmienky výrobcu pre používané ručné elektrické náradia. Skutočná záťaž pacienta DNJZ a vibráciám však nebola hodnotená, nakoľko pracoviská boli mimo pôsobnosť tunajšieho úradu. K ďalšiemu doplňujúcemu

šetreniu, ktoré požadovala KPL Martin sa písomne vyjadril ÚVZ SR a toto stanovisko bolo poskytnuté tomuto pracovisku.

Prešetrované bolo podozrenie z DNJZ dg poškodenie ľavého ramena u pracovníčky INA Kysuce Kysucké Nové Mesto. Príčina ochorenia spočívala v ručnej manipulácii s bremenami, boli prekračované prípustné hmotnosti jednorázovo i celozmenová hmotnosť bola sústavne prekračovaná. Pri uvedených záťažach pacientka pracovala v 12 – hod. pracovných zmenách. Šetrením bolo zistené, že kritériá stanovené pre fyzickú záťaž HK boli prekračované a preto profesionálny pôvod jej ochorenia je so záverom, že je preukazný. KPL UN Martin ešte záver ochorenia nestanovila.

Odborné stanovisko z prešetrenia podmienok práce a jeho spôsobu na dožiadanie KPL UN Martin bolo vypracované u pacientky zamestnanej v spoločnosti LBT Oščadnica, ktorá pracovala v profesii robotníčka vo výrobe obrazových rámov a rámovanie zrkadiel. Pracovala v stoji oboma HK so stredným stupňom fyzického zaťaženia. Prekročenie prípustných hodnôt lokálnej svalovej záťaže a výskyt neprijateľných pracovných polôh mohol byť šetrením vylúčený. Záver stanoviska bol, že ochorenie HK z DNJZ nie je profesionálneho pôvodu.

Na pracovisku manuálna montáž v profesii montážny pracovník valivých ložísk v spoločnosti INA Kysuce Kysucké Nové Mesto bolo zistené, že pracovníčka pri obsluhu hlučovacieho zariadenia mala HK celozmenovo vo fyziologicky neprijateľnej pracovnej polohe, prekročenie hodnôt lokálnej svalovej záťaže predlaktí a rúk oboch HK a preto KPL UN Martin bolo odporúčané ochorenie horných končatín stanoveného dg záveru z DNJZ potvrdiť.

Ďalšie odborné stanovisko z prešetrenia bolo vypracované u zamestnankyne INA Kysuce Kysucké Nové Mesto, ktorá obsluhovala montážnu linku ložísk, pri ktorej vykonávala prevažne činnosti kontrola a balenie. Bolo preukázané, že manipulovala s krabicami o hmotnosti, ktoré boli pre ňu bremenom, bola prekračovaná i prípustná maximálna celozmenová hmotnosť. Tieto faktory sa podieľali na vzniku jej ochorenia HK z DNJZ a preto profesionálna súvislosť nebola vylúčená. KPL UN Martin doteraz nerozhodla o závere.

Ako z uvedenej charakteristiky vyplýva, ochorenia v sledovaných organizáciách majú sporadický výskyt, až na spoločnosť INA Kysuce Kysucké Nové Mesto na strediskách montáž ložísk, konkrétne činnosti kontrola a balenie, kde bola zistená záťaž malých svalových skupín rúk a predlaktí a záťaž pri manipulácii z baleniami, ktoré pre pracovníčky boli bremenami. Navrhované opatrenia PZS zamestnávateľ doteraz nerealizoval.

Výskyt chorôb z povolania z DNJZ v porovnaní s predchádzajúcim rokom ostáva nezmenený.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPPLaT

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V priebehu rokov 2016-2017 bude prebiehať informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane „**Zdravé pracoviská na roky 2016-2017 pre všetky vekové kategórie**“, ktorá má 3 kľúčové ciele: propagovať udržateľnú prácu, a zdravé starnutie od začiatku pracovného života, predchádzať zdravotným problémom počas celého pracovného života a ponúkať zamestnávateľom a zamestnancom spôsoby na riadenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v súvislosti so starnúcou pracovnou silou.

V rámci európskeho týždňa BOZP zamestnanci oddelenia PPLaT budú zapojení do uvedenej aktivity podľa aktuálnej vyhlásenej témy kampane .

Tunajšie zariadenie spolupracuje pri uvedených aktivitách s orgánmi inšpekcie práce a NIP.

Pracovníci oddelenia PPLaT v súčinnosti s oddelením epidemiológie RÚVZ Čadca sa podieľali na zabezpečení distribúcie dotazníka Európskej siete biologickej bezpečnosti týkajúceho sa oblasti zdravotnej starostlivosti z hľadiska prevencie poranení ostrými predmetmi, ktorý bol určený pre zdravotnícke zariadenia.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP/RPPLaT

V hodnotenom období oddelenie PPLaT vydalo 9 rozhodnutí k zriadeniu chránených pracovísk, resp. dielní, 8 stanovísk k zriadeniu chránených pracovísk/dielní a 1 stanovisko k rozšíreniu chráneného pracoviska.

Štátny zdravotný dozor bol v sledovanom období vykonaný na 22 chránených pracoviskách na ktorých pracovalo 40 osôb so zdravotným postihnutím.

V rámci projektu bol vykonaný ŠZD na 4 chránených pracoviskách/ dielňach:

- Mesto Turzovka Stred 178, Turzovka, kde pri monitorovaní mesta kamerovým systémom v profesii pracovník verejnej ochrany a bezpečnosti pracujú 4 osoby so zdravotným postihnutím,
- WOOD ENERGY, s.r.o. Podvysoká 385, na CHP „Monitoring areálu“ pracuje 1 strážnik ako osoba so zdravotným postihnutím,
- M&H Slovensko s.r.o. Okružná 236, Čadca – CHP „Obrusovanie nosníkov –AU 213“ v profesii pomocný pracovník vo výrobe pracujú celkom 4 osoby, z toho 3 ženy.
- ABEL Computer, s.r.o. Čadca - CHP „Oprava počítačov a periférnych zariadení“ na pracovisku pracujú 2 osoby so ZP v profesii iný montážny pracovník inde neuvedený.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že zamestnávateľia prispôbujú podmienky práce zdravotnému obmedzeniu zamestnancov na chránených pracoviskách.

Zistené nedostatky sa týkali zabezpečenia zdravotného dohľadu a kategorizácie prác. Tieto boli v stanovenom termíne odstránené.

Na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách v sledovanom období je zamestnaných 40 zamestnancov so zdravotným postihnutím.

Zamestnanci kontrolovaných pracovísk vykonávali jednoduché činnosti bez fyzickej záťaže v profesiách predavačka, údržbár, upratovačka šička, strihač, administratívna pracovníčka, krajčírka, pomocný pracovník – údržbár.

Pri ŠZD boli použité 10 – krát kontrolné listy informovanosti zamestnancov pri administratívnej práci a monitorovaní objektov kamerovým systémom so zobrazovacími jednotkami.

Vyhodnotenie úlohy: Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	Rozhodnutí	Stanovísk				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Čadca	9	9	18	4	40	Z - 10	4 Zabezpečenie zdravotného dohľadu a kategorizácia prác	0	-

Zdravotné postihnutie osôb so ZP sa týkalo prevažne podporno-pohybového aparátu podľa MKCH označenia (M00 –M99).

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, PREDMETOV BEŽNÉHO POUŽITIA A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHVPBPaKV

V I. polroku 2016 bola úloha plnená prioritne cieleným sledovaním obsahu rôznych látok v kozmetických výrobkoch odberom vzoriek so zameraním sa na bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochranu spotrebiteľa. Bolo odobratých 9 vzoriek kozmetických výrobkov. Odbery boli cielene zamerané na sledovanie obsahu konzervačných látok, pH a mikrobiologických ukazovateľov v 2 vzorkách výrobkov pre deti (šampóny, výrobky na sprchovanie a do kúpeľa) s vyhovujúcimi výsledkami laboratórneho vyšetrenia. 3 vzorky výrobkov pre dospelých – krémy na pleť s obsahom UV filtrov – boli odobraté na kontrolu vonných látok, UV filtrov, konzervačných látok, pH a mikrobiologických ukazovateľov. Boli odobraté i 4 vzorky zubných pást pre deti na stanovenie fluóru, peroxidu vodíka a mikrobiologické vyšetrenie. V týchto, v dvoch prípadoch výsledky laboratórných analýz neboli zatiaľ doručené. Laboratórne vyšetrenia boli vykonané v RÚVZ Poprad a RÚVZ hl. mesta Bratislava.

Odbery vzoriek boli spojené s kontrolou povinného označenia výrobkov v súlade s platnou EÚ legislatívou so spísaním protokolov, pričom v 1 prípade označenie nevyhovovalo a zistenie bolo odstúpené RÚVZ Nitra. Na označovanie kozmetických výrobkov bolo vykonaných celkom 12 kontrol.

K 30. 06. 2016 bolo vykonaných 14 kontrol zameraných na dodržiavanie podmienok skladovania a prevádzkovej hygieny, 1 obhliadka za účelom uvedenia priestorov do prevádzky a 32 kontrol so zameraním na výskyt nebezpečných výrobkov hlásených rýchlym výstražným systémom pre nepotravinárske výrobky RAPEX.

Kampaň pre distribútorov, predajcov, ale i spotrebiteľov bola vykonávaná v rozsahu postupu v prípade zistenia nežiaducich účinkov z kozmetických výrobkov, vrátane ohlásenia takéhoto zistenia, nakoľko neboli v priebehu uvedeného časového obdobia zistené závažné nežiaduce účinky z kozmetických výrobkov. Na kontrolu kritérií pravdivosti tvrdení boli vykonané 2 kontroly. Získané výsledky sa priebežne spracovávajú v programe ICSMS.

Podrobné informácie k plneniu úlohy so zameraním sa na plán dozoru, posudzovanie výrobkov a spracovanie výsledkov v systéme ICSMS boli predmetom celoslovenskej pracovnej porady a školenia zamestnancov, ktorí vykonávajú ŠZD nad kozmetickými výrobkami, v mesiaci marec 2016 s účasťou 2 prac. HV.

V plnení úlohy sa bude pokračovať i v nasledujúcom období.

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHVPBPaKV

Úloha bude riešená v rôznych etapách s vyhodnotením v roku 2018, a to v súlade s požiadavkami gestora úlohy a riešiteľského pracoviska RÚVZ so sídlom v Poprade. V II. polroku 2016 bude poskytnutá súčinnosť pri odbere vzoriek a zhodnotení údajov podľa

nariadenia EK (EÚ) č. 10/2011 tak, aby zo získaných výsledkov mohli byť spracované informačné materiály na ochranu verejného zdravia.

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHVPBPaKV

Súčinnosť pri plnení úlohy bude zabezpečená v II. polroku 2016 v súlade s požiadavkami riešiteľského pracoviska, vrátane rozsahu vzoriek s požiadavkami vyšetrenia. Výsledky z plnenia úlohy budú určené na prípravu letákov a rôznych propagačných materiálov.

V oblasti výkonu úradných kontrol nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami boli v I. polroku v zmysle metodického pokynu odobraté nasledovné vzorky: melamínová miska pre deti na stanovenie formaldehydu a melamínu, nylonové kuchynské pomôcky na určenie primárnych aromatických amínov, nerezové hrnce na laboratórne vyšetrenie prítomnosti Cd, Pb, Cr, Ni a posúdenie vzhľadu a papierové obrúsky na stanovenie formaldehydu, primárnych aromatických amínov, fenolov a bisfenolu A. Výsledky laboratórnych vyšetrení boli vyhovujúce. Pri odbere vzoriek boli vyplnené záznamy o úradnej kontrole s dôrazom na označovanie, skladovanie a dostupnosť dokumentácie v súlade s platnou legislatívou.

Zároveň boli k 30. 06. 2016 vykonané 3 kontroly bez odberu vzoriek s vyplnením samostatných záznamov so zameraním sa na obaly používané v zariadeniach spoločného stravovania s kontrolou ich označenia, skladovania a s predložením potrebnej dokumentácie. V súvislosti s hlásením Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá RASFF bola vykonaná 1 cieľená kontrola za účelom zistenia výskytu nebezpečného výrobku (keramický raňajkový set z Číny) a prípadného uloženia potrebných opatrení v zmysle platnej legislatívy.

3.4 PREHĽAD 5-ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR A EÚ

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHVPBPaKV

V priebehu I. polroka nebolo zaznamenané hlásenie colnej správy so zistením nedostatkov nad melamínovými a polyamidovými výrobkami dovážanými z Číny a Hongkongu dovozcami, príp. distribútormi z nami dozorovaného regiónu. V prípade takéhoto hlásenia počas II. polroka bude postupované v zmysle metodického pokynu so spracovaním podkladov pre RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHVPBPaKV

Probiotiká v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch boli v I. polroku 2016 monitorované vykonaním 32 kontrol so zameraním sa na ich označovanie. V prípade požiadavky laboratórneho vyšetrenia vzoriek na kontrolu prítomnosti deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách v II. polroku bude odber realizovaný v zmysle pokynov gestora úlohy.

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHVPBPaKV

Úloha pozostáva z priebežného mesačného odberu vzoriek kuchynskej soli vrátane morskej soli s kontrolou obsahu KJ a KJO_3 na zabezpečenie kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu. K 30.06.2016 bolo odobratých 10 vzoriek, pričom bol odber vykonávaný prioritne v zariadeniach spoločného stravovania a v rýchlom občerstvení.

V plnení úlohy sa bude pokračovať i v ďalšom období a tabuľkové a textové spracovanie vyhodnotenia získaných podkladov bude gestorovi úlohy zaslané k 30.12.2016.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHVPBPaKV

V roku 2016 bol monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj populácie s cieľom zistiť úroveň spotreby týchto látok a porovnať príjem každej vybranej látky so stanoveným denným príjmom (ADI) zameraný na spotrebu E 104 - chinolínová žltá, E 951 - aspartam a E 960 - glykozidy steviolu.

K 30.06.2016 prebehla metodická príprava monitoringu a zber údajov dotazníkovou metódou od respondentov v počte 20, rozdelených do kategórií podľa pohlavia a podľa veku v zmysle členenia fyziologických skupín uvedených v OVD SR. Výsledky z 24 hodinového dotazníka o predpokladanom množstve skonzumovanej prídavnej látky jednotlivo za každého respondenta boli spracované do tabuliek.

V II. polroku budú v zmysle plánu ÚK odobraté vzorky potravín s predpokladaným obsahom sledovaných prídavných látok a výsledky laboratórnych vyšetrení budú taktiež tabuľkovo spracované. Následne v stanovenom termíne budú všetky údaje zaslané gestorovi úlohy.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHVPBPaKV

Plnenie úlohy prebiehalo v stanovenom termíne v I. polroku 2016 pod koordináciou krajskej odborníčky pre HV a v zmysle metodického pokynu. Úloha pozostávala z časti kontroly pridanej jedlej soli do hotových pokrmov, pekárskeho výrobkov a chleba v zariadeniach spoločného stravovania otvoreného a uzavretého typu a v nemocničnom stravovaní a z časti vyplnenia 24 – hodinového dotazníka a dotazníka o frekvencii spotreby potravín s pridanou

jedlou soľou v nadväznosti na 9. revíziu OVD. Dotazník pre 20 respondentov vykonávajúcich ľahkú prácu bol rozdelený podľa pohlavia a vekových kategórií od 19 do 34 rokov a od 35 do 62 rokov. Získané údaje z výsledkov laboratórneho vyšetrenia na stanovenie obsahu soli a údaje z dotazníkov boli spracované do tabuliek a zaslané gestorovi úlohy.

Celkové výsledky úlohy budú zakomponované do preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY NA ROKY 2015-2025 (NAPPO)

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHDM

PROJEKT COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Projekt je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Odborným garantom ÚVZ SR boli vytypované dve školské zariadenia pre RÚVZ so sídlom v Čadci (1 vidiecka a 1 mestská škola) - Základná škola Milana Mravca, Raková 950 a Základná škola Rázusova 2260, Čadca. Do vybraných škôl bolo distribuovaných 80 ks tlačív- Informované súhlasy pre zákonných zástupcov dieťaťa a dotazník určený pre školu. Pracovníci RÚVZ počas merania antropometrických ukazovateľov žiakov (telesná hmotnosť, výška, obvod bokov, obvod pásu) vekovej kategórie od 7 do 7,99 rokov zároveň vyplňali zadaný dotazník. Získané údaje od žiakov základných škôl, v celkovom počte 72 respondentov boli vkladané do elektronickej formy a zaslané gestorovi projektu.

a) **Podpora zdravého štartu do života** – výchovné aktivity zamerané na poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti zdravého životného štýlu v zariadeniach, kde sa stretávajú matky s deťmi nemohli byť pracovníkmi vykonávané, z dôvodu absencie materských a rodičovských centier v našej spádovej oblasti.

b) **Podpora zdravšieho prostredia v školách** - výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín bol vykonaný v 88 zariadeniach školského stravovania a výdajniach stravy. Zariadenia školských bufetov majú v ponuke výživovo hodnotné druhy potravín, ako napr. celozrnné a cereálne výrobky, mliečne produkty, ale naďalej vo vysokej miere je zastúpený i sortiment, ktorý je zdrojom rýchlej energie – keksy, dobošky, čokolády. 17 školských zariadení je zapojených do projektu „Školský mliečny program“ v rámci ktorého sú dodávané mliečne produkty formou rozlievania mlieka v školských jedálňach alebo umiestnením mliečnych automatov v priestoroch základných a stredných škôl. Pitný režim detí v predškolských zariadeniach je zabezpečený podávaním čaju, ovocných štiav, v stále väčšej miere je uprednostňovaná pitná voda z verejného vodovodu, prípadne nesladená balená voda.

Zamestnanci zabezpečujúci prípravu pokrmov v školách sú pravidelne pri výkone kontroly informovaní o vytváraní optimálnych podmienok v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí.

c) **Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení** - Okresný úrad v Čadci organizoval školenie

pre všetkých zamestnancov zariadení školského stravovania okresu Čadca, ktorého sa aktívne zúčastnil odborný pracovník oddelenia hygieny detí a mládeže. Vyškolených bolo cca 100 osôb. Pre okres Kysucké Nové Mesto bude školenie organizované v mesiaci august.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Gestor úlohy: Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHDM

Získané výsledky zneužívania návykových látok na základných a stredných školách z roku 2014 boli zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR v stanovenom termíne. V roku 2016 boli zapojené do projektu len vybraté RÚVZ, medzi ktoré náš RÚVZ nebol zaradený. Projekt bude pokračovať do roku 2025 podľa pokynov gestora.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHDM

Projekt bude realizovaný v 2. polroku 2016 podľa pokynov gestora.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL, VYUŽITIE HODÍN TV

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OHDM

Podľa informácie hlavnej odborníčky Hygieny detí a mládeže sa realizácia projektu bude vykonávať v 2. polroku 2016.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Realizácia vlastného očkovania – vykonáva sa priebežne.
Vlastné očkovanie vykonávajú PZS podľa schválenej očkovacej schémy.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

RÚVZ so sídlom v Čadci sa bude podieľať na realizácii podľa pokynov ÚVZ SR.

V I. polroku 2016 neboli realizované žiadne zmeny v očkovaacom kalendári.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)

– vykonáva sa priebežne. V I. polroku 2016 sme zaznamenali 3 ochorenia preventabilné očkovaním na pertussis. Ochorenia mali sporadický charakter. V dvoch prípadoch boli chorí riadne očkovaní, v treťom prípade u chorej chýbalo preočkovanie v 3. roku života. Evidujeme 1 prípad ochorenia na parotitídu bez komplikácií, riadne očkované vzhľadom na vek 2 dávkami. Ochorenia na osýpky, rubeolu a poliomyelitídu nám neboli hlásené.

Manažment očkovania – 67 lekárom prvého kontaktu z okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto sme zaslali aktuálny očkovací kalendár a praktický očkovací kalendár na rok 2016. Očkovací kalendár aj praktický očkovací kalendár na rok 2016 bol zverejnený i na webovej stránke tunajšieho RÚVZ. V marci a apríli uskutočnili pracovníci oddelenia epidemiológie „Vzdelávanie budúcich sestier na SZŠ“. Edukačnej aktivity sa zúčastnili študenti III. a IV. ročníka odboru zdravotnícky asistent a externe študujúci – odbor sanitár zo SZŠ sv. Františka z Asissi v Čadci. Spolu bolo edukovaných 77 študentov. Zároveň obdržali edukačné materiály k danej problematike. Na ambulancie PLDD, PLD, primárom a vedúcim sestrám oddelení KNsP Čadca bola preposlaná informácia o EIW i s odbornými materiálmi pre informovanie verejnosti. Štvrťročne zasielame štatistické údaje v oblasti odmietania povinného očkovania na ÚVZ SR.

Kontrola očkovania – vykonáva sa podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania v mesačných intervaloch zo všetkých 27 pediatrických obvodov okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Podľa očkovacieho kalendára bolo v I. polroku 2016 zaznamenaných 4 232 očkovacích výkonov.

Vlastná administratívna kontrola očkovania bude vykonaná k 31. 08. 2016.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Zlepšenie laboratórnej spolupráce – prostredníctvom programu EPIS dochádza k hláseniu laboratórnych výsledkov z OKM FNsP Žilina.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení – aj napriek propagovaniu využívania on-line hlásenia prenosných ochorení do existujúceho informačného systému EPIS, hlásna služba PZS sa uskutočňuje len poštovou formou, výnimočne e-mailovou poštou. V mesačných výkazoch upozorňujeme PZS a infektologickú ambulanciu na povinnosť hlásnej služby pri výskyte, podozrení prenosných ochorení a nosičstve choroboplodných zárodkov. Pre zlepšenie hlásnej služby prenosných ochorení sme na web sídle uverejnili zoznam povinne hlásených prenosných ochorení i vzor individuálneho hlásenia prenosnej choroby. Elektronickou poštou sme tieto informácie poskytli 67 lekárom prvého kontaktu z okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení – systém rýchleho varovania sa využíva priebežne na hlásenie zákonom stanovených prenosných ochorení – hlásili sme 6 sporadických prípadov (2x A84.1, G03, J107, A370, B269), 1 rodinnú epidémiu (1x A020) a 3 epidémie s dg. A020, A879, A084. V systéme EPIS sme hlásili 11 epidémii. V mesiaci január 1 epidémia – na Nešpecifikovanú vírusovú črevnú infekciu. V mesiaci február sme zaznamenali 1 epidémiu na Svrab- Scabies – epidemický výskyt ochorenia v rodine. V mesiaci marec sme zaznamenali 1 epidémiu na Salmonelovú enteritídu v rodine, predpokladaným faktorom prenosu boli domáce vajcia. V apríli 1 epidémia na nešpecifikovanú vírusovú meningitídu. V mesiaci máj 4 epidémie – z toho 3 epidemické výskyty ochorení v rodine s etiologickým agens - rotavírus, štvrtá epidemický výskyt salmonelovej enteritídy v rodine s etiologickým agens salmonela enteritidis, pravdepodobným faktorom prenosu bol nedopečený trdelník zakúpený na slávnostiach. V mesiaci jún sme zaznamenali 2 rodinné výskyty ochorení a 1 rodinnú epidémiu na salmonelovú enteritídu s etiologickým agens salmonela enteritidis. Faktorom prenosu u 2 rodinných výskytov ochorenia boli domáce zákusky a u rodinnej epidémie faktorom prenosu bola konzumácia zemiakového šalátu s majonézou z domácich surových vajec a rezne v marináde z domácich vajec. V čase epidemiologického šetrenia inkriminovaná strava nebola k dispozícii.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení sa uskutočňuje priebežne prostredníctvom web stránky RÚVZ a zasielaním informácií lekárom prvého kontaktu e-mailovou poštou – Európsky imunizačný týždeň, Kampaň – hygiena a dezinfekcia rúk, Edukácia praktická na oddeleniach KNsP a ambulanciách PLD, PLDD, odborných lekárov okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto v rámci Kampane – hygiena a dezinfekcia rúk. V poradni očkovania poskytujeme poradenské služby a v rámci toho boli distribuované letáky s touto tematikou. Na web sídle úradu bola zverejnené usmernenie HH SR v súvislosti s vírusom ZIKA, informácia bola zaslaná PZS v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť aj napriek propagovaniu využívania on-line hlásenia prenosných ochorení do existujúceho informačného systému EPIS, hlásna služba sa uskutočňuje len poštovou formou, výnimočne e-mailovou poštou. V mesačných výkazoch upozorňujeme PZS na povinnosť hlásnej služby pri výskyte, podozrení prenosných ochorení a nosičstve choroboplodných zárodkov. Rozšírilo sa on-line hlásenie lab. výsledkov z OKM FNŠP Žilina.

Kontrola kvality údajov v EPISe - vykonáva sa priebežne.

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ

Priebežne reagujeme na nové požiadavky položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu EPIS. V I. polroku 2016 sme evidovali 852 prenosných ochorení. Analýza výskytu je v mesačných intervaloch zasielaná všetkým lekárom prvého kontaktu a primárom a vedúcim sestram lôžkových oddelení KNsP Čadca. V pravidelných týždenných intervaloch prostredníctvom programu EPIS zasielame od lekárov prvého kontaktu hlásenie chrípky za okresy Čadca a Kysucké Nové Mesto.

Manažment kontaktov a ohnisk vykonávame priebežne. V I. polroku 2016 sme evidovali 206 ohnisk s protiepidemickým zabezpečením kontaktov. V ohniskách boli nariadené nasledovné protiepidemické opatrenia: dezinfekcia – 226x, informovanie zainteresovaných – 66x, sprísnenie hyg. epid. režimu – 22x, vyhľadanie podozrivých z nákazy – 107x, zdravotná výchova – 262x, laboratórne vyšetrenie faktoru prenosu - 36x, lekársky dohľad – 8x,. Počet chránených osôb v ohniskách bol 174.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC, TESSY. Denne dopĺňame centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení. Pravidelne v týždenných intervaloch evidujeme prípady ARO a CHPO od 67 lekárov prvého kontaktu, v mimoriadnych situáciách využívame systém rýchleho varovania (SRV).

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu a infekcií vyvolaných Clostridium difficile podľa protokolu ECDC

Oddelenie epidemiológie sa zapojilo do realizácie „Surveillance infekcií spôsobených Clostridium difficile“ v spolupráci s KNsP Čadca. Postup realizácie bude zabezpečený podľa pokynov gestora.

Prevalenčná štúdia – „Infekcie spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a používanie ATB v zariadeniach dlhodobej starostlivosti v Európe (HALT-3)“. Odborné pracovníčky absolvovali školenie v súvislosti s výkonom tejto úlohy. V zmysle kritérií pre realizáciu štúdie budú oslovené zariadenia dlhodobej starostlivosti o súčinnosť. Ďalší postup realizácie bude podľa pokynov gestora.

Realizácia kampane Clean care is save care

V rámci „Kampane hygiena a dezinfekcia rúk“ sme v máji vykonali názorné ukážky umývania a dezinfekcie rúk na oddeleniach, operačných sálach KNsP Čadca, chirurgických ambulanciách a ambulanciách PLD, PLDD, odborných ambulanciách okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Primárom, vedúcim sestram oddelení KNsP Čadca, na ambulancie PLD, PLDD, odborným ambulanciám boli zaslané edukačné materiály o správnej hygiene a dezinfekcii rúk. Následne sme odobrali 91 sterov z rúk zdravotníckeho personálu, z toho bolo 7 pozitívnych. Informácia o kampani bola zverejnená na web stránke úradu a zaslaná lekárom prvého kontaktu a primárom, vedúcim sestram oddelení KNsP Čadca spolu s edukačnými materiálmi k danej problematike.

Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov a cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN – vykonáva sa priebežne.

Skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz. Priebežne vykonávame kontrolu NN v KNsP Čadca a v ambulantných zdravotníckych zariadeniach. Hlásených nám bolo 24 NN z KNsP Čadca. V súvislosti s odberom vzoriek sterov bol 28x vykonaný ŠZD. Celkovo bolo odobratých 272 sterov z prostredia (bez sterov z rúk). Z tohto počtu bolo 34 vzoriek pozitívnych. Zo sterilného materiálu bolo odobratých 54 vzoriek, z toho 1 s pozitívnym nálezom. V spolupráci s oddelením hygieny životného prostredia sme 36x vykonali štátny zdravotný dozor – komplexné kontroly na ambulanciách PLD, PLDD, odborných ambulanciách. Prevádzkový poriadok ZZ sme posudzovali pri návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky ZZ 39x. Kontrolu sterilizačnej techniky sme vykonali 16x. Bola skontrolovaná funkčnosť 15 HVS, 10 AUT.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz sa vykonáva mesačne a k 30. 06. 2016. Pri výskyte nozokomiálnych nákaz v rámci ŠZD boli vykonané kontrolné stery a kontrola HER. Celkovo evidujeme v I. polroku 2016 24 nozokomiálnych nákaz v KNsP Čadca. Na detskom oddelení 5 NN – dg. A08.0 - 3x, A08.1 – 2x, na internom oddelení + JIS - 8 NN – dg. A04.7 – 1x, A08.0 -2x, N30 – 1x, I80 – 1x, A411 – 1x, T814 – 1x, J151 – 1x, na oddelení dlhodobo chorých 9 NN – dg. A047 – 8x, A080 – 1x, na gyn. pôr. oddelení 2 NN – dg. O85 -1x, O86 – 1x.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom Čadci, OE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo – monitorovanie, zabezpečenie včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a využívanie spoľahlivých informácií sa vykonáva priebežne podľa epidemiologickej situácie. V I. polroku 2016 sa regionálna hygienička zúčastnila na základe Usmernenia HH SR – Koordinácia postup pri zistení VNN v SR a v súlade s pokynmi a Plánom OKM MZSR v súčinnosti s OÚ Žilina, RÚVZ Žilina, KR a HaZZ a Žilinským samosprávnym krajom seminára s témou „Pripravenosť okresov ŽK na koordinácii postupov pri izolácii osoby podozrivej z ochorenia na VNN.“ V nadväznosti na usmernenie HH SR č. OE/2312/2015 na koordináciu postupov pri zistení VNN v SR sa podieľala na nácviku činnosti urgentného príjmu a zainteresovaných zamestnancov KNsP Čadca, KOS ZZS pri podozrení na výskyt VNN.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Zamestnanci oddelenia epidemiológie boli oboznámení s Odborným usmernením HH SR, ktoré zahŕňa postup pri podozrení na ochorenie vyvolané infekciou vírusom Zika. Uvedený materiál bol preposlaný PLD, PLDD i vedeniu a primárom KNsP v Čadci a na Infektologickú ambulanciu KNsP Čadca.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor úlohy: ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Na základe prípisu MZ SR, HH SR podľa §5 ods. 4, písm. k) zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. a príslušného harmonogramu sme vykonali 3 odbery vzoriek odpadových vôd na prítomnosť divých a vakcinálnych kmeňov polio vírusov z mestskej ČOV Čadca a následne doručili do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Všetky výsledky sú s negatívnym nálezom.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Pre verejnosť poskytujeme záujemcom o prevenciu HIV/AIDS individuálne poradenstvo. V prípade záujmu vedenia škôl v II. polroku 2016 uskutočníme projekt „Hrou proti AIDS.“

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

V poradni poskytujeme pre verejnosť konzultačnú a poradenskú činnosť v oblasti ochorení preventabilných očkovaním. Poradňu navštívilo 10 osôb. V I. polroku 2016 sme poskytovali hlavne poradenstvo v očkovaní pred cestou do zahraničia a poradenstvo v problematike odporúčaného očkovania – 43 telefonických konzultácií. Pre narastajúci počet hlásených odmietnutí očkovania detí sme 15 zákonným zástupcom detí odmietajúcich povinné pravidelné očkovanie detí zaslali poučenie pri odmietnutí očkovania s výzvou možnosti poradenstva v problematike vakcinácie v poradni očkovania.

V marci a apríli sme uskutočnili projekt „Vzdelávanie budúcich sestier na SZŠ“. Edukačnej aktivity sa zúčastnili študenti III. a IV. ročníka odboru zdravotnícky asistent a externe študujúci – odbor sanitár zo SZŠ sv. Františka z Asissi v Čadci. Spolu bolo edukovaných 77 študentov. V prípade pokračovania projektu praktickej výučby budúcich sestier na SZŠ a vzdelávania sestier v rámci SKS a PA sa zapojíme podľa pokynov gestora do jeho realizácie.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Komárne

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

V rámci zvýšenia povedomia o ochoreniach preventabilných očkovaním zrealizovali pracovníci oddelenia epidemiológie v spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže, oddelením výchovy k zdraviu edukačné aktivity pre študentov 3. ročníka na 3 stredných školách okresu Čadca, kde

bolo zúčastnených celkovo 78 študentov. Jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie boli študenti oboznámení o rizikách súvisiacich s priebehom, možnými komplikáciami a následkami prenosných ochorení, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním, o samotných ochoreniach preventabilných očkovaním, platným očkovacím kalendárom, kolektívnej imunite. Počas edukácie bol kladený dôraz na dôležitosť očkovania a na význam individuálnej a kolektívnej imunity.

9 ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OVkZ

Oddelenie výchovy k zdraviu v RÚVZ Čadca sa zameriava na veľký počet aktivít zameraných na zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov, ktorý žijú v oblastiach našej pôsobnosti. Pre plnenie NPPZ spolupracujeme so školami (MŠ, ZŠ, SŠ, mestskými/ obecnými úradmi, zdravotníckymi organizáciami a mnoho ďalšími. Snažíme sa o šírenie informácií zdravého životného štýlu a o možnostiach zníženia rizík znižujúcich kvalitu života (ohrozujúcich zdravie), osvetu prevencie a poradenstvo v podpore zdravia.

V rámci plnenia Národného programu podpory zdravia sme pokračovali v spolupráci s regionálnymi printovými médiami: MY Kysucké noviny, Kysucký večerník, ďalej s regionálnymi elektronickými médiami: internetový portál e-kysuce, zdravie a štýl.sk, internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou, ďalej sme pokračovali v spolupráci s Kysuckou knižnicou v Čadci, Mestskou políciou v Čadci, Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Čadci – odbor komunikácie a prevencie, Slovenským červeným krížom - územným spolkom Čadca.

V spolupráci s Oddelením hygieny detí a mládeže a Oddelením epidemiológie prebehol projekt s názvom „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“, ktoré boli zamerané pre 4 ročník stredných škôl a gymnázií. Spomínaná úloha sa tešila záujmu zo strany študentov.

K ďalším aktivitám NPPZ patria aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou, ktorú sme zabezpečili uverejňovaním článkov a edukačno-intervenčných materiálov vo vyššie spomínaných printových a elektronických médiách. V prvom polroku 2016 sme spropagovali Svetový deň boja proti rakovine, Svetový deň vody, Týždeň mozgu, Svetový deň zdravia, Svetový deň pohybu k zdraviu, Svetový deň bez tabaku.

4. február - Svetový deň boja proti rakovine

V súvislosti s týmto významným dňom sme vypracovali článok na túto tému a zaslali ho na uverejnenie na internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Krásno nad Kysucou, Krásno nad Kysucou a tiež aj na internetovú stránku tunajšieho RÚVZ so sídlom v Čadci. Taktiež sme vykonali edukačné aktivity formou besied pre študentov stredných škôl a gymnázií. Prebehli 4 prezentácie pre 134 študentov (Gymnázium Ľ. Štúra v Turzovke, SOŠ Drevárska v Krásne nad Kysucou, Stredná zdravotnícka škola sv. F. z Assisi v Čadci, SOŠ obchodu a služieb.

22. marec - Svetový deň vody

Pri príležitosti Svetového dňa vody sme v spolupráci s Oddelením hygieny životného prostredia pripravili a zaslali článok na uverejnenie do regionálnych internetových médií (webová stránka RÚVZ Čadca, internetový portál e-kysuce a zdravie a štýl.sk, printový denník MY Kysucké noviny, internetová stránka miest Turzovka, Čadca, Krásno nad Kysucou Kysucké Nové Mesto).

14. - 20. 3. - Celosvetová kampaň „Týždeň mozgu“

Článok s informáciou k Týždňu mozgu sme zaslali na uverejnenie do regionálneho printového týždenníka MY Kysucké noviny, Kysucký večerník, ďalej do regionálnych elektronických médií: internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk, internetové stránky miest Čadca, Turzovka a Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou, Informáciu sme tiež zverejnili aj na internetovej stránke tunajšieho RÚVZ. V rámci Týždňa mozgu sme zorganizovali 5 prezentácií pre 4. ročník ZŠ (ZŠ Rázusova v Čadci). Prezentácie boli obohatené o interaktívne hry a zúčastnilo sa ich 78 žiakov.

7. apríl - Svetový deň zdravia

Článok pripravený k tomuto dňu sme zaslali na uverejnenie do regionálnych internetových médií (portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk, MY Kysucké noviny, Kysucký večerník, webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou) a na internetovú stránku tunajšieho RÚVZ.

V rámci Svetového dňa zdravia zamestnanci vykonali edukačno - preventívne vyšetrenie zamerané na populáciu produktívneho veku v orgánoch štátnej správy a samosprávy. Bolo vykonaných 19 vyšetrení pomocou prístroja REFLOTRON, z kvapky krvi sme stanovili hladinu glykémie nalačno a aj hladinu cholesterolu. Počas merania bol zabezpečený aj výpočet rizika Diabetes mellitus 2. typu (dotazník), a taktiež bolo vykonané meranie hmotnosti, obvodu pásu a bokov a komplexné odborné a nutričné poradenstvo.

V tomto období zamestnanci vykonali aj edukačné aktivity formou besied pre žiakov základných a študentov stredných škôl. Bolo odprednášaných 8 prezentácií na tému zdravý životný štýl pre 145 žiakov a študentov (Pedagogická a sociálna akadémia svätej Márie Goretti, Stredná zdravotnícka škola sv. Františka z Assisi v Čadci, Základná škola v Oščadnici, Základná škola Staškov).

10. máj - Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“

V rámci tohto dňa sme pripravili článok a zaslali ho na uverejnenie do regionálneho printového týždenníka MY Kysucké noviny, Kysucký večerník, a na internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Krásno nad Kysucou a na webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci. Pri príležitosti spomínaného dňa vykonala pracovníčka 13 prezentácií pre 286 žiakov, ktoré boli okrem iného zamerané aj na poruchy pohybového aparátu, nesprávne držanie tela a na prevenciu obezity (Základná škola Rázusova v Čadci).

31. máj - Svetový deň bez tabaku

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku pracovníčka Referátu výchovy ku zdraviu pripravila článok a zaslala na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny a Kysucký večerník a internetových médií (webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Krásno nad Kysucou, portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk a internetovú stránku tunajšieho RÚVZ). Obsah oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu sme smokerlyzerom odmerali 58 žiakom a študentom.

V rámci tohto dňa sme zrealizovali 12 prezentácií pre 227 žiakov a študentov (Základná škola Rázusova v Čadci, Gymnázium Ľ. Štúra v Turzovke, SOŠ Drevárska v Krásne nad Kysucou, SOŠ Technické v Čadci).

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OVkZ

Nahadzovaním dát do Testu zdravé srdce, následným spracovaním (výročná správa) a archivovaním prispievame k získaniu prehľadu o zdravotnom stave obyvateľov, konkrétne klientov v Poradni zdravia.

Počas tohto roku sa vykonáva aj monitoring Zdravotného uvedomenia a správania sa obyvateľov SR v roku 2016. Jeho kompletizácia z našej strany sa bude realizovať až na prelome prvej a druhej polovice tohto roka a následne prebehne jeho vyhodnotenie.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OVkZ

Realizácia Národného programu prevencie nadváhy a obezity sa vykonáva formou prezentácií na základných a stredných školách v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto. Pri realizácii tohto programu bolo zrealizovaných 11 prezentácií na tému „Zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy“, „Zdravá životospráva a poruchy príjmu potravy“ pre 254 žiakov ZŠ a študentov SŠ, a to 1 prezentácia pre 22 žiakov 9. ročníka v ZŠ Vysoká nad Kysucou, 1 prezentácia pre 33 žiakov 7. ročníka v Čierne- Vyšný koniec, 3 prezentácie pre 98 študentov 2. ročníka Pedagogickej a sociálnej akadémie v Čadci, 2 prezentácie pre 43 žiakov ZŠ Oščadnica-Nižný koniec, 1 prezentácia pre 29 študentov Strednej zdravotníckej školy sv. Františka z Assisi v Čadci, 2 prezentácie pre 28 žiakov 9. ročníka ZŠ v Staškove, a 1 prezentácia pre 21 študentov 2 ročníka SOŠ Drevárskej v Krásne nad Kysucou. Prezentácie boli doplnené premietaním DVD filmu „Sami“.

Pre potrebu zvyšovania zdravotného a nutričného uvedomenia u detí a rodičov sa realizovalo priebežné hodnotenie k programu „Školské ovocie“, ktorý je zameraný na spotrebu ovocia a zeleniny u detí a žiakov v školách. Pracovníčka zabezpečila vyplnenie 180 ks dotazníkov rodičmi detí/ žiakov a ich následné spracovanie do programu Microsoft Excel.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Gestor úlohy: CINDI program SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OVkZ

Realizácia kampane prebieha 1x za 2 roky, naposledy prebiehala v roku 2015, najbližšie sa bude realizovať v roku 2017.

9.3. PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT (OBYVATEĽOV SEGREGOVANÝCH A SEPAROVANÝCH RÓMSKYCH OSÁD)

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: vybrané RÚVZ v SR

RÚVZ so sídlom v Čadci sa na tomto programe nezúčastňuje.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OVkZ

Aktivity v rámci tohto programu sa vykonávajú formou edukačných aktivít zameraných na prevenciu užívania drog, tabaku, alkoholu a alkoholických nápojov. V prvom polroku 2016 sa vykonalo 15 prezentácií, ktorých sa zúčastnilo 302 žiakov 5., 6., 7., 8. ročníka ZŠ (ZŠ Vysoká nad Kysucou, ZŠ Rázusova). Edukácia prebehla v rámci prednášok v nižšie spomenutej kapitole 9.8

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OVkZ

Aktivity týkajúce sa plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí budú prebiehať najmä v októbri 2016 (v rámci aktivít ako je napr., Medzinárodný deň starších, Mesiac úcty k starším, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň osteoporózy).

V ambulancii Poradni zdravia pracovníčka vykonáva edukačno - preventívne vyšetovania, kde sa zameriava na aktívne starnutie, prevenciu chronických neinfekčných ochorení a celkové zlepšenie zdravotného stavu klientov.

V rámci „Týždňa mozgu“ bolo zrealizovaných 5 prezentácie na tému „Na čo nám je mozog?“, a to 4 prezentácie pre 78 žiakov 4. ročníka Základnej školy Rázusovej v Čadci a 1 prezentácia pre 1 žiakov 4. ročníka v ZŠ Žarec v Čadci pre 40 žiakov. Prezentácie boli doplnené o realizáciu logických hier (sudoku, krížovky, pexeso, hlavolamy a optické klamy), upozorňovali sme žiakov na aktívne starnutie ich starých rodičov.

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Gestor úlohy: RÚVZ Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Bratislava

RÚVZ so sídlom v Čadci sa na tomto programe nezúčastňuje.

9.6.1 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OVkZ

V rámci tohto programu bola v prvom polroku 2016 zrealizovaná 1 prezentácia na tému „Zdravé zúbky“ pre 17 žiakov 1. ročníka ZŠ Vysoká nad Kysucou.. Popri prezentáciách boli žiakom premietané DVD rozprávky z edície „Prečo zvieratka bolia zúbky?“ s názvom: Čo sa stalo medvedíkovi, Lakomý sysel, Prečo líštička stratila krásu, Prečo vlk šušlal, Maškrtná veverička. Počas prezentácie boli žiaci odmeňovaní darčkovými predmetmi vo forme vzorky zubnej pasty, omaľovánkami a pod. od spoločností: Zdravotná poisťovňa Dôvera, Lacalut.

9.7 CINDY PROGRAM SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OVkZ

Program CINDI sa dlhodobo realizuje prostredníctvom Základnej poradne zdravia, a to vyšetrením biochemických parametrov pomocou prístroja REFLOTRON s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V Základnej poradni zdravia bolo v prvom polroku 2016 vyšetrených 86 klientov (23 mužov a 63 žien), z toho prvýkrát vyšetrených klientov bolo 16 (4 mužov a 12 žien) a 70 (19 mužov a 51 žien) klientov bolo vyšetrených opakovane. Zistené údaje sú zaznamenané v počítačovom programe „Test zdravé srdce“, z ktorého sa zisťuje index kardiovaskulárneho rizika TC/HDL, TG/HDL a LDL/HDL. Klientom prichádzajúcim do Základnej poradne zdravia sa zaznamenáva rodinná a osobná anamnéza, meria sa krvný tlak, obvod bokov a pásu s následným stanovením indexu WHR, výška a hmotnosť s následným stanovením indexu BMI. V prvom polroku 2016 bolo tiež vykonaných 39 vyšetrení pečenejých transferáz, z toho 13 u mužov a 26 u žien.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 - 2016

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OVkZ

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci realizuje program prostredníctvom edukačného pôsobenia najmä na žiakov základných a študentov stredných škôl. Prezentácie sú zamerané najmä na prevenciu závislostí (tabak, drogy, alkohol), zdravý životný štýl a prevenciu fyzickej inaktivity (neefektívne využitý voľný čas súčasnej mládeže pri počítačoch).

Na tému prevencie fajčenia bolo v prvom polroku 2016 zrealizovaných 15 prezentácií na tému „Kým stúpa dym“, pre 270 žiakov a študentov, a to 1 prezentácia pre 17 detí v Detskom domove Semeteš- Vysoká nad Kysucou, 2 prezentácie pre 26 žiakov 8. ročníka ZŠ Vysoká nad Kysucou, 2 prezentácie pre 42 študentov 1. ročníka na Gymnázium Ľ. Štúra v Turzovke, 7 prezentácii pre 137 žiakov 7. a 8. ročníka v ZŠ Rázusova v Čadci, 2 prezentácie pre 21

študentov s SOŠ Drevárska v Krásne nad Kysucou a 2 prezentácie pre 27 študentov SOŠ Technickej v Čadci.

Na tému drogových závislostí, alkoholu a iných bolo zrealizovaných 15 prezentácií pre 302 žiakov 5., 6., 7., 8. ročníka v ZŠ Rázusovej v Čadci a 2 prezentácie pre žiakov 7. a 8. ročníka ZŠ Vysoká nad Kysucou.

Prezentácie boli doplnené o premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym...“ a meraniami oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu prístrojom MicroSmokerlyzér. O merania CO prístrojom smokerlyzér celkovo prejavilo záujem 58 žiakov a študentov.

V roku 2016 sa uskutočnil aj prieskum GYTS (Global outh Tobacco Survey) zameraný na mládež základných škôl na celom svete. Do tohto prieskumu je zapojený aj RÚVZ so sídlom v Čadci a zabezpečil realizáciu tohto prieskumu na škole v našom spádovom okrese. Prieskum prebiehal formou dotazníkov, v našom prípade ich bolo 56 ks.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dolnom Kubíne**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA:

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY /NEHAP IV/

Kvalitu pitnej vody sleduje RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne v rámci monitoringu pitnej vody a v rámci štátneho zdravotného dozoru. Spolu bolo k vyhodnocovaciemu obdobiu odobratých v rámci kontrolného monitoringu pitnej vody 57 vzoriek pitných vôd /v okresoch Dolný Kubín 21, Námestovo 21, Tvrdošín 15/ a v rámci preverovacieho monitoringu 2 vzorky pitnej vody /okres Námestovo/. Celkove nevyhovovali 2 vzorky vôd /kontrolný monitoring/ pre zvýšený obsah železa /Jasenová v okrese Dolný Kubín a Zákamenné – Riečka v okrese Námestovo/.

Štátny zdravotný dozor bol vykonávaný i na menších skupinových vodovodoch, z ktorých sú zásobované pitnou vodou rekreačné zariadenia. Bolo odobratých 20 vzoriek pitných vôd, ktoré vo všetkých vyšetrovaných ukazovateľoch vyhovovali platnej legislatíve. Pri príležitosti Svetového dňa vody RÚVZ propagoval tento deň na svojich www stránkach a zaslaním e – mailovej informácie všetkým obciam o jeho význame a poskytovaných službách na našom RÚVZ. V rámci aktivít RÚVZ poskytol 46 konzultácií verejnosti, ktorá sa zaujímala najmä o individuálne vodné zdroje.

Voda na kúpanie bola odobratá v rámci štátneho zdravotného dozoru na umelých kúpaliskách: na termálnom kúpalisku v Tvrdošíne v Oraviciach – 4 vzorky, na termálnom kúpalisku Meander Park Oravice – 6 vzoriek (v 2 vzorkách vyšetrený aj ukazovateľ *Legionella species*); na prírodných kúpaliskách na Oravskej priehrade - 5 vzoriek /pri ATC Stará Hora, ATC Slanica, ATC JAMI, ATC Prístav a Námestovo Nábřežie - po jednej vzorke/. Celkovo bolo odobratých 5 vzoriek vôd na kúpanie na prírodných kúpaliskách a 10 vzoriek vôd na kúpanie z umelých kúpalísk, spolu 15 vôd. Odobraté vzorky vyhovovali vo vyšetrovaných ukazovateľoch limitom uvedeným v platnej legislatíve, okrem 2 vzoriek vody na kúpanie na umelom kúpalisku - odobratých z veľkého kľudového bazéna s neupravovanou geotermálnou vodou v TK Oravice - ktoré boli nevyhovujúce pre nadlimitnú hodnotu v mikrobiologickom ukazovateli kultivovateľné mikroorganizmy pri $36\pm 1^{\circ}\text{C}$, za čo prevádzkovateľovi zariadenia bola za ich odber a vyšetrenie uložená náhrada nákladov vo výške 251,32 €.

Problematiku vonkajšieho znečistenia ovzdušia a hluku preventívne rieši RÚVZ v rámci posudzovania projektových dokumentácií pre územné konania stavieb, príp. v rámci vydávania stanovísk k územnoplánovacím dokumentáciám ÚPN-obcí. Kvalita vnútorného ovzdušia sa v hodnotenom období nesledovala.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE:

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa štandardných výstupov z programu ASTR je v regióne Oravy 1956, z toho 516 žien. Oproti roku 2015 došlo k miernemu vzostupu pracovníkov pracujúcich na rizikových pracoviskách o 72, u žien sme zaznamenali pokles o 2 ženy. Tento fakt súvisí hlavne s rozširovaním výroby (a teda aj zvyšovaním počtu

zamestnancov) v podnikoch zaoberajúcich sa strojárenskou výrobou, čiastočne aj drevospracujúcou výrobou. Celkový počet firiem, kde sú vyhlásené rizikové práce je 101, čo znamená nárast o 2 firmy – 1 drevovýrobu a 1 dodávateľa pre automobilový priemysel. Vydaných bolo 10 rozhodnutí (vyhlásení rizikových prác), ktoré súviseli prevažne s rozširovaním výroby, zavádzaním nových technológií, ako aj vznikom nových firiem, v ktorých na základe objektivizácie faktorov pracovného prostredia bolo potrebné vyhlásiť rizikové práce.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme kontrolovali zaobchádzanie s toxickými a veľmi toxickými chemickými látkami a zmesami, najmä ich skladovanie, vrátane spôsobu evidencie, používanie týchto látok a zmesí, odbornú spôsobilosť na manipuláciu s nimi, prevádzkové poriadky, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti zamestnancov (vstupné a periodické lekárske preventívne prehliadky), zabezpečenie OOPP pre zamestnancov, vybavenie pracovísk lekárničkami prvej pomoci, likvidáciu prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov. Zásadné nedostatky pri práci s toxickými a veľmi toxickými chemickými látkami a zmesami sme nezaznamenali. Vydali sme 2 rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Vydali sme 4 rozhodnutia v súvislosti s nariadením vlády SR č. 253/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prvom polroku 2016 sme neprešetrovali žiadne podozrenie na profesionálnu chorobu 29 – DNJZ. Vydali sme 1 rozhodnutie na vyhlásenie rizikových prác – 3. kategória prác - u dodávateľa pre automobilový priemysel (operátori v montážnej hale). U viacerých prác, súvisiacich prevažne s montážnymi prácami u dodávateľov pre automobilový priemysel bola vykonaná objektivizácia jednostrannej nadmernej záťaže pohybového systému, kde po zavedení pravidiel rotácie zamestnancov bola stanovená výsledná kategória prác - 2. Tieto pracoviská si však vyžadujú pravidelné sledovanie v rámci štátneho zdravotného dozoru, aj spoluprácu s príslušnými zmluvnými pracovnými službami u jednotlivých podnikateľských subjektov.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

V poradni ochrany a podpory zdravia pri práci a v rámci terénnej práce sme poskytli informácie z oblasti ochrany zdravia pri práci 165 fyzickým a právnickým osobám. Celkový počet poskytnutých konzultácií, osobných i telefonických, bol v priebehu sledovaného polroka 405.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne nerieši.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne nerieši.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Do polroku 2016 sme vydali 23 rozhodnutí a 5 stanoviská na uvedenie priestorov do prevádzky, ktoré plánovali zamestnávať občanov so zdravotným postihnutím.

Jednalo sa prevažne o práce administratívneho charakteru (ako vedenie účtovníctva a iné administratívne práce), predajne rôznych tovarov (mobilov, textilu, autodiélov, potrieb pre remeselníkov a podobne), drobné remeselnícke práce, vrátnikov, montážnych pracovníkov v elektrotechnickom priemysle, prípadne pomocné práce na obecných úradoch. Pracovné priestory, ako aj vykonávaná práca boli vhodné pre osoby so zdravotným postihnutím. Pri uvádzaní týchto pracovísk do prevádzky sme nie vždy oboznámení so zdravotným stavom osôb so zníženou pracovnou schopnosťou, nakoľko zamestnávateľ nemal o tomto fakte znalosť z dôvodu, že údaje ešte neboli poskytnuté zo strany úradov práce. Nevydali sme žiadne rozhodnutie, kde by osoby so zdravotným postihnutím boli zaradené na pracovisko, kde boli vyhlásené rizikové práce. Pokiaľ sme mali znalosti o zdravotnom postihnutí, jednalo sa v prevažnej miere o postihnutie pohybového systému (M).

Vykonalí sme štátny zdravotný dozor na šiestich chránených pracoviskách, ktorých prevádzka bola schválená v minulých obdobiach. Zistili sme, že pracoviská sú spravidla v prevádzke po nevyhnutnú dobu, určenú úradmi práce v súvislosti s poskytovaním benefitov na tieto pracoviská. Chránené pracoviská však spravidla zanikajú po termíne, ktorý je potrebný dodržať pre splnenie podmienok dotácie z úradov práce. Niektoré pracoviská zaniknú úplne, iné sa po prerušení prevádzkovania a splnení podmienok na novú dotáciu z úradov práce, opätovne zriaďujú.

RÚVZ Dolný Kubín	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných	Počet	Počet zamestnanco v	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	Rozhodnutí	stanov.	CHP	kontrol	so ZPS na kontrolovan ých CHP v danom roku (spolu)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
	23	5	34	34	58	nie	nie		

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Odborní pracovníci oddelenia HV vykonali na základe odborného usmernenia štátny zdravotný dozor nad kozmetickými výrobkami vo výrobných prevádzkach s dôrazom na kontrolu informačnej zložky a správnej výrobnjej praxe, tiež vykonali odber vzoriek podľa plánu a reagovali na hlásenia z Európskych systémov na ochranu spotrebiteľa – RAPEX.

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov. V rámci projektu odborní pracovníci oddelenia HV odobrali v I. polroku 2016 jednu vzorku plastovej dosky na krájanie na analýzu. Výsledky ešte nie sú k dispozícii.

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Na základe vypracovaného plánu pre odber vzoriek boli zo zariadení spoločného stravovania a z distribúcie odoberané vzorky tuzemskej a zahraničnej kuchynskej soli na stanovenie jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. V priebehu I. polroku 2016 bolo odobratých 10 vzoriek NaCl, všetky s vyhovujúcimi výsledkami.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Cieľom projektu je dosiahnuť postupne znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive a platnosti výnosu MZ SR zo dňa 1.12.2015 na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín. V rámci projektu boli odobraté 3 vzorky hotových jedál a 3 vzorky chleba a pekárenských výrobkov. Monitoring príjmu kuchynskej soli bol sledovaný aj na základe 24 hodinového dotazníka u 20 klientov dospeljej populácie mužov a žien v dvoch vekových kategóriách. Všetky výsledky laboratórnych vyšetrení boli vyhovujúce.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu, ktorý sme realizovali v mesiaci jún 2016 bolo komplexné zmapovanie úrazovosti detí predškolského a školského veku v širšom kontexte t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania z predchádzajúcich rokov. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. Do projektu sa zapojilo 32 detí (11-14 ročných) zo Základnej školy s materskou školou Dlhá nad Oravou (vidiecka ZŠ) a 33 detí (11-14 ročných) zo Základnej školy s materskou školou v Dolnom Kubíne (mestská ZŠ). Išlo o prieskum dotazníkovou metódou. Zozbierané a zosumarizované údaje sa budú zadávať do pripravených masiek v programe Excel v II. polroku 2016.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

V roku 2016 boli realizované nasledovné úlohy:

- monitorovanie situácie v oblasti imunizácie
- zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním
- zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
- zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
- surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)
- aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
- zabezpečenie očkovacieho kalendára na rok 2016, plán očkovacích výkonov pre spádovú oblasť RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne na podklade očkovacieho kalendára platného od 01. 01. 2016, vypracovaného ÚVZ SR v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí
- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Lekári prvého kontaktu sú opakovane informovaní o nevyhnutnosti zabezpečiť laboratórnu diagnostiku u pacientov, u ktorých bolo podozrenie na ochorenie, ktoré podlieha povinnému očkovaniu. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoloňovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov ako súčasť prevencie antivakcinačných aktivít.

Manažment očkovania:

V rámci plnenia hlavných cieľov bola realizovaná metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom a zdravotným sestram. Pre manažment očkovania je potrebné urýchliť prijatie odborného usmernenia na vykonávanie a kontrolu očkovania, ktoré chýba už niekoľko rokov. V roku 2016 sa stále nepodarilo realizovať imunologické prehľady.

Kontrola očkovania:

Pri kontrole očkovania postupujeme podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania a na kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.

Vlastná administratívna kontrola očkovania v regióne bude vykonaná v mesiacoch september a október 2016 na 32-och ambulanciách pre deti a dorast a 3-och nefrologických ambulanciách. Kontrola zaočkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám u klientov zariadení sociálnych služieb bude v uvedených termínoch vykonaná na ambulanciách pre dospelých a jednotlivých DD a DSS.

Ďalej bolo vykonávané:

- usmernenie lekárov ku kategorizácii a k indikačným obmedzeniam vakcín
- informácia o realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2016 - informácia v lokálnych periodikách a na seminároch s lekármi prvého kontaktu, tiež na stránke RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne
- distribúcia letákov na ambulancie lekárov prvého kontaktu
- besedy na pôrodnických oddeleniach

- lekári v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne boli informovaní o epidemiologickej situácii vo výskyte ochorení preventabilných očkovaním v Európe a vo svete.

- informácia lekárom prvého kontaktu o hlásení nežiaducich účinkov v súvislosti s očkovaním

V súvislosti s opakovanými hláseniami lekárov pre deti a dorast, bolo rodičom odmietajúcim povinné očkovanie u detí doporučene zasielané písomné poučenie s cieľom informovať ich o význame a výhodách očkovania spolu s pozvánkou na konzultáciu do poradne očkovania. Rodičia sú však pod silným vplyvom antivakcinačných skupín a ich postoj je odbornými argumentmi nezmeniteľný. Problematika si nevyhnutne vyžaduje legislatívne zmeny. Od mája sme rodičov odmietajúcich povinné očkovanie začali písomne pozývať do poradne očkovania. Záujem je malý a takmer polovica pozvaných na naše pozvánky nereagovala.

V mesiaci apríl 2016 boli realizované prednášky pre študentov SZŠ v Dolnom Kubíne v rámci projektu „Vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie“ v školskom roku 2015/2016. Spolu sa prednášok zúčastnilo 41 študentov.

Očkujúci lekári zasielajú na oddelenie epidemiológie mesačne hlásenia o očkovacích výkonoch v ich spádovej oblasti. Na základe týchto hlásení sa mesačne vykonáva register výkonov na jednotlivých ambulanciách a v okresoch. V zmysle usmernení z ÚVZ SR budeme postupovať pri príprave registra očkovaných, ako aj evidencie o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

V prvom polroku 2016 bola vykonávaná mesačná analýza prenosných ochorení za región a zasielaná elektronicky príp. písomne všetkým štátnym a hlásiacim neštátnym zdravotníckym zariadeniam.

Dôraz je kladený na surveillance v prípade výskytu ochorení imunizačného programu. V týchto prípadoch je zabezpečená laboratórna verifikácia diagnózy.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke. Každý rok sa vykonáva kampaň na podporu očkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám v lokálnych médiách, na seminároch pre verejnosť a lekárov prvého kontaktu. Na seminári pre všeobecných lekárov bola prezentovaná prednáška „Výsledky kontroly očkovania proti chrípke a pneumokokom“. Od pacientov s príznakmi virózy boli vykonané 3 odbery na laboratórne vyšetrenie. Vírus chrípky nebol potvrdený. Lekári lôžkových oddelení boli upozornení na posilnenie hlásenia ochorení a úmrtí na SARI. K 30.6.2016 prípad SARI nebol hlásený.

V súvislosti so skvalitnením individuálnej prevencie obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení zverejňujeme mesačne analýzy hlásených infekčných ochorení na webovej stránke RÚVZ a na stránke zverejňujeme aj informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach. V informačnom systéme prenosných ochorení bolo spracovaných 2072 prípadov, čo je v priemere 345 hlásení prenosných ochorení mesačne. Epidemiologické šetrenie spojené s protiepidemickými opatreniami a edukáciou obyvateľstva bolo realizované v 566-ich ohniskách.

Nedostatky v laboratórnej spolupráci a v hlásení prenosných ochorení boli riešené priebežne.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Program EPIS je plne v prevádzke a využíva sa aj pre manažment epidémií. Lekári prvého kontaktu majú možnosť priamo z ambulancie vstupovať do užívateľského portálu, zatiaľ túto

možnosť nevyužívajú aj napriek opakovanej propagácii programu v teréne. V programe EPIS sa zaviedol je plne využívaný systém rýchleho varovania a začali sme pracovať aj s manažérskym informačným systémom- MIS. Na spracovanie analýz je využívaný aj export dát. Každý štvrťrok sa realizujú opravy a doplnenie databáz. Mesačne sú realizované analýzy hlásených ochorení a výstupy z portálu sú zverejňované na webovej stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne. V systéme sú pravidelne hlásené laboratórne potvrdené prípady z NRC až na NRC PCH a PVN a nepravidelne hlásené aj ochorenia z laboratórií klinickej mikrobiológie.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V roku 2016 sme realizovali tieto opatrenia na prevenciu nozokomiálnych nákaz:

- v zmysle zvyšovania bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach bolo realizovaných 45 kontrol hygienicko-epidemiologického režimu na oddeleniach NsP a v súkromných zdravotníckych zariadeniach
 - odobratých 76 sterov zo sterilného materiálu, 470 sterov z prostredia
 - overená funkčnosť 52-och sterilizačných zariadení
 - na základe výsledkov kontrol a analýzy hlásených NN boli realizované hodnotenia a navrhnuté opatrenia pre jednotlivé oddelenia NsP 38x.
 - začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti
 - v mesiaci január sú realizované ročné analýzy hlásenia nozokomiálnych nákaz a na ich základe sú prijaté postupy pre manažment jednotlivých NsP
 - k 30.6.2016 bolo hlásených 100 ochorení nozokomiálneho charakteru (55 z DO NsP v Dolnom Kubíne a 45 z HO NsP v Trstenej), čo je 10,70 % menej ako v roku 2015, komisia nozokomiálnych nákaz k 30.6.2016 zasadala v DO NsP Dolný Kubín 1x a v HO NsP Trstená 1x.
 - na základe spolupráce s laboratóriami je zabezpečené pravidelné monitorovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB, výskyt multirezistentných kmeňov na jednotlivých oddeleniach nemocníc v regióne, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a následná aplikácia správnych režimových opatrení
 - v pracovnej skupine pre prípravu štandardných postupov bol prepracovaný už pripravený štandardný postup pre kontrolu sterility vysterilizovaného materiálu na odborné usmernenie
- Na realizáciu uvedených úloh je potrebné zabezpečiť finančné prostriedky na dostatočnú edukáciu pracovníkov oddelenia epidemiológie v rozsiahlej a zložitej problematike prevencie nozokomiálnych nákaz.

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz:

V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz sme v máji 2016 realizovali regionálnu kampaň „ Zvýšenie hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníckych zariadeniach“. V rámci tejto kampane bolo realizovaných 54 sterov z rúk zdravotníckeho personálu na oddeleniach DO a HO NsP DO NsP a HO NsP, 17 x kontrol hygieny rúk na oddeleniach, študentov SZŠ v Dolnom Kubíne a distribúcia edukačných materiálov pre vrchné sestry oddelení k edukácii zdravotníckeho personálu.

V roku 2016 budeme v projekte Helics SSI na chirurgických oddeleniach pokračovať v 2. polroku.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Stratégia súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

K 31.3.2016 bol aktualizovaný krízový plán a zoznam členov protiepidemickej komisie.

V roku 2016 bola riešená alimentárna epidémia väčšieho rozsahu v obci Oravský Biely Potok a 2 alimentárne epidémie u účastníkov lyžiarskeho zjazdu.

Bola monitorovaná situácia vo výskyte novel flu chrípky vo svete, SR a v regióne, výskyt ochorení na osýpky, rubeolu a pertussis v Európe a výskyt ochorení prenášaných vírusom Zika. V nadväznosti na Usmernenie HH SR č. OE/2312/2015 na koordináciu postupov pri zistení VNN sa pracovníci oddelenia epidemiológie zúčastnili krajského pracovného stretnutia zameraného na súčinnosť postupov pri výskyte VNN a podieľali sa na vykonaní praktického nácviku postupov v lôžkových zdravotníckych zariadeniach regiónu pri zistení podozrenia VNN u osoby na príjmovej ambulancii.

V tomto roku pokračovalo monitorovanie a hlásenie ťažkých akútnych respiračných infekcií (SARI) na lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení. Primári interných detských oddelení a oddelenia anestézie a intenzívnej medicíny obidvoch NsP v spáde boli listom opakovane upozornení na povinnosť hlásiť a vyšetrovať pacientov so SARI.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V roku 2016 sa priebežne plnili úlohy surveillance poliomyelitídy-monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickkej meningitídy a suspektnej ACHP. V roku 2016 podozrenie, alebo ochorenie na akútnu chabú parézu nebolo hlásené.

Pokračovali sme v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

K 30.6.2016 boli vykonané 3 odbery odpadových vôd na virologické vyšetrenie- zistenie prítomnosti poliovírusov resp. iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí-odbery na ČOV Gäcel' v Dolnom Kubíne. Výsledky virologických vyšetrení boli negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

V prvom polroku 2016 sme nerealizovali projekt „Hrou proti AIDS“. Informácia o tejto aktivite bola opakovane zaslaná na školy v regióne, ale neprejavili záujem. Projekt plánujeme zahájiť v školskom roku 2016/2017 v mesiaci október a november. V prvom polroku 2016 bol počet klientov poradne prevencie HIV/AIDS 18 a anonymne bolo vyšetrených 11 osôb.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Očkovanie tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V posledných 5 rokoch postupne v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne narastal počet rodičov, ktorí odmietajú povinné očkovanie detí. Nárast antivakcinačných aktivít je výrazný hlavne od konca roku 2012. Mierne stúpajúci trend pokračuje aj v tomto roku. Mnohí rodičia akceptujú len antivakcinačné informácie z internetu, z bulvárnych médií a podceňujú odborné informácie. Diskusia s týmito rodičmi je veľmi náročná a ich presvedčenie o neúčinnosti a škodlivosti očkovania také silné, že neprijímajú žiadne odborné argumenty.

V tomto roku boli laickej verejnosti poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách. Aj napriek opakovanému zverejneniu informácie o zriadení poradne očkovania na RÚVZ nebol výrazný

záujem zo strany rodičov o odborné poradenstvo. V roku 2013 sa osobne do poradne dostavili 3 rodičia aj keď pozvánka do poradne bola zaslaná 90-im, v roku 2014 to bolo 5 rodičov a v prvom polroku 2015 len 2 rodičia a v prvom polroku 2016 do poradne očkovania prišli 2 rodičia. Problematika odmietania povinného očkovania si vyžaduje legislatívne zmeny a jednotný postup všetkých RÚVZ v SR. V rámci sústavného vzdelávania v problematike vakcinácie a prístupu k rodičom odmietajúcim očkovanie sa vedúca oddelenia zúčastnila TK „Škola očkovania“.

Každý štvrtrok je na ÚVZ SR zasielaný aktualizovaný počet rodičov odmietajúcich povinné očkovanie. V roku 2013 bolo hlásených 88 detí, ktorých rodičia si túto povinnosť nespĺnili. V roku 2014 bolo hlásených 106 a v roku 2015 bolo 138 nových prípadov odmietnutia povinného očkovania. V prvom polroku 2016 bolo hlásených 61 prípadov. Každý rok počet stúpa a pribúdajú hlavne kompletne odmietnutia všetkých očkovaní.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Cieľom úlohy je zvýšenie vedomostí budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním. Projektu predchádzal projekt „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaní“, ktorý sme realizovali dotazníkovou formou v roku 2013 u študentiek na 3-och stredných školách v regióne, ktoré boli náhodne vybrané gestorom úlohy.

Cieľom pôvodného projektu bola identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaní. Pokračovaním projektu je následná cielená intervencia zameraná na študentov vyšších ročníkov stredných škôl. Interaktívna edukácia sa zameriava na 4 základné tematické okruhy: povinné očkovanie, zdroje informácií o očkovaní, kvalita života očkovanej a neočkovanej osoby a význam individuálnej a kolektívnej ochrany. V mesiaci máj a jún sme projekt realizovali na 2 stredných školách v Dolnom Kubíne. Do aktivity bolo zapojených 129 študentov. Účinnosť intervencie bola overovaná dotazníkmi pred zahájením akcie a po jej skončení. Vyplnené dotazníky boli zaslané na RÚVZ so sídlom v Komárne.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Odobratá bola 1 vzorka na následnú výživu dojčiat od 6. mesiaca do 1. roka (Hipp Bio Combiotik - Bio následná mliečna dojčenská výživa). Laboratórne výsledky nie sú k dispozícii.

9 VÝCHOVA K ZDRAVIU

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

9.1.1 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Realizovaný bol dotazníkový prieskum o zdravotnom uvedomení a správaní sa obyvateľov nášho regiónu v zmysle anotácie. Pridelených sme mali 104 dotazníkov, ktoré budú slúžiť ako jeden z podkladov pre vypracovanie správy o zdravotnom stave obyvateľstva SR.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015-2025

Na zvýšenie informovanosti obyvateľov o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických chorôb s cieľom zvýšiť pohybovú aktivitu dospelaj populácie sme realizovali v aktivity k Svetovému dňu zdravia a Svetovému dňu – Pohybom ku zdraviu. Aktivity boli zamerané na všetky skupiny populácie.

Svetový deň zdravia – záujemcovia mali možnosť zapojiť sa do nami organizovanej pohybovej aktivity – okruh mestom v dĺžke necelé dva km - názov Chôdzou k zdraviu (okruh zvolený s prihliadnutím na seniorov, matky s deťom a pre prípad nepriaznivého počasia). Pre deti boli pripravené viaceré pohybové aktivity počas celej akcie, ako skákanie cez švihadlo, skákanie stanovenej dráhy, kto mal bicykel mohol ho použiť, hádzanie kruhmi, skákanie škôlky, prípadne mohli ísť celý okruh ako dospelí (deti iniciatívne behali). Okruhu Chôdzou k zdraviu sa zúčastnilo – 16 osôb (prevažne seniory) a detských pohybových aktivít- 90 detí.

Svetovému dňu – Pohybom ku zdraviu - vytvorili sme nástenku o význame pohybovej aktivity a informácie uverejnili aj na www. stránke. Na základnej škole boli 2x realizované prednášky o zdravej životospráve so zdôraznením významu pohybovej aktivity a zúčastnilo sa ich 66 detí. Na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj a detskej populácie bol, v spolupráci s miestnym spolkom červeného kríža, realizovaný pochod **“Pohybom k zdraviu celej rodiny“** z Rabče do Rio de Klin. V cieľi boli plánované rôzne pohybové aktivity pre deti aj dospelých, no vzhľadom na veľmi nepriaznivé počasia sa akcia presunula do požiarnej zbrojnice. Akcie sa zúčastnilo len 20 osôb. Z dôvodu nepriaznivého počasia bol **„Deň pohybu“** na strednej odbornej škole zrušený. Mal pozostávať z pohybových aktivít na dvore (futbal, basketbal a pod.), prednášky o zdravej výžive, zdravom športe bez užívania anabolík a využitím DVD.

Zamestnanci RÚVZ majú možnosť zúčastňovať sa každý štvrtok cvičenia.

Problematike sa venujeme priebežne. Na základných školách bolo realizovaných 5 edukačných aktivít zameraných na zdravú životosprávu a pohyb, ktorých sa zúčastnilo 116 žiakov, 7 bolo zameraných na zdravú výživu a zúčastnilo sa 247 žiakov. 13 besied bolo realizovaných v materských školách (289 detí).

Na základných a materských školách bol realizovaný priebežný monitoring vplyvu projektu **„Školské ovocie“**, na zvyšovanie zdravotného a nutričného uvedomenia detí a rodičov. Do prieskumu sa zapojilo 144 rodičov.

Pre dospelú populáciu poskytujeme záujemcom možnosť využiť poradňu úpravy hmotnosti. Túto možnosť k 30.6.2016 využilo 7 osôb (7 žien), ktoré sú zaradené do programu úpravy hmotnosti a 4 opakovane sledované.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodné koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Kampaň je vyhlasovaná každé dva roky.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT (OBYVATEĽOV SEGREGOVANÝCH A SEPAROVANÝCH RÓMSKÝCH OSÁD)

V našom regióne sa aktivity nerealizovali.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Z pozície RÚVZ vykonávame edukačné aktivity s cieľom prevencie nadmerného pitia alkoholu. Našou prioritnou skupinou sú deti a mládež. Urobili sme 1 edukačnú aktivitu na základnej škole pre 34 účastníkov.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STÁRNUTIA

Realizujeme prostredníctvom edukačných aktivít, ktoré by mali motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia. Zapojili sme sa do „Týždňa mozgu“, kde sme v zmysle anotácie vykonávali aktivity v 2 kluboch dôchodcov, zamerané na poskytovanie informácií o zdravom starnutí, cvičeniach mozgu a distribúciu materiálov o mozgu. Zúčastnenci sa mohli precvičiť mozog a pomocou dotazníka otestovať, či netrpia poruchou pamäti. Aktivít sa zúčastnilo 40 osôb.

Taktiež v rámci aktivít Svetového dňa zdravia si seniori mohli precvičiť pamäť, alebo sa zapojiť do pohybovej aktivity.

Boli tiež realizované prednášky v kardioklube (prevencia Alzheimerovej choroby + cvičenia na pamäť) a domove dôchodcov (Výživa seniorov). Edukačných aktivít sa zúčastnilo 56 seniorov.

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Nerealizujeme.

9.6.1 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy, ale aj žiaci prvého a druhého ročníka základných škôl. Uskutočnili sme 25 edukačných aktivít pre 599 detí.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Plníme predovšetkým prostredníctvom činnosti základnej poradne zdravia. Štandardne sme vyšetrili a poskytli poradenstvo v súvislosti s osobným rizikovým skóre 73 klientom /16 mužov a 57 žien/.

9.8. AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 – 2016

V zmysle anotácie realizujeme u detí a mládeže výchovu predovšetkým k zdravému životnému štýlu, formou zdravotnej osvetu v oblasti problematiky závislosti a užívania legálnych aj ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, drogy). K 30.6.2016 bolo realizovaných 12 prednášok zameraných na legálne návykové látky. Na prevenciu závislosti na tabakových výrobkoch bolo realizovaných 7 prednášok na základných školách (239 žiakov) a 4 prednášky na stredných školách (103 žiakov). Na prevenciu závislosti na alkohole bola realizovaná 1 prednáška na základnej škole, ktorej sa zúčastnilo 34 žiakov.

V apríli bol realizovaný celosvetový prieskum o užívaní tabaku u mládeže GYTS. V rámci spádovej oblasti RÚVZ boli do prieskumu zaradené 4 školy a do prieskumu sa zapojilo 294 žiakov 7. - 9. ročníkov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dunajskej Strede**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Pre plnenie tohto projektu boli vytypované dva verejné vodovody, v ktorých po určení laboratória s vhodným prístrojovým vybavením budú vyšetrované ukazovatele poukazujúce na výskyt reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Údaje o rizikových prácach sme spracovali pomocou programu ASTR_2011. Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Dunajská Streda k 30.06.2016 je 569 z toho 95 žien.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa rizikových faktorov je najvyšší v riziku hluku (432 z toho 57 žien), na druhom mieste v riziku chemických látok a zmesí (198 z toho 18 žien).

Podľa prevažujúcej činnosti najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce je v priemyselnej výrobe (412 z toho 57 žien), ďalej v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove (69 z toho 11 žien) a v dodávke elektriny (45 mužov).

V sledovanom období došlo oproti predchádzajúcemu roku k miernemu zníženiu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikových prác (z 578 na 569), a to pre zníženie počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikových prác s expozíciou chemickým látkam a zmesiam v dôsledku pokračovania v organizačných zmenách v poľnohospodárskych družstvách, ktoré sa začleňovali do skupiny E.X.A.T.A – Group, a.s. Bratislava (centralizácia na úseku chemickej ochrany rastlín).

V hodnotenom období boli vydané celkom 2 rozhodnutia o návrhu na zaradenie prác do kategórií. V oboch prípadoch došlo k zmene zaradenia niektorých pracovných činností z kategórie 4 do kategória 3 (Sempol spol. s r.o., Bratislava, závod v Dolnom Štáli – hluk, pevný aerosól obilný; MOTOKOM SLOVAKIA s.r.o., Veľký Meder – hluk), resp. v jednom z týchto prípadov boli niektoré pracovné činnosti opätovne zaradené do kategórie 4, kde vzhľadom na charakter výrobného programu, ani po vykonaní opatrení na zníženie expozície, nebolo možné zaradiť práce do nižšej kategórie (MOTOKOM SLOVAKIA s.r.o., Veľký Meder – hluk, v profesii operátor lisovne).

K 30.06.2016 sme vykonali 11 štátnych zdravotných dozorov na pracoviskách, kde sa vykonáva riziková práca. Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce, ako aj na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali aj výsledky a intervaly lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe výsledkov lekárskech preventívnych prehliadok.

V jednom poľnohospodárskom subjekte bolo zistené, že zamestnávateľ nezabezpečil pre svojich zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikových prác, zdravotný dohľad podľa platnej legislatívy (podľa poskytnutých informácií do konca sledovaného obdobia ešte nebola

podpísaná zmluva s tímom pracovnej zdravotnej služby), preto bude začaté správne konanie vo veci nesplnenia uvedenej povinnosti. V ostatných prípadoch nedostatky neboli zistené. Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v 206 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Zistené skutočnosti budú pri výkone štátneho zdravotného dozoru prekonzultované so zamestnávateľmi.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol v sledovanom období zameraný na kontrolu uplatňovania nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

V 10 prípadoch sme cielene kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami na pracoviskách vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín. Súčasne sme sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ a spôsob likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od týchto látok a prípravkov.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí podľa nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z., ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov. Niektoré zistené menšie nedostatky boli prevádzkovateľmi odstránené ešte počas kontroly. Nápravné opatrenia na odstránenie ostatných zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli uvedené v zápisniciach zo štátneho zdravotného dozoru.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, resp. doklady o absolvovaní aktualizáčnej odbornej prípravy, ako aj doklady o oboznámení sa zamestnancov s prevádzkovým poriadkom vrátane kariet bezpečnostných údajov v každom prípade boli predložené k nahliadnutiu.

V sledovanom období nebolo vydané rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami.

Mimoriadne situácie ani havárie v sledovanom období v našom okrese sa nevyskytli.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov veľmi toxickým látkam a zmesiam a toxickým látkam a zmesiam sme v 18 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť nám túto činnosť písomne oznámili v 7 prípadoch.

V sledovanom období pre zamestnávateľov a zamestnancov sme priebežne zabezpečovali poradenstvo a konzultácie v problematike veľmi toxických a toxických látok a prípravkov, týkajúce sa najmä vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie látok a prípravkov a predloženia dokladu o absolvovaní aktualizáčnej odbornej prípravy.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V sledovanom období nenastala žiadna zmena v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v našom okrese. V NsP v Dunajskej Strede

v ambulanciách klinickej onkológie je 9 zamestnancov exponovaných chemickým karcinogénom - cytostatikám.

V I. polroku 2016 tunajší orgán verejného zdravotníctva vydal 25 rozhodnutí k návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, z toho 21 rozhodnutí k návrhu na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest v exteriéroch a 4 rozhodnutia k návrhu na odstránenie materiálu obsahujúceho azbest v interiéri. Do konca sledovaného obdobia sme v 6 prípadoch vykonali štátny zdravotný dozor pri práci s azbestom pri odstránení stavebných materiálov obsahujúcich azbest podľa nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. V jednom prípade osoba oprávnená na odstraňovanie stavebného materiálu s obsahom azbestu nezabezpečil pre zamestnancov primeraný filter pri vstupe do ochranného pásma a nezabezpečil dodržiavanie zákazu vstupu do ochranného pásma počas demolačných prác.

Začiatok a ukončenie výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest na konkrétnej stavbe bolo nám oznámené v 19 prípadoch. Oneskorené oznámenia o začatí demolačných prác nám v niektorých prípadoch neumožnili vykonať štátny zdravotný dozor.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov azbestu sme v 6 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Zo strany správcov bytových domov neboli oznámené ďalšie práce súvisiace s odstraňovaním azbestových stien, ktoré sa používali pri montovaní bytových jadier.

V sledovanom období nebolo vydané rozhodnutie o návrhu na manipuláciu s karcinogénnymi látkami alebo mutagénnymi látkami.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1. Zdravé pracoviská

V našom okrese neevidujeme právnické osoby ani fyzické osoby – podnikatelia, ktoré by boli zapojené do projektu „Zdravé pracoviská“.

Individuálne bolo poskytnutých 527 konzultácií v otázkach ochrany a podpory zdravia pri práci. Pri výkone ŠZD na pracoviskách sme zamestnávateľom aj zamestnancom poskytovali informácie o platných legislatívnych úpravách z oblasti ochrany zdravia pri práci. Osobitná pozornosť bola venovaná usmerneniam v oblasti hodnotenia zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície faktorom pracovných podmienok a vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku.

Na oddelení podpory zdravia pracuje mobilná poradňa, ktorá vykonáva svoju preventívnu činnosť aj v závodoch a v podnikoch. V roku 2016 preventívnym vyšetrením celkom 121 zamestnancov u 5 zamestnávateľov sa zisťovala hladina cholesterolu, cukru, triglyceridov a HDL cholesterolu v krvi, meral sa krvný tlak a vybrané somatické ukazovatele a boli zisťované anamnestické údaje. Opakované vyšetrenie zamestnancov s rizikovými hodnotami boli spojené s intervenciou zameranou na zmenu životného štýlu a na odstránenie škodlivých návykov.

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V hodnotenom období sme pripravili zdravotno-výchovné materiály a článok o aktuálnej vyhlásenej téme 2-ročnej Európskej kampane na roky 2016 – 2017: „Zdravé pracoviská pre všetky vekové kategórie“, ktoré sú zverejnené na webovej stránke a informačnej tabuli úradu. V rámci výkonu ŠZD sme propagovali uvedenú kampaň u 5 zamestnávateľov, poskytovali

sme informačné letáky o prebiehajúcej kampani a poradenstvo vo veci ochrany zdravia pri práci v súvislosti so starnúcou pracovnou silou a výmeny informácií.

V tomto polroku sme neboli požiadaní o realizáciu spoločných previerok s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) podľa aktuálnej témy kampane.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V sledovanom období tunajším regionálnym úradom verejného zdravotníctva boli vydané 4 rozhodnutia k návrhom na uvedenie priestorov s chránenými pracoviskami do prevádzky a 11 stanovísk k zriadeniu chránených pracovných miest v už schválených prevádzkach.

V I. polroku 2016 bol počet kontrolovaných subjektov s chránenými pracoviskami 11, v ktorých sa vykonalo celkom 16 štátnych zdravotných dozorov (za celý RÚVZ). Počet zamestnancov so zdravotným postihnutím v prevádzkach kontrolovaných v I. polroku 2016 bol celkom 21.

Vykonávané činnosti na pracoviskách kontrolovaných v I. polroku 2016: výroba obalov, administratívne práce, gravírovanie darčkových predmetov, predaj potravín, správca športového zariadenia, stráženie objektov, obsluha kamerového systému, chyžná v ubytovacom zariadení.

Druh postihnutia zamestnancov na kontrolovaných pracoviskách: v každom prípade ide o **telesné postihnutie** - choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva.

Pri výkone ŠZD sme použili metodický postup na výkon ŠZD, pričom sme zápisnice doplnili aj o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok.

Pracoviská kontrolované v hodnotenom období spĺňali všeobecné požiadavky na pracovisko so zohľadnením zdravotného postihnutia osôb, resp. ich zdravotného obmedzenia.

Na chránených pracoviskách sme nezistili, že by pracovné a technologické postupy predstavovali možné riziko nežiaducich expozícií škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia. V kontrolovaných subjektoch sa nevykonáva riziková práca.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky (napr. vykonané úpravy pracovných podmienok na pracovisku a pod.)
	rozhodnutí	stanov.							
Dunajská Streda	4	11	11	16	21	-	-	-	-

Vysvetlivky:

CHP – chránené pracoviská

ZP – zdravotné postihnutie

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory,
N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

V komentári v texte sú uvedené:

- Vykonávanú činnosť

- Druh (skupiny) postihnutia: Telesné, Duševné, Intelektové alebo Zmyslové postihnutia

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A PREDMETOV BEŽNÉHO UŽÍVANIA

3.1 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

V súlade s usmernením ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami v roku 2016 a harmonogramom cielených sledovaní bolo v mesiacoch február, marec a apríl odobratých z distribučnej siete 7 vzoriek kozmetických výrobkov. Vo februári boli odobraté a v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Bratislave chemicky vyšetrené 3 vzorky krémov na ruky na zistenie obsahu regulovaných látok (konzervačné látky: izopropyl-4-hydroxybenzoát sodná a iné soli, izobutyl-4-hydroxybenzoát sodná a iné soli, fenyl-4-hydroxybenzoát, benzyl-4-hydroxybenzoát, pentyl-4-hydroxybenzoát, 4-chlor-m-krezol, 4-chlor-3,5xylenol, benzalkónium chlorid, bromid, sacharínat+, benzetónium chlorid, triklosan, chlórbutanol, kyselina salicylová a jej soli, kyselina-4-hydroxybenzoová, jej soli a estery, vonné látky: eugenol, izoeugenol, kumarín, bynzyalkohol, benzylbenzoát) a súčasne bolo vykonané ich mikrobiologické vyšetrenie. V marci boli odobraté na laboratórne vyšetrenie v RÚVZ so sídlom v Žiline 2 vzorky výrobkov na sprchovanie na zistenie obsahu regulovaných konzervačných látok (izopropyl-4-hydroxybenzoát sodná a iné soli, izobutyl-4-hydroxybenzoát sodná a iné soli, fenyl-4-hydroxybenzoát, benzyl-4-hydroxybenzoát, pentyl-4-hydroxybenzoát, kyselina-4-hydroxybenzoová a jej soli a estery, kyselina salicylová a jej soli +, kyselina benzoová a benzoan sodný, chlórbutanol), test stability a pH. V mesiaci apríl boli v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Poprade vyšetrené 2 vzorky lakov na nechty na zistenie obsahu regulovaných konzervačných látok (izopropyl-4-hydroxybenzoát sodná a iné soli, izobutyl-4-hydroxybenzoát sodná a iné soli, fenyl-4-hydroxybenzoát, benzyl-4-hydroxybenzoát, pentyl-4-hydroxybenzoát, ostatné soli kyseliny benzoovej a estery kyseliny benzoovej, kyselina 4-hydroxybenzoová a jej soli a estery, kyselina salicylová a jej soli+, chlórbutanol, fenoxyetanol, 1-fenoxypropán-2-ol, formaldehyd). Výsledky kontrol a laboratórnych skúšok boli spracované do systému ICSMS. Pri odberoch vzoriek uvedených výrobkov bola vykonaná kontrola ich označenia a ku každej odobratej vzorke bol vyplnený protokol z hodnotenia označenia. Na základe rapexových hlásení ÚVZ SR bolo vykonaných v distribučnej sieti 76 kontrol.

3.2 Bezpečnosť výrobkov z bambusu

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia a kontrola správneho označovania v súlade s požiadavkami nariadenia EP a Rady č. 1935/2004.

Podľa Plánu úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru orgánov verejného zdravotníctva na rok 2016 a prijatého harmonogramu odberov vzoriek v rámci Trnavského kraja na rok 2016 úloha má byť realizovaná v septembri 2016.

3.3 Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov.

Podľa Plánu úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru orgánov verejného zdravotníctva na rok 2016 a prijatého harmonogramu odberov vzoriek v rámci Trnavského kraja na rok 2016 úloha má byť realizovaná v septembri 2016.

3.6 Monitoring príjmu jódu

Úloha je zameraná na monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prisunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jódovanej kuchynskej soli.

Na zistenie obsahu KJ a KJO₃ v kuchynskej soli bolo v sledovanom období v zariadeniach spoločného stravovania odobratých 12 vzoriek na laboratórne vyšetrenie v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Trnave. Na základe výsledkov laboratórnych rozborov sa obsah KJ a KJO₃, prepočítaný na obsah KJ, v 2 vzorkách pohyboval v rozmedzí 15 – 25 mg/kg, v 10 vzorkách v rozmedzí 25 – 35 mg/kg, pričom priemerný obsah KJ bol 26,84 mg/kg, minimálny obsah 22,40 mg/kg a maximálny obsah 28,80 mg/kg.

3.7 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Cieľom projektu je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospeljej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v roku 2016 sa uskutočňuje u ľahko/stredne pracujúcich žien a mužov v dvoch vekových kategóriách (19 r. – 34 r., 35 r. – 54 r.). Na realizácii projektu sa má zúčastniť 20 klientov, po 5 osôb podľa členenia fyziologických skupín uvedených v Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR. V rámci monitoringu sa dotazníkovou metódou sleduje spotreba vybraných prídavných látok (E 104 chinolínová žltá, E 951 aspartam a E 960 glykozidy steviolu) a laboratórnym vyšetrením ich obsah vo vzorkách vytypovaných potravín.

Každý respondent vyplní 24 hodinový dotazník spotreby potravín, pokrmov a nápojov.

Dotazníkovým spôsobom má byť priebežne sledovaná aj životospráva - stravovacie zvyklosti (frekvencia spotreby vybraných druhov potravín a nápojov) respondentov.

Realizácia projektu a zosumarizovanie výsledkov o predpokladanom množstve skonzumovanej prídavnej látky respondentmi a výsledkov frekvencie spotreby vybraných druhov potravín bude uskutočnená v 2. polroku a tabuľkovo spracované výsledky budú v stanovenom termíne zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

V rámci úlohy v súlade s plánom úradnej kontroly potravín na rok 2016 boli odobraté vzorky potravín (po 1 vzorke) na sledovanie obsahu uvedených prídavných látok v laboratóriu RÚVZ v Trnave (E 104 chinolínová žltá, E 951 aspartam) resp. ÚVZ SR (E 960 glykosidy steviolu).

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Cieľom projektu je dosiahnutie postupného znižovania príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

V rámci úlohy v súlade s plánom úradnej kontroly potravín na rok 2016 boli odobraté 3 vzorky hotových pokrmov (kompletný obed z menu) a 3 vzorky pekárskych výrobkov (2 vzorky chleba a 1 vzorka pečiva) na laboratórnu kontrolu pridanej kuchynskej soli.

Monitorovanie príjmu kuchynskej soli sa uskutočňovalo u ľahko pracujúcich žien a mužov v dvoch vekových kategóriách (19 r. – 35 r., 36 r. – 54 r.). Na realizácii projektu sa zúčastnilo 20 klientov, po 5 osôb podľa členenia fyziologických skupín uvedených v Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR. V rámci monitoringu sa dotazníkovou metódou monitoroval príjem kuchynskej soli a príjem sa porovnal s OVD. Každý respondent vyplnil 24 hodinový dotazník spotreby potravín, pokrmov a nápojov a dotazníkovým spôsobom bola priebežne sledovaná aj životospráva - stravovacie zvyklosti (frekvencia konzumácie potravín s pridanou jedlou soľou) respondentov.

Výsledky monitoringu spotreby kuchynskej soli boli zosumarizované, tabuľkovo spracované, a v stanovenom termíne zaslané na RÚVZ so sídlom v Trnave na ďalšie spracovanie.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia národného akčného plánu prevencie obezity

a) Podpora zdravého štartu do života

Poradenská a konzultačná činnosť pre matky na materskej dovolenke je naplánovaná na druhý polrok.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

V prvom polroku 2016 v školských bufetoch bolo vykonaných 6 kontrol. V rámci štátneho zdravotného dozoru okrem prevádzkovej a osobnej hygieny bol kontrolovaný aj sortiment bufetov. Pri kontrolách bolo zistené, že sortiment bufetov zodpovedá sortimentu, ktorý bol schválený orgánom na ochranu zdravia. V bufetoch pre žiakov je dostupné mlieko a mliečne výrobky, nápoje a prírodné šťavy bez konzervačných prípravkov a so zníženým obsahom cukru. Prevádzkovatelia bufetov ponúkajú aj ovocie a zeleninu v čerstvom stave, celozrnné a cereálne výrobky, ale podľa vyjadrení zamestnancov bufetov žiaci o tieto druhy výrobkov neprejavujú veľký záujem. Zo strany žiakov naďalej pretrváva záujem o sladkosti, slané výrobky a sladené nápoje.

V tomto polroku v školských jedálniach bolo vykonaných 27 kontrol. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že v dvoch školských jedálniach pri ZŠ sa pripravuje a podáva aj desiata pre žiakov.

V rámci programu „Školské ovocie“ boli monitorované vedomosti rodičov detí v dvoch materských a dvoch základných školách (z ktorých jedna bola zapojená a druhá nebola zapojená do programu) o význame konzumácie ovocia a zeleniny cieľom zníženia obezity u detí.

Rodičia vyplnili 87 dotazníkov. Údaje z dotazníkov boli počítačovo spracované a zaslané na ÚVZ SR.

V školských jedálniach nie sú zabezpečené podmienky na prípravu diетnej stravy.

Pitný režim je zabezpečený v predškolských a školských zariadeniach podávaním pitnej vody a výživovo hodnotných nápojov hygienicky vyhovujúcim spôsobom. Pri štátnom zdravotnom dozore sa kontroluje aj pestrosť podávanej stravy. Jedálne lístky sú zostavované podľa predpísaných receptúr, v ktorom sa zohľadňuje ročné obdobie, vek dieťaťa.

V stravovacích zariadeniach sa pripravuje strava podľa materiálo spotrebných noriem a receptúr pre predškolské a školské stravovanie.

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborných zamestnancov školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

V tomto polroku nebolo realizované školenie odborných zamestnancov školského stravovania.

V rámci plnenia „Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025“ bol realizovaný projekt COSI.

V roku 2015 do projektu boli zaradené sedemročné deti z jednej vidieckej základnej školy (ZŠ s VJM Čilizská Radvaň) a z jednej mestskej základnej školy (ZŠ Ármina Vámberyho s VJM Dunajská Streda). Zo súboru 129 detí navštevujúcich 1. a 2. ročník mestskej základnej školy bolo po súhlase rodičov vykonané antropometrické meranie u 42 žiakov. Zo súboru 52 detí navštevujúcich 1. a 2. ročník vidieckej základnej školy bolo po súhlase rodičov vykonané antropometrické meranie u 28 žiakov. Súčasne, pri antropometrickom meraní bol vyplnený so žiakmi zaradenými do projektu „Dotazník pre meranie detí“ a s riaditeľmi škôl „Školský dotazník“. Získané dáta boli počítačovo spracované a podľa metodického usmernenia dňa 31.05.2016 zaslané gestorovi projektu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V 1. polroku 2016 nebol realizovaný projekt.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci plnenia úlohy bol vykonaný zber údajov od 11-14 ročných detí v 1 vidieckej (40 dotazníkov) a v 1 mestskej základnej škole (35 dotazníkov). Údaje boli získané od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Získané údaje boli počítačovo spracované a zaslané dňa 29.06.2016 na ÚVZ SR Bratislava.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Projekt (zber dát) sme realizovali v roku 2015.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2016

Epidemiologickú situáciu v I. polroku 2016 je možné hodnotiť ako priaznivú, hlavne u tých ochorení, u ktorých základom je očkovanie.

Administratívna kontrola povinného očkovania detí v okrese Dunajská Streda sa bude vykonávať v mesiacoch september – október 2016.

Spracovanie a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami na okresnej úrovni sa bude vykonávať v mesiaci november 2016.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním bola vykonaná v prvom polroku.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

V prvom polroku bola vykonaná:

- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením včasnosti a kvality hlásenia prenosných ochorení lekármi 1. kontaktu a mikrobiologickými laboratóriami.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení odborní referenti oddelenia epidemiológie v každom navštívenom ohnisku nákazy (886) vykonávali prevenciu prenosných ochorení

a informovali osoby podozrivé z nákazy o spôsoboch predchádzania vzniku infekčným ochoreniam.

Cieľom predchádzania šírenia ochorení osobám podozrivým z nákazy bol rozhodnutím regionálneho hygienika nariadený lekársky dohľad u svojho zmluvného lekára.

V I. polroku 2016 bol nariadený lekársky dohľad 45 kontaktom s infekčne chorým pacientom.

19 osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti bolo vyradených zo zamestnania 6x formou čerpania dovolenky, 7x formou PN a 6x formou čerpania náhradného voľna do doby dokladovania negatívneho laboratórneho výsledku.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do informačného systému EPIS zo strany laboratórií je na dobrej úrovni, hlásenie prenosných ochorení do informačného systému EPIS využívajú aj niektorí lekári 1. kontaktu

Systém rýchleho varovania sa využíva na hlásenie mimoriadnych situácií, v I. polroku 2016 do systému rýchleho varovania sme hlásili:

1x iné závažné sporadické ochorenia – meningitídy a sepsy - A39.0

1x iné závažné sporadické ochorenia – meningitídy a sepsy – G03

1x iné informácie – A37.0

1x sporadické ochorenia skupiny A – vírusové hepatitídy - B17.1

1x epidémie – A08.1

V skupine črevných infekcií bola hlásená epidémia hnačky zo Zariadenia pre seniorov v obci Vojka nad Dunajom. Ochorenia hlásila lekárka zariadenia 29.6.2016. V čase od 26.6.2016 do 30.6.2016 ochorelo 30 osôb (29 klientov a 1 zamestnanec). Celkový počet exponovaných osôb : 62 (40 klientov a 22 zamestnancov). Dňa 29.6. 2016 bolo vykonané miestne šetrenie a ŠZD v spolupráci s oddelením hygieny výživy. Boli odobraté vzorky stravy na vyšetrenie a nariadený odber TR na kultivačné vyšetrenie a odber stolice na virologické vyšetrenie u klientov a zamestnancov zariadenia. Kultivačne bola dokázaná zo stolice prítomnosť vírusu Norwalk.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V sledovanom období bolo hlásených 65 nozokomiálnych nákaz. Najviac ochorení bolo hlásených z chirurgického oddelenia (22), z geriatrického oddelenia (13) a z novorodeneckého oddelenia (10).

Výskyt nozokomiálnych nákaz za rok 2016 sa bude porovnávať s výskytom za rok 2015 a za posledných 5 rokov koncom roka 2016.

Štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach v I. polroku sa vykonalo 4x, 2x boli nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

V rámci kampane „Clean Care Is Safer Care“ sme odobrali 60 sterov z rúk zdravotníckych zamestnancov a pripravili sme informačný materiál pre zdravotníkov a pre laickú verejnosť.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

V prvom polroku sme vykonali školenie o postupoch v prípade mimoriadnych epidemiologických situácií pre lekárov prvého kontaktu a pre vedúcich lekárov oddelení NsP Dunajská Streda.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Podľa harmonogramu virologického laboratória ÚVZ SR boli vykonané odbery vzoriek odpadových vôd z kanalizácie mesta Dunajská Streda, ÚPZC Medveďov, ZT Rohovce a UT Gabčíkovo. Vzorky vôd sa vyšetrili na zistenie prítomnosti divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov z osobitným zreteľom na sledovanie VDPV (Vaccine - derived polioviruses) a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí.

V I. polroku 2016 bolo odobratých 16 vzoriek s negatívnym výsledkom vyšetrenia

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Projekt HIV/AIDS bude realizovaný v mesiaci september 2016.

6.8 Poradne očkovania

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochorení je zabezpečené konzultačnou a poradenskou činnosťou s cieľom zvýšiť povedomie o dôležitosti očkovania. Osobné konzultácie a telefonické poradenstvo sme vybavovali podľa potreby, v počte 40x.

V rámci EIW - 2016 sme pripravili informačný materiál a letáky s tematikou „Vyplňme medzeru v imunizácii“, ktoré sme rozdávali v zdravotníckych zariadeniach a základných školách okresu.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

V súlade s pilotným projektom „Očkovanie hrou“ sme zabezpečili edukáciu žiakov 3. ročníkov stredných škôl v okrese Dunajská Streda. Na projekte sa zúčastnili študenti Gymnázia Imre Madácha s VJM v Šamoríne, študenti Športového gymnázia s VJM v Dunajskej Strede a študenti Strednej odbornej školy rozvoja vidieka s VJM v Dunajskej Strede v počte 67.

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉHO CENTRA

9.1. Národný program podpory zdravia

1. Zabezpečiť plnenie projektov Národného programu podpory zdravia na všetkých úrovniach spoločnosti na roky 2014 – 2018

1)A) Výživa a stravovacie zvyklosti

Výchova a edukácia obyvateľov na zlepšenie stravovacích návykov bola zameraná na zamestnancov podnikov a úradov, na obyvateľov obcí a na deti a mládež. Aktivity realizujeme prostredníctvom poradne zdravej výživy a mobilnej poradne.

V poradni zdravej výživy bolo za I. polrok 2016 vyšetrených 40 osôb a mobilnou poradňou 184 osôb. 6 novo vyšetreným osobám u ktorých bolo stanovené riziko kardiovaskulárneho ochorenia a bolo vykonané odborné poradenstvo. Pre diabetikov bola zabezpečená edukácia, zameraná na zmeny vo výžive a v životnom štýle. Edukovaných bolo 37 osôb. Meranie

krvného tlaku sa počas I. polroka uskutočnilo 265 krát. Hypertenzia I.,II. a III. stupňa bola zistená u 14 osôb.

Z príležitosti Svetového dňa zdravia, témou ktorého bolo „Diabetes“, sa uskutočnili aktivity, ktoré prebiehali počas celého mesiaca apríl a boli zamerané hlavne na populáciu v produktívnom veku.

V priebehu mesiaca bolo pracovníčkou poradne edukovaných 10 diabetikov.

Akcia – „Deň zdravia“ sa uskutočnila na Základnej škole na Jilemnického ulici v Dunajskej Strede, na Spojenej strednej odbornej škole a ŠZŠ v Dunajskej Strede. 71 zamestnancom škôl bolo vykonané biochemické vyšetrenie z kapilárnej krvi na cholesterol, glukózu a meranie tlaku krvi. Každému klientovi so zvýšenými hodnotami bolo poskytnuté odborné poradenstvo a doporučené kontrolné vyšetrenie v poradni zdravej výživy.

Na oddelení podpory zdravia sa dňa 25.04.2016 uskutočnil „Deň otvorených dverí“ počas ktorého bolo zabezpečené meranie tlaku krvi a beseda o zdravom životnom štýle. Zúčastnilo sa 17 osôb.

Monitoring k programu „Školské ovocie“ na školský rok 2015- 2016 prebiehal vo vybraných materských a základných školách v okrese. Bolo vyplnených 87 dotazníkov, ktoré boli následne zadané do programu a zaslané na ÚVZ SR.

V spolupráci s Vitalitou n.o. Lehnice sa uskutočnil Deň zdravia. 35 osobám bolo vykonané preventívne biochemické vyšetrenie, meranie TK a poskytnuté odborné poradenstvo. Deň zdravia bol spropagovaný v týždenníku Csallóköz –Žitný ostrov.

2)B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Aktivity na úseku výchovy obyvateľstva okresu boli zamerané hlavne na propagáciu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy, na znižovanie nadhmotnosti a správnu výživu.

Odborné poradenstvo v tejto problematike bolo poskytnuté 41 klientom.

Informácie o akciách a o činnosti oddelenia sme zabezpečili prostredníctvom regionálneho týždenníka Žitný Ostrov, Parameter, webovej stránky RÚVZ DS, letákov a na paneli vo vstupnej hale úradu.

3)C) Tabak, alkohol, drogy

Zvyšovanie informovanosti obyvateľstva o negatívnom dopade užívania návykových látok na zdravie sa uskutočnilo hlavne cestou poradne prevencie protidrogovej závislosti do ktorej je začlenená poradňa prevencie a odvykania fajčenia. Prevencia bola zameraná hlavne na žiakov základných škôl a bola zabezpečená premietaním zdravotno-výchovných videofilmov priamo na školách. Na akcii sa zúčastnilo 31 žiakov.

Prostredníctvom poradne zdravia sme sa zapojili do projektu GYTS -Svetovej zdravotníckej organizácie. Zamerala sa na monitorovanie užívania tabaku, ako aj na odraz opatrení kontroly tabaku u vybranej cieľovej skupiny populácie, ktorou bola mládež vo veku 13-15 rokov. Sledovanie sa zameralo aj na postoj mládeže k pasívnemu fajčeniu doma a mimo domova ako aj na dostupnosť informácií o tabaku a odvykaní od fajčenia. Do projektu boli zapojení žiaci 8 ročného Gymnázia v Dunajskej Strede v počte 22 žiakov.

Akcie „Beh proti drogám“ v Dunajskej Strede sa zúčastnilo 58 osôb.

4)D) Zdravé pracovné a životné podmienky

V poradni ochrany a podpory zdravia pri práci bolo klientom za prvý polrok 2016 podaných 72 informácií e-mailom, telefonicky a osobne.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Sledovanie zdravotného uvedomenia a správania sa obyvateľov SR sa realizovalo dotazníkovým prieskumom v okrese Dunajská Streda u 104 náhodne vybraných respondentov. Dotazníky sa toho času zadávajú do programu a budú zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

9.2. Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 -2025

V rámci aktivít poradne optimalizácie pohybovej aktivity a poradne detí a mládeže bola venovaná osobitná pozornosť k prevencii nadváhy a obezity. Kondičného cvičenia sa zúčastnilo 41 novoevidovaných osôb, ktorí opakovane uskutočnili 595 cvičení.

Pre žiakov základných a stredných škôl sa usporiadal „Týždeň zdravia na škole“. Akcie sa zúčastnilo 31 žiakov.

Z príležitosti „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu 2016“, sme organizovali týždennú akciu, ktorej sa zúčastnilo 20 osôb. Z toho vo veku 50+ bolo 14 osôb.

O zdravom životnom štýle a prevencii nadváhy a obezity sa môžu obyvatelia okresu informovať osobne, prostredníctvom telefónnej linky, alebo e-mailom. Podľa požiadaviek občanov im bol poskytnutý edukačný materiál.

Dňa 05.05.2016 pracovníčka poradne uskutočnila v priestoroch OPZaPC beseda na tému „Prečo je dôležité hýbať sa“, na ktorej sa zúčastnilo 18 osôb.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Tento rok sa súťaž neorganizovala.

9.5. Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí sa uskutočňujú prostredníctvom poradní zdravia. Obyvatelia v poproduktívnom veku pravidelne navštevujú poradňu optimalizácie pohybovej aktivity, a poradňu zdravej výživy. Poskytujeme im odborné poradenstvo a edukačný materiál, zamerané na zlepšenie kvality ich života tak, aby sa upevnila ich fyzická a duševná pohoda.

Poradňu optimalizácie pohybovej aktivity navštívilo 16, poradňu zdravej výživy 28, poradňu nefarmakologického ovplyvňovania TK 136 a poradňu ochrany a podpory zdravia pri práci 71 občanov v poproduktívnom veku.

Preventívne vyšetrenie mobilnou poradňou na cholesterol, glukózu, meranie tlaku krvi a odborné poradenstvo sa uskutočňujú v spolupráci s obcami, klubom a domovmi dôchodcov.

Aktivity v rámci celosvetovej akcie „*Týždňa mozgu*“ sa realizovali v spolupráci s Alzheimerovou spoločnosťou a boli zamerané aj na seniorov v domovoch a kluboch dôchodcov.

V Domove dôchodcov v Dunajskej Strede uskutočnila pracovníčka poradne prednášku na tému: „Ako precvičovať mozog v každom veku“, ktorej sa zúčastnilo 31 seniorov. Seniorom bolo poskytnuté preventívne vyšetrenia mobilnou poradňou na cholesterol, glukózu, meranie tlaku krvi, odborné poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál.

9.7 CINDI program SR

Stratégia zdravotno-výchovných aktivít v rámci programu je rozpracovaná v „Intervenčnom programe podpory zdravia a primárnej prevencie neinfekčných ochorení v okrese Dunajská Streda“. V rámci tohto programu sú v databáze údaje o zdravotnom stave občanov okresu Dunajská streda. Úlohy sa plnia v poradni zdravej výživy, v poradni podpory psychického zdravia, v poradni optimalizácie pohybovej aktivity, v poradni detí a mládeže, v poradni protidrogovej závislosti, a v poradni nefarmakologického ovplyvnenia TK.

Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na:

- zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva okresu Dunajská Streda
- zamedzenie zvyšovaniu počtu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä počtu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres
- intervenciou a v optimalizácii rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov, pôsobením na klientov prostredníctvom poradni zdravia a výjazdových akcií poradni zdravia
- integráciou aktivít s inštitúciami podporujúcimi zdravie, (Slovenský červený kríž, nemocnice a obecné úrady)

Zvýšená pozornosť bola venovaná prevencii kardiovaskulárnych ochorení, presadzovaniu zásad správnej životosprávy a prevencii behaviorálnych rizík.

Z príležitosti Svetového dňa zdravia, témou ktorého bolo „Diabetes“, sa uskutočnili aktivity, ktoré prebiehali počas celého mesiaca apríl a boli zamerané hlavne na populáciu v produktívnom veku.

V priebehu mesiaca bolo pracovníčkou poradne edukovaných 10 diabetikov.

Akcia „Deň zdravia“ sa uskutočnila na Základnej škole na Jilemnického ulici v Dunajskej Strede a na Spojenej strednej odbornej škole v Dunajskej Strede. 52 zamestnancom týchto škôl bolo vykonané biochemické vyšetrenie z kapilárnej krvi na cholesterol, glukózu a meranie tlaku krvi. Každému klientovi so zvýšenými hodnotami bolo poskytnuté odborné poradenstvo.

Na oddelení podpory zdravia sa dňa 25.04.2016 uskutočnil „Deň otvorených dverí“ počas ktorého bolo zabezpečené meranie tlaku krvi a beseda o zdravom životnom štýle. Zúčastnilo sa 17 osôb.

Pre 15 nezamestnaných, ktorí absolvovali kurz prvej pomoci prostredníctvom SČK v Dunajskej Strede boli vykonané biochemické merania z kapilárnej krvi na cholesterol a glukózu. Všetkým bol odmeraný tlak krvi a poskytnuté odborné poradenstvo so zdravotno-výchovným materiálom.

Za I. polrok bolo mobilnou poradňou uskutočnených 7 výjazdov. Vyšetrených bolo 184 osôb, ktorým bol odmeraný aj tlak krvi.

V TZS je evidovaných 10 476 občanov okresu Dunajská Streda.

9.8 Akčný plán realizácie národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 - 2016

Spolupráca so školami podporujúce zdravie sa realizuje cestou poradne detí a mládeže, a poradňou prevencie protidrogovej závislosti. Podľa požiadaviek škôl sú pre žiakov materských, základných a stredných škôl zabezpečené prednášky a besedy spojené s premietaním videofilmov s tematikou drogovej závislosti.

RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede – Oddelenie podpory zdravia a poradenské centrum v spolupráci s Mestom Dunajská Streda a Marathon Clubom Žitný ostrov v Dunajskej Strede organizovalo pre obyvateľov okresu „BEH PROTI DROGÁM“.

Akcia bola bezplatná a konala sa dňa 14.05.2016 v Parku voľného času v Dunajskej Strede.

Prezentácia účastníkov bola v mestskej športovej hale v Dunajskej Strede.

Behu sa zúčastnili všetky vekové kategórie – deti, mládež, dospelí, seniori, každý, kto chcel urobiť niečo pre svoje zdravie. Počet účastníkov bol 58. Každý účastník bol odmenený medailou, diplomom a vecnými darmi, ktoré poskytli na akciu sponzori (Mesto Dunajská Streda, Marathon klub Žitný ostrov, C-Product s.r.o. a H.Konzum s.r.o.).

RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede poskytlo meranie krvného tlaku pre všetkých účastníkov behu. Propagácia behu a Svetového dňa sa uskutočnila prostredníctvom letákov a plagátov, cez webovú stránku úradu a informáciami umiestnenými na paneli vo vestibule úradu.

DSTV - mestská televízia odvysielala reportáž s účastníkmi behu, informáciu o priebehu akcie uverejnil aj Dunajskostredský hlásnik.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Galante**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1

Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Na vypracovávaní aktualizovaného dokumentu NEHAP IV. sa naše oddelenie priamo nepodieľa, avšak sleduje niektoré zložky životného prostredia, ako je pitná voda, voda na kúpanie, ktoré môžu súvisieť so zlepšením zdravotného stavu obyvateľstva.

V oblasti pitnej vody sledujeme zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a monitorujeme kvalitu pitnej vody vo verejných vodovodoch. V rámci monitoringu bolo v prvom polroku 2016 odobratých spolu 43 vzoriek pitných vôd, v rámci ŠZD to bolo 7 vzoriek pitných vôd. V rámci svetového dňa vody pracovníci oddelenia poskytovali odborné konzultácie a poradenstvo pre záujemcov – bolo poskytnutých 50 konzultácií a bolo vyšetrených spolu 65 vzoriek vôd.

Kvalita vody na kúpalisku sa sleduje na umelých kúpaliskách, a to v 7 zariadeniach s celoročnou prevádzkou a v troch zariadeniach so sezónnou prevádzkou. V prvom polroku bola kvalita vody na kúpalisku kontrolovaná v štyroch zariadeniach a spolu bolo odobratých 8 vzoriek vôd na kúpalisku na vyšetrenie mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľov, z toho 2 vzorky vody boli opakovane odobrané na vyšetrenie biologických ukazovateľov. V rámci letnej sezóny 2016 boli z dvoch prírodných lokalít, ktoré sa využívajú počas letnej sezóny na neorganizovanú rekreáciu, odobrané vzorky vody.

1.2

Protokol o vode a zdraví plnenie národných cieľov

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

1.3

Ľudský biomonitring – sledovanie záťažovej skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Do plnenia tejto úlohy zatiaľ nie sme zapojení, plnenie na základe usmernenia gestora.

1.4

Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie tejto úlohy zabezpečovalo v r. 2014-2015 oddelenie hygieny detí a mládeže.

1.5

Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Do plnenia tejto úlohy sa zapojíme podľa usmernenia gestora, za okres Galanta boli do mapovania zaradené vodné zdroje Jelka.

1.6

Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc vo vonkajšom ovzduší

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

***Spolupráca s odborom Objektivizácia faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF)
pri plnení úloh:***

7.11

Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí

V spolupráci s RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sme v tomto roku pokračovali v odberoch vzoriek prachu z matracov postelí, vzorky boli odobrané v jednom ubytovacom zariadení, spolu odobraných 9 vzoriek prachu. Vyšetrenie vzoriek prachu je zamerané na zistenie účinnosti vykonaných opatrení na elimináciu prachu a alergénov roztočov v matracoch.

7.14

Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách

Na základe spolupráce s RÚVZ so sídlom v Trnave sú plánované odbery vzoriek vôd na kúpanie z umelých kúpalísk (otvorené, kryté) v okrese Galanta do konca roka 2016 na stanovenie TOC – odber sa realizuje podľa požiadaviek RÚVZ so sídlom v Trnave.

2 ODD. PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1

Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Priebežne sa prehodnocujú vyhlásené rizikové práce a po vydaní rozhodnutí sa vyžaduje dôsledné plnenie povinností zamestnávateľa na vykonanie nápravných opatrení na znížovanie expozície rizikovým faktorom.

Evidencia rizikových prác za okres je vedená v ASTR, databáza sa aktualizuje priebežne.

Prehodnotenie vydaných rozhodnutí o rizikovej práci sa realizuje v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z výstupu úlohy:

- návrh na vyhlásenie, resp. prehodnotenie rizikových prác sa prejednáva so štatutárnym zástupcom organizácie, za prítomnosti zástupcu zamestnancov za bezpečnosť pri práci, niekedy aj za prítomnosti PZS
- vyžaduje sa aktuálne kvantitatívne a kvalitatívne zisťovanie škodlivých faktorov vyskytujúcich sa v hodnotenom pracovnom prostredí, posudok o riziku a prevádzkový poriadok
- kontroluje sa plnenie nápravných opatrení (plán riadenia rizík) prijatých na ochranu zdravia zamestnancov a v prípade ich neplnenia sa vyvodí sankčné opatrenia
- vyžaduje sa návrh opatrení na zníženie vystavenia pracovníkov rizikovým faktorom
- vyžaduje sa primeraný zdravotný dohľad so zreteľom na rizikový faktor, evidencia pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
- v prípade zrušených rizikových prác je zamestnávateľ upozornený na výstupné lekárske prehliadky a povinnosti súvisiace s uchovávaním posudkov o zdravotnej spôsobilosti na prácu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 20 rokov od skončenia práce.

V rámci cieleného štátneho zdravotného dozoru bolo v prvom polroku 2016 vykonaných 10 previerok rizikových pracovísk zameraných na kontrolu plnenia nápravných opatrení. Na základe zistených zmien, vzniku nových prevádzok a objektivizácie rizikových

faktorov bolo vydaných 10 rozhodnutí o určení, resp. prehodnotení rizikových prác. Súčasťou návrhov boli aj posudky o riziku a prevádzkové poriadky.

Individuálne i skupinové poradenstvo v oblastiach súvisiacich so zabezpečením ochrany zdravia pri práci sa v prípade záujmu zabezpečuje hlavne individuálnou konzultáciou a poradenstvom pri vzniku nových prevádzok už počas projektovej prípravy a taktiež v priebehu výkonu štátneho zdravotného dozoru so zreteľom na faktory pracovného prostredia.

2.1.2

Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí

Pracovníci odd. PPLaT pri previerkach v prevádzkach s výskytom chemických látok zabezpečujú poradenstvo a konzultácie o aktuálnej chemickej legislatíve, o povinnostiach ohľadne evidencie, označovania, Karty bezpečnostných údajov, klasifikácie a toxikologickej charakteristike používaného chemického prípravku. V prípade rozporov s požiadavkami Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) boli prevádzkovatelia na tieto skutočnosti zakaždým upozorňovaní. Tieto povinnosti sa vyžadujú aj pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, posudkoch o riziku a návrhoch na vyhlásenie rizikových prác s rizikovým faktorom chemických látok.

Cielene sa pri ŠZD kontroluje zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečuje sa poradenstvo a konzultácie o zmenách v chemickej legislatíve, o povinnostiach ohľadne evidencie, označovania, klasifikácie a toxikologickej charakteristike používaného chemického prípravku.

Boli vykonané 4 previerky v prevádzkach s výskytom chemických látok, použitie toxických a veľmi toxických látok a zmesí nebolo zistené.

2.1.3

Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Bolo vydaných 13 rozhodnutí - súhlasy na manipuláciu s materiálom, obsahujúcim azbest pri búracích prácach. V troch prípadoch sa jednalo o odstraňovanie AZC rúr v interiéri bytového domu a v desiatich prípadoch sa jednalo o likvidáciu AZC krytiny v exteriéri. Kontrolou bolo zistené, že nariadené opatrenia na ochranu zamestnancov a obyvateľov boli dodržané.

2.1.4

Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prevádzkach, ktorých predmetom činnosti je montáž, skladanie a balenie výrobkov pre elektrotechnický a automobilový priemysel je práca vykonávaná vo väčšine prípadov v stoji so zapojením oboch horných končatín. V týchto prípadoch sa rieši možnosť úpravy miesta výkonu práce, primeraná pracovná poloha, organizácia práce a režim práce a odpočinku, tak, aby boli v súlade s legislatívnymi požiadavkami vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Riešenie v týchto prípadoch je problematické, nakoľko sa jedná o zahraničné (kórejské) spoločnosti, ktoré sú zamerané na objem produkcie.

Tento polrok nebolo riešené podozrenie na možný vznik choroby z povolania v súvislosti s výkonom práce z DNJZ.

2.2.

Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1

Zdravé pracoviská

Je snahou pracovníkov RÚVZ Galanta, odd. PPLaT aktívne propagovať projekt zdravé pracoviská na odbornej i verejnej úrovni a poskytovať odborné poradenstvo v oblasti zavádzania programov na redukciu a prevenciu neprítomnosti zamestnancov v práci z dôvodu ochorení súvisiacich s prácou.

2.2.2

Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Na základe dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci, budú realizované s IP TT dve spoločné previerky na jeseň 2016.

2.5

Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V spolupráci s ÚPSVaR v Galante sa každoročne poskytuje aktualizovaný zoznam s priznaným štatútom chránených dielní a pracovísk. Evidencie rozhodnutí a stanovísk, ktoré boli vydané RÚVZ k zriadeniu prevádzky s chráneným pracovným miestom sa zosúladujú s týmto zoznamom. V najväčšej miere sú zastúpené hlavne kozmetické salóny s masérskymi službami, účtovníctvo, výroba reklamných predmetov, šitie pracovných odevov, tlačenie a obáľkovanie návodov na použitie, skladanie reklamných letákov apod.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 16 prevádzkach, z ktorých 5 bolo jestvujúcich a 11 nových, resp. rozšírených. V 2 prevádzkach sme spolupracovali s oddelením HŽPaZ a s HV. Dotazníky informovanosti zamestnancov neboli použité, nakoľko v kontrolovaných prevádzkach sa nevyskytovali hodnotené faktory. Na základe ŠZD bolo zistené, že pracovné podmienky boli prispôbené so zreteľom na zdravotné obmedzenie zamestnancov, ktorí si časové rozloženie a pracovné tempo môžu prispôbiť podľa zdravotného stavu. Nápravné opatrenia nebolo nutné nariadiť ani v jednej prevádzke. Prevádzkovatelia boli upozornení, že v prípade zmeny pracovníka na chránenom pracovnom mieste je nutné zohľadniť zdravotné obmedzenie nového pracovníka a v prípade potreby pracovné podmienky prispôbiť. Oznamovaciu povinnosť si väčšina zamestnávateľov plní.

Vyhodnotenie úlohy

ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky (napr. vykonané úpravy pracovných podmienok na pracovisku a pod.)
	rozhodnutí	stanov.							
Galanta	2	7	11 nových +5 jestvujúcich	16	13 na nových a 16 jestvujúcich	0			

V 2 prípadoch sme sa spolupodieľali na vydaní rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky s odd. HŽPaZ a HV.

ZP: 23 T, 2 D, 4 Z

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1

Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Cieľ:

1. kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“

V rámci ŠZD nad kozmetickými výrobkami sa pravidelne vykonáva kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, ako aj kontrola označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia.

V I. polroku 2016 pracovníci oddelenia

- vykonali preventívny zdravotný dozor u výrobcu, ktorý plánuje zahájenie výroby čistiacich prostriedkov a kozmetických prípravkov,
- za účelom laboratórnej analýzy odobrali na vyšetrenie 7 kusov kozmetických výrobkov (6 podľa harmonogramu na rok 2016, 1 na základe podnetu)
- na základe 11 hlásení zo systému RAPEX vykonali 80 kontrol zameraných na výskyt nebezpečných výrobkov na trhu. Prítomnosť inkriminovaných nebezpečných výrobkov nebola zistená.

3.2

Bezpečnosť výrobkov z bambusu

RÚVZ so sídlom v Galante nie je riešiteľským pracoviskom.

3.3

Problematika platifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov.

V mesiaci apríl sa z distribučnej siete mesta Galanta za účelom stanovenia plastifikátorov: estery kyseliny ftalovej, ESBO realizoval odber fľaš na uchovávanie potravín s plastovým tesnením, a to koreničky zo skla s plastovým tesnením. Zároveň bola vykonaná kontrola skladovania, označovania a dokumentácie v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/590/EHS a 89/109/EHS.

3.4

Prehľad 5-ročného výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami v SR a EÚ

Cieľom je poskytnutie prehľadu výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami dovážaných z Číny a Honkongu za obdobie 2011 – 2016. Úradné kontroly boli realizované podľa samostatného metodického pokynu. Ku každej

odobratej vzorke bol vyplnený záznam o úradnej kontrole. Zároveň sa s odbermi vzoriek vykonávali aj inšpekcie.

V roku 2012 v rámci kontroly dovozu polyamidových a melamínových plastových kuchynských potrieb pochádzajúcich z Číny a z Honkongu sa na vyšetrenie primárnych aromatických amínov odobralo 12 setov (z množstva 9360 ks) „Utensilbundle“ – kuchynského riadu z polyamidu zo centrálného skladu DC2 – DHL Logistic Tesco Gáň.

V záujme ochrany zdravia spotrebiteľov z dôvodu vysokého výskytu varovaní v RASFF týkajúcich sa materiálov určených na styk s potravinami dovážaných z Číny a Hongkongu, z ktorých sa do potravín uvoľňujú také množstvá chemických látok, ktoré nie sú v súlade s právnymi predpismi Únie, prijala Komisia nariadenie (EÚ) č. 284/2011, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky a podrobné postupy dovozu polyamidových a melamínových plastových kuchynských potrieb pochádzajúcich alebo odosielaných z Čínskej ľudovej republiky a z čínskej osobitnej administratívnej oblasti Honkong.

Na základe plnenia príslušného nariadenia boli v marci 2014 pracovníci RÚVZ so sídlom v Galante poverení RÚVZ so sídlom v Poprade vykonať kontrolu totožnosti a fyzickú kontrolu pozastavenej zásielky z Čínskej ľudovej republiky. V spolupráci so zástupcom colného úradu mesta Galanta bol realizovaný odber 2 vzoriek (nylonová stierka a nylonová naberačka s otvormi), ktoré boli zaslané do Národného referenčného centra pre obalové materiály a predmety bežného používania v Poprade, za účelom identifikácie typu polyméru a možnosti uvoľňovania primárnych aromatických amínov z predmetných výrobkov.

V novembri 2015 pracovníci RÚVZ so sídlom v Galante poverení RÚVZ so sídlom v Poprade vykonať kontrolu totožnosti a fyzickú kontrolu 2 pozastavených zásielok z Čínskej ľudovej republiky, umiestnených v dočasnom sklade DHL v Gáni. Odobraté vzorky (spolu 48 ks polyamidových kuchynských potrieb – naberačky, obracačky), boli vyšetrené v Národnom referenčnom centre pre obalové materiály a predmety bežného používania v Poprade, za účelom identifikácie typu polyméru a možnosti uvoľňovania primárnych aromatických amínov z predmetných výrobkov. Testované vzorky boli v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a zásielky boli prepustené do voľného obehu.

3.5

Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom úlohy je prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Gestorom a riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.6

Monitoring príjmu jódu

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva Programového vyhlásenia vlády na rok 2012-2016 v oblasti aktualizovaného programu ozdravenia výživy obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu.

Úloha sa realizovala v mesiacoch marec až apríl, pričom pozostávala z dvoch etáp. Súčasťou prvej etapy bol odber 3 vzoriek pokrmov (menu) a 3 vzoriek pekárskych výrobkov zo zariadení spoločného stravovania (ZSS vyvarujúce otvoreného typu, ZSS uzatvoreného typu, nemocničná kuchyňa) za účelom dodržania platnej legislatívy pre obsah soli v pokrmoch a potravinách. Na základe zistených výsledkov 2 vzorky nevyhovovali výnosu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 20. marca 2015 č. S08975-OL-2014, ktorým sa ustanovujú požiadavky na jedlú soľ v potravinách a prevádzkovatelia boli

upozornení na dodržiavanie receptúry. Druhá etapa prebiehala na vzorke 20 respondentov (10 žien a 10 mužov vo vekovej kategórii 19-35 rokov a 35-62 rokov s rovnakým zastúpením u oboch pohlaví), u ktorých sa na základe 24 hodinového dotazníka spotreby potravín, pokrmov a nápojov sledoval príjem soli v súlade s novelizovanými odporučenými výživovými dávkami pre obyvateľstvo afrekvencia konzumácie vytypovaných potravín s pridaným obsahom soli. Na základe spracovania výsledkov dotazníka v programe ALIMENTA bolo zistené, že až u 16 respondentov (z toho u všetkých mužov) prekročoval príjem soli v prijatých potravinách odporúčanú výživovú dávku.

3.7

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Cieľom monitoringu je zistiť úroveň spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj populácie a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). V mesiaci marec sa na laboratórne vyšetrenie odobrala 1 vzorka za účelom stanovenia glykosidusteviolu v potravinách.

3.8

Monitoring príjmu kuchynskej soli

V prvom polroku 2016 bol z 12 vyvarujúcich zariadeniach spoločného stravovania zrealizovaný odber 13 vzoriek soli za účelom laboratórnych analýz zameraných na obsah KJ/KJO₃ a feroxyanidu draselného. Najvyššia hodnota KJ/KJO₃ bola 33,85 mg/kg, najnižšia 21,25 mg/kg. Najvyššia hodnota feroxyanidu draselného bola 11,50 mg/kg a najnižšia 1,31 mg/kg. Na základe výsledkov laboratórnych vyšetrení všetkých 13 vzoriek vyhovovalo (15 – 35 mg/kg).

Laboratórne výsledky vzoriek solí odobraných počas celého roka budú spracované v programe excel a v mesiaci december budú zaslané na RÚVZ so sídlom v Trnave za účelom vyhodnotenia v rámci kraja.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1

Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025

V rámci Národného akčného plánu v prevencii obezity na r. 2015-2025 bola zrealizovaná v období od 16.11. do 15.12.2015 pilotná štúdia projektu COSI, ktorej gestorom je Ministerstvo zdravotníctva SR. Projekt bol zameraný na antropometrické merania detí vo veku 7-7,99 roka na vybraných ZŠ v okrese. Do realizácie boli vybrané 3 základné školy (1 mestská -ZŠ Komenského Sereď a 2 vidiecke -ZŠ Šoporňa a ZŠ Šintava) s celkovým súborom 80 detí. Sledované údaje - hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov boli zaznamenané do dotazníka žiaka. Súčasťou úlohy bol aj dotazník o škole.

V mesiaci apríl 2016 boli získané údaje nahodené do e-masky WHO a 17.06.2016 boli vyplnené dotazníky so súhlasmi rodičov zaslané koordinátorovi projektu.

4.2

Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Úloha sa k 30.06.2016 nerealizovala.

4.3

Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku

Úlohu plánuje oddelenie zrealizovať v mesiaci september-október 2016.

4.4

Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Úloha sa k 30.06.2016 nerealizovala.

Spolupráca s oddelením epidemiológie pri plnení úloh:

6.7

Prevenca HIV/AIDS

Oddelenie aktívne spolupracovalo pri realizácii projektu primárnej prevencie „Hrou proti AIDS“, organizovaného na 2 ZŠ (65 žiakov 8.a 9.roč.) a 2 SŠ (61 žiakov 1.roč.) v okrese Galanta, netradičnou formou – interaktívna hra, pri ktorej žiaci získavajú základné informácie o HIV/AIDS, formách prenosu, a ako sa proti nemu chrániť.

6.9

Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Oddelenie sa podieľalo len na organizačnom zabezpečení úlohy a na výbere škôl (3 SŠ v okrese Galanta). Na samotnej realizácii projektu „Očkovanie hrou“ sa podieľalo oddelenie epidemiológie.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1

Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Analýza plnenia imunizačného programu bola vypracovaná v rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2015. Pravidelne informujeme odbornú verejnosť o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín formou príloh k mesačným hláseniam pre očkujúcich lekárov a elektronickou poštou. Všeobecným lekárom pre deti, dorast a dospelých sme zaslali očkovací kalendár na rok 2016.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v dňoch 24.4.-30.4.2016 sme distribuovali do všetkých 22 ambulancií pre deti a dorast v okrese Galanta, ako aj na detské oddelenie NsP Sv. Lukáša Galanta, a.s. farebné výťažky (kartičky) o prehľade povinného a odporúčaného očkovania v SR na rok 2016. Informácie o EIW boli zverejnené pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť na internetovej stránke RÚVZ a na nástennom paneli RÚVZ Galanta. V rámci vakačnej poradne bola pre laickú verejnosť poskytnutá 35x osobná, 42x telefonická a 1x písomná konzultácia. Problematika očkovania bola zaradená aj do náplne školenia pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti.

6.2

Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2016 sme vypracovali výročnú správu oddelenia epidemiológie za okres Galanta za rok 2015.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, mesačné a štvrtročné analýzy nozokomiálnych nákaz. Súčasťou mesačných analýz boli aj informácie pre očkujúcich lekárov o aktuálnej epidemiologickej situácii u nás a vo svete.

Epidemiologická situácia vo výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení bola mimoriadne priaznivá. V záujme prerušenia šírenia procesu nákazy ako i možných komplikácií u chorých v kolektívnych zariadeniach bol prerušený vyučovací proces v 14 MŠ, 10 ZŠ a 2 SŠ. Boli hlásené 3 ochorenia na chrípku u dospelých osôb vyvolané vírusom chrípky B.

Zaznamenali sme 3 ochorenia na nešpecifikovanú vírusovú meningitídu, z toho 2x u dospelých osôb a 1x u žiaka ZŠ.

Z ochorení preventabilných očkovaním boli hlásené 4 sporadické ochorenia dianostikované ako divý kašeľ vyvolaný Bordetellou pertussis, z toho 1x u očkovaného študenta SŠ, 2x u očkovaných dospelých osôb a 1x pre kontraindikáciu neočkovaného študenta SŠ. Hlásilo sa 1 ochorenie na parotitídu u očkovaného dospelého muža.

V rámci sledovania exantémových ochorení bolo hlásených 530 ochorení na varicellu, 13 ochorení na šarlach, 2 ochorenia na šiestu chorobu, 14 ochorení na piatu chorobu a 1 ochorenie na enterovírusovú vezikulárnu stomatitídu s exantémom.

Bolo hlásené 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typu B, 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typu E, 7 bezpríznakových nosičstiev HCV a 2 nosičstvá HBV. Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované. Boli vydané 2 rozhodnutia pre osoby v kontakte s chorým na VHB, 5 rozhodnutí pre osoby v kontakte s chorými na VHE (z toho 2 osoby boli v kontakte s chorými z iných okresov) a 1 rozhodnutie pre osobu v kontakte s chorým na VHA z iného okresu.

V prvom polroku 2016 bolo hlásených 55 manifestných ochorení na salmonelózu a 1 mimočrevná lokalizácia salmonelózy. Zaznamenali sme 3 rodinné výskyty, z toho 1x po 2 ochorenia (predpokladaný faktor prenosu nákazy vajcia z obchodnej siete), 1x po 3 ochorenia (predpokladaný faktor prenosu nákazy zmiešaná strava) a 1x po 4 ochorenia (predpokladaný faktor prenosu nákazy vajcia z obchodnej siete). Pre 4 osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť, ktoré boli v kontakte s chorým na salmonelózu, boli vydané rozhodnutia.

Prešetrili sme 113 hlásených prípadov kamylobakteriálnej enteritídy. Boli zaznamenané 3 rodinné výskyty, z toho 1x po 3 ochorenia (predpokladaný faktor prenosu nákazy kuracie mäso), 2x po 2 ochorenia (predpokladaný faktor prenosu nákazy 1x kuracie mäso, 1x nezistený). Pre 4 osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť, ktoré boli v kontakte s chorým na kamylobakteriózu, boli vydané rozhodnutia.

Bolo hlásených 15 sporadických prípadov gastroenteritis acuta, 1 ochorenie na giardiózu, 3 enteritídy zapríčinené Yersiniou enterocolitica, 6 enterokolitíd zapríčinených Clostridium difficile a 3 infekcie enteropatogénnymi E.coli.

Z vírusových črevných infekcií bolo hlásených 36 rotavírusových infekcií (1 rodinný výskyt po 2 ochorenia), 13 adenovírusových enteritíd, 19 norovírusových enteritíd (1 rodinný výskyt po 2 ochorenia) a 1 nešpecifikovaná vírusová črevná infekcia.

Zaevidovali sme 4 prípady septikémie, nie nozokomiálneho pôvodu.

Z antropozoonóz boli hlásené 2 poranenia neznámymi psami. Antirabická profylaxia bola vykonaná v oboch prípadoch. Bolo hlásené 1 ochorenie na toxoplazmózu a 1 ochorenie na enterobiózu.

V rámci monitoringu pohlavných chorôb bolo hlásených 10 ochorení prenosných sexuálnym spôsobom, z toho 3x gonokoková infekcia, 4x sexuálne prenášané chlamýdiové choroby, 2x syfilis a 1x urogenitálna trichomonóza..

Na vykonanie jarnej celoplošnej celoobecnej deratizácie na reguláciu živočíšnych škodcov bolo zaslané odporúčenie pre všetky mestské a obecné úrady okresu Galanta.

Prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Galanta sme zabezpečili pravidelné informovanie širokej verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte infekčných ochorení.

6.3

Informačný systém prenosných ochorení

Naďalej vykonávame pravidelné rutinné zadávanie sporadických prípadov infekčných ochorení, epidémií, prípadov chrípky a CHPO hlásených hromadne do informačného systému EPIS a údajov do systému rýchleho varovania. Do centrálného registra prenosných ochorení (EPIS) bolo k 30.6.2016 zaevidovaných spolu 989 prípadov. Vykonáva sa propagácia využívania on-line hlásenia všeobecnými lekármi, lekármi pre deti, dorast a dospelých.

6.4

Nozokomiálne nákazy

Z nemocničných zariadení okresu bolo v prvom polroku 2016 hlásených 85 nozokomiálnych nákaz, z toho 15 prebehlo pod obrazom sepsy, ktoré boli aktívne vyhľadané.

Kontrola hygienicko-epidemiologického režimu bola vykonaná v 44 zdravotníckych zariadeniach, z toho 1x na oddelení centrálného príjmu, 6x na lôžkových oddeleniach, 1x na operačnom trakte, 12x na odborných ambulanciách, 4x na ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých, 6x na ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast, 10x na zubných ambulanciách, 3x na gynekologických ambulanciách a 1x na stanici záchranej zdravotnej služby.

V rámci preventívneho zdravotného dozoru bolo vydaných 10 rozhodnutí na súhlas na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky a odsúhlasenie prevádzkového poriadku.

Naďalej pravidelne sledujeme mikrobiálnu rezistenciu nozokomiálnych kmeňov izolovaných u hospitalizovaných pacientov.

V rámci sledovania infekcií akvirovaných na jednotkách intenzívnej starostlivosti programom HELICS sme realizovali na základe protokolu ECDC zber údajov na OAIM NsP Sv.Lukáša Galanta.

V mesiaci máj sme v rámci 8. ročníka národnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ (Umývaj si ruky – zachrániš život“) zabezpečili:

1. Odber sterov z rúk u 12 zdrav. pracovníkov na chirurgickom oddelení a chirurgickom operačnom trakte
2. Zhotovenie informačného panela vo vestibule RÚVZ Galanta
3. Informáciu laickej verejnosti na webovej stránke RÚVZ Galanta
4. Poskytnutie edukačných materiálov (letákov) pre zdravotníckych pracovníkov.

6.5

Mimoriadne epidemiologické situácie

Naďalej rutinne pokračujeme v dôslednom realizovaní epidemiologickej surveillance ARO, chrípky a chrípke podobných ochorení. V lokálnych médiách ako aj prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ pravidelne podávame informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte ARO a CHPO a o potrebe vykonávania preventívnych opatrení vrátane očkovania proti chrípke.

V prvom polroku 2016 vykonali pracovníci RÚVZ preškolenie zdravotníckych pracovníkov okresu Galanta o postupoch pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na vysoko nebezpečnú nákazu (VNN) a zúčastnili sa na náviku príjmu osoby s podozrením na VNN na oddelení centrálného príjmu NsP Sv. Lukáša Galanta, a.s.

6.6

Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci surveillance poliomyelitídy a sledovania VDPV sme v prvom polroku 2016 podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu zabezpečili 4 odbery odpadovej vody

s negatívnym výsledkom. Vedeeme evidenciu pravidelných týždenných hlásení ACHO z príslušných nemocničných oddelení.

K 30.6.2016 nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu. Analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obfn sme vykonali vo výročnej správe za rok 2015.

6.7

Prevenia HIV/AIDS

V prvom polroku 2016 sa realizoval projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“. Do projektu bolo zapojených 126 respondentov, z toho 75 žiakov 7., 8., a 9. tried z dvoch ZŠ a 61 študentov 1. ročníkov z dvoch SŠ.

6.8

Poradne očkovania

Na RÚVZ Galanta je od 1.1.2012 zriadená poradňa očkovania. Konzultačná činnosť v oblasti prevencie chorôb, ktorým sa dá predísť očkovaním, sa poskytuje každý posledný štvrtok v mesiaci v čase od 13.00 – 14.00 hod.. Konzultácie sa poskytujú telefonickou formou alebo formou osobnej konzultácie pre rodičov detí aj pre zdravotníckych pracovníkov.

V prvom polroku 2016 bolo hlásených 18 prípadov odmietnutia očkovania, bolo realizovaných 35 konzultácií s rodičmi, v 1 prípade bola uložená bloková pokuta a v 2 prípadoch bola pokuta uložená rozhodnutím. Rodičia, ktorí odmietajú očkovať svoje dieťa sú pozývaní na osobný pohovor na RÚVZ, sú im formou konzultácie poskytnuté informácie o očkovaní a možných vedľajších účinkoch očkovania.

6.9

Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Realizoval sa projekt „Očkovanie hrou“, ktorého sa zúčastnilo 93 študentov 2., 3. a 4. ročníkov z troch SŠ.

9 ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1

Národný program podpory zdravia

NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

Zdravotno-výchovná intervencia vychádzala z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR aktualizovaného NPPZ s cieľom zvýšiť informovanosť o aktívnej podpore zdravia, zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania individuálnym a skupinovým poradenstvom na základe analýzy štatistických údajov o zdravotnom stave obyvateľstva, monitorovanie skriningového vyšetrenia zdravotného stavu. Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na jeho priority - pohybová aktivita, správna výživa, prevencia obezity s dôrazom na mladú generáciu prevencia a eliminovanie škodlivých návykov, prevencia drogovej závislosti, výchova

k partnerstvu a rodičovstvu s dôrazom na mladú generáciu, otázky ochrany životného a pracovného prostredia ako jednej zo základných podmienok podpory environmentálneho zdravia.

9.1.1

Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Sledovanie zdravotného uvedomenia je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory a ich výskyt v populácii. Zdravotné uvedomenie a správanie ľudí vypovedá o ich vzťahu k vlastnému zdraviu a o jednom z možných vplyvov na ich zdravotný stav. Je založené na osobnej zodpovednosti za vlastné zdravie a za zdravie svojich najbližších, ale i širšej spoločnosti. Je základom pre znižovanie chorobnosti a úmrtnosti a je predpokladom pre zvyšovanie priemerného veku dožitia – strednej dĺžky života.

V prvom polroku 2016 sa začalo so zberom dát formou vyplňania dotazníkov respondentmi.

9.2

Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015-2025

Zámerom Národného akčného plánu v prevencii obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia detí a mládeže a zároveň zdravotného povedomia občanov v produktívnom a postproduktívnom veku, na pozitívny vplyv na zdravý spôsob života, vytvorenie zdravie podporujúcich podmienok pre zamestnancov na monitorovanie výskytu nadváhy.

V rámci výživy sa zdôrazňuje výber zloženia biologickej hodnoty stravy v zmysle zásad zdravej výživy, zároveň i na zmenu tak výživových návykov u detí a mládeže, ako i populácie v produktívnom veku.

Zdravotno-výchovná intervencia bola zameraná na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva, vytváranie pozitívnych postojov a správania sa ku zdraviu, na motivovanie k aktívnemu pohybu ako významnej zložky zdravého spôsobu života a ku skvalitneniu výživy. U klientov v Poradenskom centre v rámci poradenskej činnosti bola doporučená pohybová aktivita ako jedna z možností ovplyvnenia zistenej nadváhy v nadväznosti na odporúčania týkajúce sa úpravy stravovacích návykov.

V rámci prevencie obezity boli na ZŠ Pata, MŠ Pata, ZŠ G. Dusíka v Galante, Súkromnom bilingválnom gymnáziu v Galante a v Matici slovenskej v Galante zrealizované prednášky a besedy o význame správneho zloženia stravy, o dôležitosti pitného režimu a správneho výberu nápojov, zvýšenia pohybovej aktivity, ktoré boli spojené s interaktívnymi hrami. Prednášok a besied zameraných na prevenciu obezity sa zúčastnilo 324 detí a študentov a 28 dospelých.

V rámci realizácie Národného akčného plánu prevencie obezity bol realizovaný program „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorého cieľom je zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity. V rámci programu prebehla dotazníková štúdia, ktorej sa zúčastnilo 145 respondentov.

V spolupráci s vedením MŠ Sever v Galante bola zrealizovaná. Škôlkarská olympiáda pre deti všetkých MŠ v Galante s Adamkom na tému „Aktívne prežívanie voľného času a utužovanie zdravia pohybom“. Športového dňa sa zúčastnilo cca 180 účastníkov.

V spolupráci s OÚ Gáň boli pre deti predškolského veku realizované v rámci poradne pohybovej aktivity pohybové hry pre deti 1 x týždenne, ktorých sa zúčastnilo 182 detí a rodičov.

V spolupráci so SČK a Maticou Slovenskou v Galante bola pre dospelú populáciu zrealizovaná prednáška a beseda na tému správna životospráva spojená s vyšetrením cholesterolu a glykémie v krvi a meraním tlaku krvi. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 24 osôb.

V spolupráci s MÚ Galanta bola realizovaná zdravotno-výchovná aktivita „Beh zdravia Galantou“. Účastníkom podujatia bola ponúknutá možnosť zmerania TK, meranie podkožného tuku, výpočet BMI, meranie CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér. Akcie sa zúčastnilo 120 osôb.

V spolupráci s OÚ Gáň bola realizovaná zdravotno-výchovná aktivita „Beh obcou“. Podujatie bolo zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity. V rámci akcie bola občanom ponúknutá možnosť vyšetrení celkového cholesterolu, glykémie, meranie TK, meranie podkožného tuku a výpočet BMI. Akcie sa zúčastnilo 350 osôb.

9.2.1

Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľom projektu je zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

V prvom polroku 2016 sa kampaň nerealizovala.

9.3

Podpora zdravia znevýhodnených komunit (obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád)

Cieľom podpory zdravia znevýhodnených skupín je prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

OVZ RÚVZ Galanta nie je zapojený do tohto projektu.

9.4

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

V spolupráci s Maticou slovenskou a SČK v Galante bola realizovaná prednáška na tému „Škodlivé účinky alkoholu na ľudský organizmus“, ktorej sa zúčastnilo 29 osôb.

9.5

Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Cieľom NPAS je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Výchovno-vzdelávacie aktivity OVZ boli zamerané na zlepšovanie úrovne zdravotného uvedomenia seniorov a motivovanie obyvateľstva a seniorov k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého a aktívneho starnutia a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

V rámci Týždňa mozgu bola v Klube dôchodcov v Gáni zrealizovaná prednáška pre seniorov na tému „Žijeme život prosperujúci mozgu?“. Prednášky sa zúčastnilo 45 seniorov. Počas prednášky boli účastníkom poskytnuté letáky: Trápi vás pamäť? a použité materiály so zameraním na tréning pamäti: Pracovné listy pre seniorov. Zároveň bola seniorom ponúknutá možnosť merania krvného tlaku.

V spolupráci s MÚ Sereď bol zrealizovaný Deň zdravia. Seniori si vypočuli prednášku na tému „Prevencia osteoporózy“ a mali možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 22 seniorov.

V spolupráci s Klubom dôchodcov v Sereďi bol zrealizovaný „Deň zdravia pre seniorov“ spojený s prednáškami na tému „Ako predchádzať osteoporóze“ a „Prevencia rakoviny“. Zároveň bola ponúknutá možnosť vyšetrenia cholesterolu a glykémie v krvi a merania krvného tlaku. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 64 seniorov.

V spolupráci s OÚ a SČK Váhovce bola v rámci Dňa zeme zrealizované prednášky a besedy na témy „Ako si chrániť životné prostredie“ a „Separovanie odpadu“, ktoré boli spojené s možnosťou vyšetrenia cholesterolu, glykémie a meraním TK. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 45 seniorov.

V spolupráci s OÚ Veľké Úľany bol realizovaný „Deň zdravia pre seniorov na vidieku“ spojený s prednáškou na tému Osteoporóza. Edukovaných bolo 35 seniorov a mali možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak.

V rámci zdravotno-výchovných podujatí boli využité edukačné materiály. V priestoroch RÚVZ Galanta boli realizované propagačné panely na témy: Týždeň mozgu, Prevencia osteoporózy a Prevencia rakoviny.

9.6

Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže.

OVZ RÚVZ Galanta nie je riešiteľom tohto projektu.

9.6.1

Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je

nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu v spolupráci s rodičmi a pedagógmi.

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na cieľovú skupinu 3 – 6 ročných detí MŠ (predškolská výchova) a ich rodičov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie bolo zamerané na dôležitosť čistenia zubov, jeho demonštráciu s praktickým nácvikom, správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, negatívne následky neošetreného chrupu na zdravotný stav, dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok.

V rámci prevencie kazivosti zubov boli na MŠ Abrahám a ZŠ G. Dusíka Galanta realizované besedy o význame pravidelnej a každodennej starostlivosti o chrup a ústnu dutinu, správneho zloženia stravy a dôležitosti správneho výberu nápojov, ktoré boli spojené s interaktívnymi hrami. Prednášok a besied sa zúčastnilo 79 detí.

9.7

CINDI program SR

Cieľom CINDI programu je znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

V prvom polroku 2016 bola v okrese Galanta zameraná zdravotno-výchovná činnosť na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení so zameraním na zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti Poradenského centra zdravotno-výchovná intervencia bola realizovaná individuálnou, skupinovú a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované mobilnou poradňou v spolupráci s MÚ, OÚ, GOS, s vedeniami DK Sereď, MsKS Sereď, MsKS Galanta, OÚ Gáň, OÚ Váhovce, OÚ a SČK Veľké Úľany, OÚ a SČK Jelka, ZŠ Pata a Sociálna poisťovňa Galanta.

V prvom polroku 2016 bolo vyšetrených 309 klientov, z toho bolo 112 klientov prvovýšetrených a 197 klientov opakovane vyšetrených.

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu bola zameraná na ovplyvnenie a zmenu životného štýlu celej rodiny. Vzdelaná matka vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa.

OVZ ako odborný garant edukačno-intervenčných zv. aktivít sa podieľalo na odbornej náplni činnosti Rodinného centra Bambuľkovo ako i lektorskej činnosti k odbornej problematike.

V 1. polroku 2016 boli zrealizované prednášky a besedy na témy - zdravý životný štýl a význam zdravej životosprávy v detskom veku.

O svojej činnosti Rodinné centrum Bambuľkovo informuje prostredníctvom webovej stránky.

Pohybové aktivity pre deti predškolského a mladšieho školského veku zabezpečovalo

OVZ :

- v spolupráci s OÚ v Gáni – pohybové hry pre deti 1x týždenne, ktorých sa zúčastnilo 182 detí .

V spolupráci s vedeniami MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Galanta boli realizované nasledovné zv. aktivity:

1. Prednášky a besedy zamerané na tému: „Zdravý životný štýl – význam správneho stravovania a telesnej aktivity pre zdravie“ boli realizované na školách (MŠ Pata, MŠ Gáň, MŠ Sever Galanta, ZŠ Pata a ZŠ G. Dusíka Galanta) deťom sa prihovárala mimická bábka ADAMKO - hravo a zdravo, podporujúca zdravý životný štýl, kladný vzťah k pohybovej aktivite a správne výživové návyky u detí a ich rodičov. Prednášok sa zúčastnilo 391 detí a žiakov.

Pre žiakov II. stupňa ZŠ G. Dusíka v Galante boli realizované prednášky a besedy na tému „Zdravý životný štýl“, ktorých sa zúčastnilo 35 žiakov.

2. V spolupráci s vedením MŠ Sever v Galante bol zrealizovaný Športový deň pre deti s Adamkom na tému „Aktívne prežívanie voľného času a význam pohybu pre zdravie“. Športového dňa sa zúčastnilo 180 účastníkov.

3. Prednášky na témy: „Denný režim a aktívne využitie voľného času“, „Prevencia úrazov a prvá pomoc“ boli realizované na ZŠ Pata a ZŠ SNP Galanta. Zdravotno-výchovných aktivít sa zúčastnilo 124 žiakov.

4. V spolupráci s vedením Súkromného bilingválneho gymnázia v Galante a SOŠOaS v Galante boli realizované Dni zdravia. Študenti si vypočuli prednášky na témy „Prevencia rakoviny“ a „Zdravá životospráva“ a zároveň im boli ponúknuté zdravotno-výchovné aktivity: meranie BMI, TK a meranie CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér. Zdravotno-výchovných aktivít sa zúčastnilo 98 študentov.

5. OVZ v spolupráci s oddelením epidemiológie, odd. hygieny detí a mládeže, vedeniami základných a stredných škôl ZŠ Sever Galanta, ZŠ SNP Galanta, Gymnázium Sereď a Obchodná akadémia Sereď realizovalo projekt Hrou proti HIV/AIDS, ktorého cieľom bolo dať mládeži možnosť netradičným spôsobom získať základné informácie o spôsoboch prenosu vírusu HIV ako i ďalších pohlavne prenosných infekcií. Zdravotno-výchovných akcií sa zúčastnilo 120 žiakov.

V rámci programu CINDI boli realizované nasledovné zdravotno-výchovné aktivity:

1. Oddelenie výchovy k zdraviu každoročne realizuje týždeň zdravotno-výchovných aktivít k svetovému Dňu zdravia v spojení s Dňom narcisov. V prvom polroku 2016 boli realizované Dni zdravia mobilnou poradňou so zameraním na prevenciu civilizačných ochorení a vyhľadávanie skrytých rizikových faktorov u zdravých osôb v produktívnom veku (vyšetrenie biochemických parametrov Reflotronom, meranie TK, výživové poradenstvo). V spolupráci s MsKS Galanta bolo vyšetrených 35 klientov, MsKS Sereď bolo vyšetrených 34 klientov, OÚ a SČK Veľké Úľany bolo vyšetrených 69 klientov, KD Sereď bolo

vyšetrených 50 klientov, OÚ a SČK Jelka bolo vyšetrených 35 klientov, ÚS SČK Váhovce bolo vyšetrených 45 klientov a SČK Galanta bolo vyšetrených 25 klientov.

2. V spolupráci s vedením Sociálnej poisťovne v Galante bol zorganizovaný Deň zdravia pre zamestnancov, počas ktorého bolo vyšetrených 23 zamestnancov. Klientom bol vyšetrený celkový cholesterol, glykémia, triglyceridy, HDL cholesterol a meraný krvný tlak.

3. V spolupráci s OÚ Gáň bol v rámci Svetového dňa Pohybom ku zdraviu realizovaný Športový deň - Beh Gáňom, kde boli realizované preventívne vyšetrenia mobilnou poradňou so zameraním na vyhľadávanie rizikových faktorov civilizačných ochorení s dôrazom na pohybovú aktivitu ako významnú zložku životného štýlu. Športovej aktivity sa zúčastnilo 350 účastníkov. Vyšetrených mobilnou poradňou bolo 35 účastníkov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo.

4. V spolupráci s OÚ a ÚS SČK Váhovce, Veľké Úľany a Jelka boli realizované Dni zdravia pre občanov obce. Klientom boli poskytnuté preventívne vyšetrenia zamerané na vyhľadávanie rizikových faktorov civilizačných ochorení s dôrazom na pohybovú aktivitu ako významnú zložku životného štýlu. Vyšetrení sa zúčastnilo 115 klientov.

5. Pracovníci OVZ v spolupráci s MÚ Sereď realizovali zdravotno-výchovnú aktivitu v rámci Sereďského jarmoku, kde mali návštevníci možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémiu v krvi a odmerať krvný tlak. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 47 klientov.

6. V spolupráci s PZS MED point, vedením RTVS Bratislava a vedením ČSOB Poisťovňa a.s., Bratislava boli zorganizované Dni zdravia pre zamestnancov. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo spojené s meraním cholesterolu, glukózy a TK. Akcie sa zúčastnilo 78 zamestnancov.

7. V spolupráci s vedením firmy Schindler Eskalátory, s.r.o., Dunajská Streda bola pre zamestnancov realizovaná zdravotno-výchovná akcia spojená s možnosťou preventívneho vyšetrenia prístrojom Reflotron, merania TK, meranie podkožného tuku a meranie CO₂ vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzár, ktorej sa zúčastnilo 90 zamestnancov.

9.8

Akčný plán realizácie národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 - 2016

Cieľom NPS je predchádzať škodlivému užívaniu a zneužívaniu drog a vzniku závislostí od psychoaktívnych látok, zamerať prevenciu na rizikové vývinové obdobia, v ktorých sa začínajú užívať psychoaktívne látky a zvýšiť informovanosť o rizikách spojených s užívaním nelegálnych drog a iných psychoaktívnych látok a súvisiacich dôsledkoch.

V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre deti MŠ v meste Galanta. Akcie sa zúčastnilo 116 detí.

**Úlohy nad rámec a iné úlohy
riešené na RÚVZ so sídlom v Galante k 30.06.2016**

príloha

Názov úlohy	riešilo odd., odbor	spoluriešilo
Infekcie súvisiace s poskytovaním zdrav. Starostlivosti v európskych zariadeniach dlhodobej starostlivosti (HALT-3)	Odd. epid.	
Prevalenčné sledovanie výskytu Clostridium difficile u pacientov na lôžkových oddeleniach	Odd. epid.	
Mimoriadne úlohy na základe pokynu ÚVZ SR (1 úloha/21 skontrolovaných zariadení/7 odobraných vzoriek)	Odd. HDM	
Hrou proti AIDS – 2 ZŠ, 2 SŠ	Odd.epid.	HDM, OVZ
Očkovanie hrou – 3 ŠŠ	Odd.epid.	HDM
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených hlásení zo systému RAPEX „nebezpečné kozmetické výrobky“ (3 hlásenia/37 kontrol/6 skontrolovaných výrobkov)	Odd. HVPBP	
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených hlásení zo systému RASFF (11 prípadov/80 kontrol)	Odd. HVPBP	
Mimoriadne úlohy na základe pokynu ÚVZ SR (2 úlohy/41 kontrol)	Odd. HVPBP	
Mimoriadne úlohy na základe pokynu ÚVZ SR (1 úloha/2 kontroly)	Odd.HŽPaZ	
Poradňa zdravia: Hromadné vyšetrenia - MÚ, OÚ, GOS, DK Sereď, MsKS Sereď, MsKS Galanta, OÚ Gáň, OÚ Váhovce, OÚ a SČK Veľké Úľany, OÚ a SČK Jelka, ZŠ Pata, Sociálna poisťovňa Galanta. Počet vyšetrených – 206 Zamestnanci MŠ a ZŠ - 43 Individuálne poradenstvo – 60 Spolu vyšetrených - 309 Horeuvedená z. v. prevencia zahŕňa aj aktivity k projektom Zdravé mestá, Zdravé školy.	OVZ odd.epid.	MÚ, OÚ, vedenia ZŠ, SČK, KD
V spolupráci s PZS MED point a RTVS Bratislava a vedením ČSOB Poisťovňa a.s., Bratislava, Schindler Eskalátory, s.r.o., Dunajská Streda boli zorganizované Dni zdravia pre zamestnancov. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo spojené s meraním cholesterolu, glukózy a TK. Akcie sa zúčastnilo 167 zamestnancov.	OVZ	PZS MED point Senec, RTVS Bratislava, ČSOB Poisťovňa a.s., BA, Schindler Eskalátory, s.r.o., DS

<p>Projekt : Adamko hravo – zdravo - počet detí ZŠ zúčastnených prednášok a besied - 272 - počet detí MŠ zúčastnených prednášok a besied – 355</p>	OVZ	vedenia MŠ, ZŠ
<p>Projekt: Materské centrá - cvičenie s deťmi počet stretnutí - 2 Besedy na témy: Zdravý životný štýl Význam zdravej životosprávy v detskom veku</p>	OVZ	RC Bambul'kovo Galanta
<p>Projekt: Pohybové hry pre deti – cvičenie s deťmi predškolského veku, cvičenie zamerané na prevenciu chybného držania tela, prevenciu plochých nôh a zlepšenie pohybovej koordinácie. Cvičenia prebiehajú 1x týždenne. Počet zúčastnených- 182 detí.</p>	OVZ	OÚ Gáň
<p>Projekt: Prevencie protispoločenskej činnosti mládeže s dôrazom na problematiku záškoláctva a požívania alkoholu a tabakových výrobkov na území mesta Galanty.</p>	MÚ Galanta	vedenia ZŠ
<p>Projekt Globálneho prieskumu fajčenia školskej mládeže Global Youth Tobacco Survey – GYTS Zber dát formou vyplňania dotazníkov žiakmi 7.–9. ročníka.</p> <p>Prevencia fajčenia, alkoholu a drogových závislostí: - na prednáškach a besedách sa zúčastnilo 214 žiakov Prevencia úrazovosti a bezpečnosť na cestách: - prednáška pre žiakov I. stupňa ZŠ SNP Galanta, ktorej sa zúčastnilo 64 žiakov</p> <p>V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre deti MŠ v meste Galanta. Akcie sa zúčastnilo 116 detí.</p>	OVZ	Vedenia ZŠ Vedenia MŠ a ZŠ, SŠ v okrese Galanta Osvetové stredisko GA, MsP Galanta, HaZZ Galanta, OR PZ Galanta
<p>Projekt : Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo V rámci Týždňa mozgu bola v Klube dôchodcov v Gáni zrealizovaná prednáška pre seniorov na tému „Žijeme život prosperujúci mozgu?“. Prednášky sa zúčastnilo 45 seniorov. Počas prednášky boli účastníkom poskytnuté letáky: Trápi vás pamäť? a použité materiály so zameraním na tréning pamäti: Pracovné listy pre seniorov. Zároveň bola seniorom ponúknutá možnosť merania krvného tlaku. V spolupráci s MÚ Sereď bol zrealizovaný Deň zdravia. Seniori si vypočuli prednášku na tému „Prevencia osteoporózy“ a mali možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 22 seniorov. V spolupráci s Klubom dôchodcov v Seredi bol zrealizovaný „Deň zdravia pre seniorov“ spojený s prednáškami na tému „Prevencia osteoporózy“ a „Prevencia rakoviny“. Zároveň</p>	OVZ	KD Gáň, MÚ Sereď, KD Sereď, OÚ a SČK Váhovce, OÚ Veľké Úľany

<p>bola ponúknutá možnosť vyšetrenia cholesterolu a glykémie v krvi a merania krvného tlaku. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 64 seniorov.</p> <p>V spolupráci s OÚ a SČK Váhovce bola v rámci Dňa zeme zrealizovaná prednáška a beseda na tému „Ako si chrániť životné prostredie a Separovanie odpadu“, ktorá bola spojená s možnosťou vyšetrenia cholesterolu, glykémie a meraním TK. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 45 seniorov.</p> <p>V spolupráci s OÚ Veľké Úľany bol realizovaný „Deň zdravia pre seniorov na vidieku“ spojený s prednáškou na tému Osteoporóza. Edukovaných bolo 35 seniorov a mali možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak.</p>		
---	--	--

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Humennom**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Gestor úlohy nepožadoval žiadne podklady.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.5 Zmapovanie aktuálneho výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Pre zmapovanie aktuálneho výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách v našom regióne sa vytypovala oblasť VN Starina. Gestor úlohy – NRC pre pitnú vodu, zatiaľ nepožadoval súčinnosť.

1.6 Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc vo vonkajšom ovzduší

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.7 Zhodnotenie stavu dekontaminácie vo vybraných prevádzkach pedikúr v okrese Levice

Riešiteľským pracoviskom je iba RÚVZ so sídlom v Leviciach.

2. Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu

2.1. Kontrola kvality vody a režimu hospodárenia v PHO VN Starina

VN Starina je najvýznamnejším zdrojom pitnej vody v rámci Vsl. vodárenskej sústavy. Úloha bola plnená aj v predchádzajúcich rokoch. Cieľom úlohy je priebežne sledovať kvalitu pitnej vody vo VN Starina, na prítokoch a na vstupe a výstupe z ÚV v Stakčíne.

Na úpravni vody v Stakčíne bolo v priebehu prvého polroka 2016 odobratých na vyšetrenie 6 vzoriek surovej a 6 vzoriek upravenej vody, ktoré boli skúšané v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov skúšok vzoriek vody vyplýva, že surová voda zodpovedala v troch prípadoch v ukazovateľoch mangán, železo, zákal a živé organizmy, v jednom prípade

v ukazovateľoch zákal a živé organizmy a v dvoch prípadoch v ukazovateli živé organizmy kategórii A2 a v ostatných ukazovateľoch kategórii A1 vyhlášky MŽP SR č. 636/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch (ďalej len vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.). Upravená voda nezodpovedala požiadavkám stanoveným v nariadení vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z.z. v jednom prípade, v ukazovateli živé organizmy. Okrem toho bolo odobratých 7 vzoriek vôd z prítokov do VN Starina - Cirocha, Stružnica, Berezovec a z hladiny pri priehradnom múre. V týchto prítokoch boli vyšetrované NEL, CHsK_{Mn}, reakcia vody, vodivosť a zákal. Vyšetrované ukazovatele zodpovedali kategórii A1 a v troch prípadoch v ukazovateli zákal kategórii A2 vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.

V rámci plnenia úlohy bola zabezpečená aj kontrola režimu hospodárenia v PHO VN Starina. Kontrola bola vykonávaná v rámci kontrolných dní zvolávaných orgánom štátnej vodnej správy. Počas kontrolných dní informujú zamestnanci RÚVZ orgány štátnej vodnej správy a správcu nádrže o kvalite vody na základe výsledkov skúšok vôd odoberaných v rámci ŠZD. Zároveň sú prijímané aj opatrenia pre subjekty hospodáriace v ochranných pásmach, najmä v súvislosti s lesohospodárskou činnosťou.

V tabuľke je uvedený prehľad o odobratých vzorkách a ich kvalite

Odberové miesto	Počet vzoriek	Počet závadných vzoriek							
		Fyzikálno-chemicky		Mikrobiologicky		Biologicky		Spolu	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ÚV Stakčín - upravená voda	6	0	0	0	0	1	16,67	1	16,67

V tabuľke je uvedený prehľad o kvalite surovej vody a jej zaradenie do kategórií

Odberové miesto	Počet odobraných vzoriek	Kategórie úpravy						Počet závadných vzoriek	
		A1		A2		A3			
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ÚV Stakčín - surová voda	6	0	0,00	6	100,00	0	0	0	0
Prítoky VN Starina	7	4	57,14	3	42,86	0	0	0	0
Spolu	13	4	30,77	9	69,23	0	0	0	0

2.2. Kontrola dodržiavania režimu hospodárenia v ochranných pásmach vodných zdrojov hromadného zásobovania pitnou vodou

Zo 119 obcí regiónu má verejný vodovod 57 obcí. V správe VVS, a.s. je 52 vodovodov, verejné vodovody v obciach Jabloň, Oľka, Čertižné, Habura a Volica sú spravované obcami. ŠZD je zameraný na kontrolu vodných zdrojov, dodržiavanie režimu hospodárenia a kontrolu stavu vodojemov. V priebehu prvého polroka boli preverené štyri vodné zdroje z vytypovaných 7-mich. Zistené nedostatky boli prejednané s prevádzkovateľmi vodných zdrojov.

Vzorky vôd boli odobrané zo všetkých kontrolovaných vodných zdrojov a vyšetrované v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov skúšok vzoriek vody vyplýva, že voda zodpovedala kategórii A1 surovej vody z podzemných zdrojov vyhlášky MŽP SR č. 636/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch (ďalej len vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.).

2.3. Kvalita pitnej vody v individuálnych zdrojoch vody

Cieľom úlohy je získavanie objektívnych údajov o kvalite vody v individuálnych vodných zdrojoch vody, ktoré zatiaľ nemajú vybudované verejné vodovody. V okrese Humenné zo 62 obcí nemá verejný vodovod 25 obcí a z celkového počtu 63 614 obyvateľov je pitnou vodou z individuálnych zdrojov zásobovaných 9 143 obyvateľov, čo je 14,37 %. V okrese Snina z 34 obcí je 24 bez verejného vodovodu a z 37 451 obyvateľov okresu je vodou z individuálnych zdrojov zásobovaných 6 331 obyvateľov okresu, čo je 16,90 %. V okrese Medzilaborce z 23 obcí je bez verejného vodovodu 13 obcí a z 12 252 obyvateľov okresu je zásobovaných vodou z individuálnych zdrojov zásobovaných 32,02 %.

Z obcí okresu Humenné (Lukačovce, Pakostov, V. Hrušov, Slovenské Krivé, Karná, Papín, Turcovce) bolo odobratých 7 vzoriek vôd, v okrese Snina (Zboj, Ladomírov, Pčoliné, Michajlov, Kolonica) bolo odobratých päť vzoriek, v okrese Medzilaborce (Volica, Zbojná, Radvaň n/L., Čabiny, Čabalovce, Sukov, Roškovce, Ňagov, Rokytovce) bolo odobratých deväť vzoriek.

Z protokolov o skúškach vzoriek vôd vyplýva, že kvalita vody nezodpovedá požiadavkám ustanoveným v nariadení vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z.z. Najčastejšie, až v 85-tich % prípadoch, bolo zistené nedodržanie limitných hodnôt mikrobiologických ukazovateľov. Z mikrobiologických a biologických ukazovateľov bol najčastejšie zistený pozitívny nález koliformných baktérií, enterokokov, *Escherichia coli*, kultivovateľných mikroorganizmov pri 22°C a 36°C.

Z fyzikálno-chemických ukazovateľov bolo najčastejšie zisťované prekročovanie limitných hodnôt železa, mangánu, chemickej spotreby kyslíka manganistanom, amónnych iónov a dusičnanov.

Zisťovaná vysoká závadnosť vzoriek vôd odoberaných z individuálnych zdrojov je dostatočným dôvodom na to, aby tejto problematike bola venovaná pozornosť ďalej, pretože počet obyvateľov odkázaných na takýto druh zásobovania pitnou vodou je stále pomerne vysoký (cca 20 %).

Výsledky laboratórnych rozborov boli poskytnuté samosprávam, resp. majiteľom nehnuteľností, na ktorých sa vodný zdroj nachádza.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľom tejto úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov a na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR je potrebné uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overujú zamestnanci oddelenia PPL poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, čo umožňuje zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch a zvyšovanie kvality odborných poradenských služieb pre zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci a činnosti pracovnej zdravotnej služby.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V prvom polroku 2016 sme viedli evidenciu rizikových prác za príslušný región (okresy Humenné, Snina a Medzilaborce) podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Rizikové práce boli k 30.06.2016 prehodnotené nasledovne: z evidencie bola vyradená riziková práca v jednej organizácii. Zaradenie do evidencie rizikových prác bolo v štyroch organizáciách na šiestich pracoviskách. Práce boli zaradené do kategórie rizika 3 pre rizikové faktory hluk, chemický faktor a vibrácie. Do kategórie rizika 4 boli zaradené pracovné činnosti v jednej organizácii na dvoch pracoviskách pre hluk. V rámci ŠZD sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Bolo vykonaných 41 previerok. V rámci výkonu ŠZD sme sledovali výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V prvom polroku 2016 sme pri výkone ŠZD uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev. Cielene sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Boli vykonané dve previerky. Zabezpečovali sme poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Pri previerkach sme upozorňovali na skladovanie a likvidáciu obalov a nepoužiteľných zvyškov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V prvom polroku 2016 sme neevidovali vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Nezaznamenali sme žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V prvom polroku 2016 sme naďalej uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 83/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Pokračovali sme vo vyhľadávaní pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Vykonali sme previerky u šiestich zamestnávateľov. Pokračovali sme vo vedení evidencie organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. V regióne evidujeme 11 takýchto organizácií: RMR Humenné - Galvanizovňa, Nemocnica A. Leňa Humenné a.s., Jagerglass Humenné, Nexis Fibers a.s. Humenné, VVS Humenné - Laboratórium ČOV v Humennom, Laboratórium pitných vôd Stakčín, Bytové družstvo Humenné, Michal Choma Snina, H&L Tesárstvo Humenné, GAS Service Humenné a Vladimír Lakata Snina.

Bolo vydaných 12 súhlasných rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a vykonávatelia týchto prác nám doručili 40 oznámení o likvidácii azbestu zo stavieb. Boli vykonané dve previerky na pracoviskách pri odstraňovaní azbestu a materiálov s obsahom azbestu. Zabezpečili sme vyplnenie šiestich kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Zameriavali sme sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1278/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém. Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

2.1.4 Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaže pri práci

Hlavným cieľom úlohy je odskúšať v praxi pripravovaný nový metodický postup na hodnotenie fyzickej záťaže pri práci a pripraviť podklady pre zavedenie metodiky v rámci novely vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Nový pohľad na možnosti hodnotenia fyzickej záťaže pri práci použitím indexových metód si vyžaduje vypracovanie a odskúšanie praktického situačného modelu zrozumiteľného zamestnávateľovi, pracovným zdravotným službám, resp. osobám vykonávajúcim hodnotenie zdravotných rizík pre tento faktor. Na základe analýzy vo svete používaných prístupov k hodnoteniu fyzickej záťaže bol národným referenčným centrom pre fyziológiu práce navrhnutý viacúrovňový metodický postup hodnotenia. Uvedený postup je potrebné v praxi odskúšať a po pripomienkovaní navrhnuť do legislatívneho procesu. RUVZ so sídlom v Humennom zatiaľ nepatrí medzi riešiteľské pracoviská a v prvom polroku 2016 nerealizovali zamestnanci oddelenia PPL žiadne aktivity.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Cieľom tejto úlohy je prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia a propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy (napr. „Zdravé pracoviská“). Je potrebné zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu a osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Úloha bude riešená v spolupráci s oddelením výchovy k zdraviu a poradenským centrom ochrany a podpory zdravia (PCOAPZ). Činnosť pri plnení tejto úlohy bude koordinovaná s európskou informačnou kampaňou Zdravé pracoviská.

V rámci projektu neboli v prvom polroku 2016 realizované žiadne aktivity.

2.4 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme v prvom polroku 2016 vykonali kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na týchto piatich pracoviskách: MsÚ Medzilaborce na pracovisku kamerového systému, ACADEMICA s.r.o. - šijacia dielňa v Humennom, Krajčírsko dielne Boutique Valentína Humenné, MIA Exclusive Humenné a Záhradkársko potreby Humenné. V skontrolovaných pracoviskách pracovalo spolu 10 osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou. Išlo o zamestnancov pri obsluhu kamerového systému, krajčírky a aranžérku. V piatich prípadoch sme rozdali kontrolné listy zamestnancom pracujúcim so zobrazovacími jednotkami.

V prvom polroku 2016 sme vydali štyri rozhodnutia na uvedenie priestorov chránených dielní do prevádzky a jedno stanovisko k vydaným rozhodnutiam na uvedenie chránených dielní do prevádzky.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH k 30.06.2016

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Humenné	4	1	71	5	10	5/Z	0	0	

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

Jednotlivé pracoviská: MsÚ Medzilaborce - pracovisko kamerového systému, ACADEMICA s.r.o. - šijacia dielňa Humenné, Krajčírské dielne Boutique Valentína, MIA Exclusive Humenné a Záhradkárske potreby Humenné.

Vykonávaná činnosť: Išlo o zamestnancov pri obsluhu kamerového systému, krajčírky a aranžérku.

Druh (skupiny) postihnutia (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.) -

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.3 Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Cieľ:

Kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov.

Anotácia:

Používanie plastifikátorov najmä na báze esterov kyseliny ftalovej je legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 pričom pre rôzne typy sú ustanovené obmedzenia a reštrikcie pre ich bezpečné používanie z hľadiska výroby ale aj použitia. Cieľom bude nielen kontrola samotného používania plastifikátorov pri výrobe ako aj správne používanie finálnych výrobkov dostupných na trhu v Slovenskej republike.

Plnenie: V rámci I. etapy: január 2016 - december 2017 – príprava projektu a analýzy vzoriek podľa harmonogramu odberu vzoriek na rok 2016 boli odd. HV, BP a KV v apríli odobraté 2 vzorky predmetov určených na styk s potravinami. Následne tieto vzorky boli zaslané RÚVZ so sídlom v Poprade na chemickú laboratórnu analýzu v sledovaných rizikových ukazovateľoch – estery kyseliny ftalovej a ESBO).

Vyhodnotenie: Zatiaľ nám výsledky z chemických laboratórnych analýz neboli doručené.

3.6 Monitoring príjmu jódu

Cieľ:

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Anotácia:

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r.2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia.

Plnenie: RÚVZ so sídlom v Humennom vykonáva kontrolu obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli. Na monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli (vrátane morskej soli) bolo odobratých 12 vzoriek na laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃. Plnenie úlohy pokračuje podľa harmonogramu, odoberajú sa 2 vzorky za mesiac.

Vyhodnotenie: Z vyšetrených vzoriek všetky vzorky vyhovovali chemickým ukazovateľom určeným v PK SR. Správa bude vypracovaná k 31.12.2016.

3.7 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Cieľ:

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Anotácia:

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

Plnenie: V rámci monitoringu bude sledovaná spotreba vybraných prídavných látok – E 104 chinolínová žltá, E 951 aspartam, E 960 glykosidy steviolu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín. V roku 2016 bude monitorovaných 20 respondentov ľahko/stredne pracujúci (10 žien a 10 mužov - z toho 5 mladší a 5 starší). Každý respondent vyplní 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov. Zároveň budú odobraté (po určení termínu laboratória RÚVZ Prešov) 2 vzorky potravín a nápojov s obsahom uvedených prídavných látok na chemickú laboratórnu analýzu. Tým sa bude úloha plniť v II. polroku 2016.

Vyhodnotenie: Údaje budú spracované do 30.11.2016.

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Cieľ:

Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Anotácia:

Soľ je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO Akčný plán pre výživu a potraviny 2016 – 2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti predchádzajúceho Programu ozdravenia výživy pre obyvateľov SR bol prijatý cieľ dosiahnuť postupne zníženie príjmu soli 5 g deň u dospelých populácie a tento cieľ bude rovnako posunutý do Akčného plánu pre potraviny a výživu na r. 2016 – 2025, ktorý bude predložený na schválenie vláde SR do 28.2.2016. Od 1.decembra 2015 vstúpil do platnosti výnos MZ SR na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín, ktorý oproti predchádzajúcemu výnosu znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch na 13 000 mg/kg a v chlebe a pekárskech výrobkoch na 18 000 mg/kg.

Plnenie: V rámci I. etapy monitoringu príjmu kuchynskej soli boli odobraté 3 vzorky hotových pokrmov (polievka alebo hlavný pokrm) a 3 vzorky chleba alebo pekárskech výrobkov (od výrobcov SR) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli. Výsledky boli v stanovenom termíne spracované podľa komodity v tabuľkovej forme a zaslané KO v HV na ďalšie spracovanie.

V rámci II. etapy bol zabezpečený monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod. dotazníka u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži/ženy v dvoch vekových kategóriách 19r.-35r. a 36r.–54r. – v každej kategórii klientov). Zároveň bol porovnaný príjem kuchynskej soli s OVD (9.revízia – percentuálny podiel). Dotazníky boli v stanovenom termíne spracované a zaslané KO v HV na ďalšie spracovanie.

Vyhodnotenie: Celkovo bolo odobratých 6 vzoriek, a to:

- 3 vzorky hotových pokrmov, pričom ani v jednej vzorke nebol prekročený obsah pridávanej kuchynskej soli nad stanovený maximálny limit 13 000 mg/kg,
- 2 vzorky chleba a 1 vzorka pekárenského výrobku, pričom ani v jednej vzorke nebol prekročený obsah pridávanej kuchynskej soli nad stanovený maximálny limit 18 000 mg/kg.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Plnenie : Etapy riešenia

a) Podpora zdravého štartu do života

Doposiaľ v regióne Humenné materské centrá ani rodičovské centrá nie sú zriadené, nevidujeme ani zariadenie podobného typu, preto aktivity v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie obezity v takýchto zariadeniach neuplatňujeme. Samotné matky na materskej dovolenke zatiaľ nevzniesli požiadavky pre spoluprácu v danej oblasti s našim RÚVZ. V ďalších rokoch v prípade záujmu, resp. zriadenia zariadenia pre matky s deťmi na materskej dovolenke radi pomôžeme a navrhujeme aj prvé kroky spolupráce, príp. aktivity zamerané na poradenskú a konzultačnú činnosť zdravého životného štýlu.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

V okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce v priebehu 1. polroka 2016 evidujeme celkom 11 bufetov, z toho 8 pri SŠ a 3 pri ZŠ. Sortiment bufetov pozostáva z balených cukroviniek, nealkoholických nápojov v originálnom balení, balených a nebalených pekárenských výrobkov, v malom množstve pokrmov rýchleho občerstvenia, obloženého pečiva a základných školských potrieb. Vo väčšine prípadov obložené pečivo je pripravované denne, priamo v bufete, je náležite označené a podmienky na prípravu pokrmov sú vytvorené.

Na predaj sú ponúkané aj cereálne tyčinky a iné cereálne výrobky, ovocie a jogurty, o ktoré aj napriek ponuke je minimálny záujem. Zastúpenie takýchto výrobkov je v minimálnom množstve, pretože ich predaj predstavuje problém pre predajcu (DMT, DS). Problémom v našich bufetoch je predaj presladených želatínových cukroviniek, po ktorých je zo strany detí a mládeže veľký dopyt a predajca aj napriek našej intervencii znížiť ich predaj, svoju prevádzku nimi zásobuje.

Na niektorých školách sa podávajú aj desiate, ktoré sa pripravujú v školskej jedálni, ide o chlieb s nátierkou, obložené pečivo a mliečny nápoj. Pri podávaní mliečnych nápojov a príprave desiat neboli pri výkone ŠZD zistené nedostatky.

Školský mliečny program sa v jednotlivých školách rieši v zmysle metodického usmernenia č. 12/2008 zo 6. októbra 2008 k realizácii nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti

v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 342/2009 Z. z. a metodického usmernenia 16/2009-R z 27. augusta 2009, ktorým sa mení a dopĺňa vyššie citované usmernenie a má slúžiť na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov u detí a mládeže v čase vyučovania. Do mliečneho programu bolo v minulom roku v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce zapojených celkom 65 škôl (Humenné 39, Snina 18, Medzilaborce 8), t.j. 42,8 %, z celkového počtu 152 škôl.

Školský mliečny program je realizovaný prevažne cez Kežmarskú mliekareň a.s., ktorá zabezpečuje aj rozvoz mlieka. Skladovanie je zabezpečené v chladiacich zariadeniach ZŠS-ŠJ, čo nepredstavuje žiadne problémy. Používa sa len mlieko rozlievané, úkony s tým spojené zabezpečuje personál ZŠS-ŠJ, ktorý je odborne i zdravotne spôsobilý.

Program školské ovocie je sledovaný, školy sa do programu aktívne zapájajú, podáva sa čerstvé ovocie alebo 100% ovocná šťava.

Ďalej bola venovaná pozornosť spoločnému stravovaniu detí a mládeže z pohľadu kvality výrobného procesu, t.j. správnej výrobných praxe (HACCP). Podieľali sme sa na hodnotení zariadení poskytujúcich spoločné stravovanie v zmysle programu ISÚVZ – Kontrola a ochrana zdravej výživy. Stravovaniu detí a mládeže sme sa venovali predovšetkým z hľadiska skladby stravy a jej možného ovplyvnenia zdravotného stavu, plnenia pitného režimu v školských a predškolských zariadeniach. V 1. polroku 2016 v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež bol vykonaný odber vzoriek varenej stravy na mikrobiologickú bezpečnosť (5x5 vzoriek) a 4 vzorky varenej stravy na chemické laboratórne vyšetrenie. V zariadeniach pre deti a mládež sa približne stravuje 93 % detí a mládeže, čo pozorujeme už niekoľko rokov.

Jedálne lístky sú pravidelne zostavené, primerane pestré, je zaradzované dostatočné množstvo ovocia, zeleniny a strukovín. Nestretávame sa s neprimeraným používaním živočíšnych tukov, soli, dochucovadiel a nezistili sme vôbec používanie hotových dehydrovaných polievok, omáčok a pod. Strava je pripravovaná každý deň čerstvá. Pestrosť a primeranú vyváženosť zabezpečuje aj softwarové vybavenie ZŠS-ŠJ, kde sú potraviny normované v súlade s OVD.

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

Spolupracujeme s metodičkou odboru školstva na krajskej úrovni, kde sa zúčastňujeme na školiacich akciách pracovníkov školského stravovania. V tomto polroku zo strany odboru školstva nebola na spoluprácu vznesená požiadavka.

d) Podpora pohybových aktivít

V 1. polroku 2016 v rámci výkonu ŠZD pravidelne sledujeme priestory pre pohybovú aktivitu žiakov (telocvične, cvičebne, posilňovne, ihriská). Priestory pre pohybovú aktivitu žiakov sa pravidelne udržiavajú, niektoré rekonštruujú (ZŠ J. Švermu, Štefánikova 31, Humenné, ZŠ SNP 1, Humenné, ZŠ P.O. Hviezdoslava, Hviezdoslavova, Snina, ZŠ Študentská, ZŠ Švermova, Snina, ZŠ Komenského, Medzilaborce). Monitoring telovýchovných podmienok bude vykonaný v 2. polroku 2016. Mestské školy využívajú na športovú činnosť aj športovú halu, verejné ihriská, zimný štadión a plaváreň, školy v obciach prevažne multifunkčné obecné ihriská.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zisťovať trendy v danej oblasti, porovnávať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metódikou.

Plnenie : Zo strany koordinátora nebola však v 1. polroku 2016 vznesená požiadavka na spoluprácu.

4.3 Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí v predškolských a školských kolektívach v širšom kontexte, t.j. sledoval sa druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus poranenia, prognóza, následky. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Plnenie : Databáza bola čiastočne zrealizovaná v 1. polroku 2016 prostredníctvom dotazníkovej metódy, kde sa údaje získali od rodičov detí, resp. ich zákonných zástupcov. Vybraných bolo 60 detí ZŠ (11 – 14 ročné). Prieskum bol realizovaný v týchto zariadeniach : Cirkevná spojená škola, Duchnovičova č. 24, Humenné, ZŠ s MŠ Vyšný Hrušov č 63 a ZŠ s MŠ Udavské č. 80. Získané údaje zo 60-tich vyplnených dotazníkov budú vložené v programe Excel, v 2. polroku 2016 a odoslané na celoslovenské spracovanie.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Plnenie : Zo strany koordinátora nebola však v 1. polroku 2016 vznesená požiadavka na spoluprácu.

Na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 sme participovali pri riešení projektu: „Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI)“

Projekt je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Ide o rutinné meranie žiakov. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. Svetová zdravotnícka organizácia bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje.

V roku 2015 v mesiaci august boli v regióne Humenné pre vyššie uvedený projekt vybrané základné školy, jedna mestská - Základná škola Jána Švermu, Štefánikova č. 31, Humenné a štyri vidiecke - Základná škola, Osloboditeľov č. 204, Kamenica nad Cirochou, Cirkevná základná škola s materskou školou sv. Petra a Pavla, Komenského č. 64/17, Belá nad Cirochou, Základná škola s materskou školou, Školská č. 231, Dlhé nad Cirochou a Základná škola s materskou školou, Papín č. 199. Školy zapojené do projektu boli vopred oslovené listom štátneho tajomníka MZ SR o možnosti participácie na projekte. V mesiacoch november a december 2015 išlo o rutinné meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Počas merania sme zaznamenávali dátum narodenia žiaka, pohlavie, bydlisko, stupeň šk. dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov. Na tento účel sme získavali informovaný súhlas rodičov a vyplňali dotazník pre meranie detí. Celkom bolo vyplnených 81 dotazníkov pre žiakov a 5 školských dotazníkov. Vyplnené údaje z dotazníkov boli v 1. polroku 2016 vložené do e-formy a zaslané na celoslovenské spracovanie, následne dotazníky boli vložené v programe Open

Clinica priamo do centrály WHO pre ďalšie spracovanie.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR

Plnenie imunizačného programu je realizované v spolupráci s detskými a dorastovými lekármi. Jednou zo základných úloh imunizačného programu je udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania.

V prvom polroku 2016 neboli hlásené závažné problémy pri výkone očkovania. Zaznamenali sme jedno odmietnutie preočkovania dieťaťa vakcínou proti MMR a vakcínou proti DTaP-IPV.

V prvom polroku 2016 sme nemali hlásené reakcie po očkovaní. Mimoriadne očkovanie nebolo nariadené.

Zabezpečenie Európskeho imunizačného týždňa:

- realizovaný odborný seminár – „Vyplňme medzeru v imunizácii“ pre zdravotníckych pracovníkov. Témy seminára boli zamerané na očkovanie dospelých a dospelých, očkovanie proti VHA a TBC, správne skladovanie vakcín. Zdravotníckych pracovníkov sme oboznámili aj s vyhodnotením administratívnej kontroly očkovania v SR k 31.8.2015. Seminára sa zúčastnilo 29 zdrav. pracovníkov.,

- článok pripravený pre širokú verejnosť o význame očkovania bol zverejnený na internetovej stránke úradu a na stránke www.humencanonline.sk,

- v priestoroch RÚVZ bol umiestnený informačný panel k EIW 2015.

Projekt vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie:

Cieľom projektu je rozšírenie vedomostí o očkovaní ako aj o ochoreniach preventabilných očkovaním u študentov stredných zdravotníckych škôl. Projekt prebiehal formou prednášok s nasledovnými témami:

1. Princíp vakcinácie, typy a zloženie očkovačích látok, technika očkovania
 2. Bezpečnosť vakcín, nežiaduce reakcie po očkovaní, kontraindikácie očkovania
- Ochorenia povinne preventabilné očkovaním:
3. Diftéria, tetanus, pertussis, poliomyelitída
 4. VHB, hemofilové invazívne ochorenia, pneumokokové invazívne ochorenia
 5. Morbilli, rubeola, parotitída.

K piatim tematickým celkom boli pripravené kontrolné testy v rozsahu 10-12 otázok na overenie získaných vedomostí študentov po odprednášaní jednotlivých tém. V teste boli ku každej otázke vytvorené tri možnosti s jednou správnou odpoveďou. Priemerná úspešnosť testov bola 87,04%. Projekt sme realizovali v októbri 2015.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

V 1. polroku 2016 sme pokračovali v priebežnom monitorovaní výskytu prenosných ochorení a v realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje z epidemiologickej a laboratórnej surveillance boli vkladané do epidemiologického informačného systému EPIS.

V prvom polroku 2016 sme nahlásili do EPIS-u celkom 598 prípadov prenosných ochorení. Nebol zaznamenaný ani jeden prípad poliomyelitídy, rubeoly ani diftérie. Pokračoval epidemický výskyt ochorení na vírusovú hepatitídu typu A (spolu 58 potvrdených prípadov) vo všetkých troch okresoch, a to v Humennom 53 potvrdených prípadov VHA, v Svine 4 potvrdené prípady a v Medzilaborciach 1 prípad (s najvyšším výskytom v mesiacoch január a február). V okrese Humenné bolo navštívených za účelom protiepidemických opatrení 236

ohnísk, v okrese Snina 73 ohnísk a v okrese Medzilaborce 23 ohnísk. Zabezpečili sme odber jednej vzorky biologického materiálu pri podozrení na výskyt pandemickej chrípky s negatívnym výsledkom a zabezpečili sme vyšetrenie piatich kusov vajec a jedného tvarohu s podozrením na výskyt salmonely.

Pravidelne zverejňujeme informácie o výskyte chrípky a CHPO na internetovej stránke úradu. Edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení vykonávame prostredníctvom médií. K 30.6.2016 sme poskytli šesť informácií pre printové a internetové médiá a televíziu, a to: Informácia o výskyte VHA v Humennom, Informácia o výskyte VHA v našom regióne, Informácia o prevencii kliešťovej encefalitídy (3), Salmonelóza a kampylobakteriόza. Počas epidemického výskytu prípadov VHA sme pravidelne týždenne zverejňovali aktuálny počet prípadov na internetovej stránke nášho úradu.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Úloha sa plní priebežne, denne vkladáme údaje do systému EPIS a vykonávame pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systému. V prvom polroku 2016 sme hlásili 1 prípad SARI.

Do systému EPIS sme v prvom polroku 2016 nahlásili celkom 598 prípadov individuálnych prenosných ochorení, počet spracovaných ohnísk 332. V systéme sme spracovali 11 epidémií a 14 hlásení do systému rýchleho varovania.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Pri plnení tejto úlohy sme sa zamerali na:

- zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach v okresoch Humenné a Snina,
- priebežný monitoring mikrobiálnej kontaminácie prostredia zdravotníckych zariadení, sterilných zdravotníckych materiálov a dezinfekčných roztokov,
- na vykonávanie kontrol funkčnosti sterilizačnej techniky na oddeleniach nemocníc a neštátnych ambulanciách.

V 1. polroku 2016 bolo zo zdravotníckych zariadení hlásených 16 prípadov nozokomiálnych nákaz (10 NN Humenné, 6 NN Snina). Počet hlásených nozokomiálnych nákaz nezodpovedá skutočnému výskytu NN. V marci sme boli prítomní na rokovaní Nozokomiálnej komisie v Nemocnici A. Leňa Humenné, a.s..

Pri kontrolách dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu sme v 1. polroku 2016 vykonali 6 previerok zdravotníckych zariadení, odobrali sme 299 vzoriek sterov z prostredia a 40 vzoriek zo sterilných zdravotníckych pomôcok. Odobrali sme 16 vzoriek dezinfekčných roztokov na kontrolu účinnosti. Bolo otestovaných 25 sterilizačných prístrojov.

V rámci realizácie kampane „Umývaj si ruky, zachrániš život“ sme zariadeniam pre dlhodobu chorých, ambulantným zariadeniam a špecializovanej nemocnici ORL v Humennom zaslali informácie ku kampani a letáky – 5 momentov hygieny rúk. Kampaň orientovaná na zdravotníckych pracovníkov zahŕňala prednášku na tému hygiena rúk v Nemocnici v Humennom, odborný panel a informáciu na webovej stránke úradu. V rámci kampane boli vykonávané kontroly dezinfekcie rúk u zdravotníckych pracovníkov - stery z rúk a z pracovného odevu na siedmich oddeleniach v Nemocnici Snina s.r.o. a v Špecializovanej nemocnici ORL Humenné s.r.o..

V 2. polroku 2016 budeme participovať na Prevalenčnej štúdii „Infekcie spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a používanie antibiotík v zariadeniach dlhodobej starostlivosti v Európe (HALT-3)“. V júni sme sa zúčastnili pracovného stretnutia v Banskej Bystrici k danej štúdii.

Prihlásili sme sa tiež k spolupráci na projekte ECDC Surveillance infekcií spôsobených *Clostridium difficile*.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Na oddelení epidemiológie využívame Systém rýchleho varovania (SRV) v programe EPIS. Údaje sú do systému vkladané bezodkladne.

Lekárom a zdravotníckym zariadeniam v našej spádovej oblasti sme zaslali na vedomie nasledovné informácie: Usmernenie hlavného hygienika SR v súvislosti s vírusom Zika.

V apríli sme sa zúčastnili školenia postupov pri zistení osoby s VNN v Košiciach.

V máji sme sa aktívne zúčastnili nácviku postupov v príjmovej ambulancii Nemocnice Snina, s.r.o. pri zistení osoby s podozrením na vysoko nebezpečnú nákazu.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V 1. polroku 2016 sme odobrali štyri vzorky odpadovej vody z ČOV v Humennom s negatívnymi výsledkami. Doteraz sme nemali hlásený žiadny prípad poliomyelitídy.

6.7 Prevencia HIV/AIDS – plní výchova k zdraviu

V prvom polroku 2016 sme nemali hlásené žiadne ochorenia na HIV a AIDS.

V oblasti prevencie iných sexuálne prenosných ochorení sme uskutočnili 12 edukačných aktivít na školách.

6.8 Poradne očkovania

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných ochorení. Zaznamenali sme jedno odmietnutie preočkovania dieťaťa vakcínou proti MMR a vakcínou proti DTaP-IPV. V poradni očkovania poskytujeme aj informácie o očkovaní pri cestách do zahraničia.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Cieľom projektu je jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie zvýšiť povedomie najmä budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním, o rizikách súvisiacich s ich priebehom, možnými komplikáciami a následkami, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním. Projekt má tri časti: vstupný dotazník, edukácia a výstupný dotazník.

V apríli 2016 sme sa zúčastnili školenia pracovníkov RÚVZ k realizácii tejto úlohy. V mesiaci jún sme projekt realizovali u študentov 3. ročníka na troch stredných školách, a to: Gymnázium arm. gen. L. Svobodu Humenné, Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG Humenné a Gymnázium Snina. Projektu sa spolu zúčastnilo 67 študentov.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

V rámci plnenia aktualizovaného Národného programu podpory zdravia realizujeme preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických ochorení a infekčných

ochorení.

1. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení sú rozdelené do týchto oblastí:

A) Výživa a stravovacie zvyklosti – zamestnanci oddelenia edukujú obyvateľov v zásadách správnej výživy, vzdelávajú všetky vekové skupiny s cieľom zlepšiť stravovacie návyky obyvateľov (22. marec – Sv. deň vody; 7. apríl – Sv. deň zdravia; médiá).

B) Fyzická inaktivita – edukácia obyvateľstva o benefitoch zdraviu prospešnej pohybovej aktivity (10. máj – Svetový deň Pohybom ku zdraviu; médiá).

C) Tabak, alkohol, drogy – realizácia prevent. opatrení, ktoré znižujú možnosť vzniku závislosti so zameraním najmä na deti a mládež (31. máj – Sv. deň bez tabaku; médiá).

2. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení:

- realizovanie zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu HIV/AIDS a sexuálne prenosných ochorení (12 besied).

V rámci plnenia úloh NPPZ realizujeme aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou:

Svetový deň boja proti rakovine – 4. február – spolupracovali sme so Spoločnosťou klinickej onkológie, konkrétne so združeniami Prameň a Nádej, realizovaných bolo sedem besied o prevencii proti rakovine pre ľudí v produktívnom a postproduktívnom veku, článok uverejnený na internetovej stránke úradu a pripravený odborný panel v priestoroch úradu.

Týždeň mozgu – 14. – 20. marec – aktivity k Týždňu mozgu sme vykonávali pre deti materských škôl, žiakov základných škôl a pre seniorov. Celkovo bolo edukovaných 433 detí a žiakov počas 22 realizovaných aktivít. V spolupráci s trénerkou pamäti v Humennom sme pripravili aktivity aj pre seniorov, aktivít sa zúčastnilo 26 seniorov.

článok k Týždňu mozgu bol uverejnený na internetovej stránke úradu, v regionálnych médiách a odborný panel bol umiestnený v priestoroch úradu.

Svetový deň vody - 22. marec – k danému dňu sme realizovali prednášky o význame vody pre ľudský organizmus v materskej škole pre 12 detí a na strednej škole pre 19 študentov.

Svetový deň zdravia - 7. apríl – pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme usporiadali „Deň otvorených dverí“ pre občanov nášho regiónu. Tejto akcie sa celkovo zúčastnilo 15 občanov (6 mužov a 9 žien), ktorým bol vyšetrený celkový cholesterol v kapilárnej krvi, množstvo telesného tuku a krvný tlak. Z analýzy výsledkov vyšetrených osôb sme zistili zvýšenú hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi u šiestich klientov (40,0%). Zvýšené množstvo telesného tuku malo 9 klientov (60,0%) a rizikové hodnoty krvného tlaku sme namerali u 2 klientov (13,3%). Vekové skupiny klientov: muži od 25 do 73 rokov a ženy od 37 do 58 rokov.

Preventívna akcia pre ženy z OZ Ženy a tradície spojená s meraním krvného tlaku a telesného tuku – zúčastnených 31 žien.

Zdravotno-výchovná akcia bola realizovaná vo Vihorlatskej knižnici v Humennom (21. apríl; téma – Prečo Francúzi nedržia diétu) spojená s meraním hladiny celkového cholesterolu v kapilárnej krvi, krvného tlaku a množstva telesného tuku – zúčastnených 24 osôb.

Edukačno-preventívne vyšetrenia pre zamestnancov Mestského úradu (21. apríl) a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Humennom (28. apríl) realizované v spolupráci so Zväzom diabetikov Humenné – vyšetrenie hladiny celk. cholesterolu a glukózy v kapilárnej krvi, meranie krvného tlaku a množstva telesného tuku spojené s odborným poradenstvom – spolu vyšetrených 71 zamestnancov.

Na základných školách a v materských školách bolo realizovaných 17 besied pre 311 detí a žiakov.

Pre 12 dospelých osôb odznela prednáška k Svetovému dňu zdravia a zároveň sme im odmerali krvný tlak, množstvo telesného tuku a hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej

krvi.

Informácia o Svetovom dni zdravia bola uverejnená na internetovej stránke úradu a v regionálnych médiách. Panel s odbornými informáciami bol umiestnený v priestoroch úradu.

Svetový deň – Pohybom ku zdraviu – 10. máj – pri príležitosti tohto svetového dňa bol na našej internetovej stránke uverejnený článok o pozitívnom vplyve pohybovej aktivity. V rámci edukačnej činnosti odznelo 18 besied pre 543 žiakov a študentov o význame pravidelnej pohybovej aktivity, o zdravej výžive a prevencii obezity. Počas besied sme zúčastneným odmerali aj množstvo telesného tuku (111 osôb), krvný tlak (93 osôb) a CO (24 osôb). Počas šiestich besied 213 žiakov aj aktívne športovalo.

Svetový deň bez tabaku – 31. máj – pre 144 žiakov základných škôl (7 aktivít) a 77 študentov stredných škôl (3 aktivity) sme pripravili prednášky o negatívnych dôsledkoch fajčenia. Spolu odznelo 10 prednášok, na ktorých bolo žiakom a študentom prezentované video s negatívnymi dôsledkami fajčenia a 30 žiakom a študentom sme odmerali oxid uhľnatý vo vydychovanom vzduchu.

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s nimi – 26. jún – článok uverejnený na internetovej stránke úradu a odborný panel umiestnený v priestoroch úradu.

9.2 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 - 2025

Zamestnanci oddelenia realizujú na školách prednášky a besedy z oblasti zdravej výživy a prevencie obezity, o dostatočnom pitnom režime a význame pohybovej aktivity. V 1. polroku 2016 bolo realizovaných 62 prednášok a besied pre 1196 detí, žiakov a študentov v Humennom, Snine a Medzilaborciach.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

V polroku 2016 sme vykonali 15 prednášok zameraných na prevenciu užívania alkoholu pre 417 žiakov a študentov.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Výchovno-vzdelávacie aktivity, ktoré prispievajú k zlepšovaniu úrovne zdravotného uvedomenia seniorov sme realizovali v denných centrách v Humennom a v denných stacionároch v Humennom a v obciach Hrubov, Baškovce, Lieskovec, Závadka, Myslina, Brekov, Jabloň, Lackovce, Ľubiša a Hankovce. Seniorov sme edukovali o prevencii proti rakovine, o zdravej výžive a pitnom režime, o prevencii VHA, opatreniach pri horúčavách a rizikových faktoroch kardiovaskulárnych ochorení a zároveň sme záujemcom merali krvný tlak, množstvo telesného tuku a hladinu celkového cholesterolu v krvi. Aktivít sa spolu zúčastnilo 210 seniorov.

9.6.1 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Danú úlohu sme vykonávali v materských školách a na základných školách. V 1. polroku sme uskutočnili 13 stretnutí v štyroch materských školách a v dvoch základných školách v našej spádovej oblasti. Na základných školách realizujeme tento projekt u žiakov 1. a 2. ročníkov, kde deti učíme prostredníctvom praktického nácviku správnu techniku čistenia zubov a starostlivosť o ústnu dutinu.

9.7 CINDI program SR

Program CINDI je zameraný na skrining zdravotného stavu metódou prierezovej štúdie zdravotného stavu spojený s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

V 1. polroku 2016 bol celkový počet klientov vyšetrených v Základnej poradni 50 (11 mužov a 39 žien), z toho 7 prvovýšetrených a 43 klientov bolo opakovane vyšetrených. Z celkového počtu klientov bolo 5 fajčiarov (1 muž a 4 ženy).

Počas 1. polroka sme počas výjazdov vykonali u 443 osôb meranie krvného tlaku a pulzu, u 438 osôb sme odmerali množstvo telesného tuku a 107-im osobám sme určili hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi.

9.6 Akčný plán realizácie Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 - 2016

Plnenie úloh Národnej protidrogovej stratégie SR sme realizovali prostredníctvom edukačných aktivít v prostredí škôl. V prevencii drogových závislostí sme vykonávali edukačné aktivity formou zážitkového učenia, využívali sme aj DVD – Kým stúpa dym. Edukačné aktivity v prevencii fajčenia – 13 besied pre 262 žiakov a študentov, edukačné aktivity v prevencii užívania alkoholu – 15 besied pre 417 žiakov a študentov, v prevencii užívania drog odznelo 19 prednášok a edukovaných bolo 457 žiakov a študentov. V prevencii drogových závislostí sme spolu realizovali 47 aktivít a edukovaných bolo 1136 žiakov a študentov.

Programy, projekty a úlohy riešené na regionálnej úrovni:

Projekt prevencie rakoviny prsníka s názvom „Zdravé prsia“ sme v prvom polroku 2016 realizovali pre študentky Obchodnej akadémie v Humennom. Hlavnou časťou projektu je nácvik samovyšetrovania prsníkov pomocou didaktického modelu. Na projekte sa v 1. polroku zúčastnilo 43 študentiek.

V prostredí škôl realizujeme aj besedy a prednášky na témy súvisiace so zdravým životným štýlom (zdravá výživa, pitný režim, pohybová aktivita). Spolu sme prezentovali na základných a stredných školách 46 prednášok.

V oblasti výchovy k zdravým vzťahom a sexuálneho zdravia sme uskutočnili 12 edukačných aktivít. Ďalšie témy, ku ktorým sa vykonávajú edukačné aktivity – Riziká piercingu a tetovania (3), Hygienické návyky (14), Dopravná výchova (4). Aktivity zamerané na pamäť – 42. Spolu bolo realizovaných na základných a stredných školách 127 edukačných aktivít.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Komárne**

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV)

RÚVZ so sídlom v Komárne sa zúčastňuje na plnení tejto úlohy v rozsahu svojich kompetencií.

Monitoruje sa kvalita pitnej vody a vody určenej na kúpanie. Celkom bolo odobratých z verejných vodovodov 144 vzoriek pitnej vody. Z celkového počtu vzoriek odobratých z verejných vodovodov bolo z mikrobiologického hľadiska nevyhovujúcich 7 vzoriek, čo predstavuje 4,86 % z odobratých vzoriek pitnej vody.

V záujme ochrany zdravia obyvateľov a návštevníkov regiónu Komárna boli orgánom verejného zdravotníctva pred začiatkom a počas letnej kúpacej sezóny 2016 sledované dve prírodné lokality s vodnými plochami využívanými na rybolov a neorganizovanú rekreáciu obyvateľov, z ktorých boli k 30.06.2016 odobraté spolu 4 vzorky s vyhovujúcou mikrobiologickou kvalitou podľa platnej legislatívy. V regióne Komárna nie sú evidované lokality vyhlásené v zmysle vodného zákona za vody určené na kúpanie.

K 30.06.2016 bolo na umelých kúpaliskách odobratých spolu 66 vzoriek vody. Medzné hodnoty mikrobiologických ukazovateľov boli prekročené v 4 vzorkách, čo predstavuje 6,06 % z odobratých vzoriek.

V ubytovacích zariadeniach regiónu Komárna bolo vykonaných 7 výkonov štátneho zdravotného dozoru, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bolo vykonaných 50 výkonov štátneho zdravotného dozoru. Závažné nedostatky z hľadiska dodržiavania požiadaviek na ochranu verejného zdravia neboli zistené.

V súvislosti s aktivitami na podporu nefajčenia sa v kontrolovaných prevádzkach priebežne sledovalo dodržiavanie ustanovení zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov, v znení neskorších predpisov. Celkom bolo vykonaných 91 kontrol, pri ktorých nedostatky zistené neboli.

1.2 Protokol o vode a zdraví - plnenie národných cieľov

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie úlohy na RÚVZ so sídlom v Komárne zabezpečuje odd. hygieny detí a mládeže.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Sledovanie výskytu reziduálnych pesticídnych látok je plánované podľa usmernenia ÚVZ SR v pitnej vode z vodárenského zdroja na Alžbetinom ostrove v Komárne. Odbery vzoriek do 30.06.2016 neboli zabezpečené.

1.6 Rozšírenie monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc vo vonkajšom ovzduší

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.7 Zhodnotenie stavu dekontaminácie vo vybraných prevádzkach pedikúr v okrese Levice

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce).

Evidencia rizikových prác je spracovaná v programe ASTR_2011. K 30. 6. 2016 v kat. rizika č. 3 evidujeme celkom 905 zamestnancov z toho 217 žien, v kat. rizika č. 4. evidujeme 10 zamestnancov (mužov). Najčastejšie sa vyskytujúcim zdraviu škodlivým faktorom pracovného prostredia bol hluk. Nadmernému hluku k 30. 6. 2016 evidujeme 687 vystavených zamestnancov, z toho 182 žien. Druhým najčastejšie sa vyskytujúcim faktorom práce a pracovného prostredia podľa počtu exponovaných zamestnancov bola expozícia chemickým látkam. Evidujeme 225 zamestnancov, z toho 33 žien. Tretím najčastejšie sa vyskytujúcim faktorom je expozícia biologickým látkam – exponovaní 2 zamestnanci – ženy. V I. polroku sme tiež zaznamenali expozíciu optickému žiareniu – exponovaný je 1 zamestnanec.

Na základe výsledkov merania a zhodnotenia rizikových faktorov práce a pracovného prostredia bolo k 30. 6. 2016 vydaných 16 rozhodnutí, z toho 5 určení rizikovej práce. Určili sme 5 nových rizikových prác, ktoré vykonáva 22 zamestnancov.

Plnenie opatrení nariadených na pracoviskách s rizikovými prácami ako aj na pracoviskách, na ktorých nie sú evidované rizikové práce bolo vykonávané v rámci štátneho zdravotného dozoru. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v počte 252 z toho na 7 rizikových pracoviskách, pri ktorých sa dôsledne sledovalo aj zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby (PZS) a ochrana nefajčiarov.

Všetky organizácie, u ktorých sú evidované rizikové práce v kategórii rizika 3 a 4 majú uzatvorenú zmluvu so spoločnosťami zabezpečujúcimi PZS.

2.1.2. – znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s výskytom chemických látok bol vykonaný v počte 13, z uvedeného počtu 2 boli vykonané pri maloobchodnom predaji agrochemikálií, v 2 poľnohospodárskych organizáciách v súvislosti so skladovaním a manipuláciou s agrochemikáliami, pričom u týchto subjektov nebola zistená manipulácia s veľmi toxickými látkami a zmesami.

Bolo vydaných 10 rozhodnutí na schválenie prevádzkového poriadku zároveň aj s uvedením priestorov do prevádzky.

Formou kontrolných listov bolo u 5 zamestnávateľov vykonané overenie informovanosti zamestnancov.

V hodnotenom období sme zaznamenali hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. Do 30.6.2016 bolo evidovaných 12 hlásení o použití chemických prípravkov pri výkone DDD činnosti.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli.

2.1.3. – *Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.*

Na území regiónu RÚVZ so sídlom v Komárne sa používajú chemické karcinogény a mutagény v obmedzených množstvách v priemyselnej výrobe, v analytických chemických laboratóriách a v zdravotníctve. V sledovanom období bola vykonaná 1 previerka v zdravotníckom zariadení – práca s cytostatikami, so zameraním sa na plnenie povinností zamestnávateľa v súlade s platnou legislatívou.

Bolo vydaných 18 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb, v rámci ktorých bol schválený prevádzkový poriadok. Kontroly zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu boli vykonané v počte 1. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

2.1.4. – *Znižovanie psychickej pracovnej záťaže .*

Táto problematika nebola riešená.

2.1.5. - *Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.*

V sledovanom období k 30. 6. 2016 sme zaevidovali žiadosť z Kliniky pracovného lekárstva a toxikológie o vykonanie hygienického prieskumu pracoviska OAZIS – zariadenie sociálnych služieb, zariadenie spoločného stravovania v súvislosti s podozrením na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia 29-2, dg. Impigement sy. ramien obojstranne u zamestnanca v profesii kuchárka. Na základe záverov zo ŠZD bolo konštatované, že nie možné jednoznačne určiť, či ochorenie vzniklo v priamej súvislosti s výkonom práce. V júni 2016 bol RÚVZ doručený z Kliniky pracovného lekárstva a toxikológie lekársky posudok z ohrozenia chorobou z povolania s výsledkom – choroba z povolania neuznaná.

V uvedenom období bolo vydané rozhodnutie o vyhlásení rizikovej práce pre faktor fyzická záťaž v spoločnosti KROMBERG & Schubert s.r.o (výroba káblových zväzkov).

2.1.6. - *Prevenca ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia práce so zameraním na ochorenia chrbtice.*

Nebolo hlásené podozrenie na ochorenie chrbtice.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

Počas výkonu ŠZD sú pracovníci dozorovaných prevádzok oboznamovaní s platnou legislatívou, vykonáva sa objektivizácia pracovného prostredia, kontroluje sa dodržanie vykonávania preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a používanie OOP.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Vydaných bolo 10 vyjadrení k zriadeniu chráneného pracoviska alebo chránenej dielne. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali na kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov a ich prispôsobenia zdravotnému postihnutiu zamestnancov.

Druh (skupiny) postihnutia: jednalo sa o nasledovné skupiny postihnutia – nádorové ochorenia, choroby žliaz s vnútorným vylučovaním, duševné poruchy, choroby nervového systému, choroby obehovej sústavy, choroby svalovej a kostrovej sústavy.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Komárno	3	7	20	20	18	Z 5x, C 2x	Nie	Nie	

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť** – na jednotlivých prevádzkach sa vykonávali tieto činnosti: administratívna práca, cukrárska výroba

- **Druh (skupiny) postihnutia** – C, E, F, G, H, I, M

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Odber vzoriek kozmetických výrobkov je vykonávaný podľa plánu ŠZD nad kozmetickými výrobkami, k 30.6.2016 boli odobraté 4 výrobky, u ktorých bola vykonaná aj kontrola označovania.

3.2. Bezpečnosť výrobkov z bambusu

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti podľa plánu Úradnej kontroly potravín na rok 2016, RÚVZ so sídlom v Komárne nemá plánovaný odber.

3.3. Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti podľa plánu Úradnej kontroly potravín na rok 2016, RÚVZ so sídlom v Komárne má plánovaný odber materiálov a predmetov určených na styk s potravinami až v 2.polroku 2016.

3.4. Prehľad 5-ročného výkonu hraničných kontrol nad melamínovými polyamidovými výrobkami v SR a EÚ

Úloha nadväzuje na úlohy spojené s EU legislatívou a ochranou zdravia obyvateľov v SR, RÚVZ so sídlom v Komárne sa na plnení úlohy nepodlieha.

3.5. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.6. Monitoring príjmu jódu

V rámci monitoringu jodidácie kuchynskej soli boli odobraté 2 vzorky soli mesačne. K 30.6.2016 bolo odobratých 12 vzoriek soli.

3.7. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

RÚVZ so sídlom v Komárne sa podieľa na plnení celoslovenskej úlohy – monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách, v rámci ktorého sme k 30.6.2016 vykonali poradenstvo a monitoring predpokladaného množstva skonsumovaných aditív u 20 respondentov vybraných vekových kategórií.

Na monitoring obsahu vybraných prídavných látok boli odobraté 3 vzorky potravín (na prítomnosť chinolínovej žltej, aspartamu a glykozidov steviolu).

3.8. Monitoring príjmu kuchynskej soli

V rámci monitoringu príjmu kuchynskej soli boli v zariadeniach spoločného stravovania v rámci 1.etapy odobraté 3 vzorky hotových pokrmov a 3 vzorky pekárenských výrobkov na

laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli a v 2. etape sa zabezpečoval monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod. dotazníka u 20 respondentov dospeljej populácie v dvoch vekových kategóriach.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025 (NAPPO)

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít vo oblasti edukácie matiek cestou materských centier a zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu obezity. V roku 2016 sa realizovali aktivity zamerané na podporu zdravšieho prostredia v školách. V rámci svojej činnosti zamestnanci vykonali štátny zdravotný dozor 6 x v školských bufetoch zameraných na poskytovanie zdravých druhov potravín, 45 x v zariadeniach školského stravovania, 28 x zameraný na zabezpečenie pitného režimu, kde bola preferovaná konzumácia pitnej vody a nesladených nápojov, 1 x zameraný na kontrolu zabezpečenie hygienických podmienok pri príprave diétného stravovania.

Pracovníci oddelenia zabezpečili 2 prednášky s tematikou zdravej výživy na pracovnej porade organizovanej Okresným úradom v Nitre, odborom školstva.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívanie alkoholu, tabaku a drog u detí a mládeže v Slovenskej republike zistiť trendy v danej oblasti a porovnať s výsledkami štúdií vybraných európskych krajín.

V roku 2016 prebieha spracovanie získaných údajov a výstupy z projektu.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je kompletné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku. Získané údaje budú slúžiť na porovnanie výsledkov z predchádzajúcich rokov a vyhodnotenie účinnosti intervenčných opatrení. V roku 2016 sa realizuje dotazníkový prieskum u 11-14 ročných detí vidieckej a mestskej školy. Prieskum bol realizovaný v ZŠ na Ul. pohraničnej v Komárne (30 detí) a ZŠ v Pribete (30 detí). V prvom polroku bol realizovaný dotazníkový prieskum a štatistické zadávanie. Zaslanie údajov bude realizované v druhom polroku 2016.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a mládeže.

Predpokladáme, že projekt prispeje k legislatívnej úprave pohybovej aktivity všetkých žiakov minimálne 30 minút denne, vytváraniu intervenčných programov na školách zameraných na rozvoj fyzickej aktivity a vyškolieniu skupín na pôsobenie medzi deťmi a mládežou.

V roku 2016 prebieha tvorba databázy získaných údajov, analýza a vyhodnotenie údajov, záverečné spracovanie.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Projekt bol riešený v Základnej škole, Ul. Komenského č.3 v Komárne v mesiaci marec 2014 (vo vykurovacom období). Zber údajov vykonali pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže v priebehu 5 dní v týždni. Pracovníci vykonali kontrolu zameranú na výskyt plesní a vlhkosti v celej budove, triedach a budovách. V troch triedach sa okrem monitorovania vykonala aj podrobnejšia kontrola a žiaci v monitorovaných triedach vyplnili dotazníky (75 žiakov vo veku od 9 -12 rokov).

V roku 2016 prebieha vyhodnotenie získaných údajov.

Štúdie a projekty ktoré nie sú súčasťou Programov a projektov vyhlásených HH SR:

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Cieľom projektu WHO je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku . Projekt je realizovaný vo viacerých európskych krajinách. Informácie získané z týchto dotazníkov budú použité na vytváranie lepších zdravotných programov. Praktická realizácia projektu prebiehala v druhom polroku 2015 u žiakov základných škôl: 1 mestskej (ZŠ na Ul. Komenského v Komárne) a 2 vidieckych (ZŠ, Cesta na vršku, Marcelová a ZŠ s VJM,Cesta na vršku, Marcelová) u detí vo veku od 7 do 7,99 rokov. U žiakov bolo vykonané meranie telesnej hmotnosti, výšky, obvodu pása a bokov a vyplnené dotazníky pre meranie detí. Celkovo bolo respondovaných 80 žiakov. V roku 2016 prebehlo spracovávanie získaných údajov v počítačovom programe a distribúcia údajov gestorovi projektu.

ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný Imunizačný program SR

Realizácia vlastného očkovania:

Očkovanie je v okrese Komárno zabezpečované v súlade s platnou legislatívou. Pravidelné očkovanie bolo v I. polroku 2016 naďalej vykonávané lekármi prvého kontaktu, ktorým bol zaslaný aktuálny očkovací kalendár. Zamestnanci Oddelenia epidemiológie poskytovali konzultačnú činnosť zdravotníckym pracovníkom vykonávajúcim očkovanie ako aj širokej verejnosti, v I. polroku 2016 prejednali 1 priestupok pre odmietnutie očkovania v rámci poradne očkovania.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2016:

- zabezpečenie Národného imunizačného programu SR: oddelenie epidemiológie naďalej vykonávalo aktivity na podporu očkovania, zabezpečovalo metodické poradenstvo pre očkujúcich lekárov, činnosť poradne očkovania a prejednávalo priestupky pre odmietnutie očkovania
- príprava imunologických prehľadov – návrh stratégie nie je v kompetencii RÚVZ
- zabezpečenie očkovacieho kalendára pre rok 2016 nebolo v kompetencii RÚVZ. Schválený očkovací kalendár pre rok 2016 bol zaslaný všetkým očkujúcim lekárom.

- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie – očkovanie prebiehalo podľa platnej legislatívy a z nej vyplývajúceho očkovacieho kalendára pre rok 2016.
- udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania - v okrese naďalej pretrvávala v rámci povinného očkovania zaočkovanosť na vysokej úrovni. Na propagácii očkovania sa oddelenie aktívne podieľa cestou školení a činnosťou poradne očkovania.
- príprava registra očkovaných osôb - nie je v náplni RÚVZ so sídlom v Komárne
- Surveillance a kontrola ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním v súlade s odporúčaniami WHO a ECDC:
RÚVZ vykonáva dôslednú surveillance ochorení preventabilných očkovaním v spolupráci s ošetrovateľmi, lekármi a laboratóriami a vykonáva aktivity na zabezpečenie vysokej zaočkovanosti v regióne. Aktívna činnosť „Poradní očkovania“ – v rámci poradne očkovania bola realizovaná 1 konzultácia.
- Príprava registra očkovaných osôb – 7. modul EPIS – nebolo v kompetencii RÚVZ.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Úloha zatiaľ nebola realizovaná. Finančné zabezpečenie nie je v kompetencii RÚVZ. V prípade realizácie úlohy je RÚVZ pripravené sa aktívne zapojiť do realizácie imunologického prehľadu v okrese.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy):

V priebehu I. polroka 2016 zamestnanci Oddelenia epidemiológie intenzívne vykonávali surveillance prenosných ochorení preventabilných očkovaním. Lekárom prvého kontaktu poskytovali odborné poradenstvo a vykonávali metodickú činnosť v otázkach očkovania aj pre laickú verejnosť.

Oddelenie epidemiológie sa v apríli 2016 aktívne zapojilo do pravidelnej kampane Európskeho imunizačného týždňa. Pozornosť bola venovaná propagácii očkovania medzi laickou aj odbornou verejnosťou a odvráteniu narastajúcich antivakcinačných aktivít.

Manažment očkovania:

Zamestnanci Oddelenia epidemiológie naďalej metodicky usmerňovali lekárov vykonávajúcich očkovanie. Priebežne bola poskytovaná poradenská činnosť v oblasti očkovania osôb vystavených riziku nákazy na základe rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva.

Kontrola očkovania v SR:

Kontrola očkovania bude vykonávaná v II. polroku 2016.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

RUVZ naďalej úzko spolupracovalo s Oddelením mikrobiológie životného prostredia pri RÚVZ so sídlom v Nitre, regionálnym mikrobiologickým laboratóriom (MEDIREX GROUP), OKM nemocnice Zvolen, národnými referenčnými centrami. Spolupráca s laboratóriami bola zameraná na dôslednú diagnostiku a diferenciálnu diagnostiku ochorení, včasné hlásenie pozitívnych výsledkov zo strany laboratórií za účelom možnosti realizácie včasných opatrení na zabránenie šíreniu nákazy.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Podstatnú časť hlásených ochorení tvoria naďalej ochorenia hlásené cestou mikrobiologických laboratórií. Regionálnym mikrobiologickým laboratóriom MEDIREX GROUP, boli ochorenia hlásené priebežne priamo do informačného systému EPIS. Ďalšie laboratória pôsobiace v našom regióne nevyužívajú možnosť online hlásenia, boli však vyzvané na včasné a dôsledné plnenie si hlásnej povinnosti. Ošetrojúcim lekárom bola opakovane zdôrazňovaná táto povinnosť, u všeobecných lekárov aj vrátane týždenného hlásenia akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení. Oddelenie epidemiológie úzko spolupracovalo aj s regionálnou infektologickou ambulanciou a spádovou Infekčnou klinikou v Nitre.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Pri analýze hrozby a výskytu infekčných ochorení bol intenzívne využívaný informačný systém EPIS a systém rýchleho varovania (SRV). Vykonané boli analýzy, na základe ktorých sa nariaďovali príslušné opatrenia. Pracovníci oddelenia sa za účelom získavania nových informácií naďalej pravidelne vzdelávali jednak formou samoštúdia, ako aj účasťou na vzdelávacích aktivitách.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov:

V okrese Komárno nie sú zriadené utečenecké tábory a strediská.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Odd. epidemiológie naďalej pravidelne informovalo verejnosť o aktuálnej problematike v oblasti prenosných ochorení a ich prevencii cestou médií, informačných letákov, webovej stránky RÚVZ.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť

Naďalej bola propagovaná možnosť on-line hlásenia prenosných ochorení do informačného systému EPIS. Napriek tomu je táto možnosť zo strany lekárov využívaná minimálne, aktuálne sú registrovaní 4 lekári. Regionálne mikrobiologické laboratórium MEDIREX GROUP už túto možnosť pravidelne využíva.

Kontrola kvality údajov v EPISe :

Kontrola kvality údajov zadávaných do systému EPIS bola vykonávaná priebežne pri každodennej činnosti oddelenia, ako aj pri mesačnej analýze prenosných ochorení cestou exportu údajov.

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ:

Nie je v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne

Manažment epidémií:

Oddelenie epidemiológie riešilo v I.polroku 2016 spolu 12 epidémií. Konkrétne sa jednalo o:

- Rodinnú epidémiu svrabu - 4x
- Epidemický výskyt vírusových infekcií charekterizovaných kožnými léziami v kolektívnych zariadeniach – 2x (1xMŠ, 1xZŠ)
- Norovírusová epidémia v zdravotníckom zariadení – 2x

- Norovírusová epidémia v kolektívnom zariadení – 1x
- Epidemický výskyt pravdepodobne infekčného charakteru A09 v kolektívnom zariadení – 1x (ZŠ)
- Epidémia kampylobakteriózy v kolektívnom zariadení – 1x (SŠ)
- Epidémia šarlachu v kolektívnom zariadení – 1x (MŠ)

Manažment kontaktov a ohnisk:

Epidemiologické vyšetrenia boli v I. polroku 2016 vykonané v 218 ohniskách nákaz, v ktorých boli prijaté príslušné protiepidemické opatrenia. Rozhodnutím boli 88x vydané opatrenia na zabránenie šíreniu nákazy. Všetky druhy opatrení pre pacienta, kontakty a ohniská boli evidované a dokumentované aj v informačnom systéme EPIS. Pri svojej činnosti oddelenie úzko spolupracovalo s ošetrojúcimi lekármi pacientov a kontaktov, infektológom, spádovou infekčnou klinikou a pracovníkmi mikrobiologického laboratória.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Hlásenie do TESSY nie je v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC.

RÚVZ so sídlom v Komárne riešilo v I. polroku 2016 spolu 28 nozokomiálnych nákaz.

Realizácia kampane Clean care is save care:

RÚVZ so sídlom v Komárne sa aktívne zapojilo do kampane. V rámci kampane boli realizované stery z rúk v počte 19 ks v spádovej nemocnici (chirurgické ambulancie a chirurgické oddelenie). Boli rozdane plagáty a letáky pre zdravotníckych pracovníkov. Na internetovej stránke www.ruvzkn.sk bola zverejnená informácia ohľadne kampane.

Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov a cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

Pracovníci Oddelenia epidemiológie sa naďalej pravidelne vzdelávali a zúčastňovali vzdelávacích aktivít v oblasti nozokomiálnych nákaz. Získané poznatky sa ďalej odovzdávali zdravotníckym pracovníkom so snahou o ich aplikáciu v praxi.

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Oddelenie epidemiológie má vypracovaný krízový plán a podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky pre okres Komárno.

V I. polroku 2016 sme pre hrozbu možného zavlečenia a šírenia vysoko virulentnej nákazy realizovali 2 odborné školenia pre zdravotníckych pracovníkov, priebežne sme informovali o aktuálnej epidemiologickej situácii odbornú i laickú verejnosť.

Pre zamestnancov RÚVZ sú zabezpečené OOPP v potrebnom množstve na výkon činnosti v ohnisku nákazy a mimoriadnych udalostiach.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Implementovanie Medzinárodných zdravotných predpisov (2005) do legislatívy SR nebolo v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.6. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Podľa pokynov ÚVZ SR boli vykonávané pravidelné odbery odpadových vôd v meste Komárno. V I. polroku 2016 boli realizované 4 odbery, výsledky boli vyhovujúce.

6.7. Prevencia HIV/AIDS

RÚVZ so sídlom v Komárne je riešiteľom projektu „Hrou proti AIDS“. Aktivity v I. polroku 2016 realizované neboli.

6.8. Poradne očkovania

Zamestnanci odd. epidemiológie propagovali činnosť zriadenej poradne očkovania cestou očkujúcich lekárov aj médií.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Hlavným cieľom projektu je, zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a o význame očkovania. Gestorom projektu je Regionálny úrad verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ“) so sídlom v Komárne, ktorý v prvom polroku 2016 v rámci I. etapy riešenia vykonal aktivity pilotného projektu na 3 stredných školách v mestách Komárno a Hurbanovo. RÚVZ so sídlom v Komárne vypracoval manuál k realizácii projektu a 18.4.2016 vykonal celoslovenské školenie v Banskej Bystrici. Následne boli distribuované praktické pomôcky potrebné k realizácii 34-om zapojeným RÚVZ.

V rámci II etapy bol výskum realizovaný na 34-och RÚVZ v Slovenskej republike. Edukácia bola realizovaná interaktívnou formou v malých skupinách na rôznych stredných školách. Efekt intervencie bol overovaný formou opakovane vyplneného dotazníka pred a po intervencii. Nahrávanie údajov a vyhodnotenie je plánované na II. polrok 2016.

6.10 Umývanie a dezinfekcia rúk v zdravotníckych zariadeniach

RÚVZ so sídlom v Komárne nebol riešiteľským pracoviskom. Uvedenej problematike však bola venovaná pozornosť v rámci kampane „Clean care is save care“.

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (NRC pre Vibrionaceae)

7.16 Monitoring baktérií čeľade Vibrionaceae vo vodnom prostredí

V rámci projektu sme k 30.6.2016 vyšetrili 56 vzoriek povrchových vôd štrkoviskových jazier (Apáli, Kava, Bohatá). Z uvedených vzoriek bolo izolovaných 42 kmeňov baktérií z čeľade Vibrionaceae - 21 kmeňov *Vibrio cholerae* non O1, 15 kmeňov *Aeromonas* sp. a 6 kmeňov *Plesiomonas shigelloides*. Izolované kmene *Vibrio cholerae* non O1 sú zaradené do zbierky NRC a budú poskytnuté spoluriešiteľským pracoviskám za účelom vykonania genotypovej analýzy využitím molekulárno – biologických metód systému PCR.

Za účelom vykonania molekulárno-biologických analýz spoluriešiteľskému pracovisku – Katedra molekulárnej biológie Prír. Fak. UK Bratislava v marci 2016 sme identifikovali 17 kmeňov zo skupiny vibrionaceae, ktoré boli izolované z povrchových tečúcich alebo stojatých vôd.

Na základe požiadavky RÚVZ Nové Zámky v I. polroku sme vyšetrili 16 vzoriek vôd TK v Podhájskej, s cieľom prešetriť epidemickú súvislosť návštevníčky uvedených kúpeľov z Prahy, kde bol v SZU (r.2014) izolovaný kmeň *Vibrio vulnificus* z výteru defektu na dolnej končatine. Na mikrobiologické vyšetrenie bolo zaslaných 16 vzoriek vôd TK v Podhájskej, ktoré boli odoberané na prítoku a odtoku jednotlivých bazénov s negatívnym výsledkom. Pravidelné mikrobiologické vyšetrenie vzoriek vôd TK Podhájska pokračuje v dohovorených intervaloch naďalej.

Molekulárno-biologické vyšetrenia:

- Molekulárna identifikácia a konfirmácia izolátov molekulárnymi PCR technikami, vychádzajúcimi z použitia druhovo špecifických génov pre *V. cholerae*. Ide o gény kódujúce druhovo špecifické proteíny, konkrétne proteíny omp W aU, ktoré sa vyskytujú iba u *V. cholerae*. Identifikujú spoľahlivo tak *V. cholerae* O1, ako aj *V. cholerae* non O1.

Metodika: PCR analýza za použitia špecifických primerov

- Molekulárna identifikácia hlavných determinantov virulencie, ktoré reprezentujú gény *ctxA*, *tcpA* / gén pre toxín koregulujúci pilus/, *toxR* /dominantný gén, regulačnej kaskády/, *zot*, *ace*, *hlyA*, *st* – gény pre aditívne toxíny.

Metodika : PCR analýza za použitia špecifických primerov

Vyšetrenia zabezpečí spoluriešiteľ projektu: Katedra molekulárnej biológie Prírodovedeckej Fakulty UK Bratislava z identifikovaných a zaslaných kmeňov z NRC pri RÚVZ v Komárne.

PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

V prvom polroku 2016 referát výchovy k zdraviu (RVZ) Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne (RÚVZ v Komárne) s cieľom podpory pohybovej aktivity organizoval v rámci Svetového dňa – „Pohybom ku zdraviu“ IV. ročník zdravotno-výchovnej (ZV) akcie s názvom „Prechádzka na podporu a rozvoj zdravia“ konanej dňa 28. 5. 2016. Cieľom akcie bolo upriamiť pozornosť na význam pohybu z hľadiska telesného a duševného zdravia (vrátane zvládania stresu), dôležitosť pobytu na čerstvom vzduchu a na jednoduchosť, finančnú nenáročnosť a „nezávislosť“ od počasia pri vykonávaní zdravia podporujúcej a rozvíjajúcej aktivity. Dĺžka trasy bola približne 7,8 km v okolí mesta Komárno (pre deti bola určená skrátená trasa), pre účastníkov boli pripravené ceny v rôznych

kategoriách. Účastníci pred štartom obdržali malé občerstvenie – cereálie, minerálnu vodu a taktiež zdravotno - výchovný materiál. Akcie sa zúčastnilo 71 ľudí (deti do veku 10 rokov- 23 detí, od 11 - do 18 rokov 8 detí a 40 dospelých).

Od roku 2005 RÚVZ realizuje vlastný projekt s názvom „Zdravý životný štýl“, ktorého cieľom je poskytnúť možnosť obyvateľstvu okresu Komárno oboznámiť sa so zásadami zdravého životného štýlu. V rámci Svetového dňa Boja proti rakovine boli zrealizované 2 akcie určené pre stredoškolskú mládež v spolupráci s odborníkom - gynekológom. Na každej besede boli prednesené 2 prednášky na tému „Zdravý životný štýl“ a „Prevencia nádorových ochorení“ pre 66 žiakov, následne bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál „Prevencia kolorektálneho karcinómu“.

Pre deti základných a špeciálnych škôl bola zorganizovaná výtvarná súťaž pod názvom „Zdravý životný štýl očami detí“, do ktorej sa zapojili 4 školy.

V súvislosti so „Svetovým dňom vody“ boli vykonané 4 prednášky pre žiakov základných škôl. K danej problematike bol zverejnený článok na webovej stránke organizácie a v priestoroch organizácie bola vytvorená nástenka.

Na tému „Prevencia fajčenia“ bolo odprednášaných 7 prednášok pre 146 žiakov základných a stredných škôl.

V rámci „Svetového dňa zdravia“ bolo zabezpečených 6 prednášok pre 90 študentov stredných škôl na tému „Diabetes mellitus“. V rámci prevencie prenosných ochorení boli zrealizované 4 prednášky pre 65 študentov strednej školy na tému „Ochorenia preventabilné očkovaním a význam očkovania“.

V rámci akcie Týždeň mozgu boli zrealizované prednášky v zariadení sociálnych služieb pre 35 klientov na tému „Žijeme život prospievajúci mozgu“ a vykonaná ukážka tréningu pamäte. V priestoroch knižnice J. Szinyeieho v Komárne bola zrealizovaná prednáška pre 12 záujemcov na tému „Žijeme život prospievajúci mozgu“ a vykonané tréningy pamäte. V materskej škole Kapitánova boli vykonané aktivity zamerané na tréning pamäte pre 15 detí a v priestoroch úradu bola vytvorená nástenka s danou tematikou.

V rámci Poradenského centra ochrany a podpory zdravia boli vykonané preventívne vyšetrenia v orgánoch štátnej správy (ÚPSVR, Mestský úrad Kolárovo), kde boli realizované vyšetrenia lipidových parametrov (cholesterolu, triglyceridov a HDL cholesterolu) vrátane glukózy, krvného tlaku, obvodu pása, bokov a taktiež bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu pre 24 záujemcov.

V nadväznosti na „Svetový deň zdravia“ bola 30.apríla 2016 v rámci hromadného podujatia „XV. Komárňanských dní“ zorganizovaná celodenná akcia pod názvom „Prechádzka črevom“, ktorá bola zameraná na prevenciu kolorektálneho karcinómu. Uvedená problematika patrí medzi regionálne priority v okrese Komárno vzhľadom na vysoký výskyt ochorení práve na južnom Slovensku. Edukácia bola vykonávaná priamo v nafukovacej makete čreva spolu pre 713 obyvateľov okresu Komárno. Zabezpečená bola taktiež distribúcia zdravotno - výchovného materiálu. V rámci akcie bola vykonávaná ukážka testu na okultné krvácanie. Uvedená akcia bola medializovaná v regionálnej televízii, regionálnej tlači, facebookovej stránke organizácie a webovej stránke organizácie.

V spolupráci s oddelením epidemiológie bol realizovaný projekt s názvom „Očkovanie hrou“, ktorého gestorom je RÚVZ so sídlom v Komárne. Pilotná časť projektu bola realizovaná v mesiacoch marec a apríl na stredných školách okresu Komárno.

V rámci programu „Školské ovocie“ bola zabezpečená distribúcia dotazníkov pre deti MŠ a ZŠ mestských a vidieckych školských zariadení, zber údajov a zadávanie údajov od 105 respondentov.

9.1.1 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii, cieľom je nasmerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného uvedomenia. V rámci poradenského centra ochrany a podpory zdravia bolo vyšetrených 74 klientov, ktorým boli vykonané merania HDL cholesterolu, glukózy, triglyceridov a LDL cholesterolu, z toho bolo 51 meraní realizovaných v rámci 5 výjazdov referátu výchovy k zdraviu a 23 v poradenskom centre ochrany a podpory zdravia. V rámci poradenského centra ochrany a podpory zdravia bolo 23 záujemcom vykonané zároveň aj orientačné skriningové vyšetrenie rýchlotestmi na HIV, VHB a VHC.

9.2 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015-2025

Cieľom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje jej výskyt. Pracovníci RÚVZ v rámci svojich prednášok o zdravom životnom štýle, stomatohygiene a prevencii obezity sa pravidelne venujú problematike optimálnej hmotnosti. Realizovaná bola 1 prednáška na tému „Stomatohygiena“ u detí predškolského veku pre 25 detí MŠ, kde boli následne premietnuté 2 rozprávky s danou tematikou a taktiež bola vykonaná edukácia s maketami ovocia a zeleniny ako edukácia zdravého životného štýlu.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelých

V roku 2016 neprebehla realizácia kampane „Vyzvi srdce k pohybu“. Zorganizovaná však bola zdravotno výchovná akcia IV. ročník prechádzky na podporu a rozvoj zdravia pod názvom „Prechádzkou ku zdraviu“, ktorá sa konala dňa 28. 05. 2016 s počtom účastníkov 71 z toho 23 detí do 10 rokov, od 11 - do 18 rokov 8 detí a 40 dospelých). Trasa viedla popri pravom brehu rieky Váh, vzdialenosť 7750 m, pre deti bola skrátaná trasa. Pre účastníkov bolo zabezpečené malé občerstvenie a výchovno vzdelávací materiál. Zabezpečená bola informácia o plánovaných aktivitách na webovej stránke organizácie, na facebookovej stránke organizácie a základné, stredné a špeciálne školy boli o akciách informované listom. Plánované akcie boli medializované prostredníctvom regionálnej tlače (dvojtyždenníku Komárňanské listy) a prostredníctvom regionálnej televízie - TV Komárno.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Pracovníci RVZ sa v rámci projektu „Zdravý životný štýl“ venovali problematike užívania alkoholu, resp. abstinencii od alkoholu.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Cieľom uvedeného projektu je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí, ako aj eliminovať ich sociálnu izoláciu. V rámci „Týždňa mozgu“ boli realizované prednášky v zariadení sociálnych služieb pre 35 klientov na tému „Žijeme život prospievajúci mozgu“ a vykonaná ukážka tréningu pamäte. V priestoroch knižnice J. Szinnyeiho v Komárne bola zrealizovaná prednáška pre 12 záujemcov na tému „Žijeme život prospievajúci mozgu“ a

vykonané tréningy pamäte. V materskej škole boli vykonané aktivity zamerané na tréning pamäte pre 15 detí.

9.6.1. Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6 ročné deti. Zdravotno výchovné aktivity sú zamerané na nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovania postojov detí k správnej výžive. Zrealizovaná bola 1 prednáška na tému „Stomatohygiena“ u detí predškolského veku pre 25 detí MŠ a premietnuté boli 2 rozprávky s danou tematikou a taktiež bola vykonaná názorná ukážka s maketami ovocia a zeleniny ako edukácia zdravého životného štýlu.

9.7 CINDI program SR

Pracovníci PCOaPZ v prvom polroku 2016 vyšetrili 74 klientov, bolo realizovaných 5 výjazdov na vybrané miesta v okrese Komárno.

9.8 Akčný plán realizácie Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 - 2016

Cieľom priority je zabezpečiť realizáciu preventívnych programov výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu, zdravotnú osvetu v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych a ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy). RÚVZ realizoval prednášky o zdravom životnom štýle na základných a stredných školách, ktoré sú podrobne rozpísané v predchádzajúcich bodoch. Na tému „Prevencia fajčenia“ bolo odprednášaných 7 prednášok pre 146 žiakov základných a stredných škôl.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Košiciach**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Mikrobiologická a biologická analýza vzoriek pitných vôd

V rámci ŠZD a monitoringu kvality pitnej vody sa *Odborom mikrobiológie životného prostredia* podľa platnej legislatívy za I. polrok 2016 analyzovalo 732 vzoriek pitných vôd, z toho 379 vzoriek pitných vôd pre RÚVZ Košice, pre RÚVZ Michalovce 127 vzoriek, RÚVZ Rožňava 148 vzoriek a RÚVZ Trebišov 78 vzoriek. Z celkového počtu analyzovaných vzoriek pitných vôd bolo po mikrobiologickej stránke pozitívnych 42 vzoriek vôd z vodovodov, 25 zo studní a 7 vzoriek z prameňov, spolu je to 74 pozitívnych vzoriek, čo predstavuje 10,1% z celkového počtu.

Biologickým požiadavkám na kvalitu pitnej vody nevyhovelo 7 vzoriek a to v ukazovateli abiosestón.

Na prítomnosť baktérií rodu *Legionella* sa analyzovalo 29 vzoriek teplej úžitkovej vody, v 3 vzorkách bol pozitívny výsledok *Legionella pneumophila*.

Mikrobiologická a biologická analýza piesku

Za I. polrok 2016 sa *Odborom mikrobiológie životného prostredia* analyzovalo 77 vzoriek piesku, z toho pre odbor HDaM RÚVZ Košice 30 vzoriek, RÚVZ Michalovce 9 vzoriek, RÚVZ Rožňava 8 vzoriek a RÚVZ Trebišov 30 vzoriek piesku, podľa ukazovateľov uvedených vo Vyhláske MZ SR č.521/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská.

Všetky analyzované vzorky vyhoveli limitom pre biologické ukazovatele, 6 vzoriek piesku nevyhovelo limitom pre mikrobiologické ukazovatele, prekročené boli limity pre termotolerantné koliformné baktérie, fekálne streptokoky a v jednej vzorke bola zistená prítomnosť *Salmonella* sp.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V polroku 2016 bolo vydaných 33 rozhodnutí na zaradenie prác do tretej a štvrtej kategórie, a to:

- 26 rozhodnutí na základe prehodnotenia zdravotných rizík s tým, že staré rozhodnutia na zaradenie prác do kategórie stratili účinnosť právoplatnosťou vydaných nových rozhodnutí.
- 7 nových rozhodnutí na základe návrhov zamestnávateľa na zaradenie prác do kategórie, pričom podkladom bola objektivizácia faktorov práce a pracovného prostredia a hodnotenie zdravotného rizika pri práci.
- 31 rozhodnutí na zaradenie prác do tretej kategórie a štvrtej kategórie bolo zrušených z dôvodu prehodnotenia zdravotných rizík, organizačných zmien a zániku prevádzok.

V sledovanom období bolo na rizikových pracoviskách vykonaných 75 kontrol, v rámci ktorých boli rozdane zamestnancom na vyplnenie kontrolné listy informovanosti v počte 65 (typ H –30, K – 25, V - 10).

Evidencia rizikových prác bola priebežne doplňovaná a aktualizovaná v programe ASTR_2011.

Údaje v tabuľke porovnávajú počty vydaných rozhodnutí a ŠZD v rovnakom období za prvý polrok rokov 2015 a 2016

Rok	Prvý polrok 2015	Prvý polrok 2016	Trend
Nové rozhodnutia RP	03	07	+ 04
Prehodnotenú rozhodnutia RP	21	26	+ 05
Vydané rozhodnutia spolu	24	33	+ 09
Zrušené rozhodnutia RP	25	31	+ 06
ŠZD – preverky RP	108	75	- 33

Prehľad počtu exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom a subjektov s RP za rok 2015 a polrok 2016

Okres	Za rok 2015			Za polrok 2016		
	Počet subjektov	Počet zamestnancov v riziku		Počet subjektov	Počet zamestnancov v riziku	
		celkom	z toho ženy		Celkom	z toho ženy
Košice I, II, III, IV a Košice – okolie	103	11 642	1 085	101	11 609	1 075

Prehľad počtu exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom za obdobie rokov 2012 - 2016

Počet exponovaných rizikovým faktorom									
Za 1. polrok 2016		2015		2014		2013		2012	
Spolu	ženy	spolu	ženy	Spolu	ženy	Spolu	Ženy	spolu	Ženy
11 609	1 075	11 642	1 085	11 986	1 112	12 263	1 107	12 386	1 069

Z celkového prehľadu za posledných 5 rokov je zrejmé, že v priebehu 1. polroka 2016 došlo oproti minulým rokom k zníženiu počtu zamestnancov zaradených do tretej a štvrtej kategórie, a to najmä v dôsledku prehodnotenia prác v existujúcich prevádzkach, zníženia stavu zamestnancov a ukončenia činnosti, resp. výroby.

Pevný aerosól

ODBER	POČET VZORIEK	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>osobný</i>	70	126	181
<i>stacionárny</i>	5	20	34
spolu	75	146	215

Stanovenie koncentrácie pevných aerosólov *Odborom chemických analýz* bolo vykonávané za účelom objektivizácie pracovného prostredia pre okres Košice a Košice – okolie, Sp. N. Ves a Rožňava. Prevádzky, na ktorých sa vykonávali odbery, boli pekárň Furča Košice a píla Poľov, pre Rožňavu to boli vzorky dodané firmou Belmer. V Sp. N. Vsi boli vzorky odobraté vo firme Embraco na požiadanie PZS ProCare. Všetky vzorky boli v limite.

Chemické faktory v ovzduší

ODBER	POČET VZORIEK	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>osobný</i>	21	103	145
<i>stacionárny</i>	79	370	589
<i>spolu</i>	100	473	734

Stanovenie koncentrácie chemických faktorov bolo vykonané pre okresy Košice, Rožňava, Sp. N. Ves a Trebišov, a tiež pre Prešovský kraj. Pre RÚVZ Košice sa vykonáva každý mesiac meranie oxidu uhoľnatého v kotolni na pracoviskách Senný trh a Rooseveltova ulica. V okrese Rožňava bol vykonaný odber vzoriek v SCA Hygiene Gemerská Hôrka v ČOV, kde bol stanovený formaldehyd, amoniak, oxidy dusíka, kyselina sírová a chlorovodíková, prchavé organické látky a detekčne sírovodík, oxid siričitý a etylmerkaptán. Všetky namerané hodnoty boli v norme.

V okrese Sp. N. Ves boli vykonané merania vo firme Embraco pre PZS ProCare, stanovované boli minerálne oleje, hliník a kyselina sírová. Aj v tomto prípade boli výsledky v poriadku.

V okrese Trebišov bolo vykonané meranie vo firme GMP Pribeník, kde boli stanovované prchavé organické látky pri nanášaní farby striekaním. Stanovené hodnoty boli v limite.

V Prešovskom kraji bol vykonaný odber vzoriek na stanovenie ortute v Jarovniciach v rámci ŠZD na požiadanie odboru epidemiológie RÚVZ Prešov. Formaldehyd bol meraný v hale určenej na športové účely, ktorú si zateplila firma Biely dom SK Sabinov. Výsledky boli v limite.

Biologické expozičné testy

CHEMICKÝ FAKTOR	POČET VZORIEK			POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
	dodaných	odobraných	analyzovaných		
<i>Kyselina mandľová a fenylglyoxylová</i>	42	-	42	124	246
<i>Spolu</i>	42	-	42	124	246

V týchto vzorkách bol stanovený aj kreatinín, na ktorý sa výsledky prepočítavajú. Hodnoty kyseliny mandľovej a fenylglyoxylovej boli v šiestich prípadoch prekročené a tieto vzorky boli opätovne odobraté a analyzované.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V sledovanom období bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) vykonaných 9 kontrol zameraných na kontrolu dodržiavania právnych predpisov na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (ďalej len VTLaZ a TLaZ). Išlo

o 2 pracoviská Parazitologického ústavu SAV, kde sa VTLaZ a TLaZ používajú pri laboratórnych analýzach, pri vedecko-výskumnej a vzdelávacej činnosti. Na obdobné účely sa tieto látky používajú aj na Ústave lekárskej a klinickej mikrobiológie Lekárskej fakulty UPJŠ. Spoločnosť DB Biotech, spol. s r. o. používa VTLaZ a TLaZ pri laboratórnej výrobe klonálnych protilátok.

Ďalšie kontroly boli v rámci ŠZD vykonané v spoločnosti U. S. Steel Košice, s. r. o. Na DZ Zušľacht'ovňa a obalová vetva, na prevádzke Pocínovne a prevádzke Deliace linky a zlievareň anód sa VTLaZ používajú vo výrobnom procese. V prevádzke Útvar GM pre environment v laboratóriu GME sa VTLaZ používajú na sledovanie kvality odpadových, podzemných a povrchových vôd pomocou fyzikálno-chemických analýz. Kontrola bola vykonaná aj v prevádzke Útvar GM pre materiálové riadenie v sklade nebezpečných látok, kde sa vykonáva príjem, skladovanie a výdaj chemikálií, na DZ Energetika v prevádzke Vodné hospodárstvo – ČOV Sokolany, kde sa VTLaZ používajú v laboratóriu na sledovanie kvality odpadových vôd.

V 1. polroku 2016 bolo vydaných 5 súhlasných rozhodnutí na používanie VTLaZ, a to pre pracoviská Parazitologického ústavu SAV na Hlinkovej 3 a Puškinovej 6 v Košiciach, pre Ústav lekárskej a klinickej mikrobiológie Lekárskej fakulty UPJŠ, pre spoločnosť PANDA-KOŠICE s. r. o. a pre U. S. Steel Košice, s. r. o. DZ Zušľacht'ovňa a Obalová vetva. Pre obidve pracoviská Parazitologického ústavu SAV, pre U. S. Steel Košice, s. r. o. DZ Zušľacht'ovňa a obalová vetva a pre Ústav lekárskej a klinickej mikrobiológie Lekárskej fakulty UPJŠ bol jedným rozhodnutím vydaný zároveň aj súhlas na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov. Spoločnosti PANDA-KOŠICE s. r. o. bol zároveň vydaný súhlas na použitie VTLaZ pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín.

Porušenie predpisov na ochranu zdravia pri používaní VTLaZ a TLaZ nebolo v priebehu 1. polroka 2016 zaznamenané.

Bolo zistené, že vo väčšine prevádzkových poriadkov pre prácu v expozícii chemickým faktorom predkladaných po 01. 06. 2015 sú chemické faktory klasifikované podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí.

V 1. polroku 2016 bolo do tretej a štvrtej kategórie práce pre expozíciu TLaZ zaradených 230 zamestnancov, z toho 51 žien a pre expozíciu VTLaZ bolo zaradených 19 zamestnancov, z toho 0 žien.

V sledovanom období bolo vydaných spolu 90 osvedčení, pričom 84 osvedčení sa týkalo práce s VTLaZ a TLaZ a 6 osvedčení boli vydané na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie. Na základe skúšky bolo vydaných 6 osvedčení (na VTLaZ a TLaZ), bez vykonania skúšky, t. j. na základe overenia dĺžky odbornej praxe, 84 osvedčení. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti zasadala 1-krát.

Mimoriadna situácia, resp. havária v súvislosti s expozíciou VTLaZ a TLaZ sa v sledovanom období nevyskytla.

	Počet
Previerky	9
Osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s VTLaZ a TLaZ	90

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V 1. polroku 2016 bolo v rámci ŠZD vykonaných 9 kontrol zameraných na vystavenie zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom (ďalej len KaMF) na pracovisku. RÚVZ so sídlom v Košiciach (ďalej len RÚVZ KE) vydal 6 rozhodnutí na zaradenie prác do tretej a štvrtej kategórie pre faktor KaMF. 4 rozhodnutia boli vydané pre spoločnosť U. S. Steel Košice, s. r. o., a to pre DZ Mechanika (expozícia šesťmocnému chrómu - Cr6+), DZ Koksovňa, DZ Údržba a útvár GM pre bezpečnosť a hygienu USSK (pracovný proces s rizikom expozície polycyklickým aromatickým uhl'ovodíkom - ďalej len PAU). 1 rozhodnutie bolo vydané pre Detskú fakultnú nemocnicu Košice. Dôvodom bolo zrušenie profesie cytostatická sestra a zaradenie novej profesie zdravotnícky asistent na Oddelení detskej onkológie a hematológie. Novou skutočnosťou je, že príprava cytostatík prešla do lekárenskej starostlivosti a vykonáva sa na novo vytvorenom pracovisku Oddelenia prípravy cytostatík nemocničnej lekárne, na ktorom bola práca vykonávaná profesiami farmaceut, farmaceutický laborant, sanitár a upratovačka zaradená do 3. kategórie pre karcinogénne a mutagénne faktory. Farmaceut a farmaceutický laborant riedia cytostatiká, sanitár vykonáva dezinfekciu povrchov, prístrojov a pomôcok a upratovačka vykonáva dezinfekciu pracovných plôch, podláh a manipuluje s nebezpečným odpadom, ktorý vzniká pri príprave cytostatík. 1 rozhodnutie na zaradenie prác do tretej kategórie bolo vydané pre Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Želova 2, 829 24 Bratislava na súdnolekárskom a patologickoanatomickom pracovisku Košice, Letná 47, Košice, konkrétne pre profesie lekár, toxikológ VŠ, histologický laborant, toxikologický laborant, pitevný sanitár, umývačka skla, upratovačka, do 3. kategórie pre biologické faktory a pre profesie toxikológ VŠ a toxikologický laborant do 4. kategórie pre karcinogénne a mutagénne faktory (benzén).

V porovnaní s 1. polrokom 2015 poklesol o 151 počet zamestnancov zaradených do tretej a štvrtej kategórie práce pre faktor KaMF. Kým v 1. polroku 2015 to bolo 885 zamestnancov, z toho 232 žien, tak v 1. polroku 2016 je to 734 zamestnancov, z toho 222 žien (zdroj ASTR). V tretej kategórii prác je zaradených 567 zamestnancov, z toho 203 žien a vo štvrtej kategórii je to 167 zamestnancov, z toho 19 žien.

Najviac zamestnancov zaradených do tretej a štvrtej kategórie práce pre faktor KaMF, konkrétne PAU, vykonáva pracovné činnosti na DZ Koksovňa. Ide o zamestnancov spoločnosti U. S. Steel Košice s. r. o., ISS Facility Services s. r. o. a KOKSMONT a. s. Košice. Celkový počet exponovaných je 451 zamestnancov, z toho 22 žien (zdroj ASTR). Na druhom mieste v počte exponovaných sú zdravotnícke zariadenia, v ktorých je do tretej kategórie zaradená práca s cytostatikami, s celkovým počtom exponovaných 168, z toho 149 žien (zdroj ASTR). Ide o Východoslovenský onkologický ústav a. s., Kliniku hematológie a onkohematológie UNLP Košice, Nemocničnú lekáreň UNLP Košice, Oddelenie detskej onkológie a onkohematológie Detskej fakultnej nemocnice Košice a Nemocničnú lekáreň Detskej fakultnej nemocnice Košice.

Vydané boli 4 súhlasné rozhodnutia na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov pre spoločnosť U. S. Steel Košice, s. r. o., DZ Zušľacht'ovne a obalová vetva, Ústav lekárskej a klinickej mikrobiológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a 2 pracoviská Parazitologického Ústavu SAV. Vydaných bolo 16 súhlasných rozhodnutí na činnosti spojené s manipuláciou s materiálmi obsahujúcimi azbest, čo je o 8 rozhodnutí menej, ako v 1. polroku 2015. Vo všetkých posudzovaných prípadoch išlo o činnosti spojené s odstraňovaním azbestu v exteriéri, z toho 7 x bol azbest odstraňovaný zo striech rodinných domov, 5 x zo striech nebytových budov, 1x išlo o odstraňovanie azbestocementových (ďalej azc) dosiek z lavičiek káblovej trasy v

areáli spoločnosti U. S. Steel Košice, s. r. o., 1 x išlo o odstraňovanie boletických panelov z fasády administratívnej budovy AGRO MOLD, s. r. o. a 2 x išlo o odstraňovanie azc opláštenia obvodových stien objektov. Spolu bolo odstránených 97,9 ton materiálov s obsahom azbestu.

V uplynulom polroku bola vykonaná 1 kontrola zameraná na dodržiavanie nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. Išlo o kontrolu odstraňovania azc kanalizačných potrubí v bytovom dome na Kurskej 2 v Košiciach realizovaného na základe podnetu. Zistené bolo, že demontáž vykonávala spoločnosť NOVÁK IMRICH s. r. o. bez súhlasného rozhodnutia RÚVZ Košice na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a bez oznámenia začiatku a ukončenia výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, na základe čoho bolo vo veci začaté správne konanie.

V priebehu 1. polroka 2016 vypracoval odbor PPL 1 222 odborných vyjadrení formou interných oznámení pre odbory HDaM, HŽPaZ a HV k prevádzkovým poriadkom pre prácu v expozícii chemickým faktorom, pričom v 10-tich prípadoch upozornil podľa § 3 ods. 5 NV SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov na zákaz používania chemických karcinogénov a mutagénov (fenolftaleín – H350 a síran nikelnatý – H350i) na základných a stredných školách.

Znižovanie zdravotných rizík z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém spočívalo v ich aktívnom vyhľadávaní.

V 1. polroku 2016 bolo v tretej a štvrtej kategórii práce pre expozíciu látkam poškodzujúcich reprodukciu zaradených 290 zamestnancov, z toho 149 žien.

Pri výkone ŠZD bolo v spoločnosti TPA s. r. o. zistené, že na pracovisku Laboratórium Geča zamestnávateľ vyradil z používania rozpúšťadlo trichlóetylén, klasifikovaný ako karcinogén kategórie 1B a nahradil ho terachlóretylénom. Po zmene rozpúšťadla bola vykonaná objektivizácia tetrachlóretylénu v pracovnom ovzduší, z ktorej vyplynulo, že NPEL v pracovnom ovzduší nebol prekročený. Na základe výsledkov objektivizácie bolo vykonané nové hodnotenie zdravotného rizika a práca vykonávaná profesiou laborant bola zaradená do 2. kategórie pre chemické faktory. V súvislosti s uvedeným schválil RÚVZ Košice pre predmetné pracovisko nový prevádzkový poriadok pre prácu v expozícii chemickým faktorom. Výkon ŠZD bol tiež zameraný na aktívne vyhľadávanie zamestnancov exponovaných látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém (endokrinné disruptory). Zistené bolo, že endokrinné disruptory sa na pracovisku nepoužívajú a neboli ani nájdené. Na pracovisku je používaný chemický faktor imidazol klasifikovaný ako reprodukčne toxická látka kategórie 1B – H360D a skladovaná reprodukčne toxická látka kategórie 1B – H360D N, N-dimetylformamid.

Na pracovisku Laboratórna výroba klonálnych protilátok spoločnosti DB Biotech, spol. s r. o. bolo zistené, že látky poškodzujúce reprodukciu a látky narúšajúce endokrinný systém sa na pracovisku už nepoužívajú a nie sú ani skladované.

Látky poškodzujúce reprodukciu a narúšajúce endokrinný systém boli aktívne vyhľadávané aj pri kontrole vykonanej pred vydaním súhlasu na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov pre pracoviská Parazitologického ústavu SAV na Hlinkovej 3 a Puškinovej 6 v Košiciach. Zistené bolo, že na pracoviskách sú používané a skladované reprodukčne toxické látky a zmesi (TBE pufer, formamid, chlorid kademnatý, chlorid kobaltnatý, borohydrid sodný, síran kademnatý, citrát olova, tetraboritan sodný) a endokrinné disruptory (chlorid kademnatý, síran kademnatý, citrát olova).

Pri posudzovaní prevádzkového poriadku pre prácu v expozícii chemickým faktorom pri práci pre Gymnázium Štefana Moyzesa, Školská 13, Moldava nad Bodvou upozornil odbor PPL v internom oznámení pre odbor HDaM, na potrebu zabezpečenia opatrení na zníženie zdravotných rizík z expozície látkam klasifikovaným ako reprodukčne toxické (dusičnan olovnatý kategória 1A – H360Df a kyselina boritá – kategória 1B – H360FD), prípadne na potrebu nahradiť ich chemickými faktormi, ktoré nie sú klasifikované ako reprodukčne toxické.

Azbest

ODBER stacionárny	POČET VZORIEK odobratých	POČET VZORIEK analyzovaných	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
Vnútorne ovzdušie	2	2	12	16
Spolu	2	2	12	16

2 vzorky azbestu boli odobraté *Odborom chemických analýz* v spoločnosti U. S. Steel na požiadanie firmy ASTANA Poprad. Vzorky boli zaslané na vyhodnotenie do NRC RÚVZ Nitra.

Genetická toxikológia

V prvom polroku 2016 boli monitorované nasledovné pracoviská s vyhláseným rizikom karcinogenity, resp. prevádzky s mutagénym rizikom v pracovnom prostredí:

- U.S.Steel, s.r.o. Košice, prevádzka DZ Koksovňa

V prvom polroku 2016 bolo celkovo odobraných **90** vzoriek krvi

- 1 kontrolná vzorka
- **89** vzoriek z **DZ Koksovňa** - VKB3(20), VKB1 (11), CHÉMIA (20), Odsírenie (19), Termoprocesy(19)

Všetky vzorky boli spracované a v súčasnosti prebieha mikroskopické vyšetrenie. Uvedené vzorky budú expedované po skončení mikroskopického vyhodnotenia celej skupiny v druhom polroku 2016.

2.1.4 Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaž pri práci

Nebolo z dôvodu neukončených prípravných prác realizované. Pracovná skupina sa stretla jeden krát v Nitre a prerokované boli návrhy na riešenie odprezentované MUDr. Máriou Šťastnou.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

V sledovanom období boli poskytované informácie o zdraví škodlivých faktoroch práce a pracovného prostredia najmä formou osobného poradenstva, resp. pri získavaní informácií do kontrolných dotazníkov, a to priamo zamestnancom alebo ich zamestnávateľom. Samostatné regionálne aktivity neboli vykonané.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Na základe vzájomnej dohody ÚVZ SR a NIP budú v každom kraji vykonané minimálne 4 spoločné previerky, z toho pri 2 previerkach si zameranie dohodne RÚVZ a IP podľa aktuálnej situácie a 2 previerky budú zamerané na zamestnávateľov, ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do prvej a druhej kategórie.

Na spoločnom stretnutí Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach a Inšpektorátu práce Košice, ktorá sa konala na IP Košice dňa 28.06.2016, boli dohodnuté spoločné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce, a to na základe listu ÚVZ SR č. OPPL/427/17652/2016 zo dňa 10.06.2016 nasledovne:

2 spoločné previerky, ktorých zameranie si dohodne RUVZ a IP podľa aktuálnej situácie, sa budú konať v okresoch Michalovce a Rožňava, 2 spoločné previerky zamerané na zamestnávateľov, ktorých zamestnanci vykonávali práce zaradené do 1. a 2. kategórie, sa budú konať v okresoch Spišská Nová Ves a Košice.

V okrese Košice bola v sledovanom období vykonaná jedna spoločná kontrola na základe spoločne riešeného podnetu na vykonanie kontroly na pracovisku Mestskej časti Košice – Nad Jazerom. Zápisnica z prešetrenia bola zaslaná na ÚVZ SR.

V rámci spolupráce s IP sa na krajskej úrovni uskutočnili 2 pracovné stretnutia s cieľom vzájomného plánovania a plnenia spoločných úloh, poskytovania informácií o postupoch pri šetrení podnetov, o zmenách v legislatíve a ich uplatňovaní v praxi. Zápisnice z pracovných stretnutí boli zaslané na ÚVZ SR.

Na seminári NIP, konanom pri príležitosti EU-OSHA “Zdravé pracoviská pre všetky vekové kategórie, bola v Prešove dňa 14. júna 2016 odprednášaná MUDr. Tarabčákovou odborná téma, týkajúca sa novelizácie vyhlášky č. 544/2007 Z. z.

2.3 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Na plnení tejto úlohy sa náš úrad nepodieľa.

2.4 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V prvom polroku 2016 bol vykonaný ŠZD u 62 prevádzkovateľov, ktorí zamestnávajú občanov zo zdravotným postihnutím (ZP).

V 14 prípadoch išlo o existujúce prevádzky s celkovým počtom zamestnancov 30, z toho so zdravotným postihnutím 14 mužov a 14 žien a 2 pracovní asistenti.

Na 36 pracoviskách bolo zistené zrušenie chránených pracovísk s celkovým počtom zamestnancov 116, z toho so ZP 57 žien a 38 mužov. Dôvodom bolo u 6-ich z nich bolo aj to, že na ÚPSVaR bol zrušený štatút chráneného pracoviska.

Rozhodnutím RÚVZ bolo uvedených do prevádzky 12 nových pracovísk s celkovým počtom zamestnancov 36, z toho so ZP bolo 24 zamestnancov (18 žien a 6 mužov). V týchto prevádzkach je zahrnutý 1 konateľ, ktorý nie je zamestnancom a 2 pracovní asistenti. Rozhodnutia boli zároveň dokladom potrebným pre účely priznania postavenia chránenej dielne alebo pracoviska podľa § 55 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov. V spolupráci s Odborom hygieny výživy bolo schválené pracovisko s postavením chránenej dielne v prevádzke Pekáreň pri sýpke s počtom zamestnancov so ZP 4, všetko ženy – 2 pekárky a 2 predavačky.

V sledovanom období bolo 2 x prerušené konanie pre doplnenie podania o doklad stavebného úradu o užívaní stavby na posudzovaný účel. 2 x bola už schváleným pracoviskám s postavením CHD alebo CHP zaslaná kladná odpoveď na rozšírenie pracovných miest pre občanov so ZP.

Tak ako aj po minulé roky bolo pri obhliadkach vykonaných pred uvedením priestorov do prevádzky zistené, že prevádzkovateľ v čase schvaľovacieho konania nemá vedomosť o zdravotnom postihnutí zamestnanca, ktorého bude zamestnávať. O uvedenej skutočnosti sa dozvie až na základe ponuky z ÚPSVaR po schválení štatútu chráneného pracoviska, resp. chránenej dielne.

Ďalej vyplynulo, že všetky posudzované priestory splňali požiadavky ustanovené v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Zamestnanci chránených dielní a chránených pracovísk vykonávali jednoduché manuálne činnosti bez fyzickej záťaže. V prevádzke pekárne 2 zamestnanci so ZP sú exponovaní pri výrobe múčnych výrobkov pevnému rastlinnému aerosólu - múke. Na základe predložených výsledkov meraní v pracovnej pozícii pekár bola uvedená profesia zaradená do 2. kategórie práce.

Počet vytvorených pracovných miest na jedno pracovisko sa pohybuje od 1 do 3. Zamestnanci vykonávajú nenáročné ľahké práce v administratíve, ako predavačka, krajčír – strihač, montáž nábytku a rôzne pomocné práce.

Ostatné zistenia sú obdobné ako po minulé roky. Zamestnávateľia chránených dielní a chránených pracovísk prispôbovali pracovné podmienky charakteru zdravotného postihnutia zamestnancov. Pre zamestnancov zabezpečovali na pracoviskách podmienky v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce, to znamená, vytvorili vhodné pracovné podmienky zodpovedajúce ich zdravotnému stavu a dodržiavali osobitný režim práce. Na pracoviskách administratívneho charakteru sú zabezpečené stoly a stoličky s ergonomicky výškovo nastaviteľnými sedadlami s opierkou chrbta. Ani na jednom pracovisku nie sú zamestnanci zaradení do tretej kategórie a štvrtej kategórie práce. Pred zaradením na výkon pracovnej činnosti boli obvykle u zamestnancov vykonané vstupné lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci.

Kontrolné dotazníky boli vyplnené zamestnancami na 2 pracoviskách. Z nich vyplynulo, že na pracoviskách pracujú osoby s 50 a viac % zdravotným postihnutím a zamestnávateľia im vytvárajú vhodné pracovné podmienky s individuálnym prístupom a umožňujú im pracovné prestávky.

Tak ako v predošlých rokoch aj v sledovanom období bolo zistené, že na pracoviskách často dochádza ku zmene v počte osôb so ZP, k ich obmene, ale aj ku zrušeniu pracovísk do 2 rokov od vydania súhlasného rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky. Stáva sa, že niektoré pracoviská ani po schválení priestorov RÚVZ za účelom zriadenia chránených miest nezískali štatút postavenia chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, preto boli vyradené z evidencie alebo celkom zrušené.

Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy aké, koľko	Zistené nedostatky aké, koľko	Uložené opatrenia aké, koľko
rozhodnutí	stanovísk						
12	0	62	62	147	Z – 4	0	0

Odbor hygieny detí a mládeže v danom období neuviedol do prevádzky priestory, ktorých účelom by bolo priznanie postavenia chránenej dielne.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Úloha bola ukončená záverečnou správou za celú SR, ktorú vypracovalo NRC pre kozmetické výrobky RÚVZ so sídlom v Žiline.

3.2 Bezpečnosť výrobkov z bambusu

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa na tejto úlohe nepodieľa.

3.3 Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

V hodnotenom období v rámci plnenia úlohy bola odobratá zamestnankyňou odboru hygieny výživy tunajšieho úradu vo veľkosklade Sklo a porcelán Poltár na území mesta Košice jedna vzorka sklenej fľaše na úschovu potravín, pôvodom z Turecka.

Vzorka bola zaslaná do laboratória Národného referenčného centra pre obalové materiály a predmety bežného užívania RÚVZ so sídlom v Poprade, kde bude skúšaná na prítomnosť esterov kyseliny ftalovej.

Výsledky do t. č. nie sú k dispozícii.

3.4 Prehľad 5-ročného výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami v SR a EÚ

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa na tejto úlohe nepodieľa.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Úloha v I. polroku nebola plnená.

3.6 Monitoring príjmu jódu

Na plnenia úlohy bol rozpracovaný plán plnenia úlohy na odber vzoriek kuchynskej soli z distribučnej siete okresov Košice. Výroba resp. baliareň kuchynskej soli sa na dozorovanom území nenachádza. Podľa vypracovaného plánu bol stanovený odber vzoriek na jednotlivé mesiace počas celého roka a 2 vzorky vrátane morskej soli.

Za hodnotené obdobie bolo odobratých celkom 10 vzoriek kuchynskej soli z toho 4 vzorky soli morskej, s cieľom stanovenia jodidu resp. jodičnanu draselného. Obsah jodidu draselného resp. jodičnanu draselného (vyjadrený na KI) bol vo všetkých vzorkách posúdený podľa požiadavky Potravinového kódexu SR (15 – 35 mg/kg) a zároveň podľa označenia obsahu jódu na obale výrobku.

Všetky vyšetrené vzorky vyhovelí požiadavke PK SR.

V plnení úlohy sa bude pokračovať aj v druhom polroku 2016.

Odborom chemických analýz bolo prijatých so spádových okresov 45 vzoriek soli (RÚVZ Košice – 10 vzoriek, RÚVZ Trebišov – 13 vzoriek, RÚVZ Rožňava – 8 vzoriek a RÚVZ Michalovce – 14 vzoriek). V týchto vzorkách bolo požadovaných 136 ukazovateľov (KI, KIO₃, ferokyanidy, v niektorých aj fluór). V rámci tejto úlohy bolo vykonaných 243 analýz. 2 vzorky soli nespĺňali požadované kritéria (nízky obsah KI).

3.7 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Plnenie úlohy sa vykonávalo podľa určenej metodiky, v stanovenom termíne. Na monitoringu sa zúčastnilo 20 klientov v 2 vekových kategóriách: muži a ženy ľahko/stredne pracujúci (zaradení podľa členenia fyziologických skupín uvedených v Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR - Vestník MZ SR čiastka 4-5 z 19. júna 2015, 9. revízia), a to v každej kategórii po 5 klientov nasledovne:

- a) pracujúce ženy – stredná práca, veková kategória 19-35 rokov
- b) pracujúce ženy – stredná práca, veková kategória 36-54 rokov
- c) pracujúci muži – stredná práca, veková kategória 19-35 rokov
- d) pracujúci muži – stredná práca, veková kategória 36-54 rokov

V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných 3 skupín prídavných látok, a to:

E 104 chinolínová žltá

E 951 aspartam

E 960 glykozidy steviolu

Spotreba týchto prídavných látok z potravín bola monitorovaná dotazníkovou metódou a laboratórnym vyšetrením vybraných potravín s ich predpokladaným obsahom. Na zber dát (dotazníkovou metódou) bol použitý 1 druh dotazníka, a to 24-hodinový retrospektívny dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov.

24-hodinové dotazníky o spotrebe boli spísané klientmi retrospektívne, do ktorých uviedol každý klient konkrétny druh potraviny (jeho presný obchodný názov), presný názov pokrmu a nápoja, ktorý skonzumoval v daný deň a skonzumované množstvo uvedené v merných jednotkách. Získané údaje slúžili na zistenie najčastejšie konzumovaných pokrmov a potravín vrátane nápojov s predpokladaným obsahom sledovaných prídavných látok, ako aj na zistenie predpokladaného skonzumovaného množstva týchto potravín.

Laboratórne vyšetrenie:

Na základe údajov získaných z 24-hodinových retrospektívnych dotazníkov spotreby z najfrekvencovanejšie konzumovaných potravín, ktoré obsahujú aspoň 1 sledovanú prídavnú látku, boli náhodne vybrané vzorky potravín za účelom ich odberu na laboratórne skúšky - stanovenie obsahu uvedených prídavných látok.

Z distribučnej siete obchodných reťazcov boli t. č. odobraté celkovo 3 vzorky potravín za účelom stanovenia obsahu sledovaných prídavných látok, a to nasledovne:

- 2 vzorky potravín (2 nealkoholické nápoje) boli odobraté na stanovenie obsahu aspartámu,

- 1 vzorka na obsah glykozidov steviolu (nealkoholický nápoj).

Vzorky na stanovenie obsahu glykozidov steviolu boli zaslané na laboratórne skúšky na Úrad verejného zdravotníctva v Bratislave (ďalej len „ÚVZ SR v Bratislave“).

Spracovanie údajov z dotazníkov a výsledkov chemických laboratórných skúšok

Získané údaje a výsledky boli vložené do určených tabuliek - excel tabuľky č. 1 a), 1 b), 1 c), 2 a), 2 b), 2 c).

Po doručení výsledkov skúšaných vzoriek z chemického laboratória ÚVZ SR v Bratislave, budú spracované do určených tabuliek a odoslané ÚVZ SR v Bratislave pre ich ďalšie spracovanie - porovnanie získaných výsledkov s aktuálnymi hodnotami ADI.

Na kvalitatívne stanovenie syntetických farbív boli Odborom chemických analýz odobratých 5 vzoriek, čo predstavuje 5 ukazovateľov a 10 analýz. 1 vzorka nevyhovela požadovaným kritériam (zistený výskyt farbiva chinolínova žltá).

Taktiež boli stanovované konzervačné látky (kyselina benzoová a kyselina sorbová), dodaných bolo 9 vzoriek, požadovaných bolo 18 ukazovateľov a vykonaných 30 analýz. Najčastejšie sledovanou komoditou boli šaláty (treska v majonéze), v menšom počte aj iné komodity (zákusok, nealko nápoj, hamburger, sirup). Výsledky analýz spĺňali požadované kritéria pre obsah konzervačných látok v jednotlivých komoditách.

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Úloha bola plnená v dvoch etapách a to:

1. etapa: odber 3 vzoriek hotových pokrmov (obedového menu) a 3 vzoriek chleba pečiva od výrobcov SR v ZSS na stanovenie obsahu kuchynskej soli.

V rámci plnenia úlohy boli odobraté a laboratórne vyšetrené 3 vzorky obedového menu z prevádzok ZSS a to: verejného, uzavretého a nemocničného pre zamestnancov. Zároveň boli odobraté 2 vzorky chleba a jedna vzorka pečiva. V odobratých vzorkách bol stanovený obsah NaCl. Výsledky boli spracované do určených tabelárnych prehľadov aj RÚVZ Košického kraja a boli zaslané na celoslovenské spracovanie RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

2. etapa: dotazník o frekvencii konzumácie potravín s pridanou jedlou soľou, ktorý bol vyplnený 20 respondentmi v 2 vekových kategóriách (19 - 34 r., 35 - 62 r.) u oboch pohlaví.

Získané údaje z dotazníkov boli zaslané na ďalšie spracovanie podľa usmernenia RÚVZ Banská Bystrica.

V rámci tejto úlohy každé RÚVZ v sídle kraja odobralo vzorky hotových pokrmov (polievka a jednotlivé časti hlavného jedla) a vzorky chleba alebo pekárskych výrobkov (od výrobcov SR) zamerané na kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli. V rámci tejto úlohy bolo Odborom chemických analýz vyšetrených 48 vzoriek: z RÚVZ Košice – 14 vzoriek, RÚVZ Trebišov – 12 vzoriek, RÚVZ Rožňava – 12 vzoriek a RÚVZ Michalovce – 10 vzoriek.

Spolu bolo stanovených 48 ukazovateľov a vykonaných 96 analýz.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 - 2025 (NAPPO)

V roku 2016 boli pracovníkmi HDM realizované priority zamerané na:

- dodržiavanie hygieny, označovania a vysledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov,
- zhodnotenie priemernej mesačnej výživovej hodnoty (a pestrosti) podávanej stravy v 10 školách na území mesta Košice a okresu Košice - okolie a jej porovnanie s aktualizovanými OVD pre danú vekovú kategóriu detí,
- metodickú a edukačnú činnosť pracovníkov školských zariadení,
- zavedenie a kontrolu správnej výrobnéj praxe v zariadeniach školského stravovania pre deti a mládež. Zvýšená pozornosť bola venovaná problematike výroby diétnych pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania, ako aj dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s cieľom ozdravenia výživy detí. Diéty (diabetická, šetriaca a bezgluténová) sa pripravujú na základe Materiálno - spotrebných noriem a receptúr pre diétny stravovací systém v školskom stravovaní,
- dodržiavanie pitného režimu na školách.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V sledovanom období nebola daná požiadavka zo strany gestora.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Úloha bude realizovaná v II. polroku, súbor sledovaných detí bude vo veku 11 – 14 rokov - 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka). Súbor sledovaných detí bude 60.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

T. č. gestor projektu spracováva získané údaje do databázy, na základe ktorej bude spracovaná analýza a vyhodnotenie získaných údajov.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1. Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR

V dôsledku personálnych zmien na jednotlivých RÚVZ došlo aj k zmenám pracovných skupín riešiacich Hlavnú úlohu č. 5.1. Pracovná vyťaženosť pracovníkov vo všetkých pracovných skupinách je zvýšená aj nevyhnutnosťou prác na transpozícii nových smerníc EC. Harmonogram prác sa musel prispôbiť pracovnému vyťaženiu pracovníkov a narastajúcim problémom s prístrojovým vybavením laboratórií.

Na celoslovenskej porade pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením v dňoch 22.03. – 23.03.2016 v Dudinciach sa dohodlo, že Hlavná úloha č. 5.1 sa v roku 2016 preruší a ukončí sa do konca roku 2017. V roku 2017 sa zhodnotia výsledky ako celok a súčasne každá skupina bude prezentovať výsledky vykonané na svojom pracovisku, teda laboratóriu, vo forme publikácií.

5.2. MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU

Rádioaktivita stavebných materiálov

Na obsah prírodných rádionuklidov sa vyšetrilo 8 vzoriek stavebného materiálu a surovín. V odobratých vzorkách sa stanovovala aktivita nasledujúcich rádionuklidov: ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K a index hmotnostnej aktivity - I. Vo vzorke popolu – POPIOL LOTNY POLANIEC Poľsko od objednávateľa AGROMELIO Veľký Šariš, bolo zistené prekročenie úrovne 120 Bq.kg^{-1} pre ^{226}Ra a dosiahla hodnotu - $131,25 \pm 0,78 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Rádioaktivita pitných vôd

Z 96 odberových miest bolo odobratých 294 vzoriek pitných vôd a vykonalo sa v nich 294 vyšetrení.

Od 1. januára 2016 vstúpilo do platnosti Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 8/2016 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 496/2010 Z.z., ktoré sprísnilo indikačnú hodnotu v ukazovateli celková objemová aktivita alfa z hodnoty $0,2 \text{ Bq.l}^{-1}$ na hodnotu $0,1 \text{ Bq.l}^{-1}$. Pretože obce Východoslovenského regiónu sú väčšinou zásobované vodou z podzemných zdrojov dá sa očakávať zvýšený počet vzoriek vôd, ktoré túto hodnotu prekročia a bude sa musieť pokračovať v tzv. optimalizácii podľa prílohy č. 2 obrázku č. 1. vyššie spomínaného Nariadenia vlády SR. Doterajšie výsledky to potvrdzujú.

Postup optimalizácie zahŕňa overenie alebo spresnenie situácie opakovaným odberom a následným stanovením rádiologických ukazovateľov v ďalších vzorkách, identifikáciu zdroja vody, ktorý je zodpovedný za zvýšený obsah rádionuklidov, analýzu situácie, návrh a realizáciu opatrení na zníženie obsahu rádionuklidov v pitnej vode.

V ukazovateli celková objemová aktivita alfa indikačná hodnota $0,1 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola prekročená v 5 vzorkách vôd: z verejného vodovodu v kuchyni materskej škôlky v Trstenom pri Hornáde - $a_{v,\alpha} = 0,144 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 25\%$, z verejného vodovodu v kuchyni rodinného domu č. 24 na Bočiari - $a_{v,\alpha} = 0,137 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 23\%$, z verejného vodovodu na WC-ženy na OcÚ na Bočiari - $a_{v,\alpha} = 0,134 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 31\%$, z verejného vodovodu v kuchyni na OcÚ v Ruskove - $a_{v,\alpha} = 0,116 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 34\%$ a z verejného vodovodu v umývárke na OcÚ v Skároši - $a_{v,\alpha} = 0,104 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 53\%$.

V ukazovateli celková objemová aktivita beta namerané hodnoty neprekročili indikačnú hodnotu $0,50 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota bola zistená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu na WC - ženy na OcÚ v Bočiari (okres Košice - okolie) - $a_{v,\beta} = 0,350 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 24\%$.

V ukazovateli objemová aktivita ^{222}Rn nebola indikačná hodnota 100 Bq.l^{-1} prekročená v žiadnej vzorke vody. Maximálna hodnota bola zistená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu v kuchyni MŠ v Rudníku (okres Košice - okolie) - $a_{v,^{222}\text{Rn}} = 59,3 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 23\%$.

Rádioaktivita minerálnych vôd

Vo vzorkách minerálnych vôd sa oproti pitným vodám zaznamenávajú vyššie hodnoty rádioaktivity. Rádioaktivita minerálnych a geotermálnych vôd je určovaná predovšetkým vlastnosťami geologického podložia lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Z 27 lokalít bolo odobratých 81 vzoriek minerálnych vôd. Vykonalo sa v nich 81 vyšetrení. Vzorky pre stanovenie ukazovateľov celková objemová aktivita alfa a celková objemová aktivita beta z dôvodu nedostatočnej kapacity meracieho zariadenia neboli odobierané.

V stanovovaných ukazovateľoch sa rádioaktivita minerálnych vôd pohybovala na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody.

Maximálna hodnota objemovej aktivity radónu-222 bola zaznamenaná vo vzorke vody odobratej z prameňa Ondrej na Sivej Brade (okres Levoča) - $a_{v,^{222}\text{Rn}} = 193,2 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 23\%$. Maximálna hodnota objemovej aktivity rádia-226 - $a_{v,^{226}\text{Ra}} = 0,825 \pm 0,038 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z vrtu CH-1 Cígeľka v Cígeľke (okres Bardejov). Maximálna hodnota koncentrácie prírodného uránu - $c_{\text{U}_{\text{nat}}} = 0,554 \pm 0,020 \text{ mg.l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z tretieho vrtu (bazén) na Sivej Brade (okres Levoča).

Rádioaktivita geotermálnych vôd

Vzorky termálnych vôd sa v I. polroku 2016 neodoberali. Odbery sú naplánované na začiatok júla 2016.

Rádioaktivita povrchových vôd a ich sedimentov

Vzorky povrchových vôd sa v lokalite Krásna nad Hornádom odoberajú v pravidelných mesačných intervaloch a v lokalite Viničky (okres Trebišov) v kvartálnych intervaloch. V I. polroku 2016 bolo odobratých 21 vzoriek povrchových vôd a uskutočnilo sa v nich 21 vyšetrení rádioaktivity. V meraných vzorkách povrchových vôd neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita alfa bola zistená vo vzorke vody odobratej dňa 27. 01. 2016 z rieky Hornád v Krásnej nad Hornádom – $a_{v,\alpha} = 0,097 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 58\%$ a maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita beta bola stanovená vo vzorke vody odobratej dňa 18. 05. 2016 z rieky Hornád v Krásnej nad Hornádom – $a_{v,\beta} = 0,122 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 27\%$.

Spolu so vzorkami povrchových vôd sa z odberových miest odoberajú aj vzorky riečnych sedimentov. Vo vzorkách sa stanovujú hmotnostné aktivity prírodných rádionuklidov a ^{137}Cs . Maximálna hodnota ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke sedimentu z lokality Viničky (Bodrog), odber dňa 20. 04. 2016 a hodnota je $4,36 \pm 0,28 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Rádioaktivita zrážkových vôd

Vzorka snehových zrážok bola odobraná 15. januára 2016 na lúke pri RÚVZ v Košiciach na Ipeľskej 1. Vzorka je v súčasnosti v štádiu spracovania pre gamaspektrometrické vyšetrenie.

Vzorky dažďovej vody v I. polroku 2016 neboli odobraté.

Rádioaktivita odpadových vôd

V I. polroku 2016 bola vyšetovaná jedna vzorka odpadovej vody pre GJ U.S. Steel Košice. Boli v nej stanovené izotopy ^{40}K a ^{226}Ra o aktivitách $a_{40\text{K}} = 11,23 \pm 1,07 \text{ Bq.l}^{-1}$ a $a_{226\text{Ra}} = 0,22 \pm 0,02 \text{ Bq.l}^{-1}$.

Kontinuálne meranie príkonu dávkového ekvivalentu – RÚVZ Košice

Merania príkonu dávkového ekvivalentu (PDE) sa uskutočňovali sondou FHZ 621 G-L2 na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Celodenné meranie pozostáva z kontinuálneho merania PDE v hodinových intervaloch. Priemerný mesačný PDE sa stanovuje z priemerných denných PDE. Zistené hodnoty sa zasielajú do Ústredia radiačnej monitorovacej siete SR (RMS SR) na ÚVZ SR v Bratislave.

V I. polroku 2016 bolo vykonaných 183 celodenných meraní. Významné zvýšenie hodnôt PDE nad dlhodobý priemer nebolo zaznamenané. Priemerný denný PDE bol $82,5 \text{ nSv.h}^{-1}$ s maximálnou hodnotou $120,8 \text{ nSv.h}^{-1}$ nameranou 09. 06. 2016 a minimálnou hodnotou $67,7 \text{ nSv.h}^{-1}$ nameranou 10. 05. 2016. Dlhodobý priemer PDE pre dané odberové miesto je $106,7 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Plošné integrálne a jednorazové meranie príkonu dávkového ekvivalentu

Na 18-tich pevných stanovištiach v Košickom a Prešovskom kraji sú od roku 1989 rozmiestnené termoluminiscenčné dozimetre (TLD), ktorých pravidelná výmena sa uskutočňuje v kvartálnych intervaloch. V I. polroku 2016 sa prvá výmena TLD uskutočnila v dňoch 20. – 27. januára, druhá výmena v dňoch 12. – 20. apríla a tretia výmena v dňoch 22. – 30. júna.

Pretože RÚVZ Košice nevlastní prístroj na vyhodnocovanie dozimetrov, tieto sú po výmene merané na zariadení ÚVZ SR v Bratislave. Po vyhodnotení na RÚVZ v Košiciach sú výsledky zasielané do centra Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete na ÚVZ SR v Bratislave.

V I. polroku 2016 nebolo zaznamenané významné zvýšenie rádioaktivity a hodnoty integrálnych meraní PDE v sledovaných lokalitách sa pohybovali na úrovniach dlhodobých

priemerov charakteristických pre danú lokalitu. Maximálna hodnota PDE bola zistená na stanovišti Milhošť (okres Košice – okolie) za II. kvartál 2016 - $PDE = 176 \pm 25 \text{ nSv.h}^{-1}$. Minimálna hodnota bola zistená na stanovišti Stará Voda (okres Gelnica) za II. kvartál 2016 - $PDE = 76 \pm 15 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Pri odberoch vzoriek v teréne sa meria aj aktuálny príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v danom odberovom mieste. V I. polroku 2016 bol PDE zmeraný jednorazovými meraniami prenosným meračom DC-3-E v 137 odberových miestach. Nebolo zaznamenané významné zvýšenie hodnôt PDE oproti dlhodobým priemerom. Hodnoty PDE sa pohybovali na úrovniach charakteristických pre dané lokality. Maximálne hodnoty PDE boli namerané pred vstupom do štôlne Jozef v Gelnici $PDE = 292 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$ a v priestoroch štôlne PDE v intervale od 175 do 246 nSv.h^{-1} . Minimálna hodnota bola nameraná v odberovom mieste vrt G-5 Gajdovka na Aničke v Košiciach - hodnota $PDE = 72 \pm 6 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Rádioaktivita prašného spad

Odberové miesto pre vzorky mesačného spad sa nachádza na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Meranie vzoriek sa uskutočňuje na gamaspektrometri (^{137}Cs a ^7Be) a nízkopozadovom alfa-beta merači. Vyhodnotených bolo 6 vzoriek a obsah ^{137}Cs je pod detekčným limitom.

Rádioaktivita aerosolov v ovzduší

Jedno zo stanovišť merania aerosolov v ovzduší sa nachádza v priestoroch Slovenského hydrometeorologického ústavu v Stropkove - Tisinci, kde ich pracovníci odoberali kontinuálne počas jedného týždňa v každom mesiaci. Filtre boli zasielané na vyhodnotenie na RÚVZ v Košiciach.

Už v roku 2015 bolo odobratých iba 7 vzoriek aerosolov. Uvedená skutočnosť sa vyskytla v dôsledku zastaraného prístrojového vybavenia na odber aerosolov. Slovenský hydrometeorologický ústav oznámil RÚVZ Košice, že z dôvodu vznikajúcich prevádzkových problémov pri činnosti predmetného zariadenia, zastavuje odber vzoriek aerosolov v ďalších mesiacoch a požaduje zakúpenie nového odberového zariadenia. Z toho dôvodu v roku 2016 vzorky aerosolov neboli odoberané.

Meranie vzoriek potravinového reťazca

Pri monitorovaní sa berie zreteľ na sledovanie tých druhov potravín, ktoré predstavujú rozhodujúci zdroj príjmu rádionuklidov obyvateľstvom. U plodín sú hmotnostné aktivity na takej nízkej úrovni, že sa vytvárajú zmesné vzorky a pomocou špeciálnej metodiky sa ^{137}Cs koncentruje. Merania sa vykonávali na RÚVZ Košice gamaspektrometrickou analýzou.

V rámci monitorovania rádioaktivity v životnom prostredí boli v sledovanom období odoberané vzorky kravského (8) a ovčieho (12) mlieka. Kravské mlieko sa odoberalo v mliekárni Kežmarok a Sabinov a na dvoch poľnohospodárskych družstvách (Jarovnice a Turnianska Nová Ves) a ovčie mlieko sa vzorkovalo na PD Kluknava-Slatvina, PD Hermanovce a PD Uzovské Pekl'any. Hodnoty aktivity sa stanovovali v mesačných zlievaných vzorkách (100 ml/deň). Hodnoty objemovej aktivity ^{137}Cs vo vzorkách kravského mlieka boli pod detekčným limitom. Vzorky ovčieho mlieka sa v súčasnosti spracovávajú.

V súvislosti s požiadavkou Európskej únie sa od roku 2005 odberajú vzorky celodennej stravy bez diétnych obmedzení na pracoviskách Fakultnej nemocnice L. Pasteura. Z odobratých vzoriek sa vytvára zmesná vzorka, ktorá sa po spracovaní gamaspektrometricky vyhodnocuje. Hodnoty hmotnostnej aktivity ^{137}Cs sa v súčasnosti vyhodnocujú.

Gamaspektrometricky boli vyhodnotené aj vzorky sladu, sladovníckeho jačmeňa a sladového kvetu zo sladovne v Michalovciach. Vo vzorkách namerané hodnoty ^{137}Cs boli pod detekčným limitom.

Meranie vzoriek pôd a porastov

V súvislosti so vstupom do Európskej únie za účelom sledovania migrácie ^{137}Cs v hĺbkovom profile vrstvenom na 0 – 5 cm, 5 – 15 cm a 15 – 30 cm sa v lokalite Krásna nad Hornádom, v povodí rieky Hornád a v lokalite Viničky, v povodí rieky Bodrog, raz kvartálne odoberajú vzorky pôd. Spolu so vzorkami pôd sa v uvedených lokalitách odoberali aj vzorky porastov. Vzorky pôd a porastov sa raz ročne odoberajú aj v lokalitách, kde sú rozmiestnené termoluminiscenčné dozimetre.

V I. polroku 2016 bolo odobraných 65 vzoriek pôd a 20 vzoriek porastov. Najvyššia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z I. vrstvy z lokality Viničky (20. 04. 2016) a dosiahla hodnotu $8,93 \pm 0,78 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Minimálna hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z III. vrstvy z lokality Viničky a dosiahla hodnotu $4,79 \pm 0,63 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Radón v obytných a pracovných priestoroch a pôdnom vzduchu (v životnom prostredí)

Objemová aktivita radónu (OAR) v obytných priestoroch a objemová aktivita radónu v pôdnom vzduchu v I. polroku 2016 nebola stanovovaná v žiadnom objekte ani v žiadnej lokalite.

Objemová aktivita radónu v pracovnom prostredí bola meraná v prostredí banskej štôlne Jozef v Gelnici. OAR bolo merané pred vstupom do štôlne a v 20 m intervaloch od vstupu do štôlne. Namerané hodnoty OAR sa pohybovali v intervale od $2\,406 \text{ Bq.m}^{-3}$ do $6\,267 \text{ Bq.m}^{-3}$.

Na základe nameraných hodnôt objemovej aktivity radónu a v zmysle § 34 ods. 2 písm. b) a písm. d) NV SR č. 345/2006 Z. z. o základných bezpečnostných požiadavkách na ochranu zdravia pracovníkov a obyvateľov pred ionizujúcim žiarením možno priestory štôlne Jozef zaradiť do kategórie pracovisko s rizikom z ožiarenia pracovníkov zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením.

Vzhľadom k tomu, že v budúcnosti sa predpokladá prestavba štôlne a jej následné využitie na múzejné účely, je potrebné v súlade s § 35 NV SR č. 345/2006 Z. z. o základných bezpečnostných požiadavkách na ochranu zdravia pracovníkov a obyvateľov pred ionizujúcim žiarením, zabezpečiť radiačnú ochranu pracovníkov na pracovisku so zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením.

Príležitostný a krátkodobý pobyt návštevníkov v priestoroch šachty z hľadiska radiačnej ochrany obyvateľstva nepredstavuje významné zvýšenie radiačnej záťaže a zdravotného rizika týchto osôb.

Jahodná – okolie prieskumných vrtov a priľahlé lokality

V súvislosti s negatívnymi reakciami rôznych ochranárskych organizácií na geologicko-prieskumnú činnosť a vo vzťahu k novej ťažbe uránu v lokalite Jahodná - Kurišková boli v I. polroku 2016 uskutočnené merania a odbery vzoriek v lokalitách Jahodná, Košická Belá, Alpinka, Myslava a Nižný Klátov.

V odberových miestach (17 miest) bolo vykonaných 88 meraní aktuálneho príkonu dávkového ekvivalentu (PDE). Nebolo zaznamenané významné zvýšenie rádioaktivity a hodnoty PDE sa pohybovali na úrovniach dlhodobých priemerov charakteristických pre dané odberové miesto. Príkon dávkového ekvivalentu sa v týchto miestach pohyboval v intervale $\text{PDE} = 105 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$ (Košická Belá – potok Belá, pred hotelom Gardena) až $\text{PDE} = 187 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$ (na Jahodnej, na ryhe (ryha = miesto s najvyššou koncentráciou uránovej rudy)).

Pitné vody (30 vzoriek) boli odobraté zo šiestich príľahlých lokalít. V stanovovaných ukazovateľoch (celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn , objemová aktivita ^{226}Ra , koncentrácia prírodného uránu c_{Unat} , gamaspektrometrické vyšetrenie) bolo zistené prekročenie indikačných hodnôt platných pre pitnú vodu v ukazovateli celková objemová aktivita alfa: vlastný vodný zdroj – studňa č. 1, chata Klatovianka, Nižný Klátov - $a_{\text{V},\alpha} = 0,154 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 39\%$ a vlastný vodný zdroj, hotel Gardena, Košická Belá - $a_{\text{V},\alpha} = 0,124 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 41\%$. Maximálne hodnoty celkovej objemovej aktivity beta sa pohybovali pod úrovňou $0,094 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota objemovej aktivity radónu-222 $a_{\text{V},^{222}\text{Rn}} = 146,5 \text{ Bq.l}^{-1} \pm 23\%$ bola zistená vo vzorke vody: vlastný vodný zdroj, chata Klatovianka, Nižný Klátov. Hodnoty objemovej aktivity rádia-226 vo všetkých vodách nepresahovali úroveň $0,024 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota koncentrácie prírodného uránu $c_{\text{Unat}} = 0,016 \pm 0,003 \text{ mg.l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z vlastného vodného zdroja na chate Jahodná na Jahodnej.

Povrchové vody a ich sedimenty boli odoberané z piatich lokalít. Odoberatých bolo 25 vzoriek povrchových vôd a 5 vzoriek ich sedimentov. V povrchových vodách v stanovovaných ukazovateľoch (celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn , objemová aktivita ^{226}Ra a koncentrácia prírodného uránu c_{Unat}) nebolo oproti dlhodobým hodnotám zaznamenané zvýšenie hodnôt týchto ukazovateľov.

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

V rámci riešenia projektu „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia“ prebiehalo vyhodnocovanie a spracovávanie získaných výsledkov týkajúcich sa počtu vyšetrení vykonaných na jednotlivých pracoviskách oddelení nukleárnej medicíny v rámci Slovenskej republiky.

V dňoch 22. – 23. 03. 2016 sa uskutočnila celoslovenská porada pracovníkov Odborov ochrany zdravia pred žiarením. Prejednávaný bol aj stav riešenia Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Aktuálny stav riešenia úloh je dočasne pozastavený vzhľadom na pracovnú záťaž vyplývajúcu z povinnosti transpozície Smernice Rady 2013/59 Euratom do právnych predpisov Slovenskej republiky.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015

Prípisom ÚVZ SR HH SR č. OE/9504/2015, RZ-31475/2015 zo dňa 30.11.2015 bol aktualizovaný očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na rok 2016. Na povinné očkovanie dojčiat proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam je určená 13-valentná konjugovaná vakcína alebo 10-valentná konjugovaná vakcína. Všetky dávky základného očkovania sa majú vykonať rovnakou očkovačou látkou. Preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa vykonáva kombinovanou očkovačou látkou každých 15 rokov, prvé preočkovanie dospelých sa odporúča vo veku 30 rokov a ďalej každých 15 rokov. Aktualizovaný očkovací kalendár bol uverejnený na internetovej stránke RÚVZ.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním, manažment očkovania

Priebežne je vykonávaný monitoring ochorení preventabilných očkovaním, vrátane sledovania laboratórnej diagnostiky. Z ochorení, proti ktorým sa vykonáva pravidelné povinné očkovanie, boli hlásené sporadické výskyty ochorení na **pertussis** a **parotitídu**.

V prípade ochorení na **pertussis** bolo spolu zaznamenaných 10 ochorení: v okr. Košice I – 3, Košice II – 2, Košice III – 3 a Košice okolie – 2. Prípady boli potvrdené

vo vekových skupinách: 5-9 roč.=1x, 25-34 roč.=1x, 35-44 roč.=5x a 45-64 roč.=3x. V 1 prípade bolo choré dieťa riadne očkované (4 dávkami). V 9 prípadoch sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť.

V sledovanom období bolo hlásených 12 ochorení na **parotitídu**: v okr. Košice I 1, v okr. Košice II - 1 a v okr. Košice okolie 10 ochorení (v obci Kalša 1, Moldava nad Bodvou 9). Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách: 5-9 roč.= 4x, 10-14 roč.=1x, 15-19 roč.=1x, 20-24 roč.=3x, 25-34 roč.=1x, 35-44 roč.=1x a 45-64 roč.=1x. Očkovací status: 4 detí boli očkované 1 dávkou, 4 chorí 2 dávkami. V 2 prípadoch neboli dospelí chorí očkovaní pre vek a v 2 prípadoch údaj o očkovaní nebol k dispozícii. V 4 prípadoch bolo ochorenie potvrdené na základe laboratórneho vyšetrenia a klinického obrazu. Ostatných 8 ochorení bolo potvrdených na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hlásená bola 1 komplikácia – parotitická meningitída.

Na Odbore lekárskej mikrobiológie bolo vyšetrených 11 vzoriek sér a vzorka likvoru na prítomnosť protilátok proti osýpkam s negatívnym výsledkom.

V súlade s listom ÚVZ SR č. OE/2623, RZ-10526/2016 zo dňa 11. 04. 2016 boli dňa 19.05.2016 vyhodnotené aktivity **Európskeho imunizačného týždňa 2016**, ktoré boli realizované od 24. - 30.04.2016. V roku 2016 bola kampaň zameraná na opatrenia, ktoré je potrebné prijať v európskych krajinách, aby bola zabezpečená primeraná ochrana pred výskytom a šírením osýpok a rubeoly v európskom regióne. Aktivity na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania sú realizované v priebehu celého roka pre laickú verejnosť v rámci Poradne očkovania, pre zdravotníckych pracovníkov organizovaním seminárov a sprístupňovaním aktuálnych informácií na webovej stránke úradu. V rámci EIW 2016 boli podobne ako v predchádzajúcich kampaniach realizované aktivity orientované na cieľové skupiny - laickú verejnosť, zdravotníckych pracovníkov a rómsku komunitu s využitím printového média (KOŠICE:DNES), webovej stránky tunajšieho úradu, edukačných a propagačných letákov a pod. Spolu bolo realizovaných 98 aktivít, z toho bolo 25 určených pre laickú verejnosť, 70 pre zdravotníckych pracovníkov a 3 pre rómsku komunitu. Na realizácii edukačných aktivít sa podieľali odborní zamestnanci Odboru epidemiológie a Odboru podpory zdravia RÚVZ Košice.

Na organizácii každoročného **Východoslovenského vakcinačného dňa**, ktorý sa konal 08.06.2016, sa podieľalo 5 zamestnancov odboru, z toho 1 lekár aktívne s prednáškou.

Kontrola očkovania

Kontrola povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek, sa vykoná v zmysle Odborného usmernenia ÚVZ SR č.OE/6290/2016,RZ-19532/2016 zo dňa 01.07.2016, ktoré obdržia všetci všeobecní lekári pre deti a dorast v okr. Košice I-IV a Košice okolie. Následne kontrola očkovania sa na jednotlivých ambulanciách vykoná podľa usmernenia v mesiacoch august – október. Na požiadanie všeobecných lekárov pre deti a dorast boli schválené u 28 detí návrhy schém na dodatočné doočkovanie v rámci povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek.

6.2 Surveillancie infekčných chorôb

V zmysle pokynov ÚVZ SR boli spracované podklady a vypracovali sa *výročné správy* za rok 2015 za okr. Košice I-IV, Košice okolie a Košický kraj v termíne a požadovanej kvalite a rozsahu. Pravidelne a podľa potreby sa vypracovávali analýzy aktuálnej *epidemiologickej situácie* v spádovom území RÚVZ.

Cielene podľa aktuálnej epidemiologickej situácie sa sledoval stav *zaočkovanosti u nákaz* zaradených do Národného imunizačného programu SR (NIP). V sledovanom období nebolo hlásené podozrenie ani ochorenie na diftériu, morbilli, tetanus a rubeolu. Pretrváva

sporadicky výskyt ochorení na pertussis a parotitídu. V okr. Košice I-IV bolo hlásených 8 ochorení a v okr. Košice okolie 2 ochorenia na pertussis. V sledovanom období bolo nahlásených 12 ochorení na parotitídu: v okr. Košice I 1, v okr. Košice II 1 a v okr. Košice okolie 10 ochorení.

V súlade s listom ÚVZ HH SR č. OE/2460/2013, RZ-9842/2013 zo dňa 07.05.2013 sa pokračuje v sledovaní ochorení a úmrtí na SARI.

Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2015/2016

Aktivitu chrípky v chrípkovej sezóne 2015/2016 v okresoch Košice I-IV a Košice okolie možno charakterizovať zníženým výskytom ochorení na akútne respiračné ochorenia (ARO) a chrípku v porovnaní s predchádzajúcou sezónou. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky až na malé epidémie v predškolských a školských zariadeniach.

Priebeh sezóny:

V sezóne 2015/2016 bolo v **okresoch Košice I-IV** hlásených 62 853 ARO, čo predstavuje chorobnosť 60 222,72/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 2721 ochorení, chorobnosť 2665,55/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z celkového počtu hlásených ARO tvorila chrípka 4,3%. Spolu bolo hlásených 770 komplikácií (1,2%).

V predchádzajúcej sezóne bolo hlásených 74 818 všetkých ARO, čo predstavuje chorobnosť 63 325,25/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 4246 ochorení, chorobnosť 3715,75/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov.

V porovnaní s predchádzajúcou sezónou došlo k poklesu počtu hlásených ARO o 11 965, čo predstavuje 16% a chrípky o 1525 prípadov, čo je 35,9% .

V **okrese Košice okolie** bolo hlásených 17 463 všetkých ARO, čo predstavuje chorobnosť 49565,01/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 383 ochorení, chorobnosť 1087,08/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z celkového počtu hlásených ARO tvorila chrípka 2,2%. Spolu bolo hlásených 29 komplikácií.

V predchádzajúcej sezóne bolo hlásených 21 561 všetkých ARO, čo predstavuje chorobnosť 60750,01/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 1264 ochorení, chorobnosť 3561,43/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov.

V porovnaní s predchádzajúcou sezónou došlo k poklesu počtu hlásených ARO o 4098, čo predstavuje 19% a chrípky o 881 prípadov, čo je 69,7%.

V **okresoch Košice I-IV** sa krivka chorobnosti pohybovala od najvyššej 2835,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (v 7. KT), kedy bolo hlásených 2461 ARO (z toho 197 chrípok) po 971,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (v 52. KT), hlásených bolo 826 ochorení ARO (z toho 9 chrípok).

Najviac komplikácií – 89 bolo hlásených v 43. KT, čo tvorilo 4,08% z celkového počtu hlásených ochorení v tomto KT.

V **okrese Košice okolie** sa chorobnosť na ARO a chrípku v chrípkovej sezóne pohybovala od najvyššej 2380,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov v 9. KT, kedy bolo hlásených 1011 ARO (z toho 28 chrípok), po najnižšiu 932,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov v 52. KT, hlásených bolo 299 ARO (z toho 1 chrípka).

Najviac komplikácií - 6 bolo hlásených v 6. KT, čo tvorilo 0,8% z celkového počtu hlásených ochorení.

Vekovo-špecifická chorobnosť:

Najvyššia vekovo - špecifická chorobnosť na ARO v okresoch Košice I-IV bola v okrese Košice III vo vekovej skupine **0-5 ročných** – 261 970,95/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 4209 ochorení.

V okrese Košice okolie bola najvyššia vekovo-špecifická chorobnosť vo vekovej skupine **6-14 ročných** a činila 128 768,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 5773 ochorení.

Najnižšia vekovo-špecifická chorobnosť na ARO v okresoch Košice I-IV bola v okrese Košice IV vo vekovej skupine 60+ 7522,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 434 ochorení.

V okrese Košice okolie bola najnižšia vekovo-špecifická chorobnosť vo vekovej skupine 20-59 ročných a činila 21 292,3//100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 3937 ochorení.

Protiepidemická komisia:

Z dôvodu nízkeho počtu ochorení na akútne respiračné ochorenia a chrípku v tejto sezóne regionálna protiepidemická komisia nezasadala.

Vyučovací proces:

V okresoch Košice I-IV bol z dôvodu viac ako 30% chorobnosti žiakov prerušený vyučovací proces v 31 MŠ a 2 ZŠ. V okrese Košice okolie bol prerušený vyučovací proces v 15 MŠ, 10 ZŠ a 1 SŠ.

Sentinelová surveillance SARI a chrípky A(H1N1):

V sledovanej sezóne bol vo virologickom laboratóriu RÚVZ so sídlom v Košiciach z okresov Košice I – IV a Košice okolie

izolovaný: 6x vírus chrípky A/California/7/2009-pdm(H1N1)-like
15x vírus chrípky A(H1N1)
13x vírus chrípky B/Brisbane/60/2008-like

Izolovaný vírus chrípky B/Brisbane/60/2008 nebol antigénne zhodný s vakcinálnym kmeňom vírusu chrípky B/Phuket/3073/2013, ktorý bol obsiahnutý v očkovacích látkach určených pre sezónu 2015/2016.

Ochorenia: dg. J10.9 - 21x (Košice I – 2x, Košice II – 7x, Košice III – 4x, Košice IV – 1x, Košice okolie 7x)

Počet prípadov SARI: 0

Úmrtia: 0

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Nadalej priebežne pri metodických návštevách lekárov prvého kontaktu a v rámci odborných seminárov boli informovaní zdravotnícki pracovníci o možnosti *využívania systému EPIS* v lekárskej praxi – on-line hlásenia infekčných ochorení. Dosiaľ túto možnosť využívajú 7 praktickí lekári, z toho 2 z okr. Košice okolie. On-line hlásenia do EPIS podáva mikrobiologické laboratórium HPL a NRC. Kontrola kvality údajov v EPISe sa vykonáva priebežne a 1x mesačne na základe zaslaných výstupov z RÚVZ B. Bystrica. Pre zabezpečenie rozšírených údajov v programe EPIS a posúdenie objemu práce v ohnisku nákaz sa komplexne spracovávali ohniska nákaz vírusových hepatitíd, meningokokovej meningitídy a pertussis.

V I. polroku 2016 bolo spracovaných a do systému EPIS:

1. vložených a potvrdených prípadov: 1982
2. počet hlásení do SRV: 30
3. počet epidémií: 16, z toho 10 rodinných (s počtom chorých 2-5) a 1 epidémia s počtom chorých 44 (kliešťová encefalitída).

V rámci epidemiologického vyšetovania a prijatých opatrení bolo vydaných 82 rozhodnutí v okr. Košice okolie. Úplnosť a správnosť povinných údajov a premenných zadávaných do EPISu je pravidelne kontrolovaná vedúcimi pracovníkmi.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Analýza a evidencia hlásených nozokomiálnych nákaz (ďalej NN) sa vykonáva v pravidelných mesačných intervaloch. Za obdobie 1. polroku 2016 lôžkové zdravotnícke zariadenia nahlásili **228 nozokomiálnych nákaz** (v r. 2015 - 211), z toho bolo **47 septických infekcií** (r. 2015 - 35), **38 infekcií v mieste chirurgického výkonu** (r. 2015 - 39), **28 respiračných infekcií** (r. 2015 - 44), **17 urogenitálnych infekcií** (r. 2015 - 17), **11** ochorení zo skupiny **iných nozokomiálnych nákaz** (r. 2015 - 23) a **87 črevných nákaz** (r. 2015 - 53).

Etiologický agens bol potvrdený v 179 prípadoch, 18 x bol negatívny výsledok kultivácie a v 31 prípadoch nebol biologický materiál odobratý. Najčastejšími vyvolávateľmi NN boli: *Clostridium difficile* 39x, *Staphylococcus aureus* 25x (z toho 8x MRSA), *Pseudomonas aeruginosa* 19x, *Staphylococcus epidermidis* 19x (z toho 18x MRSE), *Staphylococcus haemolyticus* 19 x (z toho 15x MRSH) a *E. coli* 14x (z toho 1x rezistentná na karbapenémy). **64 nozokomiálnych infekcií (t.j. 28,1%) bolo vyvolaných polyrezistentnými mikrobiálnymi kmeňmi.** Na pracoviskách, kde bol zaznamenaný výskyt mikroorganizmov s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie voči antibiotikám boli prijaté protiepidemické opatrenia na zabránenie ich ďalšieho šírenia.

V súvislosti s monitoringom hygienicko - epidemiologického režimu ako prevencie vzniku nozokomiálnych nákaz bol v prvom polroku ŠZD vykonaný 70 krát, odobratých bolo 1597 vzoriek, z toho bolo 412 sterov z prostredia, 519 sterilných predmetov, 621 biologických testov na kontrolu sterilizátorov, 24 vzoriek dialyzačných vôd, 1 dezinfekčný roztok a 20 vzoriek z ovzdušia. Za sledované obdobie bolo posúdených 75 prevádzkových poriadkov s hygienicko –epidemiologickým režimom.

V rámci tohtoročnej kampane „**Clean care is safer care**“ boli vykonané kontroly účinnosti dezinfekcie rúk zdravotníckych pracovníkov, počas ktorých bolo z rúk zdravotníckych pracovníkov po vykonaní dezinfekcie odobratých spolu 80 sterov. Všetkým ústavným zdravotníckym zariadeniam bola poskytnutá informácia o tejto kampani a o možnosti zaregistrovať sa do siete nemocníc WHO.

Do programu **HELICS** v súčasnej dobe nie je zapojené žiadne lôžkové zdravotnícke zariadenie.

V rámci monitoringu hygienicko - epidemiologického režimu ako prevencie vzniku nozokomiálnych nákaz bolo *Odborom mikrobiológie životného prostredia* analyzovaných 1957 vzoriek, čo predstavuje 2542 ukazovateľov a 10627 analýz. Súčasťou vykonaných kontrol v zdravotníckych zariadeniach bolo skúšanie účinnosti vzoriek dezinfekčných roztokov, celkovo bolo vyšetrených 22 vzoriek. Na kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky bolo vyšetrených 311 sterilizačných prístrojov. V zdravotníckych zariadeniach bola sledovaná účinnosť sanitácie a dekontaminácie povrchov plôch, predmetov a ovzdušia, na tento účel bolo celkovo vyšetrených 2290 vzoriek.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

V rámci plnenia úlohy sa priebežne sledovali odozvy správy v SRV s využitím filtra „vlastné hlásenie“ .

Pre posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení sa využíval (denne a týždenne) systém rýchleho varovania (SRV) SR. V sledovanom období bolo do SRV zadaných 30 hlásení. Informácie z ÚVZ SR, ako kontaktného bodu o výskyte prenosných ochorení a preventívnych opatreniach sú okamžite sprístupnené na internetovej stránke úradu resp. sú postúpené ďalej lekárom či zdravotníckym zariadeniam.

V zmysle prílohy č. 6 Usmernenia HH SR „Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike“ zo dňa 18.06.2015 pod č. OE/2312/2015 boli vykonané školenia všeobecných lekárov pre deti a dorast, všeobecných lekárov pre dospelých, operátorov krajského operačného strediska ZZS Košice a primárov CPO lôžkových zdravotníckych zariadení v Košickom a Prešovskom kraji. Predmetom školenia boli postupy a používanie OOPP pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN.

V súlade s plánom hlavných úloh v oblasti prípravy na obranu, krízové situácie a na plnenie opatrení hospodárskej mobilizácie v rezorte zdravotníctva pre rok 2016 sa zamestnanec odboru zúčastnil praktických nácvikov zameraných na precvičenie postupov centrálného prijímacieho oddelenia pri zistení podozrenia na výskyt VNN v 2 lôžkových zdravotníckych zariadeniach (dňa 13.04.2016 v Univerzitetnej nemocnici L. Pasteura Košice a dňa 22.06.2016 v Detskej fakultnej nemocnici Košice). Precvičenie príjmu osoby podozrivej na VNN na Klinike infektológie a cestovnej medicíny v Univerzitetnej nemocnici L. Pasteura Košice bolo za účasti zamestnanca odboru realizované dňa 08.06.2016.

Dňa 16.06.2016 sa odborní zamestnanci RÚVZ Košice aktívne zúčastnili vykonania ukážkového cvičenia „Tatranské Matliare 2016“. Ukážkové cvičenie, ktorého témou bola činnosť zložiek integrovaného systému záchranného systému a zdravotníctva pri zistení osoby s podozrením na vysoko nebezpečnú nákazu v zariadení pre utečencov bolo súčasťou XIX. ročníka medzinárodnej konferencie Medicína katastrof v Slovenskej republike. Cieľom cvičenia bolo prakticky precvičiť a ukázať pre účastníkov konferencie koordináciu činnosti a postupy dotknutých síl a prostriedkov, ich vybavenie osobnými ochrannými prostriedkami a zariadeniami na riešenie výskytu osoby s podozrením z ochorenia vysoko nebezpečnou nákazou ustanovených v zdravotníctve Slovenskej republiky.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V januári bol Odborom lekárskej mikrobiológie RÚVZ Košice vypracovaný harmonogram odberov odpadových vôd z ČOV pre Východoslovenský región pre sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí.

Pracovníci odboru epidemiológie spolu odobrali 6 vzoriek odpadových vôd v lokalitách spádového územia určeného pre RÚVZ Košice: ČOV Kokšov-Bakša a ČOV Moldava nad Bodvou v zmysle vypracovaného harmonogramu. Výsledky laboratórných vyšetrení boli negatívne na izoláciu enterálnych vírusov.

Každý týždeň je z DFN Košice hlásený výskyt hospitalizácie detí do 15 rokov s tzv. polio like ochorením s akútnou chabou obrnou. V 1. polroku 2016 nebol hlásený u detí do 15 rokov ani jeden prípad akútnej chabej. V okresoch Košice I-IV a Košice okolie bolo zaznamenaných 8 ochorení s dg. paréza nervu facialis (G51). Prípady ochorenia na Guillainov-Barrého syndróm v sledovanom období zaznamenané neboli.

Dosiahnuté výsledky:

Systém práce pri riešení tejto úlohy spočíva v dodržiavaní vypracovaného časového harmonogramu odberu odpadových vôd, ich zaslanie do virologického laboratória RÚVZ

Košice (v týždenných intervaloch z dvoch okresov), následné spracovanie a laboratórne vyšetrenie na výskyt poliovírusov a iných enterálnych vírusov.

V I. polroku 2016 bolo vyšetrených 39 vzoriek odpadových vôd s negatívnym výsledkom na prítomnosť enterálnych vírusov.

V hodnotenom období sme vyšetřili 247 klinických materiálov na prítomnosť enterovírusov.

S diagnózou suspektná akútna chabá obrna (ACHO) od pacientov do 15 rokov sme vyšetřovali od jedného pacienta 3 materiály s negatívnym výsledkom a nad 15 rokov od jedného pacienta 3 materiály taktiež s negatívnym výsledkom.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie:

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy na udržanie stavu bez poliomyelitídy, predovšetkým v rýchlej detekcii zavlečených divokých vírusov a v detekcii cirkulácie vírusov derivovaných z vakcíny. Významnou aktivitou je vyšetřovanie odpadových vôd, preto bol pre obdobie rokov 2016/17 vypracovaný a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Košického a Prešovského kraja zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie marec 2016 – február 2017

Návrh na ďalší postup:

Vzhľadom na výskyt VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses) v odpadových vodách Západoslovenského regiónu v minulých rokoch je nevyhnutné naďalej pokračovať v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetřovaním odpadových vôd a stolíc od pacientov s diagnózou akútna chabá obrna.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

V rámci plnenia úlohy sa realizuje interaktívny **projekt „Hrou proti AIDS“**. Plnenie projektu prebieha na jednotlivých RÚVZ v SR hlavne v mesiacoch marec – máj a v jesenných mesiacoch október – december. Celoslovenské vyhodnotenie projektu je až na konci roku.

Edukačné aktivity realizované na školách v I. polroku 2016 mali charakter teoretického výkladu s besedou, resp. panelovej diskusie k stanoveným tematickým blokom a boli zamerané na témy, ako Dospievanie, Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu, Prevencia sexuálne prenosných nákaz vrátane infekcie HIV/AIDS, význam Poradne prevencie HIV/AIDS (dve posledne menované témy s určením pre starších žiakov a študentov). Na základných školách boli aktivity organizované zväčša osobitne pre chlapcov a dievčatá. Predmetná problematika bola zakomponovaná i do širšieho tematického rámca – Zdravý spôsob života a prevencia drogových závislostí.

Uskutočnených bolo celkovo **23 edukačných aktivít** (z toho 18 na ZŠ a 5 na SŠ). **Intervenovaných** bolo **spolu 535 osôb** (379 žiakov z 5 ZŠ; 156 študentov z 2 SŠ), pozri tab. 1.

V rámci Poradne HIV/AIDS bolo Odborom lekárskej mikrobiológie vykonaných 159 sérologických vyšetření, z toho 1 vzorka bola pozitívna. Súčasťou vyšetřenia v poradni je odber krvi, predtestové a potestové poradenstvo a založenie karty klienta.

6.8 Poradne očkovania

Priebežne sa realizuje vzdelávanie zdravotníckeho personálu i rodičov o význame očkovania vzhľadom na opakované antivakcinačné aktivity a zabezpečení dôslednej dokumentácie o odmietnutí očkovania.

Od 21.09.2012 je súčasťou Poradenského centra ochrany a podpory zdravia na úrade Poradňa očkovania, ktorú v období I. polroku 2016 navštívilo 54 osôb. Za sledované obdobie sa riešilo 43 prípadov odmietnutia povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek zo strany rodičov. Po ústnom prejednaní na Odbore epidemiológie boli všetky prípady odmietnutia povinného očkovania postúpené k priestupkovému konaniu.

Za sledované obdobie bolo na RÚVZ so sídlom v Košiciach nahlásených všeobecnými lekármi pre deti a dorast 51 odmietnutí povinného pravidelného očkovania zo strany zákonných zástupcov, čo predstavuje oproti 1. polroku 2015 pokles o 56 odmietnutí.

Laická a odborná verejnosť bola v rámci EIW 2016 informovaná o vakcinologickom poradenstve na RÚVZ Košice prostredníctvom internetovej stránky úradu a cestou propagačných letákov.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Dňa 18.04.2016 sa dvaja zamestnanci tunajšieho úradu zúčastnili školenia, ktoré sa konalo na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici k úlohe č. 6.9. Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2016 a ďalšie roky pod názvom „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“. Na edukácii študentov realizovanej v období od 29.04.2016 do 03. 06. 2016 sa podieľali zamestnanci Odboru epidemiológie a Odboru podpory zdravia.

V zmysle manuálu k danej úlohe bolo vzdelávanie študentov 3. ročníka vykonané na 2 stredných školách – na Hotelovej akadémii, Južná trieda 10, Košice, v dňoch 25 a 26.06.2016 a Strednej zdravotníckej škole, Moyzesova 17, Košice, dňa 03.06.2016. V rámci pilotného projektu k danej úlohe boli dňa 29.04.2016 edukovaní aj študenti 1. ročníka bakalárskeho štúdia v odbore Verejné zdravotníctvo na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach. (Tab)

Efekt intervencie bol overovaný formou dotazníka vyplňaného pred a po edukácii. Celkovo bolo vyplnených **170 dotazníkov I a II**. Podľa pokynov z vyššie uvedeného školenia boli dotazníky po vyplnení zaslané na RÚVZ so sídlom v Komárne.

Tabuľka

Názov školy	Počet edukovaných študentov	Počet vyplnených dotazníkov I a II
Hotelová akadémia, Južná trieda 10, Košice	50	100
Stredná zdravotnícka škola, Moyzesova 17, Košice	23	46
1. ročník bakalárskeho štúdia v odbore Verejné zdravotníctvo na LF UPJŠ, Tr. SNP 1, Košice	12	24
SPOLU	85	170

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 Cyanobaktérie

Pri plnení úlohy v I. polroku 2016 bolo *Odborom mikrobiológie životného prostredia* analyzovaných 34 vzoriek vôd z rekreačných nádrží, 25 vzoriek z RÚVZ Košice z vodných nádrží: Košice Jazero, Bukovec, Ružín a 9 vzoriek z RÚVZ Michalovce z vodných nádrží: Zemplínska Šírava a Vinianske jazero.

1 vzorka nevyhovela limitu pre cyanobaktérie a v 2 vzorkách bol prekročený limit pre chlorofyl.

Okrem cyanobaktérií sa vo vodách z rekreačných nádrží sledovali aj mikrobiologické ukazovatele, celkovo sa analyzovalo 23 vzoriek, všetky vzorky vyhoveli limitom.

Za I. polrok 2016 sa analyzovalo aj 325 bazénových vôd. Z toho pre RÚVZ Košice 240 vzoriek, RÚVZ Michalovce 73 vzoriek, RÚVZ Rožňava 9 vzoriek a RÚVZ Trebišov 3 vzorky. Limitom pre mikrobiologické ukazovatele nevyhovelo 17 vzoriek bazénových vôd, čo predstavuje 5,2% pozitívnych vzoriek. Prekročené boli limity pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 36°C, *Pseudomonas aeruginosa*, *Enterokoky* a *Staphylococcus aureus*. V bazénových vodách sa sledovali aj biologické ukazovatele. Všetky vzorky vyhoveli daným limitom.

V prvom polroku 2016 odobrali pracovníci Odboru hygiena životného prostredia a zdravia spolu 17 vzoriek vôd z prírodných vodných plôch na zistenie prítomnosti cyanobaktérií. Z toho počtu boli 3 vzorky odobraté z Vodnej nádrže Ružín, 3 vzorky z Vodnej nádrže Pod Bukovcom a 11 zo štrkoviska Jazero, ktoré je prírodným kúpaliskom (z počtu 11 vzoriek boli 4 vzorky odobraté planktónovou sieťkou). Medzná hodnota v ukazovateli cyanobaktérie, stanovená v prílohe č. 1 k vyhláške č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku, resp. v Prílohe č. 4 k vyhláške č. 309/2012 Z.z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie v znení vyhlášky 397/2013 Z.z. vo všetkých 13 vzorkách vôd odobratých v hĺbke 10-30 cm pod hladinou vody nebola prekročená.

Zvyšné vzorky vôd boli odobraté dňa 15. 06. 2016 planktónovou sieťkou s priepustnosťou 25 µm. V týchto vzorkách sa hodnoty cyanobaktérií pohybovali v rozpätí od 1900 buniek/ml vody do 11 800 buniek/ml vody. Tieto vzorky boli odobraté výlučne pre potreby spoločnosti Sdružení Flos Aque, Brno, ČR, ktorá sa na základe objednávky mesta Košice zaoberá realizáciou opatrení na zlepšenie kvality vody v štrkovisku Jazero.

7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Zamestnanci Odboru HŽPaZ vo februári 2016 odobrali a doručili do laboratória 5 vzoriek vôd teplej úžitkovej vody (TÚV) z Východoslovenského onkologického ústavu v Košiciach. Prítomnosť legionel v týchto vzorkách nebola laboratórne zistená.

Ďalej v prvom polroku odobrali vzorky TÚV na zistenie prítomnosti legionely z týchto zariadení sociálnych služieb:

1. Zariadenie pre seniorov (ZpS) na Garbiarskej 4 v Košiciach - 4 vzorky
2. ZpS a špecializované zariadenie ARCUS, Skladná 4, Košice - 4 vzorky
3. ZpS a zariadenie opatrovateľskej služby Dom pokojnej staroby, Južná trieda – 4 vzorky
4. ZpS a ŠZ Meričiam v Košických Hámroch - 4 vzorky
5. ZpS Patria Drienovecké kúpele - 4 vzorky
6. ZpS Košice - Barca - 4 vzorky

Z odobratých vzoriek bola v 3 vzorkách zo ZpS na Garbiarskej ulici zistená prítomnosť legionely. Tieto vzorky boli zaslané na ÚVZ SR v Bratislave, kde ďalšími mikrobiologickými analýzami bol potvrdený sérotyp vykultivovaných legionel. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o *Legionella pneumophila* sérotyp 3.

Problematiku výskytu legionel v rozvodnej sieti TÚV (teplej úžitkovej vody) riešia pracovníci odboru HŽPaZ v spolupráci s Ústavom pozemného staviteľstva (ÚPS) Stavebnej fakulty Technickej univerzity v Košiciach. S touto problematikou sa pracovníci odboru HŽPaZ spolu s ÚPS prihlásili do výskumných projektov (ktorých gestorom je ÚPS), a to: do projektu APVV-15-047 pod názvom „Hygienický audit rozvodov vody a vzduchu v budovách pre zdravotníctvo“ a do projektu VEGA 1/0697/17 pod názvom „Návrh

technickej platformy hygienického auditu na elimináciu mikrobiologického znečistenia vzduchotechniky v nemocniciach“.

7.4 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

V rámci plnenia úlohy bola podľa plánu v prvom polroku 2016 Odborom hygieny výživy odobratá z distribučnej siete mesta Košice 1 vzorka potraviny pre dojčatá a malé deti: OVKO BIO brokolicové pyré so zemiakmi od 4. mesiaca veku, ktorá bola zaslaná na laboratórne skúšky na prítomnosť rezíduí pesticídov ÚVZ SR.

Výsledky laboratórneho skúšania do t. č. nie sú k dispozícii.

7.7 Objektívizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí

Výsledky v rámci plnenia úlohy Odborom chemických analýz:

Oddelenie fyzikálnych analýz RÚVZ so sídlom v Košiciach pokračovalo v priebehu 1. polroka 2016 v riešení projektu meraním ultrafialového žiarenia v životnom prostredí – na opaľovacích prístrojoch.

Na meranie UV žiarenia disponuje RÚVZ so sídlom v Košiciach nasledovným prístrojovým vybavením: prístroj Almemo 2290-8, fy. Ahlborn, Germany snímač PMA 1101-S-420-20 s erytemálne váženou spektrálnou citlivosťou podľa CIE (STN EN 60335-2-27) v rozsahu 280 až 400 nm. Snímač k prístroju Almemo je kalibrovaný SMÚ Bratislava a možno ho použiť pri hodnotení solárií podľa STN EN 60335-2-27.

Meranie UV žiarenia bolo vykonávané v 38 prevádzkach solárií situovaných v Košickom (16 prevádzok), Prešovskom (17 prevádzok) a Banskobystrickom (5 prevádzok) kraji na základe štátneho zdravotného dozoru ako aj objednávok prevádzkovateľov solárií, ktorí sú v zmysle platnej legislatívy povinní predložiť protokol z objektívizácie UV žiarenia UV žiaričov.

Prehľad o počte vykonaných meraní ultrafialového žiarenia na opaľovacích prístrojoch je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tab.č.1

Počet prevádzok	Počet opaľovacích prístrojov		Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
	vertikálny	horizontálny			
38	49	35	203	203	1015

Z meraní vyplynulo, že z 84 opaľovacích prístrojov, na ktorých bolo v 1. polroku 2016 vykonané meranie UV žiarenia, požiadavkám vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, v znení vyhlášky MZ SR č. 75/2014 Z. z. nevyhovovali 3 opaľovacie prístroje a na 23 opaľovacích prístrojoch nebolo možné vyjadriť súlad alebo nesúlad so špecifikáciou. Ostatné prístroje (spolu 58) požiadavkám vyššie citovanej Vyhlášky MZ SR vyhovovali.

Maximálna doba opaľovania nebola prekročená na 53 opaľovacích prístrojoch sledovaných v 1. polroku 2016, na 11 z nich sa súlad alebo nesúlad so špecifikáciou podľa vyhlášky MZ SR č.554/2007 Z. z. v znení vyhlášky MZ SR č.75/2014 Z. z. nedal vyjadriť, pretože vypočítaná doba expozície stanovená (stiahnutá) na účinnú prahovú dávku ožiarenia Her podľa miestne rozšírených typov pokožky bola nad limitnou hodnotou o hodnotu menšiu ako rozšírená neistota merania a na 20 opaľovacích prístrojoch prevádzkovatelia nemali maximálnu dobu opaľovania uvedenú vôbec.

Najčastejšie nedostatky, ktoré boli zistené v prevádzkach solárií počas merania UV žiarenia:

- prevádzkovatelia nemajú technickú dokumentáciu k opaľovacím prístrojom – návod na obsluhu prístroja
- dodávatelia UV žiaričov neposkytujú prevádzkovateľom solárií technickú dokumentáciu k trubiciam ani maximálne odporúčané časy opaľovania pre jednotlivé typy pokožky pre daný typ trubíc
- dodávatelia pri výmene UV žiaričov deklarujú prevádzkovateľom solárií, že nové trubice spĺňajú EU normu, čo však výsledky následne vykonaného merania UV žiarenia vylučujú.

7.10 Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší

Sledovanie koncentrácie peľových zŕn a spór plesní v ovzduší

V súvislosti s peľovým monitoringom bolo Odborom mikrobiológie životného prostredia analyzovaných 133 vzoriek ovzdušia. Priebežné výsledky výskytu peľových zŕn a spór plesní sú týždenne uvádzané na webovej stránke nášho úradu www.alergia.sk a www.pelovespravy.sk. Peľový monitoring sa zahájil v 8 kalendárnom týždni. V priebehu polroka boli stredné až veľmi vysoké koncentrácie peľových zŕn rastlín nasledovné: v jarých mesiacoch to boli hlavne peľové zrná liesky, jelše, brezy, topoľa, duba. V mesiaci máj bola zaznamenaná vysoká koncentrácia peľových zŕn čelade borovicovitých. Vysoká koncentrácia spór plesní bola dosahovaná v priebehu mesiacov apríl, máj a jún u rodu *Cladosporium*.

7.15 Epidemiologická prevencia rizika karcinogenity v populácii

V rámci plnenia tohto projektu Oddelenie genetickej toxikológie v prvom polroku 2016 pokračovalo v spolupráci s Východoslovenským onkologickým ústavom a s Ligou proti rakovine v Košiciach pri získavaní údajov pre anamnestické analýzy od pacientov, ktorí majú histologicky potvrdené rakovinové ochorenie. Kompletné anamnestické údaje v prvom polroku 2016 boli získané od 39 chorých pacientov, ktorí dobrovoľne poskytli údaje do tohto projektu.

Spracovanie záverečnej správy k ukončeniu projektu bude predložené koncom roka 2016.

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

8.1 Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení

Aktívna účasť pri plnení úloh vyplývajúcich z členstva v EISN- European Influenza Surveillance Network.

Dosiahnuté výsledky:

Priamy dôkaz: pokus o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach a dôkaz vírusov chrípky metódou PCR.

V 1. polroku 2016 bolo vyšetrených 320 materiálov od pacientov s ochorením horných ciest dýchacích, z toho 78 odberov od sentinelových lekárov, 16 pitevných materiálov od 5 pacientov a 8 materiálov od pacientov s diagnózou SARI.

82 materiálov bolo pozitívnych na vírusy chrípky, z toho bola identifikovaná 55-krát chrípka A a 27-krát chrípka B. Za účelom bližšej identifikácie izolovaných kmeňov bolo 34 materiálov zaslaných do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave, ktoré boli identifikované nasledovne:

- 20-krát A/California/7/2009(H1N1) pdm-like (z toho 8-krát od sentinelových lekárov),
- 14-krát B/Brisbane/60/2008-like (z toho 4-krát od sentinelových lekárov).

Metódou PCR boli dokázané vírusy chrípky nasledovne:

- 35-krát A(H1) pdm09 (z toho 16-krát od sentinelových lekárov, 3-krát od pacientov s dg. SARI a 3-krát z pitevného materiálu od troch pacientov),
- 13-krát B (z toho 3-krát od sentinelových lekárov).

Rýchlotestom bolo vyšetrených 29 materiálov na chrípku A a B, z nich bolo 8 pozitívnych na chrípku A a 4 na chrípku B.

Nepriamy dôkaz: dôkaz protilátok.

V 1. polroku 2016 bolo na dôkaz protilátok proti respiračným vírusom vykonaných 1770 sérologických vyšetrení metódou KFR. Štandardná sada vyšetrení obsahuje 6 antigénov (vírus chrípky A a B, adenovírus, RS-vírus, Mycoplasma pneumonie a parachrípku).

Pozitívne vyšetrenia: 25x chrípka A, 11x chrípka B, 11x RS-vírus, 2x mykoplasma a 1x adenovírus.

Metódou ELISA na dôkaz špecifických protilátok triedy IgM a IgG proti chrípke bolo vyšetrených 24 sér od 20 pacientov (96 vyšetrení). Z toho malo 20 vzoriek od 16 pacientov zvýšenú hladinu protilátok IgG proti chrípke A. V jednej vzorke bola zistená zvýšená hladina protilátok triedy IgM proti chrípke B a v 13 vzorkách od 9 pacientov zvýšená hladina protilátok IgG proti chrípke B.

Na vyžiadanie vyšetrujeme metódou KFR aj protilátky proti ornitóze, Q-horúčke, chlamýdiovému skupinovému antigénu a legionelám. V tomto prípade sme vyšetřili 18 vzoriek, všetky s negatívnym výsledkom.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie:

Materiál na vyšetrenie od pacientov s akútnym respiračným ochorením odoberajú ošetrojúci lekári v spolupráci s pracovníkmi odborov epidemiológie jednotlivých RÚVZ Košického a Prešovského kraja. Hlásenie o výsledkoch sa posiela v týždenných intervaloch do NRC pre chrípku.

Návrh na ďalší postup:

Neustále sa snažiť o vylepšovanie laboratórnej diagnostiky chrípky a chrípke podobných ochorení.

8.4 Diagnostika exantémových ochorení

Aktívna účasť pri plnení úloh vyplývajúcich z procesu eliminácie osýpok v Slovenskej republike a vo svete.

Dosiahnuté výsledky:

Laboratórium vykonáva vyšetrenie protilátok triedy IgM a IgG u vzoriek sér dodaných od ošetrojúcich lekárov Košického a Prešovského kraja. V mesačných intervaloch k 20. dňu bežného mesiaca spracováva hlásenie v tabuľkovej forme o počte vyšetrených materiálov v stanovených vekových skupinách a zasiela elektronickou formou do NRC pre morbili, rubeolu a parotitídu ÚVZ SR.

V 1. polroku 2016 bolo vyšetrených 11 vzoriek sér a 1 vzorka liquoru na prítomnosť protilátok triedy IgM a IgG u osýpok, celkovo 24 vyšetrení s negatívnym výsledkom na prítomnosť protilátok triedy IgM.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie obyvateľstva:

Osýpky (morbili) je infekčné ochorenie, ktoré spôsobuje epidémie najmä v detskom veku. Očkovaním sa výskyt tohto ochorenia znížil na minimum, ale v porovnaní s ostatnými vakcinovanými nákazami sa osýpky sporadicky stále v modifikovanej forme vyskytujú.

Je potrebné sledovať výskyt tohto ochorenia vyšetrovaním protilátok triedy IgM a tým zabrániť vzniku lokálnych epidémií v detskej populácii.

Návrh na ďalší postup:

Pokračovať v spolupráci s lekármi Košického a Prešovského kraja, s pracovníkmi jednotlivých oddelení epidemiológie RÚVZ a s NRC na zabezpečenie stavu eliminácie osýpok v Slovenskej republike.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Medziodborová úloha – na jej plnení sa podieľajú odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Plnenie aktualizovaného Národného programu podpory zdravia v SR z roku 2014 (ďalej len *NPPZ*) bolo realizované činnosťou vzťahujúcou sa k dvom vymedzeným oblastiam – A., B.

Oblasť A. Preventívne opatrenia zamerané na zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

S cieľom podieľať sa na znižovaní výskytu rizikových faktorov, ktoré súvisia so životným štýlom jednotlivca či skupín obyvateľstva, participujeme súčasne na plnení ďalších programov, t. j. *Národného programu prevencie obezity* (2008) v gescii ÚVZ SR (vrátane *Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025*, schváleného vládou SR), *Národného programu duševného zdravia* (2004) prijatého vládou SR, *Národného programu aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020*, *Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2013 – 2016*, *Národnej protidrogovej stratégie na obdobie 2013 – 2020* (spolu s *Akčným plánom realizácie NPS SR na obdobie rokov 2013 – 2016* v rezorte zdravotníctva), *Národného programu kontroly tabaku* (2007) schváleného vládou SR, *Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020* a v neposlednom rade na plnení *Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020* a *Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020*. Jedným zo základných východiskových dokumentov, ktorý aktuálne určuje smerovanie nielen preventívnych programov podpory zdravia a prioritných oblastí pôsobenia je *Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030*.

V praxi, prevenciu vybraných chronických ochorení realizujeme ovplyvňovaním informovaností a zdravotného uvedomenia obyvateľov v zmysle zásad zdravého spôsobu života, uplatňujúc najmä zdravotno-výchovnú edukáciu a činnosti Poradne zdravia (stabilnej a mobilnej zložky). V poradni sú klienti, resp. záujemcovia vyšetrení v zmysle štandardnej metodiky za účelom identifikovania rizikových faktorov srdcovocievnych ochorení (metabolického syndrómu). Na základe zistených údajov, nadväzujúce odborné poradenstvo je zamerané na zlepšenie nameraných hodnôt a optimalizáciu zložiek životného štýlu nefarmakologickou cestou.

V hodnotenom období sme okrem individuálneho poradenstva (včítane telefonických konzultácií) v stabilnej Poradni zdravia, zorganizovali a uskutočnili akcie výjazdovou formou pre pracovné kolektívy, seniorov a ostatnú verejnosť, pri ktorých sa spolupracovalo s rôznymi inštitúciami (bližšia informácia je uvedená v **bodoch 9.2, 9.5, 9.7**).

Výchovno-vzdelávacie aktivity sme orientovali predovšetkým na mladú generáciu. Objektom nášho záujmu sú však aj ostatné vekové kategórie. Konkrétne realizačné výstupy sa týkajú všetkých priorít tejto oblasti NPPZ, t. j. bodov 1. až 4.:

1. Výživa a stravovacie zvyklosti

Rizikové faktory výživy obyvateľstva sledujeme hlavne cez analýzy anamnestických dát od klientov **Poradenského centra ochrany a podpory zdravia** (ďalej len PCOPZ), vkladaných do Testu zdravé srdce. Edukáciou a propagáciou v oblasti zásad správnej výživy sa snažíme zvyšovať celkové uvedomenie obyvateľstva, zlepšiť stravovacie návyky u všetkých jeho vekových skupín.

Téma ozdravenia výživy je v súlade s celoeurópskymi princípmi zahrnutými v dokumente „Zdravie 21. storočia“ a na národnej úrovni s úlohami Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 – 2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochrany zdravia obyvateľov SR. V nadväznosti na to sa v spolupráci s Odborom hygieny výživy podieľame na ich plnení prostredníctvom vybraných aktivít PCOPZ, t. j. *Poradne zdravia* (stabilnej aj mobilnej zložky) a *Poradne správnej výživy* (pozri **bod 9.2**). Činnosť si kladie za cieľ vplývať na zlepšenie stravovacích návykov vo vybraných populačných skupinách, realizovať monitoring, intervencie a tiež zisťovať ich výživový stav.

Zdravotno-výchovný charakter má z našej strany podpora Národnej stratégie SR pre program „**Ovocie a zelenina do škôl**“, ktorej ciele majú napomôcť zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity. V spádovom území sa na vybraných MŠ, ZŠ a SŠ realizujú *skupinové edukačné aktivity* (výklad s besedou, prednáška s diskusiou, s aplikáciou prvkov zážitkového učenia, panelová diskusia, projekcia DVD filmu) so zameraním na racionálnu výživu a zdravý spôsob života. Pre propagačné účely – ako doplnok edukácie – sa využívajú prezentačné materiály (letáky, skladačky, maľovanky) od rôznych editorov vrátane ÚVZ SR.

V I. polroku 2016 boli edukačné aktivity realizované v 1 materskej škole, v 6 základných školách (I. a II. stupeň), na niektorých opakovane, a v 2 stredných školách. Intervenovaných bolo spolu 45 detí z MŠ, 405 žiakov zo ZŠ a 60 študentov zo SŠ.

Na programe participuje aj Odbor hygieny detí a mládeže prostredníctvom *štátneho zdravotného dozoru* v zariadeniach predškolského a školského stravovania (ZŠ, SŠ), účelom ktorého je sledovanie podmienok skladovania a manipulácie s ovocím, zeleninou; kvality spoločného stravovania; informovanie o význame dodržiavania zásad správnej výživy, o potrebe zaraďovania ovocia, zeleniny do jedálnych lístkov ako aj súvisiaca edukácia personálu daných zariadení.

Podľa metodického pokynu ÚVZ SR, sme sa v II. polroku školského roka 2015/2016 zapojili do realizácie *priebežného hodnotenia (monitoringu) vplyvu uvedeného programu na zvyšovanie zdravotného a nutričného uvedomenia u detí a rodičov*. V zmysle metodiky sa výber vzorky realizoval podľa stanovených kritérií – typu, sídla a zapojenia školy do programu. Cieľovou skupinou boli deti/žiáci z rovnakých škôl, ktoré sa zúčastnili vstupného monitoringu v roku 2011. Zber dát sa uskutočnil prostredníctvom dotazníkov, ktoré boli distribuované rodičom detí/žiakov vybraných vekových skupín (v celkovom počte 240) v MŠ, ZŠ a – v sídlach krajov navyše – v ZŠ so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami – t. j. v zapojených a nezapojených školách do daného programu. Zadané údaje z dotazníkov do masky v súbore programu Excel boli následne elektronicky zaslané na ÚVZ SR k celoslovenskému vyhodnoteniu.

Na podporu propagácie internetového (súťažného) kurzu zdravého životného štýlu „**Hravo ži zdravo**“ boli v prvej polovici školského roka 2015/16 písomne oslovené ZŠ v pôsobnosti RÚVZ Košice. Kurz je určený žiakom ZŠ, najmä na 2. stupni (súťažne len

pre žiakov 5. ročníka). Vyhlasovateľom kurzu je Potravinárska komora Slovenska pod záštitou Kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie na Slovensku a Úradu verejného zdravotníctva SR. Kurz reaguje na absenciu systematického programu o správnych stravovacích návykoch detí v našich školách. V rámci participácie na projekte formou jeho propagácie sa ponúkla zapojeným školám spolupráca v organizovaní zdravotno-výchovných aktivít na tému „Zdravie a zdravý životný štýl školákov“. Na základe dopytu bolo v tomto smere intervenovaných 6 ZŠ (spolu 405 žiakov). Na webovom sídle RÚVZ Košice bola umiestnená upútavka – informačný leták ku kampani z edície RÚVZ Košice, s možnosťou jeho využitia k nástennému vystaveniu alebo rozhlasovému vysielaniu na školách.

Z medzinárodných dní venovaných problematike výživy sme sa sústredili na **Svetový deň zdravia – 7. apríl**, s heslom v roku 2016 „Porazme cukrovku“ a s heslom pre Európsky región WHO „Budme aktívni – jedzme zdravo – riadme sa radami lekárov“. Prehľad informačno-propagačnej a intervenčnej činnosti vo vzťahu k rôznym cieľovým skupinám, ktorou sme podporili uvedený termín, sa nachádza v **bode 9.7**.

2. Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Na podporu a propagáciu pohybovej aktivity (odporúčanej, primeranej) vo vzťahu k obyvateľstvu (školskej mládeži, dospeléj populácii, seniorom) využívame najmä edukáciu, poradenstvo, výstupy cez médiá. Hlavným zámerom aktivít bolo poukázať na význam pohybovej aktivity, jej priaznivý vplyv na zdravie, ak je pravidelnou súčasťou spôsobu života.

Uvedená priorita NPPZ o. i. úzko súvisí s úlohou pod názvom „**Vyzvi srdce k pohybu**“, ktorá sa realizuje v rámci CINDI programu SR, bez časového obmedzenia, každé dva roky zväčša v jarnom období (pozri **bod 9.2.1**).

V súvislosti s propagáciou **Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ – 10. máj**, zaradeného do kalendára významných dní SZO od roku 2003, ako aj plnením *Národného programu prevencie obezity*, v oblasti pohybovej aktivity, realizovala sa informačno-propagačná a intervenčná činnosť v časovom období máj až jún 2016. Aktivity boli určené pre rôzne cieľové skupiny (z hľadiska veku, profesie, záujmu, ako aj pre širokú verejnosť) v spádovom území RÚVZ Košice. Ich stručný prehľad z hľadiska foriem, miesta výkonu uvádzame nižšie:

➤ *Edukácia s poradenstvom k pohybovej aktivite* pre seniorov (celkový počet aktivít: 8, v mesiaci máj 2016; počet spolupracujúcich inštitúcií: 2, celková účasť 82 osôb) na tému: „*Prevencia osteopénie a osteoporózy pohybom*“ (teoretický výklad, názorná ukážka cvikov – rozcvička a precvičovanie zostavy cvikov) s konaním v dvoch zariadeniach:

- Denné centrum seniorov MČ Košice-Sídlisko KVP, Trieda KVP 1, Košice – séria štyroch stretnutí (v pondelky);
- Denné centrum seniorov MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice – séria štyroch stretnutí (vo štvrtky).

(Vyššie uvedené aktivity sú realizované priebežne počas celého roka.)

➤ *Edukácia s poradenstvom k pohybovej aktivite* pre deti a rodičov (celkový počet aktivít: 3, dňa 31. 5. 2016; počet spolupracujúcich inštitúcií: 1) na tému:

„*Zdravý spôsob života s akcentom na zdravú výživu a význam pohybovej aktivity*“ – zorganizovanie a realizácia zdravotno-výchovného podujatia pre Domov sociálnych služieb pri SČK, územnom spolku Košice-mesto, s nasledovným programom:

- Pohybové a športové aktivity pre klientov DSS (názorná ukážka cvikov, precvičovanie, súťažné disciplíny, s účasťou 18 detí);
- Zdravý spôsob života a význam pohybovej aktivity pre dospelých (teoretický výklad s besedou, s účasťou 3 osôb – 1 rodič, 2 zamestnankyne zariadenia);
- distribúcia zdravotno-výchovných materiálov – 13 titulov (rôznej produkcie).

- *Edukácia k pohybovej aktivite* pre deti predškolského a mladšieho školského veku (celkový počet aktivít: 5; počet spolupracujúcich inštitúcií: 2) na tému „*Význam pohybovej aktivity*“ (teoretický výklad so skupinovým rozhovorom a názornými ukážkami cvikov) s konaním v dvoch školách:
 - ZŠ Krosnianska 4, Košice – 3 prednášky (počet edukovaných 120 žiakov 1. a 2. roč., dňa 19. 5. 2016);
 - MŠ Poľná 4, Valaliky – 2 prednášky (počet edukovaných 45 detí, dňa 7. 6. 2016).
- *Poradensko-edukačné aktivity* pre dospelú populáciu v produktívnom veku – profesijné skupiny, resp. verejnosť (celkový počet aktivít: 6; počet spolupracujúcich inštitúcií: 9), formou *prezentácie služieb mobilnej Poradne zdravia* (zahrňujúc štandardné, resp. vybrané vyšetrenia s poradenstvom¹ k zdravému spôsobu života vrátane pohybovej aktivity) s konaním na piatich miestach:
 - KulturPark, Kukučínova 2, Košice, dňa 21. 5. 2016 (aktivita realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice a Slovenskou diabetologickou spoločnosťou – Obezitologickou sekciou, v rámci 1. slovenského dňa obezity pod heslom „Budme akční pre zdravšiu budúcnosť: Pripojme sa k Európskemu dňu obezity!“, s cieľom zvýšenia povedomia o rizikách obezity, o možnostiach jej liečby, o význame zdravej výživy a pohybovej aktivity v prevencii obezity), pre verejnosť/návštevníkov podujatia – s ponukou vybraných vyšetrení (z biochemických: stanovenie celkového cholesterolu a glukózy) s poradenstvom (pre 140 záujemcov);

(Popis aktivity: Program podujatia obsahoval okrem služieb mobilnej Poradne zdravia, t. j. vyšetrenia vybraných rizikových faktorov metabolického syndrómu (hladiny celkového cholesterolu, glukózy, krvného tlaku a i. parametrov), s následným poradenstvom zameraným na optimalizáciu zložiek spôsobu života, ďalšie ponúkané aktivity, ako konzultácie s odborníkmi ohľadom zdravého jedálneho lístka; konzultácie a zhodnotenie rizikových faktorov rozvoja ochorení pridružených k obezite lekármi – odborníkmi na liečbu obezity; športové aktivity zamerané na optimalizáciu telesnej hmotnosti a konzultácie v oblasti vhodných pohybových aktivít z hľadiska frekvencie a intenzity zaťaženia. O pitný režim sa postarali Slovenské pramene a zriedla minerálnej vody Gemerka.)
 - Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., Štúrova 7 v Košiciach, dňa 24. 5. 2016 (aktivita realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice), pre zamestnancov spoločnosti (v počte 57) – ponukou vybraných vyšetrení vrátane merania hladiny celkového cholesterolu a poradenstva;
 - U. S. Steel Košice, s. r. o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, dňa 4. 6. 2016 (aktivita realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice, v rámci štvrtého ročníka podujatia „Family Safety Day“ s podtitulom „Kde pracuje môj otec, moja mama?“), pre zamestnancov spoločnosti U. S. Steel Košice a dcérskych spoločností a ich rodinných príslušníkov (v počte 134) s ponukou vybraných vyšetrení s poradenstvom;

(Popis aktivity: Tohtoročný „firemný rodinný deň“ návštevníkom ponúkal: exkurziu do výrobných priestorov (teplej valcovne), autobusovú prehliadku areálu podniku, sprievodný program na parkovisku a priľahlej trávinatej ploche formou športovo-zábavných, zdravotno-osvetových stanovišť, ako stánok zameraný na poradenstvo zdravého životného štýlu – Poradňa zdravia, stánok stomatóloga a i.)
 - Botanická záhrada Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Mánesova 23, Košice, dňa 4. 6. 2016 (aktivita realizovaná v spolupráci s Ligou proti rakovine, pobočkou Košice, v rámci 5. ročníka podujatia „Radosť zo života víťazí nad chorobou“), pre onkologických pacientov a rodinných príslušníkov (v celkovom počte 46) – s ponukou vybraných vyšetrení vrátane merania hladiny celkového cholesterolu a poradenstva.

(Popis aktivity: Okrem vybraných služieb mobilnej Poradne zdravia boli v ponuke pre účastníkov poradenské služby onkológov, rehabilitačné cvičenia, rýchlokurz orientálnych tancov, bubnovanie pre radosť, cvičenie jogy, súťaže pre deti a dospelých, možnosť prehliadky Botanickej záhrady spojenej s výstavou motýľov.)
 - Skanska Technológie, a. s., Alejová 2, Košice, dňa 6. 6. 2016 (aktivita realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice) pre zamestnancov spoločnosti (v počte 45) – s ponukou vybraných vyšetrení vrátane merania hladiny celkového cholesterolu a poradenstva.

- Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach – areál Botanickej záhrady, Mánesova 23, Košice, dňa 24. 6. 2016 (aktivita realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice, v rámci „Športového dňa“), pre zamestnancov univerzity (celkovo 33 účastníkov) – s ponukou vybraných vyšetrení vrátane merania hladiny celkového cholesterolu a poradenstva.

¹ *Ponúkané služby zahŕňali:* vyšetrenie celkového cholesterolu, resp. ďalších parametrov (triglyceridy, HDL, glukóza) z kapilárnej krvi prostredníctvom biochemického analyzátora Reflotron, Accutrend Plus; meranie vybraných antropometrických parametrov (výška, hmotnosť, obvod pása, bokov), výpočet indexu telesnej hmotnosti – BMI a indexu centrálnej obezity – WHR; stanovenie percenta telesného tuku; meranie tlaku krvi, pulzu; u fajčiarov stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého (CO) a karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód; individuálne poradenstvo k jednotlivým zložkám spôsobu života vrátane podpory pohybovej aktivity (vyplnenie anamnestických dotazníkov a rozhovor), distribúcia tlačенých zdravotno-výchovných materiálov a i.

- *Zorganizovanie Športového dňa pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Košiciach* (počet aktivít: 1) v lokalite Alpínka, dňa 2. 6. 2016, pre celkový počet 94 účastníkov, z toho 83 žien a 11 mužov.

Popis aktivity: Organizačné zabezpečenie a propagáciu podujatia (sprostredkovanie informácie zamestnancom formou vývesky na informačných tabuliach, e-mailom) boli zastrešené Odborom podpory zdravia. Ťažiskom Športového dňa bola spoločná pešia, resp. cyklistická turistika z Čermeľského údolia do cieľa podujatia – areálu Alpínky. V cieľi každý z účastníkov mal možnosť dať si odmerať tlak krvi, pulzovú frekvenciu a realizovať vybrané voľné športové disciplíny (kolektívneho charakteru, ako cvičenie s lektorkou, bedminton, loptové hry), resp. priniesť si vlastné športové potreby. V rámci menu bol podávaný guláš s nealkoholickým nápojom.

- *Informačno-propagačná činnosť – v oblasti témy svetového dňa*, so zámerom informovania zamestnancov RÚVZ Košice a verejnosti/návštevníkov úradu, bola zabezpečená prostredníctvom nástennej propagácie na informačných tabuliach/paneloch v budovách úradu.

Správa o uskutočnených aktivitách k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“ bola zaslaná na ÚVZ SR v požadovanom termíne (v júni 2016).

VI. polroku 2016 sme sa v spolupráci s Klubom turistov „Medicína“ Košice a Klubom turistov mesta Košice podieľali na organizačnom zabezpečení športového podujatia **Onkokardioturistika – jarná časť 29. ročníka** pre košickú verejnosť, s konaním v areáli Čermeľ – Alpínka dňa 10. 4. 2016, s cieľom Horný Bankov. O nami ponúkané vybrané služby mobilnej Poradne zdravia (individuálne konzultácie, stanovenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie krvného tlaku, pulzu, výpočet indexov BMI a WHR) prejavilo záujem celkovo 50 účastníkov podujatia.

3. **Tabak, alkohol, drogy**

Zvýšenú pozornosť v rámci primárnej prevencie drogových závislostí venujeme vybraným skupinám obyvateľstva, ktoré sú vystavené riziku poškodenia zdravia v dôsledku užívania návykových látok, prioritne deťom a mládeži, ženám v reprodukčnom veku a sociálne znevýhodneným skupinám obyvateľstva.

Často využívanými formami sú:

- výchovno-vzdelávacia a poradenská činnosť (napr. výkon Poradne na odvykanie od fajčenia);
- propagačná a edičná činnosť – tvorba a distribúcia informačných materiálov pre školskú mládež, kontaktné dospelé osoby (učitelia, rodičia atď.) a iné cieľové skupiny;
- účasť na informačných kampaniach (napr. pri príležitosti významných termínov s protidrogovou tematikou);
- participácia na preventívnych programoch, projektoch, úlohách zameraných na škodlivosť návykových látok a na zmysluplné využívanie voľného času (vrátane prípravy, koordinácie, realizácie, vyhodnocovania) v spolupráci s inými subjektmi;
- pôsobenie cez mienkotvorné médiá v oblasti propagácie aktivít a spôsobu života bez drog.

Edukačná činnosť vo vzťahu k školám je zameraná všeobecne na prevenciu drogových závislostí vrátane prevencie závislosti od legálnych drog. Za hodnotené obdobie sme v rámci územnej pôsobnosti RÚVZ Košice uskutočnili výchovno-vzdelávacie akcie na 3 základných školách, 3 stredných školách (na viacerých opakovane), s celkovou účasťou 425 žiakov a študentov. Z didaktického hľadiska, podujatia zväčša pozostávali z teoretického výkladu, individuálnej i skupinovej práce. Rešpektujúc vekové kritérium, žiakom boli v rámci intervencií premietnuté videofilmy a distribuované zdravotno-výchovné materiály. Na prvom stupni ZŠ a v MŠ sa z hľadiska edukačných cieľov volila hravá forma oboznamovania sa s danou problematikou (využívanie prostriedkov, ako mimická bábka Adamko, maľovanky a i.). U žiakov druhého stupňa ZŠ a na SŠ sa zisťovala spätná väzba, resp. prostredníctvom dotazníkovej metódy sa mapovali názory, postoje a poznatková úroveň z problematiky drog, drogových závislostí a osobitne tabakizmu. Študenti – fajčiari (na báze dobrovoľnosti) mali možnosť si otestovať na prístroji Smokerlyzer percentuálne množstvo alveolárneho CO vo výdychu.

V spojitosti s **propagačnou činnosťou vo vzťahu k významným termínom** venovaným problematike zdravia, sme v I. polroku 2016 reflektovali na **Svetový deň bez tabaku – 31. máj**. Pri danej príležitosti sme uskutočnili nasledovné aktivity zamerané na prevenciu tabakizmu a zanechanie fajčenia:

- *exkurziu edukačno-poradenského charakteru* pre študentov z Gymnázia, Šrobárova 1, Košice (v počte 12 v sprievode pedagogického zamestnanca) v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia (v základnej Poradni zdravia a Poradni na odvykanie od fajčenia) a na Odbore podpory zdravia pri RÚVZ Košice dňa 26. 5. 2016 (s cieľom predstaviť činnosť menovaných útvarov);
- *prezentácia témy svetového dňa a Poradne na odvykanie od fajčenia na informačných tabuliach* v budovách RÚVZ Košice s určením pre zamestnancov a návštevníkov úradu.

V rámci vyššie uvedenej akcie sa u záujemcov (fajčiarov) realizovala intervenčná činnosť zahrňujúca stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého (CO) a karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód; individuálne poradenstvo k jednotlivým zložkám spôsobu života (vyplnenie anamnestických dotazníkov a rozhovor), distribúciu tlačených zdravotno-výchovných materiálov a i.

Významný termín **Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s nimi – 26. jún** sme dali do pozornosti žiakom a študentom edukačnými aktivitami (teoretickým výkladom a besedou, celkovo prostredníctvom desiatich akcií) na troch školách (podľa požiadaviek škôl). Uskutočnili sa: na Evanjelickom gymnáziu J. A. Komenského, Škultétyho 10, Košice, k téme *Prevencia alkoholizmu* dňa 20. 6. 2016 (pre žiakov prímý v počte 34); na Obchodnej akadémii, Polárna 1, Košice, k téme *Prevencia drogových závislostí* dňa 24. 6. 2016 (pre študentov 1. – 3. roč. v počte 60); na Gymnáziu, Šrobárova 1, Košice, k trom vzdelávacím blokom *Prevencia závislostí od legálnych drog – tabakizmus, Alkoholizmus a fetálny alkoholový syndróm, Prevencia závislostí od nelegálnych drog* dňa 27. 6. 2016 (pre študentov 1. – 3. roč. v počte 96).

Z hľadiska *masmediálneho pôsobenia*, bola informácia o podujatí k termínu Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s nimi (26. jún) spolu s fotodokumentáciou uverejnená, napr. na webovom sídle Obchodnej akadémie, Polárna 1, Košice, pozri mesačný prehľad uverejnených príspevkov v médiách za RÚVZ Košice za jún 2016 na www.ruvzke.sk (položka Hlavné menu – O nás – Masmediálne príspevky).

V **Poradni na odvykanie od fajčenia** (skr. POF) sme v hodnotenom období poskytli poradenstvo individuálnou formou (vrátane telefonických konzultácií) pre 124 klientov (51 mužov, 73 žien). Dominoval produktívny vek a záujem o jednorazovú intervenciu. V rámci edukačnej činnosti, skupinové poradenstvo využilo celkovo cca 206 žiakov

zo základných a stredných škôl. Ďalší prehľad realizovaných aktivít POF uvádzame v **bodoch 9.2, 9.5, 9.7.**

V súvislosti s **projektom globálneho monitorovania užívania tabaku** (vypracovaného a koordinovaného SZO a Centrom pre kontrolu chorôb a prevenciu v Atlante, USA) a v zmysle inštrukcií ÚVZ SR a metodického usmernenia Ústavu verejného zdravotníctva JLF UK Martin, zapojili sme sa do medzinárodnej štúdie/prieskumu „*Global Youth Tobacco Survey na Slovensku (GYTS)*“ – celosvetového prieskumu užívania tabaku u školskej mládeže na Slovensku, s cieľovou populáciou vo veku 13 – 15 rokov, t. j. žiakov 7. – 9. roč. ZŠ, resp. sekundy – kvarty osemročného gymnázia. Naša participácia na prieskume zahŕňala:

- účasť na školení k realizácii prieskumu organizovanom JLF UK Martin a ÚVZ SR (Martin, 8. 4. 2016);
- logistické zabezpečenie zberu údajov (v mesiacoch apríl – máj 2016), administrácia samotného zberu údajov (osobná účasť pri zbere, asistencia pri vyplňaní dotazníkov respondentmi) v zmysle metodiky a stanovených kritérií pre vzorku;
- vyplnené dotazníky boli zaslané koordinátorovi prieskumu na Slovensku (JLF UK v Martine).

V rámci **publikačnej činnosti** sme v aktuálnom období zaznamenali nasledovné uverejnené príspevky:

- Schnitzerová, Eva. Drogová situácia v sociálne marginalizovaných komunitách. In: Pavol Beňo, Anna Sabová, Miron Šramka, eds. *Sociálne problémy marginalizovaných skupín: Aktuálne problémy v sociálnej práci; Rodina a deti; Rómska minorita; Zdravotne postihnutí, závislosti; Dopady ekonomickej krízy; Etické a právne aspekty. Zborník vedeckých prác.* Vydanie prvé. Báčsky Petrovec, SRBSKO: Ústav sociálnej práce Martina Luthera, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o., 2016, s. 190-195. ISBN 978-86-80092-19-5.
- Schnitzerová, Eva. Užívanie návykových látok v sociálne marginalizovaných komunitách. II. príspevok k 3. Verejnému vypočutiu o chudobe 2016. [\[online\]. \[cit. 2016-06-01\]. Dostupné na: <http://sapn.sk/liferay/web/slovenska-siet-proti-chudobe>.](http://sapn.sk/liferay/web/slovenska-siet-proti-chudobe)

V I. polroku 2016 sme sa zúčastnili nižšie uvedených **odborných a vzdelávacích podujatí**, tematicky korešpondujúcich s danou prioritou, t. j.:

- zasadnutia Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti (s pôsobnosťou v rozsahu Košického kraja), zriadenej Okresným úradom Košice (Okresný úrad Košice, 16. 2. 2016);
- IX. krajského seminára medicínsko-technických pracovníkov v Košiciach (GeS Club, Nám. L. Novomeského 13, Košice, 3. 3. 2016). Organizátor: Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov v zastúpení Regionálnej komory MTP Košice. Aktívna účasť s príspevkom: Gregová, S., Zajacová, A., Fabianová, M., Holovková, M. *Primárna prevencia užívania tabaku u žiakov ZŠ zo znevýhodnených komunit na regionálnej úrovni*;
- odborného seminára pre medicínsko-technických pracovníkov (RÚVZ so sídlom v Košiciach, 5. 4. 2016). Organizátor: RÚVZ so sídlom v Košiciach. Aktívna účasť s príspevkom: Kollárová, J., Bobrovská, M. *Fetálny alkoholový syndróm*;
- pracovného stretnutia (školenia) k realizácii prieskumu Global Youth Tobacco Survey (GYTS) na Slovensku v roku 2016 (Edukačné centrum Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine UK, Malá Hora, Martin, 8. 4. 2016). Organizátori: ÚVZ SR a Ústav verejného zdravotníctva JLF UK;
- odborného seminára pre pracovníkov s VŠ vzdelaním (RÚVZ so sídlom v Košiciach, 19. 5. 2016). Organizátor: RÚVZ so sídlom v Košiciach. Aktívna účasť s príspevkom: Schnitzerová, E. *Mýty a fakty o návykových látkach a ich užívateľoch*;

- 3. Verejného vypočutia o chudobe 2016 (NR SR Bratislava, 25. 5. 2016) a prípravného stretnutia (hotel Tatra Bratislava, 24. 5. 2016). Organizátorom podujatia bola Slovenská sieť proti chudobe v spolupráci s Nadáciou Friedrich Ebert Stiftung. Aktívna účasť s príspevkom: Schnitzerová, E. *Užívanie návykových látok v sociálne marginalizovaných komunitách*;
- zasadnutia pracovnej skupiny „Prevencia fajčenia“ (s celoslovenskou pôsobnosťou), zriadenej ÚVZ SR, s konaním na RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach, 25. 5. 2016;
- tlačovej konferencie "Destigmatizácia a prevencia duševných porúch" (hotel DoubleTree by Hilton, Hlavná 1, Košice, 24. 6. 2016) v rámci XII. Slovenského psychiatrického zjazdu "Psychiatria a súčasná medicína" (23. 6. – 25. 6. 2016). Organizátori: Slovenská psychiatrická spoločnosť SLS v Košiciach a Liga za duševné zdravie SR.

V súvislosti s našim členstvom v *Komisii pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti* Okresného úradu Košice (s pôsobnosťou v rozsahu Košického kraja) sme na základe požiadavky MV SR – OÚ Košice zaslali vyhodnotenie aktivít RÚVZ so sídlom v Košiciach v oblasti prevencie protispoločenskej činnosti a kriminality, realizovaných v rámci spádového územia (t. j. v územných obvodoch okresov Košice-mesto a Košice-okolie) za rok 2015.

4. Zdravé pracovné a životné podmienky

a) pracovné prostredie

V rámci podpory zdravého životného štýlu na pracoviskách sme participovali ako spoluorganizátori na akciách, ako Deň zdravia, resp. Športový deň, s určením pre vybrané profesijné skupiny, pozri **body 9.1 – A.I.2, 9.2, 9.7.**

b) životné prostredie

Každoročne na základe spolupráce s Magistrátom mesta Košice predkladáme písomný podklad pre zápis do *Kroniky mesta Košice* (stručnú charakteristiku činnosti RÚVZ Košice, zaznamenané zmeny, výsledky, ktorými sme sa podieľali na rozvoji mesta Košice za uplynulý rok).

V rámci členstva pôsobíme v odbornej poradnej skupine pre *oblasť "Košice – Zdravé a čisté mesto"*, za účelom prípravy Programu rozvoja mesta Košice na roky 2015 – 2020 s výhľadom do roka 2025 (s pôsobnosťou v rozsahu mesta Košice), zriadenej Mestom Košice.

Z odborných podujatí na národnej i medzinárodnej úrovni, zameraných aj na problematiku danej priority, ktorých sme sa zúčastnili, je možné spomenúť napríklad:

- odborný seminár "Sociálne a zamestnanecké štandardy v európskej občianskej spoločnosti" (Knížnica P. O. Hviezdoslava, Hlavná 139, Prešov, 5. 5. 2016). Organizátori: Europe direct Prešov v spolupráci so Slovenskou sieťou proti chudobe, OZ KOVO, Inštitútom aplikovanej etiky A. Spesza pri KU, Knížnicou P. O. Hviezdoslava Prešov, Sociálnym Prešovom, O. Z.;
- I. medzinárodný kongres miest, životného prostredia a zdravia/I. International Urban, Environment, Health Congress (Kongresové centrum Kaya Artemis, Severný Cyprus, 10. 5. – 14. 5. 2016). Organizátori: Gazi University Ankara, Adnan Menderes University Aydın. Aktívna účasť s príspevkom: Kollárová, J. Podpora zdravia v Slovenskej republike;
- konferencia k Európskemu roku rozvoja 2015 a súčasným problémom s migráciou (Magistrát mesta Košice, Tr. SNP 48, Košice, 30. 5. 2016). Organizátor: Európsky parlament;
- odborný diskusný seminár „Slovenská národná a kultúrna identita v zjednotenej EÚ“ (Libresso Books & Coffee, Hlavná 29, Prešov, 23. 6. 2016). Organizátori: Europe direct

Prešov v spolupráci so Slovenskou sieťou proti chudobe a Katedrou aplikovanej etiky FF UPJŠ Košice.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“)

V oblasti prevencie chronických ochorení dlhodobo participujeme na pozitívnom ovplyvňovaní zdravotného uvedomenia a zvyšovaní informovanosti obyvateľstva o rizikových faktoroch KVO.

V rámci uvedenej priority bol v uplynulom roku vypracovaný návrh projektu s názvom „*Zisťovanie rizika výskytu kardiovaskulárnych ochorení u vybraných cieľových skupín skríningovým vyšetrením rizikových faktorov ako aj príjmu soli zo stravy*“. Projekt je pilotný a vychádza z cieľov aktualizovaného NPPZ a plnenia uznesenia č. 1 z 3. zasadnutia Ústrednej koordinačnej rady na ochranu a podporu zdravia. Na jeho riešenie participujú odbory, ako hygiena výživy, hygiena detí a mládeže, preventívne pracovné lekárstvo, hygiena životného prostredia, chemické analýzy (alternatívne odbor mikrobiológie životného prostredia). Cieľovou skupinou projektu sú zamestnanci z troch rôznych typov pracovísk (priemyselné odvetvie, materské školy a zariadenie sociálnych služieb). Obsahovo je zameraný na výživovú hodnotu a pestrosť stravy (vo vzťahu k odporúčaným výživovým dávkam) vo vybraných zariadeniach a prevenciu rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení na individuálnej/skupinovej úrovni.

2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“)

Podľa NPPZ základnou formou prevencie DM je racionalizácia životného štýlu a vytvorenie podmienok pre realizáciu zdravého životného štýlu (pravidelná a primeraná fyzická aktivita, racionálna energeticky vyvážená strava, kde zdrojom živín sú tzv. zdravé potraviny), redukcia telesnej hmotnosti (v prípade nadváhy alebo obezity), redukcia stresu. Činnosť v tomto smere vykazujeme najmä v **bodoch 9.1, 9.2, 9.7**.

Príkladom boli aktivity pri príležitosti významného termínu SZO *Svetového dňa zdravia – 7. apríl*, s heslami v roku 2016 „*Porazme cukrovku*“ a pre Európsky región SZO „*Buďme aktívni – jedzme zdravo – riaďme sa radami lekárov*“ (viac v **bode 9.7**).

3. Vybrané nádorové ochorenia

Na prevencii nádorových ochorení sa podieľame hlavne poradenskou činnosťou a účasťou na edukačných kampaniach. V aktivitách spolupracujeme najmä s neziskovou organizáciou Ligou proti rakovine, pobočkou Košice a Klubom turistov „Medicína“ Košice, viac v **bodoch 9.1 – A.I.2, 9.2**.

Zdravotno-výchovnou činnosťou sme podporili významný termín *Svetový deň rakoviny – 4. február*, vyhlásený Medzinárodnou úniou proti rakovine. V rokoch 2016 – 2018 sa tento termín nesie v duchu hesla „*My to dokážeme. Ja to dokážem.*“. Realizované aktivity boli dvojakého druhu:

1. Informačno-propagačná činnosť:

- prostredníctvom informačného materiálu pod názvom „*Svetový deň proti rakovine – 4. február*“ (prezentácie so základnými informáciami zameranými na primárnu prevenciu rakoviny), uverejneného na webovom sídle RÚVZ Košice počnúc dňom 4. 3. 2016, s určením pre širokú verejnosť;
- zostavenie tematických informačných panelov k téme prevencie rakoviny (t. j. nástenné vystavenie informačných materiálov), umiestnených vo vstupných priestoroch všetkých troch budov RÚVZ Košice (na ústrednom pracovisku na Ipeľskej ul. a na oboch

- detašovaných pracoviskách – Rooseveltova ul. a Senný trh v Košiciach), s určením pre zamestnancov úradu a verejnosť;
- distribúcia informačno-propagačných materiálov spojenú s odborným poradenstvom a konzultáciami, zameranými na primárnu prevenciu onkologických ochorení, s určením pre všetkým klientov základnej Poradne zdravia, ktorí poradňu navštívili v mesiaci február až prvá polovica marca 2016.
2. Skupinová edukačná činnosť – prostredníctvom interaktívnych prednášok s besedou, najmä pre cieľovú skupinu žiakov základných škôl a študentov LF UPJŠ v Košiciach, z čoho môžeme spomenúť napríklad:
- dve prednášky na tému „*Vplyv výživy na výskyt onkologických ochorení*“ v ZŠ s MŠ M. R. Štefánika, Budimír 11, pre žiakov 7. roč. (v počte 38) dňa 2. 2. 2016;
 - dve prednášky na tému „*Svetový deň proti rakovine*“ v ZŠ Čaňa, Pionierska 33, pre žiakov 7. roč. (v počte 32) dňa 2. 2. 2016;
 - dve prednášky na tému „*Zdravý spôsob života, výživa a prevencia rakoviny*“ v ZŠ sv. Košických mučeníkov, Čordákova 50 v Košiciach, pre žiakov 5. – 6. a 8. – 9. roč. (v počte 77) dňa 10. 2. 2016;
 - prednáška na tému „*Prevencia onkologických ochorení*“ pre študentov 1. roč. bakalárskeho štúdia odboru Verejné zdravotníctvo na Lekárskej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach (v počte 12).

V problematike prevencie chronických neinfekčných ochorení sme sa zúčastnili viacerých odbornovo-vzdelávacích podujatí. Napríklad išlo o:

- IX. krajský seminár medicínsko-technických pracovníkov v Košiciach (GeS Club, Nám. L. Novomeského 13, Košice, 3. 3. 2016). Organizátor: Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov v zastúpení Regionálnej komory MTP Košice (aktívna účasť s príspevkom: Šmídeková, I., Kollarová, J. *Osteoporóza.*);
- odborný seminár pre medicínsko-technických pracovníkov (RÚVZ so sídlom v Košiciach, 5. 4. 2016). Organizátor: RÚVZ so sídlom v Košiciach (aktívna účasť s príspevkom: Kollárová, J. *Global Burden of Disease a indikátor DALY – profil Slovenska.*);
- medzinárodná vedecká konferencia "Ošetrovatelstvo a zdravie X." (Trenčianska univerzita A. Dubčeka v Trenčíne, Študentská 1, Trenčín, 20. 4. 2016). Organizátori: Fakulta zdravotníctva Trenčianskej univerzity v spolupráci s RÚVZ Trenčín, Kanceláriou WHO na Slovensku, Trenčianskym samosprávnym krajom, Univerzitou Palackého v Olomouci, Panstwou Wyszou Szkolou Zawodowou w Nysie, Regionálnou komorou SaPA v Trenčíne a FN Trenčín (aktívna účasť s príspevkom: Kollárová, J. *Udržateľné rozvojové ciele a podpora zdravia.*);
- odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním (RÚVZ so sídlom v Košiciach, 19. 5. 2016). Organizátor: RÚVZ so sídlom v Košiciach (aktívna účasť s príspevkom: Kollárová, J. *Global Burden of Disease a indikátor DALY – profil Slovenska.*);
- pracovné stretnutie „Stratégia rozvoja systému verejného zdravotníctva v Slovenskej republike" (Ministerstvo zdravotníctva SR, Limbová 2, Bratislava, 31. 5. 2016). Organizátor: MZ SR;
- vedecká konferencia 39. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu (Kúpele Nový Smokovec, Vysoké Tatry, 23. 6. – 24. 6. 2016). Organizátori: ÚVZ SR, MZ SR, FVZ SZU, Kancelária SZO na Slovensku, SLS – SSSL (aktívna účasť s príspevkom: Kollárová, J. *Závaž chorobou a indikátor DALY – profil Slovenska.*).

Oblasť B. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení

V súvislosti s danou oblasťou, nami uskutočnené zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané hlavne na zvyšovanie informovanosti mladej generácie ohľadom prevencie sexuálne prenosných nákaz, infekcie HIV/AIDS a ochorení preventabilných očkovaním a význame očkovania (pozri body 6.7 i 6.1 a 6.9).

Na prevencii infekcie HIV/AIDS sme sa podieľali realizáciou aktivít v súlade s vybranými úlohami *Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2013 – 2016* (ďalej len *NPP HIV/AIDS v SR*), t. j. bodu 5. *Aktivity na zabezpečenie úloh NPP HIV/AIDS*, bodu 5.1. *Preventívne aktivity – Aktivity č. 1, 3, 4, 5*. Ich odpočet je uvedený nižšie, resp. v rámci bodov 6.7 tejto správy.

Medziodborová úloha Programov a projektov ÚVZ v SR pod č. 6.7 *Prevencia HIV/AIDS*, t. j. edukačné programy/aktivity pre mládež – *interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“*; nadväzuje na zmienený NPP HIV/AIDS v SR a participujú na nej pracovníci odborov epidemiológie, podpory zdravia, hygieny detí a mládeže a lekárskej mikrobiológie.

Edukačné aktivity realizované na školách v I. polroku 2016 (tab. 1 a 2) mali charakter teoretického výkladu s besedou, resp. panelovej diskusie k stanoveným tematickým blokom a boli zamerané na témy, ako Dospievanie, Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu, Prevencia sexuálne prenosných nákaz vrátane infekcie HIV/AIDS, význam Poradne prevencie HIV/AIDS (dve posledne menované témy s určením pre starších žiakov a študentov). Na základných školách boli aktivity organizované zväčša osobitne pre chlapcov a dievčatá. Predmetná problematika bola zakomponovaná i do širšieho tematického rámca – Zdravý spôsob života a prevencia drogových závislostí.

Uskutočnených bolo celkovo **23 edukačných aktivít** (z toho 18 na ZŠ a 5 na SŠ). **Intervenovaných** bolo **spolu 535 osôb** (379 žiakov z 5 ZŠ; 156 študentov z 2 SŠ), pozri tab. 1.

Tab. 1

Prehľad realizovaných edukačných aktivít k problematike sexuálneho a reprodukčného zdravia na školách v územnej pôsobnosti RÚVZ Košice v I. polroku 2016

P. č.	Dátum	Inštitúcia	Ročník/počet edukovaných	Počet edukačných aktivít
1.	7. 3. 2016 ⁽¹⁾ 23. 5. 2016 ⁽²⁾ 13. 6. 2016 ⁽³⁾	ZŠ s MŠ M. R. Štefánika Budimír 11, okres Košice-okolie	6. roč. / 17 ⁽¹⁾ 9. roč. / 39 ⁽²⁾ , 41 ⁽³⁾	1 ⁽¹⁾ 2 ⁽²⁾ 4 ⁽³⁾
2.	16. 3. 2016	ZŠ Staničná 13, Košice	9. roč. / 57	2
3.	17. 5. 2016	ZŠ Hlavná 346, Nižná Myšľa, okres Košice-okolie	1. – 4. roč. / 56	2
4.	20. 5. 2016 ⁽¹⁾ 3. 6. 2016 ⁽²⁾	Špeciálna ZŠ Vtáčkovce 2, okres Košice-okolie	2. – 9. roč. / 68 ⁽¹⁾ , 41 ⁽²⁾	2 ⁽¹⁾ 2 ⁽²⁾
5.	19. 6. 2016	ZŠ Krosnianska 4, Košice	1. – 2. roč. / 60	3
6.	24. 6. 2016	Obchodná akadémia, Polárna 1, Košice	1. – 3. roč. / 60	3
7.	27. 6. 2016	Gymnázium, Šrobárova 1, Košice	1. – 3. roč. / 96	2
SPOLU			379 žiakov a 156 študentov	23

¹Prvá akcia v poradí. ²Druhá akcia v poradí. ³Tretia akcia v poradí.

Tlačené zdravotno-výchovné materiály boli distribuované na školy súbežne s realizovanými edukačnými aktivitami. Išlo o tieto tituly:

- *Prečo ma puberta neminie?* Košice: RÚVZ, 2011,
- *Prečo povedať drogám „NIE“!* Košice: RÚVZ, 2015,
- *Hygiena, starostlivosť o telo počas nástupu puberty.* Košice: RÚVZ, 2010.

Výchovno-vzdelávacie aktivity u sociálne znevýhodnených skupín detí a mládeže (tab. 2) boli širšie tematicky ladené. Uskutočnené boli na 3 základných školách (t. j. v ZŠ s MŠ M. R. Štefánika Budimír 11, v ZŠ Hlavná 346, Nižná Myšľa a v Špeciálnej ZŠ Vtáčkovce 2, celkovo pre 182 žiakov). Edukácia bola orientovaná na témy Zdravý spôsob života a prevencia drogových závislostí (s využitím DVD projekcie filmu „Aj my Rómovia dokážeme veľké veci“), s účasťou 34 žiakov. Ďalšie témy, ako Prevencia sexuálne prenosných nákaz vrátane infekcie HIV/AIDS a Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu (osobitne pre chlapcov a dievčatá) s doplnením o DVD film „Sex a zdravie“, boli určené pre starších žiakov v celkovom počte 41. Podpora zdravia znevýhodnených komunit so zameraním na problematiku Choroby z nečistoty – prevencia vybraných infekčných a parazitárnych nákaz, možnosti očkovania, s doplnením o DVD film „Starostlivosť o vlastné zdravie“, bola určená pre 107 žiakov.

Tab. 2

Prehľad realizovaných edukačných aktivít k problematike sexuálneho a reprodukčného zdravia na školách v územnej pôsobnosti RÚVZ Košice, u žiakov z marginalizovaného prostredia, v I. polroku 2016

P. č.	Dátum	Inštitúcia	Ročník	Počet edukačných aktivít	Počet edukovaných
1.	7. 3. 2016	ZŠ s MŠ M. R. Štefánika Budimír 11, okres Košice-okolie	6. roč.	1	17
2.	17. 5. 2016	ZŠ Hlavná 346, Nižná Myšľa, okres Košice-okolie	1. – 4. roč.	2	56
3.	20. 5. 2016 3. 6. 2016	Špeciálna ZŠ Vtáčkovce 2, okres Košice-okolie	2. – 9. roč.	2 ⁽¹⁾ 2 ⁽²⁾	68 ⁽¹⁾ 41 ⁽²⁾
SPOLU				7	182 žiakov

¹Prvá akcia v poradí. ²Druhá akcia v poradí.

Verejnosti bola v hodnotenom období spropagovaná problematika Výchovy k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, cez webové sídlo SZŠ Moyzesova 17, Košice. Odkaz na príslušný titul sa nachádza v mesačnom prehľade príspevkov uverejnených v médiách za RÚVZ Košice na stránke <www.ruvzke.sk> (položka Hlavné menu – O nás – Masmediálne príspevky, pozri 03/2016).

V súvislosti s **Európskym imunizačným týždňom (24. – 30. apríl 2016)** – 11. ročníkom kampane SZO pre zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania ako najjednoduchšej, bezpečnej a efektívnej forme prevencie prenosných ochorení, s tohtoročným zameraním na opatrenia, ktoré je potrebné prijať v európskych krajinách, aby bola zabezpečená primeraná ochrana pred výskytom a šírením osýpok a rubeoly v európskom regióne, s heslom „Vyplňte medzeru v imunizácii: Očkovanie pre všetkých po celý život“, bol v spolupráci s Odborom epidemiológie revidovaný informačný leták „Európsky imunizačný týždeň: Očkovanie = ochrana pred nákazami: Poradňa očkovania pri RÚVZ so sídlom v Košiciach“ (umiestnený na webovom sídle RÚVZ Košice v položke Aktuality).

V oblasti propagácie témy uvedenej kampane boli z našej strany oslovené materské centrá v meste Košice (v počte 9) a elektronickou formou im bolo sprostredkovaných 5 titulov

informačných materiálov: 1. „Európsky vakcinančný týždeň – Predchádzaj, chráň, imunizuj“, 2. „Vyplňme medzeru v imunizácii – Očkovanie pre všetkých po celý život“ (postery produkcie WHO), 3. „Osýpky“, 4. „Rubeola“ (letáky produkcie WHO), 5. „Európsky imunizačný týždeň: Očkovanie = ochrana pred nákazami: Poradňa očkovania pri RÚVZ so sídlom v Košiciach“ (leták produkcie RÚVZ Košice).

8. ročník kampane „**Umývaj si ruky – zachrániš život**“ na Slovensku, v rámci programu SZO „*Čistá starostlivosť je bezpečná starostlivosť*“, ktorý sa uskutočnil 5. mája 2016, so zámerom poukázať na význam správnej hygieny a dezinfekcie rúk v rámci prevencie šírenia infekcií nielen v zdravotníckych zariadeniach, sme podporili osvetovými aktivitami vo vzťahu k školám, vykonanými v širšom časovom úseku, t. j.:

- dvomi prednáškami na tému „*Hygienu rúk*“ pre žiakov 1. až 4. ročníka na Základnej škole, Hlavná 346, Nižná Myšľa, s počtom edukovaných 56;
- dvomi prednáškami tému „*Hygienu rúk, choroby z nečistoty*“ pre I. a II. stupeň Špeciálnej základnej školy, Vtáčkovce 2, s počtom edukovaných žiakov 34;
- štyrmi prednáškami na tému „*Hygienu rúk, choroby z nečistoty*“ pre žiakov 1. až 2. ročníka na Základnej škole Krosnianska 4, Košice, s počtom edukovaných 120.

V rámci ďalšej spolupráce s Odborom epidemiológie sme sa zapojili plnenia úlohy č. 6.9 „**Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania – Očkovanie hrou**“, ktorá je súčasťou Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2016 a ďalšie roky a vyplynula zo štúdie realizovanej v roku 2013 pod názvom „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu“. Gestorom úlohy je RÚVZ Komárno. V úvodnej etape riešenia sme sa zúčastnili pracovného stretnutia (školenia) k danej projektovej úlohe (RÚVZ Banská Bystrica, 18. 4. 2016). Organizátormi stretnutia boli: ÚVZ SR, RÚVZ Komárno a RÚVZ Banská Bystrica.

V zmysle manuálu k pilotnému projektu cieľovou skupinou sú študenti vyšších ročníkov stredných škôl. V našej územnej pôsobnosti bolo vzdelávanie interaktívnou formou realizované v období od 29. 4. 2016 do 3. 6. 2016 prostredníctvom zamestnancov Odboru epidemiológie a Odboru podpory zdravia. Intervenovaných bolo celkovo 85 študentov z troch škôl rôzneho stupňa, konkrétne študenti 3. ročníka Hotelovej akadémie, Južná trieda 10, Košice (v počte 50) v dňoch 25. 6. a 26. 6. 2016; študenti 3. ročníka Strednej zdravotníckej školy, Moyzesova 17, Košice (v počte 23) dňa 3. 6. 2016; študenti 1. ročníka bakalárskeho štúdia v odbore Verejné zdravotníctvo na Lekárskej fakulte UPJŠ, Tr. SNP 1, Košice (v počte 12) dňa 29. 4. 2016. Efekt intervencie bol overovaný formou vyplnenia dotazníka I. pred edukáciou a dotazníka II. po edukácii. Celkovo bolo vyplnených 170 dotazníkov (I. a II.). Podľa pokynov z vyššie uvedeného školenia boli vyplnené dotazníky zaslané na RÚVZ so sídlom v Komárne.

So zámerom prevencie a zvýšenia informovanosti verejnosti v otázkach ako sa chrániť pred kliešťom a ochoreniami, ktoré najčastejšie prenáša (lymská borelióza, kliešťová encefalitída), boli dva informačné letáky s titulom „Ako sa chrániť pred kliešťom – deti“ a „Ako sa chrániť pred kliešťom – verejnosť“ (produkcie ÚVZ SR a Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb) umiestnené na webovej stránke RÚVZ Košice (v položke Aktuality). Intervencia na báze osobného kontaktu sa spolu s distribúciou informačných letákov vykonáva priebežne na akciách edukačného i poradenského charakteru pre rôzne cieľové skupiny.

Pre účely vzdelávania, zúčastnili sme sa XIX. východoslovenského vakcinačného dňa Louisa Pasteura (LF UPJŠ Košice, dňa 8. 6. 2016). Podujatie zorganizovali: Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť SLS, Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice, Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Košiciach, a A-medi management.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

V súvislosti s aktualizovaným Národným programom podpory zdravia a podľa metodického pokynu ÚVZ SR sme sa v hodnotenom období zapojili do dotazníkového prieskumu *Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR*, ktorý sa realizuje periodicky (posledne v roku 2013). Prieskum je zameraný na najzávažnejšie rizikové faktory spôsobu života a ich výskyt v populácii. Umožňuje porovnanie ukazovateľov, ktoré sa týkajú hodnotenia vlastného zdravia, názorov, postojov a návykov slovenskej populácie. Výber respondentov sa realizoval podľa vopred stanovených kritérií (veková štruktúra, pohlavie, bydlisko – mesto, vidiek). Použitou metódou bol anonymný dotazník obsahujúci 93 položiek, ktorý na báze dobrovoľnosti vyplnilo 104 respondentov (52 mužov a 52 žien) podľa určenej kvóty. Zber dát sa uskutočnil v mesiacoch máj až jún 2016. Údaje z dotazníkov sú vo fáze zadávania do súboru (vytvorenej masky) v programe Excel. Kompletná databáza bude v termíne (do októbra 2016) zaslaná na ÚVZ SR k štatistickému vyhodnoteniu. Výsledky prieskumu budú súčasťou správy o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky, ktorá sa zostavuje každé tri roky.

9.2 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025

Činnosť v súvislosti s plnením akčného plánu je možné charakterizovať z viacerých hľadísk. Formou individuálneho a skupinového poradenstva (včítane telefonických konzultácií) sa podieľame na aktivitách PCOPZ, ktoré zahŕňajú organizovanie a uskutočňovanie akcií pre verejnosť, pracovné kolektívy, seniorov združujúcich sa v denných centrách (predtým kluboch dôchodcov) a i.

V rámci prevencie chronických ochorení a realizácie individuálneho poradenstva bolo v I. polroku 2016 v Poradni zdravia vyšetrených spolu 1287 osôb, z toho 451 mužov a 836 žien. Práca bola zameraná najmä na monitoring zdravotného stavu klientov, ktorí poradňu navštívili. U 129 klientov (23 mužov a 106 žien) bola odobratá kapilárna krv na vyšetrenie parametrov, sledovaných pri metabolickom syndróme (glukóza, celkový cholesterol, HDL, triglyceridy) prístrojom Reflotron, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Klienti zároveň vyplnili dotazník, týkajúci sa životného štýlu. Na základe nameraných hodnôt sa individuálne hodnotili výsledky a hľadali možnosti pozitívneho ovplyvnenia zníženia rizika metabolického syndrómu (ďalej len *MS*). U ostatných klientov bol z kapilárnej krvi vyšetrený len celkový cholesterol, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Všetkým klientom bolo poskytnuté individuálne poradenstvo.

Analýza výsledkov vyšetrení všetkých klientov poradne sa nachádza v nižšie uvedenej tabuľke.

Rizikový faktor	počet dotazovaných	spolu	muži	ženy
OPZ, I. polrok 2016				
Fajčenie	počet dotazovaných	1287	451	836
	z toho fajčiarov	124	51	73
	percentuálne vyjadrenie	9,63	11,31	8,73
BMI	počet vyšetrených	1283	450	833
	nadváha – BMI ≥ 25 , <30	420	199	221
	percentuálne vyjadrenie	32,74	44,22	26,53
	obezita – BMI ≥ 30	228	90	138
	percentuálne vyjadrenie	17,77	20,00	16,57
Krvný tlak	počet vyšetrených	1254	434	820
	z toho TK $\geq 140/90$ mmHg	299	143	156
	percentuálne vyjadrenie	23,84	32,95	19,02
Cholesterol celkový (skr. CCH)	počet vyšetrených	1277	449	828
	z toho CCH $\geq 5,2$ mmol/l	577	140	437
	percentuálne vyjadrenie	45,18	31,18	52,78
Glukóza	počet vyšetrených	588	165	423
	z toho glukóza $\geq 6,0$ mmol/l	117	37	80
	percentuálne vyjadrenie	19,90	22,42	18,91
Konzumácia alkoholu	počet dotazovaných	129	23	106
	vôbec	27	3	24
	príležitostná	101	19	82
	pravidelná	1	1	0
Fyzická aktivita	počet dotazovaných	129	23	106
	žiadna	11	1	10
	rekreačná	93	19	74
	pravidelná	25	3	22
Prijem ovocia a zeleniny	počet dotazovaných	129	23	106
	do 2 porcií/deň	55	11	44
	3 – 5 porcií/deň	59	10	49
	> 5 porcií/deň	15	2	13

V spolupráci s rôznymi inštitúciami v regióne sme realizovali akcie s ponukou služieb základnej Poradne zdravia (t. j. vyšetrenie celkového cholesterolu, resp. ďalších biochemických parametrov z kapilárnej krvi, meranie vybraných antropometrických ukazovateľov, tlaku krvi, pulzu s následným individuálnym poradenstvom) a Poradne na odvykanie od fajčenia (t. j. stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobínu vo výdychu fajčiara prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód s následným individuálnym poradenstvom).

Účasťou na preventívnych programoch verejného zdravotníctva PVV na roky 2012 – 2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochrany zdravia obyvateľov SR, spolupracujeme

v rámci PCOPZ v poradenskej činnosti s Odborom hygieny výživy – Oddelením fyziológie výživy.

Z hľadiska prehľadu, poradenské služby *pre rôzne cieľové skupiny klientov* sme prezentovali na týchto akciách:

V spolupráci s *Ligou proti rakovine – pobočkou Košice*, pracoviskom Klinickej onkológie a rádioterapie pri UN L. Pasteura v Košiciach (a ďalšími partnermi, ako Klub turistov „Medicína“ Košice, Klub turistov mesta Košice), sme sa v roku I. polroku 2016 podieľali na usporiadaní dvoch turisticko-osvetových akcií s určením pre onkologických pacientov, príbuzných a turistov. Prvou v poradí bola *Onkokardioturistika (29. ročník – jarná časť)* v areáli Čermeľ – Alpínka – Horný Bankov, dňa 10. 4. 2016. O služby mobilnej Poradne zdravia (individuálne konzultácie, stanovenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie krvného tlaku, pulzu, výpočet BMI, WHR) prejavilo záujem celkovo 50 účastníkov podujatia. Druhou spoločnou akciou s Ligou proti rakovine bol 5. ročník športovo-osvetového podujatia „*Radost zo života víťazí nad chorobou*“, usporiadaný pre onkologických pacientov, ich rodinných príslušníkov a priateľov. Akcia sa konala v priestoroch Botanickej záhrady Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach dňa 4. 6. 2016. Vybrané vyšetrenia s poradenstvom boli poskytnuté 46 účastníkom.

Pokračujúca spolupráca so *Slovenským Červeným krížom ÚzS Košice-mesto a ÚzS Košice-okolie* spočíva v plánovaní, organizovaní a praktickej realizácii poradensko-edukačných aktivít preventívneho/zdravotno-výchovného charakteru, s určením pre rôzne cieľové skupiny. Prevažovali aktivity k vybraným významným termínom (Svetový deň zdravia – 7. apríl, Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ – 10. máj a pod.), v rámci ktorých SČK prispel do programu prezentáciou ukážok prvej pomoci a RÚVZ Košice ponukou služieb Poradne zdravia. K spoločne organizovaným edukačno-poradenským aktivitám patrili napríklad akcie s určením pre:

- zamestnancov Miestneho úradu MČ Košice-Staré Mesto, Hviezdoslavova 7 a seniorov z príslušného denného centra, dňa 5. 4. 2016 (akcia v spolupráci s VŠZP a SČK ÚzS Košice-mesto);
- zamestnancov Mestského úradu, Školská 2, Moldava nad Bodvou (v počte 38), dňa 21. 4. 2016 (akcia v spolupráci s VŠZP a SČK ÚzS Košice-okolie);
- zamestnancov Knižnice pre mládež mesta Košice – KulturPark, Kukučínova 2, Košice, dňa 28. 4. 2016 (akcia v spolupráci s VŠZP a SČK ÚzS Košice-mesto);
- zamestnancov Spojenej školy sv. Košických mučeníkov, Čordákova 50, Košice (4 osoby vyšetrené na riziko MS a 4 osoby vyšetrené na hladinu celkového cholesterolu), dňa 5. 5. 2016 (akcia v spolupráci s SČK ÚzS Košice-mesto, v rámci mestského kola Súťaže mladých zdravotníkov prvej pomoci);
- verejnosť v rámci Dňa otvorených dverí (DOD) na SČK ÚzS Košice-mesto, Komenského 19, Košice, 22. 6. 2016 v čase od 9.00 do 16.30 h. Zo strany RÚVZ Košice boli v rámci DOD návštevníkom/záujemcom ponúkané vybrané služby základnej Poradne zdravia – mobilnej zložky. Z biochemických parametrov bola hladina celkového cholesterolu vyšetrená u 20 záujemcov. Zároveň im bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zásad zdravého spôsobu života. Ďalšie aktivity počas DOD boli zastrešené SČK (hra na záchranára – oživovanie, defibrilátor, obvazovanie; fit v záhrade; rehabilitácia TheraSuit; kreatívna dielňa; maľovanie na tvár).

Vyšetrenia s poradenstvom v štandardnom rozsahu boli na základe dopytu a pokračujúcej spolupráce poskytnuté zamestnancom dvoch škôl: v *ZŠ Košická Belá 235*, dňa 19. 1. 2016, s účasťou 28 pedagógov a ďalších 10 záujemcov; v *Súkromnej strednej odbornej škole, Bukovecká 17, Košice*, v dňoch 7. 4. a 8. 4. 2016, s účasťou 28 pedagógov.

V spolupráci so *Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach* (ďalej len *VŠZP*) sme v hodnotenom období uskutočnili 13 spoločných akcií

mobilnej Poradne zdravia s konaním na 11 miestach. Dominovala orientácia na klientelu najmä v produktívnom veku z rôznych profesií. Pri niektorých aktivitách boli oslovené záujmové skupiny, resp. verejnosť. Klientom boli poskytnuté služby zahrňujúce individuálnu konzultáciu v otázkach ozdravenia spôsobu života, meranie celkového cholesterolu (príp. ďalších parametrov) z kapilárnej krvi, pulzu, krvného tlaku, výpočet BMI, WHR, percenta telesného tuku a u fajčiarov poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Na realizovaných akciách bolo prostredníctvom mobilnej Poradne zdravia intervenovaných spolu 929 klientov, z toho 374 mužov a 555 žien, vo vekovom rozpätí od 15 do 89 rokov. Prehľad akcií z hľadiska konkrétneho miesta konania a početnosti klientov základnej Poradne zdravia podľa pohlavia a vekových kategórií ako aj početnosti klientov Poradne na odvykanie od fajčenia uvádza **tab. 1**.

Tab. 1 Poradenské aktivity realizované v spolupráci so VŠZP, a. s., krajskou pobočkou Košice

P. č.	Dátum	Miesto konania (inštitúcia)	Klienti základnej Poradne zdravia (PZ) podľa pohlavia a vekových skupín						SPOLU podľa pohlavia		SPOLU	Počet fajčiarov z počtu klientov základnej PZ – klienti POF		
			do 30 r.		31 – 64 r.		od 65 r.		M	Ž		M	Ž	Spolu
			M	Ž	M	Ž	M	Ž						
1.	10. 3. 2016	Východoslovenská energetika, a.s., Hollého 3, Košice (Deň zdravia – pre zamestnancov)	9	1	27	58	0	0	36	59	95	0	4	4
2.	5. 4. 2016	Miestny úrad MČ Košice-Staré Mesto, Hviezdoslavova 7, Košice (Deň zdravia – pre zamestnancov)	0	2	11	13	4	14	15	29	44	2	4	6
3.	13. 4. 2016 14. 4. 2016 15. 4. 2016	Getrag Ford Transmissions Slovakia, s. r. o., Kechnec, Perínska cesta 282 (Dni zdravia – pre zamestnancov) Akcia v spolupráci so Železničnou NsP Košice	40	14	92	25	1	0	133	39	172	20	1	21
4.	16. 4. 2016	Aupark Shopping Centre Košice, Nám. Osloboditeľov 1, Košice („Škola zdravia 2016“ – pre verejnosť)	18	15	35	55	12	29	65	99	164	9	12	21
5.	21. 4. 2016	Mestský úrad, Školská 2, Moldava nad Bodvou (Deň zdravia – pre zamestnancov)	0	5	10	23	0	0	10	28	38	4	4	8
6.	25. 4. 2016	Asseco Central Europe, a. s., pobočka Košice, Werferova 1 (Deň zdravia – pre zamestnancov)	2	1	7	3	0	0	9	4	13	0	0	0
7.	28. 4. 2016	Knižnica pre mládež mesta Košice, Kulturpark, Kukučínova 2, Košice (Deň zdravia – pre zamestnancov)	2	6	1	29	0	1	3	36	39	2	6	8
8.	21. 5. 2016	Kulturpark, Kukučínova 2, Košice (Slovenský deň obezity – pre verejnosť)	11	32	23	56	3	15	37	103	140	2	4	6
9.	24. 5. 2016	Allianz Slovenská poisťovňa, a. s., pobočka Košice, Štúrova 7 (Deň zdravia – pre zamestnancov)	2	2	10	42	0	1	12	45	57	0	4	4

10.	4. 6. 2016	U. S. Steel Košice, s. r. o., Vstupný areál U. S. Steel (5. ročník Family Safety Day – pre zamestnancov a ich rodiny)	7	19	40	61	2	5	49	85	134	7	10	17
11.	24. 6. 2016	Botanická záhrada Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Mánesova 23 (Deň zdravia – pre zamestnancov univerzity)	0	3	4	25	1	0	5	28	33	0	0	0
SPOLU			91	100	260	390	23	65	374	555	929	46	49	95

Vysvetlivky: M – muž, Ž – žena; POF – Poradňa na odvykanie od fajčenia

Riziko chronických neinfekčných ochorení (najmä srdcovocievnych) bolo zisťované na základe už zmieneného vyšetrenia vybraných biochemických a antropometrických parametrov a stanovenia výsledného rizikového skóre v Teste Zdravé srdce. Pre ilustráciu uvádzame dva zo základných ukazovateľov, celkový cholesterol a tlak krvi, ktoré boli zisťované u všetkých klientov poradne na akciách s VŠZP (tab. 2 a 3).

Tab. 2 Hladina celkového cholesterolu u vyšetrených klientov Poradne zdravia na akciách v spolupráci so VŠZP, a. s., krajskou pobočkou Košice

Celkový cholesterol		Mladí dospelí do 30 r.			Produktívny vek od 31 do 64 r.			Seniori od 65 r.			SPOLU		
		abs.	%		abs.	%		abs.	%		abs.	%	
			(↓)	(→)		(↓)	(→)		(↓)	(→)		(↓)	(→)
Muži	normálne hodnoty	72	79,1	28,8	162	62,5	64,8	16	69,6	6,4	250	67,0	100,0
	rizikové hodnoty	19	20,9	15,5	97	37,5	78,8	7	30,4	5,7	123	33,0	100,0
	Spolu muži	91	100,0	24,4	259	100,0	69,4	23	100,0	6,2	373	100,0	100,0
Ženy	normálne hodnoty	71	71,0	29,3	151	38,6	62,4	20	30,8	8,3	242	43,5	100,0
	rizikové hodnoty	29	29,1	9,2	240	61,4	76,4	45	69,2	14,3	314	56,5	100,0
	Spolu ženy	100	100,0	18,0	391	100,0	70,3	65	100,0	11,7	556	100,0	100,0
SPOLU	normálne hodnoty	143	74,9	29,1	313	48,2	63,6	36	40,9	7,3	492	53,0	100,0
	rizikové hodnoty	48	25,1	11,0	337	51,8	77,1	52	59,1	11,9	437	47,0	100,0
	Spolu	191	100,0	20,6	650	100,0	70,0	88	100,0	9,4	929	100,0	100,0

Vysvetlivky:

Celkový cholesterol: normálne hodnoty ≤ 5 mmol/l; rizikové hodnoty > 5,0 mmol/l (podľa Testu Zdravé srdce)

(↓), (→): orientačné znaky pre smer výpočtu % v rámci jednotlivých kategórií

Tab. 3 Tlak krvi u vyšetrených klientov Poradne zdravia na akciách v spolupráci so VŠZP, a. s., krajskou pobočkou Košice

Tlak krvi		Mladí dospelí do 30 r.			Produktívny vek od 31 do 64 r.			Seniori od 65 r.			SPOLU		
		abs.	%		abs.	%		abs.	%		abs.	%	
			(↓)	(→)		(↓)	(→)		(↓)	(→)		(↓)	(→)
Muži	normálne hodnoty	86	92,5	27,7	205	79,8	66,1	19	82,6	6,2	310	83,1	100,0
	rizikové hodnoty	7	7,5	11,1	52	20,2	82,5	4	17,4	6,4	63	16,9	100,0
	Spolu muži	93	100,0	24,9	257	100,0	69,0	23	100,0	6,1	373	100,0	100,0
Ženy	normálne hodnoty	93	91,2	19,1	343	88,2	70,2	52	80,0	10,7	488	87,8	100,0
	rizikové hodnoty	9	8,8	13,2	46	11,8	67,6	13	20,0	19,2	68	12,2	100,0
	Spolu ženy	102	100,0	18,3	389	100,0	70,0	65	100,0	11,7	556	100,0	100,0
SPOLU	normálne hodnoty	179	91,8	22,4	548	84,8	68,7	71	80,7	8,9	798	85,9	100,0
	rizikové hodnoty	16	8,2	12,2	98	15,2	74,8	17	19,3	13,0	131	14,1	100,0
	Spolu	195	100,0	21,0	646	100,0	69,5	88	100,0	9,5	929	100,0	100,0

Vysvetlivky:

Tlak krvi (TK): normálne hodnoty <140/<90 (vrátane nízkych hodnôt TK); rizikové hodnoty ≥140/≥90 (podľa Testu Zdravé srdce)

(↓), (→): orientačné znaky pre smer výpočtu % v rámci jednotlivých kategórií

V hodnotenom období sme s mobilnou Poradňou zdravia navštívili *Denné centrum seniorov pri MČ Košice-Západ*, Laborecká 2, Košice. Poradenstvo s vyšetrením sme poskytli celkovo 17 záujemcom (prevažovali ženy). U klientov boli uskutočnené štandardné kompletné vyšetrenia vrátane poradenstva so zhodnotením rizika výskytu metabolického syndrómu.

Na základe dopytu po službách základnej Poradne zdravia zo strany dvoch mestských častí, boli poradenské služby s realizáciou štandardného vyšetrenia poskytnuté zamestnancom: na *Miestnom úrade MČ Košice-Sídliisko KVP*, Trieda KVP 1, Košice, v počte 14 intervenovaných/vyšetrených na riziko MS, z toho 8 žien v dôchodkovom veku, dňa 12. 4. 2016; na *Miestnom úrade MČ Košice-Sever*, Festivalové nám. 2, Košice, v počte 19 intervenovaných/vyšetrených na riziko MS a 10 zamestnancov Zariadenia opatrovateľskej služby pri MÚ, vyšetrených na hladinu celkového cholesterolu v krvi, dňa 18. 4. 2016.

Výchovno-vzdelávaciu činnosť uplatňujeme najmä vo vzťahu k deťom a mládeži s cieľom zvyšovať ich zdravotné uvedomenie zvlášť v problematike zdravého životného štýlu s akcentom na správnu výživu a podporu pohybovej aktivity, čo patrí k často preferovaným zdravotno-výchovným témam, pozri **body 9.1, 9.7**.

Príkladom informačno-propagačnej činnosti a vzdelávania vo vzťahu k školám je aj organizovanie a praktická realizácia exkurzií na pôde RÚVZ Košice – Odboru podpory zdravia a PCOPZ (v základnej Poradni zdravia a Poradni na odvykanie od fajčenia). V hodnotenom období prejavili záujem o takúto formu spolupráce dve stredné školy:

– Stredná zdravotnícka škola, Kukučínova 40, Košice – pre študentov 3. roč. študijného

odboru Masér (v počte 19 v sprievode 2 pedagogičiek) dňa 15. 3. 2016 a pre študentov 1. roč. študijného odboru Diplomovaný fyzioterapeut – VOŠ (v počte 20 v sprievode 1 pedagogičky) dňa 9. 6. 2016;

- Gymnázium, Šrobárova 1, Košice – pre vekovo zmiešanú skupinu študentov v počte 12 (s prevahou študentov 1. roč.) v sprievode 1 pedagogičky, dňa 26. 5. 2016.

Súčasťou exkurzií bola edukácia (výklad s besedou), zameraná na predstavenie činnosti Odboru podpory zdravia a PCOPZ – základnej PZ, POF, praktické ukážky vybraných služieb oboch poradní, s možnosťou absolvovať vybrané biochemické a somatometrické vyšetrenia.

Uvedené akcie sa konali na požiadanie škôl.

V I. polroku 2016 *Odbor hygieny detí a mládeže* v rámci plnenia mimoriadnej úlohy stanovenej ÚVZ SR so zameraním na monitoring obsahu kuchynskej soli v pokrmoch v zariadeniach školského stravovania, prevzali aj jedálne lístky za mesiac marec za účelom vyhodnotenia pestrosti stravy. O zistených skutočnostiach boli pracovníci školských jedální informovaní na pracovnej porade uskutočnenej 04.05.2016.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Úloha sa plní bez časového obmedzenia, s organizovaním kampane raz za dva roky.

Posledne, v roku 2015 sme sa zapojili do 6. ročníka tejto celoštátnej a medzinárodne koordinovanej kampane zameranej na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie. Cieľom predmetnej akcie je upriamiť pozornosť verejnosti na význam pohybu vo voľnom čase, ako dôležitého faktora v podpore zdravia a v prevencii civilizovaných ochorení. Gestorom kampane na národnej úrovni je RÚVZ v Banskej Bystrici. Účasť RÚVZ Košice, ako riešiteľského pracoviska, zahŕňala propagačné a intervenčné aktivity rôzneho cieľového určenia, realizované aj v spolupráci s inými regionálnymi inštitúciami a médiami.

9.3 Podpora zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku (obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád)

Úloha súvisí s Revidovaným akčným plánom Dekády začleňovania rómskej populácie na roky 2015-2020 (s prioritou zdravie), so Stratégiou Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 (s oblasťou zabezpečenia výchovy k zdraviu u obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád, zameranej na prevenciu ochorení, zvýšenie zdravotného povedomia a podporu zdravého životného štýlu) a so spoluprácou na projekte „Zdravé komunity“, ktorý koordinuje MZ SR a Zdravé komunity, n. o.

Z aktivít, ktoré sa týkali problematiky marginalizovaných skupín, a na ktorých sme v hodnotenom období participovali, môžeme menovať tieto:

- Spoluprácu na pilotnom projekte Európskej komisie (DG SANTE) s názvom „VulnerABLE“, vyplňanie mustry o príkladoch dobrej praxe týkajúcich sa práce so zraniteľnými skupinami so zameraním na zdravie a prístup k zdravotnej starostlivosti;
- IX. krajský seminár medicínsko-technických pracovníkov v Košiciach (GeS Club, Nám. L. Novomeského 13, Košice, 3. 3. 2016). Organizátor: Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov v zastúpení Regionálnej komory MTP Košice. Aktívna účasť s príspevkom: Gregová, S., Zajacová, A., Fabianová, M., Holovková, M. *Primárna prevencia užívania tabaku u žiakov ZŠ zo znevýhodnených komunit na regionálnej úrovni*;
- 3. Verejné vypočutie o chudobe 2016 (Národná rada SR – kinosála, Nám. A. Dubčeka 1, Bratislava, 25. 5. 2016) a prípravné stretnutie (hotel Tatra, Nám. 1. mája 5, Bratislava, 24. 5. 2016). Organizátori: Slovenská sieť proti chudobe v spolupráci s Nadáciou

Friedrich Ebert Stiftung. Aktívna účasť s príspevkom: Schnitzerová, E. *Užívanie návykových látok v sociálne marginalizovaných komunitách*;

- Konferenciu k Európskemu roku rozvoja 2015 a súčasným problémom s migráciou (Magistrát mesta Košice, Tr. SNP 48, Košice, 30. 5. 2016). Organizátor: Európsky parlament;
- Edukačnú činnosť, v rámci nej sa dlhoročne spolupracuje so školami s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, ako príklad môžeme uviesť Špeciálnu ZŠ, Inžinierska 24, Košice, ZŠ Hlavná 346, Nižná Myšľa, Špeciálnu ZŠ, Vtáčkovce 2, kde boli žiaci opakovane intervenovaní ohľadom tém, ako zdravý spôsob života a hygiena životného prostredia, stomatohygiena, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu a i. Spolupráca sa rozvíja s detskými domovmi v územnej pôsobnosti, v zdravotno-edukačných aktivitách pre klientov/deti a mládež, zamestnancov zariadení ako aj profesionálnych rodičov.
- Prípravu a distribúciu dvoch informačno-propagačných materiálov pre komunitných pracovníkov na témy „Svrab“, „Pedikulóza“.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

V preventívnom pôsobení sa sústreďujeme najmä na nižšie vekové kategórie, resp. špecifické sociálne skupiny obyvateľstva – nachádzajúce sa vo zvýšenom riziku vzniku závislostí. Výchovno-vzdelávacie prístupy z tematického hľadiska zameriavame na predchádzanie problémom súvisiacim s alkoholom a inými návykovými látkami, na podporu abstinentského spôsobu života, resp. situačnej abstinencie vo vzťahu k alkoholu, na podporu zdravého životného štýlu.

V oblasti primárnej prevencie závislostí a prevencie užívania alkoholu aktuálne dominuje edukačno-poradenská a informačno-propagačná činnosť, pri ktorej spolupracujeme s regionálnou štátnou správou, samosprávou, školami a inými inštitúciami, organizáciami. Edukačnú činnosť orientujeme na *skupinové intervenčné metódy* (teoretický výklad spojený s besedou doplnený o aktivizačné prvky, ako práca v skupinách, panelová diskusia, premietnutie videofilmu, tvorba a distribúcia propagačno-náučných materiálov a i.).

Z informačno-propagačnej činnosti môžeme spomenúť účasť na *edukačnom programe BECEP* (využívajúci formu edukačnej kampane a výchovných opatrení). Realizuje sa na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 – 2020. Aktivity v rámci programu BECEP sú zamerané na prevenciu rizika požitia alkoholu, omamných látok, liečiv počas vedenia vozidla, na používanie reflexných a ochranných prvkov, cyklistických prilb a na prevenciu dopravných úrazov prioritne u detí a mládeže.

Viac informácií v **bode 9.1 – A.I.3.**

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Na podporu stratégie aktívneho starnutia sme zdravotno-výchovnú činnosť (poradenskú spojenú s edukáciou) vo vzťahu k seniorom v denných centrách (ďalej len DC), resp. ostatných zariadeniach upriamili najmä na oblasť zdravého životného štýlu.

Propagačnou formou sme podporili dve *informačné kampane*:

1. „*Týždeň mozgu – Brain Awareness Week*“ (14. – 20. marec 2016), celosvetovo organizovanú od roku 1996, na Slovensku po deviatykrát. Iniciátormi na národnej úrovni boli Slovenská Alzheimerova spoločnosť, Nadácia MEMORY, Centrum MEMORY a Neuroimunologický ústav SAV. Záštitu nad kampaňou prevzal ÚVZ SR. Jej hlavným zámerom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových ochorení a o tréning pamäťových a kognitívnych schopností človeka. V rámci našej účasti sme akciu dali do povedomia verejnosti rôzneho veku viacerými druhmi aktivít:

- a) *seniorom* sme zorganizovali edukačné podujatia s ukázkami tréningu pamäti a testov ďalších kognitívnych schopností a vo vybraných prípadoch aj poradenské a pohybovo-tanečné aktivity v desiatich zariadeniach/denných centrách, na témy:
- „*Vybrané psychosociálne aspekty starnutia*“ (prednáška s besedou), 29. 2. 2016 o 9:00 h, Arcus – Špecializované zariadenie a zariadenie pre seniorov, Skladná 4, Košice – klienti zariadenia v počte 35 a vybraní zamestnanci;
 - „*Žijeme život prospievajúci mozgu?*“ (prednáška s besedou) 14. 3. 2016 o 14:00 h, Denné centrum seniorov MČ Košice-Vyšné Opátske, Nižná Úvrať 25, Košice – seniori v počte 21;
 - „*Týždeň mozgu*“ (prednáška s besedou), 15. 3. 2016 o 14:30 h, Denné centrum seniorov MČ Košice-KVP, Cottbuská 36, Košice – seniori v počte 40;
 - „*Mozog náš každodenný: Žijeme život prospešný mozgu?*“ (prednáška s besedou) 15. 3. 2016 od 15:00 h, Denné centrum seniorov MČ Košice-Staré Mesto, Hviezdoslavova 7, Košice – seniori v počte 37 a 2 zamestnanci MÚ;
 - „*Význam zdravého životného štýlu v prevencii mozgových demencií*“ (Poradňa zdravia a prednáška s besedou) 17. 3. 2016 od 8:00 h, Denné centrum seniorov MČ Košice-Západ, Laborecká 2, Košice – seniori v počte 17;
 - „*Týždeň mozgu*“ (prednáška s besedou) 17. 3. 2016 o 9:30 h, Denné centrum seniorov MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice – seniori v počte 6;
 - „*Žijeme život prospievajúci mozgu?*“ (prednáška s besedou), 17. 3. 2016 o 13:00 h, Denné centrum seniorov MČ Košice-Juh, Milosrdenstva 4, Košice – seniori v počte 13 ;
 - „*Týždeň mozgu*“ (prednáška s besedou), 17. 3. 2016 o 15:00 h, Denné centrum seniorov MČ Košice-Sídlisko Ťahanovce, Americká trieda 15, Košice – seniori v počte 38;
 - „*Týždeň mozgu*“ (prednáška s besedou), 21. 3. 2016 o 13:30 h, Denné centrum seniorov MČ Košice-Dargovských hrdinov, Jegorovovo nám. 5, Košice – seniori v počte 37;
 - „*Týždeň mozgu 2016*“ (prednáška s besedou), 11. 4. 2016 o 14:00 h, Denné centrum seniorov MČ - Košice-Šaca, Železiarenská 7, Košice – seniori v počte 20.
- b) *deťom a školákam* boli venované *edukačné aktivity* na troch školách v Košiciach a okolí, na témy:
- „*Mozog náš každodenný*“ (dvakrát výklad s besedou a kognitívne aktivity), 7. 3. 2016 od 11:30 h, ZŠ s MŠ Budimír 11, Košice-okolie – žiaci 7. – 8. roč. v celkovom počte 80;
 - „*Mozog náš každodenný*“ (päť besied, ktorým predchádzal výklad, a kognitívne aktivity) v dňoch 14. 3. 2016 o 10:55 h; 15. 3. 2016 o 10:00 h; 18. 3. 2016 o 12:45 h, ZŠ Belehradská 21, Košice – žiaci 8. roč. v celkovom počte 94;
 - „*Mozog náš každodenný*“ (dvakrát výklad s besedou a kognitívne aktivity), 18. 3. 2016 od 10:55 h, ZŠ Staničná 13, Košice – žiaci 7. a 8. roč. v celkovom počte 90;
- c) *študentom* prezentáciami na témy:
- „*Žijeme život prospievajúci mozgu?*“ (prednáška s besedou a Poradňa zdravia), 15. 3. 2016 od 13:00 h, RÚVZ so sídlom v Košiciach, Rooseveltova 8, Košice – študenti 3. roč. študijného odb. masér zo SZŠ Kukučínova 40, Košice, v počte 19 a 2 pedagogičky;
 - „*Mozog náš každodenný*“ (tri prednášky s besedou a ukázkami tréningu pamäti), 16. 3. 2016 od 8:00 h, Knižnica pre mládež mesta Košice – Kulturpark,

Kukučínova 2, Košice – študenti I. roč. SZŠ Moyzesova 17, Košice, v počte 90, 2 pedagogičky, 4 zamestnankyne knižnice a 2 návštevníci/čitatelia;

- „*Žijeme život prospievajúci mozgu?*“ (prednáška s besedou, vedomostné a kognitívne aktivity), 18. 3. 2016 o 11:30 h, Lekárska fakulta Univerzity P. J. Šafárika Košice, Šrobárova 2, Košice – študenti I. roč. Bc. štúdia odb. VZ, v počte 10;
- d) *širokej verejnosti* prostredníctvom informácií a prezentácií aktivít v masmédiách:
 - umiestnením dvoch titulov „*Medzinárodná kampaň Týždeň mozgu 14. – 20. marca 2016*“ a „*Ako si zachovať funkčný mozog*“ na webovom sídle RÚVZ so sídlom v Košiciach, v položke Aktuality (t. j. odkazy s presmerovaním na stránku Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti), od 4. 3. 2016 doteraz;
 - informáciou „*Trénovali si mozog*“ na úvodnej stránke webového sídla Knižnice pre mládež mesta Košice, od 16. 3. 2016 doteraz;
 - informáciou „*Týždeň mozgu 2016*“ na webovom sídle MČ Košice–Staré Mesto, v časti Denné centrum seniorov – aktuality, uverejnenej od 16. 3. 2016;
 - informáciou „*Týždeň mozgu 2016*“ uverejnenou v Staromestských listoch č. 2, roč. 15, 2016 – Informačný spravodajca MČ Košice-Staré Mesto;
 - propagáciou kampane prostredníctvom nástenného vystavenia informačných materiálov v priestoroch vestibulu ústredného pracoviska RÚVZ Košice a oboch detašovaných pracovísk, s určením pre zamestnancov úradu a verejnosť;
- e) *odbornej verejnosti* prostredníctvom príspevku na tému „*Žijeme život prosperujúci mozgu?*“ na odbornom seminári pre MTP pracovníkov na RÚVZ so sídlom v Košiciach, Rooseveltova 8, Košice 5. 4. 2016;
- f) *pre zamestnancov zariadenia Vision plus, n. o.* boli elektronickou formou sprostredkované zdravotno-výchovné materiály od Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti, o. z., k predmetnej kampani.

O aktivity tohto zamerania je záujem, preto v informovaní verejnosti pokračujeme i mimo kampane.

2. Svetový deň Pohybom ku zdraviu – 10. máj, k uvedenému termínu bola činnosť realizovaná v širšom časovom úseku, mala informačný, edukačný i poradenský charakter, bola venovaná rôznym vekovým kategóriám vrátane seniorov. Konkretizáciu aktivít uvádza **bod 9.1 (A.I.2).**

S mobilnou Poradňou zdravia sme v hodnotenom období navštívili *Denné centrum seniorov pri MČ Košice-Západ*, Laborecká 2, Košice. Poradenstvo s vyšetrením sme poskytli celkovo 17 záujemcom (prevažovali ženy). U klientov boli uskutočnené štandardné vyšetrenia s poradenstvom.

S dvomi dennými centrami seniorov v Košiciach sa nadviazala intenzívna spolupráca v oblasti edukačno-poradenských aktivít zameraných na *Prevenciu osteopénie a osteoporózy pohybom*. Pre klientov DC pri MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice (od roku 2015) a DC pri MČ Košice-KVP, Cottbuská 36, Košice (od mája 2016) sa realizujú opakované stretnutia (cca v týždňových intervaloch), ktorých náplňou je podpora pohybovej aktivity cez krátky cvičebný program na posilnenie pohybového systému (v tempe primeranom veku a zdravotnému stavu účastníkov). V hodnotenom období, v DC pri MČ Košice-Sever sa uskutočnilo 19 stretnutí/skupinových poradenstiev (v období od 14. 1. do 16. 6. 2016 – zväčša štvrtky) s celkovou návštevnosťou 129 účastí seniorov, s priemernou účasťou cca 7 osôb/1 stretnutie. V DC pri MČ Košice-KVP sa uskutočnilo 7 stretnutí/skupinových poradenstiev (v období od 2. 5. do 20. 6. 2016 – pondelky) s celkovou návštevnosťou 58 účastí seniorov, s priemernou účasťou cca 8 osôb/1 stretnutie.

Z hľadiska vzdelávania pre potreby zabezpečenia adekvátneho regionálneho pôsobenia, zúčastnili sme sa seminára "Podpora zdravia a výchova k zdraviu u seniorov" (hotel Čingov, Smižany, okres Spišská Nová Ves, 10. 2. 2016). Organizátorom bol ÚVZ SR.

9.6 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

Uvedenú úlohu gestoruje a rieši RÚVZ so sídlom v Bratislave.

9.6.1 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Pilotná časť projektovej úlohy (pod názvom „*Stomatohygiena u detí predškolského veku – zdravotno-výchovné pôsobenie a monitorovanie stavu orálneho zdravia*“), so začiatkom realizácie na regionálnej úrovni v roku 2008, sa stala komponentom celoslovensky riešeného projektu od roku 2009. Obsahový rámec pilotnej časti nadväzoval na pôvodný celoslovenský projekt z roku 2005, bol však z hľadiska stratégie a metodického postupu doplnený a rozpracovaný na podmienky územných obvodov Košice-mesto a Košice-okolie. Hlavnými riešiteľmi a odbornými garantmi na regionálnej úrovni sú dve pracoviská: Odbor podpory zdravia pri RÚVZ so sídlom v Košiciach a Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika a Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach.

Spoluriešiteľmi sú vybrané materské školy (ďalej len MŠ) z Košíc a okolia (v celkovom počte 19, t. j. 9 mestských a 10 vidieckych, z toho 3 MŠ s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia), ďalej *príslušná samospráva* podľa miestne spadajúcich MŠ (11 samosprávnych orgánov – zriaďovateľov škôl) a *iné oslovené subjekty (partneri a donori)* v celkovom počte 14, menovite Union zdravotná poisťovňa, a. s.; Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s.; Interpharm Slovakia, a. s.; EuDent, s. s r. o.; MČ Košice – Staré Mesto; KK Dent, s. s r. o. Prešov; Listerine®; Zdravé zuby – franšízová predajňa spoločnosti Profimed International, s. s r. o. Košice; Anežka centrum, s. s r. o.; Magistrát mesta Košice; Mesto Medzev a od roku 2010 aj PROFIMED International, s. s r. o.; GC EUROPE N.V. Slovakia a stomatológ MUDr. Milan Tomka.

Pilotná časť regionálneho projektu zahŕňala edukačné pôsobenie, dotazníkový prieskum (realizované cez RÚVZ Košice) a monitorovanie stavu orálneho zdravia (zabezpečené stomatológmi spolupracujúcimi na úlohe). Podľa metodického plánu, hlavnou cieľovou skupinou boli deti vo veku 3 – 6 rokov, ďalšiu cieľovú skupinu tvorili rodičia a učiteľky MŠ. Vytvorené boli dve intervenčné skupiny škôl s odlišne načasovanou intervenčnou etapou vzhľadom ku vstupnej a výstupnej kontrole stavu chrupu. *Cieľom tejto klinickej časti projektu* bolo zhodnotiť súčasný stav v kazovosti chrupu detí a posúdiť efektívnosť intervenčno-edukačného pôsobenia (s odstupom dvoch rokov). *Cieľom dotazníkového prieskumu*, ktorého respondentmi boli rodičia detí a učiteľky MŠ, bolo získať informácie o úrovni starostlivosti o chrup a skladbe stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre ústne zdravie. Získané údaje sa využijú pre konkretizáciu prospektívneho zdravotno-edukačného pôsobenia.

Retrospektívne môžeme činnosť v rámci úlohy charakterizovať takto:

Obe *prieskumno-výskumné aktivity* sa súbežne na všetkých MŠ vykonali cca po dvoch rokoch.

Vstupnú *prehliadku chrupu* v roku 2008 absolvovalo **471** detí (z toho 68 bolo rómskych) vo veku v priemere 4 rokov. *Výstupnej prehliadky* sa v rokoch 2010-2011 zúčastnilo **441** detí (z toho 68 rómskych) vo veku cca 6 rokov. Na základe vybraných zistení je možné konštatovať, že v priemere 50,74 % 4-ročných detí má intaktný chrup. (u nerómskych detí je to 54,84 % a u rómskych 26,47 %). Sanovanosť chrupu je na nízkej úrovni, v priemere 5,44 % (u rómskych detí takmer nulová). S odstupom dvoch rokov

sa intaktný mliečny chrup vyskytol u 30,84 % 6-ročných detí (u majoritnej skupiny s podielom 32,98 % a u rómskych detí 19,12 %). Z hľadiska porovnania, bol skúmaný súbor detí rozšírený aj o vekovú skupinu 12-ročných detí (neintervenované).

Dotazníkového šetrenia sa vo vstupnej fáze zúčastnilo 443 respondentov – rodičov detí a 118 učiteliek, vo výstupnej fáze (v roku 2010) to bolo 369 rodičov a 95 pedagógov. Distribuované boli tri druhy dotazníkov, zostavené a modifikované podľa predlohy ÚVZ SR.

Preventívne aktivity vzdelávacieho charakteru zahájené v roku 2008 boli určené trom cieľovým skupinám – deťom, učiteľkám a rodičom.

Z hľadiska sumárneho prehľadu, v priebehu dvoch rokov (t. j. 2008 – 2010) sa v rámci prvej intervenčnej skupiny (9 MŠ), medzi vstupnou a výstupnou prehliadkou chrupu a ústnej dutiny, uskutočnilo u detí spolu 65 stretnutí (opakovaná edukácia). Intervencie vo vzťahu k učiteľkám a rodičom sa vykonali zväčša jednorazovo.

U druhej intervenčnej skupiny (10 MŠ) sa zdravotno-edukačné pôsobenie ukončilo v I. polroku 2011. Edukácia detí sa začala realizovať po výstupnej prehliadke chrupu v roku 2010. Na všetkých 10 MŠ sa realizovalo spolu 34 edukačných hodín s určením pre deti, 11 intervencií pre pedagógov a 6 pre rodičov.

Z hľadiska metodického prístupu, uplatňovaný bol interaktívny a hravý spôsob (zahrňujúci výklad, besedu) s využitím rôznych výučbových pomôcok, ako magnetická tabuľa Flipchart s použitím symbolov a piktogramov (znázorňujúcich zdravé a pokazené zuby, ovocie, zeleninu, sladkosti), DVD, maľovanky, detské zubné pasty, kefky, modely chrupu, ústne zrkadielka, tablety na detekciu zubného povlaku a i.

Zo zmieneného dotazníkového prieskumu vyberáme výňatok – niekoľko sumárnych všeobecných postrehov, zistení, týkajúcich sa obľuby sladkostí, sladkých jedál, nápojov a ústnej hygieny u detí a rodičov z pohľadu celosúborových výsledkov zo vstupného a výstupného šetrenia.

Podľa preferencie druhu prijímaných tekutín u detí, najčastejšie bol uvádzaný čaj, aj keď v jeho príjme nastal pokles oproti vstupnému prieskumu (zo 44,5 % na 34,5 %). Ten bol sprevádzaný miernym nárastom konzumácie čistej vody (20,7 % : 25,7 %), ale aj rôznych sladkých nápojov (19,7 % : 23,2 %). Veľmi nízko zastúpená je konzumácia mlieka (0,9 % : 1,4 %). V nasledovných položkách sa stav medzi oboma prieskumami zreteľne nemenil: Viac ako polovici detí z celého súboru rodičia pravidelne kupujú sladkosti. Denne jedáva nejakú sladkosť každé druhé dieťa. Napríklad, cukríky konzumuje niekoľkokrát za týždeň viac ako tretina detí (denne cca 15 % z nich). Jedno balenie čokolády za týždeň si dáva cca 40 % detí. Ostatné sladkosti (medovníky, keksy, tyčinky, napolitánky) má niekoľkokrát týždenne takmer polovica detí (vyše 45 %), denne cca pätina (vyše 20 %). Domáce koláče, resp. iné sladké jedlá jedáva raz týždenne cca polovica opýtaných a niekoľkokrát za týždeň viac ako pätina detí. Sladkosť pred ovocím uprednostňuje viac ako polovica detí. Naproti tomu zeleninu konzumuje s obľubou cca 58 % detí. Aj keď obľúbenosť sladkých pokrmov a sladkostí u detí je zrejmá, vyvažujúcim faktorom je priaznivý posun v umývaní zubkov v škôlke (z 33,2 % na 72,9 %). Rozšírenosť a udržateľnosť tohto trendu by mohlo napomôcť podpore ústneho zdravia v predškolskom veku.

Väčšina opýtaných rodičov (62,5 %) vyhľadala prvý raz zubného lekára s dieťaťom vo veku 2 – 3 rokov. Ako dôvod prevláda preventívna prehliadka, dvakrát za rok ju absolvovala v priemere tretina detí. S návštevou zubára spája negatívne, resp. iné nešpecifikované pocity vyše 60 % detí. Deti našich respondentov si začali samostatne (bez nútenia) čistiť zuby vo veku cca 2,7 rokov. Väčšina rodičov pre ne volí detskú zubnú pastu.

Rodičia v rámci svojej ústnej hygieny, najčastejšie uviedli frekvenciu čistenia zubov dvakrát denne. Ako hlavný dôvod čistenia chrupu bol uvádzaný najmä zdravotný (u cca 44 % opýtaných) a estetický (u cca 31 % opýtaných). Z hľadiska uplatnenej techniky čistenia

zubov, dominovali krúživé pohyby (s podielom cca 54 %). Päťina rodičov volila čistenie zubov od krčka k žuvacej ploche, a takmer päťina opýtaných vodorovné pohyby (nesprávny spôsob). Pri kúpe zubnej kefky respondenti podľa odpovedí prihliadajú najmä na mäkkosť, tvar štetín a následne na cenu. *Kefku si menia* cca po 2 – 3-mesačnom používaní.

Pre zachovanie zdravého chrupu, väčšina respondentov uviedla potrebu zvýšenej konzumácie zeleniny, ovocia, mlieka a mliečnych výrobkov. Surové ovocie a zelenina je u väčšiny považovaná za podporný prostriedok samočistenia zubov. *Z potravín, ktoré poškodzujú chrup*, boli v najvyššom zastúpení označené sladkosť. Zároveň za *najdôležitejší spôsob ochrany pre vznikom zubného kazu* opýtaní vo významnej miere uviedli pravidelnú ústnu hygienu, správnu techniku čistenia zubov.

Pokiaľ ide o *zdroje informácií o zdraví ústnej dutiny*, naši respondenti (rodičia i pedagógovia) medzi rozhodujúce zaradili zubného lekára, masmédiá, zdravotno-výchovný materiál (brožúry, plagáty).

Ďalšie informácie k plneniu projektovej úlohy:

V územnej pôsobnosti RÚVZ Košice, o osvetu v oblasti ústneho zdravia prejavujú záujem nielen materské školy, ale aj základné školy a iné zariadenia, podľa možností na ich požiadavky reflektujeme. V I. polroku 2016 sme intervenovali 4 základné školy (s účasťou 167 žiakov) a 2 materské školy (s účasťou 57 detí).

9.7 CINDI program SR

Pre aktuálne šírenie hovoreného, písaného slova i obrazovej formy sprostredkovania informácií slúžia iniciatívy rozmanitého charakteru (vo vzťahu k inštitúciám, pri verejne dostupných hromadných akciách i v prístupe k jednotlivcom) ako aj prostriedky masmediálnej prezentácie (tlač, rozhlas, televízia) a internetovej komunikácie.

Plnenie cieľa na regionálnej úrovni predstavujú najmä intervenčné aktivity v zmysle individuálnej i populačnej stratégie vo vzťahu k úlohám č. 9.1 „Národný program podpory zdravia“, 9.2 „Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025“.

Medzi vybrané skupiny adresného pôsobenia, so zámerom vytvárania odborného potenciálu pre ďalšie rozširovanie informácií, patrili pedagógovia, dobrovoľníci z radov matiek, seniorov, rómski aktivisti, ale i poslucháči vysokoškolského štúdia, odboru Verejné zdravotníctvo na Lekárskej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, u ktorých sa spája záujem o danú problematiku s potrebou prispieť k riešeniu celospoločensky prioritných úloh.

Prostredníctvom poradenstva vykonávaného na individuálnej i skupinovej úrovni, zameraného na znižovanie hypertenzie nefarmakologickou cestou, resp. ovplyvňovanie zložiek životného štýlu jedincov, sa podieľame na aktivitách základnej mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia.

Rozsiahla je edukačná činnosť – rôzne zdravotno-výchovné aktivity, priority orientované na školskú mládež (uvedené aj v **bode 9.1**). Z hľadiska prístupu, dominovali *skupinové intervenčné metódy* – prednášková činnosť doplnená o aktivizačné metódy, uskutočnená k deviatim hlavným témam (prevencia závislostí od legálnych a nelegálnych drog; zdravý životný štýl a výživa; hygiena životného prostredia; prvá pomoc a prevencia úrazov; výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu; prevencia pohlavne prenosných nákaz a infekcie HIV/AIDS; stomatohygiena; prevencia infekčných ochorení – chrípky, vírusovej hepatitídy typu A; podpora duševného zdravia). Kvôli zvýšeniu účinnosti nášho vplyvu tvoríme a distribuuje propagačno-náučný materiál najmä letáky a plagáty, využívame videoprojekciu, uplatňujeme rôzne formy skupinovej práce, spätnej väzby a pod.

Tradičné skupinové edukačné aktivity boli vykonané v 2 materských školách, 10 základných školách (I. a II. stupeň), 5 stredných školách – gymnáziách, SZŠ, SOŠ

(na niektorých opakovane) a i. Intervenovaných v rámci vyššie uvedených tém a navštívených škôl, školských zariadení bolo spolu vyše 1937 žiakov a študentov.

Poradensko-konzultačnú činnosť v oblasti zdravotno-výchovnej metodiky, práce s informačno-propagačným materiálom (letáky, plagáty, brožúry) a v oblasti výpožičky videofilmov z našej filmotéky, poskytujeme na požiadanie, resp. podľa aktuálnosti.

Na základe usmernenia ÚVZ SR, zapojili sme sa v roku 2015 do komunikačnej kampane o násilí páchanom na deťoch a o kontaktoch pomoci, ktorá sa realizuje v intenciách Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím. Garantom kampane je Národné koordináčne stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch MPSVaR SR. V súvislosti s našou účasťou na kampani a podporou osvetu, doposiaľ sme sa zúčastnili dvoch odborných a koordináčnych stretnutí k problematike násilia páchaného na deťoch – školení ku komunikačnej kampani (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Žižkova 21, v dňoch 10. 12. 2015 a 25. 2. 2016). V nadväznosti na uvedené, boli sme zahrnutí do e-learningového vzdelávania (teoretickej prípravy, absolvovania testov) v oblasti ochrany detí pred násilím.

Dlhoročne spolupracujeme s občianskymi iniciatívami, ktoré združujú ľudí v poproduktívnom veku, ako sú denné centrá (predtým kluby dôchodcov). Podobne je tomu v prípade mladých mamičiek s deťmi, ktoré sa zapájajú do činnosti v materských/rodinných centrách.

So všeobecne kladnou odozvou sa stretávajú naše intervencie pre pracovné kolektívy, napr. u zamestnancov samosprávy, škôl, zo súkromnoprávneho sektora, kde majú pomerne pravidelnú periodicitu.

Zámerom aktivít iniciovaných a organizovaných *v rámci kalendára významných termínov* je informovať verejnosť (laickú či odbornú) o aktuálnych, prioritných problémoch týkajúcich sa zdravia. Ich realizácia spočívala vo využití rôznych edukačno-intervenčných prístupov, masmediálneho priestoru a edičnej činnosti. Napríklad významný termín SZO – **Svetový deň zdravia – 7. apríl**, tohto roku v znamení hesla „*Porazme cukrovku*“, a pre Európsky región s heslom „*Buďme aktívni – jedzme zdravo – riadme sa radami lekárov*“, sme dali do povedomia rôznym cieľovým skupinám cez propagačné, edukačné a poradenské aktivity. Činnosť bola zabezpečená formou:

1. Propagácie svetového dňa pre verejnosť:
 - informačného materiálu pod rovnomenným názvom (t. j. prezentácie zameranej na primárnu prevenciu diabetu z edície RÚVZ Košice), uverejneného na webovom sídle RÚVZ Košice (v priečinku Hlavné menu – Aktuality) odo dňa 5. 4. 2016;
 - zostavením troch tematických panelov k téme primárnej prevencie diabetu (nástenným vystavením informačných materiálov), umiestnených vo vstupných priestoroch všetkých troch budov RÚVZ Košice (v budove ústredného pracoviska na Ipeľskej ul. a v oboch detašovaných pracoviskách na Rooseveltovej ul. a Sennom trhu v Košiciach), s určením pre zamestnancov úradu a verejnosť.
2. Výchovno-vzdelávacích aktivít (prednášky/besedy) najmä pre školskú mládež, s konaním na:
 - ZŠ Belehradská 21, Košice, k téme „*Zdravý životný štýl s akcentom na zdravú výživu*“ pre žiakov 3. – 5. ročníka (v počte 54) dňa 7. 4. 2016;
 - ZŠ a Súkromnej SOŠ Bukovecká 17, Košice, k téme „*7. apríl Svetový deň zdravia – Primárna prevencia cukrovky*“ pre zamestnancov školy (v počte 28) v dňoch 7. 4. a 8. 4. 2016 (akcia spojená s ponukou služieb Poradne zdravia);
 - ZŠ Belehradská 21, Košice, k téme „*Zdravý životný štýl s akcentom na zdravú výživu*“ pre žiakov 4. ročníka v počte 79, dňa 12. 4. 2016 a pre žiakov 2. ročníka (v počte 65) dňa 19. 4. 2016;
 - Miestnom úrade MČ Košice-Sever, Festivalové námestie 2, Košice, k téme „*Zdravý životný štýl, prevencia cukrovky*“ pre opatrovatelky (v počte 10) dňa 18. 4. 2016;

- LF UPJŠ Košice, Ústav sociálnej a behaviorálnej medicíny, k téme "Životný štýl ako determinant zdravia" pre študentov 1. roč. Bc. štúdia odboru Verejné zdravotníctvo (v počte 11) dňa 22. 4. 2016.
3. Poradenskej činnosti cez mobilnú zložku základnej Poradne zdravia na nasledovných miestach:
- Miestny úrad MČ Košice-Staré Mesto, Hviezdoslavova 7, Košice, dňa 5. 4. 2016, akcia v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach a so Slovenským Červeným krížom ÚzS Košice-mesto (prezentáciou ukážok prvej pomoci), s určením pre zamestnancov úradu a seniorov z príslušného denného centra (44 osôb vyšetrených na hladinu celkového cholesterolu a glukózy);
 - ZŠ a Súkromná stredná odborná škola Bukovecká 17, Košice, v dňoch 7. 4. a 8. 4. 2016, s určením pre zamestnancov škôl (odborné poradenstvo a vyšetrenie všetkých parametrov metabolického syndrómu bolo poskytnuté celkovo 28 klientom);
 - LF UPJŠ Košice, dňa 8. 4. 2016, s určením pre študentov odboru Verejné zdravotníctvo, I. ročník bakalárskeho štúdia (odborné poradenstvo poskytnuté so zameraním na primárnu prevenciu diabetu, spojené s vyšetrením celkového cholesterolu u 9 klientov);
 - Onkokardioturistika v rekreačnej lokalite Čermeľ – Alpínka – Horný Bankov, dňa 10. 4. 2016, akcia v spolupráci s Klubom turistov "Medicína" Košice, Klubom turistov mesta Košice, s určením pre verejnosť (odborné poradenstvo a zisťovanie hladiny celkového cholesterolu bolo poskytnuté 50 klientom);
 - Miestny úrad Košice-Sídlisko KVP, Trieda KVP 1, dňa 12. 4. 2016 (odborné poradenstvo a vyšetrenie všetkých parametrov metabolického syndrómu poskytnuté 22 zamestnancom úradu);
 - Getrag Ford Transmissions Slovakia, s. s. r. o., Perínska cesta 282, Kechnec, jarný termín „Dni zdravia“ 13. 4. – 15. 4. 2016, akcia v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach (odborné poradenstvo a vyšetrenie celkového cholesterolu poskytnuté 172 zamestnancom spoločnosti);
 - OC Aupark, Námestie osloboditeľov 1, Košice, dňa 16. 4. 2016, akcia pod názvom „Škola zdravia“ v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach, Spolkom medikov pri LF UPJŠ v Košiciach a Slovenskou asociáciou študentov medicíny, s určením pre verejnosť (odborné poradenstvo a vyšetrenie celkového cholesterolu a hladiny glukózy v krvi bolo poskytnuté 164 záujemcom);
 - Miestny úrad MČ Košice-Sever, Festivalové námestie 2, Košice, dňa 18. 4. 2016 (odborné poradenstvo a vyšetrenie na riziko výskytu metabolického syndrómu bolo poskytnuté 19 zamestnancom úradu, počas pokračovania akcie v popoludňajších hodinách o vybrané služby prejavilo záujem 10 zamestnancov – opatrovateľky),
 - Mestský úrad, Školská 2, Moldava nad Bodvou, 21. 4. 2016, akcia v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach a SČK ÚzS Košice-okolie (prezentáciou ukážok prvej pomoci) – odborné poradenstvo a vyšetrenie na celkový cholesterol a glukózu bolo poskytnuté 38 klientom;
 - Asseco Central Europe, a. s., pobočka Košice, Werferova 1, 25. 4. 2016, akcia v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach (odborné poradenstvo a vyšetrenia na celkový cholesterol a glukózu poskytnuté 13 klientom);
 - Knižnica pre mládež mesta Košice – Kulturpark, Kukučínova 2, Košice, 28. 4. 2016, akcia v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach a s SČK ÚzS Košice-mesto (prezentáciou ukážok prvej pomoci) –

odborné poradenstvo a vyšetrenia na celkový cholesterol a glukózu boli poskytnuté 39 zamestnancom.

- Spojená škola sv. Košických mučeníkov Čordáková 50, Košice, 5. 5. 2016, akcia v spolupráci so Slovenským Červeným krížom ÚzS Košice-mesto (prezentáciou ukážok prvej pomoci) – odborné poradenstvo a vyšetrenie na riziko výskytu metabolického syndrómu bolo poskytnuté 35 klientom.

(Ďalšia činnosť k významným termínom sa nachádza v **bodoch 9.1, 9.2, 9.5**).

Pre potreby odborného-metodického usmernenia sa konala celoslovenská porada vedúcich odborov/oddelení podpory zdravia/výchovy k zdraviu RÚVZ v SR (hotel Čingov Smižany, okres Spišská Nová Ves, v dňoch 11. 2. – 12. 2. 2016). Organizátorom bol ÚVZ SR, Odbor podpory zdravia v spolupráci s RÚVZ Spišská Nová Ves.

V rámci vnútroúradného vzdelávania, aktívne sme prispeli do programu odborných seminárov pre pracovníkov s VŠ vzdelaním a pre MTP pracovníkov, organizovaných na RÚVZ so sídlom v Košiciach. Tituly prezentovaných príspevkov, tematicky korešpondujúce aj so zameraním programu CINDI, sú uvedené v **bodoch 9.1 – A.I.3, A.II**.

9.8 Akčný plán realizácie Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 – 2016

V súlade s predmetným akčným plánom – v oblasti zníženia dopytu po drogách a priority zameranej na preventívne programy, naša účasť spočíva v priebežnom zabezpečení a realizácii aktivít formou výchovy a vzdelávania detí a mládeže v oblasti zdravého životného štýlu, v oblasti prevencie závislostí od legálnych a nelegálnych návykových látok (alkohol, tabak, iné drogy) a v problematike nelátkových závislostí. Prehľad realizovaných preventívnych aktivít uvádza **bod 9.1 – A.I.3**.

9.9 Znižovanie epidemiologického a chemického rizika pokrmov rýchleho občerstvenia v okrese Levice

Uvedenú úlohu gesturuje a rieši RÚVZ so sídlom v Leviciach.

9.10 Stravovacie návyky a spotrebný potravinový kôš u obyvateľov okresu Levice

Uvedenú úlohu gesturuje a rieši RÚVZ so sídlom v Leviciach.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Leviciach**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Úloha 1.1. Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Cieľom tejto úlohy je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia: redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Oddelenie HŽP sa priamo na riešení tejto úlohy nepodieľa, avšak v rámci svojej činnosti sleduje niektoré zložky životného prostredia, ktoré môžu súvisieť so zlepšením zdravotného stavu obyvateľov okresu Levice. V oblasti pitnej vody je zabezpečený monitoring pitnej vody z verejných vodovodov v našom okrese, pričom v prvom polroku 2016 bolo vyšetrených 128 vzoriek pitných vôd, z ktorých 86,7 % vyhovovalo požiadavkám platnej legislatívy. V rámci Svetového dňa vody 2016 bolo orientačne vyšetrených 174 vzoriek pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov v ukazovateľoch dusičnany a dusitany, z ktorých 106 nevyhovovalo v ukazovateli dusičnany, 1 vzorka v ukazovateli dusitany. V oblasti zásobovania obyvateľov pitnou vodou bolo vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) 14 hygienických kontrol, pričom neboli zistené nedostatky.

Monitorovanie kvality vôd na kúpanie je zabezpečené oddelením HŽP ako aj prevádzkovateľmi jednotlivých lokalít v celoročných aj v sezónnych zariadeniach. V rámci ŠZD bolo v 1. polroku 2016 odobratých zamestnancami oddelenia HŽP 18 vzoriek vôd na kúpanie z kúpacích lokalít a bolo vykonaných 16 hygienických kontrol, pričom neboli zistené žiadne závažné nedostatky. Na LTS 2016 boli uvedené do prevádzky Rekreačné zariadenie Margita – Ilona a Wellness Santovka, prírodná lokalita vodná nádrž Lipovina v Bátovciach nemá prevádzkovateľa a kúpanie je len na vlastné riziko obyvateľov.

Pri posudzovaní projektových dokumentácií sa venuje zvýšená pozornosť dodržiavaniu požiadaviek na vnútorné prostredie budov určených na dlhodobý pobyt ľudí, pri umiestňovaní športovísk a hracích plôch pre deti sú vyžadované zariadenia, ktoré zabezpečia prevenciu nehôd a úrazov detí. Na prevenciu ochrany zdravia detí bolo v prvom polroku 2016 odobratých oddelením HDM 15 vzoriek piesku z pieskovísk v meste Levice.

Oddelením HŽP bolo počas tohto obdobia vykonaných 161 kontrol zameraných na ochranu zdravia nefajčiarov.

Úloha 1.7 Zhodnotenie stavu dekontaminácie vo vybraných prevádzkach pedikúr v okrese Levice

Cieľom tejto úlohy je zhodnotenie stavu dekontaminácie v prevádzkach pedikúr v okrese Levice a prijatie účinných opatrení na zníženie rizika poškodenia zdravia klientov týchto prevádzok.

V prvom polroku 2016 bolo zamestnancami oddelenia HŽP vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru 45 kontrol v prevádzkach pedikúr v okrese Levice. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu dodržiavania prevádzkového poriadku daných prevádzok s dôrazom na spôsob dekontaminácie pracovných nástrojov, uchovávanía vysterilizovaných pomôcok, používania dezinfekčných prípravkov a manipulácie s použitými nástrojmi. Zároveň bol v prevádzkach kontrolovaný aj spôsob zabezpečovania čistoty ostatných pracovných plôch a povrchov prevádzok, frekvencia upratovania a dodržiavanie osobnej hygieny hlavne čo sa týka rúk zamestnancov.

V okrese Levice bolo v prvom polroku v prevádzke 20 pedikúr. Počas tohto obdobia bolo v 13 prevádzkach odobratých 92 sterov z pracovných nástrojov, vaničky, uteráka a rúk zamestnancov. Z odobratých vzoriek sterov boli 2 vzorky nevyhovujúce, 1 z rúk zamestnankyne a 1 z uteráka. Na základe výsledkov boli uložené prevádzkovateľom pedikúr opatrenia, opakovane odobraté vzorky sterov v týchto dvoch prevádzkach boli vyhovujúce.

Na základe výkonov ŠZD a výsledkov odobratých sterov v prevádzkach pedikúr počas 1. polroku 2016 je možné konštatovať, že dekontaminácia pedikúr v okrese Levice je na dobrej úrovni.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO PROSTREDIA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vedie podľa vyhlášky MZ SR č. 98/2016 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradovanie prác do kategórií.

Ku dňu 30.6.2016 za okres Levice evidujeme 58 subjektov, v ktorých sú určené práce z hľadiska zdravotných rizík. Počty exponovaných zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do tretej a štvrtej kategórie sa vedú v programe ASTR_2011. V prvom polroku 2016 boli v 9 organizáciách určené práce z hľadiska zdravotných rizík. K 31.12.2015 sme v okrese evidovali 2850 zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do tretej a štvrtej kategórie z hľadiska zdravotných rizík, z toho 628 žien. V okrese došlo oproti roku 2014 k zníženiu počtu pracovníkov, ktorí vykonávajú rizikové práce o 270 a u žien o 52. Toto zníženie je dôsledkom znižovania počtu zamestnancov v niektorých organizáciách a tým aj na jestvujúcich rizikových pracoviskách. Na niektorých pracoviskách došlo k zmene technológie a následne bola na týchto pracoviskách vykonaná objektivizácia pracovného prostredia.

V organizáciách, v ktorých sú už určené práce z hľadiska zdravotných rizík, a v ktorých došlo k zmene výroby a strojnotechnologického vybavenia bolo vykonané prehodnotenie vplyvu faktorov pracovného prostredia.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Ochrana zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci sa uskutočňuje podľa Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

V prvom polroku 2016 bolo zamestnancami oddelenia preventívneho pracovného lekárstva v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 5 previerok so zameraním na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

Pri štátnom zdravotnom dozore bola zistená informovanosť zamestnancov formou kontrolných listov v počte 10.

Pre prevádzky s expozíciou chemickým faktorom bolo schválených 15 prevádzkových poriadkov.

V prvom polroku 2016 sme neevidovali žiadnu mimoriadnu situáciu.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

V prvom polroku 2016 evidujeme v okrese 21 zamestnancov, z toho 3 ženy, ktorí vykonávajú rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v kategórii rizika 3. V kategórii rizika 4 evidujeme 4 zamestnancov, z toho 1 ženu, ktorí vykonávajú rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi.

V Nemocniciach s poliklinikami, n.o. Nitra, prevádzka ZZ Levice v ambulancii klinickej onkológie sú karcinogénnemu a mutagénnemu faktoru v kategórii rizika 3 exponovaní jedna lekárka a dve zdravotné sestry.

V stavebno - montážnej firme Ing. Jozef Horniak - VIALLE, Levice, ktorej činnosť je zameraná na opravu miestnych komunikácií sú karcinogénnemu a mutagénnemu faktoru v kategórii rizika 3 exponovaní 12 muži v profesii asfaltér.

V spoločnosti Fibra s.r.o. Šahy, ktorej činnosť je zameraná na výrobu drevených sedákov sú karcinogénnemu a mutagénnemu faktoru v kategórii rizika 4 exponovaní 4 zamestnanci, z toho 1 žena.

V prvom polroku 2016 bolo v okrese Levice schválených 14 plánov práce na likvidáciu azbestu. Najčastejšie dochádza k odstraňovaniu azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo striech budov a azbestových rúr z bytových jadier. V okrese evidujeme 8 subjektov, ktoré majú oprávnenie od Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava na odstraňovanie azbestového materiálu zo stavieb.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

Na pracoviskách je pomerne málo profesií, kde by mohol byť zvýšený výskyt chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia a následne aj nepatrné hlásenie podozrení na choroby z povolania.

Za posledné roky je celkovo nízky počet hlásení podozrení na chorobu z povolania.

V prvom polroku 2016 bolo hlásené a prešetrené jedno podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia, ktoré bolo FN s P F.D. Roosevelta OPLaT Banská Bystrica potvrdené.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Na znížovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a pracovného prostredia boli pre právnické a fyzické osoby poskytované priebežne informácie na dosiahnutie optimálneho pracovného prostredia. Konzultovali sme prípravnú realizáciu nových prevádzok s predpokladanými negatívnymi vplyvmi, vyplývajúcich z navrhovanej výroby a technológie. Prioritou je umiestnenie novej výroby vo vzťahu k najbližšiemu okoliu, hlavne bytovú zástavbu, rekreačné zariadenia a podobne, nakoľko následné náhradné opatrenia sú zdĺhavé a nie vždy účinné. Následne sa potom rieši problematika navrhovania, usmerňovania a zlepšovania pracovného prostredia a zdravotného stavu pracovníkov. V poslednom období sa do nových prevádzok inštalujú automatické a poloautomatické procesy výroby, kde nie sú pracovníci vystavení rizikovým faktorom. V mnohých prípadoch sa jedná už o použitú technológiu. Poskytovanie informácií sa týka hlavne azbestu a pracovnej zdravotnej služby.

V rámci programu Zdravé pracoviská sa realizovala analýza rizík práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí (najmä chemické faktory, hluk, pevné aerosóly, mikroklimatické podmienky). Pozornosť bola zameraná aj na hodnotenie úrovne a účinnosti opatrení vykonávaných zamestnávateľom na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou a na ich obmedzenie, vypracovanie prevádzkových poriadkov, zabezpečenie zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami a zabezpečenie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci pracovnou zdravotnou

službou a na monitorovanie úrovne expozície zamestnancov rizikovým faktorom. Zároveň sa sledoval a hodnotil zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníkov.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Aktivitu „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“ riešime v drevárskom podniku NEFAB Packaging Slovakia, s.r.o., Industrial Park Géňa, ul. Zeppelina 2, Levice. Hlavným výrobným programom firmy je výroba drevených obalov rôznych veľkostí a tvarov a výroba paliet. Celkový počet pracovníkov v uvedenej organizácii je 130, z toho 35 žien a z toho vo výrobe pracuje 93 pracovníkov, z toho 15 žien. Na rizikovom pracovisku výroby drevených kontajnerov s rizikovým faktorom hluk v kategórii rizika 3 je exponovaných 93 pracovníkov, z toho 15 žien. Informovanosť zamestnancov o rizikovom faktore na pracovisku výroby drevených kontajnerov bola zistená formou kontrolných listov.

Zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ aj v prvom polroku 2016 poskytovali fyzickým a právnickým osobám konzultácie pred zahájením činnosti nových výrobných prevádzok, ako aj konzultácie pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Pri tejto konzultačnej činnosti boli použité zdravotno-výchovné materiály o pracovných rizikách a prírodných súvislostiach k chorobám z povolania a poškodeniam zdravia z práce.

Odborné poradenstvo a konzultácie pre fyzické aj právnické osoby sa týkali najmä:

- ustanovení legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci a ich zavádzanie do praxe
- zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby
- vykonávania lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci
- zriadenia chránených pracovísk a dielní
- vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku
- zabezpečenia zdravých pracovných podmienok
- ochrany zdravia zamestnancov pri expozícii faktorom práce a pracovného prostredia
- použitia účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov
- chorôb z povolania
- problematiky fajčenia na pracovisku

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Pre zamestnávateľov a zamestnancov sa priebežne poskytujú informácie zamerané na prevenciu rizík pri práci. V mesiaci október bude v rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stránkach Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach zverejnená – EURÓPSKA KAMPAŇ „ZDRAVÉ PRACOVISKÁ – HODNOTENIE RIZÍK“.

V rámci spoločných dozorných aktivít Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach vykoná v spolupráci s Inšpektorátom práce Nitra spoločnú previerku v mesiaci september až október 2016 v spoločnosti TAPLAST SK, s.r.o., Vicenzy 2209/8A, Šamorín, ktorej predmetom činnosti je výroba plastových obalov. Zo strany RÚVZ bude štátny zdravotný dozor v predmetnej prevádzke so zaradením prác do 2.kategórie zameraný na plnenie § 30 zák. č. 355/2007 Z.z..

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Problematiku chránených pracovísk a chránených dielní, na ktorých pracuje najmenej 50% občanov so zdravotným postihnutím riešime v súlade so zákonom NR SR č. 96/2013 Z.z.,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- Zamestnanci v 1. polroku 2016 posúdili 6 nových chránených pracovísk, ktorých priestory boli rozhodnutím uvedené do prevádzky a bolo vydaných 30 stanovísk ohľadom – zriadenia, rozšírenia a preobsadenia pracovného miesta na chránených pracoviskách.
- V 1. polroku 2016 evidujeme 135 kontrolovaných chránených pracovísk
- Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 41 subjektoch, ktorý bol zameraný na podmienky práce a pracovné prostredie podľa nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.
- Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na chránených pracoviskách - 240
- Boli použité kontrolné listy na zobrazovacie jednotky v počte 11.
- Pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené nedostatky, ktoré by mali vplyv na zhoršenie zdravotného stavu pracovníkov so zdravotným postihnutím.
- Pri výkone ŠZD neboli pracovníkmi oddelenia PPL uložené žiadne opatrenia.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – 1. polrok 2016

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy * (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)
	rozhodnutí	stanov.						
Levice	6	30	135	41	240	18	-	-

Pozn. 1:

Kontrolné listy: Z – zobrazovacie jednotky, pracovisko

Pozn. 2:

- Vykonávaná činnosť zamestnancov so zdravotným postihnutím na chránených pracoviskách – predavač, krajčírka, údržbár, masér, pomocný pracovník v predajni, administratívny pracovník, pomocný pracovník pri výrobe (cukrárskej, pekárskej) a pod.
- Druh postihnutia zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na chránených pracoviskách – podporno-pohybové postihnutia, poruchy metabolizmu, onkologické ochorenia, neurologické ochorenia, srdcovo-cievne ochorenia, porucha zraku, porucha sluchu.

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

V kalendárnom roku 2016 zabezpečuje odd. HV plnenie úloh vyplývajúcich zo 6 projektov.

3.1 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa.

Cieľ

1. Kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. Kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. Vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov“.

V rámci plnenie bodov 1 a 2 uvedeného projektu boli k laboratórnemu rozboru odobraté vzorky kozmetických výrobkov v celkovom počte 7. Z odobratého množstva vzoriek neboli k dnešnému dňu doručené laboratórne výsledky 3 vzoriek. Ostatné vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy. V prípade hlásenia nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov sú spotrebiteľia upozorňovaní uverejnením zoznamu týchto výrobkov na internetovej stránke regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

3.6 Monitoring príjmu jódu

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

Kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli.

V 1. polroku 2016 bolo odobratých 14 vzoriek jedlej soli k laboratórnemu rozboru. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o soľ z dovozu. Obsah jódu zodpovedal požiadavkám platnej legislatívy a bol v súlade s množstvom deklarovaným na obale.

3.7 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným denným príjmom (ADI).

Úloha bude plnená v spolupráci s oddelením výchovy ku zdraviu. Na základe dotazníkov vyplnených respondentami budú v druhom polroku odobraté vzorky potravín na vyšetrenie prítomnosti prídavných látok.

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Cieľ

Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Úloha bola riešená v dvoch etapách.

V I. etape boli odobraté 3 vzorky hotových pokrmov a 3 vzorky pekárskych výrobkov od slovenských výrobcov. Vyšetrené vzorky pekárskych výrobkov a hotových pokrmov vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy na obsah soli. Vo vzťahu k odporúčanej dennej dávke soli a podielu jedlej soli na obed boli tieto hodnoty prekročené vo všetkých vyšetrených hotových pokrmoch.

Druhú etapu – monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod. dotazníka u 20 klientov dospelých populácie zabezpečovalo oddelenie výchovy ku zdraviu.

7.4 Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ

- monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia detskej populácie
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu reziduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia reziduí pesticídov

V zmysle plánu odberu vzoriek bude odobratá vzorka k laboratórnemu vyšetreniu v druhom polroku 2016.

9.9 Znižovanie epidemiologického a chemického rizika pokrmov rýchleho občerstvenia v okrese Levice

Cieľ

Zvýšenie dôrazu na sledovanie kvality pokrmov rýchleho občerstvenia v okrese Levice so zameraním na mikrobiologické a chemické riziká.

V priebehu polroku bolo odobratých celkom 50 vzoriek pokrmov rýchleho občerstvenia na mikrobiologické vyšetrenie. Z vyšetreného množstva 18 vzoriek nevyhovelo pre prítomnosť koliformných baktérií. Na chemické vyšetrenie bolo odobratých 12 vzoriek, z toho 8 vzoriek na obsah soli a 4 vzorky na prítomnosť ťažkých kovov. Z celkového vyšetreného množstva 2 vzorky nevyhoveli požiadavkám platnej legislatívy pre zvýšený obsah soli. V rámci plnenia projektu bolo odobratých 37 vzoriek sterov z pracovného prostredia a 10 sterov z rúk pracovníkov pripravujúcich pokrmy rýchleho občerstvenia v prevádzkach rýchleho občerstvenia. Z celkového množstva odobratých sterov z prostredia bolo nevyhovujúcich 19 a 4 stery z rúk pracovníkov nevyhovovali.

Na základe výsledkov laboratórnych vyšetrení vzoriek pokrmov a sterov sú prevádzkovateľom ukladané opatrenia na vykonanie nápravy. Pri opakovanom porušení požiadaviek platnej legislatívy sú ukladané sankcie.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 (NAPO)

- Na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 sme sa podieľali na riešení projektu **COSI**, ktorý je súčasťou vyššie uvedeného národného akčného plánu. Išlo o rutinné meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Jeho cieľom je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku. Projekt bol realizovaný dotazníkovou metódou, „dotazník pre meranie detí“ vyplnili pracovníci RÚVZ počas merania detí a „školský dotazník“ vyplnili riaditelia zúčastnených škôl. V okrese Levice boli do projektu zapojené nasledovné školy: ZŠ Levice Saratovská 43 (za mesto), ZŠ s VJM Želiezovce, Komenského 1 a ZŠsMŠ Šarovce (za vidiek). Celkom bolo do projektu zapojených 66 detí. V I. polroku 2016 bolo vykonané aj PC spracovanie dotazníkov podľa metodických pokynov gestora a zaslané na ďalšie spracovanie.
- V rámci projektu boli zo strany RÚVZ v Leviciach sledované aktivity v rámci priority: **„Podpora zdravšieho prostredia v školách“**, kde sme sa zamerali hlavne na sledovanie zapojenia ŠJ do „mliečneho školského programu“, „programu školské ovocie“, kontrolovali sme dodržiavanie pitného režimu pre deti, pestrosť stravy, dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na OVD. Sledovali sme počet stravujúcich sa detí a mládeže v školských stravovacích zariadeniach. Za I. polrok 2016 sme vykonali 30 kontrol v rámci uvedeného projektu.
- V apríli 2016 sme vykonali cielený ŠZD so zameraním na monitoring obsahu kuchynskej soli v pokrmoch v zariadeniach školského stravovania. Bola odobratá vzorka obeda dieťaťa predškolského veku v ŠJ pri KSS sv. Vincenta de Paul v Leviciach. Na základe laboratórnych analýz množstvo jedlej soli v pokrme predstavovalo 1,13 g soli / 575g pokrmu, čo je prekročenie jedlej soli oproti OVD (odporúčané výživové dávky) + 61,82 %. Odporúčaný denný príjem soli pre predškolský vek je do 2 g, obed predstavuje 35% celodenného príjmu potravy. Vzhľadom k uvedenému bolo prevádzkovateľovi ŠJ uložené, aby pri príprave pokrmov zabezpečoval dodržiavanie Materiálno – spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie.

- V rámci priority „**Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení**“ sme sa zúčastnili pracovnej porady vedúcich zamestnancov školského stravovania organizovanej Okresným úradom Nitra, odborom školstva s aktívnou účasťou (MUDr. Alena Frtúsová, MPH a DAHE Jarmila Sucháčová).

4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Zo strany gestora nebola v I. polroku 2016 vznesená požiadavka na participácii projektu.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu bolo zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v SR. V rámci cielenej sledovanosti bolo zisťované: druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognóza... V I. polroku 2016 bol realizovaný aj v okrese Levice dotazníkový prieskum vekovej skupiny 11 – 14 ročných žiakov. Do projektu boli zapojené 2 triedy základných škôl (1 mestská – ZŠ, Mierová 65 Želiezovce a 1 vidiecka – ZŠ Veľký Ďur). Celkom bolo zozbieraných 60 dotazníkov, za každú ZŠ 30 dotazníkov). Po zadaní údajov do PC tieto budú zaslané na ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

RÚVZ so sídlom v Leviciach realizoval uvedený projekt v roku 2014 dotazníkovou metódou, dotazníky boli zaslané k ďalšiemu spracovaniu na ÚVZ SR. V roku 2016 bude zo strany gestora ukončená záverečná etapa projektu.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program

Hlásenia výkonov očkovania v rámci okresu sa v mesačných intervaloch zabezpečuje z jednotlivých ambulancií lekárov prvého kontaktu, na oddelenie epidemiológie RÚVZ elektronickou (e - maily) alebo písomnou formou – **úloha sa plní**, v pravidelných mesačných intervaloch príslušní lekári podávajú písomnú alebo elektronickú správu o zahájení očkovania vo svojom obvode – 6 mesiacov.

Kontrola očkovania sa tak isto ako po každé roky, aj v roku 2016 vykoná v priebehu mesiaca september a kontrolované bude obdobie od 1.9.2015 – 31.8.2016.

V rámci priestupkových konaní bolo podľa § 55 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a podľa § 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia za nepodrobenia sa povinnému očkovaniu v čase od 1.1.do 30.6.2016 bolo vydaných **10 rozhodnutí** v celkovej sume **1732 eur (+ 160 eur trovy konania)** a v **1. prípade** bola uložená **bloková pokuta** v celkovej sume **83 eur**. V **1 prípade** došlo k prerušeniu priestupkového konania z dôvodu doplnenia dôkazov, termín do 31.8.2016.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

Vykonávaním opatrení na predchádzanie ochoreniam - **odporúčanie:**
o vykonaní **3 odberov TR na kultiváciu–15 prípadov kontaktov** s hnačkovým ochorením u osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť

Vykonávaním opatrení na predchádzanie ochoreniam - **rozhodnutie:**

- o lekárskom dohľade – 23 osôb – 17x kontakty so Shigelou, 1 x kontakt s VHA, 2x kontakt s VHB a 3x poranenie zdravotníckeho pracovníka pri manipulácii s injekčnou ihlou**
- o zvýšenom zdravotnom dozore -** nebolo potrebné zahájiť
- o vykonaní očkovania –** nebolo potrebné zahájiť
- o podávaní protilátok –** nebolo potrebné zahájiť
- o podávaní profylaktickej antibiotickej liečby –** nebolo potrebné zahájiť

Na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonaných **šetrenie v ohniskách nákaz – 516 epidemiologických šetrení** prenosných ochorení

6.3 Informačný systém prenosných ochorení - EPIS

prenosné ochorenia i nozokomiálne nákazy – pravidelným denným vkladáním informácií, následným spracovaním a zasielaním v pravidelných týždenných intervaloch = **1661 prípadov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz**

6.4. Nozokomiálne nákazy

V rámci výkonu ŠZD v lôžkových i ambulatných zdravotníckych zariadení je zabezpečený výkon kontroly hlásenia nozokomiálnych nákaz a zabezpečenia preventívnych opatrení pri výskyte ochorenia. Za obdobie od 1.1. – 30.6.2016 bolo v okrese Levice hlásených **241 prípadov nozokomiálnych nákaz.**

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Elektronickou formou (e-mail) sa v pravidelných týždenných intervaloch zasiela informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre (aj v prípade negatívnych výsledkov). Táto správa obsahuje údaje o

akútnych respiračných ochorení a chrípky - pravidelne v týždenných intervaloch - **26 týždňov**

epidémie tzv. systém rýchleho varovania (SRV) – jedná sa o systém okamžitého zadávania údajov po výkone šetrenia v ohnisku nákazy – **1x hnačkové ochorenia** v epidemiologickej súvislosti, **1x svrab** (rodinná epidémia).

menigitídy (len bakteriálne), sepsy –	0 prípadov
akútne chabé obrny –	0 prípadov
osýpky, rubeola, parotitídy -	0 prípadov
vírusové hepatitídy –	0 prípadov
iné informácie -	0 prípadov

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Oddelenie epidemiológie sa podieľa na celoplošnom vyšetrení odpadových vôd v SR na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí v určených termínoch.

Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 3.2.2015 č. OLM/2216/3697/2015 bola v dňa 10.2.2016 odobratá a do NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR v Bratislave zaslaná **1 vzorka** odpadovej vody.

Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 2.2.2016 č. OLM/1753/3150/2016 boli v dňoch 30.3.2016, 4.5.2016 a 22.6.2016 odobraté a do NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR v Bratislave zaslané **3 vzorky** odpadovej vody.

6.7 Prevenia HIV/AIDS

Ambulancie na výkon prevencie HIV/AIDS sa nachádzajú na RÚVZ - och v sídlach krajov. V prípade výskytu pozitívneho prípadu HIV na RÚVZ Levice zisťujeme všetky údaje potrebné k vyplneniu podrobnej správy, s následným zasielaním správy na RÚVZ so sídlom v Bratislave. Vedúca oddelenia zabezpečuje na požiadanie škôl prednášky týkajúce sa prevencie HIV/AIDS pre študentov stredných škôl v okrese Levice. V prvom polroku 2016 bolo odprednášaných **7 prednášok** s tematikou pohlavné ochorenia infekčnej etiológie. Uvedená prednáška je zameraná na prevenciu vzniku a šírenia pohlavných ochorení, s dôrazom na vznik, šírenie, aktuálny výskyt a prevenciu AIDS.

6.8. Poradňa očkovania

Dňom 1.1.2012 zahájila na oddelení epidemiológie činnosť Poradňa v očkovaní. V rámci poradne, ktorú vedie vedúca oddelenia epidemiológie MUDr. Czigányiová, MPH, sa uskutočňujú osobné konzultácie z oblasti povinného pravidelného očkovania osôb dosiahnutých stanovený vek. Konzultačná činnosť, ktorú si klienti dohodnú na základe telefonátu, sa poskytuje 1x mesačne v 1. štvrtok v mesiaci v poobedňajších hodinách, pričom v prípade potreby sa konzultácie poskytujú aj v iných termínoch. V termíne od 1.1. – 30.6.2016 Poradňa bola pre klientov k dispozícii 6x, záujem o osobnú konzultáciu prejavil 1 manželský pár, ktorí na základe získaných informácií rozhodli dať svoje dieťa zaočkovať. Zamestnanci oddelenia, poskytujú telefonické konzultácie ohľadom výkonu očkovania, ktorých bolo poskytnutých **37x**. Najčastejšie dotazy sa týkali výkonu očkovania a hradenia očkovacích látok, výkonu povinného pravidelného očkovania po prísťahovaní sa z iného štátu, posunutia očkovacieho termínu z dôvodu dočasnej kontraindikácie, možnosť skrátenej očkovacej doby, povinnosť očkovania zdravotníckych pracovníkov proti VH-B a iné druhy nepovinného očkovania. V rámci prednáškovej činnosti vedúca oddelenia vykonala v strednej škole v Leviciach **3x prednášku** s názvom „Očkovanie áno či nie?“

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním.

V priebehu mesiacov máj – jún 2016 sa odborné pracovníčky oddelenia výchovy ku zdraviu a oddelenia epidemiológie aktívne zapojili do projektu „Očkovanie hrou“. V rámci uvedeného projektu zabezpečili v **troch stredných školách** v Leviciach (Gymnázium Andreja Vrábľa, Stredná odborná škola ul. sv. Michala a Pedagogická a sociálna akadémia) interaktívnou formou školenie študentov tretích ročníkov. Do projektu bolo celkovo zapojených **49 študentov**, ktorí vyplňaním dotazníkov s otázkami zameranými na výkon povinného pravidelného očkovania, ako aj za pomoci odborných pracovníčok hravou formou, získali vedomosti v oblasti očkovania.

6.10 Umývanie a dezinfekcia rúk v zdravotníckych zariadeniach

V rámci výkonov štátneho zdravotného dozoru zameraného na kontrolu hygienicko – epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach okresu vykonala odborná pracovníčka oddelenia odber **42 vzoriek** sterov z rúk zdravotníckych zamestnancov. V **21 prípadoch** sa jednalo o výkon hygienickej dezinfekcie rúk a v **14 prípadoch** o predoperačnú prípravu rúk. U každého zamestnanca sa vykonala odber párovej vzorky steru a to pred

výkonom dezinfekcie (hygienickej resp. predoperačnej) a po výkone dezinfekcie. Kultivačné výsledky odobratých vzoriek sterov z rúk po výkonoch dezinfekcie boli vo všetkých prípadoch vyhovujúce.

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Cieľom aktualizovaného NPPZ je osloviť obyvateľov SR na všetkých úrovniach. Plnenie úloh tohto programu by malo byť zárukou, ktorá prispeje dostatočnou mierou k podpore zdravia a tým k zníženiu výskytu závažných ochorení obyvateľstva. V rámci preventívnych aktivít sme vykonali:

Výživa a stravovacie zvyklosti: V prvom polroku 2016 pracovníčky VkZ odprezentovali 19 prednášok spojených s premietnutím videofilmu o zdravej výžive pre SŠ, pre obyvateľov produktívneho a poproduktívneho veku. S cieľom zlepšiť stravovacie návyky a zvýšiť povedomie o vplyve výživy na zdravie sme na verejných priestranstvách mesta zhotovili 4 panely. Téma bola 4-krát spropagovaná na WEB stránke a v regionálnej televízii. V poradni zdravia základnej bolo poskytnuté cieleňé poradenstvo a konzultácie 182 klientom, ktorým bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál – 35 titulov.

Fyzická inaktivita: Význam správneho aktívneho pohybu v prevencii srdcovo-cievnych ochorení sme obyvateľom okresu spropagovali na 3 paneloch na verejných priestranstvách a 4-krát na web stránke RÚVZ. Pre žiakov SŠ boli odprednášané 3 prednášky. Cieleňé poradenstvo na zníženie hmotnosti získalo 55 klientov poradne zdravia. Priebežne je obyvateľom poskytovaný zdravotno-výchovný materiál – 20 titulov.

Tabak, alkohol, drogy: Téma „Drogové závislosti“ bola spropagovaná na 6 paneloch na verejných priestranstvách a 2-krát na web stránke RÚVZ. Pre SŠ bolo uskutočnených 6 prednášok, spojených s premietnutím videofilmu o škodlivosti fajčenia. Poradenstvo v odvykaní od fajčenia bolo v poradni zdravia poskytnuté 18 fajčiacim klientom. Smokerlyzérom bolo vykonaných 6 meraní na zistenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu. Fagerströmov dotazník na zistenie miery závislosti na nikotíne vyplnilo 13 klientov. Na tému drogové závislosti bolo odprednášaných 6 prednášok a na verejných priestranstvách sme zhotovili 3 panely.

OVkZ so sídlom v Leviciach sumarizuje počet vykonaných kontrol dodržiavania zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov. V prvom polroku 2016 bolo vykonaných 633 kontrol. Počet uložených pokút za zistenie fajčenia v priestoroch zdravotníckeho zariadenia v blokovom konaní – 2-krát, výška pokuty 2x10 EUR – uložené oddelením epidemiológie.

Počty vykonaných kontrol fajčenia podľa jednotlivých oddelení:

Oddelenie	EPID	HDM	HV	HŽP	PPL	Spolu
	39	82	217	161	134	633

Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia: Svetový deň proti rakovine sme spropagovali na web stránke RÚVZ, vedúca oddelenia poskytla rozhovor regionálnej televízii a regionálnym novinám „Levičan“. Za účelom zvýšenia povedomia o tomto ochorení, o jeho príčinách a príznakoch sme na verejných priestranstvách zhotovili 4 panely, pre dospelú populáciu bola odprednášaná 1 prednáška a študentom SŠ a Gymnazií v okrese sme elektronickou poštou distribuovali informácie uvedené v letáku „Prevencia kolorektálneho karcinómu“.

Témou Svetového dňa zdravia v roku 2016 je Diabetes mellitus, ktorý sa významnou mierou podieľa na chorobnosti, invalidite a úmrtnosti. V rámci preventívnych aktivít sme informácie

o prevencii diabetu spropagovali na web stránke RÚVZ a na 4 paneloch v meste. Odprezentovali sme 7 prednášok pre SŠ, produktívny a poproduktívny vek. Mobilnou PZ sme uskutočnili 18 štandardných a 21 neštandardných vyšetrení spojených s poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V súvislosti s aktualizáciou NPPZ je vo vedľajších cieľoch zvyšovať zdravotné uvedomenie obyvateľov a navodzovať postupnú zmenu postojov k vlastnému zdraviu. Z tohto dôvodu prebieha v roku 2016 realizácia prieskumu Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľstva SR. V prvom polroku sme zo 104 dotazníkov zozbierali 30 ks vyplnených dotazníkov.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025

V poradni zdravia základnej a v PSV bolo klientom 248-krát poskytnuté individuálne poradenstvo zamerané na zníženie hmotnosti za účelom zníženia počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou. Obezitu ako rizikový faktor KVO sme spropagovali 13-krát na paneloch v meste, 8-krát v regionálnych médiách a na web stránke RÚVZ. Téma obezity bola súčasťou 21 prednášok pre SŠ, produktívny a poproduktívny vek. V rámci prevencie obezity bolo vykonaných 130 meraní % tuku v tele a 6 meraní na osobnej váhe s telesnou analýzou.

9.3 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT (OBYVATEĽOV SEGREGOVANÝCH A SEPAROVANÝCH RÓMSKYCH OSÁD)

V ŠZŠI v Leviciach boli uskutočnené 4 prednášky. V Komunitnom centre v Mýtnych Ludanoch sme uskutočnili 2 prednášky, spojené s vyšetrovaním TK a somatometrických meraní – spolu u 21 záujemcov. Súčasťou prednášok bola distribúcia zdravotno-výchovného materiálu – 55 kusov. Študentke UKF v Nitre, Fakulta Sociálnych vied a zdravotníctva bola poskytnutá konzultácia k diplomovej práci na tému „Implementácia stratégie SR pre integráciu Rómov vo vybranom okrese“.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cielene boli vykonané 2 prednášky na SŠ o škodlivosti alkoholu a opodstatnenosti znížovania jeho spotreby v dospelosti. V PZ základnej bolo 8 klientom doporučené znížiť spotrebu najmä nasýtených tukov a obmedzenie príjmu alkoholu.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Mobilnou poradňou zdravia sme uskutočnili 3 výjazdové aktivity (M. Ludany, N. Dedina, Kalná nad Hronom), kde boli odprednášané 3 prednášky a zároveň bolo záujemcom poskytnuté vyšetovanie rizikových faktorov (cholesterol, TK, % tuku, somatometria). Aktivít sa zúčastnilo 72 obyvateľov vo veku 50+. Počas akcií bolo distribuovaných 12 titulov zdravotno-výchovného materiálu.

9.6.1 ZDRAVOTNO – VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA

Pre deti MŠ a ŠZŠI boli odprednášané 4 prednášky spojené s premietaním DVD o prevencii zubkov a distribúciou 29 titulov zdravotno-výchovného materiálu.

9.7 CINDI program SR

Cieľom programu v okrese Levice naďalej zostáva znižovanie úmrtnosti obyvateľov na choroby srdca a ciev a nádorové ochorenia formou intervenčných zdravotno-výchovných aktivít zameraných na znižovanie výskytu rizikových faktorov. V prvom polroku 2016 bolo vykonaných 166 vyšetrení rizikových faktorov spojených s poradenstvom. Anonymné poradenstvo v špecializovaných poradniach bolo poskytnuté 22-krát.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 – 2016

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami bol spropagovaný na verejných priestranstvách mesta - 3 panely a na web stránke RÚVZ. Na tému „Prevenencia závislostí“ bolo odprezentovaných 6 prednášok pre SŠ.

9.10 STRAVOVACIE NÁVYKY A SPOTREBNÝ POTRAVINOVÝ KÔŠ u obyvateľov okresu Levice

V prvom polroku 2016 sme pokračovali v realizácii prieskumu o stravovacích návykoch a spotrebe potravinových komodít. Z 800 ks distribuovaných dotazníkov sme získali 561 vyplnených dotazníkov. Získané informácie boli analyzované v MS EXCEL a následne boli údaje spracované k ďalšiemu vyhodnocovaniu. Uskutočnili sme analýzu úvodnej časti dotazníka, v ktorej boli vyhodnotené všeobecné otázky (bydlisko, pohlavie, vek, ekonomická aktivita, prítomnosť ochorenia a otázky zamerané na sledovanie stravovacích návykov). Získané informácie zo ŠÚ SR za roky 1997 – 2014 týkajúcich sa demografie, najčastejších príčin smrti ako aj spotreby potravín v SR a niektorých komodít v EÚ boli spracované do záverečných tabuliek. V súčasnosti prebieha analýza reálnej spotreby 65 sledovaných potravinových komodít u obyvateľov rozdelených podľa pohlavia a jednotlivých vekových kategórií.

Oddelenie výchova k zdraviu sa zapojilo do plnenia úloh PaP:

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Oddelenie VkZ sa spolupodieľalo na plnení úlohy HV. Bolo zozbieraných a spracovaných 20 ks dotazníkov od respondentov. Jedálne lístky boli spracované a vyhodnotené v programe ALIMENTA. Sledované vybrané faktory – E,B,T,S, soľ ako aj informácie z dotazníka o spotrebe potravín boli zanalyzované v 3 tabuľkových súboroch. Spracované informácie boli poskytnuté oddeleniu HV ku konečnému spracovaniu.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Pracovníčky oddelenia VkZ sa spolupodieľali na realizácii projektu oddelenia Epidemiológie formou edukácie žiakov GAV, PASA a SOŠ, ktorého cieľom je zvýšenie povedomia o ochoreniach preventabilných očkovaním, o ich rizikách a o význame prevencie očkovaním.

Médiá za RÚVZ

Prednášky: 61

Tlač: 10x

Televízia: 6x

web stránka RÚVZ: 9x

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Liptovskom Mikuláši**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Podľa materiálu Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2016 a ďalšie roky Odbor hygieny životného prostredia a zdravia plní nasledovné úlohy:

Úloha č. 1.1. Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.) – rieši ÚVZ SR.

Úloha č. 1.2. Protokol o vode a zdraví plnenie – národných cieľov – rieši ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Úloha č. 1.3. Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí – rieši ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov, vybrané RÚVZ v SR a vybrané odbory PPL a OFŽP

Úloha č. 1.4. – Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší kôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska – rieši ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov, vybrané RÚVZ v SR a vybrané odbory HDM a OFŽP

Úloha č. 1.5. – Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách – rieši NRC pre pitnú vodu, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Úloha č. 1.6. – Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc vo vonkajšom ovzduší – rieši ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Úloha č. 1.7. – Zhodnotenie stavu dekontaminácie vo vybraných prevádzkach pedikúr v okrese Levice – rieši RÚVZ so sídlom v Leviciach

V prvom polroku 2016 sa pracovníci oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia nepodieľali na plnení vyššie uvedených Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Úloha č. 2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Úloha bola plnená v nasledovnom rozsahu:

- **Štátny zdravotný dozor** – počet kontrol **169** (ŠZD na základe písomného podnetu, žiadostí o uvedenie priestorov do prevádzky, kolaudácií a kontrola rizikových prác)
- posudzované prevádzkové poriadky a posudky o riziku – **počet schválených prevádzkových poriadkov 89**
- počet nariadených opatrení rozhodnutím: **186 opatrení** (prerušené konania, rozhodnutia o uvedenie priestorov do prevádzky, pokyny, vyhlásenie rizikových prác, opatrenia ukladané v rámci výkonov štátneho zdravotného dozoru)
- konzultácie a usmernenia – **počet 247**

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce):

Evidencia rizikových prác je vykonávaná v programe ASTR v súlade s vyhláškou MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v znení neskorších predpisov.

Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu plnenia povinností vyplývajúcich z rozhodnutí o určení rizikových prác a povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľa z príslušných ustanovení § 30 zákona č. 355/2007 Z.z., najmä:

- vykonané opatrenia na zníženie expozície zamestnancov škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia
- zabezpečenie zdravotného dohľadu a posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu u pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
- lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu u pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
- zabezpečenie hodnotenia zdravotného rizika, vypracovanie kategorizácie prác z hľadiska zdravotných rizík a posudku o riziku
- vedenie a uchovávanie evidencie zamestnancov podľa kategórií prác
- zabezpečenie poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov a kontrolu ich používania
- pracovné podmienky zamestnancov
- miera expozície zamestnancov
- realizácia náhradných opatrení zo strany zamestnávateľa na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce
- zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou

Na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru RÚVZ uložil niektorým kontrolovaným subjektom plniť povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 355/2007 Z.z., konkrétne:

- deviatim subjektom boli vydané pokyny na posúdenie a na aktualizovanie posúdenia zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície pracovníkov zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia
- trom subjektom boli nariadené opatrenia v zápisnici z dozoru – zabezpečiť vedenie a uchovávanie evidencie zamestnancov podľa kategórií, predkladať každoročne informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na zníženie alebo odstránenie zdravotných rizík - § 30 ods. 1 písm. i), písm. l)
- jednému zamestnávateľovi bola nariadená povinnosť zabezpečiť pre svojich zamestnancov zdravotný dohľad podľa § 30e a 30 d
- voči jednému subjektu s vyhlásenými rizikovými prácami RÚVZ riešil nesplnenie povinností začatím správneho konania s následným uložením pokuty (návrh výšky sankcie 400.-€)

Realizačné výstupy:

- k 30.6.2016 je v regióne Liptov **110** právnických osôb a fyzických osôb –podnikateľov s vyhlásenými rizikovými prácami
- počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v tretej a štvrtjej kategórii – 2 576, z toho 560 žien; v štvrtjej kategórii sú práce zaradené u piatich podnikateľských subjektov v celkovom počte zamestnancov 43, z toho 9 žien

Do 30.6.2016 bolo Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši vydaných **15** rozhodnutí vo veci zaradenia, vyradenia alebo zmeny rizikových prác, z toho:

- 9 rozhodnutí bolo vydaných k zaradeniu prác do kategórií
- 2 rozhodnutia boli vydané k zmene zaradenia pracovných činností do príslušných kategórií (z tretej kategórie do druhej kategórie práce)
- 1 rozhodnutie na zaradenie prác do štvrtej kategórie (existujúce pracoviská, každoročne vydávané rozhodnutie)
- 3 rozhodnutia boli vydané vo veci vyradenia prác z tretej kategórie z dôvodu ukončenia výrobných činností.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí:

RÚVZ na tomto úseku cielene sleduje používanie nebezpečných chemických faktorov na pracoviskách a expozíciu zamestnancov pri každom výkone ŠZD a taktiež pri uvádzaní priestorov do prevádzky. Posudzovanie chemických látok a chemických zmesí sa riadi nariadením Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS a NV SR č. 82/2015 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

Možno konštatovať, že používanie veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí sa v praxi u zamestnávateľov redukuje. Z posudzovaných a schválených prevádzkových poriadkov bolo **36** prevádzkových poriadkov, týkajúcich sa používania alebo expozícií chemickým faktorom pri práci. Konzultácie k problematike sú priebežne poskytované.

Pri uvádzaní priestorov do prevádzky pre zamestnávateľa, ktorého predmetom činnosti je navíjanie cievok, výroba transformátorov a vinutých dielov a zároveň schvaľovaní prevádzkového poriadku pre pracovné činnosti spojené s expozíciou chemickým faktorom, bolo podľa predložených kariet bezpečnostných údajov zistené, že jeden z používaných prípravkov je klasifikovaný a zaradený v súlade s nariadením 1272/2008/EC do triedy nebezpečenstva - toxicita pre špecifický cieľový orgán s výstražným upozornením H372. Vzhľadom k tomu bol počas štátneho zdravotného dozoru účastník konania upozornený na povinnosti zamestnávateľa vyplývajúce z príslušných ustanovení NV SR č. 82/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov. Zároveň bol účastník konania upozornený na povinnosť vylúčiť z používania pri pracovných činnostiach v prevádzke tento prípravok do doby získania dokladu o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami zamestnanca, ktorý bude zodpovedný za odborné vykonávanie činností. Následne prevádzkovateľ oznámil, že práce s prípravkom boli ukončené a zabezpečená bola výmena tohto prípravku za ekologický impregnant. Zároveň bola predložená karta bezpečnostných údajov, podľa ktorej v súlade s nariadením 1272/2008EC nie je ekologický impregnant zaradený medzi nebezpečné látky alebo zmesi.

Pri uvádzaní priestorov do prevádzky bolo zistené, že sú používané veľmi toxické a toxické látky a zmesi vo verejných lekárňach (reagenčný aparát), v biochemickom laboratóriu (diagnostiká) a v predajni hobbí (originálne balenia určené na predaj). Účastníci konania týchto prevádzok boli upozornení na povinnosť vyplývajúcu z § 6 ods. 2 písm. d) nariadenia vlády SR č. 82/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov – zabezpečiť, aby vedúci zamestnanec, ktorý je na pracovisku zodpovedný za odborné vykonávanie činností, alebo fyzická osoba – podnikateľ, alebo zamestnanec, ktorý vykonáva prácu samostatne bol odborne spôsobilý na prácu s veľmi

toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami v zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z.z.

Do 30.6.2016 nebol zatiaľ vykonaný štátny zdravotný dozor v poľnohospodárskom sektore zameraný na zaobchádzanie s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém:

V rámci tejto úlohy bolo posúdených **25 žiadostí** na manipuláciu s azbestom pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb – práce zabezpečovali oprávnené organizácie a bolo vydaných **25 súhlasných rozhodnutí**. Zároveň bolo schválených 25 prevádzkových poriadkov pre prácu s expozíciou pracovníkov prachu z azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest, podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z., ktoré tvorili súčasť žiadostí k návrhom na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest.

Jedna spoločnosť oprávnená na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb porušila povinnosti vyplývajúce z § 52 ods.1 písm. f) zákona č. 355/2007 Z.z., t.j. nedodržiavala pracovné a technologické postupy a schválený prevádzkový poriadok. Voči tejto spoločnosti bolo začaté správne konanie s následným uložením pokuty(výška sankcie 150.-€).

U jedného z prevádzkovateľov v elektrotechnickom priemysle bolo zrušené pracovisko pokovovacej linky, na ktorom boli o.i. zaradené práce do tretej kategórie, karcinogénne faktory.

Pri posudzovaní priestorov do prevádzky prevádzkovateľa výroby brašnárskych a sedlárskeho výrobkov a iných výrobkov z kože a podobných materiálov bol zároveň schválený prevádzkový poriadok pre pracovné činnosti spojené s expozíciou chemickým faktorom, pričom bolo podľa predložených kariet bezpečnostných údajov zistené, že jeden z používaných prípravkov s plánovaným použitím ako čistič je o.i. klasifikovaný symbolom nebezpečenstva H361d - Podozrenie z poškodzovania nenarodeného dieťaťa a ďalší z prípravkov s predpokladaným použitím ako tvrdidlo je o.i. klasifikovaný symbolom nebezpečenstva H351 – Podozrenie na vyvolanie rakoviny. Prevádzkovateľ bol upozornený na obmedzenie používania prípravkov na čo najnižšiu mieru, príp. nahradenie inými prípravkami.

Register zamestnávateľov, u ktorých sa používajú karcinogénne a mutagénne faktory je vedený. Tento bude doplnený o register zamestnávateľov, u ktorých sú používané reprotoxické látky z dostupných podkladov o hodnotení rizík pri práci s chemickými faktormi.

Úloha č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Intervencie zamerané na znižovanie zdravotných rizík pri práci boli zabezpečované prostredníctvom konzultácií priebežne. V prvom polroku 2016 boli použité dotazníky informovanosti zamestnancov a subjektívneho hodnotenia zamestnancov na zrakovú záťaž pri práci.

2.2.1 Zdravé pracoviská

V oblasti prevencie chronických ochorení boli realizované individuálne intervenčné aktivity::
- vyšetřovanie zamestnancov vykonávané s použitím nasledovných prístrojov:

- Reflotron Plus na biochemické vyšetřenie kapilárnej krvi;
- Omron – analyzátor stavby tela (meranie podielu tuku v tele (%), množstvo viscerálneho (vnútrobrušného tuku), meranie podielu kostrového svalstva (%), výpočet BMI a bazálneho metabolizmu);
- Tlakomerom OMRON- ic-10.

- nasledovných podnikoch, školách a iných organizáciách.

- nasledovných podnikoch, školách a iných organizáciách.

1. IKEA Industry, Závažná Poruba, Závod Jasná (vyšetřených 61 zamestnancov)

Vyšetrenia:

- analýza stavby tela
- meranie TK, OA, RA
- CHOL u 38 klientov a TG u 23 klientov

2. MŠ Nábřežie Dr. A. Stodolu, Lipt. Mikuláš (vyšetrených 14 zamestnancov)

Vyšetrenia

- meranie telesných parametrov: výška, váha, pás, boky, stanovenie indexov BMI a WHR
- meranie tlaku krvi a pulzu
- analýza stavby tela
- poskytnutie odborného poradenstva v oblasti znižovania nadváhy (výživa, pohyb)

3. MŠ Komenského ul. 13, Lipt. Mikuláš (vyšetrených 9 zamestnancov)

Vyšetrenia :

- analýza stavby tela
- meranie tlaku krvi a pulzu
- meranie glykémie
- poskytnutie odborného poradenstva v oblasti znižovania nadváhy (výživa, pohyb)

4. Detské jasle , Komenského ul. Lipt. Mikuláš (vyšetrených 9 zamestnancov)

Vyšetrenia :

- analýza stavby tela
- meranie tlaku krvi a pulzu
- meranie glykémie
- poskytnutie odborného poradenstva znižovania nadváhy (výživa, pohyb)

5. MŠ Závažná Poruba (vyšetrení 4 zamestnanci)

Vyšetrenia :

- analýza stavby tela
- meranie tlaku krvi a pulzu
- meranie glykémie
- poskytnutie odborného poradenstva znižovania nadváhy (výživa, pohyb)

6. ZŠ Závažná Poruba (vyšetrených 9 zamestnancov)

Vyšetrenia :

- analýza stavby tela
- meranie tlaku krvi a pulzu
- meranie glykémie
- poskytnutie odborného poradenstva znižovania nadváhy (výživa, pohyb)

7. Čsl. Brig. L. Mikuláš (vyšetrených 15 zamestnancov)

Vyšetrenia :

- meranie glykémie
- analýza stavby tela
- meranie tlaku krvi a pulzu
- výpočet rizika Diabetes mellitus II podľa Európskej kardiologickej spoločnosti 2013, s následným poradenstvom v oblasti výživy a pohybu.

8. ZŠ s MŠ Ľubel'a (vyšetrených 14 zamestnancov)

Vyšetrenia :

- meranie glykémie
- analýza stavby tela
- meranie tlaku krvi a pulzu
- výpočet rizika Diabetes mellitus II podľa Európskej kardiologickej spoločnosti 2013, s následným poradenstvom v oblasti výživy a pohybu.

9. ZŠ s MŠ Demänovská ul. 408/4A, Lipt. Mikuláš (vyšetrených 24 zamestnancov)

Vyšetrenia :

- meranie glykémie
- analýza stavby tela
- meranie tlaku krvi a pulzu
- výpočet rizika Diabetes mellitus II podľa Európskej kardiologickej spoločnosti 2013, s následným poradenstvom v oblasti výživy a pohybu.

10. MŠ 4 apríla, Lipt. Mikuláš (vyšetrených 14 zamestnancov)

Vyšetrenia :

- meranie glykémie,
- analýza stavby tela
- meranie tlaku krvi a pulzu
- výpočet rizika Diabetes mellitus II podľa Európskej kardiologickej spoločnosti 2013, s následným poradenstvom v oblasti výživy a pohybu.

11. ZŠ M.R. Martákovej, Lipt. Mikuláš (vyšetrených 14 zamestnancov)

Vyšetrenia :

- meranie glykémie, CHOL
- analýza stavby tela
- meranie tlaku krvi a pulzu
- výpočet rizika Diabetes mellitus II podľa Európskej kardiologickej spoločnosti 2013, s následným poradenstvom v oblasti výživy a pohybu.

Celkovo bolo vyšetrených **187** zamestnancov.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Aktuálne zapojenie bude riešené v Európskom týždni bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Úloha č. 2.4 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Na základe žiadostí v rámci uvedenia priestorov do prevádzky, príp. zriadenia chráneného pracoviska, alebo chránenej dielne už v posúdených priestoroch bolo vydaných **7 rozhodnutí a 5 stanovísk**. Počas štátneho zdravotného dozoru, ktorý bol vykonaný pri posudzovaní priestorov, chránených pracovísk/dielní do prevádzky, bolo kontrolované splnenie všeobecných požiadaviek na pracovisko v súlade s NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko so zohľadnením zdravotného postihnutia pracovníkov. Riziko expozícii zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia u pracovníkov so zdravotným postihnutím nebolo v posudzovaných prevádzkach zistené.

Kontrola pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v už posúdených prevádzkach bola vykonaná na **1 chránenom pracovisku**. Pri kontrole ďalšieho chráneného pracoviska boli zistené, že toto bolo v pôvodne posúdených priestoroch zrušené.

Na kontrolovanom pracovisku v už posúdenej prevádzke pracuje spolu 10 zamestnancov so zdravotným postihnutím. Druh zdravotného postihnutia - ochorenie podporno-pohybového aparátu, kardiovaskulárne ochorenie. Zároveň boli počas dozoru použité dotazníky informovanosti zamestnancov a subjektívneho hodnotenia zamestnancov na zrkovú záťaž pri práci.

Počas kontroly neboli zistené nedostatky a neboli uložené žiadne opatrenia.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný na základe metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách, bolo kontrolované aj plnenie povinností zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom.

Pracovníci chráneného pracoviska nie sú obmedzovaní v absolvovaní lekárskeho vyšetrení a prehliadok vo vzťahu k ich zdravotnému postihnutiu.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
LM	7	5	1	13	10	5 Z	žiadne	žiadne	

- **vykonávaná činnosť na pracovisku kontrolovaného chráneného pracoviska:**
prevádzkovanie strážnej služby – pult centrálnej ochrany
- **vykonávaná činnosť v novo posúdených chránených pracoviskách a dielňach:**
administratívne činnosti, stolárske práce, práca v profesiách skladník, asistent predaja, operátor-balič, predaj tovaru, strihanie psov a predaj chovateľských potrieb, dispečer, šitie podľa zákaziek
- **druh postihnutia:** telesné postihnutia

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	<p>BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV Efektívny ŠZD na úseku kozmetických výrobkov - v súvislosti s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2016 bolo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na základe ŠZD celkovo vykonaných: 91 kontrol, z toho: <ul style="list-style-type: none"> ▪ na základe hlásení zo systému RAPEX: 90 kontrol ▪ počet kontrol vykonaných na povinné označovanie výrobkov: 1 kontrola - počet skontrolovaných kozmetických výrobkov spolu: 2 výrobky - sankcie neboli uložené - podnety neboli evidované - počet druhov/ks výrobkov stiahnutých z obehu na základe opatrenia: 0 - odobraté boli 2 vzorky kozmetických výrobkov (v rámci cielených sledovaní v 1 predajni v zmysle usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2016), z toho: <ul style="list-style-type: none"> • 2 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých na stanovenie obsahu regulovaných látok (konzervačné látky), test stability a kontrolu označovania. <p>Vzorky vyhoveľi stanoveným ukazovateľom v chemických analýzach stanoveným ukazovateľom pre konzervačné látky, mikrobiologických analýzach (test stability) a v označovaní.</p>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30.marec 2016
3.2	<p>BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.</p>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2018
3.3	<p>PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.</p>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2018

3.4	PREHLAD 5-ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR A EÚ Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2017
3.5	MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2017
3.6	MONITORING PRÍJMU JÓDU Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach
	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach	marec 2017
3.7	MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH - v rámci monitoringu bude sledovaná spotreba vybraných prídavných látok (E 104 chinolínová žltá, E 951 aspartam, E 960 glykozidy steviolu) na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín u 20 respondentov. Tabuľky budú spracované programom EXCEL a výsledky v programe WORD a budú zaslané na ÚVZ SR v samostatnom vyhodnotení projektu v termíne do 30.11. 2016.	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30.apríl 2017
3.8	MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI Plán odberu vzoriek na rok 2016 – 24 vzoriek, odobratých bolo v I.polroku roku 2016 - 12 vzoriek z distribučnej siete, vzorky vyhoveli, monitorovacia úloha Kontrola pridanej jedlej soli do hotových pokrmov v ZSS, pekárskych výrobkov a chleba (odobratých v ZSS) - miesto odberu: ZSS verejné vyvarujúce (1 kompletný obed z menu), ZSS uzatvorené (závodné stravovanie – 1 kompletný obed z menu), ZSS nemocničná jedáleň pre zamestnancov – len diéta č.3, spolu boli odobraté 3 vzorky + odobraté 3 vzorky chleba a pečiva, po laboratórnom vyšetrení boli výsledky spracované do tabuliek EXCEL a zaslané do RÚVZ Trenčín, formou dotazníkov bolo oslovených 20	ÚVZ SR

respondentov, výsledky jedálneho lístka boli spracované programom Alimenta a vybrané výživové faktory boli zaznamenané v tabuľkách a zaslané na ich spracovanie do RÚVZ B.Bystrica	
RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. máj 2016

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

Uvedený program má 4 priority (a, b, c, d). V rámci jeho plnenia sme realizovali len aktivity priority b) – Podpora zdravšieho prostredia v školách, konkrétne:

- v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, mliečného programu a programu školské ovocie sme vykonali na vybraných mestských a vidieckych materských a základných školách dotazníkový prieskum o spotrebe ovocia a v týchto školách sme zabezpečili distribúciu edukačného materiálu (plagátu) o programe školské ovocie (tvorcom plagátu bolo oddelenie podpory zdravia). Celkovo boli do dotazníkového prieskumu zapojené nasledovné školy:

1. Materská škola, Komenského 13, Liptovský Mikuláš – 15 detí
2. Materská škola, Na Majeri 543/1, Liptovské Sliače – 14 detí
3. Základná škola s materskou školou, Partizánska Ľupča – 6 detí MŠ a 7 žiakov ZŠ
4. Materská škola, Kráľova Lehota - 10 detí
5. Základná škola s materskou školou, Liptovské Revúce – 10 detí MŠ a 11 žiakov ZŠ
6. Základná škola s materskou školou, Hradná, Liptovský Hrádok – 30 žiakov
7. Základná škola, Čs. brigády 4, Liptovský Mikuláš – 30 žiakov
8. Základná škola, Liptovské Sliače – 23 žiakov
9. Základná škola s materskou školou, Školská 290, Komjatná – 14 žiakov
10. Základná škola s materskou školou, Liptovská Kokava – 5 žiakov, spolu **175 respondentov**. Údaje z dotazníkového prieskumu boli spracované do zaslaných tabuliek v programe excel a v stanovenom termíne do 30.06.2016 boli odoslané gestorovi – Úradu verejného zdravotníctva SR.

- vykonávali sme štátny zdravotný dozor v školských jedálňach a výdajných školských jedálňach – celkom sme v 1. polroku vykonali 34 kontrol.

4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Uvedený projekt nebol v 1. polroku 2016 realizovaný (plánovaná realizácia je v 2. polroku 2016).

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci plnenia tohto projektu sme v 1. polroku roku 2016 realizovali dotazníkový prieskum o úrazovosti detí vo vekovej kategórii od 11 do 14 rokov (II. stupeň základnej školy). Celkovo bolo do projektu zapojených **70 žiakov**, zo základných škôl v Liptovských Revúcoch a Pribyline (vidiecke základné školy) a zo základnej školy Hradná v Liptovskom Hrádku (mestská základná škola). Získané údaje budú v termíne do 30.09.2016 spracované a zaslané gestorovi projektu - Úradu verejného zdravotného SR.

4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Na plnení tohto projektu sme sa v 1. polroku 2016 nepodieľali, nakoľko v roku 2016 prebieha záverečné spracovanie a ukončenie projektu, ktoré realizuje gestor – RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Okrem uvedených projektov sme sa zapojili do realizácie ďalšieho projektu:

1. Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Projekt bol riešený v rámci Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025, gestorom je Ministerstvo zdravotníctva SR. V rámci plnenia tohto projektu sme v 1. polroku 2016 vykonávali spracovanie údajov, získaných z dotazníkového prieskumu a z meraní detí, do programu excel a ako aj do databázy Open Clinica. Celkovo sme spracovali údaje od žiakov z 2 mestských a 2 vidieckych základných škôl, konkrétne:

35 žiakov zo Základnej školy Janka Kráľa, Žiarska 679/13, Liptovský Mikuláš

23 žiakov zo Základnej školy s materskou školou, Okoličianska 404, Liptovský Mikuláš

18 žiakov zo Základnej školy s materskou školou, Ľubeľa 161 a

21 žiakov zo Základnej školy Jozefa Hanulu, Školská ulica 927/2, Liptovské Sliache, spolu **97 žiakov.**

Spracované údaje boli odoslané gestorovi projektu.

5 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1.NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

V prvom polroku 2016 boli realizované nasledovné úlohy:

- monitorovanie situácie v oblasti imunizácie
- monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
- zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
- surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)
- aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
- zabezpečenie očkovačieho kalendára na rok 2016, plán očkovačích výkonov pre spádovú oblasť RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši na podklade očkovačieho kalendára platného od 1.1. 2016, vypracovaného ÚVZ SR v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovačích látok, určených na povinné očkovanie detí
- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Lekári prvého kontaktu sú opakovane informovaní o nevyhnutnosti zabezpečiť laboratórnu diagnostiku u pacientov, u ktorých bolo podozrenie na ochorenie, ktoré podlieha povinnému očkovaniu. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoloňovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Manažment očkovania:

V rámci plnenia hlavných cieľov bola realizovaná metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom a zdravotným sestram. Pre manažment očkovania je potrebné urýchliť

prijatie odborného usmernenia na vykonávanie a kontrolu očkovania, ktoré chýba už niekoľko rokov. V prvom polroku 2016 sa stále nepodarilo realizovať imunologické prehľady.

Kontrola očkovania:

Vlastná administratívna kontrola očkovania v regióne bude vykonaná v mesiacoch september a október 2016 na 28 ambulanciách pre deti a dospelých.

Kontrola zaočkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám u klientov zariadení sociálnych služieb bude v uvedených termínoch vykonaná v jednotlivých DD a DSS.

Ďalej bolo vykonávané:

-informácia o realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2016 - informácia v lokálnych periodikách, nástenka a tiež informácia www na stránke RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši

- realizácia Európskeho imunizačného týždňa

- beseda a prednášky pre študentov jednej strednej školy

V súvislosti s opakovanými hláseniami lekárov pre deti a dospelých, bolo 14-tim rodičom odmietajúcim povinné očkovanie u detí doporučene zasielané písomné poučenie s cieľom informovať ich o význame a výhodách očkovania spolu s pozvánkou na konzultáciu do poradne očkovania. Rodičia sú však pod silným vplyvom antivakcinačných skupín a ich postoj je odbornými argumentmi nezmeniteľný. Problematika si nevyhnutne vyžaduje legislatívne zmeny.

Písomne sme pozývali do poradne očkovania 14-tich rodičov odmietajúcich očkovanie. Záujem je malý a takmer polovica pozvaných na naše pozvánky nereagovala, do poradne sa dostavili 5-ti odmietajúci.

V rámci edukácie mladých ľudí v problematike očkovania ešte pred tým, ako sa stanú rodičmi sme realizovali projekt Očkovanie hrou.

Projekt „ Očkovanie hrou „ sme realizovali na jednej strednej škole v L.Mikuláši celkom 52 študentov pracovalo interaktívne v 4-roch skupinkách a vyplnili nám potrebné dotazníky a to ako na začiatku realizácie akcie, tak aj na jej konci. Tieto boli v termíne zaslané gestorovi projektu na RÚVZ Komárno.

Očkujúci lekári zasielajú na oddelenie epidemiológie mesačne hlásenia o očkovacích výkonoch v ich spádovej oblasti. Na základe týchto hlásení sa mesačne vykonáva register výkonov na jednotlivých ambulanciách a v okresoch.

V pravidelných štvrtročných intervaloch zasielame počty detí, ktorých rodičia odmietajú očkovanie na UVZ SR.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

V prvom polroku 2016 bola systematicky vykonávaná mesačná analýza prenosných ochorení za región a zasielaná elektronicky všetkým štátnym a hlásiacim neštátnym zdravotníckym zariadeniam.

Dôraz je kladený na surveillance v prípade výskytu ochorení zaradených do imunizačného programu. V týchto prípadoch je zabezpečená laboratórna verifikácia diagnózy.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke počas chrípkovej sezóny.

Od pacientov s príznakmi virózy boli vykonané celkom 3 odbery na laboratórne vyšetrenie. Vírus chrípky nebol potvrdený. Lekári lôžkových oddelení boli opakovane upozornení na povinnosť hlásenia ochorení a úmrtí na SARI. K 30.6.2016 nám nebol zhlásený prípad SARI.

V súvislosti so skvalitnením individuálnej prevencie obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení zverejňujeme mesačné analýzy hlásených infekčných ochorení na webovej stránke RÚVZ a na stránke zverejňujeme aj informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach. V informačnom systéme prenosných ochorení bolo spracovaných 1325 prípadov, čo je v priemere 210 prenosných ochorení hlásených za mesiac. Epidemiologické šetrenie spojené s protiepidemickými opatreniami a edukáciou obyvateľstva bolo realizované v 467-ich ohniskách.

Nedostatky v laboratórnej spolupráci a v hlásení prenosných ochorení boli riešené priebežne.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Program EPIS je plne v prevádzke a využíva sa aj pre manažment epidémií. Lekári prvého kontaktu majú možnosť priamo z ambulancie vstupovať do užívateľského portálu, zatiaľ túto možnosť využívajú len dve lekárky aj napriek opakovanej propagácii programu v teréne. V programe EPIS je plne využívaný systém rýchleho varovania.

Na spracovanie analýz je využívaný aj export dát. Každý štvrťrok sa realizujú opravy a doplnenie databáz.

Mesačne sú realizované analýzy hlásených ochorení a výstupy z portálu sú zverejňované na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši. V systéme sú pravidelne hlásené laboratórne potvrdené prípady z NRC až na NRC PCH a PVN.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V roku 2016 sme realizovali tieto opatrenia na prevenciu nozokomiálnych nákaz:

-v zmysle zvyšovania bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach bolo realizovaných 16 kontrol hygienicko-epidemiologického režimu na oddeleniach LNŠP a 2 kontroly v súkromnom zdravotníckom zariadení

- odobratých 316 sterov zo sterilného materiálu, 342 sterov z prostredia

- overená funkčnosť 4-roch sterilizačných prístrojov

- na základe výsledkov kontrol a analýz hlásených NN boli realizované hodnotenia a navrhnuté opatrenia pre jednotlivé oddelenia LNŠP 3x

-k 30.6.2016 bolo hlásených 12 ochorení nozokomiálneho charakteru z :

JZS Očnej (3), chirurgické odd. (3), detské odd. (1), OAIM (3) , ODCH (1), JIS interna (1x).

- na základe spolupráce s mikrobiologickým odd. LNŠP je zabezpečené pravidelné monitorovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB, výskyt multirezistentných kmeňov na jednotlivých oddeleniach nemocníc v regióne, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a následná aplikácia správnych režimových opatrení.

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz:

V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz sme v máji 2016 realizovali regionálnu kampaň „Zvýšenie hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníckych zariadeniach“. V rámci tejto kampane bola prezentovaná prednáška pre zdravotníckych pracovníkov a zároveň boli realizované ukážky a praktický nácvik správnej hygienickej dezinfekcie rúk využitím UV lampy 30-tim zdravotníkom v odborných a detských ambulanciách v okrese a tiež na LDCH L.Štiavnička, kde boli personálu prednesené aj dve edukačné prednášky o dôležitosti umývania a dezinfekcie rúk v zdrav. zariadeniach.

V prvom polroku sme nemali hlásený výskyt multirezistentných KPC Klebsiel, ani osôb, ktoré by s nimi prišli do kontaktu v rámci hospitalizácie mimo nášho okresu.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

V prvom polroku 2016 boli riešené 4 alimentárne epidémie, z nich jedna salmonelová a 3 vírusového pôvodu.

V tomto roku pokračovalo monitorovanie a hlásenie ťažkých akútnych respiračných infekcií (SARI) na lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení.

V súvislosti s výskytom vírusu Zika sme upozornili vydaním upozornenia s edukačným materiálom upozorňujúcich lekárov prvého kontaktu na klinický priebeh tohto ochorenia (celkom 70 distribúcií edukačného materiálu).

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V prvom polroku 2016 sa priebežne plnili úlohy surveillance poliomyelitídy-monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickéj meningitídy a suspektnej ACHP. V prvom polroku 2016 sme zaznamenali jedno podozrenie na akútnu chabú parézu – 18 mesačné dieťa, ktorého rodičia odmietajú dať začkovať bolo hospitalizované s potvrdenou Bellovou obrnou. Materiál na virologické vyšetrenie (stolica, sérum) bol zabezpečený k vyšetreniu, výsledky ešte nie sú k dispozícii .

Pokračovali sme v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

K 30.6.2016 boli vykonané 3 odbery odpadových vôd na virologické vyšetrenie- zistenie prítomnosti poliovírusov resp. iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí. Výsledky virologických vyšetrení boli negatívne.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

V prvom polroku 2016 bolo anonymne vyšetrených 9 osôb. Odpovedali sme na telefonické a mailové dotazy v počte 25x.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Očkovanie tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. Nárast antivakcinačných aktivít je výrazný hlavne od konca roku 2012. Stúpajúci trend pokračuje aj v tomto roku. K polroku 2016 sme zaznamenali 14 nových odmietáčov očkovania. Mnohí rodičia akceptujú len antivakcinačné informácie z internetu, z bulvárnych médií a podceňujú odborné informácie. Diskusia s týmito rodičmi je veľmi náročná a ich presvedčenie o neúčinnosti a škodlivosti očkovania také silné, že neprijímajú žiadne odborné argumenty.

Aj napriek opakovanému zverejneniu informácie o zriadení poradne očkovania na RÚVZ nebol výrazný záujem zo strany rodičov o odborné poradenstvo. V prvom polroku 2016

navštívili poradňu očkovania len 5-ti rodičia. Problematika odmietania povinného očkovania si vyžaduje legislatívne zmeny a jednotný postup všetkých RÚVZ v SR. V rámci sústavného vzdelávania v problematike vakcinácie a prístupu k rodičom odmietajúcim očkovanie sa pracovníci odd. epidemiológie zúčastnili TK „Škola očkovania“.

Každý štvrtrok je na ÚVZ SR zasielaný aktualizovaný počet rodičov odmietajúcich povinné očkovanie. V prvom polroku 2016 bolo hlásených 14 prípadov. Každý rok počet stúpa a pribúdajú hlavne kompletne odmietnutia všetkých očkovaní.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľom úlohy je identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cieleňá intervencia.

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrešujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení.

Postoje sme zisťovali v rámci projektu „Očkovanie hrou“, ktorý sme realizovali na jednej strednej škole, ktorá nám ako jediná zareagovala na ponuku realizácie takéhoto projektu na stredných školách. Získali sme celkom 52 dotazníkov, ktoré boli spracované a odoslané gestorovi na RÚVZ Komárno.

6 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 „Národný program podpory zdravia“

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

Počty zdravotno - výchovných aktivít v nasledovných prioritných oblastiach NPPZ:

Výživa a stravovacie zvyklosti: 104 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 81 besied, 26 aktivít zabezpečujúcich priebeh akcie so spolupracujúcimi organizáciami (ponuka besied, vybavenie žiadostí s termínom a témou besedy - telefonicky alebo e-mailom), počet edukovaných 1228 osôb.

Fyzická inaktivita: 16 zdravotno-výchovných aktivít (9 besied, 5 spoluprác a 2 iné aktivity - demonštrácia cvičení, hodnotenie držania tela, distribúcia letákov), počet edukovaných 156 osôb.

Tabak: 71 zdravotno-výchovných aktivít (45 besied, 17 spoluprác a 7 iných aktivít (5 meraní CO Hb smokerlyzerom a dvakrát použitie DVD), počet edukovaných jedincov 670 osôb.

Alkohol: 25 zdravotno-výchovných aktivít (19 besied, 4 spolupráce a 2 iné (simulátor opitosti), počet edukovaných jedincov 224 osôb.

Stomatohygiena: 6 aktivít, počet edukovaných jedincov 89 osôb.

Životný štýl: 14 aktivít (8 besied a 6 spoluprác), počet edukovaných 268 osôb.

Iné nezaradené vyššie: 45 aktivít, počet edukovaných 537 osôb.

Celkový počet aktivít: 267.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia:

Nádorové ochorenia:

Edukačná činnosť v zariadeniach:

- ZŠ Nábřežie Dr. A Stodolu, Lipt. Mikuláš, odprednášané témy: Výživa v prevencii nádorových, a Colorektálny karcinóm – význam výživy v prevencii;
- Súkromné biligválne gymnázium, Bystrická cesta, Ružomberok, odprednášaná téma: Výživa v prevencii nádorových ochorení;
- Klub seniorov, Lipt. Mikuláš, odprednášaná téma: Spôsob života v prevencii nádorových ochorení;
- SOŠ drevárska, Lipt. Hrádok, odprednášaná téma: Výživa v prevencii nádorových ochorení;
- SOŠ lesnícka Lipt. Hrádok, odprednášaná téma: Výživa v prevencii nádorových ochorení.

Kardiovaskulárne ochorenia: (ďalej len „KVO)

Edukačná činnosť v zariadeniach:

- SOŠ drevárska, Lipt. Hrádok;
- ZŠ Okoličné Lipt. Mikuláš;
- SOŠ lesnícka Lipt. Hrádok.

V uvedených zariadeniach bola odprednášaná téma: Výživa v prevencii srdcovo-cievnych ochorení.

Diabetes mellitus:

V rámci preventívnych opatrení bol realizovaný skrining zvýšených hodnôt glykémie a výpočet rizika Diabetes mellitus II podľa Európskej kardiologickej spoločnosti 2013, s následným poradenstvom v oblasti výživy a pohybu u 65 obyvateľov regiónu Liptova.

Do procesu podpory zdravia boli zainteresované

- Orgány štátnej správy a samosprávy:

Školské zariadenia (ZŠ, MŠ): MŠ Nábřežie Dr. A Stodolu, Lipt. Mikuláš, MŠ Závažná Poruba, MŠ Nábřežie 4. Apríla, L. Mikuláš, ZŠ Čsl. brigády L. Mikuláš, ZŠ Klačno Ružomberok, ZŠ Zarevúca 18, Ružomberok, ZŠ Okoličné L. Mikuláš, ZŠ M. R. Martákovej, Nábřežie 4. apríla L. Mikuláš, DJ Komenského 21, Lipt. Mikuláš, ZŠ s MŠ Ľubeľa, ZŠ s MŠ Demänovská cesta 408/A, L. Mikuláš, ZŠ s MŠ J. D. Matejovie L. Hrádok,

Stredné školy:

Súkromné biligválne gymnázium, Bystrická cesta, Ružomberok, SOŠ Stavebná, Školská 8, L. Mikuláš, SOŠ Drevárska L. Hrádok, SOŠ lesnícka L. Hrádok.

- Zdravotnícke organizácie :

Všeobecná zdravotná poisťovňa, pobočka Banská Bystrica

- Iné organizácie :

MsÚ Lipt. Mikuláš – činnosť v „Komisii na prevenciu kriminality mesta Liptovský Mikuláš“
Centrum sociálnych služieb EDEN, Sady M.R. Štefánika 66/3, L. Hrádok

9.1. Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

V rámci dotazníkového prieskumu „Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľstva SR v roku 2016“ bolo v okresoch Liptovský Mikuláš a Ružomberok vyplnených 104 dotazníkov.

9.2 „Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 - 2025

1. Intervenčné aktivity:

- meranie telesných parametrov: výška, váha, pás, boky, stanovenie indexov BMI, WHR
- meranie tlaku krvi, pulzu
- analýza stavby tela prístrojom OMRON: stanovenie hodnôt viscerálneho tuku, percenta kostrových svalov, percenta tukov v tele a bazálny metabolizmus

- poskytnutie odborného poradenstva v oblasti znižovania nadváhy (výživa, pohyb)

Celkový počet vyšetrených : 165 klientov

Uvedených intervenčných aktivít sa zúčastnili zamestnanci v nasledovných zariadeniach:

- MŠ Nábřežie Dr. A. Stodolu, Lipt. Mikuláš
- MŠ Komenského Lipt. Mikuláš
- MŠ 4 apríla, L. Mikuláš
- DJ Komenského ul. Lipt. Mikuláš
- MŠ Závažná Poruba
- ZŠ Milan Rúfusa, Závažná Poruba
- ZŠ Čsl. brig. ,Lipt. Mikuláš
- ZŠ s MŠ Ľubeľa
- ZŠ s MŠ Demänovská ul. 408/4A , Lipt.Mikuláš
- RÚVZ so sídlom v Lipt. Mikuláši .

9.3 Podpora zdravia znevýhodnených komunit - rok 2016

V tomto období pracovníci RÚVZ so sídlom V Liptovskom Mikuláši projekt nerealizovali. Projekt realizovali len vybrané RÚVZ v SR.

9.4. „Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike (NAPPA)“

Zvyšovanie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu bolo realizované formou zdravotno-výchovných aktivít v počte:

25 zdravotno-výchovných aktivít (19 besied, 4 spolupráce a použitie simulátora opitosti), nasledovných zariadeniach:

- ZŠ Klačno Ružomberok
- ZŠ s MŠ Demänovská ul. 408/4A , Lipt.Mikuláš
- ZŠ s MŠ Ľubeľa

Témy : Abúzus alkoholu a jeho vplyv na ľudský organizmus a Dôsledky chronického užívania alkoholu, cieľová skupina: žiaci a pedagógovia.

Celkový počet edukovaných 224 osôb.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu aktívneho starnutia

Zlepšenie životného štýlu a zdravotného uvedomenia starších ľudí bolo vykonané formou nasledovných aktivít v cieľovej skupine seniorov:

- Klub dôchodcov Palúdzka
- Klub seniorov, Lipt. Mikuláš
- Klub dôchodcov Závažná Poruba

Odprednášané témy: Spôsob života v prevencii nádorových ochorení, Kolorektálny karcinóm, Výživa v prevencii nádorových ochorení, Nádorové ochorenie (incidencia, prevalencia), Vplyv spôsobu života na funkcie mozgu, Tréning pamäti a Alzheimerova choroba a Spôsob života v prevencii nádorových ochorení.

- Centrum sociálnych služieb EDEN Sady M.R.Štefánika 66/3 (invalid. dôchodcovia od 30 do 60 r.) prednášky na tému : Fajčenie a jeho dopad na ľudský organizmu , Závislosť na nikotíne a použitie videozáznamu „ No smoking „ „The oral cancers „ počet zúčastnených 20 osôb.

9.6.1.,Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Na zlepšení ústneho zdravia detskej populácie sa pracovníci oddelenia podpory zdravia podieľali realizáciou 6 zdravotno-edukačných aktivít (prednášky, prehrávanie DVD, demonštrácia techniky čistenia chrupu).

Edukovaných bolo 178 zúčastnených (166 - skupina deti a rodičia, 12 pedagogických pracovníkov) v nižšie uvedených materských a základných školách v okrese Liptovský Mikuláš:

ZŠ Nábrežie Dr. A. Stodolu Liptovský Mikuláš

ZŠ Milana Rúfusa, Závažná Poruba.

Odprednášané témy:

„Dodržiavanie hygieny dutiny ústnej“

„Metóda čistenia zubov ako prevencia proti zubnému kazu“

„Výživa v prevencii zubného kazu“.

9.7 „CINDI program SR“

Realizované intervencie: individuálne aj skupinové v oblasti prevencie chronických ochorení.

1. Individuálne aktivity:

Celkovo bolo poskytnuté v Poradni zdravia poradenstvo počtu klientov: 524 klientom.

V **Základnej** poradni zdravia bolo prvovýšetrených 224 klientov (51 mužov a 173 žien), opakovane vyšetrených klientov bolo 22 (2 muži a 20 žien).

Analyzátorom stavby tela bolo vyšetrených 111 klientov.

Vyšetrované parametre: biochemické hodnoty v krvi (cholesterol, triacylglyceroly, glukóza a HDL) meranie tlaku krvi, pulzu, anamnéza a antropometria. V rámci výjazdov do terénu boli vyšetrovaní aj zamestnanci nasledovných organizácií:

- MŠ Nábrežie Dr. A. Stodolu, Lipt. Mikuláš (14 zamestnancov),
- MŠ Komenského ul. 13, L. Mikuláš (9),
- DJ Komenského ul. L. Mikuláš (9),
- MŠ Závažná Poruba (4),
- ZŠ Závažná Poruba (9),
- ZŠ Čsl. brig. Lipt. Mikuláš (15),
- ZŠ s MŠ Ľubeľa (14),
- ZŠ s MŠ Demänovská ul. 408/4A, Lipt. Mikuláš (24),
- IKEA Industry, Závažná Poruba, Závod Jasná (61),
- MŠ 4 apríla, L. Mikuláš (14),
- ZŠ M.R. Martákovej, L. Mikuláš (14).

V rámci skríningu hyperglykémie a Výpočtu rizika Diabetes mellitus II podľa Európskej kardiologickej spoločnosti 2013 - bolo vyšetrených 65 klientov .

Špecializované poradne

Poradenstvo v oblasti zmeny spôsobu života bolo poskytované klientom v základnej Poradni zdravia a v **špecializovaných** poradniach.

Špecializované poradenstvo bolo poskytnuté celkovo 310 klientom.

Poradňa **zdravej výživy** – navštívilo ju 87 klientov , z toho prvovýšetrených bolo 71 (5 mužov a 66 žien), opakovane vyšetrených bolo spolu 16 (1muž a 15 žien) v zariadeniach:

MŠ Nábrežie Dr. A. Stodolu, L. Mikuláš, MŠ Komenského L. Mikuláš, DJ Komenského ul, L. Mikuláš, MŠ Z Poruba, ZŠ Z. Poruba, študenti KU, ZŠ M.R. Martákovej, LMikuláš.

Poradňa optimalizácie **pohybovej aktivity**: 29 klientov v zariadeniach:

Poradňa **odvykania od fajčenia**: 93 klientov v zariadeniach
Aktivity: Meranie prístrojom Smokerlyzer, odborné poradenstvo
Zariadenia: SOŠ Stavebná , Školská 8, L. Mikuláš – 80 klientov (študentov)
ZŠ s MŠ Demänovská ulica L.Mikuláš - 13 klientov (žiaci)
Poradňa **nefarmakologického ovplyvňovania tlaku krvi**: 86 klientov.
Počet klientov v špecializovaných poradniach **celkovo**: 300 klientov.
Výpočet rizika Diabetes mellitus II podľa Európskej kardiologickej spoločnosti 2013
V rámci preventívnych opatrení bol realizovaný skrining zvýšených hodnôt glykémie s následným poradenstvom v oblasti u 65 obyvateľov regiónu Liptova
Počty – 65 klientov poradne zdravia - 61 žien, 4 muži
Merané hodnoty: BMI, obvod pása ,tlak krvi, glykémia.
Anamnéza : výskytu DM2 a hypertenzie v príbuzenstve
Poradenstvo v oblasti výživy a pohybovej aktivity.

Mediálne vstupy propagujúce zdravotno-výchovné aktivity:

4.2. Svetový deň proti rakovine

V rámci Svetového dňa bol umiestnený na centrálnej nástenke RÚVZ osvetový materiál s tematikou :“Kolorektálny karcinóm – prevalencia, rizikové faktory spôsobu života so zameraním na výživu“.

Na web stránky a nástenke RÚVZ boli umiestnené informácie k problematike kolorektálneho karcinómu.

7. apríl svetový deň zdravia

V rámci Svetového dňa bol umiestnený na centrálnej nástenke RÚVZ osvetový materiál s tematikou „Diabetes mellitus –význam pohybovej aktivity v prevencii a liečbe“

Propagačný materiál

Spracovanie a zhotovenie zdravotno- výchovných letáčikov na témy:

- „Kolorektálny karcinóm“,
- „Cukrovka - vhodné potraviny“
- Projekt "Školské ovocie".

9.8 Akčný plán realizácie národnej protidrogovej stratégie na obdobie rokov 2013 -2016

V edukačnej oblasti zameranej na prevenciu užívania tabakových výrobkov na základných a stredných školách a zvýšenie zdravotnej uvedomenosti v oblasti vplyvu fajčenia na zdravotný stav, vznik závislosti a často krát na zanechanie závislosti, ďalej na finančné dôsledky fajčenia u študentov stredných škôl – boli realizované aktivity:

v celkovom počte **71** zdravotno-výchovných aktivít (45 besied, 17 spoluprác, 7 iných aktivít (5 meraní CO Hb smokerlyzerom a použitie DVD),

Zoznam zariadení, v ktorých boli aktivity vykonané:

Edukačná činnosť: 45 besied v nasledovných zariadeniach

- ZŠ Nábřežie Dr. A. Stodolu, Liptovský Mikuláš,
- Katolícka univerzita,
- ZŠ s MŠ Demänovská ul. 408/4A , Lipt.Mikuláš
- ZŠ s MŠ J. D. Matejovie, Lipt. Hrádok
- ZŠ s MŠ Lubeľa
- ZŠ Milana Rúfusa, Závažná Poruba
- SOŠ drevárska, Lipt. Hrádok

- Centrum sociálnych služieb EDEN Sady M. R. Štefánika
- SOS stavebná, Lipt. Mikuláš,

Odprednášané boli nasledovné témy: Vplyv cigaretového dymu, Závislosť na nikotíne, Pasívne fajčenie, Fajčenie a jeho dopad na ľudský organizmus, Nebezpečné chemické látky v cigaretovom dyme a Zákon 377/2007 o ochrane nefajčiarov. Použité boli aj videozáznamy : „ No smoking „ „The oral cancers.

Merania CO vo vydychovanom vzduchu bolo vykonané u 95 žiakov základných a študentov stredných škôl.

Celkový počet edukovaných 670 osôb.

Programy a projekty, ktoré nie sú súčasťou dokumentu „Programy a projekty“ vyhláseného HH SR

1. Projekt „Školské ovocie“

Aktivity v rámci projektu:

- pedagógovia aj rodičia detí školského zariadenia boli oboznámené s projektom
- bola realizovaná nasledovná edukačná činnosť v zariadeniach :
- ZŠ Milana Rúfusa,
- Závažná Poruba ,
 - ZŠ Nábřežie Dr. A Stodolu L. Mikuláš
 - ZŠ s MŠ Demänovská cesta 408/A, LM prevádzka - P.J.Kerna Demänová (2)

Prednášková činnosť bola realizovaná pre žiakov aj pedagógov - na témy : Výživa v prevencii zubného kazu, Správne stravovacie zvyklosti v školskom veku, Pyramída zdravej výživy

V rámci projektu „školské ovocie“ - poskytnutie letáku a propagačných materiálov pre rodičov detí.

2. Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou“

4.2. Svetový deň proti rakovine

Pri príležitosti Svetového dňa proti rakovine, pracovníčky oddelenia podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši vykonali edukačné zdravotno-výchovné aktivity:

Odprednášané témy:

Nádorové ochorenia – prevalencia, incidencia;

Prevenia nádorových ochorení so zameraním na výživu;

Kolorektálny karcinóm;

Rizikové faktory spôsobu života: nedostatok pohybu, fajčenie, alkohol, obezita - v prevencii nádorových ochorení;

Fajčenie a jeho vplyv na ľudský organizmus – karcinogenéza.

V nasledovných zariadeniach:

- Súkromné bilingválne gymnázium, Bystrická cesta 174/5, Ružomberok, počet zúčastnených študentov 32 a 1 pedagogický pracovník;
- Katolícka univerzita, Ružomberok, počet zúčastnených študentov 3;
- Základná škola Nábřežie Dr. A. Stodolu 1863, Lipt. Mikuláš, počet zúčastnených žiakov 57 (vek do 16 r.) a 3 pedagogickí pracovníci;
- Klub dôchodcov Palúdzka, Liptovský Mikuláš, počet zúčastnených 27 osôb;
- Klub seniorov II, Liptovský Mikuláš;
- Klub dôchodcov Závažná Poruba.

Ďalšie aktivity:

Pred vstupnými priestormi OPZ a RÚVZ boli k dispozícii pre záujemcov letáky „Prevencia kolorektálneho karcinómu“.

Na web stránky a nástenke RÚVZ boli umiestené informácie k problematike kolorektálneho karcinómu.

"Týždeň mozgu"14.-18.3.2016

Edukačná činnosť - odprednášané témy:

"Vplyv spôsobu života na funkcie mozgu", "Tréning pamäti", "Alzheimerova choroba- prevalencia, príznaky."

Zariadenia :

- Klub dôchodcov Palúdzka Liptovský Mikuláš
- Katolícka univerzita študenti 3.ročníka a 2. ročníka - praktická výučba.

Použitie DVD filmu pre cieľovú skupinu seniorov aj mládeže.

Svetový deň zdravia 7. apríl 2016, zameraný na Diabetes mellitus

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia zameraného na „Diabetes mellitus“ pracovníčky oddelenia podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši vykonali zdravotno-výchovné aktivity:

- **vyšetrenia glykémie** v Poradni zdravia a u zamestnancov základnej školy čsl. brigády Liptovský Mikuláš.

Vyšetrovaní boli, z hľadiska skríningu diabetu, občania neliečení na cukrovku.

Vyšetrovania boli spojené s meraním tlaku krvi a meraním vnútrobrušného tuku .

- **poskytovanie poradenstva** v oblasti zmeny výživových a pohybových zvyklostí.

Celkový počet vyšetrených : 14 občanov mesta Liptovský Mikuláš.

Akcia bola medializovaná v regionálnych novinách „My Liptov“.

10.máj Svetový deň Pohybom k zdraviu

Aktivity :

- Zhotovanie nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ, téma : Pohyb v prevencii a liečbe nádorových ochorení

- Edukačná aktivita v zariadení : ZŠ Demänovská cesta, L. Mikuláš, témy : „Vplyv pohybu na telesný rozvoj u detí, Psychologické účinky pohybu, Držanie tela - vplyv pohybu“

31.máj Svet deň bez tabaku

Aktivity (7) v zariadení : ZŠ J.D. Matejovie L.Hrádok

V rámci zvyšovania zdravotného uvedomenie boli odprednášané témy : Vplyv cigaretového dymu Závislosť na nikotíne“

Do regionálnych novín „My Liptov“ bol odoslaný článok k predmetnej téme.

26.6. Svetový deň boja proti drogám

V rámci svetového dňa sa uskutočnili aktivity na SOŠ Stavebnej v , LMikuláši v rámci našej účasti na realizácii Projektu „ Škola bez drog, tabaku, alkoholu“ . Bol to pre študentov deň preventívnych aktivít (45 študentov zúčastnených) , odprednášané témy: Vplyv fajčenia na ľudský organizmus, „Nebezpečné chemické látky v cigaretovom dyme“,“ Zákon 377/2007“, použitie video (2x) mp4 na tému „No smoking,, „The oral cancers,,. Ďalšie aktivity :

- 1 kvíz pre všetky triedy SOŠ. Zúčastnených 200 žiakov školy.
- yšetrenie smokerlyzerom pre 50 študentov
- fajčiarom daný leták ÚVZSR „ Chceš prestať fajčiť“.

3. „Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh starostlivosti o deti a dospelých“

Zdravotno - výchovná činnosť bola realizovaná v jednotlivých tematických oblastiach nasledovne:

- **Zdravý životný štýl:** 14 aktivít (8 besied, 6 spoluprác), počet edukovaných: 268 jedincov zo skupiny deti a mládež

Zariadenia:

- ZŠ Zarevúca 8, Ružomberok,
- ZŠ Nábřežie Dr. A. Stodolu, Liptovský Mikuláš
- ZŠ Milana Rúfusa,
- Závažná Poruba

Odprednášané témy:

„Zdravý životný štýl (význam spánku, poškodenia chrbtice nesprávnym nosením školskej tašky)

„Ozdravenie spôsobu života – (pitný režim, správne sedenie školáka) .

- **Podpora pohybových aktivít:** 16 zdravotno-výchovných aktivít (9 besied, 5 spoluprác a 2 iné aktivity - demonštrácia cvičení, hodnotenie držania tela, distribúcia letákov). v zariadeniach:

- ZŠ Demänovská cesta, L.Mikuláš ,
- ZŠ s MŠ Ľubela
- ZŠ Nábřežie Dr. A Stodolu L. Mikuláš
- ZŠ Milana Rúfusa, Závažná Poruba

Odprednášané Témy: „Vplyv pohybu na telesný rozvoj u detí, Psychologické účinky pohybu, Držanie tela - vplyv pohybu“ „Motivácia k pohybovej aktivite“ „Zdravý životný štýl – význam pohybu v prevencii obezity“, „Spôsob života – význam pohybu“

Iné zdravotno-výchovných aktivity:

Posudzovanie držania tela , demonštrácia nápravných cvičení.

Celkový počet edukovaných :156

Oblasť : „Zdravá výživa“

Spolu 99 aktivít - 79 prednášok ,13 spolupr,7 iné distribúcia zdravotný- výchovných materiálov

Aktivity boli realizované v zariadeniach :

- ZŠ Nábřežie Dr. A. Stodolu, Liptovský Mikuláš
- ZŠ Milana Rúfusa, Závažná Poruba
- Katolícka univerzita Ružomberok
- ZŠ s MŠ Ľubela,
- ZŠ s MŠ Demänovská ulica, L.Mikuláš
- ZŠ s MŠ Demänovská cesta 408/A, L.Mikuláš
- ZŠ Zarevúca 18, Ružomberok
- ZŠ Nábřežie Dr. A Stodolu L. Mikuláš
- ZŠ Okoličné L. Mikuláš
- SOŠ Lesnícka L.Hrádok

Prednášky na témy: „Výživa v prevencii nádorových ochorení - (kolorektálny karcinóm), a Zásady správnej výživy“,

Projekt „Školské ovocie“, Výživa v prevencii zubného kazu, Správne stravovacie zvyklosti v školskom veku, Pyramída zdravej výživy,

„Ovocie a zelenina ako štít pred voľnými radikálmi“, Poruchy výživy (anorexia, bulímia, bigorexia.)“, „Zdravý životný štýl (stravovanie a pitný režim)“

„Nedostatky v stravovacích zvyklostiach“, Výživa v prevencii srdcovo-cievnych ochorení, Výživa v prevencii nádorových ochorení „Nedostatky v stravovaní školáka „

„Výživa pre podporu telesného a duševného zdravia, „Výživa v prevencii nádorových ochorení“,

„Význam správneho stravovania školáka pre jeho telesný rast a vývoj,„

Iné témy:

Edukačná činnosť v zariadeniach:

- ZŠ Nábrežie Dr. A. Stodolu, Liptovský Mikuláš, prednášky na témy: *Svrab – šírenie a prevencia*), *Vši - šírenie a prevencia*, počet edukovaných 57 žiakov, 14 pedagógov.
- ZŠ Zarevúca 8, Ružomberok, prednáška na tému „Choroby špinavých rúk“ edukovaní :46 žiakov, 2 vyučujúci
- ZŠ Nábrežie Dr. A. Stodolu, Liptovský Mikuláš prednášky na témy:
 - Vši - šírenie a prevencia, počet edukovaných 72 žiakov, 6 pedagógov,
 - Ochorenia špinavých rúk, počet edukovaných 50 žiakov 4 pedagógovia.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Lučenci**

1 Oddelenie HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Gestor ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov

1.3 EUDSKÝ BIOMONITORING - SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATELIA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP)

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

1.7 ZHODNOTENIE STAVU DEKONTAMINÁCIE VO VYBRANÝCH PREVÁDZKACH PEDIKÚR V OKRESE LEVICE

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Leviciach

V RÚVZ so sídlom v Lučenci oddelením HŽPaZ neboli horeuvedené programy a projekty v I. polroku 2016 realizované.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

OPPLaT RÚVZ so sídlom v Lučenci vedie register rizikových prác pre okresy Lučenec a Poltár. K 30.06.2016 vykonávalo rizikové práce v tomto spádovom území 1265 zamestnancov, z toho 232 žien.

V riziku 3. kategórie evidujeme 1220 zamestnancov, z toho 232 žien, práce zaradené do 4. kategórie rizika vykonáva 45 zamestnancov, žiadne ženy.

Najviac zamestnancov je exponovaných hluku – 1191, chemickým látkam a zmesiam – 132, fyzickej záťaži – 59, s nižším počtom zamestnancov nasleduje riziko vibrácií– 38, biologické faktory - 16, záťaž teplom a chladom – 4.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom v priemyselnej výrobe (spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva).

Kontroly, ktoré sme priebežne vykonávali, boli zamerané na plnenie opatrení, ktoré vyplývajú zamestnávateľom z rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác. Hodnotili sme dodržiavanie schválených prevádzkových poriadkov, plnenie plánovaných opatrení na zníženie rizík, prevádzkové podmienky a zabezpečenie zdravotného dohľadu.

V prvom polroku 2016 sme vydali 5 rozhodnutí, ktorými boli pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác. Rozhodnutia boli vydané pre už existujúce spoločnosti z dôvodu prehodnotenia rizík v dôsledku vykonaných zmien alebo boli opakovane vyhlásené rizikové práce 4. kategórie v prevádzkach, kde sa nepodarilo vykonať tak účinné opatrenia, aby sa riziko znížilo. Schválené boli dva návrhy na vyradenie prác z tretej kategórie – rizikové práce boli na základe nových posúdení rizík zrušené. Pred vydaním rozhodnutia bol objektivizovaný skutkový stav miestnym šetrením, podmienky zaradenia prác do kategórie rizika boli so zamestnávateľmi prekonzultované a zároveň boli zamestnávatelia upozornení na dodržiavanie povinností vyplývajúcich z vydaných rozhodnutí.

K dnešnému dňu neboli v rámci výkonu ŠZD vykonané žiadne meranie za účelom objektivizácie pracovného prostredia, prevádzkovatelia využívali služby najmä týchto subjektov: MIKROLAB s.r.o., Rimavská Sobota, ProCare a.s. Bratislava a Inžinierske služby s.r.o., Martin.

Všetky rizikové práce boli vyhlásené na základe návrhu zamestnávateľa, možnosť vyhlásiť rizikové práce z vlastného podnetu nebol dôvod využiť. Zamestnávatelia spracovali návrhy na zaradenie prác do tretej a štvrtej kategórie podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Zamestnávateľom neboli uložené žiadne sankcie za neplnenie povinností v oblasti ochrany zdravia zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V prvom polroku 2016 bolo vydaných 12 rozhodnutí o uvedení priestorov do prevádzky kde sa súčasne schvaľovali aj prevádzkové poriadky na ochranu zamestnancov pred rizikami s expozíciou nebezpečným chemickým faktorom pri práci, z toho 8 vo výrobe a 4 v maloobchodných predajniach. Samostatným rozhodnutím boli schválené 4 prevádzkové poriadky. Používanie veľmi toxických látok nebolo schvaľované v žiadnom z predložených návrhov.

Oddeleniu hygieny životného prostredia sme poskytli 1 konzultačné stanovisko, ktoré boli podkladom pre schválenie prevádzkových poriadkov pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi (zubná technika).

V priebehu 1. polroka 2016 bolo doručených 23 oznámení o vykonaní prác v oblasti regulácie živočíšnych škodcov od 11 oprávnených subjektov. Ani v jednom prípade neboli pri týchto činnostiach používané látky klasifikované ako toxické alebo veľmi toxické.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období nevyskytli.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

Spoločnosti, v ktorých sú pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác :

Firma	Počet pracovníkov	Riziko	Kategória
Mäspoma s.r.o. Zvolen – výroba štiepky Rovňany	2/0	prach – tvrdé drevo	3

V kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. v znení NV SR č. 301/2007 Z.z. Osobitnú pozornosť venujeme hodnoteniu zdravotných rizík na pracoviskách a prevádzkach, na ktorých prichádza do úvahy riziko chemických karcinogénov a mutagénov.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v spoločnosti THORMA Výroba k.s. Fiľakovo a v spoločnosti Mäspoma s.r.o. Zvolen. V THORMA výroba bola kontrola vykonaná na pracovisku galvanizovňa, kde v technologickom procese galvanizácie používajú Proseal XZ – 120 s obsahom síranu kobaltnatého (karcinogén 2. kateg., mutagén kat. 3., repr. kat. 2). Pri kontrole neboli zistené nedostatky.

Používanie a skladovanie karcinogénov evidujeme v technologickom procese vo výrobných podnikoch K-Kart s.r.o., Lučenec – galvanické pokovovanie – dvojchróman draselný - karcinogén kateg. 2, EL.ZET. s.r.o., Lučenec - galvanické pokovovanie – dvojchróman draselný - karcinogén kateg. 2.

V laboratórnych podmienkach firiem – THORMA Výroba k.s. Fiľakovo, Veolia – vodárenská spoločnosť Lučenec - evidujeme používanie a skladovanie karcinogénnych látok, ale pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru rizika – 2 kategória.

V prvom polroku 2016 sme vydali 3 rozhodnutia pre dva právne subjekty k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest (2x búracie práce pri odstraňovaní strešnej krytiny, 1x stupačky v jadrách bytových domov). Súčasne sa s týmito návrhmi schvaľovali vo všetkých troch prípadoch aj prevádzkové poriadky o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. ŠZD bol vykonaný v dvoch prípadoch (1x odstraňovanie strešnej krytiny, 1x stupačky), nedostatky neboli zistené.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1. Zdravé pracoviská

Cieľom tejto úlohy je napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci.

Zamestnávateľom ale aj zamestnancom sme poskytovali informácie hlavne týkajúce sa ochrany zdravia v súvislosti s platnou novelou zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Osobitne sme sa snažili zamerať pri poskytovaní poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO), ktorí často krát podceňujú starostlivosť o vlastné zdravie z hľadiska pôsobenia faktorov pracovného prostredia.

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V priestoroch RÚVZ je vytvorená vývesná tabuľa s informáciami o Európskej kampani na roky 2016 – 2017 „**Zdravé pracoviská pre všetky vekové kategórie**“. Hlavnou témou kampane sú „Bezpečné a zdravé pracovné podmienky počas celého pracovného života sú prínosom pre zamestnancov, podniky i celú spoločnosť“ Poradňa zdravia má vlastné aktivity, ktorými u zamestnávateľov propaguje intervenčné programy na ochranu zdravia s cieľom zlepšiť zdravotný stav zamestnancov.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Pri riešení tejto úlohy sme hodnotili úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách, zhodnotili sme pracovné prostredie a spôsob výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam zamestnancov. Neposudzovali sme pracovné zaradenie z hľadiska individuálnych diagnóz, ale zamerali sme sa na plnenie povinnosti zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom meniace sa skutočné a predvídateľné okolnosti; zabezpečiť na pracoviskách podmienky v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce.

Podľa údajov ÚPSVaR je v okresoch Lučenec a Poltár zamestnaných 98 zamestnancov v 82 subjektoch, ktorým bol priznaný štatút chráneného pracoviska.

V prvom polroku 2016 sme vydali 1 rozhodnutie, ktoré slúžilo ako podklad pre priznanie postavenia chráneného pracoviska. Jednalo sa o priestory „Údržba a oprava motorových vozidiel“ v Lučenci, kde pracovnú činnosť vykonáva sám účastník konania (SZČO). Cílené kontroly v prevádzkach, ktorým bolo postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska priznané v predchádzajúcich rokoch budú vykonané v druhom polroku 2016.

RÚV Z	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku spolu	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
Lučenec	1	0	1	1	0	0	0	0	

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

3.1. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Gestor úlohy : ÚVZ SR Bratislava

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom, vzdelávanie spotrebiteľov – Hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov. **Anotácia:** Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiadúcich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11.7.2013. Súčasťou programu je kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiadúce účinky.

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v 1 polroku 2016 nepodieľa.

3.2. Bezpečnosť výrobkov z bambusu

Gestor úlohy : ÚVZ SR Bratislava a RÚVZ so sídlom v Poprade

Cieľ: Cieľom je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia a kontrola správneho označovania v súlade s požiadavkami nariadenia EP a rady č.1935/2004.

Anotácia: V súčasnej dobe narastá používanie bambusu pri výrobe materiálov a predmetov určených na priamy styk s rôznymi typmi potravín. Bambus ako taký je prírodný materiál avšak na dosiahnutie vhodných vlastností sa stmeluje fenol-formaldehydovými živcami a rôznymi aditívami a adhezívami, z ktorých môžu migrovať kontaminanty ako formaldehyd a melamín. Problematické je aj legislatívne zaradenie týchto výrobkov. Bambus nespadá pod nariadenie Ekč.10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch avšak práve používanie rôznych živíc a adhezív spôsobuje, že na daný materiál sa majú uplatňovať požiadavky tohto nariadenia.

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v 1 polroku 2016 nepodieľa.

3.3. Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Gestor úlohy : ÚVZ SR Bratislava a RÚVZ so sídlom v Poprade

Cieľ: Cieľom je kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov.

Anotácia: Používanie plastifikátorov najmä na báze esterov kyseliny ftalovej je legislatívne upravené nariadením EK č.10/2011 pričom pre rôzne typy sú ustanovené obmedzenia a reštrikcie pre ich bezpečné používanie z hľadiska výroby ale aj použitia. Cieľom bude nielen kontrola samotného používania plastifikátorov pri výrobe ako aj správne používanie finálnych výrobkov dostupných na trhu v Slovenskej republike.

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v 1 polroku 2016 nepodieľa

3.4. Prehľad 5 – ročného výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami v SR a EÚ

Gestor úlohy : ÚVZ SR Bratislava a RÚVZ so sídlom v Poprade

Cieľ: Poskytnutie prehľadu výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami dovážanými z Číny a Hongkongu za obdobie 2011-2016.

Anotácia: V roku 2011 vstúpilo do platnosti nariadenie Komisie (EÚ) č.284/2011, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky a podrobné postupy dovozu polyamidových a melamínových plastových kuchynských potrieb pochádzajúcich alebo odosielaných z Čínskej ľudovej republiky a z čínskej osobitnej administratívnej oblasti Hongkong. Z tohto dôvodu sa zaviedli hraničné kontroly nad touto komoditou výrobkov, ktoré trvajú už 5 rokov. Projekt poskytne prehľad o počtoch vykonaných kontrol, prehľad o nebezpečných výrobkoch, sumarizáciu a porovnanie výsledkov v krajinách EÚ a v SR.

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v 1 polroku 2016 nepodieľa.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Gestor: RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními HV a BP RUVZ v sídlach krajov

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrola deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Anotácia: Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť

a životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v 1 polroku 2016 nepodieľa.

3.6. Monitoring príjmu jódu

Gestor: UVZ SR a RUVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská : RUVZ v SR

Cieľ: Monitorovanie príjmu jódu cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom :

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)

Anotácia:

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk Hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012-2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

V rámci plnenia tejto úlohy boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy za I. polrok odoberané vzorky kuchynskej soli v maloobchodných predajniach potravín, v ZSS v lokalitách okresu Lučenec a Poltár na laboratórne vyšetrenie stanovenia jodidu draselného,

jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Spolu bolo odobratých **12 vzoriek kuchynskej soli**. Úloha bude spracovaná v tabuľkovej verzii formou vyhodnotenia sledovania ukazovateľov chemického vyšetrenia - stanovenia KJ a KJO₃ a ferokyanidu draselného.

Etapy riešenia:

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli / vrátane morskej soli / a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJ O₃ .

časové obdobie: január – december 2016

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2017

3.7 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Gestor : ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : ÚVZSR, RÚVZ v SR

Cieľ: Cieľom úlohy je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách u dospelaj a detskej populácie s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom / ADI /.

Anotácia: Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách je základom pre hodnotenie zdravotného rizika potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách v danom členskom štáte.

V I. polroku 2016 sa na tomto monitoringu zatiaľ nepodieľali žiadni respondenti v okrese Lučenec a Poltár a neboli odobraté a analyzované vzorky potravín.

Etapy riešenia:

I. etapa: február 2016 - november 2016: odborne - metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek

II. etapa: december 2016 – 1. štvrtrok 2017 - vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa

Výstup: Záverečná správa obsahujúca údaje o úrovni spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm u dospelaj a detskej populácie

3.8. Monitoring príjmu kuchynskej soli

Gestor : ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Cieľ: Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Anotácia: Soľ je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO Akčný plán pre výživu a potraviny 2016-2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti predchádzajúceho Programu ozdravenia výživy pre obyvateľov SR bol prijatý cieľ dosiahnuť postupne zníženie príjmu soli 5 g deň u dospelaj populácie a tento cieľ bude rovnako posunutý do Akčného plánu pre potraviny a výživu na rok 2016-2025, ktorý bude predložený na schválenie vláde SR do 28.2.2016. Od 1 decembra 2015 vstúpil do platnosti výnos MZSR na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín, ktorý oproti

predchádzajúcemu výnosu znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch na 13 000mg/kg a v chlebe a pekárenských výrobkoch na 18 000mg/kg.

Etapy riešenia:

I. etapa:

1. Každé RÚVZ v sídle kraja odobrať 3 vzorky hotových pokrmov (polievka alebo hlavný pokrm) a 3 vzorky chleba alebo pekárenských výrobkov (od výrobcov SR) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli, pod koordináciou KO v HV
Termín: február . marec 2016
2. Výsledky spracované podľa komodity v tabuľkovej forme zaslať na UVZ SR
Termín: do 30.4.2016

II. etapa:

1. Každé RÚVZ v sídle kraja zabezpečí monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod. dotazníka spolu u 20 klientov (dospelá populácia muži/ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r.-35r. a 36 r.-54r. v každej kategórii klientov), porovnanie príjmu s OVD (9. revízia percentuálny podiel) – pod koordináciou KO v HV
Termín: február – marec 2016
2. Výsledky monitoringu príjmu na úrovni kraja spracujú KO v HV v termíne do 30.4.2016 a zašlú ich ÚVZ SR v tabuľkovej forme za každé RUVZ do 30.5.2016
V rámci plnenia tejto úlohy boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy za I. polrok odobraté 3 vzorky hotových pokrmov a 3 vzorky chleba a pekárenských výrobkov v troch ZSS - reštaurácia, závodné stravovanie a DD. Všetky vzorky vyhoveli obsahu kuchynskej soli podľa výnosu MZ SR platného od.1. decembra 2015.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Úloha: **4.1. Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 –2025 (NAPPO)**

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR, RÚVZ v SR,

Termín ukončenia : rok 2025

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2016 podieľali aktívnou účasťou na projekte COSI –Childhood Obesity Surveillance Initiative – súčať k Národnému akčnému plánu obezity na roky 2015-2025. V mesiacoch január až máj sme realizovali vkladanie údajov z „ Dotazníka pre meranie detí a zo „ Školského dotazníka“ do online programu WHO.

Úloha: **4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak drogy) u detí a mládeže na Slovensku**

Gestor: MZ SR , ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2025

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2016 nepodieľali.

Úloha: **4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku**

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2017

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2016 nepodieľali.

Úloha: **4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl : využitie hodín TV**

Gestor: RÚVZ so sídlom vo Zvolene , RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2016

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2016 nepodieľali.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národnom imunizačnom programe SR (NIP SR) – imunizácia, kontrola očkovania, odmietnutie očkovania detí + edukácia

Úradná administratívna kontrola očkovania za obdobie od 01.09.2015 do 31.08.2016 bude vykonaná v mesiacoch september a október 2016. Kontrola bude vykonaná v 15 ambulanciách všeobecného lekára pre deti a dorast v okrese Lučenec a v 5 všeobecných ambulanciách pre deti a dorast v okrese Poltár.

Počet riešených odmietnutí očkovania za I. polrok 2016- 3. Za priestupok podľa § 56 ods. 1 písm.a) bola zákonnému zástupcovi dieťaťa uložená 1 x pokuta v blokovom konaní vo výške 90,- €

Články do novin:

od 24. 04. do 30. 04. 2016 - Téma EIW 2016: Vyplňme medzeru v imunizácii, uverejnené v mestských novinách a na webe- 2x.

6.2 Surveillance infekčných chorôb (EPIS)

Za I. polrok 2016 sme nahlásili do EPIS-u celkom 212 prípadov prenosných ochorení.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii

6.3 Informačný systém prenosných ochorení (EPIS)- hlásenie ARO a CHPO

všeobecnými lekármi pre deti a dorast, všeobecnými lekármi pre dospelých – 26 x.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii. Chrípkové média od sentinelových lekárov -5x

6.4 Nozokomiálne nákazy – výkon ŠZD: HER + BOT + kontr.nápr.opatrení

V I. polroku 2016 sme vykonali 41 výkonov ŠZD v lôžkových a ambulantných zdravotníc. zariadenia v okresoch Lučenec a Poltár na dodržiavanie hyg. –epidemiologického režimu

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie: v I. polroku 2016 nebolo potrebné riešiť

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV: vykonáva sa

priebežne podľa rozpisu. (za I. polrok 2016 – 3 odbery z ČOV)

6.7 Prevencia HIV/AIDS – poradenstvo

6.8 Poradňa očkovania – v rámci povinného očkovania sa vykonáva priebežne.

Samostatnú kapitolu tvorili konzultácie o nutnosti očkovania pred cestami do zahraničia, ktorých bolo celkom 2, podané 1x osobne a 1x telefonicky. Medzinárodné očkovacie preukazy v I. polroku vydané neboli.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania- uskutočnené prednášky na Združenej odbornej škole. Prítomných bolo 60 študentov a vyplnili celkom 120 dotazníkov- odoslané na RÚVZ so sídlom v Komárne

6.10 Umývanie a dezinfekcia rúk v zdravotníckych zariadeniach- kampaň- „umývaj si ruky – zachrániš život“- uskutočnená edukácia pracovníkov oddelení v rámci ŠZD, vykonaných celkom 20 sterov z rúk od pracovníkov na oddeleniach- infekčné, gynekológia+ novorodenecké, ORL, zariadenia dlhodobej starostlivosti (z toho 1x pozit- E.coli)

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

V územnom celku RÚVZ so sídlom v Lučenci – okres Lučenec, Poltár – sme úlohu realizovali formou rôznych aktivít – prednášková činnosť, besedy, mobilná poradňa. V oblasti prevencie a zdravotno – výchovného pôsobenia sme sa orientovali na všetky vekové skupiny (deti a mládež, produktívny vek, poproduktívny vek). Cieľom edukačných aktivít je presadzovanie zásad zdravého životného štýlu, motivácia, utváranie postojov, rozvíjanie úrovne zdravia širokej verejnosti. Konkrétne realizované aktivity sú rozpísané v bodoch 9.2, 9.3, 9.4, 9.5, 9.7, 9.8.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Sledujeme vývoj zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky. V predchádzajúcom roku bola spracovaná hodnotiacia správa z realizovaného dotazníkového prieskumu zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenska. V 1. polroku 2016 pokračujeme v realizácii dotazníkového prieskumu zameraného na zdravotné uvedomenie obyvateľstva SR, projekt pokračuje do konca októbra, kedy bude vyhodnotenie. Pokračovali sme v zdravotnej výchove, zvyšovali sme informovanosť širokej verejnosti cestou masovo komunikačných prostriedkov o prevencii chronických a infekčných chorôb, s dôrazom na individuálnu zodpovednosť za svoje zdravie. Podporovali sme správne výživové návyky, upozorňovali sme na dôležitosť pravidelnej pohybovej aktivity u všetkých vekových kategórii počas celého života. Prednáškami a edukačnými materiálmi sme motivovali mladú generáciu v boji proti drogám a iným návykovým látkam. Apelovali sme na dôležitosť preventívnych lekárskech prehliadok u celej populácie a propagovali sme význam očkovania nielen u detskej populácie, ale najmä proti chrípke vo vyšších vekových kategóriách.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015-2025

Nadváha a obezita je spolu s fajčením najčastejšou príčinou predčasnej smrti, sú rizikovými faktormi srdcovo – cievnych a niektorých nádorových ochorení.

Úlohu plníme prostredníctvom poradne zdravia. V 1.polroku 2016 sme v základnej poradni vyšetrili 89 klientov. U klientov bola následne urobená intervencia v oblasti životného štýlu a poradenstvo v oblasti faktorov spôsobu života ovplyvňujúcich hmotnosť.

Cieľovými skupinami boli aj zamestnanci RÚVZ v Lučenci (antropometrické, biochemické vyšetrenie, štandardné meranie krvného tlaku, meranie telesných tukov v %, BMI), členovia klubu dôchodcov a široká verejnosť – aktivity pod názvom **Deň pre Vaše zdravie**. Ponúkali sme rôzne prednášky na tému Úprava životného štýlu, srdcovo - cievne ochorenia, Zásady zdravej výživy, Zmena výživových návykov u detí a mládeže, ako i populácie v produktívnom veku. Edukačné aktivity sme realizovali na ZŠ, MŠ a v kluboch dôchodcov v rámci Svetového dňa zdravia .

Program „Ovocie a zelenina do škôl“

V rámci programu v 1.polroku 2016 sme realizovali v školských zariadeniach intervenciu zameranú na oblasť výživových zvyklostí – besedy a prednášky na tému „Význam ovocia a zeleniny v strave“, „Výživa a pitný režim“, „Zdravá výživa“ pre žiakov a rodičov. Prednáška na tému „Vitamíny hravo zdravo“ bola určená pre deti navštevujúce predškolské zariadenia. Cieľovou skupinou monitoringu boli deti z rovnakých škôl, ktoré boli zapojené do vstupného monitoringu.

Mestské ZŠ, MŠ – **zapojené**- ZŠ a MŠ Poltár, nezapojené- ZŠ Novomeského LC, MŠ – Štefánika LC.

Vidiecke ZŠ, MŠ – **zapojené**- ZŠ a MŠ Cinobaňa, nezapojené – ZŠ a MŠ Kalinovo.

Cieľom programu bolo zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí a vplývať na zmenu ich stravovacích návykov. Vyplnené dotazníky v počte 180 kusov boli nahodené do programu EXCEL Školské ovocie 2016- maska a odoslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR .

7.apríl – svetový deň zdravia –Diabetes melitus a životospráva- edukačná aktivita – ZŠ pre deti s poruchami reči- Lučenec 3.4.- 5.- 6.7.- 8.9. ročníky- 101 žiakov – príprava a distribúcia edukačného materiálu

21. apríl –v rámci svetového dňa vody – Voda, kolobeh vody - prednáška a distribúcia edukačného materiálu pre žiakov ŠZŠ v Lučenci (37 žiakov)

28.jún – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie prostredníctvom prednášok na Obchodnej akadémii v Lučenci v rámci zdravého životného štýlu, pohybovej aktivity a distribúcia edukačného materiálu.

Program ozdravenia výživy obyvateľov SR

Oddelenie podpory zdravia zabezpečuje úlohy v oblasti ozdravenia výživy, zdravého spôsobu života, fyzickej- pohybovej aktivity a prevencie nadmernej hmotnosti a obezity rôznymi strategickými zámermi :

- preventívne vyšetrenie klientov v poradni zdravia, kde sa okrem anamnestických údajov, antropometrických vyšetrení, meria TK, pulz, BMI, telesný tuk a zisťujú sa v krvi základné biochemické parametre – cholesterol, glukóza, triglyceridy. Vyšetrujeme nových klientov a klientov dispenzarizovaných, ako aj klientov zaradených do úlohy OHV „výživový stav obyvateľstva“,
- preventívne vyšetrenie klientov počas výjazdu pracovníkov OPZ k cieľovým skupinám rôznych vekových kategórii, s rôznym vzdelaním a povoláním,
- podľa zistených výsledkov vyšetrenia sa realizuje poradenstvo zamerané na oblasť výživy, zdravý spôsob života a životného štýlu, zvýšenia pohybovej aktivity, využitia správnej výživy, významného faktoru prevencie metabolických, onkologických, kardiovaskulárnych ochorení a pre redukciu nadmernej hmotnosti a obezity,
- odporúčame znížiť príjem tukov, najmä celkový príjem nasýtených tukov, konzumovať potraviny, ktoré zabezpečia všetky potrebné živiny, najmä zvýšiť príjem ovocia a zeleniny, vlákniny, zvýšiť celkový príjem polysacharidov, znížiť príjem cukrov a alkoholu, udržať telesnú hmotnosť správnym pomerom medzi energetickým príjmom a aktívnym pohybom,
- zvyšujeme záujem o poradňu nielen pre klientov strednej a staršej vekovej kategórie, ale aj pre nižšie vekové skupiny obyvateľov, ako aj klientov s nižším vzdelaním a zo slabšej sociálnej oblasti. Informácie o poradni zdravia, ako aj akciách ktoré realizujeme, sa majú možnosť klienti dozvedieť z tlače, mestského rozhlasu, internetu.

V prednáškach sa zameriavame na všeobecnú prevenciu, ktorá sa dotýka celej populácie. Realizujeme ju najmä v školách a u špeciálnych skupín obyvateľstva /seniori, kardiaci, ľudia s metabolickým syndrómom./

V poradni používame metódy individuálnej prevencie u konkrétnych osôb trpiacich nadváhou a obezitou. Selektívna prevencia sa týka najrizikovejších skupín produktívneho veku, ale tu je naše snaženie najmenej efektívne. Veľmi dôležité je zamerať sa na prevenciu u detskej populácie. Počas celého roka realizujeme prednášky pre deti MŠ, základných a stredných škôl a pre dospelú populáciu o zdravom stravovaní, význame mlieka a o pitnom režime, apod.

Odborné poradenstvo znižovania nadváhy a obezity sa poskytovalo na základe zistených skutočností (percento telesného tuku, BMI).

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU

- Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Kampaň je realizovaná 1x za 2 roky, ďalší ročník prebehne v roku 2017.

9.3 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT (OBYVATEĽOV SEGREGOVANÝCH A SEPAROVANÝCH RÓMSKÝCH OSÁD)

Riešiteľskými pracoviskami tohto projektu boli vybrané RÚVZ v SR, medzi ktoré RÚVZ so sídlom v Lučenci nepatrí, preto tento projekt nerealizujeme. V rámci problematiky sme boli oslovení neštátnou organizáciou Platforma na podporu zdravia znevýhodnených skupín, ktorí nás žiadali o spoluprácu. Problematika bola prediskutovaná aj na krajskej porade vedúcich pracovníkov Oddelenia podpory zdravia v Banskej Bystrici.

Projekt Zdravé komunity od októbra 2014 realizuje nová organizácia „Zdravé komunity, n.o.“, ktorá požiadala o súčinnosť pri jej činnosti. Koncom roka sme zaslali dotazník, pre návrh efektívneho systému monitorovania zdravotného stavu rómskej populácie.

V roku 2015 sme sa zúčastnili na pracovných stretnutiach v Bratislave a v Spišskej Novej Vsi týkajúce sa projektu Zdravé komunity.

V 1. polroku 2016 sa nevykonali žiadne konkrétne akcie vo vzťahu k znevýhodneným komunitám, odoslali sme odpoveď na čerpanie prostriedkov. S koordinátormi a asistentmi v spádovej oblasti RÚVZ Lučenec (Poltár, Fiľakovo) sme v kontakte vďaka našej iniciatíve. Spätná väzba funguje, ale projekt je vo fáze vzájomného vyčkávania, keďže sme žiadne finančné prostriedky v rámci projektu nedostali, žiadne sme ani neminuli.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Škodlivosť používania nadmerného množstva alkoholu zdôrazňujeme pri individuálnom poradenstve klientom poradní zdravia a využívame poznatky z projektu a kampane organizovanej ku Dňu zodpovednosti, o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov, v súvislosti s upozorňovaním na zásady správnej výživy a na dôležitosť dodržiavania pitného režimu. Osvetovo – vzdelávacie pôsobenie na deti a mládež vo forme besied, premietanie DVD filmu s názvom „Alkohol, skrytý nepriateľ“ a distribúcia zdravotne – výchovného materiálu realizujeme na ZŠ v okrese Lučenec a Poltár.

Prednášky, besedy a premietanie videofilmov (v priebehu mesiaca apríl, máj) – Dopravné nehody a prvá pomoc, Alkohol skrytý nepriateľ – ZŠ Lovinobaňa tri triedy.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti. Charakteristika projektu : zvýšenie kvality zdravia ľudí a zdravotného uvedomenia starších ľudí, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov. Cieľová skupina: obyvatelia SR vo veku nad 65 rokov. Hlavný cieľ: vzbudiť záujem starších ľudí o svoje vlastné zdravie, zvýšiť kvalitu života, zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Plnenie úlohy má veľmi dobrú odozvu zo strany seniorov. Výchovno – vzdelávacie aktivity realizujeme priebežne počas celého roka, v prvom polroku 2016 nasledovné edukačné aktivity :

- **Domov dôchodcov a sociálnych služieb Sušany**

odborná prednáška pre klientov DDaSS na témy :

15.02.2016 – Chrápka, očkovanie, Prevencia nádorových ochorení – 32 klientov

Prednáška bola spojená s diskusiou k danej problematike a odborným poradenstvom diskutujúcim, meraním krvného tlaku a distribúciou zdravotne – výchovného materiálu .

- **DDaSS Libertas Lučenec**

05.02.2016 – Chrápka, očkovanie proti chrípke nad 65+, Prevencia vzniku nádorových ochorení - prednáška, príprava a distribúcia edukačných materiálov- 70 klientov

15.03.2016 – Pamäť v staršom veku - príprava a distribúcia edukačných materiálov a prednášková činnosť v rámci Týždňa mozgu – letáky, logické hádanky , pracovné listy na tréning pamäti – 35 klientov

- **Klub dôchodcov v Lučenci , Spoločnosť psoriatickov v Lučenci**

26.02.2016 – Prevencia vzniku nádorových ochorení – prednáška, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 35 klientov

14 –20. marec - Týždeň uvedomenia si mozgu – medzinárodná akcia – propagovaná v rámci projektu Mám 65+ a teší ma že žijem zdravo. Jej hlavným zámerom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových pamäťových schopností človeka.

18.marec – prednášková činnosť, tréning mozgu - logické hádanky pre seniorov, matematické úlohy, meranie krvného tlaku, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 43 klientov.

06.04.2016 – Bolesť a starnutie – prednáška, príprava a distribúcia edukačného materiálu Prevencia počas letných horúčav, Ako sa chrániť pred ochoreniami prenášanými kliešťami, Osteopénia a osteoporóza, pohybová aktivita – vhodné stravovacie návyky – príprava a distribúcia edukačného materiálu, meranie TK – 22 klientov

- **Klub dôchodcov vo Vidinej**

27.02.2016 – Chrápka, očkovanie, Prevencia vzniku nádorových ochorení – prednáška, príprava a distribúcia edukačného materiálu –24 klientov

12.05.2016 - Reumatické ochorenia- prednáška ,individuálne poradenstvo a meranie tlaku krvi – 37 klientov v rámci **svetového dňa - pohybom ku zdraviu**

Okrem skupinových aktivít sme poskytovali individuálne poradenstvo v poradni zdravia v oblasti znižovania hladiny cholesterolu a pohybovej aktivity u seniorov.

9.6.1 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu je potrebné robiť už v útlom veku. Predškolský vek je optimálny aj z vývinovo – psychologického hľadiska, kedy si dieťa relatívne ľahko osvojuje nové návyky a spôsoby správania. Intervenčné, zdravotno – edukačné pôsobenie u detí v materských školách spojené s nácvikom správnej techniky umývania zubov má pozitívnu odozvu zo strany detí, učiteliek MŠ a rodičov.

V rámci edukačnej činnosti v materských školách a prvý stupeň ZŠ sme premietali DVD filmy „O maškrtnej veveričke, Čo sa stalo medvedíkovi a Lakomý syseľ“ a po premietaní sme realizovali besedu s deťmi na tému – zdravé a čisté zúbky, ovocie zelenina – sladkosti.

16.06.2016 - **MŠ Rúbanisko - Lučenec** - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 34 detí

19.05.2016 – **ŠZŠ Lučenec** - edukačná aktivita - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 25 detí

9.7 CINDI PROGRAM SR

Našu činnosť v rámci plnenia programu CINDI charakterizujeme nasledovne : individuálne a skupinové poradenstvo a základná mobilná Poradňa zdravia. Rozsiahla je prednášková činnosť orientovaná prioritne na školskú mládež a seniorov - kluby dôchodcov (Lučenec, Vidiná), zariadenia sociálnych služieb pre seniorov (Sušany, AMBRA, LIBERTAS), Spoločnosť psoriatickov. Najviac sú preferované témy zdravý životný štýl a zdravé stravovanie, prevencia kardiovaskulárnych ochorení, chronických neinfekčných ochorení. Angažujeme sa v celoslovensky prebiehajúcich akciách, kampaniach.

V rámci poradne zdravia v 1. pol roku 2016 bolo celkovo vyšetrených 89 klientov .

Poradňa zdravia pôsobila aj na výjazdoch kde sa robili vyšetrenia za štandardných podmienok. Počas výjazdov (3) bolo vyšetrených 73 klientov (cholesterol, glukóza, štandardné meranie krvného tlaku, % telesného tuku, BMI, spirometria, obsah CO vo vydychovanom vzduchu a v niektorých prípadoch aj celkové biochemické vyšetrenie). Výjazdové aktivity poradne zdravia do obcí, na úrady a pracoviská (Obecný úrad Panické Dravce, Obchodná akadémia v Lučenci, MsÚ Lučenec), hromadných podujatiach (svetový deň bez tabaku, svetový deň pohybu).

V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizujeme dlhodobé plnenie projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeléj populácie SR“ - antropometrické a biochemické vyšetrenia, vyplnenie dotazníkov, odborné poradenstvo po získaní výsledkov a individuálna intervencia .

4. február -Svetový deň proti rakovine - propagácia na webovej stránke RÚVZ Lučenec, na paneloch a v mestskom rozhlase.

- Edukačná aktivita pre verejnosť- Prevencia nádorových ochorení, príprava a distribúcia edukačného materiálu, meranie TK – pracovníci DDaSS Libertas -30 klientov- 5.2.2016, Spoločnosť psoriatickov LC – 35 klientov, 26.2.2016

- Edukačná aktivita pre študentov stredných škôl - Prevencia nádorových ochorení, príprava a distribúcia edukačného materiálu, meranie TK – študenti PaSA LC -15 klientov -5.2.2016

14. marec – prednáška pre zamestnancov RÚVZ - Mozog, tajomstvo života, ukážka zábavných logických úloh na tréning pamäti, pracovné listy- 23 klientov

17. marec – krátka prezentácia Týždňa mozgu 2016 pre účastníkov školenia na preskúšanie odbornej spôsobilosti v epidemiologicky závažných činnostiach, ukážka zábavných logických úloh na tréning pamäti – 54 účastníkov

18. marec –deň otvorených - dverí na oddelení podpory zdravia, meranie základných biochemických ukazovateľov (Chol, Gl , Tg), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI, individuálne poradenstvo, antropometrické merania, spirometria a distribúcia zdravotno-výchovného materiálu 10 klientov

7. apríl – **svetový deň zdravia** - deň otvorených dverí na oddelení podpory zdravia , meranie základných biochemických ukazovateľov (Chol, Gl , Tg), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI, individuálne poradenstvo, antropometrické merania, spirometria a distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.

10. máj – **svetový deň - pohybom ku zdraviu** – informácie pre klientov poradne zdravia - **Propagácia svetového dňa Pohybom ku zdraviu** - na webovej stránke RÚVZ Lučenec, na paneloch a v mestskom rozhlase.

- **Deň pohybu** pre zamestnancov RÚVZ v Lučenci – 13.05.2016 – areál RÚVZ - 23 účastníkov

- **Edukačno-preventívne aktivity pre verejnosť'- zamerané na populáciu produktívneho veku** /12.5.2016- Mestský úrad Lučenec- 31 klientov - biochemické vyšetrenie / Gl, Chol/, tlak krvi, %TT, BMI, WHTr, výška, váha, pás, boky, individuálne poradenstvo doplnené o komplexné odborné a nutričné poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu

- **Edukačná aktivita pre študentov stredných škôl** - Pohyb a zdravie - príprava a distribúcia edukačného materiálu, beseda - 23.5.2016- Súkromné gymnázium Lučenec- 25 študentov

- **Aktivita mobilnej poradne zdravia Športový deň** na Obchodnej akadémii v Lučenci- 28.06.2016- vyšetrenie základných biochemických parametrov – cholesterol, TK, TT %, WHTR, BMI, spirometria a distribúcia edukačných materiálov – 30 klientov

- Spoluúčasť pri organizovaní behu zdravia bežcov Klubu Lučenec- 19 účastníkov – trasa Šiatoroš – Karanč- Šalgótarján – 7.5.2016

Deň pre Vaše zdravie

7. apríl – Obecný úrad Panické Dravce — meranie TK, TT, BMI, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria , individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 24 klientov

12. máj – MsÚ Lučenec - meranie TK, %TT, BMI, WHTR, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria, individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 31 klientov

28. jún – Obchodná akadémia v Lučenci - meranie TK, %TT, BMI, WHTR, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria, individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 35 klientov

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 - 2016

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V súvislosti s prijatím zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Oddelenie zdravotnej výchovy na základe listu HH SR značka CKT / 3046/2008 sumarizuje každý mesiac výsledky kontrol, polročne podáva informácie za RÚVZ Lučenec o počte vykonaných kontrol zameraných na dodržiavanie uvedeného zákona. Za sledované obdobie (1.polrok 2016) bolo vykonaných **271 kontrol fajčenia** v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva štátny dozor.

Hygiena detí a mládeže :	22
Hygiena výživy :	138
Hygiena životného prostredia:	26
Epidemiológia :	13
Preventívne pracovné lekárstvo :	72

PROJEKT GYTS

Zameriava sa na monitorovanie užívania tabaku. GYTS je dotazníkový anonymný prieskum, cieľovou populáciou je školská mládež vo veku 13 -15 rokov. V okrese Lučenec a Poltár boli náhodne vybrané školy ZŠ Lovinobaňa (7.8.9. ročníky- 65 žiakov) a Súkromné gymnázium v Lučenci (tercia , kvarta – 19 žiakov). Vyplnené odpoveďové hárky boli odoslané na Ústav verejného zdravotníctva JLF UK.

31.máj – svetový deň bez tabaku

Svetový deň bez tabaku sme propagovali klientom pri poradenských a ZV aktivitách - odborné poradenstvo, meranie krvného tlaku, telesného tuku, vyšetrenie obsahu CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer .

Ďalšie realizované aktivity :

- informácie v médiách - noviny, rozhlas, webová stránka RÚVZ
- informácie na nástenkách v priestoroch RÚVZ
- propagačné materiály do škôl a verejné priestory
- prednášky (7) a premietanie DVD filmu Kým stúpa dym na (7) ZŠ a SŠ a meranie obsahu CO (36) vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer realizujeme systematicky počas celého roka- 85 žiakov

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Martine**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV).

Plnenie úlohy: oddelenie HŽPaZ RÚVZ Martin sa podieľa na plnení súčasného Akčného plánu – NEHAP IV. v rozsahu kompetencií a náplne práce odboru hygiena životného prostredia a zdravia so zameraním na znižovanie negatívneho vplyvu zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí:

- systematickým monitorovaním kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou (bolo odobratých 73 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru a 5 vzoriek v rozsahu kompletného rozboru podľa NV SR č. 354/2006 Z.z. v platnom znení), pričom 3 vzorky na dvoch odberných miestach (tzn.: dve vzorky boli z jedného odberného miesta) v rozsahu minimálneho rozboru nevyhoveli limitom ukazovateľov kvality pitnej vody v mikrobiologických ukazovateľoch (Koliformné baktérie, E. coli, živé organizmy). Na základe uvedeného boli odbery vzoriek pitnej vody na príslušných odberných miestach bezodkladne zopakované. Hodnoty prekročených ukazovateľov kvality pitnej vody na jednom odbernom mieste spĺňali najvyššie medzné hodnoty. Opakovaný rozbor pitnej vody na druhom odbernom mieste potvrdil výsledky prvotného rozboru, na základe čoho boli prevádzkovateľovi verejných vodovodov a prevádzkovateľovi na spotrebisku uložené nápravné opatrenia. Po odstránení nedostatkov (písomná informácia) pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine vykonali opakovaný odber vzorky pitnej vody, ktorý vyhovoval limitom kvality pitnej vody v mikrobiologických ukazovateľoch;
- zvyšovaním povedomia ľudí v otázkach dôležitosti pitnej vody formou informovania verejnosti s využitím webovej stránky, ako aj individuálnymi konzultáciami poskytovanými občanom pri príležitosti Svetového dňa vody;
- dohľadom nad rekreačnými vodami - posudzovanie, povoľovanie a priebežná kontrola kúpalísk a vôd na kúpanie - sezónnych aj celoročných;
- priebežne pri posudzovaní návrhov na územné konanie, umiestňovaní stavieb s vylúčením negatívnych vplyvov na životné prostredie, na obytnú a rekreačnú funkciu objektov, s posudzovaním možných vplyvov na životné prostredie formou štúdií; pri kolaudácii objektivizáciou relevantných negatívnych dopadov okolia na stavbu, resp. stavby na obytnú zástavbu a rekreačné územia. Od striktného dodržiavania uvedeného postupu očakávame o.i. aj zníženie pravdepodobnosti vzniku najmä nešpecifických ochorení. Vyžadujeme podľa situácie hlukové štúdie, resp. objektivizáciu hluku pri kolaudácii a uvedení priestorov do prevádzky. Podľa navrhutej činnosti v objektoch žiadame v odôvodnených prípadoch rozptylové štúdie, resp. v rámci skúšobnej prevádzky kvalitatívne a kvantitatívne výsledky objektivizácií faktorov životného prostredia/emisií.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov.

Plnenie úlohy : Úloha sa t.č. spracováva a plní na celoštátnej a medzirezortnej úrovni.

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí.

Plnenie úlohy: RÚVZ so sídlom v Martine toho času nie je zapojený do projektu, oddelenie HŽPaZ sa zapojí na požiadanie ÚVZ SR podľa pokynov gestora úlohy.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Plnenie úlohy: V terajšom štádiu plnenia odd. HŽPaZ nie je zapojené do projektu.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

Plnenie úlohy: Úloha sa t.č. spracováva a plní na celoštátnej a medzirezortnej úrovni.

1.6 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Plnenie úlohy: gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline, do plnenia úlohy nie je odd. HŽPaZ RUVZ so sídlom v Martine zapojené.

Vlastné programy a projekty odd. HŽPaZ nerieši.

Zahraničné programy a projekty odd. HŽPaZ nerieši.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Od roku 2011 sa na oddeleniach PPLaT v Slovenskej republike používa nový štatisticko-informačný PC program ASTR (ASTR_2011). Program umožňuje evidovať právne subjekty, pracoviská, vykonávané práce/profesie, faktory práce a pracovného prostredia pre 3. a 4. kategóriu rizikových prác, 1. a 2. kategóriu prác, prešetrované podozrenia na profesionálne poškodenia zdravia, priznané choroby z povolania, všetky vykonávané činnosti na oddeleniach so štatistickým spracovaním a výstupmi do požadovaných formátov, výstupov pre potreby celoštátnych sledovaní, ako aj regionálnych analýz a rozborov existujúcej situácie. Databázu autori obsahovo zosúladiť s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci, flexibilita riešenia umožňuje napojenie získaných individuálnych údajov do jednotného zdravotníckeho informačného systému. Databáza je neustále inovovaná a udržiavaná v súlade s platnou legislatívou a potrebami praxe.

Podľa pripomienok a poznatkov, vyplývajúcich z praktického využívania programu ASTR, sa tento priebežne inovuje a vylepšuje, do 30.06.2016 boli distribuované verzie aktualizácie 5_7 a 5_8.

„Nepovinný“ PC program evidencie výkonov zdravotného dohľadu bol implementovaný do programu ASTR, takže evidencia výkonov v súvislosti so zabezpečením zdravotného dohľadu (vrátane kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov) je jednoduchá a veľmi rýchla. Stačí, aby program odborní pracovníci používali a využívali,

vrátane zadávania údajov. Jeho štruktúra vychádza z dotazníka zdravotného dohľadu, ktorý sa vyplňa pri každom výkone ŠZD. Uvedený dotazník bol zaslaný ÚVZSR ako jednotný nástroj pre všetky RÚVZ v SR.

K 30.06.2016 bolo v okresoch Martin a Turčianske Teplice vyhlásených v 3. a 4. kategórii rizikových prác **3412 (v roku 2015 to bolo 3603)** zamestnancov/pracovníkov, z toho **1472 žien (v roku 2015 to bolo 1503 žien)**. Jedná sa o **156 (v roku 2015 to bolo 164)** právnych subjektov.

Najviac rizikových prác je evidovaných v priemyselnej výrobe, zdravotníctve a poľnohospodárstve.

Počet pracovníkov zaradených do rizikových prác podľa faktorov:

Faktor (1_stupeň)	Celkom _3_ kategória	Žien _3_ kategória	Celkom _4_ kategória	Žien _4_ kategória	SPOLU	ŽIEN
Biologický faktor	164	133	0	0	164	133
Elektromagnetické polia	20	0	0	0	20	0
Fyzická záťaž	984	576	0	0	984	576
Hluk	1581	265	161	45	174	310
Chemické látky a zmesi	894	406	20	4	914	410
Ionizujúce žiarenie	295	191	0	0	295	191
Optické žiarenie	180	7	0	0	180	7
Psychická pracovná záťaž	701	590	0	0	701	590
Vibrácie	271	20	2	0	273	20
Záťaž teplom a chladom	527	184	0	0	527	184

Chemické látky a zmesi:

Faktor(2_stupeň)	Celkom _3_ kategória	Žien _3_ kategória	Celkom _4_ kategória	Žien _4_ kategória	SPOLU	ŽIEN
alergén	193	107	0	0	193	107
dermatotropný	39	25	9	2	48	27
dráždivé	379	228	9	2	388	230
chem. karcinogén/mutagén	365	216	0	0	365	216
jedovaté - toxické	194	138	0	0	194	138
látky poškodzujúce reprodukcii	75	55	0	0	75	55
pevné aerosoly	321	39	20	4	341	43
veľmi jedovaté - veľmi toxické	37	6	0	0	37	6
žieravé	122	100	0	0	122	100

U takmer všetkých právnych subjektov sa vyskytuje kombinácia 2 a viac faktorov.

Ako najčastejšie sa vyskytujúci škodlivý rizikový faktor v pracovnom prostredí stále dominuje hluk – najvyšší počet exponovaných pracovníkov je najmä v priemyselnej výrobe, čo vzhľadom ku charakteru výrobných činností neprekvapuje – najmä strojárstvo, drevárstvo, hutníctvo....

Veľký počet pracovníkov, najmä žien, je vyhlásených v riziku psychická pracovná záťaž, fyzická záťaž, biologické faktory a chemické faktory, vrátane karcinogénov a mutagénov. Sú to prevažne pracovníci, ktorí svoju činnosť vykonávajú v zdravotníckych zariadeniach, domovoch sociálnych služieb, detských domovoch a školách.

V 1. polroku roku 2016 bolo vydaných 7 rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác, z toho 4 na dobu určitú (4. kategória rizika). 4 rozhodnutia boli vydané vo veci vyradenia z evidencie rizikových prác. 6 právnych subjektov bolo vymazaných z registra rizikových prác, nakoľko firma bola vymazaná z obchodného registra, alebo objekt/prevádzka je dlhodobo (niekoľko rokov) uzatvorená, nie je možné doručiť konateľom písomnosť. Právne subjekty nehlásia/neznamujú ukončenie činnosti alebo vykonávanie rizikových prác. Žiadny právny subjekt nedoručil materiály, ktoré je povinný doručiť zo zákona príslušnému orgánu verejného zdravotníctva pri ukončení činnosti.

V regióne Turiec majú uzatvorenú zmluvu o vykonávaní PZS všetky firmy s vyhlásenými rizikovými prácami.

Dostávame sa znovu do stavu, keď síce legislatíva, odborné postupy pre riešenie zásadných ohrození zdravia a života pracovníkov existujú, v praxi sa však kontrolujú a vyžadujú (informovane a fundovane) len občas a nedôsledne. Do takéhoto terénu prichádza tzv. PZS v osobe „veľmi kvalifikovaného“ bezpečnostného technika, autorizovaného bezpečnostného technika, bezpečnostnotechnickej služby, ktorí vypracujú ktorejkoľvek firme akékoľvek podklady, posudky o riziku a prevádzkové poriadky, samozrejme z pohľadu verejného zdravotníctva a ochrany zdravia pri práci nekvalitne. Pokiaľ sa súčasné verejné

zdravotníctvo nevymaní z hľadania si dôvodov, prečo neposudzovať aj pracovné podmienky a s tým súvisiace „papierové“ podklady, s evidenciou a následným riešením nedostatkov v materiáloch „takto kvalitne vypracovaných“, potom sa nikdy nedostaneme na úroveň, ktorá bude znamenať kvalitatívne vyššiu starostlivosť o pracovníkov prostredníctvom odborne zdatných osôb, ktoré budú vedieť vypracovať kvalitné podklady v ochrane a podpore zdravia pri práci, budú vedieť svoje výsledky obhájiť, čím sa ochrana a podpora zdravia pracovníkov posunie na vyšší level. Ak kvalitu, spôsob a odborný puvoár obchodných partnerov zamestnávateľov a živnostníkov (vykonávajúcich zdravotný dohľad) nebudeme kontrolovať a z nesprávnych až zlých výsledkov nebudeme vyvodzovať dôsledky (ustanovené zákonom 355/2007), pôjde len o drahú, v podstate zbytočnú službu, ktorá nebude/nie je prínosom a toľko očakávanou a potrebnou formou pomoci pre zamestnávateľov v oblasti, ktorá svojou dynamikou v oblasti legislatívy a odborných poznatkov sa vyrovná a možno aj predstihne väčšinu ostatných oblastí hospodárstva a odborností. Zostáva a zostane biznisom pre ľudí, ktorí sú presvedčení, že problematiku ovládajú. Nakoľko však páky orgánov verejného zdravotníctva na ich „pacifikáciu“ sú veľmi obmedzené až žiadne, tento ich pocit sa stáva realitou. A práve odborné a erudované postupy odborne spôsobilých a zdatných pracovníkov v oblasti verejného zdravotníctva, nielen príslušných orgánov verejného zdravotníctva, v podstate vychádzajú na posmech, pretože pre svoje angažovanie pre zlepšenie služby pracovníkom nemajú adekvátnu, alebo žiadnu morálnu, legislatívnu ani politickú podporu.

Aj naďalej sú riešené nedostatky v podkladoch spracovaných pracovnými zdravotnými službami pre podnikateľské subjekty v okresoch Martin a Turčianske Teplice. Podklady, spracované PZS, nie sú vypracované podľa súčasne platnej legislatívy, a to : identifikácia všetkých zdravotných rizík a nebezpečenstiev; hodnotenie všetkých zdravotných rizík; posudky o riziku u jednotlivých pracovných činností a profesií (podľa §§ 30, 31 zákona NR SR č. 355/2007 Z.z., v náväznosti na vyhlášku MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v platnom znení a ďalšiu platnú legislatívu SR, upravujúcu problematiku jednotlivých škodlivých faktorov pracovného prostredia); prevádzkové poriadky a v náväznosti na všetky identifikované a posúdené zdravotné riziká, spôsob a vhodná forma ich zníženia formou kolektívnych a individuálnych opatrení zamestnávateľa/prevádzkovateľa, vrátane presných typov používaných OOPP, frekvencie ich výmeny, účinnosti, spôsobu a miesta ich údržby, vhodnosti na konkrétnu pracovnú činnosť. Väčšinu predložených podkladov jednotlivými subjektami je potrebné prepracovať, dopracovať, upraviť a aktualizovať podľa konkrétne vykonávaných činností, aktuálneho stavu pracovísk a pracovných miest, konkrétnej expozície a komplexne zavzatých a zohľadnených platných legislatívnych úprav. Údaje uvedené v podkladoch, spracovaných PZS, sú často v rozpore s údajmi získanými od právnych subjektov pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Martine.

Odborní pracovníci odd. PPLaT vykonávajú (tak je zadefinovaná priorita) cielený ŠZD vo firmách, kde sú vyhlásené rizikové práce, so zameraním na činnosť PZS v jednotlivých subjektoch, posúdenie zdravotných rizík na pracoviskách zamestnávateľov, aktuálnosť vyhlásených RP rozhodnutím, vypracované lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti na prácu u jednotlivých pracovníkov, kontrolu zasielania hodnotiacich správ predkladaných k 31.12. každoročne.

Veľkým problémom, tak ako v minulých rokoch, u viacerých právnych subjektov je nedostatočné vypracovanie posudkov o zdravotnej spôsobilosti na prácu, chýbajú posúdené faktory práce a pracovného prostredia a ich kategorizácia, obsahová náplň PLP nezodpovedá identifikovaným zdravotným rizikám, závery sú veľmi všeobecné, bez výpovednej hodnoty.

Výber vhodných OOPP a ich pridelovanie je vo veľkom percente prípadov formálne – bezpečnostný technik/BT si vezme na pomoc počítačový program nemenovanej firmy, vytlačí formálnu smernicu o poskytovaní OOPP (ktorá vôbec nezodpovedá konkrétnym pracovným podmienkam, jednotlivým zdravotným rizikám vo vzťahu pracovná činnosť – faktor práce a pracovného prostredia na pracoviskách, ani NV SR č. 395/2006 Z.z.) a zamestnanci môžu dostávať OOPP (hlavným a skoro jediným kritériom je najnižšia cena), ktoré v niektorých prípadoch sú skôr na škodu ako na osoh. Pokiaľ máme riešiť ochranu pracovníkov nielen v kolektívnom rozsahu ale aj individuálnom, musíme riešiť aj OOPP. Nie síce priamo, ale dostávame sa tu do vážneho sporu s inšpektormi práce, ktorých vlastnosti OOPP na ochranu sluchu, dýchacích ciest,... nie veľmi zaujímajú, pre nich je dôležité si ku príslušnej kolónke dopísať áno-nie; alebo 1-0. Ďalšie položky v používanom manuáli uvedené nie sú. Aj z uvedených dôvodov sa môžeme celkom ľahko o niekoľko rokov ocitnúť v situácii, keď sa napriek poskytovaným, pridelovaným a používaným OOPP (formálne vyhovujúcich) začnú objavovať znovu poškodenia sluchu z hluku, poškodenia dýchacích orgánov...

Počet vyhlásených rizikových prác k 30.06.2016

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v 1. polroku 2016 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Celkom _3_ kategória	Žien _3_ kategória	Celkom _4_ kategória	Žien _4_ kategória	SPOLU	ŽIEN
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	174	8	4	3	178	11
B	Ťažba a dobývanie	23	0	2	0	25	0
C	Priemyselná výroba	1568	310	157	42	172	35
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	64	0	2	0	66	0
E	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	21	0	0	0	21	0
F	Stavebníctvo	53	0	9	2	62	2
G	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	11	8	0	0	11	8
H	Doprava a skladovanie	2	0	0	0	2	0
N	Administratívne a podporné služby	2	0	0	0	2	0
O	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	19	12	0	0	19	12
P	Vzdelávanie	82	71	0	0	82	71
Q	Zdravotníctvo a	1217	1015	0	0	121	10

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v 1. polroku 2016 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

	sociálna pomoc						
S	Ostatné činnosti	2	1	0	0	2	1

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v 1. polroku 2016 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (3. stupeň)

Faktor (3_stupeň)	Celkom _3_ kategória	Žien _3_ kategória	Celkom _4_ kategória	Žien _4_ kategória	SPOLU	ŽIEN
Agrochemikálie (okrem OFI a karbamátov)	29	4	0	0	29	4
Benzén	44	37	0	0	44	37
Benzo(a)pyrén	9	0	0	0	9	0
Cement (Portlandský)	28	0	0	0	28	0
Cytostatiká	54	51	0	0	54	51
Dolomit	0	0	9	2	9	2
Drevo exotických drevín - pevný aerosol	12	0	0	0	12	0
Drevo ostatných drevín - pevný aerosol	16	4	0	0	16	4
Drevo tvrdé - pevný aerosol	54	9	0	0	54	9
Fluorovodík a fluoridy	2	0	0	0	2	0
Formaldehyd = aldehyd kyseliny mravčej	113	95	0	0	113	95
Hliník a jeho oxidy (aluminium)	28	0	0	0	28	0
Hormonálne prípravky	16	12	0	0	16	12
Horninové pevné aerosoly	3	0	0	0	3	0
Chrómu (VI) zlúčeniny	4	2	0	0	4	2
Kremičitany ostatné /okrem azbestu/	31	4	0	0	31	4
Kyselina octová	3	3	0	0	3	3
Mangán a jeho zlúčeniny (manganese)	2	0	0	0	2	0
Metylmetakrylát	6	6	0	0	6	6

Faktor (3_stupeň)	Celkom _3_ kategória	Žien _3_ kategória	Celkom _4_ kategória	Žien _4_ kategória	SPOLU	ŽIEN
Múka	49	19	0	0	49	19
Olovo a jeho zlúčeniny	2	0	0	0	2	0
Oxid zinočnatý	4	0	0	0	4	0
Ozón	8	0	0	0	8	0
Papier - pevný aerosol z opracovania	8	0	0	0	8	0
PAU - práce s expozíciou polycyklickým aromatickým uhlíkovodíkom	6	2	0	0	6	2
Polyesterové živice	4	0	0	0	4	0
Pôdne pevné aerosoly	3	0	0	0	3	0
Rastlinný pevný aerosol ostatný (vrátane obilného)	10	0	0	0	10	0
Sadze	1	0	0	0	1	0
Sevoflurán	202	130	0	0	202	130
Škrob - pevný aerosol z opracovania	8	0	0	0	8	0
Škvára, popolček	8	0	0	0	8	0
Toluén	6	2	0	0	6	2
Trichlóretylén	2	0	0	0	2	0
Uhlie hnedé a lignit	8	0	2	0	10	0
Umelé brusivo	4	0	0	0	4	0
Vápenec (calcium carbonate)	0	0	9	2	9	2
Xylén	33	23	0	0	33	23
Zlievarenské aerosoly	18	3	0	0	18	3
Zváračské pevné aerosoly - bázičné elektrody	12	0	0	0	12	0
Zváračské pevné aerosoly - neobalené elektrody	4	0	0	0	4	0
Zváračské pevné aerosoly - zmes dymov zo zvarania bez bližšieho určenia	35	0	0	0	35	0
Železo a jeho zliatiny - pevný aerosol	5	0	0	0	5	0

V tabuľke sú uvedené počty jednotlivých pracovných pozícií, zaradených do kategórie 3. – 4. rizikových prác vo všetkých chemických faktoroch (vrátane pevných aerosolov a CMR

látok).

Od r. 2012 sa cielene vykonáva štátny zdravotný dozor v poľnohospodárskych družstvách, ktorý bol zameraný na kontrolu životných a pracovných podmienok v priestoroch hospodárskych dvorov, na činnosť PZS v jednotlivých subjektoch a posúdenie všetkých zdravotných rizík zamestnávateľom, ako aj aktuálnosť vyhlásených rizikových prác, vypracované posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnych činností/lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti na prácu u jednotlivých pracovníkov, kontrolu zasielaných hodnotiacich správ za predchádzajúci rok. Uskutočnili sa ústne prejednávania na RÚVZ so sídlom v Martine, na oddelení PPLaT, zamerané na riešenie zistených nedostatkov.

Povinnosť zasielania plánovaných postrekov s obsahom a množstvom používaných pesticídov obchodný názov / účinná látka / lokalita / dátum a čas aplikácie v prvom polroku 2016 poľnohospodárske družstvá zasielali pravidelne 3, menej pravidelne ďalšie 2.

Časť prípravkov, ktoré sú poľnohospodárskymi družstvami aplikované, sú na ochranu proti škodcom, časť na plesne a iné. Pre právne subjekty priamo zo zákona nevyplýva povinnosť zasielať oznámenia o aplikácii pesticídov príslušnému orgánu verejného zdravotníctva. RÚVZ so sídlom v Martine sa však na základe výkonov ŠZD dohodol s právnymi subjektami o tomto oznamovaní ako o povinnosti, ktorá bola aj súčasťou rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky.

Z uvedenej problematiky, ktorá odnepamäti bola doménou odborníkov v ochrane zdravia sa postupom času ochrana zdravia vytratila, problematiku „postrekov“ akokeby v celom rozsahu prevzal Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave/ÚKSUP (v oblasti starostlivosti o rastliny, starostlivosť a ochrana zdravia postrekovačov je zo strany ÚKSUP-u len deklarovaná, skutočné naplnenie vo formálnej a obsahovej rovine chýba). Zo strany aplikácie nebezpečných chemických látok v poľnohospodárskej a lesníckej sfére, s ich účinkami nielen akútnymi, ale najmä dlhodobými/neskorými na zdravie ziva čierna diera.

Zabezpečovanie dohľadu nad výkonom nielen postrekovacích prác, ale akýchkoľvek činností je nesmierne dôležitá úloha, nakoľko nám uchádzajú ochorenia, vznikajúce práve pri uvedených činnostiach. Orgánu verejného zdravotníctva je zložitá získať od zamestnávateľov podklady a systém/spôsob ochrany pracovníkov, ktorí v tomto rezorte pracujú.

Pri výkone ŠZD v súvislosti s manipuláciou s chemickými látkami a zmesami sa kontroluje, či zodpovední zamestnanci majú platné osvedčenia o odbornej spôsobilosti, resp. overenie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a s toxickými látkami a zmesami.

Na RÚVZ so sídlom v Martine bolo zaslaných 245 mailom doručených oznámení o vykonaní činností DDD v rôznych organizáciách, ktorú realizoval Anton FEDOR - FEDOREX.

Niektoré poľnohospodárske subjekty nahlásili postreky – používanie prípravkov na ochranu rastlín, najmä herbicídov, fungicídov a insekticídov. Celkom bolo doručených 81 oznámení o aplikácii pesticídov poľnohospodárskymi subjektami. Všetky postreky boli pozemné a boli použité len také prípravky na chemickú ochranu rastlín, ktoré sa nachádzajú v platnom zozname povolených prípravkov na daný kalendárny rok. V každom sklade chemických látok a zmesí je vedená evidencia pesticídov.

Pre organizácie, kde sa používajú chemické látky a zmesi :

- boli vydané 2 rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky;
- v 7 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby;
- v 3 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko k územnému konaniu stavby;
- boli riešené 2 podnety;

- k rôznym žiadostiam, najčastejšie k predloženým projektovým dokumentáciám bolo vydaných 10 odborných stanovísk;
- nebolo prešetrované žiadne podozrenie na profesionálne ochorenie z profesionálnej expozície chemickým látkam a zmesiam;
- u 3 účastníkov konania, u ktorých sa vydávali nové rozhodnutia o vyhlásení rizikových prác, sa tieto týkali aj NCHL (vrátane pevných aerosólov);

Keď sa vrátíme ku problematike pracovného lekárstva/zdravia pri práci, je nevyhnutné mať poznatky o expozícii pracovníkov (zamestnancov a SZČO/fyzických osôb – podnikateľov) jednotlivým faktorom práce a pracovného prostredia aj pre práce zaradené v 2.kategórii, a v celoslovenskom meradle evidovať aj 2. kategóriu prác, pretože rozdiel, resp. deliaca čiara medzi 2. a 3. kategóriou je niekedy taká tenká, že jej presná identifikácia nie je možná. Nevyhnutnosť centralizovania týchto údajov je aj z dôvodov stúpajúcej incidencie výskytu profesionálnych ochorení/chorôb z povolania podmienený vplyvom pracovných podmienok. Z hľadiska evidovania stavu pracovných podmienok je to jediná cesta, ako by sa dal aspoň čiastočne opísať stav pracovných podmienok na Slovensku. Evidenčný program ASTR_2011/ASTR takúto formu evidovania umožňuje. Keď budú k dispozícii informácie o stave pracovného prostredia aj v 2. kategórii rizika, bude možné z pohľadu verejného zdravotníctva/pracovného lekárstva reálnejšie navrhovať a následne riešiť projekty, ktoré budú mať konkrétny cieľ a uplatnenie v znižovaní reálnych zdravotných rizík, vyskytujúcich sa v praxi, s dopadom na zdravie pracujúcej populácie.

Osobitným problémom hodným zreteľa je riešenie SZČO, v terminológii zákona 355/2007 Z.z. fyzických osôb – podnikateľov, ktorí vykonávajú najrizikovejšie a najhoršie práce bez akejkoľvek ochrany svojho zdravia, nielen z neznalosti, ale aj z nedostatku finančných prostriedkov. Vykonávajú tú istú prácu ako predtým zamestnanci, ale bez adekvátnych OOPP, preventívnych lekárskech prehliadok...

Je nevyhnutné dohodnúť rovnaké pravidlá pre celú Slovenskú republiku, o.i. začať riešiť aj problematiku a vykonávanie činností v profesiách píliarov, pracovníkov v stavebníctve, ..., alebo deklarovať, že podmienky, ktoré stanovuje zákon 355/2007 Z.z. pre fyzické osoby - podnikateľov kontrolovať príslušnými orgánmi verejného zdravotníctva nie je potrebné.

2.1.2.1 Expozícia zamestnancov chemickým faktorom pri práci s agrochemikáliami a prípravkami na ochranu rastlín u samostatne hospodáriacich roľníkov v okrese Levice.

Oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine expozíciu zamestnancov chemickým faktorom pri práci s agrochemikáliami a prípravkami na ochranu rastlín u samostatne hospodáriacich roľníkov v okrese Levice ako samostatnú úlohu nerieši.

Problematike agrochemikálií sa odborní pracovníci PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine venujú viac rokov spolu s problematikou pôdohospodárstva a poľnohospodárstva.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

- počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika:

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v prvom polroku 2016 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň)

Faktor(2_stupeň)	Celkom_3_kategória	Žien_3_kategória	Celkom_4_kategória	Žien_4_kategória	SPOLU	ŽIEN
alergén	193	107	0	0	193	107
dermatotropný	39	25	9	2	48	27
dráždivé	379	228	9	2	388	230
chem. karcinogén/mutagén	365	216	0	0	365	216
jedovaté - toxické	194	138	0	0	194	138
látky poškodzujúce reprodukciu	75	55	0	0	75	55
pevné aerosoly	321	39	20	4	341	43
veľmi jedovaté - veľmi toxické	37	6	0	0	37	6
žieravé	122	100	0	0	122	100

Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich práce s rizikovým karcinogénnym a mutagénnym faktorom je 365 osôb, z toho 216 žien. Najviac zamestnancov zaradených do rizikového faktora karcinogén a mutagén pracuje v UNM Martin a Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine.

V prvom polroku 2016 bolo vydaných 14 rozhodnutí k nakladaniu s azbestom, resp. azbestovými materiálmi pre spoločnosti AMELLA, s.r.o., ASTANA, s.r.o., Concret, s.r.o., DARTA SERVICE, s.r.o., DILMUN SYSTEM s.r.o., KANAT MT, s.r.o., KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., ReTrash s.r.o., SD Gelnica, s.r.o., Pavol Černek - STAVEBNO MONTÁŽNE PRÁCE.

Firmy, zabezpečujúce likvidáciu azbestu, priebežne nahlasovali termíny realizácie prác, následne odborní pracovníci oddelenia PPLaT vykonávali štátny zdravotný dozor aj náhodne, zameraný na dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia pri práci s azbestom priamo v oblasti manipulácie a nakladania s azbestom a materiálmi obsahujúcimi azbest, vrátane zhotovenia videodokumentácie.

V rozhodnutí na manipuláciu s azbestocementovým materiálom má každý právny subjekt stanovenú povinnosť dodržiavať postup likvidácie azbestu a materiálov, obsahujúcich azbest zo stavieb, uvedený v príslušnom oprávnení vydanom Úradom verejného zdravotníctva SR, dodržať podmienky, uvedené v § 8 NV SR č. 253/2006 Z.z. a najneskôr do 15 dní po ukončení prác spojených s manipuláciou s azbestocementovým materiálom preukázateľne doručiť na RÚVZ so sídlom v Martine správu o vykonaných prácach a spôsobe zabezpečenia podmienok na ochranu zdravia, vyplývajúcich z platnej legislatívy a tohto rozhodnutia.

Presné odlíšenie a rozdelenie výkonov alebo činností v návaznosti na presnú klasifikáciu nebezpečných chemických faktorov klasifikovaných ako toxické, veľmi toxické, karcinogénne, mutagénne sa navzájom prelína a je veľmi ťažké ich rozlíšiť, resp. oddeliť, nakoľko mnohé karcinogény sú zároveň klasifikované ako toxické, resp. veľmi toxické alebo škodlivé. Vždy sa posudzuje problematika podľa konkrétnej chemickej látky resp. zmesi,

pracovných podmienok a konkrétnych pracovných postupov/technológií. Uvedené predstavuje súčasne najväčší problém, nakoľko samotní účastníci konania, pracovné zdravotné služby (veľakrát) a bezpečnostní technici (tí obzvlášť) neriešia posúdenie zdravotných rizík v návaznosti na uvedený algoritmus. V drvivej väčšine prípadov najmä na 1. krát pozostáva posúdenie rizika z formálnych tvrdení (použitie Ctrl+C a Ctrl+V), v tom úplne najlepšom prípade z údajov prevzatých zo starej/neaktuálnej karty bezpečnostných údajov, skoro nikdy nie sú riešené konkrétne pracovné podmienky/konkrétne riziká pre výkon konkrétnych pracovných činností a postupov. V oblasti odhadu a posudzovania zdravotných rizík čaká verejné zdravotníctvo na Slovensku veľký kus cesty.

2.1.4 Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaž pri práci

Dňa 30.03.2016 na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva Prievidza so sídlom v Bojniciach sa uskutočnila porada pracovnej skupiny na prípravu návrhu novelizácie vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, ktorej sa zúčastnil vedúci oddelenia PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine za účelom prerokovania pracovného návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. v časti fyzická záťaž pri práci a dohodnutie ďalšieho postupu v rámci predlegislatívnej prípravy.

Záver z porady:

1. Dopracovať metodický postup na rýchle skríningové hodnotenie fyzickej záťaž pri práci pomocou kontrolných listov (checklistov) indexových metód a pripraviť ho na pilotné odskúšanie vybranými RÚVZ.
Z: vedúca NRC pre fyziológiu práce a ergonómiu T: 31.05.2016
2. Vypracovať definície základných pojmov v metodickom postupe na zabezpečenie ich jednotného výkladu.
Z: vedúca NRC pre fyziológiu práce a ergonómiu v spolupráci s členmi pracovnej skupiny T: 31.05.2016
3. Prostredníctvom krajských odborníkov vybrať riešiteľské RÚVZy do pilotného projektu odskúšania metodického postupu na hodnotenie fyzickej záťaž pri práci pomocou kontrolných listov (checklistov) indexových metód.
Z: vedúci pracovnej skupiny v spolupráci s členmi pracovnej skupiny T: 15.06.2016
4. Vybrať podniky pre pilotný projekt.
Z: vedúci pracovnej skupiny v spolupráci s členmi pracovnej skupiny T: 30.06.2016
5. Zabezpečiť školenia pre riešiteľov pilotného projektu.
Z: vedúci pracovnej skupiny v spolupráci s vedúcou NRC pre fyziológiu práce a ergonómiu T: september - október 2016
6. Priebežný zber pripomienok z používania metodík, návrhov, ich ev. zapracovanie do textu pre metodický postup na hodnotenie fyzickej záťaž pri práci pomocou checklistov a indexových metód určený do odborného usmernenia MZ SR, resp. novelizovanej legislatívy.
Z: vedúca NRC pre fyziológiu práce a ergonómiu v spolupráci s členmi pracovnej skupiny T: priebežne

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

Trim Leader a.s. Košťany nad Turcom

Hlavnou výrobnou činnosťou subjektu je šitie autopotaľahov pre automobilový priemysel. V organizácii je zamestnaných cca 900 pracovníkov, z celkového počtu je cca 750 prevažne žien na pracovnej pozícii šička autopotaľahov.

V podniku sa vyskytuje dlhodobo zvýšené množstvo profesionálnych poškodení zdravia z titulu DNJZ. Z uvedeného dôvodu zamestnávateľ prijal a postupne realizuje opatrenia na elimináciu zdravotných rizík z expozície faktorom práce a pracovného prostredia a pravidelne predkladá na RÚVZ so sídlom v Martine informácie o ich realizácii a účinnosti. Zamestnávateľ pokračuje v objektivizácii lokálnych svalových síl, ako aj celkovej fyzickej záťaže a návrhov opatrení na jej zníženie. Fyzická pracovná záťaž - dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie a pracovné polohy sú primárnou noxou vo zvýšenej neinfekčnej chorobnosti zamestnancov tohto závodu z hľadiska vplyvu práce a pracovného prostredia na zdravie pracovníkov. Frekvencia periodických PLP, napriek zaradeniu vykonávaných prác v uvedenom faktore a aj v ďalších faktoroch práce a pracovného prostredia do 2. kategórie z hľadiska zdravotných rizík, je 1 x za 2 roky. Pracovníci majú počas pracovnej zmeny zaradené povinné strečingové cvičenia. PZS navrhla ďalšie opatrenia na zníženie rizikových faktorov v pracovnom prostredí, ktoré je zamestnávateľ povinný realizovať.

Problematika karpálneho tunela ako profesionálneho ochorenia vystupuje čoraz viac do popredia. Ukazuje sa, že v podobných prevádzkach, kde nie sú k dispozícii výsledky objektivizácií, ktoré by prekračovali povolené limity, nie je dostatok reálnych nástrojov, ktoré má k dispozícii orgán verejného zdravotníctva, aby donútil zamestnávateľa napríklad reálne skrátiť expozíciu, nepovolilť nadčasovú prácu, nepovolilť predĺžené pracovné zmeny. Okrem toho zdravotný stav slovenskej populácie nie je optimálny (aspoň tej, ktorá je ochotná pracovať ako šič/šička v podniku na šitie autopotaľahov).

Ďalšie subjekty, v ktorých sa realizujú aktivity spojené s podporou zdravia pri práci, sú aj všetky dozorované subjekty. Prioritné aktivity, spojené s riešením pracovnolekárskej problematiky v pracovnom prostredí boli a ďalej budú riešené: ECCO Slovakia, a.s., UNM Martin,....

Súčasťou uvedených aktivít sú odborné konzultácie, vzájomné stretnutia zástupcov uvedených subjektov a odborných pracovníkov RÚVZ so sídlom v Martine, hľadajúce riešenia optimálnejšie ako sú existujúce, zamerané na znižovanie počtov chorôb z povolania, zdravé pracovné podmienky, konzultácie posudkov zdravotnej spôsobilosti...

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Bezpečné a zdravé pracovné podmienky počas celého pracovného života sú prínosom pre zamestnancov, podniky i celú spoločnosť. To je hlavným posolstvom kampane Zdravé pracoviská, ktorá sa koná v rokoch 2016 až 2017.

Kampaň Zdravé pracoviská na roky 2016 – 2017 má ciele:

- propagovať udržateľnú prácu a zdravé starnutie od začiatku pracovného života,
- predchádzať zdravotným problémom počas celého pracovného života,
- ponúkať zamestnávateľom a zamestnancom spôsoby na riadenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v súvislosti so starnúcou pracovnou silou a
- podporovať výmenu informácií a dobrej praxe.

V rámci možností sa odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine snažia spolupracovať s Inšpektorátom práce Žilina na základe ich požiadaviek na vykonanie spoločných previerok, odstúpenie zistených skutočností pri výkone štátneho zdravotného dozoru, a ďalších pracovných aktivitách.

V prvom polroku 2016 bola realizovaná 1 spoločná kontrola:

- KraussMaffei Technologies, spol. s r.o., IČO: 35871229, Hlavná 2077, 038 52 Sučany

2.3 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine Pilotnú štúdiu rakoviny močového mechúra nerieši.

2.4 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V prvom polroku 2016 oddelenie PPLaT vydalo 8 rozhodnutí pre chránené pracoviská a chránené dielne v novo zriaďovaných prevádzkových priestoroch a 14 stanovísk pre chránené pracoviská a chránené dielne v zariadeniach/prevádzkach už fungujúcich na trhu práce v predchádzajúcom období.

Tu možno spomenúť nevyhnutnosť posudzovania priestorov aj inými oddeleniami RÚVZ v súlade s platnou legislatívou (v posudzovaných prevádzkach často chýba základné technicko-prevádzkové vybavenie a zázemie pre pracovníkov napr. denné miestnosti, sprchy naväzujúce na šatne, ...). V prípadoch, kedy posudkovú činnosť pre vydanie rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vykonávajú odborní pracovníci iných oddelení RÚVZ so sídlom v Martine a oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine posudzovalo následne, resp. súbežne chránené pracovisko.

Bolo by nanajvýš vhodné doriešiť podmienky komplexného posudzovania chránených pracovísk na území SR do prevádzky, resp. podmienky vydávania odborných stanovísk v prípade existencie právoplatného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky. Okrem toho by bolo vhodné dohodnúť rozsah posudzovania činností a dokladov ku zriaďovaniu chráneného pracoviska, pretože pre posúdenie vhodnosti prijatia vhodnej osoby na chránené pracovisko je nutné dosiahnuť súlad medzi konkrétnym zdravotným postihnutím osoby a zdravotnými rizikami, ktoré sú, resp. budú prítomné na pracovisku. Pre pracovné zdravotné služby sú takéto činnosti (posudzovanie zdravotných rizík, vykonanie preventívnej lekárskej prehliadky) väčšinou nelukratívne, resp. pre žiadateľov sú takéto služby príliš drahé a tak orgán verejného zdravotníctva zostáva jediným, kto dokáže vhodnosť zariadenia pracoviska a umiestnenia osoby so zdravotným postihnutím posúdiť.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku/polroku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanovísk							
Martin	8	14	22	22	36	0	*	0	0

- * parciálne nedostatky, ktoré boli odstránené v priebehu správneho konania, neboli závažného a zásadného charakteru;

Najčastejším druhom postihnutia pre jednotlivé posudzované právne subjekty/pracoviská sú telesné postihnutia.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Cieľom je:

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok,
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom,
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Riešiteľským pracoviskom sú jednotlivé regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR. Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

V rámci bezpečnosti kozmetických výrobkov a ochrany spotrebiteľov a v rámci výkonu ŠZD boli RÚVZ Martin za I. polrok 2016 realizované nasledovné úlohy:

Odber a analýza vzoriek:

Cielené úlohy:

1. V mesiaci február 2016, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2016, boli v rámci realizácie úlohy „Regulované látky - konzervačné látky“ vo výrobkoch pre dospelých – krémy s obsahom Q 10 odobraté **3 vzorky** krémov s obsahom Q 10 na laboratórne vyšetrenie chemických a mikrobiologických ukazovateľov.
Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a pravdivosť tvrdení u výrobkov s tvrdením: bez parabénov, bez konzervačných látok, pH. Označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch.
Kompletné výsledky z laboratórnych vyšetrení t.č. nie sú k dispozícii.
2. V mesiaci marec 2016, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2016, boli v rámci realizácie úlohy „Regulované látky - konzervačné látky“ vo výrobkoch pre deti – krémy a oleje odobraté **2 vzorky** výrobkov na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov a mikrobiologických ukazovateľov.
Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a pravdivosť tvrdení u výrobkov s tvrdením: bez parabénov, bez konzervačných látok, pH. Označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Pravdivosť tvrdení bola kontrolovaná u jedného výrobku, ktorý deklaroval tvrdenie: bez parabénov – laboratórnym vyšetrením nebola prítomnosť parabénov

dokázaná. Požiadavkám bezpečnosti v chemických a mikrobiologických ukazovateľoch obidve vzorky **vyhoveli**.

3. V mesiaci apríl 2016, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2016, boli v rámci realizácie úlohy „Regulované látky - konzervačné látky“ vo výrobkoch pre dospelých – výrobky na čistenie pokožky odobraté **2 vzorky** kozmetických výrobkov na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov a test stability.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a pravdivosť tvrdení u výrobkov s tvrdením: bez parabénov, bez konzervačných látok, pH. Označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Pravdivosť tvrdení bola kontrolovaná u jedného výrobku, ktorý deklaroval tvrdenie: bez parabénov – laboratórnym vyšetrením nebola prítomnosť parabénov dokázaná. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch a v teste stability obidve vzorky **vyhoveli**.

Na základe zistených skutočností boli údaje a predložené protokoly k výrobkom vložené do systému ICSMS.

Kontroly na základe hlásení o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov (RAPEX):

Na základe hlásení zo systému RAPEX boli v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. odbornými pracovníkmi oddelenia hygieny výživy a hygieny životného prostredia vykonané kontroly hlásených nebezpečných kozmetických výrobkov, pričom v I. polroku 2016 bolo **vykonaných 112 kontrol** (104 oddelenie HV, 8 oddelenie HŽP). Kontroly boli vykonané v maloobchodných jednotkách, resp. aj v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo; v prekontrolovaných zariadeniach sa predmetné výrobky nenachádzali.

a. Bezpečnosť výrobkov z bambusu

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia a kontrola správneho označovania v súlade s požiadavkami nariadenia EP a rady č. 1935/2004.

Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonáva prípravu vzoriek, laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti výrobkov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávajú odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu uvedeného vo viacročnom pláne úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na príslušný rok.

Úloha bola rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2016 - december 2017 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek. V druhej etape: 30. marec 2018 bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Na I. polrok 2016 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. **RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2016 nepodieľal**.

b. Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov.

Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonáva laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti výrobkov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávajú odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu uvedeného vo viacročnom pláne úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na príslušný rok.

Úloha bola rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2016 - december 2017 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek. V druhej etape: 30. marec 2018 bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

V I. polroku 2016 RÚVZ so sídlom v Martine odobral v súlade s harmonogramom uvedeným vo viacročnom pláne úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na rok 2016 2 vzorky materiálov a predmetov určených na styk s potravinami – strech/mäkčené obalové fólie na vyšetrenie chemických ukazovateľov – plastifikátorov: esterov kyseliny ftalovej. Výsledky laboratórnych rozborov t.č. nie sú k dispozícii.

c. Prehľad 5-ročného výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami v SR a EÚ

Cieľom projektu je poskytnutie prehľadu výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami dovážanými z Číny a Hongkongu za obdobie 2011 – 2016.

Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade.

Úloha bola rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2016 - december 2016 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek. V druhej etape: 30. marec 2017 bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Na I. polrok 2016 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2016 nepodieľal.***

d. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom projektu je prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch, pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními hygieny výživy a bezpečnosti potravín regionálnych úradov verejného zdravotníctva v sídlach krajov.

Úloha bola rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: priebežne počas r. 2016 sa pokračuje v monitoringu. V druhej etape: december 2016 bude zrealizované vyhodnotenie a bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy. Zistené výsledky sa uplatnia pri prijímaní nápravných opatrení v rámci úradnej kontroly. Na základe analýzy výsledkov sa zhodnotí overenie výrobcov deklarovanej kvality potravín na osobitné výživové účely a výživových doplnkov obsahujúcich probiotiká a zhodnotí sa z toho vyplývajúci zdravotného benefit pre konzumenta.

Na I. polrok 2016 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. **RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2016 nepodieľal.**

e. Monitoring príjmu jódu

Cieľom projektu je monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli.

Riešiteľským pracoviskom sú jednotlivé regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR. Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2016 - december 2016 sa realizuje odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KI, KIO₃. V druhej etape: 15. január 2017 bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy.

V rámci prvej etapy bolo v I. polroku 2016 RÚVZ so sídlom v Martine odobratých na laboratórne vyšetrenie 8 vzoriek kuchynskej soli. Obsah jodidu, resp. jodičnanu draselného, bol posúdený podľa požiadavky Potravinového kódexu SR (dvadsiataštvrtá hlava - Pochutiny) aj napriek skutočnosti, že požiadavka (15 - 35 mg/kg KI) sa na vzorky vyrobené, resp. na trh uvedené v niektorých z členských štátov EU nevzťahuje. Vzhľadom nato, že pôvod soli na trhu v SR je rôznych a častokrát označený len „vyrobené v EU“ (aj v Slovenskej republike je balená jedlá soľ rôzneho pôvodu), bol v roku 2010 upravený počítačový program na vyhodnotenie monitoringu jodidácie, kde sa jedlé soli nerozdeľujú na soľ z dovozu a tuzemskej produkcie.

Z výsledkov stanovenia obsahu KI a KIO₃ vo vyšetrených vzorkách jedlej soli za I. polrok 2016 vyplýva:

- z celkového počtu 8 analyzovaných vzoriek požiadavke stanovenej Potravinovým kódexom SR na minimálny obsah KIO₃ (15 mg/kg soli) vyhovelo 7 vzoriek, laboratórny rozbor 1 vzorky t.č. nie je k dispozícii,
- vyšší obsah KI ako stanovuje Potravinový kódex SR nebol zistený v žiadnej z 7-tich vzoriek, laboratórny rozbor 1 vzorky t.č. nie je k dispozícii,
- požiadavke Potravinového kódexu SR (15-35 mg/kg) vyhovelo 7 vzoriek, laboratórny rozbor 1 vzorky t.č. nie je k dispozícii,
- z odobratých 8 vzoriek jedlej soli bol obsah feroxyanidu draselného vyšetrený vo všetkých 8-tich vzorkách, pričom 7 vyšetrených vzoriek vyhovelo požiadavke Potravinového kódexu SR (najvyššie prípustné množstvo 20 mg/kg), laboratórny rozbor 1 vzorky t.č. nie je k dispozícii,

Druhá etapa danej úlohy nebola v I. polroku 2016 RÚVZ so sídlom v Martine realizovaná.

f. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Cieľom projektu je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Riešiteľským pracoviskom sú jednotlivé regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR a ÚVZ SR. Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: február 2016 - november 2016 prebieha odborne – metodická príprava monitoringu, zber údajov a analýza vzoriek a v druhej etape: december 2016 - 1. štvrtrok 2017 bude prebiehať vyhodnotenie monitoringu a ÚVZ SR bude vypracovaná záverečná správa. Výstupy monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách budú základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období a ako preventívne opatrenie umožnia bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení.

V rámci danej úlohy bolo v I. polroku 2016 vyšetrených 20 respondentov, rozdelených na 2 vekové kategórie mužov a žien pre ľahkú, resp. strednú prácu podľa členenia fyziologických skupín uvedených v „Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR (9. revízia)“. V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok – E 104 chinolínová žltá, E 951 aspartam, E 960 glykozidy steviolu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

Analýzou 24-hodinového dotazníka spotreby potravín/pokrmov/nápojov, ktorý zahŕňal konzumáciu potravín počas jedného dňa, boli získané údaje o predpokladanom množstve skonzumovanej prídavnej látky u dospelaj populácie, ktoré budú porovnané s jej stanoviteľným denným príjmom (ADI).

Okrem vyplnenia dotazníka jednotlivými klientmi, boli v I. polroku roku 2016 v distribučnej sieti odobraté: 1 vzorka potraviny na stanovenie hodnoty „E 104 chinolínová žltá“ (vo vzorke - PARTY likér s vaječnou príchuťou bola laboratórnou analýzou stanovená hodnota $45,6 \pm 1,6$ mg/kg); 1 vzorka potraviny na stanovenie hodnoty „aspartámu“ (vo vzorke - MAXX Energy drink – sýtený nealkoholický nápoj bola laboratórnou analýzou stanovená hodnota $551,3 \pm 25,9$ mg/kg); 1 vzorka potraviny na stanovenie glykozidov steviolu (výsledok laboratórnej analýzy vzorky Horká čokoláda so sladidlami, bez pridaného cukru t.č. nie je k dispozícii).

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Cieľom projektu je dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Riešiteľským pracoviskom sú jednotlivé regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR a ÚVZ SR. Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: február – marec 2016 každé RÚVZ v SR odoberie 3 vzorky hotových pokrmov (polievka, hlavný pokrm) a 3 vzorky chleba alebo pekárskych výrobkov (od výrobcov SR) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli, pod koordináciou KO v HV, ktorí výsledky spracované podľa komodít v tabuľkovej forme zašlú na ÚVZ SR do 30.4.2016. V druhej etape: február – marec 2016 každé RÚVZ v SR zabezpečí monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod. dotazníka u 20 klientov (dospelá populácia muži/ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. – 35 r. a 36. r. – 54.r. – v každej kategórii klientov); porovnanie príjmu s OVD (9. revízia – percentuálny podiel) – pod koordináciou KO v HV, ktorí výsledky monitoringu príjmu na úrovni kraja spracujú a zašlú na ÚVZ SR do 30.4.2016. ÚVZ SR pripraví v termíne do

30.05.2016 záverečnú správu, ktorá bude podkladom pre ďalšie aktivity v rámci intervencie v príjme soli a pre PRES SK.

V rámci danej úlohy boli v I. polroku 2016 odobrané 3 vzorky kompletného obeda z menu (menu tvorili jednotlivé časti: polievka (300 g) a hlavný pokrm, ktorý pozostával z mäsa bez omáčky (100 g) a prílohy (200 g), príp. šalát). Každá časť predstavovala samostatnú vzorku, ktorá sa samostatne vyhodnocovala k limitu pre pridanú kuchynskú soľ podľa výnosu MZ SR. Vzorky hotových pokrmov boli odobraté nasledovne: 1 vzorka v ZSS verejné – vyvarujúce (reštaurácia), 1 vzorka v ZSS uzatvorené (závodné stravovanie) – vyvarujúce a 1 vzorka v ZSS nemocničná jedáleň pre zamestnancov (odoberala sa len diéta č. 3). Zároveň boli odobraté 2 vzorky chleba a 1 vzorka pekárskeho výrobku (od výrobcov SR) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli. Množstvo pridanej jedlej soli zistené laboratórnou analýzou v jednotlivých odobratých vzorkách hotových pokrmov a pekárskeho výrobku neprekročili najvyššie prípustné množstvo pridanej jedlej soli stanovené vo Výnose MZ SR z 20. marca 2015 č. S08975-OL-2014, ktorým sa ustanovujú požiadavky na jedlú soľ v potravinách.

V rámci danej úlohy bola zároveň u spolu 20 respondentov (dospelá populácia ženy / muži v dvoch vekových kategóriách 19 r. - 35 r. a 36 r. - 54 r. vykonávajúca ľahkú prácu) sledovaná frekvencia a množstvo skonzumovaných potravín s pridanou jedlou soľou za mesiac na základe dotazníka o frekvencii konzumácie potravín s pridanou jedlou soľou. Každý respondent súčasne obdržal 24 hodinový dotazník - jedálny lístok, ktorý poskytol údaje o energetickom príjme, príjme základných živín – B, T, S, NaCl, Na, ktoré boli porovnané s OVD SR (9. revízia - Vestník MZ SR čiastka 4-5/2015, zo dňa 19. júna 2015). Výsledky monitoringu príjmu boli za účelom ďalšieho spracovania zaslané KO v HV.

Pokračovanie v sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Úloha je rozdelená do 3 častí:

Prvá časť zahŕňa:

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR - výber cieľovej skupiny – 2 vekové kategórie mužov a žien pre ľahkú prácu v zmysle OVD SR (Vestník MZ SR čiastka 4-5/2015, zo dňa 19. júna 2015)

- a) ľahko pracujúce ženy – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 5
- b) ľahko pracujúce ženy – vek. kat. 35 až 54 r. v počte 5
- c) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 5
- d) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 35 až 59 r. v počte 5

na základe vyplnenia dotazníka o životospráve, ktorý poskytuje informácie: o stravovacích zvyklostiach, o spotrebe pokrmov, pohybovej aktivite v zime a v lete a vplyve stresu na organizmus.

Druhá časť zahŕňa vyplnenie klinicko-somatického dotazníka klientom - poskytuje informácie o: hmotnosti, výške, BMI, WHR, Tks, Tkd,

Tretia časť zahŕňa vyplnenie záznamového listu na základe biochemického vyšetrenia.

RÚVZ so sídlom v Martine pokračoval pri plnení danej úlohy v I. polroku 2016 so zníženým počtom klientov (t.j. do projektu sa v rámci roku 2016 nezapojí spolu 80 klientov ale 20). Každý klient obdržal 1 - dňový jedálny lístok, pre zhodnotenie bolo použité počítačové spracovanie v programe ALIMENTA – nadstavbová verzia, ktorý poskytol údaje

o energetickom príjme, príjme základných živín – T, S, B, vitamínov, minerálnych látok, hrubej vlákniny, cholesterolu zo stravy, NaCl, príjmu tekutín.

V rámci možných výstupov z programu ALIMENTA sa pracovníci oddelenia hygieny výživy v I. polroku 2016 zamerali na vyhodnotenie plnenia nutričnej hodnoty stravy k platným OVD (odporúčané výživové dávky pre obyvateľstvo v Slovenskej republike uvedené vo Vestníku MZ SR čiastka 4-5/2015, zo dňa 19. júna 2015).

RÚVZ so sídlom v Martine pri plnení danej úlohy v I. polroku 2016 nerealizoval druhú a tretiu časť.

Realizovali sme 2 mimoriadne cielené kontroly:

1 „Pripravenosť na letnú sezónu 2016 a kontroly prevádzok výroby a predaja nebalenej zmrzliny“

Dňa 12.05.2016 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBP KV/4858/2016/Jo, zo dňa 11. 5. 2016 vo veci žiadosti o zaslanie stručnej správy z pripravenosti prevádzok s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny na letnú sezónu 2016 a o vykonávanie intenzívnych kontrol v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny počas celej letnej sezóny 2016 v Slovenskej republike, v nadväznosti na povinnosti vyplývajúce orgánom verejného zdravotníctva podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) vo veci výkonu štátneho zdravotného dozoru (ďalej len „ŠZD“) nad zariadeniami poskytujúcimi stravovacie služby a vo veci výkonu úradnej kontroly potravín (ďalej len „UKP“) podľa § 23 ods. 2. písm. a) zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 152/1995 Z. z.“) v prevádzkarniach verejného stravovania vrátane výroby zmrzliny.

V okresoch Martin a Turčianske Teplice sa nachádza **10 prevádzok s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny** (5 zariadení má vydané súhlasné rozhodnutie RÚVZ so sídlom v Martine na trvalú prevádzku na výrobu a predaj nebalenej zmrzliny a v 5 zariadeniach bolo vydané súhlasné rozhodnutie RÚVZ so sídlom v Martine na letnú sezónu 2016). V sezónnych prevádzkach bol v roku 2016 vykonaný štátny zdravotný dozor pred vydaním rozhodnutia na ich uvedenie do prevádzky, pričom bolo zistené, že priestory, vybavenie a dispozičné riešenie sú v súlade s požiadavkami platnej legislatívy z oblasti verejného zdravotníctva; u prevádzok s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny boli predložené aktuálne protokoly o vyšetrení pitnej vody v rozsahu minimálnej analýzy, ktorých výsledky boli vyhovujúce.

K dňu zaslania správy z mimoriadnej kontroly (t.j. 24.05.2016) bolo vydaných **15** súhlasných rozhodnutí **na predaj nebalenej zmrzliny na letnú sezónu 2016**.

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné:

a) počet celkovo vykonaných kontrol:

- v **prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny** bolo vykonaných v rámci ŠZD - **5** kontrol a v rámci UKP - **3** kontroly,
- v **prevádzkach s predajom nebalenej zmrzliny** bolo vykonaných v rámci ŠZD - **16** kontrol

b) počet skontrolovaných zariadení:

- v **prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny** - **7** zariadení
- v **prevádzkach s predajom nebalenej zmrzliny** – **16** zariadení

- c) najčastejšie zisťované nedostatky pri kontrolách: osobná hygiena, hygienická úroveň predaja zmrzliny, prevádzková hygiena
- d) počet uložených opatrení : **0**
- e) počet uložených blokových pokút/celková suma: **1/90 eur**
- f) počet uložených sankcií/celková suma: **0**
- g) počet odobraných sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov - výsledky laboratórnej analýzy: **0**
- h) počet odberov vzoriek zmrzliny na mikrobiologické vyšetrenie – **4 vzorky** (vzorky v sledovaných ukazovateľoch **vyhoveli**)
- i) počet odberov vzoriek zmrzliny na chemické vyšetrenie - výsledky laboratórnej analýzy – **1 vzorka** (vzorka v sledovaných ukazovateľoch **vyhovela**)
- j) počet úhrad nákladov v prípade nevyhovujúcich vzoriek zmrzlín/celková suma: **0**
- k) zoznam zariadení so zistenými nedostatkami (spracovaný v nižšie uvedenej tabuľke):

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Cukráreň u ALIJEVIČA, 1. čsl. brigády 6, 038 61 Vrútky	osobná hygiena, hygienická úroveň predaja zmrzliny, prevádzková hygiena	--	Zákon č. 152/1995 1/90 eur	--

2 „Kontrola mäsa v zariadeniach spoločného stravovania“

Dňa 16.05.2016 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBP KV/4945/2016/Jo, zo dňa 13.05.2016 vo veci žiadosti o vykonanie mimoriadnej kontroly v zariadeniach spoločného stravovania so zameraním sa na kontrolu hygieny, označovania a výsledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov, v nadväznosti na povinnosti vyplývajúce orgánom verejného zdravotníctva podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“).

Kontrola bola zameraná na reštaurácie, stánky s rýchlym občerstvením a podobné prevádzky, v ktorých sa stravuje verejnosť a boli vykonané v termíne **od 26.05.2016 do 03.06.2016**. Vykonané kontroly boli zamerané na hygienu, označovanie, výsledovateľnosť mäsa aj na iné hygienické nedostatky (podmienky skladovania mäsa, spoločné skladovanie nezlučiteľných potravín, nepovolené zmrazovanie mäsa, dodržiavanie osobnej a prevádzkovej hygieny).

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné:

- počet vykonaných kontrol - **18**
- počet skontrolovaných prevádzok ZSS – **18**

(Bistro Linda, Čachovský rad 1, Vrútky; Ranč Stará teheleň, Kalinčiakova 1956, Sučany; Reštaurácia Dedkov dvor, Kláštor pod Znievom; Pizzeria Luana, Záturčianska 36, Martin; Penzión Martiin, Martin; Pasáž, M. R. Štefánika 48, Martin; Česká hospoda, 29. augusta 3, Martin; Smack & Café Sokolovňa, Mošovce; Reštaurácia ASTRIA U HOMOLOV, Vrútky; Reštaurácia CARLO, M. R. Štefánika 42, Martin; Reštaurácia INSOMNIA, 29. augusta, Martin; U mäsiarov – vývarovňa PD Sklabiňa; Turčiansky dvor, Košťany nad Turcom 332, 038 41 Košťany nad Turcom; Ranč Žabokreky č. 140, 038 40 Žabokreky; Penzión „Mliečna

vila“, SNP 105, Turčianske Teplice; Penzión – restaurant OÁZA s.r.o., SNP 544, Turčianske Teplice; Penzión GITKA, Hoskorná 69, Lipovec; Koliba 77, Francúzskych partizánov 8, Martin)

Z celkového počtu skontrolovaných zariadení spoločného stravovania boli **v troch prípadoch zistené nedostatky** týkajúce sa porušení platných právnych predpisov pri manipulácii s potravinami. Za zistené nedostatky boli pracovníkom uložené **3 blokové pokuty** v celkovej sume **180 eur**. Zoznam zariadení spoločného stravovania so zistenými nedostatkami je spracovaný v nižšie uvedenej tabuľke.

Názov a adresa prevádzky	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Pizzeria Luana, Záturčianska 36, Martin	rozmrazovanie mäsa pri kuchynskej teplote	-	1/30,00 €	-
Penzión – restaurant OÁZA s.r.o., SNP 544, Turčianske Teplice	nesprávne skladovanie (ochrana pred kontamináciou, zachovanie vzájomnej kompatibility skladovaných potravín), označovanie nebolo v slovenskom jazyku	Okamžité stiahnutie potraviny z trhu – hovädzie stehno mrazené v množstve 46,8 kg, ktoré boli neoznačené v slovenskom jazyku	1/120,00 €	-
Koliba 77, Francúzskych partizánov 8, Martin	nesprávne skladovanie (ochrana pred kontamináciou, zachovanie vzájomnej kompatibility skladovaných potravín)		1/30,00 €	-

V rámci kontrol bolo zistené, že distribútor Bidvest Slovakia, s.r.o., Piešťanská 2321/71, 915 01 Nové Mesto nad Váhom prelepjuje originálnu etiketu od výrobcu etiketou s údajmi v slovenskom jazyku, pričom údaje na pôvodnej etikete sú čiastočne prekryté, po jej odlepení dochádza k znehodnoteniu pôvodnej etikety, nie je možné zistiť úplne pôvodné údaje (údaje na etikete v slovenskom jazyku nie sú uvedené kompletne podľa pôvodnej etikety). Uvedená informácia bola odstúpená na došetrenie z hľadiska miestnej príslušnosti na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne.

Nedostatky týkajúce sa vysledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov neboli zistené v žiadnej z kontrolovaných prevádzok. Kontrolované zariadenia spoločného stravovania sú zásobované len od schválených distribútorov resp. predajcov mäsa.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľ

Cieľom aktivít je komplexný výkon štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Anotácia

V súvislosti s epidemickým nárastom prevalencie obezity v celosvetovom meradle vláda Slovenskej republiky schválila Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, ktorého súčasťou sú úlohy a aktivity, zamerané na zníženie výskytu obezity detskej a dorastovej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická inaktivita predstavujú významné faktory obezity u dospelých, rovnako ako aj u detí a mladých ľudí. Uvedené faktory vedú k nadhmotnosti a obezite a v dôsledku toho sa môžu uplatniť nezávislé rizikové faktory chronických neprenosných ochorení.

Gestor : ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Etapy riešenia :

Každoročne od roku 2015 do roku 2025 realizovať priority a), b), c) a každé 3 roky realizovať aktivity v rámci priority d) :

a) Podpora zdravého štartu do života

- zamerať sa v rámci poradní zdravia na matky s deťmi na materskej dovolenke. Výchovné aktivity zamerané na poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie obezity realizovať v zariadeniach kde sa stretávajú matky s deťmi napr. materské centrá, rodičovské centrá.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

- zabezpečiť kontrolu predávaného sortimentu a kontrolu dodacích listov u predajcov s cieľom zistiť, aké je percentuálne zastúpenie ponúkaných zdravých druhov potravín a potravín s množstvom prebytočnej energie, resp. potravín s vysokým obsahom soli, ktoré nezabezpečujú zdravý vývoj dieťaťa a prispievajú k riziku vzniku nadhmotnosti až obezity.
- podporovať poskytovanie desiat vyrábaných a podávaných zo školskej kuchyne,
- zabezpečiť edukačné aktivity v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, mliečneho programu pre deti, programu školské ovocie,
- zabezpečiť efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach stravovacích prevádzok určených pre deti a mládež a vo výdajniach stravy,
- kontrolovať hygienické podmienky pri príprave diétno stravovania,
- kontrolovať dodržiavanie pitného režimu pre deti, v predškolských zariadeniach presadzovať pri realizácii pitného režimu detí používanie pitnej vody a nesladených nápojov,
- zisťovať počet stravujúcich sa detí a mládeže v školských stravovacích zariadeniach,
- posudzovať energetickú a biologickú hodnotu stravy,
- kontrolovať pestrosť stravy,
- kontrolovať dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

- zúčastňovať sa pracovných porád pracovníkov školského stravovania organizovaných okresnými úradmi, odborom školstva a Spoločnými školskými úradmi,
- v spolupráci s odborními školstva na krajskej úrovni a Spoločnými školskými úradmi na okresnej úrovni zrealizovať školenie pracovníkov školského stravovania

d) Podpora pohybových aktivít

- realizovať monitoring TV podmienok žiakov základných a stredných škôl, vrátane vonkajších telovýchovných plôch z hľadiska dodržania požiadaviek príslušnej legislatívy (priestorové usporiadanie, vybavenie, tepelno-vlhkostná mikroklíma a pod.),
- v rámci výkonu ŠZD sledovať využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení,
- sledovať využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport v rámci výučby žiakov sledovanej školy (plaváreň, športová hala, verejné ihrisko),
- sledovať realizáciu malých foriem telesnej výchovy v školách, napr. využívanie telovýchovných chvíľok, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.,
- monitorovať využitie hodín TV v rámci hygieny pedagogického procesu: počet hodín TV do týždňa, zaraďovanie hodín TV do rozvrhu hodín, percento cvičiacich žiakov a študentov na hodinách TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov,
- v pravidelných intervaloch (1x za 3 roky) sledovať počty a zdravotné indikácie u žiakov a študentov, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od TV,
- zisťovať možnosti telesnej aktivity detí oslobodených od cvičenia na hodinách TV.

Realizačné výstupy

- počet edukovaných matiek v oblasti zdravého stravovania a pohybovej aktivity detí,
- počet zariadení s vytvorenými optimálnymi podmienkami pre vytvorenie zdravšieho prostredia,
- počet škôl s obmedzením automatov so sladenými nápojmi,
- počet škôl umožňujúcich odbornému personálu ZŠS vzdelávanie vo výžive,
- počet škôl s vytvorenými optimálnymi podmienkami pre realizáciu telovýchovných aktivít,
- vypracovanie sumárnej správy projektu bude slúžiť ako podklad pre odpočet aktivít plnenia Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025.

Trvanie projektu

1.11.2015 – 31.12.2025

Termín ukončenia:

r. 2025

RÚVZ so sídlom v Martine realizuje priebežne prioritu b), d) v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a prioritu c) v rámci spolupráce s odbornými pracovníkmi školstva.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich

štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnatel'nou metodikou.

Gestor : Ministerstvo zdravotníctva – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia : priebežne podľa požiadaviek gestora

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu sú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach, organizovaných Odborom koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog,
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku.

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku.
- Spolupráca na príprave Národnej správy o drogách a jej poskytnutie RÚVZ v SR.
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl.
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry).
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou.
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky.
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách.
- Podpora Národného programu boja proti drogám.

Projekt je realizovaný priebežne na základe požiadaviek gestora a metodického usmernenia UVZ SR. V súčasnosti projekt nie je realizovaný.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Termín ukončenia: r. 2017

V súvislosti so schválenými programami a projektmi úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2014 a na ďalšie roky bola vypracovaná metodika na riešenie

tohto projektu. Tento projekt nadväzuje na výsledky získané predchádzajúcim prieskumom a je v súlade s vytýčenými prioritnými oblasťami pre odbor hygieny detí a mládeže na toto obdobie. Projekt je realizovaný v jednotlivých etapách : rok 2014 - návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov, realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3 - 6 ročných detí, rok 2015 - realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 - 10 ročných detí, rok 2016 - realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11- 14 ročných detí, 2017 - celkové vyhodnotenie projektu a príprava záverečnej správy, vypracovanie intervenčných opatrení, zameraných na zníženie detskej úrazovosti.

V 1. polroku 2016 projekt nie je realizovaný.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor : RÚVZ so sídlom vo Zvolen, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Spoluriešiteľ : MŠVVaŠ SR

Termín ukončenia: r. 2016

Úloha je rozdelená do troch etáp. V roku 2013 v termíne od 02.04.2013 do 22.04.2013 sa realizovala I. etapa, ktorá bola vykonaná na základe usmernenia ÚVZ SR „Vykonanie mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie legislatívnych požiadaviek, týkajúcich sa priestorov, určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách v Slovenskej republike“, ktorá bude nadväzovať na plánovanú realizáciu projektu „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“, ktorý vyplýva z plnenia Národného programu prevencie obezity a bolo potrebné okrem získania údajov dotazníkovým prieskumom, zmonitorovať hygienický stav priestorov, určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách, vrátane vonkajších telovýchovných plôch, z hľadiska dodržiavania požiadaviek príslušnej legislatívy, ustanovení vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež.

II. etapa bola realizovaná na základe listu ÚVZ SR č. HDM/2765/5396/2014, zo dňa 17.03.2014, vo veci vykonania mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách, v súvislosti s plnením úloh v rámci prioritných oblastí na úseku hygieny detí a mládeže, ako aj v zmysle napĺňania úloh EÚ akčného plánu detskej obezity na roky 2014 – 2020 a zefektívnenia výkonu cieľového zdravotného dozoru pre vytvorenie predpokladov na zlepšenie životných podmienok detí a mládeže.

V I. polroku 2016 RÚVZ so sídlom v Martine už projekt nerealizuje. V priebehu roku 2016 gestori projektu spracovávajú získané údaje, z ktorých bude spracovaná záverečná správa s realizačnými výstupmi.

Iné programy a projekty realizované v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky :

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 bol realizovaný projekt COSI . Projekt je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Ide o rutinné meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. Svetová zdravotnícka organizácia bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých škôl. K projektu boli zaslané materiály : rozdeľovník s kódmi škôl, informovaný súhlas pre rodičov, dotazník pre meranie detí. Školy uvedené v rozdeľovníku už boli oslovené listom štátneho tajomníka MZ SR o možnosti participovať na projekte.

Odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine projekt realizovali v mesiaci november – december 2015 a projektu sa malo zúčastniť 80 respondentov – žiakov vekovej skupiny od 7 do 7,99 rokov. Do projektu boli pôvodne zapojené 3 základné školy – 1 mestská škola (ZŠ s MŠ, Dolinského, Martin) a 2 vidiecke školy (ZŠ Benice, ZŠ J.Kollára, Mošovce). Vzhľadom na nízku účasť žiakov na projekte, z dôvodu nesúhlasu rodičov žiakov zúčastniť sa projektu, bolo potrebné doplniť chýbajúci počet respondentov a zaradiť do projektu ďalšie 2 školy – 1 mestská škola EZŠ, M.R.Štefánika, Martin a 1 vidiecka škola ZŠ Horná Štubňa.

Odborní pracovníci RÚVZ v jednotlivých školách vykonali zber údajov podľa zaslaného usmernenia od 15.11 do 15.12.2015, z dôvodu aby bol zber dát optimálny (poznámka : zber dát sa nesmel uskutočniť minimálne 2 týždne po prázdninách, alebo po dlhšom uzatvorení škôl. Malo byť vybrané obdobie, kedy sa predpokladá, že bude najviac detí v škole.). Meranie bolo uskutočnené v škole vo vyhradenej miestnosti, ráno, následne po použití WC. Počas merania odborní pracovníci RÚVZ zaznamenávali údaje: dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň šk. dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, komorbidita. Na meranie bola použitá kalibrovaná prenosná digitálna váha, prenosný výškomer, neelastický meter na meranie obvodu pása a bokov). Počas merania dieťa bolo vyzuté, v ľahkom oblečení.. Parametre sa merali s presnosťou na desatinu. Zistené údaje boli zaznamenané do dotazníka pre meranie detí.

V I. polroku 2016 odborní pracovníci oddelenia HDM získané údaje zadávali do elektronickej formy dotazníkov a tabuliek v programe Microsoft Excel a priebežne podľa požiadaviek gestora zasielali ďalšie doplňujúce údaje súvisiace s riešením projektu COSI. Spracované údaje boli zaslané Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky, Odbor verejného zdravia Limbová 2, 837 52 Bratislava.

Realizovali sme 1 mimoriadnu cieleňú kontrolu :

1. „ Mimoriadna cieleňú kontrola zameraná na dodržanie hygienických požiadaviek na pieskoviská “

Na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine dňa 12.05.2016 bol doručený elektronicou poštou list č. HDM/4854/14269/2016, zo dňa 12.05.2016, vo veci vykonania mimoriadnej cieleňú kontroly zameranej na dodržanie hygienických požiadaviek na pieskoviská pri predškolských zariadeniach podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o doplnení a zmene niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z.z.) a vyhlášky MZ SR č. 521/2007 Z.z.

o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská (ďalej len „vyhláška č. 521/2007 Z.z.“) a na vybraných pieskoviskách v rámci občianskej vybavenosti.

Odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Martine vykonali cieľnú kontrolu v termíne od 23.05.2016 do 03.06.2016 v okresoch Martin a Turčianske Teplice a bolo zistené nasledovné :

- a) počet vykonaných kontrol 37
- b) počet skontrolovaných pieskovísk 37 (34 pieskoviská pri MŠ, 1 pieskovisko – detský domov, 2 pieskoviská v rámci občianskej vybavenosti)
- c) najčastejšie zisťované nedostatky 0
- d) počet uložených opatrení – uviesť presne aké : 0
- e) počet uložených sankcií/celková suma 0
- f) rok poslednej výmeny piesku :
 - 2006 – 2 zariadenia
 - 2010 – 2 zariadenia
 - 2012 – 3 zariadenia
 - 2013 – 4 zariadenia
 - 2014 – 7 zariadení
 - 2015 – 13 zariadení
 - 2016 – 6 zariadení
- g) zoznam pieskovísk so zistenými nedostatkami (tabuľka - príloha č.1) – nevyplnená zariadenia bez zistených nedostatkov

V čase vykonávania cieľných kontrol bol vykonaný na 10 pieskoviskách odber piesku na mikrobiologické a parazitologické vyšetrenie. Výsledky laboratórných vyšetrení 10 vzoriek piesku vyhoveli požadovaným kritériám vyhlášky č. 521/2007 Z.z..

Záverom možno konštatovať, že prevádzkovatelia pieskovísk pri predškolských zariadeniach a pieskovísk pri občianskej vybavenosti venujú dôkladnú pozornosť príprave pieskovísk pred sezónou. Prevádzkovatelia pieskovísk majú vypracované a schválené prevádzkové poriadky, určené zodpovedné osoby, ktoré zabezpečujú údržbu pieskoviska a vedú záznamy o čistení a údržbe pieskoviska. V čase výkonu štátneho zdravotného dozoru vykonaného na základe cieľnej úlohy neboli zistené nedostatky a nebolo nutné ukladať prevádzkovateľom zariadení opatrenia na ich odstránenie.

Problematické sú skôr pieskoviská, ktoré sa už niekoľko rokov nevyužívajú, nespĺňajú svoju funkciu a pieskoviská, ktoré si pred svojimi domami a panelákmi vytvorili svojpomocne samotní občania. Ak odborní pracovníci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva pri výkone štátneho zdravotného dozoru zistia, že pieskovisko nespĺňa požiadavky v súlade s platnou legislatívou v oblasti verejného zdravotníctva a nie je pravidelne udržiavané, rieši túto problematiku so zodpovednými zástupcami mesta resp. obce.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR) SR

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorít pre rok 2016. Oddelenie epidemiológie poskytuje telefonicky, písomne a v rámci „Poradne očkovania“ usmernenia v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované prednášky o očkovaní určené pre zdravotníckych pracovníkov a študentov.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

V roku 2016 k 30.6.2016 bolo nahlásených 6 odmietnutí povinného očkovania, celkovo 260 odmietnutí.

V rámci plnenia toho programu sa vychádzalo z jeho anotácie a postupovali sme v súlade s navrhnutými etapami riešenia.

Ad Realizácia vlastného očkovania:

- v rámci tejto etapy odborní pracovníci odd. epidemiológie:
 - o usmerňovali lekárov prvého kontaktu pre deti i dospelých v problematike pravidelného povinného i odporúčaného očkovanie v rámci NIP,
 - o informovali o očkovacom kalendári na rok 2016 a vysvetľovali jeho význam, odborne zdôvodňovali a rozširovali informácie medzi zdravotníckymi pracovníkmi i laickou verejnosťou,
 - o aktuálne informovali o novej kategorizácii vakcín pre očkujúcich lekárov prvého kontaktu,
 - o poskytovali konzultácie v rámci okresu týkajúce sa špecifických problémov v súvislosti s očkovaním, očkovaním pred cestou do zahraničia - počet konzultácií 308 (65 osobne, 243 telefonicky),
 - o poskytovali konzultácie na regionálnej a národnej úrovni – problematika očkovacích látok, kategorizácie vakcín, odborné stanoviská,
 - o aktívne sa zúčastnili na úprave a zmenách Národného imunizačného programu SR (Pracovná skupina pre imunizáciu), kategorizáciu vakcín (v Kategorizačnej komisii MZ SR a Pracovnej skupine J07 pre kategorizáciu vakcín),
 - o pripravovali podklady a stanoviská pre MZ SR a Štátny ústav pre kontrolu liečiv (ŠÚKL): zákaz vývozu vakcín – podklady, objektivizácia rizík pri nedostupnosti vakcín, podklady pre možnosť použitia iných nekategorizovaných vakcín (v prípade nedostatku kategorizovanej vakcíny), podklady pre mimoriadny dovoz vakcín pri nedostupnosti kategorizovaných vakcín, zabezpečovanie vakcín a príslušná legislatíva, zmeny charakteristík referenčných skupín vakcín,
 - o realizovali kontroly očkovania proti chrípke a pneumokokom v zariadeniach sociálnej starostlivosti, KI a reakcie po očkovaní danými vakcínami.

Ad Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2016:

- metodická a konzultačná pomoc pri návrhu a príprave zmien v očkovacom kalendári SR platnom od 1.1.2016,

- metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom pri odporúčaných očkovaníach proti:
 - o rotavírusovým infekciám u dojčiat
 - o varicelle
 - o sezónnej chrípke a pneumokokom
 - o meningokokom
 - o kliešťovej encefalitíde
 - o herpes zoster
 - o VHA a VHB
 - o zameniteľnosť vakcín proti VHA (HAVRIX, AVAXIM, VAQTA) pri:
 - o doplnení chýbajúcich očkovaní detí v rámci povinného očkovania,
 - o zmena očkovacieho kalendára detí pre posun očkovania z dôvodu relatívnej kontraindikácie, posunu alebo odmietnutia očkovania rodičmi.

Ad Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

- v rámci tejto surveillance odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:
 - o epidemiologické vyšetovanie všetkých pravdepodobných ochorení preventabilných očkovaním, odbery vzoriek a zabezpečenie laboratórnych vyšetrení v rámci diferenciálnej diagnostiky:
 - o počet odobratých vzoriek a laboratórnych vyšetrení
 - u ochorení na sezónnu chrípku : 4
 - o informovanosť lekárov prvého kontaktu o výskyte týchto ochorení a príslušných opatreniach v ohniskách nákazy,
 - o priebežné konzultácie lekárov a laickej verejnosti v problematike ochorení preventabilných očkovaním,
 - o odborné prednášky a poster v problematike očkovania proti ochoreniam preventabilným očkovaním, proti sezónnej a pandemickej chrípke na:
 - medzinárodnej úrovni: 9 (5 x prednáška, 4x poster)
 - celoslovenskej úrovni: 3 (3x prednáška)
 - na regionálnej a lokálnej úrovni: 0

Ad Manažment očkovania:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - o včasnú a dostatočnú informovanosť zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú očkovanie, o zmenách a novinkách v oblasti vakcinológie,
 - o kontrola chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách okresov Martin, Turčianske Teplice,
 - o kontrolu dodržovania štandardných postupov pri manipulácii, skladovaní a aplikácii vakcín v počte 22.
- podklady a podnety pre zasadania Pracovnej skupiny pre imunizáciu ÚVZ SR (prof. Hudečková – podpredseda PSPI),
- podklady pre zasadanie Pracovnej skupiny J07 pre kategorizáciu vakcín (predseda prof. Hudečková),
- podklady pre kategorizáciu vakcín, zmeny indikačných a preskripčných obmedzení vakcín (HPV vakcíny - Silgard, Cervarix, pneumo vakcíny - Prevenar 13, Synflorix, Infanrixhexa a Hexacima 6-valentná kombinovaná vakcína, rotavírusová a meningokoková vakcína, Zostavax – prevencia herpes zoster),
- podklady pre ŠÚKL (prof. Hudečková),
- účasť na zasadaní PSPI ÚVZ SR - (prof.Hudečková),

- účasť na zasadaní Kategorizačnej komisie - (prof.Hudečková).

Ad Kontrola očkovania:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - o priebežnú kontrolu zaočkovanosti v okresoch Martin a Turčianske Teplice,
 - o kontrola evidencie o očkovaní sa uskutoční v mesiaci september 2016.

6.2 Surveillancie infekčných chorôb

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie vykonali:

- pravidelné mesačné analýzy v regióne Turiec (okresy Martin a Turčianske Teplice),
- analýzy epidemických výskytov v rámci mesačných analýz,
- analýzy chrípky a chrípke podobných ochorení.

Pri realizácii surveillancie infekčných ochorení pracovníci oddelenia epidemiológie spolupracovali s:

- lekármi primárneho kontaktu pre deti a pre dospelých (spolupráca s pediatriami je už tradične na vyššej úrovni),
- Klinikou infektológie a cestovnej medicíny UNM – u hospitalizovaných pacientov s infekčnými ochoreniami, pacientov ambulantne vyšetrených a ošetrovaných,
- Klinikou biochémie s.r.o, mikrobiológiou Martin,
- Oddelením mikrobiológie a NRC - RÚVZ Banská Bystrica,
- vedením ZŠ a SŠ v čase zvýšeného výskytu chrípky a chrípke podobných ochorení (denné hlásenie z jednotlivých škôl v okr. Martin a Turčianske Teplice),
- Neurologickou klinikou, Klinikou detí a dorastu, Klinikou anesteziológie a intenzívnej medicíny UNM a Klinikou infektológie a cestovnej medicíny – pri surveillancie akútnych chabých obrn,
- jednotlivými lôžkovými oddeleniami v rámci epidemiologického vyšetovania pri vzniku a hlásení nozokomiálnych nákaz.

V rámci edukácie obyvateľstva regiónu Turiec v problematike prenosných nákaz sme spolupracovali s televíziou TURIEC a televíziou Martin TV, regionálnym týždenníkom „My - turčianske noviny“.

Iné aktivity:

- konzultácie k povinnému, odporúčanému a individuálnemu očkovaníu (celkový počet 308),
- informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii v regióne Turiec (celkový počet 2x),
- odborné prednášky o očkovaní pre odbornú verejnosť – 5x,
- Európsky týždeň imunizácie 2016 (prieskum znalosti laickej verejnosti o očkovaní),
- Vzdelávanie v problematike povinného očkovanía na stredných školách – 2x.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- plynulú prevádzku programu EPIS,
- jeho využívanie pre sporadické prípady prenosných ochorení, ako aj pre epidemické výskyt,
- v programe EPIS sa plne využíval systém rýchleho varovania, najmä v súvislosti s vyšším výskytom akútnych respiračných ochorení a chrípky,

- kontrola údajov zadaných do databázy EPIS na celoslovenskej úrovni - časť ochorenia preventabilné očkovaním (zabezpečuje prof. Hudečková),
- od 1.1.2016 do 30.6.2016 – bolo hlásených a zaznamenaných do EPISu celkovo 896 prípadov prenosných ochorení, z toho za okres Martin 828 a za okres Turčianske Teplice 68 prípadov.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- manažment a koordinovaný postup pri sledovaní a riešení závažných nozokomiálnych nákaz v UN Martin v spolupráci s pracovníkmi príslušných oddelení,
- kvalitnú surveillance nozokomiálnych nákaz,
- pravidelné kontroly HER a BOT v rámci zdravotníckych zariadení (UN Martin, neštátne zdravotnícke zariadenia),
- za obdobie od 1.1.2016 do 30.6.2016 bolo v EPISe evidovaných celkom 265 prípadov NN hlásených z UN Martin,
- účasť na Komisii pre účelnú farmakoterapiu UN Martin,
- prednášky pre odbornú verejnosť – 2x (problematika rúk v zdravotníctve),
- praktické ukážky kvality dekontaminácie rúk zdravotníkov – 6x.

6.5 Surveillance chronických ochorení

- v zmysle anotácie jednotlivé etapy tohto projektu sú realizované v okr. Martin a Turčianske Teplice poradňou zdravie RÚVZ Martin.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní všetci členovia protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ. Pracovníci oddelenia epidemiológie boli pravidelne informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom hlásení z ECDC a ÚVZ SR. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a UN Martin.

Pracovníci oddelenia epidemiológie pravidelne informovali o priebehu epidémie chrípky zdravotníckych pracovníkov a členov Protiepidemickej komisie RÚVZ Martin, ako aj ďalších zainteresovaných (školstvo, veterinári, atď.).

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- sledovanie a hlásenie SARI do systému rýchleho varovania EPIS,
- sledovanie ARO a chrípky,
- zabezpečenie epidemických výskytov alimentárnych nákaz,
- edukácia o výskyte, šírení a protiepidemických opatreniach pri ZIKA vírusovej infekcii.

Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii boli pravidelne zasielané lekárom primárneho kontaktu, riaditeľovi UN Martin, riaditeľom ústavov sociálnej starostlivosti v spádovom území.

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- odber vzoriek odpadových vôd na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy podľa pokynov hlavného hygienika,
- výsledky v roku 2016:
 - negatívne na záchyt divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy - počet odobratých vzoriek odpadových vôd – 3x,
- **surveillance akútnych chabých paréz: 125 x negat. hlásení v UN Martin,**
 - aktívne na surveillance spolupracujú tieto pracoviská UN Martin: Klinika detí a dorastu, Neurologická klinika, Klinika infektológie a cestovnej medicíny, Klinika anestéziológie a intenzívnej medicíny, Klinika detskej anestéziológie a intenzívnej medicíny,
 - k 30.6. 2016 neboli hlásené prípady ochorenia. Od októbra 2013 vzhľadom na záchyt divokých kmeňov poliovírusov v Izraeli, Sýrii a na Ukrajine bola posilnená surveillance ACHO. Súčasne sa zvýšená pozornosť venuje z hľadiska poliomyelitídy migrantom.

6.8 Prevencia HIV/AIDS

Oddelenie epidemiológie RÚVZ Martin vykonáva anonymný odber krvi a poskytuje individuálne poradenstvo v problematike AIDS a HIV pozitívnym osobám, ktoré o to požiadajú. Problematika HIV/AIDS je súčasťou výchovných prednášok pre deti a dorast (realizované najčastejšie pracovníkmi Poradne zdravia).

Anonymný odber krvi 1x

- konzultácie: telefonicky 24 x, mailom 3x, osobne 3x.

6.9 Poradňa očkovania

Na RÚVZ Martin je zriadená Poradňa očkovania, v ktorej sú poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách. Poradenstvo sa poskytuje osobne alebo telefonicky.

Pracovníci oddelenia epidemiológie poskytujú 1x mesačne:

- poradenstvo pre rodičov, dospelých a cestujúcich do zahraničia,
- konzultácie v oblasti pravidelného povinného očkovania detí a dospelých, v oblasti odporúčaného očkovania detí a dospelých, o možnostiach očkovania z hľadiska osobného alebo profesionálneho rizika.

6.10 Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu

Projekt realizovaný na RÚVZ Komárno a Banská Bystrica.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 „Národný program podpory zdravia“

PCZ a VkZ RÚVZ so sídlom v Martine plní úlohy vyplývajúce z Národného programu podpory zdravia v jeho prioritných oblastiach. Oddelenie PCZ a VkZ sa vo svojej hlavnej činnosti venuje ovplyvňovaniu zložiek životného štýlu jednotlivca, komunity

a verejnosti s cieľom vytvárania podmienok na zlepšenie spôsobu života a zvýšenie kvality života, ale aj učením sa preberať zodpovednosť za vlastné zdravie. Základnými aktivitami sú: zvyšovanie informovanosti obyvateľov, monitorovanie vybraných determinantov zdravia. V rámci poradenstva sa venujeme výchove obyvateľov k zdravej výžive, zvyšujeme informovanosť o zdraví prospešných potravinách. Ďalšou prioritou ktorej sa venujeme je prevencia užívania návykových látok, a to formou prednášok, besied, ale aj školením odborných zdravotníckych pracovníkov a kampaní s cieľom obrátiť pozornosť širokej verejnosti na tento problém. Ďalšou prioritou NPPZ ktorej sa venujeme, je zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení a ich následkov v rámci programu CINDI.

Vo februári 2016 sme sa zúčastnili zdravotno – výchovnej kampane „Smoke day free“, ktorá má nabádať mladých ľudí odvykať od fajčenia a podporovať nefajčiarov a zdravý životný štýl. Kampaň organizoval Martinský klub medikov. Počas tejto kampane sme vyšetrili 21 klientov, z toho 14 klientom bol zmeraný CO vo vydychovanom vzduchu, 21 klientom bol zmeraný celkový cholesterol z kapilárnej krvi, krvný tlak, BMI a percento podkožného tuku. Študenti všeobecného lekárstva rozdávali letáky „Ako prestať fajčiť“ a na modeli pľúc demonštrovali anatomické a pato-fyziologické zmeny vznikajúce v dôsledku fajčenia.

V máji 2016 sme sa zúčastnili 3. zasadnutia poradného zboru HH SR pre odbor výchova ku zdraviu na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene.

V úvode stretnutia privítal Dr. Ochaba, hlavný odborník pre odbor výchova ku zdraviu, členov poradného zboru. V úvode stretnutia sme sa venovali o plnení záverov z 2. zasadnutia poradného zboru a o programoch a projektoch ÚVZ SR na rok 2016 a ďalšie roky. Zo stretnutia vyplynuli viaceré závery, a to pripomienkovanie koncepcie rozvoja a nového usporiadania informačného systému úradov verejného zdravotníctva, potreba aktualizácie TZS do vyššej verzie programu ACCES, zaslanie otvoreného listu o spolupráci na MŠ SR o spolupráci v rámci výchovy ku zdraviu, zriadenie quitline od 21. mája 2016 – zákon č. 89/2016 Z.z. o výrobe, označovaní a predaji tabakových a iných súvisiacich výrobkov, personálne a technické posilnenie odborov VkZ, príprava a financovanie metodologickej príručky pre poradne zdravia na deti – úloha presunutá do ďalšieho Programovacieho obdobia BCA 2018 – 2019, zaslanie návrhov na možnosti spolupráce s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti.

V dňoch 11. – 12. februára 2016 som sa zúčastnila celoslovenskej porady vedúcich odborov podpory zdravia RÚVZ SR. Počas programu bolo odprednášaných množstvo príspevkov.

V úvode Dr. Ochaba, vedúci odboru podpory zdravia, otvoril poradu a odprezentoval návrh Programov a projektov na rok 2016. Dr. Molin, MPRaSV SR, predstavil problematiku násilia na deťoch, ktorej by sme sa mali aj my venovať v rámci zvyšovania povedomia u širokej verejnosti o tejto problematike. Dr. Račková zhodnotila aktivity úradov verejného zdravotníctva v rámci Dní zdravia seniorov 2015 a o návrhu aktivít pre seniorov na rok 2016. Oddelenia výchovy ku zdraviu budú realizovať Týždeň mozgu 2016. Projekt Školské ovocie sa bude spájať s projektom Mliečny program a v rámci jeho plnenia budú odbory pracovať na priebežnom monitoringu v zapojených školách. Z ÚVZ SR budú zaslané dotazníky, manuál aj maska na nahadzovanie údajov a sprievodné listy.

V II. polroku 2016 budeme realizovať prieskum Zdravotné uvedomenie obyvateľstva SR – 104 respondentov. Ukončenie projektu sa plánuje na október 2016. Mgr. Kadličeková prezentovala návrh aktivít v problematike drogových závislostí: celoslovenská kampaň „Behom proti drogám“, ktorá sa má realizovať 10.5.-26.6.2016, celoslovenská súťaž „Trojboj

maturantov“, celoslovenská informačná kampaň „Fetálny alkoholový syndróm“ a celoslovenská súťaž „Protidrogová nástenka“

V dňoch 23. a 24. júna 2016 sa bude konať celoslovenská konferencia Dni zdravotnej výchovy MUDr. I. Stodolu.

Vo I. polroku 2016 sme sa zúčastnili Diskusného sústreďenia v epidemiológii chronických neinfekčných ochorení. Predmetom stretnutia boli odborné prednášky na témy výživa, pohybová aktivita, hypercholesterolémia, atď..

V februári 2016 sme sa zúčastnili 4. pracovného stretnutia „prevencia“. Úlohou členov pracovnej skupiny bolo navrhnúť konkrétne aktivity v oblasti prevencie na rok 2016, a to v súvislosti s možnosťou získania 30 000 EUR z OECD, tak ako to bolo prezentované Dr. Vadovičovou. Momentálne pracovná skupina aktívne nepracuje, keďže na MZSR v priebehu I. polroka prišlo k organizačným a personálnym zmenám.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine sa 17. apríla 2016 zúčastnil zdravotno – výchovnej kampane „Jarný beh v Tulipe“, ktorú zorganizovalo OC Tulip. Súčasťou aktivít v rámci kampane bol beh po nábreží rieky Turiec, prednášky o zdraví, diagnostika tupozrakosti, zrakový tréning, vyšetrenie očného tlaku a odber krvi Národnou transfúznou stanicou. RÚVZ Martin sa na kampani podieľal odberom kapilárnej krvi na vyšetrenie hladiny glukózy v krvi a vyšetrením krvného tlaku. Klientom sme poskytovali odborné poradenstvo v prevencii diabetu mellitus zdravým životným štýlom a materiál o zdravej výžive a diétnych opatreniach pri cukrovke. Vyšetrených bolo 47 klientov, z toho 19 mužov a 28 žien.

Oddelenie poradenské centrum zdravia a výchova ku zdraviu pripravili dva zdravotno – výchovné panely s témou Cukrovka a jej riziká. Boli umiestnené na RÚVZ so sídlom v Martine a Mestskom úrade Martin.

Dňa 25. mája 2016 sme sa zúčastnili zasadnutia pracovnej skupiny „Prevencia fajčenia“ na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Bojniciach. Hlavným cieľom tohto stretnutia bolo informovať o inštrukciách k používaniu telefonickej linky – administratívne náležitosti. Keďže na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Martine bola linka v minulosti prevádzkovaná, odprezentovala som naše skúsenosti s prevádzkou a činnosťou linky. Dr. Ochaba informoval o zákone č. 89/2016 o výrobe, označovaní a predaji tabakových výrobkov a súvisiacich výrobkov ... a o elektronických cigaretách.

10. februára 2016 sa konal odborný seminár „Podpora zdravia a výchova k zdraviu u seniorov“. Doc. Bartošovič prednášal o charakteristikách a odlišnostiach, ktoré sprevádzajú seniorský vek a o nutnosti venovať sa tejto problematike v rámci verejného zdravotníctva, keďže v populačnej krivke počet seniorov narastá. Dr. Čunderlíková, centrum MEMORY, prednášala o pamäti a jej špecifikách seniorského veku a o Montreal Cognitive Assessment – teste zameranom na kognitívne funkcie.

26. júna 2016 sme sa zúčastnili vedeckej konferencie, ktorá bola venovaná Prevencii najčastejšie sa vyskytujúcich chronických neinfekčných ochorení. V úvode konferencie zaznel príhovor hlavného hygienika SR prof. MUDr. I. Rovného, PhD., MPH a prezidenta Slovenskej spoločnosti sociálneho lekárstva Dr. Ozorovského, ale aj štátneho tajomníka MZSR Dr. Špánika. Po príhovoroch hlavný hygienik udelil medaily MUDr. I. Stodolu za prínos v zdravotnej výchove.

Konferencia bola rozdelená na 3 sekcie. I. a II sekcia sa venovala prevencii kardiovaskulárnych ochorení a problematike diabetu mellitu, III. sekcia sa venovala pohybovej aktivite. Značná časť I. sekcie sa venovala nádorovým ochoreniam prsníka, prevalencii tohto ochorenia a jej prevencii, očkovaníu proti HPV, ale aj prevencii karcinómu krčka maternice na Slovensku. Ďalšiu časť tvorila problematika výskytu diabetu mellitu hlavne u detskej populácie, jej prevencii, ale aj významu edukácie detského pacienta a rodičov.

II. sekcia bola zameraná na výsledky prvo a opakovane vyšetrených klientov v poradniach zdravia SR a stravovaniu a pitnému režimu u stredoškolských študentov.

III. sekcia poukázala na dôležitosť pohybovej aktivity v prevencii kardiovaskulárnych ochorení, nádorových ochorení a v zdravom životnom štýle.

9.1.1 „Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia“

Projekt „Školské ovocie“

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine sa podieľal na dotazníkovom prieskume „Školské ovocie“. Cieľom programu je zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí predškolského a školského veku, naučiť deti a rodičov pravidelne konzumovať ovocie a zeleninu, vzdelávať deti o dôležitosti jej konzumácie. Monitorovanie sme realizovali v materských a základných školách, zapojených a nezapojených do projektu, v meste a na vidieku. Cieľovou skupinou boli deti z rovnakých škôl, ktoré boli zapojené do vstupného monitoringu. Monitoring prebiehal v mesiacoch máj a jún 2016. Vybierané údaje boli vložené do súboru excel a zaslané na ÚVZ SR. Za Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine sa projektu zúčastnili MŠ A. Stodolu (mesto, nezapojená), MŠ Priehradná (mesto, zapojená), MŠ Krpeľany (vidiek, nezapojená), MŠ Mošovce (vidiek, zapojená), ZŠ P. Mudroňa (mesto, nezapojená), ZŠ Gorkého (mesto, zapojená), ZŠ Turany (vidiek, nezapojená), ZŠ Sučany (vidiek, zapojená). Celkovo bolo vybraných 161 dotazníkov.

Projekt GYTS

Program globálneho monitorovania užívania tabaku vo vybraných cieľových skupinách populácie vypracovala a vykonáva Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) v spolupráci s Centers for Disease Control and Prevention v Atlante, USA (CDC) spolu s ďalšími partnermi. Jeho význam spočíva najmä v tom, že okrem monitorovania užívania tabaku a faktorov s ním súvisiacich sa zameriava predovšetkým na účinok opatrení kontroly tabaku a spoločenských aspektov tejto problematiky, t.j. výskytu a postojov k pasívnemu fajčeniu, informovanosti o fajčení a postojov k nemu, úlohe masmédií, spoločenské prostredie (názory a postoje k preventívnym opatreniam, dodržiavanie legislatívnych opatrení), aktivity výrobcov a distribútorov tabaku ako aj dostupnosť informácií o odvykaní a liečbe nikotinizmu. Okrem toho, v porovnaní s inými prieskumami podobného zamerania, projekty Global Tobacco Surveillance System majú jednotnú štandardnú metodológiu, ktorá umožňuje získavať veľmi presné a reprezentatívne údaje porovnateľné medzi jednotlivými krajinami ako aj porovnateľné v čase pri opakovaných prieskumoch. V rámci programu sa vykonávajú na pravidelnej báze prieskumy užívania tabaku a s ním súvisiacich faktorov vo vybraných cieľových skupinách populácie: Prieskum sa vykonáva na základných školách a cieľovou skupinou sú deti vo veku 13 až 15 rokov.

Regionálny úrad so sídlom v Martine realizoval projekt v dvoch základných školách: ZŠ A. Bernoláka a ZŠ J. Kronera. V oboch školách boli do prieskumu zapojené všetky 7, 8 a 9 ročníky, spolu 9 tried – 171 dotazníkov. Skompletizované dotazníky boli doručené na

Ústav verejného zdravotníctva JLF UK Martin a budú zasielané na spracovanie do CDC v Atlante.

9.2 „Národný program prevencie nadváhy a obezity“

V rámci projektu CINDI, zdravotno – výchovných kampaní a v rámci svetových dní WHO sme každému návštevníkovi poradne zdravia určili hodnotu BMI a WHR indexu s odborným poradenstvom o zdravom životnom štýle. Každému klientovi sa vyhodnotili rizikové faktory metabolického syndrómu s intervenciou pre konkrétny rizikový faktor, ale aj súčinnosti rizikových faktorov navzájom. Pri neštandardných a štandardných výjazdoch sme u 123 klientov určili percento tuku v tele a BMI.

V rámci spolupráce so zdravotnými poisťovňami a inými organizáciami sme vyšetrili aspoň jeden rizikový faktor srdcovo – cievnych ochorení u 275 klientov. Každému klientovi bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravej výživy.

V rámci svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ sa pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine zapojili do celonárodnej súťaže „Do práce na bicykli“, ktorú vyhlásil národný cyklokoordinátor Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Mesto Martin sa zapojilo do tohoto projektu s cieľom prispieť k zlepšeniu zdravia obyvateľov a vyskúšať si zdravý a ekologický spôsob dochádzania do práce. Do súťaže sa zapojil aj náš trojčlenný tím RÚVZ Martin – CYKLO 3. Úlohou každého tímu bola preprava do a z práce na bicykli a týždenná sumarizácia najjazdených kilometrov.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine sa 17. apríla 2016 zúčastnil zdravotno – výchovnej kampane „Jarný beh v Tulipe“, ktorú zorganizovalo OC Tulip. Súčasťou aktivít v rámci kampane bol beh po nábreží rieky Turiec, prednášky o zdraví, diagnostika tupozrakosti, zrakový tréning, vyšetrenie očného tlaku a odber krvi Národnou transfúznou stanicou. RÚVZ Martin sa na kampani podieľal odberom kapilárnej krvi na vyšetrenie hladiny glukózy v krvi a vyšetrením krvného tlaku. Klientom sme poskytovali odborné poradenstvo v prevencii diabetu mellitus zdravým životným štýlom a materiál o zdravej výžive a diétnych opatreniach pri cukrovke. Vyšetrených bolo 47 klientov, z toho 19 mužov a 28 žien.

RÚVZ so sídlom v Martine sa podieľalo na dvoch kampaniach v spolupráci s Všeobecnou zdravotnou poisťovňou: Memoriál J. Gabčíka vo výcvikovom stredisku ozbrojených síl Žilina a Športový deň v Slovenskej národnej knižnici. Celkovo sa zúčastnilo kampaní 132 klientov, z toho 49 mužov a 83 žien. Každému klientovi sme poskytli meranie hladiny celkového cholesterolu v kapilárnej krvi a meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v zdravom životnom štýle. V rámci kampane bolo ponúknuté vyšetrenie očného pozadia a celkového zloženia tela.

9.2.1 „Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie“

Kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“ sa v roku 2016 nerealizuje

9.3 „Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit (obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád)“

Tento program RÚVZ so sídlom v Martine nerealizuje.

9.4 „Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike“

- aktivity budú realizované v II. polroku 2016

9.5 „Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia“

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine sa podieľal na realizácii aktivít v rámci Týždňa mozgu 2016. V spolupráci s Univerzitou III. veku sme zorganizovali kampaň „Zdravá pamäť“. Počas kampane sme merali celkový cholesterol v krvi, krvný tlak a každému klientovi bolo poskytnuté poradenstvo „ako si zlepšovať pamäť aj v seniorskom veku“. Akcie sa zúčastnilo 35 klientov. Oddelenie výchovy k zdraviu realizovalo Deň otvorených dverí pre seniorov. Naše služby využilo počas tohto dňa 18 klientov.

9.6 „Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji“.

- realizuje RÚVZ so sídlom v Bratislave

9.7 „CINDI program SR“

Za obdobie od 01.01.2016 do 30.06.2016 sme uskutočnili 2 štandardné výjazdy do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátkočasného poradenstva o zdravom životnom štýle. 6 výjazdov bolo neštandardných, t.z. nebolo poskytnuté komplexné vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení, ale len čiastkové vyšetrenie. V rámci štandardných výjazdov a neštandardných výjazdov bolo vyšetrených 289 klientov.

„Liga proti rakovine“ spolupráca s Centrom pomoci ligy proti rakovine

RÚVZ so sídlom v Martine v spolupráci s Centrom pomoci ligy proti rakovine, ktoré pôsobí v okrese Martin poskytujeme klientom každú prvú stredu v mesiaci vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení a odborné poradenstvo v oblasti zdravej životosprávy. V I. polroku 2016 sme vyšetřili 16 klientov.

V rámci spolupráce medzi RÚVZ Martin a Jesseniovou lekárskou fakultou Martin sme v priebehu I. polroka 2016 zabezpečili výuku absolventov odboru verejného zdravotníctva JLF UK v Martine. Súčasťou výuky boli aj preventívne vyšetrenia v PCZ, ktoré pozostávali z merania TK, percenta tuku, BMI, odberu kapilárnej krvi, z ktorej sa vyšetřovali: glukóza, celkový cholesterol, TG, HDL cholesterol. 14 absolventov bolo oboznámených s prácou v poradni zdravia a ZV.

V I. polroku 2016 sme vytvorili 4 propagačné materiály na aktuálne témy: „Vplyv počasia na ochorenia spojené s imunitou“, „Kolorektálny karcinóm“, „Prevencia chrípky“ a „Klimatizácia“. 12 materiálov bolo uverejnených k aktuálnym svetovým dňom zdravia v priestoroch RÚVZ so sídlom v Martine, v priestoroch Mestského úradu Martin a umiestnené na webových stránkach regionálneho úradu.

9.8 Akčný plán realizácie Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 – 2016

Dňa 25. mája 2016 som sa zúčastnila zasadnutia pracovnej skupiny „Prevenia fajčenia“ na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Bojniciach. Hlavným cieľom tohto stretnutia bolo informovať o inštrukciách k používaniu telefonickej linky – administratívne náležitosti. Keďže na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Martine bola linka v minulosti prevádzkovaná, odprezentovala som naše skúsenosti s prevádzkou a činnosťou linky. Dr. Ochaba informoval o zákone č. 89/2016 o výrobe, označovaní a predaji tabakových výrobkov a súvisiacich výrobkov ... a o elektronických cigaretách. Na regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Martine bola linka prevádzkovaná v čase od 20. mája do 30. mája 2016.

9.9 Znižovanie epidemiologického a chemického rizika pokrmov rýchleho občerstvenia v okrese Levice

- RÚVZ so sídlom v Martine nerealizuje

9.10 Stravovacie návyky a spotrebný potravinový kôš u obyvateľov okresu Levice

- RÚVZ so sídlom v Martine nerealizuje

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Michalovciach**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Cieľ:

- monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov vo vodách určených na kúpanie, prírodných kúpaliskách
- zisťovanie akútnej toxicity a prítomnosti cyanotoxínov
- zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody
- zisťovanie osídlenia vodných plôch makrofytní v súvislosti s premnožením cyanobaktérií
- včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami

Monitoring výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na prírodných kúpaliskách Zemplínska Štrava (ZŠ) a Vinianske jazero (VJ) je vykonávaný v rámci odberu vzoriek vôd. K 1. polroku 2016 bolo odobratých 9 vzoriek vôd (ZŠ – 7 vzoriek; VJ – 2 vzorky). Pri vizuálnej kontrole vody na ZŠ a VJ bolo premnoženie cyanobaktérií v 3 vzorkách vyhodnotených v stupni I (žiadny výskyt) a v 6 vzorkách v stupni II. (pozorovateľný). V odobratých vzorkách nebolo potvrdené prekročenie medznej hodnoty ukazovateľa cyanobaktérií.

7.8. MONITORING VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE

Cieľ:

- monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných a umelých kúpaliskách
- overenie a zavedenie diagnostiky enterovírusov použitím metód molekulárnej biológie
- sledovanie mikrobiologického a biologického oživenia monitorovaných vôd

Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných kúpaliskách ZŠ a VJ bude vykonávaný v III. Q 2016.

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A BEZPEČNOSTI POTRAVIN

3.3. PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

- úloha nadväzuje na spoločnú EÚ legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR
- v rámci plnenia tejto úlohy boli v marci 2016 odobraté 2 vzorky materiálov a predmetov určených na styk s potravinami z obchodnej siete, ktoré boli zaslané na laboratórne vyšetrenie RÚVZ so sídlom v Poprade. Jednalo sa o tieto vzorky:
 - 1) Plastová doska na krájanie farebná – BEST ALL, požadované vyšetrenie: celková migrácia látok monomérov/aditív/prísady v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č.10/2011, senzorické hodnotenie. Na základe skúšok bola vzorka hodnotená ako vyhovujúca.
 - 2) Plastová rýchlvarná kanvica – elektrická varná kanvica – ORAVA 1,7 litra; požadované vyšetrenie: Cb, Pb, formaldehyd, primárne aromatické aminy, ChSK-Mn, A²⁵⁴, pH, TOC, senzorické hodnotenie. Na základe skúšok bola vzorka hodnotená ako vyhovujúca.

3.6. MONITORING PRÍJMU JÓDU

- úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r.2012-2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Za sledované obdobie bolo odobratých a vyšetrených **12 vzoriek jedlej soli**.

V týchto vzorkách bol stanovený obsah KI, KIO₃ a feroxyanid draselný. Všetky vzorky boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Košiciach metódami doporučenými hlavným odborníkom SR pre chemické analýzy – odmernou analýzou.

Všetky odobraté vzorky soli boli v čase laboratórneho vyšetrenia vo výrobcom doporučenej spotrebnej lehote. Všetkých 12 vzoriek bolo posúdených ako vyhovujúcich platnej legislatíve.

V čase odberu vzoriek neboli zistené hygienické nedostatky v ich skladovaní a uchovávaní.

Termín ukončenia: marec 2017

3.7. MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTKOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

- úloha nadväzuje na spoločnú EÚ legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR. Monitoring by mal prebiehať u 20 klientov vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, 10 mužov a 10 žien – z toho 5 mladší a 5 starší, ľahko/stredne pracujúci. Plnenie úlohy je plánované v 2. polroku 2016.

Termín ukončenia: 30.apríl 2017

3.8.MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

- úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012 – 2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochranu zdravia obyvateľov SR. Úloha bola plnená v 1. polroku 2016.

- v rámci plnenia úlohy boli odobraté 3 vzorky hotových pokrmov a 3 vzorky pekárskeho výrobku v zariadeniach spoločného stravovania na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli.

- bol zabezpečený monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod. dotazníka u 20 klientov (dospelá populácia muži/ženy v dvoch vekových kategóriách 19r.-35r., 36r.-54 r. v každej kategórii klientov).

- výsledky tohto monitoringu v tabuľkových formách (excel súbory, vid'. v prílohe) boli zaslané v požadovanom termíne na RÚVZ so sídlom v Košiciach na spracovanie.

Termín ukončenia: 30. máj 2016

7.4. REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

- podľa Plánu úradnej kontroly a ŠZD na rok 2016 bola v 1. polroku 2016 odobratá vzorka počiatočnej mliečnej výživy (do 6 mesiacov) „Sunar complex 1“, 600 g, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie – rezíduá pesticídov na ÚVZ SR Bratislava. Laboratórny výsledok nám zatiaľ nebol zaslaný.

Termín ukončenia: 2016 a ďalšie roky

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom aktivít projektu je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Realizácia projektu odd. HDM v I. polroku 2016:

Priorita - Podpora zdravého štartu do života

- Pripravujeme lokálny projekt „Čakáme na bociana“ – kurz o zdravom tehotenstve a materstve, ktorý ponúka informácie o priebehu tehotenstva, pôrodu, starostlivosti o novorodenca a ženu prostredníctvom lektorov z odborov klinickej medicíny aj verejného zdravotníctva. V prvom polroku sa realizoval jeden kurz, ktorého sa zúčastnilo 5 mamičiek.

Priorita - Podpora zdravšieho prostredia v školách

- Podieľali sme sa na riešení projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), ktorý je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO). V mesiacoch november/december 2015 sme v rámci projektu na vybraných základných školách vykonávali meranie žiakov vo veku od 7 do 7,99 rokov. Merala sa (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov) detí, zároveň sa vyplňal dotazník za školu. Do projektu boli zapojené deti na ZŠ, Ul. Švermu, Michalovce, ZŠ P. Horova, Ul. Kpt. Nálepku, Michalovce, ZŠ s MŠ Palín, ZŠ s MŠ Rakovce nad Ondavou, ZŠ s MŠ Trhovište, ZŠ s MŠ Zalužice a CZŠ s VJM Vojany. Celkovo bolo vyšetrených 43 žiakov na mestských školách a 51 žiakov na vidieckych školách. V máji 2016 boli získané údaje vložené do elektronickej databázy a zaslané gestora projektu na ďalšie vyhodnotenie.

- Vykonávala sa poradenská a kontrolná činnosť v ZSS zameraná na podporu rozvoja školského stravovania, presadzovanie racionálnej výživy, energeticky a biologicky hodnotnej stravy pre jednotlivé vekové skupiny detí a mládeže, dodržiavanie zásad na zostavovanie jedálnych lístkov, dodržiavanie pitného režimu s obmedzením nápojov s obsahom kofeínu, chinínu a nápojov s vysokým obsahom cukru, podporu školského mliečneho programu a programu „Školské ovocie“. Z našich zistení vyplýva, že zostavovanie jedálnych lístkov a dodržiavanie pitného režimu je na dobrej úrovni. Pestrosť podávanej stravy je zabezpečená, zvýšilo sa aj zastúpenie zeleniny a ovocia. V školskom bufete nebol zistený predaj sortimentu nevhodného pre deti a mládež. Počet stravovaných detí s pribúdajúcim vekom klesá. V dozorovaných zariadeniach sa nepripravovalo diétne stravovanie – deti so špecifickými podmienkami stravovania sa v zariadeniach buď vôbec nestravujú, alebo je ich stravovanie riešené formou donášky stravy (podmienky donášky sú riešené v prevádzkovom poriadku zariadenia školského stravovania).

- Vykonali sme anonymný dotazníkový prieskum podľa metodického pokynu ÚVZ SR „Školské ovocie“ určený na hodnotenie spotreby ovocia a zeleniny. Prieskum bol vykonaný v spolupráci s oddelením podpory zdravia – zapojené školy: mestské školy - ZŠ Strážske; ZŠ, Kpt. Nálepku, Michalovce; MŠ Okružná, Michalovce a MŠ, Komenského, Michalovce; vidiecke školy

– ZŠ a MŠ Bracovce, ZŠ Budkovce, ZŠ a MŠ Veľké Revištia, MŠ Vysoká nad Uhom, MŠ Poruba pod Vihorlatom, MŠ Pozdišovce. Spotreba ovocia a zeleniny bola zmonitorovaná u 180 detí.

Priorita - Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

- Zúčastnili sme sa na pracovnom stretnutí zamestnancov zariadení školského stravovania so zástupcami štátnej správy (orgány školskej správy, verejného zdravotníctva a školského úradu), kde sme poskytovali konzultácie ohľadne aktuálnej problematiky v školskom stravovaní.

Priorita - Podpora pohybových aktivít

- V rámci štátneho zdravotného dozoru sme presadzovali vytváranie zodpovedajúcich podmienok pre telesnú výchovu na školách (telocvične, ihriská, základná telesná výchova, telovýchovné aktivity mimo vyučovania). K rozvoju pohybovej aktivity prispieva aj konanie športových podujatí na školách a zvýšenie počtu organizovaných zotavovacích podujatí.

- „**Saunováčik** „– účinky saunovania sú dávno známe, pôsobí preventívne i ako podporná liečba a fyziatrická procedúra pri recidivujúcich ochoreniach. RÚVZ ako preventívny orgán na ochranu zdravia pripravil vlastný regionálny projekt ktorého cieľom je preskúmať a potvrdiť dobre známe účinky saunovania, prípadne vylúčiť niektoré tvrdenia o procedúrach a získať nové poznatky. V spolupráci s IX. MŠ Komenského v Michalovciach, ktorá prevádzkuje saunovanie detí sme v mesiacoch september 2015 – jún 2016 prostredníctvom mesačných hlásení, v ktorých sú zaznamenané symptómy detí po saunovaní sledovali - počet detí, pocity, závraty, palpácie, bolesť pri srdci, bolesť brucha, dýchavica, slabosť, rozmazané videnie, zmeny na koži, počet chorých detí, akútne infekcie horných a dolných dýchacích ciest, choroby s komplikáciami, alergie, chorobnosť detí v zariadení počas mesiaca ako rinitída, nazofaryngitída, sinusitída, pharyngitída, tonsilitída, laryngitída, pneumónia, bronchitída . Prvé vyhodnotenie projektu zrealizujeme v letných mesiacoch 2016.

Termín ukončenia: r. 2025

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v I. polroku 2016 RÚVZ Michalovce nebol zapojený do riešenia projektu.

Termín ukončenia: priebežne podľa požiadaviek

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku a porovnanie, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Projekt sa rieši v 4. etapách. V r. 2016 bude prebiehať III. etapa do ktorej bude zapojená veková skupina 11 – 14 ročných detí: 2 triedy ZŠ II. stupňa (1 mestská a 1 vidiecka) cca po 30 detí t. j. spolu 60 detí.

Realizácia projektu odd. HDM:

- projekt bude realizovaný v druhom polroku 2016.

Termín ukončenia: r. 2017

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Zvolen

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR
spoluriešiteľ MŠVVaŠ SR

Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity.

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v I polroku 2016 RÚVZ Michalovce nebol zapojený do riešenia projektu.

Termín ukončenia: r. 2016

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. – ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE, pozostáva z týchto bodov:

- 2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce.
- 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.
- 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

2.2 – INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI, pozostáva z týchto bodov:

- 2.2.1. Zdravé pracoviská.
- 2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

2.4. - ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH.

2.1: ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce:

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme k 30.6.2016 vykonávanie rizikových prác v 31 organizáciách okresov Michalovce a Sobrance, s celkovým počtom 873 exponovaných zamestnancov (1136 expozícií), z toho je 294 (301 expozícií) žien. Z uvedeného počtu v 3 kategórii rizikových prác evidujeme 856 zamestnancov(1115 expozícií) z toho je 294 žien (301 expozícií) a v 4 kategórii 17 zamestnancov (21 expozícií), len muži. V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme zamestnancov exponovaných týmto rizikovým faktorom: biologický faktor (TBC), elektromagnetické polia, fyzická záťaž, hluk, chemické látky a zmesi, ionizujúce žiarenie, vibrácie, záťaž teplom. K 30.6.2015 boli vydané 4 rozhodnutia na určenie rizikových prác, pričom v 1 prípade išlo o rizikové práce v 4 kategórii - uplynula ročná lehota (Lesy SR, o. z. Sobrance), v 1 prípade išlo o prehodnotenie rizikových prác (Nemocnia s poliklinikou Š. Kukuru Michalovce, a.s. Michalovce), v 1 prípade išlo o živnostníka pracujúceho v spoločnosti Kerex, s.r.o. Michalovce a v 1 prípade išlo o novú spoločnosť Duslo, a.s. Šaľa – Výrobný úsek Strážske. Návrhy boli dokladované posudkami o riziku, výsledkami objektivizácie faktorov v pracovnom prostredí a hodnotením zdravotného stavu zamestnancov z daných pracovísk. Z evidencie rizikových prác boli vyradení:

- zamestnanci Poľnohospodárskeho družstva „Vinohrady“ Choňkovce - zamestnanci boli vyradení z evidencie rizikových prác na základe žiadosti zamestnávateľa. Žiadosť bola doložená posúdením a hodnotením rizika a výsledkami objektivizácie faktorov v pracovnom prostredí (hluk, prach).

V rámci ŠZD na pracoviskách s rizikovými prácami bolo vykonaných k 30.6.2016 celkom 22 previerok. Vo všetkých organizáciách bol pre zamestnancov evidovaných v 3 a 4 kategórii rizikových prác zabezpečený zdravotný dohľad PZS.

V 1 polroku 2016 v rámci ŠZD bolo kontrolované aj zabezpečenie zdravotného dohľadu podľa § 30a a 30d zák. č. 355/2007 Z. z., a to aj u zamestnávateľov, ktorých zamestnanci sú zaradení do 1 a 2 kategórie prác podľa § 31 citovaného zákona. Celkom bolo prekontrolovaných 229 subjektov. Zabezpečenie PZS vlastnými zamestnancami bolo zistené u 4 zamestnávateľov s celkovým počtom 106 zamestnancov. V 5 subjektoch (spolu 11

zamestnancov) nebol zabezpečený zdravotný dohľad. Dodávateľským spôsobom bol zdravotný dohľad PZS zabezpečený v 66 organizáciách s celkovým počtom 2950 zamestnancov, z toho v kategóriách 3 a 4 bolo 454 zamestnancov. Dodávateľsky bezpečnostným technikom, autorizovaným BT a BTS bol zdravotný dohľad zabezpečený v 153 organizáciách s celkovým počtom 875 zamestnancov.

K prevádzkovým poriadkom pre prácu s chemickými látkami, s expozíciou biologickým faktorom bolo vydaných celkom 18 rozhodnutí. V tomto počte nie sú zahrnuté rozhodnutia na uvedenie do prevádzky, ktorými súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky - 24.

K 30.6.2016 bolo prešetrených 10 podozrení na choroby z povolania, z toho v 2 prípadoch išlo o položku 22 „Zoznamu“ (kožné choroby okrem rakoviny kože a prenosné kožné choroby), v 6 prípadoch išlo o ochorenie z DNJZ, v 1 prípade to bola kombinácia DNJZ + vibrácie + Astma brochniále a v 1 prípade DNJZ + Astma bronchiále. Možná súvislosť s vykonávanou prácou bola vyslovená v 4 prípadoch (všetko DNJZ), v 3 prípadoch bol vyslovený názor, že ochorenie nevzniklo v súvislosti s vykonávanou prácou, v 6 prípadoch bolo odporučené prekonzultovanie na RKD. 7 prípadov podozrení na CHzP bolo prešetrovaných v strojárskom priemysle (z toho 3x v YWTS, s.r.o. Michalovce – vždy na inom pracovisku). 1 podozrenie na CHzP bolo prešetrované v zdravotníctve (NsP ŠK Michalovce, a.s.), 1 v potravinárskom priemysle (Syráreň Bel Slovensko, a.s. Michalovce) a v 1 prípade išlo o predavačku v súkromnom sektore. Oznámenia o prešetrení podozrení na choroby z povolania sú zasielané na KPL Košice, a v prípade, že ide o DNJZ aj na ÚVZ SR - odbor PPL. K šetreniu podozrení na choroby z povolania sú prizývaní aj zástupcovia zamestnávateľa, zamestnancov, prešetrovaní pracovníci a tiež zástupcovia príslušnej PZS. Súčasťou prešetrení je aj zobrazenie vykonávanej pracovnej činnosti pomocou videokamery. Všetky podozrenia na CHzP boli prešetrené v lehote. K 30.6.2016 sme obdržali z KPL Košice 8 rozhodnutí o priznaní CHzP, z toho v 4 prípadoch išlo o ochorenie z DNJZ, v 4 prípadoch to bola Astma bronchiále. Bolo vyplnených 48 dotazníkov.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

K 30.6.2016 bol kontrolovaný predaj prípravkov na chemickú ochranu rastlín – celkom v 9 predajniach záhradkárskych potrieb. Pri uvedených previerkach neboli zistené nedostatky, prípravky na chemickú ochranu rastlín sú predávané buď pultovým spôsobom predaja, alebo sú uzamknuté v skrinkách a zákazníkovi sú vydané na požiadanie. V uvedených predajniach nebolo zistené predávanie hračiek a požívatín, prevádzkovatelia sú držiteľmi osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými látkami. Previerky boli vykonané tiež v 6 strediskách na ochranu rastlín. Pri previerkach bolo zistené, že spoločnosti používajú toxické látky na chemickú ochranu rastlín len v malých množstvách, nakupujú len potrebné množstvá chemických látok a preto tieto ani neskladujú, ale rovno aplikujú. Bolo vykonaných 11 previerok so zameraním na prácu s TL a VTL. Organizácie a firmy, ktoré pri práci používajú chemické látky predkladajú aj v roku 2016 na schválenie prevádzkové poriadky pre prácu s nebezpečnými chemickými látkami a zmesami, celkom 13, okrem toho boli schválené prevádzkové poriadky aj pri uvádzaní priestorov do prevádzky – celkom 22. K 30.6.2016 neevidujeme žiadnu mimoriadnu, či havarijnú situáciu v oblasti nakladania s toxickými látkami.

V roku 2016 je vedúca oddelenia naďalej členkou komisie na overenie a preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami pri RUVZ Košice. V I. polroku 2016 komisia zasadala 1x.

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme celkom 17 organizácií, ktoré používajú pri práci VTL a TL. Práce s uvedenými látkami vykonáva celkom 151 zamestnancov, z toho je 43 žien. Ide o organizácie, ktoré VTL a TL používajú pri chemických analýzach, alebo

o organizácie, ktoré tieto látky skladujú, ale pri práci ich nepoužívajú a nie je doriešený spôsob likvidácie, resp. firmy so zameraním na chemickú výrobu nechcú tieto látky zlikvidovať, lebo je predpoklad, že v budúcnosti ich ešte použijú. Vykonávanie DDD činnosti bolo hlásené v 28 prípadoch.

V rámci kontroly uplatňovania REACH boli kontrolované karty bezpečnostných údajov a označovanie chemických látok – kontrola balenia a etikiet, súčasne sa sledujú vlastnosti chem. látok, t. z. že sa sleduje ich vplyv na endokrinný systém, reprodukciu a poškodenie plodu.

V okrese Michalovce sa uskutočnilo 5 previerok v rámci ZPH, ktorým predchádzali koordinované kontroly, ktoré boli zvolané SIŽP – IŽP Košice a to v spoločnostiach: Spoločnosť pre skladovanie, a.s. Trakovice – pracovisko v PS 1 Budkovce, Chemko, a.s. Slovakia Strážske, Duslo, s.r.o. Šaľa – prevádzka Strážske, SWS, s.r.o. Vojany, Transpetrol, a.s. – PS Budkovce. V 3 prípadoch sme sa vyjadrovali k aktualizácii bezpečnostnej správy – podniku kategórie B.

Na web. stránke RÚVZ Michalovce sú uverejnené informácie o podmienkach pre získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami. Taktiež tu boli uverejnené vzory jednotlivých tlačív a informácia o spôsobe podania žiadosti na získanie osvedčenia.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

V okresoch Michalovce evidujeme prácu s chemickými karcinogénmi celkom v 26 organizáciách.. K 30.6.2016 evidujeme celkom 172 zamestnancov (63 žien), ktorí sú pri práci exponovaní chemickým karcinogénom. Z uvedeného počtu celkom 51 zamestnancov (z toho je 37 žien) je evidovaných v 3 kategórii rizikových prác a to: zamestnanci NsP Š. Kukuřu Michalovce, a.s. – oddelenie onkologické + onkologická ambulancia 40 zamestnancov (37 žien), ktorí sú exponovaní cytostatikám, zamestnanci spoločnosti STERIS AST SK, s.r.o. (bývalý Ebster SK, s.r.o.) Michalovce - 11 (muži), ktorí sú exponovaní etylénoxidu, resp. prípravku Siadtox s 10% a 15% obsahom etylénoxidu, prípravok je zároveň klasifikovaný ako mutagén 1B. Ostatní zamestnanci prichádzajú pri práci do kontaktu s chemickými karcinogénmi, ale na základe posúdenia rizík sú zaradení do 2 kategórie prác. Je spracovaná evidencia uvedených organizácií, ktorá je priebežne aktualizovaná.

V rámci previerok na pracoviskách, kde sú zamestnanci exponovaní chemickým karcinogénom sú zástupcovia firiem upozorňovaní na povinnosti, ktoré pre nich vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z. z., NV SR č. 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov a NV SR č. 356/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov. V I. polroku 2016 na pracoviskách, kde sú používané chemické karcinogény bolo vykonaných 11 previerok. Na manipuláciu, skladovanie s karcinogénnymi látkami boli vydané 2 rozhodnutia.

Pokiaľ ide o práce spojené s azbestom, k 30.6.2016 bolo vydaných 13 rozhodnutí na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu, organizácia následne písomne ohlásili začiatok vykonávania prác. Zamestnanci odd. PPLaT vykonali 2 previerky, pri ktorých bolo zistené, že práce sú vykonávané podľa schváleného plánu práce, pracovníci boli vybavení vhodnými OOPP (jednorazové celotelové kombinézy Tyvek), pri odstraňovaní uvedených materiálov boli používané deklarované zariadenia s hepa filtrami, boli vytvorené kontrolované pásma, vstup do a výstup z KP bol evidovaný písomnou formou v knihách vstupov/výstupov. Po ukončení sanačných prác firmy zasielajú záverečné správy.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

2.2 – Intervencie na podporu zdravia pri práci:

2.2.1. Zdravé pracoviská – riešia vybrané RÚVZ v SR. V okresoch Michalovce a Sobrance podniky nie sú zapojené do intervenčných programov.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci. V rokoch 2016 – 2017 prebieha pod názvom „Zdravé pracoviská pre všetky vekové kategórie“. Začala sa v apríli 2016. Zamestnancami odd. PPLaT bol pripravené edukačné materiály spracované OSHA Bilbao. Edukačné materiály o kampani boli umiestnené na panel vo vestibule a na nástenkách. V rámci ŠZD sú zamestnávateľia informovaní o uvedenej kampani, tiež sú im poskytované edukačné materiály, s ktorými sú následne zamestnanci oboznámení v rámci prebiehajúcich školení. Materiály sú taktiež uverejnené na stránke www.ruvzmi.sk.

2.4. - Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách.

V I. polroku 2016 bolo vykonaných v rámci ŠZD celkom 6 previerok, pričom v 5 prípadoch bolo zistené, že prevádzky boli zrušené. V 1 prevádzke – krajčírskaa dielňa pracuje 6 zamestnankýň v profesii šička.

K uvedeniu do prevádzky pre chránené pracoviská boli vydané orgánom verejného zdravotníctva 2 rozhodnutia :

1x krajčírskaa dielňa – 1 žena s dg. – ochorenie pohybového aparátu.

1x kancelária - 1 administratívna pracovníčka s dg. ochorenie pečene.

Z vykonaných previerok vyplynulo: na skontrolovaných pracoviskách pracuje spolu 8 zamestnancov – žien. Rozdelenie podľa profesií- šičky – 7, administratívny pracovník – 1, všetko ženy.

Zdravotné postihnutie:

- ochorenie pohybového ústrojenstva – 7 žien
- ochorenie pečene - - 1 žena

Z previerok ďalej vyplynulo, že pracovné priestory sú riešené podľa NV SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Pracovná doba u zamestnancov so zmenou pracovnou dobou je upravená – skrátená, pracovné miesta sú prispôsobené potrebám zamestnancov.

V I. polroku 2016 bolo vydaných 5 stanovísk k zriadeným prevádzkam pre Úrad práce.

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

V súvislosti s plnením tejto úlohy bolo zabezpečené metodické usmerňovanie príslušných pediatrických NZZ a NZZ pre dospelých v okresoch Michalovce a Sobrance.

V období od 1.1.- 31.6.2016 bola odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie priebežne poskytovaná poradenská, prednášková a konzultačná činnosť v problematike imunizácie a výskytu prenosných ochorení. **Spolu: 37 x**

Metodické usmerňovanie NZZ : 121

- Očkovací kalendár na rok 2016 pre povinné pravidelné očkovanie (všetky NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance: **90**

- Očkovanie proti VHA – odporúčané očkovanie osôb, vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz (všetky NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance): **31**

Previerky očkovania: 69

- kontrola dodržiavania očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých : **31**
- kontrola zaočkovanosť detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance, zameraná na očkovanie detí nar. v r. 2009 proti DTaP, Poliomyelitída, 2002 proti dTaP a poliomyelitíde, 2004 proti morbilám, mumpsu, ružienke : **30**
- kontrola očkovania proti sezónnej chrípke a invazívnym pneumokokovým nákazám v Zariadeniach sociálnych služieb v okr. Michalovce a Sobrance: **8**

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 7 ochorení na mumps, z toho v 1 prípade sa jednalo o importované ochorenie zo Škótska – Glasgow (Pavlovce n/Uhom – 6x – rodinný výskyt, Trhovište – 1x) vo vekových skupinách: 1-4 – 3x, 10-14 – 3x, 15-19 – 1x, 25-34 – 1x. Ochorenia boli potvrdené klinicky a serologicky (3x). V 6 prípadoch boli choré osoby kompletne zaočkované, v 1 prípade sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť. V okr. Sobrance sme nezaznamenali žiadne ochorenie preventabilné očkovaním.

V okrese Michalovce sme zaznamenali 1 ochorenie na akútnu VHB:

- 24 – ročný nezamestnaný muž, bytom Oborín, t.č. nápravné zariadenie Košice. Ochorenie zistené náhodne v rámci skriningového vyšetrenia vo výkone trestu. V epidem. anamnéze udávaná neodborná tetováž a drogy.

V súvislosti s realizáciou kampane euroregiónu SZO, s názvom Európsky imunizačný týždeň, ktorá prebiehala v dňoch 24.4. – 30.4.2016, odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce vykonali tieto aktivity v rámci predmetnej kampane:

A. Spolupráca so samosprávou

1. Elektronickou poštou zaslaný odborný materiál o Európskom imunizačnom týždni 2016 a prezentácia o význame povinného pravidelného očkovania v SR starostom obcí v okrese Michalovce a Sobrance a MsÚ v obci Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany, Strážske. Spolu bolo oslovených 76 Obecných úradov a 4 MsÚ v okrese Michalovce a Sobrance.
2. Elektronickou poštou zaslaný odborný materiál o Európskom imunizačnom týždni 2016 (prezentácie a publikácie v oblasti povinného očkovania) riaditeľom všetkých školských a predškolských zariadení v okrese Michalovce a Sobrance. Spolu bolo oslovených 17 MŠ, 55 ZŠ a 13 SŠ v okrese Michalovce a Sobrance.

B. Médiá

1. Informácia o konaní Európskeho imunizačného týždňa 2016 bola uverejnená na web stránkach mesta Michalovce, Sobrance, Obecného úradu Stretava a RÚVZ so sídlom v Michalovciach.
2. Regionálne televízie (TV Mistral) – odvysielanie statickej reklamy s informáciou o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni 2016.

C. Školy

1. zdravotno-výchovné aktivity, vyhotovenie nástenných panelov o aktivitách v rámci EIT, distribúcia informačných letákov s tematikou prevencie pred infekčnými ochoreniami, vrátane imunizácie – ZŠ v obciach s početným rómskym obyvateľstvom (Michalovce, Vrbnica, Laškovce, Markovce, Kapušianske Kľačany, Pavlovce n/Uhom, Iňačovce, Drahnov, Úbrež), besedy o význame a nutnosti očkovania: 6x
2. Odborná prezentácia „Význam povinného pravidelného očkovania“ uverejnená na nástenných paneloch v priestoroch MŠ, ZŠ a SŠ: 17 MŠ, 55 ZŠ a 13 SŠ v okrese Michalovce a Sobrance
3. Odborná prednáška na tému očkovania a aktivitách vykonaných v rámci EIT 2016 – Stredná zdravotnícka škola Michalovce

D. Široká verejnosť

1. propagácia vlastných edukačných materiálov – polikliniky, NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s., PN Michalovce, n.o., Regionálna nemocnica Sobrance, n.o., čakárne NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance
2. propagácia vlastných edukačných materiálov, aktivity zamerané na zvýšenie povedomia a dôležitosti očkovania, vyzdvihnutie dôležitosti očkovania v rámci povinného pravidelného očkovania, možnosti očkovania proti ľudskému papilomavírusu, chrípke, rotavírusovým infekciám – edukácia sociálne neprispôsobivých skupín populácie pracovníkmi epidemiológie v spolupráci so zamestnancami Obecných úradov v obciach s početným rómskym obyvateľstvom (Vrbnica, Markovce, Kapušianske Kľačany, Pavlovce n/Uhom, Iňačovce, Laškovce, Drahnov, Úbrež) a MsÚ Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany (Angi mlyn Michalovce, Ul. Michalovská, Sobrance, rómska osada v obci Veľké Kapušany)
3. propagácia očkovania v rómskych osadách (Angi mlyn Michalovce, Laškovce, Drahnov, Veľké Kapušany, Ul. Čičarovská, Sobrance, Ul. Michalovská) prostredníctvom asistentov osvetu zdravia pôsobiacich v týchto lokalitách, pracovníkov Odboru soc. vecí pri MsÚ Michalovce, referát soc. pomoci vylúčených skupín a zamestnancov kancelárie terénnych pracovníkov a asistentov pri MsÚ Veľké Kapušany
4. poradenstvo v oblasti očkovania:
 - a. osobná komunikácia – 2x

E. Areál budovy RÚVZ Michalovce

1. Nástenka a informačný panel v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce - vlastný informačný materiál týkajúci sa propagácie a zvýšenia povedomia o dôležitosti očkovania .
2. Informácia o EIT – uverejnená na úradnej tabuli RÚVZ Michalovce

F. Zdravotnícke zariadenia

- a. poradenstvo v oblasti očkovania – zdravotnícki pracovníci:
telefonická komunikácia: 2x
písomná komunikácia: 2x
- b. distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s tematikou prevencie pred infekčnými ochoreniami v priestoroch štátnych zdravotníckych zariadení v okr. Michalovce a Sobrance

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

Surveillance prenosných infekčných ochorení vykonáva oddelenie epidemiológie RÚVZ Michalovce v spolupráci s primárnou zdravotníckou starostlivosťou, nemocničnou starostlivosťou, rôznymi sociálnymi a inými službami mimo zdravotnícky systém.

Epidemiologické vyšetřovanie v ohniskách nákaz sa vykonávalo priebežne v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení. V období od 1.1.2016 do 30.6.2016 bolo v okrese Michalovce a Sobrance spracovaných 166 ohnisk /počet opatrení – 707/. Súčasne sa vykonávala v rámci prevencie prenosných ochorení aj edukačná činnosť v rodinách chorých a tiež v školských a predškolských zariadeniach, kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Do informačného systému EPIS bolo vložených za uvedené obdobie 1617 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance. Okrem toho prebiehalo pravidelné týždenné spracovanie hlásení o výskyte chrípky a ostatných ARO, ako aj mimoriadnych epidemiologických situáciách. V rámci SRV bolo vložených do inf. systému 12 hlásení.

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 7 ochorení na mumps, z toho v 1 prípade sa jednalo o importované ochorenie zo Škótska – Glasgow (Pavlovce n/Uhom – 6x – rodinný výskyt, Trhovište – 1x) vo vekových skupinách: 1-4 – 3x, 10-14 – 3x, 15-19 – 1x, 25-34 – 1x. Ochorenia boli potvrdené klinicky a serologicky (3x). V 6 prípadoch boli choré osoby kompletne zaočkované, v 1 prípade sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť. V okr. Sobrance sme nezaznamenali žiadne ochorenie preventabilné očkovaním.

V okrese Michalovce sme zaznamenali 1 ochorenie na akútnu VHB:

- 24 – ročný nezamestnaný muž, bytom Oborín, t.č. nápravné zariadenie Košice. Ochorenie zistené náhodne v rámci skríningového vyšetřenia vo výkone trestu. V epidem. anamnéze udávaná neodborná tetováž a drogy.

V uvedenom období sme zaznamenali v okrese Michalovce 2 importované ochorenia / Spojené kráľovstvo – A02.0, Spojené kráľovstvo – B26/. Neboli zaznamenané úmrtia na prenosné ochorenia.

V 1. polroku 2016 boli v okr. Michalovce zaznamenané 2 epidemické výskyty VHA (Ul. Mlynská a Gerbová Michalovce a v okr. Sobrance 3 epidemické výskyty VHA (Ul. Gorkého, Michalovská, Sobrance, Blatné Remety) (viď bližšie mimoriadne situácie), kde bolo spolu vydaných rozhodnutím RH RÚVZ Michalovce 846 opatrení.

V rámci surveillance prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillance poliomyelitídy. V období od 1.1.2016 do 30.6.2016 boli odobraté 3 vzorky odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnymi výsledkami.

Okrem enviromentálnej surveillance sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillance, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V uvedenom období nebolo zaznamenané žiadne ochorenie. Očkovanie polio: priebežne sa očkuje v priebehu roka inaktivovanou vakcínou proti poliomyelitíde.

Na Slovensku bol podľa odporúčaní Európskej siete pre surveillance chrípky EISS zavedený sentinelový spôsob sledovania vírusov chrípky cirkulujúcich v populácii. Je

založený na systematickom odbere vzoriek biologického materiálu tzv. sentinelovými lekármi, ktorí v priebehu celého roka odoberajú od chorých na suspektnú chrípku vzorky na virologické vyšetrenie.

Sentinelový spôsob monitorovania chrípky a chrípke podobných ochorení je zabezpečovaný v okrese Michalovce a Sobrance 3 lekármi (2 lekári pre detskú populáciu a 1 lekár pre dospelých), resp. infekčným oddelením a oddelením pneumológie a ftizeológie NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. V uvedenom období bolo odobratých 5 vzoriek biologického materiálu na záchytnosť vírusu chrípky u chorých s negatívnymi výsledkami.

V súvislosti so zvýšeným počtom chrípky, ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2015/2016 bolo prerušené vyučovanie:

Okres Michalovce – 4 MŠ, 3 ZŠ, 1 ZUŠ, 1 CVČ

Okres Sobrance - 5 MŠ, 2 ZŠ

V rámci plnenia tejto úlohy bola zabezpečovaná edukácia širokej verejnosti v problematike prenosných ochorení prostredníctvom bezplatnej konzultačnej činnosti, web stránky RÚVZ Michalovce, informačných paneloch v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce a v ohniskách nákaz.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Pracovníci oddelenia epidemiológie sú zodpovední za zber údajov o prenosných ochoreniach na okresnej úrovni, vykonávanie týždenných, mesačných a ročných analýz. V rámci mesačných analýz sa vykonáva analýza mesačného hodnotenia epidemiologickej situácie v okrese Michalovce a Sobrance, vrátane popisu mimoriadnych a závažných výskytov a epidémií. Uvedené analýzy za jednotlivé mesiace sú pravidelne uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Michalovce www.ruvzmi.sk.

V období od 1.1.2016 do 30.6.2016 bolo do informačného systému EPIS vložených 1617 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance

V okrese Michalovce a Sobrance bolo spracovaných 166 ohnisk /počet opatrení – 707/.

V uvedenom období sme zaznamenali v okrese Michalovce 2 importované ochorenia / Spojené kráľovstvo – A02.0, Spojené kráľovstvo – B26/. Neboli zaznamenané úmrtia na prenosné ochorenia.

Výskyt ochorení: sporadický, rodinný, epidemický (VHA)

V rámci protiepidemických opatrení v ohniskách nákaz bolo vydaných rozhodnutím 1724 opatrení. V 1. polroku 2016 bolo vykonaných 661 kontrol plnenia opatrení v NZZ pre deti a dorast a pre dospelých v okr. Michalovce a Sobrance. V súčasnosti EPIS umožňuje po zaregistrovaní vkladať hlásenia priamo poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti. V okrese Michalovce a Sobrance sú zaregistrovaní 7 poskytovatelia zdrav. starostlivosti /MUDr. Varjassy, MUDr. Varga, MUDr. Vargová, MUDr. Kučáková G., MUDr. Fučko L., MUDr. Paľová M., MUDr. Žužo J., MUDr. Mikulová/, ktorí sú oprávnení týždenne hlásiť údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení.

Súčasťou EPIS-u je aj systém rýchlej výstrahy. Dôvodom na hlásenie môže byť výmena informácií, podozrenie na výskyt, jeho potvrdenie, návrh opatrení, prijatie a koordinácia opatrení. Informácie vkladané do systému v priebehu celého týždňa sa každý piatok sumarizujú do materiálu Týždenná informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách. V období od 1.1.2016 – 30.6.2016 oddelenie epidemiológie vložilo do systému rýchlej výstrahy za okres Michalovce a Sobrance 12 hlásení.

6.4.Nozokomiálne nákazy

Surveillance nemocničných nákaz sa vykonáva najmä v lôžkových zdravotníckych zariadeniach:

NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. /569 lôžok na 20 lôžkových oddeleniach/

PN Michalovce, n.o. /260 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Regionálna nemocnica Sobrance, n.o /58 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Za obdobie od 1.1.2016 do 30.6.2016 bolo hlásených 39 NN /vid' analýza výskytu NN/

- NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. NN - 34
- PN Michalovce, n.o. - 0
- RN Sobrance, n.o. – 5

Dňa 5.mája 2016 sa uskutočnil na RÚVZ Michalovce 8. ročník kampane „*Umývaj si ruky – zachrániš život*“, ktorý je súčasťou programu WHO – hygiena rúk ako prevencia nozokomiálnych nákaz a šírenia rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.

Kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov: 143 kontrol

- v uvedenom období bolo podľa harmonogramu výkonov ŠZD vykonaných:
 - NsP Š.Kukuru Michalovce (78 kontrol), a.s. - 18 kontrol funkčnosti autoklávov, 55 kontrol funkčnosti HS , kontroly FS - 5
 - PN Michalovce, n.o. – 1 HS
 - Regionálna nemocnica Sobrance, n.o – 0 HS
 - iné štátne zdrav. zariadenia v okrese Michalovce: 0 HS
 - NZZ v okrese Michalovce: 22 HS, 18 AUT, 4 DAC
 - NZZ v okrese Sobrance: 10 HS, 4 AUT, 2 DAC
 - zariadenia osobných služieb: 0 HS, 0 AUT
 - platená služba: 4 (3x NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s., 1x Super lekáreň Michalovce)

Odbery sterov v rámci ŠZD na jednotlivých oddeleniach v lôžkových zariadeniach:

- v NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. bolo spolu odobratých na 15 oddeleniach 204 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 5,39 % s pozitívnymi výsledkami) a 98 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami.
- PN Michalovce, n.o. – 6 oddelení, 111 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 0,90 % s pozitívnymi výsledkami)
- v RN Sobrance, n.o. : 3 oddelenia, 50 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 2 % s pozitívnymi výsledkami) a 16 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami
- Poliklinika Veľké Kapušany n.o. (DOS)– 22 vzoriek z vonkajšieho prostredia s negatívnymi výsledkami
- ciele kontroly: 1 (Pedikúra Michalovce), spolu odobratých 11 vzoriek z vonkajšieho prostredia a 10 vzoriek so sterilných predmetov (t.č. neukončené vyšetrenie)

Odbery sterov v rámci ŠZD v NZZ:

- spolu bolo odobratých v 4 NZZ v okr. Michalovce 48 vzoriek z vonkajšieho prostredia / z toho 2,08 % s pozitívnymi výsledkami/, 12 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami.
- NZZ v okr. Sobrance : 1 NZZ , spolu bolo odobratých 10 vzoriek z vonkajšieho prostredia a 10 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami.

Kontrola účinnosti dezinfekčných prostriedkov: 0

Kontrola čistoty ovzdušia: 0

Celkový počet odobratých sterov v okresoch Michalovce a Sobrance

P.č.	Stery	Sterilný materiál			prostredie		
		testov	z toho pozit.		sterov	z toho nevyhovujúcich	
		abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
1.	NsP Š.K. Michalovce	98	0	-	204	11	5,39
2.	PN, n.o. Michalovce	-	-	-	111	1	0,90
3.	RN Sobrance, n.o.	16	0	0,0	50	1	2,00
4.	Poliklinika V.Kapušany, n.o.	-	-	-	22	0	0,00
5.	Cielené kontroly	10	0	0,00	11	0	0,00
6.	Platená služba	-	-	-	-	-	-
7.	NZZ Mi + SO	22	0	0,00	58	1	1,72
SPOLU :		146	0	0,00	456	14	3,07

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v NZZ: 23

- v uvedenom období bolo vykonaných 12 obhliadok pred uvedením priestorov NZZ do prevádzky, 11 kontrol v rámci výkonu ŠZD

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v ŠZZ: 24

- v uvedenom období bolo vykonaných 24 kontrol v rámci výkonu ŠZD

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres MICHALOVCE /vyhodnotenie za obdobie 1. polrok 2016/

Druh oddelenia	Lokalizácia infekcie																		Spolu abs.			
	črevná		HDC		DDC		urogenitálna		gynekologická		kože a slizníc		rany a popáleniny		sepsy		infekcia chirurg. rany			iné		
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		abs.	%	
NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s.																						
OAAIM	1	9,09			7	63,63									3	27,27					11	
Detské					1	100,0															1	
Infekčné																		1	100,0		1	
Geriatrické					5	100,0															5	
interné	1	33,33												1	33,33					1	33,33	3
Chirurgické					1	50,0				1	50,0										2	
Pôrodnice																						
Neurologické																						
Traumatolog.	1	33,33											1	33,3			1	33,33			3	
Urologické																			1	100,0	1	
PFúčne																			1	100,0	1	
Ortopedické			1	100,0																	1	
Onkologické	1	100,0																			1	
JIS CH-T-U	2	50,0			2	50,0															4	
SPOLU	6	17,64	1	2,94	16	47,05				1	2,94	1	2,94	4	11,76	1	2,94	4	11,76	34		
PN Michalovce, n.o.																						
Akútne psychiat. odd. II., GPI																						
SPOLU																						

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres S O B R A N C E /vyhodnotenie za obdobie 1. polrok 2016/

<i>Druh oddelenia</i>	<i>Lokalizácie infekcie</i>															
	črevné		respiračná		urogenitálna		kože a slizníc		rany a popáleniny		sepsy		ostatné		SPOLU	
	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Interné oddelenie	2	100,0													2	100,0
ODCH - VONS	3	100,0													3	100,0
Spolu	5	100,0													5	100,0

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V 1. polroku 2016 boli zaznamenané v okr. Michalovce a Sobrance tieto epidemické výskyty vírusovej hepatitídy typu A:

Ul. Gorkého a Hviezdoslavova Sobrance

- **výskyt od 18.5.2016 do 22.6.2016**
- **počet chorých - 15 rómskych obyvateľov**, žijúcich v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania, **z toho 12 ochorení bez klinických príznakov**
- aktívne vyhľadani: 13 osôb
- počet hospitalizovaných: 6
- vekové skupiny: 1-4 – 9
- 5-9 - 5
- 10-14 - 1
- potvrdené serologicky: 15
- kolektívy: 2x I.ZŠ Sobrance
1x II. ZŠ Sobrance
- **počet vydaných opatrení RH RÚVZ Michalovce: 133**

Ul. Michalovská, Sobrance

- **výskyt od 1.4.2016 do 28.6.2016**
- **počet chorých - 8 rómskych detí**, žijúcich v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania (bez tečúcej pitnej vody, suché WC), **z toho 5 ochorení bez klinických príznakov**
- aktívne vyhľadani: 5 osôb
- počet hospitalizovaných: 3
- potvrdené serologicky: 8
- vekové skupiny: 1-4 – 5
- 5-9 - 3
- mimo kolektív: 8x
- **počet vydaných opatrení RH RÚVZ Michalovce: 85**

Blatné Remety

- **výskyt od 6.4.2016 do 24.6.2016**
- **počet chorých - 6 rómskych obyvateľov**, **z toho 2 ochoreli po očkovaní (19 a 30 dní po očkovaní)**
- počet hospitalizovaných: 5
- vekové skupiny: 10-14 - 4
- 15-19 - 2
- potvrdené serologicky: 6
- kolektívy: 4x ZŠ Blatné Remety
1x SOŠ Sobrance
- **počet vydaných opatrení RH RÚVZ Michalovce: 165**

Ul. Gerbova, Michalovce

- **výskyt od 8.6.2016 do 28.6.2016**
- **počet chorých - 19 rómskych obyvateľov** žijúcich v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania, **z toho 13 ochorení bez klinických príznakov**
- aktívne vyhľadani: 14 osôb
- počet hospitalizovaných: 7
- vekové skupiny: 1-4 - 1
- 5-9 - 11
- 10-14 - 6

15-19 - 1

- potvrdené serologicky: 19
- kolektívy: 3x V. ZŠ Michalovce
10x Spojená škola internátna, špec. základná škola, Michalovce
- **počet vydaných opatrení RH RÚVZ Michalovce: 132**

Ul. Mlynská, Michalovce

- **výskyt od 8.3.2016 do 23.6.2016**
- **počet chorých - 26 rómskych detí** žijúcich v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania, z toho 12 ochorení bez klinických príznakov
- aktívne vyhľadani: 12 osôb
- počet hospitalizovaných: 15
- vekové skupiny: 0-roční - 1

1-4 - 18

5-9 - 7

- potvrdené serologicky: 26
- kolektívy: 3x III. ZŠ Michalovce (z toho v 1 prípade elokovaná trieda Ul. Mlynská Michalovce)

- **počet vydaných opatrení RH RÚVZ Michalovce: 327**

Protiepidemické opatrenia boli vykonávané v plnom rozsahu zamestnancami oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce v spolupráci s oddelením HDaM. RÚVZ Michalovce, Infekčným oddelením NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s., NZZ pre deti a dorast a dospelých v okr. Michalovce a Sobrance, sociálnymi pracovníkmi a zdravotníckymi asistentami pôsobiacimi v lokalite Ul. Mlynská Michalovce.

V súvislosti so zvýšeným počtom chrípky, ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2015/2016 bolo prerušené vyučovanie:
Okres Michalovce – 4 MŠ, 3 ZŠ, 1 ZUŠ, 1 CVČ
Okres Sobrance - 5 MŠ, 2 ZŠ

6.6. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V rámci surveillancie prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillancie poliomyelitídy. V období od 1.1.2016 do 30.6.2016 boli odobraté 3 vzorky odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnymi výsledkami.

Okrem enviromentálnej surveillancie sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillancie, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V uvedenom období nebolo hlásené žiadne ochorenie na akútnu chabú obrnu.

6.8. PORADENSTVO V OČKOVANÍ

V súvislosti s plnením tejto úlohy boli poskytované odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín, či nežiadúcich reakciách. Informácie boli poskytované priebežne lekárom neštátnych a štátnych zdravotníckych zariadení na základe písomnej alebo telefonickej žiadosti, laickej verejnosti v rámci projektu RÚVZ Michalovce „Čakáme na bociana“ a v rámci EIT. Spolu bola

poskytnutá poradenská, prednášková a konzultačná činnosť v problematike imunizácie a výskytu prenosných ochorení 37x, z toho v 14 prípadoch písomne.

6.9. ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

V 1. polroku 2016 (máj 2016) bola zamestnancami oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce realizovaná výskumná časť projektu Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania na vybraných stredných školách v okrese Michalovce a Sobrance (Stredná zdravotnícka škola Michalovce, Stredná odborná škola Strážske, Gymnázium Sobrance). Vyplnené dotazníky boli zaslané na RÚVZ so sídlom v Komárne 25.5.2016.

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

Národný program podpory zdravia

A. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných Ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti

Oddelenie Podpory zdravia má vo svojej činnosti ako primárnu úlohu podporu zdravého životného štýlu aj prostredníctvom základnej poradne, ktorá poskytuje bezplatné vyšetrenia kapilárnej krvi na celkový cholesterol, HDL a LDL cholesterol, triglyceridy a glukózu. Zároveň ponúka každému klientovi informácie o zdravých stravovacích návykoch a individuálne poradenstvo. Za prvý polrok poradňu navštívilo 250 klientov. Poskytujeme informačné materiály / diéty, výživové odporúčania a dávky, energetické tabuľky potravín...../ Činnosť poradne je zverejnená na web stránke RÚVZ Michalovce, priebežne distribuujeme informačné letáky pre širokú verejnosť a pri príležitosti spoločných akcií s firmami či inštitúciami.

Podľa metodického pokynu ÚVZ SR podľa zákona č. 355/2007 Z.z. a predpisov o spotrebe ovocia a zeleniny u detí a žiakov v školách „**Školské ovocie**“ sme v marci odštartovali anonymný dotazníkový prieskum určený na hodnotenie spotreby ovocia a zeleniny.

Dodržiavame harmonogram zberu dát podľa toho, či sú to ZŠ, MŠ vidiecké, mestské, zapojené, alebo nezapojené do projektu.

V spolupráci s oddelením HDM, nakoľko nám pomôžu s odovzdávaním na jednotlivé školy, zmonitorujeme spotrebu ovocia a zeleniny u 180 tých detí.

V júni bola úloha ukončená, údaje zadané v excel maske so stručným popisom boli zaslané na ÚVZ BA. V podmienkach nášho okresu sú všetky MŠ a ZŠ zapojené do projektu, preto v tabuľke nefigurujú žiadne nezapojené školy.

Zastúpenie škôl je nasledovné: mestské školy- ZŠ Strážske, 8. ZŠ Michalovce, MŠ Okružná Michalovce, MŠ Komenského Michalovce.

Vidiecke - ZŠ a MŠ Bracovce, Pozdišovce, Budkovce, Veľké Revištia, Vysoká nad Uhom, Poruba pod Vihorlatom.

Prednášky:

- Obchodná akadémia Michalovce – Stravovacie návyky – pre 60 študentov 3. ročníka
- ZŠ Strážske Stravovacie návyky - pre 50 žiakov 3. ročníka
- IX. MŠ Michalovce – Zdravo a chutne - 50 detí ,staršia skupina – 5- 6 ročné deti
- MŠ Školská Michalovce – 35 detí, Zdravá výživa, prezentácia zdravých a chutných nátierok
- Seminár RÚVZ- prednáška odporúčané výživové dávky /30 poslucháčov/

2. Fyzická inaktivita

Všetci klienti poradne sú oboznámení o potrebe primeranej fyzickej aktivity podľa veku a zdravotného stavu, počas prednáškových aktivít sa špecifikujeme na jednotlivé cieľové skupiny. Zapájame sa do akcií v spolupráci s mestom a školami.

Prednášky:

MŠ . Vajanského – správne držanie tela – 30 detí / v skupine - 5 ročné/

10.5. Svetový deň pohybu- 1 prednášky pre deti MŠ Komenského a MŠ Školská Michalovce o fyzickej aktivite, prevencii obezity a zdravej výžive. Zúčastnili sme sa podujatí, ktoré škôlky organizovali pri príležitosti MDD spojených malou pohybovou olympiádou. Spolu 120 detí.

Programy a projekty Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2016 a na ďalšie roky

3. Tabak, alkohol, drogy – počas celého roka realizujeme merania Smokerlyzerom na stanovenie hodnoty CO vo vydychovanom vzduchu u fajčiarov, doteraz spolu 150 meraní.

Prednášky:

Gymnázium Pavla Horova Michalovce - 30 študentov Prevencia závislostí

Gymnázium L. Štúra Michalovce – 30 študentov Prevencia závislostí , Alkohol a tehotné ženy

SOŠO Kapušianska Michalovce- 60 študentov- Drogy

III. ZŠ Michalovce – Drogy – 50 žiakov - 9. ročník

Prieskum Global Youth Tobacco Survey na Slovensku:

Je to súčasť projektu globálneho monitorovania užívania tabaku vypracovaného a koordinovaného Svetovou zdravotníckou organizáciou a Centrom pre kontrolu chorôb a prevenciu / Centers for Disease Control and Prevention/ v Atlante, USA.

Koordinátorom prieskumu GYTS na Slovensku je MUDr. Tibor Baška , PhD v Martine.

Celosvetový prieskum užívania tabaku u mládeže – 13 – 15 ročnej. V našom okrese boli vybrané zo 66 škôl na Slovensku : ZŠ P.Horova Michalovce 40 detí, ZŠ Veľké Slemence 19 detí, Gymnázium Sobrance 30 detí.

Na požiadanie participujeme na projekte od apríla 2016.V júni bol materiál odovzdaný.

31.5. Svetový deň bez tabaku- v poradni – meranie prístrojom Smokerlyzer a poradenstvo, edukačné materiály pre verejnosť a zverejnenie aktuálnej problematiky na web stránke RÚVZ

4. Zdravé pracovné a životné podmienky – informačné letáky v autorskom prevedení RÚVZ Michalovce o správnom držaní tela pri práci s počítačom postupne zverejňujeme počas akcií.

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“)

Lokálny projekt „Tichá ischemia myokardu“ pozostáva z vyhotovenia EKG záznamu s kompletným popisom a interpretáciou normálneho záznamu a prípadných patologických zmien, charakter krivky, frekvencia, typ, prevod predsieň – komora, konfigurácia, prítomnosť dysrytmií, extrasystol predsieňových a komorových.

U vybraných klientov urobíme kondičnú ergometriu.

Projekt je zameraný na prevenciu KVCH a tichej ischemie myokardu vo vekovom rozmedzí 20 – 55 rokov, s pozitívnou rodinnou záťažou na KVCH, akútny IM, NMCP, esenciálna hypertenzia bez pravidelnej medikácie a dispenzarizácie na odbornej kardiologickej ambulancii. Nutný je súhlas klienta.

V I. polroku 2016 bolo vyšetrených 65 klientov.

2. Diabetes mellitus

Vyšetrenie glukózy je zahrnuté v základnom biochemickom vyšetrení kapilárnej krvi v poradni. Tohtoročný Svetový deň zdravia 7 apríl 2016 vyhlásený WHO sa sústreďuje na Diabetes mellitus, nakoľko sa počet chorých na cukrovku stále zvyšuje. V dôsledku akútnych a chronických komplikácií sa významnou mierou podieľa na chorobnosti, invalidite a j úmrtnosti. V Slovenskej republike podľa štatistických údajov z Národného centra zdravotníckych informácií SR je výskyt za rok 2013 - 340 445 diabetikov, čo je okolo 7 % z celej populácie. Naďalej pretrváva vysoká miera novo diagnostikovaných prípadov, okolo 22 000 – 22 557. 90% prípadov je diabetes 2 typu, pri ktorom je faktorom vzniku i nadváha, obezita, nízka fyzická aktivita.

Pri tejto príležitosti sme spropagovali už počas mesiaca marec aktivity, ktoré súvisia s touto problematikou. Edukačno – preventívne vyšetrenia pre populáciu produktívneho veku a skrining rizikových chorôb v orgánoch štátnej správy a samosprávy- meranie TK, glukózy, prípadne ďalšie parametre. Počas mesiaca apríl, sme sa aktívne zapojili do spomínaných aktivít.

Ponuku sme zaslali na mestské a obecné úrady v okrese. Spolu bolo vyšetrených 100 záujemcov - pracovníkov úradov.

3. Vybrané nádorové ochorenia.

Medzinárodná únia proti rakovine UICC vyhlásila 4. február za Svetový deň proti rakovine. Účelom je zvyšovanie povedomia o ochorení, o jeho príčinách, príznakoch a liečbe.

Podľa údajov z Národného centra zdravotníckych informácií patria nádory dlhodobo medzi 2. najčastejšie príčiny smrti s podielom okolo 25 %. V roku 2014 zomrelo 13 643 osôb so zhubným nádorom, ktorého lokalizácia bola klinicky veľmi závažná.

4. február – Svetový deň proti rakovine – počas celého mesiaca.....

- odborný panel vo vstupných priestoroch RÚVZ Michalovce a na web stránke úradu s edukačným materiálom
- 4 prednášky na GPH a GLŠ Michalovce / 90 študentov/
- 2 prednášky v Zemplínskom osvetovom stredisku Michalovce pre dospelú populáciu /50 študentov/
- propagácia info materiálu o prevencii onko ochorení vo vestibule polikliniky a ambulancií v meste
- 2 prednášky v klube dôchodcov / 30 poslucháčov/

- 1 prednáška na ŽŠ Strážske pre starších žiakov ú 40 žiakov/

B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Info letáky v I. polroku na tému:

očkovanie, chrípka, hepatitída typu A, ako sa chrániť pred kliešťom pre širokú verejnosť.

C. Regionálne projekty:

a.) „**Saunováčik** „– účinky saunovania sú dávno známe, pôsobí preventívne i ako podporná liečba a fyziatrická procedúra pri recidivujúcich ochoreniach. RÚVZ ako preventívny orgán na ochranu zdravia pripravil vlastný regionálny projekt ktorého cieľom je preskúmať a potvrdiť dobre známe účinky saunovania, prípadne vylúčiť niektoré tvrdenia o procedúrach a získať nové poznatky.

IX.MŠ Komenského v Michalovciach prevádzkuje saunovanie detí - požiadali sme ich o spoluprácu. V mesiacoch september 2015 – jún 2016 nám zasielajú mesačné hlásenia , v ktorých sú zaznamenané symptómy detí po saunovaní / počet detí, pocity, závraty, palpitácie, bolesť pri srdci, bolesť brucha, dýchavica, slabosť, rozmazané videnie, zmeny na koži, počet chorých detí, akútne infekcie horných a dolných dýchacích ciest, choroby s komplikáciami, alergie, chorobnosť detí v zariadení počas mesiaca ako rinitída, nazofaryngitída, sinusitída, pharyngitída, tonsilitída, laryngitída, pneumónia, bronchitída...../

Prvé vyhodnotenie projektu zrealizujeme v letných mesiacoch 2016.

b.) „**Čakáme na bociana**“ – náš lokálny dlhoročný projekt pokračuje i v roku 2016. Kurz pre budúce mamičky ponúka informácie o tehotenstve, pôrode, starostlivosti o novorodenca, i ženu v zastúpení lektorov z odborov klinickej medicíny aj verejného zdravotníctva . Realizujeme podľa záujmu , v prvom polroku s kurzu zúčastnilo 5 mamičiek.

9.1.1 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva SR

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025

Obezita je celosvetovou pandémiou, v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému.

Február- prednášky ZŠ Strážske – pre 3.ročník / 60 žiakov/ prevencia obezity „ Nechcem byť tučko“

Marec- MŠ sv. Terezky – pre 30 detí „ Nechcem byť tučko“

Prevenciu obezity sme zahrnuli do aktivít s dôrazom na fyzickú aktivitu, sú zaznamenané v časti fyzická inaktivita 1.2

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu Celonárodná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity

9.3 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 -2015

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SR

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA.

V dňoch od 14. do 20.3.2016 prebiehala medzinárodná kampaň „Týždeň mozgu“, ktorej cieľom je upozorniť verejnosť na ľudský mozog a jeho činnosť, tiež hovoriť o mozgových

ochoreniach a spôsoboch ich prevencie. Téma sa venuje celoročne. V týchto dňoch sme zrealizovali **3 prednášky v kluboch dôchodcov – pre 90 seniorov**, pokračujeme však aj naďalej v mesiaci apríl.

1 prednáška v stacionári Arcidiecéznej Charity Košice – pobočka Michalovce – 30 poslucháčov

Stretnutia pozostávali z prezentácie Alzheimerova choroba, diskusia so zúčastnenými, distribúciou informačných letákov od Alzheimerovej spoločnosti.

So seniormi sme vyplnili dotazník porúch pamäti, Mini- mental state examination test, MOCA test – montreal cognitiv assessment test.

Interview o Alzheimerovej chorobe pre TV Mistral – odvysielané 28.4.2016 Mgr. Dagmar Erdélyiová

2 prednášky v marci - Slnčné žiarenie – 50 seniorov. S blížiacim sa obdobím jari a leta je táto téma aktuálna a je o ňu záujem aj so strany verejnosti.

Osteoporóza – prednáška v dennom stacionári Bajany v spolupráci so Zemplínskym osvetovým strediskom – 20 seniorov

1.6.- 6.6. seniárska olympiáda v spolupráci s MsÚ a klubmi dôchodcov v Michalovciach.

Seniori na ihrisku IV.ZŠ Komenského v Michalovciach absolvovali niektoré z atletických výkonov ako beh, skok do diaľky, hod guľou, loptové hry. Meranie tlaku krvi a cholesterolu sme vykonali počas týchto dní 50 seniorom.

2 prednášky o fyzickej aktivite – spolu 100 seniorov

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

9.6.1 Zdravotnovýchovné pôsobenie u detí preškolského veku – stomatohygiena

Ponúkame tento projekt už niekoľko rokov. V I. polroku sme zrealizovali 3 prednášky na dvoch MŠ v meste pre 60 detí a poskytli sme 5 videofilmov pre škôlky podľa záujmu.

9.7. CINDY PROGRAM SR

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 – 2016

9.9 ZNIŽOVANIE EPIDEMIOLOGICKÉHO A CHEMICKÉHO RIZIKA POKRMOV RÝCHLEHO OBČERSTVENIA V OKRESE LEVICE

9.10 STRAVOVACIE NÁVYKY A SPOTREBNÝ POTRAVINOVÝ KÔŠ U OBYVATEĽOV OKRESU LEVICE

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nitre**

1 HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY IV (NATIONAL ACTION PLAN FOR ENVIRONMENT AND HEALTH – NEHAP IV.)

1. V rámci tejto úlohy prebieha plnenie regionálneho prioritného cieľa č. 3, ktorý je zameraný na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným ovzduším s osobitným dôrazom na detskú populáciu (1.4).

2. Realizovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam súvisiacich s užívaním pitnej vody

V rámci tejto úlohy sú priebežne riešené problémy s kvalitou vody v obciach, v ktorých zatiaľ nie je vybudovaný vodovod a to v obci Ladice, Neverice, Hostšovce a Kostolany pod Trábeňom v okrese Zlaté Moravce.

Súčasťou tejto úlohy je aj monitorovanie kvality vody z verejných vodných zdrojov – pramene, artézske studne v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa s dôrazom na prítomnosť ťažkých kovov vo vode. V I. polroku 2016 boli odobraté vzorky vôd na overenie kvality vody – tieto zdroje vykazujú kolísavú kvalitu vody, hlavne po stránke mikrobiologickej (hlavne pramene v meste Nitra).

1.4. SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Jedná sa o medziodborový projekt oddelenia hygieny životného prostredia a hygieny detí a mládeže. Tento pilotný projekt je zameraný na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách. Na všetkých vybraných školách bol zabezpečený dotazníkový prieskum. Environmentálny monitoring zrealizoval odbor laboratórnych činností na dvoch školách. V roku 2016 zabezpečilo odd. HDM štatistické spracovanie získaných údajov, analýzu a vyhodnotenie výsledkov s formuláciou záverov a odporúčaní na regionálnej úrovni.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.2. LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V rámci plnenia projektu budú vykonané odbery vzoriek vôd na kúpanie z letných a termálnych kúpalísk počas LTS 2016 aj na prítomnosť Legionelly sp.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SVETOVOU ZDRAVOTNÍCKOU ORGANIZÁCIOU

1. Uplatňovať všetky dostupné metódy a formy skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo so zabezpečením zdravotno-výchovných aktivít pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Aj v I. polroku 2016 sa zamestnanci oddelenia zamerali na Svetový deň vody a Svetový deň životného prostredia. K týmto dňom boli uskutočnené nasledovné aktivity :

V rámci Svetového dňa vody, ktorý sa v roku 2016 niesol v znamení motta „Voda a zamestnanosť“ bolo zabezpečené bezplatné vyšetrenie vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov pracovníkmi odboru OCHA N-testom na prítomnosť dusičnanov a dusitanov. Celkovo bolo vyšetrených 188 vzoriek vôd. Obyvateľom bolo poskytované odborné poradenstvo v oblasti zabezpečenia ochrany vlastných vodných zdrojov, o vyhovujúcich zdrojoch vôd v obciach okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, o prameňoch v meste Nitra a verejných vodných zdrojoch v obciach uvedených okresov, o kvalite vody verejných vodovodov v dozore RÚVZ Nitra, o zdravotných indikáciách v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody, o ochranných pásmach vodných zdrojov najmä v súvislosti s haváriami /poradenstvo bolo poskytované pri osobnej návšteve na RÚVZ, telefonicky resp. v teréne v rámci výkonu ŠZD / a pod. Na webovú stránku RÚVZ bol daný aktuálny príspevok oddelenia HŽP k Svetovému dňu vody o aktivitách RÚVZ k tomuto významnému dňu a zhodnotenie kvality vody verejných vodovodov okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce za rok 2015. Zhotovené boli tiež 2 panely na danú tému.

K Svetovému dňu životného prostredia bol zhotovený informačný panel.

Pre informovanosť obyvateľov sme využívali aj médiá, internetovú stránku a elektronickú poštu.

2. Na úseku zdravotnej výchovy a poradenstva obyvateľom v rámci oddelenia pracuje počas celého roka **environmentálna poradňa zdravia**.

1. PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

Oddelenie PPL RÚVZ so sídlom v Nitre v sledovanom období do 30.6.2016 sa zúčastnilo na plnení nasledovných programov a projektov:

č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

- 2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)
- 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí
- 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane Azbestu a látok poškodzujúcich reprodukciu na narúšajú endokrinný systém
- 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia

- 2.2.1. Zdravé pracoviská
- 2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

č.2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci plnenia uvedených Programov a projektov bolo realizovaných 174 výkonov zameraných na riešenie problémov v oblasti ochrany zdravia pri práci.

Úloha č.2.1.: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce .

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný predovšetkým na plnenie povinností ktoré pre zamestnávateľov vyplývajú z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskeho spoločenstva.

Pri výkone dozoru boli používané kontrolné listy na overenie informovanosti zamestnancov o otázkach súvisiacich s ochranou zdravia pri práci. V 6 prípadoch boli použité kontrolné listy zamerané na práce v prostredí s rizikovým faktorom hluk.

Zamestnávateľa predkladali na schválenie prevádzkové poriadky samostatne alebo v rámci vydávania rozhodnutí o uvedení pracovných priestorov do prevádzky. V 29 prípadoch boli prevádzkové poriadky schválené spolu s uvedením priestorov do prevádzky. V 41 prípadoch boli prevádzkové poriadky posúdené a schválené na základe samostatných žiadostí o posúdenie prevádzkových poriadkov. Súčasťou týchto dokumentov bol zároveň aj posudok o riziku.

Zo strany zamestnávateľov bolo predložených 19 návrhov na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác a 4 návrhy na zrušenie rizikových prác.

Štátny zdravotný dozor bol aj v sledovanom období zameraný cielene na kontrolu plnenia povinnosti zamestnávateľov vyplývajúcich z § 30 ods. 1 písm. b) zákona 355/2007 Z.z. - zabezpečiť pre svojich zamestnancov zdravotný dohľad podľa § 30a a 30d zákona 355/2007 Z.z.

Do 30.6.2016 bol pracovníkmi oddelenia PPL RÚVZ Nitra vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby alebo prostredníctvom fyzickej osoby – podnikateľa alebo právnickej osoby samostatne vykonávajúcej niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby v 198 subjektoch. Kontroly preukázali, že subjekty s vyhlásenými rizikovými prácami majú zabezpečený zdravotný dohľad oprávnenými PZS v prevažnej väčšine dodávateľským spôsobom. Časté sú prípady zamestnávateľov, ktorým v zmysle platnej legislatívy nevyplýva povinnosť mať zabezpečený zdravotný dohľad oprávnenou PZS, ale vzhľadom na výskyt viacerých rizikových faktorov v pracovnom prostredí a väčší počet zamestnancov majú uzatvorenú zmluvu s PZS.

Subjekty, u ktorých nie sú určené rizikové práce, zabezpečujú zdravotný dohľad pre svojich zamestnancov vlastnými zamestnancami, alebo dodávateľským spôsobom bezpečnostnými technikmi, autorizovanými bezpečnostnými technikmi alebo bezpečnostno - technickými službami, ktoré tieto činnosti vykonávajú na základe ohlásenia na ÚVZ SR. Môžeme konštatovať, že naďalej pretrváva stav, že v takýchto prípadoch je prístup k hodnoteniu zdravotných rizík často nekvalifikovaný a lekárske preventívne prehliadky zamestnancov sa nevykonávajú vo vzťahu k práci.

Úloha č. 2.1.1. Rizikové práce

Dozorná činnosť vychádzala z priorit a bola osobitne zameraná na:

- práce pri ktorých sú pracovné činnosti zaradené do 3. alebo 4. kategórie rizika a na pracovné činnosti pri ktorých sa používajú toxické, veľmi toxické látky, karcinogény, chemické látky zakázané, či s obmedzeným použitím.
- prehodnotenie pracovných podmienok v súvislosti s výskytom profesionálnych ochorení.

Údaje o rizikových prácach v dozorovanom území sa spracovávajú v programe ASTR 2011. V priebehu roka sa aktualizujú počty zamestnancov v riziku práce priebežne na základe údajov získaných pri štátnom zdravotnom dozore a na základe údajov zaslaných zamestnávateľmi na RÚVZ. Týmto spôsobom sa vytvorila databáza závodov, pracovísk, počtov exponovaných osôb podľa jednotlivých rizikových faktorov a podľa prevládajúcich činností. Závery z protokolov o meraní a analýz škodlivých faktorov v pracovnom prostredí, ktoré sú vykonané laboratórnym pracoviskom RÚVZ v Nitre sú použité pre hodnotenie zdravotných rizík v rozhodovacom konaní RÚVZ.

Do 30.6.2016 bolo vydaných 23 nových rozhodnutí na zaradenie prác do príslušných kategórií, z tohoto počtu boli v 19 prípadoch rizikové práce vyhlásené a v 4 prípadoch rizikové práce zrušené.

Z celkového počtu 5163 dozorovaných organizácií v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra je 152 organizácií s vyhlásenými rizikovými prácami s celkovým počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 4019, z toho 865 žien.

Oproti stavu v roku 2015 je to menší počet o 127 osôb, z toho 66 žien.

Do 30.6.2016 bolo vykonaných 57 kontrol rizikových pracovísk s výskytom zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali najmä na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločností, najmä z ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

V podnikoch, kde už boli rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva v minulosti vyhlásené rizikové práce, sme sa zamerali na prehodnotenie pracovných podmienok, úroveň expozície zamestnancov jednotlivým rizikovým faktorom a na plnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v súlade so schválenými prevádzkovými poriadkami. Pri posudzovaní návrhov na určenie rizikových prác na nových pracoviskách resp. pri nových pracovných činnostiach bola pozornosť zameraná na dôsledné hodnotenie posudkov o riziku, zaraďovanie zamestnancov na rizikové práce na základe výsledkov lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti na výkon práce a úroveň ochranných opatrení na zníženie rizík na pracovisku.

Zvýšenie odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zisťujeme u zamestnávateľov, ktorí majú zabezpečené pracovné zdravotné služby, alebo kde hodnotenie zdravotných rizík vykonávajú osoby so vzdelaním z verejného zdravotníctva. Problémom aj naďalej sú prevádzky s malým počtom zamestnancov (1 – 3) kde nie sú určené rizikové práce, kde sú zdravotné riziká pri práci hodnotené osobami bez zdravotníckeho vzdelania.

Ďalší vývoj rizikových prác v dozorovanom území sa bude odvíjať i od skvalitnenia doterajšieho spôsobu ich posudzovania zamestnávateľmi - od zabezpečovania hodnotenia zdravotných rizík pre zamestnávateľov odbornými zdravotníckymi pracovníkmi tímov PZS, ale i od ďalšieho rozvoja alebo útlmu najmä priemyselnej výroby v regióne. V priemyselných parkoch situovaných najmä v priemyselných častiach Nitry, Vrábľa a Zlatých Moraviec sú závody zamerané najmä na doplnkovú výrobu pre automobilový priemysel, elektroniku a strojársky priemysel (výroba televízorov FOXCON, výroba zariadení pre potravinový priemysel Marel Slovakia, s.r.o., Nitra, výroba spojovacieho materiálu RIBE Slovakia, s.r.o., Nitra, čipové karty Muehlbauer Technologies, platobné a bankové karty Giesecke & Devrient Slovakia, súčasti pre automobilový priemysel Konsberg Slovakia Vrábľa,...).

Úloha č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Dozorná činnosť bola zameraná na:

➤ Uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. v znení neskorších úprav a doplnkov v praxi. V sledovanom období bolo vykonaných celkom 48 kontrol na pracoviskách s výskytom chemických faktorov. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Prevádzkovatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky a posudky o riziku pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi. Celkovo bolo schválených 24 prevádzkových poriadkov pre práce spojené s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom,

ktoré obsahovali posudok o riziku so zaradením pracovných činností do príslušnej kategórie rizika.

Najvýznamnejším podnikom na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je dôležitý z hľadiska počtu zamestnancov a z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Podnik je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčíkovej chémie a pod. Na všetkých pracoviskách s rizikom chemických faktorov a hluku boli zamestnávateľom vypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku so zaradením do príslušnej kategórie. Podnik v prvom polroku 2016 priebežne predkladal na schválenie aktualizované a doplnené prevádzkové poriadky, posudky o riziku pri práci s chemickými faktormi v súvislosti s novou klasifikáciou chemických látok a chemických zmesí podľa zákona č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon) alebo v súvislosti s organizačnými zmenami v prevádzke.

➤ Do 30.6.2016 bolo vydaných 47 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (z toho 12 na základe skúšky pred odbornou komisiou) a 7 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s prípravkami na dezinfekciu na profesionálne použitie a s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie (všetky na základe preukázanej praxe).

➤ Evidovali sa hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. Do 30.6.2016 bolo evidovaných 33 hlásení o použití chemických prípravkov pri výkone DDD činnosti. Vo všetkých prípadoch sa používali povolené prípravky a zodpovedné osoby mali doklad o odbornej spôsobilosti na výkon uvedených činností.

➤ Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zisťované, či práce s veľmi toxickými a toxickými chemickými faktormi riadia odborne spôsobilé osoby.

Úloha č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. v znení neskorších úprav a doplnkov v praxi.

Na území ktoré dozoruje RÚVZ so sídlom v Nitre sa používajú chemické karcinogény a mutagény v obmedzených množstvách v priemyselnej výrobe (najviac v Duslo, a.s. Šaľa), v chemických laboratóriách pri výučbe (SPÚ Nitra, UKF Nitra), v diagnosticko-analytických biochemických zdravotníckych (Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá v Nitre) a veterinárnych (Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv Nitra, Plemenárske služby SR, š.p. Bratislava, pracovisko Nitra - Lužianky) pracoviskách a v laboratórnych zariadeniach výskumných pracovísk (Ústav ekológie lesa SR, Zvolen, pobočka biológie drevín Nitra). V období do 30.6.2016 boli vykonané 3 kontroly zamerané na používanie chemických karcinogénov a to v podnikoch : Duslo a.s. Šaľa, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble a FN Nitra. Kontrolná činnosť bola zameraná hlavne na zabezpečovanie zdravotného dohľadu na pracoviskách vrátane preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci a dodržiavanie opatrení na minimalizáciu expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom.

V priebehu 1. polroku 2016 boli v dvoch subjektoch ukončené práce s karcinogénnymi látkami a to v spoločnosti ICU MEDICAL, s.r.o., Vráble (1,2 dichloretán, Carc.Cat 2 v množstve cca 800 l/rok, cca 130 exponovaných zamestnancov) z dôvodu zrušenia prevádzky na Slovensku a v spoločnosti RIBE Slovakia, k.s., Nitra (Bonderite M -AD, Carc. 1A, množstvo cca 850 ml/rok, 6 exponovaných zamestnancov) z dôvodu nahradenia prípravku iným prípravkom, ktorý nie je klasifikovaný ako karcinogén.

- Prehodnocovali sa prevádzkové poriadky a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov pri práci s chemickými karcinogénmi v existujúcich zariadeniach (Duslo, a.s., Šaľa, Špecializovaná nemocnica Sv. Svorada, Nitra, MUDr. Gremeň, onkologická ambulancia Šaľa, Ústav ekológie lesa, Nitra, Secop, s.r.o., Továrenská 49, Zlaté Moravce a SLUŽBA Nitra, s.r.o., Pražská 33, 949 01 Nitra, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble a ÚŠKVBL, Biovetská 34, Nitra, FN Nitra) ako aj výskyt chemických karcinogénov a mutagénov v novozriadených prevádzkach (KTL ZM a.s., Zlaté Moravce a TREBAN AT, s.r.o., Machulince - spracovanie tvrdého dreva).
- Bolo vydaných 47 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbest zo stavieb. Kontroly zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu boli vykonané v spolupráci s Národným referenčným centrom pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov RÚVZ v Nitre v 3 prípadoch.
- Pri posudzovaní projektovej dokumentácie boli stavebníci upozorňovaní na povinnosti, ktoré im vyplývajú z platnej legislatívy v oblasti pri likvidácii stavebných materiálov s obsahom azbestu.
- ŠZD bol tiež zameraný na používanie chemických látok, ktoré sú zakázané alebo ich používanie je obmedzené. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

Úloha č. 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Prešetrovanie hlásenia podozrenia na profesionálne ochorenie podľa položky 29 - ochorenia kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z DNJZ bolo v období do 30.6.2016 vykonané v 1 prípade:

Hlásené podozrenie na chorobu z povolania - dg. Sy canalis carpi dx. v podniku TIMS, s.r.o., Nitra - u zamestnanca v profesii stavebný robotník. Na uvedenom pracovisku sú práce z hľadiska fyzickej záťaže zaradené do 2. kategórie zdravotného rizika.

Zo záverov šetrenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a charakteru vykonávaných pracovných činností bolo konštatované, že vykonávaná práca súvisí so vznikom choroby z povolania.

Úloha č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia:

2.2.1. Zdravé pracoviská

Projekt „Zdravé pracoviská“ sa realizuje v spoločnosti DUSLO a.s., Šaľa zameranej na chemickú výrobu.

Závod Duslo, a.s. Šaľa patrí k najvýznamnejším spoločnostiam chemického priemyslu na Slovensku. Výrobný program je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, polyvinylacetátových a polyakrylátových lepidiel, disperzií, rôznych špeciálnych produktov organickej a anorganickej chémie a produktov horčíkovej chémie. Od roku 2005 je súčasťou medzinárodného holdingu AGROFERT Holding, a.s., globálne pôsobiaceho v chemickom priemysle, poľnohospodárstve a potravinárstve. Súčasťou Dusla a.s. je od r. 2006 závod Istrochem, a.s. Bratislava. Celkový počet zamestnancov je 2036/401, z toho v Šali - 1788/359. Zdravotný dohľad na pracoviskách zabezpečuje zamestnávateľ vlastnou pracovnou zdravotnou službou od r. 2006, na základe oprávnenia – rozhodnutia ÚVZ SR č. OPPL-5589/2006-Oj zo dňa 19.9.2006.

Z hľadiska charakteristiky pracovných podmienok na jednotlivých pracoviskách sú najčastejšími rizikovými faktormi hluk - s počtom exponovaných 326/8, chemické faktory spôsobujúce vznik kožných ochorení - 233/12, chemické faktory - 162/2, pevný aerosol - 110/17, ionizujúce žiarenie - 4/0, laserové žiarenie 3/3. Celkový počet zamestnancov

zaradených k 30.6.2015 do 3. kategórie zdravotného rizika z expozície škodlivým faktorom v pracovnom prostredí je 571/26.

Pri závode Duslo a.s. Šaľa je zriadené Centrum zdravotnej starostlivosti, v ktorom sa zabezpečujú pre zamestnancov lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci, rehabilitačné programy v rámci rekondičných pobytov a zamestnanci sa môžu každoročne zúčastniť vyšetrenia rizikových faktorov - TK, triglyceridy, celkový cholesterol, cukor., u zamestnancov Duslo, a.s. V rámci spolupráce sú osoby s nepriaznivými vyšetrenými parametrami odporúčené do Poradne ochrany zdravia pri práci RÚVZ so sídlom v Nitre na poskytnutie poradenstva resp. na zaradenie do intervenčného programu zameraného na ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

V závode sa realizovali spoločné previerky PZS a BT služby, ktorých sa zúčastnili i zástupcovia zamestnancov. Závery týchto spoločných previerok sú poskytnuté pri výkone štátneho zdravotného dozoru .

Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k zdravotným rizikám u zamestnancov Duslo a.s. Šaľa sa realizujú podľa vypracovaného harmonogramu v CZS Duslo Šaľa. Lekárske posudky sú dokumentované na predpísaných tlačivách v zmysle legislatívy a sú archivované. V roku 2016 nebol zaznamenaný prípad podozrenia na chorobu z povolania, ani ohrozenie chorobou z povolania. Nebol zaznamenaný ani prípad iného poškodenia zdravia vplyvom práce a pracovných podmienok.

Plnenie programu „Zdravé pracoviská“ v spoločnosti Duslo a.s. Šaľa je zamerané na :

- analýzu zdravotného rizika na pracoviskách :
 - s kombinovaným účinkom nebezpečných chemických faktorov
 - na pracoviskách ktoré používajú v technologických procesoch NCHF klasifikované ako karcinogény kat. 1A, 1B, 2.
- Upresnenie zdravotného rizika z expozície zamestnancov NCHF na základe osobných odberov a analýz vzoriek ovzdušia.
- analýzu zdravotného stavu zamestnancov vo vzťahu k profesionálnym rizikám na základe posudkových záverov z LPP

V spolupráci s PZS Duslo, a.s. sme priebežne pokračovali v realizácii intervenčných aktivít zameraných na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov v závode Duslo, a.s. Šaľa

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vyplývajú z Dohody o spolupráci a koordinácii činností uzatvorenej medzi ÚVZ SR Bratislava a NIP Košice dňa 15.3.2011.

Dňa 4.7.2016 sa uskutočnilo spoločné pracovné stretnutie vedúcich oddelení PPL RÚVZ v Nitrianskom kraji a zástupcov IP Nitra, na ktorom boli určené konkrétne podniky a určený termín vykonania previerok so zameraním na plnenie povinností zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci uvedené v § 30 odst. 1 zákona 355/2007 Z.z. v prevádzkach, kde sú pracovné činnosti zaraadené do 2. kategórie a v ktorých je výskyt viacerých rizikových faktorov pracovného prostredia.

V roku 2016 každé RÚVZ v NR kraji vykoná 1 spoločnú previerku s orgánom inšpekcie práce, celkom 5 spoločných previerok za Nitriansky kraj. RÚVZ so sídlom v Nitre vykoná spoločnú previerku s IP Nitra v prevádzke FOXCONN Slovakia, spol. s r.o., Nitra v druhom polroku 2016.

> Okrem spoločných previerok spolupracujeme s inšpektormi práce pri výkone štátneho zdravotného dozoru v rámci kolaudačných konaní, pri konaniach o zmene účelu užívania

stavieb alebo pri šetrení podnetov a sťažností zo strany zamestnancov poukazujúcich na porušovanie povinností zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci.

Koordinácia spoločných dozorných aktivít, vzájomné poskytovanie informácií a výmena skúseností pri riešení problémov je predmetom pracovných stretnutí zástupcov orgánov verejného zdravotníctva a inšpektorov práce uskutočňovaných v rámci Nitrianskeho kraja v štvrtročných intervaloch. V prvom polroku 2016 sa uskutočnili 2 pracovné stretnutia za účasti pracovníkov oddelenia PPL RÚVZ v NR kraji a Inšpektorov práce Nitra, na ktorých bola konštatovaná dobrá spolupráca oboch inštitúcií.

Úloha č.2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Kontroly boli zamerané na zhodnotenie pracovného prostredia a spôsobu výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam tam pracujúcich zamestnancov, zhodnotenie prispôsobenia práce zamestnancov v zmysle § 52 ods.1 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. a v zmysle § 6 ods.1 písm. b) zákona č. 124/2006 Z.z.

V sledovanom období do 30.6.2016 bolo na základe žiadostí jednotlivých subjektov posúdených celkom 14 pracovísk na ktorých zabezpečovali práce osoby so zdravotným postihnutím, z toho v 11 prípadoch bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky a v 3 prípadoch bolo vydané stanovisko k zmenám na existujúcich pracoviskách s prideleným štatútom chránenej dielne/pracoviska.

Do 30.6.2016 zamestnanci oddelenia PPL RÚVZ so sídlom v Nitre okrem vyššie uvedených prípadov vykonali previerku v 1 spoločnosti, pre ktorú už bol orgánom na ochranu zdravia vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov pracovísk do prevádzky a na uvedenom pracovisku pracovné činnosti vykonávali zamestnanci so zdravotným obmedzením. Bol to subjekt:

- SLUŽBA NITRA, s.r.o., Pražská 33, Nitra, s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 4 - v profesii pomocný montážny robotník, ktorí vykonávajú pomocné montážne a dokončovacie práce pomocou ručných náradí a predprípravu výrobkov k baleniu.

Uvedená spoločnosť plánuje zriadiť na svojom pracovisku Elektromontáže ďalšiu chránenú dielňu, v ktorej plánuje zamestnávať pri montážnej linke 27 zamestnancov so zdravotným postihnutím.

V kontrolovaných subjektoch sa kontrolovalo dodržiavanie pracovných podmienok a pracovného režimu zamestnancov so zdravotným postihnutím určených v rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva o uvedení priestorov ako chráneného pracoviska resp. chránenej dielne do prevádzky. Kontrolou bolo zistené, že prevádzkovatelia pri zriaďovaní chránených pracovísk resp. chránených dielní prispôbovali pracovné podmienky charakteru zdravotného postihnutia a pre pracovníkov boli vytvorené vhodné pracovné podmienky zodpovedajúce ich zdravotnému stavu napr. bezbariérovým prístupom na pracovisko, dodržiavaním osobitného režimu práce (skrátенý pracovný čas, nočná práca, práca na zmeny,...), zabezpečením vhodných ergonomických sedadiel, situovaním pracovísk mimo priestorov s rizikovými faktormi (pracoviská bez expozície hluku a chemickým škodlivinám), zabezpečením vyhovujúcich zariadení na osobnú hygienu (WC, umyvárky, sprchy, denná miestnosť), atď.

Vzhľadom k tomu, že chránené pracoviská nie sú vytvorené na pracoviskách s významnejším výskytom rizikových faktorov, kontrolné listy neboli použité.

V rámci kontrol neboli zistené zásadné nedostatky v oblasti dodržiavania predpisov na ochranu zdravia ľudí ako ani podstatné zmeny podmienok na pracoviskách oproti skutočnostiam uvedeným v rozhodnutiach na uvedenie priestorov do prevádzky. Zmeny sa týkali väčšinou počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím na daných pracoviskách. V prípade prijatia nových zamestnancov na tieto pracoviská s iným zdravotným postihnutím

zamestnávateľa požiadali orgán na ochranu verejného zdravotníctva o vydanie stanoviska k rozšíreniu počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím na existujúcej prevádzke.

Zamestnanci so zdravotným postihnutím mali preukázanú zdravotnú spôsobilosť na výkon konkrétnych pracovných činností, potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti pre týchto zamestnancov v prevažnej miere boli vystavené územne príslušnými všeobecnými lekármi.

Pri zriaďovaní chránených pracovísk resp. chránených dielní zamestnanci oddelenia PPL poskytovali zamestnávateľom aj budúcim zamestnancom poradenstvo a konzultácie týkajúce sa postupu pri podávaní žiadostí, vytváraní špecifických pracovných podmienok a požiadaviek na priestorové usporiadanie pracovísk.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – do 30.6.2016

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	Rozh.	stanov.							
Nitra	11	3	15	15	25	-	-	-	

3. HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Program bol rozdelený na 3 etapy. Prvá etapa – roky 2014 – 2015 bola zameraná na odber vzoriek výrobkov, ich analýzu v akreditovaných laboratóriách. Druhá etapa bola zameraná na výchovu spotrebiteľov v oblasti – hlásenie poškodenia zdravia z používania kozmetických výrobkov. V rámci 3 etapy bola v marci 2016 ÚVZ SR spracovaná výsledná správa a program bol ukončený.

3.2. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

V rámci tejto úlohy, ktorej cieľom je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia je na rok 2016 naplánovaný odber 2 výrobkov z bambusu prichádzajúcich do priameho styku s potravinami. Vzorky budú odobraté v mesiaci august.

3.6. MONITORING PRÍJMU JÓDU

V rámci monitorovania príjmu jódu s cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli, bol na rok 2016 určený odber 24 vzoriek kuchynskej soli. K 30.6.2016 bolo odobratých 15 vzoriek pričom laboratórne výsledky sme obdržali z 12 vzoriek jedlej soli. Nakoľko sa jedná o soľ z dovozu vykonával sa len monitoring obsahu KI. Všetky vzorky mali obsah KI v rozmedzí 15 – 35 mg/kg. Najnižšia hodnota KI z vyšetrených vzoriek bola zistená 21,8 mg/kg,

najvyššia hodnota 28,9 mg/kg. Vzorky jedlej soli boli odobraté zo zariadení spoločného stravovania.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

V rámci monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným preateľným denným príjmom (ADI), bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok – chinolínovej žltej E-104, aspartamu E 951, a glykozidu steviolu E 960 na základe dotazníkovej metódy.

Projekt bol v roku 2016 realizovaný na vzorke 20 respondentov, pričom vybraná vzorka populácie bola zložená z rovnakého počtu ľahko pracujúcich žien (10) a mužov (10) v dvoch vekových kategóriách a to od 19 - 34 rokov a od 35 do 54 rokov v počte po 5 respondentov. K 30.6.2016 bol dotazník vyplnený u všetkých respondentov určených na rok 2016. Sledovala sa 24 hodinová spotreba potravín. V rámci úlohy boli odobraté 3 vzorky s obsahom sledovaných prídavných látok a to: cukrársky výrobok- rez malinový s obsahom chinolínovej žltej, nealkoholický nápoj - pomarančový nektár na stanovenie obsahu aspartamu a mliečny nápoj s vanilkovou príchuťou na stanovenie obsahu glykozidov steviolu. Laboratórny výsledok vzorky vyšetrenej na obsah glykozidov steviolu sme k 30.6.2016 z laboratória ÚVZ SR neobdržali. Koncentrácia chinolínovej žltej vo vyšetrenej vzorke vyhovovala požiadavkám legislatívy, ako aj analyzované množstvo sladidla aspartamu. Výsledky monitoringu budú spracované v mesiaci november .

3.8. MONITORING PRIJMU KUCHYNSKEJ SOLI

V rámci monitoringu príjmu kuchynskej soli s cieľom dosiahnutia postupného znižovania príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive boli odobraté 3 vzorky pekárskeho výrobku (2 vzorky chleba a 1 vzorka pečiva) a 3 vzorky hotových pokrmov zo zariadení spoločného stravovania (1 ZSS verejné stravovanie, 1 závodné stravovanie a 1 nemocničná jedáleň pre zamestnancov). Obsah soli sa zisťoval v každej časti pokrmu osobitne (polievka, príloha, mäso, šalát). Výsledky boli porovnávané s hodnotami výnosu MZ SR na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín, ktorý vstúpil do platnosti od 1.decembra 2015 a ktorý znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli do potravín v hotových pokrmoch na 13 000 mg/kg a u pekárskeho výrobku na 18 000 mg / kg. Laboratórnym vyšetrením bol zistený obsah NaCl v hotových pokrmoch v rámci legislatívy: (polievkach od 580 mg – 10 500 mg/kg, v mäsa od 292 mg/kg – 8 600 mg/kg, v prílohe od 292 mg/kg – 12 900 mg/kg), v pekárskeho výrobku od 9 900 mg/kg – 17 300 mg/ kg.

Zároveň bol monitoring príjmu kuchynskej soli vyhodnocovaný na základe 24 hodinového dotazníka spolu u 20 klientov - dospelá populácia muži/ženy v rovnakom počte v dvoch vekových kategóriách (19 - 35 rokov a 36 a 54 rokov). Zistené hodnoty boli spracované v programe Alimenta, pričom vybrané výživové faktory (vrátane príjmu soli) boli porovnané s odporúčanými výživovými dávkami (9.revízia – percentuálny podiel). Viac ako 110 % odporúčanej dávky príjmu soli bolo zistených u 9 mužov z celkového počtu 10 a u 4 žien z celkového počtu 10.

4. HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)	ÚVZ SR
	RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2014 a ďalšie roky

Projekt realizujú odborné zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže a odboru laboratórnych činností RÚVZ v Nitre. V rokoch 2014 a 2015 boli do projektu zapojené 4 ZŠ (ZŠ, Beethovenova ul., Nitra; ZŠ, Nábrevie mládeže, Nitra; ZŠ s MŠ Trnovec nad Váhom; ZŠ, Litoměřická ul., Topoľčianky). Na všetkých školách bol zabezpečený dotazníkový prieskum. Environmentálny monitoring zrealizoval odbor laboratórnych činností na dvoch školách. V roku 2016 zabezpečilo odd. HDM štatistické spracovanie získaných údajov, analýzu a vyhodnotenie výsledkov s formuláciou záverov a odporúčaní na regionálnej úrovni. Oddelenie HDM pripravuje publikovanie výsledkov pre verejnosť i jednotlivé školy.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
4.1	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
	AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2025
4.2	ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU	MZ SR ÚVZ SR
	UVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2025
4.3	MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2015 (NAPPO)

Zamestnankyne RÚVZ Nitra sa venujú pravidelne aktivitám v oblasti plnenia NAP prevencie obezity, najmä pri realizácii priorít v bodoch b) – **Podpora zdravšieho prostredia**

na školách a c) – Poskytovanie nutričného vzdelávania odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení.

Zabezpečujeme vzdelávacie a zdravotno-výchovné aktivity. Aktivity sú cieleň predovšetkým na vykonávanie edukácie za účelom dosiahnutia zdravšieho spôsobu života všetkých, ktorí v škole pracujú, učia alebo s ňou prichádzajú do styku.

1. Aktivity realizované v školách a škôlkach boli zameriavané na podporu zdravej výživy, a to zvyšovaním konzumácie ovocia a zeleniny, nahrádzaním sladkých jedál ovocím a zeleninou, ochutnávkami zdravých jedál pre rodičov, podporou pitného režimu, sprístupňovaním poznatkov o zdravej výžive deťom i rodičom.

2. V rámci výkonu ŠZD v školských jedálňach pri školách všetkých typov sledujeme zostavovanie jedálnych lístkov so zameraním na správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad racionálnej výživy a v súlade so zásadami na zostavovanie vzorových jedálnych lístkov, presadzujeme pravidelné zaraďovanie menej atraktívnych a obľúbených jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže.

3. Na školách sledujeme zabezpečenie pitného režimu deťom a najmä podávanie zdravotne vhodných nápojov hygienicky vyhovujúcim spôsobom.

4. Výkonom ŠZD na školách sledujeme a podporujeme konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci zariadení školského stravovania. Priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.

5. Ďalšie aktivity boli cieleň na zlepšovanie telesného, duševného a sociálneho zdravia detí: ranné rozcvičky, plavecké výcviky, branné vychádzky a podpora pohybu na čerstvom vzduchu, školy v prírode, športové krúžky, aktívnejšie využívanie hodín telesnej výchovy, protidrogová, prosociálna a environmentálna výchova, výchova k prevencii úrazov. Pri požiadaní poskytujeme jednotlivým školám prednášky na vybrané témy.

6. Ďalej informuje pedagógov o výsledkoch projektov hygieny detí a mládeže a podpory zdravia – TAD, ESPAD, Správne držanie tela detí, Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR.

7. Pravidelne niekoľkokrát ročne sa zúčastňujeme pracovných porád pre vedúcich zamestnancov ŠJ organizovanými v spolupráci s odborními školstva Okresného úradu v Nitre a Nitrianskeho samosprávneho kraja. Cieľom pracovných porád je poskytnutie poznatkov a skúseností z výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín v ŠJ, informovanie o nových metodických usmerneniach ÚVZ SR, o výsledkoch mimoriadnych cieleň kontrol v zariadeniach školského stravovania, ale aj o najnovších poznatkoch v oblasti zdravej výživy a prevencii neprenosných ochorení.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravý spôsob života.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku Prieskum GYTS (Global Youth Tobacco Survey) Slovakia 2016

Zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Nitre zabezpečili zber dotazníkových údajov prieskumu GYTS na vzorke 153 žiakov vo vybraných školách u žiakov 7. – 9. ročníka: ZŠ, Školská ul., Mojmírovce (48 žiakov), ZŠ s MŠ s vyučovacím jazykom maďarským – Alapiskola és Óvoda, Vlčany (50 žiakov), ZŠ s MŠ, Červený Hrádok (33 žiakov), ZŠ, Jedľové Kostolany (22 žiakov).

Sledované základné školy netrvali pred realizáciou prieskumu na informovanom súhlase zákonných zástupcov žiakov. Informácie o prieskume boli zverejnené na webových stránkach školy. ZŠ s MŠ s vyučovacím jazykom maďarským – Alapiskola és Óvoda vo Vlčanoch sme pri realizácii prieskumu museli spolupracovať s pedagógmi, ktorí žiakom všetky dotazníkové otázky aj s možnosťami museli prekladať.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Zamestnankyne odd. HDM zabezpečili zber a elektronické spracovanie 104 dotazníkov zameraných na monitorovanie úrazovosti u vekovej skupiny 11 – 14 ročných detí. Do projektu boli zapojené ZŠ Ivanka pri Nitre (vidiecka, 52 dotazníkov) a ZŠ Nábřežie mládeže v Nitre (mestská, 52 dotazníkov). V každej škole boli vybrané dve triedy II. stupňa cca po 30 detí. Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Zber dotazníkov bol realizovaný u rodičov týchto detí. Databáza údajov bola po naplnení zaslaná gestorovi úlohy – ÚVZ SR.

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 spolupracoval RÚVZ v Nitre na riešení projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative). Uvedený projekt sa uskutočnil vo viacerých európskych krajinách. SZO bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých krajín. Počas merania detí bol vyplňaný dotazník pre meranie detí. Merania sa uskutočnili u detí od 7 - 7,99 roka vo vybraných školách (ZŠ kniežaťa Pribinu, Ul. A. Šulgana, Nitra – 6 zapojených tried, 43 zapojených detí; ZŠ Veľké Zálužie – 4 triedy, 28 detí a ZŠ Lehota– 2 triedy, 12 detí). V roku 2016 bolo zrealizované elektronické spracovanie projektu, raz do databázy v programe excel, druhýkrát v programe Open Clinica.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
6.9	ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA	RÚVZ so sídlom v Komárne
	RÚVZ v SR	december 2016

Hlavným cieľom tohto projektu je zvýšenie povedomia budúcich rodičov o závažnosti ochorení, ktorým je možné predchádzať očkovaním a o význame povinného očkovania detí v SR. Uvedená úloha je intervenciou, ktorá vyplynula zo štúdie realizovanej jednotlivými RÚVZ v SR v roku 2013 pod názvom „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu“. Výsledky tejto štúdie poukázali na nedostatočné vedomosti študentov o nákazách preventabilných očkovaním a na ich váhavý až negatívny postoj k očkovaniu. Až štvrtina opýtaných dievčat uviedla, že by svoje dieťa nedali očkovať, ak by očkovanie nebolo povinné. Tento fakt by postupne viedol k významnému ohrozeniu kolektívnej imunity. Realizácia tejto úlohy je dôležitá z hľadiska ochrany a podpory verejného zdravia a má aj celospoločenský význam, najmä v období stále pretrvávajúcich antivakcinačných kampaní.

Cieľovou skupinou na vzdelávanie boli vybraní študenti 3.- 4. ročníkov stredných škôl. Ide o vzdelávanie študentov interaktívnou formou. Efekt intervencie bol overovaný dotazníkovou

metódou, realizovanou pred a po intervencii. V rámci projektu študenti pracovali v 4 skupinách a postupne sa vystriedali na 4 rôznych stanovištiach:

- Stanovište č. 1: Povinné očkovania (prehĺbenie vedomosti účastníkov o jednotlivých povinných očkovaníach a o ochoreniach preventabilných očkovaním),
- Stanovište č. 2: Zdroje informácií o očkovaní, kritický pohľad na internet (osvojiť si kritický pohľad k zdrojom informácií o očkovaní, najmä k internetu ako zdroju prevažne s nerecenzovanými, osobnými, neodbornými názormi),
- Stanovište č. 3: Prečo toľko vakcín (informácie o množstve antigénov v bežnom živote človeka a ich množstve vo vakcínach),
- Stanovište č. 4: Individuálna a kolektívna imunita (princíp individuálnej a kolektívnej imunity a zodpovednosti).

Odborné zamestnankyne RÚVZ v Nitre projekt realizovali v týždni od 23.05. do 27.05.2016. Projektu sa zúčastnili študenti 3. ročníkov z nasledovných škôl:

- Gymnázium, Párovská 1, Nitra (40 študentov),
- Gymnázium sv. Cyrila a Metoda, Farská ul. v Nitre (41 študentov),
- Gymnázium, Golianova ulica v Nitre (23 študentov).

Celkovo sa projektu zúčastnilo 104 stredoškolských študentov.

5. OCHRANA ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

V rámci odboru ochrany zdravia pred žiarením je v roku 2016 plnená iba jedna úloha, a to úloha č. 5.2 „Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou“, do ktorej nie je RÚVZ Nitra zapojený ako riešiteľské pracovisko.

Všetky ostatné úlohy odboru boli pozastavené z dôvodu potreby implementovania smernice Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013 do slovenskej legislatívy najneskoršie k termínu 6. február 2018. Na tvorbe novej legislatívy sa podieľa všetkých 5 pracovísk radiačnej ochrany zriadených v rámci úradov verejného zdravotníctva (ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava hl. mesto, RÚVZ Nitra, RUVZ Banská Bystrica a RÚVZ Košice).

V rámci odboru preventívneho pracovného lekárstva bola Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením zapojená do plnenia úlohy č. 2.1.: „Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce“.

Hlavným cieľom tejto úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

V 1. polroku 2016 bolo vykonaných spolu 58 previerok podmienok používania zdrojov ionizujúceho a laserového žiarenia. Z celkového počtu previerok bolo 29 zameraných na problematiku rizikových prác. Zamestnávateľom a pracovným zdravotným službám (napr. ProCare, a.s., Bratislava, PZS Duslo, a.s., Šaľa, MEDISON, s.r.o., Košice, Sanos Vráble, s.r.o., Vráble, BOZPO, s.r.o., Prievidza a Falck Healthcare, a.s., Bratislava) boli poskytnuté viaceré konzultácie k problematickému zaraďovaniu pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B, kategorizácii prác so zdrojmi ionizujúceho a laserového žiarenia a aj celkovo k hodnoteniu veľkosti zdravotného rizika a z toho vyplývajúcich povinností zamestnávateľov a pracovníkov. Boli prešetrované prípady zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetroch pracovníkov Fakultnej nemocnice Nitra a defektoskopického pracovníka WIZACO NDT, s.r.o., Bratislava a zaznamenaná zvýšená dávka lekárkou Internej kliniky I FNŠP Nové Zámky. V 1. polroku bolo v pracovnom prostredí vykonaných 465 meraní príkonu kermy vo vzduchu rtg a gama žiarenia a povrchovej rádioaktívnej kontaminácie a 371 meraní kvality primárneho zväzku röntgenových prístrojov.

V problematike vyhlasovania, resp. rušenia rizikových prác z titulu rizikového faktora laserové žiarenie bola v 1. polroku vyhlásená riziková práca kategórie 3 pre profesiu lekár - dermatovenerológ pre pracovisko spoločnosti Skin & General, spol. s r.o., Vráble v Zlatých Moravciach a zrušená riziková práca v spoločnosti M.c.M. Mada, s.r.o., Zlaté Moravce.

V súčasnosti sú v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidované 3 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie (34 pracovníkov, z toho 16 žien). ide o spoločnosti IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra (pracovisko nukleárnej medicíny), KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra (výkon intervenčných kardiologických zákrokov na operačných sálach) a Duslo, a.s. Šaľa (výkon defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi a technickými rtg prístrojmi na stálom a dočasných defektoskopických pracoviskách). V uvedených okresoch je 16 subjektov s vyhlásenou rizikovou prácou v riziku laserového žiarenia, pričom v riziku laserov 3B. triedy je 19 pracovníkov, z toho 16 žien a v riziku laserov 4. triedy 26 pracovníkov, z toho 19 žien. Stav počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikovú prácu so zdrojmi ionizujúceho, resp. laserového žiarenia sa v porovnaní so stavom ku koncu roka 2015 významnejšie nezmenil.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sa pri každej previerke kontroluje u jednotlivých prevádzkovateľov splnenie povinnosti zabezpečenia zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami podľa požiadavky § 30 ods.1 písm. b/ zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov. Najčastejšou formou jeho zabezpečenia je dodávateľským spôsobom, a to buď autorizovaným bezpečnostným technikom alebo tímom pracovnej zdravotnej služby. Nezabezpečenie zdravotného dohľadu bolo v hodnotenom období konštatované pri 7 subjektoch, pričom 4 z nich sú prípady, keď subjekt nemá žiadnych zamestnancov a ani vyhlásenú rizikovú prácu a ostatné prípady boli v štádiu riešenia napr. ak začínajúci podnikateľský subjekt.

Na pracovisku sa priebežne aktualizuje databáza programu ASTR_2011, v ktorej sa evidujú údaje o počtoch pracovníkov v riziku ako aj ďalšie údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce a generujú sa požadované výstupy, ktoré sú tiež poskytované rôznym subjektom na základe ich vyžiadania. Jedna pracovníčka Pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením zabezpečuje zdravotný dohľad nad pracovnými podmienkami pre RÚVZ Nitra.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

Zabezpečovanie realizácie imunizačného programu patrí medzi prioritné úlohy v oblasti surveillance a kontroly prenosných ochorení, čo je jeden zo základných cieľov Programového vyhlásenia vlády na úseku verejného zdravotníctva.

6.1 Národný imunizačný program

V rámci plnenia programového vyhlásenia vlády v oblasti surveillance a kontroly prenosných ochorení sme v 1. polroku 2016 zabezpečovali:

- sledovanie a dispenzarizáciu nosičov HBsAg a anti HCV pozitívnych osôb
- epidemiologické vyšetovanie v ohniskách nákaz, vrátane zabezpečovania protiepidemických opatrení,
- spracovanie výskytu prenosných ochorení do informačného systému EPIS na okresnej a regionálnej úrovni,
- výmenu informácií medzi odborníkmi v oblasti verejného zdravotníctva prostredníctvom systému rýchleho varovania,
- surveillance nemocničných nákaz, vrátane kontrol HER,
- výchovu obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení.

Monitoring nákaz preventabilných očkovaním

Priebežne počas 1. polroka 2016 sa monitoroval výskyt nákaz preventabilných očkovaním, t.j. detská obrna, záškrt, tetanus, divý kašeľ, žltáčka typu A a typu B, hemofilové invazívne nákazy, pneumokokové invazívne ochorenia, mumps, ružienka, osýpky a tuberkulóza. V hodnotenom období sa v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce nevyskytlo ochorenie na VHB u detí do 15. roku života. Zaznamenali sme 2 prípady ochorenia na TBC u dospelých osôb, 16 ochorení na pertussis, 2 akútne ochorenia na VHA a 1 prípad chronického ochorenia na VHB.

Kontrola plnenia imunizačného programu

Plnenie IP a priebeh imunizácie detí sa kontroloval viacerými spôsobmi:

V 1. polroku 2016 boli hlásené odmietnutia povinného očkovania praktickým lekárom pre deti a dorast v počte 96. Individuálne pohovory uskutočňujeme v poradni pre očkovanie na základe žiadosti rodičov o konzultáciu vo veci povinného očkovania.

V priebehu sledovaného obdobia boli priebežne poskytované telefonické konzultácie ako aj písomné vyjadrenia pre pediatrov týkajúcich sa očkovania.

PZS boli pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení ako aj o aktuálnej problematike na úseku verejného zdravia.

Pre širokú verejnosť sme priebežne poskytovali informácie a rady osobne alebo telefonicky o možnosti očkovania rôznych druhov očkovaní, ktoré nie je hračené zo základného zdravotného poistenia a tiež o povinnom a odporúčanom očkovaní osôb pred cestou do zahraničia.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

V rámci prevencie ostatných prenosných ochorení pracovníci odboru epidemiológie nariaďovali opatrenia na zabránenie vzniku ďalších ochorení v 1332 ohniskách nákaz. Súčasne v rodinách chorých bolo vykonané poradenstvo a podávanie informácií (982-krát) , ako aj v školských, predškolských a ostatných kolektívnych zariadeniach (spolu 1149- krát), kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Spolupracujeme s klinikou lekárskej mikrobiológie vo FN v Nitre a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC v BB, BA, LF UK, SAV, CL Bratislava, HPL Galanta, Levice, Komárno, ALPHA MEDICAL Bratislava, Synlab Slovakia s.r.o), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností.

Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu a pohlavne prenosné ochorenia.

U kontaktov novozistených nosičov HBsAg (5 prípadov) a v ohniskách nákazy pri vírusových hepatitídach (2 krát VHA, 1 krát chronická VHB, 7 krát chronická VHC, 9 krát VHE) boli vykonané protiepidemické opatrenia s odberom materiálu na sérologické vyšetrenia. V ohniskách hepatitíd boli vydávané rozhodnutia regionálneho hygienika o lekárskom dohľade a zvýšenom zdravotnom dozore. Pri negatívnych výsledkoch bolo u VHA a VHB zahájené očkovanie.

Pozornosť sa venuje aj predchádzaniu profesionálnym nákazám v zdravotníctve sústavným sledovaním poranení ihlou a ostrými krvou kontaminovanými predmetmi (zaznamenali sme 35 poranení). Evidujeme 12 novodiagnostikovaných anti HCV pozitívnych osôb, z nich 7 krát bola sérologicky potvrdená chronická VHC.

Kontinuálne sme sledovali a v týždenných intervaloch analyzovali výskyt chrípky a ARO v pôsobnosti RÚVZ Nitra ako aj v Nitrianskom kraji. V sledovanom období sme zabezpečili 6 odberov biologického materiálu na vyšetrenie do NRC pre chrípku.

6.3 Epidemiologický informačný systém

Využívame všetky možnosti, ktoré poskytuje - centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, CHPO, ARO hlásených hromadne, systém rýchleho varovania.

- vložených 2508 hlásení o prenosných ochoreniach
- týždenné spracovanie o výskyte chrípky a ARO
- týždenné spracovanie hlásení o MES na regionálnej a krajskej úrovni.

6.4 Nozokomiálne nákazy (NN)

Za prvý polrok 2016 evidujeme zo zdravotníckych zariadení okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa spolu 415 nozokomiálnych ochorení, z ktorých 167 (t.j. 40,2%) bolo aktívne vyhladaných v spolupráci s ústavom klinickej mikrobiológie.

V rámci vykonávania surveillancie nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce pokračovali previerky hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach. Za 1. polrok 2016 sme vykonali 228 previerok (z toho 9-krát v súvislosti s výskytom NN) spojených s odberom materiálu na mikrobiologické vyšetrenia. Taktiež boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, k hygienicko-epidemiologickému režimu, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov. Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach zasadala 3-krát (v Špecializovanej nemocnici Nitra – Zobor, v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie a v Mestskej nemocnici prof. MUDr. R. Korca Zlaté Moravce).

V rámci prevencie NN sme vykonávali kontrolu sterilizačnej techniky v nemocniciach v Nitre a v Zlatých Moravciach na oddelení centrálnej sterilizácie, operačných sálach, ako aj v ostatných ambulanciách a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo. Skontrolovaných bolo 345 sterilizačných prístrojov a spolu bolo odobratých 168 sterov z prostredia a sterilného materiálu, 16-krát bolo aeroskopom skontrolované ovzdušie operačných sál, 6-krát sedimentačné meranie ovzdušia na zistenie plesní (NTS v Nitre), 4-krát odber vody v súvislosti s výskytom legionel a 11-krát dezinfekčný prostriedok na zistenie účinnosti.

Poranenie zdravotníckych pracovníkov kontaminovaným nástrojom od pacienta s neznámym stavom infekciozity v tomto polroku bolo hlásené 35-krát. Lekársky dohľad bol nariadený v 27-ich prípadoch a 7 prípadov bolo podľa miesta trvalého bydliska nahlásených na príslušné RÚVZ.

Rozhodnutím regionálneho hygienika boli 6-krát schválené priestory zdravotníckych zariadení spolu s prevádzkovými poriadkami, 3-krát len samotné prevádzkové poriadky ambulancií a 49-krát bola poskytnutá konzultácia k prevádzkovým poriadkom.

6.5 Surveillancie chronických ochorení

V oblasti prevencie neinfekčných ochorení sa pracovníčky oddelenia NI a sterilizácie podieľali aj na činnosti poradni zdravia pri individuálnych a hromadných podujatiach zameraných na prevenciu ochorení a to meraním TK, BMI, cholesterolu, glukózy, telesného tuku a poradenstva (Dni zdravia pre zamestnancov MÚ a VŠZP v Nitre).

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie

Uplatňujeme opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných ochorení, vrátane mimoriadnych opatrení pri hromadnom výskyte prenosných ochorení.

V 1. polroku 2016 sme vykazovali 18 epidémií: A02 (2x), A04.5 (1x), A08 (6x), A09 (3x), B86 (6x) z toho 3 epidémie mali nozokomiálny pôvod (A08.1 (2x) a A09 (1x)).

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy

Po eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike sa aj naďalej pokračuje v plnení úloh vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance. Pozornosť sa venovala výskytu akútnych chabých paréz, serózných meningitíd a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na laboratórnu diagnostiku. V rámci plnenia úloh environmentálnej surveillance polio-like sme vykonali spolu 8 odberov odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a enterovírusov vo vonkajšom prostredí a to z ČOV v Nitre a v Zlatých Moravciach. Virologické vyšetrenie odobratých vzoriek odpadových vôd bolo na prítomnosť poliovírusov vo vonkajšom prostredí bolo negatívne, v jednom prípade bol izolovaný Echovírus 6.

6.8. Prevencia HIV/AIDS - testovanie, poradenstvo, sledovanie

Laboratórna diagnostika HIV

V spolupráci s Ústavom klinickej mikrobiológie FN v Nitre v rámci nariadenia zvýšeného zdravotného dozoru zameraného na zamedzenie prenosu HIV/AIDS v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce bolo vykonané vyšetrenie anti-HIV1, anti-HIV2 a vyšetrenie antigénu 27 krát pri zistení poranenia zdravotníckych pracovníkov a študentov SZŠ a UKF v Nitre.

Špecializovaná poradňa HIV / AIDS

Za účelom prevencie výskytu HIV/AIDS poskytovala svoje služby poradňa pre prevenciu HIV/AIDS zriadená pri RÚVZ so sídlom v Nitre. Jej činnosť bola vykonávaná plynule počas prvého polroka 2016 na základe požiadaviek klientov. Poradňa poskytla odborné poradenstvo 26-tim klientom. Poradenstvo bolo predodberové aj poodberové. Bolo vykonaných 54 návštev a 26 výkonov. Na vyšetrenie HIV protilátok a antigénu bolo odobratých 26 sér a v jednom prípade bol vydaný medzinárodný preukaz do zahraničia. Poradňu navštívilo 14 mužov a 12 žien. Bolo vykonaných 16 anonymných vyšetrení. V jednom anonymnom prípade bol výsledok HIV reaktívny. Klient bol odoslaný na infektologickú kliniku vo FN v Nitre za účelom ďalšieho vyšetrovania. Odborné poradenstvo sa týkalo konkrétnych opatrení na ochranu zdravia.

6.9. Poradne očkovania

Na RÚVZ so sídlom v Nitre je zriadená poradňa očkovania, ktorej základným cieľom je konzultačná činnosť v oblasti ochorení preventabilných očkovaním - poskytovanie informácií o povinnom a odporúčanom očkovaní, o indikáciách a kontraindikáciách očkovania, o zložení vakcín a nežiaducich účinkoch po očkovaní. Na web stránke je zverejnená jej obsahová náplň ako aj termín jej činnosti. Vzhľadom k tomu, že doteraz nebolo potrebné po zažiadaní konzultácie uskutočniť osobné stretnutie v uvedenom čase, konzultácie boli vybavované okamžite.

Podľa obsahovej stránky to boli konzultácie pred cestou do zahraničia, konzultácie k problematike povinného pravidelného očkovania, v problematike odporúčaného očkovania (spolu 10 krát).

9.10 Organizácia zdravotno-výchovných akcií pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Dňa 5. mája 2016 sa uskutočnil 11. ročník kampane "Save Lives: Clean Your Hands" (umývaj si ruky - zachrániš život), ktorý je súčasťou programu Svetovej zdravotníckej organizácie "First Global Patient Safety Challenge - Clean Care Is Safer care". Hlavným cieľom kampane bolo poukázať, že správna hygiena rúk je najúčinnjší spôsob prevencie nozokomiálnych nákaz a šírenia rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.

Hlavným cieľom tohtoročnej kampane je zameranie sa na informovanie zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta. Tento rok je kampaň zameraná na chirurgické odbory (od chirurgických ambulancií cez chirurgické oddelenia až po operačné sály).

Na podporu kampane bolo všetkým zdravotníckym zariadeniam a chirurgickým ambulanciám zaslaný edukačný materiál, ktorého súčasťou bola aj prezentácia o novelizácii vyhlášky MZ SR č. 553/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

Vykonané boli tieto aktivity:

1. Informácie o danej kampani boli uverejnené na webovej stránke RÚVZ.
2. Elektronickou poštou boli rozposlané materiály o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta pred rezistentnými kmeňmi (prednáška a letáky) vedeniu nemocníc a vrchným sestrám nitrianskeho okresu (Fakultná nemocnica v Nitre, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra a Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie), Mestskej nemocnici prof. MUDr. R. Korca Zlaté Moravce, štyrom dialyzačným centrámi (dvom v Nitre, v Zlatých Moravciach a v Šali), Kardiocentru a.s. v Nitre, Hospic sv. Bernadety v Nitre, Avelane clinic s.r.o., Alegreta-očné centrum Nitra, Medicínske centrum Pro Care s.r.o., MKP Centrum s.r.o , Jednodňová nitrianska chirurgia, s.r.o Nitra, zariadenia sociálnej starostlivosti (Olichov, Borinka, Viničky, Nitrava) a ambulancie zariadenia – v Poliklinike Duslo Šaľa.
3. Edukácia zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk bola realizovaná prostredníctvom vrchných sestier na seminároch jednotlivých oddelení.
4. Stery z rúk zdravotníckych pracovníkov sme odobrali: Avelane clinic Nitra a FN Nitra - operačné sály.
5. Pri kontrole ŠZD sme vykonali edukáciu s názornou ukážkou dezinfekcie rúk v 26 stomatologických a odborných ambulanciách okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa.

Priebeh Európskeho imunizačného týždňa na RÚVZ so sídlom v Nitre

V súvislosti s kampaňou EIW, ktorá sa uskutočnila v dňoch 24.4.2016 – 30.4.2016, boli realizované nasledovné aktivity:

1. Na internetovej stránke RÚVZ bola zverejnená informácia o prebiehajúcom EIW pre laickú verejnosť. Poskytovateľom zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast a detským domovom v regióne bol zaslaný elektronickou poštou edukačný materiál o EIW 2016 „Sedem hlavných dôvodov prečo je očkovanie dôležité“. Informačný materiál, zameraný na ochorenie osýpok a rubeoly vo forme letáku , bol doručený osobne za účelom vyvesenia na nástenky pred ambulanciami PZS.
2. Poskytovateľom zdravotnej starostlivosti - gynekologickým ambulanciám v pôsobnosti RÚVZ v Nitre , boli elektronickou poštou zaslané materiály „Informácie o prebiehajúcom EIW 2016“, „Fakty o očkovaní“, „Stanovisko ÚVZ SR k očkovaniam detí migrantov, ktoré neboli očkované“, „ Výsledky administratívnej kontroly očkovania k 31.8.2016 v SR“ a leták „Osýpky“.
3. V spolupráci s oddelením zdravotnej výchovy RÚVZ v Nitre bola na RÚVZ vytvorená nástenná tabuľa s materiálom k danej veci a na Mestskom úrade v klientskom centre v Nitre bol inštalovaný informačný panel o prebiehajúcom EIW 2016.
4. Pre cieľovú skupinu obyvateľov rómskej komunity v Nitre - Orechov dvor, bol vypracovaný edukačný materiál o očkovaní vo forme letáku a doručený v spolupráci s terénnym pracovníkom oddelenia referátu sociálneho bývania a krízovej intervencie MÚ v Nitre.

5. Počas EIW v rámci vakcinačnej poradne prostredníctvom odborných pracovníkov odboru epidemiológie boli pre verejnosť telefonicky a osobne poskytované konzultácie o povinnom očkovaní a očkovaní do zahraničia.

6. V spolupráci s oddelením Hygieny detí a mládeže RÚVZ v Nitre bola zabezpečená distribúcia edukačného materiálu o EIW 2016 pre predškolské zariadenia vo forme letáku. Pre študentov a pedagógov SZŠ v Nitre a UKF v Nitre - Fakulty soc. vied a zdravotníctva - Katedry ošetrovateľstva, boli doručené materiály vo forme prednášky - „Európsky imunizačný týždeň 2016“, „Fakty o očkovaní“, „Osýpky sú vážne infekčné ochorenie“. Prevádzkovatelia školských zariadení boli požiadaní o vyvesenie edukačného materiálu na nástenky a doručené materiály k prebiehajúcej EIW boli prezentované na školských seminároch.

- Činnosť odboru epidemiológie za 1. polrok 2016

Epidemiologické vyšetrenie v ohnisku nákazy bolo vykonané 1515- krát, bolo uskutočnených 307 odberov vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie, 1561 výpisov potrebných údajov k spracovaniu nákaz ev. analýz, 11482- krát bola vykonaná analýza epidemiologickej situácie, v 1502 prípadoch poradenské aktivity, kontrola HER bola vykonaná v 228 prípadoch, spracovanie chrípky a CHPO 26 – krát.

Odbor epidemiológie			
Epidemiologické vyšetrenia v ohniskách nákazy (okrem NN)	☐	Prvá návšteva v ohnisku	1332
	☐	Opakované návštevy v ohnisku	183
	☐	Počet vyšetrených osôb	104
	☐	ZZD	1
	☐	Lekársky dohľad	150
	☐	Iné protiepidemické opatrenia	5
	☐	spolu	1775
Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN)	☐	Vzorky biologického materiálu celkom	111
	☐	Vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	
	☐	Voda	9
	☐	Potraviny	10
	☐	Iné	10
☐	spolu	140	
Výpisy potrebných údajov k spracovaniu nákaz, ev. analýz	☐	Z chorobopisov	717
	☐	Zo zdravotných záznamov	382
	☐	Z laboratórnych protokolov	453
	☐	Iné	9
	☐	spolu	1561
Imunizačný program	☐	Metodické návštevy lekárov	9
	☐	Kontrola očkovania	1
	☐	Kontrola skladovania očkovacích látok	2
	☐	Prejednanie neúčasti na očkovaní	0
	☐	Priestupkové konanie	0
	☐	Iné	104
	☐	spolu	116

Práca v EPIS-e	☐ Preberanie hlásení ☐ Zadávanie prípadov ☐ Kontrola a uzatváranie prípadov ☐ Spracovanie dotazníkov k epidémii ☐ SRV ☐ Chrípka ☐ spolu	465 2043 2043 18 38 26 4633
Analýza epidemiologickej situácie	☐ Denná ☐ Týždenná ☐ Mesačná ☐ Ročná ☐ Iná ☐ Príprava podkladov ☐ spolu	126 26 6 2 0 1322 1482
Poradenstvo a podávanie informácií	☐ V zdravotníctve ☐ V ohniskách rodinných ☐ V ohniskách kolektívnych ☐ Pre verejnosť ☐ V médiách ☐ Iné ☐ spolu	272 982 149 13 43 43 1502
Odborné analýzy	☐ Správa ☐ Rozbor ☐ Podklad ☐ Stanovisko ☐ spolu	17 0 3 29 49
Prednášková činnosť	☐ Prednášky pre verejnosť ☐ Prednášky pre ZP ☐ spolu	1 1 2
Publikácie pre verejnosť	☐ Autor ☐ Spoluautor ☐ spolu	0 0 0
Publikačná činnosť v odb. a vedeckých časopisoch	☐ Autor ☐ Spoluautor ☐ spolu	0 0 0
Účasť na konferenciách	☐ Aktívna ☐ Pasívna ☐ spolu	0 3 3
Práca na osobitných programoch a štúdiách	☐ Príprava zadania ☐ Zber podkladov ☐ Sumarizácia ☐ Analýza ☐ Iné ☐ spolu	1 4 4 0 4 13
Vydané certifikáty (AIDS) medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti		0

Plánovaný ŠZD v ZZ- cielená kontrola HER a BOT	☐	Kontroly pracoviska	175
	☐	Opakované návštevy	44
	☐	Odber vzoriek zo sterilných materiálov	38
	☐	Odber vzoriek z prostredia	94
	☐	Odber vzoriek z ovzdušia	16
	☐	Odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	9
	☐	Odber iných vzoriek	10
	☐	Počet testovaných HVS	145
	☐	Počet testovaných AUT	190
	☐	Počet testovaných EO	0
	☐	Počet testovaných FS	4
	☐	Iná sterilizačná technika	6
	☐	spolu	731
ŠZD - kontrola NN – ŠZD - kontrola HER a BOT	☐	Kontroly pracoviska	5
	☐	Opakované návštevy	4
	☐	Odber vzoriek zo sterilných materiálov	0
	☐	Odber vzoriek z prostredia	36
	☐	Odber vzoriek z ovzdušia	0
	☐	Odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	2
	☐	Odber iných vzoriek	0
	☐	Počet testovaných HVS	0
	☐	Počet testovaných AUT	0
	☐	Počet testovaných EO	0
	☐	Počet testovaných FS	0
	☐	Iná sterilizačná technika	0
	☐	spolu	47
Epidemiologické vyšetrovanie v súvislosti s chorobou z povolania	☐	Počet osôb	0
	☐	Počet vzoriek odobratého materiálu	0
	☐	Počet vyžiadaných potvrdení	0
	☐	spolu	0
Posudková činnosť	☐	Štúdie projektov	1
	☐	Konzultácie	49
	☐	Spracovanie	9
	☐	Kolaudácia	0
	☐	Vydanie posudku	0
	☐	spolu	59
Podnety a sťažnosti	☐	Počet	0
Sankcie	☐	Počet	0
Rozhodnutia	☐	Počet	174
Odvolaania	☐	Počet	0

7. OLČ (oddelenia chemických a fyzikálnych analýz, MŽP, NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov k 30.6.2016)

Názov úradu	Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	1.3	Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí medzi odborová úloha (odbory HTP, PPL a OFTP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	0	0
	1.4	Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska medzi odborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)	0	0
	2.1.	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	246	336
OCHF A	3.6	Monitoring príjmu jódu Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva	58	174
	3.7	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti	15	49
	3.8	Monitoring príjmu kuchynskej soli Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochranu zdravia obyvateľov SR.	85	153
	7.2	Legionelly a améby v zdravotníckych zariadeniach, v nebytových budovách a oddechových zónach ÚVZ SR a RÚVZ v SR	19	38
MŽP	7.10	Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina	119	357
	6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie medzi odborová úloha	65	130

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

V zmysle plnenia úloh vyplývajúcich zo stanovených cieľov Národného programu podpory zdravia ako sú výživa a stravovacie zvyklosti, fyzická inaktivita, tabak, alkohol drogy, prevencia úrazovosti, zdravá rodina, zníženie výskytu neinfekčných ochorení sme prioritné intervenčné aktivity zabezpečovali formou individuálnych metód v poradenskom centre priamo pri osobnom kontakte s klientom a hromadných metód zdravotno – výchovného pôsobenia s využitím všetkých dostupných foriem a prostriedkov (realizácia besied, prednášok pre vybrané cieľové skupiny obyvateľstva so zameraním na zdravotnú osvetu a zvyšovanie gramotnosti, konzultácie, panely, nástenky, medializácia podpory zdravia – komunikácia s médiami). Osobitnú pozornosť sme venovali významným dňom vyhlásených Svetovou zdravotníckou organizáciou.

4.2.2016 Svetový deň proti rakovine - Svetový deň proti rakovine sme verejnosti pripomenuli poskytnutím príspevkov pre regionálne médiá, ktoré sa niesli v duchu tohoročného hesla: „Dokážeme, dokážem“. Témy boli zamerané na zdravý životný štýl, prevenciu rakoviny a pochopiť, že včasné zachytenie môže zachrániť životy (celkovo 7 x).

14.3 – 20.3.2016 Týždeň mozgu - Cieľom informačnej kampane „Týždeň mozgu – Brain Awareness Week“ (14.3. – 20.3.2015, bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových ochorení a o tréning pamäťových a kognitívnych schopností človeka. Propagácia „Týždňa mozgu“ bola uverejnená na informačnom panely vo vestibule RÚVZ Nitra. Verejnosť sme informovali prostredníctvom webovej stránky RÚVZ a regionálnych médií (celkovo 5 x).

7. apríl 2015 Svetový deň zdravia - Témou Svetového dňa zdravia pre rok 2016 bolo ochorenie diabetes mellitus. Informácie o Svetovom dni zdravia sme uverejnili na webovu stránku RÚVZ Nitra a na informačný panel vo vestibule RÚVZ Nitra. Komunikovali sme s regionálnymi médiami a poskytli príspevky na uverejnenie (Nitrianske noviny MY, Pardon, rádio Lumen, rádio MAX). (celkovo 8 x).

Službu mobilnej Poradne zdravia sme prezentovali na akcii pre zamestnancov Mestského úradu Nitra. Náplňou aktivít boli poskytnuté biochemické vyšetrenia glykémie a cholesterolu z kvapky krvi pomocou analyzátoru Reflotron, vyšetrenia krvného tlaku, index telesnej hmotnosti (BMI – Body Mass Index) a odborné poradenstvo. Celkovo bolo vyšetrených a poradensky intervenovaných 60 zamestnancov. Cieľom akcie bolo upozorniť na význam prevencie a zodpovednosti každého z nás za svoje zdravie.

25.4. – 29. apríl 2016 Európsky imunizačný týždeň (EIW) - V súvislosti s Európskym imunizačným týždňom – 11.ročníkom kampane WHO, ktorého hlavnou témou bolo zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania, s heslom „Vyplňme medzeru v imunizácii“ sme v spolupráci s oddelením epidemiológie vyhotovili dva informačné panely, ktoré boli umiestnené vo vestibule RÚVZ Nitra a v priestoroch klientskeho centra Mestského úradu Nitra.

10. máj 2015 Svetový deň Pohybom ku zdraviu - Cieľom Svetového dňa pohybu bolo poskytnúť informácie širokej verejnosti na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu ako sú ochorenia srdcovocievne, onkologické, metabolické, respiračné, ochorenia pohybového aparátu. Pri tejto príležitosti sme uskutočnili sme zrealizovali tieto formy aktivít:

- Informácie o Svetovom dni „Pohybom k zdraviu“ boli poskytnuté do regionálnych médií (Nitrianske noviny MY, týždenník ECHO, rádio MAX, rádio Lumen, webova stránka RÚVZ Nitra)
- Vyhotovili sme názornú propagáciu Svetového dňa pohybom k zdraviu vo vestibule budovy

- Prostredníctvom elektronickej pošty sme oslovili jednotlivé základné a stredné školy, aby sa zapojili rôznymi aktivitami zameranými na šport a pohyb v súvislosti s plnením Národného programu prevencie obezity. Školy boli vyzvané aby v tento deň sprístupnili a otvorili svoje športoviská pre verejnosť

- Pre návštevníkov denného centra pre seniorov v Šali (ČK Šaľa) bola zrealizovaná prednáška na tému: Význam pohybu v prevencii úrazov . Návštevníkom podujatia boli merané zdravotné ukazovatele (krvný tlak, pulz, BMI, % tuku, viscerálny tuk, podiel kostrového svalstva, bazálny metabolizmus, WHR). Záujemcom bolo poskytované odborné poradenstvo v oblasti správnej výživy, príklady vzorového jedálneho lístka

- Pre žiakov ZŠ Beethovenova boli odprezentované 3 prednášky na tému „Aktívny zdravý životný štýl – pohyb ako prevencia nadváhy a obezity + zdravá výživa“

31. máj 2016 – Svetový deň bez tabaku - V rámci tohto dňa sme zrealizovali 3 prezentácie na tému: „Kým stúpa dym“ pre žiakov ZŠ Cabaj, ZŠ Svätoplukovo, ZŠ, Bekova. Počas akcie Dni zdravia sme v spolupráci „Medicentrum Dzurilla“ s MUDr. Danielom Paulovičom, PhD sme u fajčiarov vykonávali meranie oxidu uhľnatého a karboxyhemoglobínu vo vydychovanom vzduchu. Túto možnosť využilo 23 osôb. Fajčiarom bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti odvykania od fajčenia.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

V I. polroku 2016 sa realizoval dotazníkový prieskum „Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov Slovenskej republiky“. Prieskum bol zameraný na najzávažnejšie rizikové faktory a ich výskyt v populácii a umožňoval porovnanie v ukazovateľoch, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch, návykoch v našej populácii. Výber respondentov bol realizovaný podľa vopred ustanovených kritérií (vekové zloženie, pohlavie, bydlisko). Použitou metódou bol anonymný dotazník, ktorý obsahoval 93 položiek, a bol vyplnený na báze dobrovoľnosti. Na prieskume sa zúčastnilo celkovo 104 respondentov (mužov: 52, žien: 52). Zber dát bol uskutočnený v mesiacoch máj – jún 2016. Štatistické vyhodnotenie prieskumu bude prebiehať v II. polroku 2016.

9.2 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025

Plneniu Národného akčného plánu v prevencii obezity sa venovala pozornosť prostredníctvom ovplyvňovania klientov, ktorí navštevujú základnú poradňu zdravia, ale aj počas aktivít v rámci mobilnej poradne zdravia. Problematika prevencie obezity a nadváhy bola prezentovaná pre rôzne vekové skupiny. Edukačné aktivity, boli zamerané na propagáciu a uplatňovanie zásad zdravej výživy, pozitívne ovplyvňovanie stravovacích návykov a celkovú zmenu životného štýlu. Prednášková činnosť: materská škola- Nitra, Štefánikova tr.128, materská škola - Vrábľe – Horný Ohaj, materská škola - Zbehy 148, materská škola - Mojmírovce, Školská 897, základná škola – Nitra, Škultétyho, základná škola – Nitra, Petzwalova, základná škola – Mojmírovce, základná škola – Nové Sady, Špeciálna základná škola – Nitra, Červeňova, Špeciálna základná škola – Nitra, Mudroňova.

V roku 2016 sme naďalej pokračovali v realizácii projektu „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorého cieľom je zvýšenie konzumácie ovocia a zeleniny, predchádzanie chorobám z nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu detí s nadhmotnosťou a obezitou a tiež edukácia vo výchovno-vzdelávacom procese. V I. polroku 2016 oddelenie výchovy k zdraviu realizovalo dotazníkový prieskum, ktorý bol zameraný na monitorovanie uvedeného programu na zvyšovanie zdravotného a nutričného uvedomenia u detí a rodičov. Zber údajov bol zameraný na získanie informácií vstupných a výstupných údajov spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia, fyzickej aktivity a zdravého životného štýlu detí, žiakov a rodičov. Zber údajov prebiehal v mesiacoch apríl – máj 2016. Dotazníky boli anonymné a vyplňovali ich rodičia detí. Cieľovou skupinou boli deti z rovnakých škôl, ktoré boli zapojené do

vstupného monitoringu (vstupný monitoring bol realizovaný v r. 2010). Dotazníky boli anonymné a vyplňovali ich rodičia detí. Do prieskumu boli zapojené školy: materská škola-Nitra, Štefánikova tr.128, materská škola - Vráble – Horný Ohaj, materská škola - Zbehy 148, materská škola - Mojmírovce, Školská 897, základná škola – Nitra, Škultétyho, základná škola – Nitra, Petzwalova, základná škola – Mojmírovce, základná škola – Nové Sady, Špeciálna základná škola – Nitra, Červeňova, Špeciálna základná škola – Nitra, Mudroňova. Prieskumu sa zúčastnilo celkovo 240 respondentov. Zdrojové dáta boli zadané do programu EpiInfo a následne v elektronickej podobe odoslané v mesiaci jún 2016 na Úrad verejného zdravotníctva SR na ďalšie štatistické vyhodnotenie.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

V rámci prevencie vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch konzumácie alkoholu boli k danej problematike v 1.polroku 2016 zrealizované 4 prednášky na základných školách (ZŠ Škultétyho, ZŠ Beethoveho, ZŠ Benkova – 2x, a 3 prednášky na stredných školách (SOŠ Levická – 2x, SOŠ potravinárska Cabajská). Školám sme poskytli zdravotno – výchovný materiál.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

V rámci plnenia tejto úlohy bolo v 1.polroku 2016 bolo zrealizovaných 10 prednášok v denných centrách pre seniorov (JDS Vráble - 3 x, Denné centrum seniorov Nitra – 5 x, Centrum seniorov v Šali – 2 x). Tematické okruhy prednášok boli zamerané na výživu a jej vplyv na seniora, význam vhodnej stravy, pohybu, denného režimu, mentálneho tréningu a sociálnych kontaktov na zdravotný stav v seniorskom veku – zameraného na praktické uplatnenie v bežnom živote, význam výživy v prevencii srdcovo – cievnych ochorení, nádorových ochorení a prevenciu úrazov v seniorskom veku,

V spolupráci so Slovenským červeným krížom – miestnym spolkom Šaľa a Slovenskou úniou proti osteoporóze , pobočka Šaľa sme zorganizovali zdravotno – výchovné podujatie pre seniorov mesta Šaľa, v rámci ktorého boli odprezentované prednášky na tému: „Úrazy seniorov a možnosti ich prevencie“ (prednáška bola odprezentovaná odbornou pracovníčkou oddelenia výchovy k zdraviu“), ďalšia prednáška na tému „Najčastejšie prípady poskytovania rýchlej zdravotnej pomoci“ bola odprezentovaná lekárom. Počas akcie sa vykonávali preventívne vyšetrenia na zisťovanie ukazovateľov zdravotného stavu (meranie krvného tlaku, meranie výšky, váhy s následným výpočtom BMI, pomocou váhy Body Compositor sme zisťovali celkový podiel tuku v tele, viscerálny tuk, bazálny metabolizmus, podiel kostrového svalstva). O vyšetrenia prejavilo záujem celkovo 28 návštevníkov. Slovenská únia proti osteoporóze vykonávala meranie rizika zlomeniny pri osteoporóze. Počas podujatia boli poskytované individuálne konzultácie a poradenstvo.

Denné centrá pre seniorov, kluby dôchodcov, domovy dôchodcov boli oslovené ponukovým listom edukačných aktivít pre seniorov. Do týchto zariadení sa zabezpečovala distribúcia informačných letákov a brožúr (Ako sa chrániť pred letnými horúčavami, Alzheimerova choroba, Aktívne starnutie a iné.)

9.7 CINDI program SR

Program CINDI bol realizovaný na individuálnej a skupinovej úrovni prostredníctvom Poradne zdravia formou vyhľadávania rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických príznakov s cieľom, čo najobjektívnejšie určiť u klienta mieru rizika srdcovo - cievnych ochorení a zároveň mu

poskytnúť odborné poradenstvo a nefarmakologickú intervenciu. V prípade závažného problému sa klientovi odporúčala návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia.

V prvom polroku bolo v základnej poradni zdravia vyšetrených za štandardných podmienok 12 klientov, z toho prvovyšetrených 11 klientov (7 mužov a 4 ženy), na opakovanú kontrolu prišiel 1 klient (1 muž). Celkovo boli zrealizované 4 výjazdy mobilnej poradne zdravia, počas ktorých bolo vyšetrených 148 klientov.

Aktuálne informácie z oblasti prevencie srdcovo-cievnych ochorení pre verejnosť sme poskytovali prostredníctvom letákov, brožúr a vytvorením informačných panelov vo vestibule budovy RÚVZ Nitra. Pozornosť tejto problematike sme venovali zabezpečením poskytovania pravidelných informácií do regionálnych médií.

9.8 Akčný plán realizácie Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 - 2016

Realizácia Národnej protidrogovej stratégie SR sa vykonávala formou edukačných aktivít zameraných na prevenciu užívania drog, tabaku, alkoholu, ktoré sú súčasťou prezentácií. K uvedenej problematike sme v 1. polroku 2016 odprezentovali 9 prednášok pre žiakov ZŠ a SŠ. Cieľom prednášok bola edukácia k zdravému životnému štýlu a osвета v oblasti drogovej problematiky a užívania psychoaktívnych látok. V predškolských a školských zariadeniach sme vykonávali osvetu formou distribúcie zdravotno – výchovných materiálov a zapožičaním DVD filmov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nových Zámkoch**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre prostredie a zdravie SR IV. (NEHAP IV)

Cieľom je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami. Gestorom aktualizácie je ÚVZ SR Bratislava.

Plnenie Akčného plánu za I. polrok 2016:

Pitná voda:

V rámci výkonu monitoringu kvality pitnej vody, odberové miesta, pokiaľ to dovoľuje odberová sieť, sú stanovené tak, aby čo v najväčšej miere zahŕňali predškolské a školské zariadenia v okrese. V roku 2016 z celkového počtu 127 odberových miest je 27 odberových miest v predškolských zariadeniach, 25 odberových miest v školských zariadeniach a 4 odberové miesta v zariadeniach sociálnej starostlivosti. Vzhľadom k tomu, že všetky predškolské a školské zariadenia sú napojené na obecné vodovody, v tomto smere nie sú problémy s kvalitou pitnej vody. V priebehu I. polroka 2016 neboli zaznamenané v okrese Nové Zámky epidémie vodou prenosných ochorení, nebol zaznamenaný prípad dusičnanovej alimentárnej methemoglobinémie.

V rámci okresu Nové Zámky (62 sídelných útvarov) okrem jednej obce (Pavlová, počet obyvateľov cca 270) majú všetky obce a mestá vybudovaný obecný vodovod.

Výsledky monitoringu kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a orientačného sledovania kvality vody v artézskych studniach v meste Nové Zámky sú pravidelne aktualizované na internetovej stránke úradu. Údaje o kvalite pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou sú k dispozícii aj v rámci informačného systému (IS) Pitná voda.

Orientačné výsledky sledovania kvality vody vo verejných vodovodoch:

- kontrolný monitoring: 114 vzoriek

- preverovací monitoring: 16 vzoriek

Z celkového počtu 130 rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu, vyhovovalo 119 vzoriek, nevyhovovalo 11 vzoriek (9,24 %).

Z celkového počtu 11 nevyhovujúcich vzoriek vody:

- 7 vzoriek nevyhovovalo po stránke mikrobiologickej

- 4 vzorky po stránke fyzikálno-chemickej

- po stránke mikrobiologickej a fyzikálno-chemickej nebola zaznamenaná závadnosť.

Odbery v rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané v prípade nevyhovujúcej vzorky vody, odobratej v rámci monitoringu (ukazovatele MH, NMH).

Počet takto odobratých vzoriek: 8

Všetky vzorky vyhovovali.

Mikrobiologická závadnosť vzoriek pitnej vody je spôsobovaná hlavne v takých prípadoch, keď odberové miesto je väčší objekt s minimálnym odberom pitnej vody, čo spôsobuje pomalú obmenu vody vo vodovodných rozvodoch.

Výnimky na kvalitu pitnej vody vo vodovodnej sieti neboli vydané.

Problematika vody na kúpanie:

1. Kúpaliská s celoročnou prevádzkou:

1a. Otvorené kúpaliská:

Termálne kúpalisko Podhájska:

V celoročnej prevádzke sú, okrem technických prestávok pred letnou a zimnou prevádzkou, 3 bazény (2 termálne - sedací antikorový, detský antikorový a ochladzovací bazén); v letnej sezóne je v prevádzke ďalších 9 bazénov (rekreačný predný kľudový, oddychový, relaxačný, dojazdový, detský netermálny antikorový, plavecký, neplavecký, nové tobogany, detský bazén pri toboganoch). V priebehu I. polroka 2016 bolo na kúpalisku odobratých 36 vzoriek vody, 22 vzoriek nevyhovovalo (všetko fyzikálno-chemické ukazovatele hlavne chemická spotreba kyslíka manganistanom, priehľadnosť a ich kombinácia). Nevyhovujúca kvality vody v týchto ukazovateľoch v bazénoch, ktoré sú napúšťané termálnou vodou (sedací, detský termálny, rekreačný predný s kľudovým režimom, oddychový) je spôsobená jej prirodzenými vlastnosťami (chloridy minerálneho pôvodu).

TK I Štúrovo /Vadaš/:

V celoročnej prevádzke sú 3 bazény (oddychový, detský v krytej hale v prípade nepriaznivého počasia, sedací pri krytej hale), ďalších 7 bazénov (plavecký, relax, Hviezda, sedací perličkový, detský, Lagúna, dojazdový) sú v prevádzke počas LTS. V priebehu I. polroka 2016 bolo na kúpalisku odobratých 36 vzoriek vody, 1 vzorka nevyhovovalo vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch (teplota vody).

1b. Kryté haly:

Wellness centrum Aquamarin Podhájska:

V celoročnej prevádzke je 9 bazénov (rekreačný, integrovaný vírivý, detský, vírivý, turecký, jaskyňa, sedací vonkajší, detský vonkajší, ochladzovací vonkajší). V priebehu I. polroka 2016 bolo odobratých 63 vzoriek vody, 28 vzoriek nevyhovovalo - všetko vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch (chemická spotreba kyslíka manganistanom, priehľadnosť, reakcia vody). Nevyhovujúca kvality vody v ukazovateľoch chemická spotreba kyslíka manganistanom a priehľadnosť v bazénoch, ktoré sú napúšťané termálnou vodou (sedací vonkajší, detský vonkajší) je spôsobená jej prirodzenými vlastnosťami.

Wellness centrum Palárikovo:

V celoročnej prevádzke je 1 bazén. V priebehu I. polroka 2016 bolo odobratých 5 vzoriek vody, všetky vzorky vyhovovali.

Nové Zámky, Relax centrum 2 bazény:

V priebehu I. polroka 2016 bolo odobratých 13 vzoriek vody, dve vzorky odobraté z detského bazénu nevyhovovali (voľný chlór, kultivovateľné mikroorganizmy pri 36° C).

Guest Centre Štúrovo:

Bazén nie je v prevádzke pre verejnosť.

Penzión Energy I Podhájska:

V prevádzke je 1 bazén. V priebehu I. polroka 2016 bolo odobratých 10 vzoriek vody, 9 vzoriek nevyhovovalo, všetko vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch (chemická spotreba kyslíka manganistanom - prekročenie ukazovateľa môže byť spôsobené vysokým obsahom chloridov minerálneho pôvodu).

Lagáň Radava - vnútorný bazén:

V priebehu I. polroka 2016 bola odobratá 1 vzorka, ktorá vyhovovala.

Plavecké jaskyňky „Žabka“ Nové Zámky:

V prevádzke je 1 bazén. Bolo odobratých 7 vzoriek, 2 vzorky nevyhovovali (oddelenie nedozoruje toto zariadenie).

SOŠ Dvory nad Žitavou:

V prevádzke je 1 bazén. Boli odobraté 3 vzorky, všetky vyhovovali (oddelenie nedozoruje toto zariadenie).

Počas I. polroka 2016 neboli zaznamenané ochorenia, ktoré by súviseli s pobytom na uvedených kúpaliskách a bazénoch.

2.Kúpaliská so sezónou prevádzkou:

Kvalita vody vo vodných zdrojoch, ktoré slúžia pre napúšťanie bazénov vyhovuje požiadavkám vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.308/2012 Z.z..

2a.Otvorené kúpaliská:

Termálne kúpalisko Nové Zámky:

V prevádzke je 6 bazénov (plavecký, rekreačný, kľudový termálny, detský termálny, dojazdový, perličkový). V I. Polroku 2016 bolo na kúpalisku odobratých 10 vzoriek vody, 2 vzorky nevyhovovali vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch (kľudový termálny bazén, detský termálny bazén - chemická spotreba kyslíka manganistanom). Nevyhovujúca kvalita vody v tomto ukazovateli je spôsobená prirodzenými vlastnosťami termálnej vody (amónne ióny minerálneho pôvodu).

TK II Štúrovo /Pri hrádzi/:

Na kúpalisku je 1 bazén. V priebehu I. polroka 2016 boli na kúpalisku odobraté 2 vzorky vody, obe vyhovovali.

TK Tvrdošovce:

V I. polroku 2016 bol v prevádzke z dvoch bazénov relaxačno-plavecký bazén. Boli odobraté 4 vzorky bazénovej vody, všetky vzorky vyhovovali.

Lagáň Radava – vonkajší bazén:

V I. polroku 2016 nebol v prevádzke.

Rekreačný areál Tona Šurany

V roku 2016 nie je v prevádzke.

Netermálne kúpalisko Chľaba-Kováčov:

V roku 2016 nebolo v prevádzke (bazén využívaný ako požiarna nádrž).

Počas I. polroka 2016 neboli zaznamenané ochorenia, ktoré by súviseli s pobytom na uvedených kúpaliskách a bazénoch.

AHS J.Vodička zabezpečoval spracovanie harmonogramu odberu vzoriek vody zo všetkých druhov kúpalísk v rámci monitoringu, odber vzoriek zabezpečuje AHS M.Horváthová, v prípade jej neprítomnosti J.Vodička.

Prírodné kúpacie oblasti:

Štrkovisko Tona Šurany - vzhľadom k tomu, že od roku 2009 nie je uvedená vodná plocha na zozname vôd určených na kúpanie, počas letnej kúpaciej sezóny budú v roku 2016 zo štrkoviska realizované 3 odbery vzoriek vody v rámci orientačného sledovania kvality vody.

Vzhľadom k výsledkom sledovania kvality vody v štrkovisku v roku 2015 (všetky vzorky vyhovovali) nie je potrebné v roku 2016 označenia vodnej plochy varovnými tabuľami s textom „voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“.

Orientačné výsledky sledovania kvality vody:

I.odber dňa 15.6.2016 - všetky 3 vzorky vyhovovali požiadavkám vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (MZ SR) č.308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku.

1.2 Protokol o vode a zdraví plnenie národných cieľov.

V súčasnej etape riešenia sa na plnení projektu oddelenie nepodieľa.

1.3 Ľudský biomonitoring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí.

V sledovanom období sme sa na plní úlohy nepodieľali.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

V sledovanom období sme sa na plní úlohy nepodieľali.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

V sledovanom období sme sa na plní úlohy nepodieľali.

1.6 Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc vo vonkajšom ovzduší.

Úloha sa netýka okresu Nové Zámky, na plnení úlohy sa oddelenie nepodieľa.

1.7 Zhodnotenie stavu dekontaminácie vo vybraných prevádzkach pedikúr v okrese Levice

Úloha sa netýka okresu Nové Zámky, na plnení úlohy sa oddelenie nepodieľa.

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY na roky 2015 - 2025 (NAPPO)

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Podpora zdravšieho prostredia v školách

- V rámci podpory poskytovania desiat vyrábaných a podávaných zo školskej kuchyne sa zapojila školská jedáleň ZŠ G. Bethlena s ponukou prípravy a podávania desiat a raňajok pre deti ZŠ,

- edukačné aktivity v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, mliečneho programu pre deti, programu školské ovocie. Do projektu mliečneho programu je zapojených 19 materských škôl, 13 základných škôl a 10 ZŠsMŠ.; do projektu školské ovocie je zapojených 24 materských škôl a 15 základných škôl.

- dotazníkový prieskum k „Programu ovocie a zelenina do škôl“ súvisiaci s realizáciou a monitorovaním spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia a pozitívnych zmien stravovacích návykov bol realizovaný v MŠ a ZŠ v meste a na vidieku. Do projektu bolo zapojených 90 respondentov - (30 ZŠ Hradná v meste Nové Zámky, 15 MŠ na ulici P.Blahu v meste Nové Zámky; 30 ZŠ v obci Veľký Kýr a 15 MŠ Veľký Kýr).

Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

Dňa 31.5.2016 bola prednáška pre vedúce školských jedální „téma: „Správna výživa u detí“ pre vedúce ŠJ v spolupráci s Krajským školským úradom (MŠ SR). Počet zúčastnených: 76 vedúcich školských jedální a 3 riaditelia škôl.

Projekt COSI

Na základe uznesenia vlády č. 488/2015 k Národnému programu prevencie obezity na roky 2015- 2025 sa realizuje projekt COSI v Základnej škole v obci Bánov (19 respondentov) v Základnej škole Jána Ámosa Komenského v obci Tvrdošovce (17 respondentov), v meste Šurany v Základnej škole na ulici SNP (22 respondentov) a na ulici A. Bernoláka v Šuranoch (25 respondentov). Do programu boli zaradené deti vo veku 7,0 – 7,99 veku u ktorých sa vykonalo rutinné meranie (výška, váha, obvod pásu a bokov). Vyplnené údaje z dotazníka sa v prvom polroku 2016 vkladali do e- formy on-line dotazníka.

Uvedený projekt prebieha v 26 európskych krajinách. WHO bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých škôl.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Projekt sa bude realizovať v druhom polroku 2016.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Projekt sa bude realizovať dotazníkovou metódou v II. polroku 2016.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie TV

Projekt pokračuje tvorbou databázy získaných údajov, analýzami a vyhodnotením údajov a záverečným spracovaním.

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu je kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Odobratých a vyšetrených bolo :

2 vzorky krém a olej pre deti - obe vyhovovali podmienkam zdravotnej nezávadnosti,

2 vzorky dezodorantov sú v štádiu vyšetrovania na ÚVZ SR.

Spolu boli odobraté **4 vzorky** kozmetických výrobkov.

2 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 - tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu

v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 - 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Odobratých a vyšetrených bolo **12 vzoriek soli** (vrátane morskej), z toho **jedna vzorka** mala znížený obsah KJ.

3 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

Boli odobraté a vyšetrené **4 vzorky: 2 vzorky farbivá, 2 vzorky** na obsah sladidiel. Úloha bude pokračovať spracovaním 20 dotazníkov po ich obdržaní od klientov.

4 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Sol' je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO Akčný plán pre výživu a potraviny 2016 - 2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti predchádzajúceho Programu ozdravenia výživy pre obyvateľov SR bol prijatý cieľ dosiahnuť postupne zníženie príjmu soli 5 g deň u dospelaj populácie a tento cieľ bude rovnako posunutý do Akčného plánu pre potraviny a výživu na r. 2016 - 2025, ktorý bude predložený na schválenie vláde SR do 28.2.2016. Od 1.decembra 2015 vstúpil do platnosti výnos MZ SR na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín, ktorý oproti predchádzajúcemu výnosu znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch na 13 000 mikrogramov/kg a v chlebe a pekárskech výrobkoch na 18 000 mikrogramov/kg.

Etapy riešenia

I. Etapa:

1. Každé RÚVZ v sídle kraja odoberie 3 vzorky hotových pokrmov (polievka alebo hlavný pokrm) a 3 vzorky chleba alebo pekárskech výrobkov (od výrobcov SR) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli, pod koordináciou KO v HV

T: február - marec 2016

2. Výsledky spracované podľa komodity v tabuľkovej forme zaslať na ÚVZ SR v termíne do 30. 4. 2016

Z: KO v HV

II. Etapa:

1. Každé RÚVZ v sídle kraja zabezpečí monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod. dotazníka u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži / ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. - 35r. a 36. r. - 54.r. - v každej kategórii klientov);

porovnanie príjmu s OVD (9.revízia - percentuálny podiel) - pod koordináciou KO v HV.

T: február - marec 2016

2. Výsledky monitoringu príjmu na úrovni kraja spracujú KO v HV v termíne do 30. 4.2016 a zašlú ich ÚVZ SR v tabuľkovej forme za každé RÚVZ.

Ukončenie úlohy:

30.5.2016

Výstupy

Záverečnú správu spracoval ÚVZ SR v termíne do 30.5.2016. Bude podkladom pre ďalšie aktivity v rámci intervencie v príjme soli a odborné podklady pre PRES SK.

Odobraté : 2 vzorky chleba a 1 vzorka pečiva, 3 vzorky hotových pokrmov- kompletne menu (polievka ,príloha, mäso). Vzorky vyhovovali na obsah NaCl.

Bolo spracovaných **20 dotazníkov** a 24 hodinových jedálnych lístkov klientov do tabuliek, ktoré boli zaslané na RÚVZ Levice, kde boli spracované za Nitriansky kraj a následne zaslané na spracovanie na ÚVZ SR.

Oddelenie sa podieľalo na odbere vzoriek pre špecializované laboratórne činnosti akreditovaných laboratórií v rámci vyššie uvedených programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR .

Glutén v diétnych potravinách odobratá 1 vzorka,

Sledovanie rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti - odobraté 3 vzorky,

Sledovanie mykotoxínov v potravinách pre dojčatá a malé deti - odobratých 8 vzoriek ,

Sledovanie rezíduí antibiotík v mäsových výrobkoch - odobraté 2 vzorky,

Všetky vyššie uvedené vzorky vyhovovali požiadavkám zdravotnej nezávadnosti na ne kladeným.

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6/1 Úloha - Národný imunizačný program SR - pravidelné povinné očkovanie je vykonávané proti desiatim prenosných ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, pneumokokovým invazívnym ochoreniam, osýpkam, ružienke a mumpsu, v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. Okrem zaočkovanosti sa kontroluje aj evidencia a dokumentácia očkovania, postvakcinačné reakcie, kontraindikácie očkovania a dodržiavanie chladového reťazca pri manipulácii s vakcínami. Zo záverov previerky očkovania vykonanej k 31.08.2015 vyplynuli nasledovné výsledky:

Základné očkovanie detí v ročníku narodenia 2013 proti DTaP-VHB-Hib-IPV bolo vykonané na 97,9%. Základné očkovanie detí v ročníku narodenia 2013 proti PCV bolo vykonané na 97,4%. Preočkovanie proti DTaP-IPV v šiestom roku života (ročník narodenia 2008) bolo vykonané na 98,6%. Preočkovanie detí proti dTaP-IPV v 13. roku života (ročník narodenia 2001) bolo realizované na 99,1%. Základné očkovanie detí proti MMR bolo v ročníkoch 2011, 2012 a 2013 vykonané na 97,9%, 96,8% a 95,4%. Následné preočkovanie detí v 11. roku života proti MMR bolo vykonané v ročníku narodenia 2003 na 99,0%. Očkovanie zdravotníckych pracovníkov je naďalej na dobrej úrovni, percento zaočkovania sa pohybuje od 90% - 100%. U očkovania študentov nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania dosiahla zaočkovanosť 86,4%. Zaočkovanosť u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek a hemodialyzovaných pacientov dosiahla 100%. Očkovanie proti VHB u vybraných skupín osôb vystavených zvýšenému riziku nákazy VHB, bolo kompletne vykonané u 14 kontaktov chorých na VHB, 14 kontaktov nosičov HBsAg, u 436 chovancov zariadení pre mentálne postihnutých a u 31 detí v resocializačných strediskách pre drogovu závislé osoby. Očkovanie proti chrípke a invazívnym pneumokokovým nákazám u osôb umiestnených v zariadeniach

sociálnych služieb, bolo vykonané proti chrípke u 689 obyvateľov a zaočkovanosť dosiahla 83,4%, proti invazívnym pneumokokovým nákazám u 145 osôb a zaočkovanosť dosiahla 17,6%. U odporúčaného očkovania, alebo očkovania na žiadosť rodičov u detí do 15 rokov života bolo očkovanie vykonané celkovo u 683 detí, z toho 148x proti Kliešťovej encefalitíde, 70x proti Chrípke, 265x proti VHA, 6x proti Meningokokovej meningitíde, 5x proti infekciám vyvolaným *Streptococcus pneumoniae*, 123x proti Rotavírusovým infekciám, 32x proti Ovčím kiahňam, 31x proti rakovine krčka maternice a 3x proti Tuberkulóze.

6/2 Úloha - surveillance infekčných chorôb - je vykonávaná v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014–2020) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2015. Aktívnym výkonom surveillance je zabezpečovaná vysoká úroveň ochrany obyvateľov pred infekčnými ochoreniami s dodržaním etických hodnôt a kódexov správania. Je zabezpečená aktívna spolupráca s laboratórnymi zložkami v rámci okresu, krajskými pracoviskami a s jednotlivými NRC. K zlepšeniu hlásenia infekčných ochorení praktickými lekármi jednotlivými oddeleniami FNŠP i laboratórnymi zložkami sú vykonávané pravidelné kroky. Cestou systému rýchleho varovania sú prezentované i prijímané dôležité informácie o epidemiologickej situácii v rámci SR, ako i o mimoriadnych situáciách prezentovaných cestou ECDC a WHO. V priebehu I. polroka 2016 bolo zaznamenaných 681 ohnisk infekčných ochorení v rámci okresu. K zlepšeniu informovanosti a edukácie verejnosti je aktívne dávany do povedomia informačný systém EPIS, ďalšie dôležité informácie sú prezentované na internetovej stránke RÚVZ a pravidelne uverejňované v okresných i krajských médiách.

6/3 Úloha - Informačný systém prenosných ochorení - systém posilnenia surveillance a kontroly infekčných ochorení je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, ktorý bol v súlade s požiadavkami EÚ inovovaný. Bol prepracovaný na základe podkladov z terénnych epidemiologických pracovísk jednotlivých vybraných RÚVZ v SR. Poskytuje možnosti centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne. Taktiež centrálnej databázy prípadov akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení hlásených hromadne. Ďalej je tu vedená centrálna databáza vykonaných vyšetrení v NRC v rámci projektu systému rýchleho varovania. Cestou novelizovaného informačného systému EPIS je zabezpečovaný systematický zber, sumarizácia a analýza informácií o infekčných ochoreniach, a o monitorovaní zdravia obyvateľov. V priebehu I. polroka 2016 bolo vykonaných pracovníkmi oddelenia epidemiológie v informačnom systéme EPIS 7093 záznamov. Na základe podrobných databáz údajov sú spracované kvalitné výstupy a podrobné správy - informácie o epidemiologickej situácii na Slovensku. Tieto, ako i ďalšie odborné informácie sú voľne prístupné občanom na internetovej stránke portálu Epidemiologického informačného systému. Hlásenie infekčných ochorení cestou systému EPIS v priebehu I. polroka 2016 realizovali dvaja lekári (1 praktický lekár pre deti a dorast a 1 praktický lekár pre dospelých), ktorí aktívne využívajú možnosti elektronického hlásneho systému.

6/4 Úloha - Nozokomiálne nákazy - je realizovaná celoročne s cieľom posilnenia prevencie, kontroly a znižovania výskytu prenosných ochorení - nemocničných nákaz súvisiacich s pobytom osôb v zdravotníckych zariadeniach. Redukciou príčin vzniku nemocničných nákaz, rezistencie bakteriálnych kmeňov na antimikrobiálne látky. Realizujú sa previerky štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadení, ktoré sú zamerané na kontrolu dodržiavania vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia. V priebehu I. polroka 2016 bolo prešetrených 148 nozokomiálnych infekcií. Bolo realizovaných 101 previerok štátnych i

neštátnych zdravotníckych zariadení, ktoré boli zamerané na kontrolu dodržiavania vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia. V rámci výkonu ŠZD bolo odobratých 464 vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie, z čoho bolo 29 vzoriek zo sterilného materiálu, 170 vzoriek z prostredia zdravotníckych zariadení, 206 vzoriek zo vzduchotechnických zariadení a ovzdušia a 59 vzoriek z dezinfekčných roztokov. Bolo vykonané testovanie 86 sterilizačných prístrojov, kde bolo otestovaných 222 vzoriek biologických indikátorov na mikrobiologické vyšetrenie. V rámci realizácie programu HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control through Surveillance) bolo prešetrených 50 nozokomiálnych infekcií na jednotkách intenzívnej starostlivosti. Aktívne sa realizujú stretnutia lekárov poverených sledovaním a analýzou NN v rámci „nozokomiálnych komisií“. V priebehu I. polroka 2016 sa zasadnutie komisie uskutočnilo dňa 24.05.2016. Operatívne sa rieši realizácia represívnych opatrení pri nedostatkoch zisťovaných v rámci FNŠP s vedením nemocnice. Úroveň sledovania a hlásenia NN jednotlivými oddeleniami hodnotíme v priebehu I. polroka 2016 ako dobrú. Dňa 5.05.2016 bol zrealizovaný s lôžkovými oddeleniami FNŠP v Nových Zámkoch 8. ročník národnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky - zachrániš život“), ako súčasť programu WHO s názvom „Hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc“.

6/5 Úloha - mimoriadne epidemiologické situácie - je založená na rýchlej koordinovanej reakcii na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie. Rozvíjajú sa stratégie a postupy pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na okresnej a miestnej úrovni. Tieto môžu vzniknúť v súvislosti s napr. očakávanou pandémiou chrípky, alebo nečakanými bioteroristickými aktivitami, prípadne rozšírením staronových ochorení. Prioritnú úlohu na okresnej úrovni zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, ktorá sa opiera o vypracované krízové plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. Na úrovni okresu sú spracované aktualizované materiály „Okresný havarijný plán“ a „Okresný plán pre prípad pandémie chrípky“. V roku 2009 bola zriadená regionálna protiepidemická komisia pri RÚVZ v Nových Zámkoch. Zároveň bol vypracovaný i jej štatút a rokovací poriadok. Vedúci oddelenia epidemiológie je členom Krízového štábu obvodného úradu Nové Zámky a členom Okresnej evakuačnej komisie Nové Zámky pre zdravotnícke zabezpečenie evakuácie. Všetci pracovníci oddelenia epidemiológie boli podrobne oboznámení s materiálom „Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“. Ich súčasťou je i problematika aktuálnej informovanosti obyvateľov. Dôležitú úlohu zohráva kvalitný monitoring so zabezpečením systému rýchleho varovania, ktorý je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, v spolupráci s ECDC a WHO. V súvislosti s usmernením HH SR „Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike“, pracovníci oddelenia epidemiológie zrealizovali pre všetkých praktických lekárov pre dospelých, praktických lekárov pre deti a dorast a CPPO FNŠP v Nových Zámkoch odborné školenie, ku koordinácii postupov pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN v ambulancii praktického lekára, v ambulancii CPPO a volajúcej z domácnosti. Na základe požiadavky ÚVZ SR útvaru krízového riadenia bola zaslaná informácia o stave pripravenosti RH na VNN.

6/6 Úloha - enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDP - po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v SR je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetřovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V I. polroku 2016 sa vyšetřovanie uskutočnilo v ČOV

Nové Zámky a ČOV Štúrovo. Boli odobraté vzorky odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV. Vykonaných bolo šesť odberov vzoriek odpadových vôd (3x ČOV Nové Zámky, 3x ČOV Štúrovo) na vyšetrenie prítomnosti enterálnych vírusov. Poliovírusy ani ostatné enterálne vírusy v odobratých vzorkách dokázané neboli.

6/7 Úloha - prevencia HIV/AIDS - najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí. Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí. Cielené aktivity v oblasti zdravotno-výchovných aktivít sú plánované na II. polrok 2016. Za oddelenie epidemiológie RÚVZ bolo zrealizované vyhodnotenie aktivít RÚVZ v rámci úlohy NPP HIV/AIDS v SR na roky 2013 – 2016 za rok 2015. V rámci konzultačnej a poradenskej činnosti bol v troch prípadoch konzultovaný ďalší postup u občanov udávajúcich sexuálny kontakt s osobou s neznámym HIV statusom. V dvoch prípadoch bol vykonaný odber krvi na stanovenie protilátok anti HIV 1,2, s negatívnym výsledkom.

6/8 Úloha - poradne očkovania - očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie. Pracovníci poradne očkovania poskytovali priebežne fyzickým osobám i zdravotníckym pracovníkom informácie o ochoreniach preventabilných očkovaním, o jednotlivých druhoch očkovania, očkovacích látkach a ich zložení, ako i o možných nežiaducich reakciách po očkovaní. Oddelenie epidemiológie RÚVZ vykonávalo v priebehu I. polroka 2016 poradenskú činnosť ohľadom očkovania pred cestou do zahraničia, konzultácie pre praktických lekárov v problematike povinného pravidelného očkovania, poradenskú činnosť pre rodičov v prípade odmietania očkovania a prejednanie zistených nedostatkov, ako i konzultácie pre FNsP v prípade odporúčaného očkovania a pri poranení biologicky kontaminovanými predmetmi u zdravotníckych pracovníkov.

6/9 Úloha - Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania - Projekt je zameraný na realizáciu intervencie, ktorá vyplynula z výsledkov výskumu realizovaného v rámci Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v rokoch 2013 - 2014 pod názvom „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaní.“ Cieľom projektu je jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie zvýšiť povedomie najmä budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním, o rizikách súvisiacich s ich priebehom, možnými komplikáciami a následkami, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním. Cieľovou skupinou budú najmä žiačky vyšších ročníkov stredných škôl. Pozornosť sa zameria aj na vybudovanie kritického postoja účastníkov k rôznym zdrojom informácií súvisiacich s očkovaním. Súčasťou edukácie bude aj ukážka manipulatívnych a zavádzajúcich techník používaných odporcami očkovania. Dotazníkový prieskum s edukáciou bol realizovaný dňa

17.05.2016 na Obchodnej akadémii v Šuranoch, dňa 24.05.2016 a dňa 30.05.2016 na Gymnáziu v Nových Zámkoch. Celkom sa do prieskumu zapojilo 76 študentiek uvedených stredných škôl.

7/ Špecializácia odborných činností je založená na surveillance infekčných a chronických ochorení, identifikácii príčin, príprave preventívnych a represívnych opatrení, konzultačnej a metodickej činnosti i doškolovania. Oddelenie epidemiológie vykonáva špecializované činnosti v spolupráci ÚVZ SR v Bratislave a ostatnými NRC v SR v nasledovných oblastiach:

- imunizačný program
- surveillance poliomyelitídy
- surveillance osýpok, rubeoly a parotitídy
- surveillance pertussis
- surveillance chrípky
- surveillance meningokokových invazívnych ochorení
- surveillance HIV/AIDS
- surveillance alimentárnych infekcií
- surveillance vírusových hepatítid
- problematika bioterorizmu a emergentných situácií
- problematika chronických ochorení, vrátane CINDI, EHES
- surveillance vybraných zoonóz, kliešťovej meningoencefalitídy a hemoragických horúčok
- nozokomiálne nákazy
- sterilizácia, DDD a regulácia živočíšnych škodcov
- surveillance hemofilových a pneumokokových invazívnych infekcií

8/ Výskumná úloha:

V priebehu I. polroka 2016 MUDr. J. Benko a RNDr. E. Matušková pokračovali v spolupráci s fi. GlaxoSmithKline z Belgicka a 9 obvodnými lekármi pre deti a dorast okresu Nové Zámky v realizácii fázy B štúdie 104106 OKAH 179 EXT181 s očkovačou látkou /Varilrix/, v rámci ktorej bolo spracovaných 65 odberov krvi na sérum.

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2. Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva:

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík - rizikové práce

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva vedieme evidenciu rizikových prác v celoslovenskom programe ASTR, ktorý sa pravidelne aktualizuje. V okrese Nové Zámky v tomto roku evidujeme rizikové práce vo výrobných závodoch a v súkromných firmách s celkovým počtom pracovníkov 1 554, z tohto počtu vykonáva rizikové práce 304 žien. V priebehu I. polroka 2016 mierne stúpol počet vyhlásených rizikových prác z toho dôvodu, že sa vytvorili nové pracovné miesta, alebo sa menil charakter výroby vo firmách. Rizikové práce v 3. a 4. kategórii rizika podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií, v znení Vyhlášky č. 96/2016 Z.z. boli vyhlásené v 5 prípadoch, zrušenie rizikových prác rozhodnutím na žiadosť prevádzkovateľa firmy bolo vykonané v 2 prípadoch.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru na rizikových pracoviskách sa kládol dôraz na zaraďovanie pracovníkov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych

lekárskych prehliadok, ďalej sme sledovali intervaly preventívnych lekárskych prehliadok, poskytovanie, používanie a údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov, pravidelnú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia, vypracovanie aktuálnych prevádzkových poriadkov, posudkov o riziku a zabezpečenie zdravotného dohľadu.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce bol vykonaný v 47 prípadoch a bol medzi inými zameraný aj na dodržiavanie povinnosti zamestnávateľov o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby vyplývajúcej zo zákona č. 470/2011 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Sankcie za neplnenie povinnosti zamestnávateľov, za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách kde sú vyhlásené rizikové práce, neboli uložené.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sme sa zameriavali na uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, v znení Nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z..

V okrese Nové Zámky sa veľmi toxické, alebo toxické látky a zmesi nevyrábajú. Pri zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami sme vykonali štátny zdravotný dozor v 4 prípadoch. Používanie veľmi toxických a toxických látok a zmesí podľa jednotlivých druhov a skupín (hlavne pri leteckej aplikácii) sa vykonáva podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“. Rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami pri výkone dezinfekcie a deratizácie sme nevydali.

Pri došlých hláseniach o dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov preverujeme u fyzických osôb - podnikateľov a právnických osôb dodržiavanie uvedeného Nariadenia vlády. Mimoriadne situácie, ani havárie sa v okrese Nové Zámky nevyskytli.

Odbornú prednášku pre pracovníkov v poľnohospodárstve na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami pracovníci RÚVZ nevykonali.

Pre firmu Osram, a.s. Komárňanská cesta č. 7, 940 93 Nové Zámky, bolo vydané v roku 2014 rozhodnutie, na uvedenie priestorov výrobnéj linky HQI-T, ktorá slúži na výrobu metalhalidových žiaroviek s obsahom ortuti do prevádzky. Linka je v prevádzke podľa požiadaviek zákazníkov.

Od 1.9.2007 - od platnosti Zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie je na RUVZ zriadená komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami podľa Nariadenia Vlády SR č. 360/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, o zriaďovaní a činnosti skúšobných komisií a o obsahu osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa taktiež zameriavali na vyhľadávanie pracovísk s vyskytom karcinogénnych a mutagénnych faktorov a na dodržiavanie ustanovení Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnych a mutagénnych faktorov, v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.

V okrese Nové Zámky sa vyskytujú dve ambulancie klinickej onkológie a vnútorného lekárstva (na ul. SNP 42/A v Nových Zámkoch a vo Fakultnej nemocnici s Poliklinikou na Slovenskej 11 v Nových Zámkoch), ktoré slúžia aj na podávanie cytostatík.

Búracie práce (odstránenie strešnej krytiny zo stavieb), ďalej odstránenie azbestocementových dosák z balkónov bytových domov a kanalizačných rúr v bytových domoch kde sa vyskytuje v stavebnom materiáli azbest boli vykonané v 16 prípadoch. Túto prácu vykonalo päť pracovných skupín, oprávnených vykonávať túto činnosť a to : Emtrade NR s.r.o. Vašinova 14 Nitra, Enerbyť s.r.o. Lipová 1/939 Štúrovo, OK - plus s.r.o. Trenčianska ul. Č. 57, 825 10 Bratislava a BTB, s.r.o. J.Simora 5/7940 Nové Zámky) a Ohrádka IRS s.r.o. Ul. Jána Stila č. 301, 059 86 Nová Lesná a ďalšie mimookresné firmy. Uvedené firmy predložili kladné rozhodnutie na vykonávanie týchto prác od Úradu verejného zdravotníctva SR, Trnavská cesta, 52 Bratislava. V prevažnej miere sa jednalo o prácu s azbestocementovými doskami v otvorených vonkajších priestoroch. Ďalej každé podanie má vypracovaný samostatný prevádzkový poriadok a posudok o riziku na tú akciu, na ktorú sa žiada vydať kladné rozhodnutie orgánu verejného zdravotníctva.

V okrese Nové Zámky od roku 2011 je zriadená vo firme BTB, s.r.o. J.Simora 5/7 940 Nové Zámky pracovná skupina, na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. Firma získala oprávnenie od Úradu verejného zdravotníctva SR rozhodnutím čísla OPPL/3671/2011-Fe zo dňa 13.5.2011.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

V priebehu polroka 2016 sa nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania, na dlhodobé jednostranné nadmerné zaťaženie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v priebehu roka sme sa zamerali na vyhľadávanie pracovných činností, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie. Ďalej vo firme Roffelsen Plastics Slovakia, s.r.o. Novozámocká 104, Nitra, pracovisko Nitrianska 59, Šurany, ktorá sa zaoberá výrobou prádelných šnúr vykonávame pravidelne štátny zdravotný dozor, nakoľko je tu predpoklad, že u pracovníkov môže vzniknúť podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia. Podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia sme neprešetřovali v dozorovaných prevádzkach.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva v rámci štátneho zdravotného dozoru vo väčších a menších firmách usmerňuje zamestnancov na realizáciu aktivít zameraných na znižovanie zdravotných rizík z práce a z pracovného prostredia. Súčasne pri konzultáciách informujeme zamestnávateľov a projektantov o možnostiach ochrany a podpory zdravia pri práci a o realizácii vhodných preventívnych opatrení ochrany zdravia.

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva v mesiaci október 2016 sa aktívne zapoja do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na RÚVZ sa uskutoční deň otvorených dverí v spolupráci s oddelením výchovy ku zdraviu. Ďalej pracovníci oddelenia denne, podľa záujmu zamestnávateľov a širokej verejnosti poskytujú poradenstvo všetkým zamestnávateľom a samostatne zárobkovo činným osobám.

2.4. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Pracovníci oddelenia vykonali štátny zdravotný dozor na 22 chránených pracoviskách, na základe žiadosti na uvedenie priestorov do prevádzky. Štátny zdravotný dozor z vlastného podnetu, sme vykonali na piatich už existujúcich chránených pracoviskách : Autosklo B&B, s.r.o. Krátka ul. č. 8, 940 67 Nové Zámky - pre jedného pracovníka v prevádzke Autosklo B&B s.r.o. na Krátkej ul. č. 8 v Nových Zámkoch, ďalej „Dunaj“, Zariadenie sociálnych služieb Kováčov, 943 66 Chľaba č. 505 - pre jedného pracovníka na výkon upratovacích prác v zariadení sociálnych služieb, Adriana Hozlárová, Ul. Vajanského č. 16, 942 01 Šurany - pre jednu pracovníčku v dielni na výrobu štrúdl'ového cesta na Ul. Vajanského č. 16 v Šuranoch, Adrián Sevčík, Ul. T.Vansovej č. 10, 940 01 Nové Zámky - pre jedného pracovníka v prevádzke dispečingu taxi služby na Ul. Ľ. Štúra č. 17 v Nových Zámkoch a Zdeněk Kapala, Cyrilometódska ul. č. 6, 940 01 Nové Zámky - pre jednu osobu na výkon administratívnych prác v autoopravárenskej dielni na Vinohradoch č. 14 v Nových Zámkoch.

Výkon štátneho zdravotného dozoru sme vykonali na základe požiadaviek odborného usmernenia Hlavného hygienika SR, ktorý bol doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by bránili vydaniu rozhodnutia, na uvedenie pracovísk pre pracovníkov so zdravotným postihnutím do prevádzky.

V I. polroku 2016 sa chránené pracoviská vytvárali, ale aj sa preobsadzovali jestvujúce chránené pracoviská novým pracovníkom, alebo sa jednalo o ich rozšírenie.

ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

CHARAKTERISTIKA

Výchova k zdraviu je významnou súčasťou verejného zdravotníctva, je to proces umožňujúci jednotlivcovi a spoločnosti prevziať zodpovednosť za vlastné zdravie, jeho kontrolu a rozvoj. Poslaním výchovy k zdraviu ako nástroja podpory zdravia je ponímanie zdravia ako zdroja pre každodenný život. Cieľom je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov a zároveň zvýšenie kvality života ľudí pozitívnym ovplyvnením spôsobu života. Výchova k zdraviu zahŕňa komplexný proces systémov vo vzťahu k posudzovaniu zdravotného stavu od jednotlivca k spoločnosti. Z toho vyplýva nutnosť pôsobenia na viacerých úrovniach - na obecnej, regionálnej, národnej aj medzinárodnej úrovni a taktiež na úrovni rezortov vlády SR, jednotlivých organizácií a ďalších zložiek spoločnosti, ktoré sa navzájom dopĺňajú.

Ad1: Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané WHO a úloh vyplývajúcich z Národných programov a akčných plánov.

Cieľ: Zlepšit' informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie, prehĺbit' záujem obyvateľov o problematiku zdravia, mobilizovat' obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

- Zorganizovali sme zdravotno-výchovné intervencie s využitím všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia pre vybrané skupiny obyvateľov okresu s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou a úlohy vyplývajúce z Národných programov; prednášky, besedy:
3x prednáška na tému „Prevencia kolorektálneho karcinómu“
1x prednáška „10 vecí, ktoré by ste mali vedieť o ľudskom mozgu“
1x prednáška „Žijeme život prospievajúci mozgu?“
3x prednáška „Poruchy príjmu potravy“ s premietnutím DVD
3x prednáška „Zdravá životospráva“

1x prednáška „Zdravý životný štýl a správna výživa seniorov“

2x prednáška „Zdravý životný štýl“

2x prednáška „Prevencia obezity“

2x prednáška „Duševné zdravie“

- v miestnych masmédiách a na webovej stránke RÚVZ sme uverejnili články a propagáciu svetových dní „Svetový deň proti rakovine“, „Svetový deň vody“, „Týždeň mozgu“, „Európsky imunizačný týždeň“, „Svetový deň zdravia“, „Svetový deň - Pohybom ku zdraviu“, „Svetový deň darcov krvi“, a naďalej sme pokračovali v zdravotno-výchovných aktivitách Svetových dní zdravia, v spolupráci so základnými a strednými školami, Regionálnym osvetovým strediskom, Mestským úradom, Miestnym spolkom SČK, Centrom voľného času, Domovom dôchodcov, Domovom - penziónom pre dôchodcov a pod.

Ad 2: Rozvíjať poradensko-konzultačnú činnosť na úseku výchovy k zdraviu v Poradenských centrách ochrany a podpory zdravia (PCOPZ) za účelom vedenia obyvateľstva k zdravému životnému štýlu.

Cieľ: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania sa klientov formou individuálneho a skupinového poradenstva zameraného na prevenciu zdravotných problémov minimalizovaním rizikových faktorov zdravia.

- Pokračovali sme v poradenskej činnosti podľa koncepcií PCOPZ s využitím rozšírenej spolupráce s ostatnými odbormi RÚVZ;
- naďalej sme spolupracovali so štátnymi a neštátnymi odborníkmi a všeobecnými obvodnými lekármi okresu v rámci monitorovania negatívnych rizikových faktorov životného štýlu obyvateľstva;
- priebežne sme vykonávali v PCOPZ, somatické a antropometrické vyšetrenia: počet vyšetrených 14 osôb, vyšetrenie TK: 14, 14 vyšetrení % celkového tuku tukomerom, 14 stanovení BMI na základe telesnej výšky a váhy. Pre ciele poradenstvo-konzultačné intervencie a ciele intervencie pri prevencii civilizačných ochorení; počet individuálnych konzultácií: 35x a 87 vyšetrení hladiny cholesterolu v spolupráci s NTS Nové Zámky v rámci Svetového dňa darcov krvi a v spolupráci s poisťovňou UNION ku „Dňu zdravia“ bolo vyšetrených 28 klientov.
- Počas nezmenených ordinačných hodín sme naďalej poskytovali širokej verejnosti služby v Poradni zdravia, t.j. /utorok a štvrtok, od 8.00 hod. - 10,00 hod./

V Poradni pre tehotné matky - Klub matiek (spolupráca s FNsP Nové Zámky):

- naďalej sme pokračovali v spolupráci s Klubom matiek a odborníčkou pre neonatológiu a ošetrovanie novorodencov Mgr. Maďarovou z Neonatologickej kliniky FNsP Nové Zámky na úrovni informovania mamičiek o možnosti poradenstva v tehotenstve, zapožičiavania ZV videofilmov s tematikou gravidity a pôrodu a poskytovania zdravotno-výchovných materiálov s dôrazom na výživový, imunologický a psychologický význam dojčenia pre dieťa; v počte: 3 ks

V rámci ostatných poradní zdravia:

- vypracovali sme letáky, propagačné materiály so zameraním na témy WHO i aktuálnu zdravotno-výchovnú problematiku
- cielene sme spolupracovali so zdravotníkymi i nezdravotníckymi organizáciami

Ad 3 :Využívať vhodné formy a spôsoby informovania obyvateľov okresu o výsledkoch činnosti RÚVZ a problémoch životného štýlu pôsobiacich na ich zdravie, monitorovať

zdravotné uvedomenie a správanie sa jednotlivých skupín obyvateľstva v záujme zisťovania aktuálnych potrieb, foriem a rozsahu ZV intervencií.

Ciel': Zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány, organizácie i dobrovoľné združenia na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva, získať spätné informácie o stave uvedomenia a záujme.

- Zapojili sme sa do programu CINDY, prieskumu GYTS, programu „Školské ovocie“, organizovania svetových dní „Svetový deň proti rakovine“, „Svetový deň vody“, „Týždeň mozgu“, „Európsky imunizačný týždeň“, „Svetový deň zdravia“, „Svetový deň - Pohybom ku zdraviu“, „Svetový deň darcov krvi“;
- spolupodielali sme sa na sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie ako súčasť spolupráce s oddelením hygieny výživy;
- spolupracovali sme s oddelením epidemiológie na projekte „Očkovanie hrou“, ktorého cieľom bolo overiť a prehĺbiť vedomosti účastníkov o jednotlivých povinných očkovaníach a ochoreniach preventabilných očkovaním; projekt sa realizoval v Obchodnej akadémii v Šuranoch a v Gymnáziu v Nových Zámkoch; s oddelením epidemiológie ďalej participovalo na tvorbe panelu v rámci „Európskeho imunizačného týždňa“;
- v spolupráci s oddelením hygieny životného prostredia sa OvkZ podieľalo pri organizovaní „Svetového dňa vody“ tvorbou panelu a propagáciou na stredných školách v Nových Zámkoch a v Záchrannej zdravotnej službe na pracovisku v Nových Zámkoch;
- zrealizovali sme dotazníkový prieskum k „Programu ovocie a zelenina do škôl“ súvisiaci s realizáciou a monitorovaním spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia a pozitívnych zmien stravovacích návykov v rámci programu „Školské ovocie“ v materských a základných školách v meste a na vidieku v počte 90 respondentov;
- v rámci prieskumu GYTS ako súčasť projektu globálneho monitorovania užívania tabaku a postojov školskej mládeže vo veku 13-15 rokov k tejto problematike, sme zrealizovali dotazníkový prieskum v základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským v Gbelciach;
- v rámci „Týždňa mozgu“ a „Svetového dňa zdravia“ sme uskutočnili edukačné aktivity pre seniorov ZSS „Vek nádeje“ Nové Zámky;
- edukačno - preventívne vyšetrenia zamerané na populáciu produktívneho veku a skrining rizikových osôb v orgánoch štátnej správy boli realizované v rámci „Svetového dňa zdravia - meranie tlaku krvi, stanovenie hladiny glykémie pomocou Reflotronu s poskytnutím odborného poradenstva“;
- podľa výsledkov ukazovateľov sme vypracovali aktuálne a vhodné formy a spôsoby účinnej zdravotno-výchovnej intervencie s cieľom zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva okresu so získaním spätnej väzby a prehľadu o zdravotnej uvedomelosti a postojov k zdraviu;
- v záujme informovania obyvateľov o výsledkoch činnosti RÚVZ v účinnej ochrane a podpore zdravia a problémov životného štýlu sme informovali miestne a okresné masmédiá;
- masmédiá sme využili aj na podnietenie aktívnej zainteresovanosti štátnych orgánov a organizácií na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva;
- v spolupráci s NTS Nové Zámky sme sa zúčastnili na odberoch v rámci „Svetového dňa darcov krvi“ (počet vyšetrených klientov 87);
- v spolupráci s poisťovňou UNION v rámci Svetového dňa zdravia sme vyšetřili 28 klientov.

Ad 4: Zdravotno-výchovne podporovať dané priority aktualizovaného NPPZ a realizovať úlohy vyplývajúce z harmonogramu NPPZ.

Cieľ: Vyššia efektívnosť celospoločenských zdravotníckych, zdravotno-výchovných aktivít primárnej prevencie aktualizovaného NPPZ, ktorej predpokladom je riešenie aktuálnych problémov na úrovni regiónov.

- Oddelenie podpory zdravia sa spolu podieľalo na aktívnej podpore zdravia s hlavným zameraním na priority NPPZ, projekty WHO a projekty Zdravé školy, Zdravé mestá, Zdravie podporujúce pracoviská.
- Spolupracovali sme so všeobecnými lekármi okresu ďalej so štátnymi orgánmi, organizáciami i dobrovoľnými združeniami pri riešení danej problematiky (s Miestnym spolkom SČK, Regionálnym osvetovým strediskom, Mestským úradom, Mestskou políciou Nové Zámky, základnými a strednými školami).
- OVkZ a PCOPZ sa v spolupráci so všetkými oddeleniami RÚVZ podieľalo na výchove a vzdelávaní v oblasti zdravia a na zvyšovaní zdravotnej uvedomenosti obyvateľov okresu na všetkých úrovniach populácie v rámci projektov ochrany zdravia obyvateľstva.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Poprade**

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Aj v tomto roku sa pre spádovú oblasť RÚVZ t.j. okresy Poprad, Kežmarok a Levoča vedie evidencia rizikových prác v programe ASTR. Program sa pravidelne vylepšuje, dopĺňa. V súčasnosti databáza obsahuje 97 subjektov, v ktorých je zahrnutých 231 pracovísk a 523 profesií, u ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce.

V programe ASTR je evidovaných 3601 pracovníkov zaradených do rizikových kategórií, z nich 863 žien.

V I. polroku roku 2016 bola zrušená 1 firma s vyhláseným rizikom, v 4-och firmách sa zrušilo riziko.

V rizikových kategóriách v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Poprade pracuje 863 žien, čo predstavuje 23,9 % zastúpenie. Najviac exponovaných pracovníkov je zaradených do rizika v priemyselnej výrobe 80,2 %, nasleduje zdravotníctvo a sociálna pomoc 13,5 %. Tretím odvetvím s najväčším zastúpením rizikových prác je dodávka elektriny, plynu, vody, čistenie a odvod odpadových vôd s 1,4 % zastúpením.

Aj v tomto roku bol pri zaradzovaní prác do rizika najviac zastúpený rizikový faktor hluk 63 % (premenný 76%, ustálený 23 %), chemické látky a zmesi 17,9 % z nich pevné aerosóly tvorili až 88 %, tretím faktorom bol biologický faktor *Mycobacterium tuberculosis* 11,3 %.

Výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách, na ktorých sú vyhlásené rizikové práce, bol zameraný hlavne na dodržiavanie ustanovení § 30 a § 31 zákona č. 355/2007 Z.z. a to výkon preventívnych lekárskeho prehliadok, posudzovanie rizík, spolupráce zamestnávateľa s pracovnou zdravotnou službou. Pri predkladaných návrhoch na zaradenie prác do kategórií resp. vyradení z kategórie rizík sa dôraz kladie hlavne na aktuálnu situáciu a zmenu pracovných podmienok pri výkone prác ako aj objektivizáciu pracovného prostredia (meranie fyzikálnych, chemických faktorov v pracovnom prostredí) a na vypracované posudky o riziku, prevádzkové poriadky, technické, organizačné a náhradné opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov.

V I. polroku 2016 bolo vydaných 9 rozhodnutí o zaradení zamestnancov do rizikovej kategórie. V 2-och prípadoch boli u zamestnávateľov zrušené rizikové práce. Jednalo sa o zamestnávateľov v poľnohospodárskej výrobe. Riziká v týchto prípadoch boli vyhlásené v profesii aplikácia pesticídnych látok. Nakoľko zamestnávatelia vykonávajú tieto postreky dodávateľským spôsobom, zanikol dôvod vyhlásenia rizikovej práce.

V 2-och prípadoch na základe vykonanej novej objektivizácie faktorov pracovného prostredia došlo k preradeniu z rizikovej kategórie 3 do kategórie 2.

V I. polroku 2016 bola 1 firma s vyhláseným rizikom zrušená.

Najviac zastúpeným rizikovým faktorom pri vyhlasovaní rizikových prác je hluk. Ďalšími rizikovými faktormi boli zväčša pevné aerosóly, pevný aerosól s obsahom živice s fibrogénnym účinkom, železo a jeho zliatiny, chemické látky a vibrácie.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Veľmi jedovaté látky a prípravky – veľmi toxické látky a zmesi v regióne používajú spravidla deratizačné skupiny pri výkone deratizačných akcií – ničenie hlodavcov, hmyzu. V I. polroku 2016 bolo oddeleniu preventívneho pracovného lekárstva nahlásených 37 deratizačných akcií.

V I. polroku 2016 bolo vydané 1 rozhodnutie na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov s označením T+ a T.

V rámci znižovania zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí bol pri schvaľovaní prevádzkových poriadkov zvýšený dôraz kladený na špecifikácie týkajúce sa expozičných scenárov a stanovených DNEL a DMEL, ktoré majú byť súčasťou KBÚ. Stanovené ukazovatele DNEL a DMEL v schvaľovaných prevádzkových poriadkov neboli uvádzané.

Mimoriadne situácie, havárie v prvom polroku 2015 neboli hlásené

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. §13 ods. 4 písm. k), bolo vydaných 18 rozhodnutí. V zmysle nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci bolo v prvom polroku 2016 na RÚVZ so sídlom v Poprade zaslaných 19 oznámení činnosti o odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb v bytových domoch. RÚVZ so sídlom v Poprade vydalo 18 rozhodnutí na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb, na ktorých pracovalo 46 pracovníkov. V prvom polroku roku 2016 nepribudli žiadne nové právne subjekty v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Poprade zaoberajúce sa likvidáciou materiálov obsahujúcich azbest.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V prvom polroku roku 2016 neboli žiadne návrhy zamestnávateľov za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

Klinikou pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Košice bola daná požiadavka o prešetrenie 7 nových prípadov chorôb z povolania. V 4 prípadoch na základe šetrenia bol predpoklad vzniku ochorenia v súvislosti s výkonom pracovných činností, v 3 prípadoch nebol predpoklad vzniku ochorenia s výkonom pracovných činností.

V položke zoznamu 29 boli šetrené 3 prípady. 1 prípad bol šetrený v položke 249 – Infekčné a parazitárne choroby, 2 prípady kožné choroby. Klinikou pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Košice boli 2 prešetrované prípady priznané ako choroba z povolania. 1 prípad bol odstúpený Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, vedúcemu hygienikovi rezortu.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci intervencie na podporu zdravia pri práci zamestnanci oddelenia vyvíjajú zdravotno-výchovné aktivity formou individuálneho poradenstva pre fyzické osoby a menšie spoločnosti. Neoddeliteľnou súčasťou práce všetkých zamestnancov oddelenia v rámci výkonu ŠZD je informovanie verejnosti, zamestnávateľov, zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce a pracovného prostredia a faktorov životného štýlu ako aj identifikácia nebezpečenstiev hlavne z fyzikálnych, chemických, biologických faktorov práce a pracovného prostredia a sledovanie expozície jednotlivých zamestnancov z hľadiska

intenzity, dĺžky a frekvencie pôsobenia týchto faktorov na zamestnancov. Intervenčné aktivity v oblasti podpory zdravia pri práci vyvíjali aj pracovníci oddelenia Podpory zdravia, ktorí pripravili 11 príspevkov do 6 médií.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

Oddelenie hygieny detí a mládeže a výchovy k zdraviu pravidelne realizuje informačné a intervenčné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných rizík pri práci formou článkov do podnikových novín, v prvom polroku roku 2016 bolo pripravených 11 článkov, 11 tém. RÚVZ sa každoročne zapája do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, kde v prípade potreby spolupracuje s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizuje spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane – pre tento rok odstraňovanie azbestu z bytových jadier domácností.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“

RÚVZ so sídlom v Poprade odoslalo vyplnené dotazníky k národnému spracovaniu výsledkov kampane zameranej na posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktorá bola realizovaná v spolupráci s orgánmi inšpekcie práce podľa jednotného metodologického protokolu v 99 podnikoch v SR v troch odvetviach: zdravotníctvo a sociálne služby, služby – hotely a reštaurácie, podniková preprava tovarov.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.3.2 Pilotná štúdia rakoviny močového mechúra

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

V I. polroku 2016 oddelenie PPL vykonalo 3 previerky na chránených pracoviskách, v ktorých pracovalo 5 osôb so zdravotným postihnutím podporno-pohybovej sústavy, sluchového postihnutia, zrakového a onkologického postihnutia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa používal metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; kontrolné listy informovanosti zamestnancov sa nevyplňali nakoľko na pracoviskách sa nenachádzali faktory pre ktoré sa

vyplňajú kontrolné listy. V administratívnych prevádzkach na ktorých pracovali zamestnanci so zmenenou pracovnou schopnosťou sa používali notebooky .

V I. polroku 2016 bolo vydaných 6 rozhodnutí a 9 stanovísk k zriadeniu chránených pracovísk resp. chránených dielní.

Z výsledkov výkonu ŠZD v prevádzkach so zameraním na krajčírské práce, rezbárske práce, administratívne práce, predajne darčkových predmetov, výroba drobných papierenských výrobkov (obálky) je možné konštatovať, že na pracoviskách neboli zistené nedostatky hlavne týkajúce sa uplatňovania úprav pracovných podmienok pre pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Na prevádzkach je reálny predpoklad existencie pracovných podmienok, ktoré prevádzkovateľ dokáže prispôsobiť zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím.

Zamestnávateľa (prevádzkovateľa) plne rešpektovali všetky obmedzenia, prípadne odporúčania, ktoré špecifikujú lekári posudzujúci zdravotnú spôsobilosť na prácu alebo príslušní odborní lekári v rámci vstupnej a počas prevádzky chráneného pracoviska aj periodických lekárskeho prehliadok kvôli minimalizovaniu možných negatívnych dopadov faktorov pracovného prostredia na zdravie pracovníkov so zdravotným postihnutím.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Poprad	6	9	15	3	63	0	0	0	

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť:** krajčírka, rezbár, ekonómka, predavač, administratívny pracovník, drobné skladacie práce – výroba obálok

- **Druh (skupiny) postihnutia** (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.)

- 20 x M

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ:

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia KV a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“

V období od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2016 boli vykonané 4 kontroly v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami. Priebežne sa plnia ciele úlohy podľa Usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami. V danom čase bol vykonaný odber 5 kozmetických výrobkov k 3 cieleným úlohám, ktoré sa začali administratívne spracovávať po doručení výsledkov laboratórnych analýz prostredníctvom informačného a komunikačného systému pre dohľad nad trhom ICSMS. Jedná sa o tieto ciele úlohy: 1. stanovenie regulovaných látok – konzervačné látky, vonné látky, pH, Q 10 a mikrobiologická analýza, pravdivosť tvrdení v KV pre dospelú populáciu, 2. stanovenie regulovaných látok - konzervačné látky, pH, test stability, pravdivosť tvrdení v KV pre dospelých, 3. stanovenie regulovaných látok – konzervačné látky, pH, pravdivosť tvrdení v kozmetických výrobkoch pre dospelých.

V rámci 11. hlásení zo systému RAPEX bolo v prvom polroku pri zisťovaní nebezpečných kozmetických výrobkov na trhu v našom regióne prekontrolovaných 106 subjektov.

Výstupy:

Výsledky sú postupne doručované z laboratórií na naše pracovisko a budú spracované prostredníctvom informačného a komunikačného systému pre dohľad nad trhom ICSMS.

Zistené výsledky budú následne uplatňované ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v nasledujúcich rokoch.

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko:

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Boli vykonané odbery vzoriek kuchynskej soli na laboratórne vyšetrenie KJ, KJO₃, ferokyanid draselný. V I. polroku bolo odobratých 8 vzoriek zahraničnej produkcie, všetky vyhoveli pre obsah KJ, KJO₃, ferokyanid draselný. V plnení úlohy sa pokračuje.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Cieľ: Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky a jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Gestor:

ÚVZ SR

I. etapa : február 2015 - november 2016: odborne – metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek – na obsah prídavných látok – E 104 chinolínová žltá, E 951 aspartam a E 960 glykozidy steviolu, úloha sa plní priebežne

II. etapa : december 2016 - 1. štvrtrok 2017 – vyhodnotenie monitoringu – po spracovaní dotazníkov o spotrebe prídavných látok 24 h dotazníka o spotrebe potravín s obsahom soli a tiež podľa vypracovaného jedálneho lístka (retrospektívna anamnéza) a porovnané na OVD (9. revízia – percentuálny podiel) u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži a ženy v dvoch vekových kategóriách 19- 35 roční a 36 a 54 r.) tabuľkovou formou.

Riešiteľské pracovisko:

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI**Cieľ**

Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Gestor

ÚVZ SR

Etapy riešenia

I. etapa : V ZSS boli odobraté 3 vzorky hotových pokrmov (polievka a hlavný pokrm), 3 vzorky pekárskech výrobkov od výrobcov v SR na laboratórnu kontrolu obsahu kuchynskej soli. Výsledky boli spracované podľa komodity v tabuľkovej forme.

II. etapa : Ďalej bol vykonaný monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 h dotazníka o spotrebe potravín s obsahom soli a tiež podľa vypracovaného jedálneho lístka (retrospektívna anamnéza) a porovnané na OVD (9. revízia – percentuálny podiel) u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži a ženy v dvoch vekových kategóriách 19- 35 roční a 36 a 54 r). Úloha bola splnená, vyhodnotenie spracované v tabuľkovej forme a odovzdané KO pre HV Prešovského kraja.

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

3 NRC PRE MATERIÁLY PRICHÁDZAJÚCE DO KONTAKTU S POTRAVINAMI

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia a kontrola správneho označovania v súlade s požiadavkami nariadenia EP a rady č. 1935/2004.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (ober vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie bambusu pri výrobe materiálov a predmetov určených na priamy styk s rôznymi typmi potravín. Bambus ako taký je prírodný materiál avšak na dosiahnutie vhodných vlastností sa stmeluje fenol-formaldehydovými živícami a rôznymi aditívami a adhezívami, z ktorých môžu migrovať kontaminanty ako formaldehyd a melamín. Problematické je aj legislatívne zaradenie týchto výrobkov. Bambus nespadá pod nariadenie EK (EÚ) č. 10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch avšak práve používanie rôznych živíc a adhezív spôsobuje, že na daný materiál sa majú uplatňovať požiadavky tohto nariadenia.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2016 - december 2017 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2018 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2017

Záverečná správa

30. marec 2018

Vyhodnotenie k I. polroku 2016

K I. polroku 2016 bolo celkovo laboratórne vyšetrených 7 výrobkov z bambusu z toho – 4 dosky na krájanie, 1 napichovadlá a 1 paličky na jedenie. Vo vyšetovanom ukazovateli – formaldehyd splnili všetky testované výrobky požiadavky nariadenia EK (EÚ) č. 10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch.

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

Cieľ

Kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

Používanie plastifikátorov najmä na báze esterov kyseliny ftalovej je legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 pričom pre rôzne typy sú ustanovené obmedzenia a reštrikcie pre ich bezpečné používanie z hľadiska výroby ale aj použitia. Cieľom bude nielen kontrola samotného používania plastifikátorov pri výrobe ako aj správne používanie finálnych výrobkov dostupných na trhu v Slovenskej republike.

Etapy riešenia:

- I. etapa : január 2016 - december 2017 – príprava projektu a analýzy vzoriek
- II. etapa : 30. marec 2018 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2017

Záverečná správa

30. marec 2018

Vyhodnotenie k I. polroku 2016

K I. polroku 2016 bolo celkovo laboratórne vyšetrených 15 výrobkov – 13 sklenených fliaš a plastových fliaš určených na konzervovanie potravín alebo uskladňovanie potravín s twist off uzávermi a 2 mäčkéné obalové fólie. Vo vyšetrovaných ukazovateľoch – estery kyseliny ftalovej splnili všetky testované výrobky požiadavky nariadenia EK (EÚ) č. 10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch.

3.4 PREHĽAD 5 ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR a EÚ

Cieľ

Poskytnutie prehľadu výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami dovážanými z Číny a Hongkongu za obdobie 2011 – 2016.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade

Anotácia

V roku 2011 vstúpilo do platnosti nariadenie Komisie (EÚ) č. 284/2011, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky a podrobné postupy dovozu polyamidových a melamínových plastových kuchynských potrieb pochádzajúcich alebo odosielaných z Čínskej ľudovej republiky a z čínskej osobitnej administratívnej oblasti Hongkong. Z tohto dôvodu sa zaviedli hraničné kontroly nad touto komoditou výrobkov, ktoré trvajú už 5 rokov. Projekt poskytne prehľad o počtoch vykonaných kontrol, prehľad o nebezpečných výrobkoch, sumarizáciu a porovnanie výsledkov v krajinách EÚ a v SR.

Etapy riešenia:

- I. etapa : január 2016 - december 2016 – sumarizácia výsledkov
- II. etapa : 30. marec 2017 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2016

Záverečná správa

30. marec 2017

Vyhodnotenie k I. polroku 2016

Sumarizácia výsledkov za obdobie 2011 – 2013.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025 (NAPPO)

Jednou z priorít Národného programu podpory zdravia je podpora v oblasti zdravého stravovania. Pretože nevyvážená strava spolu s nedostatkom pohybovej aktivity zapríčiňujú vznik nadváhy a obezity u obyvateľov SR. Tento problém predstavuje už riziko aj u mladej generácie nakoľko až 1/3 detí má nadváhu.

RÚVZ so sídlom v Poprade plnilo od r. 2009 projekt „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál“. Z celoslovenského hodnotenia vyplynulo, že najviac zlých stravovacích návykov je v kategórii 18-ročných (nepravidelne raňajkuje až 32,3%, nejedáva vôbec raňajky 19,0% a nepravidelne obeduje 18,2% adolescentov).

V súvislosti s Národným akčným plánom v prevencii obezity na roky 2015 a ďalšie roky sa koncom roka 2015 a v prvom kvartáli r. 2016 plnil projekt COSI. Členské štáty uznali potrebu harmonizovať sledovacie systémy, ktoré poskytnú údaje o miere nadváhy/ obezity u detí

základných škôl. Podľa stanovených pokynov vo vybranej vekovej skupine populácie detí (vek od 7-7,99 rokov) boli zisťované okrem antropometrických údajov (výška, telesná hmotnosť, pás, boky) aj údaje o podmienkach pre pohybovú aktivitu na školách, spôsob stravovania, výber potravín, druhy nápojov v rámci pitného režimu so zreteľom na príjem cukru v nich, využívanie takých technologických postupov pri výrobe pokrmov, ktoré zabezpečia nielen ich zdravotnú neškodnosť ale aj výživovú hodnotu s ohľadom na primeraný energetický príjem. V našom súbore bolo 84 žiakov, čím sme splnili stanovený limit 80 žiakov za každé RÚVZ. Získané údaje boli po zadaní do medzinárodných dotazníkov zaslané gestorovi úlohy.

MZ SR upravilo koncom roka 2015 požiadavky na obsah pridávanej jedlej soli vo vybraných komoditách – chlieb a pečivo a hotové pokrmy v súlade s európskymi dokumentmi v oblasti zdravia. Dôvodom tejto úpravy je, že soľ je rizikovým faktorom kardiovaskulárnych ochorení ako aj zistenie, že naša populácia má oveľa vyšší denný príjem soli ako sú odporúčané hodnoty pre deti predškolského veku a staršie deti a dospelých. V súvislosti s touto problematikou bola zabezpečená v mesiaci apríl 2016 cielená úloha zameraná na odber hotových pokrmov vo vybraných školských stravovacích zariadeniach (výber vykonal gestor úlohy). V našom regióne to boli tri stravovacie prevádzky, vo všetkých boli porovnaním s odporúčanou dennou dávkou (35% obsahu soli z celodenného príjmu) vysoko prekročené limity odporúčaných hodnôt. Predpokladá sa, že v MSN pre školské stravovanie v tejto súvislosti nastanú zmeny.

Zmena stravovacích návykov je dlhodobý proces, aj školské stravovacie zariadenia budú musieť riešiť túto problematiku a preorientovať sa pri dochucovaní jedál na prírodné zdroje (byliny), ktoré čiastočne nahradia soľ. Aj edukácia a všeobecná informovanosť žiakov na školách by mala byť motivujúca v tejto oblasti v záujme ochrany zdravia.

Cieľom aktivít v tejto oblasti sú edukačné aktivity za zdravé stravovanie, na úseku štátneho zdravotného dozoru je intervencia zameraná na podporu zdravých potravín v školskom stravovaní, zapájania sa škôl do programu školské mlieko a školské ovocie, využívanie čerstvej zeleniny a ovocia v školskom stravovaní .

Zmena v stravovacích návykoch je dlhodobý proces ovplyvňovaný aj socioekonomickými faktormi.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Naše RÚVZ každoročne si zabezpečuje na regionálnej úrovni monitoringy a zbery údajov o tabaku, alkohole a drogách podľa štandardizovaných dotazníkov (TAD1,TAD2). V prvom polroku 2016 boli do prieskumu vybraté dve školské zariadenia (ZŠ Palešovo nám. Spišské Podhradie, Gymnázium J.F.Rimavského Levoča) s počtom 223 respondentov a v cirkevnom Gymnáziu v Poprade bol vykonaný monitoring prevalencie fajčenia a zdravotných dôsledkov z fajčenia, súbor tvorilo 76 respondentov vo vekovej kategórii 15- 19 rokov.

V priebehu 1. polroka 2016 bola zabezpečená analýza prevalencie fajčenia a jeho zdravotných dôsledkov. V súbore prevahu tvorili dievčatá (71,1%), najväčšiu skupinu (61,8%) tvorili nefajčiari. Do kategórie pravidelných denných fajčiarov sa zaradilo „len“ 7,9% študentov, pričom 1,3% z nich vyfajčí denne 6-10 cigariet a rovnaké percento (1,3%) vyfajčí denne 11-15 cigariet. Skupinu príležitostných fajčiarov tvorilo 15,8% študentov. Medzi bývalých fajčiarov sa zaradilo 14,5% študentov. Čo sa týka rodinného prostredia 13,2% študentov žije v rodine s fajčiarom.

Študenti majú dobré vedomosti v súvislosti fajčenie a rakovina pľúc, rakovina ústnej dutiny, chronický zápal priedušiek – čiže s ochoreniami, ktoré súvisia s dýchacím systémom.

Naopak, o vplyve fajčenia na etiológiu vzniku ochorení ako sú ochorenia ciev na končatinách, ochorenia koronárnych ciev, či emfyzému pľúc sú vedomosti študentov slabé. Skoro všetci respondenti (96,1%) zastávajú názor, že fajčiari by mohli zanechať fajčenie keby chceli, 61,8% študentov je za legislatívne opatrenie týkajúce sa zákazu tabakových výrobkov a zvyšovania cien tabakových výrobkov.

Je predpoklad, že edukačné programy v oblasti prevencie rizikových faktorov civilizačných ochorení prispejú k zvýšeniu vzdelanostnej úrovne v oblasti ochrany vlastného zdravia.

Svetová zdravotnícka organizácia od r. 1999 celosvetovo sleduje výskyt fajčenia tabaku a faktorov s ním spojených v populácii školopovinných žiakov. V prvom polroku 2016 bol vykonaný monitoring (GYTS) o výskyte fajčenia tabaku podľa stanovených pravidiel WHO vo vekovej kategórii 13-15 rokov ako súčasť globálneho monitorovania o výskyte tabaku. V našom regióne sme zabezpečovali zber údajov formou anonymných dotazníkov v súbore 139 žiakov v dvoch vybraných základných školách (v Tatranskej Lomnici a v Spojenej škole Spišská Stará Ves). Vyplnené formuláre sa odovzdali gestorovi úlohy ÚVZ JLF Martin.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku (31.5.2016) sme všetkým školám zaslali elektronickou poštou informatívne letáky ako podporu v oblasti zvyšovania zdravotného uvedomenia.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Doteraz bol vykonaný monitoring vo vekových kategóriách detí predškolského a mladšieho školského veku. Na r. 2016 je naplánovaný výber škôl mestských a vidieckych a v nich monitoring vo vekovej kategórii 11-14 ročných detí. Na jeseň 2016 bude realizovaný zber údajov (počet úrazov za posledné dva roky, miesto vzniku úrazu, ktorá časť tela bola poranená, mechanizmus vzniku úrazu, závažnosť poranenia, prípadná hospitalizácia, osobitnú skupinu tvoria dopravné úrazy) a do konca roka 2016 analýza a vyhodnotenie.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Okrem konzumácie nezdravých potravín sa významnou mierou na vzniku civilizačných ochorení podieľa aj pohybová inaktivita detí a mládeže a sedavý spôsob životného štýlu. Od r. 2014 sme plnili úlohu zameranú v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru na oblasť podmienok pre zabezpečovanie telesnej výchovy na školách, v druhej etape (r. 2015) bolo sledovanie pohybových aktivít žiakov na hodinách TV podľa metodiky gestora úlohy (vo vybraných ročníkoch), priebeh a náplň hodín TV s cieľom zlepšenia fyzickej aktivity a plnenia cieľov Národného programu prevencie obezity.

Získané údaje boli zaslané na vyhodnotenie gestorovi úlohy na analýzu a záverečné spracovanie.

Zo získaných údajov v teréne v rámci nášho regiónu oddelenie hygieny detí a mládeže vykonalo analýzu.

Celkovo sme mali v sledovaní 10 základných škôl (5 vidiek, 5 mesto), ročníky 3. a 8., spolu 398 žiakov. Na hodinách telesnej výchovy trvá rozcvička priemerne necelých 9 minút, vlastné cvičenie (podľa učebných plánov) 25,6 minút a záverečná relaxačná časť 4,25 minút.

Na 2. stupni ZŠ bolo zaznamenané vyššie percento necvičiacich žiakov ako na 1. stupni ZŠ. Dôvody boli rôzne, okrem zdravotných aj účasť na súťažiach mimo školy a iných školských aktivitách.

Nedostatky, najmä technického charakteru, ktoré boli zisťované pri plnení úlohy, boli formou pokynov zasielané prevádzkovateľom školských zariadení na odstránenie.

Ministerstvo školstva by malo byť nápomocné pri vytváraní podmienok využitia ďalších možností pre zvyšovanie pohybových aktivít aj v rámci voľno časových aktivít detí (telocvične prístupné aj mimo vyučovania, využívanie školských areálov po skončení vyučovania žiakmi a rodinnými príslušníkmi).

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Realizácia imunizačného programu prebiehala v 1. polroku 2016 v pôsobnosti RÚVZ Poprad podľa plánu. Imunizačný program sa realizoval podľa vydaného očkovacieho kalendára platného od 1.1.2016. Očkovací kalendár bol v čase vydania uverejnený na webovej stránke úradu aj v novej praktickej podobe. Išlo o povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých. Realizáciu imunizácie vykonávali ošetrojúci lekári.

V rámci surveillancie ochorení preventabilných očkovaním boli v regióne hlásené 4 ochorenia na pertussis u dospelých žien, kde sa stav očkovania nepodarilo zistiť (1 prípad laboratórne nevyšetrený – hlásený ako možný, 3 prípady vyvolané B. pertussis), 2 prípady pneumokokového invazívneho ochorenia (u dospelých mužov 1 prípad sepsy a 1 prípad meningitídy), 1 prípad akútnej hepatitídy B u riadne očkovaného 23 roč. muža, 30 prípadov novozistených nosičstiev vírusu hepatitídy B a 8 prípadov parotitídy.

Kontrola očkovania bude podľa usmernenia ÚVZ SR vykonaná k 31.8.2016.

Väčšina očkujúcich pediatrov nám zasiela mesačné písomné hlásenia o vykonaných očkovacích výkonoch.

V apríli sme sa zúčastnili aktivít Európskeho imunizačného týždňa – 6 článkov v regionálnej tlači, články a leták umiestnené na webovej stránke, 2 prednášky pre žiakov a študentov Strednej zdravotníckej školy o ochoreniach preventabilných očkovaním, nástenka v priestoroch RÚVZ a v priestoroch SZŠ v Levoči a 14 konzultácií s rodičmi odmietajúcimi očkovanie (osobný rozhovor a telefonicky).

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení sa realizovala v zmysle platnej legislatívy (zák. č. 355/2007 Z.z.) a štandardných definícií prenosných ochorení.

Hlásenie infekčných ochorení podľa skupín A, B, C, D sa prevažne dodržiava. Každý mesiac bola vypracovaná analýza výskytu prenosných ochorení v našom regióne, ktorá bola zaslaná ošetrojúcim lekárom a ústavným zdravotníckym zariadeniam a v januári bola vykonaná analýza výskytu prenosných ochorení za rok 2015.

Informovali sme verejnosť o výskyte prenosných ochorení formou mesačných hlásení o výskyte prenosných ochorení a týždenných hlásení o výskyte ARO a CHPO na internetovej stránke nášho úradu.

Osobitná pozornosť bola venovaná ochoreniam preventabilných očkovaním, najmä pokiaľ ide o laboratórnu dg. týchto chorôb.

Oddelenie epidemiológie sa aktívne snaží udržiavať dobrú spoluprácu so zdravotníckymi zariadeniami v regióne, hlavne s oddeleniami klinickej mikrobiológie v oblasti surveillancie infekčných ochorení.

Zvýšená pozornosť v tomto roku bola venovaná ochoreniam na tuberkulózu u rómskych detí, kde pokračuje nariadené očkovanie detí z nižšieho hygienického štandardu v obciach Hranovnica, Výborná a Krížová Ves a bolo nariadené očkovanie týchto detí aj v obci Veľká Lomnica.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Pokračovali sme v surveillance a kontrole infekčných ochorení používaním epidemiologického informačného systému EPIS a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC a oddeleniach klinickej mikrobiológie, systému rýchleho varovania, manažmentu epidémií a manažmentu kontaktov a ohnisk.

Za 1. polrok 2016 bolo hlásených a v informačnom systéme spracovaných 2599 prípadov infekčných ochorení, z nich 309 bolo NN. ARO a chrípka sa hlásili telefonicky. Hlásenia zadávali do informačného systému pracovníci oddelenia epidemiológie. Zabezpečoval sa aj systém rýchleho varovania, kde bolo zadaných 8 hlásení. Nedostatočné je hlásenie prípadov do systému od samotných ošetrovujúcich lekárov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz sa naďalej vykonáva aj v rámci hlásenia v EPISe. Hlásených bolo 309 sporadických nozokomiálnych nákaz. Naďalej sa prešetroval každý pozitívny výsledok hemokultúry hlásený OKM Nemocnice Poprad, a.s. V roku 2015 sme sa už po piaty krát zapojili do programu HELICS – sledovania NN na jednotke intenzívnej starostlivosti – na OAIM Nemocnice Poprad a.s., ktoré bude vyhodnotené v druhom polroku 2016.

V rámci ŠZD bolo vykonaných 23 kontrol aj so zameraním na kontrolu dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu, bariérovej ošetrovateľskej techniky, pri ktorých bolo odobraných 250 vzoriek z prostredia, 105 vzoriek na sterilitu, 6 vzoriek dezinfekčných roztokov. Súčasťou kontroly bolo aj testovanie funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov a to u 52 horúcovzduchových a 38 parných sterilizačných prístrojov. Podrobná analýza bude vo Výročnej správe oddelenia epidemiológie za rok 2016.

Začiatkom mája sme sa zúčastnili kampane „hygiena a dezinfekcia rúk“ v rámci ktorej sme vykonali 8 aktivít na podporu tejto kampane (prednášky, ukážky správnej techniky umývania a dezinfekcie rúk, stery z rúk zdravotníckych pracovníkov).

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V 1. polroku 2016 sa priebežne aktualizovali plány opatrení pre prípad pandémie chrípky a havarijný plán hlavne so zameraním na počty reprofilizovaných lôžok v jednotlivých zariadeniach a aktualizáciu kontaktných osôb jednotlivých dotknutých inštitúcií.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V rámci tejto surveillance hlásenie ACHO v týždenných intervaloch zainteresovanými oddeleniami je nedostatočné. Hlásia sa len hospitalizované prípady, nie negatívny stav. Tieto informácie sa získavajú aktívne epidemiológom. V 1. polroku 2016 nebol hlásený žiadny prípad ACHO. V pravidelných intervaloch podľa plánu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach sa vykonávali odbery odpadových vôd na čističke odpadových vôd vo Veľkej Lomnici na sledovanie VDPV. V priebehu 1. polroka 2016 boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd podľa harmonogramu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach s negatívnym výsledkom.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Na RÚVZ so sídlom v Poprade je súčasťou poradenského centra ako jedna z nadstavbových poradní Poradňa pre AIDS. Na webovej stránke úradu sú uvedené kontakty pre verejnosť. Poradenstvo vykonáva lekár epidemiológ, ktorý zároveň koordinuje činnosť v prevencii AIDS na úrade, v úzkej spolupráci s oddelením Podpory zdravia a oddelením hygieny detí a mládeže. Klienti okrem poradenstva dostanú informáciu o možnosti vyšetrenia HIV protilátok. V 1. polroku 2016 však neboli vykonané žiadne odbery na vyšetrenie anti HIV protilátok, ktoré inak vykonáva OKM Nemocnice Poprad a Oddelenie klinickej biochémie Poprad. Dvaja klienti boli odporučení na vyšetrenie do RÚVZ Košice.

V rámci prevencie AIDS budú organizované prednášky v školských zariadeniach v druhom polroku 2016 hlavne v súvislosti s dňom boja proti AIDS.

RÚVZ so sídlom v Poprade počas 1. polroku 2016 vykonával edukačnú činnosť a zároveň obyvateľstvo regiónu informoval o epidemiologickej situácii vo výskyte AIDS v rámci Slovenska prostredníctvom regionálnych médií (TV Poprad, Chemosvit noviny, noviny Whirpool, Podtatranské noviny, noviny Kežmarok, Tatranský denník) na nástenkách v Poradni zdravia a RÚVZ.

Vyhodnotenie tejto úlohy bude zaslané koncom roka 2016 na RÚVZ so sídlom v Košiciach.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

V novembri 2011 bola na oddelení epidemiológie zriadená Poradňa očkovania. Na webovej stránke úradu sú uvedené kontakty o možnosti telefonického poradenstva aj osobnej návštevy po telefonickom dohovore.

V 1. polroku 2016 bolo do poradne pozvaných 10 rodičov, ktorí odmietajú očkovanie svojich detí. Dostavilo sa 8 rodičov. V jednom prípade bol tento pohovor úspešný a rodičia svoje dieťa dali zaočkovať.

V 1. polroku 2016 poradňu navštívili 3 cestovatelia, ktorí sa prišli poradiť o očkovaní pri cestách do zahraničia a následne boli vystavené 2 medzinárodné očkovacie preukazy, a bol vykonaný 1 zápis o očkovaní do existujúceho preukazu.

6.9. ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH RODIČOV O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA.

Projekt sme realizovali v mesiaci máj 2016 na troch stredných školách v okrese Poprad, Kežmarok a Levoča. Zúčastnilo sa ho 64 študentov. Kompletne vyplnené dotazníky odovzdalo 59 študentov. Dotazníky boli k ďalšiemu spracovaniu zaslané na RÚVZ so sídlom v Komárne.

7 ŠPECIALIZOVANÉ LABORATÓRIUM 2 MIKROBIOLOGICKÝCH ANALÝZ

7.5. MATERSKÉ MLIEKO

RÚVZ so sídlom v Poprade – Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz vyšetřilo za prvý polrok r.2016 44 vzoriek (44 ukazovateľov, 180 analýz) materského mlieka. Mikrobiologické vyšetřenia boli zamerané na sledovanie účinnosti pasterizácie materského mlieka porovnávaním mikrobiologickej kvality mlieka pred a po jeho pasterizácii.

Zisťovala sa prítomnosť patogénnych mikroorganizmov v nepasterizovanom a pasterizovanom mlieku a prítomnosť stafylokokového enterotoxínu v pasterizovanom mlieku, ako prevencia proti ohrozeniu zdravia novorodencov podávaním kontaminovaného mlieka.

Bolo vyšetrených **23** vzoriek materského mlieka **pred pasterizáciou:**

V týchto vzorkách sme identifikovali:

1x	<i>Acinetobacter haemolyticus</i>
3x	<i>Acinetobacter lwoffii</i>
6x	<i>Acinetobacter</i> sp.
3x	<i>Bacillus cereus</i>
2x	<i>Escherichia coli</i>
1x	<i>Eikenella corrodens</i>
2x	<i>Enterobacter</i> sp.
2x	<i>Klebsiella oxytoca</i>
4x	<i>Klebsiella pneumoniae</i>
13x	saprofytické stafylokoky
3x	<i>Staphylococcus aureus</i>
1x	<i>Streptococcus</i> sp.

Bolo vyšetrených **23** vzoriek materského mlieka **po pasterizácií:**

V týchto vzorkách sme identifikovali:

1x	<i>Acinetobacter lwoffii</i>
1x	<i>Acinetobacter</i> sp.
1x	<i>Klebsiella oxytoca</i>
1x	<i>Klebsiella pneumoniae</i>
4x	saprofytické stafylokoky

V 15 prípadoch bola pasterizácia účinná a neboli tam zistené žiadne MO.

V 7 prípadoch aj po pasterizácií bola potvrdená prítomnosť baktérií.

Všetky kmene *Staphylococcus aureus* boli odoslané do NRC pre KPS a ich toxíny v Košiciach na zistenie produkcie enterotoxínu.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Ide o celospoločenský program so zainteresovanosťou viacerých rezortov, ktorého cieľom je prevencia ochorení súvisiacich s nesprávnym spôsobom života či životného štýlu nášho obyvateľstva. NPPZ má 6 základných priorít (podpora za zdravú výživu, za zvýšenie pohybovej aktivity, za nefajčenie, za nefarmakologické ovplyvňovanie zvýšeného krvného tlaku, za prevenciu drogových závislostí a prevenciu HIV/AIDS).

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Zo štatistík vyplýva, že zdravotný stav obyvateľstva SR je ovplyvňovaný rizikovými faktormi civilizačných ochorení. Svedčí o tom aj štatistický údaj, že srdcovo – cievne a nádorové ochorenia sú na poprednom mieste čo sa týka úmrtnosti nášho obyvateľstva. Na úseku podpory zdravia sa naša činnosť zameriava na upevňovanie a intervenciu zdravotného uvedomenia najmä mladej generácie.

V I. polroku 2016 naša edukačná činnosť bola zameraná na populáciu detí školského a dorastového veku. V tejto súvislosti bolo vykonaných 11 besied a prednášok, na ktorých sa

zúčastnilo 268 žiakov a stredoškolákov. V besedách dominovali rizikové faktory súvisiace s výskytom civilizačných ochorení. Pri besedách boli používané aj videoprojekcie. Pre informovanosť v oblasti zdravotnej výchovy detí a mládeže v školských zariadeniach boli elektronickou poštou zasielané aj letáky s témou Prevencie kolorektálneho karcinómu, Svetový deň zdravia, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň - Pohybom ku zdraviu, Svetový deň vody, Týždeň mozgu.

Poradňu zdravia za I. polrok 2016 navštívilo 52 klientov, z toho v základnej poradni zdravia bolo 26 klientov, kontrolné vyšetrenia absolvovalo taktiež 26 klientov. Nadstavbovú poradňu zdravej výživy navštívilo 39 klientov. Niektorí z nich poradňu zdravej výživy navštívili na odporúčanie svojho ošetrojúceho lekára (napr. z dôvodov zníženia nadváhy resp. obezity v rámci prípravy na operáciu bedrového kĺbu).

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia, kedy ústrednou témou bola cukrovka - diabetes mellitus, bola dňa 7. 4. 2016 v rámci poradne zdravia realizovaná výjazdová akcia, v čase od 9.00 do 12.00, v obchodnom dome Tesco v Kežmarku. Klientom tu bola z kapilárnej krvi vyšetrovaná hladina glukózy a súčasne aj edukácia o rizikách spojených s nadváhou, obezitou, nedostatkom pohybu či nesprávnymi stravovacími návykmi. Celkovo bolo vyšetrených 40 klientov.

9.2 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 - 2025

Jednou z priorít Národného programu podpory zdravia je zmena stravovacích návykov a podpora za zdravé stravovanie. Pretože nevyvážená strava, nesprávne stravovanie spolu s nedostatkom pohybovej aktivity zapríčiňujú vznik nadváhy a obezity u obyvateľov SR. Tento problém predstavuje už aj riziko u mladej generácie nakoľko až 1/3 detí má nadváhu.

Výsledky posledného antropometrického merania v rámci celého Slovenska (r. 2011) poukazujú na fakt, že 18 roční chlapani, kedy už výška stagnuje, boli ťažší o 3,8 kg ako pri antropometrickom meraní v r. 2001. Naopak u dievčat vo veku 18 rokov priemerná hmotnosť bola nevýznamná. V tomto veku dievčatá experimentujú s diétami.

RÚVZ so sídlom v Poprade plnilo od r. 2009 projekt Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál vo vekových kategóriách detí predškolského veku, mladšieho a staršieho školského veku a dorastového veku. Z celoslovenského hodnotenia tejto úlohy vyplýva, že v kategórii 18 – ročných detí nepravidelne raňajkuje 32,3%, nejedáva vôbec raňajky 19,0%, nepravidelne obeduje 18,2% detí.

V súvislosti s Národným akčným plánom v prevencii obezity na roky 2015 a ďalšie roky sme začali koncom roka 2015 plniť projekt COSI, ktorý je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Podľa metodického pokynu bol zabezpečený výber základných škôl (2 vidiecke a 2 mestské) a bola stanovená veková kategória žiakov od 7 – 7,99 rokov. V našom súbore bolo 84 žiakov. Vybrané a zisťované antropometrické údaje (výška, telesná hmotnosť, pás, boky) boli spolu so zistenými údajmi o podmienkach stravovania na školách zaslané gestorovi úlohy na MZ SR. Sme jednou z európskych krajín, kde tento projekt bol zabezpečovaný. Je predpoklad, že o analýze výsledkov budeme informovaní.

9. 2. 1 „Vyzvi srdce k pohybu“: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

V I. polroku 2016 naše aktivity v oblasti podpory na zvýšenie pohybovej aktivity smerovali na populáciu detí a mládeže. Všetkým školským zariadeniam v našom regióne boli zaslané letáky s propagáciou významu pohybu a telesnej aktivity ako dôležitý faktor v prevencii obezity a kardiovaskulárnych ochorení. Bol uverejnený článok s touto tematikou v 6

– tich regionálnych médiách. Ako odozvu o realizácii pohybových aktivít sme obdržali niekoľko informácií s obrazovými prílohami z 9 materských škôl, 3 základných škôl, 1 gymnázia, 3 špeciálnych základných škôl a 1 strednej školy.

9.3 Podpora zdravia znevýhodnených komunit (obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád)

V I. polroku 2016 neboli realizované aktivity spojené s touto úlohou.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Je všeobecne známy fakt, že na Slovensku je alkohol drogou č. 1. Pri realizácii zdravotne – výchovných aktivít na školách je jednou z tém aj prevencia drogových závislostí. Každoročne okrem besied vo vybraných školách zabezpečujeme monitoring formou anonymných dotazníkov, ktoré sú zamerané aj na zisťovanie pitia alkoholických nápojov, ponuky alkoholických nápojov pri rôznych príležitostiach, stavy opitosti, sociálne pozadie v rodinách respondentov a podobne. Z poslednej analýzy v skupine 138 študentov vo veku 15 – 18 rokov vyplýva, že až 88,4% študentov dostalo ponuku alkoholu zo strany dospelých a pitie rodinného príslušníka vníma ako „problém“ 18,8% študentov. K stavu podnapitosti sa priznalo až 75,4% respondentov a 26,1% respondentov uviedlo, že bezprostredné okolie odsudzuje ich popíjanie.

V rámci edukačných aktivít na školách aj v poradenskom centre RÚVZ je zabezpečovaná informovanosť žiakov, klientov a verejnosti o škodlivosti konzumácie alkoholu vo zvýšenej miere a jeho zdravotných následkoch.

9.5. Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenie úloh Národného programu aktívneho starnutia

Pracovníčky oddelenia sa v mesiaci február 2016 zúčastnili seminára „Podpora zdravia a výchova k zdraviu u seniorov“.

Na základe pokynu ÚVZ SR – odboru podpory zdravia bol v prvom polroku 2016 realizovaný monitoring a hodnotenie úrovne zdravotného uvedomenia a výskytu rizikových faktorov životného štýlu formou dotazníkov pre vekové kategórie 15 – 65 a viac rokov. Celý súbor tvorilo 104 respondentov s najvyšším počtom vo vekovej kategórii 25 – 64 rokov (40 respondentov). Získané údaje sa začali počítačovo sumarizovať a do 30. 10. 2016 majú byť zaslané gestorovi.

Členovia klubu dôchodcov Xenón v Poprade boli tiež oslovení na spoluprácu v rámci realizácie prieskumu „Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR“ (vyplňanie dotazníkov).

9.6 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v bratislavskom samosprávnom kraji

RÚVZ Poprad v I. polroku 2016 úlohu nerealizovalo.

9. 6. 1 Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Projekt „Starostlivosti o chrup pre deti predškolského veku“ je v našom regióne rozšírený, predškolské zariadenia ho využívajú podľa zaradenia v plánoch svojich výchovných činností (v r. 2016 - 3 materské školy, cca 75 detí).

9.7 CINDI program SR

Dlhodobým a konečným cieľom programu je znižovanie celkovej úmrtnosti populácie na chronické neinfekčné ochorenia, predovšetkým na choroby srdcovo – cievne a nádorové a v konečnom dôsledku znížiť celkovú úmrtnosť populácie a predĺžiť tak strednú dĺžku života.

Tento program je realizovaný formou poradenskej činnosti v základnej poradni zdravia RÚVZ, v poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity, v poradni zdravej výživy a v poradni na odvykanie od fajčenia.

Pozornosť sme venovali zabezpečeniu pravidelných informácií obyvateľstvu, ktoré boli zamerané na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva. Informácie boli podávané prostredníctvom webovej stránky RÚVZ, kde boli pravidelne uverejňované články v súvislosti s významnými svetovými dňami vyhlasovanými WHO. Celkovo bolo na webovej stránke úradu uverejnených 5 príspevkov (Svetový deň proti rakovine, Týždeň mozgu, Svetový deň zdravia, Svetový deň pohybu, Svetový deň bez tabaku). Rovnako tak sme informovali zamestnancov a návštevníkov nášho úradu prostredníctvom nástenky v priestoroch budovy. Využívali sme možnosti podávania pravidelných informácií z oblasti verejného zdravotníctva prostredníctvom regionálnych masmédií (noviny - Chemosvitské, Whirpool, Podtatranské, Poprad, Kežmarok a TV Poprad) v počte 11 príspevkov (napr. pohyb, fajčenie, týždeň mozgu, svetový deň proti rakovine).

Tento program v podstate zahŕňa všetky ciele v oblasti znižovania prevalencie rizikových faktorov životného štýlu formou edukácie a informovanosti jednotlivých skupín obyvateľstva. Podrobnejší popis činností je uvádzaný vo vyššie uvedených úlohách.

9.8 Akčný plán realizácie národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 – 2016

Ako stanovuje akčný plán, sú realizované preventívne programy výchovných aktivít u detí a mládeže k zdravému životnému štýlu. Sú vykonávané aj monitoriny v uvedenej populácii zamerané na zdravotné uvedomenie v oblasti legálnych a nelegálnych návykových látok. Podrobnejší popis činností v tejto oblasti je uvádzaný vo vyššie uvedených úlohách.

9.9 Znižovanie epidemiologického a chemického rizika pokrmov rýchleho občerstvenia v okrese Levice

RÚVZ so sídlom v Poprade úlohu neplnilo.

9.10 Stravovacie návyky a spotrebný potravinový kôš u obyvateľov okresu Levice

RÚVZ so sídlom v Poprade úlohu neplnilo.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Považskej Bystrici**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredia a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Základným cieľom NEHAP IV je prostredníctvom navrhnutých aktivít jednotlivých rezortov minimalizovať riziká pochádzajúce z prostredia, ktoré môžu poškodzovať a ohrozovať zdravie ľudí, vrátane detí.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici v rámci plnenia úloh tohto programu vykonáva monitoring pitnej vody a štátny zdravotný dozor nad hromadným zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou a dodržiavaním povinností právnických a fyzických osôb, uložených zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Usiluje sa o poskytovanie kvalitných a včasných informácií verejnosti o zásobovaní pitnou vodou v regióne, o kvalite vody z verejných vodovodov, o kvalite vody na umelých kúpaliskách v považskobystrickom regióne, ale aj edukačných informácií ako sú napr. význam a biologická hodnota pitnej vody pre zdravie človeka, zdravotné účinky kontaminovanej vody na ľudský organizmus, spôsoby dezinfekcie vody či už pitnej alebo vody na kúpanie atď.

V I. polroku 2016 sme zabezpečili odber a analýzu vzoriek vôd z 28 verejných vodovodov: v rámci kontrolného monitoringu - 109, preverovacieho monitoringu -16, v rámci ŠZD -28, spolu 153 vzoriek. Vyšetrených bolo 15 vzoriek z individuálnych vodných zdrojov, z toho obsah dusičnanov 0-10 mg/l obsahovalo 10 vzoriek, 10-50 mg/l obsahovalo 5 vzoriek a ani v jednom prípade nebol zistený obsah dusičnanov nad 50 mg/l (ani vo vzorkách odobratých z verejných vodovodov). Zvýšený záujem verejnosti o pitnú vodu a o vyšetrenie pitnej vody z vlastných zdrojov je každoročne zaznamenávaný pri príležitosti Svetového dňa vody. V marci 2016 bol zabezpečený transport 22 privezených vzoriek vody z individuálnych vodných zdrojov do laboratória RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Všetkým záujemcom boli poskytnuté konzultácie.

Bazénov s celoročnou prevádzkou v našom regióne je 20, počet predložených protokolov o analýze kvality vody od prevádzkovateľov do 30.6.2016 bol 37. Počet odobratých vzoriek v rámci ŠZD bol 39, z toho 4 vzorky boli nevyhovujúce.

Celkový počet dozorovaných letných kúpalísk v našom regióne je 7, uvedené do prevádzky v I.polroku 2016 boli 3. Predložených protokolov o kvalite vody (prevádzkovateľmi) bolo 5 a 3 vzorky odobraté v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli nevyhovujúce.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici získava údaje a vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch

pôsobiacich na území okresov Púchov, Považská Bystrica a Ilava v programe ASTR, ktorého aktualizácia je pravidelne vykonávaná podľa požiadaviek ÚVZ SR. Podľa štandardných výstupov programu bolo k 30.06.2016 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici evidovaných celkom 2989 exponovaných zamestnancov, z toho 561 žien. Počet zamestnávateľských subjektov, u ktorých evidujeme rizikové práce je 113. Podľa evidencie ASTR najviac rizikových prác evidujeme v rezorte priemyselnej výroby - 2587 zamestnancov. 35 pracovníkov vykonáva rizikové práce v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci. V poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove evidujeme 40 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Rizikové práce v oblasti administratívnych a podporných služieb vykonáva 96 pracovníkov, v oblasti dodávky vody, čistenia a odvodu odpadových vôd, odpadov a služieb odstraňovania odpadov vykonáva rizikové práce 17 pracovníkov a v odborných, vedeckých a technických činnostiach vykonáva rizikové práce 23 pracovníkov. V stavebníctve a pri ťažbe a dobývaní vykonáva rizikové práce 38 pracovníkov a v oblasti skladovania a dopravy 92 pracovníkov. 61 pracovníkov vykonáva rizikové práce v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu. Z jednotlivých rizík sú pracovníci pri výkone prác zaradených do tretej alebo štvrtej kategórie najviac exponovaní rizikovým faktorom hluk (2279 exponovaných pracovníkov, z toho 2164 v 3. kat. a 115 v 4. kat.). Chemickým látkam je exponovaných 982 pracovníkov (z toho 832 v 3. kategórii a 150 v 4. kategórii), z tohto počtu je pevnému aerosólu exponovaných 793 pracovníkov (z toho 697 v 3. kat. a 96 v 4. kat.). Nešpecifickému faktorom - mikroklimatické podmienky je exponovaných 389 pracovníkov (záťaž teplom - 345 pracovníkov a 44 pracovníkov - záťaž chladom). Vibráciám je exponovaných 93 pracovníkov. Nadmernej fyzickej záťaži - DNJZ je exponovaných 114 pracovníkov, všetci v 3. kat., zvýšenému tlaku na lakťový nerv 15 exponovaných pracovníkov, všetci v 3. kategórii a nevhodnú pracovnú polohu pri práci na čas presahujúci limity stanovené legislatívou zaujíma 28 zamestnancov. 97 pracovníkov je exponovaných nadmernej fyzickej záťaži pri ručnej manipulácii s bremenami, všetci v 3. kategórii. Biologickým faktorom je exponovaných spolu 15 pracovníkov v 3. kat., optickému žiareniu sú vystavení 2 pracovníci v 3. kategórii.

V porovnaní s údajmi získanými k 31.12.2015 došlo k navýšeniu počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce o 120 pracovníkov - nové rizikové práce v spoločnostiach CCN Group Castings, s.r.o., Považská Bystrica, CCN GROUP Slovakia, s.r.o., Beluša, DECRAN-SK, s.r.o., Považská Bystrica. Z hľadiska expozície jednotlivým rizikovým faktorom boli zmeny zaznamenané v expozícii hluku - o 209 exponovaných viac, najmä z dôvodu zaradenia pracovníkov spoločnosti CCN GROUP Slovakia, s.r.o. Beluša do 3 kategórie z hľadiska zdravotných rizík, menší počet pracovníkov bol zaradený do 3. kategórie aj v iných spoločnostiach. V expozícii chemickým látkam (vrátane pevných aerosólov) došlo k nárastu počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce o 53 najmä z dôvodu zaradenia prác pracovníkov spoločnosti CCN GROUP Castings, s.r.o., Považská Bystrica (expozícia SO₂, zlievarenským pevným aerosólom a minerálnym olejom). Viacerí z týchto pracovníkov sú zároveň exponovaní zvýšenej záťaži teplom, preto zmeny evidujeme aj v počte pracovníkov vykonávajúcich prácu pri zvýšenej záťaži teplom. Zvýšenie počtu pracovníkov vykonávajúcich prácu pri zvýšenej záťaži teplom je tiež spôsobené zaradením prác v spoločnosti Hanon Systems Slovakia, s.r.o., Ilava do tretej kategórie. Nárast bol zaznamenaný aj vo výkone rizikových prác - rizikový faktor fyzická záťaž - neprijateľné pracovné polohy - o 8 pracovníkov viac (vyhlásenie rizikovej práce spoločnosti Hanon Systems Slovakia, s.r.o., Ilava do tretej kategórie na základe výsledkov hodnotenia celkovej fyzickej záťaže).

Nové práce boli do tretej kategórie zaradené v spoločnostiach ZVS IMPEX, a.s. Dubnica nad Váhom (expozícia hluku), PSL, a.s., Považská Bystrica (expozícia chemickým faktorom - minerálne oleje a hluku), CCN GROUP Castings, s.r.o., Považská Bystrica (expozícia vibráciám, zvýšenej záťaži teplom, chemické faktory - minerálne oleje, SO₂, zlievarenské pevné aerosóly), Crystalgraf, a.s., Lednické Rovne (expozícia hluku), DONGWON SK, s.r.o., Dubnica nad Váhom (expozícia hluku, chem. faktory - pevný aerosól, vibrácie), KOVAL SYSTEMS, a.s., Beluša (expozícia hluku), EVPÚ, a.s., Nová Dubnica (expozícia vibráciám), Hanon Systems Slovakia, s.r.o., Ilava (expozícia zvýšenej fyzickej záťaži a záťaž teplom).

V niektorých spoločnostiach došlo k vyradeniu prác z tretej resp. štvrtej kategórie z dôvodu vykonaných opatrení na jednotlivých pracoviskách, na základe novej objektivizácie či zrušenia pracoviska:

- VS MONT, s.r.o. Lazy pod Makytou - vyradenie prác z tretej kategórie na základe výsledkov nových meraní.

Púchovský mäsový priemysel, a.s., Púchov - vyradenie práce zo štvrtej kategórie na základe výsledkov nových meraní.

Nemocnica s poliklinikou Považská Bystrica - vyradenie prác z tretej kategórie na základe opätovného posúdenia rizika pri práci s biologickými faktormi na pracoviskách Infektologická ambulancia, Interné oddelenie II. Vyradenie prác z tretej kategórie (expozícia chemickým faktorom pri práci) na základe nových meraní a výsledkov posúdenia rizika na pracoviskách Patologicko-anatomické oddelenie, Operačné sály.

Opatreniami zo strany zamestnávateľa sa nepodarilo za obdobie jedného roka znížiť mieru rizika a pracovné činnosti naďalej spĺňali kritéria pre zaradenie do štvrtej kategórie prác. Z dôvodu straty platnosti rozhodnutia boli vydané do 30.06. 2016 nové rozhodnutia pre nasledovných účastníkov konania: Redemaker Slovakia, s.r.o., Šebešťanová, Ľubomír Záhorec, Nemšová - pracovisko HF Najus, a.s., Dubnica nad Váhom, Raven a.s., Považská Bystrica, LOKO TRANS Slovakia, s.r.o., Dubnica nad Váhom, Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov.

Celkovo bolo k 30.06.2016 vydaných 24 rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 355/2007 Z.z.).

Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov bol vykonávaný ŠZD podľa odborného usmernenia ÚVZ SR zameraný na dodržiavanie ustanovení jednotlivých nariadení vlády. Súčasťou štátneho zdravotného dozoru bolo overenie informovanosti zamestnancov o rizikách vyplývajúcich z expozície jednotlivým faktorom pracovného prostredia:

Hluk - 1 subjekty -spolu 27 dotazníkov „H“

Chemické látky - 1 subjekty - spolu 27 dotazníkov „C“

Azbest - 1 subjekt - spolu 4 dotazníky „A“

Okrem toho je expozícia pracovníkov jednotlivým faktorom pracovného prostredia posudzovaná aj pri výkone ŠZD v rámci posudkovej činnosti pri uvádzaní priestorov do prevádzky a následne pri posudzovaní výsledkov hodnotenia zdravotných rizík ako splnenia opatrení uložených pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Tiež bola expozícia pracovníkov (výsledky meraní, údaje z kariet bezpečnostných údajov ...) hodnotená aj v rámci posudkovej činnosti pri prehodnocovaní zaradenia pracovných činností do tretej alebo štvrtej kategórie.

Na pracovisku výroby zmesí spoločnosti Continental Matador Rubber, s.r.o., Púchov došlo k zníženiu rizika z expozície pracovníkov karcinogénnym látkam ukončením používania oleja Triumf ako prísady do zmesí klasifikovaného ako karcinogén kategória 1A.

Realizáciou opatrení na patologicko-anatomickom oddelení (nový excidačný stôl) a operačných sálach (výmena anestetických prístrojov) došlo k zníženiu miery rizika súvisiaceho s expozíciou chemickým faktorom pri práci. Na základe nových meraní a posúdenia rizika došlo k zmene v zaradení prác z tretej do druhej kategórie.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

K 30.06.2016 bol ŠZD podľa NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov (ďalej len NV SR č.355/2006 Z.z.) zameraný na kontrolu dodržiavania ustanovení § 8 uvedeného nariadenia vlády vykonaný v troch prevádzkach (Patologicko-anatomické oddelenie NsP Považská Bystrica, Beluša Foods, s.r.o., Beluša, Fakulta priemyselných technológií Púchov) V rámci ŠZD boli sledované podmienky skladovania, príjmu a výdaja toxických a veľmi toxických látok a zmesí, ako aj samotná manipulácia s týmito látkami a karty bezpečnostných údajov. Zároveň bolo pri výkone ŠZD kontrolované splnenie povinnosti na zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Vlastníci osvedčení o odbornej spôsobilosti boli tiež upozorňovaní na povinnosť absolvovania aktualizácie odbornej prípravy v zmysle zákona. Pri výkone ŠZD neboli zisťované závažné nedostatky.

K 30.06.2016 nebol podaný na posúdenie návrh na skladovanie, manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. Manipulácia s toxickými látkami a overenie splnenia požiadavky na odbornú spôsobilosť bola posudzovaná aj v rámci medziodborovej spolupráce pri posudzovaní prevádzkových poriadkov lekární pred ich uvedením do prevádzky. Toxické látky sú využívané sporadicky vo veľmi malých množstvách ako súčasť reagenčného aparátu.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici neoveruje a nevydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Žiadatelia sú odporúčaní na RÚVZ v sídle kraja (RÚVZ Trenčín). Na RÚVZ v sídle kraja sú odporúčaní aj v prípade predkladania potvrdení o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy, prípadne sú tieto potvrdenia odstúpené. Fyzické osoby - podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť sú povinné oznámiť začiatok každej takejto činnosti RÚVZ písomne, najneskôr 48 hodín pred jej začiatkom. Túto povinnosť si k 30.06.2016 splnilo 193 organizácií.

Mimoriadne a havarijné situácie týkajúce sa priamo manipulácie s toxickými a veľmi toxickými látkami neboli zaznamenané.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

K 30.06. 2016 evidujeme v programe ASTR celkom 228 zamestnancov z toho 4 ženy, ktorí vykonávajú práce v 3. a 4. kategórii s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Do tohto počtu sú zaradení pracovníci spoločností Continental Matador Rubber, s.r.o. a Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov, agentúry dočasného zamestnávania GIMAX ADZ, s.r.o.,

Púchov a GIMAX servis, s.r.o., Púchov, ktorí sú exponovaní sadziam (spolu 192 mužov), ktoré však podľa predložených KBÚ nie sú klasifikované ako karcinogénne.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje práce s rizikom chemickej karcinogenity pri práci s cytostatikami na ambulancii klinickej onkológie. Pre absenciu odborného lekára sa však na ambulancii činnosť nevykonáva.

Poskytovanie ambulantnej liečebno-preventívnej starostlivosti v odbore klinická onkológia sa vykonáva na súkromnej ambulancii nešťátneho zdravotníckeho zariadenia. Počet použitých ampuliek sa eviduje.

Okrem toho evidujeme pracovné činnosti zaradené do tretej alebo štvrtej kategórie, pri ktorých sú zamestnanci exponovaní karcinogénnym látkam (pevný aerosól z tvrdého dreva) v podniku na výrobu drevených schodísk - INTERMONEX, s.r.o., Dubnica nad Váhom (16 zamestnancov), 3 SZČO v prevádzke na výrobu drevených násad. Do druhej kategórie rizikových prác sú zaradení pracovníci exponovaní pevnému aerosólu z tvrdého dreva v spoločnosti Pilamus, s.r.o., Ihrište. V spoločnosti GALVANIKA, s.r.o., Dolná Breznica sú zamestnanci exponovaní zlúčeninám šesťmocného chrómu pri povrchovej úprave kovov (3 pracovníci v 3. kat.). Na oddelení patológie NsP Ilava sú pracovníci exponovaní formaldehydu (5 pracovníkov). Na základe realizovaných opatrení na oddelení patológie NsP Považská Bystrica (nový stôl na excidovanie vzoriek) zamestnávateľ zabezpečil meranie formaldehydu a iných chemických látok v pracovnom prostredí. Na základe výsledkov merania a posúdenia rizík boli práce preradené z tretej do druhej kategórie z hľadiska zdravotných rizík. Karcinogénnym látkam - agrochemikáliám sú exponovaní 2 pracovníci - PD Vršatec.

Okrem spoločností, kde sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi bola expozícia zamestnancov týmto látkam hodnotená aj v rámci posudzovania prevádzkových poriadkov. Jednalo sa však o pracoviská, kde sa manipuluje a skladujú sa chemické karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, laboratória) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória podľa zaradenia prác do kategórií.

ŠZD za účelom hodnotenia expozície karcinogénnym faktorom bol vykonaný v NsP Považská Bystrica, Beluša Foods, s.r.o., Beluša, kde sú pracovníci exponovaní karcinogénnym látkam (chróman draselný, fenolftaleín, formaldehyd, fenol a fuchsín) pri laboratórnych činnostiach. V rámci posudkovej činnosti bolo vydané 1 rozhodnutie podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. na činnosti spojené s manipuláciou, skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku. Zároveň boli schválené prevádzkové poriadky pre činnosti s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

Na pracovisku výroby zmesí spoločnosti Continental Matador Rubber, s.r.o., Púchov došlo k zníženiu rizika z expozície pracovníkov karcinogénnym látkam ukončením používania oleja Triumf ako prísady do zmesí klasifikovaného ako karcinogén kategória 1A.

Pracovníkmi OPPLaT RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici bolo k 30.06. 2016 posúdených 18 návrhov na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z.:

- 10 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z odpadových a kanalizačných rúr v bytových jadrách
- 6 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stropných podhládov v pivničných priestoroch

- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest - dupronitové dosky nachádzajúce sa na stenách

Odstraňovanie azbestového materiálu vykonávali spoločnosti Batko, s.r.o., Horná Poruba (1 návrh), ASTANA, s.r.o., Poprad (1 návrh), BAUGROUP TZB, s.r.o., Bratislava (1 návrh), E-RAN TZB, s.r.o., Bratislava (1 návrh), Stavebné bytové družstvo Púchov (4 návrhy), Krovmont, s.r.o., Dolný Kubín (1 návrh), Darta Service, s.r.o., Dolný Kubín (1 návrh), Losstav, s.r.o., Streženice (2 návrhy), SD Gelnica, s.r.o. (4 návrhy), ReTrash, s.r.o., Kremnica (1 návrh), EKOMA TATRY, s.r.o., Poprad (1 návrh), ktoré vlastnia oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Za účelom zlepšenia zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia bolo vyšetrených (meranie celkového cholesterolu, tlaku krvi) - 120 zamestnancov spoločnosti Danfoss Power Solutions a.s. a 21 zamestnancov RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici (meranie tlaku krvi, celkového % tuku v tele, glukózy, triglyceridov, stanovenie BMI a viscerálneho tuku). Zamestnancom bolo zároveň poskytnuté individuálne poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál. Dlhodobým problémom pri realizovaní týchto aktivít je nedostatok finančných prostriedkov na materiál potrebný k vyšetreniam a neochota oslovených firiem spolupodieľať sa na financovaní týchto vyšetrení.

V rámci podpory zdravia pri práci odborní pracovníci OPPLaT vykonávali edukačnú činnosť zamestnávateľov a zamestnancov počas výkonu štátneho zdravotného dozoru priamo na pracoviskách. Ďalšie informácie a usmerňovania boli poskytované telefonickou formou, v menšej miere elektronickou formou, písomnou formou alebo priamou komunikáciou účastníka konania na RÚVZ. Najčastejšie konzultovanou témou boli požiadavky pri uvádzaní priestorov do prevádzky, náležitosti žiadostí, výsledky hodnotenia zdravotných rizík a postup pri zaraďovaní pracovných činností do tretej alebo štvrtej kategórie, pri hodnotení záťaže teplom a zabezpečovaní pitného režimu.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

K 30.06.2016 bolo oddelením *PPLaT* vydaných **8 rozhodnutí** na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania postavenia chráneného pracoviska alebo dielne. Tiež boli vydané **3 stanoviská** k zamestnávaniu osôb so ZPS v prevádzke, na ktoré už bolo vydané súhlasné rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky. Podľa charakteru činnosti v posudzovaných prevádzkach OPPLaT spolupracovalo pri ich posudzovaní aj s ostatnými oddeleniami RÚVZ. Ostatnými oddeleniami RÚVZ (*HŽPaZ*, *HV*) bolo vydaných **8 rozhodnutí** na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania postavenia chráneného pracoviska, alebo dielne po ich predchádzajúcom posúdení pracovníkom OPPLaT.

Vydaniu rozhodnutia, resp. stanoviska predchádzal výkon štátneho zdravotného dozoru (*spolu kontrol 19*) zameraný na kontrolu splnenia požiadaviek podľa prílohy č. 1 bod. 22 NV SR č. 391/2006 Z.z. a splnenia požiadaviek na prispôsobenie pracovných podmienok charakteru zdravotného postihnutia pracovníka, ktorý bude vykonávať činnosť v posudzovaných priestoroch. V rámci posudkovej činnosti však neboli posudzované priestory pre pracovníkov s

ťažkým postihnutím podporno-pohybového aparátu s obmedzenou pohybovou schopnosťou vyžadujúce špeciálne stavebné úpravy - upravená šírka dverí, bezbariérový prístup, bezbariérové WC... Vo väčšine prípadov sa jednalo o pracoviská, kde zamestnanci vykonávajú práce administratívneho charakteru.

Pracovníci so zníženou pracovnou schopnosťou nachádzali uplatnenie najčastejšie pri výkone administratívnych činností (4 rozhodnutia), pri predaji rôznych výrobkov (3 rozhodnutia + 1 stanovisko), pri výkone krajčírskych prác (2 rozhodnutia), v zariadeniach spoločného stravovania (1 rozhodnutie), v zariadení starostlivosti o ľudské telo (2 rozhodnutia), v salóne pre psov (1 rozhodnutie), vo veterinárnej ambulancii (1 rozhodnutie), v práčovni (1 rozhodnutie), v oblasti upratovacích služieb (2 rozhodnutia), pri výkone montážnych prác (1 stanovisko), v elektrotechnickom priemysle (1 rozhodnutie). V uvedených priestoroch sa spolu zamestnalo **28 osôb** so zníženou pracovnou schopnosťou.

Následný štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 7 chránených dielňach, resp. pracoviskách

- dielňa na montáž komponentov elektrických serverových líšt, vodotesných zásuviek a káblových prepojení na dobíjanie elektroautomobilov - 6 pracovníkov
- krajčírka dielňa - 1 pracovník
- elektrodieselňa - 2 pracovníci
- kancelária - 1 pracovník
- upratovacie práce - 1 pracovník
- krajčírka dielňa - 2 pracovníci.
- kancelária na poskytovanie počítačových a sociálnych služieb 1 - pracovník.

Pri výkone ŠZD neboli na uvedených pracoviskách použité **kontrolné listy** na overenie informovanosti pracovníkov o rizikách, nakoľko si to charakter práce nevyžadoval.

Neevidujeme vykonávanie prác zaradených do tretej alebo štvrtej kategórie pracovníkmi so zníženou pracovnou schopnosťou.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na žiadnom z uvedených pracovísk nebolo zistené závažné porušenie zákona č. 355/2007 Z.z. a jeho vykonávacích predpisov a neboli uplatnené sankčné opatrenia. Odstránenie drobných nedostatkov bolo účastníkom konania uložené v zápisnici z výkonu štátneho zdravotného dozoru - vypracovanie kategorizácie prác, zabezpečenie zdravotného dohľadu, vedenie záznamov o pracovníkoch

Tab. č. 1 Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – rok 2014

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
PB	16 (8 PPLaT a 8 HV+HŽP)	3	26	26	28	0	0	0	

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V I. polroku 2016 boli zrealizované v zmysle usmernenia gestora odbery 8 vzoriek kozmetických výrobkov s ich analýzou v RÚVZ Poprad a RÚVZ Žilina. Pri odberoch boli vykonané kontroly za účelom preverenia povinného označenia výrobkov v súlade s platnou EÚ legislatívou.

V I. polroku 2016 bolo nahlásených 12 hlásení o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov v Európskej únii cestou Národného kontaktného bodu pre RAPEX. Na základe postúpených hlásení bolo celkom vykonaných 140 kontrol v prevádzkach drogérií a v prevádzkach pre profesionálne použitie 39 kontrol.

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici podľa časového harmonogramu odberu vzoriek nebol v I. polroku 2015 do plnenia tejto úlohy zapojený.

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici podľa časového harmonogramu odberu vzoriek nebol v I. polroku 2016 do plnenia tejto úlohy zapojený.

3.4 PREHĽAD 5-ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR A EÚ

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici podľa časového harmonogramu odberu vzoriek nebol v I. polroku 2016 do plnenia tejto úlohy zapojený.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici podľa časového harmonogramu odberu vzoriek nebol v I. polroku 2016 do plnenia tejto úlohy zapojený.

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V I. polroku 2016 bolo odbornými pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici – oddelenia hygieny výživy a PBP odobratých na území spadajúcom do našej kompetencie - okres Púchov, Ilava a Považská Bystrica celkom 8 vzoriek jedlej soli. Z celkového odobratého množstva vzoriek bolo vyšetrených na KJ a zároveň na KJO3 8 vzoriek a z toho na ferokyanid draselný bolo vyšetrených 8 vzoriek.

Pri vyhodnotení výsledkov bolo zistené, odobraté vzorky jedlej soli zodpovedali rozsahu povoleného obsahu KJ (KJ a KJO3 ako KJ) 15 - 35 mg/kg. Analýza vzoriek jedlej soli v stanovených chemických ukazovateľoch bola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne, oddelenie chemických analýz. Na základe protokolov laboratórnych vyšetrení nebolo u vyšetrených vzoriek zistené porušenie požiadaviek vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 309/2015 zo 4.

novembra 2015 o pochutinách, jedlej soli, dehydrovaných pokrmoch, polievkových prípravkoch a o ochucovadlách.

Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 309/2015 zo 4. novembra 2015 o pochutinách, jedlej soli, dehydrovaných pokrmoch, polievkových prípravkoch a o ochucovadlách.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ARÓM

V rámci monitoringu boli sledované vybrané prídavné látky – E 104 - chinolínová žltá, E 951 - aspartam a E 960 glykozidy steviolu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín. V I. polroku 2016 bolo vyplnených 20 dotazníkov respondentmi podľa vekovej kategórie a ostatných požadovaných kritérií v zmysle usmernenia ÚVZ SR. Tabuľkové spracovanie monitoringu spotreby prídavných látok do potravín a aróm bude zaslané na ÚVZ SR v Bratislave v II. polroku 2016 po obdržaní laboratórných výsledkov.

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli

V rámci monitoringu bola v prvej časti sledovaná kontrola pridanej jedlej soli do hotových pokrmov ZSS, pekárskych výrobkov a chleba + 3 exel súbory tabuliek. Druhá časť monitoringu bola zameraná na vyplnenie dotazníkov o frekvencii konzumácie potravín s pridanou jedlou soľou v počte 20 + 3 exel súbory tabuliek. V I. polroku 2016 bolo odbornými pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici – oddelenia hygieny výživy a PBP odobratých na území spadajúcom do našej kompetencie - okres Púchov, Ilava a Považská Bystrica celkom 3 vzorky pokrmov zo ZSS (verejné, závodné a nemocničné). Súčasne boli v ZSS odobraté komodity chlieb a pečivo v počte celkovo 3 vzorky (2 vzorky chleba a 1 vzorka pečiva). Sumárne výsledky boli zaslané na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNEHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Pracovníci odboru hygieny detí a mládeže sa v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v predškolských a školských zariadeniach zamerali na kontrolu predávaného sortimentu a kontrolu dodacích listov u predajcov v školských bufetoch. Zisťovalo sa zastúpenie ponúkaných zdravých druhov potravín a potravín s množstvom prebytočnej energie, resp. potravín s vysokým obsahom soli, ktoré nezabezpečujú zdravý vývoj dieťaťa a prispievajú k riziku vzniku nadhmotnosti až obezity.

V zariadeniach školského stravovania bolo monitorované poskytovanie desiat vyrábaných a podávaných zo školskej kuchyne, dodržiavanie pitného režimu pre deti, presadzovanie

používania nesladených vôd a pitnej čistej vody. Zároveň sa hodnotila pestrosť jedálneho lístka a energetická a biologická hodnota stravy. Sledovali sa hygienické podmienky pri príprave diétného stravovania.

V priebehu mesiacov september – december 2016 sú naplánované aktivity zamerané na materské a základné školy. Ich cieľom bude v spolupráci s oddelením Podpory zdravia zabezpečiť edukačné aktivity v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, mliečného programu pre deti, programu školské ovocie.

Pracovníci oddelenia HDM sa aktívne podieľajú na odborných pracovných poradách pracovníkov školského stravovania organizovaných okresnými úradmi, odborom školstva a Spoločnými školskými úradmi v okresoch Považská Bystrica, Púchov, Ilava, Dubnica nad Váhom a Nová Dubnica. Rovnako sú poskytované konzultácie s vedúcimi stravovacích zariadení formou e-mailu, telefonicky prípadne osobne. Tieto sa týkajú širokého záberu problematiky stravovania detí a mládeže v školských zariadeniach.

V rámci podpory pohybovej aktivity sme sledovali využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení, využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport v rámci výučby žiakov sledovanej školy (plaváreň, športová hala, verejné ihrisko). Upozorňovali sme vedenie škôl na efektívnosť realizácie malých foriem telesnej výchovy v školách, využívanie telovýchovných chvíľok, možnosť aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti. Na základe získaných údajov sa porovnávajú výsledky, získané realizáciou projektu s výsledkami, získanými v roku 2009 a overí sa účinnosť vypracovaných intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Projekt je v trvaní od r. 2014 do r. 2017. V roku 2014 prebehla prvá etapa riešenia:

- Návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov,
- Realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí,
- Napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov.

V mesiaci máj 2015 pracovníci HDM RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici vykonali:

- realizáciu dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí
- napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

Projekt sa realizoval dotazníkovou metódou u vopred určenej vekovej skupiny **7 – 10 ročných** detí v ZŠ Stred, Pov. Bystrica a v ZŠ Beluša. Podľa metodického postupu riešenia sa do projektu zaradilo **60 detí** z vybraných základných škôl (30 detí z vidieckej školy a 30 detí z mestskej školy). **Zber údajov** bol uskutočnený v termíne **máj 2015**. Následne boli údaje z dotazníkov vložené do masky v programe Excel a boli zaslané na spracovanie ÚVZ SR.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Realizačné výstupy

- pravidelné usmerňovanie a informovanie všeobecných lekárov pre deti a dospelých a všeobecných lekárov pre dospelých - telefonicky, písomne a osobne o problémoch súvisiacich s očkovaním,
- pravidelné usmerňovanie a informovanie všeobecných lekárov pre deti a dospelých a všeobecných lekárov pre dospelých o všetkých zmenách týkajúcich sa imunizačného programu,
- aktívna činnosť poradne očkovania, vrátane poskytovania odborného poradenstva pri očkovaní osôb cestujúcich do zahraničia,
- v rámci "Európskeho imunizačného týždňa" - vytvorenie informačných materiálov pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť, materiálov na web stránku úradu,
- realizácia úlohy „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“ - zapojených 30 študentov.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení (k 30.06.2016 bolo spracovaných 1 228 prípadov),
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení, zlepšenie spolupráce s laboratóriami,
- zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení formou informácií na web stránke úradu, článkov, rozhovorov s regionálnymi médiami, konzultácií,
- prednáška o VNN a riziku importu nákaz v súvislosti s migráciou pre príjmové oddelenia NsP Považská Bystrica.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Realizačné výstupy

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy (zbieranie údajov o výskyte prenosných ochorení je vykonávané cestou lekárov prvého kontaktu, pediatrov, odborných lekárov a mikrobiologických laboratórií),
- k 30.06.2016 bolo spracovaných a vložených do epidemiologického informačného systému 1 228 prípadov prenosných ochorení (753 možných, 199 pravdepodobných, 276 potvrdených, 3 epidémie, 7 rodinných epidémií, do SRV boli vložené 2 hlásenia).

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Realizačné výstupy

- na základe pravidelného harmonogramu sa vykonáva mikrobiálny monitoring v lôžkovej časti zdravotníckych zariadení, kontrola účinnosti sterilizačnej techniky, pravidelné kontroly dodržiavania hygienicko epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach,
- v rámci výkonu ŠZD bolo do 30.06.2016 odobratých 300 vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie nemocničného prostredia. Vzorky boli odobraté z materiálu deklarovaného ako sterilný a z prostredia, súčasťou prevencie šírenia NN bolo aj sledovanie funkčnosti sterilizačnej techniky (36 vzoriek),
- do 30.06.2016 bolo zaznamenaných a analyzovaných 38 prípadov nozokomiálnych nákaz,

- kampaň „Clean care is safer care“ - prednáška pre zamestnancov Ortopedického oddelenia NsP Považská Bystrica a zamestnancov NsP Ilava s nácvikom techniky hygieny rúk, príprava a distribúcia letákov, informácie o kampani na web stránke RÚVZ,
- odbery sterov z rúk pri výkone ŠZD v zdravotníckych zariadeniach,
- príprava realizácie bodového prevalenčného sledovania v zariadeniach pre dlhodobo chorých – školenie, výber pracovísk

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Realizačné výstupy

- participácia na realizácii školenia „Koordínácia postupov pri výskyte VNN“ určeného pre zamestnancov príjmových oddelení NsP Považská Bystrica.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Realizačné výstupy

- na základe stanoveného harmonogramu odberov sa v pravidelných intervaloch vykonáva odber vzoriek odpadovej vody pred jej vyústením do čističky odpadovej vody v čističke odpadových vôd Považská Bystrica. Do 30.06.2016 boli všetky odobraté vzorky negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Realizačné výstupy

Projekt „Hrou proti AIDS“ sa na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici nevykonáva.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach študentov stredných škôl – úloha 6.9
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ - informácia o zriadenej poradni očkovania je sprístupnená na web stránke RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Realizačné výstupy

- realizácia edukácie v júni 2016 – preškolených 30 študentov, dotazníky odoslané na RÚVZ so sídlom v Komárne na spracovanie.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

9.1.1 *Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva slovenskej republiky*

V mesiaci jún sa začal realizovať zber dát ku celoslovenskému prieskumu Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 - 2025

V podmienkach RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od MŠ po SŠ v pôsobnosti regiónu.

Prednášky zamerané na zdravý životný štýl, zdravú výživu a dostatočnú pohybovú aktivitu u detí sa realizovali na 3 základných školách. Na túto tému sa realizovalo 5 prednášok a edukovaných bolo 233 žiakov.

Význam zdravej výživy bol zdôraznený aj v rámci všetkých preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov KVCH. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na význam zdravej výživy. Všetkým klientom, ktorí mali vysokú hladinu celkového cholesterolu a triglyceridov bolo doporučené zmeniť stravovacie návyky.

V spolupráci s poisťovňou Dôvera a Oddelením výchovy k zdraviu, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Trenčíne sa vykonávali preventívne vyšetrenia zamestnancov vo firme **Continental, Púchov**. Vykonávali sa merania tlaku krvi, pulzu, obvodu pása/bokov, % telesného tuku, % CO vo vydýchnutom vzduchu u fajčiarov a z kapilárnej krvi sa zisťovala hladina celkového cholesterolu. Intervenovalo sa v problematike KVCH.

Program Školské ovocie

Počas mesiacov apríl - máj 2016 na základe Národnej stratégie Slovenskej republiky pre program podpory spotreby ovocia a zeleniny u detí a žiakov v školách - program Školské ovocie na školský rok 2015/2016 sa realizovalo priebežné hodnotenie (priebežný monitoring) vplyvu uvedeného programu na zvyšovanie zdravotného a nutričného uvedomenia u detí a rodičov. Prieskum prebiehal formou dotazníkov, ktoré boli distribuované do vybraných MŠ a ZŠ po dohode s riaditeľmi 2 MŠ Grznára, Považská Bystrica, ZŠ Nemocničná, Považská Bystrica, MŠ a ZŠ Bolešov, MŠ a ZŠ Pruské, ZŠ Ilava a ZŠ Slovanská, Púchov. Celkovo bolo vyplnených 173 dotazníkov, boli spracované a zaslané na ÚVZ SR.

Preventívne aktivity realizované v mesiacoch máj - jún k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“

Úsek podpory zdravia zrealizoval prednášky o zdravom životnom štýle a dôležitosti pohybovej aktivity na 3 ZŠ pre 233 žiakov. Boli premietnuté aj DVD Maškrtná veverička, Lakomý syseľ a Prečo vlk šušlal.

V spolupráci s poisťovňou VŠZP a oddelením HDM sa uskutočnili preventívne vyšetrenia zamestnancov vo firme **Danfoss, Považská Bystrica**, meranie tlaku krvi, celkového CHOL v kapilárnej krvi a bolo poskytnuté odborné poradenstvo, ktorého cieľom bolo upozorňovať na

dôležitosť pohybovej aktivity v prevencii kardiovaskulárnych a iných ochorení. Celkovo bolo 120 vyšetrených.

Počas mesiaca máj sa v spolupráci s oddelením HDM tiež uskutočnili preventívne vyšetrenia zamestnancov **SOS stavebná, Považská Bystrica**, meranie tlaku krvi, obvodu pása/bokov, BMI, % telesného tuku, % kostrového svalstva, brušného tuku a bazálneho metabolizmu, meranie celkového CHOL, GLU, TG a HDL v kapilárnej krvi. Tiež bolo poskytnuté odborné poradenstvo a celkovo bolo 21 vyšetrených.

Význam pohybovej aktivity bol zdôraznený i v rámci všetkých preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov KVCH. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté **odborné poradenstvo** v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na význam pohybovej aktivity. Všetkým klientom, ktorí mali nízku hladinu HDL cholesterolu bolo doporučené zvýšiť pohybovú aktivitu.

K tomuto dňu bol uverejnený na web stránke RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici a v regionálnej tlači článok 10. máj - Svetový deň Pohybom ku zdraviu, ktorý bol zameraný na dôležitosť aktívneho pohybu. Vo vestibule úradu a areáli Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici sa urobila aj názorná propagácia, ktorá bola venovaná pohybovej aktivite.

9.3 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNANÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU (OBYVATEĽOV SEGREGOVANÝCH A SEPAROVANÝCH RÓMSKÝCH OSÁD)

Problematike znevýhodnených skupín sa venuje v rámci zdravotno-výchovných prednášok na ZŠ a špeciálnych ZŠ.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Vzhľadom na skutočnosť, že zdravotné uvedomenie o rizikových faktoroch chronických neprenosných chorôb a fajčenie spojené s vysokou spotrebou tabaku predstavujú závažný zdravotný problém sa naďalej pokračuje v realizácii prednášok na ZŠ aj SŠ.

Prednášky na tému: **Alkohol, drogy a prevencia závislostí** – sa realizovali na 1 základnej škole a 1 strednej škole. Celkovo sa realizovali 4 prednášky na túto tému pre 99 žiakov a študentov. V rámci prednášok mali žiaci i študenti možnosť dať si vyšetriť množstvo CO a HbCO vo výdychu Smokerlyzerom.

Ku dňu 31. máj - **Svetový deň bez tabaku** sa uskutočnila aj názorná propagácia vo vestibule úradu a areáli Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici.

Počas aktivity 26. jún - **Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s nimi** bol uverejnený článok na web stránke úradu a v regionálnej tlači. Vo vestibule úradu a areáli Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici sa uskutočnila názorná propagácia s cieľom upozorniť na nové psychoaktívne látky na trhu a prevenciu ich zneužívania.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Počas preventívnych vyšetrení sa venuje pozornosť aj problematike aktívneho starnutia. Seniori sú oboznámení s pozitívnym účinkom zdravého stravovania, pravidelného pitného režimu a pohybovej aktivity v prevencii osteoporózy a ďalších ochorení spojených so starnutím.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V podmienkach RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od MŠ po SŠ v pôsobnosti regiónu.

Témy prednášok:

Zdravý životný štýl 6x: na 4 ZŠ, edukovaných 261 žiakov

Fajčenie a drogy 4x: na 1 ZŠ a 1 SŠ, edukovaných 99 žiakov a študentov

Výchova k partnerstvu a rodičovstvu, prevencia AIDS 4x: na 2 ZŠ, edukovaných bolo 143 žiakov

Úrazy a prvá pomoc 2x: na 1 ZŠ, edukovaných 67 žiakov

Dopravná výchova 4x: na 2 MŠ a 1 ZŠ, edukovaných 100 žiakov

Prevencia pohlavne prenosných ochorení 2x: na 1 SŠ, edukovaných 71 študentov

Stavba mozgu a precvičovanie pamäti 3x: na 1 ZŠ s MŠ, edukovaných 88 žiakov

9.6.1 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Tejto problematike sa venovalo na 1 MŠ. Celkovo bolo edukovaných 15 detí.

9.7 CINDI PROGRAM SR

V roku 2016 sa podporovalo a rozvíjalo verejné zdravie s cieľom dosiahnuť trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva. Celkový počet vyšetrených klientov v poradni zdravia bol 161. Z toho tvorilo 82 mužov a 79 žien. V PZ a na výjazdových akciách sa u vyšetrených klientov vykonalo spolu 709 vyšetrení, z tohto počtu tvorili biochemické vyšetrenia 278, meranie tlaku 175, meranie pulzu 175 a meranie telesného tuku 39. Zároveň bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu, prípadne boli klienti odporučení do starostlivosti ošetrojúceho lekára.

Spolupráca s inými organizáciami

- v spolupráci s poisťovňou Dôvera a Oddelením výchovy k zdraviu, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Trenčíne sa vykonávali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov vo firme **Continental, Púchov**. Vykonávali sa merania rizikových faktorov KVCH.
- V spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou sa vykonávali preventívne vyšetrenia zamestnancov vo firme **Danfoss, Považská Bystrica**. Celkovo bolo 120 vyšetrených.
- Vykonávali sa preventívne vyšetrenia zamestnancov **SOS stavebnej v Považskej Bystrici**. Kompletne bolo vyšetrených 21 zamestnancov.

Zároveň bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu a ponúknutý zdravotno-výchovný materiál.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 – 2016

Realizujú sa preventívne programy výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu, zdravotnou osvetou v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i nelegálnych návykových látok (alkohol, tabak a ilegálne drogy).

Prednášky na tému: **Alkohol, drogy a prevencia závislostí** – sa realizovali na 1 základnej škole a 1 strednej škole. Celkovo sa realizovali 4 prednášky na túto tému pre 99 žiakov a študentov. V rámci prednášok mali žiaci i študenti možnosť dať si vyšetriť množstvo CO a HbCO vo výdychu Smokerlyzerom.

Ku dňu 31. máj - **Svetový deň bez tabaku** sa uskutočnila aj názorná propagácia vo vestibule úradu a areáli Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici.

Počas aktivity 26. jún - **Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s nimi** bol uverejnený článok na web stránke úradu a v regionálnej tlači. Vo vestibule úradu a areáli Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici sa uskutočnila názorná propagácia s cieľom upozorniť na nové psychoaktívne látky na trhu a prevenciu ich zneužívania.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prešove**

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medzi odborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, ďalšie RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Etapy riešenia

Rok 2013 – vypracovanie pilotného projektu zameraného na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie projektu, výber lokalít pre realizáciu projektu, resp. zapojených RÚVZ, vytipovanie a kontaktovanie škôl, príprava dokumentov pre komunikáciu so školami, príprava dotazníkov), príprava metodiky pre prácu v teréne

Rok 2014 - finalizácia metodiky pre prácu v teréne, príprava laboratórií na prácu s prístrojovou technikou (zapožičanie prístrojov, inštruktáž k ich obsluhu), tlač dotazníkov, realizácia terénnej časti pilotného projektu (meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách, zber údajov prostredníctvom dotazníkov) vo vykurovacom období (január-marec 2014, november-december 2014), spracovanie údajových databáz

Rok 2015 – pokračovanie v terénnej časti projektu (január–marec 2015), spracovanie údajových databáz, analýza získaných údajov

Rok 2016 – vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, vypracovanie záverečnej správy, publikovanie výsledkov a záverov verejnosti a zástupcom škôl

Výstupy

- databáza údajov pre hodnotenie kvality vnútorného ovzdušia v školách a respiračného zdravia detí v rôznych regiónoch Slovenska,
- záverečná správa, materiály pre informovanie verejnosti, tlačové správy
- odporúčania pre rezort školstva, národný workshop
- environmentálno-zdravotné indikátory

Termín ukončenia

31.12.2016

Stav plnenia k 30. 06. 2016:

V plnení úlohy sa postupuje podľa usmernenia ÚVZ SR. V roku 2015 RÚVZ Prešov vykonal objektivizáciu vybraných parametrov ovzdušia. Počas v roku 2016 už prebieha na ÚVZ SR analýza získaných údajov, vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov pre verejnosť a zástupcom škôl.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových

prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Gestor: ÚVZ SR

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2, 2.1.3)

Riešiteľské pracoviská:

RÚVZ v SR

Etapy riešenia : rok 2016 a ďalšie roky

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia :

Viest' evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať nový informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR,

- počte nových rizikových prác v danom roku,

- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce,

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Budovať centrálny register údajov a regionálne registre o:

- individuálnych meraniach expozícií na tvorbu databáz údajov o miere expozície rizikovým faktorom a na tvorbu reálnych profilov profesií,

- podmienkach práce u prípadov ohrozenia chorobou z povolania a u priznaných prípadov chorobou z povolania .

Zosúladiť registrované údaje s požiadavkami národných a medzinárodných inštitúcií.

Preskúmať možnosti prepojenia registra s ďalšími registrami na analýzy zdravotných rizík a využitie údajov k stanoveniu priorít vo výkone ŠZD a v usmerňovaní tvorby zdravých pracovných podmienok .

Stav plnenia :

Organizácie, ktoré majú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce, sú kontrolované v rámci štátneho zdravotného dozoru, ktorý je zameraný na úroveň pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov. Sledujú sa výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

K 30. 06. 2016 evidujeme v okrese Prešov a Sabinov 1966 pracovníkov zaradených do 3. a 4. kategórie, z toho je 500 žien.

Najčastejšie sa vyskytujúcim rizikovým faktorom v pracovnom prostredí s najväčším počtom exponovaných zamestnancov je hluk (1282 zamestnancov). Ďalšími významnými faktormi práce a pracovného prostredia podľa počtu exponovaných zamestnancov sú chemické látky a zmesi (691), vibrácie (160), záťaž teplom a chladom, a biologické faktory.

V okrese Prešov a Sabinov máme v evidencii 96 organizácií, kde sú práce zaradené do 3. a 4. kategórie. V priebehu 1 polroka 2016 bolo vydaných 11 rozhodnutí, z toho pre existujúce firmy na základe prehodnotenia rizík 6 rozhodnutí a 5 rozhodnutí pre nové právne subjekty. V jednej organizácii boli vyradené práce z evidencie rizikových prác. Sankcie neboli udelené. Bol vydaný 1 pokyn na objektivizáciu faktorov pracovného prostredia (osvetlenie v distribučnom sklade).

Evidencia rizikových prác je vedená v programe ASTR.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o:

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
- klasifikácii látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, o oboznámení sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ) a o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe),
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie,
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam.
Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Stav plnenia :

Štátny zdravotný dozor zameraný na plnenie úlohy je vykonávaný v poľnohospodárskych organizáciách a organizáciách, kde zamestnanci prichádzajú do kontaktu s chemickými látkami. V poľnohospodárskych organizáciách je to hlavne v období výkonu postrekových prác (marec, apríl, september, október). V okrese Prešov a Sabinov evidujeme 6 poľnohospodárskych organizácií a 1 súkromne hospodáriaceho roľníka. Štátny zdravotný dozor je zameraný na odbornú a zdravotnú spôsobilosť, zabezpečenie OOPP, zdravotný dohľad, prevádzkové poriadky, KBÚ, podmienky skladovania a evidenciu látok deklarovaných ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi. Prípravky na ochranu rastlín sú sezónnym tovarom, ktorý sa nakupuje na priamu spotrebu.

Poľnohospodárske družstvá zabezpečujú výkon chemickej ochrany rastlín dodávateľským spôsobom, čím sa znížila expozícia zamestnancov týmto látkam. Pri chemickej ochrane rastlín sa čoraz viac používajú prípravky, ktoré nie sú klasifikované ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi.

V prevádzkach, kde zamestnanci sú priamo exponovaní chemickým látkam sa zameriavame hlavne na kontroly kariet bezpečnostných údajov a informovanosť zamestnancov.

V 1. polroku 2016 bolo vydaných 20 osvedčení na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, z toho 5 osvedčení na prácu s azbestom. Osvedčenia boli vydané na základe overenia dĺžky praxe, vzdelania a absolvovania odbornej prípravy.

Mimoriadne a havarijné situácie sa neriešili.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení Nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1278/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje:

o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR,

o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi,

o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity.

Doplniť údaje o látkach poškodzujúcich reprodukciu a látkach narúšajúcich endokrinný systém.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém.

Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a oprávam odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Stav plnenia :

Úloha je plnená celoročne. V rámci ŠZD sa zameriavame na udržiavanie zodpovedajúcej úrovne, alebo primeraného vylepšenia pracovných podmienok v organizáciách používajúcich karcinogénne a mutagénne látky.

Evidujeme 14 organizácii kde sa používajú karcinogény, respektíve sa jedná o pracovný proces s rizikom chemickej karcinogenity, v 5 organizáciách je to prach z tvrdého dreva. Zlúčeniny Cr⁶⁺ sa používajú najmä na povrchovú úpravu výrobkov, cytostatiká v zdravotníctve. Na týchto pracoviskách každoročne je vykonávaná objektivizácia chemických faktorov v pracovnom ovzduší oddelením OLC pri RÚVZ a vyšetrenia biologického materiálu.

K 30. 06.2016 bolo vydaných 27 rozhodnutí k sanačným prácam, súvisiacim s likvidáciou azbestu. Jedná sa o stabilné spoločnosti pôsobiace v okrese Prešov a Sabinov. Každá z týchto spoločností žiadajúca o vydanie rozhodnutia k sanácii azbestu predkladá prevádzkové poriadky, hodnotenie rizík. Informovanosť zamestnancov sa overuje dotazníkmi – kontrolnými listami informovanosti zamestnancov.

Nadalej je cieľom našich zisťovaní prítomnosť látok poškodzujúcich reprodukciu a látok narúšajúcich endokrinný systém.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ :

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia

Každý RUVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielniach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

Etapy riešenia

Rok 2016 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

V tejto úlohe spolupracovať s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (získať zoznam chránených dielní).

Vo vyhodnotení projektu uviesť nasledujúce informácie : počet posúdení nových chránených pracovísk RÚVZ-om v danom roku (rozhodnutia, stanoviská)

- počet kontrolovaných chránených pracovísk v danom roku
- počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v danom roku - počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou (na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu)
- vykonávaná činnosť
- druh postihnutia (skupiny)
- použité kontrolné listy - aké, koľko
- zistené nedostatky - aké, koľko
- uložené opatrenia -- aké, koľko
- počet vydaných rozhodnutí od roku 2009
- počet vydaných stanovísk od roku 2009,

Zistenia uplatniť pri usmernení zamestnávateľa na prijatie preventívnych, ochranných opatrení.

Ukladanie nápravných opatrení.

Stav plnenia :

K 30. 6. 2016 bolo vydaných 19 rozhodnutí k zriadeniu chránených dielní. V rámci štátneho zdravotného dozoru sa vykonávajú kontroly na pracoviskách, ktoré majú Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v zmysle § 55 ods. 1 zák. NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti pridelený štatút chráneného pracoviska. Štátny zdravotný dozor je zameraný na kontrolu pracovných podmienok, úroveň pracovného prostredia, vybavenie prevádzok, spôsobu práce. Prevažne sa jedná o zamestnancov so zdravotným postihnutím pohybového

aparátu (M 50, M 54), ochorenie žliaz s vnútorným vylučovaním (E 13) a onkologické onemocnenia.

V kontrolovaných prevádzkach nedochádza oproti vydaným rozhodnutiam k zmenám. Priestory sú pôvodné, priestorové usporiadanie a vybavenie korešponduje s vydanými rozhodnutiami. Zamestnanci majú možnosť dodržania osobnej hygieny, možnosť stravovania, v prípade vynútenej pracovnej polohy možnosť oddychu. Jedná sa o činnosti ako – administratívny zamestnanec, obsluha v kaviarni, výroba darčkových predmetov, výroba odevov.

Na kontrolovaných pracoviskách neboli doposiaľ zistené žiadne nedostatky.

Počet rozhodnutí k prevádzkam, na základe ktorých bol priznaný ÚPSVaR štatút chránenej dielne v zmysle ustanovení § 55 ods. 1 zák. NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov za roky 2009 – 1. polrok 2016 :

- rok 2009 – 68 rozhodnutí
- rok 2010 – 72 rozhodnutí
- rok 2011 – 70 rozhodnutí
- rok 2012 – 64 rozhodnutí
- rok 2013 - 52 rozhodnutí
- rok 2014 – 47 rozhodnutí
- rok 2015 – 35 rozhodnutí
- 1. polrok 2016 – 19 rozhodnutí

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Výstupy

Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

Vyhodnotenie výsledkov k 30. 06. 2016

V 1. polroku bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 4 prevádzkach zameraný na kontrolu dodržiavania legislatívnych obmedzení, najmä kontrolu označenia výrobkov a odber vzoriek kozmetických výrobkov na stanovenie zakázaných, regulovaných látok a mikrobiologickú

analýzu. Odobratých bolo 7 vzoriek kozmetických výrobkov určených pre dospelých – 3 vzorky pleťových krémov s obsahom UV filtrov na stanovenie konzervačných látok, vonných látok, mikrobiologickú analýzu a stanovenie UV filtrov. Laboratórna analýza UV filtrov nie je ešte ukončená, ostatné sledované ukazovatele zodpovedajú požiadavkám nariadenia č.1223/2009o kozmetických výrobkoch. Na stanovenie konzervačných látok a mikrobiologickú analýzu boli odobraté 2 vzorky toaletných mydiel a 2 vzorky vlasovej kozmetiky s obsahom keratínu. Vzorky v sledovaných ukazovateľoch zodpovedajú požiadavkám nariadenia č.1223/2009 o kozmetických výrobkoch.

V rámci kontroly povinného označenia a spoločných kritérií na tvrdenia používané v súvislosti s kozmetickým výrobkom sa zistilo, že na výrobku - mydlo ChanteClair bolo na obale uvedené pH neutrálne (pH neutro) a pH =10,63 zistené laboratórne, vo vzorke mydla s antibakteriálnym účinkom – Fa Hygiene &Care s antibakteriálnym účinkom nie je v zložení zložka deklarujúca antibakteriálny účinok mydla. Prostredníctvom ÚVZ SR budú zodpovedné osoby požiadané o stanovisko ku zisteniam.

3.6. MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃

- časové obdobie: január - december 2016

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2017

Realizačné výstupy

Trend vývoja za obdobie posledných 10 rokov v oblasti fortifikácie kuchynskej soli.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2016 a ďalšie roky

Vyhodnotenie výsledkov k 30. 06. 2016

K uvedenému termínu bolo odobratých 10 vzoriek kuchynskej soli z distribučnej siete a zo zariadení spoločného stravovania okresov Prešov a Sabinov. Všetky vzorky obsahom jodičnanu draselného prepočítaného na KJ vyhovel požiadavkám platnej legislatívy a boli v súlade s deklarovaným označením obsahu uvedeným výrobcom na obale v rozmedzí od 15 – 35 mg/kg.

3.7.MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTKOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia

I. etapa : február 2016 - november 2016: odborne – metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek

II. etapa : december 2016 - 1. štvrt'rok 2017 – vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa

Výstup

Záverečná správa obsahujúca údaje o úrovni spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm u dospelých a detskej populácie

Vyhodnotenie výsledkov k 30.06.2016:

V rámci projektu boli odobraté 2 vzorky potravín na stanovenie obsahu prídavných látok. Na prítomnosť farbiva E 104 - chinolínová žltá bola odobratá 1 vzorka mandarínkovej kocky a na prítomnosť sladidla E 951 – aspartámu bola odobratá 1 vzorka limonády so zázvorovou príchuťou s cukrom a sladidlami – KINLEY GINGER ACE, ktoré vyhoveli požiadavkám.

Respondenti v počte 8 - 4 ženy, z toho 2 mladšie a 2 staršie a 4 muži, z toho 2 mladší a 2 starší / veková kategória 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko/stredne pracujúci / poskytli 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI**Gestor**

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Cieľ

Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Etapy riešenia

I. etapa:

1. Každé RÚVZ v sídle kraja odobrať 3 vzorky hotových pokrmov (polievka alebo hlavný pokrm) a 3 vzorky chleba alebo pekárskych výrobkov (od výrobcov SR) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli, pod koordináciou KO v HV

T: február - marec 2016

Z: RÚVZ v sídle kraja

2. Výsledky spracované podľa komodity v tabuľkovej forme zaslať na ÚVZ SR v termíne do 30. 4. 2016

Z: KO v HV

II. etapa:

1. Každé RÚVZ v sídle kraja zabezpečí monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod dotazníka u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži / ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. – 35 r. a 36. r. – 54 r. – v každej kategórii klientov); porovnanie príjmu s OVD (9. revízia – percentuálny podiel) – pod koordináciou KO v HV.

T: február - marec 2016

Z: RÚVZ v sídle kraja

2. Výsledky monitoringu príjmu na úrovni kraja spracujú KO v HV v termíne do 30. 4. 2016 a zašlú ich ÚVZ SR v tabuľkovej forme za každé RÚVZ.

Z: KO v HV

Ukončenie úlohy:

30.5.2016

Výstupy

Záverečnú správu pripraví ÚVZ SR v termíne do 30.5.2016. Bude podkladom pre ďalšie aktivity v rámci intervencie v príjme soli a odborné podklady pre PRES SK.

Vyhodnotenie výsledkov k 30.05.2016:

Monitoring príjmukuchynskej soli bol vykonaný u 20 klientov(dospelá populácia - muži / ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. – 35 r. a 36. r. – 54 r. – v každej kategórii klientov). Všetci klienti vyplnili 24 hod. dotazník o frekvenciikonzumáciepotravín s pridanou jedlou soľou, ktorý bol spracovaný v programe Alimenta. V zariadeniachspoločnéhostravovaniaboliodobraté 3 vzorky hotových pokrmov – obedov a 3 vzorky chleba a pekárskychvýrobkov na laboratórnu kontrolu obsahu pridanejkuchynskej soli. Spracované výsledky podľa komodity vyhoveli požiadavkám a boli zaslané v tabuľkovej forme na ÚVZ SR.

PRIORITY

Výkon štátneho zdravotného dozoru

- v rámci ŠZD bolo vykonaných 241 kontrol, z toho v zariadeniach spoločného stravovania 93 kontrol, 4 kontroly v predajniach kozmetiky,
- v rámci hlásenia nebezpečných kozmetických výrobkov zo systému RAPEX bolo vykonaných 121 kontrol.

Výkon úradnej kontroly potravín

- v rámci ÚK bolo vykonaných 284 kontrol, z toho vo výrobe 2 kontroly, distribúcia a doprava 3 kontroly, v maloobchode 36 kontrol, v sektore služieb 178 kontrol, u výrobcov predávajúcich na maloobchodnej báze 23 kontrol a v ostatných prevádzkach 42 kontrol,
- v rámci výskytu nebezpečných výrobkov hlásených zo systému RASFF bolo hlásených 5 výrobkov, vykonaných bolo 29 kontrol,
- odobratých bolo 235 vzoriek potravín a 248 sterov z pracovného prostredia a osobnej hygieny a 7 vzoriek kozmetických výrobkov,
- z toho nevyhovelo 7 vzoriek pre mikrobiologickú kontamináciu a 9 vzoriek nevyhovelo chemicky, hygienickým požiadavkám nevyhovelo 15 sterov,

Najčastejšie zisťované nedostatky -

- nedodržanie účelu využitia pracovných plôch pri manipulácii s potravinami, nesprávna manipulácia s potravinami, neoznačené potraviny v slovenskom jazyku, nepredložené doklady o odbornej spôsobilosti pracovníkov, svojvoľne zmrazované potraviny, nevyhovujúce skladovanie originálne balených potravín, nepredloženie, evidencie teplôt od príjmu surovín až po výdaj hotových pokrmov, nevyhovujúce laboratórne nálezy vzoriek

zmrzlín, neodkladanie vzoriek zmrzlín, nedostatky v osobnej a prevádzkovej hygiene (overené sterovou metódou).

Za zistené nedostatky boli uložené –

- blokové pokuty v počte 25v sume 510,- eur 1395
- začaté správne konania vo veci uloženia pokuty - 1
- 4 opatrenia na mieste (zákaz uvádzanie nevyhovujúcich prídavných látok na trh)

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015-2025 (NAPPO)

Gestor

ÚVZ v SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Anotácia

V súvislosti s epidemickým nárastom prevalencie obezity v celosvetovom meradle vláda Slovenskej republiky schválila Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015-2025, ktorého súčasťou sú úlohy a aktivity, zamerané na zníženie výskytu obezity detskej a dorastovej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická aktivita predstavujú významné faktory obezity u dospelých, rovnako ako aj u detí a mladých ľudí. Uvedené faktory vedú k nadhmotnosti a obezite a v dôsledku toho sa môžu uplatniť nezávislé rizikové faktory chronických neprenosných ochorení.

Etapy riešenia

Každoročne od roku 2015 do roku 2025 realizovať priority a) b) c). Každé tri roky realizovať aktivity v rámci priority d):

a) Podpora zdravého štartu do života

- zamerať sa v rámci poradní zdravia na matky s deťmi na materskej dovolenke. Výchovné aktivity zamerané na poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie obezity realizovať v zariadeniach kde sa stretávajú matky s deťmi napr. materské centrá, rodičovské centrá.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

- zabezpečiť kontrolu predávaného sortimentu a kontrolu dodacích listov u predajcov s cieľom zistiť, aké je percentuálne zastúpenie ponúkaných zdravých druhov potravín a potravín s množstvom prebytočnej energie, resp. potravín s vysokým obsahom soli, ktoré nezabezpečujú zdravý vývoj dieťaťa a prispievajú k riziku vzniku nadhmotnosti až obezity

- podporovať poskytovanie desiat vyrábaných a podávaných zo školskej kuchyne

- zabezpečiť edukačné aktivity v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, mliečného programu pre deti, programu školské ovocie
- zabezpečiť efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach stravovacích prevádzok určených pre deti a mládež vo výdajniach stravy,
- kontrolovať hygienické podmienky pri príprave diétného stravovania,
- kontrolovať dodržiavanie pitného režimu detí používanie pitnej vody a nesladených nápojov,
- zisťovať počet stravujúcich sa detí a mládeže v školských stravovacích zariadeniach,
- posudzovať energetickú a biologickú hodnotu stravy,
- kontrolovať pestrosť stravy,
- kontrolovať dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

- Zúčastňovať sa pracovných porád pracovníkov školského stravovania organizovaných okresnými úradmi, odborom školstva a Spoločnými školskými úradmi
- v spolupráci s odborními školstva na krajskej úrovni a Spoločnými školskými úradmi na okresnej úrovni zrealizovať školenie pracovníkov školského stravovania

d) Podpora pohybových aktivít

- realizovať monitoring TV podmienok žiakov základných a stredných škôl vrátane vonkajších telovýchovných plôch z hľadiska dodržania požiadaviek príslušnej legislatívy (priestorové usporiadanie, vybavenie, tepelno-vlhostná mikroklíma a pod.)
- v rámci výkonu ŠZD sledovať využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení,
- sledovať využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport v rámci výučby žiakov sledovanej školy (plaváreň, športová hala, verejné ihrisko)
- sledovať realizáciu malých foriem telesnej výchovy v školách, napr. využívanie telovýchovných chvíľok, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.
- monitorovať využívanie hodín TV v rámci hygieny pedagogického procesu: počet hodín TV do týždňa, zaraďovanie hodín TV do rozvrhu hodín, percento cvičiacich žiakov a študentov na hodinách TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov,
- v pravidelných intervaloch (1 x 3 roky) sledovať počty a zdravotné indikácie u žiakov a študentov, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od TV
- zisťovať možnosti telesnej aktivity detí oslobodených od cvičenia na hodinách TV.

Realizačné výstupy

- počet edukovaných matiek v oblasti zdravého stravovania a pohybovej aktivity detí
- počet zariadení s vytvorenými optimálnymi podmienkami pre vytvorenie zdravšieho prostredia
- počet škôl s obmedzením automatov so sladenými nápojmi
- počet škôl umožňujúcich odbornému personálu ZŠS vzdelávanie vo výžive
- počet škôl s vytvorenými optimálnymi podmienkami pre realizáciu telovýchovných aktivít
- vypracovanie sumárnej správy projektu bude slúžiť ako podklad pre odpočet aktivít plnenia Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025

Trvanie projektu

1.11.2015 – 31.12.2025

Termín ukončenia:

r. 2025

V I. polroku 2016 v rámci kontroly predávaného sortimentu v školách vykonali pracovníčky odd. HDM kontroly v 16 školských bufetoch. Porušenia zákona v dodržiavaní sortimentu bufetov neboli zistené.

V rámci kontroly potravín s vysokým obsahom soli bol vykonaný Monitoring obsahu kuchynskej soli v pokrmoch v zariadeniach školského stravovania. Prebiehal na základe prípisu ÚVZ SR č. HDM/2617/6066/2016 zo dňa 03.03.2016 o vykonanie mimoriadnej kontroly cieleného ŠZD v zariadeniach školského stravovania v mesiaci apríl 2016. Zoznam zariadení v ktorých sa mali odbery uskutočniť bol zaslaný ÚVZ SR. V rámci už spomínaného monitoringu soli sa odoberali vzorky zo 7 zariadení s vekovým zastúpením stravníkov od troch do 18 rokov (teda v ŠJ pri MŠ, ZŠ a SŠ). Po obdržaní výsledkov z laboratória sa zistené množstvá porovnali s odporúčaným množstvom soli výživových dávok, vypočítalo sa percentuálne prekročenie oproti OVD. Vo všetkých odobratých vzorkách bolo zistené prekročenie obsahu soli v hotových pokrmoch oproti odporúčaným výživovým dávkam. Zistené údaje boli dňa 02.05.2016 zaslané ÚVZ SR Bratislava v správe z výkonu uvedených kontrol.

V oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí v šk. r. 2015/2016 bolo do programu - „Školské mlieko“ zapojených v okrese Prešov 69 škôl s počtom 11 835 zapojených detí a žiakov, v okrese Sabinov 25 škôl s počtom 4130 zapojených detí - „Školské ovocie“ zapojených v okrese Prešov 70 škôl s počtom 12105 žiakov, v okrese Sabinov 24 škôl s počtom 4204 zapojených žiakov

V I. polroku 2016 v rámci zabezpečenia efektívneho výkonu ŠZD vykonali pracovníčky odd. HDM RÚVZ Prešov 25 kontrol stravovacích zariadení pri predškolských a školských zariadeniach. Diétne stravovanie je zabezpečené v 18 ŠJ pre celiatikov, v 8 Šj pre diabetikov a v 8 ŠJ sa pripravuje šetriaca diéta.

Výkon ŠZD bol zameraný aj na sledovanie pitného režimu v základných a stredných školách s cieľom zvýšiť informovanosť detí a mládeže o potrebe konzumácie zdravotne bezchybnej vody a preferovať zdravotne vyhovujúce nápoje. V I. polroku 2016 bolo odobratých 15 vzoriek pitných vôd z individuálnych vodných zdrojov na laboratórne vyšetrenie RÚVZ Prešov. Pitný režim na školách je zabezpečený hygienicky vyhovujúcim spôsobom (pitná voda z vodovodu, ktorej kvalita spĺňa kritéria Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z.z.). V prípade nevyhovujúceho zásobovania, zriaďovateľ predškolských a školských zariadení do doby zabezpečenia vyhovujúcej kvality pitnej vody, rieši pitný režim formou minerálok v originálnom balení alebo prostredníctvom dávkovačov veľkoobjemovo balených vôd tzv. watercoolerov.

PROJEKT COSI (ChildhoodObesitySurveillanceInitiative)

COSI je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025 a realizovaný MZ SR metodikou WHO. Ide o rutinné meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. Svetová zdravotnícka únia bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých škôl. Počas merania sa do zaslaných dotazníkov zaznamenávali: dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň školskej dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov. Merania sa uskutočnili v čase od 15.11. 2015 do 15.12.2015. Do tohto projektu boli zapojené dve základné školy – mestská ZŠ Šmeralova, Prešov a vidiecka ZŠ Ľubotice. K meraniu detí bolo potrebné získať informovaný súhlas rodičov, čo bol dosť problém hlavne u detí z mestských škôl a preto namerané počty žiakov vo vybranej škole (ZŠ Šmeralova, Prešov) boli nižšie ako bolo požadované od projektového tímu. Po predĺžení termínu meraní žiakov do 15.01.2016 boli chýbajúce počty žiakov požadovanej vekovej kategórie doplnené zo ZŠ Kúpeľná, Prešov. Celkom bolo vyplnených

80 dotazníkov. V 1. polsroku 2016 boli údaje z dotazníkov zadávané do tabuliek a zaslané 23.02.2016 MUDr. L. Tichej – zodpovednej za riešenie úlohy v rámci EU. Po vygenerovaní a zaslaní centrálnych kódov pre jednotlivých účastníkov projektu boli vyplnené dotazníky zadávané do e-formy WHO - OpenClinica vo forme on-line dotazníkov na ďalšie spracovanie. Vyplnené dotazníky a informované súhlasy rodičov boli 24.06.2016 zaslané MUDr. L. Tichej.- osoby zodpovednej za plnenie COSI na Slovensku- Detská fakultná nemocnica – Limbová 1, Bratislava.

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR - Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislosti – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach, organizovaných Odborom koordinácie pracovná protidrogovej stratégie a monitorovania drog
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku
- Spolupráca na príprave Národnej správy o drogách a jej poskytnutie RÚVZ v SR
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry)
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách

- Podpora Národného programu boja proti drogám

Termín ukončenia

priebežne podľa požiadaviek gestora

Projekt sa realizuje dotazníkovou metódou podľa požiadaviek gestora (Úrad vlády SR - odbor koordinácie protidrogovej stratégie, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie). V roku 2016 sa doposiaľ nerealizoval.

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Gestor:

UVZ SR

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. WHO upozorňuje, že problematike úrazov, nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazov sú iné ako u dospelých, príčiny sú omnoho rôznorodejšie ako u dospelých.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritéria na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho boli získané validne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti z mestských a detí z vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov. Do súboru budú zaradené deti nasledovne:

Rok 2014 - veková skupina 3-6 ročných detí: 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí

Rok 2015- veková skupina 7-10 ročných detí: 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa, (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Rok 2016 veková skupina 11-14 ročných detí: 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa, (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí. Na základe hore uvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5400 detí.

Trvanie projektu:

r.2014- r. 2017

V roku 2016 sa bude projekt realizovať v druhom polroku t.j. v šk. roku 2016/2017 u skupiny 11 – 14 ročných detí vo vybraných základných školách.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

Hodnotenie a analýza

V roku 2016 oddelenie epidemiológie plnilo 9 úloh. Programy a projekty sú rozdelené do jednotlivých kapitol. Tieto kapitoly majú svoju štruktúru s krátkym popisom činnosti.

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti)
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
8. aktívna činnosť „Poradni očkovania“
9. príprava registra očkovaných osôb

Realizácia k 30.6.2016

Od 1.1.2016 nadobudol platnosť nový očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých. Očkovací kalendár platný od januára 2016 zahŕňa povinné pravidelné očkovanie detí proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnym infekciám, detskej obrne, pneumokokovým invazívnym infekciám, osýpkam, ružienke, mumpsu a povinné preočkovanie dospelých proti diftérii a tetanu. Nový očkovací kalendár bližšie špecifikuje očkovanie hexavakcínou a očkovanie vakcínou proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam, ktoré sa má vykonávať tromi dávkami v 3., 5. a v 11. mesiaci života, so zdôraznením podania prvej dávky najskôr v prvom dni desiateho týždňa života vzhľadom na epidemiologickú situáciu vo výskyte čierneho kašľa. Na povinné očkovanie dojčiat proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam je určená 13-valentná konjugovaná vakcína alebo 10-valentná konjugovaná vakcína a všetky dávky základného očkovania sa majú podať rovnakou očkovacou látkou. Preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa vykonáva kombinovanou očkovacou látkou každých 15 rokov. V prípade prekročenia odporúčaného intervalu sa preočkovanie proti záškrtu a tetanu vykoná vždy len jednou dávkou pokiaľ je v zdravotnej dokumentácii pacienta dokumentované základné očkovanie tromi dávkami očkovacej látky proti tetanu. Základné očkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu tromi dávkami sa vykoná len v prípade, ak nie je dôveryhodná dokumentácia základného očkovania v minulosti. Prvé preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa odporúča vo veku 30 rokov a ďalej každých 15 rokov.

Všetci očkujúci lekári, t. j. praktickí lekári pre deti a dorast, spolu 49 a taktiež praktickí lekári pre dospelých, spolu 93 boli oboznámení s očkovacím kalendárom pre rok 2016.

V roku 2016 sa RÚVZ so sídlom v Prešove podobne jako po iné roky zapojilo do kampane Európskeho imunizačného týždňa (EIW), ktorý prebiehal od 24.4.2016 – 30.4.2016. V rámci aktivít EIW boli uverejnené informácie o očkovaní v printovom médiu, na webovej stránke ako aj na nástenke RÚVZ so sídlom v Prešove.

Aj v roku 2016 je venovaná zvýšená pozornosť ochoreniam preventabilných očkovaním. U týchto ochorení sa zisťuje hlavne predchádzajúce očkovanie. Oddelenie epidemiológie vykonáva pravidelné poradenstvo v oblasti očkovania a očkovania pred cestou do zahraničia. Pracovníci oddelenia sa zúčastnili rôznych vzdelávacích akcií, seminárov a odborných podujatí v oblasti vakcinológie: napr. Vakcinologického kongresu a Východoslovenského vakcinačného dňa Louisa Pasteura.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Realizácia k 30.6.2016

V prvom polroku 2016 bola vykonávaná surveillancie prenosných ochorení v okresoch Prešov a Sabinov na základe hlásení od ošetrojúcich lekárov a mikrobiologických laboratórií.

Následne bola vykonávaná analýza ochorení za jednotlivé mesiace za okresy Prešov a Sabinov. Výsledky analýz a informácie pre ošetrojúcich lekárov sú pravidelne uverejňované na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Prešove.

Analýza výskytu prenosných ochorení v okrese Prešov a Sabinov za rok 2015 bola spracovaná vo VS v termíne do 10.2.2016. Analýza výskytu prenosných ochorení v Prešovskom kraji za rok 2015 bola spracovaná na základe výstupov z Epidemiologického informačného systému a na základe podkladov zaslaných z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja v termíne do 26.2.2016.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení a epidemiologikom vyšetrovaní jednotlivých prípadov ochorení zároveň prebiehala individuálna edukácia obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillancie infekčných ochorení v SR do siete EÚ
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb

Realizácia k 30.6.2016

Všetky prenosné ochorenia hlásené za okres Prešov a Sabinov sú zadávané do epidemiologického informačného systému EPIS. V prvom polroku 2016 to predstavovalo spolu 1 387 prenosných ochorení (okres Prešov 943, okres Sabinov 444).

V súvislosti so surveillancie ARO a CHPO sú na základe hlásení od praktických lekárov týždenne spracovávané analýzy výskytu ARO a CHPO v okrese Prešov a Sabinov a následne na základe hlásení z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja aj v Prešovskom kraji.

V systéme rýchleho varovania (SRV) sú spracovávané týždenné hlásenia a to v 6 kategóriách (akútne chabé obrny; epidémie; meningitídy/sepsy; osýpky, rubeola, parotitída; vírusové hepatitídy a iné informácie). Hlásenia sú spracovávané za okresy Prešov a Sabinov a Prešovský kraj.

Výstupy z informačného systému, mesačné analýzy slúžia na porovnávanie chorobnosti prenosných ochorení v okrese Prešov a Sabinov v jednotlivých mesiacoch roka a ako informácia o epidemiologickej situácii pre zdravotníkov ako aj pre verejnosť.

Špeciálne analýzy, ktoré je možné vytvoriť v rámci informačného systému EPIS boli na požiadanie poskytnuté pre potreby študentov rôznych stredných a vysokých škôl a primárom niektorých oddelení FNŠP J. A. Reimana Prešov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EÚ s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc
5. organizácia prevalenčnej štúdie NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ každý rok tak, aby bola štúdia raz za 5 rokov vykonaná na každom lôžkovom ZZ

Realizácia k 30.6.2016

V prvom polroku 2016 boli pravidelne hlásené nozokomiálne nákazy zo zdravotníckych zariadení pôsobiacich v okrese Prešov. V okrese Sabinov nebol zaznamenaný výskyt NN. Všetky hlásené nozokomiálne nákazy sú zadávané v informačnom systéme EPIS a na základe ich závažnosti sú vykonávané protiepidemické opatrenia. V okrese Prešov a Sabinov sa v zdravotníckych zariadeniach vykonáva kontrola HER v zmysle platných právnych predpisov priebežne, ako aj pri výskyte nozokomiálnych nákaz. Vzhľadom na najväčšie riziko vzniku nozokomiálnych nákaz sa zvýšená pozornosť venuje kontrole HER na JIS a operačných sálach jednotlivých oddelení FNŠP J. A. Reimana v Prešove.

V okrese Prešov v prvom polroku 2016 boli nozokomiálne nákazy hlásené len FNŠP J. A. Reimana Prešov. V prvom polroku 2016 bolo hlásených spolu 100 nozokomiálnych nákaz. Podľa lokalizácie infekcie bolo najviac hlásených respiračných nákaz, črevných nákaz a infekcií chirurgickej rany. Najviac NN hlásilo AIM (25 – 25%) a odd. klinickej hematológie (15 – 15%) FNŠP J. A. Reimana v Prešove. Pri vzniku NN sa uplatnila najmä Klebsiella a Clostridiumdifficile.

Podobne ako po iné roky aj v roku 2016 sa RÚVZ so sídlom v Prešove zapojilo do kampane „SaveLives: CleanYourHands“, ktorá sa prebiehala dňa 5.5.2016. Nakoľko v roku 2016 bola kampaň zameraná na chirurgické odbory, RÚVZ so sídlom v Prešove v rámci aktivít k tejto kampani realizovalo 15 sterov z rúk zdravotníckych pracovníkov na overenie správnosti postupov v dezinfekcii rúk (6 na COS, 5 na odd. chirurgie a 4 na odd. úrazovej chirurgie).

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie

Realizácia k 30.6.2016

Od 10.8.2010, kedy bola generálnou riaditeľkou ukončená pandémia chrípky A (H1N1)2009 sa až do súčasnosti nachádzame v post-pandemickej fáze. Neustále však prebieha monitorovanie výskytu prípadov SARI a ich hlásenie v epidemiologickom informačnom systéme a v SRV epidemiologického informačného systému. V prvom polroku 2016 v okrese Prešov a Sabinov neboli hlásené prípady SARI.

6.6. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (VaccineDerivedPolioViruses).

Realizácia k 30.6.2016

V prvom polroku 2016 sa realizovali odbery vzoriek odpadovej vody, ktoré boli zaslané na virologické vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Košiciach. Odbery vzoriek vôd boli vykonávané v termínoch, ktoré vypracovalo virologické laboratórium RÚVZ so sídlom v Košiciach. Odobrané boli 3 vzorky odpadovej vody, všetky s negatívnym výsledkom.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým a okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS.

Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Realizácia k 30.6.2016

V prvom polroku 2016 projekt „Hrou proti AIDS“ nebol realizovaný. V rámci prevencie HIV/AIDS je na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde sa okrem poradenstva vykonávajú aj anonymné odbery biologického materiálu na vyšetrenie HIV protilátok. Odbery vykonáva RÚVZ so sídlom v Prešove ako jediný v rámci RÚVZ v Prešovskom kraji. V prvom polroku 2016 bolo v rámci Poradne prevencie HIV/AIDS realizovaných 5 odberov biologického materiálu na virologické vyšetrenie. Odbery boli realizované u mužov vo veku 24, 27, 30, 33 a 50 rokov. Dôvodom vyšetrenia bola u všetkých klientov prítomnosť rizikovej situácie - nechránený pohlavný styk. Súčasne s činnosťou Poradne prevencie HIV/AIDS je v prevádzke telefonická linka prevencie HIV/AIDS, ktorú kontaktovalo 8 klientov, v 2 prípadoch bola klientom poskytnutá informácia osobne. Najčastejšími dotazmi boli možnosti vyšetrenia HIV protilátok, prenosu infekcie HIV a možnosti prevencie.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Realizácia k 30.6.2016

Na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove je zriadená poradňa očkovania, ktorá poskytuje pre verejnosť poradenstvo a konzultácie v oblasti ochorení preventabilných očkovaním. Poradenstvo je zamerané na:

- problematiku povinného pravidelného očkovania osôb, ktoré dosiahli určený vek
- očkovania pred cestou do zahraničia
- problematiku odporúčaného očkovania
- očkovania detí s kontraindikáciami
- poradenstvo týkajúce sa očkovacieho kalendára, odstupov medzi jednotlivými očkovaniami

V rámci poradne očkovania bola v prvom polroku 2016 poskytnutá informácia týkajúca sa povinného očkovania, odporúčaného očkovania príp. očkovania pred cestou do zahraničia v 16 prípadoch (v 13 prípadoch telefonicky a 3 prípadoch osobne).

6.9. IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cielená intervencia

Realizácia k 30.6.2016

V rámci tejto úlohy sa oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v Prešove zapojilo do realizácie vzdelávacej aktivity pod názvom „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“. Vzdelávacia aktivita bola realizovaná v mesiaci jún na 3 stredných školách: SOŠ podnikania v Prešove, SZŠ sv. Bazila Veľkého v Prešove a Pedagogickej a sociálnej akadémii v Prešove. Aktivitu sa zúčastnilo spolu 55 študentov 3. ročníkov uvedených stredných škôl. Vzdelávanie sa vykonávalo interaktívnou formou, v rámci ktorej študenti pracovali v 4 skupinách. Efekt bol overovaný formou dotazníka, ktorý bol vyplňaný pred a po intervencii. Dotazníky boli následne zaslané na spracovanie gestorovi tejto úlohy, ktorým je RÚVZ so sídlom v Komárne.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 Cyanobaktérie

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredia a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ: chrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami kontaminovanej vody.

Monitorovanie kvality vody na kúpanie z rekreačnej nádrže Veľká Domaša zabezpečujú RÚVZ so sídlom vo Svidníku a Vranove nad Topľou. RÚVZ Svidník odoberá vzorky v dvoch rekreačných strediskách: Tíšava a Valkov. RÚVZ Vranov monitoruje kvalitu vody v piatich rekreačných strediskách: Dobrá, Holčikovce, Kelča, Kelča – Krym a Poľany. V prvom polroku 2016 bolo na stanovenie cyanobaktérií vyšetrených 16 vzoriek z rekreačnej nádrže Veľká Domaša. Limit pre cyanobaktérie podľa prílohy č.1 k vyhláške č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody na prírodnom a umelom kúpalisku nebol ani v jednej vzorke prekročený.

Ďalej bola prítomnosť cyanobaktérií sledovaná vo vzorkách prírodných kúpalísk z lokalít: Chlmec, Slovenská Volová, Laborec a Vyšný Kazimír. Vo všetkých 4 vzorkách bol limit pre cyanobaktérie dodržaný.

7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredia a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ: Zabezpečiť prístup k nezávadnej a zdravotne bezpečnej pitnej vode, k sanitácii a tiež zabezpečiť sledovanie kvality vôd na kúpanie.

V priebehu prvého polroka 2016 nebolo stanovenie améb požadované.

Legionely boli stanovené v 3 vzorkách vôd z umelých kúpalísk. Vzorky vyhovel určenému kritériu, podľa prílohy č. 2 k vyhláske č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody na prírodnom a umelom kúpalisku.

7.3 Materské mlieko

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredia a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok a biologických látok v období detstva.

Pre banku materského mlieka novorodeneckého oddelenia FNŠP J. A. Reimana v Prešove bola sledovaná nutričná kvalita a mikrobiologické ukazovatele v materskom mlieku. V 9 vzorkách materského mlieka bolo stanovených 63 chemických ukazovateľov. Na sledovanie mikrobiologickej kvality materského mlieka bolo vyšetrených 25 vzoriek pasterizovaného mlieka, v ktorých bolo spolu stanovených 100 ukazovateľov. V žiadnej vzorke nebola zistená prítomnosť patogénnych mikroorganizmov ani prítomnosť stafylokokového enterotoxínu.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Anotácia

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Súčasná Aktualizácia Národného programu podpory zdravia bola vypracovaná na základe Plánu práce vlády SR na rok 2014 a z iniciatívy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, v súvislosti s návrhom na zrušenie úlohy B.1. 13, 14 a 15 vyplývajúcej z Uznesenia vlády SR číslo 708/V z 19. decembra 2012. V zmysle úloh Plánu práce vlády Slovenskej republiky na rok 2013 vyplynula pre Ministerstvo zdravotníctva SR povinnosť predložiť s termínom splnenia dňa 31. Decembra 2013 národné programy ako úlohu B.1. 13, 14, 15 Uznesenia vlády SR číslo 708/V, a to:

Úloha č. 13 Národný program prevencie ochorení srdca a ciev na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 14 Národný diabetologický program na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 15 Skríningové programy onkologických ochorení – karcinómu hrubého čreva, karcinómu prsníka a karcinómu krčka maternice na roky 2014 – 2018.

Vzhľadom na existenciu významného spoločného menovateľa navrhnutých národných programov predložila Sekcia zdravia Ministerstva zdravotníctva SR návrh na prípravu národného programu zlučujúceho viaceré preventívne zamerané národné programy. Z uvedených dôvodov navrhla sekcia zdravia, po predchádzajúcej konzultácii s Úradom verejného zdravotníctva SR, implementovanie vyššie uvedených programov riešiacich problematiku tzv. civilizačných chorôb do jedného národného programu, a to do existujúceho „Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike“. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

V mesiaci máj 2016 sme začali s realizáciou prieskumu Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľstva SR v roku 2016 v súvislosti s Aktualizáciou Národného programu podpory zdravia, ktorého cieľom je zvyšovať zdravotné uvedomenie obyvateľov a navodzovať postupnú zmenu postoja obyvateľov SR k vlastnému zdraviu a taktiež monitorovať a hodnotiť úroveň zdravotného uvedomenia a výskytu rizikových faktorov životného štýlu.

Prieskum sa realizuje u respondentov v príslušnej vekovej kategórii vo veku od 15 do 65 a viac rokov, rozdelených na vidiek a mesto, v celkovom počte 104 vyplnených dotazníkov.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencienadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení. Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 bol schválený vládou SR 2. septembra 2015.

V I. polroku 2016 sme uskutočnili 34 besied so žiakmi a študentmi na tému Racionálna výživa a Zdravý životný štýl v ZŠ Hanušovce, ZŠ Tulčík, ZŠ Kúpeľná v Prešove, ZŠ Bajerov, ZŠ Fričovce, ZŠ Lipovce, ZŠ Kokošovce, na Strednej odbornej škole dopravnej v Prešove, na Gymnáziu J. A. Raymana v Prešove a na Strednej odbornej škole spojenej v Lipanoch.

Zrealizovali sme niekoľko intervenčných aktivít – besied, exkurzií, prednášok aj aktivít pri príležitosti významných Svetových dní vyhlásených Svetovou zdravotníckou organizáciou.

V rámci realizácie edukačno-preventívneho vyšetrenia zameraného na populáciu produktívneho veku a skriningu rizikových osôb sme v rámci výjazdovej poradne zdravia vyšetrili 25 zamestnancov nákupného reťazca hypermarket TESCO Prešov na ulici Košickej, ktorým v rámci primárnej prevencie pomocou biochemického analyzátoru REFLOTRON bol stanovený z kvapky krvi celkový cholesterol, percento tuku v tele, TK a antropometrické vyšetrenie. V rámci základnej poradne zdravia bolo pri príležitosti Svetového dňa zdravia

vyšetrených 11 študentov stredných škôl, ktorým bolo okrem komplexného biochemického a antropometrického vyšetrenia vykonaných 6 meraní smokerlyzerom. Uskutočnili sme edukácie na tému „Zdravý životný štýl a diabetes“ a na tému Svetového dňa zdravia bol uverejnený článok v Prešovskom Večerníku a taktiež bol tento Svetový deň spropagovaný na nástenke a webovej stránke úradu.

V súvislosti so Svetovým dňom – Pohybom ku zdraviu, ktorý Svetová zdravotnícka organizácia vyhlásila 10.mája s cieľom poukázať na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu, sa aj samotní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Prešove aktívne zapojili do pohybovej aktivity – telesnej práce pod názvom „Brigáda – pohybom ku zdraviu“, konanej dňa 21.04.2016 na pôde RÚVZ so sídlom v Prešove. Okrem dobrého pocitu z vykonanej práce sa táto pracovno – športová aktivita odrazila na čistote životného a pracovného prostredia okolia úradu, v ktorom zamestnanci vykonávajú svoje každodenné pracovné činnosti vyplývajúce z náplne práce, no predovšetkým aktívnym pohybom, ako súčasť životného štýlu našich zamestnancov, sme dostali do povedomia význam pohybu pre vlastné zdravie. Tejto pracovno – športovej aktivity sa zúčastnilo 58 zamestnancov. V rámci Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu sme zabezpečili v spolupráci so VŠZP dňa 20.05.2016v rámci výjazdovej poradne zdravia vyšetrenie 31 klientov – pedagógov na ZŠsMŠ v meste Hanušovce, ktorým v rámci primárnej prevencie bol stanovený celkový cholesterol, percento tuku v tele, TK, antropometrické vyšetrenie a odborné poradenstvo.

Pri príležitosti Svetového dňa Pohybom k zdraviu sme na výjazdovej poradni zdravia zabezpečili na Strednej priemyselnej škole stavebnej na ulici Plzenskej v Prešove počas branného cvičenia vyšetrenie 15 klientov – pedagógov, ktorým bolo poskytnuté aj odborné poradenstvo. Dňa 23.05.2016 sme uskutočnili so seniormi besedu v Dennom stacionári v obci Drienov na tému „Význam pohybu vo vyššom veku“. Besedy sa zúčastnilo 15 klientov stacionára. Pri príležitosti Svetového dňa proti rakovine v rámci realizácie edukačných aktivít pre cieľovú skupinu - študenti stredných škôl a gymnázií, dospelá populácia, sme na SOŠ dopravnej v Prešove zrealizovali 6 prednášok na tému Zdravý životný štýl a prevencia kolorektálneho karcinómu, edukovaných bolo 126 študentov, a taktiež na Gymnázium J.A. Raymana v Prešove sme zrealizovali edukačné aktivity, na ktorých sa zúčastnilo 79 študentov.

V súvislosti s realizáciou a monitorovaním spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia a pozitívnych zmien stravovacích návykov u detí predškolského a školského veku v rámci programu „Školské ovocie“ sme vykonali dotazníkový prieskum u rodičov detí z rovnakých škôl, ktoré boli zapojené do vstupného monitoringu v počte 240 dotazníkov.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 bol schválený vládou Slovenskej republiky 3.7.2013 uznesením č.341/2013. Hlavným zámerom národného akčného plánu je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu. Dôležitou oblasťou je prevencia vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch. Dalším významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave. Akčný plán definuje konkrétne úlohy jednotlivých orgánov štátnej správy. Na tvorbe akčného plánu spolupracovala medzirezortná pracovná skupina.

Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu pripravilo seminár pre zamestnancov úradu s témami Alkohol a ženy a Fetálny alkoholový syndróm s účasťou 35 zamestnancov.

Uskutočnili sme 2 besedy so študentmi stredných škôl na tému Riziká alkoholu v mladom veku, na ktorých sa zúčastnilo 60 študentov.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

V rámci Týždňa mozgu sme uskutočnili v dňoch 15.03.- 17.03.2016v denných stacionároch pre seniorov v Nižnej Šebastovej, v Malom Šariši, v Sedliciach a v Miklušovciach pamäťové cvičenia , na ktorých sa zúčastnilo 57 klientov vo veku 65 rokov a viac. Uverejnený bol aj článok v Prešovskom Večerníku a táto celoslovenská kampaň bola spropagovaná na nástenke a webovej stránke úradu.

V tejto súvislosti sme zorganizovali seminár na tému Žijeme život prospievajúci mozgu?, na ktorom sa zúčastnilo 35 zamestnancov RÚVZ so sídlom v Prešove.

Pamäťové cvičenia sme uskutočnili aj so študentmi Strednej odbornej školy v Prešove. Pamäť si precvičilo 25 študentov.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy. Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

V základnej poradni zdravia bolo v I. polroku 2016 vyšetrených 79 klientov, z toho 48 žien a 31 mužov. Opakovane bolo vyšetrených 23 klientov, z toho 19 žien a 4 muži. Uskutočnili sme 5 výjazdových poradní v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, Pivovарom Šariš, s nákupným centrom Hypertesco v Prešove, Základnou školou v Hanušovciach, Strednou priemyselnou školou stavebnou v Prešove a Strednou odbornou školou dopravnou v Prešove. Vyšetřili sme spolu 143 klientov.

9.8. AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 – 2016

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 380 z 10. júla 2013 k návrhu Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – v bode B.1 uložila Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky úlohu „rozpracovať stratégiu formou dvoch po sebe nasledujúcich akčných plánov podľa priorit vrátane vecného, časového a finančného zabezpečenia úloh a predložiť ich Rade vlády SR pre protidrogovú politiku“ do 31. Decembra 2013 a do 31. augusta 2017. V zmysle predmetného uznesenia vlády SR, MZ SR vypracovalo

„Akčný plán realizácie Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2016 v rezorte zdravotníctva“.

Participovali sme na plnení projektu GYTS - dotazníkového anonymného prieskumu, zameraného na monitorovanie užívania tabaku, faktorov s ním asociovaných ako aj odrazu opatrení kontroly tabaku. Prieskum sme vykonávali vo vybraných školách v ročníkoch s dominanciou 13-15 ročných detí, t.j. v 7.-9. ročníkoch základných škôl a v zodpovedajúcich ročníkoch 8-ročných gymnázií, t.j. v sekunde až v kvarte. Respondenti vyplňali špeciálny odpoveďový hárok a získané údaje boli následne zaslané koordinátorovi projektu.

V ZŠ v Bajerove sme v rámci plnenia Akčného plánu vykonali intervenčno-edukačné aktivity formou premietnutia DVD filmu Kým stúpa dym o škodlivosti užívania tabaku a jeho rizikách pre zdravie. Na Strednej odbornej škole v Prešove sme so študentmi 2.ročníka zrealizovali dve besedy s protidrogovou tematikou v počte 40 študentov, ktorí následne absolvovali v priestoroch Poradne zdravia biochemické a antropometrické vyšetrenia spojené s meraním CO a % COHb.

Na RÚVZ so sídlom v Prešove je klientom k dispozícii aj nadstavbová poradňa odvykania od fajčenia, v ktorej bolo za I. polrok poskytnuté odborné poradenstvo 7 klientom.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva Prievidza
so sídlom v Bojniciach**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

V rámci plnenia tejto úlohy bol vykonaný dozor nad dodržiavaním zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach to v obchodných reťazcoch, kultúrnych domoch, v kinách a pri poskytovaní služieb. Bolo vykonaných 125 kontrol a nebolo zistené porušenie zákona. Na internetovej stránke úradu sú zverejnené telefónne čísla na nahlasovanie porušovania zákona.

V rámci plnenia tejto úlohy boli vykonané odbery vzoriek rekreačných vôd z kúpalísk a krytých bazénov s celoročnou prevádzkou a odber vzoriek zo sezónnych kúpalísk pred uvedením do prevádzky a počas prevádzky. Kvalita vôd po chemickej stránke vyhovovala hygienickým požiadavkám.

Správa o pripravenosti sezónnych rekreačných zariadení a zariadení s celoročnou prevádzkou boli v požadovanom termíne a rozsahu odoslané cez informačný systém .

Kvalita pitnej vody verejných vodovodov a plynulosť dodávky bola priebežne sledovaná v rámci monitoringu a štátneho zdravotného dozoru, k závažným poruchám v dodávke a nedostatkom v kvalite vody v sledovanom období nedošlo.

1.2. Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Cieľom tohoto projektu je nastaviť nové národné ciele, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou. RÚVZ Prievidza zatiaľ nebol zaradený do plnenia projektu.

1.3. Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Cieľom je sledovanie vybraných skupín obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez sledovanie kadmia a kotinínu (metabolitu nikotínu) v biologickom materiáli (moč). V roku 2013 bol vypracovaný pilotný projekt (špecifikácia populačných skupín, výber respondentov v ŽP a PP). V roku 2014 bola plánovaná príprava a tlač pracovných protokolov, dotazníkov, zaškolenie pracovníkov pre prácu v teréne, príprava laboratórií pre analytickú časť projektu, vyžiadanie súhlasu etickej komisie. RÚVZ Prievidza sa zatiaľ do prípravy nezapojil.

1.5. Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách .

Úlohou projektu je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách verejných vodovodov v SR a to jednak zo starých záťaží (DDT, Heptachlór, lindan a pod.) ako aj novej generácie pomerne ľahko odbúrateľných pesticídnych látok typu (atrazín, simazín, terbutylazín, chlortolurón, izoproturón). V I. polroku 2016 sa RÚVZ Prievidza do projektu nezapojil.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ má zavedenú evidenciu rizikovej práce v programe ASTR. Údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sú pravidelne aktualizované na základe návrhov zamestnávateľov alebo z vlastného podnetu na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru, objektivizácie faktorov pracovného prostredia a následného posúdenia rizika.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo v prvom polroku 2016 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v spádovom území RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach evidovaných celkom 5350 exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, z toho 830 žien, v 134 subjektoch. Oproti predchádzajúcemu hodnotenému obdobiu sa zvýšil počet zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu v tretej a štvrtej kategórii o 268 (5,3 %). Z uvedeného počtu zamestnancov v tretej kategórii pracuje 5202 zamestnancov a v štvrtej kategórii pracuje 148 zamestnancov.

Najviac rizikových prác evidujeme v priemyselnej výrobe – 3258 zamestnancov a v ťažbe nerastných surovín - 1792 zamestnancov.

V tabuľke 1 sú uvedené počty exponovaných zamestnancov podľa druhu rizikových faktorov.

Tabuľka 1

Rizikový faktor	Počet exponovaných zamestnancov	
	celkom	žien
biologické faktory	29	25
elektromagnetické polia	78	0
fyzická záťaž	1781	10
hluk	4192	610
chemické faktory	657	143
optické žiarenie	68	12
pevný aerosól	1975	100
vibrácie	289	0
záťaž teplom a chladom	112	12

V sledovanom období bolo vydaných 22 rozhodnutí v súvislosti so zaradením resp. vyradením pracovníkov do kategórií rizikových prác.

V sledovanom období boli priebežne vykonávané kontroly (42) plnenia opatrení vyplývajúcich zamestnávateľom z rozhodnutí o zaradení prác do kategórií. Kontroly boli zamerané na znižovanie zdravotných rizík, zosúladenie prevádzkových podmienok a opatrení na znižovanie rizík s údajmi uvedenými v prevádzkových poriadkoch, poskytovanie OOPP, používanie OOPP zamestnancami, informovanosť zamestnancov o rizikách a na kontrolu výkonu cielených lekárskeho preventívnych prehliadok (LPP) v súvislosti s prácou.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V prvom polroku 2016 sme vykonali 3 kontroly zamerané na uplatňovanie nariadenia vlády SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov:

- VUP, a.s., Prievidza
- ELMAR Color s.r.o., Žabokreky nad Nitrou
- PLAST-KOM, s.r.o., Nitrianske Pravno, prev. Prievidza

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ Prievidza vydal 1 rozhodnutie o schválení prevádzkového poriadku pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi pre spoločnosť Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Odštepny závod Topoľčany, Tovarnícka 2208, Topoľčany pre čerpaciu stanicu Hradište.

V sledovanom období sme obdržali 15 oznámení o výkone dezinfekcie, deratizácie a dezinfekcie. Oznámenia o výkone postrekov pri pestovaní ovocia sme neobdržali žiadne.

Mimoriadne situácie a havárie v sledovanom období neboli hlásené.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Kontroly uplatňovanie nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. sme v 1. polroku 2016 vykonali 3 kontroly.

V 1. polroku 2016 boli na RÚVZ vydané 2 rozhodnutie na schválenie prevádzkových poriadkov pre činnosti s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami spojené so skladovaním, spracovaním, manipuláciou a prepravou látok s karcinogénnym a mutagénnym účinkom:

- pre odbor ATBEL – odbor analytických, technicko – bezpečnostných a ekologických laboratórií a Výskumný úsek VVV – odbor výskumu, vývoja a výroby čistých chemikálií na pracoviskách Prievidza a Nováky spoločnosti VUP, a.s., Nábřežná 4, Prievidza.
- pre spoločnosť ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o., Dolné Vestenice, ktorá rozšírila používanie gumárenských zmesí, klasifikovaných ako karcinogénne, na základe čoho aktualizovala pôvodný prevádzkový poriadok.

V oboch spoločnostiach bola vykonaná kontrola.

Ďalšia kontrola bola vykonaná v spoločnosti SLOVECA, Sasol Slovakia, spol. s r.o., Bratislava, závod Nováky v rámci aktivít Slovenskej inšpekcie životného prostredia.

V prvom polroku 2016 pracovalo v riziku karcinogénnych a mutagénnych faktorov 335 zamestnancov, z toho 78 žien, a to nasledovne: vinylchlorid – 86, z toho 1 žena; vinylchlorid spoločne s 1,2,-dichlóretánom – 22; 1,2,-dichlóretán - 12; etylénoxid – 3, z toho 1 žena; polyaromatické uhľovodíky pri výrobe karbidu – 71; cytostatiká – 14, z toho 12 žien; formaldehyd - 23, z toho 11 žien; tetrachlóretylén – 4; technický benzín – 62, z toho 53 žien; sadze – 8, agrochemikálie - 30.

V riziku reprodukčotoxických látok v 1. polroku 2016 pracovalo 79 zamestnancov, z toho 16 žien, a to nasledovne: toluén - 13, z toho 4 ženy; cytostatiká - 14, z toho 12 žien; ortuť - 39 a oxid uhoľnatý -13.

V 1. polroku 2016 bolo na RÚVZ vydaných 21 rozhodnutí s návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z. z.

V sledovanom období bola vykonaná jedna kontrola zameraná na dodržiavanie ustanovení uvedených v nariadení vlády č. 253/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci v spoločnosti ASTANA, s.r.o, Poprad pri odstraňovaní azbestocementovej strešnej krytiny z rodinného domu. Jeden z pracovníkov vyplnil kontrolný list. Počas kontroly neboli zistené žiadne nedostatky.

2.1.4. Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaže pri práci

Pracovník oddelenia sa v rámci riešenia tohto projektu v 1. polroku 2016 zúčastnil zasadnutia pracovnej skupiny na prípravu návrhu novelizácie vyhlášky č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1. Zdravé pracoviská

OPM:

V rámci projektu sme v súčinnosti s pracovníkmi poradne zdravia vyšetřovali pracovníkov dvoch podnikov regiónu:

- Honeywell Safety Products Slovakia s.r.o., Partizánske
- Slovenské elektrárne a.s., Elektrárň Nováky Zemianske Kostol'any

V podniku Honeywell Partizánske sme celkovo vyšetřili 10 administratívnych pracovníkov. Na základe výsledkov biochemických a somatometrických vyšetření bolo vyšetřovaným poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu životného štýlu vrátane odbúrania nadmerného psychického stresu.

Vyšetřenia rovnakého rozsahu spojené s odborným poradenstvom boli poskytnuté aj 20 pracovníkom Elektrárne Nováky. V tejto spoločnosti bola aj v rámci akcie „Deň zdravia žien“ zrealizovaná prednáška Prevencia najčastejších onkologických ochorení u žien (25 edukovaných).

Referát VZ a PZ:

Riešiteľské pracoviská:

PZ, Honeywell Safety Products Slovakia s.r.o. Partizánske, SE a.s ENEL ,z. Zemianske Kostol'any

Riešenie:

- **SE a.s ENEL, z. Zemianske Kostol'any** - kompletne vyšetřenia TZS 20 zamestnancov firmy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov
- **SE a.s ENEL, z. Zemianske Kostol'any** - beseda v rámci akcie "Deň zdravia ženy" organizovaným zamestnávateľom pre ženy venovaná prevencii, príznakom a možnostiam diagnostiky najčastejších onkologických ochorení u žien, edukovaných 25 žien

- **Honeywell Safety Products Slovakia s.r.o. Partizánske** - kompletne vyšetrenia v rámci TZS 10 zamestnancov firmy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

máj, jún

2.2.2 *Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci*

2.4. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci riešenia projektu bolo vykonaných 17 kontrol chránených pracovísk so zameraním sa na plnenie povinností zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom a ich zdravotnému postihnutiu tak, aby tieto boli v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce.

K chráneným pracoviskám a dielňam bolo vydaných celkovo 19 dokumentov. Išlo o rozhodnutia o uvedení do prevádzky (v počte 15), vyjadrenia k zriadeniu chránených pracovísk v už existujúcich prevádzkach alebo k zmene počtu zamestnancov na chránených pracoviskách (3 dokumenty) a jedno záväzné stanovisko.

V žiadnej prevádzke neboli použité kontrolné listy.

Štátny zdravotný dozor zameraný na dodržiavanie platnej legislatívy bol vykonaný v spoločnosti **EcoChange s.r.o. v Nitrianskom Rudne**. V prevádzke renovácie tonerov pracovalo na chránenom pracovisku 6 osôb. V rámci ŠZD v r. 2016 bolo zistené, že došlo k zrušeniu chráneného pracoviska a so zamestnancami bol rozviazaný pracovný pomer.

Spoločnosť **LK Consulting, s.r.o., Bratislava, prevádzka Prievidza** zriadila chránenú dielňu pre 1 zamestnanca so zníženou pracovnou schopnosťou. Zamestnanec vykonáva prípravu hliníkových polotovarov. Subjekt predložil záznam o zdravotnej spôsobilosti zamestnanca vykonávať danú pracovnú činnosť. Pracovné priestory spĺňajú požiadavky nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
Prievidza so sídlom v Bojniciach	15	3	17	17	23	0	0	0	-

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Úloha sa priebežne plní podľa harmonogramu a v stanovenom rozsahu. Odozatých bolo 5 vzoriek kozmetických výrobkov. V rámci ochrany spotrebiteľa sa vykonáva šetrenie výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov v distribučnej sieti na základe hlásení RAPEX.

3.2. Bezpečnosť výrobkov z bambusu

Úloha je splnená. Podľa stanoveného harmonogramu bola odozatá 1 vzorka výrobku z bambusu určeného na styk s potravinami.

3.3. Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Úloha sa priebežne plní podľa harmonogramu a v stanovenom rozsahu. Vykonané boli kontroly plastových výrobkov bez odberu vzoriek.

3.6. Monitoring príjmu jódu

Úloha sa priebežne plní. Odozatých a laboratórne vyšetrených na obsah KJ, KJO₃ bolo 12 vzoriek kuchynskej soli. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám v sledovaných ukazovateľoch.

3.7. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Úloha sa priebežne plní. Doposiaľ boli zozbierané 24 hodinové dotazníky od 20 respondentov.

3.8. Monitoring príjmu kuchynskej soli

Úloha sa priebežne plní. Odozaté boli 3 vzorky hotových pokrmov kompletného obedového menu a 3 vzorky pekárskeho výrobku v zariadeniach spoločného stravovania. Zozbierané boli 24 hodinové dotazníky od 20 respondentov.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu bolo komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti.

Projekt bol realizovaný v I. polroku 2016 v dvoch základných školách (ZŠ Ul. S. Chalupku 313/14, 971 01 Prievidza a ZŠ Školská 766/2, 972 42 Lehota pod Vtáčnikom).

Informácie sa získavali dotazníkovou formou od rodičov resp. ich zákonných zástupcov. Dotazníky boli zozbierané od detí vo vekovej skupine 11-14 rokov v dvoch triedach ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská a 1 vidiecka) po 30 detí, t.j. spolu 60 detí. Tieto údaje boli vložené do databázy a tá bola zaslaná na ÚVZ SR - odbor hygieny detí a mládeže.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR)

V rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2015 bola vypracovaná analýza plnenia imunizačného programu. Zabezpečili sme pravidelné informovanie očkujúcich lekárov o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín prostredníctvom mesačného hlásenia. Problematike očkovania sme venovali materiál zverejnený na webovej stránke RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach:

- Praktická forma očkovacieho kalendára na rok 2016.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa v dňoch 24.4.2016 - 30.4.2016 sme zabezpečili:

- zverejnenie informačného materiálu o očkovaní na webovej stránke RÚVZ Prievidza
- vyhotovenie nástenky
- informácia o prebiehajúcom EIW pre zdravotníckych pracovníkov (130x mailom)
- poradenstvo v oblasti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov aj pre laickú verejnosť
- distribuovaných bolo 130 dotazníkov o prebiehajúcom EIW (104x pre všeobecných lekárov a 17x pre gynekológov).

V prvom polroku 2016 bolo VLPDD hlásených 31 odmietnutí povinného očkovania.

V rámci surveillance a kontroly ochorení preventabilných povinným očkovaním sme v prvom polroku 2016 prešetrili 2 ochorenia na VHB, 2 bezpríznakové nosičstvá HbsAg, 6 prípadov ochorení na pertussis, 70 ochorení na rotavírusovú enteritídu, 15 ochorení na chrípku a 1 invazívne pneumokokové ochorenia.

V apríli 2016 SEVS a SLS usporiadali XXI. Červenkové dni preventívnej medicíny na Táloch, na ktorom sa zúčastnili pracovníci oddelenia.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2016 sme vypracovali výročnú správu odboru epidemiológie (oddelenie infekčnej epidemiológie a oddelenie NN, dezinfekcie a sterilizácie) za okresy Prievidza a Partizánske za rok 2015.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, súčasťou mesačných analýz sú aj informácie pre lekárov o očkovaní, o aktuálnej epidemiologickej situácii u nás a vo svete a informácie o protiepidemických opatreniach.

V rámci zlepšenia hlásenia prenosných ochorení sme pravidelne spolupracovali hlavne s lekármi prvého kontaktu pre deti, dorast a pre dospelých, ale aj s infektológmi, kožnými lekármi a inými odbornými lekármi v rámci Slovenska. Spolupracovali sme aj s laboratóriami, ktoré nám zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku (OKM Bojnice, laboratóriá HPL, Alpha medical a OKM Zvolen). Laboratóriá HPL a Alphamedical hlásia pozitívne výsledky on-line prostredníctvom internetu do epidemiologického informačného systému EPIS.

Počas chrípkovej sezóny 2015 - 2016 sme zabezpečili pravidelný sentinelový zber (2 lekári z okresu Prievidza a 2 lekári z okresu Partizánske) biologického materiálu od chorých a pri požiadaní sme zabezpečili jeho transport do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v

Bratislave. Od začiatku roka 2016 bolo odobratých 8 nasofaryngeálnych výterov, z toho bol izolovaný: 2x vírus chrípky typu A H1N1, 1x vírus chrípky typu AH1 pdm 09, 1x vírus chrípky A, 1x vírus chrípky B a 3x bolo vyšetrenie negatívne.

V rámci epidemického výskytu chrípky a CHPO bolo rozhodnutím regionálneho hygienika zatvorených 5 základných škôl s materskou školou, 1 základná škola a 1 spojená škola internátna.

Od začiatku roka 2016 bolo nahlásených 5 ochorení na SARI všetky z okresu Prievidza. V 2 prípadoch bol potvrdený vírus chrípky A/H1 pdm 09, v 1 prípade bol potvrdený vírus chrípky B a v 2 prípadoch bolo vyšetrenie negatívne. Na detskom oddelení nemocnice v Bojniciach bola u 4 hospitalizovaných detí potvrdená chrípka vyvolaná RS vírusom.

Za prvý polrok 2016 sme prešetrili 2 ochorenia na VHB a 9 ochorení na VHC. Zaznamenané boli 3 bezpríznakové nosičstvá VHB. Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované. V súvislosti s diagnózou vírusová hepatitída boli vydané 4 rozhodnutia.

Vykázali sme 2 epidémie hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu a 2 epidémie akútnej gastroenteritídy zapríčinennej vírusom Norwalk.

Ďalej sme zaznamenali rodinné epidémie: 1x Campylobacterom jejuni a 1x Salmonelou enteritidis. Protiepidemické opatrenia boli vykonané v plnom rozsahu.

Bolo vydaných 16 rozhodnutí pre osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť chorých alebo v kontakte s chorými na hnačkové ochorenie.

Prešetrili sme 33 nahlásených pozitívnych hemokultúr, z ktorých 25 bolo uzatvorených ako sepsa.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Ochorenia, ktoré podliehajú povinnému hláseniu sú pravidelne zadávané do informačného systému EPIS. Výskyt chrípky a akútnych respiračných ochorení je pravidelne hlásený 1x týždenne. Závažné ochorenia a epidémie sú hlásené a aktualizované v SRV.

Do elektronického hlásenia prenosných ochorení EPIS aktívne hlásia:

- chrípku 9 obvodní lekári - 4 pre dospelých (3x okres PD a 1x okres PE) a 5 pediatri z okresu Prievidza
- prenosné ochorenia 8 obvodní lekári (2 pre dospelých – 1x PE, 1x PD, 6 pediatrov - okres Prievidza) a 1 infektológ (z okresu Prievidza).

Zabezpečili sme informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Prievidza.

6.4. Nozokomiálne nákazy

K 30.6.2016 bolo nahlásených z nemocničných zariadení regiónu 56 nozokomiálnych nákaz.

Kontrola hygienicko - epidemiologického režimu bola vykonaná v 2 zdravotníckych zariadeniach na 21 lôžkových oddeleniach a na 6 ambulanciách. V uplynulom období neboli vydané žiadne rozhodnutia o zákaze činnosti.

Fyzikálno - biologické testovanie bolo realizované v 94 sterilizačných prístrojoch zdravotníckych zariadení.

V uvedenom období sme prešetrili 95 multirezistentných kmeňov baktérií a 47 kmeňov meticilín - rezistentných SA. V súvislosti s výskytom enterobaktérií produkujúcich karbapenemázu sme zabezpečili opatrenia u 56 pacientov v zdravotníckych zariadeniach a v

domácnosti. Prešetrili sme 14 prípadov výskytu *Clostridium difficile*, 9 prípadov bolo vykázaných ako nozokomiálna nákaza.

V rámci posudkovej činnosti sme vydali 21 rozhodnutí na uvedenie zdravotníckych zariadení do prevádzky a schválení prevádzkových poriadkov zdravotníckych zariadení a 2 záväzné stanoviská k umiestneniu stavby.

Zúčastnili sme sa aktivít regionálnej kampane zameranej na hygienu a dezinfekciu rúk v rámci projektu „CLEAN CARE IS SAFER CARE“ s témou pre rok 2016: Kampaň – hygiena a dezinfekcia rúk -správna hygiena rúk je najúčinnjším spôsobom prevencie nozokomiálnych nákaz so zameraním na chirurgické odbory. Edukačný materiál sme uverejnili na našej webovej stránke a taktiež aj v médiách. Všetkým ambulantom a ústavným zariadeniam, ako aj pracoviskám jednodňovej chirurgie v okrese Prievidza a Partizánske bol zaslaný e-mailom alebo poštou informačný materiál. Zdravotníckym pracovníkom boli poskytnuté edukačné letáky. V rámci kampane bolo odobratých 17 sterov z rúk a aktivity boli vykonané na 2 oddeleniach nemocničného zariadenia.

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

Pandemická pripravenosť:

V auguste 2010 bola ukončená pandémia chrípky a zrušené súvisiace opatrenia. Aj v chrípkovej sezóne 2015/2016 zostali v platnosti opatrenia pri výskyte SARI, pri odbere materiálu, došetrenia prípadov a vykonania opatrení u takejto diagnózy, o čom sme informovali všetky nemocnice a zabezpečovali sme odber biologického materiálu a jeho zasielanie do NRC.

Priebežne sa vykonáva aktualizácia členov v protiepidemických komisiách.

Denne využívame hlásenie v systéme rýchleho varovania.

6.6. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V prvom polroku 2016 sme zabezpečili 3x odber odpadovej vody podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu s negatívnymi výsledkami.

Vykonal sme analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obrn vo výročnej správe za rok 2015. V prvom polroku 2016 bolo hlásené 1 ochorenie na akútnu chabú obrnu.

6.7. Prevencia HIV/AIDS

OE:

- aktivity sú realizované a vyhodnocované referátom výchova k zdraviu a PZ

Referát VZ a PZ:

Riešiteľské pracoviská:

PZ, SŠI Prievidza, Obchodná akadémia Prievidza

Riešenie:

- prednáška „*HIV/AIDS*“, *zodpovedné sexuálne správanie*“- beseda pre žiakov 9. ročníka špeciálnej základnej školy, edukovaných 14 žiakov
- 2 prednášky „*HIV/AIDS*“, *pohlavné choroby a zodpovedné sexuálne správanie*“- beseda pre žiakov 1. a 2. ročníka strednej školy, edukovaných 56 žiakov

Realizácia:

január

6.8. Poradne očkovania

V roku 2012 bola zriadená poradňa pre očkovanie, o čom bola verejnosť informovaná prostredníctvom miestnych médií a webovej stránky úradu. V prvom polroku 2016 bola formou konzultácií a písomných vyjadrení poskytnutá informácia o povinnom alebo odporúčanom očkovaní v 42 prípadoch a v očkovaní pred cestou do zahraničia v 10 prípadoch.

6.9. Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

OE:

V mesiaci jún sa pracovníci oddelenia epidemiológie v spolupráci s poradňou zdravia zúčastnili na projekte: „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“. Vzdelávanie sa uskutočnilo na troch stredných školách v Prievidzi. Po skončení vzdelávania bolo na RÚVZ so sídlom v Komárne zaslaných 178 vyplnených dotazníkov.

Referát VZ a PZ:

Riešiteľské pracoviská:

oddelenie epidemiológie, oddelenie preventívnej medicíny - referát výchova ku zdraviu

Riešenie:

- participácia na projekte oddelenia epidemiológie, realizácia dotazníkového prieskumu pred a po skončení edukácie na 3 stredných školách regiónu

Realizácia:

jún

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1. Cyanobaktérie – monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách

Na prírodných kúpaliskách sa celoročne sleduje výskyt vodného kvetu. V prípade jeho výskytu sa kvet odoberie aj s príslušnými vzorkami podľa dohodnutých pokynov a pošle sa na ďalšiu analýzu do NRC pre ekotoxikológiu na ÚVZ SR v Bratislave. K 30.6.2016 boli vyšetrené 4 vzorky. Vo všetkých prípadoch sme nezachytili výskyt vodného kvetu na sledovaných lokalitách Nitrianske Rudno, Kanianka - priehrada.

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach

NRC pre TTA sa podieľa na projekte 7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach.

V prvom polroku 2016 bolo vyšetrených 26 vzoriek termálnych bazénových vôd a dve vzorky pitných vôd.

Vyšetrená voda z termálnych bazénov bola v penzióne Kalinka, v kúpeľoch Malé Bielice (sedací bazén, relaxačno-hydromasážny bazén, vonkajší bazén), kúpele Bojnice (LD Mier

biely bazén, LD Mier modrý bazén, LD Mier zelený bazén, LD Mier žltý bazén, LD Baník malý bazén, LD Baník veľký bazén, LD Baník vonkajší bazén). Dve vzorky pitnej vody boli vyšetrené v obci Liešťany pri hľadaní zdroja nákazy na možný výskyt Legionely.

Vo všetkých vyšetrených bazénových vodách sme nezachytili amfýzoické potenciálne patogénne améby rodu Naegleria a Acanthamoeba. V troch vzorkách sme vykultivovali saprofytické améby rodu Vahlkampfia a Vannella (kúpele Bojnice), v jednej vzorke améby rodu Hartmanella a Vahlkampfia (kúpele Malé Bielice). Vo vyšetrených vzorkách pitnej vody sa prítomnosť améb ani legionel (vzorky na vyšetrenie ukazovateľa Legionela boli odobraté oddelením infekčnej epidemiológie RÚVZ Prievidza a odoslané do NRC pre Legionely na ÚVZ SR Bratislava) nepotvrdila.

7.4. Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

HVBPKV:

Úloha je plnená podľa harmonogramu a v stanovenom rozsahu. V obchodnej sieti bola na monitoring odobratá 1 vzorka dojčenskej a detskej výživy.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1. NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

A. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti

Riešiteľské pracoviská:

PZ, ZŠ Diviacka Nová Ves, MŠ Športová Prievidza, MŠ Chynorany, MŠ Partizánske – Veľké Bielice, MŠ Poruba, ZŠ S. Chalupku Prievidza, ZŠ Nováky, ZŠ Chynorany, ZŠ Nedožery-Brezany, ZŠ Malinovského Partizánske, ZŠ Klátova Nová Ves, ZŠ Kamenec pod Vtáčnikom, ZŠ Čavoj

Riešenie:

- prednáška „*Zásady správneho stravovania*“ (13.4.2016) – beseda pre žiakov 1. stupňa ZŠ Diviacka Nová Ves venovaná optimálnemu stravovaniu ako aj stravovaciemu režimu s dôrazom na raňajky, edukovaných celkovo 28 žiakov základnej školy
- program „Školské ovocie“ školský rok 2015/2016 – realizácia dotazníkového prieskumu pre rodičov detí materských a základných škôl, prieskum bol zrealizovaný na 4 materských a 6 základných školách, odoslaných 167 vyplnených dotazníkov

Realizácia:

apríl, máj

2. Fyzická inaktivita

Riešiteľské pracoviská:

PZ, regionálny týždenník Tempo Partizánske, ZŠ Mariánska Prievidza

Riešenie:

Aktivity pri príležitosti 10. mája – Svetový deň – Pohybom ku zdraviu

- názorná propagácia vo vestibule úradu
- príspevok na internetovej stránke úradu
- príspevok v regionálnom týždenníku Tempo Partizánske

- **ZŠ Mariánska Prievidza (18.6.2016)** –meranie tlaku krvi v rámci športového podujatia „**Deň rodiny**“ organizovaného základnou školou, zrealizovaných celkovo 47 vyšetrení pedagogických pracovníkov a rodičov žiakov spojených s individuálnym odborným poradenstvom z oblasti nefarmakologickej úpravy krvného tlaku s dôrazom na význam pravidelnej pohybovej aktivity

Realizácia:

máj, jún

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

3. Diabetes mellitus

Riešiteľské pracoviská:

PZ, Okresný úrad Prievidza, Mestský úrad Handlová

Riešenie:

Aktivity pri príležitosti 7. apríla – Svetový deň zdravia

- názorná propagácia vo vestibule úradu
- príspevok na internetovej stránke úradu

- **Okresný úrad Prievidza (7.4.2016)** – vyšetovania hladiny cukru v krvi a meranie tlaku krvi u zamestnancov príslušného úradu spojené s individuálnym odborným poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovných materiálov s dôrazom na prevenciu cukrovky, celkovo zrealizovaných 50 vyšetrení

- **Mestský úrad Handlová (14.4.2016)** – vyšetovania hladiny cukru v krvi a meranie tlaku krvi u zamestnancov príslušného úradu spojené s individuálnym odborným poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovných materiálov s dôrazom na prevenciu cukrovky, celkovo zrealizovaných 56 vyšetrení

Realizácia:

Apríl

4. Vybrané nádorové ochorenia

Riešiteľské pracoviská:

PZ, SOŠ Handlová, Obchodná akadémia Prievidza, Osemročné gymnázium Handlová

Riešenie:**Aktivity pri príležitosti 4. februára - Svetového dňa proti rakovine**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný problematike onkologických ochorení a ich prevencie
- názorná propagácia venovaná onkologickým ochoreniam s dôrazom na prevenciu kolorektálneho karcinómu
- 3 besedy „Prevencia onkologických ochorení u mladých dievčat a žien“ – besedy pre študentky 2.,3. a 4. ročníka strednej školy venované prevencii rakoviny prsníka a rakoviny krčka maternice, celkovo edukovaných 60 dievčat
- 2 besedy „Prevencia onkologických ochorení u mladých dievčat a žien“ – besedy pre študentky 2.a 3. ročníka strednej školy venované prevencii rakoviny prsníka a rakoviny krčka maternice, celkovo edukovaných 45 dievčat
- *beseda „Prevencia rakoviny prsníka a krčka maternice“*- beseda pre študentky Osemročného gymnázia Handlová na tému prevencie najčastejších onkologických ochorení u žien, význam preventívnych gynekologických prehliadok, zásady ochrany, edukovaných celkovo 28 študentiek

Realizácia:

február marec, jún

B. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení**Riešiteľské pracoviská:**

PZ, Odborné učilište, praktická škola Prievidza,

Riešenie:

- prednáška „*Chrípkové ochorenia, liečba, prevencia*“ - beseda pre študentov všetkých ročníkov Odborného učilišťa , praktickej školy Prievidza na tému prevencie, liečby chrípkových ochorení, edukovaných 57 študentov

Realizácia:

február

- Dotazníkový prieskum „Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov Slovenskej republiky“ – realizácia dotazníkového prieskumu z radov širokej verejnosti podľa vopred preddefinovaných kritérií (pohlavie, vek, miesto bydliska)

Realizácia:

jún

9.2. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE NADVÁHY A OBEZITY**Riešiteľské pracoviská:**

PZ, ZŠ Mariánska Prievidza, ZŠ Bojnice

Riešenie:

- prednáška „*Poruchy príjmu potravy*“ – beseda pre žiačky 5. ročníka ZŠ Mariánska, Prievidza o anorexii spojená s projekciou zdravotno-výchovného filmu „Sami“, edukovaných 13 žiačok

- prednáška „*Poruchy príjmu potravy*“ – beseda pre žiačky 9. ročníka ZŠ Bojnice o anorexii spojená s projekciou zdravotno-výchovného filmu „Sami“, edukovaných 13 žiačok
- prednáška „*Zdravý životný štýl, prevencia obezity*“ – beseda pre žiakov 8 . ročníka ZŠ Bojnice o zásadách zdravej výživy s dôrazom na prevenciu nadváhy a obezity, edukovaných 15 žiakov
- prednáška „*Zdravý životný štýl, prevencia obezity*“ – 2 besedy pre žiakov 8. ročníka ZŠ Mariánska, Prievidza o zásadách zdravej výživy s dôrazom na prevenciu nadváhy a obezity, edukovaných 51 žiakov

Realizácia:

marec

9.5. NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Riešiteľské pracoviská:

PZ, ZŠ Nováky, Domov dôchodcov Senior Nitrianske Rudno, Slovenská Alzheimerova spoločnosť, TEMPO – regionálny týždenník

Riešenie:

- prednáška „*Podpora zdravia seniorov, zdravý životný štýl*“ – beseda pre seniorov v rámci akcie organizovanej ZŠ Nováky o základných zásadách zdravého životného štýlu seniora spojené s meraním tlaku krvi ako aj individuálnym odborným poradenstvom, distribúcia listov z pracovného zošita č. 4 – „Aktívny aj vo vyššom veku“ centra MEMORY, edukovaných celkovo 18 seniorov

Aktivity pri príležitosti kampane „Týždeň mozgu 2016“

- názorná propagácia vo vestibule úradu
- príspevok na internetovej stránke úradu
- uverejnenie informácií o kampani v regionálnych médiu (Tempo Partizánske) a Sme – Naša Prievidza sk.
- zaslanie prihlášky o plánovaných aktivitách na adresu Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti
- prednáška „*Mozog, jeho funkcie*“ – beseda spojená s tréningom pamäte prostredníctvom úloh z pracovného zošita č.4 „Aktívny aj vo vyššom veku“ pre klientov Domova dôchodcov Senior Nitrianske Rudno, edukovaných 27 seniorov

Realizácia

marec

9.6.1. ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Riešiteľské pracoviská:

PZ, MŠ Športová Prievidza

Riešenie:

- 8 týždňový cyklus prednášok pre deti predškolského veku venované anatómii zubov, mliečnemu a trvalému chrupu ako aj významu zdravej výživy pre vývoj detského chrupu spojených s praktickým nácvikom správneho umývania zubov pomocou

názornej ukážky na modeli ústnej dutiny, edukovaných 42 detí

Aktivity pri príležitosti 20. marca – Svetový deň ústneho zdravia

- príspevok na internetovej stránke úradu

Realizácia:

február, marec, apríl

9.7. CINDY program SR

Riešiteľské pracoviská:

Poradňa zdravia

Riešenie:

Činnosť poradne zdravia je zameraná na stanovenie individuálneho rizika srdcovo-cievnych ochorení u klientov a následné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu ako súčasť prevencie civilizačných ochorení. Poradenstvo je doplnené o distribúciu zdravotno-výchovných materiálov. V Poradni zdravia Prievidza a Partizánske bolo zrealizovaných celkovo 103 vyšetrení, z toho 91 v základnej poradni a 12 v poradni zdravej výživy. V poradni na odvykanie od fajčenia bolo realizované poradenstvo u jednej ženy.

9.8. AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013-2016

Riešiteľské pracoviská:

PZ, Osemročné gymnázium Handlová

Riešenie:

Aktivity pri príležitosti 31. mája – Svetový deň bez tabaku

- názorná propagácia vo vestibule úradu
- príspevok na internetovej stránke úradu
- prednášky „*Prevencia fajčenia, riziká užívania drog*“ – 2 besedy pre študentov sekundy a tercie Osemročného gymnázia Handlová o škodlivosti užívania tabaku a iných drog, edukovaných celkovo 31 študentov

Aktivity pri príležitosti 26. júna – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s nimi

- názorná propagácia vo vestibule úradu
- príspevok na internetovej stránke úradu

Realizácia:

máj, jún

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rimavskej Sobote**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Anotácia

Od roku 1997 prebiehajú v Slovenskej republike aktivity zamerané na zlepšenie zdravotných ukazovateľov populácie poukazujúce na negatívny vplyv zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí. SR je zapojená do celoeurópskeho procesu v rámci ktorého sa vyvíja veľké úsilie na redukciiu resp. predchádzanie ochoreniam, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s podmienkami života populácie. Na 5. ministerskej konferencii o životnom prostredí a zdraví v Parme v marci 2010 bolo konštatované, že napriek tomu že sa v oblasti environmentálneho zdravia dosiahli pozitívne výsledky, neustále sa objavujú nové hrozby zo životného prostredia, ktorým je európska populácia vystavovaná (nanotechnológie, klimatické zmeny, chemické disruptory a pod.). Na základe nových vedeckých dôkazov sú identifikované nové oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť zo strany odborných inštitúcií a odborníkov verejného zdravotníctva. Identifikácia a prioritizácia takýchto hrozieb pre populáciu v SR na národnej úrovni (SR) je predmetom súčasného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III*, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

Anotácia

Slovenská republika ratifikovala *Protokol o vode a zdraví* v roku 2001 v nadväznosti na *Dohovor Európskej hospodárskej komisie Organizácie spojených národov o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992*, s cieľom podporiť a zlepšiť využívanie vody, zdokonaľiť prístup k informáciám a posilniť komunikáciu s verejnosťou. Podstatou plnenia Protokolu je prijatie legislatívnych a účelových opatrení, ktoré sa osvedčili pri zabezpečovaní potrieb spoločnosti v súvislosti so zdravotne bezpečnou pitnou vodou a sanitáciou. Prijatím opatrení sa vytvoria predpoklady pre zabezpečenie dostatku pitnej vody a sanitácie v potrebnom množstve, kvalite, v požadovanom čase a na požadovanom mieste.

Ustanovenia Protokolu v Slovenskej republike sa týkajú povrchových a podzemných vôd, uzavretých vodných útvarov, vôd na kúpanie, zásobovania pitnou vodou, odkanalizovania a čistenia odpadových vôd.

Slovenská republika nastavila v roku 2014 nové národné ciele *Protokolu o vode a zdraví* a v roku 2016 bude pokračovať v ich plnení. Plnenie národných cieľov by malo zabezpečiť

efektívnejšie využívanie a ochranu vôd a vodných ekosystémov, zachovanie biodiverzity a zníženie výskytu ochorení prenášaných vodou.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov zameraných na uplatňovanie ľudského biomonitoringu vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (nábor respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. V súčasnosti prebiehajú na celoeurópskej úrovni aktivity zamerané na posilnenie politiky EÚ v oblasti HBM a poskytnutie podpory členským krajinám. Tieto aktivity sú v súčasnosti zamerané najmä na zmapovanie priorít a kapacít jednotlivých členských krajín v tejto oblasti.

Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členským krajinám. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je, aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

Anotácia

Pesticídne látky tvoria širokú a chemicky veľmi rôznorodú skupinu látok, určených na ničenie škodcov, burín a pod. Pre účely sledovania kvality pitnej vody sa laboratórne overujú hlavne herbicídy a im podobné látky. V počiatkoch ich využívania boli pesticídne látky veľmi perzistentné (DDT, heptachlór, lindan a pod.) a aj v súčasnosti môžu predstavovať napriek ich

dlhodobému zákazu problému zo starých záťaží. Nová generácia pesticídnych látok je už pomerne ľahko odbúrateľná, napriek tomu však môžu ohrozovať kvalitu vody vo vodárenských zdrojoch. Čo sa týka týchto látok, vyskytujú sa medzi nimi látky vysoko toxické, ale aj netoxické a podľa toho je ich účinok na zdravie veľmi rôznorodý (poškodenie pečene, obličiek, karcinogénne pôsobenie, narušenie hormonálneho a reprodukčného systému a pod).

V súlade s európskou legislatívou sa podľa aktuálnych národných predpisov v oblasti pitnej vody v SR zisťujú tie pesticídy, ktorých prítomnosť vo vode možno predpokladať. Zmapovanie aktuálneho stavu by nemalo predstavovať len rutinné analýzy, ale ciele stanovenia zamerané na tie pesticídne látky, ktoré sa môžu v konkrétnom vytypovanom vodárenskom zdroji vyskytovať. V SR evidujeme množstvo pesticídnych látok, o ktorých nevieme presnú informáciu, ktorá látka sa v konkrétnom území aplikovala. V posledných rokoch sa na základe odborných informácií v Európe najviac používali nasledovné pesticídne látky: atrazín a príbuzné produkty, simazin, mecoprop, benzaton, diuron, isoproturon a ďalšie. V nadväznosti na aktuálne výskumné úlohy VÚVH Bratislava a laboratorne analýzy Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. boli pri aktualizácii látok určených na ničenie hmyzu, burín a pod. vytypované vo vodách na území Žitného ostrova nasledovné reziduá pesticídov: *atrazin, simazin, terbutylazin, chlortoluron, izoproturon*. Na základe pracovných rokovaní s odborníkmi z Národného referenčného laboratória pre pesticídy Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach boli na základe celkovej spotreby v SR a fyzikálno chemických vlastností pesticídov (podľa aktuálnej databázy ÚKSÚP-u) vybrané nasledovné účinné látky, resp. ich metabolity, ktoré predstavujú potenciálne riziko kontaminácie podzemných vôd vrátane vodárenských zdrojov: acetochlór, glyphosate, propisochlor, s-metolachlor, mcpa, terbuthylazine, metazachlor.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bude zabezpečovať plnenie danej úlohy a odber vzoriek vody z vodného zdroja Behynce podľa usmernenia ÚVZ SR.

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v I. polroku nedostalo žiadne usmernenie z ÚVZ SR ohľadom plnenia danej úlohy a preto nebolo na oddelení HŽPZ zabezpečené plnenie.

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je poskytovať presné a včasné informácie o obsahu alergizujúcich organických častíc – peľu a spór plesní v ovzduší. Podmienkou na naplnenie hlavného cieľa je rozšíriť existujúcu sieť peľových monitorovacích staníc na úroveň, ktorá je nevyhnutná pre presné a komplexné vyhodnocovanie peľovej situácie v jednotlivých regiónoch Slovenska. Obnova a dobudovanie technického, prístrojového a personálneho vybavenia infraštruktúry peľovej informačnej služby (PIS) zabezpečí adekvátny monitoring environmentálnych zdravotných rizík spôsobených výskytom biologických alergénov v ovzduší pre celé územie Slovenska, čím sa posilní základná úloha v oblasti ochrany a podpory verejného zdravia, a to prevencia.

Anotácia

Negatívny trend nárastu alergických ochorení – najmä polinóz sa stal podnetom pre lekárov, botanikov i aerobiológov iniciovať obnovenie a vybudovanie funkčnej siete monitorovacích staníc peľovej informačnej služby (PIS).

Na Slovensku peľový monitoring od roku 2006 zabezpečuje sieť monitorovacích staníc pod gestorstvom orgánov verejného zdravotníctva. V roku 2014 na Slovensku pracovalo sedem staníc peľovej informačnej služby (PIS), z toho šesť v sieti RÚVZ. Nakoľko súčasná sieť monitorovacích staníc je nerovnomerná a nedostatočne pokrýva územie Slovenska, realizácia projektu zameraného na obnovu a rozšírenie siete monitorovacích staníc PIS by výrazne a vo veľkej miere prispela k skvalitneniu monitorovania výskytu biologických alergénov v ovzduší Slovenska, čím by v jednotlivých regiónoch umožnila zber adekvátnych údajov potrebných pre tvorbu preventívnych opatrení, a tým rozšírila možnosti využitia výsledkov aj pre spoluprácu v oblasti medzinárodných štruktúr.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bude zabezpečovať plnenie danej úlohy a vytvorenie peľovej stanice v lokalite Rimavská Sobota, technické a prístrojové vybavenie peľovej stanice vrátane vzdelania zamestnanca podľa usmernenia ÚVZ SR.

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nezabezpečovalo plnenie danej úlohy a nebola zatiaľ vytvorená peľová stanica v lokalite Rimavská Sobota, nakoľko nebolo dané žiadne usmernenie z ÚVZ SR.

1.7 ZHODNOTENIE STAVU DEKONTAMINÁCIE VO VYBRANÝCH PREVÁDZKACH PEDIKÚR V OKRESE LEVICE

Cieľ

- zhodnotenie stavu dekontaminácie v prevádzkach pedikúr v okrese Levice
- prijatie účinných opatrení na zníženie rizika poškodenia zdravia klientov

Anotácia

Jedným z hlavných predpokladov správneho vykonávania služieb v prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo je vytvorenie takých podmienok, ktoré vylučujú prenos nákaz na zákazníkov a na personál. Veľmi dôležité je používanie výlučne takých opakovane použiteľných nástrojov, pomôcok, prístrojov i ostatných výrobkov, ktoré sú zbavené choroboplodných zárodkov a ostatných nečistôt.

V tomto projekte bude v spolupráci s oddelením epidemiológie zmapovaná úroveň dekontaminácie v jednotlivých prevádzkach pedikúr v okrese Levice a na základe zistených výsledkov prijaté opatrenia na zníženie rizika poškodenia zdravia klientov týchto prevádzok.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNÍŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií

zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať databázu rizikových prác obsahovo zosúladenú s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zabezpečí:

- výkon ŠZD na rizikových pracoviskách
- získavanie údajov o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch,
- vedenie evidencie rizikových prác v programe ASTR
- získavanie údajov o počte nových rizikových prác
- získavanie údajov o počte prehodnotených rizikových pracovísk
- získavanie údajov o počte zrušených rizikových pracovísk
- získavanie údajov o počte pracovísk s vyhlásenými rizikovými prácami z podnetu orgánu verejného zdravotníctva
- sledovanie vývoja zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- vedenie evidencie výsledkov vykonaných meraní faktorov práce u jednotlivých profesií
- vedenie údajov o počte ohrození chorobou z povolania a priznaných prípadov chorôb z povolania na rizikových pracoviskách

Odpočet plnenia:

- výkon ŠZD na rizikových pracoviskách

Zo 44 evidovaných pracovísk bol v prvom polroku 2016 vykonaný ŠZD u 18 dozorovaných subjektov t.j. 41 % (celkom 32 previerok).

V prvom polroku 2016 nebola uložená sankcia pre spoločnosť s vyhlásenými rizikovými prácami.

- získavanie údajov o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch

K 30.6.2016 evidujeme spolu 44 spoločností, u ktorých sú vyhlásené rizikové práce (27 v okrese Rimavská Sobota a 17 v okrese Revúca). Počet exponovaných pracovníkov je 1196 (452 v okrese Rimavská Sobota a 744 v okrese Revúca). Prehľad firiem a počtu zamestnancov s vyhlásenými rizikovými prácami ku dňu 30.6.2016 je uvedený v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1: Evidencia v ASTR k 30.6.2016 – Prehľad firiem a počty zamestnancov s vyhlásenými rizikovými prácami ku dňu 30. 6. 2016.

p.č.	Okres Rimavská Sobota	počet *
1	AVIMED, s.r.o., Rimavská Sobota	5
2	BB-tools s.r.o., Rimavská Sobota	4
3	Calmit, spol s.r.o., Bratislava, závod Tisovec	5
4	CSM, Tisovec a.s., Tisovec	73
5	DREVOX MJ, s.r.o., V.Teriakovce	7
6	Gemernákup, a.s., Rimavská Sobota	10
7	Genes, a.s., Hnúšťa	21
8	GND PLAST, s.r.o. Včelince	3
9	Gravplast ,s.r.o., Rimavská Sobota	2
10	H.M.H. DREVOVÝROBA, s.r.o., Kociha	28
11	INTOCAST Slovakia, a.s., Košice, prevádzka Hnúšťa-Hačava	54
12	KSR – Kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen, prevádzka Husiná	9
13	K&K WOOD, s.r.o. V.Teriakovce	11
14	László Oto, Ing. , Chanava	4
15	mageba Slovakia s.r.o., Hnúšťa**	25
16	Mestské lesy Tisovec, s.r.o., Tisovec	2
17	Parobek Ján, Klenovec	5
18	PÍLA-PALI Hruška Ivan, Klenovec	5
19	Prega ,spol. s.r.o., Klenovec	1
20	Retech, spol s.r.o, Zvolen, prevádzka Rimavská Sobota	3
21	RIMADREV, s.r.o., Repno, prevádzka Rimavská Baňa	14
22	Roller spol, s.r.o. Jesenské	6
23	Svet zdravia a.s. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	26
24	Talos, s.r.o., Rimavská Sobota	10
25	TAURIS, a.s., Rimavská Sobota	112
26	Technické služby mesta Hnúšťa	5
27	Ústav na výkon odňatia slobody Želiezovce, otvorené oddelenie Sabová	2
p.č.	Okres Revúca	počet *
1	Aries 2, s.r.o., Tornaľa	59
2	Drevoxholding s.r.o. Revúca	5
3	Drevex Revúca s.r.o. Revúca	5
4	Gemstav, s.r.o., Revúca	4
5	Hacsi Alexander, Tornaľa	1
6	I.P.A. – Kovovýroba, s.r.o., Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa	21
7	Jozef Hutka – JAAS Revúca a Jozef Hutka Revúca	2
8	LVD S2, s.r.o. Tornaľa	28
9	Oralex - Oravcová Alena, Mokrú Lúka, prevádzka Revúca	4
10	PM, s.r.o. Tisovec, BPS I. a II. Jelšava	4
11	Ráčzko Tomáš, Tornaľa	4
12	Revúcke koberce syntetické, s.r.o., Revúca	28
13	Nemocnica s poliklinikou, n.o., Revúca	2
14	Sklotextílie Revúca, s.r.o. Revúca	4
15	SLOVMAG, a.s., Lubeník	178

16	SMZ, a.s., Jelšava	372
17	Unicorn - ESK, s.r.o., Tornaľa	23

* počet pracovníkov zaradených do rizika

** v priebehu prvého polroka bolo vydané rozhodnutie o zaradení prác do kategórií v súvislosti so zmenou prevádzkovateľa z Reisner&Wolff s.r.o. na ulici Hlavnej v Hnúšti na spoločnosť mageba Slovakia s.r.o. – pre jednu z dvoch prevádzok, ktorých sa zmena dotkla. Konanie vo veci vydania rozhodnutia na zaradenie zamestnancov do kategórií prác pre druhú prevádzku bolo zastavené a zatiaľ nie je doriešené.

- **vedenie evidencie rizikových prác v programe ASTR**

Evidencia rizikových pracovísk sa vykonáva v programovom systéme triedenia rizík ASTR.

- **získavanie údajov o počte nových rizikových prác**

Rozhodnutie o zaradení činností do rizikových prác „nové rizikové práce“ bolo k 30.6.2016 vydané pre dva subjekty:

- mageba Slovakia s.r.o. Banská Štiavnica
- K&K WOOD, s.r.o. V.Teriakovce

- **získavanie údajov o počte prehodnotených RP v prvom polroku 2016 - rozhodnutia o zmene v zaradení prác do kategórií**

V prvom polroku 2016 bolo prehodnotených 5 rozhodnutí (pre 5 subjektov) s činnosťami zaradenými do kategórie rizika 3 a 4 z dôvodov, že práce v 4 kategórii rizika boli zaradené na dobu určitú (väčšinou na 1 rok), zmeny sídla prevádzky a na pracoviskách bolo vykonané nové posúdenie rizika a z neho vyplývajúce zmeny. Jedná sa o nasledovné subjekty:

- SLOVMAG a.s. Lubeník
- Calmit, spol s.r.o. Bratislava, závod Tisovec
- Nemocnica s poliklinikou, n.o., Revúca
- Oralex - Oravcová Alena, Mokrý Lúka, prevádzka Revúca
- AVIMED, s.r.o., Rimavská Sobota

- **získavanie údajov o počte zrušených rizikových pracovísk**

K 30.6.2016 nebol vyradený z evidencie ASTR žiadny subjekt.

Daily palivá, s.r.o., Tornaľa – prevádzka v Tornaľi bola zrušená a prevádzkovateľ požiadal o zrušenie rizikových prác k 18.12.2015. K 31.12.2015 firma už nebola v evidencii ASTR ale až v januári 2016 mu bolo vydané rozhodnutie o zrušení rizikových prác.

- **získavanie údajov o pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami z podnetu orgánu verejného zdravotníctva**

V prvom polroku 2016 neboli z vlastného podnetu vyhlásené rizikové práce

- **sledovanie vývoja zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi**

V porovnaní stavu zamestnancov na rizikových pracoviskách a počtu subjektov, u ktorých boli rizikové práce vyhlásené k 31.12.2015 možno konštatovať, že k 30.6.2016 došlo k zvýšeniu počtu evidovaných subjektov o 1 a došlo k zníženiu počtu zamestnancov o 14.

Tabuľka č. 2: Sledovanie vývoja zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v priereze rokov 2003 – 2016

Rok	Počet pracovníkov za okres RS a RA spolu
2003	2751
2004	2694
2005	2239
2006	2077
2007	1868
2008	2055
2009	1514
2010	1377
2011	1343
2012	1253
2013	1228
2014	1208
2015	1210
K 30.6.2016	1196

Tabuľka č. 3: Sledovanie vývoja zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v priereze rokov 2007 – 2016 podľa okresov

Rok	Počet pracovníkov v okrese Rimavská Sobota	Počet pracovníkov v okrese Revúca
2007	608	1260
2008	799	1256
2009	650	864
2010	554	823
2011	522	821
2012	467	786
2013	474	754
2014	476	732
2015	442	768
K 30.6.2016	452	744

- vedenie evidencie výsledkov vykonaných meraní faktorov práce u jednotlivých profesií

Na oddelenie PPL a T boli k 30.6.2016 predložené výsledky objektivizácie faktorov pracovného prostredia u nasledovných subjektov - profesií:

Tabuľka č. 4: Vykonaná objektivizácia faktorov pracovného prostredia u dozorovaných subjektov – profesií:

Subjekt / pracovisko	Profesia	Faktor pracovného prostredia
UNICORN-ESK s.r.o. Tornaľa		
Lakovacia kabína VERTA	Lakovač	chemické látky
Striekacia kabína	Lakovač	chemické látky
Slovenské pramene a žriedla a.s. Budiš – prevádzka Gemerka Tornaľa		
Výrobná hala	Plnič	záťaž teplom
	Balička	záťaž teplom
mageba Slovakia s.r.o., Hnúšť'a – prevádzka na ul. Hlavná 432		
Montáž	Montážnik	vibrácie
Príprava kovových dielov	Brusič	doplnenie protokolu vibrácie
zvarovňa	Zvárač	
Príprava kovových dielov	Palič pri počítači	doplnenie protokolu prach
Príprava kovových dielov Lisovňa Montáž	Tryskač – zinkovanie+ trys. kabína Lisár Montážnik Predák montáže Predák lisovne	prach
Montáž	Montážnik	doplnok protokolu-prach
Príprava kovových dielov Lisovňa Montáž	Tryskač – zinkovanie Lisár Predák lisovne Montážnik Predák montáže	hluk
Montáž	Montážnik	doplnok protokolu – hluč
mageba Slovakia s.r.o., Hnúšť'a – prevádzka na ul. Hlavná 133		
Výrobné priestory	Majster výroby	prach, hluč
Nemocnica s poliklinikou, n.o. Revúca		
Práčovňa	Práčka-žehliarka	hluk
Alena Oravcová – ORALEX, Mokrý Lúka		
Drevovýroba	Obsluha uhlovej píly	prach, hluč
	Pomocník uhlovej píly	prach, hluč
TEDi Betriebs s.r.o.		
Priestor predajne a kancelárie	Vedúca predajne, predavačka	umelé osvetlenie
Emil Krajčík, s.r.o.		
Priestor predajne a kancelárie	Vedúci predajne, predavač	umelé osvetlenie
CCC Slovakia, s.r.o.		
Priestor predajne a kancelárie	Vedúca predajne, predavačka	umelé osvetlenie

GATE, s.r.o.		
Priestor predajne a kancelárie	Vedúci predajne, predavač	umelé osvetlenie
OKAY Slovakia, spol. s r.o.		
Priestor predajne a kancelárie	Vedúci predajne, administratívny zamestnanec	umelé osvetlenie
Priestor servisu	Logistic	umelé osvetlenie
Pepco Slovakia, s.r.o.		
Priestor predajne a kancelárie	Vedúca predajne, zástupkyňa vedúcej predajne, predavačka, hlavná pokladníčka	umelé osvetlenie
SPORTISIMO SK, s.r.o.		
Priestor predajne a kancelárie	Vedúci predajne, predavač, vedúci zmeny	umelé osvetlenie

- vedenie údajov o počte ohrození chorobou z povolania a priznaných prípadov chorôb z povolania na RP

V roku 2016 bolo prešetrených 12 suspektných profesionálnych ochorení s položkami 26, 28, 29, 37, 38 – u ktorých v 8 prípadoch zamestnanci pracovali na rizikových pracoviskách – faktory hluk, vibrácie a fyzická záťaž.

Z prešetrených bolo priznané 1 ochorenie a to na rizikovom pracovisku (položka 29).

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cieľene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- výkon ŠZD pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami vrátane kontroly zabezpečovania klasifikácie látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS,
- vedenie evidencie o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona 355/2007 Z.z.
- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.
- získavanie údajov o počte exponovaných zamestnancov, prevádzok – trendy vývoja
- kontrolu oboznamovania sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ)
- získavanie údajov o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ
- vedenie evidencie o vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez

vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe) pre zamestnancov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote,

- vedenie evidencie o vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie pre zamestnancov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote,
- riešenie mimoriadnych situácií a havárií
- zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam formou individuálnych konzultácií, prednášok.
- používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD.
- **výkon ŠZD pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami vrátane kontroly zabezpečovania klasifikácie látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS**

Z celkového počtu 59 evidovaných prevádzok (vrátane prevádzkovateľov DDD) bol k 30.06.2016 vykonaný ŠZD v 18 prípadoch, čo predstavuje cca 31 %.

Výkonom ŠZD neboli zistené nedostatky, z výsledkov kontrol vyplynulo, že sú dodržané podmienky ustanovené v nariadení vlády SR č. 82/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

U všetkých kontrolovaných subjektov boli v rámci výkonu ŠZD predložené zmluvy s organizáciami oprávnenými na likvidáciu nebezpečného odpadu. Nebezpečný odpad, ako sú chemické látky po expirácii a prázdne obaly sú do času ich likvidácie oprávnenou organizáciou uskladnené na vyhradenom mieste, riadne označené a zabezpečené proti odcudzeniu. V rámci výkonu ŠZD sú kontrolované osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami, vrátane dokladov o absolvovaní aktualizacej odbornej prípravy.

V rámci evidovaných 32 lekární sú naďalej vedené 3 prevádzky lekární (2 v okrese Rimavská Sobota, 1 v okrese Revúca), ktoré vylúčili z používania toxické a veľmi toxické látky, nakoľko vlastní rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a ich použitie nemôžeme vylúčiť.

V okrese Rimavská Sobota evidujeme 3 pracoviská, na ktorých sa používajú toxické látky v technologickom procese ako chladiace médium a zamestnanci týmto látkam nie sú exponovaní, pretože neprichádzajú s nimi do priameho kontaktu.

- **vedenie evidencie o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami**

Evidencia o vykonaných previerkach je uvedená v nasledovnej tabuľke a v programovom systéme ASTR.

Laboratóriá + laboratóriá výrobných prevádzok

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.h)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn. n.	ŠZD k 30. 06. 2016
Okres Rimavská Sobota					
MIKROLAB s.r.o., Rimavská Sobota	laboratóriá	ÁNO	ÁNO 2 zamestnanci	8	NIE
GEMERNÁKUP, a.s., Rimavská Sobota	laboratóriá	ÁNO	ÁNO	0	NIE
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica	Úpravňa vody Klenovec – laboratórium	ÁNO	ÁNO	2	NIE
DETOX s.r.o., Banská Bystrica	prev. Rimavská Sobota laboratórium	ÁNO	ÁNO	2	NIE
VINDEVIE, s.r.o., Rimavská Sobota	laboratórium	ÁNO	ÁNO	1	NIE
Tauris, a.s., Rimavská Sobota	laboratórium	Nevyžaduje sa	ÁNO	1	NIE
Calmit, spol. s r.o., Bratislava	Závod Tisovec – laboratórium	Nevyžaduje sa	ÁNO	2	NIE
SLZ NOVA a.s., Hnúšťa	laboratórium	ÁNO	ÁNO	2	NIE
Okres Revúca					
SLOVMAG a.s. Lubeník	laboratórium	ÁNO	ÁNO	5	ÁNO
Slovenské pramene a žriedla, a.s. Budiš, Dubové	prev. Tornaľa – laboratórium	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Revúcke koberce syntetické, spol. s r.o., Revúca	laboratórium	ÁNO	ÁNO	2	NIE

Zdravotnícke zariadenia

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.h)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn. n.	ŠZD k 30. 06. 2016
Okres Rimavská Sobota					
Svet zdravia, a.s. Bratislava Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	OCS	Nevyžaduje sa	ÁNO	5	NIE
	Lôžkové odd. klinickej onkológie a radiačnej	ÁNO	ÁNO	19	NIE

	onkológie, špecializovaná ambulancia klinickej onkológie				
Alpha Medical, s.r.o., Martin	Laboratórium klinickej biochémie a hematológie vo Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote	Nevyžaduj e sa	ÁNO	11	NIE
SELAB s.r.o., Prešov	Laboratórium klinickej biochémie a hematológie v Hnúšti	Nevyžaduj e sa	ÁNO	2	NIE

Sklady výbušnín

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnut ie § 13 ods. 4, písm.h)	Osvedčeni e o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamest n.	ŠZD k 30. 06. 2016
Okres Rimavská Sobota					
Calmit, spol. s r.o., Bratislava	Závod Tisovec, Lom – sklady trhavín	ÁNO	ÁNO	0	NIE
MATRIX SLOVAKIA, s.r.o., Spišská Nová Ves	Kameňolom Husiná	ÁNO	ÁNO	7	NIE
Gemerská nerudná spoločnosť, a.s., Hnúšť'a	Sklady výbušnín v podzemí	ÁNO	ÁNO	7	ÁNO
Okres Revúca					
Slovenské magnezitové závody, a.s. Jelšava	Sklad výbušnín v podzemí Jelšava	ÁNO	12 zamestnan cov ÁNO	30	NIE
SLOVMAG a.s. Lubeník	Sklad výbušnín Lubeník	ÁNO	ÁNO	30	NIE

Iné

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.h)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn.	ŠZD k 30. 06. 2016
Okres Rimavská Sobota					
CHEMSTAR SLOVAKIA a.s., Bratislava	Sklad prípravkov na chemickú ochranu rastlín Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	NIE
TravelNetCon Global, s.r.o., Lučenec	Predajňa náplní do elektronických cigariet, Rimavská Sobota	Nevyžaduje sa	ÁNO	2	ÁNO
Okres Revúca					
Herman Slovakia Distribution s.r.o., Košice	Výroba a skladovanie rezných a brúsnych kotúčov – pracovisko: sklad Mokrá Lúka	Nevyžaduje sa	ÁNO	4	NIE

Lekárne

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.h)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn.	ŠZD k 30. 06. 2016
Okres Rimavská Sobota					
REN-MED, spol. s r.o., Rimavská Sobota	Lekáreň Jazmín, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	2	NIE
Lekáreň URTICA, Veľký Blh	Lekáreň URTICA, Veľký Blh	ÁNO	ÁNO	1	NIE
Dr. Max 46 s.r.o., Košice	Verejná lekáreň Dr. Max v OD Kaufland, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Dr. Max 22 s.r.o., Košice	Verejná lekáreň Dr. Max, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
REDMOON, s.r.o. s.r.o., Košice	Lekáreň Dr. Max, Hnúšťa	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Dr. Max 42 s.r.o., Košice	Verejná lekáreň Dr. Max v Hypermarkete TESCO,	ÁNO	ÁNO	1	NIE

	Rimavská Sobota				
SALVATOR lekárň s.r.o., Rimavská Sobota	Lekárň SALVATOR, Rimavská Sobota	ÁNO	2 zamestnan ci ÁNO	0	ÁNO
Lekárň MÉDIA Mgr. Katarína Kalinová, Rimavská Sobota	Lekárň MÉDIA, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	NIE
Lekárň AESCULAP Mgr. Petr Niklíček, Jesenské	Lekárň AESCULAP, Jesenské	ÁNO	ÁNO	1	NIE
VERAPHARM, s.r.o., Hnúšť'a	Lekárň VERAPHARM, Hnúšť'a	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
PhMr. Zuzana Krahulíková, Hnúšť'a	Lekárň KLENOVEC, Klenovec	ÁNO	ÁNO	1	NIE
Mgr. Jana Stachá, Rimavská Sobota	Lekárň ISIS, Rimavská Seč	ÁNO	ÁNO	0	NIE
ANEMAPHARM s.r.o., Nitra	Lekárň U Leva, Rimavská Sobota	ÁNO	2 zamestnan ci ÁNO	2	ÁNO
PharmDr. Jana Strinková, Revúca	Lekárň TISOVEC, Tisovec	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Lekárň RIMAVA s.r.o., Rimavská Sobota	Lekárň RIMAVA, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	4	NIE
PharmDr. Viera Albertová, Jesenské	Lekárň POLIANKA, Jesenské	ÁNO	ÁNO	1	NIE
PHARMINVEST spol. s.r.o., Topoľčany	Lekárň KAMILKA, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	NIE
SPRINGTIME, s.r.o., Hajnáčka	Lekárň MYRTUS, Hajnáčka	ÁNO	ÁNO	1	NIE
PharmDr. Jozef Baliga, Rimavská Sobota	Lekárň ARNICA Ožďany	ÁNO	ÁNO	1	NIE
MAGMED, s.r.o., Jesenské	Lekárň MARFARM, Hostice	ÁNO	ÁNO	1	NIE
Miraxis s.r.o. Rimavská Sobota	Lekárň ZÁPAD, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	NIE
Mgr. Michaela Val'ková, Tornaľa	Lekárň LENARTOVCE, Lenartovce	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Medic Hnúšť'a, s.r.o., Banská Bystrica	Lekárň na námestí, Hnúšť'a	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO

Okres Revúca					
Dr. Max 37 s.r.o., Košice	Lekárneň Dr. Max, Revúca	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
SD14 s.r.o., Bratislava	Lekárneň Dr. Max, Tornaľa	ÁNO	ÁNO	1	NIE
PHARMACY-JL spol. s r.o., Prešov	Lekárneň JELŠAVA, Jelšava	ÁNO	ÁNO	0	NIE
Mgr. Zoltán Antal, Tornaľa	Lekárneň AZAELA, Tornaľa	ÁNO	ÁNO	1	NIE
LIANELA, s.r.o., Revúca	Lekárneň LIANELA, Revúca	ÁNO	ÁNO	2	ÁNO
Ochrana zdravia s.r.o., Tornaľa	Lekárneň, Tornaľa	ÁNO	ÁNO	1	NIE
CANNABIS, s.r.o., Revúca	Lekárneň Cannabis, Revúca	ÁNO	ÁNO	2	ÁNO
Bluepharm s.r.o. Revúca, Revúca	Verejná lekárneň, Lubeník	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Nemocnica s poliklinikou, n.o. Revúca, Revúca	Verejná lekárneň, Revúca	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO

Prevádzky s využitím toxických látok v technologickom procese ako chladiace médium:

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.h)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn.	ŠZD k 30. 06. 2016
Okres Rimavská Sobota					
Technické služby mesta Rimavská Sobota	Zimný štadión Rimavská Sobota	Nevyžaduje sa	Nezistené	Nezistené	NIE
Gemermilk rs, s.r.o., Rimavská Sobota	Výroba, skladovanie mlieka a mliečnych výrobkov; Výroba a skladovanie sušených mliečnych výrobkov	Nevyžaduje sa	Nezistené	Nezistené	NIE
Tauris, a.s., Rimavská Sobota	Výroba a distribúcia mäsových výrobkov	Nevyžaduje sa	ÁNO 4 zamestnanci	4	NIE

Prevádzky s využitím toxických alebo veľmi toxických látok a zmesí pri DDD činnosti:

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.h)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn. n.	ŠZD k 30.06.2016
Okres Rimavská Sobota					
MVDr. Tomáš Éli, Jesenské	Sklad chemických prípravkov, Hodejovec	ÁNO	ÁNO	1	NIE
Miroslav Ľalík – RATUS, Rimavská Sobota	Sklad, Rimavská Sobota	Nevyžaduje sa	Nezistené	Nezistené	NIE

- **vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. h) zákona 355/2007 Z.z.**

V okrese Rimavská Sobota:

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vydal k 30.06.2016 1 rozhodnutie v spolupráci s oddelením epidemiológie, a to v súvislosti so zmenou prevádzkovateľa:

- ANEMAPHARM s.r.o., Nitra, za súčasného schválenia prevádzkového poriadku

V okrese Revúca:

- SLOVMAG a.s. Lubeník, za súčasného schválenia prevádzkového poriadku (spoločnosť doteraz vlastnila rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami vydané podľa už neplatných právnych predpisov)

- **schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.**

V okrese Rimavská Sobota:

- TravelNetCon Global, s.r.o., Lučenec – Predajňa náplní do elektronických cigariet Rimavská Sobota (presťahovanie predajne)

V okrese Revúca: nebolo vydané rozhodnutie.

- **získavanie údajov o počte exponovaných zamestnancov, prevádzok – trendy vývoja**

K 30.06.2016 evidujeme 59 prevádzok, čo znamená, že v počte evidovaných prevádzok nedošlo k zmenám oproti roku 2015. Z celkového počtu 59 prevádzok sa 45 nachádza v okrese Rimavská Sobota a 14 v okrese Revúca. V prevažnej miere sa jedná o prevádzky lekární (32) a laboratórií (11), 5 prevádzok manipulujúcich s výbušninami, zdravotnícke zariadenia (3), ďalej o prevádzky s využitím toxických látok a zmesí alebo veľmi toxických látok a zmesí v technologickom procese (3), 1 sklad prípravkov na chemickú ochranu rastlín, 1 prevádzka predajne náplní do elektronických cigariet a 1 prevádzka výroby a skladovania rezných a brúsnych kotúčov. Subjekty (2) vykonávajúce DDD činnosť sa nachádzajú v okrese Rimavská Sobota.

V porovnaní s rokom 2015 došlo k 30.06.2016 k nasledovným zmenám:

Okres Rimavská Sobota:

V 1 prípade bola prevádzka predajne elektronických cigariet presťahovaná do iných priestorov (TravelNetCon Global, s.r.o., Lučenec, prevádzka Rimavská Sobota).

V 1 prípade prevádzky lekárne došlo k zmene prevádzkovateľa (ANEMAPHARM s.r.o., Nitra).

Okres Revúca: Neboli zaznamenané žiadne zmeny.

V rámci výkonu ŠZD v prevádzkach, na ktorých sa používajú toxické a veľmi toxické látky a zmesi sa aktualizuje počet zamestnancov, ktorí sú týmto látkam exponovaní.

Trend vývoja v evidovaných prevádzkach, vrátane subjektov vykonávajúcich DDD činnosť, ktoré používajú veľmi toxické alebo toxické látky a zmesi a počtu exponovaných osôb v sledovaných rokoch:

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	k 30.6. 2016
Počet evidovaných prevádzok	31	36	53	53	52	52	48	54	57	59	59
Počet exponovaných osôb	*	*	*	116	128	125	107	187	187	187	184

* nesledované obdobie (údaje nie sú k dispozícii)

- **kontrolu oboznamovania sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ)**
Výkonom ŠZD bolo zistené, že zamestnanci sú v rámci školení informovaní o vlastnostiach nebezpečných chemických látok a zmesí, s ktorými prichádzajú do kontaktu pri výkone svojej činnosti, resp. ktorým sú exponovaní. Uvedené školenia sa týkajú aj obsahu KBÚ. Zamestnanci majú prístup ku KBÚ, tieto sú buď vyvesené na viditeľnom mieste na danom pracovisku, alebo sú k dispozícii u vedúceho pracovníka.
- **získavanie údajov o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ**
Informácie týkajúce sa expozičných scenárov a o stanovených DNEL a DMEL boli v KBÚ, ktoré boli k dispozícii zamestnávateľom uvedené len výnimočne.
- **vedenie evidencie o vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe) pre zamestnancov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote**

Register odborne spôsobilých osôb vedie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote k dnešnému dňu nebol doručený aktualizovaný zoznam vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti.

- **vedenie evidencie o vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie pre zamestnancov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote**

Register odborne spôsobilých osôb vedie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Pre zamestnancov v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote neevidujeme vydané osvedčenie o odbornej spôsobilosti v priebehu roka 2015 na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie.

- **riešenie mimoriadnych situácií a havárií**

Hlásenie o mimoriadnych situáciách a haváriách v okrese Rimavská Sobota a Revúca k 30.06.2016 nebolo.

- **zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam formou individuálnych konzultácií, prednášok**

Poradenstvo a konzultácie boli poskytované v rámci výkonu ŠZD a priebežne na oddelení PPLaT.

- **používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD**
Kontrolné listy počas výkonu ŠZD k 30.06.2016 neboli distribuované.

2.1.2.1 Expozícia zamestnancov chemickým faktorom pri práci s agrochemikáliami a prípravkami na ochranu rastlín u samostatne hospodáriacich roľníkov v okrese Levice.

Cieľ

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného u samostatne hospodáriacich roľníkov uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci s agrochemikáliami a prípravkami na ochranu rastlín. Pomocou kontrolných listov informovanosti overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany samostatne hospodáriacich roľníkov. Zabezpečiť efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby.

Anotácia

Uplatňovanie legislatívy – nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov, pri výkone ŠZD. Kontrolovať ochranu zdravia zamestnancov pri prácach s agrochemikáliami a prípravkami na ochranu rastlín – ich skladovanie a aplikovanie na poľnohospodárske kultúry. Ďalej získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zvyškov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- výkon ŠZD na pracoviskách s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, látkami poškodzujúcimi reprodukciu a látkami narúšajúcimi endokrinný systém (ďalej vybrané faktory)
- vedenie evidencie o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri expozícii vybraným faktorom práce
- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z.
- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.
- vedenie údajov o počte pracovísk, kde sa pracuje s vybranými faktormi
- vedenie evidencie podľa druhu vybraných podnikov faktorov
- vedenie údajov o počtoch zamestnancov vykonávajúcich práce/rizikové práce s expozíciou vybraným faktorom
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov,
- zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov vybraným faktorom
- používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD

AZBEST:

- výkon ŠZD pri práci s azbestom
- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z.
- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. – azbest
- vedenie údajov o vykonaných búracích prácach, počtoch exponovaných zamestnancov a množstvách odstráneného materiálu zo stavieb
- vedenie údajov o oznámeniach o výkone činností a ukončení prác s expozíciou zamestnancov azbestu
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov,
- zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov vybraným faktorom
- používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD.

Odpočet plnenia:

- **výkon ŠZD na pracoviskách s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, látkami poškodzujúcimi reprodukciu a látkami narúšajúcimi endokrinný systém (ďalej vybrané faktory)**

Z celkového počtu evidovaných prevádzok 55 bol vykonaný ŠZD v 21 prevádzkach, čo predstavuje 38% skontrolovaných prevádzok z celkového počtu prevádzok. Z evidencie boli vyradené 2 spoločnosti (AZ-GROUP spol. s r.o. Poprad, ASTANA, s.r.o. Poprad). V 1 lekární došlo k zmene prevádzkovateľa (ANEMAPHARM s.r.o. Nitra) a už v evidovanej spoločnosti SLOVMAG, a.s. Lubeník pribudlo pracovisko - chemické laboratórium.

- **vedenie evidencie o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri expozícii vybraným faktorom práce**

Prehľad evidencie o vykonaných previerkach je uvádzaný v tabuľke databázy organizácií, ktorých zamestnanci vykonávajú práce s karcinogénnymi alebo mutagénnymi faktormi:

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia / kateg. * podľa NV SR č. 83/2015 Z. z.	Počet exponovaných celkom / ženy		Výkon ŠZD k 30.06.2016
OKRES RIMAVSKÁ SOBOTA					
Svet zdravia, a.s. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota					
operačné sály	formaldehyd	1.-dokázaný karcinogén podľa IARC	chirurgia 19	9	nie
oddelenie centrálnej sterilizácie			gynekológia 16	9	nie
oddelenie radiačnej onkológie	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	5	4	nie
AVIMED, s.r.o. Čereňany					
onkologická ambulancia	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	18	16	nie
Alpha medical, s.r.o. Martin					
laboratórium klinickej biochémie a hematológie	laboratórne diagnostiká	2 - K	4	3	áno
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica – Úpravňa vody Klenovec					
laboratórium	fenolftaleín	1B -K	2	2	nie
	test na mangán Mn-2	2 - K			
	test na mangán Mn-3	2 - K			
OSBD R. Sobota					
výmena kanaliz. potrubí -	azbest	1A-K	7	0	nie
Detox, spol. s r.o., prevádzka R. Sobota, spracovanie a likvidácia odpadu					
Prevádzka spoločnosti, laboratórium	azbest	1A	11	2	nie
	PAU (ropné produkty)	2 -K			
	dvojchróman draselný	1B – K 1B - M			
	formaldehyd	1.- dokázaný karcinogén podľa IARC			
	bromičnan draselný	2 - K			
	benzén	1 - K			
Mikrolab s.r.o. R.Sobota					
laboratórium	chloroform	2 - K	3	3	nie
	bromičnan draselný – titrisol	2 - K			

	dvojjchroman draselny	1B - K 1B - M			
	fenolftalein	1B - K 2 - M			
	hydrazinium sulfat-siran hydrazinia	1B - K			
	chroman draselny	1B - K 1B - M			
	tioacetamid	1B			
	formaldehyd	1.-dokazany karcinogen podľa IARC			
	siran kobaltnaty	1B - K 2 - M			
	tetrachloetylén	2 - K			
	cykloheximid	2 - M			
Fortis MK s.r.o. TOCNICA					
čerpacia stanica	benzín	2 - K	4	1	nie
	nafta	2.			
TRANSPETROL, a.s. Bratislava					
prečerpávacia stanica	ropa	3 - K	2	0	nie
	nafta				
	benzín	2 - K			
Rimadrev, spol. s r.o. Rimavská Baňa, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1A - K	14	1	nie
BB-Tools, s.r.o., R.Sobota, stolárska dielňa		1A - K	4	0	áno
Prega, spol. s r.o. Klenovec, drevovýroba		1A - K	5	0	nie
KŠK WOOD SLOVAKIA s.r.o. Veľké Teriakovce		1A - K	12	0	nie
Vindevie, s.r.o., R. Sobota, výroba vína					
laboratórium	fenolftalein	1B - K 2 - M	1	1	nie
SLZ NOVA, a.s. Hnúšť'a					
laboratórium	hydrazinium sulfát	1B - K	2	1	nie
	dvojjchroman draselny	1B - K 1B - M			
	siran kobaltnaty	1B - K 2 - M			
	fenolftalein	1B 2 - M			

OKRES REVÚCA					
SMZ, a.s. Jelšava					
olejové hospodárstvo + DON	PAU (ťažký vykurovací olej)	2- K	0***	0	nie
baňa	PAU (dieselové exhaláty)	2- K	114	0	
výrobňa priemyselných trhavín	nafta	2 - K	4	0	nie
	DAP-K	2 - K			
SLOVMAG, a.s. Lubeník					
Linka MgO-C	PAU (carbores)	2 - K	10	0	nie
	novokol, borofen (formaldehyd, fenolformaldehydová živica)	1.-dokázaný karcinogén podľa IARC			
chemické laboratórium	dvojchróman draselný	1B - K 1B - M	5	5	áno
	hydroxylamín-hydrochlorid	2 - K			
	o-toluidín	1B - K			
	fenolftaleín	1B - K 2 - M			
	borofen - fenolformaldehydová živica	1.-dokázaný karcinogén podľa IARC			
ORALEX- Oravcová, Revúca, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1A - K	4	1	áno
GEMSTAV, spol. s r.o., Revúca, výroba laminátových podláh		1A - K	4	1	áno
Hacsi Alexander, Tornaľa		1A - K	1	0	áno
Drevoxholding s.r.o. Revúca, drevovýroba		1A - K	5	0	áno
DAILY PALIVÁ s.r.o. Tornaľa		1A - K	3	0	nie
Tomáš Ráčzko, Tornaľa, výroba palivového dreva		1A - K	4	0	nie
Slovenské pramene a žriedla a.s. Budiš, Dubové – prevádzka Tornaľa					
laboratórium	fenolftaleín	1B	1	1	áno

REVÚCKE KOBERCE SYNTETICKÉ, spol. s r.o., Revúca - výroba podlahových krytín					
Chemická úpravňa vody centrálnej kotolne a laboratórium plynovej kotolne	fenolftaleín	1B - K 2 - M	2	2	nie
	chloroform	2 - K			
	dvojchróman draselný	1B - K 1B - M			

- * kat. 1A - dokázaný karcinogén pre ľudí
 Kat. 1B – pravdepodobný karcinogén
 kat. 2. - podozrivý karcinogén
 proces s r.ch.k - proces s rizikom chemickej karcinogenity
 K – karcinogén
 M - mutagén
- ** N - objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná
- DON Denné olejové nádrže
- *** V tabuľke sa uvádza počet zamestnancov 0, z dôvodu, že profesia nie je trvale obsadená a v prípade potreby prácu vykonávajú 3 zamestnanci iného pracoviska

Organizácia		Chemický karcinogén	Počet exponovaných celkom	Výkon ŠZD k 30.06.2016
Lekárne v počte 30	okres R. Sobota 21 / Revúca 9	látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte	41	13

- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z.

Oddelenie PPL a T vydalo v priebehu roka - 2 rozhodnutia podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z.. Jednalo sa o Stredoslovenskú vodárenskú prevádzkovú spoločnosť - Úpravňu vody Klenovec, spoločnosť SLOVMAG, a.s. Lubeník – laboratórium. Oddelenie epidemiológie vydalo 1 rozhodnutie pre lekáreň (ANEMAPHARM, s.r.o. Nitra – zmena prevádzkovateľa).

- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.

V priebehu roka boli vydané 2 rozhodnutia na schválenie prevádzkových poriadkov a ich zmien. Z uvedeného počtu boli 2 rozhodnutia vydané aj podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. (Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť – Úpravňa vody Klenovec, spoločnosť SLOVMAG, a.s. Lubeník – laboratórium). Oddelenie epidemiológie vydalo 1 rozhodnutie (1 lekáreň – zmena prevádzkovateľa).

- vedenie údajov o počte pracovísk, kde sa pracuje s vybranými faktormi

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote eviduje 55 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci.

- vedenie evidencie podľa druhu vybraných podnikov faktorov

V okrese Rimavská Sobota a Revúca evidujeme nasledovné druhy karcinogénov a mutagénov:

- chemický karcinogén formaldehyd, fenolformaldehydová živica používaná v lisovacej zmesi na výrobu stavív,
- práca s cytostatikami,
- prach z tvrdého dreva (dub, buk),
- PAU obsiahnuté v ťažkom vykurovacom oleji, v ropných produktoch, v dieselových exhalátoch, nafta a zmesi carbores používanej v lisovacej zmesi na výrobu stavív,

- chemický karcinogén azbest,
- látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte lekárni,
- v rámci laboratórnych chemikálií dvojchróman draselný, síran kobaltnatý, bromičnan draselný-titrisol, benzén, fenoftaleín, test na mangán Mn- 2, Mn- 3, hydrazinium sulfát-síran hydrazínia, tioacetamid, chróman draselný, tetrachlóretylén, cyklohexamid, chloroform, o-toluidín, fenolformadlehydová živica, hydroxilamín-hydrochlorid, laboratórne diagnostiká.

Oddelenie PPLaT eviduje 41 subjektov, v ktorých zamestnanci manipulujú s látkami poškodzujúcimi reprodukciu a s látkami narúšajúcimi endokrinný systém. Jedná sa o nasledovné látky, resp. zmesi:

- v rámci laboratórnych chemikálií v spoločnostiach Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica – Úpravňa vody Klenovec, Detox, spol. s r.o., prevádzka Rimavská Sobota, Mikrolab s.r.o. Rimavská Sobota, Vindevie, s.r.o. Rimavská Sobota, SLZ NOVA, a.s. Hnúšťa, Slovenské pramene a žriedla a.s. Budiš, Dubové, Revúcke koberce syntetické, spol. s r.o. Revúca, SLOVMAG, a.s. Lubeník: dusičnan olovnatý, fenolftaleín, hydrazinium sulfát-síran hydrazínia, Fischerovo činidlo B, síran kobaltnatý, chlorid kobaltnatý, tetraboritan sodný, toluén, chloroform, kyselina boritá, cykloheximid, dvojchróman draselný, petroléter, test na oxid chloričitý, boritan sodný bezvodý.
- látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte lekárni (dvojchróman draselný, oxid olovičitý, dusičnan olovnatý, tiomočovina roztok),
- trhaviny - elektrická rozbuška (DEM-S, PENTRIT, HEXOGÉN, DEP-S) v spoločnosti SMZ, a.s. Jelšava, SLOVMAG, a.s. Lubeník, Gemerská nerudná spoločnosť, a.s. Hnúšťa, Calmit spol. s r.o. Bratislava, závod Tisovec, sypká banská skalná trhavina DAP-K v spoločnosti Slovmag, a.s. Lubeník.
- **vedenie údajov o počtoch zamestnancov vykonávajúcich práce/rizikové práce s expozíciou vybraným faktorom**

Na pracoviskách evidujeme celkom 337 zamestnancov vystavených karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, čo predstavuje pokles v porovnaní s minulým rokom celkom o 2 zamestnancov. Rozdiel zamestnancov súvisí so zrušením niektorých prevádzok a zmenou počtu zamestnancov v niektorých prevádzkach evidovaných v roku 2015.

Z celkového počtu evidovaných subjektov sú rizikové pracoviská - faktor chemické karcinogénny vyhlásené v spoločnostiach a u fyzických osôb – živnostníkov, ktoré zamestnávajú aj ďalšie osoby:

- Svet zdravia, a.s. Bratislava – Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota
- Hacs Alexander, Tornaľa
- Gemstav, spol. s r.o. Revúca
- ORALEX – Oravcová Revúca
- AVIMED, s.r.o. Čerenčany

o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote eviduje 55 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. V porovnaní s rokom 2015 došlo k zmene počtu prevádzok. Z tabuľky boli vyradené 2 firmy zaoberajúce sa likvidáciou azbestocementových materiálov zo stavieb (AZ-GROUP spol. s r.o. Poprad. ASTANA, s.r.o. Poprad).

V okrese Rimavská Sobota spolu evidujeme 36 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. V okrese došlo k zmenám v počte prevádzok oproti roku 2015 – celkom pokles o 1 (vyradenie 1 firmy zaoberajúcej sa likvidáciou azbestu).

V okrese Revúca evidujeme 19 prevádzok čo predstavuje v porovnaní s minulým rokom pokles o 1 (vyradenie 1 firmy zaoberajúcej sa likvidáciou azbestu).

- **zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov vybraným faktorom**

Prevádzkovatelia sú počas výkonu ŠZD informovaní o zdravotných rizikách vyplývajúcich z expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom.

- **používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD**

V 1. polroku 2016 neboli rozdane kontrolné listy informovanosti.

AZBEST:

- **výkon ŠZD pri práci s azbestom**

K 30.06.2016 nebol vykonaný ŠZD pri práci s azbestom.

- **vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z.**

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě vydalo 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb (demontáž strešnej krytiny) pre firmu OSBD Rimavská Sobotě pre 2 rodinné domy: v Dubovci a v Rimavskej Sobotě.

- **schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.- azbest**

Pri vydávaní rozhodnutia podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z. bol zároveň schválený prevádzkový poriadok a posudok o riziku z expozície zamestnancov chemickým faktorom pri práci, ktorý bol vypracovaný v súlade s náležitosťami uvedenými v § 41 ods. 14 zákona č. 355/2007 Z.z..

- **vedenie údajov o vykonaných búracích prácach, počtoch exponovaných zamestnancov a množstvách odstráneného materiálu zo stavieb**

Firma OSBD Rimavská Sobotě vykonala demontáž azbestocementovej strešnej krytiny na rodinnom dome v Dubovci. Na stavbu v Rimavskej Sobotě, pre ktorú bolo vydané rozhodnutie k 30.06.2016 nebola vykonaná demontáž azbestocementovej strešnej krytiny. Celkovo odstránila 2700 kg azbestocementového materiálu zo stavieb (bytový dom Dubovec). Exponovaní boli 4 zamestnanci.

- **vedenie údajov o oznámeniach o výkone činností a ukončení prác s expozíciou zamestnancov azbestu**

K 30.06.2015 bolo zaslané na RÚVZ Rimavská Sobotě 1 oznámenie o výkone činností firmou OSBD Rimavská Sobotě.

- **o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov**

Na oddelení PPL a T evidujeme 2 firmy s pôsobnosťou v našom regióne s oprávnením na odstraňovanie azbestocementového materiálu zo stavieb – OSBD Rimavská Sobotě a Alexander Lörincz – RENOSTAV Gemerská Ves (v roku 2014, 2015, 2016 nevykonali likvidáciu azbestocementového materiálu, preto v tabuľke nie je uvádzaný). Zamestnanci spoločnosti OSBD Rimavská Sobotě absolvovali aktualizáciu odbornú prípravu na prácu pri odstraňovaní azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a osoby zodpovedné za prevádzkovanie prác. Naďalej evidujeme prevádzku, ktorá sa zaoberá likvidáciou nebezpečného odpadu – azbestocementového materiálu vzniknutého jeho odstraňovaním zo stavieb – Detox, spol. s r.o. Banská Bystrica, prevádzka Rimavská Sobotě.

Tabuľka uvádza počet rozhodnutí vydaných ročne na likvidáciu rôzneho druhu azbestocementového materiálu:

Rok	Byty	Strechy	Iné
2011	4	3	1
2012	7	0	0
2013	5	3	2
2014	2	6	0
2015	4	2	2
K 30.06.2016	0	1	0

- zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov vybraným faktorom

Zvýšenie miery uvedomenia zdravotných rizík v súvislosti s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom sa dosahuje prostredníctvom konzultácií resp. poradenstva v rámci výkonu ŠZD u jednotlivých subjektov.

- používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD

Kontrolné listy informovanosti neboli rozdane.

2.1.4 Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaže pri práci

Cieľ

Hlavným cieľom úlohy je odskúšať v praxi pripravovaný nový metodický postup na hodnotenie fyzickej záťaže pri práci a pripraviť podklady pre zavedenie metodiky v rámci novely vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

Špecifické ciele

- aktualizácia a zosúladenie právneho predpisu s medzinárodnými požiadavkami a trendami, uľahčenie vykonateľnosti
- zjednodušenie problematiky hodnotenia fyzickej záťaže pri práci pre zamestnávateľov
- získanie objektívnejších podkladov pre hodnotenie fyzickej záťaže pre rôzne pracovné činnosti
- získanie objektívnejších podkladov pre posudzovanie DNJZ v súvislosti s možným profesionálnym poškodením zdravia

Anotácia

Nový pohľad na možnosti hodnotenia fyzickej záťaže pri práci použitím indexových metód si vyžaduje vypracovanie a odskúšanie praktického situačného modelu zrozumiteľného zamestnávateľovi, pracovným zdravotným službám, resp. osobám vykonávajúcim hodnotenie zdravotných rizík pre tento faktor. Na základe analýzy vo svete používaných prístupov k hodnoteniu fyzickej záťaže bol národným referenčným centrom pre fyziológiu práce navrhnutý viacúrovňový metodický postup hodnotenia. Uvedený postup je potrebné v praxi odskúšať a po pripomienkovaní navrhnuť do legislatívneho procesu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom, ale podal požiadavku o zaradenie do projektu – odpoveď bude známa po 30.3.2016.

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom, ale podal požiadavku o zaradenie do projektu – požiadavka bola akceptovaná. Doteraz prebehlo podanie informácie MUDr. Máriou Šťastnou k navrhovaným metodikám hodnotenie FZ v rámci celoslovenskej porady PPL a T.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Špecifické ciele

- navrhovať a usmerňovať realizovanie intervenčných aktivít zameraných na znižovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a z pracovného prostredia,
- navrhovať a usmerňovať zlepšovanie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov v spolupráci so zamestnávateľmi, SZČO a PZS (prostredníctvom poradní zdravia pri RÚVZ v SR, projektu Zdravé pracoviská, a i.),
- zapájať sa do európskych informačných kampaní, vedených európskymi inštitúciami, zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení,
- realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi,
- zvyšovať odbornú a technickú vybavenosť pracovísk na poskytovanie odborného poradenstva a vykonávanie objektívnych zisťovaní,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce, pracovného prostredia a faktorov životného štýlu, a o možnosti zosilňovania až znásobenia ich negatívnych účinkov na zdravie,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov prostredníctvom médií o možnostiach ochrany a podpory zdravia pri práci a pri zmene návykov v spôsobe života.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Úloha sa bude plniť podľa usmernenia gestora.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane.

Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- v rámci týždňa BOZP zabezpečiť deň otvorených dverí
- spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce

Odpočet plnenia:

Úloha bude riešená v II. polroku 2016.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Cieľ

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Špecifický cieľ

Zvyšovať odborné kapacity na onkoepidemiologické skúmania vo verejnom zdravotníctve spolupracou so špecializovanými zahraničnými pracoviskami a domácimi klinickými pracoviskami s podporou z MZ SR na vedecký výskum.

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tým istým hlavným riešiteľom.

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovaná rakovina vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa v príčinných súvislostiach ochorenia uplatňujú vonkajšie faktory doposiaľ neznámou mierou a rozdielne. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s užívaním liekov, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú pracovné a mimopracovné súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzenu, chlóru ďalším 31 chemickým látkam a ich zmesiam.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013-2015 sa snažiť získať k spolupráci 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí

nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielniach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- spoluprácu s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny - získanie zoznamu chránených pracovísk
- vydávanie rozhodnutí/stanovísk k zriadeniu chránených pracovísk
- vykonávať ŠZD na chránených pracoviskách, pri kontrole používať kontrolné listy, evidovať zistené nedostatky
- zisťovanie trendov vývoja
- vedenie evidencie o jestvujúcich a nových chránených pracoviskách vzhľadom na:
 - vykonávanú činnosť
 - počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou
 - druh postihnutia (skupiny)
- vykonávať poradenstvo.

Odpočet plnenia:

- spolupráca s príslušnými ÚPSVaR

Pri vydávaní rozhodnutí a stanovísk sa spolupracuje s ÚPSVaR, podľa miestnej príslušnosti v okrese Rimavská Sobota alebo Revúca. V prípade nezrovnalostí, alebo akéhokoľvek problému, sú tieto ihneď riešené formou osobných alebo telefonických konzultácií priamo s kompetentným pracovníkom ÚPSVaR v Rimavskej Sobote.

Vydávanie stanovísk je konzultované s pracovníkom ÚPSVaR, ktorému bol spis FO alebo PO pridelený.

K 30.06.2016 je ÚPSVaR v našej územnej pôsobnosti spolu evidovaných 87 chránených pracovísk a dielní, ku ktorým RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vydával rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky. Z toho v okrese Rimavská Sobota 78 a v okrese Revúca 9.

- vydávanie rozhodnutí/stanovísk k zriadeniu CHP

V prvom polroku 2016 bolo posúdených 8 chránených pracovísk. Oddelením PPL a T bolo vydaných 7 rozhodnutí na uvedenie priestorov (chráneného pracoviska) do prevádzky. Ďalšie 1 rozhodnutie (Mgr. Genská) na chránené pracovisko bolo vydané oddelením HŽP a Z v spolupráci s oddelením PPL a T. Spolu bolo vydaných 8 rozhodnutí.

- výkon ŠZD na CHP, používanie kontrolných listov a evidencia zistených nedostatkov

Spolu bolo skontrolovaných 30 prevádzok so štatútom chráneného pracoviska resp. chránenej dielne, kde bolo vykonaných 30 kontrol, t.j. 35 % z celkového počtu chránených pracovísk resp. dielní.

U všetkých novovzniknutých chránených pracovísk resp. dielní bol v roku 2016 vykonaný štátny zdravotný dozor (t.j. 8).

Dozor bol vykonaný na 22 chránených pracoviskách už prevádzkovaných.

Na všetkých prevádzkovaných kontrolovaných pracoviskách prácu vykonáva spolu 41 pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Z toho 2 pracovníci majú osobného asistenta.

Pri výkone ŠZD neboli v prevádzke dane kontrolné listy.

Pri výkone ŠZD neboli zistené nedostatky a neboli uložené žiadne opatrenia.

- zisťovanie trendov vývoja

Vydané rozhodnutia pre udelenie štatútu chráneného pracoviska resp. chránenej dielne – RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě

Rok vydania rozhodnutia	Okres Rimavská Sobotě		Okres Revúca		Spolu
	PPL a T	Iné odd.	PPL a T	Iné odd.	
2008	22	-	8	-	30
2009	14	-	6	-	20
2010	24	1	13	1	39
2011	30	4	6	-	40
2012	35	1	8	1	45
2013	23	1	7	-	31
2014	11	2	4	-	17
2015	19	2	-	-	21
K 30.6.2016	6	1	1	-	8
spolu	184	12	53	2	251

Nasledovná tabuľka uvádza prehľad počtu vydaných stanovísk v súvislosti s udelením štatútu chráneného pracoviska resp. chránenej dielne – RÚVZ Rimavská Sobotě (po vydaní rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky) v období od r. 2008 do 30.6.2016.

Stanoviská sú vydávané na žiadosť prevádzkovateľa chránenej dielne alebo pracoviska a to napr. vo veci zmeny počtu pracovníkov, možnej úpravy pracoviska, zmeny pracovného zaradenia a pod.

Rok vydania stanoviska	
2009	0
2010	1
2011	4
2012	7
2013	10
2014	4
2015	1
K 30.6.2016	2
spolu	29

- vedenie evidencie o jestvujúcich a nových CHP vzhľadom na – vykonávanú činnosť, počet zamestnancov so zmenenou prac. schopnosťou, druh postihnutia

ŠZD bol zameraný na kontrolu úrovne ochrany zdravia pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou a vhodnosť pracovných priestorov vzhľadom na zdravotné postihnutie pracovníka.

Posudzované priestory spĺňali požiadavky na ochranu verejného zdravia ustanovené v zákone č. 355/2007 Z.z. a vyhovujú požiadavkám uvedeným v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko a pre prevádzky boli vydané rozhodnutia RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ktoré boli podkladom pre konanie správneho orgánu (ÚPSVaR v Rimavskej Sobote a Revúcej) vo veci priznania postavenia chráneného pracoviska.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia
	Rozhodn.	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)
Rimavská Sobota	8	2	30	30	41	-	-	-

P.č.	Pracovisko	Umiestnenie	Poč.prac.	Činnosť
1	Mária Mišáková, RS Servis PC,IT	Polyfunkčný objekt	1	Opravnárenské, práce
2	Lojková Miroslava, RS Predajňa textilu	Polyfunkčný objekt	3	Pracovníčka skladu, malopredaj
3	Páneková Lýdia, RS Predaj chovateľských potrieb	Polyfunkčný objekt	1	Malopredaj
4	ROANRO s.r.o., RS Rýchle občerstvenie	Polyfunkčný objekt	1	Príprava a predaj rýchleho občerst
5	RNDr.Paulenková,RS Vzdelávacie centrum	Časť bytu	1 + 1 asist	Výučba
6	Tomáš Kontra, RA Nahrávacie štúdio	Účelový objekt	1	Spracov. záznamov nahr. štúdia
7	Karabinošová T. RA Predajňa detského textilu	Polyfunkčný objekt	1	Malopredaj
8	Miroslav Kubelka, RS Výroba kľúčov	Účelový objekt	1	Malopredaj - SZCO
9	Miroslav Kubelka, RS Výroba kľúčov	Účelový objekt	1	Malopredaj
10	OÚ Jesenské Informačné centrum	Účelový objekt	1	Poskytovanie informácií
11	Annama Liptáková,RS kaderníctvo	Polyfunkčný objekt	1	
12	Godri František,RS Masersky salón	Polyfunkčný objekt	2	Maserske služby, pedikúra
13	Godri František,RS	Polyfunkčný	1	Maserske služby

	Masersky salón	objekt		
14	Dug,s r.o. RS Riad.pracovisko SBS	Účelový objekt	3	Monitorovanie prostredníctvom kamier
15	Peter Henc, R.Sobota Predajňa farieb	Účelová budova	1	malopredaj
16	Šulej Dušan – Ciky, RS Masérsky salon	Polyfunkčný objekt	1	Masérske služby
17	Šuchaň Dušan, Ing. , RS bufet	Účelový objekt	1	Predaj potravín
18	Laudárová Alena, RS Predajňa nábytku	Polyfunkčný objekt	1	Predaj nábytku, skladanie
19	Lajgút Matej, RS Predajňa kvetov	Polyfunkčný objekt	2	Predaj kvetov
20	Iványiová Tatiana, RS Predajňa odevov	Polyfunkčný objekt	1	Predaj odevov a doplnkov
21	MM Retail, RS kancelária	Polyfunkčný objekt	2	Administratívne práce
22	Rydzon Ondrej-RyON, RS Predajňa odevov	Polyfunkčný objekt	1	Predaj odevov a doplnkov
23	Koco Tomáš, Ing., RS kancelária	Účelový objekt	1	Administratívne práce
24	Genská Miriam, Mgr., RS Masérsky salon	Polyfunkčný objekt	1+1 asist.	Masérske služby
25	Erika Polívková, RS Novinový stánok	Účelový objekt	1	Predaj tlačovín
26	RNDr.Paulenková,RS Vzdelávacie centrum	Polyfunkčný objekt	3	Výučba
27	IMAR SK s.r.o., RS Výroba okien	Polyfunkčný objekt	1	Administratívne práce
28	Vaša spoločnosť, s.r.o. RS Realitná kancelária	Polyfunkčný objekt	1	Administratívne práce
29	G Quality s.r.o., RS Predajňa mäsových výrobkov	Polyfunkčný objekt	3	Administratívne práce
30	Juhász Pavol, Jesenské Rýchle občerstvenie	Účelový objekt	1	Pomocné práce

- vykonávať poradenstvo

Poradenská činnosť sa vykonáva priebežne formou konzultácií, alebo priamo pri výkone ŠZD.

V kontrolovaných prevádzkach pracovné podmienky a pracovná náplň bola prispôbená zdravotnému stavu pracovníkov. Pracovníci mali k dispozícii vyčlenené priestory, ktoré využívali na oddych počas pracovnej doby.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia a kontrola správneho označovania v súlade s požiadavkami nariadenia EP a rady č. 1935/2004.

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie bambusu pri výrobe materiálov a predmetov určených na priamy styk s rôznymi typmi potravín. Bambus ako taký je prírodný materiál avšak na dosiahnutie vhodných vlastností sa stmeluje fenol-formaldehydovými živícami a rôznymi aditívami a adhezívami, z ktorých môžu migrovať kontaminanty ako formaldéhyd a melamín. Problematické je aj legislatívne zaradenie týchto výrobkov. Bambus nespadá pod nariadenie EK (EÚ) č. 10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch avšak práve používanie rôznych živíc a adhezív spôsobuje, že na daný materiál sa majú uplatňovať požiadavky tohto nariadenia.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

Cieľ

Kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov.

Anotácia

Používanie plastifikátorov najmä na báze esterov kyseliny ftalovej je legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 pričom pre rôzne typy sú ustanovené obmedzenia a reštrikcie pre ich bezpečné používanie z hľadiska výroby ale aj použitia. Cieľom bude nielen kontrola

samotného používania plastifikátorov pri výrobe ako aj správne používanie finálnych výrobkov dostupných na trhu v Slovenskej republike.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Odber 1 vzorky výrobku strech / mäččené obalové fólie na stanovenie plastifikátorov (estery kyseliny ftalovej ESBO) v mesiaci máj.

Odpočet plnenia:

Bola odobratá 1 vzorka Primapack – potravinová fólia, ktorá bola zaslaná na analýzu na RÚVZ so sídlom v Poprade. Vyšetrovaná vzorka je v súlade s platnou legislatívou.

3.4 PREHĽAD 5-ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR a EÚ

Cieľ

Poskytnutie prehľadu výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami dovážanými z Číny a Hongkongu za obdobie 2011 – 2016.

Anotácia

V roku 2011 vstúpilo do platnosti nariadenie Komisie (EÚ) č. 284/2011, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky a podrobné postupy dovozu polyamidových a melamínových plastových kuchynských potrieb pochádzajúcich alebo odosielaných z Čínskej ľudovej republiky a z čínskej osobitnej administratívnej oblasti Hongkong. Z tohto dôvodu sa zaviedli hraničné kontroly nad touto komoditou výrobkov, ktoré trvajú už 5 rokov. Projekt poskytne prehľad o počtoch vykonaných kontrol, prehľad o nebezpečných výrobkoch, sumarizáciu a porovnanie výsledkov v krajinách EÚ a v SR.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Anotácia

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Odber 24 vzoriek (vždy 2 vzorky mesačne zo zariadenia spoločného stravovania á 500g) kuchynskej soli, vrátane morskej soli a monitorovanie príjmu jódu z potravín (zistovanie druhu používanej soli u výrobcov).

Odpočet plnenia:

Bolo odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli (2 vzorky mesačne). Úloha patrí do monitorovacích úloh.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Anotácia

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

V mesiacoch február - november 2016 odber 1-2 vzorky potravín na vyšetrenie prídavných látok (vybrané PL: chinolínová žltá, aspartam, glykozidy steviolu) - Monitoring spotreby prídavných látok a aróm - vybrané vekové skupiny dospelých populácie (2 vekové kategórie Ž + M; 19r. – 34r., 35 r.- 54r.; ľahká / stredná práca).

Odpočet plnenia:

Boli odobraté 2 vzorky Eden sirup s príchut'ou pomaranč na stanovenie chinolínová žltá a Grand nápoj na stanovenie aspartámu.

Bolo spracovaných 20 dotazníkov v kategóriách mladšie a staršie oboch pohlaví (ženy aj muži), správa sa má zaslať do 30.11.2016 na ÚVZ SR.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Cieľ

Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Anotácia

Soľ je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO Akčný plán pre výživu a potraviny 2016 – 2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti predchádzajúceho Programu ozdravenia výživy pre obyvateľov SR bol prijatý cieľ dosiahnuť postupne zníženie príjmu soli 5 g deň u dospelaj populácie a tento cieľ bude rovnako posunutý do Akčného plánu pre potraviny a výživu na r. 2016 – 2025, ktorý bude predložený na schválenie vláde SR do 28.2.2016. Od 1.decembra 2015 vstúpil do platnosti výnos MZ SR na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín, ktorý oproti predchádzajúcemu výnosu znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch na 13 000 mg/kg a v chlebe a pekárskech výrobkoch na 18 000 mg/kg.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Odber 3 vzoriek hotových pokrmov na stanovenie obsahu kuchynskej soli a 3 vzorky chleba alebo pekárskech výrobkov (od výrobcov SR) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli, pod koordináciou KO v HV.

Monitoring príjmu kuchynskej soli bude vykonaný na základe 24 hod. dotazníka u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži / ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. - 35r. a 36. r. – 54.r. – v každej kategórii klientov); porovnanie príjmu s OVD (9.revízia – percentuálny podiel) - pod koordináciou KO v HV.

Odpočet plnenia:

Bolo odobratých 9 vzoriek pokrmov po tepelnej úprave a 3 rôzne druhy pečiva zo zariadení spoločného stravovania. Laboratórnym rozborom nebolo zaznamenané prekročenie hodnoty NaCl.

Ďalej bolo spracovaných 20 dotazníkov v kategóriách mladšie a staršie u oboch pohlaví (ženy aj muži), správa bola zaslaná do 30.03.2016.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNEHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľ

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Anotácia

V súvislosti s epidemickým nárastom prevalencie obezity v celosvetovom meradle vláda Slovenskej republiky schválila Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, ktorého súčasťou sú úlohy a aktivity, zamerané na zníženie výskytu obezity detskej a dorastovej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická inaktivita predstavujú významné faktory obezity u dospelých, rovnako ako aj u detí a mladých ľudí. Uvedené faktory vedú k nadhmotnosti a obezite a v dôsledku toho sa môžu uplatniť nezávislé rizikové faktory chronických neprenosných ochorení.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

1. Podpora zdravého štartu do života
 - Vytvoriť aktuálnu databázu materských centier v okrese Rimavská Sobota a okrese Revúca
 - Vypracovať ponuku výchovných aktivít v problematike zdravého životného štýlu prioritne zameraných na prevenciu obezity detí

- Realizovať výchovné aktivity podľa záujmu jednotlivých centier a evidovať počet edukovaných matiek 1x ročne
- 2. Podpora zdravšieho prostredia v školách
 - V rámci doplnkového stravovania sledovať pri výkone ŠZD
 - v školských bufetoch sortiment, hodnotiť percentuálny podiel komodít s vysokým obsahom energie a soli
 - samostatne sledovať poskytovanie desiat vyrábaných a podávaných zo školskej kuchyne
 - počet škôl s automatmi na sladené nápoje a ovocie
 - V rámci zariadení spoločného stravovania pri výkone ŠZD hodnotiť
 - pestrosť jedálnych lístkov a zásady ich zostavovania, sledovať počet stravníkov
 - odobrať a hodnotiť vzorky stráv na energetickú, biologickú hodnotu a obsah kuchynskej soli
 - sledovať počet škôl zapojených do mliečneho programu a programu školské ovocie, realizovať výchovné aktivity zamerané na zvýšenie spotreby mlieka a ovocia v školách
 - samostatne sa zamerať na diétne stravovanie, vrátane sledovania podmienok
 - kontrolovať pitný režim žiakov, preferovať pitnú vodu
- 3. Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení
 - Na okresnej úrovni realizovať školenia pracovníkov školského stravovania, zúčastňovať sa pracovných porád pracovníkov školského stravovania
- 4. Podpora pohybových aktivít
 - V rámci výkonu ŠZD sledovať podmienky pre TV, sledovať malé formy TV, monitorovať využívanie hodín TV, sledovať počty žiakov oslobodených od TV a ich možnosti pohybových aktivít, využívanie vonkajších TV plôch a iných TV zariadení

Odpočet plnenia:

Ad 1)

Za hodnotené časové obdobie bola vytvorená databáza materských centier – evidujeme 1 zariadenie v okrese Revúca (Gombíkovo), zdravotno – výchovné aktivity neboli realizované. Počet výkonov 2.

Ad 2)

Podpora zdravého prostredia v školách – realizoval sa výkon ŠZD v 23 školských bufetoch so zameraním na zisťovanie percentuálneho podielu komodít s vysokým obsahom energie a kuchynskej soli, percentuálny podiel týchto komodít sa pohybuje od 50 % do 90 %, so zodpovednými zamestnancami sa pri výkone ŠZD vykonáva primeraná edukácia, no nakoľko nedochádza k porušovaniu platnej legislatívy, odporúčané opatrenia sa nerealizujú. V rámci výkonu ŠZD sa samostatne sleduje aj podávanie desiat deťom pripravovaným v ZSS a počet zariadení s automatmi, doteraz skontrolované 3 zariadenia (1 MŠ a 2 ZŠ). Do mliečneho programu bolo zapojených 11 zariadení (8 ZŠ a 3 MŠ), do programu školské ovocie 5 zariadení (4 MŠ, 1 ZŠ). Vykonaný sa aj priebežný monitoring Programu podpory spotreby ovocia a zeleniny u žiakov škôl „Školské ovocie 2015/2016“, ktorého sa zúčastnilo 173 respondentov zo 4 MŠ a 4 ZŠ okresov Rimavská Sobota a Revúca. Výsledky za SR nie sú zatiaľ k dispozícii. Celkový počet výkonov 207.

Ad 3)

Za prvý polrok edukačné aktivity nerealizované, realizoval sa na základe spoločnej dohody s metodičkami pre spoločné stravovanie v SR len prieskum na množstvo pridanej soli v hotových jedlách počas jedného mesiaca inventórnou metódou a zo strany RÚVZ boli vykonané odbery vzoriek stráv hotových pokrmov na obsah kuchynskej soli, v našich podmienkach to boli vzorky z dvoch zariadení. Celkový počet výkonov 5.

Ad 4)

V rámci podpory pohybových aktivít sme v spolupráci s odd. PZaPC realizovali aktivity zamerané na zvyšovanie telesnej zdatnosti detí, konkrétne išlo o spoluorganizovanie tzv. „Minimaratónu Kurinec“, nultého ročníka, ktorého sa zúčastnilo 85 detí zo 6 ZŠ regiónu. Všetci účastníci, ktorí beh absolvovali dostali nami vyhotovené motivačné pamätné listy. Počet výkonov 86.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zabezpečí:

- Zapojiť sa do realizácie monitorovacích programov podľa požiadaviek gestora
- Priebežne realizovať na školách edukačné aktivity zamerané na drogovú prevenciu v spolupráci s odd. PZaPC

Odpočet plnenia:

V spolupráci s odd. PZaPC sme sa zapojili do opakovane realizovaného medzinárodného prieskumu Globálneho monitorovania užívania tabaku (GYTS) v mesiaci máj, kedy sme zozbierali 82 dotazníkov z gestorom vybraného školského zariadenia (ZŠ P.K. Hostinského Rimavská Sobota) od žiakov 7. – 9. ročníka. Dotazníky boli doručené gestorovi projektu. Pred vlastnou realizáciou sa uskutočnilo pracovné stretnutie za účasti jedného odborného zamestnanca nášho RÚVZ. Edukačné aktivity na školách neboli realizované. Celkový počet výkonov 83.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Anotácia

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej

úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje cielené sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodia deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Do súboru budú preto zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí
- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Na základe horeuvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5 400 detí.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zabezpečí:

- realizovať dotazníkový prieskum v súbore 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí,
- pre gestora vytvoriť databázu a vykonať lokálnu analýzu zozbieraných údajov.

Odpočet plnenia:

Realizácia dotazníkového prieskumu 11-14 ročných detí je plánovaná na september 2016.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12

konceptíi redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Anotácia

Úroveň pohybovej aktivity detí a mládeže nie je dostatočná a podporujúca zdravie, nakoľko kondičná pohybová aktivita ešte stále nie je súčasťou bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no najvýznamnejšou z nich je nedostatočná úroveň zdravotného povedomia a nevyhovujúca dostupnosť športovísk, spĺňajúcich minimálne štandardy na ich prevádzku. Každá metóda, ktorá bude orientovaná len do oblasti výchovy ku zdraviu bez vytvorenia možností na vykonávanie pohybovej aktivity, sa stáva kontraproduktívnou. Preto je potrebné aplikovať simultánne oba prístupy, vykonávať dôslednú výchovu detí a mládeže, ale i vytvárať možnosti, príležitosti na splnenie potrieb v oblasti pohybovej aktivity.

Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Plniť úlohy podľa požiadaviek gestora, zamerať sa na realizáciu edukačných aktivít s cieľom dosiahnuť 30 minútovú aktivitu denne u žiakov ZŠ a SŠ.

Odpočet plnenia:

Úlohy podľa požiadaviek gestora za hodnotené časové obdobie nevyplnili, ináč plnenie ako pri úlohe 4.1.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1 ZHODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO RIZIKA Z PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V BALENÝCH VODÁCH DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR

Cieľ

Na základe výsledkov stanovení rádiologických ukazovateľov v balených vodách bude vypracované „Odborné usmernenie na meranie a hodnotenie obsahu prírodných rádionuklidov v balenej vode“, podľa potreby budú navrhnuté legislatívne zmeny vo vyššie uvedenej vyhláške. Výsledky stanovení budú po zhodnotení zaslané príslušným orgánom Európskeho spoločenstva spolu s návrhom na legislatívne zmeny zhrnuté vo vypracovanej komplexnej správe.

Anotácia

Balené vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia balených vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije balené vody alebo nápoje pripravené z týchto vôd.

Monitorovanie prírodnej rádioaktivity v týchto vodách za účelom zistenia koncentrácií prírodných rádionuklidov v rôznych typoch balených vôd sa dnes stalo celosvetovo atraktívne. V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie balených vôd s vyšším obsahom prírodných rádionuklidov, napr. rádia a uránu.

Vyhláška MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia ustanovuje pre jednotlivé typy balených vôd

smerné hodnoty na vykonanie opatrení a najvyššie prípustné hodnoty pre obsah jednotlivých prírodných rádionuklidov. Európska únia má vo svojom legislatívnom predpise Smernica Rady 98/83/EC len limit pre ročný úväzok efektívnej dávky 0,1 mSv/rok platný pre konzumáciu pitnej vody.

Vzhľadom na plánovanú implementáciu smernice Rady 2013/59/Euratom je riešenie úlohy pozastavené

5.2 MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU

Cieľ úlohy

Pre účely monitorovania je potrebné pravidelné hodnotenie toho, ktoré zložky životného prostredia a ktoré kategórie rádionuklidov sú relevantnými indikátormi skutočných a potenciálnych úrovní rádioaktivity v životnom prostredí a ožiareni populácie. V podmienkach Slovenskej republiky sa monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí vykonáva v zložkách životného prostredia ako sú vody (pitné a povrchové), vzduch, pôda a potraviny. Pre účely hodnotenia vonkajšieho ožiarenia sa vykonáva aj monitorovanie dávkových príkonov vo vzduchu. Namerané hodnoty sa po ich spracovaní a vyhodnotení komunikujú do výskumného centra Európskej komisie.

Anotácia

ÚVZ SR a vybrané regionálne úrady verejného zdravotníctva zabezpečujú monitorovanie radiačnej situácie na území SR a súčasne vykonávajú dozor na pracoviskách, kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu. Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva. Tieto úlohy sa musia vyhodnocovať, spracovať a v pravidelných intervaloch zasielať Európskej komisii. Úloha zahŕňa aj zabezpečenie komunikačného informačného kanálu medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou a reagovanie na požiadavky Európskej Komisie súvisiace s obsahom monitorovania spôsobov komunikácie výsledkov.

Etapy riešenia:

Priebežne

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

Anotácia

Ochrana zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením je jednou zo základných úloh radiačnej ochrany a úradov verejného zdravotníctva. Lekárske ožiarenie predstavuje vo vyspelých krajinách najvýznamnejší zdroj ožiarenia populácie. Jeho príspevok k veľkosti ožiarenia populácie sa za uplynulých desať rokov takmer zdvojnásobil, na čo v súčasnosti upozorňujú mnohé medzinárodné inštitúcie a organizácie – WHO, Medzinárodná agentúra pre jadrovú energiu (MAAE), Vedecký výbor pre sledovanie účinkov atómového žiarenia (UNSCEAR), Európska komisia a ďalšie. Vzhľadom k tomu je hodnotenie veľkosti ožiarenia populácie z lekárskeho ožiarenia jednou zo základných požiadaviek ochrany zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením, ktoré sú zakotvené v základnej zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre Atómovú energiu (EURATOM). Stanovenie veľkosti individuálnych dávok pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov umožní stanoviť

celkovú kolektívnu dávku populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarenia a kvantifikovať tak riziká negatívnych účinkov žiarenia na populáciu Slovenskej republiky, ktoré pochádzajú z lekárskeho ožiarenia. Získanie komplexných informácií o veľkosti ožiarenia pacientov pri vybraných rádiologických vyšetreniach umožní neskôr definovať nové národné diagnostické referenčné úrovne pre vybrané typy rádiologických vyšetrení a stanoviť bližšie požiadavky na optimalizáciu a zníženie ožiarenia pacientov pri lekárskom ožiarení slovenskej populácie a môže zabrániť zbytočnému ožiareniu pacientov a znížiť tak riziko vzniku radiačných poškodení zdravia vyvolaných ionizujúcim žiarením (vznik nádorových ochorení a genetického poškodenia).

Zber dát z pracovísk nukleárnej medicíny o aktivitách a aplikovaných rádiofarmakách pacientom pri jednotlivých typoch vyšetrení v nukleárnej medicíne a pri CT vyšetreniach.

Štatistické spracovanie výsledkov a výpočet efektívnej dávky pacientov pri jednotlivých vyšetreniach v nukleárnej medicíne a stanovenie kolektívnej dávky populácie Slovenskej republiky z rádiologických vyšetrení metódami NM a výpočet efektívnej dávky pacientov pri jednotlivých CT vyšetreniach.

Zabezpečenie distribúcie štandardných formulárov v elektronickej forme všetkým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v oblasti diagnostickej rádiológie.

Ukončenie zberu dát z pracovísk nukleárnej medicíny o aktivitách aplikovaných rádiofarmakách pacientom pri jednotlivých typoch vyšetrení v nukleárnej medicíne. Získanie informácií o vykonávaných CT vyšetreniach.

Štatistické spracovanie výsledkov a výpočet efektívnej dávky pacientov pri jednotlivých vyšetreniach v nukleárnej medicíne a stanovenie kolektívnej dávky populácie Slovenskej republiky z rádiologických vyšetrení metódami NM a z CT vyšetrení.

Spracovanie záverečnej správy o veľkosti ožiarenia pacientov v nukleárnej medicíne a pri CT vyšetreniach v Slovenskej republike a o veľkosti kolektívnych dávok slovenskej populácie z CT vyšetrení a vyšetrení v nukleárnej medicíne.

Vzhľadom na plánovanú implementáciu smernice Rady 2013/59/Euratom je riešenie úlohy pozastavené.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie;
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti);
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa v Slovenskej republike vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2016, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- spoluprácu pri zabezpečovaní včasnosti a plynulosti pravidelného povinného očkovania
- informovanosť zdravotníckej verejnosti vykonávajúcej vakcináciu o aktuálnom očkovacom kalendári a prípadných zmenách v očkovaní
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania k 31.8.2016
- analýzu ochorení preventabilných očkovaním za rok 2016
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti
- poradenskú činnosť v oblasti imunizácie aj prostredníctvom „vakcinačnej poradne“

Vlastná administratívna kontrola očkovania v okresoch R. Sobota a Revúca v období september – október 2016.

Spracovanie a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami na lokálnej a okresnej úrovni v mesiacoch október - december 2016.

Odpočet plnenia:

V I. polroku roku 2016 sa pri vykonávaní a kontrole očkovania postupovalo v súlade s očkovacím kalendárom na rok 2016 pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek platný od 1.1.2016, ktorý bol vypracovaný ÚVZ SR v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z.z. a § 5 až § 6 vyhlášky MZ SR č. 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení vyhlášky č. 544/2011 Z.z. V súlade s novelizáciou predmetnej vyhlášky bolo od 1.1.2012 zrušené povinné pravidelné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze.

Kontrola povinného očkovania detskej populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca sa uskutoční v mesiaci september 2016 za obdobie od 1.9.2015 do 31.8.2016.

Výskyt ochorení v populácii, ktoré podliehajú povinnému očkovaniu

V I. polroku 2016 sme zaznamenali 2 prípady chronickej vírusovej hepatitídy typu B s č. dg. B 18.1 a 8 prípadov nosičstva VH B pod č. dg. Z 22.5 (5 prípadov v okrese Rimavská Sobota a 3 prípady v okrese Revúca). V sledovanom období boli hlásené aj 2 laboratórne potvrdené ochorenia na pertussis z okresu Revúca. V súvislosti s dg. tuberkulózy evidujeme 2 prípady pod dg. A 15.0, z toho jedno ochorenie v okrese Rimavská Sobota a jeden prípad v okrese Revúca.

V rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa

Na základe listu ÚVZ SR č. OE/2623/2016, RZ-10526/2016 zo dňa 11.4.2016 sa uskutočnili aktivity Európskeho imunizačného týždňa za Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote. V dňoch 24.4. – 30.4.2016 odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie nášho RÚVZ vykonali nasledovné aktivity:

1. Článok o EIW 2016 a efektívnosti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť uverejnený na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a jednom regionálnom informačnom serveri.
2. Beseda pre klientov domovov sociálnych služieb s aktuálnou tematikou zameranou aj na význam povinného a odporúčaného očkovania v rizikových skupinách obyvateľstva.

3. Nástenka s témami: očkovanie proti chrípke, vírusovej hepatitíde typu A, B a kliešťovej encefalitíde umiestnená na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
4. V rámci vakcinačnej poradne poskytnutie informácie zdravotníckym pracovníkom (osobne - 10x, telefonicky – 10x), laickej verejnosti (osobne - 30x telefonicky – 5x) a pre rómske komunity (osobne – 20x, telefonicky – 5x) v súvislosti s povinným a odporúčaným očkovaním v SR ako aj o možnostiach vakcinácie pred cestou do zahraničia.

Od 1.1.2012 bola na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zriadená Poradňa očkovania
(ordinačné hodiny - každý štvrtok od 10,00 do 14,30 hod.)

V rámci vakcinačnej poradne sa poskytovali informácie v roku 2016 : zdravotníckym pracovníkom aj laickej verejnosti.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života;
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení;
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení;

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- analýzu prenosných ochorení hlásených zo spádovej oblasti za rok 2015 formou výročnej správy s porovnaním výskytu prenosných ochorení v roku 2014 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- kvalitnú surveillance prenosných ochorení v roku 2016 v súlade s diagnostickými možnosťami v oblasti patogénnych mikroorganizmov v okresoch Rimavská Sobota a Revúca
- hlásenie vybraných prenosných ochorení v roku 2016 cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie
- informovanosť zameranú na „individuálnu“ prevenciu obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca v oblasti prenosných ochorení

Odpočet plnenia:

Dlhodobé trendy výskytu hlásených prenosných ochorení podľa jednotlivých diagnóz sa spracúvajú formou výročných správ osobitne za okresy Rimavská Sobota a Revúca.

Prenosné ochorenia, ktoré podliehajú hláseniu v zmysle platnej legislatívy v SR boli monitorované priebežne cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS s mesačnou analýzou, v súlade s diagnostickými možnosťami v oblasti patogénnych mikroorganizmov v okresoch Rimavská Sobota a Revúca. V prvej polovici roku 2016 bolo celkovo hlásených 324 prenosných ochorení z okresu Rimavská Sobota a 195 z okresu Revúca.

Importované nákazy prostredníctvom príchovcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako ani ochorenia vyvolané novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami v sledovanom polročnom období neboli hlásené.

Informovanosť zameraná na „individuálnu“ prevenciu obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca v oblasti prenosných ochorení je zabezpečená prostredníctvom odborných zamestnancov oddelenia epidemiológie pri vyšetrení jednotlivých prípadov v ohnisku nákazy telefonicky alebo priamo v teréne.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Doplňanie a udržiavanie centrálnej databázy:

1. prípadov infekčných ochorení, hlásených individuálne lekármi zo spádovej oblasti
2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne všeobecnými lekármi pre deti, dorast a dospelých z okresov Rimavská Sobota a Revúca
3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu

4. systému rýchleho varovania

Odpočet plnenia:

Od 1.10.2006 je celoplošne zavedený nový epidemiologický informačný portál zameraný na monitorovanie výskytu prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu - EPIS (od júla do 30.9.2006 prebiehala skúšobná prevádzka na vybraných RÚVZ v SR, ktorej sa zúčastnil aj náš RÚVZ v Rimavskej Sobote). Od začiatku roku 2007 sa monitoruje výskyt všetkých prenosných ochorení, vrátane pravidelného týždenného hlásenia akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení, nozokomiálnych nákaz ako aj mimoriadne epidemiologické situácie len prostredníctvom uvedeného informačného programu.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EÚ s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;
5. posilniť edukáciu epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillance nozokomiálnych nákaz, hlavne v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných pracovných postupov pre výkon štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach v okrese Rimavská Sobota a Revúca za rok 2015 formou výročnej správy s porovnaním výskytu v roku 2014 a za posledných 5 rokov

- účasť na incidenčnej štúdií HELICS SSI za rok 2015 zameranej na sledovanie nozokomiálnych nákaz v mieste chirurgického výkonu po cholecystektómii na chirurgickom oddelení vo Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote
- vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz a spolupodieľanie sa na kampani: „Clean care is save care“
- sledovanie kolonizácie/infekcie pacientov rezistentnými kmeňmi (MRSA, *C. difficile* a iné) navrhovanie a kontrolovanie protiepidemických opatrení na zamedzenie ich šírenia v zdravotníckych zariadeniach a následného prenosu do komunitného prostredia

Odpočet plnenia:

Hlásené nozokomiálne nákazy zo zdravotníckych zariadení v okrese Rimavská Sobota a Revúca evidujeme prostredníctvom epidemiologického informačného portálu EPIS. Trendy výskytu hlásených nozokomiálnych nákaz sa spracúvajú formou mesačných analýz a výročných správ osobitne za okresy Rimavská Sobota a Revúca.

Do programu EÚ HELICS - SSI bola za náš RÚVZ zaradená Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote, chirurgické oddelenie, kde sa podľa predloženého manuálu a dotazníka vyhodnotili zo zdravotnej dokumentácie cholecystektómie vykonané v uvedenom zdravotníckom zariadení za obdobie január až december roku 2015 podobne ako predchádzajúce 4 roky so zameraním sa na sledovanie vzniku nozokomiálnych nákaz v mieste chirurgického výkonu po cholecystektómii. Za uvedené obdobie bolo na chirurgickom oddelení Všeobecnej Nemocnice v Rimavskej Sobote vykonaných 50 takýchto operačných zákrokov, kde nebola zistená ani jedna nozokomiálna nákaza po cholecystektómii. Údaje budú spracované v II. polroku prostredníctvom programu HELICS SSI. V programe budeme pokračovať aj v budúcom roku.

V RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sa dňa 7.6.2016 uskutočnilo celoslovenské pracovné stretnutie v súvislosti s vykonaním prevalenčnej štúdie zameranej na infekcie asociované s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a používanie antibiotík v zariadeniach dlhodobej starostlivosti (HALT – 3), ktorého sa zúčastnili aj 3 odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie z RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. Prevalenčná štúdia vo vybraných zariadeniach spádového územia RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bude vykonaná podľa manuálu v II. polroku 2016.

V rámci výkonu kontroly štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach okresov Rimavská Sobota a Revúca odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie sú zdravotnícki pracovníci priebežne „individuálne“ vzdelávaní v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz. Odborné informácie s uvedenou problematikou sú súčasťou aj každoročnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky – zachrániš život“), ktorá je na Slovensku vyhlasovaná v súlade s programom WHO „First Global Patient Safety Challenge - Clean Care Is Safer Care“. RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa na uvedenej kampani podieľa 8 rokov uverejňovaním článkov na regionálne webové stránky a ďalšími podpornými aktivitami zameranými na šírenie informácií v tejto oblasti do všetkých zdravotníckych zariadení v okresoch Rimavská Sobota a Revúca.

Pri sledovaní kolonizácie nemocníc polyrezistentnými kmeňmi sme v roku 2016 zaznamenali:

- Vo Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote evidujeme 41 prípadov MRSA (methicilin rezistentný *Staphylococcus aureus*), ktoré boli zistené v rámci skriningových vyšetrení pri prijímaní pacientov na hospitalizáciu (19x interné oddelenie, 6x chirurgické oddelenie, 5x detské oddelenie, 4x ODCH, 2x neurologické oddelenie, 2x onkologické oddelenie, 2x OAIM, 1x gynekologické oddelenie) a neboli hlásené ako nozokomiálne nákazy (z odobratého biologického materiálu bol výsledok pozitívny: 12x z nosa, 6x z hemokultúry, 6x z rany, 3x z tonzíl, 3x z kože, 3x z dekubitu, 2x z ústnej dutiny, 2x z ucha, 2x z moču, 1x zo spúta, 1x z uteru). Ďalšie rezistentné kmene z uvedeného zdravotníckeho zariadenia zistené

v rámci vstupného skríningu sme zaznamenali aj u iných etiologických agens: Chirurgické oddelenie (z rany: 5x Klebsiella pneumoniae, 2x E. coli, 1x Proteus mirabilis, z moču: 3x Klebsiella pneumoniae, z hemokultúry: 1x Pseudomonas aeruginosa), Interné oddelenie (z hemokultúry: 4x E.coli, 3x Klebsiella pneumoniae, 2x Proteus mirabilis, 2x Acinetobacter baumannii, 1x Enterococcus faecium, 1x Serratia marcescens, 1x Pseudomonas species, z moču: 4x Proteus mirabilis, 2x Klebsiella pneumoniae, 2x Serratia marcescens, 1x E.coli), Detské oddelenie (zo spúta: 1x Klebsiella pneumoniae, z moču: 1x Klebsiella pneumoniae, z kože: 1x E.coli, z tonzíl: 1x E.coli, z tampónu z rekta: 1x E.coli), ODCH (z moču: 1x Proteus mirabilis, 1x E.coli), OAIM (z ústnej dutiny: 1x E.coli)

- V nemocnici v Hnúšti evidujeme 2 prípady polyrezistentných kmeňov, ktoré neboli hlásené ako nozokomiálne nákazy, keďže boli zistené v rámci vstupných skrínigových vyšetrení pri prijímaní pacientov na hospitalizáciu na Interné oddelenie: 1x MRSA (methicilin rezistentný Staphylococcus aureus) z nosa a 1x Streptococcus agalactiae z hemokultúry.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a ďalších vysokovirulentných nákaz (Ebola, MERSCoV, vtáčia chrípka, SARS, atď.),
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Všeobecnú pripravenosť a koordinovaný postup v prípade pandémie chrípky, vysokovirulentných nákaz (Ebola a iné) alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca

Odpočet plnenia:

V prvej polovici roku 2016 nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

V prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej udalosti sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania v informačnom programe EPIS, kde k 30.6.2016 boli zaznamenané 4 mimoriadne situácie:

V súvislosti s dg. J 10.7 SARI bol hlásený jeden prípad, ktorý skončil vyzdravením pacienta. Ochorenie sme zaznamenali u 61 ročného dôchodcu (silný fajčiar – 40 cigariet denne)

z okresu Rimavská Sobota, ktorý bol hospitalizovaný na Internom oddelení v Hnúšti (prijatý pre kašeľ, respiračné ťažkosti bez teploty), vzhľadom na progresiu ochorenia s rozvojom známkov respiračného a multiorgánového zlyhávania preložený na OAIM v NsP, n.o. Revúca s nutnosťou zabezpečenia umelej pľúcnej ventilácie (RTG nález potvrdil obojstrannú pneumóniu). Pacient nebol v predchorobí očkovaný proti chrípke v sezóne 2015/2016. Virologické vyšetrenie (PCR – RT) u muža nepotvrdilo prítomnosť vírusu chrípky v odobratom biologickom materiáli (nasopharyngeálny výter).

Vplyvom intenzívnej zrážkovej činnosti vo februári došlo k zatečeniu povrchovej vody do záchytov vodných zdrojov, čo spôsobilo zvýšený zákal vo verejných vodovodoch v 3 obciach okresu Rimavská Sobota (Dražice, Padarovce, Ostrany) a v obci Ratková z okresu Revúca. Prevádzkovateľ StVPS Banská Bystrica, závod Rimavská Sobota zabezpečil po dohode so starostami obcí náhradné zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z dovezených cisterien, a zároveň po ustálení zákalu vykonal aj vyčistenie pramenných záchytiakov a vodojemov so zabezpečením laboratórneho vyšetrenia vzoriek vody na uvedených spotrebiskách. V okrese Revúca v obci Kameňany bolo podobne záplavami zasiahnutých aj 22 individuálnych vodných zdrojov - studní, kde po dohode so starostom obce boli uvedené zdroje pitnej vody vyčistené a dezinfikované, zároveň RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečil laboratórne vyšetrenie vzoriek vody.

V mesiacoch marec a máj sme zaznamenali 2 sporadické laboratórne potvrdené ochorenia s dg. B15 akútna hepatitída typu A u 75 ročnej dôchodkyne z okresu Rimavská Sobota a 67 ročného polymorbidného dôchodcu žijúceho vo veľmi zlých hygienických podmienkach (vyberá kontajnery) z okresu Revúca, zistené v rámci skriningového vyšetrenia pri hospitalizácii pacientov v nemocniciach v Rimavskej Sobote (chirurgické oddelenie) a Revúcej (interné oddelenie) pre inú závažnú diagnózu. V rámci protiepidemických opatrení bol rozhodnutím nariadený lekársky dohľad 28 priamym kontaktom (4x RS, 24x RA), vrátane aktívnej imunizácie (zaočkovaných 9 kontaktov z okresu Revúca, ďalšie kontakty neboli očkované pre nedostupnosť vakcín v SR).

Akútne respiračné a chrípke podobné ochorenia boli hlásené pravidelne za každý kalendárny týždeň v priebehu celého sledovaného polročného obdobia. Zvýšený výskyt akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení sme zaznamenali v okrese Rimavská Sobota a Revúca v mesiacoch február a marec (hlavne u detí školského a predškolského veku). Keďže úroveň chorobnosti v okresoch nedosahovala epidemický charakter, protiepidemická komisia nezasadala.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetřovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetřovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Odber vzoriek odpadových vôd v čistiarni odpadových vôd v meste Rimavská Sobota podľa harmonogramu odberov, spracovaného RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ich odvoz.

Odpočet plnenia:

Za sledované polročné obdobie boli odobrané vzorky odpadových vôd v rámci sledovania cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov 3x (9.2., 29.3., 24.5.). Výsledky boli negatívne, rovnako ako v predchádzajúcich 5 rokoch. Sledovanie sa zabezpečuje odberom vzoriek na ČOV Rimavská Sobota v spolupráci s odbornými zamestnancami oddelenia hygieny životného prostredia nášho RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. Ďalšie odbery v II. polroku sú plánované na 26.7., 27.9. a 22.11.2016.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Mladí ľudia v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchyľnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- vlastnú realizáciu projektu v spádovej oblasti prostredníctvom odborných zamestnancov RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
- vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov zapojených do projektu
- spracovanie výsledkov a zaslanie záverečnej správy na RÚVZ so sídlom v Košiciach

Odpočet plnenia:

V rámci projektu úradov verejného zdravotníctva v SR „Hrou proti AIDS“ organizovaného pre študentov základných a stredných škôl sa dňa 26.5.2016 uskutočnili 3 podujatia pre žiakov ôsmych a deviatych ročníkov ZŠ v okrese Rimavská Sobota. Akcií sa zúčastnilo spolu 140 žiakov zo 6 tried dvoch základných škôl. Projekt prebiehal podľa manuálu formou 4 panelov zapožičaných z RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Inštruktáž pri jednotlivých stanovištiach zabezpečovali 4 odborní zamestnanci z oddelenia epidemiológie RÚVZ so

sídlom v Rimavskej Sobote. Úroveň vedomostí sa vyhodnocovala „pred“ a aj „po akcii“ dotazníkovou metódou. V okresoch Rimavská Sobota a Revúca sa podporné aktivity, ktoré sú súčasťou Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2013 - 2016 a k svetovému dňu AIDS za rok 2016, vykonávajú v II. polroku.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- poradenskú činnosť v spádovej oblasti pri ochoreniach preventabilných očkovaním a v oblasti imunizácie
- vzdelávanie osôb a predovšetkým rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Odpočet plnenia:

Od 1.1.2012 bola na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zriadená Poradňa očkovania s ordinačnými hodinami v roku 2016 - každý štvrtok od 10,00 do 14,30 hod.

V rámci Poradne očkovania sa poskytovali informácie: zdravotníckym pracovníkom (58x) aj laickej verejnosti (85x). Zdravotnícki pracovníci konzultovali predovšetkým problémy súvisiace so zabezpečením dodržiavania termínu povinného očkovania detskej a dospeljej populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca, kontraindikácie vakcinácie a nežiaduce reakcie po očkovaní. Laická verejnosť sa zaujímala predovšetkým o očkovanie pred cestou do zahraničia.

V I. polroku 2016 sme zaznamenali aj odmietnutia povinného očkovania: 4 v okrese Rimavská Sobota a jeden v okrese Revúca. Zákonným zástupcom boli poštou doručené pozvánky na ústny pohovor do Poradne očkovania. Prípady sú v štádiu riešenia.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je zvýšenie vedomostí budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a o význame očkovania.

Anotácia

Projekt je zameraný na realizáciu intervencie, ktorá vyplynula z výsledkov výskumu realizovaného v rámci Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v rokoch 2013 – 2014 pod názvom „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaní.“

Cieľom projektu je jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie zvýšiť povedomie najmä budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním, o rizikách súvisiacich s ich priebehom, možnými komplikáciami a následkami, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním. Cieľovou skupinou budú najmä žiačky vyšších ročníkov stredných škôl. Pozornosť sa zameria aj na vybudovanie kritického postoja účastníkov k rôznym

zdrojom informácií súvisiacich s očkovaním. Súčasťou edukácie bude aj ukážka manipulatívnych a zavádzajúcich techník používaných odporcami očkovania. Medzi hlavné 4 tematické okruhy bude patriť:

- problematika povinného očkovania,
- zdroje informácií o očkovaní, kritický pohľad na internet (okruhy s názvami: „Prídavné látky“, „Prečo toľko vakcín“, Nežiaduce účinky po očkovaní“, „Prečo stále očkujeme“
- kvalita života očkovanej a neočkovanej osoby
- význam individuálnej a kolektívnej imunity,

Efekt intervencie sa plánuje zisťovať formou dotazníka.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote ak bude požiadaný, zabezpečí:

Zhodnotenie úrovne vedomostí v skúmanej oblasti o očkovaní v rámci cieľovej skupiny (žiaci stredných škôl) a efektu intervencie prostredníctvom vyplňania dotazníkov po edukácii a následné spracovanie získaných údajov

Odpočet plnenia:

V rámci projektu úradov verejného zdravotníctva v SR „Očkovanie hrou“ organizovaného pre študentov stredných škôl sa v dňoch 15.6., 16.6. a 27.6.2016 uskutočnili 3 podujatia pre žiakov tretích ročníkov SŠ v okrese Rimavská Sobota. Akcií sa zúčastnilo spolu 85 žiakov z 5 tried 3 stredných škôl. Projekt prebiehal podľa manuálu formou 3 stanovišť, kde inštruktáž zabezpečovali 3 odborní zamestnanci z oddelenia epidemiológie RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. Úroveň vedomostí sa vyhodnocovala „pred“ a aj „po akcii“ dotazníkovou metódou. Celkovo vyplnených 85 dotazníkov bolo zaslaných ako podklad gestorovi projektu do RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.10 UMÝVANIE A DEZINFEKCIA RÚK V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH

Cieľ

Súčasťou programu WHO „**First Global Patient Safety Challenge- Clean Care Is Safer care**“ (Čistá starostlivosť je bezpečnejšia starostlivosť) je Slovenskej republike od roku 2009 každoročne prebiehajúca Národná kampaň „**SaveLives: CleanYourHands**“ (Umývaj si ruky – zachrániš život“). Hlavným cieľom kampane je poukázať, že správna hygiena rúk v zdravotníckych zariadeniach patrí medzi najdôležitejšie spôsoby prevencie nozokomiálnych nákaz a je zameraná na edukáciu zdravotníckych pracovníkov ako si správne umývať a dezinfikovať ruky s použitím dezinfekčných prípravkov na báze alkoholu.

Anotácia

Zvýšením počtu odberov sterov rúk zdravotníckych pracovníkov (s dôrazom na rizikové lôžkové oddelenia chirurgického smeru, OAIM, JIS, operačné sály), následnou analýzou laboratórnych výsledkov sa spätnou väzbou k vedúcim lekárom príslušných oddelení ako aj s vedením zdravotníckeho zariadenia, ako poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie a kontrola endemického osídľovania rúk zdravotníckych pracovníkov, aplikácia správnej techniky umývania a dezinfekcie rúk a edukácia zdravotníckych pracovníkov, sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ: Chrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami kontaminovanej vody. Snahou je zabezpečiť sledovanie kvality vôd na kúpanie.

Cieľ

- monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov vo vodách určených na kúpanie, prírodných kúpaliskách a biokúpaliskách,
- monitorovanie výskytu cyanobaktérií vo vodárenských nádržiach v súvislosti s prítomnosťou mikrocystínov v upravenej pitnej vode,
- zisťovanie akútnej toxicity a prítomnosti cyanotoxínov v biomase cyanobaktérií (vo vodných kvetoch) a vo vode,
- zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody,
- v prípade potreby zisťovanie osídlenia vodných plôch makrofytmami v súvislosti s premnožením cyanobaktérií,
- včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami

Anotácia

Monitorovanie, determinácia druhového zloženia cyanobaktériových vodných kvetov a kvantifikácia cyanobaktérií. Venovanie zvýšenej pozornosti výskytu invázných druhov cyanobaktérií v súvislosti s novými cyanotoxínmi. Stanovovanie cyanotoxínov, akútnej toxicity a súvisiaceho znečistenia vo vodárenských nádržiach, vodách určených na kúpanie, prírodných kúpaliskách a biokúpaliskách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní pitnou vodou a pri kúpaní.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ: Zabezpečiť prístup k nezávadnej a zdravotne bezpečnej pitnej vode, k sanitácii, a tiež zabezpečiť sledovanie kvality vôd na kúpanie.

Cieľ

- zistiť výskyt legionel a améb vo vodovodných sieťach a klimatizovaných priestoroch vo vybraných zdravotníckych zariadeniach, v rehabilitačných zariadeniach, v priestore fontán a tobogánov,
- diagnostikovať významné druhy legionel a améb metódami molekulárnej biológie,
- zhodnotiť súvislosti medzi výskytom legionel a améb v sledovaných objektoch,
- navrhnúť limity na hodnotenie výskytu legionel a améb vo vodách.

Anotácia

Zhodnotenie výskytu a asociácie legionel a améb vo vodách rehabilitačných zariadení a v aerosóloch vybraných zdravotníckych zariadení, v nebytových budovách a vo vodných stavbách oddychových zón a kúpalísk. Získanie podkladov pre úpravu príslušnej legislatívy na preventívnu ochranu zdravia obyvateľstva.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.3 MATERSKÉ MLIEKO

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ IV.: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok a biologických látok v období detstva.

Cieľ

- sledovať nutričnú kvalitu materského mlieka monitorovaním biopozitívnych látok (obsahu bielkovín, tuku, sacharidov, vápnika, železa a medi),
- zisťovať obsah chemických kontaminantov, t.j. bionegatívnych látok v mlieku ako odozvu na životné prostredie matiek (prítomnosť ťažkých kovov- kadmium, olovo, ortuť),
- sledovať kvalitu nepasterizovaného mlieka ako odozvu na zdravotný stav matky a spôsob manipulácie s mliekom,
- sledovať účinnosť pasterizácie materského mlieka porovnávaním mikrobiologickej kvality pred a po jeho pasterizácii,
- zisťovať prítomnosť patogénnych mikroorganizmov v nepasterizovanom a pasterizovanom mlieku a stafylokokového enterotoxínu v pasterizovanom mlieku ako prevenciu proti ohrozeniu zdravia novorodencov podávaním kontaminovaného mlieka,
- zber kmeňov *Staphylococcus aureus* izolovaných z nepasterizovaného materského mlieka za účelom testovania génov kódujúcich stafylokokový enterotoxín metódou multiplex PCR,
- porovnať metodiky stanovenia stafylokokových toxínov produkovaných kmeňmi *Staphylococcus aureus*.

Anotácia

Kvalita materského mlieka závisí od fyziológie matky, od kvality životného prostredia, jej stravovacích návykov, zodpovednosti pri manipulácii s mliekom a spôsobom úpravy a uchovávanía mlieka v laktáriu do jeho použitia. Predmetom riešenej problematiky je cieleá mikrobiologická a chemická kontrola materského mlieka zbieraného od daryň do laktária a po pasterizácii podávaného novorodencom.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.4 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ IV., názov aktivity: Kontrola a monitoring cudzorodých látok v potravinách.

Cieľ

- monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dočenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
- ochrana zdravia detskej populácie,
 - plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dočenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Anotácia

Participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti kontroly prítomnosti a obsahu rezíduí pesticídov v detskej a dočenskej výžive a potravinový dozor nad kvalitou dočenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu rezíduí pesticídov v rôznych

druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny, mäsa a cereálií a ich kombinácií.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zabezpečí:

Odber 1 vzorky potravín v mesiaci jún pre dojčatá a malé deti - obilniny s pridanou potravinovou zložkou s vysokým obsahom bielkovín (potraviny z obilia s pridanou potravinovou zložkou, obsahujúcou veľké množstvo bielkovín, ktoré sú zmiešané, alebo ktoré sa musia zmiešať s pitnou vodou alebo inou vhodnou bez bielkovín). 1 vzorka pozostáva najmenej z 3 vzoriek (na prípravu zmesnej laboratórnej vzorky o hmotnosti najmenej 0,5 kg, samostatných balení potravín o hmotnosti najmenej 0,2 kg)

Odpočet plnenia:

Bola odobratá 1 vzorka potraviny pre dojčatá a malé deti, zaslaná bola na analýzu na ÚVZ SR, výsledky zatiaľ nie sú k dispozícii.

7.5 IDENTIFIKÁCIA A TYPIZÁCIA PATOGÉNNYCH MIKROORGANIZMOV METÓDAMI MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ IV., názov aktivity: Realizovať kontrolu zoonóz a pôvodcov zoonóz v Slovenskej republike.

Cieľ

- vyvinúť a pokračovať už v zavedených metódach pulznej elektroforézy (PFGE) na typizáciu významných patogénov v životnom prostredí,
- zaviesť metódy molekulárnej biológie na diagnostiku a identifikáciu vírusov v potravinách
- zaviesť metódy imunomagnetickej separácie na detekciu patogénnych sérotypov *Escherichia coli*
- uplatňovať metódu real-time PCR na kvantifikáciu *Legionella sp.* a *Legionella pneumophilla* z vodného prostredia a zaviesť nové molekulárne metódy na druhovú identifikáciu baktérií rodu *Legionella*,
- uplatňovať metódu PCR na identifikáciu a serotypizáciu verotoxín-produkujúcich *Escherichia coli* a iných patogénnych druhov *E.coli*, *Listeria monocytogenes*, enterotoxín-produkujúcich kmeňov *Staphylococcus aureus*, *Campylobacter sp.*,
- spolupracovať na medzinárodnej úrovni pri vývoji a zavádzaní nových metód s európskymi referenčnými laboratóriami (EU-RL) pre danú problematiku.

Anotácia

V mikrobiologickej analýze vzoriek životného prostredia je dôležité rýchle a spoľahlivé odhalenie zdroja mikrobiálnej kontaminácie, prípadne jej šírenia a určenia potenciálneho environmentálneho zdroja pri epidemiologických šetreniach. Súčasný výskum sa zameriava na metódy molekulárnej biológie, na ich vývoj a význam pri diagnostike patogénnych mikroorganizmov. Metódy ako polymerázová reťazová reakcia (PCR), pulzná elektroforéza (PFGE) a iné metódy molekulárnej biológie na báze nukleových kyselín, sú vysoko špecifické, presné a manuálne i časovo nenáročné. Majú rozhodujúce zastúpenie pri detekcii patogénnych mikroorganizmov v potravinách z hľadiska ich kvality a bezpečnosti, vo vzorkách zo životného prostredia i v klinickom materiáli.

-

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě nie je riešiteľským pracoviskom

7.6 STANOVENIE OLOVA V KRVI EXPONOVANÝCH ZAMESTNANCOV

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ IV.: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok, názov aktivity: Zavedenie ľudského biomonitoringu do praxe na národnej úrovni.

Cieľ

- sledovať hladinu olova v krvi ľudí vykonávajúcich profesie, pri ktorých prichádzajú do styku s olovom alebo jeho zlúčeninami.

Anotácia

V súčasnosti existuje ešte veľa výrobných činností, pri ktorých v menšej, alebo väčšej miere dochádza k expozícii zamestnancov olovu napr. výroba skla, výroba akumulátorov, spracovanie odpadu obsahujúceho olovo, glazúrovanie kachlí a pod.

Olovo pôsobí na celý organizmus človeka. Vstrebáva sa hlavne dýchacím a tráviacim traktom. V organizme je distribuované do všetkých tkanív, pri dlhodobej expozícii sa ukladá v kostiach. V krvi sa viaže na erytrocyty (96-98 %), menej na plazmatické bielkoviny. Lahko preniká placentou. Závažný je účinok olova na krvotvorbu. Inhibuje syntézu hemu, spôsobuje anémie. Nebezpečné je pôsobenie olova na centrálny nervový systém – akútne a chronické encefalopatie, poruchy psychiky, zmeny chovania, poruchy intelektu. Postihuje aj tráviaci trakt (inhibícia peristaltiky, črevné koliky), ľadviny (nefropatie), srdcový a cievny systém (poškodenie srdcového svalu, vazokonstrikcia, zvýšený krvný tlak, degeneratívne zmeny na artériách, zmeny na EKG a pod.).

Cieľom projektu je sledovanie hladín olova v krvi zamestnancov vykonávajúcich profesie, pri ktorých prichádzajú do styku s olovom alebo jeho zlúčeninami. Podľa Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z., v znení NV SR č. 471/2011 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci (Príloha č.2) pre olovo ako jediný chemický faktor existuje limit - záväzná biologická medzná hodnota ($700 \mu\text{g olova.l}^{-1}$ krvi), ktorá by nikdy nemala byť prekročená. Vzhľadom na toxicitu olova, jeho schopnosti kumulácie v tkanivách a závažné účinky na organizmus človeka je potrebné sledovať hladiny olova v krvi zamestnancov profesionálne exponovaných olovu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.7 OBJEKTIVIZÁCIA ÚČINKOV ZDROJOV OPTICKÉHO ŽIARENIA V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ IV.: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku fyzikálnych javov, názov aktivity: Zavedenie ľudského biomonitoringu do praxe na národnej úrovni.

Cieľ

- objektivizácia podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov na pracoviskách, resp. zákazníkov v zariadeniach, v ktorých sa používajú zdroje koherentného a nekoherentného optického žiarenia (OŽ), meraním a výpočtom limitných hodnôt expozície v súlade s požiadavkami platných predpisov.

Anotácia projektu

Na ochranu zamestnancov pred umelým optickým žiarením platí v SR aproximačné nariadenie vlády SR č. 410/2006 Z. z., na ochranu osôb v životnom prostredí vyhláška MZ SR č. 539/2007 a pre soláriá vyhláška MZ SR č. 554/2007 Z. z. V týchto predpisoch sú stanovené limity expozície osôb optickému žiareniu, vyjadrené fyzikálnymi veličinami, ktoré sa musia

merať vhodným prístrojovým vybavením. Výsledky meraní sa majú uplatniť na objektivizáciu miery rizika pre posudky o riziku.

Objektivizácia účinkov OŽ bude vychádzať z merania základných fyzikálnych veličín - ožiarivosti a dávky ožiarovania a ich porovnania s limitmi expozície. Prístroje, ktoré sú, resp. budú k dispozícii, dokážu indikovať množstvo žiarenia, jeho spektrálny (UV, VIS, IR) a časový (lasery) priebeh. Tým sa umožní:

- hodnotenie miery rizika z priameho a odrazeného žiarenia
- preveriť alebo určiť zaradenie lasera do príslušnej triedy
- vypočítať maximálne doby expozície
- overovať vplyv starnutia zdrojov na ich výkon z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.8 MONITORING VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ: chrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami kontaminovanej vody. Zabezpečiť sledovanie kvality vôd na kúpanie.

Cieľ

- monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných a umelých kúpaliskách,
- overenie a zavedenie diagnostiky enterovírusov použitím metód molekulárnej biológie,
- sledovanie mikrobiologického a biologického oživenia monitorovaných vôd.

Anotácia

Voda môže byť nositeľom prenosných infekčných ochorení, ktoré spôsobujú baktérie, vírusy, parazity a plesne. V pozornosti verejného zdravotníctva je celé spektrum patogénnych mikroorganizmov, predovšetkým baktérií a prvokov, ktorých výskyt sa vo vodách pravidelne kontroluje. Enterovírusy sa dlhodobo sledujú len v odpadových vodách, vo vodách na kúpanie sa ich monitorovanie nevykonáva.

Vírusmi sa môžu ľudia nakaziť aj pri kúpaní v prírodných kúpaliskách, pri rekreačných vodných športoch a pri kúpaní v bazénoch. Na príčine často bývajú enterovírusy, ktoré sa vylučujú stolicou a hlienom z dýchacích ciest ľudí, a sú schopné prežiť aj vo vode, na rozdiel od iných vírusov, ktoré mimo živej bunky vo voľnom prostredí veľmi rýchlo hynú. Enterovírusy môžu u citlivých jednotlivcov vyvolať rozličné netypické horúčkovité ochorenia, resp. zápal dýchacích ciest. Môžu tiež spôsobiť závažné akútne alebo chronické ochorenia očí, sliznice úst, kože, kostrového svalstva, srdcového svalu, pečene a pankreasu. Existujú dôkazy o tom, že enterovírusy môžu prispievať k vzniku ďalších ochorení, ktorých výskyt na Slovensku v posledných rokoch stúpa, ako napr. diabetes prvého typu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.9 VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ I.: Zabezpečiť prístup k nezávadnej zdravotne bezpečnej pitnej vode a k sanitácii, názov aktivity: Zlepšovanie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody.

Cieľ

- zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody a ochrana verejného zdravia pred nežiaducimi účinkami vedľajších produktov dezinfekcie,
- použitie ekotoxikologických metód ako skríningového nástroja na detekciu prítomnosti vedľajších produktov dezinfekcie vo vytipovaných zdrojoch hromadného zásobovania pitnej vody a príslušných verejných vodovodoch pred a po chlorácii,
- monitorovanie kvality vody vybranými chemickými, mikrobiologickými a biologickými ukazovateľmi,
- vyhodnotenie kvality pitnej vody v súvislosti so vznikom vedľajších produktov dezinfekcie počas hygienického zabezpečenia vody prostriedkami na báze chlóru a v skúšobnej prevádzke pri obmedzení, resp. vynechaní dezinfekcie.

Anotácia

Úprava pitnej vody chlóróm a jeho zlúčeninami patrí v SR k najrozšírenejšiemu spôsobu jej hygienického zabezpečenia. Tento spôsob dezinfekcie pitnej vody, nie je úplne neškodný, vzhľadom k tomu, že pri tomto procese môžu vznikať tzn. vedľajšie produkty dezinfekcie. Toxikologické štúdie potvrdili, že tieto látky majú karcinogénne účinky a nepriaznivo vplývajú na reprodukciu a vývoj ľudského organizmu, a pri chronickej expozícii môžu mať nepriaznivý dopad na zdravie človeka. V súčasnosti je známych viac ako 600 vedľajších produktov dezinfekcie, z ktorých najväčšiu skupinu tvoria trihalometány a haloctové kyseliny. Platná európska legislatíva (Smernica č. 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu) čiastočne rieši problematiku sledovania vzniku vedľajších produktov dezinfekcie v požiadavke na zisťovanie prítomnosti celkovej sumy špecifikovaných trihalometánov. Pripravovaná revízia smernice obsahuje návrhy na sledovanie ďalších významných látok (kyseliny halogénoctové), ktorých prítomnosť v pitnej vode súvisí s používaním dezinfekčných prostriedkov na báze chlóru.

Keďže laboratórne stanovenie celého spektra chemických látok, ktoré môžu vznikať v dôsledku dezinfekcie pitných vôd je prakticky nerealizovateľné, hľadajú sa iné spôsoby, ako identifikovať ich prítomnosť v pitnej vode. Jednou z možností je použitie ekotoxikologických testov, ktoré umožňujú odhaliť všeobecné znečistenie vody, a to aj bez poznania jej chemického zloženia. Preto sa ekotoxikologické skúšky môžu použiť ako skríningový nástroj na testovanie vzniku vedľajších produktov dezinfekcie, čo umožní znížiť počet vyšetřovaných chemických látok pri sledovaní kvality vody. Táto úloha je súčasťou projektu Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie, na ktorom budú spolupracovať ÚVZ SR, RÚVZ podľa vybraných verejných vodovodov a príslušné vodárenské spoločnosti v Slovenskej republike.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.10 PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) - MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ

Cieľ

- monitoring biologických alergénov v ovzduší ako súčasť prevencie zameranej na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,
- implementácia výsledkov dlhodobého monitoringu vybraných druhov alergénov pri hodnotení záťaže obyvateľstva v súvislosti s klimatickými zmenami – Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľstva SR- NEHAP IV,
- medializácia peľového spravodajstva a jeho využitie na zlepšenie životných podmienok a kvality života dotknutých skupín obyvateľstva vrátane jeho použitia pri diagnostike a správnom načasovaní liečby polinóz,
- iniciovať rozšírenie siete monitorovacích staníc PIS v Slovenskej republike,

- riešiť možnosti eliminácie najvýznamnejších alergénov (výsadba vhodnej zelene, udržiavanie a kosenie trávnych porastov, eliminácia neudržiavaných plôch ako rezervoára alergologicky významných druhov).

Anotácia

Polinózy patria medzi najčastejšie alergické ochorenia, ktorými trpí viac ako tretina populácie. V rámci prevencie je pre alergológov i alergikov dôležitá dostupnosť presných a včasných informácií o výskyte peľu v ovzduší. V Slovenskej republike bola v roku 2006 obnovená funkčná sieť monitorovacích staníc PIS pod gestorstvom verejného zdravotníctva. Ich hlavnou úlohou je identifikácia a kvantifikácia peľových zŕn a spór húb (plesní) v ovzduší. Dostupnosť aktuálnych hlásení o peľovej situácii v regiónoch a čo najrozsiahlejšia medializácia peľových správ je dôležitá pre alergikov a lekárov. Presným určením najvhodnejšieho termínu začiatku liečby, a tiež jej ukončenia po sezóne, je okrem minimalizácie až dočasnej eliminácie zdravotných problémov alergika je možné vďaka cielej diagnostike i správne načasovanej liečbe ušetriť značné finančné prostriedky.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.11 MONITORING ALERGÉNOV ROZTOČOV VO VNÚTORNOM PROSTREDÍ

Cieľ

- zmonitorovať aktuálny stav výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť, domovy sociálnych služieb, spoločné zariadenia pre deti a mládež, bytové priestory,
- zavedenie a validácia novej metodiky na stanovenie alergénov Der p1 a Der p2 s použitím ELISA kitov
- využitie výsledkov monitorovania na hodnotenie zdravotného rizika a pri aktualizácii platnej legislatívy.
- implementácia výsledkov monitoringu výskytu alergénov roztočov v predškolských zariadeniach a ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež pri hodnotení vplyvov nežiaducich faktorov vnútorného prostredia na detský organizmus - Národný program starostlivosti o deti a mládež

Anotácia

Na vzniku respiračných alergií sa vo veľkej miere podieľajú alergény vnútorného prostredia (roztoče, zvieracie alergény, plesne). Roztoče sú podľa najnovších štúdií až v 50% pôvodcami respiračných alergií, ktoré často prechádzajú do ťažkých astmatických stavov. V prevencii treba predchádzať alergizácii organizmu najmä u ľudí s alergickou dispozíciou, ktorí nemajú klinické prejavy alergickej choroby, ale sú v alergizujúcom prostredí. Profylaktickými opatreniami treba chrániť alergikov pred vplyvom špecifického alergénu najmä úpravou prostredia. Prevencia a profylaxia pri liečbe respiračných alergií patria do problematiky verejného zdravotníctva.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.12 PREŽÍVANIE TERMOTOLERANTNÝCH KAMPYLOBAKTEROV

Cieľ

- subkultivácia kmeňov termotolerantných kampylobakterov,
- udržiavanie kmeňov termotolerantných kampylobakterov,

- zvýšenie záchytnosti termotolerantných kampylobakterov zo vzoriek potravín vybraných komodít.

Anotácia

Campylobacter jejuni a *Campylobacter coli* sú považované za najčastejších pôvodcov ochorenia z potravín. *Campylobacter jejuni* je hlavným etiologickým agens kampylobakteriôzy. Za jeho hlavný rezervoár je považovaná hydina. Je známa citlivosť termotolerantných kampylobakterov na pH, atmosferický kyslík a teplotu. Keďže sú tieto baktérie značne citlivé na podmienky prostredia, čo má významný vplyv na ich počet a životaschopnosť, izolované kmene v niektorých prípadoch neprežijú subkultiváciu a je problematické aj ich dlhodobjšie udržiavanie za účelom ďalšej diagnostiky. Stúpajúci počet ochorení na kampylobakteriôzu u ľudskej populácie nekoreluje s počtom záchytov kampylobakterov v potravinách.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.13 MONITORING EXPOZÍCIE ZAMESTNANCOV OPERAČNÝCH SÁL NARKOTIZAČNÝMI PLYNMI

Cieľ

- monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi podľa Nariadenia vlády SR č. 471 MZ SR z 23.11.2011.

Anotácia

Podávanie narkotizačných plynov počas operačných zákrokov je spojené s hladkou rýchlou stratou vedomia počas úvodu do anestézie a s rýchlym nadobudnutím vedomia po ukončení anestézie. Zamestnanci na operačných sálach sú často vystavení pôsobeniu narkotizačných plynov. Medzi často používané narkotizačné plyny pri celkovej narkóze patrí sevofluran. Na základe skúseností s monitorovaním vybraných profesií v UNM Martine v rokoch 2011 – 2012 boli zistené výrazné rozdiely na pracoviskách súvisiace so zabezpečením a nastavením vzduchotechniky. Z preventívneho hľadiska je preto cieľené monitorovanie uvedených profesií vysoko aktuálne v záujme zabezpečenia vhodných pracovných podmienok pre zdravotníckych zamestnancov

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.14 MONITORING CELKOVÉHO ORGANICKÉHO UHLÍKA V PRÍRODNÝCH A UMELÝCH KÚPALISKÁCH

Cieľ

- monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách podľa vyhlášky č. 308 MZ SR z 1. októbra 2012 o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom

Anotácia

Celkový organický uhlík (TOC – Total Organic Carbon) je parameter uvádzaný pri vodách, ktorý ukazuje množstvo organických látok prítomných v danej vzorke. Z pohľadu skupinového ukazovateľa TOC je nutné povedať, že jeho vysoká koncentrácia vo vodách je pre človeka veľmi negatívny jav, lebo takto znečistené vody nielen že nie sú vhodné k použitiu ako zdroj pitnej vody, ale ani nie je možné ich využívať na rekreačné účely.

Monitorovanie TOC ako preventívne opatrenie v súvislosti s fyzikálno-chemickými úpravami a dezinfekciou v bazénových vodách.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.15 EPIDEMIOLOGICKÁ PREVENČIA RIZIKA KARCINOGENITY V POPULÁCIÍ

Cieľ

- definovať epidemiologicky najvýznamnejšie okruhy karcinogénnych faktorov v prostredí, výžive a životnom štýle populácie a onkochorobnosť vo východoslovenskom regióne,
- diferencovať biologicky účinné a epidemiologicky významné karcinogénne a genotoxické rizikové a životosprávne faktory pomocou klinických cytogenetických vyšetrení a anamnestických analýz aj v profesijne neexponovanej populácii a v korelácii s epidemiologickým sledovaním onkochorobnosti v regióne,
- využiť genetickú toxikológiu v hygienickej praxi nielen pre primárnu prevenciu nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí, ale aj pre objektivizáciu genotoxických účinkov širokého spektra životosprávnych rizík.

Anotácia

Od roku 1986 vykonávajú pracoviská genetickej toxikológie v hygienickej službe na Slovensku objektivizáciu reálnych genotoxických účinkov na chromozómy u ľudí exponovaných rizikovým faktorom v pracovnom a životnom prostredí. Objektivizácia, skrining a monitoring reálnych genotoxických účinkov sa vykonáva pomocou cytogenetických a anamnestických vyšetrení. Tieto umožnili v doteraz kontrolovanom pracovnom a životnom prostredí udržiavať vplyv prítomných genotoxických faktorov na organizmom tolerovateľnej úrovni a chrániť tak kontrolovanú časť populácie pred vznikom nádorových ochorení pôsobením faktorov prostredia. Cytogenetické a anamnestické analýzy vykonané u niekoľkých tisícov osôb exponovaných aj kontrolných skupín populácie za obdobie 26 rokov jasne ukázali, že je tu ďalšia významná sféra rizikových faktorov a vplyvov osobnej životosprávy jednotlivca, ktorá je však zatiaľ mimo dosah hygienickej a medicínskej primárnej prevencie. Podľa doterajších výsledkov generujú rizikové faktory *živosprávy* aj niekoľko násobne vyššie riziko mutagenity ako faktory pracovného a životného prostredia. To je dôvod pre využitie genotoxikologického skriningu a monitoringu aj pri objektivizácii a diferenciálnej diagnostike účinkov *personálnych životosprávnych rizík*.

Pri pokračujúcom monitorovaní možných karcinogénnych rizík z pracovného prostredia alebo životosprávnych rizík sa pre podporu presadzovania politiky z Národného onkologického programu pre prevenciu vzniku rakoviny, zameriame na edukačnú činnosť so všetkými respondentmi zaradenými do tohto projektu. OGT robí preventívne zamerané vyšetrenie na monitorovanie mutagénnych rizík zo ŽP a PP, pri ktorom aj v roku 2016 zaradí pracovníkov z monitorovaných pracovných prevádzok s rizikom karcinogenity do poradne zdravia genetickej toxikológie pre prevenciu rakoviny.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.16 MONITORING BAKTÉRIÍ Z ČEĽADE VIBRIONACEAE VO VODNOM PROSTREDÍ S CIEĽOM OCHRANY VEREJNÉHO ZDRAVIA

Cieľ

- ambíciou predkladaného projektu je širšie koncipované štúdium baktérií s čeľade Vibrionaceae – Vibrio, Aeromonas, Plesiomonas vyskytujúcich sa v rôznych typoch akvatických biotopov, ktoré môžu ovplyvňovať zdravie ľudskej populácie.

- overenie mikrobiologických vyšetrených metód tzv.cholerovej techniky a ich vhodnosť na selektívnu kultiváciu

Anotácia

Prítomnosť patogénnej a podmienene patogénnej mikroflóry v povrchových vodách predstavuje potenciálne nebezpečie jej prenosu do ľudského organizmu s možnosťou posúdenia epidemiologickej závažnosti zistenej situácie. V súvislosti s tým sa zhodnotí výskyt baktérií z čeľade Vibrionaceae v akvatickom prostredí, z epidemiologicky zaujímavých izolátov bude vytvorený reprezentatívny zbierkový súbor. Získané výsledky by mali prispieť k poznaniu účinnej profylaxie voči infekciám z rôznych typov vôd, cieľená génotypová a fénotypová analýza prispeje k exaktnej identifikácii vybraných problémových species, ako aj k poznaniu ich dôležitých vlastností s cieľom ochrany verejného zdravia.

Za účelom izolácie uvedenej bakteriálnej čeľade budú používané selektívne mikrobiologické vyšetrovacie metódy – cieľená kultivácia, izolácia a identifikácia, ktoré sú zavedené rutinne na našom pracovisku. V ďalšej fáze projektu bude vykonaná genotypová analýza izolovaných kmeňov, využitím systémov metód PCR, ktoré majú zavedené spolupracujúce pracoviská – Ústav molekulárnej biológie prírodovedeckej fakulty ÚK Bratislava, a Odbor lekárskej mikrobiológie Banská Bystrica.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

8.1 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

Cieľom projektu je laboratórna diagnostika respiračných ochorení vírusového a bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

Anotácia

Metódou izolácie vírusov na bunkových kultúrach sa budú vyšetrovať vzorky biologického materiálu na prítomnosť vírusu chrípky. Izolované kmene budú identifikované na úroveň typov, subtypov a variantov, čím bude monitorovaný výskyt kolujúcich kmeňov vírusu chrípky v populácii. Metódou polymerázovej reťazovej reakcie (RT-PCR) sa bude vykonávať laboratórna diagnostika vírusu chrípky typu A (A/H3, A/H1pdm09), typu B, vírusu parachrípky sérotypov 1 a 3, adenovírusu a Respiračného syncyciálneho vírusu. Sérologickými metódami bude vykonávaná diagnostika špecifických protilátok v sérach pacientov proti vírusu chrípky typu A, vírusu chrípky typu B, Respiračnému syncyciálnemu vírusu, vírusu parachrípky sérotypov 1, 2, 3, adenovírusu, vírusu lymfocytárnej choriomeningitídy ako aj proti nevírusovým agensom: *Chlamydia psittaci*, *Coxiella burnetii* a *Mycoplasma pneumoniae*.

Metódou bakteriálnej kultivácie a molekulárnej biológie sa budú vyšetrovať *Bordetella pertussis* a *Bordetella parapertussis*, hemofilové, streptokokové, stafylokokové, pneumokokové respiračné ochorenia a *Pneumocystis carinii*.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

8.2 SURVEILLANCE INVAZÍVNYCH PNEUMOKOKOVÝCH OCHORENÍ

Cieľ

Cieľom projektu hodnotenie dopadu celoplošného očkovania na výskyt invazívnych pneumokokových ochorení v populácii a zastúpenia sérotypov u týchto ochorení pomocou sledovania zastúpenia sérotypov *S. pneumoniae* spôsobujúcich invazívne pneumokokové ochorenia pomocou klasických (Neufeldova reakcia), ale aj molekulo-biologických metód (PCR metóda, PFGE- pulsed field gel electrophoresis, Multiplex PCR) u kmeňov, ktoré sú izolované priamo v NRC pre pneumokokové nákazy alebo zasielané z iných pracovísk.

Anotácia

Invazívne pneumokokové ochorenia ohrozujú všetky vekové kategórie populácie, no osobitě rizikové skupiny tvoria deti do 2 rokov života a osoby staršie ako 65 rokov. Sú obzvlášť závažné, môžu byť život ohrozujúce, no sú preventabilné vakcináciou.

Z týchto dôvodov sa v roku 2009 zaviedlo povinné očkovanie detí proti pneumokokom 7-valentnou vakcínou (Prevenar 7). Neskôr, v roku 2010, bol tento typ vakcíny nahradený 13-valentnou vakcínou (Prevenar 13) a existuje aj možnosť očkovania 10-valentnou vakcínou (Synflorix). Vzhľadom na fakt, že existuje riziko replacemtu vakcinačných sérotypov inými sérotypmi, ktoré nie sú obsiahnuté vo vakcíne, je potrebné sledovať, ktoré sérotypy spôsobujú invazívne pneumokokové ochorenia, a zároveň, či tieto sérotypy nespôsobujú ochorenia u zaočkovanej populácie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

8.3 SURVEILLANCE BORDETELLA PERTUSSIS

Cieľ

Cieľom projektu je v súlade s najnovšími odporúčaniami ECDC (EU PertstrainGroup) poukázať na nevyhnutnosť skvalitnenia surveillance pertussis a na zosúladenie diagnostiky tohto agens na všetkých úrovniach. Najdôležitejším cieľom projektu je monitorovanie cirkulácie kmeňov *B. pertussis* v populácii ako aj sledovanie séroprevencie IgG anti-PT *B. pertussis*.

Anotácia

V súvislosti so stúpajúcou incidenciou pertussis v mnohých krajinách sveta sa pozornosť sústreďuje aj na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Je preto nevyhnutné najmä pre potreby NRC a surveillance pertussis v SR zaviesť do diagnostiky metódu PFGE, slúžiacu na zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti kmeňov. Väčšina prípadov pertussis v SR, hlásená do EPIS-u, je diagnostikovaná pomocou sérologických metód dôkazu protilátok. Laboratórna diagnostika pertussis musí byť smerovaná k rýchlemu odhaleniu pôvodcu pomocou priamych diagnostických metód. Na prvom mieste je teda potrebné myslieť na kultiváciu a PCR. Sérológia by mala byť v prípade pertussis využívaná najmä ako metóda konfirmačná. Vzhľadom na vysoký počet vyšetrení pertussis pomocou sérologických metód v SR je potrebné zmeniť prístup k diagnostike tohto agens tak u odbornej ako aj u laickej verejnosti.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

8.4 DIAGNOSTIKA EXANTÉMOVÝCH OCHORENÍ

Cieľ

Cieľom projektu je diagnostika exantémových ochorení spôsobených vírusom osýpok, vírusom rubeoly a parvovírusom B19.

Anotácia

Stanovený cieľ WHO dosiahnuť elimináciu osýpok v európskom regióne do konca roka 2015 je stále aktuálny. V súlade s tým je potrebné vykonávať dôslednú surveillance osýpok a rubeoly v SR a plniť úlohy vyplývajúce z Akčného plánu na udržanie stavu eliminácie osýpok a kongenitálneho rubeolového syndrómu a eliminácie rubeoly v SR. Dôležitá je úzka spolupráca medzi lekármi, epidemiológmi a laboratórnymi pracovníkmi. Prínosom projektu je, že umožňuje monitorovať výskyt exantémových ochorení v populácii. Vykonávanie dôslednej surveillance exantémových ochorení má celospoločenský prínos. Laboratórna diagnostika osýpok, rubeoly a parvovírusu B19 sa bude vykonávať dôkazom špecifických protilátok v sérach pacientov metódou ELISA. Budú vykonávané testy avidity IgG protilátok. Vo vzorkách biologického materiálu s podozrením na suspektné osýpky a rubeolu sa bude v NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu vykonávať nadstavbová diagnostika, ktorá sa opiera o vyšetrovacie metódy na báze molekulovej biológie (RT-PCR) a metódu izolácie uvedených vírusov na bunkových kultúrach. V spolupráci s Regionálnym referenčným laboratóriom WHO pre osýpky a rubeolu na Inštitúte Roberta Kocha v Berlíne sa NRC bude podieľať na bližšej identifikácii izolovaných kmeňov z hľadiska genotypovej príslušnosti.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

8.5 TYPIZÁCIA ROTAVÍRUSOV

Cieľ

Cieľom projektu je typizácia rotavírusov pomocou molekulárno-biologických metód (RT-PCR), ktorá umožňuje sledovať prirodzené cyklické striedanie jednotlivých sérotypov ako aj kontrolu prevalencie vakcinačných a non-vakcinačných sérotypov, ako aj distribúciu sérotypov u jednotlivých vekových skupinách infikovaných detí.

Anotácia

Metódami molekulárnej biológie – RT-PCR sa budú vyšetrovať rotavírusy z patientských vzoriek stolíc, ktoré boli v predchádzajúcom vyšetrení imunochromatografiou pozitívne na rotavírusy. Metódou RT-PCR budú určované najčastejšie sa vyskytujúce typy rotavírusov v európskom regióne – G1, G2, G3, G4, G9, P8, P4. Vzorky stolíc budú zabezpečované prostredníctvom odboru epidemiológie RÚVZ Trenčín od detí s laboratórne potvrdenou dg. rotavírusová gastroenteritída, vykonanou na oddelení klinickej mikrobiológie FN TN. Ide o sentinelové sledovanie detí z územia s ročnou kohortou cca 2000 detí, ktoré pokrýva spádom FN v Trenčíne. Toto umožní získať kompletne reálne výsledky o chorobnosti detí v sentinelovej skupine, účinnosť očkovania u nich a prevalenciu jednotlivých sérotypov rotavírusov a umožňuje ich porovnanie a pokrytie vakcínami. Výsledky bude možné extrapolovať na celú detskú populáciu SR. Sentinelová surveillance rotavírusových gastroenteritíd u detí > 5 r. sa kontinuálne vykonáva už 10 rokov a je porovnateľná s inými krajinami EU.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Anotácia

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska.

Súčasná Aktualizácia Národného programu podpory zdravia bola vypracovaná na základe Plánu práce vlády SR na rok 2014 a z iniciatívy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, v súvislosti s návrhom na zrušenie úlohy B.1. 13, 14 a 15 vyplývajúcej z Uznesenia vlády SR číslo 708/V z 19. decembra 2012 .

V zmysle úloh Plánu práce vlády Slovenskej republiky na rok 2013 vyplynula pre Ministerstvo zdravotníctva SR povinnosť predložiť s termínom splnenia dňa 31. decembra 2013 národné programy ako úlohu B.1. 13, 14, 15 Uznesenia vlády SR číslo 708/V, a to:

Úloha č. 13 Národný program prevencie ochorení srdca a ciev na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 14 Národný diabetologický program na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 15 Skriningové programy onkologických ochorení – karcinómu hrubého čreva karcinómu prsníka a karcinómu krčka maternice na roky 2014 – 2018.

Vzhľadom na existenciu významného spoločného menovateľa navrhnutých národných programov predložila Sekcia zdravia Ministerstva zdravotníctva SR návrh na prípravu národného programu zlučujúceho viaceré preventívne zamerané národné programy.

Z uvedených dôvodov navrhla sekcia zdravia, po predchádzajúcej konzultácii s Úradom verejného zdravotníctva SR, implementovanie vyššie uvedených programov riešiacich problematiku tzv. civilizačných chorôb do jedného národného programu, a to do existujúceho „Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike“.

Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

A. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti,
2. Fyzická inaktivita,
3. Tabak, alkohol, drogy,
4. Zdravé pracovné a životné podmienky

a) pracovné prostredie,

b) životné prostredie.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),

2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),
3. Vybrané nádorové ochorenia.

B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

A. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti, zamerať zdravotno-výchovné aktivity na deti mladšieho a staršieho školského veku v oblasti zdravej výživy a účasti detí na školskom stravovaní, samostatne hodnotiť doplnkové stravovanie v školských bufetoch posudzovaním sortimentu
2. Fyzická aktivita - Výchovne pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície
3. Tabak, alkohol a drogy - na požiadanie realizovať zdravotno-výchovné preventívne aktivity k danej problematike, v rámci výkonu ŠZD v spolupráci s odd. HDM kontrolovať povinnosť prevádzkovateľov školských zariadení dodržiavať zákon na ochranu nefajčiarov, zúčastňovať sa na realizovaní celoslovenských prieskumov zameraných na monitorovanie uvedených okruhov
4. Zdravé pracovné podmienky - v spolupráci s oddelením HDM v rámci výkonu ŠZD kontrolovať dodržiavanie zdravých pracovných podmienok detí a mládeže v jednotlivých druhoch škôl a školských zariadení.

a) Pracovné prostredie:

1. Vyzvať pracovné zdravotné služby, ktoré vykonávajú zdravotný dohľad nad zdravím zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce k realizácii programov na vytváranie zdravých pracovných podmienok a kladné ovplyvňovanie zdravia, nakoľko pracovná zdravotná služba sa podľa § 3 Vyhlášky MZ SR č. 208/2014 Z.z. **o podrobnostiach o rozsahu a náplni výkonu pracovnej zdravotnej služby, o zložení tímu odborníkov, ktorí ju vykonávajú, a o požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť** zúčastňuje na vypracúvaní a vykonávaní programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov vrátane štúdií o vplyve práce, pracovných podmienok a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov a podieľa sa aj na výchove a vzdelávaní zamestnávateľov a zamestnancov o ochrane a podpore zdravia pri práci, o problematike vplyvu práce, pracovných podmienok a faktorov pracovného prostredia na zdravie; výchova a vzdelávanie je zamerané na možné príčinné súvislosti akútneho poškodenia zdravia alebo chronického poškodenia zdravia a poškodenia zdravia, ktoré sa môže prejaviť neskôr, na špecifické zmeny a nešpecifické zmeny zdravotného stavu a na prevenciu pred týmito možnými nepriaznivými účinkami na zdravie. Spolupracovať s PZS na plnení úloh.
2. Zamerať sa na zisťovanie vzniku nádorových ochorení u zamestnancov exponovaných na pracoviskách karcinogénom.
3. Zmapovať situáciu v podzemí v spoločnosti SMZ, a.s. Jelšava v súvislosti s expozíciou zamestnancov dieselovým exhalátom.

b) Životné prostredie:

Oddelenie HŽP a Z a oddelenie HV na základe zaslaných vyjadrení na úlohách NPPZ neparticipujú

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),
2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),
3. Vybrané nádorové ochorenia.

V rámci činnosti poradne zdravia poskytovať klientom odborné poradenstvo zamerané na elimináciu RF v prevencii vybraných kardiometabolických a nádorových ochorení, prostredníctvom odporúčaných zmien v životnom štýle klientov vo vzťahu k zistenému riziku B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Poradenská činnosť:

- pri všetkých prenosných ochoreniach pre spádovú oblasť okresov Rimavská Sobota a Revúca, poskytovanie odborných konzultácií v zdravotníckej oblasti nielen odborníkom ale aj ostatnej verejnosti
- formou poradenstva individuálneho aj skupinového v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom zameraného na celkové zvýšenie zdravotného uvedomenia populácie, významu dodržiavania imunizačného programu, vrátane kontroly dodržiavania karanténnych opatrení nariadených v ohniskách nákazy orgánom na ochranu zdravia
- v poradni očkovania pri ochoreniach preventabilných očkovaním a v oblasti imunizácie pre odbornú verejnosť aj laikov v spádovej oblasti
- v hepatálnej poradni, ktorá je súčasťou poradne zdravia pre obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca

Odpočet plnenia:

V rámci hodnotenia výživy a stravovacích zvyklostí sme v hodnotenom období vykonali priebežný monitoring Programu podpory spotreby ovocia a zeleniny u žiakov škôl „Školské ovocie 2015/2016“, ktorého sa zúčastnilo 173 respondentov zo 4 MŠ a 4 ZŠ okresov Rimavská Sobota a Revúca. V spolupráci s odd. HDM sa realizoval výkon ŠZD v 23 školských bufetoch so zameraním na zisťovanie percentuálneho podielu komodít s vysokým obsahom energie a kuchynskej soli, percentuálny podiel týchto komodít sa pohybuje od 50 % – 90 %, so zodpovednými zamestnancami sa pri výkone ŠZD vykonáva primeraná edukácia, no nakoľko nedochádza k porušovaniu platnej legislatívy, odporúčané opatrenia sa nerealizujú. V rámci výkonu ŠZD sa samostatne sleduje aj podávanie desiat deťom pripravovaným v ZSS a počet zariadení s automatmi, doteraz skontrolované 3 zariadenia (1MŠ a 2ZŠ). Do mliečneho programu bolo zapojených 11 zariadení (8ZŠ a 3 MŠ), do programu školské ovocie 5 zariadení (4MŠ,1ZŠ). V rámci podpory pohybových aktivít sme realizovali aktivity zamerané na zvyšovanie telesnej zdatnosti detí, konkrétne išlo o spoluorganizovanie tzv. „Minimaratónu Kurinec“, nultého ročníka, ktorého sa zúčastnilo 85 detí zo 6 ZŠ regiónu. Všetci účastníci, ktorí beh absolvovali dostali nami vyhotovené motivačné pamätné listy. Celkový počet výkonov 284.

Pri výkone ŠZD je všetkými oddeleniami RÚVZ sledovaná povinnosť prevádzkovateľov jednotlivých zariadení rešpektovať požiadavky zákona na ochranu nefajčiarov. Sumarizáciu vykonáva odd. PZaPC k danému termínu nasledovne:

Prehľad o výkonoch ŠZD podľa oddelení RUVZ – dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov	
Epidemiológia	41
Hygiena detí a mládeže	72
Hygiena výživy	25
Hygiena životného prostredia a zdravia	40
Preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia	112
Spolu	290

Ad a)

Pracovná zdravotná služba ProBenefit s.r.o. Púchov v rámci hodnotenia rizika fyzickej záťaže zamestnancov (posudok o riziku a prevádzkový poriadok zo dňa 27.5.2016) v spoločnosti YURA ELTEC Corporation Slovakia, s.r.o. Rimavská Sobota navrhla v rámci pracovných

operácií, kde riziko fyzickej záťaže zodpovedá kategórii 3, opatrenia organizačného charakteru, ktoré by mali viesť k zníženiu rizika. Kontrola realizácie týchto opatrení bude predmetom výkonu štátneho zdravotného dozoru.

K 30.6.2016 bolo skontrolovaných 19 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci exponovaní karcinogénnym a mutagénnym faktorom – 37 zamestnancov. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru nebolo v kontrolovaných subjektoch zistené u zamestnancov poškodenie zdravia – nádorové ochorenie. Šetrenie ochorenia z roku 2015 na tumor pľúc I. dx. – edpidermoidný nerohovejúci Ca pľúc st. II – III. u bývalého zamestnanca pracujúceho v podzemí v magnezitovej bani, bolo v roku 2016 uzavreté ako neuznaná choroba z povolania.

Na základe predložených výsledkov objektivizácie PAU v banskom ovzduší boli v roku 2015 zrušené NPE pre zamestnancov pracujúcich v podzemí. Situácia bola vyhodnotená v roku 2015, preto sa v roku 2016 už neriešila.

Ad b)

oddelenie HŽP a Z a oddelenie HV na základe zaslaných vyjadrení na úlohách NPPZ neparticipujú

ad II)

Za hodnotené časové obdobie bolo v Poradni zdravia poskytnuté konzekventné poradenstvo 58 klientom (17 mužov a 41 žien) z toho 48 klientov bolo v kardiovaskulárnom riziku z nich opakovane navštívilo poradňu 30 klientov. Počet výkonov 480.

Ad B)

- v súvislosti s hlásenými prenosnými ochoreniami zo spádovej oblasti okresov Rimavská Sobota (324 ochorení) a Revúca (195 ochorení) boli v sledovanom období poskytnuté konzultácie zodpovedným zdravotníckym pracovníkom ale aj poradenstvo pre laickú verejnosť, ktorej sa evidované prípady konkrétne týkali
- v I. polroku sme pokračovali v poradenskej činnosti aj v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom v spolupráci s rómskymi asistentami z obecných úradov okresov Rimavská Sobota a Revúca, kde sme sa zamerali na celkové zvýšenie zdravotného uvedomenia, význam vakcinácie ako aj na kontrolu dodržiavania karanténnych opatrení nariadených orgánom na ochranu zdravia v ohniskách nákazy
- v rámci „Poradne očkovania“ nášho RÚVZ sa poskytovali informácie zdravotníckym pracovníkom (58x) aj laickej verejnosti (85x): zdravotnícki pracovníci konzultovali predovšetkým problémy súvisiace so zabezpečovaním dodržiavania termínu povinného očkovania detskej a dospeljej populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca, kontraindikácie vakcinácie a nežiaduce reakcie po očkovaní, laická verejnosť sa zaujímala predovšetkým o očkovanie pred cestou do zahraničia
- v I. polroku roku 2016 navštívilo „hepatálnu poradňu“, ktorá je súčasťou poradne zdravia pre obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca – 6 klientov

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Na základe tohto uznesenia bola predložená Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 - 2014 na rokovanie vlády do 30. septembra 2015.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

V zmysle anotácie v roku 2015 sa oddelenie PZaPC na realizácii nepodieľa, resp. ak sa bude vykonávať monitoring zdravotného stavu, tak sa oddelenie zapojí.

Odpočet plnenia:

Na základe požiadavky gestora sme sa podľa metodického usmernenia zapojili do realizácie monitoringu „Zdravotné uvedomenie obyvateľov SR 2016“. Od mája 2016 realizujeme dotazníkový prieskum podľa určeného výberu respondentov celkom 104 (52 mužov a 52 žien), v pomernom zastúpení žijúcich v meste a na vidieku v troch vekových skupinách (15-24 roč., 25-64 roč. a 65+ roč.). Zber dotazníkov sa bude vykonávať do augusta 2016 a následne sa vytvorí z údajov databáza do pripravenej masky v súbore excell. Doteraz máme dotazníky od 82 respondentov.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení. Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 bol schválený vládou SR 2. septembra 2015.

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 – 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 – 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, médiá a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Realizovať zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zdravý životný štýl, predovšetkým zdravý spôsob stravovania a pohybový režim na školách regiónu a v rámci vyhlásených „Svetových dní“ aj v iných populačných skupinách regiónu

Odpočet plnenia:

V spolupráci s oddelením HDM sa od roku 2015 zúčastňujeme na realizácii medzinárodného projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), ktorý je súčasťou NAPPO na roky 2015-2025, je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Rutinné vybrané antropometrické merania 7 ročných detí (výška, hmotnosť, obvod pása a bokov) v celkovom počte 80 sa realizovali v mesiaci november a december 2015 na vybraných základných školách (Základná škola, P. Dobšinského, ul. Dobšinského Rimavská Sobota, Základná škola, ul. Hviezdoslavova Revúca, Základná škola, Vladimíra Mináča, 9. Mája 718, Klenovec a Základná škola, Alapiskola, Gemerská Ves 204). Získané údaje a vyplnené dotazníky detí a od štatutárnych zástupcov jednotlivých škôl boli v hodnotenom období nahraté do vytvorenej excelovskej databázy gestora projektu za SR a do on line databázy WHO. Celkom výkonov 248, výstupy za SR nie sú ešte k dispozícii.

Pre naplnenie jednotlivých cieľov sme ďalej realizovali v rámci Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ aktivity zamerané na zvyšovanie telesnej zdatnosti detí, konkrétne išlo o spoluorganizovanie tzv. „Minimaratónu Kurinec“, nultého ročníka, ktorého sa zúčastnilo 85 detí zo 6 ZŠ regiónu. Všetci účastníci, ktorí beh absolvovali dostali pamätné listy. Svetový deň bol spropagovaný v 4 regionálnych médiách a na webovej stránke nášho RÚVZ. Celkový počet výkonov 340

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospeléj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrovaní u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Zapojiť sa do realizácie kampane podľa inštrukcií gestora, zabezpečiť informovanosť prostredníctvom lokálnych médií a aktivít poradne zdravia.

Odpočet plnenia:

V hodnotenom období sa kampaň nerealizovala, 1 zamestnanec oddelenia sa zúčastnil odborného podujatia, kde boli vyhodnotené aktivity predchádzajúcich ročníkov kampaní a vylosovaní výhercovia kampane 2015.

9.3 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Cieľ

Zabezpečiť dostupnosť aktivít pre obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád zameraných na podporu zdravého životného štýlu

Anotácia

V súlade s Revidovaným akčným plánom Dekády začleňovania rómskej populácie na roky 2015-2020 v prioritě zdravie v rámci Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020, ktorá bola schválená uznesením vlády č.1/2012 zo dňa 11.januára 2012 zabezpečiť zdravotnú výchovu obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád, zameranú na prevenciu ochorení a podporu zdravého životného štýlu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Zabezpečiť realizáciu 4 workshopov na pôde RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote so zameraním podľa obsahových aktivít projektu a realizovať aktivity podľa požiadaviek koordinátora projektu.

Odpočet plnenia:

Za hodnotené časové obdobie, pre nedoriešený spôsob financovania projekt nebol realizovaný.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 bol schválený vládou Slovenskej republiky 3.7.2013 uznesením č.341/2013. Hlavným zámerom národného akčného plánu je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu. Dôležitou oblasťou je prevencia vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch. Ďalším významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave. Akčný plán definuje konkrétne úlohy jednotlivých orgánov štátnej správy. Na tvorbe akčného plánu spolupracovala medzirezortná pracovná skupina.

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- V rámci realizovaných činností poradne zdravia zamerať časť intervenčných aktivít aj na zvyšovanie povedomia a informovanosti o nepriaznivých dôsledkoch spojených s abúzm alkoholu,

Odpočet plnenia:

Zapojiť sa do prieskumov sledovania konzumácie alkoholu a iných drog, ak budú na úrovni SR realizované

- V rámci intervenčných aktivít realizovaných pre klientov Poradne zdravia sa zameriavame aj na nepriaznivé dôsledky spojené s konzumáciou alkoholu a tabaku a snažíme sa klientov motivovať k zanechaniu abúzu. Z celkového počtu klientov 55, ktorí za hodnotené obdobie PZ navštívilo, bolo 11 fajčiarov, nadmernú konzumáciu alkoholu neudal ani jeden klient.

- Tiež sme sa zapojili do opakovane realizovaného medzinárodného prieskumu Globálneho monitorovania užívania tabaku (GYTS) v mesiaci máj, kedy sme zozbierali 82 dotazníkov z gestorom vybraného školského zariadenia (ZŠ P.K. Hostinského Rimavská Sobota) od žiakov 7. – 9. ročníka. Dotazníky boli doručené gestorovi projektu. Pred vlastnou realizáciou sa uskutočnilo pracovné stretnutie za účasti jedného odborného zamestnanca nášho RÚVZ. Celkovo výkonov 95.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,95 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je u mužov 38,24 a u žien 41,43 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla v roku 2014 u mužov 73,19 rokov, u žien 80,00 rokov.

Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,13 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je u mužov 37,68 a u žien 40,87 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 72,47 rokov, u žien 79,45 rokov.

Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pri

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

V spolupráci s Alzheimerovou spoločnosťou zapojiť sa do realizácie aktivít spojených s „Týždňom mozgu“

V rámci „Týždňa mozgu“ bola pripravená pre klientov domova dôchodcov a sociálnych služieb Babin Most beseda zameraná na tréning pamäte, ktorej sa zúčastnilo 20 seniorov a v rámci propagácie pre širokú verejnosť bol uverejnený článok na 2 internetových portáloch (www.rimava.sk a www.gemerland.sk) okresu Rimavská Sobota. Spolu výkonov 3.

9.6. EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKOL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Cieľ

Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže.

Anotácia

RÚVZ Bratislava realizuje projekt Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji. Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže, personalizované poradenstvo, motivácia detí a rodičov k tvorbe pozitívnych postojov a návykov vo vzťahu k celoživotnému kardio-metabolickému zdraviu, propagácia vedecky podložených informácií o kardio-metabolickom zdraví.

Plánované čiastkové aktivity projektu sú v súlade s prioritami NPPD :

- výživa a fyzická aktivita budovanie základov pre celý život
- psychológia zdravia ako prevencia porúch stravovania s cieľom NPPD zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

9.6.1 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy (ďalej len MŠ). Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky MŠ, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.

Regionálny projekt RÚVZ so sídlom v Košiciach je vo finálnej fáze riešenia – zhodnotenia výsledkov dotazníkového prieskumu u rodičov detí a učiteliek MŠ (realizovaného cez RÚVZ Košice) a výsledkov monitorovania stavu ústneho zdravia u bežnej a sociálne znevýhodnenej časti detskej populácie (zabezpečeného stomatológmi spolupracujúcimi na projekte). Prieskumom sa sledujú otázky úrovne starostlivosti o chrup a skladby stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre ústne zdravie. Klinická časť projektu sa orientuje na stav v kazivosti chrupu detí a účinnosť intervenčno-edukačného pôsobenia.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komún v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- Realizovať v súlade s kalendárom vyhlásených dní WHO skupinové intervenčné aktivity pre rôzne populačné skupiny regiónu
- Zapojiť sa do realizácie vyhlásených kampaní
- Realizovať intervenčné aktivity prostredníctvom činnosti Poradenského centra.

Odpočet plnenia:

Podľa kalendára dní WHO sme realizovali z príležitosti „Svetového dňa proti rakovine“ informačnú kampaň zameranú na prevenciu kolorektálneho karcinómu prostredníctvom 4 regionálnych médií, tiež na web stránke nášho RÚVZ a vo vstupných priestoroch poradne zdravia bol inštalovaný informačný panel s danou tematikou so zverejnením informácií o internetových stránkach pre onkologických pacientov. V rámci „Týždňa mozgu“ bola pripravená pre klientov domova dôchodcov a sociálnych služieb Babin Most beseda zameraná na tréning pamäte a v rámci propagácie pre širokú verejnosť bol uverejnený článok na 2 internetových portáloch (www.rimava.sk a www.gemerland.sk) okresu Rimavská Sobota. Pri

príležitosti „Svetového dňa vody“ bola pripravená nástenka v priestoroch RÚVZ a uverejnené články o vode v 2 elektronických médiách regiónu. V rámci „Svetového dňa zdravia“ boli v 5-tich regionálnych printových a elektronických médiách zverejnené články zamerané na ústrednú tému „diabetes“, v priestoroch RÚVZ bol inštalovaný panel s danou nosnou témou. Prostredníctvom web stránky RÚVZ bola široká verejnosť informovaná o potrebe venovať sa prevencii cukrovky a v mestskom rozhlase Rimavská Sobota bol opakovane vysielaný príspevok s témou diabetes a následnou informáciou o Dni otvorených dverí, ktorý bol v Poradni zdravia 7.4.2016, ktorých sa zúčastnilo 8 klientov. V rámci ďalších aktivít sme sa zamerali na edukačno – preventívne akcie pre ľudí produktívneho veku, konkrétne dva výjazdy poradne zdravia – Mestský úrad Tornaľa a Rimavská Sobota, kde bolo vyšetrených a intervenovaných 34 záujemcov. Z príležitosti „Svetového dňa pohybu ku zdraviu“ sme ďalej realizovali aktivity zamerané na zvyšovanie telesnej zdatnosti detí, konkrétne išlo o spoluorganizovanie tzv. „Minimaratónu Kurinec“, nultého ročníka, ktorého sa zúčastnilo 85 detí zo 6 ZŠ regiónu. Všetci účastníci, ktorí beh absolvovali dostali pamätné listy. Svetový deň bol spropagovaný v 4 regionálnych médiách a na webovej stránke nášho RÚVZ. K „Svetovému dňu bez tabaku“ sme pripravili pre záujemcov Deň otvorených dverí zameraný na individuálne poradenstvo na odvykanie od fajčenia, poradňu nikto nenavštívil. Spolu výkonov 535.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 – 2016

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 380 z 10. júla 2013 k návrhu Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – v bode B.1 uložila Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky úlohu „rozpracovať stratégiu formou dvoch po sebe nasledujúcich akčných plánov podľa priorit vrátane vecného, časového a finančného zabezpečenia úloh a predložiť ich Rade vlády SR pre protidrogovú politiku“ do 31. decembra 2013 a do 31. augusta 2017. V zmysle predmetného uznesenia vlády SR, MZ SR vypracovalo „Akčný plán realizácie Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2016 v rezorte zdravotníctva“.

Anotácia

Cieľom uvedených priorit je zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti u osôb s drogovou závislosťou s poskytovaním dostatočného rozsahu terapeutických programov formou ambulantnou, ústavnou i stacionárnou, rozvíjať a **realizovať preventívne programy** výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu a to formou náukových didaktických sedení v rámci zdravotnej osvetu v oblasti drogovej problematiky a užívania psychoaktívnych látok. **V rámci vecnej pôsobnosti odborov podpory zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR** plnia úlohu v prioritě II. Preventívne programy:

a) Zabezpečenie univerzálnej prevencie – výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu, zdravotnou osvetou v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy)

Predpokladaný prínos je zníženie incidencie užívania a najmä vzniku závislostí od ilegálnych drog, hlavne u mladej populácie v Slovenskej republike. Ukazovateľ je počet a druh realizovaných prevenčných aktivít.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- zapojiť sa do propagácie celoslovenských súťaží pre žiakov škôl.
- realizovať prednášky zamerané na prevenciu užívania legálnych návykových látok alkohol a tabak.

Odpočet plnenia:

Za hodnotené časové obdobie nebola gestorom organizované celoslovenská súťaž a nerealizovali sa prednáškové aktivity.

9.9 ZNIŽOVANIE EPIDEMIOLOGICKÉHO A CHEMICKÉHO RIZIKA POKRMOV RÝCHLEHO OBČERSTVENIA V OKRESE LEVICE**Cieľ**

Zvýšenie dôrazu na sledovanie kvality pokrmov rýchleho občerstvenia v okrese Levice so zameraním na mikrobiologické a chemické riziká

Anotácia

Zvýšená pozornosť mikrobiologickej kontrole pokrmov rýchleho občerstvenia určených k priamemu konzumu, kontrola dodržiavania prevádzkovej hygieny a osobnej hygieny stermi z pracovného prostredia, náradia, náčinia, pracovného odevu a rúk pracovníkov a kontrola obsahu jedlej soli v pokrmoch rýchleho občerstvenia.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

9.10 STRAVOVACIE NÁVYKY A SPOTREBNÝ POTRAVINOVÝ KÔŠ u obyvateľov okresu Levice**Cieľ**

Zistenie stravovacích návykov a reálnej spotreby jednotlivých potravinových komodít u obyvateľov v okrese Levice v roku 2015 v porovnaní s odporúčanými dávkami potravín SR. Zistenie ako sa časom stravovacie návyky a spotreba jednotlivých druhov u obyvateľov okresu Levice zmenili v porovnaní s analýzou uskutočnenou v roku 1998 a 2003.

Analýza spotreby potravín môže odhaliť deficit alebo prebytok konzumácie jednotlivých potravín. Na základe analýzy štúdie vypracovať odporúčania na zmeny stravovacích návykov a spotreby jednotlivých potravinových komodít v cieľových skupinách.

Záveru bude možné využívať v zdravotno - výchovnej činnosť na regionálnej úrovni (intervenčná prednášková a publikačná činnosť). Uplatňovanie záverov v každodennej práci oddelenia hygieny výživy a v poradni správnej výživy. Úloha je pripravená k dvojročnému riešeniu v rokoch 2015 a 2016.

Anotácia

Okres Levice patrí k regiónom vykazujúcim dlhodobu nepriaznivé ukazovatele zdravotného stavu obyvateľov, pretrvávajú vysoká chorobnosť a úmrtnosť, hlavne na ochorenia srdcovocievne a nádorové, čo môžu ovplyvňovať aj stravovacie návyky.

Z dôvodu zabezpečenia objektívnosti a efektívnosti štúdie je žiaduce čo najvyššie percento návratnosti dotazníkov z proporcionálneho rozloženia záujmovej skupiny (obyvatelia celého okresu), preto boli pri distribúcii a zbere dotazníkov požiadané o spoluprácu pri realizácii štúdie samosprávy miest a obcí. Dotazníky boli rozdelené podľa miest, obcí, veku a pohlavia obyvateľov. Práca bola rozložená na 2 roky, v roku 2015 sa vykonáva príprava dotazníkov.

Dotazníky sú anonymné /rozdelené do troch častí/. V prvej úvodnej časti sú všeobecné otázky (bydlisko, pohlavie, vek, ekonomická aktivita, prítomnosť ochorení) - z dôvodu zaradenia respondentov do štatistických skupín a možného vplyvu týchto ukazovateľov na výsledky hodnotenia. Druhá časť dotazníka obsahuje otázky zamerané na sledovanie stravovacích návykov (forma stravovania v priebehu dňa, rozdelenie príjmu stravy počas dňa, zmeny diéty vo vzťahu k príčinám). V tretej časti dotazníka je sledované množstvo spotreby jednotlivých potravín (65 komodít). Regionálny úrad verejného zdravotníctva zabezpečí distribúciu 800 dotazníkov podľa veku, pohlavia a bydliska. Respondenti budú vybraní náhodným výberom.

Po získaní vyplnených dotazníkov z miest a obcí roku 2015 budú informácie z dotazníkov analyzované v pripravenej maske MS EXCEL. Spracovanie v PC, analýza získaných informácií a konečné záverečné hodnotenie bude vykonané v roku 2016.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rožňave**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Cieľom je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je riešiteľským pracoviskom.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III*, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

Riešiteľskými pracoviskami sú ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR. RÚVZ so sídlom v Rožňave neobdržal vo veci plnenia národných cieľov Protokolu o vode a zdraví žiadne pokyny gestora.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľom je zabezpečiť pokračovanie procesov zameraných na uplatňovanie ľudského biomonitoringu vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je vybraným riešiteľským pracoviskom.

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Ide o pokračovanie projektu zameraného na sledovanie kvality ovzdušia v školách v rôznych regiónoch Slovenska. Pracovníci oddelenia HŽPaZ v súčinnosti s pracovníkmi referátu HDaM v priebehu roka 2015 spracovali databázy údajov získaných dotazníkovým prieskumom realizovaným v roku 2014 formou matric, ktoré boli v zmysle pokynov krajskej odborníčky pre odbor HŽPaZ odoslané RÚVZ so sídlom v Košiciach.

V roku 2016 tunajší úrad neobdržal vo veci plnenia tohto projektu žiadne pokyny gestora.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľom je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je vybraným riešiteľským pracoviskom.

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ

Hlavným cieľom projektu je poskytovať presné a včasné informácie o obsahu alergizujúcich organických častíc – peľu a spór plesní v ovzduší. Podmienkou na naplnenie hlavného cieľa je rozšíriť existujúcu sieť peľových monitorovacích staníc na úroveň, ktorá je nevyhnutná pre presné a komplexné vyhodnocovanie peľovej situácie v jednotlivých regiónoch Slovenska. Obnova a dobudovanie technického, prístrojového a personálneho vybavenia infraštruktúry peľovej informačnej služby (PIS) zabezpečí adekvátny monitoring environmentálnych zdravotných rizík spôsobených výskytom biologických alergénov v ovzduší pre celé územie Slovenska, čím sa posilní základná úloha v oblasti ochrany a podpory verejného zdravia, a to prevencia.

Riešiteľskými pracoviskami sú ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR. Tunajší úrad neobdržal vo veci plnenia tohto projektu žiadne pokyny gestora.

1.7 ZHODNOTENIE STAVU DEKONTAMINÁCIE VO VYBRANÝCH PREVÁDZKACH PEDIKÚR V OKRESE LEVICE

Cieľ

- zhodnotenie stavu dekontaminácie v prevádzkach pedikúr v okrese Levice
- prijatie účinných opatrení na zníženie rizika poškodenia zdravia klientov

Riešiteľským pracoviskom je len RÚVZ so sídlom v Leviciach.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

V prvom polroku 2016 bola činnosť zameraná na metodické riadenie problematiky zabezpečenia zdravotného dohľadu najmä na nerizikových pracoviskách. Priebežne boli doplňované databázy:

- o evidencia kontrolnej činnosti
- o evidencia základných údajov o subjekte, požadovaných vo výstupoch pre výročnú správu
- o evidencia prác súvisiacich s expozíciou karcinogénom, mutagénom, toxickým a veľmi toxickým látkam a zmesiam
- o evidencia zamestnávateľov zabezpečujúcich PZS vlastnými zamestnancami
- o evidencia zamestnávateľov zabezpečujúcich PZS dodávateľsky

Spolupráca s PZS sa realizovala najmä v súvislosti s prešetrovaním podozrení na chorobu z povolania a metodickom usmerňovaní pri hodnotení zdravotných rizík pri práci. V rámci spolupráce s Inšpekciou životného prostredia v Košiciach bolo riešené 1 stanovisko k IPKZ. Pre ÚPSVaR v Rožňave bolo vydané stanovisko k chráneným pracoviskám v 13 prípadoch.

Pre Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Košice bolo vydané stanovisko k zmene integrovaného povolenia pre prevádzku „Hydinárska farma - Rožňava“ prevádzkovateľovi - stavebníkovi HYDINA SLOVENSKO s.r.o., Lieskovská cesta 23/640, 962 21 Lieskovec z dôvodu žiadosti o povolenie užívania časti stavby „Hala na výkrm brojlerov, hydinová farma JOVICE“.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce

Priebežne sa aktualizuje databáza programu ASTR 2011. V prvom polroku 2016 boli realizované 2 aktualizácie programu. Bola doplnená databáza PZS. Vedúci odd. PPLaT je členom pracovnej skupiny pre prípravu nového dizajnu a prostredia pre automatizovaný systém triedenia rizík. Dopĺňovaná je evidencia šetrených a priznaných chorôb z povolania v prostredí ASTR 2011.

V okrese Rožňava v 1. polroku 2016 evidujeme. :

Tab.č.2.1

ROK	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV					
	Počet celkom		3.kategória		4.kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
2016 / polrok	926	60	901	60	25	0

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v prvom polroku 2016
podľa faktorov a kategórie rizikového faktoru
(1. a 2. stupeň)

Tab.č.2.2

Rizikový faktor	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kat		4. kat.		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
tuberkulóza	5	5	0	0	5	5
Biologické faktory spolu:	5	5	0	0	5	5
dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	4	4	0	0	4	4
pracovná poloha	15	0	0	0	15	0
Fyzická záťaž spolu:	19	4	0	0	19	4
premenný	374	6	23	0	397	6
ustálený	407	21	0	0	407	21
Hluk spolu:	781	27	23	0	804	27
pevné aerosóly	232	13	2	0	234	13
alergén	32	8	0	0	32	8
chem. karcinogén/mutagén	36	12	0	0	36	12
látky poškodzujúce reprodukciu	36	12	0	0	36	12
dermatotropný	104	0	0	0	104	0
dráždivé	148	4	0	0	148	4
žieravé	80	8	0	0	80	8
toxické	32	8	0	0	32	8
veľmi toxické	32	8	0	0	32	8
Chemické látky a zmesi spolu:	372	25	2	0	374	25
prenášané na ruky	26	0	5	0	31	0
prenášané na celé telo	2	0	0	0	2	0
Vibrácie spolu:	28	0	5	0	33	0

**Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v 1. polroku 2016
podľa prevažujúcej činnosti a kategórie rizikového faktoru
(1.stupeň)**

Tab.č.2.3

prevládajúca činnosť		počet exponovaných pracovníkov					
		3.kategória		4.kategória		spolu	
kód	názov	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	poľnohosp., lesníctvo a rybolov	17	1	0	0	17	1
B	ťažba a dobývanie	15	4	9	0	24	4
C	priemyselná výroba	804	36	0	0	804	36
D	dodávka elektr.,plynu, pary, stud. vzduchu	33	1	16	0	49	1
F	stavebníctvo	6	0	0	0	6	0
N	administrat. a podporné služby	17	9	0	0	17	9
Q	zdravotníctvo a sociálna pomoc	9	9	0	0	9	9
S p o l u		901	60	25	0	926	60

Export databázy rizikových prác za prvý polrok 2016 bol zaslaný na ÚVZ SR Bratislava dňa 4.7.2016.

- Počet prehodnotených rozhodnutí o rizikových prácach : **1**
- Počet vydaných nových rozhodnutí o rizikových prácach : **0**
- Počet zrušených rozhodnutí o rizikovej práci: **0**
- Počet kontrol / ŠZD / zameraných na posudky rizika a prevádzkové poriadky: **37**
- Počet konzultácií pri metodickom usmerňovaní zamestnávateľov v problematike: **84**
- Počet aktivít v rámci posudzovania nových investičných projektov pri hodnotení zdravotných rizík pri práci v súvislosti s posudzovanou technológiou: **3**
- Počet schválených prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiace s expozíciou škodlivým faktorom pri práci: **8**

V rámci metodického usmerňovania zamestnávateľov bola venovaná pozornosť najmä aktualizácii posudkov rizika pri práci, realizácii opatrení na obmedzovanie alebo odstránenie zdravotných rizík a problematike procesu zaraďovania zamestnancov na výkon pracovnej činnosti na základe výsledkov posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu. Cieľene, v spolupráci so zástupcami zamestnancov, bola riešená problematika dvíhania bremien pri nakladaní surovín v SCA HP s.r.o. Gemerská Hôrka.

V rámci ŠZD je venovaná pozornosť organizácii pracovného procesu so zameraním na režim práce a odpočinku, dvíhanie bremien, neprijateľné a podmienené prijateľné pracovné polohy s cieľom skvalitnenia hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu DNJZ

- Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania: **5**
- Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania v položke 28 zoznamu chorôb z povolania v súvislosti s DNJZ: **2**
- Počet hlásených chorôb z povolania z titulu DNJZ: **1**
- Účasť na Regionálnych konzultačných dňoch chorôb z povolania na KLPaKT v Košiciach : **5**

Prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania z titulu DNJZ bolo realizované u nasledovných profesií: lamač, skadník, sklenár, strojník, vodič VZV, dojička. Aktívne prebieha spolupráca v uvedenej problematike s KPLaKT Košice.

Počet prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania: **12**

Počet hlásených chorôb z povolania: **5**

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Počet rozhodnutí na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami: **0**

Počet kontrol v rámci ŠZD vykonaných v poľnohospodárskych zariadeniach: **16**

Účasť v komisii na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s JL , VJL: **1**

(9 preskúšaných)

Počet hlásených DDD činností v zariadeniach v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Rožňave: **15**

Kontrolná činnosť bola zameraná na aktualizáciu činnosti jednotlivých poľnohospodárskych subjektov a plnenie povinností zamestnávateľa pri ochrane zdravia vo vzťahu k práci. Z dôvodu povinnosti klasifikácie chemických látok podľa CLP / od.1.6.2015 / je venovaná v rámci ŠZD pozornosť aktuálnym KBÚ. Pozornosť bola venovaná aj chemickej ochrane rastlín, platnosti osvedčení v súvislosti s požiadavkou absolvovania aktualizacej prípravy a plneniu oznamovacej povinnosti spoločností vykonávajúcich služby v oblasti DDD činnosti. V rámci ŠZD bol predmetom kontroly najmä spôsob skladovania a manipulácie s veľmi toxickými látkami a zmesami. V spolupráci s odd. HDaM sú vykonávané ciele kontroly školských zariadení v okrese Rožňava zamerané na skladovanie a manipuláciu s nebezpečnými chemickými faktormi

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém.

- Počet vydaných rozhodnutí na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním karcinogénov na pracovisku: **0**
- Počet vydaných rozhodnutí na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest: **2**
- Počet cieľných kontrol odstraňovania materiálov s obsahom azbestu: **2**

V rámci problematiky odstraňovania materiálov obsahujúcich azbest je vedená evidencia oznámení o vykonávanej činnosti subjektov, ktorým bolo príslušným orgánom verejného zdravotníctva vydané rozhodnutie na uvedenú činnosť.

V rámci kontrolnej činnosti je venovaná pozornosť klasifikácii používaných chemických látok a zmesí so zameraním na karcinogénne a mutagénne riziko. Pravidelne je aktualizovaná databáza subjektov, kde sú na pracoviskách používané chemické karcinogény / mutagény. Cieľné kontroly boli vykonané v bytovom dome č. 16 na Zakarpatskej ulici a v bytovom dome č. 13 na Slnecnej ulici v Rožňave so zameraním na odstraňovanie kanalizačných rozvodov z AZC materiálu z bytových jadier (OSBD Rimavská Sobota a SD Gelnica).

2.1.4 Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaže pri práci

V prvom polroku 2016 bolo realizované pracovné stretnutie skupiny zodpovednej za novelizáciu vyhlášky MZSR č. 542/2007 Z.z. pre problematiku hodnotenia fyzickej záťaže pri práci. Členom pracovnej skupiny je aj ved. odd.PPLaT. Boli prezentované návrhy na riešenie

pilotnej štúdie v rámci PaP na rok 2016. Na záver bol dohodnutý ďalší postup v rámci predlegislatívnej prípravy. RÚVZ so sídlom v Rožňave bude spolupracovať pri praktickom odskúšaní novej metodiky.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci.

2.2.1 Zdravé pracoviská.

V prvom polroku 2016 pokračovalo plnenie projektu v súlade s vypracovaným návrhom aktivít v závode SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka. Aktivity boli zamerané na oblasť ergonómie práce s cieľom pokračovať vo vyhodnotení možnosti ergonomických opatrení na jednotlivých pracoviskách baličiek hotových výrobkov. Bola vypracovaná analýza problematiky manipulácie s bremenami u zamestnancov s poškodením chrbtice a horných končatín na linkách EAGLE vo výrobnéj hale č.4. Boli navrhnuté opatrenia na elimináciu záťaže pri manipulácii s kritickými surovinami pri výrobnéj linke.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

V rámci svetového dňa BOZP bol uverejnený článok Mgr. Štefan Roda: Ochrana zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci – pitný režim. Článok bol sprístupnený aj na infotextovej stránke Rožňavskej televízie. Bola dohodnutá spoločná previerka s IP Košice na pracovisku, kde nie je vyhlásená riziková práca, ale je reálna významná expozícia zamestnancov škodlivým faktorom pracovného prostredia..

2.3 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl.

RÚVZ so sídlom v Rožňave, odd.PPLaT neplní uvedenú úlohu.

2.4 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Počet rozhodnutí o uvedení priestorov do prevádzky vrátane stanoviska k zriadeniu chráneného pracoviska: **1**

Počet stanovísk k zriadeniu chráneného pracoviska: **5**

Počet vydaných stanovísk k preobsadeniu pracovného miesta na chránenom pracovisku: **8**

Počet kontrol na chránených pracoviskách: **4**

Vytvorená databáza subjektov, v ktorých sú zriadené chránené pracoviská a chránené dielne sa v spolupráci s ÚPSVaR Rožňava pravidelne aktualizuje. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané kontroly pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov 4 chránených pracovísk. Vo všetkých prípadoch boli zistenia z výkonu ŠZD súlade s podmienkami uvedenia priestorov kontrolovaného chráneného pracoviska do prevádzky.

Projekty v gestorstve iných oddelení:

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Medziodborová úloha – odbor preventívneho pracovného lekárstva

- *Zvýšiť úroveň informovanosti obyvateľstva o zdravom spôsobe života využívaním všetkých foriem a prostriedkov zdravotno-výchovného pôsobenia.*

Prednášková činnosť:

Roda, Š., Molnárová, J.: Zdravotné riziká pri práci so zobrazovacou jednotkou. Odborný seminár SLS, NsP sv. Barbory Rožňava, 04.02.2016.

Publikačná činnosť:

Roda, Š.: Ochrana zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci – pitný režim. (Gemerský denník Korzár, infotex rožňavskej televízie)

Odborné poradenstvo v rámci ŠPCOPZP: 41

- *Organizovať a realizovať zdravotno-výchovné aktivity s cieľom zvyšovania informovanosti obyvateľstva o ochrane, zachovaní alebo prinavrátení zdravia.*
 - Konzultačná činnosť: **307**
 - Realizuje sa intervenčná aktivita v rámci projektu Zdravé pracoviská – Časť pracovné prostredie a pracovné podmienky v SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka za účasti pracovníkov respondentov.
 - Počet kontrol fajčenia na pracoviskách: **95**
- Zlepšovať podmienky pre zamestnancov z hľadiska prevencie chorôb z povolania a nadmernej psychickej pracovnej záťaže v odvetviach s významnými rizikovými faktormi práce a pracovného prostredia

Aktívne prebieha spolupráca s UNLP KE Klinika pracovného lekárstva a klinickej toxikológie a s neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami vykonávajúcimi pracovné zdravotné služby v problematike ochorení podmienených prácou. V prvom polroku bolo prešetrených **12** podozrení na chorobu z povolania.

V poradni PCOPZ je využívaný informačný materiál o problematikách PPLaT v súvislosti s výrobnými technológiami ako aj s možnými negatívnymi účinkami faktorov pracovného prostredia.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Výchova a vzdelávanie

- *Zvýšiť zdravotné povedomie občanov v produktívnom a postproduktívnom veku v oblasti zmien životného štýlu realizovaním a podporou organizovaných športových aktivít a v oblasti zdravej výživy.*

V rámci projektu Zdravé pracoviská v SCA HP Gemerská Hôrka je realizovaný projekt Health and Lifestyle PCE - súťaž dobrovoľných 5 členných skupín zamestnancov s cieľom dosiahnutia kladnej odozvy organizmu zmenou životného štýlu. Hlavnými cieľmi zamestnancov je túto zmenu dosiahnuť zvýšením pohybovej aktivity a zdravou výživou. V 1.

polroku 2016 bolo v rámci činnosti ŠPCOPZP realizované individuálne poradenstvo v 41 prípadoch. Poradenstvo bolo zamerané na vplyv faktorov pracovného prostredia na zdravie, prevenciu chorôb z povolania a povinnosti zamestnávateľa pri zabezpečovaní zdravých pracovných podmienok.

Médiá a komunikácia

- Zvýšiť informovanosť občanov v produktívnom veku o zdravom spôsobe života kontinuálnou mediálnou kampaňou – séria článkov v regionálnych novinách.

V Gemerskom denníku Korzár bol v prvom polroku 2016 v rámci Svetového dňa bezpečnosti a zdravia pri práci uverejnený článok – Š. Roda: Ochrana zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci – pitný režim.

- Propagovať zdravý životný štýl na verejných priestranstvách a vybraných inštitúciách – najmä v školách a závodoch - letáky, nástenky, panelová výstava a pod.

Socioekonomické faktory prostredia

- V rámci ŠZD dôsledne kontrolovať povinnosti zamestnávateľa na vytvorenie zdravie podporujúcich podmienok pre zamestnancov.

V prvom polroku 2016 bolo realizovaných **75** kontrol. Zistené nedostatky boli riešené v rámci jednaní so zamestnávateľmi, kde boli prijaté opatrenia na odstránenie nedostatkov. Rozsah realizácie uvedených opatrení touto formou sa ukázal ako dostatočný a efektívny prostriedok a nebolo potrebné pristupovať k sankčným opatreniam.

V rámci metodického vedenia zamestnávateľov v oblasti ochrany a podpory zdravia zamestnancov pri práci boli prioritne usmerňované spoločnosti, kde je vykonávaná riziková práca. V prvom polroku 2016 bolo realizovaných na rizikových pracoviskách **17** kontrol.

V rámci posudkovej činnosti bolo vykonaných **55** ohliadok pracovných priestorov.

- Podporovať zamestnávateľov pri aktívnom prístupe k zmene životného štýlu zamestnancov – podporovať športové programy, zmeny spôsobu spoločného stravovania, atď.

V závode SCA HP SLOVAKIA s.r.o. Gemerská Hôrka pokračuje spoločný postup riešenia projektu Zdravé pracoviská.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE KONTROLU TABAKU

Kontrola fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia: **95**

Počet uložených sankcií na základe priestupkového konania: **0**

Výška pokút v rámci priestupkového konania: **0**

Počet uložených sankcií v rámci správneho konania: **0**

Výška pokút v rámci správneho konania: **0**

Pravidelne mesačne je poskytovaná na sekretariát informácia o vykonaných kontrolách v súvislosti s fajčením.

Ostatné úlohy:

- Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

Pripravené boli podklady pre vypracovanie plánu odberu vôd na prvý polrok 2016. Priebežne sú vyhodnocované výsledky kontrolného monitoringu vykonávaného v rámci ŠZD. Bolo vykonaných 9 kontrol v rámci ŠZD zameraných na zabezpečovanie zásobovania pracovísk zdravotne bezpečnou vodou z individuálnych vodných zdrojov.

- Styk s verejnosťou a mimovládnyimi organizáciami

Počet vybavených požiadaviek na podanie informácie v zmysle zákona NR SR č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám: **3**

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.2 Bezpečnosť výrobkov z bambusu

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia a kontrola správneho označovania v súlade s požiadavkami nariadenia EP a rady č. 1935/2004.

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2016 v súlade s Metodickým pokynom k odberom vzoriek k Viacročnému plánu pre úradnú kontrolu potravín „Materiály a predmety určené na styk s potravinami“ bola odobratá 1 vzorka materiálu a predmetu určeného na styk s potravinami - Fackelmann® obracačka, originál Bamboo-bambus na laboratórne vyšetrenie.

Testovaná vzorka spĺňa požiadavky uvedené vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

3.6 Monitoring príjmu jódu

Monitorovanie obsahu jódu s cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) vykonávali zamestnanci oddelenia hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov RÚVZ so sídlom v Rožňave podľa plánu odberu vzoriek potravín v rámci výkonu úradnej kontroly potravín v roku 2016. Z distribučnej siete regiónu Rožňava bolo celkovo odobratých a laboratórne vyšetrených: 12 vzoriek z dovozu - na množstvo KJ, KJO₃ a feroxyanidu draselného, senzoricke.

Všetky laboratórne vyšetrené vzorky jedlej soli boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

3.7 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2016 je plánovaný odber 2 vzoriek potravín na laboratórne vyšetrenie vybraných prídavných látok (E 104 chinolínová žltá, E 951 aspartam, E 960 glykozidy steviolu) v mesiaci september 2016. Zber údajov u vybraných vekových skupín dospeléj populácie a spracovanie dotazníkov v rámci monitorovacej úlohy sú plánované v mesiaci november 2016.

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Cieľ: Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2016 bol vykonaný odber 3 vzoriek hotových pokrmov – Rascová polievka s vajcom, Bravčový guláš, Kolienka a 3 vzoriek chleba a pekárskeho výrobku v Kuchyni NsP sv. Barbory Rožňava, 3 vzoriek hotových pokrmov – Zeleninová polievka, Bravčové na záhradnícky spôsob, Tarhoňa v Jedálni „Ako doma“ Rožňava a 3 vzoriek hotových pokrmov – Fazuľová polievka kyslá, Prírodný rezeň na šampiňónoch, Varená ryža v Závodnej kuchyni GasTel Rožňava na laboratórne vyšetrenie obsahu pridanej kuchynskej soli.

Všetky laboratórne vyšetrené vzorky boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch. Výsledky laboratórnych analýz boli spracované podľa komodity do tabuľkovej formy a zaslané e-mailom RÚVZ so sídlom v Košiciach dňa 25.4.2016.

V apríli 2016 bol vykonaný zber údajov u 20 respondentov vybraných vekových skupín dospeléj populácie a spracovali sa dotazníky v rámci monitoringu príjmu kuchynskej soli. Výsledky spracovaných údajov z dotazníkov boli zaslané e-mailom RÚVZ so sídlom v Košiciach dňa 25.4.2016.

7.4 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ: - monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Na základe plánu úradnej kontroly potravín na rok 2016 bola odobratá 1 vzorka potraviny Hero Sunar® premium 2 od ukončeného 6. mesiaca na laboratórne vyšetrenie.

K 30.6.2016 RÚVZ so sídlom v Rožňave neobdržal laboratórne výsledky predmetnej vzorky potraviny.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže a cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Etapy riešenia:

Každoročne od roku 2015 do roku 2025 realizovať priority a) b) a c). každé tri roky realizovať aktivity v rámci priority d):

4.1.a) Podpora zdravého štartu do života

- v poradni zdravia neboli zaevidované matky na materskej dovolenke

4.1.b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

- v rámci ŠZD sme zamerali kontroly na sortimentnú náplň školských bufetov,
- v zariadeniach školského stravovania na podrobnú kontrolu dodacích listov, zisťovanie percentuálneho zastúpenia ponúkaných zdravých druhov potravín, množstva soli a prebytočnej energie rozhovorom s riaditeľkami ZŠS, resp. vedúcimi ŠJ,
- na kontrolu mliečneho programu a ovocia na školách, edukovali sme možnosť zapojenia sa do programu,
- v materských školách na kontrolu pitného režimu detí,
- zamerali sme kontrolu na pestrosť jedálnych lístkov.

4.1.c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

- informácie o nutričnom stravovaní poskytujú odborní zamestnanci osobne – konzultáciou počas výkonu ŠZD s vedúcimi ŠJ

4.1.d) Podpora pohybových aktivít

- monitoring pohybových aktivít sa realizoval v rámci regionálnej úlohy „Trend rastu nadváhy študentov stredných škôl so znižovaním sa pohybovej aktivity v okrese Rožňava“,
- v rámci ŠZD zameriavame pozornosť na telovýchovné podmienky žiakov, na vybavenosť vonkajších i vnútorných telovýchovných plôch,
- sledujeme využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie PP telovýchovných zariadení,
- zameriavame sa na dodržiavanie hodín TV, ich zaradovanie do rozvrhu hodín.
V realizácii projektu budeme priebežne pokračovať.

4.2. Zneužívanie návykových látok (tabak, alkohol, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti.

V nadväznosti na predchádzajúce prieskumy „ESPAD – Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách“ sa v mesiacoch marec a apríl 2015 uskutočnilo ďalšie opakovanie prieskumu o alkohole a ostatných drogách u žiakov ZŠ a študentov SŠ.

K realizácii projektu bola v okrese Rožňava vybraná Základná škola Zlatá 2, Rožňava a Stredná odborná škola obchodu a služieb Rožňavská Baňa 211, Rožňava.

Prieskum na Základnej škole Zlatá 2 v Rožňave sa uskutočnil dňa 31. 03. 2015, zúčastnilo sa ho 36 žiakov 9. ročníkov, z celkového počtu 52 žiakov.

V Strednej odbornej škole obchodu a služieb bol prieskum vykonaný dňa 01. 04. 2015, zúčastnili sa ho študenti 1. – 4. ročníka v počte 100, z celkového počtu 113.

Vyplnené dotazníky a s ním súvisiace hlásenia za triedu boli v termíne zaslané na ÚVZ SR podľa pokynov gestora. V úlohe budeme naďalej pokračovať v zmysle usmernenia gestora projektu.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Trvanie projektu: rok 2014 – 31. 12. 2017.

- 1/ realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11 – 14 ročných detí
- 2/ napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

V rámci realizácie projektu sme distribuovali dotazníky do jednej mestskej (Katolícka základná škola sv.Jána Nepomuckého, Kósu Schoppera 22, Rožňava) a jednej vidieckej (ZŠ Pokroková 199, Krásnohorské Podhradie) školy v rámci okresu Rožňava.

Získané údaje budú v letných mesiacoch zadané do vopred pripravenej mustry a v termíne zaslané na ďalšie spracovanie gestorovi projektu.

4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV – Prioritný regionálny cieľ

Cieľom je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie, v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia a v súlade s Národným programom prevencie obezity.

Realizácia projektu v roku 2016 zahŕňa tvorbu databázy získaných údajov, analýzy a vyhodnotenie údajov, ako i záverečné spracovanie zo strany gestora.

Medziodborová úloha:

1.4. Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Hlavným cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí v Európe, ktorého priority sú súčasťou Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV).

V rámci realizácie projektu boli oslovení zriaďovatelia a následne riaditelia dvoch základných škôl v okrese Rožňava (ZŠ Zlatá, Rožňava a ZŠ Gemerská, Plešivec). V mesiaci marec im boli poskytnuté dotazníky pre rodičov a následne sme do škôl distribuovali dotazníky pre žiakov. V mesiaci jún bola vykonaná inšpekcia, ktorú si realizácia tohto projektu vyžaduje.

Rok 2016 zahŕňa analýzu získaných údajov, vyhodnotenie výsledkov, formuláciu záverov a odporúčaní, publikovanie výsledkov a záverov RÚVZ, verejnosti a zástupcom škôl.

Projekt COSI:

V zmysle plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 sme spolupracovali pri riešení projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), ktorý je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou.

V rámci realizácie bolo vykonané meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Do riešenia projektu boli vybrané odborným garantom ÚVZ SR – doc. MUDr. Janou Hamade, PhD., MPH, MHA, 2 základné školy, 1 mestská (ZŠ Pionierov 1, Rožňava) a 1 vidiecka (ZŠ P. E. Dobšinského Slavošovce 125) s počtom detí 40 v každej škole. Vybraté školy boli oslovené listom štátneho tajomníka MZ SR o možnosti participovať na projekte. Následne boli distribuované do škôl informované súhlasy pre rodičov/zákonných zástupcov dieťaťa, ktoré po podpísaní boli odovzdané pracovníkom RÚVZ pri meraní detí. Počas merania detí bol vyplňaný dotazník, kde bol zaznamenaný dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň školskej dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, komorbidita. Na meranie boli použité váhy s presnosťou 0,1 kg, prenosný výškomer, neelastický meter na meranie obvodu pása a bokov. Deti boli počas merania vyzuté, v ľahkom oblečení.

Získané údaje boli vložené do e-formy, a zaslané v termíne na ďalšie spracovanie MUDr. Ľubici Tichej, PhD., Limbova 1 v Bratislave.

Regionálna úloha:

Monitoring rastu nadváhy študentov stredných škôl so znižujúcou sa pohybovou aktivitou v okrese Rožňava

- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 15 – 18 rokov
- priebežné napĺňanie databázy získanými údajmi
- celkové vyhodnotenie a porovnanie získaných údajov s rokmi 1991, 2001 a 2011
- vypracovanie záverečnej správy a prezentácia výsledkov.

V rámci realizácie projektu v mesiaci december boli oslovení riaditelia 4 škôl II. cyklu (Gymnázium P. J. Šafárika Rožňava, Gymnázium Dobšiná, SZŠ Rožňava, SOŠOaS Rožňavská Baňa 211, Rožňava). Do vybratých škôl boli distribuované dotazníky v počte 200 kusov. Získané údaje boli zadané do databázy, bola vykonaná analýza získaných výsledkov.

Záverečná správa bola v termíne zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program

Program sme plnili v zmysle plánu referátu epidemiológie a v súlade s odporúčaniami ÚVZ SR a SZO.

Na očkujúce pracoviská boli zaslané resp. distribuované:

- očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na rok 2016, vypracovaný ÚVZ SR,
- informácia o uverejnení aktualizovanej elektronickej formy očkovacieho kalendára na rok 2016 na internetovej stránke ÚVZ SR.

Na ÚVZ SR sme v rámci plnenia úlohy zaslali:

- hlásenie štatistických údajov v oblasti povinného očkovania v zmysle pokynu ÚVZ SR (OLP/6831/2013) – 1x štvrtročne,
- vyhodnotenie Európskeho imunizačného týždňa.

Zabezpečili sme realizáciu Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v termíne od 24.4. do 30.4.2016. Téma tohto ročníka bola „Vyplňme medzeru v očkovaní“.

Do spolupráce boli listami vyzvaní praktickí lekári pre deti a dorast, dospelých, mestské a obecné úrady, predškolské a školské zariadenia v okrese, ktorým sme poskytli edukačný materiál. Verejnosť sme o EIW informovali na webovej stránke RÚVZ Rožňava. Spolu realizovaných 399 aktivít.

Priebežne boli kontrolované výkazy (27) mesačných výkonov o očkovaní, ktoré posielajú lekári po skončení kal. mesiaca na disketách resp. v písomnej forme na RÚVZ. Závažné nedostatky vo včasnosti podania a dodržiavania intervalov medzi jednotlivými dávkami očkovacích látok neboli zistené.

V hodnotenom období praktickí lekári pre deti a dorast hlásili 4 deti, ktoré rodičia odmietli dať zaočkovať.

Ochorenia preventabilné očkovaním nehlásené.

Na webovej stránke RÚVZ Rožňava sú uverejnené informácie o platnom očkovacom kalendári na rok 2016, Národnom imunizačnom programe, nepotvrdení vzťahu medzi očkovaním a autizmom a rozhodnutí Ústavného súdu SR vo veci povinného očkovania detí a o ochoreniach preventabilných očkovaním – osýpky, rubeola, detská obrna.

Traja pracovníci oddelenia epidemiológie a hygieny detí a mládeže sa zúčastnili XIX. Východoslovenského vakcinačného dňa Luisa Pasteura na LF UPJŠ Košice.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

Pokračovali sme v priebežnom monitorovaní výskytu infekčných ochorení a realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje boli vkladané a analyzované prostredníctvom epidemiologického informačného systému.

Priebežne sme vykonávali epidemiologické vyšetrowanie v ohniskách nákaz, v ktorých boli zabezpečené protiepidemické opatrenia.

V celku epidemiologickú situáciu vo výskyte prenosných ochorení možno hodnotiť ako priaznivú. Zaznamenané boli epidémie VHA (3), rodinná epidémia salmonelózy (1) a epidemické výskyty ovčích kiahní v niektorých MŠ a ZŠ.

V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku bol zaznamenaný v EPISe pokles o 129 hlásených prenosných ochorení.

U hnačkových ochorení bol v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zaznamenaný pokles ochorení o 34 prípadov. Ochorenia boli prevažne sporadického a rodinného charakteru. V skupine VH oproti 1. polroku 2015 hlásený prudký vzostup ochorení z 0 na 29. Zaznamenané 3 epidémie VHA:

- v obci Štítnik a okolí prebiehala protrahovaná epidémia od 26.11.2015 do 18.3. 2016

kde spolu ochorelo 9 osôb (z toho 5 hlásených za rok 2015). Osem ochorení sa vyskytlo u minoritnej skupiny obyv. a v jednom prípade ochorela učiteľka MŠ. Jedno dieťa ochorelo na 24 deň po očkovaní – Vaqta.

- v meste Dobšiná prebehla protrahovaná epidémia od 28.1.2016 do 13.5.2016. Spolu ochorelo 17 osôb. Pätnásť ochorení sa vyskytlo u detí z minoritnej skup. obyv., ďalej ochoreli učiteľka ZŠ a učiteľ SOŠ. Dve deti ochoreli po očkovaní Vaqtou na 9. a 3. deň.

- v čase od 23.6.- 28.6.2016 ochoreli štyria súrodenci z obce Nižná Slaná z minoritnej skupiny obyv..

Ďalej hlásené 2 sporadické prípady VHA a 1 akútna VHE u 70 roč. muža, cestovateľská anamnéza negat., konzumácia mäsových výrobkov s nedostatočnou tepelnou úpravou resp. z domácich zabíjačiek nezistené.

V skupine vzdušných nákaz sme zaznamenali pokles hlásených ochorení. Boli hlásené epidemické a rodinné výskyty pri varicelle. Pri ARO bol zaznamenaný pokles lokálnych epidémií v predškolských a školských zariadeniach.

Z krvných nákaz nebolo zaznamenané ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typ B, ani ochorenie na kliešťovú meningoencefalitídu rovnako ako v 1. polroku 2015.

Výskyt neuroinfekcií priaznivý, zaznamenaná len 1 nešpecifikovaná vírusová encefalitída u 9. roč. chlapca.

V skupine sexuálne prenosných ochorení temer rovnaký výskyt ochorení ako v 1. polroku 2015. Hlásených 6 infekcií – 2 chlamýdiové a 2 trichomonádové infekcie, 1 infekcia genitálií a močovopohlavného systému herpetickým vírusom a 1 choroba HIV vyúsťujúca do iných infekčných a parazitárnych ochorení.

V skupine zoonóz v porovnaní s 1. polrokom 2015 zaznamenaný vzostup hlásení.

RÚVZ Rožňava vydal 608 rozhodnutí osobám, ktoré boli v priamom kontakte s akútnou VHA a 2 rozhodnutia v súvislosti s črevnými infekciami.

Realizácia surveillancie infekčných ochorení sa vykonávala priebežne a umožnila hodnotiť aktuálnu epidemiologickú situáciu, o ktorej po uplynutí kal. mesiaca bola predkladaná analytická správa RÚVZ Košice, RPaVS Rožňava, lekárovi vojenského útvaru Rožňava, riaditeľom zdrav. zariadení na území okresu, všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých. Pre verejnosť je pravidelne uverejňovaná na našej webovej stránke.

Priebežne z odd. klinickej mikrobiológie boli hlásené pozitívne nálezy vrátane rezistencie na ATB.

Ambulancii prenosných ochorení pri NsP sv. Barbory Rožňava, a.s. bola odovzdaná výzva k spolupráci s NRC pre rickettsiázy.

Epidemiologické vyšetrenie po poranení použitou injekčnou ihlou bolo vykonané u 2 osôb.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečené prostredníctvom web stránky RÚVZ, kde sú uverejnené informácie: „Aktuálna mesačná analýza infekčných chorôb v okrese Rožňava“, „Leto a črevné ochorenia“, „Nástrahy leta“, „Salmonelózy“, „Kliešťová encefalitída“, „Ako sa chrániť pred kliešťom“.

Dvaja pracovníci odd. epidemiológie a hygieny detí a mládeže sa zúčastnili konferencie XXI. Červenkové dni preventívnej medicíny. Pracovníčka odd. mala aktívnu účasť na vysokoškolskom seminári RÚVZ Košice a seminári SLS v Rožňave (infekcie spôsobené *Cl. difficile*).

6.3 Informačný systém prenosných ochorení (EPIS)

Práca v aplikácii EPIS je súčasťou našej každodennej práce na odd., s ktorou zabezpečujeme systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach v okrese. Dokumentujeme v ňom všetky druhy protiepidemických opatrení vykonaných

v ohnisku nákazy.

Do centrálnej databázy hlásime individuálne prípady prenosných ochorení, epidémie, hromadné hlásenia chrípky a akútnych respiračných ochorení a mimoriadne udalosti v systéme rýchleho varovania (SRV). V hodnotenom období bolo do systému zadaných 492 individuálnych hlásení, 17 záznamov v SRV a 4 záznamy v časti epidémie.

Na webovej stránke RÚVZ je pre občanov naďalej vyvesená adresa na informačný portál programu EPIS, kde sa môžu informovať o infekčných chorobách.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V 1. polroku 2016 zo zdravotníckych zariadení v okrese hlásených 47 nozokomiálnych nákaz (NN), čo je o 18 hlásení viac, ako v rovnakom období roku 2015. NsP sv. Barbory Rožňava, a.s. hlásila 40, Psychiatrická liečebňa (PL) S. Bluma Plešivec 4 a PL Rožňava 3 NN. FMC dialyzačné služby s.r.o. – pracovisko Rožňava NN nehlásili.

Hlásených 16 črevných infekcií, 9 infekcií resp. komplikácií po výkonoch, 8 infekcií dýchacích ciest, 6 septikémií, 6 infekcií kože a slizníc a 2 uroinfekcie. Z rizikových zariadení - chirurgické smery, OAIM bolo hlásených 14 infekcií.

Štátny zdravotný dozor zameraný na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu sme vykonávali podľa harmonogramu a podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Spolu vykonaných 79 kontrol, čo je o 12 menej ako v 1. polroku 2015. Boli 47 x v lôžkových, 30 x v ambulantných zariadeniach a 2 x v spol. vyšetrovacích zložkách.

Vo vybraných zdravotníckych zariadeniach bola vykonaná aj objektívna kontrola - odobratých 276 vzoriek, z toho 126 vzoriek zo sterilných predmetov a 150 vzoriek z prostredia a z predmetov po dezinfekcii. Pozitívnych bolo 9 vzoriek, čo je 3,3%.

V rámci ŠZD sme preverovali aj výsledky biologicko-funkčných skúšok 34 sterilizačných prístrojov. Skúšky boli vykonané akreditovanými pracoviskami. Sterilizačné prístroje vyhovovali.

V rámci ŠZD v zdravotníckych zariadeniach boli vykonané aj kontroly zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov – 21x.

V zmysle prípisu ÚVZ SR – hlavného hygienika sme sa zapojili do programu WHO „ First Global Patient Safety Challenge – Clean Care Is Safer Care“ („Umývaj si ruky - zachrániš život“). RÚVZ so sídlom v Rožňave - regionálna hygienička požiadala NsP sv. Barbory Rožňava a.s., PL s. Bluma Plešivec, PL Rožňava, chirurgické, stomatologické a gynekologické ambulancie o účasť na 8. ročníku kampane. Na usmernenie a edukáciu zdravotníckych pracovníkov bol použitý materiál, ktorý pripravil RÚVZ so sídlom v Trenčíne a bol k dispozícii na stránke www.ruvztn.sk a www.ruvzrv.sk. Pracovníci zdravotníckych zariadení boli edukovaní v rámci seminárov celoústavných, oddielenských aj samovzdelávaním z poskytnutých materiálov. V rámci kampane odborné zamestnankyne RÚVZ odobrali stery z rúk 13 zdravotníckym pracovníkom – prvý ster tesne po výkone a druhý po umytí a dezinfekcii rúk. Patogénne mikroorganizmy boli kultivované v 2 vzorkách po dezinfekcii rúk a v 1 vzorke po umytí rúk. Nedostatky bol prejednané so zodpovednými pracovníkmi a boli prijaté príslušné opatrenia. Vyhodnotenie kampane „Umývaj si ruky – zachrániš život“ spolu s dotazníkom bolo zaslané v zmysle prípisu hlavného hygienika na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

Pracovníci odd. sa zúčastnili školenia k surveillance NN v zariadeniach dlhodobo chorých, ktoré sa má uskutočniť v mesiacoch september – október 2016. Referát epidemiológie je zapojený do projektu ECDC zameraného na surveillance infekcií Cl. difficile, zber údajov bude prebiehať v mesiacoch október – december 2016.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Pokračovali sme v hlásení a monitorovaní akútnych respiračných ochorení vrátane všetkých prípadov ťažkej vírusovej pneumónie, SARI, úmrtí na akútne respiračné ochorenia ako aj lokálneho nahromadenia akútnych respiračných ochorení (ARO) a chrípke podobných ochorení (CHPO). Údaje sme vkladali a spracovávali v týždňových intervaloch.

V 1. polroku 2016 sme zaznamenali výskyt 16 lokálnych epidémii ARO v predškolských a školských zariadeniach, čo je o 21 menej ako v 1. polroku 2015. Chorobnosť na ARO a CHPO zodpovedala sezónnemu výskytu. Na web stránke úradu je uverejnený článok „Prevencia chrípky“ a týždenné hlásenia ARO a CHPO.

RÚVZ v Rožňave zaslal emailom Usmernenie hlavného hygienika SR v súvislosti s vírusom Zika NsP sv. Barbory Rožňava, a.s., všetkým praktickým lekárom pre dospelých a praktickým lekárom pre deti a dorast v okrese.

Regionálna hygienička, vedúci + 1 pracovník odd. epidmiológie a HDaM sa aktívne zúčastnili školenia zdrav. pracovníkov NsP sv. Barbory Rožňava, a.s. a následne cvičenia zameraného na praktický nácvik postupov pri podozrení na výskyt vysoko nebezpečnej nákazy.

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Priebežne sme zabezpečovali plnenie úloh vyplývajúcich z Akčného plánu na udržanie stavu bez poliomyelitídy v SR.

V zmysle harmonogramu RÚVZ Košice sme zabezpečili odber 3 vzoriek z vonkajšieho prostredia – odpadové vody za účelom zisťovania cirkulácie poliovírusov. Prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov nebola zistená.

Vykonáva sa surveillance akútnych chabých obrn (ACHO) u detí do 15 rokov veku. Z detského, neurologického odd. a z ambulancie prenosných chorôb sme pravidelne týždenne dostávali hlásenie o ochorení resp. podozrení na ACHO. V sledovanom období sme obdržali len negatívne hlásenia.

Všeobecným lekárom, NsP sv. Barbory Rožňava, a.s., neurologickému, detskému odd. a ambulancii prenosných chorôb sme emailom zaslali „Akčný plán na udržanie stavu bez poliomyelitídy v Slovenskej republike na obdobie od certifikácie prerušenia autochtónneho prenosu divého poliovírusu v európskom regióne po vyhlásenie globálnej eradikácie poliomyelitídy“.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Projekt „Hrou proti AIDS“ v 1. polroku 2016 nebol realizovaný.

Hlásená bola 1 choroba HIV vyúsťujúca do iných infekčných a parazitárnych ochorení – toxoplazmóza mozgu u 30 roč. muža z minoritnej skupiny obyv. s trvalým bydliskom v okr. Rožňava, dlhodobo sa však zdržujúceho mimo trvalého bydliska. Klinická forma: AIDS.

Najpravdepodobnejší spôsob získania infekcie: heterosexuálny styk. Výsledok konfirmačného laboratórneho vyšetrenia: anti HIV 1 pozitívny

Pre laickú verejnosť je k dispozícii linka pomoci AIDS (058/7323257,58 klapka 114) ako aj poradňa AIDS, ktoré však v sledovanom období nevyhľadali žiadny klient. Na webovej stránke úradu sú uverejnené informácie o HIV/AIDS.

6.8 Poradne očkovania

Poradenstvo bolo poskytnuté 5 zdravotníckym pracovníkom (očkovanie detí HBsAg pozitívnych matiek, doočkovanie detí mimo platného očkovacieho kalendára, očkovanie proti VHA) a 8 laikom (cesta do zahraničia, očkovanie proti kliešťovej encefalitíde a rotavírusom, očkovanie proti VHA).

Poradňu očkovania navštívili 5 rodičia odmietajúci očkovanie svojich detí.

RÚVZ Rožňava vydal 1 súhlasné stanovisko na doočkovanie detí, u ktorých pominul dôvod

ich neočkovania.

Informácia o poradni očkovania je pre širokú verejnosť uverejnená na našej webovej stránke rovnako ako aj informácia o internetovej stránke „Sprievodca očkovaním“.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Pracovníci odd. epidemiológie a HDaM v máji 2016 realizovali projekt „Očkovanie hrou“, ktorého sa zúčastnili žiaci škôl Gymnázia P.J. Šafárika Rožňava (30), Gymnázia Dobšiná (23) a Strednej odbornej školy technickej Rožňava (25).

Na RÚVZ Komárno gestorovi úlohy boli v termíne zaslané dotazníky č. 1 a 2 vyplnené žiakmi uvedených škôl.

6.10 Umývanie a dezinfekcia rúk v zdravotníckych zariadeniach

RÚVZ Rožňava nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy. Vyhodnotenie kampane „Umývaj si ruky - zachrániš život“ je uvedené v úlohe 6.4. Nozokomiálne nákazy.

9 ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Národný program podpory zdravia je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti.

Oddelenie výchovy k zdraviu (ďalej len VKZ) sa v prvom polroku 2016 podieľalo na plnení úloh vyplývajúcich zo stanovených cieľov v týchto oblastiach:

- A) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení.
 - I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

Cieľom zdravotno-výchovných aktivít zameraných na edukáciu obyvateľstva o rizikových faktoroch srdcovo-cievnych ochorení, nádorových ochorení, cukrovky a duševných ochorení je zníženie výskytu neinfekčných ochorení v populácii.

Realizácia úlohy sa zabezpečovala aj podľa vypracovaného plánu zdravotno-výchovných aktivít pri príležitosti významných dní SZO. K 30.06.2016 boli realizované aktivity pri príležitosti 9 významných dní a pri iných príležitostiach (Svetový deň boja proti rakovine, Svetový deň vody, Svetový deň zdravia, Svetový a európsky imunizačný týždeň, Svetový deň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami). V rámci Týždňa slovenských knižníc 2016 a Týždňa mozgu 2016 sa v marci 2016 v priestoroch Gemerskej knižnice Pavla Dobšinského konalo podujatie pre širokú laickú verejnosť s názvom „Máte v hlave...?“. Na podujatí sa zúčastnilo cca 40 návštevníkov knižnice vo vekovej skupine starších žiakov, študentov stredných a vysokých škôl, ľudí v produktívnom i seniorskom veku a v zariadení pre seniorov FOR REGION – GEMER v Nadabule sa uskutočnila prednáška a ukážky tréningu pamäti pre klientov tohto zariadenia. Počas týchto aktivít boli distribuované zdravotno-výchovné materiály na tému prevencie mozgových ochorení a ukážky tréningu pamäti.

Na plnení tejto úlohy sa podieľali odborní pracovníci všetkých oddelení RÚVZ podľa zamerania jednotlivých významných dní. Pri realizácii úlohy sa uplatňovali všetky dostupné metódy a formy zdravotno-výchovného pôsobenia pre cieľové skupiny obyvateľstva v okrese

Rožňava, články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese, využitie zdravotno-výchovných videokaziet a nástieniek umiestnených vo vstupnej hale RÚVZ Rožňava, edukačné materiály dodané z ÚVZ SR a materiály vlastnej edície.

U 181 klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ sme sledovali prevalenciu najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to: spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, nadváha a obezita, hypertenzia a nadmerné užívanie alkoholu. Získané údaje boli pridané do databázy TZS v.2009.

Odborní pracovníci v teréne poskytovali služby všeobecného PCOPZ počas 10 výjazdov v 5 zariadeniach okresu, kde bolo vyšetrených 116 klientov - zadaných do databázy TZS a 1 výjazd, na ktorom bolo vyšetrených 9 klientov s vyšetrením len niektorých parametrov, ktorí podľa pokynu gestora neboli zadaní do databázy TZS.

Rožňava	- VVS, a.s., závod Rožňava	- 2 výjazdy	- 22 zamestnancov
Rožňava	- ZŠ, Ul. pionierov	- 2 výjazdy	- 26 zamestnancov
Štítник	- ZŠ	- 2 výjazdy	- 20 zamestnancov
Rožňava	- ZŠ akademika J.Hronca	- 3 výjazdy	- 35 zamestnancov
Štítник	- Obecný úrad	- 1 výjazd	- 13 zamestnancov
Brzotín	- Obecný úrad	- 1 výjazd	- 9 seniorov

1. Výživa a stravovacie zvyklosti:

Výchova a edukácia obyvateľov bola zameraná aj na výživu, na zlepšenie stravovacích návykov a na zdraviu prospešné potraviny s využitím všetkých foriem a prostriedkov zdravotno-výchovného pôsobenia (besedy a prednášky, letáky, nástienky, články v novinách, atď.). V rámci vykonávania činnosti vo všeobecnom PCOPZ bola u každého klienta vykonaná intervencia o zdravej výžive. V rámci projektu „Školské ovocie“ bol vykonaný dotazníkový prieskum v mestských a vidieckych materských a základných školách do daného projektu zapojených aj nezapojených. Databáza s údajmi od 107 respondentov – rodičov bola odoslaná na ÚVZ SR v Bratislave.

2. Fyzická inaktivita:

Na zvyšovanie úrovne informovanosti obyvateľstva o zdravom životnom štýle pracovníci oddelenia VKZ uskutočnili aktivity, pri ktorých sa využili individuálne, skupinové a hromadné metódy zdravotno-výchovného pôsobenia a všetky dostupné formy a prostriedky – články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, hromadná akcia pre žiakov 5. a 6. ročníka ZŠ, prednášky a besedy pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva, letáky vlastnej edície, nástienky, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese Rožňava a pod.

V hodnotenom období sa individuálne poradenstvo zdravého životného štýlu poskytlo 181 klientom. V rámci činnosti všeobecného PCOPZ boli u všetkých klientov odobrané anamnestické údaje o vybraných determinantoch zdravia (anamnestické údaje a údaje o stravovacích návykoch a pohybovej aktivite boli zadané do databázy TZS v.2009).

Pohybová aktivita pre verejnosť s názvom Pohyb je podmienkou života prebiehala aj v tomto hodnotenom období v priestoroch RÚVZ. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia VKZ sú zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. 12 osôb sa na cvičení stretlo 24-krát. Fitnes centrum na RÚVZ využili 4 pracovníci 16-krát.

Šiesty ročník súťažného športového podujatia „Čo sa hýbe, to je živé“ sa uskutočnil 24.05.2016 na sídlisku Juh v Rožňave. Cieľovou skupinou tohto podujatia boli triedne

kolektívy 5. a 6. ročníkov základných škôl v okrese Rožňava. Organizátormi boli: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave, Mesto Rožňava, Centrum voľného času v Rožňave, Slovenský Červený kríž - úzs Rožňava, Stredná zdravotnícka škola v Rožňave, Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice, závod Rožňava, Okresné riaditeľstvo PZ v Rožňave, Dobrovoľný hasičský zbor v Plešivci a DOMKA – Združenie saleziánskej mládeže v Rožňave. Hlavný cieľ organizátorov tohto podujatia vyplýval z nárastu nadváhy a obezity už v detskom veku a je ním zvýšenie fyzickej aktivity detí a poukázanie na finančne nenáročné pohybové činnosti, ktoré je možné vykonávať kedykoľvek a kdekoľvek. V rámci tohto podujatia si zmerali medzi sebou sily jednotlivé triedy, ktoré súťažili na pripravených 14 stanovištiach (1. Basketbalový kôš, 2. Futbalová bránka, 3. Florbalová bránka, 4. Fúrik, 5. Prenášanie, 6. Beh, 7. Drepy, 8. Kliky, 9. Bicykle a kolobežky, 10. Granáty, 11. Hasičská štafeta, 12. Vedomostná súťaž, 13. KPR, 14. Ošetrenie zranenia). Technické podmienky a činnosť na jednotlivých stanovištiach zabezpečovali organizátori a animátori zo všetkých stredných škôl v Rožňave (spolu 17 osôb - organizátorov a 38 animátorov). Podľa súčtu získaných bodov z jednotlivých disciplín si triedne kolektívy vyberali ceny, ktoré im venovali sponzori podujatia: M-fly, s.r.o., Liptovský Mikuláš, Všeobecná zdravotná poisťovňa, pobočka v Košiciach, Zoologická záhrada Košice, Technické služby mesta Rožňava, TIK Rožňava, Mgr. Miloš Kočtúch - MIKO Športové potreby Rožňava, Wexim Penzión & Bowling v Rožňave, Bedminton Kgb 2010 Rožňava, SMZ - Služby, a.s. Jelšava, Carting arena Plešivec, Konský dvor Brzotín a Restaurant Bowling bar – Castello Rožňava, Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice, závod Rožňava, Mestské divadlo Actores v Rožňave, Gemerské osvetové stredisko v Rožňave. Takmer všetky ceny súvisia s vykonávaním pohybovej aktivity a poradie im pripísali až samotní súťažiaci podľa atraktivity pre jednotlivé triedne kolektívy.

Počas podujatia prebiehali na sídlisku Juh aj sprievodné aktivity, bola možnosť vyskúšať si lezeckú stenu, využiť maľovanie na tvár a tiež nakresliť logo svojej triedy priamo na asfalt.

Pitný režim počas celého dopoludnia pre všetkých účastníkov podujatia zabezpečovala Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., závod Rožňava. Občerstvenie pre animátorov a organizátorov podujatia zabezpečovali BFZ TRIO, s. r. o. Rožňava a Ovocie a zelenina Kankula Rožňava. Podujatia sa zúčastnilo 16 tried zo 7 základných škôl v okrese Rožňava. Na podujatí bolo 291 žiakov 5. a 6. ročníkov.

3. Tabak, alkohol, drogy:

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané aj na zníženie škôd spôsobených alkoholom, drogami a tabakovými výrobkami. Prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód sa v oblasti prevencie, nebezpečenstva a škodlivého vplyvu návykových látok na človeka a tiež v oblasti prevencie nelátkových závislostí pôsobilo na obyvateľstvo, prioritne na deti a mládež (interaktívne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia, články, informácie, letáky, nástenky).

Pracovníci oddelenia VKZ sa podieľali na prieskume GYTS (Global Youth Tobacco Survey), ktorý je súčasťou projektu globálneho monitorovania užívania tabaku vypracovaného a koordinovaného Svetovou zdravotníckou organizáciou a Centrom pre kontrolu chorôb a prevenciu v USA. V rámci daného prieskumu boli podľa presnej metodiky zozbierané dáta od 67 žiakov 7. a 8. ročníkov na ZŠ v Dobšinej. Dotazníky boli zaslané koordinátorovi prieskumu GYTS na Slovensku.

U 22 klientov – fajčiarov bol vykonaný dotazníkový prieskum zameraný na zistenie závislosti na nikotíne. Vyhodnotením FAGERSTROMOVHO dotazníka sa zistilo, že 13 (59,1%) fajčiarov nie je závislých na nikotíne, 5 (22,7%) vykazuje strednú závislosť, 3 (13,6%) fajčiarov je silne závislých na nikotíne a veľmi silne závislý bol 1 (4,5%) klient. Vo všeobecnom PCOPZ sa vykonávalo individuálne poradenstvo o rizikách nadmerného užívania

alkoholu a tabaku u klientov a u ich rodinných príslušníkov. Špecializované PCPOF navštívilo v 1. polroku 2016 22 klientov bez spätnej väzby o efektívite intervencie. Pri opakovaných vyšetreniach klientov vo všeobecnom PCOPZ sme zaznamenali 2 bývalých fajčiarov, ktorí prestali fajčiť aj vďaka našej intervencii v minulosti.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia
2. Diabetes mellitus
3. Vybrané nádorové ochorenia

Všetky aktivity oddelenia VKZ smerovali v hodnotenom období k prevencii chronických neinfekčných ochorení.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Úloha sa v hodnotenom období realizovala na úrovni činnosti všeobecného a špecializovaných poradenských centier ochrany a podpory zdravia. Činnosť PCOPZ je podrobne opísaná v bode 9.7 CINDI PROGRAM SR.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY NA ROKY 2015-2025

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci prevencie obezity sa zamerali na edukáciu obyvateľstva o zdravom životnom štýle s cieľom prevencie nadváhy a obezity, o rizikových faktoroch cukrovky, srdcovo-cievnych ochorení a nádorových ochorení s cieľom zníženia výskytu neinfekčných ochorení v populácii – distribúcia edukačných materiálov vyhotovených odbornými pracovníkmi oddelenia VKZ, názorná propagácia – formou nástenky umiestnenej vo vstupnej hale RÚVZ, prednášky, interaktívne zážitkové metódy, individuálne a skupinové poradenstvo.

Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, obezita, hypertenzia u klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ. Jednalo sa o 181 obyvateľov okresu, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály so zameraním na udržanie optimálnej telesnej hmotnosti, zdravú výživu a pohybovú aktivitu. Klientom s nadhmotnosťou a s obezitou bola doporučená návšteva špecializovaného poradenského centra správnej výživy a úpravy hmotnosti.

Realizovali sa zdravotno-výchovné akcie zamerané na zdravú výživu, rozvoj a propagáciu pohybovej aktivity obyvateľstva, ktoré sú opísané v časti 9.1 Národný program podpory zdravia.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Úloha sa v hodnotenom období nerealizovala.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH RÓMSKÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009 - 2015

Úloha sa v prvom polroku 2016 realizovala zaslaním stanoviska RÚVZ so sídlom v Rožňave k zhodnoteniu spolupráce s neziskovou organizáciou „Zdravé komunity“.

Všetky aktivity oddelenia VKZ sú smerované ku všetkým obyvateľom okresu Rožňava, rómsku populáciu nevynímajúc.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Na znižovanie škodlivých účinkov alkoholu sa v prvom polroku 2016 realizovali zdravotno-výchovné aktivity prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód s dôrazom na deti a dospelujúcu populáciu. Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa u klientov sledoval aj rizikový faktor problémového užívania alkoholu.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Do jednotlivých základných organizácii JDS v okrese boli prostredníctvom predsedu OO JDS v Rožňave distribuované zdravotno-výchovné materiály zamerané na zdravý životný štýl, vysoký krvný tlak, cukrovku, fajčenie, duševné zdravie a Alzheimerovu chorobu. U seniorov sa realizujú aj kurzy samomerania krvného tlaku. Absolvovalo ich 18 seniorov. Aj v prvom polroku 2016 sa v priestoroch RÚVZ Rožňava realizujú pohybové aktivity s názvom Pohyb je podmienkou života. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia VKZ sú zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. Počas 24 stretnutí sa na cvičení stretávalo 12 osôb, prevažne senioriek.

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Úloha sa na našom pracovisku nerealizovala.

9.6.1 ZDRAVOTNO – VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Úloha sa na našom pracovisku nerealizovala.

9.7 CINDI PROGRAM SR

V rámci CINDI programu SR boli vykonávané aktivity zamerané na znižovanie rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov a bola zabezpečená spoluúčasť na Národnom kardiovaskulárnom programe prostredníctvom zaistenia plynulej prevádzky všeobecného poradenského centra ochrany a podpory zdravia (ďalej len PCOPZ) ako aj špecializovaných PCOPZ - správnej výživy a úpravy hmotnosti, prevencie a odvykania od fajčenia a ochrany a podpory zdravia pri práci. V prvom polroku 2016 boli poskytnuté služby všeobecným PCOPZ a špecializovanými PCOPZ 234 klientom (všeobecné 181 z toho 45 (24,5%) mužov a 136 (75,1%) žien, špecializované 53 z toho 30 (56,6%) mužov a 23 (43,4%) žien). Zabezpečilo sa individuálne a skupinové poradenstvo aj na pracoviskách a komunitách

žijúcich na vidieku výjazdmi všeobecného PCOPZ. V hodnotenom období bolo uskutočnených 10 výjazdov v 5 zariadeniach okresu a vyšetrených bolo 116 klientov zadaných do databázy TZS a 1 výjazd, na ktorom bolo vyšetrených 9 klientov s vyšetrením len niektorých parametrov, ktorí neboli zadaní do databázy TZS.

Kurzy samomerania tlaku krvi sa realizovali prostredníctvom všeobecného PCOPZ odbornou pracovníčkou oddelenia VKZ. Absolvovalo ho 18 klientov.

Úlohy a ciele CINDI programu sa propagovali v masovo-komunikačných prostriedkoch, na webovej stránke RÚVZ, elektronickou poštou boli odoslané do 50 miest a obcí v okrese, do 37 základných škôl a do 6 stredných škôl, prostredníctvom pokračujúcej regionálnej kampane MOST V AUTOBUSE (kampaň z roku 2014) a taktiež prostredníctvom distribúcie zdravotno-výchovného materiálu na miesta so zvýšenou koncentráciou ľudí .

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 - 2016

V 1. polroku 2016 bolo prostredníctvom oddelenia výchovy k zdraviu zrealizovaných 15 zdravotno-výchovných aktivít v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i nelegálnych návykových látok. Prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód sa v oblasti prevencie, nebezpečenstva a škodlivého vplyvu návykových látok na človeka a tiež v oblasti prevencie nelátkových závislostí pôsobilo na obyvateľstvo, priority na deti a mládež v základných a stredných školách v okrese Rožňava (interaktívne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia, filmy na DVD, články, informácie, letáky, nástenky).

9.9 ZNIŽOVANIE EPIDEMIOLOGICKÉHO A CHEMICKÉHO RIZIKA POKRMOV RÝCHLEHO OBČERSTVENIA V OKRESE LEVICE

Úloha sa na našom pracovisku nerealizovala.

9.10 STRAVOVACIE NÁVYKY A SPOTREBNÝ POTRAVINOVÝ KÔŠ U OBYVATEĽOV OKRESU LEVICE

Úloha sa na našom pracovisku nerealizovala.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Spišskej Novej Vsi**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV)

Cieľom plánu je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho a vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Gestorom úlohy a riešiteľským pracoviskom je ÚVZ SR. V priebehu 1.polroka 2016 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992* – Národné ciele SR III, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR a riešiteľskými pracoviskami sú ÚVZ SR a vybrané RÚVZ. V priebehu 1.polroka 2016 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbory hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov zameraných na uplatňovanie ľudského biomonitoringu vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, riešiteľské pracoviská sú RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR. V priebehu 1.polroka 2016 neboli dané požiadavky gestora úlohy - ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbory hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

V roku 2016 má byť uskutočnená analýza získaných údajov, vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, publikovanie výsledkov a záverov RÚVZ, verejnosti a zástupcom škôl.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, riešiteľské pracoviská sú RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR.

V priebehu 1. polroka 2016 neboli dané požiadavky gestora úlohy - ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

Gestorom úlohy je NRC pre pitnú vodu, riešiteľskými pracoviskami je ÚVZ a RÚVZ v SR.

V priebehu 1. polroka 2016 neboli dané požiadavky gestora úlohy - NRC pre pitnú vodu na plnenie predmetnej úlohy.

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍČ VO VONKAJŠOM PROSTREDÍ

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je poskytovať presné a včasné informácie o obsahu alergizujúcich organických častíc – peľu a spór plesní v ovzduší. Podmienkou na plnenie hlavného cieľa je rozšíriť existujúcu sieť peľových monitorovacích staníc na úroveň, ktorá je nevyhnutná pre presné a komplexné vyhodnocovanie peľovej situácie v jednotlivých regiónoch Slovenska. Obnova a dobudovanie technického, prístrojového a personálneho vybavenia infraštruktúry peľovej informačnej služby (PIS) zabezpečí adekvátny monitoring environmentálnych zdravotných rizík spôsobených výskytom biologických alergénov v ovzduší pre celé územie Slovenska, čím sa posilní základná úloha v oblasti ochrany a podpory verejného zdravia, a to prevencia.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, riešiteľské pracoviská sú vybrané RÚVZ v SR.

V priebehu 1. polroka 2016 neboli na RÚVZ Spišská Nová Ves dané požiadavky na plnenie predmetnej úlohy.

1.7 ZHODNOTENIE STAVU DEKONTAMINÁCIE VO VYBRANÝCH PREVÁDZKACH PEDIKÚR V OKRESE LEVICE

Cieľ

Zhodnotenie stavu dekontaminácie v prevádzkach pedikúr v okrese Levice a prijatie účinných opatrení na zníženie rizika poškodenia zdravia klientov.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Leviciach, riešiteľské pracovisko je RÚVZ so sídlom v Leviciach.

Úloha je riešená RÚVZ so sídlom v Leviciach.

ÚLOHY VYPLÝVAJÚCE Z PROBLEMATIKY ÚZEMNÉHO OBVODU

SLEDOVANIE KVALITY VODY V PRAMEŇOCH NA ÚZEMÍ NÁRODNÉHO PARKU SLOVENSKÝ RAJ

V mesiaci máj a jún 2016 bolo pracovníkmi oddelenia HŽP odobratých 17 vzoriek vôd zo 17 prameňov nachádzajúcich sa v blízkosti najnavštevovanejších turistických trás na území Národného parku Slovenský raj, a to prameň Pod Gačovskými skalami – Dedinky, prameň Stratenská Píla, prameň Zajmarská roklina (vyvieračka), prameň Suchá Belá, prameň Kysel', prameň sv. Bruna na Kláštorsku, prameň na ceste medzi Kláštorskom a Podleskom, Glacká cesta – prameň Maisgripin, prameň Klauzy, Novoveská Huta – Kráľov prameň, prameň Podlesok (oproti parkovisku), prameň Breznovica (Prielom Hornádu), prameň pri potoku Lesnica (Pod tiesninou), Košiarny briežok – Skromná studnička, Košiarny briežok – Grófska studňa, Sokolský prameň – Čingov, prameň Čierna dolina – Sokol.

Kvalita vody vo vzorkách: prameň Kysel', prameň sv. Bruna na Kláštorsku, prameň na ceste medzi Kláštorskom a Podleskom, prameň Čierna dolina – Sokol, prameň Klauzy, prameň Stratenská Píla, prameň Zajmarská roklina (vyvieračka), Košiarny briežok – Skromná studnička, Novoveská Huta – Kráľov prameň **nezodpovedala** hygienickým požiadavkám, prekročené boli mikrobiologické ukazovatele - E. coli a koliformné baktérie a v hydrobiologickom ukazovateli - živé organizmy.

Výsledky kvality vody boli oznámené Správe Národného parku Slovenský raj, obecným úradom a hlavným prevádzkovateľom ubytovacích a stravovacích zariadení s požiadavkou na zabezpečenie oznámenia pre návštevníkov na informačných tabuliach.

ODBORNE SPOLUPRACOVAŤ S OBECNÝMI ÚRADMI PRI RIEŠENÍ PROBLEMATIKY V ZÁSBOVANÍ RÓMSKYCH OSÁD PITNOU VODOU

V priebehu 1.polroka 2016 bolo odobratých 5 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov v rómskych osadách – Žehra, Rudňany, Vítkovce a Nálepkovo. V 1 odobratej vzorke boli prekročené mikrobiologické ukazovatele – E.coli, koliformné baktérie a Enterokoky a biologické ukazovatele – abiosestón, bezfarebné bičikovce a živé organizmy..

Pri štátnom zdravotnom dozore sú nedostatky zisťované v udržiavaní a funkčnosti verejných studní. Odstraňovanie týchto nedostatkov je veľmi zdĺhavé a v rómskych osadách často neefektívne. Negatívne je potrebné hodnotiť opakované zničenie uzatvárania na studni a zásahy do prevádzky chlórovacího zariadenia. Okolie studní je znečisťované, nie je možné vytvorenie ochranného pásma. Pretrvávajú ničenie stavebnej úpravy studní a čerpacích zariadení.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V prvom polroku 2016 bolo vydaných 13 rozhodnutí o zaradení prác do rizikových kategórií, z toho 6 rozhodnutí bolo vydaných pre nové podnikateľské subjekty (MPC PLUS s.r.o. Spišská Nová Ves, KOVOHUTY a.s. Bratislava prevádzka Krompachy, BBF elektro s.r.o. Spišská Nová Ves, SITEM SLOVAKIA s.r.o. Spišská Nová Ves, JOCHMAN s.r.o. Spišská Nová Ves, OKNO FINAL s.r.o. Spišská Nová Ves) a 7 rozhodnutí bolo vydaných v súvislosti s prehodnotením rizikových prác.

Zrušenie resp. preradenie z 3.kategórie rizika práce do 2. kategórie práce bolo realizované v 2 spoločnostiach (IGLASS s.r.o. Markušovce a Bitúnok Ing. Marcinek Gelnica). V sledovanom období nebolo oznámené žiadnym prevádzkovateľom ukončenie výroby v prevádzke s rizikovými prácami. Priebežne sa vykonáva hodnotenie protokolov z objektivizácie faktorov pracovného prostredia a navrhuje sa zaradenie prác do rizika. Za prvý polrok boli predložené 4 protokoly z objektivizácie faktorov v pracovnom prostredí.

Pri výkone ŠZD sa kontroluje vykonávanie preventívnych lekárskeho prehliadok, vypracovanie a schválenie prevádzkových poriadkov a zisťuje sa informovanosť zamestnancov o rizikách. Preventívna lekárska starostlivosť je vykonávaná prostredníctvom PZS a tiež zmluvnými lekármi PZS ProCare. V prípade zaradenia prác do 1. a 2. kategórie práce sú preventívne lekárske prehliadky vykonávané praktickými lekármi. V územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves (okres Spišská Nová Ves a Gelnica) podľa zistených podkladov vykonávajú činnosť PZS v rozhodujúcich firmách 2 spoločnosti a to spoločnosť ProCare, a.s. Bratislava Stredisko Košice a Medison, s.r.o. Košice. Pracovná zdravotná služba ProCare a.s. má v Spišskej Novej Vsi ambulanciu na vykonávanie preventívnych lekárskeho prehliadok (MUDr. Peter Jankech). Pracovné zdravotné služby zabezpečujú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia, posúdenie rizika, vypracovanie prevádzkových poriadkov. Kvalita predkladaných protokolov je rôzna, v niektorých prípadoch je potrebné protokol vrátiť na dopracovanie. Prevažne sú zisťované chyby v dokumentovaní skutočnej expozície zamestnanca rizikovému faktoru a s tým súvisiaci prepočet.

Evidencia rizikových prác v programovom vybavení ASTR sa priebežne aktualizuje. Počet evidovaných pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom v územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves (okres Spišská Nová Ves a Gelnica) k 30.06.2016 je 2513 pracovníkov v riziku práce, z toho je 345 žien. Oproti predchádzajúcemu roku sa počet exponovaných pracovníkov (evidovaných k 31.12.2015) zvýšil o 80, pričom počet exponovaných žien sa zvýšil o 38 pracovníčok.

V rezorte priemyselnej výrobe sa počet pracovníkov v riziku zvýšil o 85 a počet exponovaných žien sa zvýšil o 36 pracovníčok, v zdravotníctve sa počet zamestnancov v riziku zvýšil o 1 a súčasne o 2 ženy, v stavebníctve sa znížil počet exponovaných pracovníkov o 4 pracovníkov, v ťažbe a dobývaní bol zaznamenaný pokles pracovníkov v riziku o 2, v ostatných rezortoch neboli zaznamenané žiadne zmeny.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac evidovaných pracovníkov v priemyselnej výrobe 2010 (z toho je 314 žien), čo je z celkového počtu 80 % pracovníkov.

Podľa rizikových faktorov je stále najviac pracovníkov exponovaných nadmernému hluku 2411 pracovníkov (z toho je 302 žien), chemickým látkam a zmesiam vrátane prachu 720 pracovníkov (z toho 36 žien) a vibráciám 469 pracovníkov (z toho 0 žien). Fyzickej záťaži je

exponovaných 36 pracovníkov (z toho 1 ženy) a biologickému faktoru je exponovaných 13 pracovníkov (z toho 7 žien).

Najvyšší nárast počtu exponovaných pracovníkov bol zaznamenaný v rizikovom faktore chemické látky a zmesi o 40, (pričom počet exponovaných žien sa zvýšil o 24 pracovníčok).

V rizikovom faktore hluk bol zaznamenaný nárast počtu exponovaných pracovníkov o 20, (pričom počet exponovaných žien sa zvýšil o 12 pracovníčok).

V rizikovom faktore fyzická záťaž bol zaznamenaný nárast počtu exponovaných pracovníkov o 22 mužov.

V rizikovom faktore vibrácií bol zaznamenaný pokles počtu pracovníkov o 12 mužov a v rizikovom faktore biologický faktor bol zaznamenaný pokles počtu exponovaných pracovníkov o 2 pracovníkov (pričom počet exponovaných žien narástol o 2).

Hygienická problematika rizikových prác, nutnosť preventívnej lekárskej starostlivosti, používanie OOPP a zariadení na osobnú hygienu, ako aj osvetová a poradenská činnosť v oblasti preventívneho pracovného lekárstva je vykonávané pri štátnom zdravotnom dozore, pri predkladaní a prejednávaní projektových dokumentácií. Konzultácie sú podávané najmä v súvislosti s výkonom ŠZD pri uvádzaní zariadení do prevádzky.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

Pri výkone ŠZD v poľnohospodárskych spoločnostiach sa zisťuje len ojedinelá aplikácia chemických prípravkov klasifikovaných ako toxické látky a prípravky a sú v súlade so zoznamom a rozsahom použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín vydaného Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky na príslušný rok. Veľmi toxické látky a prípravky sa nepoužívajú. Veľmi toxické látky a prípravky sa používajú v spoločnosti SEZ, a.s. Krompachy v prevádzke povrchovej úpravy kovov (galvanizovňa) a pri laboratórnej činnosti Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra (ďalej „ŠGÚDŠ“), Regionálne centrum Spišská Nová Ves a v spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves. V prvom polroku 2016 nebolo vydané žiadne rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickým látkami a prípravkami.

V regióne profesionálne využíva prípravky na ničenie škodcov 8 firiem. Za sledované obdobie bolo hlásených 31 akcií na reguláciu živočíšnych škodcov a to prevažne v obchodných centrách, skladových priestoroch, predajných priestoroch, vonkajších plochách a pod. (napr. v sústave kanalizačných sietí PVaPS a.s. Spišská Nová Ves, MPC CESSI a.s., ČSOB, BILLA, ČS OMV, prevádzky Slovak Telekom a iné). Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi boli v sledovanom období na schválenie predložených 10 prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi, z toho 7 bolo schválených spolu s uvedením do prevádzky a 3 prevádzkové poriadky pre prácu s chemickými faktormi boli schválené samostatným rozhodnutím.

2.1.2.1 Expozícia zamestnancov chemickým faktorom pri práci s agrochemikáliami a prípravkami na ochranu rastlín

RÚVZ Spišská Nová Ves nie je riešiteľským pracoviskom projektu

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

Pri výkone ŠZD na pracoviskách s výskytom chemických látok je zisťovaná prítomnosť látok zaradených medzi karcinogénne a mutagénne faktory. Azbestové materiály sú zisťované najmä na objektoch určených na prestavbu a rekonštrukciu resp. pri odstraňovaní stavieb.

V súčasnom období sa vykonáva pracovná činnosť pri demolačných prácach (odstraňovanie strešných krytín a obvodových plášťoch s obsahom azbestocementového materiálu) a tiež pracovná činnosť pri výmene kanalizačných potrubí v jadrách bytových domov, ktoré sú z

materiálov obsahujúcich azbest. Pracovnú činnosť v spádovom území RÚVZ Spišská Nová Ves vykonáva 10 firiem s oprávnením ÚVZ SR a so schváleným plánom práce. Činnosť je vykonávaná pracovníkmi Bytového družstva Spišská Nová Ves, Správy domov Gelnica, spoločností RONAR s.r.o. Košice, Jozef Hanák – A JE TO, Spišská Nová Ves, SAE s.r.o. Spišská Nová Ves, REGENA s.r.o. Strážske, Proservis s.r.o. Strážske, TOMAR best s.r.o. Spišská Teplica. Odpad je likvidovaný špecializovanými spoločnosťami na skládke nebezpečných odpadov v Žakovciach resp. na skládke v Košiciach.

V prvom polroku 2016 bolo vydaných 14 rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových materiálov zo stavieb, z toho pre odstraňovanie a výmenu strešnej krytiny bolo vydaných 13 rozhodnutia a pre odstraňovanie a výmenu kanalizačného potrubia 1.

Karcinogénne a mutagénne látky sú zisťované pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Evidujú sa v Nemocnici s poliklinikou Spišská Nová Ves a.s., Spišská Nová Ves, na dvoch oddeleniach (POKO a Hematologicko – transfúzne oddelenie), v spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves pri povrchovej úprave komponentov Mn fosfáciou a pri spracovaní bukového a dubového dreva v dvoch drevoprevádzkach (Tomifa s.r.o. Iliášovce a Ján Urban, URBAN Art INTARS PARKETT, Spišská Nová Ves), kde predmetná činnosť tvorí asi 5% spracovaného materiálu.

V prvom polroku 2016 nebola RÚVZ Spišská Nová Ves podaná žiadosť o vydanie rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami, ani žiadosť o schválenie prevádzkového poriadku pre prácu s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami.

2.1.4. Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaže pri práci
RÚVZ Spišská Nová Ves doposiaľ nebolo ÚVZ SR Bratislava vybrané ako riešiteľským pracoviskom projektu

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci výkonu ŠZD sú konzultácie zamerané na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne sa poskytuje poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Projekt sa plní aj prostredníctvom aktivít poradne zdravia, kedy sa propagujú intervenčné programy zamerané na zlepšenie zdravotného stavu zamestnancov, tiež aktivity zamerané na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. V rámci aktivít Poradne zdravia sa vykonávajú antropometrické merania, merania TK, pulzu, tuku, vykonali sa odbery biologického materiálu, zisťovala sa osobná a rodinná anamnéza, taktiež boli zisťované údaje o životospráve zamestnancov najmä v rezortoch štátnej a verejnej správy.

2.2.2 2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Informačné a intervenčné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zameraných na prevenciu zdravotných rizík pri práci sa realizujú, aj tento rok sa plánujeme aktívne zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby budeme spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ Spišská Nová Ves nie je riešiteľským pracoviskom projektu

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

V prvom polroku 2016 bolo vykonaných 16 ohliadok na chránených pracoviskách, súčasne bolo vydaných 16 písomných dokumentov, z toho: 3 odborné vyjadrenia k zriadeniu chráneného pracoviska (2 odd. PPL + 1 spolu s odd. HŽP), 8 akceptačných listov k vytvoreniu CHP resp. navýšeniu počtu pracovných miest pre občanov so zdravotným postihnutím v jestvujúcich prevádzkach a 5 rozhodnutí na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky, kde zároveň zamestnávateľ vytvoril pracovisko pre občanov so zdravotným postihnutím (3 odd. PPL + 3 spolu s odd. HŽP)..

V rámci štátneho zdravotného dozoru, vykonaného odbornými zamestnancami Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi, so zameraním na zisťovanie úrovne ochrany zdravia na CHP, bola vykonaná 1 kontrola. Jednalo sa o pracovníka (SZČO) s telesným postihnutím, ktorého pracovná činnosť je zameraná na opravy a servis cestných motorových vozidiel a strojov.

Pracovná činnosť a pracovné podmienky zamestnancov so zdravotným postihnutím sú prispôbené zdravotnému stavu so zohľadnením zdravotného postihnutia. Pracovné tempo si vo väčšine prípadoch určujú zamestnanci podľa svojich schopností a oddychový režim je prispôbený podľa individuálnych potrieb. Na oddych sú vytvorené oddychové zóny, resp. oddychové miestnosti. V rámci ŠZD boli súčasne vykonané kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov, pri ktorých nebolo zistené jeho porušenie.

Z výsledkov šetrení v rámci výkonu ŠZD možno konštatovať, že pracovné podmienky pre občanov so zdravotným postihnutím v preverovaných prevádzkach CHP sú vyhovujúce.

Príloha: Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
RÚVZ SNV	5	11	14	16	18/9	0	0	0	

CHP – chránené pracoviská

ZP – zdravotné postihnutie

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory,

N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- Vykonávanú činnosť

- Druh (skupiny) postihnutia: **T**elesné, **D**uševné, **I**ntelektové alebo **Z**myslové postihnutia

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ: 1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok; 2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom; 3. vzdelávanie spotrebiteľov „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia: I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek, 2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa, II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov, III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v roku 2014 a 2015 splnil úlohy podľa uvedených cieľov.

Úlohy boli splnené podľa stanovených harmonogramov. Úloha bola ukončená správou v marci roku 2016.

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

Cieľ: Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia a kontrola správneho označovania v súlade s požiadavkami nariadenia EP a rady č. 1935/2004.

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Poprade v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek).

Anotácia: V súčasnej dobe narastá používanie bambusu pri výrobe materiálov a predmetov určených na priamy styk s rôznymi typmi potravín. Bambus ako taký je prírodný materiál avšak na dosiahnutie vhodných vlastností sa stmeluje fenol-formaldehydovými živícami a rôznymi aditívami a adhezívami, z ktorých môžu migrovať kontaminanty ako formaldehyd a melamín.

Etapy riešenia: I. etapa : január 2016 - december 2017 – príprava projektu a analýzy vzoriek
II. etapa : 30. marec 2018 - záverečná správa

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2016 nebol riešiteľským pracoviskom požiadaný o spoluprácu pri plnení úlohy.

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

Cieľ: Kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov.

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Poprade v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia: Používanie plastifikátorov najmä na báze esterov kyseliny ftalovej je legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 pričom pre rôzne typy sú ustanovené obmedzenia a reštrikcie pre ich bezpečné používanie z hľadiska výroby ale aj použitia. Cieľom je nielen kontrola samotného používania plastifikátorov pri výrobe ako aj správne používanie finálnych výrobkov dostupných na trhu v Slovenskej republike.

Etapy riešenia: I. etapa: január 2016 - december 2017 – príprava projektu a analýzy vzoriek
II. etapa: 30. marec 2018 - záverečná správa
Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2016 splnil úlohy podľa uvedených cieľov.
Bol vykonaný odber 1 vzorky výrobku (Potravínová fólia) na testovanie v parametri obsah esterov kyseliny ftalovej.
Úlohy boli splnené podľa stanoveného harmonogramu.

3.4 PREHLAD 5 - ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR a EÚ

Cieľ: Poskytnutie prehľadu výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami dovážanými z Číny a Hongkongu za obdobie 2011 – 2016.
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Poprade
Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1 polroku 2016 úlohu neplnil.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t. j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními hygieny výživy a bezpečnosti potravín RÚVZ v sídlach krajov.
Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1 polroku 2016 úlohu neplnil.

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ: Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR
Anotácia: Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001). Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na rok 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.
Etapy riešenia: I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO3 - časové obdobie: január - december 2016, II. etapa – správa a výstupy 15. január 2017.
Plnenie: V 1. polroku 2016 bol vykonaný odber a vyšetrenie 11 vzoriek kuchynskej soli.
Úloha bola v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Cieľ: Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Anotácia: Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

Etapy riešenia: I. etapa: február 2016 - november 2016: odborne – metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek; II. etapa: december 2016 - 1. štvrt'rok 2017 – vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa.

V rámci monitoringu je sledovaná spotreba vybraných prídavných látok - Chinolínová žltá, Aspartam a Glykozidy steviolu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vzoriek vytypovaných potravín.

Plnenie: v 1 polroku 2016 bolo spracovaných 20 dotazníkov (10 žien a 10 mužov, vekové kategórie 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov). V 2. polroku bude úloha pokračovať odberom vzoriek potravín a ich laboratórnym vyšetrením a spracovaním získaných údajov o predpokladanom množstve skonзумovanej prídavnej látky a výsledkov analýz vyšetrených vzoriek potravín.

Úloha bola v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Cieľ: Dosiagnať postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Anotácia: Soľ je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO Akčný plán pre výživu a potraviny 2016 – 2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti predchádzajúceho Programu ozdravenia výživy pre obyvateľov SR bol prijatý cieľ dosiahnuť postupne zníženie príjmu soli 5 g deň u dospelých populácie. Od 1. decembra 2015 vstúpil do platnosti výnos MZ SR na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín, ktorý oproti predchádzajúcemu výnosu znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch na 13 000 mg/kg a v chlebe a pekáarských výrobkoch na 18 000 mg/kg.

Etapy riešenia: I. Etapa: február - marec 2016 - odber 3 vzoriek hotových pokrmov a 3 vzoriek pekáarských výrobkov v zariadeniach spoločného stravovania na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli. II. Etapa: február - marec 2016 - monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod dotazníka u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži/ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. - 35 r. a 36 r. – 54 r. v každej kategórii klientov) a porovnanie príjmu s OVD. V termíne do 30. 4. 2016 spracovanie výsledkov v tabuľkovej forme a zaslanie ÚVZ SR.

Plnenie: Úloha bola v 1. polroku splnená podľa pokynov a prijatého harmonogramu.

V roku 1. polroku 2016 sa Odd. HV A PBU podieľa na plnení úloh, alebo plní nasledovné úlohy

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA /BŽP, MŽP, CHA, FF/

7.4 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Cieľ: monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti; ochrana zdravia detskej populácie; plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Projekt vychádza z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky, regionálny cieľ IV., názov aktivity: Kontrola a monitoring cudzorodých látok v potravinách.

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Anotácia: Participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti kontroly prítomnosti a obsahu rezíduí pesticídov v detskej a dojčenskej výžive a potravinový dozor nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu rezíduí pesticídov v rôznych druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny, mäsa a cereálií a ich kombinácií.

Etapy riešenia: etapa: marec – október 2016 - zber a analýzy 40 vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete prostredníctvom RÚVZ. Etapa: počas roka 2016 - analýza a vyhodnotenie obsahu 134 pesticídov – analytov podľa Nariadenia Komisie č. 400/2014 z 22. apríla 2014 v 10 vzorkách určených pre monitoring Európskej únie.

Plnenie: V 1. polroku 2016 bol vykonaný odber 1 vzorky potravinu pre dojčatá a malé deti na báze obilia (určené pre deti vo veku do 3 rokov).

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľ:

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia

V súvislosti s epidemickým nárastom prevalencie obezity v celosvetovom meradle vláda Slovenskej republiky schválila Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, ktorého súčasťou sú úlohy a aktivity, zamerané na zníženie výskytu obezity detskej a dorastovej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická inaktivita predstavujú významné faktory obezity u dospelých, rovnako ako aj u detí a mladých ľudí. Uvedené faktory vedú k

nadhmotnosti a obezity a v dôsledku toho sa môžu uplatniť nezávislé rizikové faktory chronických neprenosných ochorení.

Etapy riešenia

Každoročne od roku 2015 do roku 2025 realizovať priority a) b) a c).

a) Podpora zdravého štartu do života

- zamerať sa v rámci poradní zdravia na matky s deťmi na materskej dovolenke. Výchovné aktivity zamerané na poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie obezity realizovať v zariadeniach kde sa stretávajú matky s deťmi napr. materské centrá, rodičovské centrá.

Plnenie: V rámci tejto priority prebehli jednania s 3 materskými centrami v Spišskej Novej Vsi a Gelnici a Prakovciach o budúcej spolupráci v rámci realizácie tejto priority. Aktivity zamerané na poradenskú a konzultačnú činnosť v I. polroku 2016 realizované neboli - začiatok aktivít plánovaný v II. polroku roku 2016.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

- zabezpečiť kontrolu predávaného sortimentu a kontrolu dodacích listov u predajcov s cieľom zistiť, aké je percentuálne zastúpenie ponúkaných zdravých druhov potravín a potravín s množstvom prebytočnej energie, resp. potravín s vysokým obsahom soli, ktoré nezabezpečujú zdravý vývoj dieťaťa a prispievajú k riziku vzniku nadhmotnosti až obezity.

- podporovať poskytovanie desiat vyrábaných a podávaných zo školskej kuchyne

- zabezpečiť edukačné aktivity v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, mliečného programu pre deti, programu školské ovocie

- zabezpečiť efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach stravovacích prevádzok určených pre deti a mládež a vo výdajniach stravy,

- kontrolovať hygienické podmienky pri príprave diétného stravovania,

- kontrolovať dodržiavanie pitného režimu pre deti, v predškolských zariadeniach presadzovať pri

realizácii pitného režimu detí používanie pitnej vody a nesladených nápojov,

- zisťovať počet stravujúcich sa detí a mládeže v školských stravovacích zariadeniach,

- posudzovať energetickú a biologickú hodnotu stravy,

- kontrolovať pestrosť stravy,

- kontrolovať dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky

Plnenie: V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly bolo vykonaných 30 kontrol v zariadeniach školského stravovania vyváraajúcich vo výdajniach a zariadeniach zabezpečujúcich stravovanie detí počas zotavovacích podujatí, odobratých bolo 13 vzoriek pokrmov, uložených bolo 7 blokových pokút za nedostatky zistené na úseku hygieny prevádzky, manipulácie a skladovania potravín.

V rámci výkonu dozoru je hodnotená zostava jedálneho lístka, pestrosť stravy a dodržiavanie zásad pri zostave jedálneho lístka. Z hodnotených jedálnych lístkov nedostatky na úseku pestrosť jedálneho lístka neboli zistené. Zásady zostavovania jedálnych lístkov v zmysle platných predpisov sú dodržiavané. Praktickou realizáciou podpory pitného režimu je priebežne v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru monitorovanie zaradenia nápojov v rámci obeda, desiat a olovrantov ako aj dostupnosť tekutín v priebehu dňa a to z hľadiska vhodnosti druhov nápojov ako aj spôsobu podávania a konzumácie.

Vedúci zamestnanec školskej jedálne v rámci svojej povinnosti v zmysle ustanovení § 10 vyhlášky 533/2007Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania hodnotí energetickú a nutričnú hodnotu pripravovanej stravy na základe výstupov z elektronického systému školskej jedálne. V rámci porád s vedením škôl, školskými úradmi

a vedúcimi školských stravovacích zariadení je prezentovaná aj problematika významu pitného režimu v školských a predškolských zariadeniach.

Podľa ustanovení vyhlášky č. 533/2007 Z.z. sa priemerné hodnoty obsahu energie, bielkovín, tukov a cukrov za časové obdobie jedného mesiaca môžu od hodnôt odporúčaných výživových dávok odlišovať v rozpätí od 5 % do 10 % a vitamínov a minerálnych látok v rozpätí od 10 % do 20 %.

Pri praktickom vyhodnocovaní energeticko nutričnej hodnoty pokrmov podľa dokumentu vydaného MŠTVaŠ „Materiálno – spotrebné normy a receptúry, pre školské stravovanie (aplikácia princípov) s účinnosťou od 01.09.2015, je odporúčané pri hodnotení postupovať nasledovne: - priemerné hodnoty obsahu energie, cukrov a tukov za časové obdobie jedného mesiaca sa môžu od hodnôt OVD v mesačnej zostave jedálnych lístkov odlišovať v priemere ± 5 až 10 %; - priemerné hodnoty obsahu bielkovín za časové obdobie jedného mesiaca sa môžu od hodnôt OVD v mesačnej zostave jedálnych lístkov odlišovať v priemere ± 20 až 40% – so zdôvodnením že prípustné zvýšenie v spotrebnej dávke bielkovín je z dôvodu, že uvedené hodnoty v OVD sa približujú k využiteľným, t.j. zužitkovaným, využiteľným hodnotám; - priemerné hodnoty obsahu vitamínov a minerálnych látok za časové obdobie jedného mesiaca sa môžu od hodnôt OVD v mesačnej zostave jedálnych lístkov odlišovať v priemere ± 10 až 20% a pri vitamíne C o 55 až 60%.

Podľa kontrolovaných výstupov, priemerná energetická hodnota stravy za obdobie jedného mesiaca zodpovedá hodnotám energie zastúpenej podľa počtu denných jedál v zariadení školského stravovania podľa OVD, oproti tomu priemerné hodnoty bielkovín a vitamínov za obdobie jedného mesiaca sú vo väčšine prípadov nadhodnotené u ostatných nutričných faktorov - cukry, tuky, sa pohybujú v prípustnej tolerancii.

Školský mliečny program podľa zistení ku koncu roku 2015 realizoval, z celkového počtu 49 základných a 65 materských škôl okresu Spišská Nová Ves a Gelnica, v 31 základných a 51 materských školách aj formou doplnkového stravovania - mliečne desiaty podávané v školských jedálňach, rozlievaným alebo baleným mliekom, kyslomliečnymi výrobkami, v základných školách aj prostredníctvom automatov. Počet detí zapojených do mliečného programu v základných školách a materských školách je 9448 porovnateľný s predchádzajúcim obdobím. Oproti minulému roku je v percentách stravujúcich sa detí a mládeže v ZSS pre deti a mládež z celkového počtu detí a mládeže v zariadeniach zaznamenaný pokles o 1,5 %. (VS 2015).

Zabezpečenie realizácie školského mliečného programu v týchto zariadeniach je obdobné ako v prechádzajúcim období, zabezpečujú ho zamestnanci stravovacieho zariadenia - odborne a zdravotne spôsobilé osoby hygienicky vyhovujúcim spôsobom. Realizácia mliečného programu a iných programov na zvýšenie spotreby mlieka a mliečnych výrobkov prebiehala na základných školách formou voľného predaja podľa aktuálneho denného záujmu žiakov.

Na 4 základných školách sa školský mliečny program realizuje prostredníctvom chladiacich mliečnych automatov s ponukou ochuteného baleného mlieka.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru aj naďalej zisťujeme výrazný vplyv spôsobu rodinného stravovania na stravovacie návyky dieťaťa, žiaka – často sú odmietané jedlá zo zeleniny, kombinované mäsovo-zeleninové jedlá, nátierky a pod.

Zamestnanci oddelenia pri výkone štátneho zdravotného dozoru v školách ovplyvňujú sortiment ponúkaných potravín doplnkového stravovania, a to predovšetkým zdravotne – výchovným pôsobením na vedenie školy (prípadne vedúcich pracovníkov školských jedální). Pozitívnu úlohu by zohrala aj školská jedáleň s ponukou desiat vlastnej výroby na základných školách a pôsobenie združení rodičov na prebratie úlohy zodpovednosti rodiča za stravovací režim vlastného dieťaťa (príprava nápojov a desiat verzus peniaze na nákup).

Sortiment bufetov /stredné školy, VŠ/ je aj napriek intervenciám zameriavaný predovšetkým na cukrovinky, sladené nápoje, obložené bagety, smažené zemiakové hranolky, v okrajovom

zastúpení sú mliečne výrobky, zeleninové šaláty, cereálne výrobky minerálne vody a nesladené nápoje. V roku 2015 bol 1 bufet a 1 automat zrušený.

Pre zefektívnenie zdravotno výchovného pôsobenia na školách zamestnanci oddelenia HDM pripravujú edukačný materiál – pomôcku – „Ako zdravo desiatovať“.

Na zlepšenie postoja detí k ovociu a zelenine sa na školách priebežne realizuje formou akcií tzv. zeleninový - šalátový deň. V školských jedálňach sú pripravované rôzne ovocné a zeleninové šaláty, ktoré sú ponúkané formou švédskych stolov, pričom žiaci majú možnosť voľného výberu z ponúkaných šalátov. Podobne sú zeleninovo ovocné dni realizované aj v predškolských zariadeniach, pri ktorých sú pedagógmi deti vedené ku konzumácii ovocia a zeleniny aj v rámci rôznych hier.

Na základe uznesenia vlády SR č. 488 /2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 a na základe usmernení ÚVZ SR bola realizovaná spolupráca pri riešení projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), ktorý je súčasťou vyššie uvedeného národného akčného plánu. Išlo o rutinné merania žiakov základných škôl vo veku 7 – 7,99 roka, v celkovom počte 81 detí. Projekt sa realizoval na 2 základných školách regiónu /mestká a vidiecka/, merania boli podmienené informovaným súhlasom zodpovedných zástupcov detí. Zakladanie údajov získaných meraním a údajov z dotazníkov zapojených škôl do systému WHO Open Clinica bol realizovaný v mesiaci apríl 2016.

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

- zúčastňovať sa pracovných porád pracovníkov školského stravovania organizovaných okresnými úradmi, odborom školstva a Spoločnými školskými úradmi
- v spolupráci s odborními školstva na krajskej úrovni a Spoločnými školskými úradmi na okresnej úrovni zrealizovať školenie pracovníkov školského stravovania

Plnenie: Máj 2016 – zamestnanci oddelenia HDM sa aktívne zúčastnili pracovnej porady vedúcich školských jedální v spolupráci s školským úradom Sp. Nová Ves a Smižany. Výsledkom rokovania s metódičkou pre školské stravovanie bolo odborne zabezpečiť akciu nutričného vzdelávania pre pracovníkov pripravujúcich v školách diétne stravovanie - školenie bude realizované v šk. roku 2016/2017.

Júl 2016 – plánované konanie seminára pre pracovníkov školských jedální - školský úrad Spišská Nová Ves a Smižany, s aktívnou účasťou zamestnancov odd. HDM.

September 2017 - plánované konanie seminára pre vedúcich školských jedální školský úrad Margecany a Krompachy, s aktívnou účasťou zamestnancov odd. HDM.

Každé tri roky realizovať aktivity v rámci priority d):

d) Podpora pohybových aktivít

- realizovať monitoring TV podmienok žiakov základných a stredných škôl, vrátane vonkajších telovýchovných plôch z hľadiska dodržania požiadaviek príslušnej legislatívy (priestorové usporiadanie, vybavenie, tepelno-vlhkostná mikroklíma a pod.),
- v rámci výkonu ŠZD sledovať využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení,
- sledovať využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport v rámci výučby žiakov sledovanej školy (plaváreň, športová hala, verejné ihrisko),
- sledovať realizáciu malých foriem telesnej výchovy v školách, napr. využívanie telovýchovných chvíľok, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.

- monitorovať využitie hodín TV v rámci hygieny pedagogického procesu: počet hodín TV do týždňa, zaraďovanie hodín TV do rozvrhu hodín, percento cvičiacich žiakov a študentov na hodinách TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov,
- v pravidelných intervaloch (1x za 3 roky) sledovať počty a zdravotné indikácie u žiakov a študentov, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od TV
- zisťovať možnosti telesnej aktivity detí oslobodených od cvičenia na hodinách TV.

Plnenie: Úloha bola realizovaná v roku 2014 v rámci plnenia mimoriadnej úlohy podľa usmernenia ÚVZ SR – HH SR.

V roku 2016 priorita podľa usmernenia nie je plnená.

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKO (TABAK, ALKOHOL, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:

- _ účasť na pracovných stretnutiach, organizovaných Odborom koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog
- _ pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku.

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku.
- Spolupráca na príprave Národnej správy o drogách a jej poskytnutie RÚVZ v SR.
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl .
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry).
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou.
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky.
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách.
- Podpora Národného programu boja proti drogám.

Termín ukončenia

priebežne podľa požiadaviek gestora

Plnenie: Úloha v 1. polroku 2016 nebola plnená, požiadavky gestora nezaslané.

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR. Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Na základe horeuvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5 400 detí.

Etapy riešenia:

rok 2016

- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí
- priebežné napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

Plnenie:

Plnenie projektu podľa požiadaviek gestora bude realizované v mesiaci september 2016.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL, VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Úroveň pohybovej aktivity detí a mládeže nie je dostatočná a podporujúca zdravie, nakoľko kondičná pohybová aktivita ešte stále nie je súčasťou bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no najvýznamnejšou z nich je nedostatočná úroveň zdravotného povedomia a nevyhovujúca dostupnosť športovísk, spĺňajúcich minimálne štandardy na ich prevádzku. Každá metóda, ktorá bude orientovaná len do oblasti výchovy ku zdraviu bez vytvorenia možností na vykonávanie pohybovej aktivity, sa stáva kontraproduktívnou. Preto je potrebné aplikovať simultánne oba prístupy, vykonávať dôslednú výchovu detí a mládeže, ale i vytvárať možnosti, príležitosti na splnenie potrieb v oblasti pohybovej aktivity. Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

Plnenie: Gestorom projektu neboli zaslané pokyny k jeho plneniu.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

V rámci metodického usmerňovania v Imunizačnom programe, oddelenie epidemiológie RÚVZ v Spišskej Novej Vsi informovalo lekárov prvého kontaktu:

- o prebiehajúcom EIW v I. polroku 2016, o jeho zameraní a cieľoch, ktoré by mohli v rámci svojej preventívnej činnosti využiť na propagáciu očkovania medzi svojimi pacientmi a na zlepšenie ich informovanosti o možnostiach očkovania.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované pracovníkmi oddelenia epidemiológie nasledujúce aktivity:

- Dôraz sme kládli na propagáciu povinného pravidelného očkovania detí u laickej verejnosti a zdravotníckych zariadeniach.

- V priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves, Polikliniky pri Hornáde a v zdravotníckych zariadeniach v Spišskej Novej Vsi, tiež v Zdravotnom stredisku v Krompachoch bol pripravený informačný panel a nástenka o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni, informácie o histórii očkovania, o histórii epidémií infekčných ochorení a ochorení podliehajúcich povinnému očkovaniu.

- Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni.

- V zdravotníckych zariadeniach cestou ambulancií praktického lekára pre deti a dorast bol distribuovaný edukačný materiál – leták (v počte 55 kusov) pre laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov, zameraný na podporu a význam povinného očkovania.

V dňoch 14.-16.1.2016 sme sa zúčastnili na VII. Slovenskom vakcinologickom kongrese na Štrbskom plese a 8.6.2016 v Košiciach na Východoslovenskom vakcinačnom dni.

Opakovane sme upozornili poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na dodržiavanie povinnosti hlásiť akútne prenosné ochorenia dýchacích ciest vrátane chrípky raz týždenne a to

vždy vo štvrtok do 12,00 hod. na oddelenie epidemiológie RÚVZ Spišská Nová Ves. Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené postupy pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy.

Ambulantným zdravotníckym zariadeniam pre deti a dorast boli distribuované informačno-edukačné materiály v súvislosti s povinným pravidelným očkovaním určené pre laickú verejnosť.

Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi bol zverejnený nový očkovací kalendár na rok 2016 pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých.

V I. polroku 2016 sme sa aktívne zapojili do plnenia úlohy *6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania.*

V I. polroku 2016 bolo vedených 11 priestupkových konaní. V týchto konaniach boli uložené sankcie v celkovej výške 1286 €.

Z ochorení ovplyvniteľných očkovaním bolo hlásených:

- 3 potvrdené ochorenia na pertussis
- 5 podozrení na akútnu hepatitídu A, z toho 3 ochorenia laboratórne potvrdené
- 2 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu typu B a 10 ochorení na chronickú vírusovú hepatitídu typu B
- 1 úmrtie 3-mesačného neočkovaného dieťaťa, u ktorého bol izolovaný *Streptococcus pneumoniae*, sérotyp 12F
- 64 prípadov parotitídy bez komplikácií, z toho 5 prípadov bolo laboratórne potvrdených, 56 prípadov ako pravdepodobný výskyt v epidemiologickej súvislosti a 3 podozrenia na ochorenie vyskytujúce sa sporadicky.

Priebežne vykonávame aj kontrolu očkovania detí, narodených HBsAg pozitívnym matkám. V roku I. polroku 2016 evidujeme 10 detí, ktoré sa narodili HBsAg pozitívnym matkám.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení, ktorými sa dosiahne zlepšenie kvality života jednotlivca aj spoločnosti je cieľ, ku ktorému smeruje celé obsahové zameranie práce na oddelení epidemiológie.

Dôsledné a podrobné vykonávanie opatrení na likvidáciu ohnisk prenosných chorôb, doplnené opakovanou edukáciou obyvateľstva zameranou na dodržiavanie prísnych zásad osobnej hygieny osôb podozrivých z nákazy, ako významnej súčasť opatrení na likvidáciu možných ciest prenosu pôvodcu nákazy, zdôrazňovanie konkrétnych rizikových faktorov, ktoré umožňujú prenos pôvodcu infekcie, veľmi intenzívna a každodenná spolupráca s mikrobiológmi, úzke pracovné vzťahy medzi epidemiológmi, trvalý kontakt s praktickými lekármi, odborné vzdelávanie a štúdium nových poznatkov, je súbor činností, ktorý postupne prispeje ku skvalitneniu a vysokej úrovni surveillance prenosných ochorení.

Lekári primárneho kontaktu a zdravotnícke zariadenia sú pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení za každý mesiac v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi.

Telefonicke boli upozornení poskytovatelia zdravotnej starostlivosti o povinnosti zdravotníckych pracovníkov podľa § 52 ods. 5 písm. a/ zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov hlásiť výskyt prenosného ochorenia, podozrenie na prenosné ochorenie a nosičstvo choroboplodných zárodkov, hlásiť všetky akútne respiračné ochorenia, vrátane chrípky v každom kalendárnom týždni.

V I. polroku 2016 bolo na RÚVZ Spišská Nová Ves hlásených spolu 851 prenosných chorôb, z toho bolo v okrese Spišská Nová Ves 652 chorôb a v okrese Gelnica 199 chorôb, spracovaných bolo 194 ohnisk. Aktívne bolo vyhládaných 201 kontaktov chorých, lekársky dohľad bol nariadený 79 osobám, zvýšený zdravotný dozor bol nariadený 1 osobe, antibiotická profylaxia bola nariadená 31 osobám, aktívna imunizácia bola nariadená 36 kontaktom.

V I. polroku 2016 sme zaznamenali 4 odbery biologického materiálu na chrípku, z toho 3 od sentinelových lekárov. 3 prípady boli laboratórne potvrdené (1x vírus chrípky A/california/7/2009(H1N1)pdm – like a 2x vírus chrípky B), v 1 prípade sa vírus chrípky nepotvrdil. U jedného hospitalizovaného pacienta bol z výteru potvrdený vírus chrípky A/california/7/2009(H1N1). Nebolo hlásené žiadne podozrenie na SARI.

Tabuľka: Rozdelenie podľa jednotlivých skupín diagnóz:

ochorenia		Okres: SNV	Okres: GL	spolu
Črevné a parazitárne ochorenia	Salmonelózy	29	14	43
	Dyzentérie	3	2	5
	Kampylobakteriové enteritídy	114	25	139
	Vírusové enteritídy	77	34	111
	Ostatné	2	0	2
	Črevné parazity	18	2	20
Hepatitídy	Vírusová hepatitída A	3	0	3
	Vírusová hepatitída B	8	4	12
	Vírusová hepatitída C	1	0	1
	Vírusová hepatitída E	0	0	0
	Cytomegalovírusová hepatitída	1	0	1
	Nosiči HBsAg	12	0	12
Respiračné nákazy	Varicella	150	13	163
	Herpes zoster	30	8	38
	Tuberkulóza	4	0	4
	Pertussis	3	0	3
	Parapertussis	0	0	0
	Parotitída	3	61	64
	Ostatné	27	3	30
Neuroinfekcie	Meningokoková meningitída	0	1	1
	Kliešťová encefalitída	1	0	1
	Ostatné neuroinfekcie	1	0	1
	ACHO	0	0	0
ochorenia		Okres: SNV	Okres: GL	spolu
Nezatriedené ochorenia	Septikémie	22	3	25
	Toxoplazmóza	4	0	4
	Lymeská choroba	18	3	21
	Ohrozenie besnotou	20	8	28

	Erysipelas	4	2	6
	Svrab	74	13	87
	Ostatné ochorenia	17	1	18
	Infekcie HIV/AIDS	0	0	0
STD	Syfilis	1	0	1
	Gonokokové infekcie	1	1	2
	Iné sexuálne prenášané choroby	1	1	2
chrípka SARI	SARI	0	0	0
	Chrípka A/H1N1, B	3	0	3
spolu		652	199	851

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Čo možno najpodrobnejšie údaje získané pri vykonávaní opatrení v ohnisku prenosného ochorenia sú podkladom pre využitie informačného systému na zhromažďovanie údajov, ich spracovanie a analýzu, s cieľom monitorovať zdravie obyvateľstva a informovať o jeho kvalite.

Úspešné zvládnutie informačného systému znamená získať pre program EPIS, pri vykonávaní opatrení zameraných na likvidáciu ohnísk prenosných chorôb, čo najviac konkrétnych údajov o pôvodcoch nákazy a cestách prenosu s cieľom postupne znižovať počet neznámych a neobjasnených údajov a informácií. Našou snahou je pracovať s programom EPIS tak dôkladne, aby bolo potrebné vykonať čo najmenej opravných zmien.

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sme informovali o prístupe o možnosti hlásiť prípady prenosných ochorení a chrípku on-line na informačnom portáli EPIS.

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrojúcich lekárov, v I. polroku 2016 bolo do informačného systému zadaných:

- 851 hlásených prenosných ochorení

- 9 epidémií: z toho 6rodinných epidémií – (3 epidémie salmonelózy, 1rotavírusová epidémia, 1 epidémia VHA a 1 epidémia kampylobakteriázy), 2rotavírusové epidémie v školských zariadeniach a 1 lokálna epidémia parotitídy

- 5 hlásení do SRV

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

V programe Excel máme vytvorenú databázu nosičov HBsAg, ktorú neustále aktualizujeme a dopĺňame, čím sme získali prehľadný register s možnosťou jednoduchého vyhľadávania na základe rôznych výberových kritérií. VI. polroku 2016 pribudlo 12 nových nosičov HBsAg v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V rámci štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach bolo realizovaných **125 kontrol dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky**. Na kontrolu vykonávanej dezinfekcie bolo odobratých spolu **474 sterov z prostredia**, u ktorých bola zistená 7,59 % bakteriálna kontaminácia. Na kontrolu sterility predmetov bolo odobratých **90 vzoriek sterilného materiálu**, pričom nebola zistená bakteriálna kontaminácia. Účinnosť dezinfekčných roztokov bola kontrolovaná u **17 vzoriek dezinfekčných roztokov**, účinných na požadovanú

dezinfekciu. S výsledkami kontrol boli oboznámení zástupcovia jednotlivých oddelení, v prípadoch zistenia bakteriálnej kontaminácie boli výsledky s nimi prerokované osobne, písomne boli upozornení na dodržiavanie vykonávania účinnej a dôkladnej dekontaminácie podľa platných právnych predpisov pre zdravotnícke zariadenia.

Kontrola **sterilizačnej techniky** bola vykonaná v **54 prípadoch**, z toho bolo otestovaných **44 horúcovzdušných a 10 parných sterilizátorov**, kde výsledky potvrdili účinnosť prebiehajúcej sterilizácie u všetkých testovaných prístrojov.

V rámci sledovania výskytu nozokomiálnych nákaz hlásených bolo **43 nozokomiálnych nákaz**, z toho 3 na Detsko - dojčeneckom oddelení, 8 na OAIM, 8 na Internom oddelení, 2 na JISN, 3 na Neurologickom oddelení, 12 na ODCH, 2 na Chirurgickom oddelení a 1 na Novorodeneckom oddelení v NsP Spišská Nová Ves. V Nemocnici Krompachy s.r.o. boli hlásené 3 nozokomiálne nákazy na OAIM. Dialyzačné stredisku Spišská Nová Ves hlásilo 1 nákazu.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – SSI

Uvedenú úlohu sme začali plniť zapojením Nemocnice s poliklinikou v Spišskej Novej Vsi do tohto projektu, konkrétne na Chirurgickom oddelení. Surveillance je zameraný na chirurgické rany po cholecystektómiách. Je určený kontaktný lekár oddelenia, s ktorým oddelenie epidemiológie spolupracuje pri vyplňovaní dotazníkov a pri zadávaní údajov do programu.

V sledovanom období január - december 2015 na Chirurgickom oddelení NsP Spišská Nová Ves a.s. bolo realizovaných **138 cholecystektómií**, pričom nebola zistená infekcia v mieste chirurgického výkonu.

Rozdelenie podľa typu operácii a pohlavia

typ operácie	celkový počet		muži		ženy	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	109	78,99	26	23,85	83	76,15
klasicky	29	21,01	14	48,27	15	51,73
spolu	138	100	40	28,98	98	71,02

Rozdelenie podľa operácii a vekovej skupiny

vek ➤	15 - 24		25 - 44		45 - 65		65<		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	5	4,58	34	31,20	42	38,53	28	25,69	109	79,70
klasicky	0	0	3	10,34	12	41,38	14	48,28	29	20,30
spolu	5	3,62	37	26,81	54	39,86	42	29,71	138	100

Rozdelenie podľa ASA skóre a podávania antibiotík

ASA skóre ➤	ASA 1		ASA 2		ASA 3		ASA 4 -5		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ATB ▼										
ATB áno	11	13,25	27	32,53	43	51,80	2	2,40	83	60,14
ATB nie	11	13,25	28	50,90	16	29,09	0	0	55	39,86
spolu	22	15,94	55	39,85	59	42,75	2	1,44	138	100

Rozdelenie podľa dĺžky operácie

dĺžka operácie ►	1 hod >		1 – 2 hod		2 hod <		spolu	
typ operácie ▼	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	64	58,72	41	37,62	4	3,66	109	79,70
klasicky	7	24,13	15	51,74	7	24,13	29	20,30
spolu	71	51,44	56	40,58	11	7,98	138	100,00

Realizácia kampane „Clean care is save care“

V súvislosti s 8. ročníkom kampane na Slovensku – 5.máj 2016, ktorá bola zameraná na chirurgické odbory sme realizovali nasledujúce aktivity:

- vypracovali sme edukačné materiály vo forme letákov, ktoré boli určené zdravotníckym pracovníkom a taktiež umiestnené na nástenných paneloch v budove RÚVZ. Edukácia bola zameraná najmä na novelizáciu Vyhlášky MZ SR č.553/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia
- vykonali sme kontrolu dezinfekcie rúk u zdravotníckych pracovníkov:
Nemocnica Krompachy, s.r.o.(40 sterov z rúk): Chirurgické oddelenie + operačné sály, Gynekologicko-pôrodnické oddelenie, OAIM, Chirurgická ambulancia
NsP Spišská Nová Ves a.s.(52 sterov z rúk): Chirurgické oddelenie, OAIM, Detské oddelenie, ODCH, Neurologické oddelenie a chirurgické ambulancie.

Realizácia bodového prevalenčného sledovania

BPS II – na plnení danej úlohy budeme participovať po ukončení prípravnej fázy a absolvovaní edukačných seminárov

BPS – sledovanie NN v zariadeniach pre dlhodobo chorých – **HALT-3**

V mesiaci jún 2016 sme sa zúčastnili pracovného stretnutia v súvislosti s metodikou predmetného prevalenčného sledovania v Banskej Bystrici, kde boli distribuované aj edukačné materiály k danej úlohe. Realizačná fáza bude nasledovať v II. polroku 2016 vo vybraných zariadeniach pre dlhodobo chorých v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE VRÁTANE BIOTERRORIZMU

V 1. polroku 2016 sme nezaznamenali žiadne mimoriadne epidemiologické situácie v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY

Odpadové vody z mesta Spišská Nová Ves sú vyšetrované podľa harmonogramu RÚVZ Košice na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov. Z odobratých vzoriek odpadovej vody z ČOV v Spišskej Novej Vsi všetky výsledky vyšetrení vzoriek boli negatívne.

Za hodnotené obdobie nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu u dieťaťa do 15 rokov.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cielené preventívne programy realizuje oddelenie Podpory zdravia v spolupráci s oddelením Epidemiológie a oddelením Hygieny detí a mládeže. Na oddelení Epidemiológie sa vykonávajú opatrenia proti šíreniu ochorenia v ohnisku hlásených HIV/AIDS prípadov. Ochorenie v I. polroku 2016 nebolo hlásené.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

V rámci poradne očkovania poskytujeme lekárom a aj širokej laickej verejnosti informácie a konzultácie týkajúce sa problematiky povinného pravidelného očkovania detí a dospelých, odporúčaného očkovania, očkovania pred cestou do zahraničia, o očkovaní osôb, ktoré sú profesionálne vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz, očkovaní detí s kontraindikáciami a poradenstvo vo všetkých ďalších problémových oblastiach spojených s očkovaním. Informácie sú poskytované osobne a telefonicky.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Plnenie danej úlohy sme začali v mesiaci apríl 2016, kedy sme sa zúčastnili odborného seminára v Banskej Bystrici, ktorý sa zameriaval na metodickú prípravu a oboznámenie sa s projektom.

Projekt sme realizovali v mesiaci jún v tretích ročníkoch na 3 stredných školách: Gymnázium –Školská ulica v Spišskej Novej Vsi, Stredná odborná škola ekonomická v Spišskej Novej Vsi a Gymnázium v Krompachoch. Vzdelávanie prebiehalo interaktívnou formou v štyroch skupinách v každom ročníku. Edukačný vplyv na úroveň vedomostí v danej oblasti bol overovaný formou dotazníka vyplňovaného pred a po intervencii. Do programu bolo zapojených 101 študentov (25 – Gymnázium, Školská ulica, Spišská Nová Ves, 34 – Gymnázium v Krompachoch a 42 – SOŠ ekonomická v Spišskej Novej Vsi).

Vyplnené dotazníky boli zaslané na RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.10 UMÝVANIE A DEZINFEKCIA RÚK V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH

Danú úlohu realizuje RÚVZ v Leviciach.

9 PODPORA ZDRAVIA

ÚLOHA Č. 3.7

MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Úlohu realizujeme prostredníctvom základnej a terénnej Poradne zdravia ako aj Poradne zdravej výživy v spolupráci s oddelením Hygieny výživy a predmetov bežného užívania.

U vybraných klientov do tejto úlohy sme prostredníctvom dotazníka monitorovali jednodňový príjem potravín a tekutín s uvedením údajov o názve druhu, množstve ako aj čase, mieste a činnosti pri konzumácii uvedených potravinových komodít.

Za prvý polrok 2016 sme podľa metodiky z celkového počtu 20 plánovaných osôb zaradených do plnenia úlohy zmonitorovali všetkých 20 u oboch pohlaví v dvoch vekových kategóriách od 19 –34 rokov (5 mužov a 5 žien) a 35 – 59 rokov (5 mužov a 5 žien). Vyplnené dotazníky od respondentov boli odovzdané oddeleniu Hygieny výživy na ďalšie spracovanie.

Niektorým osloveným klientom sme vyšetřili aj biochemické a antropometrické ukazovatele, odmerali krvný tlak, pulz a obsah tuku a zároveň im poskytli odborné poradenstvo a konzultácie k rizikovým faktorom životného štýlu so zameraním na zdravú výživu a pitný režim.

Oslovení klienti na základe našich zistení a odporúčaní navštívili Poradňu zdravia pri RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi aj opakovane. Časť z nich absolvovala aj záťažové

ergometrické a spirometrické testy v rámci Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, kde sme im odporúčali vhodnú pohybovú aktivitu.

ÚLOHA Č. 4.2

ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Na tejto úlohe participovalo oddelenie výchovy k zdraviu v rovine primárnej prevencie drogových závislostí, alkoholizmu a tabakizmu. V spolupráci s OZ Mladí ľudia a život a peer klubom organizovaným pri CVČ v Spišskej Novej Vsi sme sa aktívne podieľali v pozícii lektora a odborného garanta na príprave a vzdelávaní rovesníckych tvz. peer skupín počas viacerých špeciálnych výcvikov. Vyškolení peer aktivisti sú vybraní študenti 1. a 2. ročníkov stredných škôl, ktorí získali základné vedomosti z rôznych oblastí týkajúcich sa života mladých ľudí ako aj zručnosti s dôrazom na zážitkové metódy a asertívnu komunikáciu. Chlapci a dievčatá pôsobili v rovesníckom prostredí v oblasti primárnej prevencie, kde jednou z hlavných tém bola aj protidrogová problematika a výchova k nezávislosti mladých ľudí od omamných a psychoaktívnych látok. Pre študentov starších ako 18 rokov, ktorí sa rozhodli nebyť abstinentami, bol dôraz kladený na zodpovedné pitie a trestno-právne aspekty.

ÚLOHA Č. 6.7

PREVENCIA HIV/AIDS

Túto úlohu budeme realizovať v spolupráci s oddelením Epidemiológie a Hygieny detí a dorastu v druhom polroku 2016. K preventívnym aktivitám prizveme aj starších skúsených peer - aktivistov, ktorí sú organizovaní v OZ Mladí ľudia a život ako aj v Centre voľného času Spišská Nová Ves v rámci peer klubu a ich činnosť je zameraná na primárnu prevenciu pre mládež vrátane problematiky HIV/AIDS a sexuálne prenosných chorôb. Pri plnení úlohy aktívne využijeme panely v rámci projektu „Hrou proti AIDS“. Podľa harmonogramu v mesiacoch október – december 2016 vykonáme v spolupráci so základnými a strednými školami intervenčné aktivity pre cca 100 žiakov a študentov zo 4 škôl. Besedy a diskusné fóra obsahovo zamerané na prevenciu infekcie HIV a ochorenia AIDS realizujeme aj bez používania panelov v rámci rovesníckych, tvz. peer aktivít určených pre žiakov základných a študentov stredných škôl, v rámci regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“. Za prvý polrok bolo vykonaných viac ako 30 besied a diskusných fór pre žiakov 9.ročníkov ZŠ a študentov SŠ.

ÚLOHA Č. 9.1

NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Úloha bola realizovaná v prvom polroku 2016 formou rôznych aktivít (prednášky, besedy, semináre, konzultácie, workshopy, dotazníky, ankety, kurzy, panely, články, interviu) pre cieľové skupiny detí v predškolskom a školskom veku, mládež, dospelú populáciu a seniorov. Plnenie tejto úlohy obsahovo dopĺňa a nadväzuje na plnenie ďalších úloh v rámci činnosti oddelenia Výchovy k zdraviu (úlohy 9.2, 9.4, 9.5, 9.6.1, 9.7 a 9.8), kde uvádzame jednotlivé aktivity v kontexte s Národným programom podpory zdravia s dôrazom na zdravú výživu a pitný režim, zvýšenie pohybovej aktivity, podporu nefajčenia a prevenciu alkoholovej a drogovej závislostí, výchovu k partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, prevenciu HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných chorôb, podporu duševného zdravia a zvládanie stresu.

ÚLOHA Č. 9.1.1

SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchlujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Úlohu realizujeme v súlade s celoslovenským prieskumom a sledovaním zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľstva Slovenskej republiky, ktorý bol vykonaný v 5 – ročnom intervale po predchádzajúcom prieskume v roku 2012.

Do prieskumu, ktorý bol realizovaný prostredníctvom rozsiahleho dotazníka, bolo systémom náhodného výberu zapojených celkom 104 respondentov, z toho 52 mužov a 52 žien. Respondenti boli rozdelení podľa metodiky do 3 vekových kategórií – 15 až 24 rokov, 25 – 64 rokov a 65 rokov a viac. Z najmladšej a najstaršej kategórie bolo po 8 mužov a 8 žien z mesta a vidieka, strednú kategóriu tvorilo 10 mužov a 10 žien žijúcich v meste a na vidieku. Údaje z dotazníkov sú po absolvovaní prieskumu priebežne zakladané do mustry a po kompletizácii celého požadovaného počtu budú odoslané na ÚVZ SR Bratislava podľa metodických pokynov gestora celonárodnej úlohy.

V roku 2017 bude spracovaný celý prieskum a výsledkom bude záverečná hodnotiacá správa o zdravotnom stave a uvedomení obyvateľov SR, ktorá bude predložená na rokovanie vlády.

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky budú nasmerované aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a k zvýšeniu zdravotného povedomia. Prieskum sa bude opakovať po piatich rokoch a následne budú porovnávané ukazovatele, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch a návykoch v našej populácii.

ÚLOHA Č. 9.2

NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 - 2025

Realizácia Národného programu prevencie nadváhy a obezity spočívala v zdravotno – výchovných aktivitách určených pre deti, mládež, dospelú populáciu a seniorov formou prednášok, besied a diskusií obsahovo zameraných na zdravú výživu a pohybovú aktivitu.

V rámci aktivít určených pre deti v predškolskom veku sme na piatich MŠ rozprávali deťom o dôležitosti pohybu v ich veku a formovaní pozitívnych pohybových návykov v prevencii najzávažnejších civilizačných chorôb.

Pre deti 5.ročníkov základných škôl sme tieto aktivity realizovali v rámci „Dňa prevencie a zdravia“ pod názvom „POZDRAVY“, kde sme dva zo 4 stanovíšť zamerali na pohybovú aktivitu, prevenciu nadváhy a obezity ako aj význam pohybu pre fyzické a psychické zdravie a taktiež zdravú výživu a pitný režim, ktoré sa výraznou mierou podieľajú u detí na výslednej hmotnosti. V prvom polroku 2016 sme touto formou prevencie stageovým systémom s využitím zážitkových foriem edukovali žiakov zo štyroch základných škôl.

V rámci činnosti Poradne zdravia, Poradne zdravej výživy a Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity boli tieto aktivity zamerané pre jednotlivých klientov, u ktorých boli

zrealizované rôzne merania a vyšetrenia a poskytnuté individuálne konzultácie a odborné poradenstvo s dôrazom na zdravú výživu, pitný režim a vhodnú pohybovú aktivitu s cieľom predísť nadváhe a obezite, prípadne nadmernú hmotnosť redukovať a znížiť zdravotné riziká, ktoré sú s ňou spojené.

Pre deti z 2. - 4. ročníkov základnej školy na Kozuchovej ul. sme nadviazali na akcie z predchádzajúcich rokov pod názvom „GIM – FIT“. Cca 100 deťom z uvedenej školy sme vykonali poradenskú a edukačnú činnosť formou vedomostných kvízov "Čo vieš o pohybovej aktivite" a „Čo vieš o zdravej výžive“. Kvízy boli spojené aj s krátkymi besedami o význame pohybu a zdravej výživy ako dôležitých preventabilných faktorov životného štýlu. Deti boli za aktivity odmenené vysvedčením a každá skupinka dostala skladačky vo forme letáku s názvami "Vieš, že pohyb a telesné cvičenie prináša človeku ..." a „Zdravou výživou a správnym pitným režimom predídeme...“. Na oboch školách sme poskytli pedagógom edukačné materiály k zdravej výžive, pitnému režimu, pohybovej aktivite, prevencii úrazov a prvej pomoci pri úrazoch. Naše aktivity sa stretli u detí s pozitívnym ohlasom a deti prejavili veľký záujem o kvízy ako aj informácie o zdravom spôsobe života s dôrazom na pravidelnú a veku primeranú pohybovú aktivitu a zdravú výživu, ktoré sa výraznou mierou podieľajú na prevencii nadváhy a obezity.

V rámci monitorovania rizikových faktorov životného štýlu a vybraných ukazovateľov zdravia vrátane testovania funkčnej zdatnosti, aeróbnej výkonnosti, spirometrických a antropometrických vyšetrení pre študentov stredných škôl v Spišskej Novej Vsi sme zrealizovali pre túto cieľovú skupinu viaceré semináre a diskusie pre menšie skupinky o význame pravidelnej pohybovej aktivity a zdravej výživy v prevencii nadváhy a obezity, srdcovo-cievnych, nádorových a metabolických chorôb.

K Svetovému dňu pohybu sme zorganizovali v spolupráci s peer klubom pri Centre voľného času a športovo-relaxačným centrom Fit House pre študentov stredných škôl a dospelú populáciu ďalší ročník florbalového turnaja o pohár primátora Spišskej Novej Vsi. Pohybové aktivity boli súčasťou projektu „Mladí ľudia a život“. Účastníkom sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity v prevencii nadváhy, obezity ako aj srdcovo – cievnych a metabolických ochorení. Záujemcom sme poskytli možnosť testovania telesnej zdatnosti a konzultácie k optimálnej pohybovej aktivite v pohybovej poradni.

V spolupráci s CVČ a Mestským úradom sme sa zúčastnili na športových akciách „Športové hry mládeže“ a „Večerný beh mestom“, kde sme poskytovali organizátorom a účastníkom antropometrické merania a jednoduché testy telesnej zdatnosti vrátane odborných konzultácií k optimalizácii pohybovej aktivity.

Pre ženy v produktívnom veku sme sa podieľali v mesiacoch január – jún formou poradenstva ako aj antropometrických meraní a stanovení funkčnej zdatnosti a aeróbnej výkonnosti na podpore zdravia a pohybu v rámci skupinových cvičení zameraných na posilňovanie svalstva (body form) ako aj pri cvičeniach na trampolínach (jumping), ktoré organizovalo športovo-relaxačné centrum Fit House v Spišskej Novej Vsi.

Počas športovo – rekondičného dňa určeného pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi sme pripravili rôzne skupinové a individuálne pohybové aktivity a poskytovali sme poradenstvo k pohybu s dôrazom na pravidelnosť, intenzitu a trvanie.

K svetovému dňu obezity a Svetovému dňu pohybu sme pre širokú verejnosť zhotovili v priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves informačný panel k predmetnej problematike.

Vo firme Embraco sme pre zamestnancov uskutočnili v rámci celozávodného „Dňa pohybu“ v súlade s olympijskou myšlienkou odborný seminár na tému „Rizikové faktory životného štýlu a prevencia“. Účastníkom sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity a zdravej výživy ako preventabilných faktorov civilizačných chorôb. V prezentáciách boli názorne demonštrované aj možné ochorenia vrátane nadváhy, obezity, hypertenzie, hypercholesterolémie a diabetu, ktoré vznikajú v súvislosti s nesprávnou životosprávou –

pohybovou inaktivitou, kalorickou a nevhodne zloženou stravou s nedostatkom vitamínov, minerálov a vlákniny ako aj fajčením a nadmernou konzumáciou alkoholu. Účastníkom akcie sme poskytli aj merania krvného tlaku a pulzu, spirometrické vyšetrenie a jednoduchý Ruffierov test funkčnej zdatnosti.

Počas zdravotno-výchovných aktivít určených pre seniorov sme aj tejto vekovej skupine zdôraznili veľký význam primeranej a vhodnej pohybovej aktivity na udržiavanie telesného zdravia a psychickej pohody.

ÚLOHA Č. 9.2.1

VYZVI SRDCE K POHYBU:

CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň zameraná na zvýšenie pohybovej aktivity „Vyzvi srdce k pohybu“ sa v roku 2016 nerealizovala vzhľadom na to, že kampaň sa organizuje v dvojročnom intervale a posledná prebiehala v roku 2015 podľa metodických pokynov gestora úlohy RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Súťaž bola vtedy určená pre širokú verejnosť (dospelých ako aj detských podporovateľov) a termínovo bola nastavená na mesiace marec – jún 2015 na celoštátnej úrovni a vzhľadom na možnosť vyhlásenia výhercov s podporou sponzorov aj v regionálnej pôsobnosti jednotlivých RÚVZ v SR.

Súťaž bola spropagovaná prostredníctvom Poradenského centra na ochranu a podporu zdravia, regionálnych médií, našej webovej stránky, panelu na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi ako aj distribúciou účastníckych listov formou osobných návštev a konzultácií na mestských základných a stredných školách, úradoch ako aj vybraných organizáciách a firmách v meste Spišská Nová Ves, kde máme dobrú dlhoročnú spoluprácu v zdravotno-výchovných a preventívnych aktivitách.

Do súťaže sa prostredníctvom prihlášok doručených na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi zapojilo 36 účastníkov, ktorí boli ochotní monitorovať podľa pokynov v účastníckom liste svoje pohybové aktivity počas minimálne 4 týždňov v priebehu súťaže v objeme minimálne 210 minút/týždenne rozdelených do 4 a viacerých častí. Účastníci si zároveň zapisovali na konci týždňa aj svoju aktuálnu telesnú hmotnosť. Viacerí z nich boli aj klientmi v Poradni pre optimalizáciu pohybových aktivít, kde sme im vykonali a zhodnotili antropometrické merania ako aj záťažové ergometrické a spirometrické testy. Všetkým sme poskytli konzultácie a poradenstvo k pohybovej aktivite s dôrazom na frekvenciu, trvanie a optimálnu intenzitu vzhľadom na vek a funkčnú zdatnosť.

Všetky účastnícke listy boli odoslané gestorovi úlohy, ktorý ich spracoval a vyhodnotil na celoslovenskej a regionálnej úrovni. V novembri 2015 bolo zrealizované losovanie a vyhlásenie výhercov cien, ktoré venovali do celonárodnej súťaže sponzori kampane.

Najbližšie by mala byť celonárodná kampaň organizovaná v roku 2017.

ÚLOHA Č. 9.3

PODPORAZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT (OBYVATEĽOV SEGREGOVANÝCH A SEPAROVANÝCH RÓMSKÝCH OSÁD)

Úloha sa plnila v rámci Programu podpory zdravia pre znevýhodnené komunity žijúce v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach, ktorú realizoval náš RÚVZ od marca 2007 do decembra 2012 prostredníctvom 3 komunitných asistentiek zdravotnej výchovy.

Od roku 2013 nie je uvedený program z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov z MZ SR naďalej realizovaný. Jeho pokračovanie ako aj reskríning antropometrických a biochemických hodnôt vrátane merania krvného tlaku a monitorovania životného štýlu prostredníctvom dotazníka u 200 klientov zo znevýhodnených komunít je naplánované v prípade finančného zabezpečenia projektu na ďalšie roky.

V oblasti podpory zdravia pre znevýhodnené komunity sme boli oslovený na spoluprácu Asociáciou terénnych zdravotných asistentov (ATZA), ktorá začala svoju činnosť v roku 2014 a transformovala sa na Platformu na podporu zdravia znevýhodnených skupín, ktorá je financovaná z prostriedkov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Platforma realizuje projekt „Zdravé komunity“ a zamestnáva osvetárov a koordinátorov.

Ich zameranie je prioritne na obyvateľov segregovaných rómskych osád v štyroch oblastiach – ochrana a podpora zdravia, podpora vzdelávania a osvetu, podpora výskumu a propagácia.

V rámci prípadnej spolupráce bude náš prínos spočívať v odbornom usmernení ako aj konzultáciách počas plánovaných workshopov pre terénnych koordinátorov a asistentov osvetu zdravia zo širokej hygienicko-epidemiologickej problematiky v našom regióne a spádovej oblasti.

ÚLOHA Č. 9.4

NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V prvom polroku 2016 sme zrealizovali pre deti vybraných mestských základných škôl besedy a prednášky zamerané na rôzne témy vrátane prevencie alkoholizmu a závislostí na alkohole pod názvom „POZDRAVYI – pohyb, zdravie a výživa“.

Jedná sa o intervenčné aktivity formou práce so skupinami v štyroch stanovištiach s využitím rôznych zážitkových metód a hier. Základné témy sa dotýkali oblasti zdravej výživy a pitného režimu, pohybovej aktivity a jej negatívnych dopadoch - obezity, srdcovo-cievnych chorôb a metabolických chorôb, fajčenia a zdravia ako aj alkoholu a závislostí.

Doposiaľ sme tieto aktivity zrealizovali v priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves pre 4 základné školy. Celkom sa týchto aktivít zúčastnilo cca 100 detí, ktoré boli rozdelené do 10 – 15 členných skupín. V týchto aktivitách budeme na základe dohody so školami pokračovať aj v druhom polroku 2016 pre žiakov mestských základných škôl.

Pre žiakov 8. ročníkov sme zrealizovali 2. časť aktivít pod názvom „PoZdraVy II“, kde sme sa zamerali na ďalšie témy súvisiace s touto vekovou kategóriou – drogové a nelátkové závislosti, duševné zdravie a stres, medziľudské vzťahy a rodina. Intervenčné aktivity absolvovali žiaci z 2 základných škôl v celkovom počte 50 detí.

Počas aktivít dostali žiaci 5. a 8. ročníkov odborné informácie o škodlivosti alkoholu so zameraním na zdravotnú a sociálnu oblasť. Deti mali možnosť formou zážitkových hier vyjadriť aj svoje názory a postoje k pitiu alkoholických nápojov ako aj vlastné skúsenosti s konzumáciou alkoholu v rodinnom a mimoškolskom prostredí. Aktivity pre žiakov mali medzi deťmi aj pedagógmi veľmi dobrú odozvu a vysoko pozitívnu spätnú väzbu, čo je dôkazom toho, že sa nám uvedený spôsob primárnej prevencie osvedčil a je potrebné v ňom aj naďalej pokračovať.

Na základnej škole Komenského ul. v Spišskej Novej Vsi a ZŠ Mlynky sme deťom na druhom stupni odprednášali počas 5-tich aktivít tému „Závislosť na alkohole“ s dopadom na psychické a fyzické zdravie ako aj sociálne zmeny. Po prednáškach diskutovali chlapci a dievčatá k tejto problematike vrátane dostupnosti alkoholu a jeho legálnemu predaju.

Problematiku alkoholizmu a nadmerného pitia ako aj drog sme prezentovali spoločne aj so zástupcom Polície SR pre pedagógov a žiakov na vybraných základných školách v meste a okrese Spišská Nová Ves. Diskusie boli zamerané na problémy vznikajúce v súvislosti s nekontrolovaným pitím a nelegálnym predajom alkoholu pre deti a mládež do 18 rokov ako aj ilegálnym užívaním drog. Deti sa dozvedeli aj právne aspekty a možné trestné postihy pri nelegálnej a nadmernej konzumácii alkoholických nápojov a ostatných psychotropných látok. Dôraz sme kládli na primárnu prevenciu alkoholizmu a drogových závislostí a pri skúsenostiach s alkoholom od 18 rokov na zásadové a kontrolované pitie.

Alkoholizmu a prevencii sa venovali aj nami školení a pripravovaní peer aktivisti organizovaní v OZ Mladí ľudia a život, ktorí zorganizovali a viedli besedy a diskusné fóra na základných a stredných školách v Spišskej Novej Vsi, Levoči, Krompachoch a Gelnici. Mládež informovali o zdravotných následkoch škodlivého užívania alkoholu, prevencii nadmerného užívania alkoholických nápojov ako aj o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov a orientačnom čase odbúravania alkoholu v krvi. Pre dospievajúcu mládež sú tieto informácie zvlášť dôležité vzhľadom na rizikové užívanie alkoholických nápojov a následné nezodpovedné správanie vrátane vedenia motorových vozidiel pod vplyvom alkoholu. Na niektoré besedy boli prizvaní aj zástupcovia Polície SR, ktorí prezentovali negatívny dopad konzumácie alkoholu v súvislosti s dopravnými nehodami a trestnými činmi. Peer aktivisti sa venovali aj problematike ambulantnej a ústavnej liečby závislosti na alkohole. Dôraz kládli na linky dôvery, dôveryhodné osoby z rodinného a rovesníckeho prostredia ako aj na včasné vyhľadanie psychologickej prípadne psychiatrickej pomoci v prípade problémov s alkoholom.

ÚLOHA Č. 9.5

NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STÁRNUTIA

Pokračovali sme v aktivitách pre cieľovú skupinu seniorov z predchádzajúceho roka 2015 formou prednášok a besied. Seniorom sme sa venovali aj počas „Týždňa mozgu“.

V prvom polroku 2016 sme zrealizovali 4 prednášky spojené s besedami na témy: Ako si vážiť seba samého, Ako prijímať ľudí okolo seba, Zdravá výživa a pitný režim v seniorskom veku, Zdravý životný štýl a psychohygiena. Aktivity boli určené pre seniorov a členov Domova dôchodcov a Klubu dôchodcov v Spišskej Novej Vsi.

V rámci týchto aktivít spolupracujeme aj s niektorými vyškolenými dôchodcami, ktorí okrem iného realizujú pre členov aj pohybové aktivity formou turistických vychádzok do prírody. V sekundárnej prevencii chorôb v seniorskom veku je primeraná pohybová aktivita a dostatočný pobyt na čerstvom vzduchu jedným z najdôležitejších faktorov udržania si dobrej vitality a potrebnej mobility.

V rámci týždňa mozgu a Svetového dňa Alzheimerovej choroby sme edukovali skupiny seniorov z Jednoty dôchodcov a Klubu dôchodcov v oblasti duševného zdravia a jeho posilňovaní, funkciách mozgu a škodlivých vplyvov na jeho činnosť ako aj potreby využívania pamäte a jej tréningu vo vyššom veku. Seniorom sme poskytli prednášku a besedu s názvom „Žijeme život prosperujúci mozgu?“ a taktiež sme s nimi realizovali rôzne cvičenia a techniky na podporu pamäte a kognitívneho myslenia. Obom skupinám sme vykonali aj antropometrické merania, merania TK a P ako aj celkového cholesterolu vrátane individuálnych konzultácií k výsledkom meraní, zdravotnému stavu a jeho zlepšeniu. V prezentácii sme sa zamerali na činnosť mozgu, druhy pamäte ako aj riziká vzniku degeneratívnych, cievnych a nádorových chorôb mozgu a nervovej sústavy vrátane účinnej prevencie. O jednotlivých druhoch pamäti a dôležitosti starostlivosti o mozog sme rozprávali aj seniorom v Dome dôchodcov a v Klube dôchodcov. Pri všetkých týchto aktivitách sme poskytli poslucháčom aj letáky a informačné materiály k predmetnej téme. Na RÚVZ bol pre verejnosť k dispozícii panel k téme „Týždeň mozgu“ a „Alzheimerova choroba a prevencia“.

V rámci Svetového dňa zdravia sme vyšetrili spolu 18 senioriek z Jednoty dôchodcov a Klubu dôchodcov, ktorým sme poskytli celé spektrum antropometrických a biochemických vyšetrení vrátane individuálnych konzultácií a poradenstva k rizikovým faktorom životného štýlu v postproduktívnom veku.

ÚLOHA Č. 9.6

EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Túto úlohu oddelenie Výchovy k zdraviu v Spišskej Novej Vsi nerealizovalo.

ÚLOHA Č. 9.6.1

ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

V rámci realizácie tejto úlohy sa pokračovalo v zdravotno – výchovných aktivitách z predošlých rokov, ktoré mali veľmi pozitívnu odozvu u detí a pedagógov.

Na 5 materských školách (MŠ Komenského Smižany, MŠ Markušovská, MŠ Slovenská, MŠ Kojšov a MŠ Veľký Folkmár) a 1 základnej škole (ZŠ Lipová ul.) bolo vykonaných celkom 28 aktivít. Aktivity sa realizovali formou besied a prednášok, premietania video filmov pre deti a mládež s tematikou hygieny ústnej dutiny, správneho čistenia zubov ako aj zdravej výživy a pitného režimu, ktoré veľmi intenzívne ovplyvňujú tvorbu zubného kazu.

Na materských školách sme efektívne využívali pre deti aj model zubov, na ktorom sme názorne demonštrovali celý postup správneho čistenia chrupu. Na základnej škole sme sa viac orientovali na stomatohygienu z pohľadu celkového zdravia, vyváženej stravy s dostatkom minerálov a vitamínov a dennej starostlivosti o trvalý chrup. Naše aktivity sa stretli u detí a pedagógov s veľkým záujmom a podporou aj do nového školského roka.

S pedagogickými pracovníčkami boli v rámci týchto aktivít vykonané aj konzultácie k problematike stomatohygieny a kontroly správnosti zubných kefiek a pást u detí predškolského a školského veku ako aj zdravej výživy a pitného režimu.

ÚLOHA Č. 9.7

CINDI PROGRAM SR

Túto úlohu plníme v rámci aktivít Poradenského centra zdravotnej výchovy a podpory zdravia. Pri Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Spišskej Novej Vsi máme zriadenú základnú poradňu zdravia a poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity. Na základe konzultácií a odporúčaní zo základnej poradne poskytujeme klientom aj poradenstvo v oblasti odvykania od fajčenia v poradni pre odvykanie od fajčenia. Od januára 2010 sme zriadili ďalšiu nadstavbovú poradňu – Poradňu zdravej výživy, kde poskytujeme klientom po absolvovaní vyšetrení a konzultácie v základnej poradni odborné poradenstvo v oblasti zdravej výživy a pitného režimu.

V základnej poradni zdravia vykonávame antropometrické merania (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, výpočet BMI, WHRa WHT indexov), meranie krvného tlaku, pulzu a percentuálneho obsahu tuku v tele ako aj biochemické vyšetrenia celkového a ochranného cholesterolu, triglyceridov a glykémie na prístroji Reflotron. V terénnych podmienkach realizujeme vyšetrenia krvných parametrov prístrojmi Reflotron a Accutrend. Podľa indikácií realizujeme u klientov nadstavbových poradní vyšetrenia spirometrom (respiračné ukazovatele), smokerlyzerom (obsah CO vo vydychovanom vzduchu a HbCO v krvi), váhomerom a tukomerom OMRON (obsahu celkového a viscerálneho tuku, podiel kostrovej svaloviny, percento aktívnej hmoty, obsah vody v organizme, bazálny metabolizmus a množstvo kostnej hmoty), ergometrom (záťažové testy na stanovenie stupňa funkčnej zdatnosti a aeróbnej výkonnosti).

Údaje získané v základnej poradni sú spracované a hodnotené v Teste zdravého srdca. V nadstavbových poradniach využívame programy Ergokoncept, Winspiro a Excel ako aj vlastný program k hodnoteniu ergometrických záťažových testov. Klientom poskytujeme

poradenstvo k zmene životného štýlu a k pozitívnemu ovplyvneniu rizikových faktorov s dôrazom na srdcovo – cievne, metabolické a onkologické ochorenia.

Za obdobie od 1.1. – 30.6.2016 navštívilo základnú poradňu zdravia celkom 60 klientov, z toho 39 žien a 21 mužov. Prvé vyšetrenie absolvovalo 43 klientov, z toho 29 žien a 14 mužov a kontrolne vyšetrených bolo v prvom polroku 17 klientov, z toho 10 žien a 7 mužov.

Merania a konzultácie vykonávame podľa dohody aj v rámci spolupráce s rôznymi firmami a inštitúciami pre uzavreté skupiny klientov v terénnych podmienkach ako aj pri príležitosti Svetového dňa zdravia a Svetového dňa srdca, kde sú tieto merania s obmedzeným rozsahom určené pre širokú verejnosť.

V rámci Svetového dňa zdravia sme vyšetřili spolu 18 senioriek z Jednoty dôchodcov a 5 zamestnancov RÚVZ, ktorým sme poskytli celé spektrum antropometrických a biochemických vyšetření vrátane individuálnych konzultácií a poradenstva k rizikovým faktorom životného štýlu v postproduktívnom veku. Ďalšie skríninky u dospeljej populácie plánujeme vykonať v druhom polroku 2016.

Vyšetřenia v Poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity absolvovalo v prvom polroku 103 záujemcov, z toho 53 žien a 50 mužov. 6 mužov a 5 žien využili služby poradne opakovane.

Značnú časť klientov v počte 25 tvorili študenti strednej odbornej školy ekonomickej zo Spišskej Novej Vsi, u ktorých sme realizovali analýzu funkčných, antropometrických a biochemických vyšetření vo vzťahu k pohybovej aktivite, stravovaciemu a pitnému režimu ako aj k životnej pohode, zdraviu a závislostiam. Údaje o životnom štýle sme od nich získali prostredníctvom dotazníka. V rámci regionálneho projektu HBSC, súčasťou ktorého sú okrem prieskumu aj antropometrické merania a Ruffierov test telesnej zdatnosti bolo v POPA monitorovaných až 77 žiakov 9.ročníkov z dvoch základných škôl v Spišskej Novej Vsi.

Všetkým klientom poradne sme vykonali antropometrické merania, merania krvného tlaku, pulzu a zloženia tela ako aj spirometrický a ergometrický resp. iný funkčný záťažový test na stanovenie telesnej zdatnosti a aeróbnej výkonnosti. Výsledky meraní a testov boli vyhodnotené a počítačovo spracované. Testovaným boli poskytnuté individuálne konzultácie k optimalizácii pohybovej aktivity vzhľadom na pohybovú anamnézu a zdravotný stav. Dôraz sme kládli na výber vhodného rekreačného športu ako aj zdravú výživu a vhodný pitný režim.

Poradňu zdravej výživy navštívilo celkom 21 klientov, z toho 16 žien a 5 mužov. 15 z nich bolo v Poradni prvý krát, 6 klientov navštívili poradňu opakovane. U niektorých z nich sme monitorovali prostredníctvom dotazníka aj jednodňový príjem potravín a tekutín v súvislosti s plnením úlohy č. 3.8. Každému sme poskytli poradenstvo k zdravej výžive a vhodnému pitnému režimu ako aj k zostaveniu jedálnička so zameraním na redukciu nadváhy a obezity.

V poradni pre odvykanie od fajčenia sme poskytli v prvom polroku 2016 individuálne konzultácie a poradenstvo 16 záujemcom, z toho bolo 8 žien a rovnako 8 mužov. Všetkým sme vykonali vstupné vyšetřenia Smokerlyzerom a Spirometrom. Klientom sme odporúčali najvhodnejší spôsob zvládnutia nikotínovej závislosti ako aj metódy prevencie relapsu a recidívy fajčenia. 13 fajčiarov sme oslovili prvý krát, 3 klienti využili poradenstvo a merania opakovane. Väčšinu fajčiarov sme vyšetřovali a poskytovali im odborné poradenstvo počas Svetového dňa bez fajčenia.

Počas tohto dňa sme v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves a Gymnázium na Javorovej ulici zrealizovali pre stredoškôlkov seminár k problematike fajčenia a odvykania. Pre širokú verejnosť sme s pomocou študentov-dobrovoľníkov zorganizovali akciu „Prestaň fajčiť, daj si

jablko“. Súčasťou akcie bola aj realizácia ankety u dobrovoľníkov – fajčiarov, ktorí boli ochotní zhasiť cigaretu a vymeniť ju za ponúknuté jablko. Celkom bolo oslovených viac než 50 fajčiarov v uliciach mesta, ktorým boli poskytnuté letáky s výhodami nefajčenia ako aj radami ako sa stať nefajčiarom. Akcia sa stretla na verejnosti so záujmom a podporou.

Pre záujemcov z akcie sme vykonali aj meranie oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer a meranie dychových parametrov prístrojom Spirometer. Pre tých, ktorí sa rozhodli prestať fajčiť, sme poskytovali odborné poradenstvo k odvykaniu od fajčenia a prevencii recidív. K akcii bolo poskytnuté interviu pre TV Redutu a informácie boli zverejnené aj v regionálnej tlači. Na RÚVZ bol k dispozícii informačný panel.

ÚLOHAČ. 9.8

AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 - 2016

Pre žiakov 5. ročníkov základných škôl sme pokračovali v realizácii intervenčných aktivít pod názvom „PoZdraVy I – pohyb, zdravie a výživa“ formou práce so skupinami v štyroch stanovištiach s využitím rôznych zážitkových metód a hier. Základné témy sa dotýkali oblasti zdravej výživy a pitného režimu, pohybovej aktivity, fajčenia, alkoholu a závislostí.

Počas prvého polroka 2016 sme edukovali v priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves takýmto spôsobom deti zo 4 základných škôl v celkovom počte cca 100.

Pre žiakov 8. ročníkov sme zrealizovali 2. časť aktivít pod názvom „PoZdraVy II“, kde sme sa zamerali na témy – drogové závislosti (látkové a nelátkové), duševné zdravie a stres ako aj medziľudské vzťahy a rodinné prostredie. Jednotlivé stanovišťa absolvovali žiaci z 2 základných škôl v celkovom počte 50 detí.

Pre žiakov z troch tried 7. ročníka základnej školy na Nejedlého ul. v Spišskej Novej Vsi sme v rámci protidrogovej edukácie využili efektívne videofilm „Deti a drogy“ zachytávajúci príbeh ambiciózneho dievčiny z chudobnej rodiny a chlapca, ktorý ju svojim spôsobom života priviedol až k drogovej závislosti so všetkými negatívnymi dôsledkami. Príbeh vo filme bol veľmi emotívny a poukázal na reálnu hrozbu skúšania a brania drog z rôznych dôvodov a nezanedbateľný vplyv rovesníkov a partie, kde je droga denno-denným posilňovačom. Po filme sa k predmetnej téme so žiakmi diskutovalo o rôznych aspektoch užívania drog.

V rámci regionálneho projektu HBSC sme 77 žiakom z 9.ročníkov dvoch základných škôl prezentovali tému „Novodobé nelátkové závislosti“, ktoré sa stávajú v súčasnosti rovnako veľkou hrozbou pre mladú generáciu a fixujú mladých ľudí k rôznym ťažko zvládnuteľným závislostiam. Taktiež sme sa v tejto vekovej skupine venovali v rámci diskusií aj prevencii fajčenia, alkoholizmu a drogových závislostí, oblasti duševného zdravia a stresu ako aj vzťahom v rodinnom a školskom prostredí a aktívnemu využívaniu voľného času. Žiakom sme zdôraznili pozitívne vnímanie života a zamerali sa aj na sebahodnotenie ich osoby.

Na stredných školách úzko spolupracujeme s vyškolenými peer aktivistami z OZ Mladí ľudia a život a peer klubu pri CVČ Spišská Nová Ves. Za obdobie prvého polroka 2016 sme spoluorganizovali a odborne viedli 2 odborné výcviky pre novú skupinu peer aktivistov, ktorí sa aktívne zúčastnili posledného 13. ročníka workshopu „Mladí ľudia a život“ v roku 2015. Peer aktivisti samostatne zrealizovali viac ako 30 besied na témy „Životný štýl mladých ľudí“, „Sexualita, láska a antikoncepcia“, „Fajčenie, alkohol a prevencia“, „Drogy - primárna prevencia a prvá pomoc“, HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia“ ako aj „Duševné zdravie a stres“. Besedy boli určené prevažne študentom 1. a 2. ročníkov stredných škôl v Spišskej Novej Vsi, Levoči, Krompachoch a Gelnici.

Besedy mali u cieľovej skupiny pozitívny ohlas a stretli sa s veľkou podporou riaditeľov a koordinátorov primárnej prevencie základných a stredných škôl. Počas týchto aktivít bolo vykonaných viac ako 20 konzultácií zameraných na termíny a obsah besied.

K Medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s nimi zrealizovali peer aktivisti v 5-tich stredných školách, kluboch a internátoch v rovesníckom prostredí v rámci regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“ 10 besied na tému „Nikotín, alkohol a iné drogové závislosti“ s využitím rôznych zážitkových metód. Dôraz kládli na zdravý životný štýl bez drog a zmysluplné využitie voľného času. Pre študentov zorganizovali pri tejto príležitosti aj koncert, divadelné predstavenie a športové podujatie.

K tomuto dňu sme zorganizovali a odborne viedli 3 semináre pre žiakov druhého stupňa z 3 základných škôl na tému „Vyber si zdravý štýl a nie drogy“ s aktívnym zapojením žiakov pri riešení modelových situácií rôznych životných príbehov mladých ľudí.

V rámci celoslovenského prieskumu GYTS so zameraním na fajčenie sme zrealizovali podľa metodických pokynov gestora z LF v Martine zber dát u žiakov 7. – 9. ročníka v dvoch základných školách – ZŠ Mlynky a ZŠ Krompachy v celkovej počte 144 žiakov. Pri tejto príležitosti sme na oboch školách vykonali po prieskume pre žiakov 3 prednášky spojené s besedami a efektívne sme využili pri podpore nefajčenia a prevencii nikotínovej závislosti aj videofilm o škodlivosti fajčenia a jeho dopadov na zdravotnú a sociálnu oblasť.

Na RÚVZ je k dispozícii pre verejnosť panel „Závislosti“ s obrazovou a textovou časťou k jednotlivým druhom drog, vrátane príznakov pri užívaní a predávkovaní drogami. Panel obsahuje aj návod ako postupovať pri riešení problému konzumácie drog a vzniku drogovej závislosti.

ÚLOHAČ. 9.9

ZNIŽOVANIE EPIDEMIOLOGICKÉHO A CHEMICKÉHO RIZIKA POKRMOV RÝCHLEHO OBČERSTVENIA V OKRESE LEVICE

Túto úlohu oddelenie Výchovy k zdraviu v Spišskej Novej Vsi nerealizovalo.

ÚLOHAČ. 9.10

STRAVOVACIE NÁVYKY A SPOTREBNÝ POTRAVINOVÝ KOŠ u obyvateľov okresu Levice

Túto úlohu oddelenie Výchovy k zdraviu v Spišskej Novej Vsi nerealizovalo.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Starej Ľubovni**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.
V 1. polroku 2016 nebola gestorom úlohy požadovaná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.
V 1. polroku 2016 nebola gestorom úlohy požadovaná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

V 1. polroku 2016 nebola gestorom úlohy požadovaná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľom úlohy je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách verejných vodovodov.

V okrese Stará Ľubovňa sú vytypované lokality povrchových vodárenských zdrojov Jakubianka, Lomnický potok, Plaveč (poľnohospodársky a lesohospodársky využívané územia), v ktorých by sa sledovali pesticídne látky podľa pokynov gestora úlohy – RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu. RÚVZ nebol zaradený do plnenia úlohy. Úloha sa bude plniť priebežne v nasledujúcich rokoch.

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni má jednoznačný záujem zapojiť sa do navrhovaného projektového zámeru (dňa 25.5.2015 predložené stanovisko RÚVZ participovať na uvedenom projekte). Návrh nových 9 monitorovacích staníc bol prezentovaný ÚVZ SR v dňoch 10. - 11. júna 2015 na 26. celoslovenskej porade vedúcich odborov a oddelení hygieny životného prostredia a zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR v Ľubovnianskych kúpeľoch, hotel Sorea Ľubovňa. Úlohu je možné plniť v nasledujúcich rokoch podľa pokynov gestora úlohy až po vybudovaní peľovej informačnej stanice.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNÍŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov, uplatňovanie pri výkone štátneho zdravotného dozoru legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci, overovanie pomocou kontrolných listov informovanosť zamestnancov a poskytovať informácie zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci, zisťovanie rizikových faktorov práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku, ako i zvyšovanie úrovne údajov o rizikových prácach a zabezpečovanie ich efektívneho využitia v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Oddelenie PPL v prvom polroku 2016 dozorovalo 541 právnych subjektov, kde bolo vykonaných 115 kontrol v rámci ŠZD.

Bolo vydaných 36 posudkov na uvedenie priestorov do prevádzky, schválených bolo 10 prevádzkových poriadkov.

Pri posudzovaní nových prevádzok bolo v 7 prípadoch konanie prerušené z dôvodu nekompletnej žiadosti, nepripravenosti pracovných priestorov na prevádzkovanie, ako i pre chýbajúce prevádzkové poriadky. K územnému, kolaudačnému konaniu a zmene účelu užívania stavby bolo vydaných 9 záväzných stanovísk. Posudzovali sme 11 chránených pracovísk u fyzických a právnických osôb.

Pri posudzovaní projektových dokumentácií sme úzko spolupracovali i s ostatnými oddeleniami RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V priebehu 1. polroka 2016 bolo v dozorovaných subjektoch odobratých na laboratórny rozbor 29 vzoriek pitných vôd z vlastných vodných zdrojov.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Zamestnanci oddelenia v sledovanom období prehodnotili vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v SPOLAGRO, s. r. o., Šarišské Jastrabie a bolo vydané rozhodnutie na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác pre SSE Group, s. r. o., Stará Ľubovňa.

V rámci ŠZD v 1. polroku 2016 v 5 podnikateľských subjektoch, kde evidujeme rizikové práce, sme sa zamerali na sledovanie pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov, na výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou, ako i na pridelovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov na pracoviskách. Pri kontrolách neboli zistené závažné nedostatky.

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR priebežne a sleduje sa vývoj zmien v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. V 18 podnikateľských subjektoch okresu Stará Ľubovňa evidujeme 322 pracovníkov (zamestnanci a živnostníci - SZČO), z toho 14 žien exponovaných rizikovým faktorom. V riziku hluku je exponovaných celkom 314 pracovníkov, z toho 11 žien, v riziku chemických látok a zmesí je exponovaných celkom 164 pracovníkov, z toho 3 ženy a v riziku vibrácií je exponovaných celkom 86 pracovníkov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru boli uplatňované legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z., nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. a č. 82/2015 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev.

Kontrolná činnosť bola zameraná na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a na kontrolu osvedčení o odbornej spôsobilosti na vyššie uvedenú činnosť.

Vykonaná bola 1 kontrola v poľnohospodárskom podniku. Neboli zistené závažné hygienické nedostatky. Pri chemickej ochrane rastlín poľnohospodárske podniky nepoužívajú veľmi toxické látky a zmesi a tiež v malej miere toxické látky podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok. Posúdený bol 1 prevádzkový poriadok.

V rámci zdravotnej výchovy a prevencie bolo vykonaných 23 konzultácií týkajúcich sa podmienok pre získanie osvedčenia pre odbornú spôsobilosť na prácu s jedmi, predaja agrochemikálii, skladovania a manipulácie s nimi, vypracovania prevádzkového poriadku a pod..

V priebehu sledovaného obdobia neboli hlásené priemyslové otravy, ani podozrenia na choroby z povolania v súvislosti s prácou s jedmi. Neboli hlásené žiadne havarijné situácie.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Od roku 2006 sú vyhlásené rizikové profesie lekár a zdravotná sestra na Onkologickej ambulancii v Ľubovnianskej nemocnici s rizikovým faktorom chemické karcinogény – cytostatiká v kategórii 3. Oproti posudzovanému stavu nenastali podstatné zmeny. Práce sú vykonávané v súlade so schváleným prevádzkovým poriadkom a hodnotením rizika. Pracuje tu jeden lekár a 2 zdravotné sestry, ktorí majú k dispozícii dostatočné množstvo OOPP (ochranný odev, obuv, rúško a jednorazové rukavice).

Na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny rodinného domu na Rovni č. 375/29 v obci Ľubotín bolo vydané v sledovanom období jedno rozhodnutie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni pre ASTANA, s.r.o., Uherova 2909/29, Poprad. Zároveň bola vykonaná dňa 22.4.2016 kontrola zameraná na dodržiavanie pracovného postupu pri odstraňovaní azbestu vo vyššie uvedenej obci. Práce boli vykonávané v súlade so schváleným rozhodnutím Regionálneho úradu so sídlom v Starej Ľubovni č. 2016/00261/PPL/55 zo dňa 15.3.2016 a plánom práce Demontáž „AZC“ krytiny z rodinného domu na Rovni č. 375/29 v obci Ľubotín.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľom je napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Pri 287 konzultáciách sme sa okrem iného zameriavali na zabezpečovanie vhodných pracovných podmienok, pracovnej pohody, správnu manipuláciu s veľmi toxickými a toxickými látkami, na prevenciu pred vznikom chorôb z povolania, na bezpečnú prácu so zobrazovacími jednotkami, lasermi, odstraňovaní azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a na spracovanie prevádzkových poriadkov.

V Poradni na ochranu a podporu zdravia pri práci bolo realizované poradenstvo v oblasti problematiky práce s chemickými a toxickými látkami, chorôb z povolania, nárokov na OOPP, správnych pracovných návykov, telovýchovných aktivít v rámci pracovnej zmeny, zlepšenia podmienok práce na pracovisku a ochrany pracovníkov so zníženou pracovnou schopnosťou.

O novej legislatíve, plánovaných a ponúkaných aktivitách sme širokú verejnosť informovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Od roku 2007 Oddelenie podpory zdravia zahájilo realizáciu regionálneho projektu „Zdravé pracoviská“. Do projektu bola zaradená prevádzka MKEM v Starej Ľubovni. V priebehu roka 2011 sme zaradili v rámci regiónu do realizácie aj PL-PROFY v Orlove. V rámci realizácie aktivít v priebehu 1. polroka 2016 sme vypracovali a zaslali vlastné edície pre pracovníkov oboch firiem v súvislosti so Svetovým dňom proti rakovine, Svetovým dňom chorých, Medzinárodným dňom zriedkavých ochorení, Svetovým dňom obličiek, Svetovým dňom ústneho zdravia, Svetovým dňom Downovho syndrómu, Svetovým dňom vody, Svetovým dňom tuberkulózy, Svetovým dňom povedomia o autizme, Svetovým dňom zdravia, Svetovým dňom Parkinsonovej choroby, Svetovým dňom práv pacientov, Svetovým dňom bezpečnosti a zdravia pri práci, Európskym imunizačným týždňom, Svetovým dňom astmy, Svetovým dňom čistých rúk, Svetovým dňom pohybom ku zdraviu, Svetovým dňom bez tabaku, Svetovým dňom životného prostredia, Svetovým dňom darcov krvi, Medzinárodným dňom proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V rámci kampane Zdravé pracoviská pre všetky vekové kategórie, ktorú vyhlásila Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) pre roky 2016 – 2017, hlavné aktivity sú plánované na 2. polrok 2016:

1. Deň otvorených dverí.
2. Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

V 1. polroku 2016 sme posudzovali chránené pracoviská v 11 podnikateľských subjektoch okresu Stará Ľubovňa. Kontroly boli vykonané v rámci štátneho zdravotného dozoru v piatich chránených pracoviskách.

Tri kontrolované chránené pracoviská boli v Ľubovnianskej nemocnici, n. o. v Starej Ľubovni, išlo o zamestnancov v pracovnej pozícii fyzioterapeut, zdravotný laborant a sestra pri lôžku, dokumentaristka.

Jedno kontrolované pracovisko bolo v predajni elektroinštalačného materiálu firmy TOTAL LIGHTING, s. r. o. v Starej Ľubovni, kde postihnutý pracovník je zaradený v pracovnej pozícii internetový predajca.

Jedno kontrolované pracovisko bolo vo firme Shellas, s. r. o. v Starej Ľubovni, kde postihnutá pracovníčka pracovala ako šička v šijacej dielni.

U štyroch pracovníkov ZP sa jednalo o telesné postihnutie a jeden ZP pracovník bol zmyslovo postihnutý.

Vo všetkých kontrolovaných prevádzkach nenastali podstatné zmeny oproti rozhodnutiam o uvedení priestorov do prevádzky v zmysle § 13 ods. 4 písm. a) zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré by mali negatívny vplyv na zdravie pracovníkov so zdravotným postihnutím. Prevádzková hygiena bola na požadovanej úrovni.

Pri kontrolách bolo zistené, že boli rešpektované všetky obmedzenia a odporúčania, ktoré špecifikuje lekár posudzujúci zdravotnú spôsobilosť na prácu a pracovné podmienky spĺňajú základné požiadavky aj vo vzťahu k charakteru zdravotného postihnutia občana. Práca je vykonávaná za uľahčených pracovných podmienok, resp. v skrátenom pracovnom čase.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké,koľko)	Zistené nedostatky (aké,koľko)	Uložené opatrenia (aké,koľko)	Poznámky (napr. vykonané úpravy pracovných podmienok na pracovisku a pod.)
	rozhodnutí	stanov.							
so sídlom v Starej Ľubovni	1	10	5	5	5	0	0	0	-

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

V 1. polroku 2016 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie.

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

V 1. polroku 2016 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie.

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

V 1. polroku 2016 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie.

3.4 PREHEAD 5 – ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI VÝROBKAMI V SR A EÚ

V 1. polroku 2016 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

V 1. polroku 2016 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie.

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Odborní zamestnanci oddelenia HVBPaKV pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni k 30.6.2016 odobrali celkovo 12 vzoriek, ktoré vykazovali zdravotnú neškodnosť.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

V 1. polroku 2016 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie, úloha bude plnená v novembri 2016.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Odborní zamestnanci oddelenia HVBPaKV v súvislosti s plnením tejto úlohy odobrali 3 vzorky hotových pokrmov (polievka alebo hlavný pokrm) a to 1 vzorku z reštaurácie, 1 vzorku zo závodnej jedálne, 1 vzorku z nemocničnej jedálne pre zamestnancov, 2 vzorky chleba a 1 vzorku pečiva (od výrobcov SR) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli v období február – marec 2016 pod koordináciou krajského odborníka v Hygiene výživy.

Získané výsledky boli následne spracované podľa komodity v tabuľkovej forme a zaslané na RÚVZ so sídlom v Poprade dňa 20.4.2016

V druhej etape RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni zabezpečil počas februára – marca 2016 monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod. dotazníka u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži / ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. – 35 r. a 36. r. – 54. r. – v každej kategórii klientov); porovnanie príjmu s OVD (9. revízia – percentuálny podiel) pod koordináciou krajského odborníka v Hygiene výživy.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

1.4 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

V 1. polroku 2016 bol v zariadeniach spoločného stravovania a vo výdajniach stravy pri zariadeniach pre deti a mládež zabezpečovaný efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru, výkon kontrol dodržiavania pestrosti stravy a dodržiavania zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky, na podávanie vhodných nápojov za obedom, či zabezpečenie pitného režimu, spôsob jeho realizácie, druh podávaných nápojov, spôsob konzumácie nápojov. Celkovo bolo vykonaných v 1. polroku 2016 v zariadeniach spoločného stravovania odbornými zamestnancami oddelenia HDaM 29 kontrol a v bufetoch v zariadeniach pre deti a mládež 2 kontroly.

Väčšina školských stravovacích zariadení v okrese Stará Ľubovňa realizuje projekt „Školské ovocie“, v rámci ktorého sú podávané okrem ovocia aj 100% -né ovocné šťavy.

S cieľom presadzovať pri realizácii pitného režimu študentov na SOŠ ul. Jarmočná v Starej Ľubovni bolo záujemcovi o prevádzkovanie nápojového automatu osobnými a telefonickými konzultáciami zdôraznené obmedzenie nesladených nápojov a vysvetlené požiadavky ohľadom umiestnenia nápojového automatu a kusového automatu v tomto školskom zariadení. Celkovo bolo poskytnutých 3 osobné a 6 telefonických konzultácií.

Pre zriaďovateľa ZŠ ul. Komenského v Starej Ľubovni bola poskytnutá konzultácia ohľadne podmienok poskytovania bezlepkovej stravy v zariadení spoločného stravovania.

V súvislosti s realizáciou aktivít na podporu zdravšieho prostredia na školách sme v januári 2016 zrealizovali 3 telefonické konzultácie ohľadom zapojenosti škôl a žiakov do Školského mliečného programu v okrese Stará Ľubovňa.

V rámci realizácie projektu sme usporiadali a zabezpečili účasť dňa 27.1.2016 na „Metodickom dni vedúcich oddelení Hygieny detí a mládeže RÚVZ v Prešovskom kraji“, ktorý sa konal na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a ktorého odborný program zahŕňal aj náležitosti realizácie uvedeného projektu.

V súvislosti so školením v rámci odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov sme dňa

8.3.2016 a 6.6.2016 odprezentovali v každom termíne po 5 prednášok na tému: „HACCP“; „Úvod do problematiky hygieny, hygiena výživy, základné pojmy“; „Zariadenia spoločného stravovania“; „Označenie potravín“; „Stánkový predaj“ (celkom 10 prednášok).

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Počas I. polroka 2016 neboli predložené žiadne požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Počas I. polroka 2016 neboli predložené žiadne požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu. Projekt bude realizovaný v II. polroku 2016 u detí vo vekovej skupine od 11 – 14 rokov.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKOL; VYUŽITIE HODÍN TV

Počas I. polroka 2016 neboli predložené žiadne požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Úloha sa plní v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení.

Pravidelné povinné očkovanie sa v Slovenskej republike vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2016. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni.

Na zabezpečenie plynulosti realizácie povinného očkovania bol očkovací kalendár vypracovaný ÚVZ SR pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých pre rok 2016 zaslaný všetkým praktickým lekárom v odbore všeobecné lekárstvo zabezpečujúcim imunizáciu detí, dorastu i dospeléj populácie a zverejnený na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Plnenie NIP je na území okresu na veľmi dobrej úrovni (udržiavanie vysokej úrovne zaočkovanosti na území okresu – nad 95 %). Situácia v oblasti imunizácie je priebežne monitorovaná, nahlásené odmietnutia povinného očkovania sú riešené prostredníctvom Poradne očkovania.

V termíne 24. – 30. 4. 2016 sa konali aktivity v súvislosti s Európskym imunizačným týždňom (EIW), ktoré boli zamerané najmä na zlepšenie informovanosti širokej verejnosti o význame očkovania proti očkovaním preventabilným ochoreniam, ako aj na zvýšenie zaočkovanosti ťažko dosiahnuteľných skupín populácie. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované nasledujúce zdravotno-výchovné aktivity:

1. Realizované 2 prednášky orientované na stredoškolskú mládež ako budúcich rodičov, z toho 1 pre SŠ s prevahou rómskej mládeže.

2. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni (www.vzsl.sk) bola uverejnená vlastná edícia.
3. Zabezpečená distribúcia letáku oddelením epidemiológie a OPZ, PCZ pre laickú verejnosť – 72 subjektom, zdravotníckym pracovníkom - 41 subjektom, rómskej komunite – 4 subjektom, iným rizikovým skupinám – 3 subjektom.
4. Zhotovené boli 2 názorné propagácie v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni vo vstupných priestoroch pre laickú verejnosť a v čakárni Poradne zdravia.
5. Na oddelení epidemiológie RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bolo poskytované poradenstvo v oblasti očkovania, v rámci EIW boli poskytnuté 4 konzultácie v súvislosti s očkovaním, z toho 1 osobná pre laickú verejnosť, 1 telefonická pre laickú verejnosť a 2 telefonické pre zdravotníckych pracovníkov.
6. Ďalej bolo realizovaných 9 iných aktivít:
 - zabezpečená koordinácia 2 pripravovaných aktivít 2 pre laickú verejnosť a rómsku komunitu,
 - zabezpečená 2 krát fotodokumentácia z besedy so stredoškolskou mládežou, z toho 1 pre rómsku komunitu,
 - spracovaný bol 1 leták k EIW – vlastná edícia,
 - realizovaný 1 dotazníkový prieskum v SŠ s účasťou 22 študentov s 1 vyhodnotením,
 - realizované 2 vyhodnotenia zdravotno-výchovných aktivít oddelením epidemiológie a OPZ, PCZ.

Správa o aktivitách bola v termíne odoslaná na ÚVZ SR.

PZS sú v oblasti plnenia NIP pravidelne usmerňovaní formou metodických listov v priebehu celého roka, laická verejnosť je informovaná prostredníctvom webovej stránky RÚVZ.

Kontrola očkovania bude vykonaná v zmysle usmernenia ÚVZ SR v 2. polroku 2016. V sledovanom období nebola hlásená žiadna postvákcináčna reakcia.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom príchovcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach.

Úloha sa plnila podľa pokynov gestora a členov špecializovaných pracovných skupín.

V informačnom systéme boli zdokumentované všetky prenosné ochorenia s príslušnými protiepidemickými opatreniami v ohnisku nákazy, kontakty s prenosným ochorením, výsledky laboratórnych vyšetrení, nariadené opatrenia a pod..

Monitorovanie, hlásenie, evidencia a analýza prenosných ochorení boli vykonávané priebežne. Hlásenie prenosných ochorení vykonávali poskytovatelia zdravotnej starostlivosti písomnou formou, v prípade hromadných alebo závažných ochorení aj telefonicky.

Prenosné ochorenia boli hlásené v súlade so štandardnými definíciami prenosných ochorení podliehajúcich ohlasovacej povinnosti v odôvodnených prípadoch doplnených laboratórnymi výsledkami. Zber, evidencia, sumarizácia a analýza hlásených prenosných ochorení, ako aj kontrola kvality údajov sa vykonávala prostredníctvom epidemiologického

informačného systému (EPIS). Vďaka údajom v informačnom systéme, zvlášť v systéme rýchleho varovania existuje možnosť získania dôležitých údajov o aktuálnej epidemiologickej situácii v tom – ktorom regióne. Osobitná pozornosť je v prípade nahlásenia venovaná importovaným nákazám. Utečenecké tábory a strediská sa síce v našom regióne nenachádzajú, ale severná hranica okresu hraničí s Poľskom.

Priebežne 1 krát týždenne sa vykonával zber údajov o výskyte akútnych respiračných ochorení, chrípke podobných ochorení a ich komplikácií (26 hlásení v informačnom systéme).

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečené prostredníctvom:

- programu EPIS (vstupný portál pre verejnosť),
- webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni (26 krát týždenná aktualizácia akútnych respiračných ochorení, 6 krát mesačná analýza prenosných ochorení),
- zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu prenosných ochorení (13 prednášok alebo besied, 6 krát podané informácie prostredníctvom telefonickej linky prevencie AIDS, 2 iné informácie uverejnené na webovej stránke).

Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Úloha sa plnila podľa pokynov gestora a členov špecializovaných pracovných skupín. V priebehu sledovaného obdobia sa priebežne monitoroval výskyt infekčných ochorení, získané údaje s príslušnými epidemiologickými údajmi a laboratórnym vyšetrením boli zadávané a následne analyzované prostredníctvom epidemiologického informačného systému EPIS s využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) sa zabezpečuje systematický zber, sumarizácia a analýza údajov o infekčných ochoreniach a monitorovanie zdravia obyvateľov.

Štyria všeobecní lekári a jeden odborný lekár sú užívateľmi epidemiologického informačného systému (EPIS), prostredníctvom ktorého sa vykonáva evidencia a pravidelná analýza hlásených prenosných ochorení.

V hodnotenom období bolo okrem vyššie uvedených údajov spracovaných a do informačného systému vložených:

- 766 prípadov prenosných ochorení,
- 102 spracovaných ohnisk,
- 2 hlásenia do SRV (systém rýchleho varovania),
- vydané 2 rozhodnutia s nariadenými opatreniami a ďalších 251 iných opatrení v ohniskách nákazy (93 krát postup dezinfekcie, 1 krát informovanie zainteresovaných, 55 krát vyhľadanie podozrivých z nákazy, 1 krát zákaz výkonu epidemiologicky závažnej činnosti a 101 krát zdravotná výchova).

V sledovanom období sme mali hlásené celkom 4 ochorenia preventabilné očkovaním – všetky ochorenia na parotitídu, sporadický výskyt, z toho 1 s laboratórne negatívnym výsledkom, ostatné potvrdené na základe klinických príznakov.

Ďalej sme zaznamenali výskyt prenosných ochorení v epidemiologickej súvislosti (rodinné výskyty) na salmonelovú enteritídu (2 krát po 2 prípady), rotavírusovú enteritídu (6 krát po 2

prípady) a lokálne epidémie respiračných ochorení na území okresu Stará Ľubovňa, zaznamenané v 5., 6., 9. a 10. kalendárnom týždni.

Informačný systém prenosných ochorení je maximálne (v pracovných dňoch denne) využívaný na evidenciu a hlásenie prenosných ochorení, na analýzy a grafické spracovanie vývoja prenosných ochorení.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou sa vykonáva surveillance a kontrola nozokomiálnych nákaz na lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení.

Plnenie úlohy na úrovni okresu je v štádiu hlásenia, evidencie, získavania dokumentácie, šetrenia a analýzy výskytu NN (zber hlásení – minimálne 1 krát týždenne, analýza NN - 1 krát mesačne). Komisia NN v sledovanom období zasadala 1 krát.

Z Ľubovnianskej nemocnice, n. o. (ďalej len ĽN, n. o.) bolo v sledovanom období hlásených a analyzovaných 20 NN.

V rámci ŠZD bolo celkovo odobratých a vyšetrených 297 sterov z prostredia, 170 sterov zo sterilného materiálu, ďalej bolo odobratých a vyšetrených 7 iných vzoriek z prostredia (3 odpadové vody a 4 čistené vody).

Zo 61 evidovaných sterilizačných prístrojov bolo otestovaných 37 prístrojov – 113 vzoriek. Opakované kontroly boli vykonávané v súlade s frekvenciou kontrol stanovených vyhl. MZ SR č. 553/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

Z iných aktivít zameraných na surveillance nozokomiálnych nákaz a zvýšenie bezpečnosti pacienta boli v 1. polroku 2016 realizované zdravotno-výchovné aktivity v rámci kampane vyhlásenej SZO „Umývaj si ruky - zachrániš život“:

- prednášky, semináre na tému význam rúk v prevencii prenosu multirezistentných mikroorganizmov,
- plagáty pre zdravotníckych pracovníkov,
- letáky pre zdravotníckych pracovníkov,
- nástenné panely,
- informácia na webovej stránke: www.vzsl.sk,
- iné : - stery z rúk zdravotníckych pracovníkov (43 sterov),
 - kontrola sortimentu pomôcok na dezinfekciu rúk,
 - kontrola dostatku jednorazových utierok na osušenie rúk a pod.,
 - vlastná edícia (leták),
 - distribúcia vlastnej edície 68 subjektom so zameraním na zdravotníckych pracovníkov,
 - distribúcia vlastnej edície 45 subjektom so zameraním na laickú verejnosť.

Vyhodnotenie realizovaných aktivít bolo v termíne zaslané na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Pre prípad mimoriadnej epidemiologickej situácie je vypracovaný a priebežne aktualizovaný havarijný plán pre prípad výskytu mimoriadnej situácie a pandemický plán, v súlade s ktorými je monitorovaná aktuálna epidemiologická situácia na území okresu. Pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sú zriadené zásahové skupiny, ktorých činnosť je koordinovaná podľa potreby a v súlade s vypracovaným plánom.

Na území okresu bola situácia monitorovaná a priebežne, v súlade s Plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike boli plnené opatrenia v medzipandemickom období.

V priebehu sledovaného obdobia sme monitorovali epidemiologickú situáciu a spracovávali a zasielali pravidelné hlásenia:

- týždenná informácia o výskyte ARO a CHPO (hlásenie do EPIS 26 krát, správa uverejnená na webovej stránke – 26 krát),
- pravidelné (mesačné) metodické usmernenia zasielané zdravotníckym zariadeniam, ÚSS, prednostovi okresného úradu a RVPS na území okresu s aktuálnou informáciou o výskyte akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení.
- v priebehu roka sme zaznamenali dve hlásenia SARI, ktoré boli zaslané na ÚVZ SR a vložené do informačného systému,
- v rámci systému rýchleho varovania boli do epidemiologického informačného systému vložené a aktualizované 2 hlásenia.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Úloha sa realizovala podľa pokynu ÚVZ SR. V rámci úlohy bol zabezpečený odber vzoriek odpadových vôd podľa harmonogramu odberov, ktorý vypracoval RÚVZ so sídlom v Košiciach a ich virologické vyšetrenie na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. V sledovanom období boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV v meste Stará Ľubovňa (na základe laboratórneho vyšetrenia boli všetky 3 vzorky negatívne).

Naďalej sa priebežne monitoruje výskyt akútnych chabých obrn (ACHO). V sledovanom období nebolo hlásené ochorenie ani podozrenie z ochorenia.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Na úrovni okresu sa plní úloha realizovaním zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu AIDS v zariadeniach pre deti a mládež na území okresu. Odbornými prezentáciami za súčasného využitia audiovizuálnej techniky a formou diskusie mladých ľudí s odborníkmi sa postupne dosahuje zmena postojov mládeže k tejto infekcii a iným pohlavne prenosným ochoreniam. Zvýšenú aktivitu a záujem zo strany školských zariadení evidujeme každoročne v mesiacoch október – december (v rámci Svetového dňa boja proti AIDS), kedy sú besedy s mládežou organizované pre 8. - 9. ročníky ZŠ a stredné školy na území okresu. V priebehu 1. polroka 2016 boli v rámci tejto úlohy realizované 2 besedy so študentmi stredných škôl na území okresu.

Linka pomoci AIDS na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bola zriadená v roku 1995. V sledovanom období bolo podaných 6 telefonických informácií. Otázky boli zamerané prevažne na podmienky vyšetrenia pred cestou do zahraničia (kto zabezpečuje odber, ako rýchlo je k dispozícii výsledok vyšetrenia, kde sa vykonáva vyšetrenie, poplatky).

6.8 PORADNE OČKOVANIA

K 1. 12. 2011 bola na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni zriadená poradňa s poskytovaním poradenstva a konzultácií v oblasti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov i laickú verejnosť v týchto oblastiach:

- povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých,
- očkovanie pred cestou do zahraničia,
- odporúčané očkovania,
- očkovanie osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz,

- očkovanie detí s kontraindikáciami,
- iná problematika spojená s očkovaním.

V priebehu 1. polroka 2016 bolo poskytnutých celkom 45 konzultácií, z toho 39 telefonických a 6 osobných – 2 pre zákonných zástupcov, ktoré odmietli povinné pravidelné očkovanie svojich detí. Konzultácie boli poskytované odborníkom v oblasti zdravotníctva aj laickej verejnosti.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa (EIW) boli realizované 2 besedy so študentmi SŠ zamerané na efektivitu očkovania. Tieto zdravotno-výchovné aktivity významne prispeli k obohateniu vedomostí budúcich rodičov o význame očkovania ako aj informácií o činnosti poradne očkovania.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Hlavným cieľom projektu je zvýšenie vedomostí budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a o význame očkovania.

Cieľom projektu je jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie zvýšiť povedomie budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním, o rizikách súvisiacich s ich priebehom, možnými komplikáciami a následkami, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním. Cieľovou skupinou sú študenti vyšších ročníkov stredných škôl. Do úlohy boli zaradené 4 hlavné tematické okruhy:

- problematika povinného očkovania,
- zdroje informácií o očkovaní, kritický pohľad na internet (okruhy s názvami: „Pridavné látky“; „Prečo toľko vakcín“; Nežiaduce účinky po očkovaní“; „Prečo stále očkujeme“,
- kvalita života očkovanej a neočkovanej osoby,
- význam individuálnej a kolektívnej imunity.

Táto úloha bola realizovaná zamestnankyňami oddelenia epidemiológie v spolupráci s oddelením HDaM a OPZ, PCV v mesiaci máj a jún 2016. Do projektu „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“ boli zaradené 3 stredné školy na území okresu s účasťou 116 študentov a študentiek. Samotný projekt sa realizoval formou edukácie v malých skupinách u študentov 3. ročníka Strednej odbornej školy, Jarmočná 108 v Starej Ľubovni, Gymnázia sv. Mikuláša, Štúrova 3 v Starej Ľubovni a Obchodnej akadémie, Jarmočná 132 v Starej Ľubovni. Celkom bolo vykonaných 24 besied. Efekt intervencie sa zisťoval formou dotazníka, ktorý vyplnilo 91 respondentov. Dotazníky boli po čiastočnom spracovaní odoslané gestorskému pracovisku: RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.10 UMÝVANIE A DEZINFEKCIA RÚK V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH

Gestorským a riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je RÚVZ so sídlom v Leviciach. RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sa podieľa na jej riešení v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v priebehu celého roka a mimoriadne v rámci Kampane vyhlásenej SZO (5. máj).

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

V priebehu 1. polroka 2016 sme realizovali pre žiakov ZŠ v Podolínci 2 prednášky pod názvom „Starostlivosť o chrbticu“, ktoré sme doplnili o distribúciu zdravotno-výchovných materiálov.

V súvislosti s aktualizáciou NPPZ bol v rámci naplnenia cieľa monitorovať a hodnotiť úroveň zdravotného uvedomenia a výskytu rizikových faktorov životného štýlu realizovaný dotazníkový prieskum „Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR v roku 2016“ u 59 respondentov v požadovaných vekových kategóriách v máji a júni 2016. Zber údajov bude ďalej prebiehať podľa metodického usmernenia v 2. polroku 2016.

V dňoch 23.-24.6.2016 sme sa zúčastnili vedeckej konferencie 39. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, ktoré sa uskutočnili v Kúpeľoch Nový Smokovec.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015-2025

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine pre Podporu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy a obezity na RÚVZ SR. V tejto súvislosti sme sa dňa 11.3.2016 zúčastnili na RÚVZ so sídlom v Žiline pracovného stretnutia členov pracovnej skupiny pre Podporu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy a obezity na RÚVZ SR ohľadom návrhov spôsobu realizácie úloh NAP v prevencii obezity na roky 2015-2025 a projektu OECD.

V rámci edukačných aktivít sme pre žiakov ZŠ Levočská v Starej Ľubovni uskutočnili besedu na tému „Zdravá životospráva“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou.

V súvislosti so zlepšením zdravotného uvedomenia celej populácie sme v 1. polroku 2016 uskutočnili aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO:

Pri príležitosti **Svetového dňa proti rakovine - /4.2.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň proti rakovine, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pri tejto príležitosti boli uskutočnené 2 prednášky pod názvom „Kolorektálny karcinóm“ na Obchodnej akadémii v Starej Ľubovni a jedna prednáška v Spojenej škole internátnej v Starej Ľubovni, súčasťou ktorých bola aj distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou.

V súvislosti so **Svetovým dňom chorých - /11.2.2016/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, 14 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska a okresnej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska. Tento svetový deň sme propagovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ako aj názornou propagáciou v priestoroch čakárne Poradne zdravia. Zároveň sme uskutočnili prednášku pod názvom „Zdravý životný štýl“ pre žiakov Spojenej školy internátnej v Starej Ľubovni. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli telefonickú konzultáciu.

Pri príležitosti **Medzinárodného dňa zriedkavých ochorení - /29.2.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu

sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pre žiakov Spojenej školy internátnej v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku pod názvom „Zdravý životný štýl“, spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

V rámci **Svetového dňa obličiek - /10.3.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň obličiek, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V rámci **Týždňa mozgu - /14.-20.3.2016/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme prezentovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a distribuovali zapojeným školám a zariadeniam.

V rámci edukačnej činnosti sme uskutočnili prednášku pre žiakov ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni, prednášku pre žiakov ZŠ v Kamienke, prednášku pre žiakov Spojenej školy internátnej v Starej Ľubovni a prednášku pre žiakov ZŠ v Podsadku s problematikou fungovania mozgu a potrebe jeho tréningu. Súčasťou edukačných aktivít bola aj distribúcia zv materiálov s uvedenou problematikou edukovaným žiakom. Pre klientov Domova pre seniorov v Starej Ľubovni sme uskutočnili 2 prednášky pod názvom „Týždeň mozgu 2016“ a 1 prednášku pre seniorov mesta Stará Ľubovňa pod názvom „Týždeň mozgu 2016“ spojenú s ukážkou tréningu pamäti, ktorý zabezpečila nami oslovená lektorka Mgr. Šipošová z Ľubovnianskej knižnice. Súčasťou edukačných aktivít boli aj výskumno-prieskumné činnosti, kde sa kognitívnych úloh zúčastnilo 79 žiakov a 30 seniorov. Počas realizácie sme zabezpečili 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

Dňa 24.3.2016 sme zaslali Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti vyplnený dotazník k Týždňu mozgu spolu s fotodokumentáciou o realizovaných aktivitách.

Pri príležitosti **Svetového dňa ústneho zdravia - /20.3.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciam, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň ústneho zdravia, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pre žiakov Spojenej školy internátnej a Praktickej školy v Starej Ľubovni sme uskutočnili 3 prednášky pod názvom „Stomatohygiena“ spojené s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

Pri príležitosti **Svetového dňa Downovho syndrómu - /21.3.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň Downovho syndrómu, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

Pri príležitosti **Svetového dňa vody - /22.3.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň proti rakovine, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. V rámci edukačných aktivít sme

uskutočnili 2 besedy pre žiakov ZŠ na ul. Levočská v Starej Ľubovni na tému „Voda“, spojené s premietnutím videofilmu a distribúciou zv materiálu k danej problematike.

V rámci **Svetového dňa tuberkulózy - /24.3.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň tuberkulózy, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pre žiakov ZŠ v Kamienke sme uskutočnili besedu pod názvom „Škodlivosť fajčenia na ľudský organizmus“ spojenú s premietnutím videofilmu „Kým stúpa dym“ a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

Pri príležitosti **Svetového dňa povedomia o autizme - /2.4.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V súvislosti so **Svetovým dňom zdravia - /7.4.2016/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň zdravia“, ktorú sme následne distribuovali MŠ, ZŠ a SŠ (31 subjektom), 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. O plánovaných a ponúkaných aktivitách v súvislosti so Svetovým dňom zdravia sme širokú verejnosť informovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Svetový deň zdravia bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia bola zároveň uskutočnená prednáška pod názvom „Anorexia, Bulímia“ v ZŠ Plavnica a prednáška pod názvom „Zdravý životný štýl“ na Spojenej škole internátnej v Starej Ľubovni, súčasťou ktorých bola aj distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou.

Svetový deň zdravia bol propagovaný v priebehu mesiaca apríl 2016 (14. - 17. kalendárny týždeň) aj Dňom otvorených dverí v Poradni zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a individuálnym poradenstvom formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre zamestnancov Okresného úradu v Starej Ľubovni realizované v dňoch 11.4.2016 (13 klientov) a 14.4.2016 (12 klientov). Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme pri príležitosti Dní otvorených dverí počas apríla 2016 vyšetřili 44 klientov a v rámci výjazdovej poradne zdravia 25 klientov. Zo 69 vyšetřených klientov bolo 31 klientov následne odporúčaných do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta

bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. V súvislosti so zabezpečením aktivít výjazdovej poradne zdravia sme zabezpečili 2 telefonické konzultácie ohľadom dohodnutia aktivít.

Pri príležitosti **Svetového dňa Parkinsonovej choroby - /11.4.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., 14 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska a 1 okresnej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska, Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V rámci **Európskeho dňa práv pacientov - /18.4.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciam, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., 14 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska a 1 okresnej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska, Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

Pri príležitosti **Svetového dňa malárie - /25.4.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciam, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., 14 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska a 1 okresnej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska, Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V súvislosti so **Svetovým dňom bezpečnosti a zdravia pri práci - /28.4.2016/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci“, ktorú sme distribuovali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciam, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci bol propagovaný aj formou nástenky a webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Európsky imunizačný týždeň (EIW) - /24.-30.4.2016/ V súvislosti s EIW zabezpečili pracovníci OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni distribúciu spracovanej vlastnej edície do 12 lekární, 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina (celkom 89 zariadení). EIW bol propagovaný formou nástenky a webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci **Svetového dňa astmy - /3.5.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň astmy, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pre žiakov ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku pod názvom „Zdravá životospráva“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. V súvislosti so zabezpečením aktivít sme zabezpečili 1 telefonickú konzultáciu.

V rámci **Svetového dňa čistých rúk - /5.5.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

Pri príležitosti **Svetového dňa – pohybom ku zdraviu - /10.5.2016/** sme spracovali vlastnú edíciu – leták pod názvom „Svetový deň – pohybom ku zdraviu“, ktorú sme distribuovali 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, zariadeniu AA GYM v Starej Ľubovni. Opäť bol svetový deň propagovaný formou nástenky a webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so Svetovým dňom pohybom ku zdraviu sme uskutočnili individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre zamestnancov Mestského úradu Stará Ľubovňa realizované v dňoch 16.05.2016 (7 klientov) a 17.05.2016 (5 klienti). Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klientov odobraná anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie tlaku krvi a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Desiat klientov bolo odporúčaných do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Fajčiarom (1 klient) bolo poskytnuté poradenstvo v odvykaní od fajčenia.

V rámci edukačných aktivít sme poskytli prednášku zameranú na tému „Zdravý životný štýl“ pre žiakov 6. a 7. ročníka ZŠ ul. Za vodou 14 v Starej Ľubovni dňa 19.05.2016. Edukovaných bolo 30 žiakov. Súčasťou edukačných aktivít bolo aj meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom u 6 žiakov a meranie tlaku krvi u 6 zamestnancov.

Pre 25 žiakov 2. a 3. ročníka ZŠ ul. Za vodou 14 v Starej Ľubovni sme dňa 19.05.2016 uskutočnili prednášku zameranú na tému „Chrbtica – Správne držanie tela“. Pre žiakov 5. a 6. ročníka ZŠ Podolínec sme dňa 23.05.2016 uskutočnili 2 prednášky zamerané na tému „Zdravý životný štýl – Pohybom ku zdraviu“. Súčasťou edukačných aktivít bolo aj meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom u 14 žiakov. Jednu prednášku zameranú na tému „Pohybom ku zdraviu“ sme uskutočnili pre študentov 1., 2. a 3. ročníka Spojenej školy internátnej, Levočská 22, Stará Ľubovňa dňa 24.05.2016. Edukovaných bolo 30 študentov. Súčasťou edukačných aktivít bolo aj meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom u 4 študentov. Pre žiakov 5. ročníka ZŠ v Šarišskom Jastrabí sme uskutočnili prednášku zameranú na tému „Zdravý životný štýl – Pohybom ku zdraviu“ dňa 27.05.2016. Edukovaných bolo 8 žiakov. Na ZŠ v Kamienke sme edukovali prednáškou pod názvom „Starostlivosť o chrbticu“ žiakov 3. a 4. ročníka dňa 02.06.2016. Edukovaných bolo 25 žiakov. Na ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni sme pre žiakov 5. ročníka uskutočnili dňa

6.6.2016 dve prednášky zamerané na tému „Pohybom ku zdraviu“. Edukovaných bolo 39 žiakov.

V máji a júni 2016 sme pokračovali v zahájenej aktívnej spolupráci Poradenského centra zdravia pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni s AA GYM v Starej Ľubovni v rámci vstupných (základných) a výstupných (opakovaných) vyšetrení klientov absolvujúcich kurzy cvičení. Celkovo počas mája 2016 absolvovalo v Poradni zdravia základné vyšetrenie 5 klientiek a 18 klientiek opakované vyšetrenie. V mesiaci jún 2016 absolvovalo 5 klientiek opakované vyšetrenie a 1 klientka základné vyšetrenie v Poradni zdravia. O realizovaní jednotlivých aktivít bola spracovaná fotodokumentácia.

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni spolupracoval na školskej akcii „Deň rodiny“ – zábavno-športové popoludnie pre rodiny žiakov ZŠ ul. za Vodou 14, Stará Ľubovňa“ organizovanej dňa 08.06.2016, na ktorej bolo odbornými zamestnancami výjazdovej Poradne zdravia zabezpečené merania hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom (19 vyšetrených osôb) a merania krvného tlaku (21 vyšetrených osôb) spojené s poskytovaním individuálneho poradenstva a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Z realizácie uvedených aktivít bola spracovaná fotodokumentácia.

Dňa 21.6.2016 sme zorganizovali v rámci prevádzkovej schôdze Športový deň RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, počas ktorého zamestnanci absolvovali túru peši alebo bicyklom z Lesnice na Červený Kláštor a späť, dvojhru v tenise a tanečné cvičenie. Uvedených aktivít sa zúčastnilo 20 zamestnancov a zároveň bolo zamestnancami Poradne na optimalizáciu pohybovej aktivity poskytnuté skupinové poradenstvo v oblasti optimálnej pohybovej aktivity. Pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme zároveň zabezpečili besedu zameranú na zdravý životný štýl a význam pohybovej aktivity, jej vplyv na telesné a duševné zdravie a na poskytnutie prvej pomoci.

Počas prípravy a realizácie aktivít súvisiacich so Svetovým dňom – Pohybom ku zdraviu bolo uskutočnených celkom 41 osobných a 5 telefonických konzultácií v apríli 2016, 13 telefonických a 25 osobných konzultácií v máji 2016 a 6 osobných konzultácií počas júna 2016.

Odpočet realizovaných aktivít spolu s fotodokumentáciou bol v požadovanom termíne zaslaný na ÚVZ SR dňa 1.7.2016.

Pri príležitosti **Svetového dňa bez tabaku - /31.5.2016/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bez tabaku“, ktorý sme distribuovali do MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, do 12 lekární v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V rámci edukačných aktivít v máji 2016 sme pre žiakov ZŠ ul. Za vodou v Starej Ľubovni uskutočnili prednášku pod názvom „Čo nám škodí“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu a meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom u 2 žiakov. Začiatkom júna 2016 sme uskutočnili besedu pod názvom „Fajčenie“ pre ZŠ v Podolínci spojenú s premietnutím zdravotno-výchovného videofilmu, distribúciou zv materiálu k uvedenej problematike a meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom u 10 žiakov. Na ZŠ v Kamienke sme uskutočnili prednášku pod názvom „Fajčenie“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu a meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom u 10 žiakov.

V rámci stanovišťa zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme uskutočnili meranie tlaku krvi a meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov a poskytnutie

odborného poradenstva. V rámci stanovišťa zdravia využilo 20 klientov meranie CO monitorom a 18 klientov meranie tlaku.

V rámci **Svetového dňa životného prostredia - /5.6.2016/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň životného prostredia, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V súvislosti so **Svetovým dňom darcov krvi - /14.6.2016/** sme spracovali leták pod názvom „Svetový deň darcov krvi“, ktorý sme distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci **Medzinárodného dňa proti zneužívanej drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami - /26.6.2016/** sme spracovali leták pod názvom „Medzinárodný deň proti zneužívanej drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami“, ktorý sme distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Pre žiakov ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku pod názvom „Drogy“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu, meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom u 8 žiakov. Pre žiakov ZŠ v Šarišskom Jastrabí sme uskutočnili 2 prednášky pod názvom „Fajčenie“ spojené s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu, meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom u 11 žiakov a zabezpečili sme 1 telefonickú konzultáciu v súvislosti so zabezpečením aktivít.

9.3 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

V 1. polroku 2016 sa program nezačal realizovať a zo strany gestora nebola predložená žiadna požiadavka k realizácii. RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v rámci zabezpečenia zdravotnej výchovy obyvateľov v segregovaných a separovaných rómskych osád so zameraním na prevenciu ochorení a podporu zdravého životného štýlu uskutočnil vo februári 2016 prednášku na tému „Osobná hygiena“ v ZŠ v Podsadku. Táto edukačná činnosť bola doplnená o distribúciu zdravotno-výchovného materiálu. Dňa 15.3.2016 sme zaslali na ÚVZ SR požadovanú informáciu o zhodnotení spolupráce RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni s neziskovou organizáciou „Zdravé komunity“. V apríli 2016 sme uskutočnili 2 besedy v ZŠ v Šarišskom Jastrabí na tému „Stomatohygiena“ doplnené o premietnutie zdravotno-výchovného videofilmu a distribúciu zdravotno-výchovného materiálu. V júni 2016 sme uskutočnili besedu pod názvom „Prevencia nádorových ochorení“ v Spojenej škole internátnej v Starej Ľubovni spojenú s premietnutím videofilmu a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V 1. polroku 2016 sme v súvislosti s realizáciou projektu uskutočnili pre žiakov ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni prednášku pod názvom „Drogy“ a prednášku pod názvom „Fajčenie“. Tieto edukačné aktivity boli doplnené o distribúciu zdravotno-výchovného

materiálu, meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 3 žiakov spojených s poskytnutím odborného poradenstva v oblasti prevencie fajčenia.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STÁRNUTIA

V 1. polroku 2016 sme sa na realizácii uvedeného projektu podieľali v spolupráci s Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Starej Ľubovni. V súvislosti so Svetovým dňom proti rakovine, Svetovým dňom chorých, Medzinárodným dňom zriedkavých ochorení, Svetovým dňom obličiek, Svetovým dňom ústneho zdravia, Svetovým dňom Downovho syndrómu, Svetovým dňom vody, Svetovým dňom tuberkulózy, Svetovým dňom povedomia o autizme, Svetovým dňom zdravia, Svetovým dňom Parkinsonovej choroby, Európskym dňom práv pacientov, Svetovým dňom malárie, Svetovým dňom bezpečnosti a zdravia pri práci, Európskym imunizačným týždňom, Svetovým dňom astmy, Svetovým dňom čistých rúk, Svetovým dňom pohybom ku zdraviu, Svetovým dňom bez tabaku, Svetovým dňom životného prostredia, Svetovým dňom darcov krvi, Medzinárodným dňom proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami sme spracovali vlastné edície, ktoré sme následne distribuovali základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska v okrese Stará Ľubovňa, okresnej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska v Starej Ľubovni, Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina.

Pre klientov Domova pre seniorov v Starej Ľubovni sme uskutočnili v marci 2016 počas Týždňa mozgu 2 prednášky pod názvom „Týždeň mozgu 2016“ a 1 prednášku pre seniorov mesta Stará Ľubovňa pod názvom „Týždeň mozgu 2016“ spojenú s ukázkou tréningu pamäti, ktorý zabezpečila nami oslovená lektorka Mgr. Šipošová. Súčasťou edukačných aktivít boli aj výskumno-prieskumné činnosti, kde sa kognitívnych úloh zúčastnilo 30 seniorov.

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine pre podporu zdravia seniorov pri ÚVZ SR v Bratislave. V júni 2016 sme v spolupráci so základnou organizáciou Jednoty dôchodcov Slovenska telefonicky dohodli spoluprácu ohľadom plánovanej akcie pod názvom X. Športové hry členov JDS v Jarabine.

Vo februári 2016 sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre seniorov v Šambrone. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi, meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetřili 9 klientov. Jednému klientovi bola odmeraná hladina CO v pľúcach a v krvi CO monitorom s poskytnutím poradenstva v odvykaní od fajčenia a 7 klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

9.7 CINDI PROGRAM SR

V 1. polroku 2016 sme poskytli služby celkom 187 klientom v rámci činnosti PCZ. Základnú poradňu navštívilo v 1. polroku 2016 spolu 147 klientov, ktorých vyšetrujeme podľa štandardných postupov vyšetrenia klienta v základnej poradni.

Možnosť návštevy PZV využilo 1. polroku 2016 celkom 2 klientky, ktorým sa poskytlo individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí, najčastejšie analýzou jednodňového jedálneho lístka, spracovaného v počítačovom programe Alimenta a ktorý je východiskom pre intervenciu. Individuálne poradenstvo v POF využil 1. polroku 2016 celkom 2 klienti. V poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity sme v 1. polroku 2016 poskytli skupinové poradenstvo novoevidovanej skupine 2 klientov a opakované poradenstvo 18 klientom.

V oblasti ochrany zdravia pri práci sme v 1. polroku 2016 poskytli služby v rámci POPZP 16 klientom. V 1. polroku 2016 sme prostredníctvom anonymnej telefónnej linky poskytovali občanom okresu možnosť získania odborných informácií súvisiacich s rizikom prenosu, priebehom infekcie a vyšetrením so zameraním najmä na otázky prevencie HIV/AIDS. Celkovo sme poskytli 6 konzultácií. V rámci anonymnej telefónnej linky zameranej na prevenciu odvykania od fajčenia bolo poskytnutých 5 konzultácií.

V rámci výjazdovej poradne pri významných dňoch podľa WHO, realizovaných projektoch a iných zv aktivitách sme v 1. polroku 2016 klientom poskytovali vyšetrenie biochemických parametrov, antropometrických ukazovateľov, meranie TK, vyšetrenie tukomerom, anamnézu, poradenstvo. Celkom sme uskutočnili 6 aktivít, pri ktorých bolo vyšetrených 56 klientov. Meranie TK v tomto polroku mimo základnej a výjazdovej poradne sme vykonali pri 7 aktivitách 49 klientom. Meranie CO monitorom sme realizovali pri 17 aktivitách 154 klientom. S praktickými a odbornými lekármi vzájomne spolupracujeme pri odporúčaní klientov z Poradne zdravia do ich ambulantnej starostlivosti. V 1. polroku 2016 sme takto odporúčali 67 klientov PZ. Samozrejme aj títo lekári odporúčajú k nám svojich pacientov do základnej poradne alebo do nadstavbových poradní napr. POF, PZV, POPA. Zároveň sme poskytli odborné poradenstvo, konzultácie ohľadom dohodnutia aktivít a následne odovzdali výsledky klientom vyšetrených vo výjazdovej poradni zdravia.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013-2016

V 1. polroku 2016 sme v súvislosti s realizáciou prednášok v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych a ilegálnych návykových látok uskutočnili pre žiakov ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni prednášku pod názvom „Drogy“ a 2 prednášky pod názvom „Gamblerstvo a kyberšikana“ pre žiakov ZŠ v Šarišskom Jastrabí. Tieto edukačné aktivity boli doplnené o distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a poskytnutím 2 telefonických konzultácií zameraných na dohodnutie aktivít. V júni 2016 sme uskutočnili besedu pod názvom „Drogy“ pre ZŠ v Podolínci spojenú s premietnutím zdravotno-výchovného DVD, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu a meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 17 žiakov spojených s poskytnutím odborného poradenstva v oblasti prevencie fajčenia.

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine „Prevencia fajčenia“ pri ÚVZ SR v Bratislave. V tejto súvislosti sme sa zúčastnili dňa 25.5.2016 v Bojniciach zasadnutie pracovnej skupiny „Prevencia fajčenia“.

DOMÁCE PROGRAMY A PROJEKTY RÚVZ SO SÍDLOM V STAREJ LUBOVNI

PROJEKT: ADAMKO, HRAVO - ZDRAVO

Do projektu „Adamko, hravo-zdravo“ sú v okrese Stará Ľubovňa zapojené MŠ Kamienka, MŠ Nová Ľubovňa, MŠ a ZŠ Podolíneec.

Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. V 1. polroku 2016 sme v súvislosti s prípravou a realizáciou aktivít poskytli 3 telefonické konzultácie.

PROJEKT: ZDRAVÉ MESTÁ

Odborní zamestnanci OPZ, PCZ v rámci realizácie projektu „Zdravé mestá“ spolupracovali s garantom projektu pri MÚ v Starej Ľubovni pri príprave aktivít.

Pre obyvateľov zdravého mesta sme zvlášť iniciovali v 1. polroku 2016 Svetový deň proti rakovine, Svetový deň chorých, Medzinárodný deň zriedkavých ochorení, Svetový deň obličiek, Svetový deň ústneho zdravia, Svetový deň Downovho syndrómu, Svetový deň vody, Svetový deň tuberkulózy, Svetový deň povedomia o autizme, Svetový deň zdravia, Svetový deň Parkinsonovej choroby, Európsky deň práv pacientov, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Európsky imunizačný týždeň, Svetový deň astmy, Svetový deň čistých rúk, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Svetový deň darcov krvi, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu zv aktivít.

V 1. polroku 2016 sme v súvislosti s prípravou a realizáciou aktivít v rámci prípravy aktivít k Svetovému dňu pohybom ku zdraviu poskytli 3 telefonické konzultácie.

PROJEKT: UMÝVAJ SI RUKY, ZACHRÁNIŠ ŽIVOT

Na plnení tejto úlohy sa OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období 1. polroku 2016 podieľalo propagáciou formou nástenky na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a samotným realizovaním aktivít pri príležitosti Svetového dňa čistých rúk. V tejto súvislosti sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň. O realizácii uvedených aktivít sme informovali oddelenie Epidemiológie spracovaným odpočtom aktivít. V rámci realizácie projektu sme uskutočnili 2 telefonické konzultácie ohľadom dohodnutia plánovaných aktivít v zariadeniach pre deti a mládež.

PROJEKT: ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Do projektu Školy podporujúce zdravie (ŠPZ) je v okrese Stará Ľubovňa zapojených 6 materských škôl /Podolíneec, Malý Lipník, Nová Ľubovňa, Kamienka, Tatranská SL, Vsetínska SL/, 8 ZŠ /ZŠ Za vodou, ZŠ Levočská, ZŠ Komenského Stará Ľubovňa, ZŠ Šarišské Jastrabie, Jakubany, Kamienka, Malý Lipník, Podsadok/, 1 ŠZŠ Levočská Stará Ľubovňa a 3 SŠ /Obchodná akadémia, SOŠ Jarmočná Stará Ľubovňa, Gymnázium T. Vansovej Stará Ľubovňa/. Oproti roku 2015 nedošlo k zmene počtu ŠPZ.

K jednotlivým projektom poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. Zdravotno-výchovné pôsobenie realizujeme v oblasti osobnej hygieny, duševného zdravia, dospievania, zdravého životného štýlu, prevencie drogovej závislosti, v oblasti podpory nefajčenia a abstinencie, agresie a šikanovania na školách, stomatohygieny pre žiakov, pedagógov a rodičov formou prednášok, besied, praktických ukážok správneho čistenia zubov na stomatologickom modeli zuba.

Zapožičiavame a premietame videokazety, distribuujeme zdravotno-výchovný a propagačný materiál, poskytujeme telefonické a osobné konzultácie, meranie tlaku krvi, antropometrie a CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora a podľa záujmu realizujeme aktivity výjazdovej poradne zdravia.

V 1. polroku 2016 sme v týchto školách uskutočnili 6 prednášok, 2 besedy, poskytli 6 telefonických konzultácií, premietli 2 videofilmy, uskutočnili meranie CO monitorom u 24 žiakov pri 2 aktivitách.

Na začiatku školského roka týmto MŠ, ZŠ, ŠZŠ a SŠ zasielame Ponukový list oddelenia podpory zdravia, PCZ a zoznam videokaziet, ktorý im napomáha pri výbere a plánovaní aktivít. Pri príležitosti významných dní vyhlásených SZO realizujeme zdravotno-výchovné pôsobenie a rôzne aktivity.

V týchto školách podporujúcich zdravie sme zvlášť iniciovali v prvom polroku 2016 Svetový deň proti rakovine, Medzinárodný deň zriedkavých ochorení, Svetový deň obličiek, Svetový deň ústneho zdravia, Svetový deň Downovho syndrómu, Svetový deň vody, Svetový deň tuberkulózy, Svetový deň povedomia o autizme, Svetový deň zdravia, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Európsky imunizačný týždeň, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Svetový deň darcov krvi, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu mnohých iných zv aktivít.

PROJEKT : ROZHOVORY POD LAMPOU

Ľubovnianskou knižnicou v Starej Ľubovni sme boli oslovení pre opakovanú spoluprácu na realizácii aktivít v súvislosti s uvedeným projektom, ktoré sa uskutočnia v 2. polroku 2016.

PROJEKT: OVOCIE A ZELENINA DO ŠKÔL

V súvislosti s realizáciou programu „Ovocie a zelenina do škôl“ sme v 1. polroku 2016 uskutočnili monitoring programu „Ovocie a zelenina do škôl“ v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa.

Samotný zber údajov sa uskutočnil v mesiacoch marec – apríl 2016 a v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa bol realizovaný v zapojenej mestskej MŠ na ul. Štúrova v Starej Ľubovni (15 dotazníkov a zapojenej vidieckej MŠ v Plavči (15 dotazníkov) a nezapojenej vidieckej MŠ Forbasy (10 dotazníkov) a nezapojenej vidieckej MŠ Litmanová (5 dotazníkov). Monitoring programu „Ovocie a zelenina do škôl“ v okrese Stará Ľubovňa bol realizovaný aj v zapojenej mestskej ZŠ na ul. Levočská v Starej Ľubovni (30 dotazníkov) a v zapojenej vidieckej ZŠ v Novej Ľubovni (30 dotazníkov).

Dňa 28.6.2016 sme vyplnený súbor Školské ovocie 2016_maska.xls so sprievodnou správou a odpočtom aktivít odoslali emailom na ÚVZ SR v Bratislave. Počas realizácie sme zabezpečili 19 telefonických konzultácií ohľadom zberu dát, realizácie štúdie a odovzdania vyplnených dotazníkov.

PROJEKT: ŽIVOTNÉ PODMIENKY A ZDRAVIE OBYVATEĽOV RÓMSKÝCH OSÁD V OKRESE STARÁ ĽUBOVŇA

V rámci realizácie projektu RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme počas 1. polroka 2016 zabezpečili 2 besedy v ZŠ v Lomničke pod názvom „Osobná hygiena“ spojené s premietnutím zdravotno-výchovného videofilmu.

Dňa 16.3.2016 sme na TK – Novinky vo výchove ku zdraviu a podpore zdravia na SZU v Bratislave odprezentovali prednášku na tému „Monitoring zdravotného stavu obyvateľov rómskych osád v okrese Stará Ľubovňa“ pre odborníkov vo Výchove ku zdraviu.

V júni 2015 sme uskutočnili pre žiakov ZŠ v Podsadku prednášku na tému „Fajčenie“, ktoré sme doplnili o distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 6 žiakov spojených s poskytnutím odborného poradenstva v oblasti prevencie fajčenia.

V súvislosti s prípravou a realizáciou aktivít v rámci realizácie projektu sme poskytli 2 telefonické konzultácie.

PROJEKT: ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

V súvislosti s plnením uvedeného projektu sme v 1. polroku 2016 poskytli jednotlivým projekt realizujúcim školám poradenstvo a spoluprácu priamo jednotlivým zástupcom.

V máji 2016 sme pre deti MŠ v Šarišskom Jastrabí uskutočnili prednášku pod názvom „Stomatohygiena“ a besedu pod názvom „Stomatohygiena“ spojenú s premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

ZAHRANIČNÉ PROGRAMY A PROJEKTY

PROJEKT COSI (CHILDHOOD OBESITY SURVEILLANCE INITIATIVE)

Na základe požiadavky MZ SR v rámci plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 sme realizovali projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative). Projekt bol realizovaný v jednej mestskej Základnej škole, Komenského 6, 064 01 Stará Ľubovňa a vo vidieckej Základnej škole, 065 11 Nová Ľubovňa 493 a Základnej škole, Školská 2, 065 41 Ľubotín. Do projektu boli zaradené deti vo veku od 7 do 7,99 rokov. U detí s doručeným podpísaným informovaným súhlasom rodičov alebo zákonného zástupcu sa realizovalo meranie výšky, váhy, obvodu pása a bokov. Počas merania sa údaje zaznamenávali do priloženého dotazníka. VI. polroku 2016 sme vo vidieckej Základnej škole, Školská 2, 065 41 Ľubotín odmerali 11 detí a v ZŠ Nová Ľubovňa, 065 11 Nová Ľubovňa 493 boli odmerané 3 deti. Zároveň bol s vedením vybranej školy vyplnený školský dotazník. V súvislosti s realizáciou projektu bolo uskutočnených 13 telefonických konzultácií a 1 osobná konzultácia s gestorom projektu a 1 osobná konzultácia s vedením vybranej vidieckej základnej školy týkajúca sa dohodnutia termínu vykonania dotazníkového prieskumu. Údaje z dotazníkov pre žiakov a pre školy boli zadávané do pripravenej mustry v programe excel a zaslané Detskej fakultnej nemocnici, I. detskej klinike v Bratislave. Následne boli údaje z dotazníkov vkladané aj do programu WHO Open Clinica. Dotazníky pre deti, informované súhlasy od rodičov a dotazníky pre školy boli v požadovanom termíne zaslané Detskej fakultnej nemocnici, I. detskej klinike v Bratislave.

ŠTÚDIA „GYTS“ /súčasťou projektu Global Tobacco Surveillance System/

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni sa v súvislosti s realizáciou prieskumu Global Youth Tobacco Survey (GYTS) zúčastnil dňa 8.4.2016 v Martine pracovného stretnutia ohľadom realizácie štúdie GYTS.

Odborní zamestnanci OPZ, PCZ uskutočnili samotný zber údajov v priebehu mája 2016.

V okrese Stará Ľubovňa bola do prieskumu zaradená ZŠ s MŠ v Lomničke, kde bol zber údajov vykonaný dňa 13.05.2016 a do prieskumu podľa metodiky bolo zaradených 6 tried s celkovým počtom 70 zúčastnených žiakov (10 žiakov 7.A.; 12 žiakov 7.B.; 13 žiakov 7.C.; 11 žiakov 8.A.; 8 žiakov 8.B.; 16 žiakov 9.roč.).

V okrese Stará Ľubovňa bola do prieskumu zaradená aj ZŠ s MŠ v Jakubanoch, kde bol zber údajov vykonaný dňa 31.05.2016 a do prieskumu podľa metodiky boli zaradené 4 triedy s celkovým počtom 59 zúčastnených žiakov (19 žiakov 7.roč.; 17 žiakov 8.A.; 6 žiakov 8.B.; 17 žiakov 9.roč.).

Dňa 7.6.2016 sme vyplnené dotazníky so sprievodnou správou a odpočtom aktivít odovzdali osobne na ÚVZ SR v Bratislave. Počas realizácie sme zabezpečili 4 telefonické konzultácie a 2 osobné konzultácie ohľadom zberu dát, realizácie štúdie a odovzdaniu vyplnených dotazníkov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Vypracovala: Mgr. Helena Hrebeňaková

Regionálna úloha:

Sledovanie kvality vody z prameňov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely

Cieľ : Sledovanie kvality vody z prameňov v okrese Svidník a Stropkov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely.

Popis výsledkov:

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku sleduje v okrese Svidník 5 prameňov /Dubová, Vyšný Orlík - prameň pri lese, smer Kečkovce, odpočívadlo - smer Mestisko a 2 pramene v meste Svidník – Čierna hora a Záhradkárska oblasť/ a v okrese Stropkov 3 pramene v obciach Gribov, Staškovce a Bukovce, ktoré obyvatelia vo väčšej miere využívajú na pitné účely.

Prameň Dubová je zaradený medzi minerálne pramene. Nachádza sa vpravo od štátnej cesty Dubová – Cigla. Vede k nemu poľná spevnená cesta v dĺžke cca 150m. Minerálna voda v obci Dubová je v okolí známa, je často využívaná občanmi, má chuť málo slanej kyselky. Prameň minerálnej vody v obci Gribov sa nachádza asi 1,5km na západ od obce Gribov /smerom na Olšavku/. Prameň je 30m od okraja lesa v rokli v betónovej skruži, hĺbky asi 40 cm s odtokom do potôčika. Voda je sírna /vajcovka/. Medzi minerálne pramene je zaradený aj prameň so sírnou vodou v katastrálnom území obci Staškovce. V obci Bukovce sa vodný prameň nachádza pri cestnej komunikácii. Okolie okolo sledovaných prameňov je vyčistené a udržiavané.

V roku 2016 bolo v okrese Svidník odobratých 6 vzoriek z prameňov v obciach - Dubová, Vyšný Orlík, odpočívadlo - smer Mestisko / 2x/, Čierna hora a Záhradkárska oblasť. V okrese Stropkov boli odobraté 3 vzorky a to z prameňov v obciach Gribov, Staškovce a Bukovce.

Najvyššia medzná hodnota v ukazovateľoch koliformé baktérie bola prekročená vo vode z prameňa Vyšný Orlík /20/KTJ/100ml/, odpočívadlo - smer Mestisko záhradkárska oblasť /2 KTJ/100ml/, prameň Gribov /2 KTJ/100ml/, Bukovce /13 KTJ/100ml v ostatných sledovaných ukazovateľoch boli splnené limity.

Vzorky vody odobraté z ostatných prameňov spĺňali požiadavky na kvalitu pitnej vody vo všetkých ukazovateľoch.

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Vypracovala: Ing. Slávka Vasilenková

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovaností zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Prievidzi

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V dozorovaných okresoch evidujeme k 30.06.2016 v programe ASTR 159 zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík, a to v 6 organizáciách okresu Svidník a 5 organizáciách okresu Stropkov. Evidencia v programe sa pravidelne aktualizuje - na základe návrhu zamestnávateľov a predložených výsledkov meraní sa vyhlasujú nové rizikové práce, kde sa zamestnanci zaraďujú do kategórie rizika v súlade s Vyhláškou MZ SR č.448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach na zaradenie prác do kategórii.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo podľa § 13 ods.4 písm. k) zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov 2 rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác, a to:

1/ TESLA STROPKOV, akciová spoločnosť, Hviezdoslavova 37/46, 091 12 Stropkov

2/ PSS SVIDNÍK, a.s., Sovietskych hrdinov 460/114, 089 01 Svidník

Rizikové práce u SZČO a SHR v okrese Svidník a Stropkov nie sú vyhlásené.

K 30.06.2016 nebolo prehodnotené žiadne rozhodnutie o určení rizikových prác a RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo 1 rozhodnutie na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky, nakoľko činnosti vykonávané v prevádzke si vyžadujú objektivizáciu faktorov práce a pracovného prostredia.

K 30.06.2016 sme obdržali 5 žiadostí o sprístupnenie informácií o zozname spoločností vedených v centrálnom registri rizikových prác v dozorovaných okresoch v zmysle zákona č.211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. O tieto služby nás požiadali NN TATRY SYMPATIA, d.d.s., a.s. Bardejov, Inšpektorát práce Prešov, AXA AD Košice a NN poisťovňa.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sa kontrolovalo aj vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, používanie osobných ochranných pracovných pomôcok, objektivizácia faktorov pracovného prostredia a vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku. Na všetkých pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce, sa zamestnanci podrobujú lekárske preventívnym prehliadkam v intervale určeným zákonom, sú vykonané objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, kde sú súčasne vypracované a schválené prevádzkové poriadky a posudky o rizikách pre jednotlivé faktory. K 30.06.2016 neboli uložené žiadne sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Tabuľka č. 1a

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.06.2016 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
C	Priemyselná výroba	137	9	12	0	149	9
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	10	9	0	0	10	9
	Spolu	147	18	12	0	159	18

Tabuľka č. 1b

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.06.2016 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň):

Kód	Prevažujúca činnosť (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva	9	0	0	0	9	0
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	63	0	0	0	63	0
26	Výroba počítač., elektronických a optických výrobkov	27	9	3	0	30	9
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	38	0	9	0	47	0
86	Zdravotníctvo	10	9	0	0	10	9
	Spolu	147	18	12	0	159	18

Tabuľka č.1c

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.06.2016 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Rizikový faktor 1. stupeň	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	7	7	0	0	7	7
Hluk	131	9	4	0	135	9
Chemické látky a zmesi	51	2	8	0	59	2

Tabuľka č. 1d

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.06.2016 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - okrem chemických látok a zmesí (2. stupeň):

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
1. stupeň	2. stupeň	3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	Tuberkulóza	7	7	0	0	7	7
Hluk	Premenný	131	9	4	0	135	9

Tabuľka č. 1e

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.06.2016 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň):

Chemická látka 2. stupeň	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
dermatotropný	2	0	0	0	2	0
dráždivé	3	2	0	0	3	2
chem.karcinogén/mutagén	3	2	0	0	3	2
látky poškodzujúce reprodukciu	3	2	0	0	3	2
pevné aerosóly	46	0	8	0	54	0

V prvom polroku 2016 je v riziku evidovaných v okrese Svidník a Stropkov 159 zamestnancov, z toho 18 žien, čo je oproti roku 2015 zvýšený stav o 20 osôb. Najzávažnejším škodlivým faktorom v pracovnom prostredí je nadmerný hluk, ktorým je exponovaných 135 zamestnancov. Ďalšie škodlivé faktory práce a pracovného prostredia sú chemické látky a zmesi a biologické faktory.

Pri sledovaní exponovaných zamestnancov podľa prevažujúcej činnosti podniku bolo najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v priemyselnej výrobe (149 zamestnancov, z toho 9 žien), zároveň evidujeme aj najvyšší podiel rizikovej práce žien v danom ekonomickom odvetví ako aj v zdravotníctve (9 žien).

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

K 30.06.2016 zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie vykonali 21 previerok v okrese Svidník a Stropkov v rámci štátneho zdravotného dozoru, kde sa zamerali na uplatňovanie Nariadenia vlády SR č.355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č.300/2007 Z. z.. Kontroloval sa najmä predaj, používanie a skladovanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí, predloženie posudku o riziku a prevádzkového poriadku na schválenie orgánom verejného zdravotníctva, preukázanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku schválilo 8 prevádzkových poriadkov pre prácu v expozícii chemickým faktorom.

V poľnohospodárskych objektoch - v rastlinnej výrobe sa sledovalo používanie prípravkov na ochranu rastlín, ich skladové priestory. Situácia je rovnaká ako po minulé roky, organizácie uprednostňujú nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom množstve, t.j. nevytvárajú si skladové zásoby, postreky sa vykonávajú dodávateľsky. Nakoľko väčšina poľnohospodárskych fariem v oblasti rastlinnej výroby má ekologické poľnohospodárstvo nepoužívajú sa žiadne chemické prípravky na ochranu rastlín.

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku boli k 30.06.2016 doručené 3 oznámenia o vykonaní DDD činnosti, ktoré realizovali firma ASANARATES s.r.o. Košice (dezinfekcia, deratizácia, dezinfekcia v obchodnom centre v meste Svidník a Stropkov); DDD STAR, s.r.o., Zeleneč (deratizácia v obchodnom centre v meste Svidník a Stropkov).

K 30.06.2016 neboli zamestnancami odd. PPLaT riešené žiadne mimoriadne situácie a havárie.

Mieru poznania zdravotných rizík zamestnancov z expozície chemickým faktorom sme overovali formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Celkovo bolo rozdaných 18 dotazníkov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Aj v prvom polroku 2016 evidujeme v onkologickej ambulancii Nemocnice arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s. prácu s cytostatikami, ktorá je zároveň z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie. Prácu vykonávajú 3 osoby, ktoré pacientom podávajú cytostatiká v ampulkách intravenozne alebo vo forme tabliet. Celkový počet používaných ampuliek cytostatík formou tabliet za kalendárny rok bude upresnený vo výročnej správe za rok 2016.

Nadalej evidujeme expozíciu chemickým karcinogénom v TESLA Stropkov, a.s. na prevádzke P1 B, kde sa používa čistý nikel a jeho zlúčeniny - sulfid nikelnatý, prácu vykonávajú 2 osoby. Celkové používané množstvo bude upresnené na konci kalendárneho roka 2016.

Rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi máme vyhlásené iba v Nemocnici arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s. v ambulancii klinickej onkológie - expozícia cytostatikami – látky poškodzujúce reprodukciu.

Štátny zdravotný dozor sme vykonali aj v drevospracujúcich prevádzkach, ako stolárske dielne, píly, v ktorých sú zamestnanci exponovaní tvrdým drevom a v objektoch, kde sa vykonávala manipulácia s azbestovými materiálmi.

V súvislosti s odstraňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb boli RÚVZ so sídlom vo Svidníku v I. polroku 2016 vydané 4 rozhodnutia pre subjekty:

- 1/ Dušan Poperník, gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - odborná sanácia azbestu a zneškodnenie nebezpečného odpadu v bytovom dome na Ul. Mlynskej 698/9-13 v Stropkove,
- 2/ Dušan Poperník, gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - odborná sanácia azbestu a zneškodnenie nebezpečného odpadu v bytovom dome na Ul. 8.mája 634/22-26, Ul. 8.mája 494/17-21, Ul. Pionierska 357/1-3 a Ul. čs. armády 362/1-3 vo Svidníku,
- 3/ HSV Trade, s.r.o., Petrovce 11, 094 31 Hanušovce nad Topľou - odborná sanácia azbestu a zneškodnenie nebezpečného odpadu - strešná krytina z rodinného domu v obci Železník,
- 4/ Michal Malík, 9. mája 744/15, 083 01 Sabinov - odborná sanácia azbestu a zneškodnenie nebezpečného odpadu - strešná krytina z rodinného domu v obci Nižná Olšava.

Uvedené firmy sú držiteľmi platného oprávnenia na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb vydaného ÚVZ SR. Boli predložené 2 oznámenia o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest. Následne po oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest boli v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonané 2 kontroly ukončené záznamom. Pri kontrolách bolo zistené nasledovné:

- kontrolované pásma boli označené zákazovými a príkazovými značkami, piktogramami podľa NV SR č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia,
- bolo zabezpečené odsávanie priestoru,
- boli používané OOPP,
- bol dodržiavaný plán práce,
- vstup každého zamestnanca do kontrolovaného pásma bol písomne zaznamenaný do denníka,
- zamestnanci boli informovaní o posúdení rizika, boli oboznámení s plánom práce.

Osobám vykonávajúcim sanačné práce boli odovzdané kontrolné listy informovanosti zamestnancov v počte 8 kusov.

Aj naďalej vedieme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity, vrátane azbestu.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.2.1 Zdravé pracoviská

Zdravotno-výchovnú činnosť v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci vykonávali zamestnanci oddelenia PPLaT aj v prvom polroku 2016, a to v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, prostredníctvom poradne ochrany a podpory zdravia pri práci a masovo-komunikačných prostriedkov.

Poradňu ochrany a podpory zdravia pri práci, ktorej náplňou je vykonávanie odbornej konzultačnej a poradenskej činnosti v oblasti ochrany a podpory zdravia - vplyvov fyzikálnych, chemických faktorov pracovného prostredia, práce a pracovných podmienok na zdravie, zobrazovacie jednotky na pracoviskách k 30.06.2016 využilo 47 osôb z prevádzok okresu Svidník a Stropkov. Poskytovala sa aj poradenská činnosť pri vypracovaní prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odstraňovaní azbestu, zabezpečovaní PZS u novovzniknutých prevádzkach.

Zároveň sa zapájame aj do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci a realizácii vhodných preventívnych opatrení.

Osobitne sa vykonáva poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO).

Poradenskú činnosť sme poskytovali aj prostredníctvom masovo-komunikačných prostriedkov - v regionálnej tlači bol uverejnený článok o pracovných podmienkach v odevnej prevádzke v meste Svidník a médiám bola poskytnutá informácia o opatreniach počas horúčav na pracovisku.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameranej na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V rámci tejto úlohy sa aktívne zapojíme do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, uskutoční sa Deň otvorených dverí.

V mesiaci marec 2016 sme z Inšpektorátu práce Prešov obdržali žiadosť o poskytnutie databázy subjektov, na pracoviskách ktorých sú vykonávané práce zaradené do 3. a 4. kategórie rizika.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Do tejto úlohy RÚVZ Svidník nebolo zapojené.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 – 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Aj v I. polroku 2016 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonávali kontroly na chránených pracoviskách v dozorovaných okresoch.

K 30.06.2016 RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo 8 rozhodnutí k uvedeniu chránených pracovísk do prevádzky a posúdilo 9 návrhov formou stanoviska.

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku evidujeme spolu 177 chránených pracovísk (okres Svidník a Stropkov), k 30.06.2016 bolo vykonaných spolu 53 kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru, kde je zamestnaných 72 občanov so zdravotným postihnutím.

Pri kontrole neboli zistené žiadne závažné nedostatky, neboli uložené žiadne nápravné opatrenia.

Zamestnancom na týchto pracoviskách boli poskytnuté aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov, dotazníky - psychická záťaž, celkovo ich bolo rozdanych 8.

Počet vydaných rozhodnutí a stanovísk k uvedeniu chránených pracovísk do prevádzky:

rok 2009: 121 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2010: 108 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2011: 146 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2012: 55 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2013: 55 rozhodnutí a 2 stanoviska

rok 2014: 28 rozhodnutí a 43 stanovísk

rok 2015: 23 rozhodnutí a 27 stanovísk

k 30.06.2016: 8 rozhodnutí a 9 stanovísk

RÚVZ	Vydané rozhodnutia 2009 - 30.6.2016	Vydané stanoviská 2009 - 30.6.2016
Svidník	544	81

Vyhodnotenie úlohy

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Svidník	8	9	53	53	72	8 x PZ	nie	nie	

Ide o postihnutia predovšetkým pohybový aparát, srdcovo-cievne ochorenie, endokrinologické.

Ich pracovnou náplňou sú rôzne činnosti, ako:

- pomocné práce v kuchyni,
- práca v sklade, v predajniach,
- administratívne práce,
- pomocné stolárske práce,
- údržbárske práce a pod.

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Vypracovala: Renáta Tyčová, Emília Krífková

ÚLOHA č. 3.1 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Cieľ

1. Kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. Kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. Vzdelávanie spotrebiteľov – hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2016:

Celkovo bolo doteraz odkontrolovaných 12 kozmetických výrobkov v označovaní a odobratých 6 vzoriek na analýzu. Ani v jednom kontrolovanom kozmetickom výrobku nebolo zistené nesprávne označenie a doteraz odobraté vzorky vyhovovali platnej legislatíve. Úloha pokračuje.

ÚLOHA č. 3.5. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku oddelenie hygieny výživy sa v roku 2016 na plnení tejto úlohy nepodieľa..

ÚLOHA č. 3.6. Monitoring príjmu jódu

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli.

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2016:

Celkovo bolo doteraz odobratých 11 vzoriek kuchynskej soli. Hodnoty neboli prekročené. Úloha pokračuje.

ÚLOHA č. 3.7. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Cieľ

Monitorovanie spotreby prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj a detskej populácie, ktorej cieľom je zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným príjmom /ADI/.

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2016:

Odobraté boli 2 vzorky, ktoré boli podľa laboratórnych výsledkov sú vyhovujúce.

Úloha pokračuje.

ÚLOHA č. 3.8. Monitoring príjmu kuchynskej soli.

Cieľom je dosiahnuť postupné znižovanie príjmu kuchynskej soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2016:

Táto úloha bola rozdelená do 2. etáp.

V prvej etape sa odobrali vzorky zo zariadení spoločného stravovania. Odobraté boli 3 vzorky hotových pokrmov a 3 vzorky pekárenských výrobkov, ktoré boli vo vyšetrovaných ukazovateľoch vyhovujúce. Výsledky boli spracované do tabuľkovej formy.

V druhej etape sa spracovali dotazníky o frekvencii konzumácie potravín s pridanou jedlou soľou u dospeljej populácie – 5 mužov /vek 19 – 34 rokov ľahká práca/, 5 mužov /vek 35 – 62 rokov ľahká práca/, 5 žien /vek 19 - 34 rokov ľahká práca/, 5 žien /vek 35 – 62 rokov ľahká práca/. Dotazníky boli spracované do tabuľkovej formy.

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Vypracovala: MVDr. Viera Michališinová, MPH

4.1. MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETI A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľ

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

V prvok polroku 2016 sa realizovali tieto priority daného projektu:

Podpora zdravšieho prostredia v školách tieto úlohy:

- v rámci ŠZD sa zabezpečovala kontrola druhov potravín, ktorá bola konzultačnou činnosťou zameraná, čo je z ponúkaných druhov potravín zdravé a ktoré sú s množstvom prebytočnej energie, odoberali sa vzorky hotových jedál zo školských stravovacích zariadení na obsah soli
- v spolupráci s poradňou zdravia boli zabezpečené edukačné a konzultačné aktivity a zdravej výživy deti, význame mliečneho programu pre deti a programu školské ovocie

- priebežne sa vykonával ŠZD v zariadeniach školského stravovania a vo výdajniach, so zameraním na vyšší dôraz pri kontrole hygienických podmienok pri príprave jedál
- ŠZD sa realizovala kontrola dodržiavania pitného režimu pre deti, spojená v predškolských zariadeniach s konzultáciou, prečo je dôležitejšia pitná voda a nesladené nápoje v pitnom režime
- pri výkone ŠZD sme sa zamerali na kontrolu pestrosti jedálnych lístkov, dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metódikou

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Etapy riešenia

Realizácia úlohy v 2. polroku 2016

Termín ukončenia

Priebežne podľa požiadaviek gestora

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Všetky RÚVZ v SR

Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby splňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a z neho získané údaje boli validné. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v

ktorom k detským úrazom dochádza, súbor obsahoval deti z mestských aj vidieckych základných škôl vekových skupín u 11- 14 ročných detí.

Do plnenia projektu boli vybrané tri základné školy: vidiecke ZŠ Bukovce - 15 žiakov a ZŠ Havaj – 15 žiakov a mestská ZŠ Komenského Svidník - 30 žiakov. Pri riešení projektu bol vypracovaný dotazník a vzhľadom na nízky vek detí, dotazníky vyplňali spolu s rodičmi.

Zber údajov od detí sa vykonal v prvom polroku 2016. Zozbierané údaje dotazníkov sa budú vkladať do masky v programe Excel a budú zaslané na spracovanie na ÚVZ SR v termíne do septembra 2016. Pri realizácii prieskumu boli riaditelia základných škôl požiadaní o spoluprácu prípisom MŠVV a MŠ SR, povoľujúci vstup pracovníkov RÚVZ do zariadení.

Trvanie projektu

r. 2014 – 31.12.2017

4.4. MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor

RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

Gestor úlohy spracuje záverečné vyhodnotenie údajov a zašle ich na riešiteľské pracoviská.

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Cieľ

Projekt COSI je realizovaný MZ SR metodikou Svetovej zdravotníckej organizácie a bol schválený etickou komisiou. Prebieha v 21 krajinách Európskej únie. Jeho cieľom je monitorovať správny vývoj detí mladšieho školského veku. Bol pripravený pracovníkmi 1. detskej kliniky a 2. detskej kliniky LF UK a DFNSP v Bratislave v spolupráci s ÚVZ SR a Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva na Slovensku.

Gestor

MZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia

Ide o rutinné meranie **žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov**. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. Svetová zdravotnícka organizácia bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých škôl. Na tento účel je potrebný informovaný súhlas rodičov a dotazník pre meranie detí, ktoré nám boli zaslané.

1. Rozdeľovník škôl bol vytvorený odborným garantom ÚVZ SR. Obsahoval zoznam škôl v každom RÚVZ SR, ktoré boli do projektu zapojené. V okrese Svidník a Stropkov do projektu bolo zapojených 80 žiakov / 40 žiakov mestských škôl a 40 žiakov vidieckych škôl/ z týchto základných škôl: ZŠ 8. mája Svidník a Spojená škola Svidník, ZŠ Krajná Poľana, ZŠ Ladomirová, ZŠ Okružle, ZŠ Vyšný Mirošov, ZŠ Nižný Mirošov. Každá škola mala svoj kód, ktorý pracovníci RÚVZ napísali do Dotazníka pre deti. Školy uvedené v rozdeľovníku boli oslovené listom štátneho tajomníka MZ SR o možnosti participovať na projekte.

2. Dotazník pre meranie detí (80 ks). Tento dotazník vyplňali pracovníci RÚVZ počas merania detí. V záhlaví bolo nutné doplniť kód školy – podľa priloženého rozdeľovníka škôl, triedu, ktorú dieťa navštevuje, kód dieťaťa – určil pedagóg podľa zoznamu meraných detí v jednotlivých triedach, ktoré boli do projektu zapojené.

Meranie detí bolo uskutočnené v čase od 15.11 do 15.12.2015. Meranie sa uskutočnilo v škole vo vyhradenej miestnosti, ráno, následne po použití WC. Počas merania boli zaznamenávané: dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň šk. dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, komorbidita. Dieťa bolo vyzuté, v ľahkom oblečení. Vyplnený dotazník pracovník RÚVZ podpísal a označil kódom. Súčasne s Dotazníkom pre meranie detí sa vyplňal aj Dotazník pre školu. Zozbierané dáta projektu COSI sa zadali do e-formy OPEN CLINICA a späť sa odoslali na adresu: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Odbor verejného zdravia Limbová 2, 837 52 Bratislava.

Termín ukončenia

Rok 2016

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

Vypracovala: MUDr. Ingrid Senajová, MPH

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Popis výsledkov:

Lekári vykonávajúci očkovanie v okresoch Svidník a Stropkov boli priebežne metodicky usmerňovaní o všetkých zmenách v očkovačom kalendári v súlade s obdržanými odbornými usmerneniami MZ SR. Obdržali aktuálny očkovač kalendár vrátane .

V rámci mesačných hlásení je zdravotnícky personál pravidelne informovaný o všetkých mimoriadne vzniknutých ochoreniach vo svete prostredníctvom metodických usmernení.

Počas celého roka sa monitoruje výskyt ochorení preventabilných očkovaním. V hodnotenom období sme v okrese Stropkov zaznamenali 1 ochorenie na pertussis u 69 ročnej ženy, 1 ochorenie na parotitídu u 54 ročnej ženy, 2 ochorenia na TBC u 24 a 47 ročných mužov. Hlásených bolo aj 14 ochorení na rotavírusovú enteritídu u neočkovaných.

V meste Stropkov sme v mesiaci január zaznamenali epidemický výskyt ochorení na parotitídu, kde ochorelo 6 mladých ľudí, ktorí spolu trávili vianočné sviatky a Silvester. Štyri osoby pracujú v Banskej Bystrici, jedna v Prahe a jedna v Stropkove. V klinickom obraze dominoval jednostranný opuch príušnej žľazy a febrilita. Priebeh ochorení si vyžiadala hospitalizáciu v jednom prípade. Ochorenia boli potvrdené na základe klinických príznakov a

v 4 prípadoch serologicky. Všetci chorí boli očkovaní vzhľadom k veku - úplné očkovanie (2 d.) Po dvoch týždňoch ochorela 54 ročná matka ženy, ktorá tiež bola v kontakte s osobami, ktoré ochoreli začiatkom januára ale u nej klinické príznaky neboli.

V okrese Svidník sme zaznamenali 2 ochorenia na parotitídu u mužov vo veku 25 a 27 rokov riadne očkovaných dvoma dávkami. Ochorenia boli potvrdené klinicky a v jednom prípade aj serologicky. Hlásených bolo 28 ochorení na rotavírusovú enteritídu a tri ochorenia na TBC u 50, 55 a 88 ročných mužov. Z ostatných nákaz preventabilných očkovaním sme nezaznamenali ani jedno ochorenie.

V priebehu Európskeho imunizačného týždňa boli vykonané tieto aktivity:

1. Laická verejnosť

Na webových stránkach RÚVZ Svidník boli uverejnené informácie o EIW 2016. Na nástenkách RÚVZ boli umiestnené informačné materiály o EIW, očkovaní a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

Poradenstvo v oblasti očkovania – informácie boli poskytované telefonicky alebo osobne, išlo o informácie o zmenách očkovacieho kalendára, očkovaní do zahraničia, očkovanie proti osýpkam, proti tetanu, diftérii, VHA, varicelle a pneumokokom - spolu boli poskytnuté 3 informácie.

Materským a základným školám v počte 33 sme poskytli informačný materiál o prebiehajúcom EIW, možnostiach očkovania detí, očkovací kalendár, ktoré boli umiestnené na nástenkách jednotlivých oddelení škôlok a škôl v okresoch Svidník a Stropkov.

- V regionálnej tlači v novinách Dukla, Podduklianske novinky a Spektrum boli uverejnené články o EIW - zdôraznení významu očkovania.
- Verejnosť bola informovaná o EIW prostredníctvom infokanálu vo Svidníku a Stropkove.

2. Zdravotnícki pracovníci

Praktickí lekári pre deti a dorast, praktickí lekári pre dospelých a zdravotnícke zariadenia boli elektronickou formou informované o prebiehajúcom EIW a o dôležitosti očkovania, celkový počet ambulancií - 36.

Poradenstvo v oblasti očkovania Zdravotníckym pracovníkom v počte 6 bolo poskytnuté poradenstvo o možnostiach očkovania do zahraničia, o očkovaní detí, ktoré pricestovali zo zahraničia, o možnostiach očkovania o preočkovaní dospelých proti tetanu a diftérii a preočkovaní proti pertussis.

Propagácia očkovania a výchova obyvateľstva prebiehala formou uverejňovania článkov v miestnej tlači a na web stránkach nášho úradu, kde sú aktualizované novinky v oblasti vakcinácie.

Kontrola očkovania bude vykonaná v septembri 2016 na všetkých ambulanciách pre deti a dorast v okrese Svidník a Stropkov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Popis výsledkov:

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení v okresoch Svidník a Stropkov. Lekári prvého kontaktu, infektológ, veterinári sú spätne informovaní.

Akútne respiračné a chrípkové ochorenia sú pravidelne týždenne spracovávané za okresy Svidník a Stropkov. V čase chrípkovej epidémie bola verejnosť v miestnej tlači informovaná o aktuálnej situácii, rovnako ako aj o prenosných ochoreniach.

Surveillance zoonóz v okresoch Svidník a Stropkov sa vykonáva v spolupráci s RVPS.

Ochorenia k 30.6.2016 bolo spracovaných 82 ohnisk infekčných ochorení, kde boli vykonané protiepidemické opatrenia a spolu bolo hlásených do EPIS-u 546 ochorení. Do systému rýchleho varovania bolo vložených 8 správ o mimoriadnych situáciách v okresoch Svidník a Stropkov a 6 epidemických výskytov do epidémií.

V priebehu roku 2016 bolo hlásených 5 ochorení na SARI z interného oddelenia, kde bol potvrdený v jednom prípade vírus chrípky A/H1/ pdm 09, v ostatných výsledky boli negatívne. Boli odobraté 4 TN a TH od sentinelových lekárov, vírus chrípky bol potvrdený v 3 prípadoch, v jednom prípade vírus chrípky typ B, v druhom vírus chrípky B/Brisbane/60/2008-like a v jednom prípade vírus chrípky typ A/H1/pdm09. Vírus chrípky typ A/H1/pdm 09 bol potvrdený ešte u 4 pacientov, ktorí neboli hospitalizovaní v nemocnici.

V regionálnych týždenníkoch a v televízii a rozhlase bolo uverejnených 6 článkov a informácií –chrípka, európsky imunizačný týždeň, aktuálny stav vo výskyte ARO. Informácie boli uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Svidník.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Popis výsledkov:

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrojúcich lekárov. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

Do systému rýchleho varovania bolo vložených 8 správ o mimoriadnych situáciách v okresoch Svidník a Stropkov. Hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení bolo spracované za 26 kalendárnych týždňov.

Manažment epidémií: Zaznamenali sme 1 epidemický výskyt na parotitídu v okrese Stropkov.

Okres Stropkov

V mesiaci január sme zaznamenali epidemický výskyt na parotitídu v okrese Stropkov. Spolu ochorelo 7 osôb. Začiatkom januára ochorelo 6 mladých ľudí, ktorí spolu trávili vianočné sviatky a Silvester. Štyri osoby pracujú v Banskej Bystrici, jedna v Prahe a jedna v Stropkove. V klinickom obraze dominoval jednostranný opuch príušnej žľazy a febrility. Priebeh ochorenia si vyžiadal hospitalizáciu v jednom prípade. Ochorenia boli potvrdené na základe klinických príznakov a v 4 prípadoch serologicky. Všetci chorí boli očkovaní vzhľadom k veku - úplné očkovanie (2 d.) Po dvoch týždňoch ochorela 54 ročná matka ženy, ktorá tiež bola v kontakte s osobami, ktoré ochoreli začiatkom januára ale u nej klinické príznaky neboli.

Do systému EPIS spolu bolo hlásených 546 ochorení. V okrese Svidník bolo spracovaných 52 ohnisk prenosných ochorení, najviac bolo u salmonelovej enteritídy 19. V ohniskách bolo prijatých 95 opatrení. Najviac opatrení bolo u salmonelovej enteritídy 33. Celkovo bolo chránených 145 osôb, najviac u salmonelovej enteritídy – 85.

V okrese Stropkov bolo 30 ohnisk. Nariadených bolo 56 protiepidemických opatrení. Najviac opatrení bolo u kamylobakteriálnej enteritídy – 26. Chránených bolo 66 osôb, najviac u kamylobakteriálnej enteritídy - 66.

Vykonáva sa epidemiologické vyšetovanie nosičov s pozitívnym HBsAg so zabezpečením očkovania rodinných príslušníkov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Popis výsledkov:

Úloha sa plní priebežne v spolupráci so zdravotníckymi zariadeniami.

Analýza NN sa vykonáva. Pri zvýšenom výskyte sa prijímajú protiepidemické opatrenia na jednotlivých oddeleniach nemocnice.

Z Nemocnice Svidník, a.s. bolo hlásených 33 NN. Nemocnica v Stropkove hlásila 4 nozokomiálne nákazy.

V roku 2016 na uvedenie priestorov do prevádzky bolo vykonaných 5 previerok. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 101 previerok, pri ktorých bolo odobratých 334 sterov z prostredia, 1 dezinfekčný roztok. Otestovaných bolo 30 sterilizátorov na neštátnych zdravotníckych ambulanciách. V Nemocnici Svidník a.s. na základe objednávky boli otestované 2 autoklávy – 1x mesačne, 1 formaldehydový sterilizátor 1x mesačne a vyšetrených 45 vzoriek sterilného materiálu, 6 HS - 1x mesačne na operačných a zákrokových sálach, 4 HS – 2x ročne na ambulanciách a oddeleniach, 1 autokláv – 2x ročne na ambulancii.

V rámci dňa rúk boli odobraté stery z rúk u zdravotníckych pracovníkov na chirurgickom oddelení a na operačných sálach. Stery z rúk sme robili aj na dermatovenerologickom oddelení sanatórneho typu, kde si mohli zdravotnícki pracovníci aj pomocou UV lampy overiť, či správne vykonávajú dezinfekciu rúk. Celkovo bolo odobratých 40 sterov.

Na jednotlivé oddelenia Nemocnice bol poskytnutý materiál o dôležitosti dezinfekcie rúk ako základnom prostriedku ochrany pacientov pred vznikom nozokomiálnych nákaz.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Popis výsledkov:

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku je spracovaný štatút regionálnej protiepidemickej komisie, aktualizovaný havarijný plán na vykonanie mimoriadnych opatrení v okresoch Svidník a Stropkov v prípade zvýšeného výskytu prenosných ochorení, prípadne pri nebezpečenstve ich zavlečenia.

Po obdržaní aktuálnych usmernení zo strany ÚVZ SR sú zdravotnícki pracovníci pravidelne informovaní o mimoriadnych epidemiologických situáciách, rovnako ako aj obyvateľstvo.

Na základe vydaného usmernenia HH SR – Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR sme sa zúčastnili na konferencii Medicína Katastrof v Tatranských Matliaroch a školenia v Košiciach, kde sme boli informovaní o úlohách jednotlivých zložiek pri výskyte VNN. V mesiaci jún 2016 Nemocnica vo Svidníku organizovala praktický nácvik zameraný na precvičenie postupov nemocnice pri zistení podozrenia na výskyt VNN u osoby v príjmovej ambulancii a realizáciu určených opatrení v nadväznosti na Usmernenie hlavného hygienika Slovenskej republiky číslo OE/2312/2015 na koordináciu postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike, na ktorom sme sa zúčastnili.

Zabezpečený bol odber biologického materiálu na chrípku od sentinelových lekárov, aj z lôžkových zdravotníckych zariadení /SARI/. Spolu bolo odobratých 9 vzoriek materiálu. SARI bolo hlásené v 5 prípadoch.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Popis výsledkov:

V priebehu roku 2016 boli odoberané odpadové vody z čističky odpadových vôd vo Svidníku podľa vypracovaného harmonogramu zaslaného z RÚVZ Košice.

Boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd v priebehu polroka 2016, vzorky boli negatívne.

Podozrenie na ACHO nebolo hlásené.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Popis výsledkov:

Na RÚVZ je k dispozícii linka pomoci AIDS, ktorú využili 2 klienti. Boli poskytnuté informácie zamerané na spôsob prenosu, imunologické okno a možnosti testovania. Projekt „Hrou proti AIDS“ sa nerealizoval v tomto polroku 2016.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Popis výsledkov:

Na RÚVZ bola v mesiaci október 2011 zriadená poradňa očkovania. Ambulancie praktických lekárov pre deti a dorast, ambulancie praktických lekárov pre dospelých a verejnosť boli informovaní o poradenstve očkovania na RÚVZ.

V prvom polroku 2016 poradňu využilo 35 klientov. Boli poskytované informácie telefonicky vo väčšine prípadoch zdravotníckym pracovníkom a ľuďom cestujúcim do zahraničia. Boli to informácie o možnostiach očkovania do zahraničia, o očkovaní detí HBsAg pozitívnych matiek, o povinnom a odporúčanom očkovaní, o hradení očkovacích látok, o očkovaní proti tetanu u poranení, očkovaní proti VHA a nedostatku očkovacích látok.

V regióne Svidník sme zatiaľ zaznamenali celkovo 12 odmietaní očkovania zo strany rodičov. V roku 2016 nebolo hlásené odmietnutie očkovania.

6.9. ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Popis výsledkov:

V mesiaci máj sme sa zúčastnili školenia ohľadom realizácie tohto projektu. Po obdržaní materiálov sme projekt realizovali na 3 stredných školách pre žiakov 3. ročníkov /2 gymnázia a obchodná akadémia. Každá trieda bola rozdelená na 4 skupiny, ktorí na jednotlivých stanovištiach boli formou hry informovaní o význame očkovania. Celkovo sa ho zúčastnilo 85 študentov, ktorí vyplňali dotazníky pred a po realizácii projektu. Dotazníky v počte 170 kusov boli zaslané na RÚVZ Komárno.

ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

Vypracovala: Mgr. Edita Podaná

9.1 Národný program podpory zdravia

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

V oblasti podpory zdravia sme zrealizovali v okrese Svidník a Stropkov 78 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 17 bolo zameraných na zvyšovanie pohybovej aktivity, 17 na ozdravovanie výživy, 5 na podporu nefajčenia a abstinencie, 3 na výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS, 13 na čisté ruky, 15 v rámci Týždňa mozgu, 1 na stomatohygienu, 3 na zvýšenie povedomia budúcich

rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania, 2 aktivity boli zamerané na bezpečnosť na cestách, a 2 aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa Zeme.

Zdravotno-výchovné akcie boli určené pre rôzne vekové kategórie. Najmladšou cieľovou skupinou boli deti predškolského a mladšieho školského veku, pre ktorých sme pripravili akcie zamerané na výživu, pohybovú aktivitu, stomatohygienu, na správne držanie tela, na podporu nefajčenia, čisté ruky, úrazovosť a bezpečnosť na cestách. Súčasťou týchto aktivít bolo aj premietanie videofilmov a DVD „Haló, Fitko“, „Pošlime chrbticu do školy“, „Zúbky“, „Prečo zvieratka bolia zúbky?“, „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Kde bolo tam bolo fajčenie škodilo“ a „Becepáčik“.

Pre starších žiakov základných škôl a stredoškolákov sme pripravili prednášky a besedy zamerané na zdravú výživu a poruchy príjmu potravy, pohybovú aktivitu, fajčenie, alkohol, drogy, bezpečnosť na cestách, význam očkovania a výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS. Aktivity pre túto vekovú kategóriu boli rozšírené aj o meranie krvného tlaku, % telesného tuku a o vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, využívali sme aj premietanie DVD a videofilmov „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Vraždiaci návyk fajčenie“, „Alkohol skrytý nepriateľ“, „Sila osobnosti“, „Becep – dopravné nehody a prvá pomoc“, „Kým stúpa dym“. Pre obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku sme zabezpečili vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení, poskytli sme im aj meranie krvného tlaku, % telesného tuku, vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, prednášky a besedy zamerané na zdravý životný štýl.

Pri práci sme využívali edičný materiál, ktorý sme obdržali od ÚVZ SR a edičný materiál z vlastnej produkcie.

Informácie o pripravovaných aktivitách, ich výsledky, články so zdravotno-výchovným zameraním a informácie o činnosti Poradne zdravia sme publikovali v regionálnej tlači Dukla, Spektrum, Podduklianske novinky, na infokanáloch a web stránkach mesta Svidník a Stropkov, ako aj na web stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Na základe plnenia tejto úlohy sme sa podieľali na dotazníkovom prieskume GYTS – ide o celosvetový prieskum užívania tabaku u 13-15 ročnej školskej mládeže. Náhodným výberom nám bola pridelená ZŠ Mlynská v Stropkove s počtom 150 dotazníkov. Prieskumu sa zúčastnilo 126 žiakov zo 7 tried.

Realizovali sme aj monitoring „Školské ovocie“ v počte 157 dotazníkov.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 - 2025

Cieľ

Zámerom NPPO je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Pri poradenskom centre je zriadená poradňa na optimalizáciu pohybovej aktivity a redukcie nadváhy. Klientom sa poskytuje individuálne a skupinové poradenstvo, ako aj vyšetrenie telesnej skladby prístrojom Bodystat. Klienti majú možnosť zúčastniť sa aj pohybových kurzov, ktoré realizujeme v pohybovom centre zriadenom pri poradni zdravia. V I. polroku 2016 sa týchto kurzov zúčastnilo 12 žien. V rámci prevencie obezity a zvyšovania pohybovej

aktivity sme zrealizovali aj prednášky o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj % podkožného tuku prístrojom Omron.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu sme zrealizovali v rámci výjazdovej poradne zdravia vyšetrenia RF SCCH – celkový cholesterol, glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Išlo o občanov obcí Rovné, Miková a Dukovce, zamestnancov Spojenej školy vo Svidníku a návštevníkov Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku. Pre klientov Denného stacionára vo Svidníku sme pripravili besedu – „Benefity pohybovej aktivity seniorov“.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Táto kampaň bude prebiehať v roku 2017.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

K Medzinárodnému dňu povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme sme pre všetkých študentov a pedagógov Strednej zdravotníckej školy milosrdného Samaritána vo Svidníku pripravili intervenčné stretnutie, ktorého cieľom bolo priblížiť budúcim zdravotníkom nebezpečenstvo konzumácie alkoholických nápojov v gravidite pre možnosti poškodenia vyvíjajúceho sa plodu a upozorniť na špecifická pôsobenia alkoholu na organizmus žien.

Zdravotno-výchovné aktivity s touto problematikou plánujeme naďalej realizovať v mesiaci november v rámci Európskeho týždňa boja proti drogám.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Pri príležitosti Týždňa mozgu sme pre klientov Denného stacionára vo V. Orlíku a v Havaji zrealizovali vyšetrenie RF SCCH, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Súčasťou bola aj beseda – „Nedovoľ svojmu mozgu zostarnúť“, Dotazník porúch pamäti a praktické cvičenia z pracovných listov.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme klientom Denného stacionára vo Svidníku poskytli vyšetrenie RF SCCH, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

Pre veriacich grécko-katolíckej farnosti vo Svidníku sme uskutočnili besedu o zdravom životnom štýle – „Ako sa dožiť vysokého veku“.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu sme zrealizovali v rámci výjazdovej poradne zdravia vyšetrenia RF SCCH – celkový cholesterol, glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Išlo o občanov obcí Rovné, Miková a Dukovce. Pre klientov Denného stacionára vo Svidníku sme pripravili besedu – „Benefity pohybovej aktivity seniorov“.

V I. polroku 2016 sme v rámci poradne zdravia vyšetrili 141 klientov starších ako 65 rokov.

9.6 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Znižovať celkovú úmrtnosť populácie predovšetkým na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov. Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom, a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosťou zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Činnosť a rozsah vyšetrení v základnej poradni, poradni optimalizácie pohybovej aktivity /POPA/ a redukcie nadváhy a poradni na odvykanie od fajčenia /POF/ sa oproti minulému roku nezmenili.

V I. polroku 2016 sme v poradni zdravia vyšetrili 357 klientov, z toho 218 v rámci 13 výjazdov. Išlo o 15 obyvateľov obce V. Orlík, 17 obyvateľov obce Havaj, 16 obyvateľov obce Dukovce, 20 obyvateľov obce Miková, 23 obyvateľov obce Kružľová, 20 obyvateľov obce Rovné, 36 klientov denného stacionára vo Svidníku, 25 zamestnancov MŠ gen. Svobodu vo Svidníku, 16 zamestnancov MŠ A. Hlinku v Stropkove, 13 zamestnancov Spojenej školy vo Svidníku a 17 návštevníkov Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku.

Informovanie obyvateľstva o činnosti poradne zdravia a medializácia aktuálnych tém v oblasti ochrany a podpory zdravia bola realizovaná v regionálnych novinách Dukla, Podduklianske novinky, Spektrum, na Infokanále mesta Svidník a Stropkov, na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva vo Svidníku a internetovej stránke mesta Svidník a Stropkov.

9.7 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013-2016

Cieľ

Zabezpečenie univerzálnej prevencie – výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu, zdravotnou osvetou v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy).

Aktivítam s touto problematikou sa plánujeme venovať v rámci Európskeho týždňa boja proti drogám.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Senici**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2016
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR
	medzi odborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2016
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DEŤÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA	ÚVZ SR
	medzi odborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2016
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOV V PITNÝCH VODÁCH	RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
1.6	Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc vo vonkajšom ovzduší	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vbrané RÚVZ	Rok 2016 a ďalšie roky
1.7	Zhodnotenie stavu dekontaminácie vo vybraných prevádzkach pedikúr v okrese Levice	ÚVZ SR
	RÚVY Levice	Rok 2016

Oddelenie Hygieny životného prostredia na Programoch a projektoch na rok 2016 neparticipuje.

Regionálna priorita RÚVZ Senica

1. Kontrola (ŠZD) v ubytovacích zariadeniach v okresoch Senica, Skalica

Odpočet:

- a) V ubytovacích zariadeniach v okresoch Senica a Skalica bolo vykonaných 9 kontrol, bez závažných zistení porušenia hygienických požiadaviek na ubytovacie zariadenia.
- b) V 3 denných stacionároch bola vykonaná kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek, pričom neboli zistené žiadne vážne nedostatky. V zariadeniach sociálnych služieb, domovoch dôchodcov, domovoch špeciálnej starostlivosti bude vykonaný ŠZD v II. polroku 2016.

2. Štátny zdravotný dozor prírodných kúpacích oblastí a umelých kúpalísk v r.2016

Odpočet:

V rámci plnenie tejto úlohy boli pre kúpaciu sezónu 2016 spustené do prevádzky v okresoch Senica a Skalica 1 prírodná kúpacia oblasť (Šaštín Stráže Gazarka), 2 umelé kúpaliská (Senica, Zlatnícka dolina Skalica), v spojení s odbermi vzoriek vody a výkonom ŠZD v zmysle hygienických požiadaviek.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Prievidzi
	RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2016
2.4	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Etapy riešenia

rok 2016 a ďalšie roky

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať databázu rizikových prác obsahovo zosúladenú s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci .

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o:

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okresoch Senica a Skalica podľa štandardných výstupov programu ASTR,
- počte nových rizikových prác v danom roku,
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Vyhodnotenie

V rámci plnenia stanovenej úlohy bolo v prvom polroku 2016 vydaných 9 rozhodnutí o rizikových prácach, v 7 organizáciách boli rizikové práce prehodnotené. V 2 organizáciách boli určené rizikové práce zrušené. V rámci výkonu ŠZD bolo vykonaných 11 previerok zameraných na rizikové práce ukončených záznamom.

V súčasnej dobe evidujeme v okresoch v pôsobnosti RÚVZ Senica 3613 zamestnancov v riziku, z toho 733 žien. Prevládajúcim faktorom je hluk s počtom exponovaných zamestnancov 3488, z toho 647 žien. V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 33 dotazníkov H o informovanosti zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov harmonizovaných s právom Európskych spoločností, pri výkone ŠZD. Cieľom kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o:

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
- klasifikácii látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, o oboznámení sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ) a o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Vyhodnotenie

V rámci plnenia tejto úlohy sa zameriavame na uplatňovanie Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z.z o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci a jeho legislatívnych úprav NV SR č. 300/2007 Z.z. a NV SR č. 471/2011 Z.z.

V období prvého polroka 2016 sme v rámci výkonu ŠZD vykonali 2 previerky ukončené záznamom, schválených bolo 6 prevádzkových poriadkov pre prácu s expozíciou chemickým faktorom. V rámci tejto úlohy boli vyplnené 4 dotazníky C o informovanosti zamestnancov.

V prvom polroku 2016 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu spôsobenú nesprávnym použitím toxických látok.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje:

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách v okresoch Senica a Skalica
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi,
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity.

Doplniť údaje o látkach poškodzujúcich reprodukciu a látkach narúšajúcich endokrinný systém.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém.

Zamerať sa na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Vyhodnotenie

Uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z, ktorým sa mení Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci a Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci realizujeme prostredníctvom výkonu ŠZD. V okrese Skalica sú určené rizikové práce – práca s cytostatikami vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Skalica, a.s. a to v profesii lekár (2/1) a zdravotná sestra (4/4). V okresoch Senica a Skalica evidujeme menšie firmy, ktoré spracovávajú tvrdé drevo. Evidujeme 4 organizácie (Euroframe, a.s. Skalica, PALKOVIČ – SK, s.r.o., Senica, MP Group s.r.o., Skalica, STAVBY STRECHY s.r.o., Cerová)

v našej pôsobnosti, ktoré majú oprávnenie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

V prvom polroku 2016 bolo vydaných 13 rozhodnutí na odstraňovanie stavebných materiálov s obsahom azbestu pre firmy DILMUN SYSTEM s.r.o., Bratislava, PALKOVIČ – SK, s.r.o., Senica, Concret s.r.o., Boleráz, ASTANA s.r.o., Poprad, AZ-Group spol. s r.o., Poprad, NOVEX-B4, v.o.s., Sološnica. V troch prípadoch sa demontovali vetracie a kanalizačné potrubia z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Špecifické ciele

- navrhovať a usmerňovať realizovanie intervenčných aktivít zameraných na znižovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a z pracovného prostredia,
- navrhovať a usmerňovať zlepšovanie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov v spolupráci so zamestnávateľmi, SZČO a PZS (prostredníctvom poradní zdravia pri RÚVZ v SR, projektu Zdravé pracoviská, a i.),
- zapájať sa do európskych informačných kampaní, vedených európskymi inštitúciami, zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení,
- realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi,
- zvyšovať odbornú a technickú vybavenosť pracovísk na poskytovanie odborného poradenstva a vykonávanie objektívnych zisťovaní,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce, pracovného prostredia a faktorov životného štýlu, a o možnosti zosilňovania až znásobenia ich negatívnych účinkov na zdravie,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov prostredníctvom médií o možnostiach ochrany a podpory zdravia pri práci a pri zmene návykov v spôsobe života.

Etapy riešenia

rok 2016 a ďalšie roky

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri

práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

Realizačné výstupy

Zvýšenie informovanosti o vzájomne pôsobiacich faktoroch práce a životného štýlu.

Údaje o prebiehajúcich intervenčných programoch v podnikoch, počty podnikov a osôb zapojených do programov podpory zdravia pri práci.

Údaje o regionálnych aktivitách zameraných na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi.

Vyhodnotenie

Tejto problematike sa venujeme priebežne, poradenstvo poskytujeme v rámci výkonu ŠZD a konzultácií. Firma ArcelorMittal Tailored Blanks s.r.o. Senica má udelený certifikát „Bezpečný podnik“.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné preverky podľa aktuálnej témy kampane.

Realizačné výstupy

Údaje o realizovaných intervenčných a informačných aktivitách zameraných na aktuálnu tému kampane, informácie o aktivitách v rámci Európskeho týždňa BOZP.

Informácia o spolupráci s orgánmi inšpekcie práce a NIP.

Vyhodnotenie

V priebehu prvého polroka 2016 bolo zabezpečené poradenstvo pre zamestnávateľov a zamestnancov najmä v oblasti zdravotných rizík pri práci, škodlivých faktoroch pracovného prostredia za účelom zníženia rizík a zabezpečenia zdravotného dozoru na pracoviskách. Tak isto sme usmerňovali a informovali zamestnávateľov o zabezpečovaní pracovných zdravotných služieb.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so

zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielniach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

Etapy riešenia rok 2016 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

V tejto úlohe spolupracovať s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (získať zoznam chránených pracovísk).

Vyhodnotiť štátny zdravotný dozor v chránených dielniach v jednotnej štruktúrovanej forme.

Zistenia uplatniť pri usmernení zamestnávateľa na prijatie preventívnych, ochranných opatrení.

Ukladanie nápravných opatrení.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Senica	6	5	11	11	34	-	-	-	-

Vysvetlivky:

CHP - chránené pracoviská

ZP – zdravotné postihnutie

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- Vykonávanú činnosť

- Druh (skupiny) postihnutia: Telesné, Duševné, Intelektové alebo Zmyslové postihnutia

Vyhodnotenie

V rámci tejto úlohy sme v prvom polroku 2016 vydali 6 rozhodnutí k uvedeniu priestorov chránených pracovísk do prevádzky a vydali sme 5 stanovísk k zvýšeniu počtu zamestnancov v existujúcich chránených pracoviskách a dielňach a rozšíreniu priestorov pracovísk. Vykonali sme štátny zdravotný dozor v 11 chránených dielňach a chránených pracoviskách. Na kontrolovaných pracoviskách pracovalo 34 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou z toho 20 žien. Jedná sa o činnosti – jednoduché montážne práce a baliace práce, administratívne práce, predavačka, kontrolór výroby, kozmetička. Prevažovali telesné a intelektové postihnutia.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30. marec 2016
3.2	BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2018
3.3	PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2018
3.4	PREHLAD 5 - ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR A EÚ <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s EU legislatívou a ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2017
3.5	MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2017
3.6	MONITORING PRÍJMU JÓDU <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	marec 2017
3.7	MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH	ÚVZ SR

	<i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. apríl 2017
3.8	MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI <i>Úloha nadväzuje Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. máj 2016

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Etapy riešenia:

- I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek,
2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa,
- II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov,
- III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

Výstupy

Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

Plnenie úlohy:

Úloha bola v I. polroku 2016 realizovaná odberom 3 vzoriek krémov na ruky a nohy (vyšetrené na mikrobiológiu, konzervačné a vonné látky) a 4 vzoriek detských zubných pást (vyšetrené na mikrobiológiu, fluór a peroxid vodíka), ktoré vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Boli odobraté aj 2 vzorky kozmetických výrobkov na odlíšenie pre dospelých, pri ktorých ešte nemáme k dispozícii výsledky laboratórnych rozborov.

Priebežne sú vykonávané kontroly hlásení RAPEX ohľadom nebezpečných kozmetických výrobkov. V I. polroku bolo na RÚVZ Senica zaslaných 13 hlásení a uskutočnených 57 kontrol.

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (ober vzoriek)

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia a kontrola správneho označovania v súlade s požiadavkami nariadenia EP a rady č. 1935/2004.

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie bambusu pri výrobe materiálov a predmetov určených na priamy styk s rôznymi typmi potravín. Bambus ako taký je prírodný materiál avšak na dosiahnutie vhodných vlastností sa stmeluje fenol-formaldehydovými živícami a rôznymi aditívami a adhezívami, z ktorých môžu migrovať kontaminanty ako formaldehyd a melamín. Problematické je aj legislatívne zaradenie týchto výrobkov. Bambus nespadá pod nariadenie EK (EÚ) č. 10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch avšak práve používanie rôznych živíc a adhezív spôsobuje, že na daný materiál sa majú uplatňovať požiadavky tohto nariadenia.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2016 - december 2017 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2018 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2017

Záverečná správa

30. marec 2018

Plnenie úlohy:

Úloha nebola v I. polroku 2016 realizovaná.

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Cieľ

Kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov.

Anotácia

Používanie plastifikátorov najmä na báze esterov kyseliny ftalovej je legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 pričom pre rôzne typy sú ustanovené obmedzenia a reštrikcie pre ich bezpečné používanie z hľadiska výroby ale aj použitia. Cieľom bude nielen kontrola samotného používania plastifikátorov pri výrobe ako aj správne používanie finálnych výrobkov dostupných na trhu v Slovenskej republike.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2014 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2016 - december 2017 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2018 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2017

Záverečná správa

30. marec 2018

Plnenie úlohy:

Úloha bola v I. polroku 2016 realizovaná odberom jednej vzorky fľaše na uchovávanie potravín s plastovým tesnením, ktorá vyhovela požiadavkám platnej legislatívy.

3.4 PREHLAD 5 - ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR a EÚ

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade

Cieľ

Poskytnutie prehľadu výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami dovážanými z Číny a Hongkongu za obdobie 2011 – 2016.

Anotácia

V roku 2011 vstúpilo do platnosti nariadenie Komisie (EÚ) č. 284/2011, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky a podrobné postupy dovozu polyamidových a melamínových plastových kuchynských potrieb pochádzajúcich alebo odosielaných z Čínskej ľudovej republiky a z čínskej osobitnej administratívnej oblasti Hongkong. Z tohto dôvodu sa zaviedli hraničné kontroly nad touto komoditou výrobkov, ktoré trvajú už 5 rokov. Projekt poskytne prehľad o počtoch vykonaných kontrol, prehľad o nebezpečných výrobkoch, sumarizáciu a porovnanie výsledkov v krajinách EÚ a v SR.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2016 - december 2016 – sumarizácia výsledkov

II. etapa : 30. marec 2017 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2016 - december 2016 – sumarizácia výsledkov

II. etapa : 30. marec 2017 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2016

Záverečná správa

30. marec 2017

Plnenie úlohy:

RÚVZ Senica úlohu nerealizuje.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBNÉVÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními hygieny výživy a bezpečnosti potravín RÚVZ v sídlach krajov.

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Anotácia

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

Etapy riešenia

I. etapa: pokračovanie v monitoringu priebežne počas r. 2016

II. etapa: vyhodnotenie, záverečná správa – december 2016

Realizačné výstupy

Správa. Zistené výsledky uplatniť pri prijímaní nápravných opatrení v rámci úradnej kontroly. Na základe analýzy výsledkov zhodnotenie overenia výrobcom deklarovanej kvality potravín na osobitné výživové účely a výživových doplnkov obsahujúcich probiotiká a zhodnotenie z toho vyplývajúceho zdravotného benefitu pre konzumenta.

Ukončenie úlohy:

31. december 2016, správa 15. Január 2017

Plnenie úlohy:

RÚVZ Senica úlohu nerealizuje.

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃

- časové obdobie: január - december 2016

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2017

Realizačné výstupy

Trend vývoja za obdobie posledných 10 rokov v oblasti fortifikácie kuchynskej soli.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2016 a ďalšie roky

Plnenie úlohy:

Úloha je realizovaná podľa rozpracovaného plánu a to odberom 2 vzoriek soli mesačne. V I. polroku 2016 bol zrealizovaný odber 7 vzoriek kuchynskej soli na zisťovanie obsahu KJ/KJO₃ a ferokyanidu draselného, pôvod solí bol najmä z krajín EÚ. Na základe výsledkov laboratórnych analýz odobraté vzorky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám PK SR. Obsah KI bol v rozmedzí 15 – 35 mg/kg, hodnoty ferokyanidu boli pod 20 mg/kg. Sumárne vyhodnotenie bude spracované ku koncu roka 2016.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, RUVZ v SR

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Anotácia

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

Etapy riešenia

I. etapa : február 2016 - november 2016: odborne – metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek

II. etapa : december 2016 - 1. štvrťrok 2017 – vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa

Výstup

Záverečná správa obsahujúca údaje o úrovni spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm u dospelaj a detskej populácie

Plnenie úlohy:

Úloha nebola v I. polroku 2016 realizovaná.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Cieľ

Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Anotácia

Sol' je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO Akčný plán pre výživu a potraviny 2016 – 2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti predchádzajúceho Programu ozdravenia výživy pre obyvateľov SR bol prijatý cieľ dosiahnuť postupne zníženie príjmu soli 5 g deň u dospelaj populácie a tento cieľ bude rovnako posunutý do Akčného plánu pre potraviny a výživu na r. 2016 – 2025, ktorý bude predložený na schválenie vláde SR do 28.2.2016. Od 1.decembra 2015 vstúpil do platnosti výnos MZ SR na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín, ktorý oproti predchádzajúcemu výnosu znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch na 13 000 mg/kg a v chlebe a pekárskech výrobkoch na 18 000 mg/kg.

Etapy riešenia

I. Etapa:

1. Každé RÚVZ v sídle kraja odobrať 3 vzorky hotových pokrmov (polievka alebo hlavný pokrm) a 3 vzorky chleba alebo pekárskech výrobkov (od výrobcov SR) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli, pod koordináciou KO v HV

T: február - marec 2016

Z: RÚVZ v sídle kraja

2. Výsledky spracované podľa komodity v tabuľkovej forme zaslať na ÚVZ SR v termíne do 30. 4. 2016

Z: KO v HV

II. Etapa:

1. Každé RÚVZ v sídle kraja zabezpečí monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod dotazníka u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži / ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. - 35r. a 36. r. – 54.r. – v každej kategórii klientov); porovnanie príjmu s OVD (9.revízia – percentuálny podiel) – pod koordináciou KO v HV.

T: február - marec 2016

Z: RÚVZ v sídle kraja

2. Výsledky monitoringu príjmu na úrovni kraja spracujú KO v HV v termíne do 30. 4. 2016 a zašlú ich ÚVZ SR v tabuľkovej forme za každé RÚVZ.

Z: KO v HV

Ukončenie úlohy:

30.5.2016

Výstupy

Záverečnú správu pripraví ÚVZ SR v termíne do 30.5.2016. Bude podkladom pre ďalšie aktivity v rámci intervencie v príjme soli a odborné podklady pre PRES SK.

Plnenie úlohy:

V rámci monitoringu kuchynskej soli boli odobraté 3 vzorky hotových pokrmov (1 vzorka z reštaurácie, 1 vzorka zo závodného stravovania, 1 vzorka z nemocnice) a 3 vzorky chleba a pekárenských výrobkov (2 vzorky chleba a 1 vzorka pečiva). Súčasne bol vykonaný monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hodinového dotazníka (jedálny lístok za jeden deň) a dotazníka frekvencie spotreby u 20 respondentov (5 žien a 5 mužov/každá veková kategória). Výsledky boli porovnané s OVD, spracované v požadovanej forme a odoslané na RÚVZ Trnava.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
4.1	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)	ÚVZ SR
	ÚVY SR, RÚVZ v SR	Rok 2025
4.2	ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU	MZ SR ÚVZ SR,
	UVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2025
4.3	MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEK	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

Projekt COSI – zrealizovaný podľa požiadaviek gestora. Údaje získané antropometrickým vyšetrením 80 žiakov vo veku 7 - 7,99 rokov základných škôl v okrese Senica a dotazníkovým prieskumom, ktorý bol zameraný na školské prostredie, boli zadané do databázy WHO a odoslané gestorovi projektu.

V rámci podpory zdravšieho prostredia v školách bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež vykonaných 24 kontrol. Bol vykonaný cielený štátny zdravotný dozor zameraný na monitoring obsahu kuchynskej soli v pokrmoch v zariadeniach školského stravovania. Odber vzorky kompletného pokrmu – obeda bol vykonaný v Súkromnej školskej jedálni ako súčasť Súkromnej strednej odbornej školy Via Humana, Mallého 2, Skalica, obed bol pripravený pre vekovú skupinu študentov 15-18 rokov. Laboratórnym rozborom 1 porcie predmetného obeda bolo zistené 7750 mg soli/kg pokrmu (0,00775 g soli/g pokrmu), hmotnosť vzorky bola 1018 g. Z toho bolo vypočítané, že celkové množstvo soli v sledovanej porcii obeda bolo 7,89 g. Pri prepočte % prekročenia jedlej soli oproti OVD bola za normu považovaná hodnota 1,75 g soli, čo je 35% z 5 gramov soli. Množstvo soli v celom sledovanom obede bolo oproti OVD prekročené o 351 %. V predškolských zariadeniach sa pri výkone štátneho zdravotného dozoru kládol dôraz na zabezpečenie pitného režimu používaním pitnej vody a nesladených nápojov (11 kontrol).

Boli zrealizované edukačné aktivity pre študentov stredných škôl: „Prevencia kolorektálneho karcinómu,, – prednáška pre študentov Gymnázia Ladislava Novomeského v Senici (26 študentov) a Strednej odbornej školy v Senici (32 študentov), prednáška „Zdravý životný štýl“- študenti Gymnázia L. Novomeského v Senici (76 účastníkov).

V spolupráci so Spoločným školským úradom v Skalici a Okresným úradom, odborom školstva v Trnave boli zrealizované školenia vedúcich školských jedální, téma školení bola „Povinnosti prevádzkovateľov zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež“. Taktiež sme zúčastnili porád vedúcich ŠJ na okresnej aj krajskej úrovni.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 60 respondentov vo veku 11-14 rokov, 30 z vidieckej základnej školy a 30 z mestskej základnej školy Senica. Zber údajov bol vykonaný v mesiaci jún 2016. Zozbierané údaje z dotazníkového prieskumu boli prevedené do elektronickej podoby a poslané gestorovi projektu.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
6.1	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2	SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHOROB	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3	IFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH CHOROB	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4	NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5	MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.6	ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7	PREVENCIA HIV/AIDS	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	december 2016
6.8	PORADNE OČKOVANIA	RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave
	RÚVZ v SR	priebežne
6.9	ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA	RÚVZ so sídlom v Komárne
	RÚVZ v SR	do konca roku 2016
6.10	UMÝVANIE A DEZINFEKCIA RÚK V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH	
	RÚVZ so sídlom v Leviciach	december 2016

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Odpočet plnenia:

Pracovníci oddelenia epidemiológie RÚVZ so sídlom v Senici poskytovali usmernenia v oblasti povinného i odporúčaného očkovania, v postupe pri odmietaní povinného očkovania. Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení ako aj informácie o prevencii voči nim boli pravidelne uverejňované na web stránke úradu. Očkujúci lekári boli písomne (e-mailami) informovaní o vykonávaní očkovania na základe zaslaného Očkovacieho kalendára na rok 2016, ktorý je k dispozícii na webových stránkach RÚVZ Senica.

Priebežne sa vykonávali telefonické konzultácie ohľadom očkovania detskej i dospelaj populácie vrátane konzultácii pred cestou do zahraničia.

V súvislosti Európskeho imunizačného týždňa 2016 (24. - 30. apríl 2016) European Immunization Week- EIW 2016 web stránkach RUVZ Senica boli prezentované články na zdôraznenie významu očkovania a informačný panel v priestoroch RÚVZ. V 1. polroku 2016 bolo nahlásených 20 odmietnutí povinného očkovania.

V priebehu mesiacov máj - jún 2016 sme sa zapojili do edukačnej aktivity vzdelávania študentov stredných škôl v okresoch Senica a Skalica vo vakcinológii pod názvom „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preven-tabilných očkovaním a význame očkovania“.

Kontrola očkovania bude realizovaná v zmysle Odborného usmernenia MZ SR Hlavného hygienika SR v II. polroku 2016.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Odpočet plnenia:

Surveillance infekčných chorôb sa vykonáva priebežne v spolupráci s lekármi prvého kontaktu a odbornými lekármi počas celého roka. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení za okresy Senica a Skalica, o ktorom sú informovaní lekári prvého kontaktu, zdravotnícke zariadenia v sídle okresov, regionálna veterinárna a potravinová správa a príslušne susediace regionálne RÚVZ s územím okresu Senica a Skalica vrátane Krajskej hygienickej stanice Brno elektronickou formou. Hlásenia akútnych respiračných ochorení, chrípky a chrípke podobných ochorení sú pravidelne spracovávané týždenne a odborná i laická verejnosť je informovaná o aktuálnej situácii v miestnej tlači a na webových stránkach úradu.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Odpočet plnenia:

Informačný systém EPIS je pravidelne využívaný a sú do neho vkladané údaje o prenosných ochoreniach priebežne počas celého roka. V sledovanom období do 30.06.2016 bolo za okres Senica vložených do systému 241 údajov a 204 epidemiologických šetrení. Za okres Skalica bolo vložených do systému 286 údajov a vykonaných 182 epidemiologických šetrení v ohnisku. Systém rýchleho varovania sa plne využíval počas uplynutého obdobia.

Výstupy z programu EPIS slúžia na okamžitú analýzu epidemiologickej situácie, na spracovávanie mesačných výstupov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz. Spätne sú o

epidemiologickej situácii podľa spádových okresov v mesačných intervaloch informovaní všetci VLD a VLDD a odborná zdravotnícka verejnosť.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Odpočet plnenia:

RÚVZ Senica pokračuje v zapojení sa do projektu HELICS EU aj v roku 2016. Spracúvajú sa sledované zdravotné dokumentácie pacientov hospitalizovaných vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Skalica na oddelení anesteziologie a intenzívnej medicíny, kde sú sledované infekcie na jednotkách intenzívnej starostlivosti (ICU) za obdobie troch mesiacov a na chirurgickom oddelení infekcie v mieste chirurgického zákroku (SSI) za obdobie šiestich mesiacov roku 2014. Úloha je v rozpracovaní a ukončená bude v II. polroku 2016.

K sledovanému termínu bolo na oddelení epidemiológie evidovaných 48 nozokomiálnych nákaz z oddelení FNsp Skalica.

Na oddeleniach zdravotníckych zariadení boli priebežne sledované výkony bariérovej ošetrovacej techniky, kontrola výkonu dekontaminácie ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Odpočet plnenia:

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní členovia Protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území alebo uverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Senici.

V súvislosti s vydaným Usmernením hlavného hygienika SR – Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR bolo zabezpečené informovanie všeobecných lekárov pre dospelých, všeobecných lekárov pre deti a dorast, primárov a lekárov urgentných príjmov a záchranej zdravotnej služby, ktoré poskytujú zdravotnícku starostlivosť pacientom s VNN. Cieľom je zvýšiť pripravenosť na ochranu verejného zdravia pred hrozbou zavlečenia a šírenia sa vysoko nebezpečnej nákazy (VNN) na území okresov Senica a Skalica, prehĺbiť vedomosti účastníkov školenia a pripraviť ich na zvládnutie opatrení v rezorte zdravotníctva a činností pri riešení situácie po zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Odpočet plnenia:

V spádovom území RÚVZ Senica sa v roku 2016 odoberali vzorky odpadovej vody podľa plánu odberov ÚVZ SR paralelne z dvoch odberových miest čističiek odpadových vôd v Skalici (4 vzorky) a v Senici (4 vzorky).). Z odobratého počtu 8 vyšetrených vzoriek odpadových vôd v 2 vzorkách boli potvrdené: január ECHOVÍRUS 25 (ČOV Senica) a COXSACKIEVÍRUS B5 (ČOV Skalica), ostatné vzorky boli s negatívnymi výsledkami. V sledovanom období neboli hlásené žiadne akútne chabé parézy.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Odpočet plnenia:

Pracovníci epidemiológie RUVZ Senica v roku 2016 budú pokračovať v realizácii interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“.

Realizácia projektu aj tento rok bude uskutočnená v 2.polroku 2016.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Odpočet plnenia:

V sledovanom období roku 2016 poradňa očkovania poskytovala informácie priebežne o povinnom, odporúčanom očkovaní, ochoreniach preventabilných očkovaním, kontraindikáciách a nežiadúcich účinkoch očkovania, taktiež informácie pred cestou do zahraničia. Poradne využívali viac zdravotnícki pracovníci. Väčšinou sa otázky týkali kontraindikácií očkovania a doočkovania detí jednotlivými očkovacími látkami pri prekročení doporučenej schémy očkovania, prípadne pri presťahovaní sa z krajín EU a mimo EU. Záujem zo strany laickej verejnosti bol minimálny. Informácie ohľadom očkovania žiadali najmä v prípadoch dovolenkového cestovania do zahraničia, pri dlhodobých štúdijných pobytoch študentov a práce v zahraničí.

6.9. ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUD/CICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

V priebehu mesiacov máj - jún 2016 sme sa zapojili do edukačnej aktivity vzdelávania študentov stredných škôl okresov Senica a Skalica vo vakcinológii -

„ Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania “.

Hlavným cieľom je zvýšenie povedomia budúcich rodičov o závažnosti ochorení preventabilných očkovaním a o význame očkovania, prioritne v cieľovej skupine študentov vyšších ročníkov (3. a 4. ročník). Edukácia bola interaktívnou formou a efekt overovania vedomostí bol formou dotazníkov (96 dotazníkov), ktorých vyhodnotenie bolo zabezpečené gestorom úlohy RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.10. UMÝVANIE A DEZINFEKCIA RÚK V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH

Odpočet: Nepodieľame sa.

9 PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
9.1	Národný program podpory zdravia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.2	Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015-2025	ÚVZ SR
	MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016
9.3	Podpora zdravia znevýhodnených komunit (obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád)	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.4	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.5	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	rok 2016
9.6	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji	RÚVZ v Bratislave
	Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygienu	
	RÚVZ Košice	Rok 2016
9.7	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky

9.8	Akčný plán realizácie národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013-2016	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.9	Znižovanie epidemiologického a chemického rizika pokrmov rýchleho občerstvenia v okrese Levice	RUVZ Levice
	RÚVY Levice ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	Rok 2016 Rok 2016 a ďalšie roky
9.10	Stravovacie návyky a spotrebný potravinový kôš u obyvateľov okresu Levice	RUVZ Levice
	RÚVZ Levice	rok 2016

9.1 Národný program podpory zdravia

Plní sa priebežne. V rámci NPPZ sa realizujú všetky nižšie uvedené aktivity.

9.1.1

Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Plní sa priebežne. Bol vykonaný dotazníkový prieskum „Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľstva SR“ u 104 respondentov od 15 rokov vyššie podľa požiadaviek gestora.

9.2 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025

Projekt sa realizuje priebežne. Klientom poradní zdravia boli poskytnuté informácie o zdravom životnom štýle. Pri príležitosti Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ sme sa spolupodieľali na organizácii športových podujatí (8 podujatí, spolu 5832 účastníkov). Počas podujatí sme záujemcom merali krvný tlak a poskytli zdravotno-výchovné poradenstvo. V priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel, na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Senici bol spropagovaný Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ a boli rozdistribúované zdravotno - výchovné materiály do škôl, zdravotníckych zariadení, klubov dôchodcov a osvetových organizácií. Zrealizovali sme prednášku na tému „Zdravý životný štýl“ pre študentov Gymnázia Ladislava Novomeského v Senici, ktorej sa zúčastnilo 76 študentov. K Svetovému dňu zdravia boli zrealizované v spolupráci s Hasičským a záchranným zborom SR – okresným riaditeľstvom, Okresným úradom v Senici, spoločnosťou OMS, spol. s r.o., Dojč a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou Dni zdravia. Počas týchto akcií boli zrealizované preventívne vyšetrenia zamestnancov uvedených inštitúcií (antropometrické a biochemické vyšetrenia), na ktoré naviazovalo komplexné poradenstvo. Celkovo bolo vyšetrených 122 ľudí (56 žien, 66 mužov). V priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel, na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Senici bol spropagovaný Svetový deň zdravia a boli rozdistribúované zdravotno - výchovné materiály.

K Svetovému dňu proti rakovine bola uskutočnená prednáška „Prevencia kolorektálneho karcinómu“ pre študentov Gymnázia Ladislava Novomeského v Senici (26 študentov) a Strednej odbornej školy v Senici (32 študentov), v Skalici sa konal hokejbalový turnaj na podporu Onkologického oddelenia FNsP v Skalici, v priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel, na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Senici bol spropagovaný svetový deň a boli rozdistribúované zdravotno - výchovné materiály.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Pri príležitosti Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a obchodovania s nimi sme v spolupráci so strednými školami v Senici uskutočnili prednášky o prevencii drogových závislostí (268 študentov 2. ročníkov stredných škôl). Pravidelne mesačne sa zúčastňujeme zasadnutia Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri Mestskom zastupiteľstve Senica.

9.5. Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Klubu dôchodcov v Senici bol poskytnutý edukačný materiál (Typy pre lepšiu pamäť, Obezita, Stres, Žijeme zdravo, Pyramída zdravej výživy, Alzheimerova choroba, Vysoký krvný tlak). V rámci Týždňa mozgu bola seniorom v Zariadení sociálnych služieb v Senici odprednášaná prednáška na tému „Žijeme život prospievajúci mozgu?“, edukovaných bolo 19 seniorov. Na

webových stránkach RÚVZ so sídlom v Senici bol spropagovaný Týždeň mozgu 2016 a v priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

V spolupráci so Gymnázium Ladislava Novomeského v Senici boli zrealizované 3 prednášky na tému „Výživa mladých ľudí“, ktorých sa zúčastnilo 74 študentov. K Svetovému dňu bez tabaku bol v spolupráci s CPPPP v Holíči, zrealizovaný projekt „Fajčiť či nefajčiť“- kvíz pre stredoškóľakov a žiakov 9. ročníka ZŠ, v rámci ktorého sme záujemcom vyšetrili hodnotu CO vo vydychovanom vzduchu, poskytli poradenstvo a edukačné materiály (SOŠ Gbely, SOŠ Senica, ZŠ Gbely, ZŠ Kúty). Celkovo sa projektu zúčastnilo 205 žiakov (125 študentov SŠ a 80 žiakov ZŠ) a vyšetrených bolo 112 študentov SŠ a 52 žiakov ZŠ. V priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel. Projekt „Kto nás chráni“ bol zrealizovaný v spolupráci s Komisiou pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica. Bola uskutočnená výtvarná súťaž pre žiakov základných, špeciálnych a základných umeleckých škôl zameraná na prevenciu kriminality a drogových závislostí a následne výstava spojená s ocenením víťazných prác. Bol zrealizovaný dotazníkový prieskum „Školské ovocie“, zameraný na monitorovanie spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia a pozitívnych zmien stravovacích návykov u detí materských škôl a žiakov základných škôl. Prieskumu sa zúčastnilo 159 respondentov. Získané údaje boli poslané gestorovi projektu. V rámci Týždňa mozgu 2016 bola pre žiakov 7. ročníka ZŠ Senica zrealizovaná prednáška na tému „Žijeme život prospievajúci mozgu?“ (38 žiakov) a v MŠ Borský Mikuláš prebehol pexesový turnaj, do ktorého sa zapojilo 20 detí MŠ. V spolupráci s oddelením epidemiológie bol zrealizovaný projekt „Očkovanie hrou“, ktorého sa zúčastnili študenti Gymnázia Ladislava Novomeského v Senici a Gymnázia F. V. Sasinka Skalica. V Základnej škole Senica bol zrealizovaný dotazníkový prieskum - Globálny prieskum užívania tabaku u mládeže (GYTS), ktorého sa zúčastnilo 109 respondentov (žiaci 7.,8. a 9. ročníka).

9.7 CINDI program SR

V Centre podpory zdravia pri RÚVZ so sídlom v Senici v základnej poradni bolo vyšetrených 27 klientov (20 mužov, 7 žien). Poradňu na odvykanie od fajčenia navštívilo 8 klientov (6 mužov a 2 ženy). V Poradni zdravej výživy bolo vyšetrených 5 klientov (3 muži a 2 ženy). Všetkým bolo poskytnuté poradenstvo.

9.8 Akčný plán realizácie národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 - 2016

Pri príležitosti Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a obchodovania s nimi sme v spolupráci so strednými školami v Senici uskutočnili prednášky o prevencii drogových závislostí (268 študentov 2. ročníkov stredných škôl). Pravidelne mesačne sa zúčastňujeme zasadnutia Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri Mestskom zastupiteľstve Senica. Boli zrealizované edukačné aktivity – besedy - pre študentov stredných škôl na tému „Zdravý životný štýl“, edukovaných bolo 76 študentov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Topolčanoch**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie Akčného plánu pre prostredie a zdravie SR IV. (NEHAP IV)

Cieľom úlohy je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

- v rámci regionálneho prioritného cieľa I – aktivity Zlepšovanie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody vykonávame monitorovanie kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Topoľčany. V prvom polroku 2016 bolo odobratých a v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Nitre bolo vyšetrených spolu 37 vzoriek pitnej vody (17 vzoriek kontrolný monitoring, 20 vzoriek preverovací monitoring). Z uvedeného počtu vzoriek bola závadná vzorka - prekročenie MH kultivovateľných mikroorganizmov pri 37 °C a MH kultivovateľných mikroorganizmov pri 22 °C v Obecnom vodovode Urmince. Opakovaným vyšetrením vzoriek vody sa závadnosť nepotvrdila.
- V rámci snahy o redukciu ochorení a úmrtnosti detí spôsobenej gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody sme na úseku HŽP a Z venovali zvýšenú pozornosť tzv. dojčenským vodám – v obciach kde nie je k dispozícii verejný vodovod bolo bezplatne zabezpečované vyšetrenie vôd na dusíkaté látky, v laboratóriu RÚVZ Nitra bolo vyšetrených 6 vzoriek tzv. dojčenskej vody. Pri vodárenských zdrojoch určených na hromadné zásobovanie obyvateľov okresu Topoľčany pitnou vodou je obsah dusičnanov pod limitnými hodnotami pre dojčatá. V rámci aktivít k Svetovému dňu vody sme poskytovali občanom z okresu Topoľčany orientačné vyšetrenie prinesených vzoriek vody z domových studní pomocou testovacích indikátorových prúžkov (Nitro-test) v ukazovateľoch dusičnany a dusitany. Vyšetrených bolo 109 vzoriek vody, poskytnutých bolo 146 konzultácií. Z uvedeného počtu vzoriek bolo nevyhovujúcich 71,6 % vzoriek (dusičnany).
- v 1. polroku 2016 sme zabezpečovali sledovanie kvality vody na kúpanie na umelých kúpaliskách (Krytá plaváreň Topoľčany, Wellness Hotela Chateau Apony v Oponiciach – celoročná prevádzka; Letné kúpalisko Topoľčany – sezónna prevádzka) aj vo Vodnej nádrži Duchonka. Kvalitu vody na kúpanie sledujeme podľa Pokynov pre monitoring a štátny zdravotný dozor v kúpacjej sezóne 2016 a v rozsahu podľa vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská. Z umelých kúpalísk bolo odobratých spolu 35 vzoriek vody.
- Pred začiatkom letnej sezóny boli odobraté 3 vzorky vody z troch odberových miest (malá pláž, veľká pláž, hrádzny múr) z VN Duchonka. Podľa výsledkov mikrobiologickej a biologickej analýzy vzoriek vody v odobratých vzorkách nebolo zistené prekročenie medzných hodnôt sledovaných ukazovateľov podľa vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z.z.
- v rámci regionálneho prioritného cieľa III - v rámci aktivít na podporu nefajčenia sme kontrolovali dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Od 1.1.2016 do 30.6.2016 zamestnanci odd. HŽP a Z vykonali 40 kontrol dodržiavania zákazu fajčenia (v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v úradných budovách, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach sociálnych služieb). V rámci RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch bolo vykonaných spolu 122 kontrol podľa zákona č. 377//2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov, a to odd. HV (v zariadeniach spoločného stravovania), odd.

HDM (v školských a predškolských zariadeniach) a HŽP a Z. Ani v jednom prípade nebolo zistené porušovanie zákona o ochrane nefajčiarov.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone ŠZD uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt pracovných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Plnenie

V rámci tejto úlohy získavame aktuálne údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, vedieme evidenciu rizikových prác za náš okres, prehodnocujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa platnej legislatívy. V I. polroku bolo vydaných 9 rozhodnutí, z toho boli 3 na zrušenie rizikových prác a 6 na vyhlásenie rizikových prác.

V súčasnosti vedenie evidenciu rizikových prác v 60 organizáciách okresu Topoľčany. Celkový počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom je 1779 z toho 446 žien. V III. kategórii rizika je exponovaných 1609 pracovníkov z toho 432 žien a v IV. kategórii 170 pracovníkov z toho 14 žien. Pri výkone ŠZD bolo použitých 93 dotazníkov informovanosti zamestnancov. Najviac zamestnancov je podľa prevažujúcej činnosti exponovaných v priemyselnej výrobe a to 1644 zamestnancov z toho 397 žien. Podľa druhu a kategórie rizikového faktora je v kategórii hluk premenný exponovaných 1350 zamestnancov z toho 335 žien.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Plnenie

V rámci úlohy znižovania zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov sledujeme zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými látkami a prípravkami a toxickými látkami a prípravkami, bolo schválených 11 prevádzkových poriadkov pri uvedení priestorov do prevádzky, z toho dva samostatne. Úrad dostal 6 oznámenia o začatí DDD činnosti.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

Plnenie

V rámci úlohy znižovania rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu sme uplatňovaním príslušnej legislatívy vyhľadávali pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov hlavne u spracovateľov tvrdého dreva. Bolo vydané 1 rozhodnutie na činnosti spojené s manipuláciou s karcinogénmi a mutagénmi (manipulácia s tvrdým drevom).

Na odstraňovanie azbestu zo stavieb bolo vydaných 19 rozhodnutí. Išlo o odstránenie AZC z exteriérov ako strechy garáží a dielni poľnohospodárskeho družstva, balkónové výplne v bytových domoch, kanalizačných rúr v bytových domoch. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli kontrolované tri spoločnosti, ktoré odstraňovali azbestové materiály z bytových domov.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Plnenie

V I. polroku 2016 bolo uložené opatrenie vykonať hodnotenie fyzickej záťaže pre výrobnobchodnú spoločnosť. V stanovenom termíne bolo predložené hodnotenie fyzickej záťaže na pracovisku s rizikovým faktorom fyzická záťaž – DNJZ.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Plnenie

Pracovníci oddelenia PPLaT spolupracujú pri zlepšovaní pracovných podmienok v spoločnostiach, ktoré majú záujem zlepšovať pracovné podmienky pre svojich zamestnancov napr. V.I Trade s.r.o. Nitra, ZKW Slovakia spol. s.r.o. Krušovce, Tozan Profesional, s.r.o. Topoľčany, Poradenstvo je poskytované hlavne drobným živnostníkom, SZČO. Veľmi dobrá spolupráca je s pracovnými zdravotnými službami.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

Plnenie

V II. polroku 2016 sa uskutoční spoločná previerka s orgánmi IP zameraná na plnenie povinností zamestnávateľov, ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Plnenie

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v chránených dielňach a pracoviskách sa pracovníci oddelenia zamerali na plnenie povinností zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom. Tieto je potrebné zabezpečiť v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami. Pracovníci vykonali štátny zdravotný dozor na siedmich pracoviskách (výrobná prevádzka, internetové štúdio, účtovná kancelária, pohostinstvo, počítačové služby, kancelária spracovania dát) kde neboli zistené nedostatky. Zo siedmich kontrolovaných pracovísk šesť subjektov zrušilo šesť miest bez náhrady.

- V I. polroku 2016 boli vydané 2 rozhodnutia na chránené pracoviská a 8 stanovísk
- v I. polroku 2016 bolo kontrolovaných 10 chránených pracovísk
- počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v I. polroku 2016 bolo 10
- počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou spolu 8
- vykonávaná činnosť: výrobný robotník, maliar, účtovníčka obsluha v pohostinstve a pod.
- druh postihnutia: podporno-pohybový aparát, srdcovo-cievne ochorenia, onkologické ochorenia
- použité kontrolné listy: 0
- zistené nedostatky: žiadne
- uložené opatrenia žiadne
- počet vydaných rozhodnutí od roku 2009: 50
- počet vydaných stanovísk od roku 2009: 142

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Program na ochranu zdravia bol rozdelený na 2 etapy. Prvá etapa – roky 2014 – 2015 bola zameraná na odber vzoriek výrobkov, ich analýza v akreditovaných laboratóriách RÚVZ Bratislava hl. mesto so sídlom v Bratislave, RÚVZ so sídlom v Žiline a RÚVZ so sídlom v Poprade, posúdenie povinného označenia a tvrdení na obale výrobkov podľa ustanovení nariadenia ES č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch (nariadenie 1223/2009) a nariadenia EÚ 655/2013, ktorým sa stanovujú spoločné kritériá na odôvodnenie tvrdení používaných v súvislosti s kozmetickými výrobkami (nariadenie 655/2013) a usmernením EK k nariadeniu (EÚ) 655/2013, ktorým sa stanovujú spoločné kritériá na odôvodnenie tvrdení používaných v súvislosti s

kozmetickými výrobkami. Druhá etapa v roku 2014 bola zameraná na výchovu spotrebiteľov v oblasti kozmetovigilance – hlásenie poškodenia zdravia z používania kozmetických výrobkov. II. etapa bola v roku 2015 zameraná na hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov a úloha bola ukončená v marci 2016 zaslaním správy z ÚVZ SR.

V rámci kontroly dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok sme sa v roku 2014 zameriavali na dodržiavanie legislatívnych obmedzení látok, ktoré sa nemôžu používať do kozmetických výrobkov resp. sú v kozmetických výrobkoch regulované. Sledovali sme tiež povinné označenia kozmetických výrobkov vrátane kontroly tvrdení na kozmetických výrobkoch. Zameriavali sme sa na dôkaz a stanovenie fluóru, DEG a peroxidu vodíka, ako regulovaných látok, v detských zubných pastách. V rámci úlohy sme odobrali 4 vzorky detských zubných pást a ústnych vôd. Laboratórnu analýzu vzoriek realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline. Ako vyplynulo z výsledkov analýz ani v jednej vzorke neboli zistené prekročené najvyššie prípustné množstvá sledovaných regulovaných látok. Ani pokiaľ išlo o označovanie, neboli zistené zásadné nedostatky.

V ďalšej časti sme sledovali prítomnosť zakázaných a regulovaných farbív vo výrobkoch na profesionálne použitie (farbenie obočia a mihalníc). Odobraté boli 3 vzorky. V jednej vzorke boli zistené nedostatky v označení výrobku (v časti varovných upozornení ako aj v nedeclarovaní zložky). V tejto vzorke bolo, s ohľadom na prítomnosť látky, ktorá môže byť použitá iba na farbenie vlasov (vrátane obočia), v rozpore s právnymi predpismi uvedený rozsah použitia aj na farbenie rias. Uvedené zistenia boli riešené v samostatnom konaní, nakoľko distribútor predmetného výrobku deklaroval sídlo v územnej pôsobnosti nášho úradu.

V roku 2014 sme riešili aj kontroly spojené s prítomnosťou zakázaných látok v kozmetických výrobkoch. Tu nedostatky zistené neboli.

Zaoberali sme sa aj sledovaním neregulovaných látok AHA kyselín.

V roku 2015 sme sa zapojili v rámci sledovania do piatich častí. V prvej časti sme sa zameriavali na dôkaz a stanovenie regulovaných látok v zubných pastách pre dospelých: fluóru, DEG a peroxidu vodíka. V rámci úlohy sme odobrali 3 vzorky zubných pást. Laboratórnu analýzu vzoriek realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. Ako vyplynulo z výsledkov analýz ani v jednej vzorke neboli zistené prekročené najvyššie prípustné množstvá sledovaných regulovaných látok. Ani pokiaľ išlo o označovanie, neboli zistené zásadné nedostatky. V prípade tvrdení, nebolo možné, s ohľadom na nemožnosť prístupu k informačnej zložke, toto tvrdenie vyhodnotiť. V druhej časti sme sledovali prítomnosť regulovaných látok v detských vlhčených utierkach. Išlo o dôkaz a stanovenie konzervačných látok. Zároveň bola uskutočnená aj mikrobiologická analýza a v dvoch vzorkách bol realizovaný aj záťažový test t.j. sledovanie mikrobiologickej stability po otvorení kozmetického výrobku vo vzťahu k deklarovanej dobe minimálnej trvanlivosti. Odobrali sme 3 vzorky detských vlhčených obrúskov. Laboratórnu analýzu realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline. Ako vyplynulo z výsledkov analýzy, všetky analyzované vzorky spĺňali kritéria bezpečnosti. V tretej časti prvej etapy sme sa zamerali na kontrolu prítomnosti zakázaných látok (hormónov a kortikosteroidov) v kozmetických výrobkoch, ktoré majú deklarovaný anti age účinok, protizápalový účinok a ktoré sú určené na bielenie pokožky a proti pigmentovým škvrnám. Zo všetkých kategórií výrobkov sme odobrali 1 vzorku (spolu 3 vzorky). Laboratórnu analýzu 3 odobratých vzoriek realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave. Ako vyplynulo z výsledkov chemických analýz, ani v jednej z vyšetovaných vzoriek neboli zistené zakázané látky. V ďalšej časti sme zabezpečovali

odber 3 vzoriek farieb na vlasy, obočie a mihalnice na dôkaz a stanovenie regulovaných látok. Vzorky sme zaslali Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave. Ako vyplynulo z výsledkov analýz nedostatky zistené neboli. Posledné sledovanie v roku 2015 bolo v mesiaci november, kedy sme odobrali tri vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých, v ktorých bola deklarovaná prítomnosť koenzýmu Q10. Analýzu realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave. Ani tu sme nedostatky nezistili.

rok	počet skontrolovaných výrobkov				
	spolu	zakázané látky	regulované látky	označenie	pravdivosť tvrdení
2014	49	7	7	35	2
2015	36	6	6	30	5
spolu	85	13	13	65	7

Ako vyplynulo zo záverečnej správy ÚVZ SR ako aj z výsledkov štátneho zdravotného dozoru, je potrebné aj v budúcnosti pokračovať v súčasnom rozsahu analýz. Zvýšenú pozornosť musíme venovať kontrole tvrdení uvedených na obale a v prezentácii výrobkov ako aj pri vzdelávaní spotrebiteľov cestou médií a spotrebiteľských centier.

Uvedené napĺňame aj v roku 2016 v rámci štátneho zdravotného dozoru, kedy sme k 30.06.2016 odobrali na laboratórne vyšetrenie 9 vzoriek kozmetických výrobkov, v ktorých sme sledovali regulované látky – 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých s obsahom Q10 na dôkaz a stanovenie konzervačných látok a pravdivosti tvrdení, 2 vzorky kozmetických výrobkov (krémov a olejov) na dôkaz a stanovenie konzervačných látok, 2 vzorky výrobkov na čistenie pokožky na dôkaz a stanovenie konzervačných látok a 2 vzorky deodorantov na dôkaz a stanovenie vonných látok. Okrem laboratórnych analýz sledujeme aj označovanie týchto výrobkov ako aj pravdivosti tvrdení na obale.

3.2. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

Na tejto úlohe momentálne neparticipujeme, nakoľko nie sme v rozpise na zabezpečenie odberu vzoriek pre laboratórnu analýzu, ktorú zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.3. PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

Náš úrad bol do tejto úlohy zapojený odberom vzoriek fliaš na uchovávanie potravín s plastovým tesnením (sklenená dóza s potlačou s uzáverom s plastovým tesnením). Následne bola táto vzorka zaslaná na RÚVZ so sídlom v Poprade, ktorý zabezpečoval laboratórnu analýzu plastifikátorov.

Ako vyplynulo z výsledkov laboratórnej analýzy vzorka spĺňala požiadavky nariadenia Komisie (EÚ) č. 10/2011 zo 14. januára 2011 o plastových materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a jeho dodatkov nariadenia Komisie (EÚ) č. 1282/2011, nariadenia Komisie (EÚ) č. 1183/2012, nariadenie Komisie (EÚ) č. 202/2014 a nariadenia Komisie (EÚ) č. 174/2015.

3.4. PREHĽAD 5 – ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR A EÚ

Na tejto úlohe sme neparticipovali.

3.5. MONITORING PROBIOTIK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VYŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Na tejto úlohe neparticipujeme, ide o regionálnu úlohu.

3.6. MONITORING PRÍJMU JÓDU

Uvedená úloha je súčasťou realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na roky 2012-2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Aj pre rok 2016 je odober vzoriek kuchynskej soli ostal na úrovni 2 vzoriek mesačne z vytypovaných odberových miest. Spolu bolo tak k 30.06.2016 odobratých a laboratórne vyšetrených 12 vzoriek kuchynskej soli. Ani v jednom prípade nebolo množstvo jodidu draselného prekročené a neboli zistené ani podlimitné hodnoty. V rámci úlohy sledujeme v kuchynskej soli aj množstvo feroxyanidu draselného. Vo vyšetrovaných vzorkách neboli prekročené najvyššie prípustné množstvá ani v jednom prípade. Kompletná správa za rok 2016 s tabuľkovými sumármi bude zaslaná na ďalšie spracovanie za nitriansky kraj na RÚVZ so sídlom v Nitre.

3.7. MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Cieľom monitorovania spotreby prídavných látok v potravinách u dospeljej populácie je zistiť úroveň spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). V rámci tohto monitoringu bola v prvom polroku 2016 realizovaná metodická príprava pre zber údajov o spotrebe troch vybraných prídavných látok (chinolínová žltá, aspartam a glykosidy seviolu), príprava dotazníkov a podkladov k jedálnym lístkom na spracovanie a inštruktáže pre ich saturovanie údajmi o spotrebe.

3.8. MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Úloha nadväzuje na úlohy PVV na roky 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochranu zdravia obyvateľov SR. V rámci uvedenej úlohy sme zabezpečovali odber 3 vzoriek hotových pokrmov (kompletné obedové menu) z rôznych typov zariadení spoločného stravovania (verejné stravovanie, uzatvorené stravovanie a nemocničné stravovanie zamestnancov), 2 vzoriek chleba a 1 vzorky pečiva (rožok). Laboratórnu analýzu množstva pridanej kuchynskej soli zabezpečovalo akreditované laboratórne pracovisko RÚVZ so sídlom v Nitre. Ako vyplynulo z výsledkov laboratórnych analýz, ani jedna vzorka hotových pokrmov, chleba a pečiva neprekračovala najvyššie prípustné hodnoty pridanej kuchynskej soli. Povolený limit pridanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch je aktuálne na úrovni 13000 mg/kg. Povolený limit pridanej kuchynskej soli v chlebe a v pekárskych výrobkoch je aktuálne na úrovni 18000 mg/kg. Zisťované hodnoty pridanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch (kompletné obedové menu) sa pohybovali na úrovni od 7562,06 mg/kg do 8003,46 mg/kg. Zisťované množstvo pridanej kuchynskej soli v chlebe bolo na úrovni cca 14000 mg/kg a v prípade pečiva (rožok) na úrovni 11300 mg/kg.

Cieľom je však dosiahnuť príjem soli na úroveň 5 g na deň u dospeljej populácie, čo bude posunuté aj do Akčného plánu pre potraviny a výživu na roky 2016 – 2025.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

V mesiaci január roku 2016 oddelenie HDM pokračovalo v realizácii projektu z roku 2015 COSI-/CHILDHOOD OBESITY SURVEILLANCE INITIATIVE/ a to antropometrickým meraním 10 žiakov prvej triedy o vekovej kategórii 7 – 7,99 roku v mestskej základnej škole. Následne v mesiaci január, február, marec 2016 pracovníčky oddelenia vkladali do zaslaných masiek údaje zaslané od gestora projektu Ministerstva zdravotníctva SR v Bratislave získané pri riešení celého projektu. Získané údaje z projektu boli v mesiaci apríl 2016 vkladané do masiek centrály WHO /Open Clinica/. Do celého projektu bolo za náš región zapojených 5 škôl, z toho 3 mestské základné školy a 2 vidiecke základné školy o celkovom počte 91 žiakov prvých a druhých ročníkov. Dotazníky z riešenia projektu-dotazník pre meranie detí, dotazník o škole a informované súhlasy pre rodičov / zákonných zástupcov rodičov/ boli poštou zaslané MUDr. Ľubici Tichej, gestorke projektu.

4.3 PROJEKT: „ MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU “.

V mesiacoch máj – jún 2016 sa pracovníčky oddelenia HDM podieľali na plnení III. etapy riešenia uvedeného projektu. Projekt bol realizovaný dotazníkovou formou u žiakov o vekovej kategórii 11 - 14 rokov. Do súboru bolo zaradených spolu 60 žiakov základných škôl, z toho 30 žiakov mestskej ZŠ s MŠ Gogoľova 2143/7 , Topoľčany a 30 žiakov vidieckej ZŠ s MŠ Urmince 298. Získané údaje z dotazníkov budeme vkladat' do zaslanej masky od gestora projektu a budú v stanovenom termíne do 31.10.2016 elektronickou formou zaslané na ÚVZ SR v Bratislave, odbor HDM.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR)

Cieľom je rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie; príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie; zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním; zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie; odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti); surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy); aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií; aktívna činnosť „Poradní očkovania“; príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Vyhodnotenie: očkovanie prebiehalo podľa očkovacieho kalendára, ktorý bol vypracovaný v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení vyhlášky č. 544/2011 Z. z.

Hlásenia výkonov očkovania v rámci okresu sa zabezpečuje priebežne písomnou formou z jednotlivých ambulancií lekárov prvého kontaktu.

V 1. polroku 2016 sme mali hlásené tieto ochorenia preventabilné očkovaním: 4 chronické ochorenia na VHB u dospelých neočkovaných osôb – všetky ochorenia boli diagnostikované v rámci iných vyšetrení alebo prevencie.

Kontrola očkovania sa vykonáva námatkovo a priebežne pri návštevách ambulancií. Administratívna kontrola očkovania v okrese Topoľčany bude vykonaná až 2. polroku 2016. K 30.06.2016 bolo nariadené formou rozhodnutia regionálnej hygieničky očkovanie proti VHB 6 osobám, ktoré boli v kontakte s chronickou hepatítidou typu B.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1. **Cieľom je** znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života, skvalitnenie surveillance prenosných ochorení a edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Vyhodnotenie: Spolupracujeme s oddelením klinickej mikrobiológie v NsP Topoľčany a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC Bratislava, Banskej Bystrici, LF UK, HPL, ALPHA MEDICAL, Laboratória Piešťany s r.o.), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností. Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu a pohlavne prenosné ochorenia.

K 30.06.2016 sme zaznamenali jednu epidémiu hnačkových ochorení, spôsobenú Norwalk vírusom na neurologickom oddelení v NsP n.o. Topoľčany, v ktorej ochorelo spolu 14 osôb. Ostatné ochorenia sa vyskytovali väčšinou sporadicky alebo v malých rodinných výskytoch (8x po 2 prípady a 3x 3 prípady v jednej rodine).

V 1. polroku 2016 sme zaznamenali aj jedno úmrtie na infekčné ochorenie u 63 ročného muža, ktorý bol prijatý 18.02.2016 v skorých ranných hodinách najskôr na interné odd. NsP Topoľčany, pre zhoršenie klinického stavu ihneď preložený na OAİM NsP n.o. Topoľčany. Klinické príznaky: teplota 39°C, suchý kašeľ, pretrvávajúca dušnosť, bolesti na hrudníku, sťažené dýchanie. 18.02.2015 odobratý NV a vyšetrený v NRC pre chrípku v Bratislave 19.02.2016 s výsledkom vírus chrípky A/H1 09pdm metódou RT-PCR. Pacient nebol očkovaný proti chrípke, cestovateľská anamnéza negat., rizikový faktor: diabetes, ICHS, chronická fibrilácia predsiení, hypertenzia, obezita. Terapia Ciphin od 18.02.2016, od 19.02.016 pridané Tamiflu. Komplikácie: bronchopneumónia potvrdená RTG snímkom. Pacient bol po celú dobu hospitalizácie na umelej pľúcnej ventilácii. Napriek podanej terapii pacient 24.02.2016 o 10,39 exitoval, prvotná príčina úmrtia J107.

Na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonané epidemiologické šetrenie v 274 ohniskách. Opatrenia v ohniskách nákazy sa zdokumentujú v liste epidemiologického vyšetrenia a v programe EPIS, prípadne v zázname o návšteve ohniska.

V priebehu sledovaného obdobia boli nariadené opatrenia na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení podľa § 12 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c), d), e), f) a § 51 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z.z. formou rozhodnutia 14 osobám.

Počas zvýšeného výskytu akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení boli informovaní obyvatelia formou letákov na vývesných paneloch v meste Topoľčany, na webových stránkach RÚVZ Topoľčany, v regionálnej tlači, počas zdravotno-výchovných akcií oddelenia podpory zdravia formou letákov a propagačných materiálov, v mesačných hláseniach pre lekárov okresu, informačných paneloch na RÚVZ Topoľčany.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení, začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ, dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie, návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Vyhodnotenie: Informačný systém EPIS sa využíva v plnej miere na monitorovanie výskytu infekčných ochorení v okrese Topoľčany, ale i v celej SR prostredníctvom Systému rýchleho varovania. O epidemiologickej situácii v okrese 1x mesačne podávame správy na RÚVZ Banská Bystrica, okolitým RÚVZ, všetkým RÚVZ v Nitrianskom kraji, vedeniu NsP n.o. Topoľčany, primárovi OAIM, primárke pediatrického odd., infektológom a všetkým lekárom prvého kontaktu v okrese. Opakovane sme upozorňujeme všetkých lekárov na výhody využívania epidemiologického informačného systému EPIS. V našom okrese cez portál EPIS hlási výsledky laboratórnych vyšetrení zatiaľ jedno (neštátne) laboratórium.

K 31.06.2016 sme spolu vykazovali v informačnom programe EPIS 682 prenosných ochorení a 13622 akútnych respiračných ochorení, z toho 1333 chrípke podobných ochorení. Spolu bolo hlásených 85 komplikácií, čo je 0,62% z celkovo hlásených ARO a CHPO.

Z celkového počtu vykazovaných ochorení bolo 33 salmonelových enteritíd, 1 vylučovanie salmonel, 104 kampylobakteriálnych enteritíd, 36 (z toho 3NN) iných hnačkových ochorení, 56 rotavírusových hnačkových ochorení (z toho 1 NN), 35 hnačkových ochorení spôsobených norovírusom (z toho 14 NN), 11 adenovírusových hnačkových ochorení, 1 giardióza, 3 lymfscé boreliózy, 205 ochorení na varicellu, 1 varicellová encefalitída, 14 herpes zoster, 3 erysipelas, 4 infekčné mononukleózy, 3 šarlachy, 2 septikémie (obidve NN), 2 potvrdené chrípky, 1 SARI, 2 zosterové choroby oka, 7 sexuálne prenosných ochorení, 66 akútnych infekcií spôsobených MRSA, 31 nosičstiev MRSA, 4 chronické VHB, 1 paratrachómy, 1 extraintestinálna yersinióza, 1 TBC, 1 piata choroba, 3 ohrozenia besnotou a 71 nozokomiálnych infekcií.

Do programu EPIS sa vkladajú podľa potreby ďalšie údaje, ktoré vyžaduje systém TESSY

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach; rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti; ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN; získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc; posilniť edukáciu epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillance nozokomiálnych nákaz, hlavne v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Vyhodnotenie: v okrese Topoľčany je jedno lôžkové zdravotnícke zariadenie – NsP n.o. Topoľčany, s počtom lôžok 325, z ktorého v 1. polroku 2016 bolo hlásených 71 nozokomiálnych

ochorení. Ide o aktívny a pasívny zber údajov (z hlásenia z jednotlivých oddelení a z oddelenia klinickej mikrobiológie a pri výkone ŠZD). Biologický materiál od všetkých pacientov hospitalizovaných v NsP n.o. Topoľčany vyšetruje oddelenie klinickej mikrobiológie tunajšej nemocnice. Najviac infekcií hlásilo OAIM+CJIS a neurologické oddelenie. Z celkového počtu hlásených nozokomiálnych nákaz bolo najviac respiračných zapríčinených vnútornými protetickými pomôckami, močových infekcií po zavedení zdravotníckej pomôcky a hnačkových ochorení spôsobených Norwalk vírusom. Ako najčastejšie etiologické agens, ktoré sa uplatnilo pri vzniku nozokomiálnych infekcií boli baktérie rodu Staphylococcus, E.coli, Klebsiella a Norwalk vírus.

V spádovom území okresu Topoľčany evidujeme spolu 202 neštátnych zdravotníckych zariadení. Nemocnica v Topoľčanoch nie je zapojená do programu EÚ HELICS.

Štátny zdravotný dozor bol zameraný na mikrobiálny monitoring oddelení a kontrolu hygienicko-epidemiologického režimu a vykonal sa na týchto oddeleniach: interné, neurologické, pediatrické a COS. Vykonaných bolo 7 previerok. Odobratých bolo 119 vzoriek zo sterilného materiálu, z prostredia, z rúk personálu, z odevu personálu, dezinfekčných roztokov.

K 30.06.2016 boli vykonané kontroly funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov na 26 pracoviskách, skontrolovaných bolo 73 prístrojov, čo bolo 126 vzoriek.

Všetky vzorky boli vyšetrované v akreditovanom laboratórnom pracovisku RÚVZ Nitra.

Súčasne boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, k hygienicko-epidemiologickému režimu, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov.

Dňa 05.05.2016 sa uskutočnil 11. ročník Svetového dňa hygieny rúk pod heslom „Umývaj si ruky – zachániš život“, ktorý bol súčasťou programu WHO. Hlavným cieľom kampane bolo poukázať, že správna hygiena rúk je najúčinnější spôsob prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz a vzniku rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká. Pracovníci oddelenia formou letákov a osobnými pohovormi upozorňovali zdravotníckych pracovníkov na správnu hygienu rúk. V okrese Topoľčany máme jedno lôžkové zdravotnícke zariadenie, v ktorom sú pri umývadlách umiestnené letáky o postupe vykonávania správneho umývania a dezinfekcii rúk, na každom oddelení alebo ambulancii.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami a zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh.

Vyhodnotenie: k 30.06.2016 sme do SRV SR hlásili 3 mimoriadne epidemiologické udalosti – 1 epidémiu hnačkových ochorení spôsobených Norwalk vírusom na neurologickom oddelení v nemocnici v Topoľčanoch a 2 podozrenia na SARI, z toho jedno bolo potvrdené – úmrtie 63 ročného muža (popis v časti 6.2.) a 1 sa nepotvrdilo.

Informácie o mimoriadnych udalostiach zasielame v pravidelných týždenných hláseniach na RÚVZ so sídlom v Nitre.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vyhodnotenie: v rámci plnenia tejto úlohy boli v 1. polroku 2016 odobraté vzorky odpadovej vody v ČOV Topoľčany podľa vopred stanoveného harmonogramu ÚVZ SR Bratislava a to: 24.02.2016, 06.04.2016, 18.05.2016 a 29.06.2016.. Vzorky odpadových vôd boli vyšetrené vo virologickom laboratóriu Bratislava – 3 vzorky s negatívnym výsledkom a 1 výsledok ešte nemáme.

K 30.06.2016 sme nemali hlásené žiadne ochorenie ani podozrenie z ochorenia na akútnu chabú parézu.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Vyhodnotenie: v našom okrese sme k 30.06.2016 hlásili 1 nešpecifikovanú chorobu vyvolanú vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti – B24 u 34 ročného muža, zistené počas výkonu trestu v nápravnom zariadení – ochorenie zistené ešte v roku 2015, epidemiologicky neobjasnené. Okrem toho v okrese evidujeme 5 prípadov bezpríznakových stavov infekcie HIV – Z21, hlásené ešte v roku 2009, 2010, 2014 a 2015.

V 1. polroku 2016 bolo spolu vyšetrených 1728 osôb s negatívnym výsledkom v laboratóriu NsP n.o. Topoľčany (darcovia krvi, gravidné ženy, pacienti s pohlavnými chorobami, kožní pacienti, užívatelia drog a iné); certifikát v tomto období nebol vydaný.

K 30.06.2016 bolo prednesených 6 prednášok s problematikou AIDS a pohlavných chorôb 3x na základných školách (62 osobám) a 3x na stredných školách v Topoľčanoch (zúčastnilo sa 92 študentov).

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Vyhodnotenie: na RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch je zriadená pri oddelení epidemiológie „Poradňa očkovania“, v ktorej poskytujú informácie pracovníci oddelenia. Činnosť poradne je zameraná najčastejšie na telefonické dotazy a osobné konzultácie. Najčastejšie dotazy sa týkali

odmietnutia očkovania, výkonu očkovania pred odchodom do zahraničia, dotazy na iné druhy nepovinného očkovania, nežiadúcich účinkov a kontraindikácií.

V 1. polroku 2016 sme mali hlásené tieto ochorenia preventabilné očkovaním: 4 chronické ochorenia na VHB u dospelých neočkovaných osôb – všetky ochorenia boli diagnostikované v rámci iných vyšetrení alebo prevencie. Zaevidovali sme 3 odmietnutia základného očkovania.

V okrese Topoľčany boli v týždni od 24.04.2016 do 30.04.2016 realizované tieto aktivity:

1. na internetovej stránke RÚVZ Topoľčany bol uverejnený materiál k EIW 2015, ktorého heslom v tomto roku bolo „Vyplňme medzeru v imunizácii / Close the immunization gap“.
2. na vývesnej tabuli v centre mesta Topoľčany a v budove RÚVZ boli propagačné materiály a článok s názvom Európsky imunizačný týždeň – EIW 2016.
3. distribuovali sme písomný materiál s tematikou EIT do ambulancií lekárov prvého kontaktu a na miesta prístupné laickej verejnosti v poliklinikách a v nemocnici v meste Topoľčany,
4. osobné a telefonické poradenstvo - výskyt ochorení preventabilných očkovaním, očkovací kalendár platný na rok 2016, očkovanie proti ovčím kiahňam, problematika očkovania proti VHB (hradenie poisťovňami), očkovanie proti TBC, HPV, rotavírusom, očkovanie pred cestou do zahraničia, dôsledky odmietnutia očkovania.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je zvýšenie vedomostí budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a o význame očkovania.

Vyhodnotenie: Najväčší vplyv na odmietavý postoj, najmä mladých ľudí a rodičov malých detí má narastajúci trend antivakcinačných aktivít. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu.

V 1. polroku sme vykonali projekt zameraný na realizáciu intervencie, ktorá vyplynula z výsledkov výskumu realizovaného v rámci Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v rokoch 2013 – 2014 pod názvom „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu.“ Cieľom projektu bolo jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie zvýšiť povedomie najmä budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním, o rizikách súvisiacich s ich priebehom, možnými komplikáciami a následkami, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním. Cieľovou skupinou boli najmä žiačky vyšších ročníkov stredných škôl. Pozornosť sa zamerala aj na vybudovanie kritického postoja účastníkov k rôznym zdrojom informácií súvisiacich s očkovaním. Súčasťou edukácie bola aj ukážka manipulatívnych a zavádzajúcich techník používaných odporcami očkovania. Medzi hlavné 4 tematické okruhy patrili:

- problematika povinného očkovania,
- zdroje informácií o očkovaní, kritický pohľad na internet (okruhy s názvami: „Prídavné látky“, „Prečo toľko vakcín“, Nežiaduce účinky po očkovaní“, „Prečo stále očkujeme“
- kvalita života očkovanej a neočkovanej osoby
- význam individuálnej a kolektívnej imunity,

Efekt intervencie sa zisťoval formou dotazníka – jeden dotazník pred edukáciou a jeden po edukácii. Edukácia bola vykonaná na 3 stredných školách, spolu bolo vypísaných 2x 75 dotazníkov. Pred edukáciou sa 14 študentov vyjadrilo k zrušeniu očkovania (odmietavý postoj,

resp. ponechať na vôli matky), po edukácii sme nezaznamenali odmietavý postoj k očkovaniu, iba 6 odpovedí bolo „neviem“.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

4. február Svetový deň proti rakovine – zameraný na tému **Kolorektálny karcinóm** – článok v MY Dnešok, internet, web stránka mesta TO. Tvorba a distribúcia plagátu.

1 prednáška pre 23 obyvateľov mesta v Tríbečskej knižnici v TO

1 prednáška pre 31 členov ZPCCH na MsÚ v TO.

14. – 20. marec – TÝŽDEŇ UVEDOMENIA SI MOZGU

10 prednášok pre 246 poslucháčov (4 prednášky pre študentov Gymnázia, 2 prednášky pre žiakov ZŠ Don Bosca, 2 prednášky pre deti MŠ na Škultétyho ul. a 2 prednášky pre seniorov).

20. marec – SVETOVÝ DEŇ ÚSTNEHO ZDRAVIA

3 prednášky v MŠ J. Kráľa Topoľčany pre 64 detí.

7. apríl - SVETOVÝ DEŇ ZDRAVIA

V regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK a na internete sme uverejnili článok pod názvom 7. apríl – Svetový deň zdravia „Porazme cukrovku“. Na RÚVZ panel a tvorba plagátu k Dňu otvorených dverí.

13.4. Deň otvorených dverí – v tento deň sme v priestoroch RÚVZ za štandardných podmienok vyšetrili 16 obyvateľov.

10. máj – Svetový deň – Pohybom ku zdraviu

V regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK a na internete uverejnili článok pod názvom „10. máj – Svetový deň pohybom ku zdraviu“, v ktorom poukazujeme na význam pohybu ako významného faktora prevencie srdcovocievnych ochorení a vyzvali širokú verejnosť k pohybu.

Tvorba plagátu k dňu otvorených dverí a distribúcia plagátu po organizáciách v meste.

Deň otvorených dverí – 5 obyvateľov mesta – TK, BMI, % tuku, antropometria, edukácia a meranie smokerlyzerom.

4 prednášky pre 87 žiakov ZŠ Kovarce na tému: Pohybová aktivita ako dôležitý faktor v prevencii KVO.

31. máj – SVETOVÝ DEŇ BEZ TABAKU

V mestskej výveske a na panely v RÚVZ sme informovali verejnosť o tomto významnom dni.

Poradňu pre odvykanie od fajčenia za 1. polrok 2016 navštívilo 6 klientov, v štyroch prípadoch boli informácie o možnostiach odvykania sprostredkované telefonicky.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotného uvedomenia

„**Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľstva SR v roku 2016**“ realizácia prieskumu vo veku od 15 do 65 a viac rokov. Prieskumu sa zúčastnilo 104 respondentov.

„Školské ovocie“ – realizácia programu na zvyšovanie zdravotného a nutričného uvedomenia u detí a rodičov – v regióne Topoľčianskeho okresu boli zapojené 3-4 ročné deti MŠ a 7. ročník ZŠ, spolu 180 dotazníkov.

„GYTS“ – global youth tobacco survey na Slovensku – v našom regióne boli zapojené: 1 mestská a 1 vidiecka základná škola.

„Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“ – spolupracovali sme pri realizácii projektu na Obchodnej akadémii, Gymnázium a Strednej obchodnej školy v Topoľčanoch formou prednáškovej činnosti. Študenti pred a po edukácii vyplňali dotazníky, spolu 75.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

11.3.2016 6. zasadnutie pracovnej skupiny pohybovej aktivity, prevencie nadváhy a obezity konaného na RÚVZ v Žiline.

Poradňu pre znižovanie nadváhy a obezity v 1. polroku 2016 pravidelne navštevovali 2 klientky. Pri každom ďalšom stretnutí sme klientom robili antropometrické merania, percentuálne stanovenie ich telesného tuku, váhu, analyzovali ich jedálny lístok a pohybovú aktivitu. Takto sa s klientmi stretávame 1-krát za dva týždne.

Prednášková činnosť:

Zdravá výživa dospelujúcej mládeže.....Gymnázium TO.....4 prednášky.....84 študentov
Zdravá výživa a pitný režim.....ZŠ sv. Ladislava TO.....4 prednášky.....68 žiakov
Obezita ako rizikový faktor DM.....ZŠ sv. Ladislava TO.....5 prednášok.....108 žiakov
Obezita ako rizikový faktor DM.....ZŠ Kovarce.....4 prednášky.....120 žiakov
Pohybová aktivita ako rizikový faktor v prevencii KVO..ZŠ Kovarce..4 prednášky...87 žiakov

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Prednášková činnosť:

Alkohol.....ZŠ sv. Ladislava TO.....2 prednášky.....58 žiakov

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Prednášková činnosť:

Výživa a pitný režim v staršom veku.....ZSS Tovarnícka.....24 seniorov
Výživa mozgu ako faktor prevencie stareckej demencie.....ZSS Tovarnícka.....23 seniorov
Výživa mozgu ako faktor prevencie stareckej demencie.....ZSS Komfort.....25 seniorov
Výživa mozgu ako faktor prevencie stareckej demencie.....KD Nádej.....31 seniorov

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Prednášková činnosť:

Kognitívne funkcie mozgu.....	Gymnázium TO.....	4 prednášky.....	110 študentov
Kognitívne funkcie mozgu.....	ZŠ Don Bosca TO.....	2 prednášky.....	40 žiakov
Kognitívne funkcie mozgu.....	MŠ Škultétyho TO.....	2 prednášky.....	40 detí
Význam mlieka vo výžive človeka...	ZŠ Kovarce.....	4 prednášky	96 žiakov

9.7 CINDI program SR

Za 1. polrok 2016 sme v **poradni zdravia** vyšetřili 76 klientov (biochemické vyšetřenia, TK a antropometrické merania). Klientom sme na základe ich aktuálneho stavu a výsledkov vyšetřeni stanovili skóre rizika KVCH. V indikovaných prípadoch sme klientom odporúčali aj ďalšie sledovanie a kontrolné vyšetřenie v Poradni zdravia.

V teréne sme za štandardných podmienok vyšetřili 10 zamestnancov MŠ na Škultétyho ul. v Topoľčanoch.

V teréne za neštandardných podmienok v spolupráci s VŠZP na tzv. „Dni zdravia“ sme vyšetřili 45 zamestnancov vo firme Decodom, a 53 zamestnancov vo firme Bruckner. Klientom sme vyšetřovali cholesterol, glykémiu, krvný tlak, BMI, antropometriu a poskytli sme cielečné zdravotno-výchovné poradenstvo.

6.7 PREVENCIA AIDS

Prednášková činnosť:

AIDS a iné pohlavné choroby....	Gymnázium TO.....	3 prednášky.....	92 študentov
AIDS.....	ZŠ sv. Ladislava.....	3 prednášky.....	62 študentov

V regionálnom týždenníku a na webovej stránke RÚVZ sme zverejnili nasledovné články:

Dni vyhlásené WHO na rok 2016

Týždeň uvedomenia si mozgu

4. február Svetový deň proti rakovine - Kolorektálny karcinóm

7. apríl – Svetový deň zdravia

10. máj – Svetový deň Pohybom ku zdraviu

31. máj - Svetový deň bez tabaku

Ostatná prednášková činnosť nezaraďená v predošlom texte:

Význam mlieka vo výžive človeka.....MÚ TO.....1 prednáška.....47 vedúcich školských jedální

Medzinárodné zdravotnícke predpisy WHO pri vysoko nebezpečných nákazách . . . nemocnica TO1 prednáška.....40 lekárov a zdravotných sestier

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trebišove**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

- RÚVZ so sídlom v Trebišove nie je riešiteľským pracoviskom úlohy.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom Protokol o vode a zdraví.

- Tunajší orgán verejného zdravotníctva neobdržal vo veci plnenia národných cieľov Protokolu o vode a zdraví žiadne pokyny od gestora.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov zameraných na uplatňovanie ľudského biomonitoringu vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

- RÚVZ so sídlom v Trebišove nie je vybraným riešiteľským pracoviskom úlohy.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

- Rok 2016 - analýza získaných údajov, vyhodnotenie výsledkov, formuláciu záverov a odporúčaní, publikovanie výsledkov a záverov RÚVZ, verejnosti a zástupcom škôl – zabezpečuje gestor projektu ÚVZ SR Bratislava.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

- RÚVZ so sídlom v Trebišove nie je vybraným riešiteľským pracoviskom úlohy.

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je poskytovať presné a včasné informácie o obsahu alergizujúcich organických častíc – peľu a spór plesní v ovzduší. Podmienkou na naplnenie hlavného cieľa je rozšíriť existujúcu sieť peľových monitorovacích staníc na úroveň, ktorá je nevyhnutná pre presné a komplexné vyhodnocovanie peľovej situácie v jednotlivých regiónoch Slovenska. Obnova a dobudovanie technického, prístrojového a personálneho vybavenia infraštruktúry peľovej informačnej služby (PIS) zabezpečí adekvátny monitoring environmentálnych zdravotných rizík spôsobených výskytom biologických alergénov v ovzduší pre celé územie Slovenska, čím sa posilní základná úloha v oblasti ochrany a podpory verejného zdravia, a to prevencia.

- RÚVZ so sídlom v Trebišove nie je vybraným riešiteľským pracoviskom úlohy.

1.7 ZHODNOTENIE STAVU DEKONTAMINÁCIE VO VYBRANÝCH PREVÁDZKACH PEDIKÚR V OKRESE LEVICE

Cieľ

- zhodnotenie stavu dekontaminácie v prevádzkach pedikúr v okrese Levice
 - prijatie účinných opatrení na zníženie rizika poškodenia zdravia klientov

- RÚVZ so sídlom v Trebišove nie je riešiteľským pracoviskom úlohy.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

V prvom polroku 2016 sme v rámci ŠZD v okrese Trebišov, vykonali celkom 40 cieľných previerok u zamestnávateľov so zameraním na zabezpečenie ochrany a podpory zdravia pri práci v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. a nadväzujúcich legislatívnych úprav. Celkový počet zamestnancov na kontrolovaných pracoviskách bol 350 z čoho bolo 95 žien.

Cieľné previerky u zamestnávateľov boli zamerané na :

- zisťovanie rizikových faktorov práce a pracovného prostredia,
- zabezpečenie ochrany zdravia pri práci,
- zabezpečenie zdravotného dohľadu,
- hodnotenie pracovného prostredia a pracovných podmienok,
- zabezpečenie minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek na pracovisko,
- znižovanie výskytu choroby z povolania na pracoviskách.

Zistenia:

- v 6 prípadoch išlo o pracoviská s vyhlásenými rizikovými prácami s celkovým počtom zamestnancov 184 z toho 8 žien;
- v 6 prípadoch sa jednalo o prevádzky s vytvorenými chránenými pracoviskami;
- na 7 pracoviskách sa kontrolovalo plnenie povinností podľa NV SR č.115/2006 Z.z.;
- na 12 pracoviskách sa kontrolovalo plnenie povinností podľa NV SR č. 355/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov;
- v 1 prípade sa kontrolovalo plnenie povinností podľa NV SR č. 83/2013 Z.z.;
- v 1 prípade sa kontrolovalo plnenie povinností podľa NV SR č. 416/2005 Z.z.;
- v 1 prípade sa kontrolovalo plnenie povinností podľa NV SR č.329/2005 Z.z.;
- plnenie povinností podľa NV SR č. 391/2006 Z.z. sa kontrolovalo vo všetkých prevádzkach,

Pracovníci PPL vykonali štátny zdravotný dozor v súčinnosti s odborom infekčnej a neinfekčnej epidemiológie v dvoch zdravotníckych prevádzkach, na ktorých boli zamestnanci exponovaní nasledovnými rizikovými faktormi: chemický faktor, biologický faktor, ručná manipulácia s bremenami, záťaž teplom a chladom a expozícia psychickou pracovnou záťažou. Celkový počet zamestnancov na týchto pracoviskách bol 67 z toho 52 žien.

Vykonala sa kontrola plnenia povinností zabezpečenia zdravotného dohľadu podľa § 30 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. Celkovo sme vyplnili 18 kontrolných listov týkajúcich sa zabezpečenia zdravotného ohľadu pre zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby. Z analýzy kontrolných listov PZS vyplýva, že v 3 prípadoch sa zabezpečovali činnosti PZS prostredníctvom bezpečnostného technika, v 8 prípadoch činnosti PZS zabezpečovala bezpečnostnotechnická služba, v 2 prípadoch sa zabezpečovali činnosti PZS prostredníctvom autorizovaného bezpečnostného technika a v 5 prípadoch bol zdravotný dohľad zabezpečovaný prostredníctvom tímu PZS.

V rámci výkonu ŠZD pracovníci PPL konzultovali so zamestnávateľmi predovšetkým požiadavky týkajúce sa hodnotení zdravotného rizika a činnosti pracovnej zdravotnej služby na pracovisku. Taktiež sa vykonávali odborné konzultácie v súčinnosti s inými odbornými oddeleniami RÚVZ predovšetkým pri požiadavkách na vypracovanie prevádzkového

poriadku a vykonávala sa poradenská činnosť pre prevádzkovateľov aj poskytovateľov PZS v rámci platených služieb ohľadom požiadaviek týkajúcich sa spracovania prevádzkových poriadkov.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Na referáte preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ so sídlom v Trebišove naďalej získavame údaje o zdravotných rizikách, vydávame rozhodnutia o zaradení prác do kategórie rizikových prác a vedieme evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch nášho okresu.

V I. polroku 2016 boli priebežne vykonávané kontroly plnenia opatrení vyplývajúcich zamestnávateľom z rozhodnutí o určení rizikových prác. Celkovo sme vykonali 6 cielených kontrol s celkovým počtom zamestnancov na týchto pracoviskách 184 z toho 8 žien. Intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok boli na všetkých kontrolovaných pracoviskách dodržané a výsledky boli vyhovujúce.

Na základe návrhu zamestnávateľa boli vydané 4 rozhodnutia vo veci zaradenia prác do kategórie rizika z dôvodu prehodnotenia zdravotných rizík v nasledovných prevádzkach:

- Eustream a.s., líniová časť Sečovce - vyhlásené rizikové práce 3. kategórie (hluk),
- Lesy SR š.p., manipulačný sklad Sečovce - vyhlásené rizikové práce 4. kategórie (hluk, vibrácie)
- Východoslovenská distribučná a.s., Košice, prevádzka Servisné služby Sečovce – vyhlásené rizikové práce 3. kategórie (elektromagnetické žiarenie)
- Silometal spol. s r.o. Sečovce – vyhlásené rizikové práce 3. kategórie (hluk)

Na vyššie uvedené už existujúce tri rizikové pracoviská (Eustream a.s., Lesy SR š.p, VSD a.s.) a 1 novo vyhlásené rizikové pracovisko (Silometal spol. s r.o.) sme vydali nové rozhodnutia s celkovým počtom exponovaných zamestnancov 56 z toho 0 žien.

V I. polroku 2016 sme z evidencie nevyradili žiadne rizikové práce.

V I. polroku 2016 evidujeme v okrese Trebišov **celkovo 271 pracovníkov** vykonávajúcich rizikové práce **z toho 57 žien**, čo je oproti roku 2015 **nárast** celkového počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce o 33, z toho 0 žien. Rizikové práce s faktorom psychická pracovná záťaž sa nevyhlasovali.

Počet prevádzok v okrese Trebišov, u ktorých evidujeme vyhlásené rizikové práce k 30.6.2016 je celkovo 11.

Pokyny na odstránenie nedostatkov alebo sankčné opatrenie za neplnenie povinností na úseku ochrany zdravia zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v roku 2016 neuložili.

Súhrne údaje o rizikových prácach a exponovaných pracovníkoch v roku 2016 za náš okres sme zadávali do programu ASTR a výstupné zostavy sme zaslali e-mailom na ÚVZ SR odbor PPL v Bratislave.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V I. polroku 2016 pracovníci PPL vykonali 2 ciele kontroly v prevádzkach okresu Trebišov, ktoré boli zamerané na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Jednalo sa predovšetkým o prevádzky v predajniach, v ktorých sortimente sa nachádzajú aj agrochemikálie patriace medzi toxické látky a zmesi. Uplatňovalo sa zabezpečenie legislatívnych požiadaviek v oblasti ochrany zdravia pri práci, uskladňovanie chemických faktorov, nakladanie s odpadmi a zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Prevádzkovatelia boli upozornení na potrebu zabezpečenia tejto odbornosti ako aj o povinnosti následných aktualizčných príprav a boli poučení o charaktere, rizikách a povinnostiach pri predaji alebo manipulácii s toxickými látkami a zmesami.

Vo všetkých prípadoch odborní pracovníci na kontrolovaných pracoviskách disponovali osvedčeniami o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. V rámci výkonu ŠZD boli títo pracovníci upozornení na povinnosť vykonávania aktualizáčnej prípravy.

Zároveň sme v prvom polroku 2016 zaevidovali 110 hlásení od profesionálnych DDD skupín o vykonaní profesionálnej regulácie živočíšnych škodcov v okrese Trebišov .

Mimoriadne situácie alebo havárie v okrese Trebišov sme v prvom polroku 2016 nezaevidovali.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

V okrese Trebišov v prvom polroku 2016 evidujeme v okrese Trebišov 2 rizikové pracoviská, na ktorých sa pracuje s chemickými karcinogénmi s celkovým počtom exponovaných pracovníkov 28 z toho 22 žien. Jedná sa o onkologické ambulancie a onkologické oddelenie v NsP a.s. Trebišov. Na týchto pracoviskách sa pacientom podávajú chemoterapeutické prípravky v tabelárnej i injekčnej forme. V roku 2016 bolo na týchto pracoviskách vykonaných 1 220 liečebných kúr cytostatikami, z toho na oddelení bolo podaných 805 a ambulantne 315 cytostatík. Na predmetných pracoviskách sme vykonali kontrolu pracovných podmienok a kontrolu zabezpečenia lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci.

Opatrenia na ochranu zdravia, zníženie a minimalizáciu expozície pracovníkov spočíva v príprave chemoterapeutických prípravkov v digestore, v dôslednom používaní osobných ochranných pracovných prostriedkov a ich pravidelnom udržiavaní, v dodržiavaní bezpečných pracovných postupov a v pravidelnej účasti na školení bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ Trebišov vydalo dve rozhodnutia na vykonanie odbornej sanácie azbestového materiálu a na nakladanie s nebezpečným odpadom (strešná krytina). V rámci povinného hlásenia týchto činností sme v prvom polroku obdržali 5 hlásení od podnikateľských subjektov o výkone odbornej sanácie. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o odstránenie azbestocementového odpadového potrubia v inštalačných šachtách a obkladov stien bytového domu z dôvodu rekonštrukcie.

V rámci týchto činností sme rozдали kontrolné listy „Dotazník informovanosti zamestnancov na ochranu zdravia pri práci s azbestom“, ktoré boli kladne vyhodnotené.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRACI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Na RÚVZ so sídlom v Trebišove naďalej prebieha aktívna spolupráca PPL a služieb Poradne zdravia RÚVZ so sídlom v Trebišove. V rámci tejto spolupráce sa poskytovalo ciele

poradenstvo v 6 prevádzkach (Charitný dom, RÚVZ, Obchodná akadémia, Stredná odborná škola, Mestský úrad, Štatistický úrad). V rámci tejto činnosti bolo spolu pre 31 pracovníkov, z toho pre 26 žien, priamo na pracovisku ich prevádzky poskytnuté meranie tlaku, hodnotenie BMI, meranie glukózy a cholesterolu a výživové poradenstvo.

V rámci výkonu ŠZD sa poskytovalo poradenstvo a konzultácie ktoré sa týkali predovšetkým odborných usmernení v problematike objektivizácie rizikových faktorov na pracovisku a hodnotenia zdravotného rizika. Najčastejšou prejednanou problematikou bola manipulácia s chemickými faktormi na pracovisku a ich kombinované pôsobenie, správne skladovanie a hodnotenie záťaže teplom na vonkajších pracoviskách. Zistené nedostatky boli následne prerokované so zamestnávateľmi a zároveň aj s poskytovateľmi pracovných zdravotných služieb, vo väčšej bezpečnostnotechnickými službami. Zdôrazňovaná bola požiadavka dôkladnej kontroly ochrany nefajčiarov, zabezpečenie vykonávania lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci, poskytovanie OOPP a zabezpečenie školení zamestnancov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Celkovo oddelenie PPL poskytlo 162 konzultácií (v rámci ŠZD, posudkovej činnosti, telefonicky a osobne na oddelení PPL).

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Túto úlohu tunajší úrad v prvom polroku 2016 neplnil, spoločné dozorné aktivity s orgánmi inšpekcie práce a NIP sa v prvom polroku 2016 nerealizovali.

2.4. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V prvom polroku 2016 sme vykonali 6 cielených kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v jestvujúcich prevádzkach s chráneným pracoviskom a 11 preventívnych hygienických kontrol v rámci posudkovej činnosti. Z celkového počtu 11 nových posúdení sa v 9 prípadoch jednalo o novozriadené chránené pracoviská a v dvoch prípadoch sa jestvujúce chránené pracoviská rozširovali.

V rámci týchto činností sme rozdali 4 kontrolné listy „Dotazník informovanosti zamestnancov na ochranu zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami“, a 5 kontrolných listov týkajúcich sa práce s bremenami. Z dotazníkov sme zistili, že zamestnanci majú k dispozícii dostatočný čas na odpočinok vrátane obedňajšej prestávky a zamestnávateľ ich informoval o rizikách pri práci so zobrazovacou jednotkou.

Priestorové usporiadanie a vybavenie novozriadených pracovísk spĺňalo požiadavky NV SR č. 391/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Nedostatky na kontrolovaných prevádzkach neboli zistené.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Pozn.
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Trebišov	9	2	17	17	17	4 Z, 5 R	0		

- Celkovo v prvom polroku 2016 sme vydali 9 rozhodnutí na novozriadené prevádzky s chráneným pracoviskom pre 11 ZPS pracovníkov.
- Zároveň sme vydali 2 stanoviská v existujúcich prevádzkach pre 6 ZPS pracovníkov.
- Celkový počet pracovníkov so ZPS na všetkých kontrolovaných prevádzkach v okrese Trebišov bol 17 z toho 8 žien.

Pozn. 1:

Kontrolné listy:

A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- Vykonávaná činnosť:

predavač potravinárskeho tovaru, predavač rozličného tovaru, predavač rybárskych potrieb, pomocný pracovník v stolárstve, školský asistent,

- Druh (skupiny) postihnutia:

telesné

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa.

Úloha ukončená v marci 2016 správou vypracovanou ÚVZ SR. Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

3.2 Bezpečnosť výrobkov z bambusu

Úlohu plní vybrané RÚVZ so sídlom v Porade. Tunajší úrad sa na tejto úlohe nepodieľa.

3.3 Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Úlohu plní vybrané RÚVZ so sídlom v Porade. Tunajší úrad sa na tejto úlohe nepodieľa.

3.4 Prehľad 5-ročného výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami v SR a EÚ

Úlohu plní vybrané RÚVZ so sídlom v Porade. Tunajší úrad sa na tejto úlohe nepodieľa.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Úlohu plní vybrané RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Tunajší úrad sa na tejto úlohe nepodieľa.

3.6 Monitoring príjmu jódu

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

V rámci plnenia úlohy bolo spolu odobratých 14 vzoriek kuchynskej soli, ktoré boli vyšetrené na obsah KJ, KJO₃ a feroxyanid draselný.

Výsledky vyšetrených vzoriek zodpovedali rozsahu povoleného obsahu KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) v rozmedzí 15 – 35 mg/kg. Stanovené množstvo protihrudkujúcej látky – feroxyanidu draselného neprekročilo stanovený limit. Označovanie kontrolovaných výrobkov bolo v súlade s platnou legislatívou. V plnení úlohy sa pokračuje aj v druhom polroku.

3.7 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm v potravinách

S cieľom zistiť úroveň spotreby prídavných látok **E 104 chinolínová žltá, E 951 aspartam a E 960 glykozidy steviolu** v potravinách u dospelaj a detskej populácie a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI) je vykonávaný monitoring u 20 respondentov s ľahkou, resp. strednou prácou v dvoch vekových kategóriách 19 – 35 ročných a 36 – 54 ročných mužov a žien na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia. Počet respondentov pre každú vekovú kategóriu je 5.

K prvému polroku 2016 bolo od respondentov spracovaných 7 jednoduchých jedálnych lístkov. Z uvedeného počtu boli 2 ženy v kategórii 19 - 35 ročných a 2 ženy v kategórii 36-54 ročných; 2 muži v kategórii 19 – 35 ročných a jeden v kategórii 36 - 54 ročných.

Na základe údajov získaných z dotazníka, ktorý zahŕňal spotrebu potravín skonzumovaných respondentmi v jeden deň bola odobratá vzorka Spirit s príchutou citrón – nízkoenergetická limonáda a zaslaná na vyšetrenie RÚVZ so sídlom v Košiciach k stanoveniu obsahu aspartámu. Výsledok vyšetrenej vzorky v sledovanom ukazovateli bol vyhovujúci. V plnení úlohy sa pokračuje aj v druhom polroku.

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Sol' je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO a preto je úloha zameraná na kontrolu pridanej jedlej soli do hotových pokrmov v ZSS, pekárskech výrobkoch a chleba.

Podľa požiadaviek gestora úlohy boli v ZSS odobraté 3 vzorky (obedové menu) hotových pokrmov v:

1. **ZSS verejné:** reštaurácia Marco, Trebišov
držková polievka, labužnícky rezeň, zemiaková kaša
2. **ZSS uzatvorené (závodné stravovanie):** Kantína Deva, Trebišov
brokolicová polievka s liatým cesto, kuracie prsia na prírodno, varené zemiaky
3. **ZSS nemocničné:** NsP Trebišov
polievka z kostí s niťovkami, dusená sekaná, zemiaková kaša

a 3 vzorky pekárskech výrobkov odobratých v ZSS od výrobcov v SR:

1. rožok 40 g tukové pečivo
2. pšenično ražný chlieb krájaný
3. chlieb zemplínsky krájaný.

V ďalšej etape bol realizovaný monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24-hodinového dotazníka u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži/ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. – 35 r. a 36 r. – 62 r. v každej vekovej kategórii 5 klientov). Dotazníky boli spracované v programe ALIMENTA a porovnané s OVD (9. Revízia – percentuálny podiel).

Výsledky boli spracované podľa komodity v tabuľkovej forme podľa požiadaviek gestora a zaslané RÚVZ Košice.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NARODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO).

V rámci edukačných aktivít sa realizovali prednášky pre žiakov základných a stredných škôl, zameraných na problematiku zdravého životného štýlu a zdravej výživy, s cieľom vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a prevenciu civilizačných ochorení. Niektoré prednášky boli realizované aj v spolupráci so SČK pre učiteľky – zdravotníčky a Zemplínskou knižnicou v Trebišove.

Počet prednášok – 15, počet edukovaných – 471.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou. Prieskum je zameraný najmä na oblasti závislostí: fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

V prvom polroku 2016 zo strany gestora neboli žiadne požiadavky na realizáciu projektu. V rámci zdravotno-výchovných aktivít boli realizované dve besedy, zamerané na zneužívanie návykových látok pre žiakov základných a stredných škôl. Počet edukovaných žiakov – 109.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že na Slovensku nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Vyhodnotenie:

Projekt sa realizoval podľa požiadaviek gestora v III etapách u detí vo veku od 3 do 14 rokov.

Databáza údajov bola realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa získavali od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bola kódovaná číslom. Údaje z dotazníkov boli následne spracované v databáze údajov v programe Excel a zaslané na štatistické spracovanie na ÚVZ SR v určenom termíne. Súbor obsahuje deti z mestských a vidieckych predškolských a školských zariadení.

I. etapa projektu bola realizovaná v roku 2014 u detí vo vekovej skupine 3 - 6 rokov, následne v roku 2015 prebiehala II. etapa projektu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí. Do tejto etapy prieskumu boli vybraté 2 triedy základných škôl v rámci I. stupňa po 30 detí, t.j. spolu 60 detí. Vzhľadom na nízky vek respondentov „Dotazníky o úraze“ vyplňali rodičia resp. zákonní zástupcovia detí.

V roku 2016 bola realizovaná III. etapa projektu – realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí. Boli vybrané dve triedy základných škôl v rámci II. stupňa (ZŠ Komenského Trebišov, ZŠ s MŠ Hrčel'), po 30 detí t.j. spolu 60 detí z jednej mestskej a jednej vidieckej. Zber údajov bol realizovaný prostredníctvom dotazníkového prieskumu. „Dotazníky o úraze“ vyplňali žiaci. Počet respondentov – 60. Zber údajov u detí školského veku a analýza údajov sa uskutočnili v prvom polroku 2016. Údaje z dotazníkov budú následne spracované v databáze údajov v programe excel a zaslané na štatistické spracovanie na ÚVZ SR v určenom termíne (do konca októbra kalendárneho roka).

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

V súvislosti s plnením Národného programu prevencie nadváhy a obezity sa realizoval na základných školách v okrese Trebišov projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative). Na realizácii projektu participovali pracovníci referátu HDM a referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia.

Jedná sa o projekt Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO), ktorého cieľom je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku v súvislosti s plnením uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. Po skompletizovaní meraní a dát WHO bude analyzovať údaje zo všetkých škôl.

Vyhodnotenie:

Projekt COSI je realizovaný v rokoch 2015 - 2016 metodikou WHO, schválený etickou komisiou. Odborným garantom ÚVZ SR bol vytvorený rozdeľovník škôl, ktoré boli do projektu zapojené. Každá škola má svoj kód, ktorý sa uvádza v dotazníkoch pre meranie detí a v dotazníku pre školy.

Do projektu bolo zaradených 6 základných škôl, z toho 1 mestská (ZŠ Komenského Trebišov) a 5 vidieckych (ZŠ Nižný Žipov, ZŠ Vojčice, ZŠ Michalany, ZŠ s MŠ Čerhov, ZŠ s MŠ Borša).

Do dotazníkového prieskumu bolo zaradených 96 žiakov 1. a 2. ročníkov vo veku od 7 do 7,99 rokov so súhlasom rodičov, resp. zákonných zástupcov, ktorí podpísali informovaný súhlas.

Súčasťou projektu sú antropometrické merania (výška, hmotnosť, obvod pása a obvod bokov) žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov.

Vyplnenie dotazníkov a merania žiakov zabezpečili pracovníci referátu HDM a referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia.

Údaje z dotazníkov (školské dotazníky a dotazníky žiakov) boli spracované do e-formy Open Clinica do kancelárie WHO v Kodani.

NÁRODNÝ PROGRAM „ŠKOLSKÉ OVOCIE“.

Program „Školské ovocie“ je v SR uskutočňovaný od roku 2008 pod vedením a koordináciou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. V súvislosti s Programom „Školské ovocie“ za rezort zdravotníctva – bol vykonaný monitoring vstupných a výstupných údajov spotreby ovocia a zeleniny.

Cieľom programu je zvýšiť konzumáciu a spotrebu ovocia a zeleniny u detí predškolského a školského veku, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity. Cieľovou skupinou sú deti a žiaci materských a základných škôl.

Vyhodnotenie:

V okrese Trebišov program bol realizovaný na základe metodického pokynu ÚVZ SR pre regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike u 5-6 ročných detí a u žiakov 8. ročníkov. V súvislosti s realizáciou tohto projektu na vybraných materských a základných školách sa monitorovala spotreba ovocia a zeleniny, zdravého uvedomenia a pozitívnych zmien stravovacích návykov. Monitoring sa realizoval na školách ktoré boli zapojené i nezapojené do programu „Školské ovocie“.

Údaje z dotazníkov získané od 150 respondentov, boli vložené do databázy údajov v programe Excel a zaslané v elektronickej podobe na štatistické spracovanie na ÚVZ SR v určenom termíne do 30.6.2016.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

1. Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2016

Pre účely zabezpečenia *Národného imunizačného programu SR* bolo v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trebišove realizované *metodické usmerňovanie* poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast a pre dospelých, ako aj laickej verejnosti nasledovne:

- Zverejnenie očkovacieho kalendára na rok 2016 pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove a zaslanie aktuálneho očkovacieho kalendára na neštátne zdravotnícke zariadenia v odbore všeobecné lekárstvo pre deti a dorast a pre dospelých;
- Zabezpečená bola realizácia pilotnej fázy projektu „*Očkovanie hrou*“. Realizované boli intervencie u 3 skupín študentov na stredných školách v okrese Trebišov podľa stanovenej metodiky projektu.
- Pre pedagógov materských, základných a stredných škôl z okresu Trebišov boli realizované 2 prednášky na tému *Európsky imunizačný týždeň 2016* – so zameraním na prevenciu výskytu mumps, osýpok, a rubeoly, ako aj 2 prednášky na tému: „*Zdravotná spôsobilosť dieťaťa v predškolskom zariadení*“.
- Pre lekárov primárnej zdravotnej starostlivosti bola realizovaná 1x prednáška zameraná na usmernenie v súvislosti so zabezpečením výkonu očkovania v zmysle platnej legislatívy a informácie o vývoji úrovne vakcinácie v rámci povinného pravidelného očkovania.
- Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove v časti Poradňa očkovania sú uverejnené relevantných informácie týkajúce sa prospešnosti a bezpečnosti očkovania. Zabezpečená je propagácia stránky podporovanej Slovenskou epidemiologickou a vakcinologickou spoločnosťou: www.sprievodcaockovanim.sk.
- Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove boli zverejnené edukačné materiály: Európsky imunizačný týždeň (EIW) 2016: informačný materiál o kampani - „*Vyplňme medzeru v imunizácii / Close the immunization gap*“; leták - „*Ružienka*“; leták - „*Osýpky*“.
- V rámci *Európskeho imunizačného týždňa 2016* boli vykonané nasledovné aktivity:
 - Propagácia Európskeho imunizačného týždňa 2016 - zverejnenie vlastných edukačných letákov (ako aj edukačných materiálov zaslaných gestorom projektu) na web stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove.
 - Propagácia kampane na 4 webových stránkach miest: Mesto Trebišov, Mesto Kráľovský Chlmec, Mesto Sečovce, Mesto Čierna nad Tisou a na 46 webových stránkach obcí okresu Trebišov prostredníctvom 3 druhov letákov (Rubeola, Osýpky, informácia o EIW 2016).
 - Informácia o kampani a letáky boli zaslané na 28 pediatrických ambulancií. Obsah edukačných materiálov bol zameraný na dôležitosť očkovania, na ochranu pred výskytom a šírením osýpok a rubeoly, na najdôležitejšie skupiny pri boji s medzerami v očkovaní proti osýpkam a ružienke, na očkovanie na Slovensku a na účinnosť očkovania. Na ambulanciách boli edukačné materiály zverejnené na informačných tabuliach a paneloch.
 - Prednáška a besedy o význame očkovania - pre učiteľky - „zdravotníčky“ materských škôl – 2x.
 - Informačný panel o EIW 2016 bol umiestnený v priestoroch RÚVZ so sídlom v Trebišove.
- *Publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti* – v januári 2016 referát infekčnej epidemiológie informoval lekárov ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti vývoji úrovne vakcinácie v rámci

povinného pravidelného očkovania za posledných 10 rokov. Výsledky kontroly očkovania za obdobie 01.09.2015 – 31.08.2016 budú zverejnené na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove a zaslané širokej odbornej verejnosti (emailom) po spracovaní správy z kontroly očkovania v októbri 2016.

- V rámci *vakcinačnej poradne* bola priebežne počas 1. polroka 2016 poskytovaná poradenská a bezplatná konzultačná činnosť v problematike imunizácie:
 - poskytnuté boli 3 konzultácie o očkovaní do zahraničia;
 - poskytnutých bolo 33 konzultácií o očkovaní pre lekárov prvého kontaktu v okrese Trebišov týkajúcich sa povinného očkovania a individuálnych očkovacích schém;
 - poskytnutých bolo 14 konzultácií pre obyvateľov (laickú verejnosť) okresu Trebišov týkajúcich sa významu a bezpečnosti povinného pravidelného očkovania.
- V 1. polroku 2016 boli realizované 2 *prejednávania* odmietania očkovania za účelom komunikácie dôvodov odmietania povinného očkovania a poskytnutia relevantných informácií o význame a benefítoch očkovania.
- V 1. polroku 2016 bolo za účelom doočkovania detí, ktoré neboli očkované podľa platného očkovacieho kalendára vydaných 20 *individuálnych očkovacích schém*. Jedná sa najmä o deti prichádzajúce po dlhodobom pobyte zo zahraničia, o deti neočkované kvôli zdravotných komplikáciám.

2. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy):

- Táto úloha je vykonávaná priebežne. V mesiaci marec 2016 bola vykonaná kontrola očkovania v zariadeniach sociálnych služieb (očkovanie proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam a očkovanie proti chrípke) -18 kontrol. Zaočkovanosť proti chrípke bola 84,9% a zaočkovanosť proti pneumokokovým ochoreniam 35,1%.
- V skupine ochorení preventabilných očkovaním boli v 1. polroku 2016 hlásené tieto ochorenia:
 - 1 ochorenie na infekčnú parotitídu (očkovací status: chorý nebol očkovaný)
 - 1 ochorenie na tuberkulózu pľúc (očkovací status: 1x kompletne očkovanie);
 - 171 akútnych vírusových hepatitíd typu A (očkovací status: 2x čiastočné očkovanie-jednou dávkou, 169 x neočkovaní);
 - 1 akútna vírusová hepatitída typu B (očkovací status: 1x kompletne očkovanie - 3 dávky vakcíny proti VHB);
 - 7 chronických vírusových hepatitíd typu B (očkovací status: 7x neočkovaní proti VHB);
 - 12 novoevidovaných nosičov HBsAg (očkovací status: 1x zaočkovanie riadne, 11x neočkovaní proti VHB);
 - 17 rotavírusových enteritíd (očkovací status: 17x neočkovaní);
 - 291 ochorení varicella (očkovací status: 291x neočkovaní);
 - 3 kliešťové encefalitídy (očkovací status: všetci 3 chorí neboli očkovaní).

- Porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania:

Ochorenia preventabilné očkovaním	1.polrok 2016			rok 2015			rok 2014		
	Chorí	Z toho % očkovaných úplne	Úroveň zaočkovaní popul.	Chorí	Z toho % očkovaných úplne	Úroveň zaočkovaní popul.	Chorí	Z toho % očkovaných úplne	Úroveň zaočkovaní popul.
Záškrt	0	-	Vyhodnotenie zaočkovanosti k 31.8.2016	0	-	95,6% - 96,5%	0	-	96,4% - 97,0%
Tetanus	0	-		0	-		0	-	
Pertussis	0	-		2	0		28	27	
Poliomyelitída	0	-		0	-	95,6% - 96,5%	0	-	94,1% - 97%
Hemofilové invazívne och.	0	-		0	-	95,6%	0	-	94,1%
Akútna a chronická VHB, nosičstvom HBsAg	20	2		72	4	54,3%	58	2	62,96%
Pneumokokové invazívne ochor.	0	-		2	2	96,2%	0	-	94,1%
Parotitída	1	-		5	5	95,1% - 97,1%	172	80	94,4% - 96,4%
Osýpky	0	-		0	-		0	-	
Rubeola	0	-		0	-		0	-	
Tuberkulóza	0	-	11	5	-	6	1	-	

Ochorenia preventabilné očkovaním	1.polrok 2016	rok 2015	rok 2014
VHA	171	40	12
Rotavírusové enteritídy	17	92	21
Varicella	291	345	149
Kliešťová encefalitída	3	0	
Meningokokové invazívne ochorenia	0	3	

3. Manažment očkovania

▪ Lekári a sestry pracujúci v pediatrických obvodoch ako aj v ambulanciách všeobecného lekára pre dospelých okresu Trebišov, boli v 1. polroku 2016 (v januári 2016) opätovne usmernení v súvislosti so zabezpečením výkonu očkovania v zmysle platnej legislatívy prostredníctvom prednášky o vývoji úrovne vakcinácie v rámci povinného pravidelného očkovania za posledných 10 rokov. Upozornení boli na nutnosť opätovného predvolania detí, ktorých zákonní zástupcovia sa s deťmi nedostavili na očkovania po prvom predvolaní. Inštruovaní boli o spôsobe a obsahu žiadosti na schválenie individuálnych očkovacích schém.

▪ Schválených bolo 20 *individuálnych očkovacích schém* za účelom doočkovania detí, u ktorých došlo k časovému omeškaniu vo vzťahu k platnému očkovaciemu kalendáru povinného pravidelného očkovania detí a dospelých.

▪ V súvislosti s nedostavením sa na povinné pravidelné očkovanie bolo vykonané 2x *prejednanie* so zákonnými zástupcami odmietajúcimi povinné očkovanie detí.

4. Kontrola očkovania v SR

V marci 2016 bola vykonaná kontrola očkovania v zariadeniach sociálnych služieb a v detských domovoch zameraná na očkovanie proti chrípke a proti pneumokokovým ochoreniam - vykonaných bolo 18 kontrol. Zaočkovanosť proti chrípke bola 84,9% a zaočkovanosť proti pneumokokovým ochoreniam 35,1%.

5. Odstránenie rozdielov v zaočkovanosti na všetkých úrovniach, ktoré zabezpečí udržanie vysokej zaočkovanosti populácie

Pre účely udržania vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania a pre účely znižovania až odstraňovania rozdielov v zaočovaní v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva sa zabezpečili nasledovné aktivity a postupy:

- *Priebežne počas 1. polroka 2016 pokračovala spolupráca s asistentmi a koordinátorom osvetu zdravia (Zdravé komunity n.o.) v mestách Sečovce a Trebišov a v obciach Zemplínska Teplica, Bačkov. Asistenti vykonávajú edukáciu o význame očkovania v rómskych komunitách. Pomáhajú pri zabezpečení očkovania a doočkovania detí z marginalizovaných skupín. Zároveň v tejto oblasti prebieha spolupráca s terénnymi sociálnymi pracovníkmi miest Trebišov, Sečovce a obcí v okrese Trebišov.*
- *V tejto súvislosti boli počas 1. polroka 2016 schvaľované individuálne očkovacie schémy.*

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce

- *Laboratórna spolupráca na okresnej úrovni je dobrá. Invazívne kmene *H. influenzae* typu B neboli vykultivované.*
- *Pravidelne je vykonávaná analýza polyrezistentných kmeňov. Celkovo bolo v 1. polroku 2016 vykultivovaných 8 rôznych kmeňov. Tieto boli rezistentné v 26-tich prípadoch (z toho MRSA: 2x A411, 1x J041, 1x N30, 1x T814, 5x Z 223).*

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

- *Úloha je plnená priebežne. Prenosné ochorenia sú hlásené z laboratórií v Košiciach (MEDY s.r.o., Synlab s.r.o., HPL s.r.o.) a Stropkove (Alpha medical a.s.). predmetné laboratória zabezpečujú hlásenie prostredníctvom systému EPIS, mailom alebo telefonicky. Pohlavne prenosné ochorenia sú hlásené z dermatovenerologických a gynekologických ambulancií. Ochorenia na TBC sú hlásené z Oddelenia tuberkulózy a pľúcnych chorôb NsP Trebišov a.s. Zabezpečená bola úzka spolupráca s infekčným oddelením NsP Michalovce a.s. a infekčným oddelením UNLP Košice pre pacientov s trvalým bydliskom v okrese Trebišov. Od marca 2015 je infekčná ambulancia pri NsP Trebišov a.s. zrušená.*
- *V okrese Trebišov sa proporcia subjektov hlásiacich ARO a chrípke podobné ochorenia pohybuje na priemernej úrovni 75% (pediatri 74% a všeobecní praktickí lekári pre dospelých 76%).*
- *Zdravotnícke zariadenia ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti v okrese Trebišov, ktoré nehlásia ARO a chrípke podobné ochorenia sú priebežne upozorené na dodržiavanie povinnosti hlásenia výskytu a podozrenia na výskyt povinne hlásených prenosných ochorení a nosičstva choroboplodných mikroorganizmov.*
- *V priebehu 1. polroka 2016 hlásilo chrípku a prenosné ochorenia do systému EPIS 11 lekárov.*
- *Z lôžkových zdravotníckych zariadení bolo v 1. polroku 2016 hlásené 1x podozrenie na SARI u 73 ročnej ženy z okresu Trebišov, u ktorej od dňa 06.03.2016 pretrvávala dýchavica, febrility do 40°C, slabosť. Klinický obraz: pneumónia, resp. insuficiencia. Hospitalizovaná od 06.03.2016 do 07.03.2016 Interné oddelenie NsP n.o. Kráľovský Chlmec, následne dňa 07.03.2016 na OAIM NsP n.o. Kráľovský Chlmec. Rizikový faktor: neznámy. Očkovanie proti chrípke: neznáme. ATB terapia: Gentamycin. UPV – áno od 06.03.2016 –*

09.03.2016. Antivirotiká: Tamiflu od 08.03.2016. Odber materiálu: virologické a serologické vyšetrenie dňa 09.03.2016. Výsledok: dňa 18.3.2016, RT-PCR vírus chrípky A(H1) negatívny, RT-PCR vírus chrípky B negatívny.

3. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

Analýza prenosných ochorení za 1. polrok 2016 (porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2015 s výskytom v roku 2014 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy):

1. Pribežne sa vykonáva *epidemiologické vyšetovanie v ohniskách nákaz* v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení: v 1. polroku 2016 bolo evidovaných **1313 hlásení prenosných ochorení**. Z toho v systéme EPIS bolo *spracovaných 951 ochorení*, spracovaných bolo **278 ohnisk**.

V systéme EPIS spracované:	Ochorenia	Ohniská
1. polrok 2016	951	278
2015	1271	480
2014	1525	563
2013	1017	418
2012	1072	515
2011	1381	440

2. V 1. polroku 2016 došlo v okrese Trebišov k poklesu výskytu ochorení na *mumps*. Celkovo bol hlásený **1 prípad ochorenia**, čo je pokles o 4 prípady oproti minulému roku.

3. V okrese Trebišov žije **1** nosič *Brušného týfusu*.

4. Spracovaná bola **6-krát mesačná analýza** prenosných ochorení v okrese Trebišov, prostredníctvom ktorej je zabezpečená priebežná informovanosť o epidemiologickej situácii v okrese Trebišov pre: RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, pre lekárov prvého kontaktu, mikrobiológov, infektológov, RVPS a obyvateľstvo - písomne, emailom, aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov.

5. Spracovaná bola **6-krát mesačná analýza** prenosných ochorení v okrese Trebišov, prostredníctvom ktorej je zabezpečená priebežná informovanosť o epidemiologickej situácii v okrese Trebišov pre: RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, pre lekárov prvého kontaktu, mikrobiológov, infektológov, RVPS a obyvateľstvo - písomne, emailom, aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov.

6. *Systém rýchleho varovania (SRV)* – vložené boli **4 informácie** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.

7. Pribežne sa vykonávala *surveillance hemokultúr*, s následným epidemiologickým vyšetrením na príslušnom oddelení. V priebehu mesiacov január – jún 2016 bolo vyšetrených **47 septikémií**. Nárast o 17 septikémií oproti 1. polroku 2015, ktoré boli hlásené do systému EPIS.

Analýza *chrípkovej situácie* v okrese Trebišov:

- **6 - krát** bola vykonaná mesačná analýza situácie v okrese Trebišov. Uverejnená je aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov;
- **26 - krát** týždenne bolo spracované hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, tieto údaje sú uverejnené na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
- Spolupracovalo sa na odberoch materiálu na chrípku so sentinelovými lekármi v okrese. V 1. polroku 2016 nebol u sentinelových lekárov v okrese Trebišov zachytený kmeň pandemickej chrípky typu A (H1N1).

4. Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

V Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce bolo v priebehu 1. polroka 2016 umiestnených **81 detí** na krátke prechodné obdobie.

Rozdelenie umiestnených detí podľa veku:

0 roční - 0 detí	10 roční – 4 deti
1 roční – 6 detí	11 roční – 2 deti
2 roční – 0 detí	12 roční – 2 deti
3 roční – 3 deti	13 roční – 6 detí
4 roční – 7 detí	14 roční - 11 detí
5 roční – 2 deti	15 roční – 12 deti
6 roční – 3 deti	16 roční – 10 detí
7 roční – 6 detí	17 roční – 4 deti
8 roční – 3 deti	
9 roční – 2 deti	

Rozdelenie umiestnených detí podľa pohlavia:

- Dievčatá - počet spolu: 23
- Chlapci - počet spolu: 58

V období umiestnenia v predmetnom zariadení, bol očkovací status detí neznámy. Zaistené osoby sú zvyčajne bez akejkoľvek zdravotnej dokumentácie a sú ďalej odosielané do iných útvarov policajného zaistenia pre cudzincov. Žiadne z detí nebolo počas umiestnenia v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce v 1. polroku 2016 očkované.

V 1. polroku 2016 sa v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce bol zistený zvýšený (epidemický) výskyt ochorení na šarlach. V tejto súvislosti bolo na vyžiadanie útvaru poskytnuté poradenstvo týkajúce protiepidemických opatrení pri epidemickom výskyte tohto ochorenia.

5. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Vykonávajú sa aktivity zamerané na *zvýšenie informovanosti pre zlepšenie a skvalitnenie „individuálnej“ prevencie obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a zvýšenie ich schopnosti vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami:*

1. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove je zabezpečená informovanosť obyvateľstva o výskyte prenosných ochorení v okrese Trebišov (s mesačnou frekvenciou) a o výskyte ARO a chrípke podobných ochorení a ACHO v okrese (s týždennou frekvenciou).
2. Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove boli ďalej uverejnené nasledovné informácie: „Praktická forma očkovacieho kalendára na rok 2016“, „Usmernenie hlavného hygienika SR v súvislosti s vírusom Zika“, „Usmernenie hlavného hygienika SR – Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR“, „Celosvetový deň hygieny rúk“, „Európsky imunizačný týždeň 2016“.
3. Na webových stránkach Mesta Trebišov a mesta Kráľovský Chlmec boli uverejnené články: „Európsky imunizačný týždeň 2016“.
4. Do predškolských a školských zariadení boli zaslané informačné materiály o význame a prospešnosti očkovania v prevencii výskytu prenosných chorôb. Taktiež boli týmto zariadeniam poskytnuté informačné plagáty a letáky zamerané na prevenciu výskytu: pedikulózy, svrabu, vírusovej hepatitídy A, zavšivavenia a usmernenie ku kolektívnym opatreniam pri výskyte vírusovej hepatitídy A.
5. V súvislosti s epidémiou vírusovej hepatitídy A v marginálnych komunitách s nízkym hygienickým štandardom vydal RÚVZ so sídlom v Trebišove odporúčanie o preventívnych opatreniach a informačné materiály pre zamestnancov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v pobočke Trebišov, pre zamestnancov Pošty pracujúcich v epidémiou postihnutých

lokalitách ako aj pre potravinárske zariadenia (potraviny, bary, pohostinstvá, markety, hypermarkety, reštaurácie) a pre obecné úrady v obciach výskytu VHA (spolu pre 32 subjektov). Pracovníci referátu infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz vykonali v súvislosti s epidemickým výskytom VHA štátny *zdravotný dozor v: 1 materskej škole, 10 základných školách* za účelom nariadenia a kontroly protiepidemických opatrení.

6. Poskytnuté boli edukačné materiály o prevencii vírusovej hepatitídy A pre marginalizované skupiny obyvateľstva asistentom osvetly zdravia v rómskych komunitách (Zdravé komunity n.o.) a pre obce.

7. Pri každom vyšetrení v ohnisku nákazy sa vykonáva edukácia zameraná na primárnu a sekundárnu prevenciu výskytu konkrétneho prenosného ochorenia.

8. Vykonávali sa zdravotno-výchovné intervencie na školách pre žiakov (3x), pre pedagogických pracovníkov (2x). Zabezpečené boli 3x prednášky pre pracovníkov zdravotníckych zariadení a 1x pre pracovníkov poskytujúcich upratovacie služby v okrese Trebišov na tému: „*Umývanie a hygienická dezinfekcia rúk v zdravotníckej praxi*“. Taktiež sa realizovali 3x prednášky pre zdravotníckych pracovníkov ambulancie a ústavnej zdravotnej starostlivosti na tému: *Nákazy spôsobené bakteriálnymi pôvodcami s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie*

Spolupráca na zabránení šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí s RVPS - Mesačne je zasielaná analýza o epidemiologickej situácii v okrese Trebišov pre RVPS.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

1. Skvalitniť hlásenie zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť

- V priebehu 1. polroka 2016 hlásilo chrípku a prenosné ochorenia do systém EPIS 11 lekárov.
- Zdravotnícke zariadenia ambulancie a ústavnej zdravotnej starostlivosti v okrese Trebišov, ktoré nehlásia ARO a chrípke podobné ochorenia sú priebežne upozornené na dodržiavanie povinnosti hlásenia výskytu a podozrenia na výskyt povinne hlásených prenosných ochorení a nosičstva choroboplodných mikroorganizmov. V okrese Trebišov sa v 1. polroku 2016 proporcia subjektov hlásiacich ARO a chrípke podobné ochorenia pohybovala na priemernej úrovni 75% (pediatri 74 % a všeobecní praktickí lekári pre dospelých 76%).

2. Kontrola kvality údajov v EPISe

Priebežne sa vykonáva kontrola kvality údajov systému EPIS ako aj opravy údajov.

3. Vyhládanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ

Do systému EPIS sa **vkladajú** údaje podľa zoznamu položiek povinne hlásených do sietí od januára 2007.

- *Systém rýchleho varovania (SRV)* - vložené boli **4 informácie** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.
- *Chrípka* - **26 x týždenne** bolo spracované hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení.

4. Manažment epidémií

Analyzovaných bolo **9 epidémií**, ktoré boli hlásené do systému EPIS.

1. V 1. polroku 2016 pokračuje **epidemický výskyt ochorení na syfilis**. Celkový počet ochorení v rámci proťahovanej epidémie syfilisu v okrese Trebišov od 03.01.2010 do 30.06.2016 je **282 ochorení**. V 1. polroku 2016 bolo hlásených **33 nových ochorení**. Nebolo hlásené žiadne importované ochorenie zo zahraničia.

2. V 1. polroku 2016 **pokračuje epidémia VHA v okrese Trebišov** - exponovaných 1363 osôb, hlásených **171 ochorení**, hospitalizovaných 79 osôb;

3. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v meste Kráľovský Chlmec – exponované 4 osoby, hlásené 2 ochorenia, počet hospitalizovaných - 2;
4. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v obci Veľaty - exponovaných 6 osôb, hlásené 3 ochorenia, počet hospitalizovaných - 0;
5. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v meste Sečovce - exponované 3 osoby, hlásené 2 ochorenia, počet hospitalizovaných 0;
6. Rodinná epidémia Yersínie enterocolitica v obci Plechotice – exponované 4 osoby hlásené 2 ochorenia, počet hospitalizovaných 0;
7. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v meste Kráľovský Chlmec - exponovaných 5 osôb, hlásené 2 ochorenia, hospitalizovaná 1 osoba;
8. Regionálny epidémia Hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu na ZŠ, Ul. Pribinova, Trebišov – exponovaných 36 osôb, hlásených 13 ochorení, počet hospitalizovaných 0;
9. Epidémia Septikémie vyvolanej inými gramnegatívnymi mikroorganizmami - *Serratia marcescens* (NN) hlásené 4 ochorenia u pacientov hospitalizovaných na OAIM Trebišov, exponovaných 16 osôb, počet hospitalizovaných 16 osôb;

5. Manažment kontaktov a ohnisk

a) V systéme EPIS bolo spolu **spracovaných 951 ochorení**:

- Potvrdené prípady: 511
- Pravdepodobné prípady: 5
- Možné prípady: 435
- Importované ochorenia: *hlásené 3 ochorenia*
- Profesionálne ochorenia: *neboli hlásené*
- Úmrtie na infekčné ochorenia - *v 1. polroku 2016 sme nezaznamenali úmrtie na infekčné ochorenie.*

b) Spracovaných bolo **278 ohnisk u 261 prenosných ochorení**, v ktorých boli vykonané protiepidemické opatrenia. V ohniskách bolo **vydaných 1170 opatrení**.

c) Vo všetkých ohniskách bolo vyšetrených **1622 kontaktov** a vykonaných bolo **511 návštev v ohnisku**.

d) Analýza jednotlivých ohnisk:

- Pri vírusovej hepatitíde typu A bolo vyšetrovaných 1170 kontaktov, vydaných bolo 936 rozhodnutí pre opatrenia v ohniskách 167 laboratórne potvrdených prípadov vírusovej hepatitídy a pre 4 pravdepodobné prípady.
- Pri vírusovej hepatitíde typu B bolo vyšetrovaných 45 kontaktov, vydaných bolo 25 rozhodnutí pre opatrenia v ohniskách 1 laboratórne potvrdeného prípadu akútnej VHB a pre 7 laboratórne potvrdených prípadov chronickej vírusovej hepatitídy typu B.
- Pri vírusovej hepatitíde C neboli vyšetrené kontakty, *nakolko sa jednalo o 2 mužov v nápravnom zariadení*, t.j. 2 potvrdené prípady chronickej VHC.
- Vírusová hepatitída typu E - *1 potvrdený prípad* - faktor prenosu ostal neobjasnený.
- Vykonaných bolo 12 návštev v ohniskách 12 HBsAg nosičov, 34 kontaktov bolo odoslaných na vyšetrenie k obvodným lekárom.
- Pri alimentárnych nákazách bolo odporúčaných na vyšetrenie a vyšetrovaných spolu 357 kontaktov:

47x *Salmonella enteritidis* (A02, A020) – 92 kontaktov

1x *Shigella sonnei* – 4 kontakty

2x *Infekcia E.coli* – 3 kontakty

64x *Kampylobakteriálna enteritída* – 196 kontaktov

3x *Enteritída zapríčinená Yersínia enterocolitica* – 4 kontaktov

17x *Rotavírusová enteritída* – 38 kontaktov

3x *Akútna gastroenteritída zapríč.* Vírusom Norwalk- 12 kontaktov

3x *Enterocolitída zapríč. Clostridium difficile* – 1 kontakt
3x *Adenovírusová enteritída* – 7 kontaktov.

6. Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY – „The Epidemiological Surveillance System”, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Údaje sú zadávané priebežne do systému EPIS. Podľa požiadaviek RÚVZ Banská Bystrica sú priebežne upravované aj údaje za predchádzajúce roky.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

1. Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC

Na úlohe program EÚ HELICS sa bude pracovať podľa pokynov ÚVZ SR.

2. Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu a infekcií vyvolaných *Clostridium difficile* podľa protokolu ECDC

RÚVZ so sídlom v Trebišove sa zapojilo do realizácie predmetného programu. Preškolení boli zamestnanci a uskutočnil sa výber zariadení pre dlhodobu chorých pre účely zapojenia sa do programu. Žiadne zo zariadení pre dlhodobu chorých v okrese Trebišov nespĺnilo kritéria pre zaradenie do programu.

Surveillance nozokomiálnych nákaz

- Hlásenie výskytu nozokomiálnych nákaz v 1. polroku 2016:
 - NsP Trebišov, a.s.: 42 prípadov NN
 - NsP n.o. Kráľovský Chlmec: 4 prípady NN
 - Liečebňa pre dlhodobu chorých - Geria s.r.o.: 1 prípad NN
- V súvislosti s výskytom kolonizácie/infekcie pacientov závažnými nemocničnými patogénmi (hlavne MRSA, VRE, C. difficile, CPE) bol vykonaný štátny zdravotný dozor za účelom nariadenia a kontroly protiepidemických opatrení na zamedzenie ich šírenia v prostredí zdravotníckych zariadení a následného prenosu do komunitného prostredia v 7 prípadoch.
- Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za 1. polrok 2016 a porovnanie výskytu nozokomiálnych nákaz za roky 2015 a 2014.

<i>Nozokomiálne náказы</i>	<i>NsP Trebišov a.s.</i>	<i>NsP n.o. Kráľovský Chlmec</i>	<i>LDCH Geria s.r.o.</i>
1. polrok 2016	42	4	1
2015	53	5	0
2014	24	6	0

- Pre účely skvalitnenia surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz boli v 1. polroku 2016 realizované 3 prejednávania s poskytovateľmi ústavnej zdravotnej starostlivosti v okrese Trebišov.
- Za obdobie od 01.01.2016 do 30.06.2016 bolo vykonaných **7 previerok** v ústavných zdravotníckych zariadeniach, **35 previerok** v ambulantných zariadeniach, odobratých bolo **407 sterov z prostredia a 21 sterilných predmetov**, odobratých bolo tiež **17 dezinfekčných roztokov** za účelom kontroly ich účinnosti.
- Otestovaných bolo spolu **5 autoklávov (v 4 prevádzkach)** v zdravotníckych zariadeniach.

3. Realizácia kampane *Clean care is save care*

V 1. polroku 2016 bola realizovaná kampaň: *Hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc*.

- RÚVZ so sídlom v Trebišove realizovalo v rámci tejto kampane 3 prednášky pre zdravotníckych pracovníkov a 1 prednášku pre upratovačky upratovacej služby (zabezpečujúcej upratovanie ambulantných zdravotníckych zariadení). Prednášky boli zamerané na význam a rizikové aspekty hygieny rúk zdravotníckych pracovníkov a pracovníkov v zdravotníctve, ako aj na význam rúk v prevencii prenosu multirezistentných mikroorganizmov. Zdravotníckym pracovníkom boli poskytnuté letáky a informácie o kampani boli zverejnené na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove, mesta Kráľovský Chlmec a Trebišov.

- Informovanie o význame a výhodách registrácie nemocníc do siete nemocníc bola nemocniciam poskytnutá na základe osobnej komunikácie s vedením NsP. Jedna z dvoch nemocníc v okrese sa zaregistrovala ešte v roku 2015. Druhá nemocnica záujem o registráciu nemala ani v roku 2016.

- *Aktivity v rámci kampane boli vykonávané:*

- 1x celoústavný seminár v NsP n.o. Kráľovský Chlmec pre všetky oddelenia a ambulancie nemocnice

- 1x Liečebňa dlhodobo chorých (ošetrojúci personál, lekári)

- 1x Súkromná upratovacia služba (personál)

- 1x Dialyzačné stredisko (personál)

- V rámci kampane boli vo zvýšenej miere vykonávané kontroly dezinfekcie rúk - stery z rúk u zdravotníckych pracovníkov v rámci ŠZD. Celkovo za obdobie 1. polroka 2016 bolo vykonaných 30 sterov z rúk zdravotníckeho personálu a (z toho:17 s negatívnym výsledkom a 3 s pozitívnym výsledkom – (1x *Enterobacter*, 2x *Staphylococcus haemolyticus*.)

4. Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov, cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Zamestnanci Referátu infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz sa v 1. polroku 2016 zúčastnili za účelom vzdelávania na nasledovných školeniach:

- Tematický kurz o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb, SZU Bratislava, Limbová 12, 01.-04.2.2016, pasívna účasť, 1 osoba (Mgr. et Mgr. Hlebašková).

- Workshop – „*Vakcinológia a využitie matematického modelovania v epidemiológii chorôb preventabilných očkovaním II*“, dňa 01.04.2016, Hotel TURIEC, MARTIN, pasívna účasť, 2 osoby (RNDr. Mgr. Demesová, Mgr. Šantová).

- „*Postupy pri podozrení na vysoko nebezpečnú nákazu*“, UN LP Košice, Trieda SNP 1, 1. poschodie, 13.04.2016, pasívna účasť, 1 osoba (Mgr. et Mgr. Hlebašková).

- *XXI. Červenkové dni preventívnej medicíny*, Tále – Hotel Stupka, okr. Brezno, v dňoch 25.-27.04.2016, pasívna účasť, 1 osoba (RNDr. Mgr. Demesová).

- Školenie k projektu – „*Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania*“, dňa 18.04.2016, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, pasívna účasť, 2 osoby (Mgr. et Mgr. Hlebašková, Mgr. Šantová).

- *Tematický kurz – Hygiena zdravotníckych zariadení*, SZU, Fakulta verejného zdravotníctva, 3. Posch, 11.05-12.05.2016, 1 osoba (Mgr. et Mgr. Hlebašková).

- Pracovné stretnutie k projektu – „*Infekcie súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v Európskych zariadeniach pre dlhodobo chorých (HALT - 3)*“, dňa 26.05.2016, RÚVZ so sídlom v Trenčíne, Legionárska 28, pasívna účasť, 1 osoba (Mgr. Šantová).

- Tematický kurz – *Diskusné sústredenie v epidemiológii infekčných chorôb*, v dňoch 07.6-08.6.2016, SZU v Bratislave, Fakulta verejného zdravotníctva, pasívna účasť, 1 osoba (Mgr. et Mgr. Hlebašková).

- XIX. Východoslovenský vakcinačný deň Louisa Pasteura, dňa 08.0.6.2016, LF UPJŠ, Trieda SNP 1, Košice, pasívna účasť, 1 osoba (RNDr. Mgr. Demesová).
- Odborný seminár VŠ pracovníkov, dňa 23.06.2016, RÚVZ so sídlom v Košiciach, Ul. Rooseveltova, pasívna účasť, 3 osoby (Mgr. et Mgr. Hlebašková, Mgr. Šantová, Erdelyiová d.a.h.e.).

RÚVZ so sídlom v Trebišove, Referátom infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz boli realizované nasledovné intervencie pre zdravotníckych pracovníkov:

- Spolok lekárov Trebišov – Odborný seminár SLK, NsP Trebišov a.s., dňa 28.01.2016, 3 x prednášky, prednášky na témy: v NsP Trebišov a.s. na tému: „Úroveň verejného zdravia a verejné zdravotníctvo v podmienkach okresu Trebišov“, „Hygiena rúk zdravotníckych pracovníkov“, „Vyhodnotenie vývoja vakcinácie detskej populácie v rámci pravidelného povinného očkovania a prijatých opatrení v okrese Trebišov“
- NsP n.o. Kráľovský Chlmec, Liečebňa dlhodobo chorých - Geria s.r.o., Dialyzačné centrum Longman Trebišov, máj 2016 - 3 x prednášky na tému: „Nákazy spôsobené bakteriálnymi pôvodcami s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie“,
- NsP n.o. Kráľovský Chlmec, Liečebňa dlhodobo chorých - Geria s.r.o., Dialyzačné centrum Logman Trebišov, Upratovacia spoločnosť Progress cleaning s.r.o., máj 2016 – 4x prednášky na tému: „Hygiena rúk zdravotníckych pracovníkov“,
- Pre študentov stredných škôl - 3x skupinové intervencie (pilotný projekt „Očkovanie hrou“),
- Pre pedagógov materských, základných a stredných škôl z okresu Trebišov boli realizované:
 - 2x prednášky na tému *Európsky imunizačný týždeň* – so zameraním na prevenciu výskytu mumps, osýpok, a rubeoly,
 - 2x prednášky na tému: Zdravotná spôsobilosť dieťaťa v predškolskom zariadení.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

1. Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky)

- V 1. polroku 2016 bol opätovne prekontrolovaný stav OOPP pre pracovníkov RÚVZ, ktorí v prípade výskytu závažných foriem chrípky budú zasahovať v ohniskách nákaz.
- Usmernenie hlavného hygienika Slovenskej republiky - Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike (aktualizované znenie) je zverejnené na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove, www.ruvz.tv.sk.
- V procese schvaľovania prevádzkových poriadkov zdravotníckych zariadení sa požaduje zapracovanie postupov pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN v: ambulancii všeobecného lekára pre dospelých, v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast, v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci a na oddeleniach ústavných zdravotníckych zariadení. Zároveň sa požaduje zapracovanie požiadaviek na zabezpečenie funkčnosti postupov pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN na predmetných zdravotníckych pracoviskách.
- Prebieha komunikácia s riaditeľom Útvary policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce za účelom informovanosti o výskyte prenosných ochorení u cudzincov vyskytujúcich sa v okrese Trebišov.

2. Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

- 26x týždenne bolo spracované hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, tieto údaje sú priebežne uverejňované na webovej stránke RÚVZ Trebišov.

- Pokračuje sa v hlásení SARI z lôžkových zdravotníckych zariadeniach – v 1. polroku 2016 bolo hlásené 1 podozrenie na SARI. Ochorenie sa nepotvrdilo.
- Zabezpečené boli podmienky (t.j. dostupnosť odberového materiálu, vhodné podmienky skladovania) pre odber biologického materiálu na chrípku. Spolu boli odobraté 2 vzorky materiálu v ústavnom zdravotníckom zariadení (v súvislosti s podozrením na SARI) v okrese Trebišov.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V priebehu 1 polroka 2016 boli odobraté 2 vzorky odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Sečovce a 2 vzorky v meste Trebišov. Odobraté vzorky boli s negatívnymi výsledkami.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

1. Činnosť liniek pomoci AIDS

Pre laickú verejnosť bola k dispozícii linka pomoci AIDS (0918680305, 056/6681274), ktorú využili 4 klienti (3muž, 1 žena). Možnosť e-mailovej konzultácie (na tv.demesova@uvzs.sk) využila v 1. polroku 2016 1 osoba (žena). Poradenstvo bolo poskytnuté 6x (2x emailom tej istej osobe). Klienti na linke pomoci AIDS položili cca 8 typov otázok, ktoré boli zamerané na príznaky ochorenia, faktory prenosu, mechanizmus prenosu, riziko infikovania sa, možnosti laboratórnych vyšetrení, možnosti liečby ochorenia, možnosti prevencie a na epidemiologickú situáciu v SR a na východnom Slovensku.

2. Edukačné programy zamerané na mládež „ Hrou proti AIDS“, rovesnícke programy a iné edukačné aktivity

Edukačné aktivity zamerané na oblasť zdravých partnerských vzťahov a prevencia HIV/AIDS sú plánované na 2. polrok 2016.

3. Aktivity k Svetovému dňu boja proti AIDS

Aktivity sa budú realizovať v 2. polroku 2016.

4. Testovanie, poradenstvo, sledovanie

Odber krvi na vyšetrenie anti HIV protilátok alebo vykonaný.

5. Sledovanie pohlavných ochorení

- Na povinnosť hlásiť pohlavné ochorenia boli priebežne upozornení všetci gynekológovia v okrese Trebišov.
- V 1. polroku 2016 bolo hlásených 33 prípadov syfilisu. Analýza ochorení: počet ochorení u mužov: 16, počet ochorení u žien: 17. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 15-19 ročných (17 prípadov ochorení).
- Hlásené boli 2 gonokokové infekcie u 1 muža vo vekovej kategórii: 15-19 r. a 1 ženy vo vekovej kategórii 45-54 r.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Úloha je vykonávaná priebežne. V 1. polroku 2016 boli vykonané 3 konzultácie o očkovaní do zahraničia; 33 konzultácií o očkovaní pre lekárov prvého kontaktu v okrese Trebišov týkajúcich sa povinného očkovania a individuálnych očkovacích schém a 14 konzultácií pre obyvateľov (laickú verejnosť) okresu Trebišov týkajúcich sa významu a bezpečnosti povinného pravidelného očkovania.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Cieľom projektu je jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie zvýšiť povedomie najmä budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním, o rizikách súvisiacich s ich priebehom, možnými komplikáciami a následkami, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním. Cieľovou skupinou budú najmä žiačky vyšších ročníkov stredných škôl. Pozornosť sa zameria aj na vybudovanie kritického postoja účastníkov k rôznym zdrojom informácií súvisiacich s očkovaním.

Plnenie:

Zamestnanci referátu infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz boli zaškolení v metodike predmetného projektu. Následne bola zabezpečená realizácia pilotného projektu na vybraných školách:

1. Obchodná akadémia v Trebišove
2. Súkromná stredná škola v Trebišove
3. Cirkevná stredná odborná škola sv. Jozafáta v Trebišove

Cieľovou skupinou boli študenti 3. ročníkov. Realizovaná bola edukácia respondentov a zber údajov do vstupného a výstupného dotazníka v súlade s metodikou projektu.

6.10 UMÝVANIE A DEZINFEKCIA RÚK V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH

- RÚVZ so sídlom v Trebišove nie je riešiteľským pracoviskom predmetného programu.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1. NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sa vo svojej činnosti, v súlade s aktualizovaným NPPZ, prioritne zameriava na:

- ovplyvňovanie determinantov zdravia,
- znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva,
- zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti.

Aktivity referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sú dominantne orientované na preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení. Intervenčné aktivity - opatrenia sú zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu t.j. najmä na ovplyvňovanie výživy a stravovacích zvyklostí, fyzickej inaktivity, užívania tabaku, alkoholu a drog a na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľov okresu Trebišov.

Národný program podpory zdravia bol naplňaný nasledovne:

- *Základná poradňa zdravia* - V 1.polroku 2016 boli realizované vyšetrenia a poradenstvo u 33 osôb. Z toho bolo 15 osôb prvovýšetrených, 18 osôb opakovane vyšetrených. Počet výkonov pri vyšetreniach spolu: 423 výkonov.

- *Nadstavbové poradne zdravia - Výživová poradňa a Poradňa na odvykanie od fajčenia*. Vyšetrenie a poradenstvo v nadstavbových poradniach bolo realizované u 15 osôb. Z toho bolo 11 osôb prvovýšetrených, 4 osoby boli vyšetrené opakovane. Počet výkonov v obidvoch poradniach je spolu 195.

- *V rámci poradní bolo poskytnuté individuálne poradenstvo a inštruktáž - zamerané na zmenu životného štýlu (optimalizáciu: skladby jedálneho lístka, pohybovej aktivity; zanechanie fajčenia, o správnych hodnotách krvného tlaku a iné) .*

. *Skupinové edukačné aktivity – realizovaných bolo spolu 137 intervencií u 3088 účastníkov: zdravá výživa a správne stravovacie zvyklosti - 51 intervencií, optimalizácia fyzickej aktivity - 22 intervencií, prevencia drogových závislostí - 2 intervencie, prevencia fajčenia - 22 intervencií, stomatohygiena - 5 intervencií, tréning pamäte -11 intervencií. Spolu bolo realizovaných 403 výkonov.*

- *Celoslovenské a regionálne kampane – realizovaných bolo 7 kampaní:*

1. Svetový deň proti rakovine (4.2.2016):

RÚVZ so sídlom v Trebišove	Počet aktivít	Počet edukovaných	Miesto konania aktivít
Uverejnenie informácie o Svetovom dni na web	1	Verejnosť	▪ RÚVZ so sídlom v Trebišove
Informačný panel	1	Verejnosť	▪ RÚVZ so sídlom v Trebišove
Prednášky pre školskú mládež	10	281 študentov	▪ Súkromná stredná odborná škola, Trebišov ▪ Cirkevná stredná odborná škola sv.Jozafáta, Trebišov ▪ Obchodná akadémia TV

2. Týždeň mozgu (10.-16.3.2016):

RÚVZ so sídlom v Trebišove	Počet aktivít	Počet edukovaných	Miesto konania aktivít
Uverejnenie informácie o Svetovom dni na web	1	Verejnosť	▪ RÚVZ so sídlom v Trebišove ▪ Mesto Trebišov ▪ Mesto Sečovce ▪ Mesto Kráľovský Chlmec
Informačný panel	1	Verejnosť	▪ RÚVZ so sídlom v Trebišove
Realizované prednášky s tréningom pamäte pre verejnosť	2	20	▪ SČK Byšta ▪ SČK Lastovce
Plánované prednášky v marci a v apríli 2016:	9	90	▪ Domov dôchodcov Lumen Trebišov ▪ ZŠ – M.RŠ. Trebišov (3x) ▪ Denný stacionár Vojčice ▪ ZŠ Kráľovský Chlmec ▪ Stredné školy v okrese Trebišov

3. Svetový deň zdravia (7.4.2016). Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia realizoval hromadné informačno-edukačné aktivity a základné individuálne poradenstvo cestou mobilnej Poradne zdravia. Zdravotno-výchovné materiály boli zverejnené na internetových stránkach RÚVZ so sídlom v Trebišove a na internetových stránkach spolupracujúcich obcí. Oslovení boli nižšie uvedení zamestnávateľa a realizované boli vyšetrenia a poradenstvo mobilnou poradňou zdravia na pracoviskách a v Poradni zdravia na RÚVZ so sídlom v Trebišove pre záujemcov z verejnosti.

RÚVZ so sídlom v Trebišove	Počet aktivít	Miesto konania aktivít	Charakter aktivity
Internetové stránky informačno-edukačné materiály	38	<ul style="list-style-type: none"> • RÚVZ so sídlom v Trebišove • Mesto Trebišov • Mesto Sečovce • Mesto Kráľovský Chlmec • Obce – vidiek v okrese Trebišov 	Hromadná
Informačné panely informačno-edukačné materiály	27	<ul style="list-style-type: none"> • RÚVZ so sídlom v Trebišove • Základné školy okres Trebišov 	Hromadná
Poradňa zdravia	7	<ul style="list-style-type: none"> • Obchodná akadémia, Trebišov • Mestský úrad Trebišov • Štatistický úrad SR – pobočka Trebišov • RÚVZ Trebišov 	Individuálne poradenstvo: 35 klientov

4. Svetový deň pohybom ku zdraviu (10.5.2016):

RÚVZ so sídlom v Trebišove	Počet aktivít	Počet zúčastnených	Miesto konania aktivít
Uverejnenie informácie na internete o: - Svetovom dni pohybom ku zdraviu - Nočnom behu Trebišov	5	Verejnosť	<ul style="list-style-type: none"> • RÚVZ so sídlom v Trebišove 2x • Mesto Trebišov • Mesto Sečovce • Mesto Kráľovský Chlmec
Informačný panel	1	Verejnosť	<ul style="list-style-type: none"> • RÚVZ so sídlom v Trebišove
Spolupráca s OZ Stopa pri realizácii aktivity: „Nočný beh Trebišov“ 04.06.2016.	1	Verejnosť	<ul style="list-style-type: none"> • RÚVZ so sídlom v Trebišove
Poskytovanie vyšetrení a poradenstva počas nočného behu: - Meranie krvného tlaku, obvodu pásu, obvodu bokov - Meranie percentuálneho podielu tuku, kostrového svalstva v tele biometrickou váhou		28 klientov 28 klientov 5 klientov	<ul style="list-style-type: none"> • Mestský park Trebišov

- Meranie CO vo vydychovanom vzduchu			
Intervenčné aktivity: - besedy na školách zamerané na podporu pohybovej aktivity s využitím zážitkových metód a testovanie vitálnej kapacity pľúca a testovaním objemu pohybovej aktivity účastníkov besied	2	40	• Súkromná SOŠ Trebišov
	9	243	• ZŠ Čerhov • ZŠ Kráľovský Chlmec • ZŠ M.R.Š. Trebišov • ZŠ Nižný Žipov • ZŠ M.R.Š Trebišov
Športový deň pracovníkov RÚVZ so sídlom v Trebišove - - termín konania 9/2016	1	Pracovníci RÚVZ	---

5. Svetový deň bez tabaku (31.5.2016). Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove bola uverejnená informácia o svetovom dni ako aj edukačný materiál o škodlivosti fajčenia.

6. Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami (26.6.2015). Pri príležitosti tejto kampane sa realizovali 4 zdravotno-výchovné intervencie na základnej škole s počtom 109 edukovaných.

- *Hromadné edukačné aktivity* - v počte 7 aktivít, ktoré sa realizovali prostredníctvom - internetových stránok RÚVZ Trebišov (www.ruvztv.sk), mesta Trebišov (www.trebisov.sk), mesta Sečovce (www.secovce.sk), mesto Kráľovský Chlmec (www.kralovskychlmec.sk).
- V 1.polroku 2016 Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia uskutočnil dotazníkový zber údajov a zadávanie údajov (do databázy) pre prieskum: *Zdravotné uvedenie a správanie sa obyvateľstva Slovenskej republiky* v počte 84 dotazníkov.

9.1.1. Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia priebežne sleduje ukazovatele zdravotného stavu obyvateľstva okresu Trebišov na okresnej a obecnej úrovni. Vyhodnocuje ukazovatele zdravotného stavu v porovnaní s ukazovateľmi na úrovni Košického kraja a Slovenskej republiky, zároveň vyhodnocuje trend vývoja sledovaných ukazovateľov toho času za obdobie rokov 2001 – 2014.

Stručná charakteristika zdravotného stavu obyvateľstva v okrese Trebišov

- Stredná dĺžka života u mužov aj u žien vykazuje u všetkých porovnávaných populácií zvyšujúce sa hodnoty. U mužov ako aj u žien žijúcich v okrese Trebišov je však stredná dĺžka života nižšia ako v Košickom kraji a v Slovenskej republike (SR).
- V okrese Trebišov je vyššia miera celkovej, dojčenskej a novorodeneckej úmrtnosti ako aj vyššia úmrtnosť mužov a žien, než je na úrovni Košického kraja a SR.
- Z hľadiska úmrtnosti podľa príčin smrti je v okrese Trebišov úmrtnosť na srdcovo-cievne ochorenia vyššia ako na úrovni spádového kraja a Slovenskej republiky. Trend štandardizovanej úmrtnosti na srdcovo-cievne ochorenia v okrese Trebišov je však klesajúci, čo možno hodnotiť pozitívne.

- Úmrtnosť na onkologické ochorenia je v okrese vyššia ako v Košickom kraji a porovnateľná s úmrtnosťou v SR. Štandardizovaná úmrtnosť na onkologické ochorenia je dlhodobo stúpajúca v okrese Trebišov podobne ako v Košickom kraji a v SR.
- Vývoj zdravotného stavu v okrese Trebišov možno hodnotiť ako nepriaznivý vo väčšine sledovaných ukazovateľov. Tento vývoj je pravdepodobne podmienený najmä nepriaznivými socioekonomickými ukazovateľmi a kultúrnymi zvyklosťami v heterogénnej národnostnej štruktúre okresu.

9.2. NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 - 2025

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sa vo svojej činnosti, v súlade s národným akčným plánom, prioritne zameriava na zlepšenie zdravotného uvedomenia celej populácie v problematike prevencie nadváhy a obezity.

V 1. polroku 2016 boli realizované Referátom neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v súčinnosti s Referátom hygieny detí a mládeže skupinové intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity v cieľovej skupine detí a mládeže v počte:

- 72 *besied* so zameraním na *prevenciu obezity*,
- 50 *besied* venovaných otázkam *zdravej výživy*,
- 22 *intervencií* zameraných na *zvýšenie pohybovej aktivity*.

Skupinové aktivity sú realizované formou *besied* s interaktívnymi vstupmi, kde účastníci vyplňajú dotazník, majú možnosť otestovať svoju vitálnu kapacitu pľúc, zhodnotiť svoju úroveň pohybovej aktivity a získať informácie najvhodnejších druhoch telesnej aktivity, ako aj o priaznivých účinkoch pohybu na zdravie a celkovú vitalitu organizmu.

Prostredníctvom *Poradne zdravia* sa realizovalo 168 *výkonov* zameraných na optimalizáciu výživy a pohybovej aktivity v kontexte prevencie obezity u dospelých a u detí školského veku. Aktivity boli zamerané na určovanie stavu telesnej hmotnosti, rozbor jedálneho lístka a bežne vykonávaných pohybových aktivít. Na základe získaných údajov a informácií sa poskytovalo individuálne poradenstvo zamerané na optimalizáciu pohybovej aktivity a stravovacieho režimu za účelom optimalizácie telesnej hmotnosti a telesnej zdatnosti.

9.2.1. Vyzvi srdce k pohybu - celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

RÚVZ so sídlom v Trebišove túto úlohu v 1. polroku 2016 nerealizoval.

9.3. PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT (OBYVATEĽOV SEGREGOVANÝCH A SEPAROVANÝCH RÓMSKÝCH OSÁD)

Plnenie:

RÚVZ so sídlom v Trebišove nie je vybraným riešiteľským pracoviskom. Aktivity vo vzťahu k znevýhodneným rómskym komunitám boli v 1. polroku 2016 realizované predovšetkým cestou spolupráce s asistentmi osvetly zdravia neziskovej organizácie Zdravé komunity. Spolupráca bola zameraná na riešenie aktuálnych problémov v rómskych osadách lokalizovaných v mestách Trebišov a Sečovce. Priebežne prebiehala aj spolupráca s koordinátormi osvetly zdravia. Spolu bolo realizovaných 38 *výkonov*.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Plnenie:

- Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v súčinnosti s referátom hygieny detí a mládeže realizoval v 1.polroku 2016 v cieľovej skupine detí a mládež 4 *edukačné aktivity* zameraných na *prevenciu užívania alkoholu a iných drog* pre 109 *edukovaných*.
- RÚVZ so sídlom v Trebišove je členom pracovnej skupiny zameranej na vypracovanie štúdie hodnotiacej vplyv zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti. V 1. polroku 2016 prebiehala priebežná komunikácia členov pracovnej skupiny. Pripravená bola základná analýza získaných údajov a ich vyhodnotenie. Získané výsledky boli prezentované na konferencii 39. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu. Celkovo bolo realizovaných - 21 výkonov.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Plnenie:

- Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v priebehu 1.polroka 2016 realizoval 4 *edukačné* aktivity pre seniorov v: Dennom stacionári v Sečovciach, Domove dôchodcov Lumen v Trebišove, Územných spolkoch Slovenského červeného kríža v obciach Lastovce a Byšta (*spolu bolo edukovaných 50 osôb*). Intervencie boli zamerané na zachovanie správnych funkcií mozgu a správnu výživu.

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

RÚVZ so sídlom v Trebišove nie je určeným riešiteľským pracoviskom.

9.6.1. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygienu

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia naplnil v 1.polroku 2016 predmetný program prostredníctvom edukačných aktivít zameraných na dentálne zdravie, prevenciu ochorení chrupu a ďasien, správnu hygienu vrátane návštevy správnej hygieny. Edukácia bola vykonávaná v školských zariadeniach v okrese (I. stupeň základných škôl). V 1.polroku 2016 bolo vykonaných 5 *besied* (spolu intervenovaných 171 *žiakov*).

9.7. CINDI PROGRAM SR

Plnenie:

- RÚVZ so sídlom v Trebišove od roku 1992 realizuje *Program CINDI – Slovensko*. V rokoch 1998 a 2003 bol uskutočnený aj skrining zdravotného stavu obyvateľstva okresu Trebišov (a následne analyzovaný zdravotný stav predmetnej populácie) podľa intencií tohto medzinárodného projektu.
- Mimo tieto roky plynulo prebieha v rámci *poradenského centra* práca s klientmi, kde sú individuálni klienti vyšetřovaní podľa štandardnej metodiky. Vyhodnocovanie

získaných údajov je realizované v počítačovom programe Test zdravé srdce. Okrem týchto individuálnych aktivít sú realizované aj skupinové a populačné aktivity na ovplyvnenie životného štýlu obyvateľstva okresu Trebišov s cieľom zníženia chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia. V 1. polroku 2016 bolo komplexne vyšetrených 33 klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo podľa zistených výsledkov. *Poradenské aktivity boli vykonané v počte 526 výkonov.*

▪ Okrem činnosti Poradne zdravia bol program CINDI referátom neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v 1. polroku 2016 napĺňaný aj realizáciou kampaní pri príležitosti svetových dní a iných kampaní (v počte 6 kampaní) realizáciou 902 výkonov.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 – 2016

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia plnil úlohu v prioritě II. preventívne programy písm. a):

„Zabezpečenie univerzálnej prevencie – výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu, zdravotnou osvetou v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy).“ Predpokladaný prínos je zníženie incidencie užívania a najmä vzniku závislostí od ilegálnych drog, hlavne u mladej populácie v Slovenskej republike.

Ukazovateľom je počet a druh realizovaných prevenčných aktivít:

1. Realizácia *prednášok v oblasti drogovej problematiky* a užívania legálnych i ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy). V 1. polroku 2016 bolo realizovaných 24 interaktívnych zdravotno-výchovných aktivít (počet edukovaných 446).

2. Realizácia celoslovenskej súťaže *„Najlepšia protidrogová nástenka“* pre žiakov 6. a 7. ročníkov základných škôl na Slovensku. Aktivita sa bude realizovať v 2. polroku 2016.

3. Realizácia celoslovenskej súťaže *„Trojboj maturantov proti drogám“* pre žiakov stredných škôl a gymnázií na Slovensku. Aktivita sa bude realizovať v 2. polroku 2016.

V 1. polroku 2016 bol zároveň realizovaný dotazníkový prieskum *„Global youth tobacco survey“*. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 96 žiakov vybranej Základnej školy v meste Trebišov. Spolu bolo realizovaných 424 výkonov.

9.9. ZNIŽOVANIE EPIDEMIOLOGICKÉHO A CHEMICKÉHO RIZIKA POKRMOV RÝCHLEHO OBČERSTVENIA V OKRESE LEVICE

RÚVZ so sídlom v Trebišove nie je určeným riešiteľským pracoviskom.

9.10 STRAVOVACIE NÁVYKY A SPOTREBNÝ POTRAVINOVÝ KÔŠ U OBYVATEĽOV OKRESU LEVICE

RÚVZ so sídlom v Trebišove nie je určeným riešiteľským pracoviskom.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trenčíne**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Na základe zozbieraných údajov o kvalite pitnej vody RÚVZ so sídlom v Trenčíne informuje verejnosť o kvalite pitnej používanej na prípravu stravy pre dojčatá z hľadiska prevencie methemoglobínémie ako i redukcie ochorení a úmrtnosti detí v dôsledku konzumácie nevyhovujúcej kvality pitnej vody. RÚVZ so sídlom v Trenčíne pravidelne aktualizuje na svojej webovej stránke zoznam verejných vodovodov podľa obsahu dusičnanov (do/nad 10 mg/l) na základe dlhodobých výsledkov monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch.

Taktiež zabezpečuje v spolupráci s detskými lekármi odbery pitných vôd z individuálnych zdrojov v oblastiach, ktoré nie sú zásobované z verejných vodovodov za účelom informovanosti matiek o kvalite pitnej vody za účelom znižovania rizika výskytu dojčenskej methemoglobínémie pri používaní pitnej vody na prípravu stravy pre dojčatá. V období 1.1.2016 – 30.6.2016 bolo odobratých 16 vzoriek zo studní v oblastiach, ktoré nie sú zásobované verejným vodovodom. V 12 vzorkách bol zaznamenaný prekročený limit nad 10 mg/l a voda nebola doporučená na prípravu stravy pre dojčatá.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

V súčasnosti na úrovni gestora prebieha vypracovanie pilotného projektu a príprava a tlač pracovných dokumentov. Po usmernení gestorského pracoviska bude projekt realizovaný aj v riešiteľskom pracovisku.

1.4. SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Do projektu bolo v prvom polroku 2015 zapojených 5 škôl. Počet zapojených respondentov bol 335 žiakov a 25 učiteľov. Údaje z dotazníkov boli následne spracované do jednotlivých databáz a odoslané na ÚVZ SR.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Gestor úlohy spracováva zaslané podklady z predchádzajúceho obdobia. Následne budú vytipované vodárenské zdroje, z ktorých budú odoberané vzorky na stanovenie vybraných ukazovateľov. Podľa pokynov RÚVZ vykoná odbery a doručí vzorky do vybraných laboratórií.

Odbor HŽPaZ spolupracuje s Laboratóriami RÚVZ v Trenčíne na plnení úloh:

č. 7.1 Cyanobaktérie – sledovanie výskytu a odber vzoriek vody na lokalitách s vodou určenou na kúpanie, resp. v opodstatnených prípadoch aj na vodných útvaroch využívaných väčším počtom obyvateľov na kúpanie. Odbery budú realizované počas kúpacej sezóny 2016.

č. 7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach – odber vzoriek na prítomnosť legionel vo vzorkách vody na kúpanie v zariadeniach (plavárne, ubytovacie zariadenia), v ktorých sa nachádzajú bazény s vodnými atrakciami. V celoročných zariadeniach boli v období 1.1.2016 – 30.6.2016 odobraté 4 vzorky na analýzu legionel. Výsledky laboratórnych analýz boli vo všetkých štyroch prípadoch negatívne. V bazénoch s vodnými atrakciami odbery vzoriek vôd na kúpanie budú realizované aj na sezónnych kúpaliskách počas kúpacej sezóny 2016.

V regióne, v ktorom je vecne a miestne príslušným orgánom verejného zdravotníctva RÚVZ so sídlom v Trenčíne boli v prvom polroku 2016 pracovníkmi odobraté vzorky vody a stery v objektoch Fakultnej nemocnice Trenčín a pracovníkmi ÚVZ SR v objektoch Nemocnice Bánovce – 3. súkromná nemocnica. V odobratých vzorkách vody a v steroch bol potvrdený pozitívny výsledok vyšetrenia na stanovenie legionel.

Na základe uvedeného boli zvolané ústne jednania za účelom prejednanja výsledkov rozborov vzoriek vôd. Na základe výsledkov rozborov vzoriek vody a vzhľadom k tomu, že podľa § 3 ods. 1 písm. a) nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z.z. sú prevádzkovatelia povinní zabezpečiť, aby dodávaná pitná voda spĺňala požiadavky zdravotnej bezpečnosti a limity ukazovateľov kvality pitnej vody boli prevádzkovatelia vyzvaní, aby predložili návrh systémových opatrení zavedených na klinikách, oddeleniach na zníženie rizika ohrozenia zdravia, technické opatrenia, na zabezpečenie dekontaminácie vodovodných rozvodov a elimináciu výskytu legionely a technické opatrenia na odkalenie a dekontamináciu ohrievačov teplej vody.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Do 30.06.2016 bolo vykonaných 513 štátnych zdravotných dozorov ukončených záznamom. Výkon ŠZD bol zameraný na sledovanie stavu pracovného prostredia a podmienok práce, dodržiavanie legislatívnych požiadaviek v oblasti ochrany zdravia pri práci, najmä na pracoviskách s rizikovými prácami, zabezpečenie zdravotného dohľadu, prešetrovanie podozrení na choroby z povolania. Vydaných bolo 205 rozhodnutí a 56 záväzných stanovísk. Z toho 42 rozhodnutí bolo vydaných na základe žiadostí o zaradenie, zmenu alebo vyradenie prác z kategórií rizikových prác. Uložené boli 3 sankcie 3 prevádzkovateľom za správny delikt - prevádzkovanie priestorov bez súhlasného rozhodnutia. Za účelom odstránenia nedostatkov zistených pri ŠZD boli nápravné opatrenia so záväznými lehotami plnenia ukladané priamo do zápisnice pri výkone ŠZD.

V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov v 10 organizáciách, vystavenia prachu z azbestu v 2 firmách a vplyvu hluku na zdravie v 1 organizácii.

2.1.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK /RIZIKOVÉ PRÁCE

Evidenciu rizikových prác sme v priebehu polroka aktualizovali na základe meraní a spresňovali v programe ASTR_2011. V dozorovaných okresoch Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava sme zaznamenali a vydali 42 rozhodnutí na vyhlásenie, zmenu alebo vyradenie prác z kategórií rizikových prác.

Celkovo evidujeme 3 997 exponovaných zamestnancov (z toho 1 072 žien). V porovnaní s rokom 2015 je to o 56 zamestnancov menej, čo nasvedčuje priaznivému trendu zlepšovania pracovného prostredia z hľadiska rizík.

Podľa prevažujúcej činnosti najvyšší počet exponovaných zamestnancov je evidovaných v priemyselnej oblasti – 3 433 zamestnancov, z toho 921 žien, čo predstavuje o 55 zamestnancov menej ako v roku 2015. Druhou najexponovanejšou činnosťou je zdravotníctvo a sociálna pomoc s celkovým počtom pracovníkov 166 z toho 106 žien, čo rovnaký počet ako v roku 2015.

Podľa druhu a kategórie rizika, najviac zamestnancov sa eviduje v riziku hluku – 3 290 (z toho 782 žien). V porovnaní s rokom 2015 je to o 63 zamestnancov menej. V 4. kategórii rizika hluku evidujeme 230 zamestnancov, z toho 20 žien. V 3. kategórii rizika hluku evidujeme 3 060 zamestnancov, z toho 762 žien.

Najvyšší počet žien máme podobne ako v minulých rokoch evidovaný v riziku hluku (3. kategória – 762 a 4. kategória – 20 žien).

V riziku chemických látok a zmesí evidujeme celkom 658 zamestnancov (z toho 91 žien), čo predstavuje o 6 zamestnancov menej ako v roku 2015.

Objektívizácia hluku v rámci štátneho zdravotného dozoru bola vykonaná v 1 prevádzke zaoberajúcej sa povrchovou úpravou kovov (metalizácia, galvanické pokovovanie), brúsením a leštením kovov u zamestnanca v profesii brusič/leštič, nebolo zistené prekročenie povolených hodnôt expozície hluku.

2.1.2 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z VEĽMI TOXICKÝCH A TOXICKÝCH LÁTOK A ZMESÍ

ŠZD zameraný cielene na plnenie požiadaviek na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, najmä na - spôsob skladovania, manipulácie, predaja veľmi toxických a toxických chemických látok a zmesí, spôsob používania pri výrobných procesoch, na evidenciu množstiev používaných látok a zmesí, vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornú spôsobilosť zamestnancov, opatrenia pri mimoriadnych situáciách a haváriách. V 1. polroku 2016 bol vykonaný štátny zdravotný dozor spolu v 18 organizáciách. Vydané boli 2 rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (FN Trenčín a ZLATOKOV SK, a.s., Trenčín) a 3 rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s karcinogénmi a mutagénmi (EUROPUR s.r.o., Púchov, prevádzka Nové Mesto nad Váhom, FN Trenčín, ZLATOKOV SK, a.s., Trenčín). Vydaných bolo 10 rozhodnutí k schváleniu prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi (CHF), 31 rozhodnutí k schváleniu prevádzkových poriadkov pre prácu s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi (vrátane azbestu), 3 rozhodnutia k schváleniu prevádzkových poriadkov pre prácu s biologickými faktormi. V rámci vydania rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo zároveň schválených ďalších 16 prevádzkových poriadkov.

Dotazníkovou formou sa informovanosť zamestnancov o riziku CHF zisťovala v 10 firmách, kde bolo vyplnených 17 dotazníkov informovanosti. V 2 spoločnostiach, ktoré odstraňovali AZC materiál zo stavieb boli vyplnené 4 dotazníky informovanosti zamestnancov. Vyplýva z nich, že respondenti sú vystavení chemickým faktorom najmä - v poľnohospodárskych organizáciách pri skladovaní a manipulácii s pesticídmi, pri práci s materiálmi obsahujúcimi azbest, v priemysle ide najčastejšie o expozíciu zväčša

dymom, prachu z obrusovania, pieskovania, pri povrchových úpravách kovov, pri lakovaní, v drevovýrobách, pri opravách a servise motorových vozidiel. OOPP pre zamestnancov sú poskytované dostatočne, najviac používanými OOPP okrem pracovného odevu a obuvi sú: celotelový overal, rukavice, maska, dýchací prístroj. K opatreniam, ktoré zamestnávateľ zabezpečuje patria najmä ozdravovacie pobyty. Pravidelných lekárskech vyšetrení v súvislosti s rizikom pri práci sa zúčastňujú všetci zamestnanci.

Z rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov v poľnohospodárskych podnikoch, priemyselných organizáciách a predajniach, v ktorých sa manipuluje s toxickými látkami a zmesami sa v priebehu roku 2016 nevyskytla žiadna závažná situácia, ktorá by si vyžadovala mimoriadne nápravné opatrenie.

V 1. polroku 2016 sme zvolali 3 zasadnutia komisie a boli preskúšaní 7 žiadatelia. Na základe vzdelania, dĺžky praxe a odbornej prípravy žiadateľov sme vydali bez vyskúšania pred komisiou 11 osvedčení.

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo zaslaných 16 oznámení o začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť.

2.1.3 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGENNÝCH A MUTAGENNÝCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU A Z LÁTOK POŠKODZUJÚCICH REPRODUKCIU A NARÚŠAJÚCICH ENDOKRINNÝ SYSTÉM

V 1. polroku 2016 sme vydali 28 rozhodnutí na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest pre 14 žiadateľov a boli to nasledovné oprávnené organizácie:

5 x BYTHERM, s.r.o., Bánovce nad Bebravou, 4 x STRECHY Bartek s.r.o., Dolná Súča, 3 x M-GAS s.r.o., Trenčín, 2 x Concret, s.r.o., Boleráz, 2 x ORAVEX SLOVAKIA s.r.o., Dežerice, 2 x Re Trash s.r.o., Kremnica, 2 x AZ-Group spol. s r.o., Poprad, 2 x FRIVAN s.r.o., Sabinov 1 x LM Construction s.r.o., Trnava, 1 x SD Gelnica s.r.o., Gelnica, 1 x DILMUN SYSTEM, s.r.o., Bratislava, 1 x ASTANA, s.r.o., Poprad, 1 x Dušan Miezga – MOVAK, 1 x KROVMONT s.r.o., Dolný Kubín.

Všetky tieto subjekty vlastnia oprávnenia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 5 ods. 4 písm. n) zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zmien a doplnkov.

Podľa NV SR č. 82/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov je podľa § 6 ods. 2 písm. d) azbest klasifikovaný ako látka s toxicitou pre špecifický cieľový orgán po opakovanej expozícii kategórie 1 s výstražným upozornením H372. Vzhľadom k tomu je potrebné podľa § 16 zákona č. 355/2007 Z.z., aby riadiaci zamestnanci, ktorí manipulujú s materiálmi obsahujúcimi azbest získali Osvedčenie pre prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Tieto Osvedčenia potom budú žiadatelia prekladať s ostatnou dokumentáciou v návrhoch na odstraňovanie azbestu, alebo materiálov obsahujúcich azbest príslušnému orgánu verejného zdravotníctva.

V rámci kontroly pracovných podmienok pri práci s AZC materiálmi sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku vystavenia prachu z azbestu v 2 firmách, kde bol aj vykonaný štátny zdravotný dozor (2 x interiér budov). Vyplnené boli 4 dotazníky informovanosti pracovníkov vystavených prachu z azbestu. Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo zaslaných 22 oznámení o začatí resp. o ukončení prác s materiálmi obsahujúcimi azbest.

K 30.06.2016 evidujeme celkovo 139 zamestnancov, z toho 27 žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. a 4. kategórie s karcinogennými a mutagennými faktormi, čo predstavuje o 2

zamestnancov menej ako v roku 2015. Jedná sa o činnosti: pri riedení cytostatík, výkone laboratórnych analýz vody a čistiarenských kalov, spracovanie tvrdého dreva, chemická sterilizácia etylénoxidom pre sterilizáciu jednorazovej injekčnej techniky, pri povrchovej úprave kovov, pri analýze drahých kovov, pri príprave roztokov a analýzach vody. V riziku expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu pracuje 30 zamestnancov, z toho 24 žien.

V 1. polroku 2016 bolo vykonaných 6 ŠZD, ktoré boli spojené s objektivizáciou CHF v pracovnom prostredí (ovzduší) prevádzok. Išlo o prevádzky zaoberajúce sa kovovýrobou a povrchovou úpravou kovov, kde v priebehu výrobného procesu sa uplatňujú procesy delenia materiálu, zvárania, povrchovej úpravy kovov galvanizovaním a práškováním. Objektivizované CHF boli najmä ťažké kovy, pevné aerosóly pri zváraní, vybrané organické rozpúšťadlá. Išlo o nasledovné prevádzky: CNC Profihala s.r.o., Nové Mesto nad Váhom - meranie ťažkých kovov pri zváraní a delení hutného materiálu, HS-Tec, s.r.o., Trenčín - meranie ťažkých kovov pri delení a rezaní kovových dielov, KONŠTRUKTA-GALVANIZOVŇA s.r.o., Trenčín - meranie ťažkých kovov v galvanizovni Zn, Sn, Ni, Cr, eloxovanie, CHIRAGAL, s.r.o., Stará Turá - meranie ťažkých kovov v galvanizovni-Ni linka. Dva ŠZD spojené s objektivizáciou CHF v pracovnom prostredí (ovzduší) boli vykonané za účelom šetrenia podnetu zamestnanca: FN Trenčín (pracovisko dokumentačných sestier na gyn. pôr. oddelení, meranie vybraných org. rozpúšťadiel) a NISSENS s.r.o., Čachtice (pracoviská práškovacích liniek a spájkovacej linky, meranie pevných aerosólov a ťažkých kovov). Zistené hodnoty vybraných CHF neprekračovali im prislúchajúce NPEL v pracovnom prostredí. Zamestnanci, ktorých profesie boli objektivizované, nie sú zaradení do kategórie rizika z hľadiska meraných chemických faktorov.

Po vykonaní analýz a vystavení protokolov, sme jednotlivých prevádzkovateľov informovali o výsledkoch meraní škodlivých faktorov pracovného prostredia.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Zdravotno-výchovné aktivity a hlavne poradenstvo pre zamestnancov a zamestnávateľov sme uplatňovali pri každom vykonanom ŠZD. V rámci projektu „Zdravé pracoviská“, sme v spolupráci so zamestnancami odboru ochrany a podpory zdravia v 1. polroku 2016 vykonali hodnotenia pracovného prostredia a vyšetrenia v 2 organizáciách.

Spoločnosť **Emerson a.s., Nové Mesto nad Váhom** sa zaoberá výrobou a montážou klimatizačných zariadení, záložných zdrojov elektrickej energie, plechových panelov a elektronických riadiacich systémov. Vyšetrenie bolo poskytnuté 17 výrobným a administratívnym zamestnancom.

Prevádzka **Prápor podpory velenia pozemných síl v Trenčíne** je taktickou zložkou pozemných síl Ozbrojených síl Slovenskej republiky s prvoradým poslaním plniť úlohy zabezpečenia činnosti Veliteľstva pozemných síl Ozbrojených síl Slovenskej republiky a podieľať sa na plnení úloh pri obrane a ochrane životných záujmov Slovenskej republiky a jej spojencov pred vojenskými a nevojenskými hrozbami. Vyšetrenie bolo poskytnuté 31 výrobným a administratívnym zamestnancom.

Pre zamestnancov bolo priamo na mieste organizácie zabezpečené :

- meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu, meranie tlaku krvi, priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo.

Všetci pracovníci v rámci ŠZD v teréne, alebo na RÚVZ poskytujú konzultácie o povinnosti zriadenia PZS, o zaradovaní prác do jednotlivých rizík, o legislatíve pri skúškach na získanie

osvedčenia pre prácu s toxickými látkami, o náležitostiach prevádzkových poriadkov, o zmenách v právnych predpisoch, európskej chemickej legislatívy, zriadenia pracovísk pre zdravotne postihnutých zamestnancov a pod.

2.2.2 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ EURÓPSKEJ AGENTÚRY PRE BOZP (OSHA BILBAO) ZAMERANÁ NA PREVENCIU ZDRAVOTNÝCH A BEZPEČNOSTNÝCH RIZÍK PRI PRÁCI

V prvom polroku 2016 sme sa v rámci spolupráce s Inšpektorátom práce zúčastnili na dvoch pracovných poradách. Na prvej sme zhodnotili spoločné dozorné aktivity za rok 2015, na druhej porade boli dohodnuté 4 spoločné previerky za Tn kraj na pracoviskách v zmysle dohovoru NIP SR a ÚVZ SR nasledovne, pričom dve z previerok zabezpečí RÚVZ Trenčín, a po jednej prvierke zabezpečia RÚVZ Považská Bystrica a RÚVZ Prievidza:

- a) RÚVZ Trenčín navrhuje na spoločné previerky:
BKV, spol. s.r.o., Svätoplukova 1339/8, 957 01 Bánovce nad Bebravou (prevádzka zaoberajúca sa výrobou odevov, nerizikové pracovisko)
CHIRANA Medical, a.s., Nám. Dr. Alberta Schweitzera 194, P.O. BOX 57, 916 01 Stará Turá (prevádzka zaoberajúca sa výrobou zdravotníckej techniky, v prevádzke sú rizikové pracoviská)
- b) RÚVZ Prievidza navrhuje na spoločnú kontrolu s IP:
MAKS – D, s.r.o., M. R. Štefánika 1, 972 71 Nováky (prevádzka zaoberajúca sa strojárskou výrobou, nerizikové pracovisko)
- c) RÚVZ P.Bystrica navrhuje na spoločnú kontrolu s IP:
Hanon Systems Slovakia s.r.o., Ľ. Štúra 1033/78, 019 01 Ilava (prevádzka zaoberajúca sa výrobou klimatizácií pre automobilový priemysel, v prevádzke sú rizikové pracoviská)

RÚVZ sa bude zameriavať najmä na dodržiavanie povinností zamestnávateľov, ktoré vyplývajú z platnej legialatívy na úseku ochrany zdravia pri práci vrátane sledovania zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov vo všetkých kategóriách práce (aj u zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú zamestnancov na nerizikových pracoviskách).

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL **Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)**

Úloha je t.č. je štádiu prípravy.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Návrhy na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania ich postavenia ako chránené pracoviskoboli (podľa charakteru priestorov) posudzované okrem oddelenia PPLaT aj oddeleniami HV a HŽPaZ. K 30.06.2016 bolo novo posúdených 17 pracovísk, ktoré majú charakter chráneného pracoviska, z toho 15 nových rozhodnutí a 2 stanoviská k zvýšeniu počtu zamestnancov. Išlo najčastejšie o administratívne práce, predaj, výroba a balenie darčkových predmetov, fotografické služby a reklamná činnosť. Vykonaných bolo 27 kontrol na existujúcich chránených pracoviskách. Pracoviská boli zariadené podľa druhu vykonávaných činností a zamestnanci majú k dispozícii zariadenia na osobnú hygienu. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebolo na žiadnom pracovisku zistené závažné

porušenie zákona 355/2007 Z. z. a jeho vykonávajúcich predpisov (najmä nariadenie č. 391/2006 Z. z.) a neboli uplatnené sankčné opatrenia.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Trenčín	15	2	27	27	62	nie	nie	nie	-

RÚVZ	Vydané rozhodnutia 2009-2015	Vydané stanoviská 2009-2015
Trenčín	358	12

3 HYGIENA VÝŽIVY A BEZPEČNOSTI POTRAVÍN

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami (ŠZD) v roku 2016 je vykonávaný v zmysle ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (zákon 355/2007), nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch (nariadenie ES 1223/2009), nariadenia Komisie č. 655/2013, ktorým sa stanovujú spoločné kritériá na odôvodnenie tvrdení používaných v súvislosti s kozmetickými výrobkami (nariadenie EÚ 655/2013)

Podľa plánu v zmysle odborného usmernenia HH SR sa kontroly vykonávajú zamerané na

- kontrolu zloženia a povinného označenia kozmetických výrobkov,
- kontrolu tvrdení uvedených na obale a v reklame kozmetických výrobkov,
- kontrolu dodržiavania povinností fyzických a právnických osôb,
- kontrolu výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov na trhu Slovenskej republiky, hlásených v rýchлом výstražnom systéme pre spotrebiteľské výrobky RAPEX,
- podnety,
- iné činnosti.

V rámci cielených sledovaní sa vykonali odbery vzoriek pre deti a dospelých na laboratórne analýzy za účelom stanovenia zakázaných látok (ftalátov), regulovaných látok (konzervačné látky, vonné látky - potenciálne alergény, UV filtre), na kontrolu označovania povinných údajov uvádzaných na obale a pravdivosť tvrdení. Do 30.6 bolo odobratých 7 vzoriek, výsledky obdržané u 2 výrobkov. Nedostatky v zložení ani v označovaní neboli zistené.

Kontrolou výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov na trhu v SR na základe hlásení iných členských štátov EÚ prijatých k dátumu 30.6.2016 bolo vykonaných 189 kontrol u dovozcov, distribútorov, predajcov a prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo. V rámci výkonu dozoru v regionálnej pôsobnosti RÚVZ Trenčín bol zistený výskyt kozmetického výrobku uvádzaného v jednom zo zaslaných Rapexových oznámení (č. hlásenia 669/16) ale inej výrobnjej šarže. Keďže sa jednalo o nedostatok v označovaní zložiek na obale výrobku – neuvádzania vonných látok, bol výrobok zaslaný na laboratórnu analýzu. Výsledky ku dnešnému dňu neboli doručené.

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

RÚVZ so sídlom v Trenčíne do uvedeného projektu nie je zapojený v rámci odberov vzoriek. Podľa plánu UKP na r. 2016 za Trenčiansky kraj v mesiaci júl zaslať 2 vzorky daných výrobkov (RÚVZ PD, PB) .

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

Do plnenie tejto úlohy je odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín RÚVZ so sídlom v Trenčíne zapojený formou výkonu úradnej kontroly spojeného s odberom 2 druhov vzoriek (celkovo 8 ks, 1 vzorka á 4 ks) podľa plánu ÚKP na r. 2016. Termín zasielania vzoriek pre Trenčiansky kraj - júl. Dané vzorky - dózy na potraviny s plastovým tesnením boli zaslane v máji 2016.

3.4 PREHEAD 5-ročného VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI v SR a EÚ.

RÚVZ so sídlom v Trenčíne nevykonal žiadnu kontrolu resp. v spolupráci s colnou správou nebola hlásená žiadna dodávka melamínových a polyamidových výrobkov dovážaných z Číny na územie SR v období rokov 2011-2016.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

K 30.6.2016 boli odobraté 2 vzorky výživových doplnkov s obsahom baktérií mliečneho kvasenie. Prebehla akreditácia metodiky na laboratórnu analýzu. V druhom polroku 2016 bude prostredníctvom krajských odborníkov zostavený plán odberu vzoriek.

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V rámci plnenia tejto úlohy zamestnanci odboru hygieny výživy a bezpečnosti potravín RÚVZ Trenčín odobrali 15 vzoriek kuchynskej soli na laboratórne vyšetrenie obsahu KJ, KJO₃ v kuchynskej soli. Všetky vzorky zodpovedali legislatívnym požiadavkám.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne odobrali 2 vzorky potravín na stanovenie obsahu stolového sladidla – glykozidy steviolu (výsledky laboratórnej analýzy nie sú

k dispozícii), 1 vzorku cukrárskeho výrobku na stanovenie obsahu farbiva – chinolínová žltá a 1 vzorku nealkoholického nápoja na stanovenie obsahu stolového sladidla – aspartám.

Respondentom podľa pohlavia a veku (veková kategória 19 – 34 r. a 35 – 54 r.; muži a ženy) boli odovzdané dotazníky na zistenie spotreby prídavných látok podľa frekvencie konzumácie vybraných druhov potravín ako i zhodnotením jednodňového jedálneho lístka. Celkovo bolo do projektu zapojených 20 respondentov.

Výsledky laboratórnej analýzy, údaje z dotazníkov budú spracované do tabuľkového vyhodnotenia a zaslané na ÚVZ SR v stanovenom termíne, ktorý realizuje spracovanie za celú SR.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

V rámci úlohy RÚVZ so sídlom v Trenčíne realizoval odber vzoriek obedového menu a pekárskych výrobkov na obsah kuchynskej soli, zber dotazníkov na zistenie príjmu kuchynskej soli (20 respondentov). Výsledky laboratórnych analýz boli spracované do tabuľky programu excel zo všetkých krajov a následne odoslané na UVZ SR.

Vyhodnotenie dotazníkov bolo spracované do tabuľkových výstupov za Trenčiansky kraj a odoslané RÚVZ Banská Bystrica.

V odobratých vzorkách hotových pokrmov a pekárskych výrobkov nebolo zistené prekročenie najvyššej medznej hodnoty pre pridanú NaCl v jednotlivých druhoch pokrmov stanovených platnou legislatívou.

Vyhodnotenie obsahu soli v kompletnom obedovom menu je uvedené v tabuľke č. 1.

Vyhodnotenie obsahu soli v pekárskych výrobkoch uvádzajú tabuľky č. 2 a č. 3.

Vyhodnotenie vzoriek obedového menu za RÚVZ Trenčín

Tabuľka č. 1

P.č.	Názov pokrmu - zostava obedového menu	Výrobca (Meno a adresa prevádzkovateľa ZSS, IČO)	Množstvo jedlej soli mg/kg	Množstvo jedlej soli g/G*	% odporúča nej dennej dávky (5 g)	% odporúčané ho podielu jedlej soli na obed D*
1	kapustová polievka s klobásou - bravčový plátok so šunkovými rezancami - dusená ryža - - sterilizovaná uhorka	Gastroplus s.r.o., J. Derku 1703, Trenčín, IČO: 36 308 935	7118,65	6,67	133,40	381,15
2	polievka drožďová - hovädzie na rasci - varené zemiaky - - mrkvový šalát	Hospital Catering Solutions s.r.o., Rajská 7, 811 08 Bratislava, IČO: 47 243 147	4477,69	3,93	78,63	224,65
3	zemiakovo - cesnaková polievka - dusené teľacie medailónky s chrumkavou cibuľkou - dusená ryža - - uhorkový šalát	BLD restaurants, s.r.o., Bavlnárska 317/16, 911 05 Trenčín, IČO: 44 152 515	9269,26	7,97	159,43	455,52

Vyhodnotenie vzoriek chleba za RÚVZ Trenčín

Tabuľka č. 2

P.č.	Názov výrobku	Výrobca (Meno a adresa, IČO)	Množstvo jedlej soli mg/kg	Množstvo jedlej soli g/100g	Množstvo jedlej soli g/G*	G*	Neistota merania	Konečné množstvo pridanej jedlej soli mg/kg	NPM vyhovuje/ nevyhovuje
1	chlieb klasik krájaný	PRIMA - Žilina, s.r.o., Marček 97, 013 32 Svederník, IČO: 31 634 893	10287	1,03	0,24	23	607		vyhovuje
2	chlieb domáci 1000 g	Peter Spaček, Záblatská 274/108, 911 06 Trenčín, IČO: 33 167 907	6907	0,69	0,21	31	566		vyhovuje

Vyhodnotenie vzoriek pečiva za RÚVZ Trenčín

Tabuľka č. 3

P.č.	Názov výrobku	Výrobca (Meno a adresa, IČO)	Množstvo jedlej soli mg/kg	Množstvo jedlej soli g/100g	Množstvo jedlej soli g/G*	G*	Neistota merania	Konečné množstvo pridanej jedlej soli mg/kg	NPM vyhovuje/ nevyhovuje
1	rožky biele	TRENPEK, spol. s.r.o., Brnianska 30, 91105 Trenčín, IČO: 34 150 218	9122	0,91	0,41	45	748		Vyhovuje

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNEHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Priority sú rozdelené do troch oblastí:

Podpora zdravého štartu do života

Poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie obezity v zariadeniach, kde sa stretávajú matky s deťmi napr. materské centrá, rodičovské centrá bude realizovať oddelenie výchovy k zdraviu v 2. polroku roku 2016.

Podpora zdravšieho prostredia v školách

Oddelenie zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach stravovacích prevádzok určených pre deti a mládež a vo výdajniach stravy, pričom je posudzovaná i pestrosť stravy a dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky ako i kontrolované podmienky pri príprave diétného stravovania. V prvom polroku roku 2016 bolo skontrolovaných 90 zariadení školského stravovania (73 kuchýň, 10 výdajní stravy a 7 bufetov). V rámci dozoru boli odobraté 3 vzorky hotových pokrmov na laboratórnu chemickú analýzu za účelom stanovenia energetickej a nutričnej hodnoty stravy a 17 vzoriek na stanovenie obsahu soli.

Spôsob zabezpečenia pitného režimu počas pobytu detí v zariadeniach pre deti a mládež je kontrolovaný počas výkonu štátneho zdravotného dozoru v týchto zariadeniach. V predškolských zariadeniach bolo vykonaných 60 kontrol a v zariadeniach starostlivosti o deti do 6 rokov 7 kontrol.

Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

Účasť na pracovnej porade pracovníkov školského stravovania s cieľom zrealizovať školenie pracovníkov je naplánované v druhom polroku roku 2016.

Podpora pohybových aktivít

Podmienky pre TV žiakov a študentov sú monitorované v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru na základných a stredných školách. V základných školách bolo vykonaných 10 kontrol, v stredných školách 3 a 2 kontroly boli vykonané samostatne v telocvičniach pri školských zariadeniach.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

RÚVZ so sídlom v Trenčíne sa na realizácii tohto projektu v roku 2016 nepodieľal.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

V druhom polroku 2016 sa bude realizovať dotazníkový prieskum u vekovej skupiny 11-14 ročných detí. Získané údaje budú následne vkladané do databázy.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia. V roku 2016 prebieha ukončenie projektu.

Oddelenie hygieny detí a mládeže súčasne participuje na napĺňaní nasledovných programov a projektov:

1.4. ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH RODIČOV O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA.

V rámci medziodborovej úlohy „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“ zabezpečili pracovníčky oddelenia hygieny detí a mládeže a odboru epidemiológie v dňoch 30.05.2016 – 01.06.2016 vzdelávanie študentov v oblasti očkovania na troch stredných školách. Intervencie sa zúčastnili študenti tretích a štvrtých ročníkov škôl v celkovom počte 74.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorit pre rok 2016. RÚVZ so sídlom v Trenčíne poskytuje telefonicky, písomne a v rámci „Poradne očkovania“ usmernenia v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované prednášky o očkovaní určené pre zdravotníckych pracovníkov a študentov.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

K 30.6.2016 bolo nahlásených 43 odmietnutí povinného očkovania, 36 bolo prejednaných formou osobného pohovoru.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení, ďalšia z priorit pre rok 2016, je vykonávaná sústavne. V období od 01.01.2016 do 30.6.2016 bolo z ochorení preventabilných očkovaním zaznamenaných:

Choroba	Abs. Počet	Očkování	Neočkovaní	Nezistené
TBC	7	5	2 (pre vek)	
VHB	1+ 4 nosič HBsAg	0	5	
VHA	1		1	

Pertussis	3	0	3(pre vek)	
ACHO (POLIO očk.)	0			
Invaz. pneumok. inf.	0			
Kliešťová encefalitída	1	0	1	
Ovčie kiahne	767	3	764	
Rotavírusová enteritída	106	5 (4 x 2 d., 1x 3d.)	101	

Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení je vykonávaná najmä prostredníctvom:

- prednášok v rámci projektu vzdelávanie študentov stredných zdravotníckych škôl
- prednášok na iných odborných podujatiach pre zdravotníkov
- prednášok na Trenčianskej univerzite A. Dubčeka v Trenčíne
- poradne očkovania
- prostredníctvom uverejňovania článkov na web stránke úradu.

Pozn.: Okrem ochorení evidovaných v tabuľke sme vykonali epidemiologické vyšetrenie u 2 chorých na VHB, 1 nosič HBsAg, 19 na VHC, 3 na kliešťovú encefalitídu a 2 bližšie neurčené vírusové meningitídy, ktorí boli hospitalizovaní v Nemocnici pre obvinených a odsúdených Trenčín, na infekčnom oddelení alebo inom oddelení Fakultnej nemocnice Trenčín a následne boli vykazovaní v okresoch, ktoré patria pod výkon ŠZD susedných RÚVZ.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

K 30.6.2016 bolo do programu EPIS zadaných 1844 prenosných ochorení z toho u 890 bolo v rámci ŠZD vykonané epidemiologické vyšetrenie. Program EPIS sa využíva aj pre hlásenie vybraných ochorení do SRV. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne sú pod vedením krajskej odborníčky pre epidemiológiu zodpovední za činnosť pracovnej skupiny pre nozokomiálne nákazy. Na pracovisku sa vykonáva kontrola kvality zadávania hlásení nemocničných nákaz za celú SR.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance NN je jednou z priorit na rok 2016.

Sledovanie nozokomiálnych nákaz na JIS:

V roku 2016 sa pokračuje v realizácii projektu sledovania nozokomiálnych nákaz na JIS, prebieha zber údajov za rok 2015. Údaje za rok 2014 boli zaslané do ECDC, kde prebieha príprava výstupov – za SR sú analyzované údaje od 370 pacientov, u ktorých sa vyskytlo 72 nozokomiálnych nákaz.

Sledovanie infekcií v mieste chirurgického zákroku (SSI)

V roku 2016 prebieha zber údajov za rok 2015. Údaje za rok 2014 boli zaslané do ECDC, kde prebieha príprava výstupov – za SR sú analyzované údaje od 368 pacientov po cholecystektómiách.

Prevalenčné sledovanie NN v SR

Bodové prevalenčné sledovanie NN v akútnych nemocniciach bude realizované v roku 2017. V roku 2016 prebieha príprava materiálov k realizácii sledovania a podkladov ku školeniam, ktoré budú prebiehať koncom roka.

Prevalenčná štúdia HAI v zariadeniach s dlhodobou starostlivosťou (HALT – 3)

Pod záštitou ECDC bude v mesiacoch september – november 2016 prebiehať bodový prevalenčný prieskum infekcií asociovaných s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a užívania antimikrobiálnych látok v zariadeniach dlhodobej starostlivosti. Cieľom je analyzovať prevalenciu HAI a užívania antimikrobiálnych látok u populácie klientov zariadení, ktoré poskytujú dlhodobú sociálnu a ošetrovateľskú starostlivosť. V úvode roku 2016 boli preložené a pripravené všetky metodické podklady a v mesiaci jún boli realizované pracovné stretnutia ohľadne metodiky a realizácie predmetného sledovania.

Európska surveillancie infekcií *Clostridium difficile*

Európske centrum pre prevenciu a kontrolu infekcií (ECDC) vyzvalo Slovenskú republiku k zahájeniu Surveillance infekcií spôsobených *Clostridium difficile* (CDI). Táto surveillancie sa týka hospitalizovaných pacientov s potvrdenou CDI. Surveillance CDI je v súlade s Odporúčaním Rady 2009 / C 151/01 z 9. júna 2009 o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií spojených so zdravotnou starostlivosťou. Sledovanie bude realizované v mesiacoch október – december 2016. V mesiacoch január - február prebehlo pilotné sledovanie vo Fakultnej nemocnici Trenčín.

Observačná štúdia SERPENS zameraná na mikrobiologicky potvrdené urosepsy

Pod záštitou European Association of Urology – Section of Infections in Urology sa vykonáva observačná štúdia zameraná na mikrobiologicky potvrdené urosepsy na oddelení urológie. Jedná sa o prospektívnu kohortovú štúdiu zhodnotenia rizikových faktorov, príčinných patogénov, manažmentu, klinického výsledku a nákladov u pacientov s urosepsou. Štúdia nadväzuje na štúdie Globálnej prevalencie infekcií v urológii, ktoré preukázali, že urosepsy sú frekventovanými infekciami súvisiacimi s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Observačná štúdia sa vykonáva od januára 2016.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní všetci členovia protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ ako aj členovia KŠ ObÚ Trenčín. Pracovníci odboru epidemiológie boli pravidelne informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom interných seminárov. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území alebo uverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

Začiatkom roka sa zvýšená pozornosť venovala výskytu bakteriálnych pôvodcov infekčných ochorení s klinicky a epidemiologicky významným mechanizmom rezistencie a problematike Zika vírusu. Boli realizované preškolenia VLD, VLDD, primárov centrálnych a urgentných príjmov, a iných oddelení spádových nemocníc, KOS a prevádzkovateľov záchranej zdravotnej služby s akreditáciou k prevozu osôb so susp. VVN.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V spádovom území RÚVZ Trenčín boli odoberané vzorky odpadovej vody podľa plánu odberov ÚVZ SR z čističky odpadových vôd v Trenčíne. K 30.6.2016 boli odobraté 3 vzorky na prítomnosť enterálnych vírusov v jednom prípade bola vzorka odpadovej vody pozitívna.

Plnili sa aj ďalšie úlohy pre udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR. K 30.6.2016 neevidujeme ochorenie na ACHO.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde je poskytované pred a po testové poradenstvo vrátane odberu krvi na detekciu protilátok anti HIV u osôb, ktoré o to požiadajú. V rámci poradne je k dispozícii telefonická linka a mailová adresa pre možnosť poskytovania informácií. K 30.6.2016 bolo vyšetrených 43 osôb. Oddelenie podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Trenčíne uskutočnilo v prvom polroku 2016 prednášky a besedy na tému sexuálna výchova a prevencia sexuálne prenosných ochorení spolu u 553 žiakov na 3 SOŠ, 11 ZŠ a 1 gymnáziu.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa očkovania, v ktorej sú poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

6.9. ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Odbor epidemiológie RÚVZ Trenčín sa zapojil do celoslovenského projektu „Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania“. Vzdelávanie bolo realizované v spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže na 3 stredných školách v dňoch 30.05.2016 – 01.06.2016. Celkovo sa vzdelávania zúčastnilo 74 študentov (Gymnázium E. Štúra Trenčín (študenti 3. ročníka v počte 25), Stredná umelecká škola Trenčín (študenti 3. ročníka v počte 31) a Stredná odborná škola obchodu a služieb Trenčín (študenti 4. ročníka v počte 18)). Študenti pred intervenciou vyplnili dotazník č. I a následne pracovali v štyroch skupinách. Po absolvovaní školenia vyplnili dotazník č. II.

Ostatné lokálne projekty a spoluúčasť na projektoch:

Lokálny projekt: Surveillance rotavírusových infekcií v detskej populácii spádového územia Fakultnej nemocnice Trenčín.

V roku 2016 sa naďalej vykonáva lokálna surveillance rotavírusových ochorení v trenčianskom regióne v spolupráci s Detskou klinikou Fakultnej nemocnice Trenčín. Projekt je jednou z priorít na rok 2016. V stolicích prevažoval sérotyp G1P8, G1P- a G-P.

V spádovom území RÚVZ Trenčín a okrese Ilava evidujeme v roku 2016 ochorenie u 6 očkovaných detí (5 detí boli očkovaných očkovacou látkou Rotarix a 1 dieťa očkovacou látkou Rotateq). V 5 prípadoch bola nutná hospitalizácia. Interval od posledného očkovania bol u 5 detí menej ako 2 roky a u 1 dieťaťa bol interval väčší ako 3 roky. U 3 očkovaných detí bola odobratá vzorka na sérotypizáciu zistený sérotyp v dvoch prípadoch G1P8 a v jednom prípade G-P- (jedná sa prípad importu infekcie u dieťaťa očkovaného v Keni).

7 ODBOR OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 CYANOBAKTÉRIE

V rámci riešenia tohto projektu bola z prírodného kúpaliska Zelená voda odobratá a vyšetrená 1 vzorka vody a z vodnej nádrže Opatová 1 vzorka vody. Ani v jednej z vyšetrovaných vzoriek nebola zistená prítomnosť cyanobaktérií tvoriacich vodný kvet.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V súvislosti so zisťovaním výskytu legionel a améb vo vodovodných sieťach bolo v I. polroku 2016 vyšetrených 9 vzoriek vody, z toho 4x bazénová voda, 2x pitná voda a 3x teplá úžitková voda. Vo vzorkách teplej úžitkovej vody bola zistená prítomnosť Legionella pneumophila sérotyp 1.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY A VODY VO WATERCOOLEROCH

Za sledované obdobie bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy mikrobiologicky vyšetrených 9 a biologicky 9 vzoriek balenej pitnej vody (1x galón a 8x PET fľaše).

7.14 PREŽÍVANIE TERMOTOLERANTNÝCH KAMPYLOBAKTEROV

Za I. polrok sme na prítomnosť termotolerantných kampylobakterov vyšetřili 20 vzoriek hotových pokrmov a 1 vzorku letnej bryndze. Ani v jednej vzorke nebola zistená prítomnosť termotolerantných kampylobakterov a to tak metódou priamej kultivácie ako i metódou s pomnožením.

Podiel Laboratórií RÚVZ na úlohách iných odborov a oddelení

Spolupráca s Odborom hygieny životného prostredia a zdravia

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí.

V priebehu I. polroku 2016 boli vyšetřených 5 vzoriek na obsah kotinínu v moči.

Spolupráca s Odborom hygieny výživy a bezpečnosti potravín

3.6 Monitoring príjmu jódu - v súvislosti s riešením tejto úlohy bol v jednej soli vyšetřený obsah KI a KIO₃ v 41 vzorkách.

3.7 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách – 2 vzorky

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli - spolu 91 vzoriek hotových pokrmov (Trenčín 43 vzoriek, Považská Bystrica 27 vzoriek, Prievidza 21 vzoriek)

Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Za sledované obdobie sme vyšetřili 2 vzorky výživových doplnkov na prítomnosť probiotických kmeňov baktérií. Úloha je podrobne spracovaná v rámci Projektov a úloh odboru hygieny výživy a bezpečnosti potravín.

Spolupráca s Odborom epidemiológie

6.4 Nozokomiálne nákazy

Na predchádzanie nozokomiálnym nákazám vyšetrujeme vzorky prostredia, vzorky materiálu na kontrolu sterility, bioindikátory na kontrolu správnej funkcie sterilizačných prístrojov a stanovujeme účinnosť dezinfekčných prostriedkov na bakteriálne kmene.

Stery z nemocničného prostredia a kontrola sterility v I. polroku 2016 boli vyšetrené v 924 vzorkách, 15x bol izolovaný *Pseudomonas aeruginosa*, 1x *Pseudomonas putida*, 1x *Pseudomonas monteilii*, 14x *Staphylococcus aureus*, 12x *Clostridium perfringens*, 3x *Clostridium ramosum*, 2x *Clostridium sp.*, 2x *Acinetobacter baumannii*, 3x *Enterobacter aerogenes*, 2x *Klebsiella pneumoniae*, 2x *Klebsiella oxytoca*, 1x *Klebsiella ozaenae*, 3x *Escherichia coli*, 70x *Enterococcus faecalis* a 28x *Enterococcus faecium* a 7x *Enterococcus sp.*

Správna funkcia sterilizačných prístrojov bola v I. polroku 2016 overená u horúcovzdušných sterilizátorov bioindikátorom *Bacillus atrophaeus* (341 vzoriek, z nich žiaden nebol pozitívny) a u parných sterilizátorov bioindikátorom *Geobacillus stearothermophilus* (365 vzoriek, z toho 8 pozitívnych).

Špecializácia odborných činností

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

Okruhom špecializovanej činnosti v oblasti Objektivizácie faktorov prostredia je pre Laboratóriá RÚVZ Trenčín:

diagnostika baktérií rodu Campylobacter. V priebehu I. polroku 2016 bola požiadavka na vyšetrenie tohto ukazovateľa v 21 vzorkách potravín – 20x v hotových pokrmoch a 1x v letnej bryndzi. Ani v jednej zo vzoriek nebola zistená prítomnosť termotolerantných kampylobakterov.

9 ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tabuľkové a grafické spracovanie demografických údajov (živorodenosť, celková úmrtnosť, novorodenecká úmrtnosť, dojčenská úmrtnosť, počet obyvateľov) a vybraných ukazovateľov zdravotného stavu obyvateľstva v okresoch Bánovce nad Bebravou, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín a SR a uverejnenie na web stránke RÚVZ Trenčín bude spracované v II. polroku 2016.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

RÚVZ Trenčín bol jedným zo spoluorganizátorov **X. celoslovenskej odbornej konferencie Ošetrovatelstvo a zdravie**. Organizátormi odbornej konferencie boli: Fakulta zdravotníctva TnUAD v Trenčíne, RÚVZ so sídlom v Trenčíne, Kancelária WHO na Slovensku, Trenčiansky samosprávny kraj, Odd. zdravotníctva a humánnej farmácie, Univerzita Palackého v Olomouci, Ústav ošetrovatelství, Panstwowa Wyzsza Szkola

Zawodowa w Nysie, Instytut Pielęgniarstwa, Regionálna komora Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek v Trenčíne a Fakultná nemocnica Trenčín.

Odborný program tvorilo 21 prednášok koncipovaných podľa príslušnej problematiky a sekcia posterovej prezentácie. V rámci konferencie odzneli odborné prednášky venované problematike nadváhy a obezity v našej populácii.

V podmienkach RÚVZ Trenčín sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od materských škôl po stredné školy v pôsobnosti nášho regiónu.

V prvom polroku 2016 boli realizované nasledovné prednášky:

Zdravý životný štýl 35x: na 13 ZŠ, 1 MŠ, 3 špec. ZŠ a 1 SOŠ, edukovaných 981 detí

V rámci **projektov "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR" a "Monitoringu spotreby prídavných látok v potravinách "** sa uskutočnili preventívne vyšetrenia, ktoré boli zamerané na antropometrické ukazovatele: množstvo telesného tuku v %, viscerálny tuk, bazálny metabolizmus, BMI a množstvo kostrových svalov. Krvné parametre: celkový cholesterol, HDL, triglyceridy a glukózu. Súčasťou vyšetrení bol i krvný tlak a množstvo CO a HbCO u fajčiarov. Preventívne vyšetrenia sa realizovali pre:

- 31 vojakov z Práporu podpory velenia pozemných síl SR v Trenčíne
- 12 zamestnancov Trenčianskeho samosprávneho kraja

Celkovo bolo vyšetrených 43 klientov.

Význam zdravej výživy bol zdôraznený i v rámci všetkých preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov KVCH. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na význam zdravej výživy. Všetkým klientom, ktorí mali vysokú hladinu celkového cholesterolu a triglyceridov bolo doporučené zmeniť stravovacie návyky.

V tomto roku sa realizovalo priebežné hodnotenie programu „**Školské ovocie**“, ktorý bol zameraný na zvyšovanie zdravotného a nutričného uvedomenia u detí a rodičov. Cieľom programu bolo zvýšiť spotrebu ovocia a zeleniny u detí predškolského a školského veku, naučiť deti a ich rodičov pravidelne konzumovať ovocie a zeleninu, pravidelne vzdelávať deti o dôležitosti konzumácie ovocia a zeleniny pre ich zdravie, podporiť zdravú výživu a zvýšiť informovanosť o výživovej hodnote jednotlivých druhov ovocia a zeleniny a uplatňovaním programu pôsobiť aj na zníženie výskytu obezity u detí. Cieľom priebežného hodnotenia programu bolo overiť efektivitu programu „Školské ovocie“ na zmeny stravovacích návykov detí a rodičov a zintenzívniť edukáciu. Tento program sa realizoval na 4 ZŠ, 5 MŠ a 5 špeciálnych ZŠ. Celkovo bolo vyplnených 230 dotazníkov za náš región. Údaje z dotazníkov boli zadané do príslušnej masky a odoslané na ÚVZ SR do Bratislavy. Zároveň boli deťom realizované prednášky zamerané na danú problematiku.

Preventívne aktivity k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“ realizované v mesiacoch máj - jún

Oddelenie Výchovy k zdraviu pri príležitosti tohto dňa realizovalo prednášky zamerané na zdravý životný štýl s dôrazom na význam pohybovej aktivity u detí. Prednášky sa uskutočnili v mesiacoch máj-jún na 3 základných školách, počet edukovaných žiakov bol 312.

Mesto Trenčín dňa 21.6.2016 organizovalo na Mierovom námestí športové podujatie NIGHT RUN Trenčín. Oddelenie Výchovy k zdraviu pri tejto príležitosti uskutočnilo preventívne meranie krvného tlaku a % telesného tuku u 53 klientov. Zároveň bolo klientom poskytnuté odborné poradenstvo a ponúknutý zdravotno-výchovný materiál.

Význam pohybovej aktivity bol zdôraznený i v rámci všetkých preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov KVCH. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu so

zameraním na význam pohybovej aktivity. Všetkým klientom, ktorí mali nízku hladinu HDL cholesterolu bolo doporučené zvýšiť pohybovú aktivitu.

K tomuto dňu bol uverejnený na web stránke RÚVZ v Trenčíne článok – „Svetový deň – Pohybom ku zdraviu“, ktorý bol zameraný na dôležitosť aktívneho pohybu. Vo vestibule úradu sa urobila i názorná propagácia, ktorá bola venovaná pohybovej aktivite.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU

Celoslovenská kampane Vyzvi srdce k pohybu bola realizovaná v roku 2015 a bude realizovaná 1x za 2 roky. Cieľom kampane bolo zvýšiť pohybovú aktivitu u dospelaj populácie.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNANÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Problematike znevýhodnených skupín sa venuje v rámci zdravotno-výchovných prednášok na základných školách a špeciálnych základných školách.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Vzhľadom na skutočnosť, že zdravotné uvedomenie o rizikových faktoroch chronických neprenosných chorôb je nízke a fajčenie spojené s vysokou spotrebou tabaku predstavuje závažný zdravotný problém sa i naďalej pokračuje v realizácii prednášok na základných i stredných školách.

Prednášky na tému „**Alkohol, fajčenie a drogy**“ sa realizovali na 10 základných školách, 2 špeciálnych základných školách a 2 stredných školách. Celkovo sa na túto tému zrealizovalo 28 prednášok pre 687 žiakov a študentov. V rámci prednášok mali žiaci i študenti možnosť dať si vyšetriť množstvo CO a HbCO vo výdychu Smokerlyzerom. Zároveň bol žiakom premietnutý film „Kým stúpa dym“, ktorý motivuje žiakov prestať fajčiť, resp. nikdy nezačať.

V mesiacoch apríl až jún sa realizoval na Slovensku Celosvetový prieskum užívania tabaku u školskej mládeže - GYTS (Global Youth Tobacco Survey). Projekt GYTS sa zameriava okrem samotného užívania tabaku a faktorov s ním spojených, predovšetkým na účinok opatrení kontroly tabaku a spoločenských aspektov tabakizmu, t.j. výskytu a postojov k pasívnemu fajčeniu, informácií o fajčení a postojov k nemu, masmédií, školské prostredie, edukácia, školské programy, dostupnosť tabakových výrobkov, ich distribúcia ako aj informácií o tabaku a odvykaní. Hlavným koordinátorom prieskumu je Svetová zdravotnícka organizácia. Na Slovensku prieskum prebieha v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva SR, Kanceláriou Svetovej zdravotníckej organizácie na Slovensku a s podporou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Na základe poverenia Ministerstva zdravotníctva SR je priebeh prieskumu na Slovensku koordinovaný Ústavom verejného zdravotníctva JLF UK v Martine. Cieľovou populáciou GYTS je školská mládež vo veku 13 – 15 rokov (7., 8. a 9. roč.). Základné školy zaradené do prieskumu boli náhodne vybrané zo 66 základných škôl v rámci Slovenska. Za Trenčiansky región boli vybrané 3 školy: ZŠ Bzince pod Javorinou, ZŠ, Dlhé Hony Trenčín a ZŠ Myjava – ul. Viestova. Za RÚVZ Trenčín bolo vyplnených a odoslaných na Ústav verejného zdravotníctva JLF UK do Martina 211 dotazníkov.

V rámci odborného seminára pre pracovníkov RÚVZ Trenčín sa uskutočnila odborná prednáška na tému: „Európsky školský prieskum o alkohole a iných drogách ESPAD v SR za rok 2015, Kyberšikana a detstvo bez násilia“.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Dňa 25.2.2016 sa v spolupráci s Krajským osvetovým strediskom pre 42 seniorov obce Chocholná- Velčice uskutočnila v kultúrnom dome prednáška: „**Osteoporóza - rizikové faktory, diagnostika, liečba a prevencia.**“

Dňa 11.3.2016 sa na Obecnom úrade v Chocholnej – Velčice uskutočnila prednáška pre členky Únie žien na tému: „**Psychologické rizikové faktory civilizačných ochorení, stres, zvládanie záťažových situácií**“. Celkovo bolo edukovaných 50 senioriek.

V spolupráci s Krajským osvetovým strediskom sa dňa 18.3.2016 uskutočnila prednáška pre seniorov žijúcich v Seniorville v Záblatí na tému: „**Alzheimerova choroba – rizikové faktory, diagnostika, liečba, prevencia a testy pamäte**“. Celkovo bolo edukovaných 35 seniorov.

Pre Senior klub Trenčín sa 31.3.2016 realizovala prednáška na tému: „**Alzheimerova choroba – rizikové faktory, diagnostika, liečba, prevencia a testy pamäte**“. Celkovo bolo edukovaných 10 seniorov.

17.6. sa pre pracovníkov Slovenských elektrární Trenčín uskutočnila prednáška: „**Osteoporóza - rizikové faktory, diagnostika, liečba a prevencia.**“ Edukovaných bol 22 zamestnancov.

9.6. ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Tejto problematike sa venovalo na 5 materských školách a 7 základných školách. Celkovo bolo realizovaných 14 prednášok pre 371 detí.

9.7 CINDI PROGRAM SR

I v prvom polroku 2016 sa podporovalo a rozvíjalo verejné zdravie s cieľom dosiahnuť trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva. Celkový počet vyšetrených klientov v poradni zdravia bol 240. V PZ a na výjazdových akciách sa realizovalo: celkový počet biochemických vyšetrení 399, celkovo bolo 228 meraní tlaku krvi a 224 pulzu, celkový počet meraní telesného tuku bol 209. Zároveň bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu, prípadne boli klienti odporčení do starostlivosti ošetrojúceho lekára.

9.8. AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 – 2016

Jedným z cieľov akčného plánu je rozvíjať a realizovať preventívne programy výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu. V rámci svojej pôsobnosti oddelenie plní úlohu zabezpečovaním univerzálnej prevencie – výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu, zdravotnou osvetou v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy).

V podmienkach RÚVZ Trenčín sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od materských škôl po stredné školy v pôsobnosti nášho regiónu.

V prvom polroku 2016 boli realizované nasledovné prednášky:

Fajčenie a drogy 28x: na 10 ZŠ, 2 špeciálne ZŠ, 2 SŠ, edukovaných 687 žiakov a študentov

Spolupráca s inými organizáciami

- Spolupráca s Práporom podpory velenia pozemných síl v Trenčíne. Pre 31 vojakov sa realizovali preventívne vyšetrenia.
 - Spoluúčasť na zasadnutí Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti na Okresnom úrade v Trenčíne.
 - V spolupráci s poisťovňou Dôvera sa vo firme EMERSON v Novom Meste nad Váhom na Deň zdravia realizovali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov firmy. Celkovo bolo vyšetrených 19 klientov.
 - Mestský úrad v Trenčianskych Tepliciach realizoval 7. krát v spolupráci s RÚVZ Trenčín projekt - Dni zdravia v Trenčianskych Tepliciach. Preventívne vyšetrenia boli zamerané na rizikové faktory KVCH. Počet vyšetrených obyvateľov a návštevníkov mesta bol 42.
 - V spolupráci s Mestským úradom v Bánovciach nad Bebravou sa realizovali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov úradu. Celkovo bolo 13 vyšetrených.
 - V spolupráci s Mestom Trenčín sme sa zúčastnili NIGHT RUN Trenčín (Nočný beh). Na Mierovom námestí sa realizovali preventívne vyšetrenia pre účastníkov behu i verejnosť. Celkovo bolo vyšetrených 53 klientov.
 - V spolupráci s Trenčianskym osvetovým strediskom sa realizovali zdravotno-výchovné prednášky pre seniorov v Seniorville v Záblatí, pre občanov obce Chocholná-Velčice, pre Úniu žien v Chocholnej-Velčice.
 - V spolupráci s Klubom seniorov v Trenčíne sa realizovali prednášky so zdravotno-výchovnou tematikou.
 - Spolupráca s Trenčianskym samosprávnym krajom, Krajským osvetovým strediskom, kde sa realizovali preventívne vyšetrenia pre pracovníkov úradu. Celkovo bolo vyšetrených 35 klientov.
 - Aktívna spolupráca na riešení prieskumov a projektov s Úradom verejného zdravotníctva SR.
 - Spolupráca s Ústavom verejného zdravotníctva JLF UK v Martine na Celosvetovom prieskume GYTS.
 - Spolupráca so všetkými oddeleniami RÚVZ Trenčín
 - Spolupráca s MŠ, ZŠ, SŠ i špeciálnymi ZŠ v rámci Trenčianskeho regiónu
- V prvom polroku 2016 boli realizované nasledovné prednášky:
- **Zdravý životný štýl 35x:** na 13 ZŠ, 1 MŠ, 3 spec. ZŠ a 1 SOŠ, edukovaných 981 detí
 - **Fajčenie a drogy 28x:** na 10 ZŠ, 2 špeciálne ZŠ, 2 SŠ, edukovaných 687 žiakov a študentov
 - **Dospievanie ,výchova k partnerstvu a rodičovstvu 20x: na 7 ZŠ a 7 SŠ,**
405 Edukovaných žiakov a študentov
 - **Prevencia AIDS 6x:** na 2 ZŠ, 1 SŠ, edukovaných bolo 148 žiakov
 - **Úrazy a prvá pomoc 3x:** na 2 ZŠ, edukovaných 129 žiakov
 - **Dopravná výchova 18x:** na 2 MŠ a 9 ZŠ, edukovaných 435 detí a žiakov
 - **Prevencia Alzheimerovej choroby 6x:** na 3 ZŠ, edukovaných 140 žiakov
 - **Duševné zdravie 11x:** na 4 ZŠ a 3 SŠ, edukovaných 269 žiakov a študentov
 - **Kardiovaskulárne choroby – rizikové faktory, prevencia 1x:** na 1 SŠ, edukovaných bolo 38 študentov
 - **Onkologické ochorenia - rizikové faktory, prevencia 3x:** na 1 ZŠ, 2 SŠ, edukovaných bolo 98 študentov

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trnave

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2016 a ďalšie roky
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ PLNENIE - NÁRODNÝCH CIEĽOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2016
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOV V PITNÝCH VODÁCH	NRC pre pitnú vodu
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
1.6	ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
1.7	ZHODNOTENIE STAVU DEKONTAMINÁCIE VO VYBRANÝCH PREVÁDZKACH PEDIKÚR V	RÚVZ so sídlom v Leviciach

	OKRESE LEVICE	
	RÚVZ so sídlom v Leviciach	Rok 2016

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Anotácia

Od roku 1997 prebiehajú v Slovenskej republike aktivity zamerané na zlepšenie zdravotných ukazovateľov populácie poukazujúce na negatívny vplyv zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí. SR je zapojená do celoeurópskeho procesu v rámci ktorého sa vyvíja veľké úsilie na redukciiu resp. predchádzanie ochoreniam, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s podmienkami života populácie. Na 5.ministerskej konferencii o životnom prostredí a zdraví v Parme v marci 2010 bolo konštatované, že napriek tomu že sa v oblasti environmentálneho zdravia dosiahli pozitívne výsledky, neustále sa objavujú nové hrozby zo životného prostredia, ktorým je európska populácia vystavovaná (nanotechnológie, klimatické zmeny, chemické disruptory a pod.). Na základe nových vedeckých dôkazov sú identifikované nové oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť zo strany odborných inštitúcií a odborníkov verejného zdravotníctva. Identifikácia a prioritizácia takýchto hrozieb pre populáciu v SR na národnej úrovni (SR) je predmetom súčasného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

Na rok 2016 nie je určená konkrétna úloha pre odbor HŽP RÚVZ Trnava.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Anotácia

Slovenská republika ratifikovala *Protokol o vode a zdraví* v roku 2001 v nadväznosti na *Dohovor Európskej hospodárskej komisie Organizácie spojených národov o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992*, s cieľom podporiť a zlepšiť využívanie vody, zdokonaľiť prístup k informáciám a posilniť komunikáciu s verejnosťou. Podstatou plnenia Protokolu je prijatie legislatívnych a účelových opatrení, ktoré sa osvedčili pri zabezpečovaní potrieb spoločnosti v súvislosti so zdravotne bezpečnou pitnou vodou a sanitáciou. Prijatím opatrení sa vytvoria predpoklady pre zabezpečenie dostatku pitnej vody a sanitácie v potrebnom množstve, kvalite, v požadovanom čase a na požadovanom mieste.

Ustanovenia Protokolu v Slovenskej republike sa týkajú povrchových a podzemných vôd, uzavretých vodných útvarov, vôd na kúpanie, zásobovania pitnou vodou, odkanalizovania a čistenia odpadových vôd.

Slovenská republika nastavila v roku 2014 nové národné ciele *Protokolu o vode a zdraví* a v roku 2016 bude pokračovať v ich plnení. Plnenie národných cieľov by malo zabezpečiť efektívnejšie využívanie a ochranu vôd a vodných ekosystémov, zachovanie biodiverzity a zníženie výskytu ochorení prenášaných vodou.

Na rok 2016 nie je určená konkrétna úloha pre odbor HŽP RÚVZ Trnava.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (nábor respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. V súčasnosti prebiehajú na celoeurópskej úrovni aktivity zamerané na posilnenie politiky EÚ v oblasti HBM a poskytnutie podpory členským krajinám. Tieto aktivity sú v súčasnosti zamerané najmä na zmapovanie priorít a kapacít jednotlivých členských krajín v tejto oblasti.

Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členským krajinám. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je, aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

Na rok 2016 nie je určená konkrétna úloha pre odbor HŽP RÚVZ Trnava.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

Na rok 2016 nie je určená konkrétna úloha pre odbor HŽP RÚVZ Trnava.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Anotácia

Pesticídne látky tvoria širokú a chemicky veľmi rôznorodú skupinu látok, určených na ničenie škodcov, burín a pod. Pre účely sledovania kvality pitnej vody sa laboratórne overujú hlavne herbicídy a im podobné látky. V počiatkoch ich využívania boli pesticídne látky veľmi perzistentné (DDT, heptachlór, lindan a pod.) a aj v súčasnosti môžu predstavovať napriek ich dlhodobému zákazu problémy zo starých záťaží. Nová generácia pesticídnych látok je už pomerne ľahko odbúrateľná, napriek tomu však môžu ohrozovať kvalitu vody vo vodárenských zdrojoch. Čo sa týka týchto látok, vyskytujú sa medzi nimi látky vysoko toxické, ale aj netoxické a podľa toho je ich účinok na zdravie veľmi rôznorodý (poškodenie pečene, obličiek, karcinogénne pôsobenie, narušenie hormonálneho a reprodukčného systému a pod).

V súlade s európskou legislatívou sa podľa aktuálnych národných predpisov v oblasti pitnej vody v SR zisťujú tie pesticídy, ktorých prítomnosť vo vode možno predpokladať. Zmapovanie aktuálneho stavu by nemalo predstavovať len rutinné analýzy, ale ciele stanovenia zamerané na tie pesticídne látky, ktoré sa môžu v konkrétnom vytypovanom vodárenskom zdroji vyskytovať. V SR evidujeme množstvo pesticídnych látok, o ktorých nevieme presnú informáciu, ktorá látka sa v konkrétnom území aplikovala. V posledných rokoch sa na základe odborných informácií v Európe najviac používali nasledovné pesticídne látky: atrazín a príbuzné produkty, simazin, mecoprop, benzatón, diuron, isoproturon a ďalšie. V nadväznosti na aktuálne výskumné úlohy VÚVH Bratislava a laboratórne analýzy Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. boli pri aktualizácii látok určených na ničenie hmyzu, burín a pod. vytypované vo vodách na území Žitného ostrova nasledovné reziduá pesticídov: *atrazin, simazin, terbutylazin, chlórtoleuron, izoproturon*. Na základe pracovných rokovaní s odborníkmi z Národného referenčného laboratória pre pesticídy Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach

boli na základe celkovej spotreby v SR a fyzikálno chemických vlastností pesticídov (podľa aktuálnej databázy ÚKSÚP-u) vybraté nasledovné účinné látky, resp. ich metabolity, ktoré predstavujú potenciálne riziko kontaminácie podzemných vôd vrátane vodárenských zdrojov: acetochlór, glyphosate, propisochlor, s-metolachlor, mcpa, terbuthylazine, metazachlor.

Na rok 2016 nie je určená konkrétna úloha pre odbor HŽP RÚVZ Trnava.

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ

Anotácia

Negatívny trend nárastu alergických ochorení – najmä polinóz sa stal podnetom pre lekárov, botanikov i aerobiológov iniciovať obnovenie a vybudovanie funkčnej siete monitorovacích staníc peľovej informačnej služby (PIS).

Na Slovensku peľový monitoring od roku 2006 zabezpečuje sieť monitorovacích staníc pod gestorstvom orgánov verejného zdravotníctva. V roku 2014 na Slovensku pracovalo sedem staníc peľovej informačnej služby (PIS), z toho šesť v sieti RÚVZ. Nakoľko súčasná sieť monitorovacích staníc je nerovnomerná a nedostatočne pokrýva územie Slovenska, realizácia projektu zameraného na obnovu a rozšírenie siete monitorovacích staníc PIS by výrazne a vo veľkej miere prispela k skvalitneniu monitorovania výskytu biologických alergénov v ovzduší Slovenska, čím by v jednotlivých regiónoch umožnila zber adekvátnych údajov potrebných pre tvorbu preventívnych opatrení, a tým rozšírila možnosti využitia výsledkov aj pre spoluprácu v oblasti medzinárodných štruktúr.

Na rok 2016 nie je určená konkrétna úloha pre odbor HŽP RÚVZ Trnava.

1.7 ZHODNOTENIE STAVU DEKONTAMINÁCIE VO VYBRANÝCH PREVÁDZKACH PEDIKÚR V OKRESE LEVICE

Anotácia:

Jedným z hlavných predpokladov správneho vykonávania služieb v prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo je vytvorenie takých podmienok, ktoré vylučujú prenos nákaz na zákazníkov a na personál. Veľmi dôležité je používanie výlučne takých opakovane použiteľných nástrojov, pomôcok, prístrojov i ostatných výrobkov, ktoré sú zbavené choroboplodných zárodkov a ostatných nečistôt.

V tomto projekte bude v spolupráci s oddelením epidemiológie zmapovaná úroveň dekontaminácie v jednotlivých prevádzkach pedikúr v okrese Levice a na základe zistených výsledkov prijaté opatrenia na zníženie rizika poškodenia zdravia klientov týchto prevádzok.

Na rok 2016 nie je určená konkrétna úloha pre odbor HŽP RÚVZ Trnava.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
2.1	ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Prievidzi
	RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
2.2	INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
2.3	PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2016 a ďalšie roky
2.4	ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať databázu rizikových prác obsahovo zosúladenú s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci.

Zadávaním údajov o nových pracoviskách s vyhlásenými RP, počte zamestnancov, rizikových faktoroch atď. do programu ASTR vedieme evidenciu rizikových prác za región Trnava (okresy

Trnava, Piešťany, Hlohovec). Sledujeme vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. V rámci ŠZD kontrolujeme pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov, používanie OOPP, realizáciu opatrení na zníženie rizika a podmienky práce u prípadov ohrozenia chorobou z povolania a pod.

Upozorňujeme zamestnávateľov hlavne na potrebu prehodnotenia pracovných činností zaradených do 4. ktg rizika, resp. na potrebu realizácie opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce 4. ktg.

V rámci výkonu ŠZD sledujeme vykonávanie preventívnych lekárskeho prehliadok a ich intervaly u zamestnancov zaradených na rizikové práce. Zamestnávatelia plnili opatrenia na ochranu zdravia na rizikových pracoviskách, sankcie neboli uložené.

V termíne od 01.01.2016 – 30.06.2016 sme vykonali 35 previerok v rámci ŠZD, bolo vydaných 7 nových rozhodnutí o zaradení prác do rizika, 1 bolo zrušené, prehodnotených bolo 15.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cieľene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V prvom polroku 2016 sme vykonali celkovo 89 ŠZD zameraných na činnosť podľa NV SR 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov v organizáciách, kde sa používajú nebezpečné chemické faktory. Previerky boli vykonané: v priemyselných podnikoch - 51, v poľnohospodárskych organizáciách - 7, v predajniach - 16, v laboratóriách - 1, v lekárňach - 4, v zdravotníckych zariadeniach - 1, v prevádzkach služieb - 7, múzeum - 1, ČOV - 1. Pri ŠZD sa sledovalo skladovanie nebezpečných chemických látok a prípravkov, odborná spôsobilosť pracovníkov, spôsob evidencie toxických látok a zmesí, vypracovanie prevádzkových poriadkov, podmienky predaja, používanie OOPP.

Boli vydané 3 povolenia na používanie veľmi toxických látok a zmesí.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu alebo obchodovanie s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami boli vydané po preskúšaní pre 79 žiadateľov, bez skúšok pre 33 žiadateľov.

Pre zamestnávateľov i zamestnancov sme poskytovali konzultácie, týkajúce sa práce s nebezpečnými chemickými faktormi.

2.1.2.1 Expozícia zamestnancov chemickým faktorom pri práci s agrochemikáliami a prípravkami na ochranu rastlín u samostatne hospodáriacich roľníkov v okrese Levice.

Anotácia

Uplatňovanie legislatívy – nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov,

pri výkone ŠZD. Kontrolovať ochranu zdravia zamestnancov pri prácach s agrochemikáliami a prípravkami na ochranu rastlín – ich skladovanie a aplikovanie na poľnohospodárske kultúry. Ďalej získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zvyškov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Nie sme riešiteľským pracoviskom.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

V rámci ŠZD vyhľadávame pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov a zamestnávateľov upozorňujeme na povinnosť mať tieto postupy posúdené orgánom verejného zdravotníctva. Bolo vydaných 43 súhlasných rozhodnutí na manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi, z toho bolo vydaných 39 rozhodnutí na manipuláciu s azbestom pri výmene AZC rúr v bytových domoch, pri odstraňovaní AZC strešnej krytiny z rodinných domov, priečok budov a iné. V rámci ŠZD a na základe žiadostí bolo v prvom polroku 2016 vykonaných 15 previerok pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Pri ŠZD sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri manipulácii s chemickými karcinogénmi a mutagénmi v zmysle príslušných nariadení vlády SR. Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Informovanosť zamestnancov bola overená formou kontrolných listov v počte 14.

2.1.4 Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaže pri práci

Anotácia

Nový pohľad na možnosti hodnotenia fyzickej záťaže pri práci použitím indexových metód si vyžaduje vypracovanie a odskúšanie praktického situačného modelu zrozumiteľného zamestnávateľovi, pracovným zdravotným službám, resp. osobám vykonávajúcim hodnotenie zdravotných rizík pre tento faktor. Na základe analýzy vo svete používaných prístupov k hodnoteniu fyzickej záťaže bol národným referenčným centrom pre fyziológiu práce navrhnutý viacúrovňový metodický postup hodnotenia. Uvedený postup je potrebné v praxi odskúšať a po pripomienkovaní navrhnuť do legislatívneho procesu.

Nie sme riešiteľským pracoviskom.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

V prvom polroku 2016 sme v rámci ŠZD a prostredníctvom poradne zdravia navrhovali a usmerňovali zamestnávateľov na zlepšenie pracovného prostredia, zdravotného stavu zamestnancov a informovali sme o vzájomne pôsobiacich faktoroch práce a životného štýlu. Usmerňovali sme PZS. Na našej webovej stránke máme vytvorenú stránku poradenskej a konzultačnej činnosti odboru PPL, kde uverejňujeme aktuálne problematiky (odstraňovanie AZC materiálov, opatrenia v mimoriadne teplých dňoch a iné.)

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

Zapájame sa do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci na našej webovej stránke.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorenia močového mechúra (GERMM)

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tím istým hlavným riešiteľom.

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa v príčinných súvislostiach ochorenia uplatňujú vonkajšie faktory doposiaľ neznámou mierou a rozdielne. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s užívaním liekov, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú pracovné a mimopracovné súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzénu, chlóru ďalším 31 chemickým látkam a ich zmesiam.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013-2015 sa snažiť získať k spolupráci 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

Nie sme riešiteľským pracoviskom.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielňach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

V prvom polroku 2016 bolo vydaných 6 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, kde boli zriadené chránené dielne. Stanoviskami bolo posúdených 9 chránených dielní.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 25 previerok v 21 chránených pracoviskách.

Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu bol 89, ktorých vykonávaná činnosť bola nasledovná: administratívny pracovník, predavač, čašník – prevádzkar, krajčírka, pracovník výroby reklamných a propagačných predmetov, pracovník výroby darčkových predmetov, pracovník výroby pekárskeho výrobku, obsluha zákazníkov – čašník, pomocné práce pri šití a iné.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v chránených dielňach a v chránených pracoviskách podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách. Zamestnávateľa prispôbujú pracoviská postihnutiu zamestnancov. Ak zamestnávateľ zamestnáva občanov so zníženou mobilitou, zariadenia na osobnú hygienu (sprchy, WC, umývadlá), spojovacie chodby, schodiská sú vybudované ako bezbariérové. Pracoviská sú vybavené fyziologickými stoličkami, zamestnanci majú k dispozícii denné miestnosti a oddychové miestnosti, pracovná doba je prispôbená ich zdravotnému stavu a zamestnávateľ umožňuje zamestnancom pravidelné prerušenie práce. V jednej organizácii sme nariadili zabezpečenie objektivizácie pracovného prostredia meraním pevných aerosólov vo výrobných priestoroch.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v I. polroku v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky (napr. vykonané úpravy pracovných podmienok na pracovisku a pod.)
	rozhodnutí	stanov.							
Trnava	6	9	21	25	89	0	0	1 x objektívizácia prac. prostredia meraním pevných aerosólov	-

Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu bol 89, ktorých vykonávaná činnosť bola nasledovná: administratívny pracovník, predavač, čašník – prevádzkar, krajčírka, pracovník výroby reklamných a propagačných predmetov, pracovník výroby darčkových predmetov, pracovník výroby pekárskeho výrobku, obsluha zákazníkov – čašník, pomocné práce pri šití a iné.

Druh skupiny postihnutia: telesné - pohybové, duševné, intelektové a zmyslové postihnutia

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30. marec 2016
3.2	BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2018
3.3	PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2018
3.4	PREHLAD 5 - ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR A EÚ <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s EU legislatívou a ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2017
3.5	MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2017
3.6	MONITORING PRÍJMU JÓDU <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach
	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach	marec 2017
3.7	MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTKOV A ARÓM V POTRAVINÁCH <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30. apríl 2017

3.8	MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. máj 2016

3.1 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Úloha – vyhodnotenie sa netýka RÚVZ Trnava.

3.2 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie bambusu pri výrobe materiálov a predmetov určených na priamy styk s rôznymi typmi potravín. Bambus ako taký je prírodný materiál avšak na dosiahnutie vhodných vlastností sa stmeluje fenol-formaldehydovými živícami a rôznymi aditívami a adhezívami, z ktorých môžu migrovať kontaminanty ako formadehyd a melamín. Problematické je aj legislatívne zaradenie týchto výrobkov. Bambus nespadá pod nariadenie EK (EÚ) č. 10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch avšak práve používanie rôznych živíc a adhezív spôsobuje, že na daný materiál sa majú uplatňovať požiadavky tohto nariadenia.

V rámci rozpracovaného plánu úradnej kontroly odbery vzoriek predmetov určených na styk s potravinami v rámci kraja sa budú realizovať v septembri 2016.

3.3 PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI

Anotácia

Používanie plastifikátorov najmä na báze esterov kyseliny ftalovej je legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 pričom pre rôzne typy sú ustanovené obmedzenia a reštrikcie pre ich bezpečné používanie z hľadiska výroby ale aj použitia. Cieľom bude nielen kontrola samotného použitia plastifikátorov pri výrobe ako aj správne používanie finálnych výrobkov dostupných na trhu v Slovenskej republike.

V rámci rozpracovaného plánu úradnej kontroly odbery vzoriek predmetov určených na styk s potravinami v rámci kraja sa budú realizovať v septembri 2016.

3.4 PREHĽAD 5 - ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR a EÚ

Anotácia

V roku 2011 vstúpilo do platnosti nariadenie Komisie (EÚ) č. 284/2011, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky a podrobné postupy dovozu polyamidových a melamínových plastových kuchynských potrieb pochádzajúcich alebo odosielaných z Čínskej ľudovej republiky a z čínskej osobitnej administratívnej oblasti Hongkong. Z tohto dôvodu sa zaviedli hraničné kontroly nad touto komoditou výrobkov, ktoré trvajú už 5 rokov. Projekt poskytne prehľad o počtoch vykonaných kontrol, prehľad o nebezpečných výrobkoch, sumarizáciu a porovnanie výsledkov v krajinách EÚ a v SR.

RÚVZ v Trnave nevykonáva dozor hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami dovážanými z Číny a Hongkongu. V regióne nie je dovozca ani vstupné miesto.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Anotácia

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

V prvom polroku 2016 neboli odobrané vzorky na vyšetrenie obsahu probiotík.

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Na zisťovanie obsahu KI, KIO3 a ferokyanidu bolo odobraných 9 vzoriek kuchynskej soli. Vzorky jedlej jódovanej soli zodpovedali obsahom KI, KIO3 a ferokyanidu v sledovaných parametroch požiadavkám PK SR a požiadavkám na prídavné látky.

3.7 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Anotácia

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

V rámci úlohy bude sledovaná spotreba vybraných druhov prídavných látok: E 960 glykosidy steviolu a farbív chinolínová žltá a sladidlá aspartam. Stanovené vzorky potravín budú odobrané a dotazníky o spotrebe predmetných druhov prídavných látok u 20 respondentov budú realizované v 2. polroku 2016.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Anotácia

Sol' je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO Akčný plán pre výživu a potraviny 2016 – 2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti predchádzajúceho Programu ozdravenia výživy pre obyvateľov SR bol prijatý cieľ dosiahnuť postupne zníženie príjmu soli 5 g deň u dospeljej populácie a tento cieľ bude rovnako posunutý do Akčného plánu pre potraviny a výživu na r. 2016 – 2025, ktorý bude predložený na schválenie vláde SR do 28.2.2016. Od 1.decembra 2015 vstúpil do platnosti výnos MZ SR na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín, ktorý oproti predchádzajúcemu výnosu znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch na 13 000 mg/kg a v chlebe a pekárenských výrobkoch na 18 000 mg/kg.

V rámci úlohy o sledovaní pridanej kuchynskej soli do pokrmov, chleba a pečiva v zariadeniach spoločného stravovania boli odobrané a laboratórne vyšetrené vzorky pokrmov a pekárenských výrobkov v troch druhoch zariadení spoločného stravovania. Celkovo bolo odobraných a vyšetrených 11 vzoriek pokrmov a 3 vzorky pekárenských výrobkov. Všetky svojím obsahom vyhovovali požiadavkám výnosu MZ SR. Súčasťou úlohy bolo aj zisťovanie výživových zvyklostí zameraných na príjem kuchynskej soli a u výpočet energetickej a biologickej hodnoty pokrmov prijímaných počas 24 hodín u 20 respondentov. Vyhodnotenie bolo zaslané na RÚVZ Trenčín a Banská Bystrica.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
4.1	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
	AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2025
4.2	ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU	MZ SR ÚVZ SR
	UVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2025
4.3	MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

Anotácia

V súvislosti s epidemickým nárastom prevalencie obezity v celosvetovom meradle vláda Slovenskej republiky schválila Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, ktorého súčasťou sú úlohy a aktivity, zamerané na zníženie výskytu obezity detskej a dospelostej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická inaktivita predstavujú významné faktory obezity u dospelých, rovnako ako aj u detí a mladých ľudí. Uvedené faktory vedú k nadhmotnosti a obezite a v dôsledku toho sa môžu uplatniť nezávislé rizikové faktory chronických neprenosných ochorení.

V rámci priorít tejto úlohy boli v 1. polroku 2016 zrealizované nasledovné aktivity:

- Na základe plnenia uznesenia vlády SR k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015- 2025 sme boli koncom roka 2015 zapojení do projektu COSI, ktorého gestorom je Ministerstvo zdravotníctva SR. V rámci tohto projektu bolo v 4 školách (2 mestské, 2 vidiecke) dopytovaných 82 detí vo veku 7 - 7,99 roka prostredníctvom dotazníka na zvyklosti a zároveň boli vykonané antropometrické merania. Na tento účel bol potrebný aj informovaný súhlas rodičov. Sledované údaje - hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov boli zaznamenané do dotazníka pre meranie detí. Súčasťou úlohy bol aj dotazník o škole. Úloha pokračovala v 1.

polroku 2016 nahadzovaním údajov získaných antropometrickým meraním do online databázy SZO - Open Clinica. Taktiež boli zaslané vyplnené dotazníky a požadovaná dokumentácia z projektu COSI MUDr. L. Tichej, PhD.

- V mesiaci apríl boli vykonané mimoriadne kontroly v zariadeniach školského stravovania, so zameraním na monitoring obsahu kuchynskej soli v pokrmoch. Odber vzorky kompletného pokrmu - obeda bol vykonaný v 5 - ich zariadeniach školského stravovania. Zároveň bola na základe dohody s metodičkou pre školské stravovanie za Trnavský kraj v dvoch zariadeniach školského stravovania okrem vzorky obeda odobraná aj vzorka desiatej a olovrantu. Na základe laboratórneho vyšetrenia vzoriek pokrmov bolo zistené prekročenie jedlej soli oproti OVD.

- Počas 1. polroka 2016 bolo vykonaných 28 kontrol v rámci ŠZD a 18 kontrol úradnej kontroly potravín v zariadeniach školského stravovania (školské jedálne a výdajné školské jedálne). Výkon ŠZD bol zameraný na kontrolu dodržiavania zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na OVD, kontrolu pestrosti stravy, vyznačovanie alergénov na jedálnych lístkoch, kde neboli zistené závažnejšie nedostatky.

- V 5 školských bufetoch bol vykonaný ŠZD, ktorý bol zameraný na predávaný sortiment a kontrolu dodacích listov. Vo väčšine bufetov sa ponúka aj nevhodný sortiment ako sú cukrovinky, slané čipsy, sladené nápoje. Prevádzkovateľom sa pri výkone ŠZD odporúča prehodnotiť predávaný sortiment a uprednostniť ponuku energeticky a výživovo hodnotného tovaru.

- Pri výkone ŠZD v materských školách kontrolujeme aj dodržiavanie pitného režimu pre deti, ktorý je vo väčšine prípadov zabezpečený pitnou vodou alebo nesladenými nápojmi.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

V 1. polroku 2016 sme sa na riešení danej úlohy nepodielali.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodnejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodujú deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Do súboru budú preto zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí
- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

V 1. polroku 2016 sme vykonali realizáciu dotazníkového prieskumu u žiakov ZŠ vo vekovej skupine 11-14 rokov. Dotazníky boli rozdane na jednu mestskú a jednu vidiecku základnú školu. Oslovených bolo na každej škole 30 detí, spolu 60 detí. Dotazník vyplnil zákonný zástupca dieťaťa, následne boli dotazníky zozbierané. Návratnosť dotazníkov bola 100, t.j. 100 %. Napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov bude prebiehať v 2. polroku 2016.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Anotácia

Úroveň pohybovej aktivity detí a mládeže nie je dostatočná a podporujúca zdravie, nakoľko kondičná pohybová aktivita ešte stále nie je súčasťou bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no najvýznamnejšou z nich je nedostatočná úroveň zdravotného povedomia a nevyhovujúca dostupnosť športovísk, spĺňajúcich minimálne štandardy na ich prevádzku. Každá metóda, ktorá bude orientovaná len do oblasti výchovy ku zdraviu bez vytvorenia možností na vykonávanie pohybovej aktivity, sa stáva kontraproduktívnou. Preto je potrebné aplikovať simultánne oba prístupy, vykonávať dôslednú výchovu detí a mládeže, ale i vytvárať možnosti, príležitosti na splnenie potrieb v oblasti pohybovej aktivity.

Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

Na riešení danej úlohy sme sa nepodieľali, nakoľko v roku 2015 gestorom projektu bola vykonaná analýza, vyhodnotenie a záverečné spracovanie projektu. Termín ukončenia úlohy bol stanovený na rok 2016.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
5.1	ZHODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO RIZIKA Z PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V BALENÝCH VODÁCH DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre a v Košiciach	2016 a ďalšie roky
	Vzhľadom na plánovanú implementáciu smernice Rady 2013/59/Euratom je riešenie úlohy pozastavené	
5.2	MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach	Priebežne
5.3	SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Bratislave, Banskej Bystrici, Nitre a v Košiciach	2016 a ďalšie roky
	Vzhľadom na plánovanú implementáciu smernice Rady 2013/59/Euratom je riešenie úlohy pozastavené	

Nakoľko RÚVZ Trnava nemá odbor ani oddelenie ochrany zdravia pred žiarením, na plnení úloh sme sa nepodieľali.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
6.1	NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2	SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3	INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4	NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5	MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.6	ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7	PREVENCIA HIV/AIDS	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	december 2016
6.8	PORADNE OČKOVANIA	RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave
	RÚVZ v SR	priebežne
6.9	ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA	RÚVZ so sídlom v Komárne
	RÚVZ v SR	december 2016

6.10	UMÝVANIE A DEZINFEKCIA RÚK V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH	
	RÚVZ so sídlom v Leviciach	december 2016

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa v Slovenskej republike vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2016, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni.

- Očkujúci lekári boli elektronickou formou informovaní o Očkovacom kalendári na rok 2016 a fyzicky na jednotlivé ambulancie všeobecných lekárov pre deti a dorast boli rozdistribuované kartičky s informáciami o očkovaní pre verejnosť.
- Na RÚVZ sme vykonávali pohovory s rodičmi odmietajúcimi očkovanie svojho dieťaťa, v I. polroku 2016 bolo zaevidovaných 60 nových odmietnutí povinného očkovania zákonnými zástupcami detí, čo predstavuje 11,8 % pokles v porovnaní s I. polrokom 2015 (v I. polroku 2015 –68 odmietnutí). V súvislosti s odmietaním povinného očkovania bolo prerokovaných 10 priestupkových konaní, z toho v 8 prípadoch boli formou rozhodnutí uložené pokuty vo výške 690 €.
- Na VII. Vakcinologickom kongrese MUDr. Dagmar Kollárová prezentovala poster „Vplyv intervencií na zaočkovanosť zdravotníckych pracovníkov proti chrípke. V prezentácii bola vyhodnotená zaočkovanosť ZP proti chrípke v ústavných zdravotníckych zariadeniach v Trnavskom kraji v sezóne 2015/2016.
- V rámci EIW 2016 boli do regionálnych médií zaslané 2 články o význame očkovania vzhľadom na migračnú krízu a o povinnom očkovaní v dospelom veku. Informácie o očkovaní boli podávané individuálne aj v rámci Dní zdravia 2016.
- V I. polroku 2016 bolo hlásených 8 prípadov infekcií na pertussis.
- Príprava kontroly povinného očkovania v spádových okresoch RÚVZ Trnava k 31.8.2016:
 1. Vyhotovenie formulára Záznamu z kontroly očkovanie na ambulancii všeobecných lekárov pre deti a dorast.
 2. Písomné informovanie všetkých očkujúcich lekárov o pripravovanej kontrole očkovania a kontrolovaných ročníkoch detí podľa jednotlivých druhov očkovania.
 3. Naplánovanie kontrol očkovania na ambulanciách VLDD a VLD tak, aby boli ukončené v jednotlivých spádových okresoch najneskôr do 30.9.2016.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Odbor epidemiológie k 30.06.2016 prostredníctvom systému EPIS zaevidoval 2488 prípadov prenosných ochorení nahlásených z ambulantných zdravotníckych zariadení - od lekárov prvého kontaktu, z mikrobiologických laboratórií, z ambulancií odborných lekárov a z ústavných zdravotníckych zariadení. Epidemiologicky bolo za I. polrok 2016 vyšetrených 315 ohnísk (I. polrok 2015 -249 ohnísk) prenosných ochorení a 6 epidémií (2015 -7 epidémií), z toho 3 x epidémie nešpecifikovaných vírusových črevných ochorení (DD T. Vansovej Trnava, Vila Julianna Piešťany, ŽŠ sv. Jozefa Hlohovec), 1 x norovírusová gastroenteritída (zariadenie soc. starostlivosti Humanus Hlohovec), 2 x salmonelová gastroenteritída (ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, Ako u mamy Trnava) s celkovým počtom 209 prípadov ochorení. V rámci zabezpečenia karanténnych opatrení bolo vydaných spolu 34 rozhodnutí (v I. polroku 2015 - 44 rozhodnutí) - z toho 26 x lekársky dohľad pre osoby v kontakte s prenosnými ochoreniami, 4 x karanténa a 4 rozhodnutia z dôvodu nariadenia protiepidemických opatrení pri výskyte prenosných ochorení v kolektívnom zariadení.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

- V rámci vykonávania ŠZD v ambulanciách všeobecných lekárov sústavne fyzicky propagujeme hlásenie prenosných ochorení on - line cez program EPIS. Elektronický spôsob hlásenia cestou EPIS využíva 53 lekárov. V programe EPIS bolo v I. polroku 2016 zaevidovaných celkom 2488 prípadov prenosných ochorení, 6 epidémií a 26 týždenných krajských hlásení do SRV. V 32 ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých v spádových okresoch bola vykonaná kontrola očkovania proti diftérii a tetanu v roč. narodenia 1984 a 1985, lekári boli zároveň informovaní o spôsobe hlásenia prostredníctvom informačného systému EPIS.
- Do TESSY boli v týždenných intervaloch cestou ÚVZ SR hlásené jednotlivé prípady závažných respiračných ochorení tzv. SARI. V I. polroku 2016 bolo hlásené 1 úmrtie na SARI u 56 ročného pacienta z okresu Trnava, lab. vyšetrením potvrdený vírus chrípky A/H1 pdm 09.
- Výstupy z programu EPIS slúžia na okamžitú analýzu epidemiologickej situácie, na spracovávanie mesačných výstupov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz. Späťne sú o epidemiologickej situácii podľa spádových okresov v mesačných intervaloch informovaní všetci VLD a VLDD.
- Z výstupov programu EPIS a telefonických hlásení sme v I. polroku 2016 vykonali analýzu plnenia si hlásnej povinnosti akútnych respiračných ochorení všeobecnými lekármi vyplývajúcej zo zákona NR SR č. 355/2007 Z. z., vyhodnotenie chrípkovej sezóny spolu s analýzou plnenia si hlásnej povinnosti bolo zaslané elektronickou formou všetkým všeobecným lekárom. Na základe nášho sledovania je možné konštatovať, že plnenie hlásnej povinnosti ochorení s hromadným výskytom je na RÚVZ Trnava na veľmi dobrej úrovni.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

- OE od r. 2007 realizuje projekt HELICS – EU, ktorý je zameraný na aktívnu surveillance nozokomiálnych nákaz na odd. KAIM. Elektronicky bolo spracovaných 37 dotazníkov na základe dekurzov pacientov hospitalizovaných v roku 2015 na KAIM vo FN Trnava.
- V prvom polroku 2016 bolo zo spádových ústavných zdravotníckych zariadení na RÚVZ hlásených spolu 175 prípadov NN.

- V rámci mimoriadnej úlohy z r. 2015 – „Bronchoskopické pracoviská v SR“ boli skontrolované nariadené opatrenia z komplexnej previerky – opatrenia boli splnené, čím bolo dosiahnuté zvýšenie hygienického štandardu tohto pracoviska.
- Epidemiológ je v štorfročných intervaloch prizývaný na zasadnutie komisie RALAP vo FN Trnava, v rámci ktorej sa riešia aktuálne problémy zistené pri výkone ŠZD na jednotlivých oddeleniach FN.
- V rámci ŠZD bolo v I. polroku 2016 vykonaných 32 previerok zdravotníckych zariadení, v rámci ktorých bolo odobratých 269 vzoriek z prostredia a 56 vzoriek z vysterilizovaného materiálu. Za nezabezpečenie očkovania zamestnancov upratovacej firmy bola udelená v roku 2015 pokuta v správnom konaní v celkovej výške 2000 €, splátkový kalendár bol ukončený v r. 2016.
- Vydaných bolo 28 rozhodnutí (priestory do prevádzky a schválenia prevádzkových poriadkov) a 13 záväzných stanovísk. V rámci testovania sterilizačných prístrojov formou platenej služby bolo vykonaných 178 testovaní (87 - horúcovzduchových sterilizátorov a 91 parných sterilizátorov).

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

- V I. polroku 2016 sme pokračovali v plnení úloh vyplývajúcich z úloh WHO v postpandemickom období. Naďalej sa monitoroval výskyt SARI, ktoré boli cestou SRV a ÚVZ SR hlásené do TESSY. V Trnavskom kraji bol hlásený 1 prípad ochorenia na SARI v okrese Trnava.
- V surveillance SARI sme spolupracovali najmä s ÚVZ SR v Bratislave - NRC pre chrípku, s Infekčnou klinikou FN Trnava, sentinelovými lekármi, LSPP a so všetkými lekármi prvého kontaktu.
- V súlade s prílohou č. 6 k Usmerneniu hlavného hygienika SR – Koordinácia postupov pri zistení VNN v SR bol 22.3.2016 na VÚC zorganizovaný **seminár** pre všeobecných lekárov, lekárov ZZS a CPO FN Trnava a dňa 25.5. 2016 v NAW Piešťany, kde bola táto problematika odprezentovaná formou prednášok.
- V I. polroku 2016 sme vyšetrovali 6 epidémií (3 x nešpecifikovaná črevná vírusová infekcia, 1 x norovírusová gastroenteritída, 2 x salmonelová gastroenteritída) s celkovým počtom 209 prípadov ochorení.
- 2. júna 2016 bola na základe oznámenia KOS ZS riešená mimoriadna situácia v súvislosti s podozrením na VNN u pacientky z Izraela. Epidemiologickým vyšetrovaním podozrenie na VNN sa nepotvrdilo.

- 22.3.2016 a 25.5.2016 bola pre lekárov odprednášaná aktualizovaná problematika VNN vo FN Trnava a v NAW Piešťany.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetřovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetřovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetřovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

- Vzorky odpadových vôd boli v I. polroku 2016 odoberané podľa časového harmonogramu stanoveného ÚVZ SR Bratislava. Vzorky odpadových vôd boli odoberané paralelne z 2 odberových miest ČOV Zeleneč (4 odbery) a ČOV Piešťany (4 odbery). Z celkového počtu 8 odobratých vzoriek v 2 vzorkách boli potvrdené enterovírusy: v januári nešpec. Enterovírus a v apríli Echovírus 6.
- V týždenných intervaloch sledujeme hlásenia ACHO z ústavných zdravotníckych zariadení - na detských, infekčných a neurologických oddeleniach.
- V I. polroku 2016 bol hlásený 1 prípad akútnej chabej obrny u 55 ročného muža z Piešťan. Pacient bol v marci hospitalizovaný na neurologickom oddelení vo FN Trnava, laboratórne vyšetřenia likvoru a séra vzhľadom na enterovírusy boli negatívne. Očkovanie proti poliomyelitíde vzhľadom na vek nezistené. V epid. anamnéze zistený turistický pobyt na prelome novembra a decembra 2015 vo Venezuele a v januári 2016 na Srí Lanke, kde bol viackrát poštípáný komárom. Počas pobytu na Srí Lanke 1 deň hnačka. Vzhľadom na pozitívnu epid. anamnézu v rámci dif. dg. odobraté aj sérum na vyšetřenie protilátok proti vírusu Zika, ktoré bolo negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami.

Vykonáva oddelenie výchovy k zdraviu.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

- V prvom polroku 2016 bolo zrealizovaných 41 poradenstiev očkovania, z toho 17 x v súvislosti s povinným očkovaním, 12 x s odporúčaným očkovaním a 12 x poradne pred cestou do zahraničia.
- OE priebežne poskytoval telefonické konzultácie pre všeobecných lekárov ohľadom povinného i odporúčaného očkovania detskej a dospeljej populácie a zároveň i konzultácie o možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.
- V rámci iniciatívy SEVS HODNOTA OČKOVANIA sa podieľame na vzdelávaní študentov SZŠ v oblasti vakcinológie. V školskom roku 2015/2016 bola v rámci 12 vyučovacích hodín odprednášaná problematika očkovania pre 2. a 4. ročník odboru zdravotnícky asistent, pre 2. ročník odboru diplomovaná všeobecná sestra a pre 3. ročník odboru diplomovaný fyzioterapeut na SZŠ v Trnave. Celkovo bolo vyškolených 73 študentov.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Anotácia

Projekt je zameraný na realizáciu intervencie, ktorá vyplynula z výsledkov výskumu realizovaného v rámci Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v rokoch 2013 – 2014 pod názvom „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaní.“

Cieľom projektu je jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie zvýšiť povedomie najmä budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním, o rizikách súvisiacich s ich priebehom, možnými komplikáciami a následkami, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním. Cieľovou skupinou budú najmä žiačky vyšších ročníkov stredných škôl. Pozornosť sa zameria aj na vybudovanie kritického postoja účastníkov k rôznym zdrojom informácií súvisiacich s očkovaním. Súčasťou edukácie bude aj ukážka manipulatívnych a zavádzajúcich techník používaných odporcami očkovania. Medzi hlavné 4 tematické okruhy bude patriť:

- problematika povinného očkovania,
- zdroje informácií o očkovaní, kritický pohľad na internet (okruhy s názvami: „Pridavné látky“, „Prečo toľko vakcín“, Nežiaduce účinky po očkovaní“, „Prečo stále očkujeme“
- kvalita života očkovanej a neočkovanej osoby
- význam individuálnej a kolektívnej imunity,

Efekt intervencie sa plánuje zisťovať formou dotazníka.

V máji a júni 2016 RÚVZ Trnava v rámci projektu: Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania realizoval vzdelávaciu akciu očkovanie hrou na troch stredných školách v okresoch Trnava, Piešťany a Hlohovec. Do projektu boli vybrané nasledujúce školy: Gymnázium I. Kupca, Hlohovec; Gymnázium P. Coubertina, Piešťany a Obchodná akadémia v Trnave. Projektu sa zúčastnilo celkovo 71 žiakov III. ročníkov, ktorí zároveň vyplnili dotazníky pred a po realizácii edukácie. Žiaci sa aktívne zaujímali nielen o problematiku povinného očkovania ale aj odporúčaného očkovania, u niektorých žiakov boli zaznamenané antivakcinačné tendencie.

6.10 UMÝVANIE A DEZINFEKCIA RÚK V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH

Anotácia

Zvýšením počtu odberov sterov rúk zdravotníckych pracovníkov (s dôrazom na rizikové lôžkové oddelenia chirurgického smeru, OAIM, JIS, operačné sály), následnou analýzou laboratórnych výsledkov sa spätnou väzbou k vedúcim lekárom príslušných oddelení ako aj s vedením zdravotníckeho zariadenia, ako poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie a kontrola endemického osídľovania rúk zdravotníckych pracovníkov, aplikácia správnej techniky umývania a dezinfekcie rúk a edukácia zdravotníckych pracovníkov, sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

- *V rámci 7. ročníka kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky zachrániš život“) bolo odobratých a vyšetrených 20 sterov z rúk ZP vo FN Trnava – výsledky boli vyhovujúce. 06.05.2016 sa vo FN Trnava uskutočnil seminár pre lekárov a vedúce sestry na tému Postupy v hygiene rúk podľa vyhl. MZ SR č. 192/2015 Z.z., ktorou je novelizovaná vyhl. MZ SR č. 553/2007 Z.z. Seminára sa zúčastnilo 38 lekárov a sestier.*

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
7.1	CYANOBAKTÉRIE	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	2016 a ďalšie roky
7.2	LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	2016 a ďalšie roky
7.3	MATERSKÉ MLIEKO	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Laktárium DFN Limbová ul. Bratislava, RÚVZ Poprad, RÚVZ Prešov, banka materského mlieka, Novorodenecké oddelenie FNŠP J.A. Reimana v Prešove	2016 a ďalšie roky
7.4	REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR podľa aktuálneho Plánu úradnej kontroly potravín	2016 a ďalšie roky
7.5	IDENTIFIKÁCIA A TYPIZÁCIA PATOGÉNNYCH MIKROORGANIZMOV METÓDAMI MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	2016 a ďalšie roky
7.6	STANOVENIE OLOVA V KRVI EXPONOVANÝCH ZAMESTNANCOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v Banskej Bystrici, Košiciach	2016 a ďalšie roky
7.7	OBJEKTIVIZÁCIA ÚČINKOV ZDROJOV OPTICKÉHO ŽIARENIA V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	2016 a ďalšie roky
7.8	MONITORING VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE	ÚVZ SR
	ÚVZ SR (OOFŽP, OLM), RÚVZ, SZU Bratislava	2016 a ďalšie roky
7.9	VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY	ÚVZ SR
	ÚVZ SR (OOFŽP, HŽP), RÚVZ Bratislava hl. mesto, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Banská Bystrica a ďalšie RÚVZ podľa vybraných verejných vodovodov	2015 a ďalšie roky

7.10	PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina	2016 a ďalšie roky
7.11	MONITORING ALERGÉNOV ROZTOČOV VO VNÚTORNOM PROSTREDÍ	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ BB, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie	2016 a ďalšie roky
7.12	PREŽÍVANIE TERMOTOLERANTNÝCH KAMPYLOBAKTEROV	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ Trenčín, ÚVZ SR	2013 – 2016
7.13	MONITORING EXPOZÍCIE ZAMESTNANCOV OPERAČNÝCH SÁL NARKOTIZAČNÝMI PLYNMI	RÚVZ so sídlom v Žiline v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Martine
	RÚVZ Žilina, RÚVZ Martin, RÚVZ Čadca, RÚVZ Liptovský Mikuláš, RÚVZ Dolný Kubín	
7.14	MONITORING CELKOVÉHO ORGANICKÉHO UHLÍKA V PRÍRODNÝCH A UMELÝCH KÚPALISKÁCH	RÚVZ Žilina
	RÚVZ Žilina, RÚVZ Košice, ÚVZ SR, ostatné RÚVZ podľa záujmu	
7.15	EPIDEMIOLOGICKÁ PREVENCIA RIZIKA KARCINOGENITY V POPULÁCIÍ	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice- Oddelenie genetickej toxikológie	Rok 2016
7.16	MONITORING BAKTÉRIÍ ČELADE VIBRIONACEAE VO VODNOM PROSTREDÍ	NRC pre <i>Vibrionaceae</i> , RÚVZ Komárno
	Odbor lekárskej mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica, Ústav molekulárnej biológie prírodovedeckej fakulty ÚK Bratislava	

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Anotácia

Monitorovanie, determinácia druhového zloženia cyanobaktériových vodných kvetov a kvantifikácia cyanobaktérií. Venovanie zvýšenej pozornosti výskytu invázných druhov cyanobaktérií v súvislosti s novými cyanotoxínmi. Stanovovanie cyanotoxínov, akútnej toxicity a súvisiaceho znečistenia vo vodárenských nádržiach, vodách určených na kúpanie, prírodných kúpaliskách a biokúpaliskách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní pitnou vodou a pri kúpaní.

Na plnení úlohy sme sa podieľali biologickým vyšetrením vzoriek vôd z prírodných kúpalísk. V prvom polroku 2016 bolo vyšetrených 9 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk.

7.10 PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) - MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ

Anotácia

Polinózy patria medzi najčastejšie alergické ochorenia, ktorými trpí viac ako tretina populácie. V rámci prevencie je pre alergológov i alergikov dôležitá dostupnosť presných a včasných informácií o výskyte peľu v ovzduší. V Slovenskej republike bola v roku 2006 obnovená funkčná sieť monitorovacích staníc PIS pod gestorstvom verejného zdravotníctva. Ich hlavnou úlohou je identifikácia a kvantifikácia peľových zŕn a spór húb (plesní) v ovzduší. Dostupnosť aktuálnych hlásení o peľovej situácii v regiónoch a čo najrozsiahlejšia medializácia peľových správ je dôležitá pre alergikov a lekárov. Presným určením najvhodnejšieho termínu začiatku liečby, a tiež jej ukončenia po sezóne, je okrem minimalizácie až dočasnej eliminácie zdravotných problémov alergika je možné vďaka cielenej diagnostike i správne načasovanej liečbe ušetriť značné finančné prostriedky.

V rámci plnenia tejto úlohy bolo za obdobie prvého polroka 2016 vyšetrených 123 vzoriek vonkajšieho ovzdušia.

7.14 MONITORING CELKOVÉHO ORGANICKÉHO UHLÍKA V PRÍRODNÝCH A UMELÝCH KÚPALISKÁCH

Anotácia

Celkový organický uhlík (TOC – Total Organic Carbon) je parameter uvádzaný pri vodách, ktorý ukazuje množstvo organických látok prítomných v danej vzorke. Z pohľadu skupinového ukazovateľa TOC je nutné povedať, že jeho vysoká koncentrácia vo vodách je pre človeka veľmi negatívny jav, lebo takto znečistené vody nielen že nie sú vhodné k použitiu ako zdroj pitnej vody, ale ani nie je možné ich využívať na rekreačné účely. Monitorovanie TOC ako preventívne opatrenie v súvislosti s fyzikálno-chemickými úpravami a dezinfekciou v bazénových vodách.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek prírodných a umelých kúpalísk odobratých pracovníkmi oddelení hygieny životného prostredia RÚVZ so sídlom v Senici, a Dunajskej Strede. Stanovenie TOC vykonávali laboratória ÚVZ SR v Bratislave. V prvom polroku 2016 boli analyzované 2 vzorky odobraté z prírodných kúpalísk.

Na ostatných úlohách sa v rámci objektivizácie faktorov prostredia nepodieláme z dôvodu nedostatočného prístrojového vybavenia, alebo nie sme riešiteľským pracoviskom.

Ďalej spolupracujeme na plnení ďalších nasledovných úloh Programov a projektov určených pre odbor hygieny výživy a odbor epidemiológie:

3.6 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli sa sleduje v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy zúčastnil vyšetrením vzoriek kuchynskej soli na obsah jodidu a jodičnanu draselného. V prvom polroku 2016 bolo vyšetrených 46 vzoriek kuchynskej soli odobratých pracovníkmi hygieny výživy RÚVZ so sídlom v Trnavskom kraji.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Anotácia

Sol' je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO Akčný plán pre výživu a potraviny 2016 – 2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti predchádzajúceho Programu ozdravenia výživy pre obyvateľov SR bol prijatý cieľ dosiahnuť postupne zníženie príjmu soli 5 g deň u dospeléj populácie a tento cieľ bude rovnako posunutý do Akčného plánu pre potraviny a výživu na r. 2016 – 2025, ktorý bude predložený na schválenie vláde SR do 28.2.2016. Od 1.decembra 2015 vstúpil do platnosti výnos MZ SR na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín, ktorý oproti predchádzajúcemu výnosu znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch na 13 000 mg/kg a v chlebe a pekárskech výrobkoch na 18 000 mg/kg.

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy zúčastnil vyšetrením vzoriek pekárskech výrobkov a hotovej stravy na obsah NaCl. V prvom polroku 2016 bolo vyšetrených 121 vzoriek.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a odporúčaním Rady

Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy podieľal mikrobiologickým vyšetrením vzoriek sterov a ovzdušia z prostredia zdravotníckych zariadení, vzoriek sterility materiálov a inštrumentálnej techniky používanej v zdravotníckych zariadeniach. Za obdobie prvého polroka 2016 bolo vyšetrených 1823 vzoriek.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy podieľal mikrobiologickým vyšetrením vzoriek odobratých v rámci riešenia lokálnych epidémií v regióne Trnavského kraja. Za obdobie prvého polroka 2016 bolo vyšetrených 61 vzoriek.

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
8.1	DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ	ÚVZ SR
	ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ BB, RÚVZ KE	
		2016 a ďalšie roky
8.2	SURVEILLANCE INVAZÍVNYCH PNEUMOKOKOVÝCH OCHORENÍ	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Riešiteľské pracovisko: RÚVZ BB v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami	
		2016 a ďalšie roky
8.3	SURVEILLANCE BORDETELLA PERTUSSIS	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Riešiteľské pracovisko: RÚVZ BB v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami	
		2016 a ďalšie roky
8.4	DIAGNOSTIKA EXANTÉMOVÝCH OCHORENÍ	ÚVZ SR
	ÚVZ SR- odbor lekárskej mikrobiológie Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie, RÚVZ so sídlom v Košiciach	
8.5	TYPIZÁCIA ROTAVÍRUSOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR- odbor lekárskej mikrobiológie Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie, spoluriešiteľ odbor epidemiológie RÚVZ so sídlom v Trenčíne	
		2016 a ďalšie roky

Nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom, nepodielali sme sa na plnení žiadnej úlohy.

9 VÝCHOVA K ZDRAVIU

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN
9.1	Národný program podpory zdravia ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2016 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2016 a ďalšie roky
9.2	Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015-2025 MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2016 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodná koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	RÚVZ BB rok 2016
9.3	Podpora zdravia znevýhodnených komunit (obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád) Vybrané RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2016 a ďalšie roky
9.4	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2016 a ďalšie roky
9.5	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	ÚVZ SR rok 2016
9.6	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji. RÚVZ v Bratislave	RÚVZ v Bratislave rok 2016
9.6.1	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena RÚVZ Košice	RÚVZ Košice rok 2016
9.7	CINDI program SR ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici rok 2016 a ďalšie roky
9.8	Akčný plán realizácie národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013-2016 ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2016 a ďalšie roky

9.9	Znižovanie epidemiologického a chemického rizika pokrmov rýchleho občerstvenia v okrese Levice	RÚVZ Levice
	RÚVZ Levice ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 rok 2016 a ďalšie roky
9.10	Stravovacie návyky a spotrebný potravinový kôš u obyvateľov okresu Levice	RÚVZ Levice
	RÚVZ Levice	rok 2016

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha - plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Anotácia

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova - od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska.

Súčasná Aktualizácia Národného programu podpory zdravia bola vypracovaná na základe Plánu práce vlády SR na rok 2014 a z iniciatívy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, v súvislosti s návrhom na zrušenie úlohy B.1. 13, 14 a 15 vyplývajúcej z Uznesenia vlády SR číslo 708/V z 19. decembra 2012 .

V zmysle úloh Plánu práce vlády Slovenskej republiky na rok 2013 vyplynula pre Ministerstvo zdravotníctva SR povinnosť predložiť s termínom splnenia dňa 31. decembra 2013 národné programy ako úlohu B.1. 13, 14, 15 Uznesenia vlády SR číslo 708/V, a to:

Úloha č. 13 Národný program prevencie ochorení srdca a ciev na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 14 Národný diabetologický program na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 15 Skriningové programy onkologických ochorení – karcinómu hrubého čreva, karcinómu prsníka a karcinómu krčka maternice na roky 2014 – 2018.

Vzhľadom na existenciu významného spoločného menovateľa navrhnutých národných programov predložila Sekcia zdravia Ministerstva zdravotníctva SR návrh na prípravu národného programu zlučujúceho viaceré preventívne zamerané národné programy.

Z uvedených dôvodov navrhla sekcia zdravia, po predchádzajúcej konzultácii s Úradom verejného zdravotníctva SR, implementovanie vyššie uvedených programov riešiacich problematiku tzv. civilizačných chorôb do jedného národného programu, a to do existujúceho „Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike“.

Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

A. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti,

2. Fyzická inaktivita,
3. Tabak, alkohol, drogy,
4. Zdravé pracovné a životné podmienky,

a) pracovné prostredie,

b) životné prostredie,

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),
2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),
3. Vybrané nádorové ochorenia.

B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Úlohu sme plnili v poradenskom centre podpory zdravia monitorovaním zdravotného stavu a potrieb komunit v oblasti zdravia spoluprácou s praktickými lekármi v nasledovných projektoch:

Plnenie harmonogramu trvalých projektov:

- Zdravé mestá
- Školy podporujúce zdravie
- Zdravé pracoviská

a v nasledovných poradniach :

- základná poradňa na podporu zdravia (poradňa zdravej výživy)
- poradenstvo o telesnej aktivite
- poradenstvo o oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy a iné.

Zdravé mestá

„Dni zdravia Trnava“

RÚVZ – oddelenie výchovy k zdraviu je na uvedenej akcii jeden z hlavných účastníkov a spoluorganizátorov Mestského úradu v Trnave. V základnej poradni na podporu zdravia bolo vyšetrených 213 ľudí cez TZS, mimo TZS 23 ľudí. Vyšetreniu glukózy a cholesterolu z kvapky krvi predchádzalo vyplnenie dotazníkov TZS, životnej pohody, fajčiari vyplnili Fagerstromov dotazník, dotazník životného štýlu. Následne bolo poskytnuté individuálne poradenstvo k zisteným rizikovým faktorom zdravého životného štýlu s doporučením optimálne priradených zmien v spôsobe životného štýlu.

Školy podporujúce zdravie:

V rámci tohto projektu sme v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami sa zúčastnili „Dni zdravia“ v jednotlivých školách regiónu, ktoré boli zamerané na poskytovanie zdravotno-výchovných informácií v oblasti životosprávy, pitného režimu, pohybovej aktivity, aktívneho využívania voľného času, podporu duševného zdravia, výchovu k manželstvu a rodičovstvu, správneho životného štýlu, prevencie drogových závislostí a odvykania od fajčenia.

Priebežne vykonávame prednáškové aktivity na uvedené témy a aktivačné hry na všetkých typoch škôl. Počet prednášok na školách za I. polrok 2016 bol 30 prednášok .

Pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu sa zapojili do programu „Školské ovocie“ na základe Národnej stratégie SR pre program podpory spotreby ovocia a zeleniny u detí a žiakov v školách. Cieľom programu je zvýšiť spotrebu ovocia a zeleniny u detí predškolského a školského veku, naučiť deti a ich rodičov pravidelne konzumovať ovocie a zeleninu, pravidelne vzdelávať deti o dôležitosti konzumácie ovocia a zeleniny pre ich zdravie, podporiť

zdravú výživu a zvýšiť informovanosť o výživovej hodnote jednotlivých druhov ovocia a zeleniny a pôsobiť aj na zníženie výskytu obezity u detí.

Dotazníkový prieskum sme vykonali v MŠ, ŠZŠ a ZŠ Trnavského regiónu v počte 223.

Zdravé pracoviská:

„Deň zdravia“ IKEA Trnava, Majcichov

Dňa 27.4.2016 a 28.4.2016 sa pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie Dni zdravia IKEA Majcichov a Trnava. Počas týchto dní sme zabezpečili vyšetrenie cholesterolu v krvi, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK,P, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia pre 85 klientov.

„Safety week“ Saneca Hlohovec

V dňoch 24.5.2016- 26.5.2016 sa pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie SAFETY WEEK Saneca a.s. Hlohovec. Počas týchto dní sme zabezpečili 80 klientom vyšetrenie cholesterolu a cukru v krvi, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK,P, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl testom zdravé srdce/TZS/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia.. Zároveň bolo poskytnuté vyšetrenie CO vo vydychovanom vzduchu u fajčiarov pomocou prístroja MICRO CO, poskytli sme vhodný z.v. materiál.

Základná poradňa na podporu zdravia:

Poradňa je určená všetkým obyvateľom spádového územia, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie. Odhaľuje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení poskytovaním spektra vyšetrení:

- anamnestické vyšetrenia
- antropometrické vyšetrenia (BMI, WHR)
- biochemické vyšetrenia na prístroji Reflotrón (celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza)
- somatické vyšetrenie, štandardné merania TK
- hodnota percentuálneho množstva telesného tuku (tukomer Omron BF 300)
- Na základe analýz zistených údajov odporúčame optimálne zmeny okamžitou intervenciou:
- vo výžive a spotrebe alkoholu
- vo fyzickej aktivite
- zvládanie stresu
- vo fajčiarskych návykoch
- nefarmakologickom ovplyvňovaní TK

Klientom so zvýšenými hodnotami a rizikovým správaním odporúčame návštevu ďalších poradní v našom poradenskom centre.

Výsledok našej intervencie posudzujeme pri následnej kontrole. Pri pretrvávaní rizík odporúčame návštevu lekára.

Počet klientov v poradni zdravia v I. polroku 2016 bol 402, čo činilo 3 258 výkonov, mimo TZS bolo vyšetrených 184 klientov.

Poradňa zdravej výživy:

Poradenstvo je zamerané na racionálnu výživu, pyramídu zdravej výživy, zdravé stravovacie návyky a na prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 402 klientom.

Poradenstvo v oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy, TU a iné:

Na oddelení výchovy obyvateľstva k zdraviu ako i v poradenskom centre podpory zdravia sme realizovali a vyhodnocovali praktickú výučbu študentov Trnavskej univerzity z odboru verejného zdravotníctva. Konzultačnú a poradenskú činnosť sme poskytovali študentom stredných a vysokých škôl pri vypracovávaní diplomových, bakalárskych a iných prác. Konzultácie v používaní zdravotno-výchovných metodík sme poskytli Centru voľného času v Trnave a Hlohovci, Mestskému kultúrnemu stredisku Hlohovec, Trnavskému osvetovému stredisku, základným školám v Trnave a klubom dôchodcov.

V rámci ochrany a podpory zdravia sme poskytovali pre širokú verejnosť informácie o správnom životnom štýle, o prevencii drogových závislostí, infekcie HIV.

V rámci plnenia NPPZ sme k vyhláseným svetovým dňom WHO zorganizovali prednášky, dni otvorených dverí a rozдали vhodný zdravotno – výchovný materiál.

Oddelenie výchovy k zdraviu v rámci Svetového dňa zdravia uskutočnilo vyšetrenia cholesterolu, cukru, triglyceridov a HDL cholesterolu v krvi, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK,P, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl testom zdravé srdce/TZS/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia pre Trnavské osvetové stredisko 9 klientom.

V rámci Svetového dňa zdravia sme v spolupráci s ÚVZ SR Bratislava a RÚVZ Bratislava zabezpečili pre zamestnancov MZ SR Bratislava vyšetrenie cholesterolu a cukru v krvi, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK,P, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl testom zdravé srdce/TZS/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia. Poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu a vhodný zdravotno výchovný materiál sme poskytli 24 klientom.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Na základe tohto uznesenia bude predložená Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012-2014 na rokovanie vlády do 30. Septembra 2015.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Dotazníkový prieskum „Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR“ v tomto čase práve uskutočňujeme.

Sledovanie zdravotného stavu vykonávame aj formou zberu údajov v TZS.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015-2025

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 - 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 - 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Správa bola schválená 12. 1. 2011. Správa NPPO - odpočet v máji 2014. Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, média a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

Dve pracovníčky sú členkami pracovnej skupiny „Podpora pohybovej aktivity, prevencia nadváhy a obezity“.

Pod záštitou Ministra zdravotníctva SR JUDr. Druckera a riaditeľky Kancelárie WHO Slovensko MUDr. Sedlákovej MPH sa dňa 21.5.2016 konal 1.Slovenský deň obezity 2016. Pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu v rámci tohto dňa v priestoroch radnice MÚ v Trnave zabezpečili vyšetrenie cholesterolu v krvi, meranie TK a P, meranie % množstva telesného tuku, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK pre 52 klientov.

V rámci Svetového dňa pohybu ku zdraviu sme vykonali 4 prednášky na aktuálnu tému pre žiakov základných škôl.

V spolupráci s MÚ Trnava Kanceláriou Zdravé mesto Trnava sme sa zúčastnili Trnavských športových dní seniorov v areáli TJ Slávia Trnava. Na akcii bol 57 klientom zameraný TK, P, telesný tuk a poskytnuté poradenstvo.

Poradňa zdravej výživy:

Poradenstvo je zamerané na racionálnu výživu, pyramídu zdravej výživy, zdravé stravovacie návyky a prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 402 klientom.

Poradenstvo o telesnej aktivite:

Pohybovú poradňu navštevujú klienti poradne zdravia s nadváhou, nedostatkom pohybovej aktivity a vysokými percentuálnymi hodnotami telesného tuku. Niektorí klienti prichádzajú priamo do nastavbovej poradne, alebo sú vyšetrovaní pri jej výjazdových aktivitách. Pri intervencii je nutné individuálne posúdenie zdravotného stavu komplexne s ďalšími rizikovými faktormi. Poradenstvo bolo poskytnuté 271 klientom. Súčasťou činnosti o pohybovej aktivite sú individuálne cvičenia so sledovaním zdravotného stavu. Za I. polrok 2016 navštívili za týmto účelom poradňu klienti 50 krát. Merania telesného tuku prístrojom OMRON bolo vykonané 271 klientom, výsledky boli písomne a graficky spracované.

Na Dňoch zdravia v mestách a na pracoviskách bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy a poradenstvo o telesnej aktivite, ktorému predchádzalo meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300 a meranie % množstva telesného tuku, kostrového svalstva, viscerálneho tuku, hmotnosti, bazálneho metabolizmu a BMI na prístroji OMRON BF 500.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospelaj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoríť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

V I. polroku 2016 sa nerealizoval.

9.3 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT (OBYVATEĽOV SEGREGOVANÝCH A SEPAROVANÝCH RÓMSKÝCH OSÁD)

Anotácia

V súlade s Revidovaným akčným plánom Dekády začleňovania rómskej populácie na roky 2015-2020 v prioritě zdravie v rámci Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020, ktorá bola schválená uznesením vlády č.1/2012 zo dňa 11.januára 2012 zabezpečiť zdravotnú výchovu obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád, zameranú na prevenciu ochorení a podporu zdravého životného štýlu.

V tejto oblasti sme pôsobili formou zdravotno-výchovných aktivít - prednáškami k aktuálnym problematikám s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Pre rómsku komunitu sme zabezpečovali prednášky na špeciálnych školách v našom regióne, kde je zvýšené zastúpenie detí zo sociálne znevýhodnených rodín a detí z rómskej komunity. Deťom bol poskytnutý vhodný zdravotno-výchovný materiál, formou ktorého sme sa snažili vplývať aj na ich rodiny.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

Vedúca oddelenia je členom pracovnej skupiny, prevencie drogových závislostí a pracovnej skupiny k plneniu úlohy č.12 z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom. Akčný plán naplňame vykonávaním poradenstva v protidrogovej poradni ako aj prednáškami k tejto tematike.

V I. polroku 2016 navštívilo poradňu prevencie drogových závislostí 21 klientov a boli uskutočnené 3 prednášky na základných a stredných školách v regióne na túto tému.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STÁRNUTIA

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,13 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je u mužov 37,68 a u žien 40,87 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 72,47 rokov, u žien 79,45 rokov.

Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Oddelenie výchovy k zdraviu podporilo myšlienku Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti na vyhlásenej akcii „Týždeň mozgu“, ktorý sme realizovali v termíne od 14.3.2016 do 18.3.2016. Pre seniorov, študentov a žiakov ZŠ sme vykonali prednášku na tému Alzheimer spojenú s precvičením pamäti pomocou pracovných listov. Dokumentáciu spolu s vyplneným dotazníkom k „Týždňu mozgu 2016“ sme zaslali Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti. Priebežne počas celého roka vykonávame edukačnú činnosť v spolupráci s JDS.

Oddelenie výchovy k zdraviu sa v spolupráci s Mestským úradom v Trnave, Kanceláriou Zdravé mesto zúčastnilo akcie „Trnavské športové dni seniorov“. Akcia sa uskutočnila v areáli TJ Slávia, 57 účastníkom bol zameraný TK, P a % množstvo telesného tuku a poskytnutý vhodný zdravotno – výchovný materiál.

V spolupráci s Mestským úradom v Trnave, Kanceláriou Zdravé mesto sme sa zúčastnili v rámci Týždňa zdravia meraní TK,P a % množstva telesného tuku v denných centrách seniorov Modranka, Bethowenova ul. Limbova ul. Trnava. V dennom centre v Modranke bola zároveň uskutočnená prednáška pre seniorov na tému „Výživa pre seniorov“. V rámci tejto akcie bolo v denných centrách vyšetrených 94 klientov.

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Anotácia

RÚVZ Bratislava realizuje projekt Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji. Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže, personalizované poradenstvo, motivácia detí a rodičov k tvorbe pozitívnych postojov a návykov vo vzťahu k celoživotnému kardio-metabolickému zdraviu, propagácia vedecky podložených informácií o kardio-metabolickom zdraví.

Plánované čiastkové aktivity projektu sú v súlade s prioritami NPPD :

-výživa a fyzická aktivita budovanie základov pre celý život

-psychológia zdravia ako prevencia porúch stravovania s cieľom NPPD zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

9.6.1 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy (ďalej len *MŠ*). Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky *MŠ*, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.

Regionálny projekt RÚVZ so sídlom v Košiciach je vo finálnej fáze riešenia – zhodnotenia výsledkov dotazníkového prieskumu u rodičov detí a učiteliek *MŠ* (realizovaného cez RÚVZ Košice) a výsledkov monitorovania stavu ústneho zdravia u bežnej a sociálne znevýhodnenej časti detskej populácie (zabezpečeného stomatológmi spolupracujúcimi na projekte). Prieskumom sa sledujú otázky úrovne starostlivosti o chrup a skladby stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre ústne zdravie. Klinická časť projektu sa orientuje na stav v kazivosti chrupu detí a účinnosť intervenčno-edukačného pôsobenia.

Intervenčné aktivity v tejto oblasti uskutočňujeme v materských školách formou praktického nácviku správnej stomatohygieny a premietaním videofilmov k danej tematike. V I. polroku 2016 sme uskutočnili 1 prednášku k danej téme v materskej škole.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komunit v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komunit v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Zdravotno-výchovná činnosť bola zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení a zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Centrum podpory zdravia realizovalo zdravotno – výchovnú intervenciu individuálnou, skupinovú a hromadnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu,

prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti okrem individuálneho poradenstva bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované výjazdmi základnej poradne zdravia a realizáciou ostatného poradenstva v spolupráci so školami, závodmi, sociálnymi zariadeniami a mestskými úradmi.

V rámci poradenského centra zdravia dlhodobo pracuje základná poradňa, poradňa zdravej výživy, poradňa prevencie drogových závislostí, poradňa odvykania od fajčenia, poradňa na podporu psychického zdravia a pohybová poradňa a linka pomoci HIV/AIDS.

V základnej poradni zdravia sme v I. polroku 2016 evidovali 402 klientov čo činilo 3 258 výkonov. Mimo TZS bolo vyšetrených 184 klientov. V nadstavbových poradniach bolo v I. polroku 2016 vyšetrených 1048 klientov.

V rámci vyhláseného Svetového dňa proti rakovine sme vykonali 6 prednášok pre stredné školy a pedagógov. Do vstupnej haly RÚVZ so sídlom v Trnave sme pripravili odborný panel k danej problematike a poskytli pre návštevníkov zdravotno-výchovný materiál.

V spolupráci s Trnavským osvetovým strediskom a Ligou proti rakovine sme sa zapojili do celoslovenskej akcie Deň narcisov.

V I. polroku 2016 sme vykonali 30 prednášok na aktuálne témy.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 - 2016

Anotácia

Cieľom uvedených priorít je zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti u osôb s drogovou závislosťou s poskytovaním dostatočného rozsahu terapeutických programov formou ambulantnou, ústavnou i stacionárnou, rozvíjať a **realizovať preventívne programy** výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu a to formou náukových didaktických sedení v rámci zdravotnej osvetu v oblasti drogovej problematiky a užívania psychoaktívnych látok. **V rámci vecnej pôsobnosti odborov podpory zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR** plnia úlohu v prioritě II. Preventívne programy:

a) Zabezpečenie univerzálnej prevencie – výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu, zdravotnou osvetou v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy).

Predpokladaný prínos je zníženie incidencie užívania a najmä vzniku závislostí od ilegálnych drog, hlavne u mladej populácie v Slovenskej republike. Ukazovateľ je počet a druh realizovaných prevenčných aktivít.

ÚVZ SR prostredníctvom vybraných RÚVZ vykonáva prieskum *Global Youth Tobacco Survey (GYTS) na Slovensku. Ide o projekt globálneho monitorovania užívania tabaku vypracovaného a koordinovaného Svetovou zdravotníckou organizáciou, Centrom pre kontrolu chorôb a prevenciu.*

Do uvedeného prieskumu bol zapojený i náš RÚVZ. Monitoring a vykonávanie realizácie terénnej práce na školách uskutočnili pracovníci OVZ na 5 vybraných ZŠ v Trnavskom kraji u žiakov 7.,8. a 9 ročníka. V rámci projektu bolo vyplnených 363 dotazníkov.

Vedúca oddelenia je členom Riadiaceho výboru Zdravé mesto a drogovej prevencie a komisie Okresného úradu pre prevenciu patologických javov a kriminality.

9.9 ZNIŽOVANIE EPIDEMIOLOGICKÉHO A CHEMICKÉHO RIZIKA POKRMOV RÝCHLEHO OBČERSTVENIA V OKRESE LEVICE

Anotácia

Zvýšená pozornosť mikrobiologickej kontrole pokrmov rýchleho občerstvenia určených

k priamemu konzumu, kontrola dodržiavania prevádzkovej hygieny a osobnej hygieny stermi z pracovného prostredia, náradia, náčinia, pracovného odevu a rúk pracovníkov a kontrola obsahu jedlej soli v pokrmoch rýchleho občerstvenia.

Nie sme riešiteľským pracoviskom.

9.10 STRAVOVACIE NÁVYKY A SPOTREBNÝ POTRAVINOVÝ KÔŠ U OBYVATEĽOV OKRESU LEVICE

Anotácia

Okres Levice patrí k regiónom vykazujúcim dlhodobu nepriaznivé ukazovatele zdravotného stavu obyvateľov, pretrvávajú vysoká chorobnosť a úmrtnosť, hlavne na ochorenia srdcovocievne a nádorové, čo môžu ovplyvňovať aj stravovacie návyky. Z dôvodu zabezpečenia objektívnosti a efektívnosti štúdie je žiaduce čo najvyššie percento návratnosti dotazníkov z proporcionálneho rozloženia záujmovej skupiny (obyvatelia celého okresu), preto boli pri distribúcii a zbere dotazníkov požiadané o spoluprácu pri realizácii štúdie samosprávy miest a obcí. Dotazníky boli rozdelené podľa miest, obcí, veku a pohlavia obyvateľov. Práca bola rozložená na 2 roky, v roku 2015 sa vykonáva príprava dotazníkov. Dotazníky sú anonymné /rozdelené do troch častí/. V prvej úvodnej časti sú všeobecné otázky (bydlisko, pohlavie, vek, ekonomická aktivita, prítomnosť ochorení) - z dôvodu zaradenia respondentov do štatistických skupín a možného vplyvu týchto ukazovateľov na výsledky hodnotenia. Druhá časť dotazníka obsahuje otázky zamerané na sledovanie stravovacích návykov (forma stravovania v priebehu dňa, rozdelenie príjmu stravy počas dňa, zmeny diéty vo vzťahu k príčinám). V tretej časti dotazníka je sledované množstvo spotreby jednotlivých potravín (65 komodít). Regionálny úrad verejného zdravotníctva zabezpečí distribúciu 800 dotazníkov podľa veku, pohlavia a bydliska. Respondenti budú vybraní náhodným výberom. Po získaní vyplnených dotazníkov z miest a obcí roku 2015 budú informácie z dotazníkov analyzované v pripravenej maske MS EXCEL. Spracovanie v PC, analýza získaných informácií a konečné záverečné hodnotenie bude vykonané v roku 2016.

Nie sme riešiteľským pracoviskom.

Plnenie úlohy odboru hygieny detí a mládeže:

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

Na tejto úlohe participovalo v I. polroku 2016 OVZ vykonávaním poradenskej činnosti v poradni prevencie drogových závislostí, spoluprácou na intervenčných programoch škôl, vykonávaním prednáškových činností, besied, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu k danej tematike na stredných a základných školách v regióne.

Vedúca OVZ je členom Protidrogovej komisie MÚ v Trnave a Komisie prevencie patologických javov KÚ v Trnave. OVZ participuje pri vyhodnocovaní kľúčových indikátorov danej problematiky v regióne a svojou činnosťou zabezpečuje napĺňanie Národného programu boja proti drogám. Spracovali sme správu o činnosti v oblasti prevencie závislostí a kriminality pre KÚ v Trnave.

ÚVZ SR prostredníctvom vybraných RÚVZ vykonáva prieskum Global Youth Tobacco Survey (GYTS) na Slovensku. Ide o projekt globálneho monitorovania užívania tabaku

vypracovaného a koordinovaného Svetovou zdravotníckou organizáciou, Centrom pre kontrolu chorôb a prevenciu.

Do uvedeného prieskumu bol zapojený i náš RÚVZ.. Monitoring a vykonávanie realizácie terénnej práce na školách uskutočnili pracovníci OVZ na 5 vybraných ZŠ v Trnavskom kraji u žiakov 7.,8. a 9. ročníka. V rámci projektu bolo vyplnených 363 dotazníkov.

Plnenie úlohy odboru epidemiológie:

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami.

V rámci prevencie pracuje na OVZ poradňa pre prevenciu infekcie HIV/AIDS. Poradenstvo je dôverné a vždy ide o stretnutie jedného klienta s jedným poradcom. Rešpektujeme absolútne právo klienta na dôvernú a anonymitu. Klient je vždy poučený o správaní, ktoré znižuje riziko infekcie HIV. Počet klientov v I. polroku 2016 bolo 38, ktorým bola poskytnutá základná informácia o infekcii HIV a jej predchádzaní, o spôsobe vyšetrenia na anti - HIV protilátky (poradenstvo poskytnuté telefonickou linkou pomoci AIDS bolo 26 klientom).

Aktuálne zistené nové poznatky na poradni sú aplikované do ďalšej práce v poradni AIDS a tiež sú prezentované zdravotno-výchovnými materiálmi (letáky, plagáty, postery, panely), prednáškami a príspevkami do tlače a masmédií. Poradňu navštívili resp. telefonické informácie boli podávané prevažne mladým ľuďom, najviac zastúpená je veková kategória od 20 - 24 rokov a 25 - 34 rokov. Celá činnosť poradenstva bola spropagovaná v tlači, na teletexte mestskej televízie, webových stránkach RÚVZ.

V I. polroku 2016 bola vykonaná 1 prednáška s besedami na tému AIDS a 1 na tému plánované partnerstvo a rodičovstvo+ hygiena tela. Na prednáškach spojenými s besedami zvyšujeme informovanosť a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Oddelenie výchovy k zdraviu zabezpečuje poradňu k zodpovednému partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencie chorôb prenášaných pohlavným stykom (HIV/AIDS).

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Veľkom Krtíši**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Veľký Krtíš oddelenie HŽP

RÚVZ vo Veľkom Krtíši nebol vybratý na riešenie úloh 1.1, 1.2., 1.3., 1.4., 1.5. a 1.6..

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Odpočet plnenia úlohy:

Prevádzky s rizikovými pracoviskami sledujeme priebežne v rámci štátneho zdravotného dozoru. Zmeny, ktoré nastali, zaznamenávame pravidelne v programe ASTR. V roku 2016 boli v okrese Veľký Krtíš (k 30.06.2016) vyhlásené rizikové práce v nasledovných spoločnostiach:

- 1. eustream a.s. Bratislava, prevádzka KS 03 Veľké Zlievce, IČO: 35 910 712:** spoločnosť sa zaoberá prepravou zemného plynu. Rizikové práce boli vyhlásené pre 59 zamestnancov (pracovná pozícia technik), z toho 4 ženy. Rizikové práce boli vyhlásené v 3.kategórii pre 33 zamestnancov / 3 ženy s rizikovým faktorom hluk, ďalej v 3.kategórii pre 12 zamestnancov / 0 žien s expozíciou rizikovým faktorom hluk a záťaž teplom, vo 4.kategórii pre 14 zamestnancov / 1 žena, s expozíciou rizikovému faktoru hluk.
- 2. IKE spol. s.r.o., Slatinka č. 176, 991 03 Pôtor, IČO: 36 057 185:** spoločnosť sa zaoberá výrobou a produkciou reklamy. Rizikové práce boli vyhlásené v 3.kategórii pre 5 zamestnancov / 0 žien (pracovná pozícia zvarač – zámočník), s rizikovým faktorom hluk.
- 3. BCP BULLONERIA COLOMBO s.r.o. Pôtor, 991 03 Pôtor, IČO: 36 629 031:** spoločnosť sa zaoberá výrobou skrutiek a matiek. Rizikové práce boli vyhlásené v 3. kategórii pre 7 pracovníkov / 0 žien (pracovná pozícia – robotník vo výrobe), s rizikovým faktorom hluk.

Návrhy na zaradenie prác do kategórií boli vypracované v súlade s Vyhláškou MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Uvedenými rozhodnutiami na určenie rizikových prác boli zároveň organizáciám nariadené opatrenia na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou. Pracovné činnosti zaradené do 4. kategórie boli určené na časovo vymedzené obdobie.

RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši eviduje rizikové práce aj v ďalších prevádzkach. Tieto boli vyhlásené v predchádzajúcom období v nasledovných spoločnostiach:

- 1. AMARANTE s.r.o. Kiarov, 991 06 Želovce, IČO: 36 059 137:** spoločnosť sa zaoberá výrobou okien. Rizikové práce boli vyhlásené v 3. kategórii pre 5 pracovníkov / 0 žien, s expozíciou rizikovému faktoru hluk (pracovná pozícia: „pracovník pri výrobe okien“ 3 / 0 žien, „zástupca vedúceho výroby“ 1 / 0 žien, „pracovník pri výrobe hranolov“ 1 / 0 žien).
- 2. ČOV a.s., Slovenská Ľupča, Kompostáreň Čebovce, 991 25 Čebovce, IČO: 36 644 340:** spoločnosť sa zaoberá výrobou kompostov a organických hnojív. Rizikové práce v 3. kategórii

boli vyhlásené pre 3 pracovníkov / 1 žena s expozíciou rizikovým faktorom celkový pevný aerosol, amoniak (pracovná pozícia: „vedúca prevádzky“ + „robotník, obsluha kompostárne“).

3. TECHNOGYM E.E. Bratislava, prevádzka Malý Krtíš, 990 01 Malý Krtíš, IČO: 35 930 209: spoločnosť sa zaoberá výrobou posilňovacích zariadení. Rizikové práce v 3. kategórii boli vyhlásené pre 76 zamestnancov / 0 žien s expozíciou rizikovým faktorom pevný aerosol, hluk, vibrácie (pracovná pozícia: „všeobecný operátor – brusič“ a „všeobecný operátor – pieskovač“). V tomto počte sú uvedení aj zamestnanci, ktorí vykonávajú striedavo pozíciu brusiča a pozíciu pieskovača na pracovisku kovovýroba a pieskovňa a brúsiareň.

Celkový počet pracovníkov, vykonávajúcich rizikové práce v okrese Veľký Krtíš k 30.06.2016, bol v 3. kategórii – 305 pracovníkov, z toho 4 ženy a v 4. kategórii – 14 pracovníkov, z toho 1 žena (v spoločnosti eustream a.s. Bratislava, KS 03 Veľké Zlievce). Oproti záveru predchádzajúceho roka počet pracovníkov, zaradených v riziku, mierne stúpol. Dôvodom je vznik nového pracoviska v spoločnosti IKE spol. s r.o. Pôtor (prášková lakovňa), ako aj spustenie výroby skrutiek a matiek v spoločnosti BCP BULLONERIA COLOMBO s.r.o. Pôtor.

Počty pracovníkov vykonávajúcich v okrese Veľký Krtíš rizikové práce k 30.06.2016 (podľa údajov z programu ASTR):						
Faktor	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		s p o l u	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	Žien
Hluk	138	3	14	1	152	4
Chemické látky a zmesi	79	1	0	0	79	1
Vibrácie	76	0	0	0	12	0
Záťaž teplom a chladom	12	0	0	0	12	0
SPOLU:	305	4	14	1	319	5

Pri kontrole prevádzok s vyhlásenými rizikovými prácami sa väčšinou nestretávame s nedostatkami v oblasti ochrany zdravia pracovníkov a uplatňovania nových legislatívnych úprav. Podieľajú sa na tom najmä pracovné zdravotné služby, ktoré u zamestnávateľov s rizikovými pracoviskami poctivo sledujú trend vývoja podnikov a včas reagujú na zmenu situácie výrobných podmienok.

Zamestnanci odd. PPL v rámci štátneho zdravotného dozoru v priebehu I. polroka 2016 upozorňovali organizácie na povinnosť vypracovať informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných technických a organizačných opatreniach na pracovisku. Niektorí zamestnávatelia túto povinnosť plnia vlastnými zamestnancami, iní si ich dávajú vypracovávať pracovným zdravotným službám. Všetky organizácie, v ktorých sú určené rizikové práce, majú uzatvorenú zmluvu s PZS, čo predstavuje 100 %.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Odpočet plnenia úlohy:

Na pracoviskách u rôznych subjektov sa pri používaní toxických a veľmi toxických chemických látok a zmesí zameriavame predovšetkým na skladovanie, spôsob vedenia evidencie, spôsob manipulácie, odbornú spôsobilosť, na manipuláciu s nimi, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti, zabezpečenie OOPP pre zamestnancov, vybavenie pracovísk lekárničkami prvej pomoci, likvidáciu prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov atď.

V súvislosti s používaním prípravkov na chemickú ochranu rastlín zisťujeme, že sa čoraz častejšie aplikujú prípravky, ktoré nie sú zaradené medzi toxické látky a zmesi. Skladovanie prípravkov na ochranu rastlín je v súčasnej dobe obmedzené, nakoľko sa prípravky na ochranu rastlín nenakupujú do zásoby, ale objednáva sa len potrebné množstvo. Likvidácia nepoužitých obalov a prípravkov sa zabezpečuje na základe zmlúv cez oprávnené organizácie. Osobitná pozornosť sa venuje zamestnancom pri aplikácii prípravkov na ochranu rastlín, skladovým priestorom v poľnohospodárskych subjektoch či v maloobchodných predajniach. Menšie poľnohospodárske družstvá, ako aj súkromne hospodáriaci roľníci, zabezpečujú výkon chemickej ochrany rastlín prevažne dodávateľským spôsobom. Zamestnanci týchto spoločností majú odbornú spôsobilosť a sú pravidelne školení.

Čo sa týka vykonania skúšok odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami, zamestnanci oddelenia i naďalej poskytujú záujemcom potrebné informácie (celkovo boli v I. polroku 2016 poskytnuté 4 konzultácie). Odbornú spôsobilosť zamestnancov pre prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami, zabezpečuje na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V priebehu I. polroka 2016 neboli v okrese Veľký Krtíš hlásené žiadne mimoriadne situácie a havárie.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Odpočet plnenia úlohy:

Výkon štátneho zdravotného dozoru v tejto oblasti je zameraný na sledovanie plnenia povinností zamestnávateľov, podľa Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom, v znení neskorších predpisov. V okrese Veľký Krtíš evidujeme 1 pracovisko s výskytom týchto látok – t.j. onkologickú ambulanciu Oncomedical s.r.o. Veľký Krtíš s 2 pracovníčkami (lekárka a zdravotná sestra), ktoré sú exponované chemickým karcinogénom – cytostatikám. Cytostatiká sa podávajú ambulantne, infúznou formou. Výkon ŠZD v onkologickej ambulancii je naplánovaný na II. polrok 2016.

Čo sa týka kontroly plnenia povinností, vyplývajúcich z Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, k 30.06.2016 RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši neevidoval ani jednu žiadosť o vydanie povolenia na odstraňovanie azbestu a materiálov, obsahujúcich azbest.

Zamestnancom aj zamestnávateľom však naďalej priebežne poskytujeme poradenské služby a konzultácie v oblasti uvedomenia si rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov

a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom, vrátane azbestu, ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam, narúšajúcim endokrinný systém. V I. polroku 2016 boli poskytnuté pracovníkmi odd. PPL Veľký Krtíš celkom 3 takéto konzultácie.

2.1.4. Pilotné testovanie nových navrhovaných metód hodnotenia fyzickej záťaže pri práci

Odpočet plnenia úlohy:

RÚVZ Veľký Krtíš nie je riešiteľským pracoviskom..

2.2. INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1. Zdravé pracoviská

Odpočet plnenia úlohy:

Oddelenie PPL na RÚVZ Veľký Krtíš sa snaží napomáhať zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov predovšetkým cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci, ako aj spoluprácou s pracovnými zdravotnými službami. Prostredníctvom Poradne zdravia a jej aktivít sú propagované u zamestnávateľov intervenčné programy, ktorých cieľom je informovať zamestnávateľov o vplyve pracovného prostredia, životného štýlu, zdraviu škodlivých faktorov práce a ich vzájomnej kombinácii na zdravie zamestnancov. V poslednom období zamestnávatelia kladú väčší dôraz na zlepšenie podmienok práce, ako aj pracovného prostredia. Nevhodné pracovné podmienky prevažujú iba v tých prevádzkach, ktoré začali svoju činnosť v neúčelových priestoroch. Pracovné prostredie je zväčša vyhovujúce v prevádzkach, ktoré sú vybudované podľa schválenej projektovej dokumentácie. Spracovanie dokumentácie projektanti často konzultujú aj s pracovníkmi odd. PPL ešte vo fáze prípravy. K 30.06.2016 bolo k uvedenej tematike (t.j. podpora zdravia pri práci) vykonaných 15 konzultácií, z toho 8 u SZČO, počas ktorých bolo záujemcom poskytované odborné poradenstvo. Zároveň bolo vykonaných 7 kontrol so zameraním na pracovné prostredie a znižovanie zdravotných rizík z práce a pracovného prostredia.

V uvedenej oblasti úzko spolupracujeme aj s Poradňou zdravia pri RÚVZ Veľký Krtíš. Poradňa zdravia pri RÚVZ Veľký Krtíš vykonávala v rámci svojej činnosti aj aktivity, zamerané na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitnú pozornosť pracovníčky venovali poradenstvu pre malé a stredné podniky a samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO). Do 30.06.2016 boli vykonané 4 výjazdové aktivity, zamerané na vyšetrenie krvi v rámci prevencie kardiovaskulárnych ochorení a to v nasledovných prevádzkach:

1. ADANO Veľký Krtíš – výroba trvanlivého pečiva (16 klientov)
2. ADANO Modrý Kameň – výroba trvanlivého pečiva (8 klientov)
3. II. Základná škola Veľký Krtíš – pedagogická činnosť (23 klientov)
4. Hontiansko-novohradská knižnica – v rámci Svetového dňa zdravia pre širokú verejnosť (19 klientov)

Všetkým záujemcom boli prístrojom Reflotron vyšetrené hodnoty celkového cholesterolu, glykémie, HDL a LDL cholesterolu, zmeraný bol krvný tlak, pulz, percento telesného tuku, výška a hmotnosť. Vykonané bolo individuálne poradenstvo podľa zistených výsledkov. Pracovníčky PZ pravidelne vykonávajú rôzne poradenské aktivity pre zamestnávateľov. V spolupráci s mestom Veľký Krtíš v rámci rôznych zdravotno-výchovných dní (napr.

„Svetový deň zdravia“ – beh ulicami mesta atď.) vykonávajú výjazdové akcie pre obyvateľov mesta, zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia. Záujemcom je ponúknutá možnosť vyšetrenia kapilárnej krvi Reflotronom, individuálne poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály na rôzne témy.

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Odpočet plnenia úlohy:

Spolupráca s orgánmi inšpekcie práce a NIP (spoločné previerky) sú naplánované na II. polrok 2016 v spoločnosti CBA Slovakia a.s.

2.3. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Odpočet plnenia úlohy:

RÚVZ Veľký Krtíš nie je riešiteľským pracoviskom.

2.4. ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Odpočet plnenia úlohy:

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Tiež sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky (vrátane nárokov na pracovný výkon) prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. RÚVZ Veľký Krtíš, odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie, k 30.06.2016 vydal 6 rozhodnutí na uvedenie chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky a 3 dodatky k pôvodným rozhodnutiam z dôvodu zmeny počtu ZŤP pracovníkov na danom pracovisku (Miroslav Baláž ELECTRIC Veľký Krtíš, Milan Násaly ELMOUR Kamenné Kosihy, GoSt s.r.o. Veľký Krtíš).

Do prevádzky boli uvedené nasledovné chránené dielne a pracoviská:

1. T-STORE s.r.o., Modrý Kameň: Rozličný tovar Modrý Kameň, 1 ZŤP pracovník – predavač.
2. Víno Natural Domin & Kušický Veľký Krtíš: Kancelárske priestory Veľký Krtíš – 1 ZŤP pracovník – pomocný administratívny pracovník.
3. GA-JU s.r.o. Nenince: Rozličný priemyselný tovar Nenince – 2 ZŤP pracovníci – predavač.
4. Gabriel Fekete Kosihy nad Ipl'om: Predaj plastových okien Veľký Krtíš – 2 ZŤP pracovníci – predavač a administratívny pracovník.
5. Remont Plus s.r.o. Veľký Krtíš: Predaj LED svietidiel Veľký Krtíš – 2 ZŤP pracovníci – skladník a predavač.
6. Miroslav Baláž ELECTRIC Veľký Krtíš: Kancelárske priestory Veľký Krtíš – 1 ZŤP pracovník – pracovník stávkovej kancelárie.

Pri uvádzaní chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky bolo v I. polroku 2016 pracovníkmi odd. PPL Veľký Krtíš vykonaných 6 kontrol, v rámci ktorých boli posudzované pracovné priestory a údaje o zamestnancoch z hľadiska ich zdravotných obmedzení

a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Zdravotne postihnutí pracovníci (celkovo sa jedná o 9 nových pracovníkov – telesné postihnutie, prevažne postihnutie srdcovo-cievneho systému a onkologické ochorenia) pred nástupom do zamestnania absolvovali lekársku prehliadku a sú zdravotne spôsobilí vykonávať prácu na chránenom pracovisku, čo deklarujú lekárske potvrdením pre ÚPSVaR Veľký Krtíš. K dispozícii majú dennú miestnosť, vybavenú aj nad rámec platnej legislatívy (napr. pohovky na možnosť oddychu poležiačky, antialergické nátery stien a podláh a podobne). Pracovné podmienky, vrátane nárokov na pracovný výkon, celkový počet a trvanie prestávok v práci, pracovné tempo a pod.), sú na pracoviskách prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené žiadne nedostatky, najmä z dôvodu, že všetci zamestnávateľia ešte pred zriadením samotnej prevádzky na pokyn pracovníkov ÚPSVaR Veľký Krtíš konzultovali vybavenie priestorov a splnenie ďalších podmienok priamo s pracovníkmi RÚVZ Veľký Krtíš.

Okrem odd. PPL vydávali rozhodnutia na uvedenie priestorov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska do prevádzky v I. polroku 2016 aj pracovníci oddelenia Hygieny výživy RÚVZ Veľký Krtíš, konkrétne:

1. PŠH VK s.r.o., Veľký Krtíš: Predajňa Potravín, Čebovce – 2 ZŤP pracovníci – predavač.
2. NORIL s.r.o. Kosihy nad Ipľom: Predajňa SPAJZ – rozličný tovar, Dolinka – 2 ZŤP pracovníci – predavač.
3. Ladislav György, Rimavská Sobota: Mäso centrum, Veľký Krtíš – 3 ZŤP zamestnanci – predavač.
4. Schikulka & Macatch s.r.o. Príbelce: Rozličný tovar – 1 ZŤP pracovník – predavač.
5. ADANO s.r.o. Veľký Krtíš: Výroba pekárenských výrobkov, Modrý Kameň – 8 ZŤP pracovníkov – manipulačný pracovník, obsluha pracovných strojov.

V rámci bežného štátneho zdravotného dozoru bola vykonaná kontrola pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách aj v iných, nielen novovzniknutých prevádzkach. Celkovo boli pracovníkmi PPL vykonané 2 takéto kontroly v maloobchodnej predajni a administratívnej prevádzke. Boli použité aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov (2 – zobrazovacie jednotky, 1 - bremená), z ktorých vyplynulo, že pracovníci sú informovaní o vplyve práce a pracovných podmienok na ich zdravie, zamestnávateľ im poskytuje OOPP a v prípade potreby majú kedykoľvek možnosť prerušiť výkon práce.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontr. CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrol. CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanovísk				(aké, koľko)	(aké, koľko)		
Veľký Krtíš	11	3 *	13	13	27	2 – Z, 1 – R	0	0	individuálne prestávky v práci podľa potreby

* dodatok k pôvodným rozhodnutiam (zmena počtu pracovníkov)

Z – zobrazovacie jednotky, R - bremená

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Do riešenia projektu sme sa zapojili v jeho prvej etape, ktorý prebiehal v rokoch u 2014-2015 odberom vzoriek kozmetických výrobkov na kontrolu vybraných regulovaných látok a zakázaných látok a na kontrolou tvrdení uvedených na kontrolovaných kozmetických výrobkoch / Odpočet plnenia programov a projektov za rok 2014 a 2015 / . Projekt bol ukončený v tomto roku správou, ktorú vypracoval ÚVZ SR odbor HVBPKV v spolupráci s NRC pre kozmetické výrobky pri RÚVZ so sídlom v Žiline.

3.2. Bezpečnosť výrobkov z bambusu

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia a kontrola správneho označovania v súlade s požiadavkami nariadenia EP a rady č. 1935/2004.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

3.3. Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

Kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami ako aj na priamy styk s potravinami vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

3.4. Prehľad 5- ročného výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami v SR a EÚ

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

3.5. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom monitoringu je zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

3.6. Monitoring príjmu jódu

V rámci tejto úlohy sa monitoruje obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli s cieľom sledovania zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.

V prvom polroku 2016 sme v rámci kontroly obsahu jódu odobrali v okrese Veľký Krtíš 12 vzoriek jodidovanej kuchynskej soli. Následne boli vzorky zaslané na chemické analýzy do

laboratórií na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Všetky odobraté vzorky boli vyšetrené na jodid draselný (KJ), jodičnan draselný (KJO₃) a ferokyanid draselný.

Na základe laboratórnych rozborov bolo zistené, že obsah jodidu draselného vo všetkých vyšetrených vzorkách bol v súlade s množstvom KJ uvedenom v príslušnej hlave Potravinového kódexu SR

Obsah ferokyanidu draselného bol vo všetkých vzorkách v hodnote do 20 mg/kg.

Vzorky soli boli odoberané v prevádzkach zariadení spoločného stravovania s prípravou pokrmov.

3.7. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

V rámci monitoringu je sledovaná spotreba vybraných prídavných látok E 104 chinolínová žltá, E 951 aspartam a E 960 glykozidy steviolu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín. Respondentmi projektu sú muži a ženy v dvoch vekových kategóriách / 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov /. 20 respondentov vyplnilo 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov. Získané výsledky o predpokladanom množstve skonzumovanej prídavnej látky sú postupne za každého respondenta vpisované do excelových tabuliek. V rámci projektu boli odobraté a zaslané na vyšetrenie 2 vzorky na vyšetrenie aspartamu a jedna vzorka na vyšetrenie chinolínovej žltej. Výsledky z laboratórnych vyšetrení budú spracované v príslušných tabuľkách a zaslané na ÚVZSR.

3.8. Monitoring príjmu kuchynskej soli

Cieľom projektu je dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli na 5 g na deň u dospelých populácie ako rizikového faktoru vo výžive ľudí. Vysoký príjem soli je spojený s výskytom KVO.

V 1. etape riešenia projektu bola vykonaná kontrola pridanej jedlej soli do hotových pokrmov, do pekárskeho výrobku a chleba v zariadeniach spoločného stravovania /ZSS/.

Kompletné obedové menu bolo odobraté vo verejnom ZSS, uzavretom ZSS a v nemocničnom zariadení zo stravy pre zamestnancov /spolu 10 vzoriek /.

V ZSS boli odobraté 2 vzorky chleba a 1 vzorka pečiva / rožok bez povrchového posypu soli/

V 2. etape sme zabezpečili monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hodinového dotazníka u 20 klientov (dospelá populácia muži/ženy v dvoch vekových kategóriách 19 r. -35 r. a 36 r. -54 r. Oslovení klienti vyplnili aj dotazník o frekvencii konzumácie potravín s pridanou jedlou soľou. 24 hodinový dotazník bol spracovaný v programe Alimenta.

Výsledky z 1. a 2. etapy boli doplnené do pridaných tabuliek a zaslané na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ktoré vyhodnotí výsledky za jednotlivé okresy a jednotlivé komodity potravín.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

V kalendárnom roku 2016 pre Odbor hygieny detí a mládeže v rámci plnenia Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike boli určené nasledovné úlohy:

Úloha č. 4.1. - Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 - 2025 (NAPPO)

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

V súvislosti s epidemickým nárastom prevalencie obezity v celosvetovom meradle vláda Slovenskej republiky schválila Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, ktorého súčasťou sú úlohy a aktivity, zamerané na zníženie výskytu obezity detskej a dorastovej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická inaktivita predstavujú významné faktory obezity u dospelých, rovnako ako aj u detí a mladých ľudí. Uvedené faktory vedú k nadhmotnosti a obezite a v dôsledku toho sa môžu uplatniť nezávislé rizikové faktory chronických neprenosných ochorení.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

Projekt COSI - Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 - 2025.

Cieľom projektu Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku. Uvedený projekt bol realizovaný vo viacerých európskych krajinách.

Projekt bol realizovaný na vybraných základných školách v okrese Veľký Krtíš, kde bolo potrebné zmerať žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Do projektu boli vybrané nasledovné základné školy:

a/ Základná škola, nám. A. H. Škultétyho 9, 990 01 Veľký Krtíš - mestská ZŠ

b/ Základná škola s materskou školou, Krtíšska 26, 991 22 Bušince - vidiecka ZŠ

c/ Základná škola s materskou školou, Imre Madácha 3, 991 02 Dolná Strehová - vidiecka ZŠ

d/ Základná škola s materskou školou, Gottwaldova 81, 991 06 Želovce - vidiecka ZŠ

Celkový počet žiakov, zaradených do projektu bol 80, z toho 40 mestských a 40 vidieckych žiakov.

Rodičom/zákonným zástupcom vybraných žiakov vo veku 7 - 7,99 rokov boli odovzdané informované súhlasy, ich prevzatie bolo podpísané na osobitnom liste.

Po podpísaní informovaného súhlasu rodičmi odborné pracovníčky oddelenia HDM dohodli s vedením školy termín uskutočnenia merania detí - hmotnosť, výška, obvod pása a bokov. Pri meraní do dotazníkov boli zaznamenané: dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň školskej dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pása a bokov. Vyplnené dotazníky boli označené kódmi podľa usmernenia zodpovednej pracovníčky MZ SR.

Vyplnené údaje z "Dotazníka pre meranie detí" boli vložené do e-formy programu Open Clinica do kancelárie WHO v Kodani a do databázy v programe Excel, následne boli zaslané zodpovednej pracovníčke MZ SR. Vyplnené dotazníky a podpísané informované súhlasy rodičov boli tiež zaslané zodpovednej pracovníčke MZ SR - MUDr. Tichej poštou.

Úloha č. 4.2. - Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich

štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú vybrané RÚVZ v SR.

Projekt bol riešený v I. polroku 2015 podľa pokynov Úradu verejného zdravotníctva SR. Po obdržaní dotazníkov a vypracovaní sprievodného listu - žiadosti o spoluprácu bolo v Gymnáziu A.H. Škultétyho, Školská 21, 990 01 Veľký Krtíš dotazníkovým prieskumom zisťované zneužívanie návykových látok u žiakov 1. - 4. ročníka spomínanej strednej školy. Prieskum bol realizovaný anonymne. Vyplnený dotazník žiaci vložili do obálok, zalepili a odovzdali anketárovi. Počas vyplňovania dotazníka anketár vyplnil tlačivo hlásenie za triedu, kde bol zapísaný aj kód školy. Po skončení vyplňovania dotazníkov boli jednotlivé obálky s dotazníkmi a hlásenie za triedu vložené do jednej veľkej obálky. Veľké obálky za jednotlivé triedy boli zaslané na Úrad verejného zdravotníctva SR na ďalšie hodnotenie.

V prvom polroku 2016 zo strany gestora neboli žiadne požiadavky na realizáciu projektu.

Úloha č. 4.3. – Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku, poranenie, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

Projekt je realizovaný podľa požiadaviek gestora v III etapách u detí vo veku od 3 do 14 rokov.

III. etapa projektu bude realizovaná v mesiaci september u vekovej skupiny 11 - 14 ročných detí dotazníkovým prieskumom. Do prieskumu budú vybrané dve základné školy (1 mestská, 1 vidiecka), ktorým budú odovzdané dotazníky, spolu 60 detí. Údaje z dotazníkov budú vložené do masky v programe Excel a zaslané elektronicky na ÚVZ SR.

Úloha č. 4.4. - Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Postup plnenia mimoriadnej úlohy sa uskutočnil podľa osobitného listu ÚVZ SR – HH SR, ktorým bol stanovený rozsah a termín vykonania cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách. Pracovník RÚVZ v spolupráci s vedením školy v každej vybratej škole vyplnil dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“.

Úloha na základných školách bola realizovaná v II. polroku 2014. V školách, ktoré boli vybrané pre plnenie mimoriadnej úlohy HH SR a v ktorých boli získané údaje o organizovaní povinných i nepovinných TV aktivít organizovaných školou, t.j. na každej vybratej škole kde

bol vyplnený dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“ sa sledovala pohybová aktivita detí.

Pracovník RÚVZ sa zúčastnil hodiny telesnej výchovy v 3. a v 8. ročníku každej školy a vyplnil dotazník „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“. V každom sledovanom ročníku, t.j. v 3. a v 8. ročníku 20 žiakov (10 chlapcov a 10 dievčat) vyplnilo „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“. Pri nedostatočnom počte žiakov boli žiaci doplnení zo 4. a 7. ročníka príslušnej ZŠ.

Údaje z dotazníkov sa použili na tvorbu databázy. Údaje z dotazníkov boli vložené do zaslaného formulára na vkladanie údajov. Vyplnená databáza bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V prvom polroku 2016 zo strany gestora neboli žiadne požiadavky na realizáciu projektu.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program

Vzhľadom na dlhodobosť projektu a pevne stanovené termíny kontroly očkovania v SR sa v priebehu prvého polroka kontrola nevykonávala. Kontrola očkovania bude vykonávaná v mesiacoch september-október 2016.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa, ktorý vyhlasuje európska úradovňa Svetovej zdravotníckej organizácie zameranej na posilnenie významu očkovania a zvýšenia zaočkovanosti boli pre laickú verejnosť vyhotovené letáky o imunizácii populácie s aktuálnym očkovacím kalendárom na rok 2016. Článok s príslušnou tematikou bol uverejnený aj na webovej stránke RÚVZ Veľký Krtíš.

Na uverejnenom telefónnom čísle na webovej stránke RÚVZ sa môže verejnosť informovať o problematike očkovania. Zákonných zástupcov detí, ktorí z akéhokoľvek dôvodu odmietajú povinné očkovanie pozývame do poradne v rámci pohovoru o poučení o očkovaní, jeho dôležitosti a o možných následkoch týkajúcich sa zdravia dieťaťa, ako aj verejného zdravia v prípade nezaočkovania dieťaťa.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Odborní pracovníci oddelenia epidemiológie vykonávali epidemiologické vyšetrenia a protiepidemické opatrenia pri výskyte infekčných ochorení v ohniskách nákazy. Za uvedené obdobie bolo vykonaných celkom 59 terénnych šetrení v ohniskách nákazy, z toho 36 v ohniskách salmonelóz, 1 kampylobakteriálnej enteritídy, 3 rotavírusových enteritíd, 1 infekcie enteropatogénnymi *Escherichia coli* a 2 hnačkami a gastroenteritídami pravdepodobne infekčného pôvodu. Protiepidemické opatrenia boli vykonané aj u Lymeskej choroby, 12x v ohnisku hepatitídy typu A a 1x vírusovej hepatitídy typu B. V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz boli vykonané 2 protiepidemické opatrenia.

V rámci sledovania HER v zdravotníckych zariadeniach bolo odobratých spolu 180 sterov mikrobiálnej čistoty, z toho 60 zo sterilného materiálu a 120 sterov z prostredia. Podľa vopred určeného harmonogramu sme odoberali vzorky odpadových vôd z ČOV mesta Veľký Krtíš a z ČOV Opatovská Nová Ves

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

S informačným systémom sa pracuje denne a to, zadávaním prenosných ochorení, sleduje sa systém rýchleho varovania a týždenne sa zadávajú údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení.

6.4. Nozokomiálne nákazy

V roku ½ polroku 2016 oddeleniu epidemiológie bola nahlásená 1 nozokomiálna nákaza a to z oddelenia OAIM.

Na predchádzanie NN sa na nemocničných oddeleniach vykonávajú pravidelné kontroly hygienicko-epidemiologického režimu, bariérovej ošetrovateľskej starostlivosti, manažmentu NN a spätnej väzby k ošetrovateľskému personálu. Každoročne sa zapájame do kampane hygieny a dezinfekcie rúk, ktorá je súčasťou WHO.

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

V priebehu roka sa v okrese Veľký Krtíš nevyskytli mimoriadne epidemiologické situácie, len lokálne epidémie respiračných ochorení, ktorým sa zabránilo prerušením výchovno-vzdelávacieho procesu.

6.6. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Podľa vopred určeného harmonogramu sme vykonávali odber vzoriek odpadových vôd z ČOV mesta Veľký Krtíš a z ČOV Opatovská Nová Ves.

6.7. Prevencia HIV/AIDS

V rámci plnenia aktivít Národného programu prevencie HIV/AIDS sa zúčastňujeme v spolupráci s poradňou zdravia na Svetový deň boja proti AIDS.

6.8. Poradne Očkovania

Na uverejnenom telefónnom čísle na webovej stránke RÚVZ sa môže verejnosť informovať o problematike očkovania. Priebežne aktualizujeme informovanie laickej verejnosti o význame očkovania a očkovaním preventabilných ochorení. Verejnosť informujeme aj formou materiálov o očkovaní, ktoré distribuujeme do detských ambulancií a nemocnice s aktuálnym očkovacím kalendárom.

So všetkými rodičmi detí, ktorí z akéhokoľvek dôvodu odmietajú povinné očkovanie pozývame do poradne v súvislosti s odmietnutím očkovania na pohovor o poučení o očkovaní, jeho dôležitosti a následkoch v prípade nezočkovania dieťaťa.

6.9. Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania.

Zapojili sme sa do projektu "Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania", ktorý sa formou hry snaží edukovať študentov vyšších ročníkov ako budúcich rodičov v oblasti povinného očkovania a jeho významu.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1. „NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA“

Národný program podpory zdravia je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

Aj v tomto polroku sme naďalej pokračovali v realizácii aktivít zameraných na splnenie jeho čiastkových cieľov a realizovali aktivity vedúce k zlepšeniu súčasného stavu v jednotlivých oblastiach NPPZ.

Svoje aktivity smerujeme hlavne na mladú generáciu v oblasti zdravého životného štýlu, ďalšími oblasťami sú výživa a stravovacie zvyklosti, dôležitosť fyzickej aktivity, škodlivosť tabaku a zákernosť drog, nebezpečenstvo nadmerného užívania alkoholu. Prednášky na tieto témy sme realizovali v základných a stredných školách okresu. Pri príležitosti svetového dňa boja proti rakovine sme študentkám strednej školy v spolupráci s gynekológom podrobnejšie priblížili informácie o rakovine krčka maternice a možnostiach, ako sa pred ňou chrániť.

V poradenskom centre priebežne zisťujeme rizikové faktory chronických neinfekčných ochorení a intervenujeme v závislosti od výsledkov vyšetrení, či už poučením o ozdravení životného štýlu, alebo odoslaním ošetrojúcemu lekárovi na ďalšiu diagnostiku a liečbu. Máme zriadenú poradňu pohybovej aktivity, poradňu zdravej výživy a poradňu na odvykanie od fajčenia, v ktorej môžu fajčiari získať informácie o možnosti prestať fajčiť.

V rámci preventívnych opatrení na znižovanie výskytu infekčných ochorení sa v prednáškach vykonávaných v špeciálnej základnej škole venujeme starostlivosti o osobnú hygienu, hygienu vlasov a potrebu očkovania. V spolupráci s epidemiologickým oddelením sme v dvoch stredných školách – na gymnáziu a na strednej odbornej škole – zrealizovali projekt „Očkovanie hrou“, v ktorom sme študentom prehĺbili vedomosti o jednotlivých povinných očkovaníach a ochoreniach, proti ktorým sa očkuje. Poskytli sme im kritický pohľad na jednotlivé zdroje informujúce o očkovaní a zloženie očkovacích látok. Ďalšou dôležitou súčasťou bolo objasnenie imunity jednotlivca a kolektívnej imunity.

V tomto roku sme sa v súlade s Aktualizáciou Národného programu podpory zdravia zapojili do prieskumu Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľstva SR. Oslovili sme 104 respondentov podľa stanovených kritérií, a tí nám vyplnili dotazník. Následne ich zadávame do počítača a po skompletizovaní ich zašleme na ÚVZ SR. Tento prieskum budeme mať ukončený do konca októbra 2016.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí

vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Nadalej sledujeme vývoj zdravotného stavu obyvateľstva v našom okrese. V Poradni zdravia a na výjazdových aktivitách sledujeme hodnoty parametrov, týkajúcich sa kardiovaskulárnych ochorení.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015-2025

V súlade s cieľom NPPO vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý má viesť k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity, sme nadalej pokračovali v aktivitách, ktorých cieľom je eliminovať ich epidemický výskyt.

Úlohy plníme v súčinnosti s inými oddeleniami.

V nadväznosti na preventívne programy sa nadalej zameriavame na vybrané chronické ochorenia, ktoré vo veľkej miere súvisia s nadhmotnosťou a obezitou. Súčasťou všetkých vyšetrení v poradni zdravia aj na výjazdových vyšetreniach v školách a prevádzkach je poskytovanie odborného poradenstva zamerané na dosiahnutie správneho životného štýlu, vrátane eliminácie výskytu obezity a osvojenie si primeranej pohybovej aktivity. Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme uskutočnili výjazdovú akciu do knižnice, kde sme o zásadách správneho stravovania diskutovali so zúčastnenými občanmi.

Pre deti a mládež sme pripravili prednášky o správnej životospráve, zamerané na prevenciu obezity, zvýšenie pohybovej aktivity a správne držanie tela. Prednášky sme vykonali v základnej škole vo Veľkom Krtíši. Pre obyvateľov mesta sme zrealizovali športové podujatie, kedy sme rýchlou chôdzou prešli okruh asi 4 kilometrov. So zamestnancami úradu sme uskutočnili športový deň zameraný na turistiku a kolektívne športové hry.

Zapojili sme sa do priebežného monitoringu programu Školské ovocie, ktorý hodnotí vplyv uvedeného programu na zvyšovanie zdravotného a nutričného uvedomenia u detí a rodičov. Podľa metodického pokynu sme požiadali rodičov, aby vyplnili dotazníky. Nahodené dotazníky sme odoslali na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie na ÚVZ SR.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľom tejto kampane je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov Slovenska elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení – pohybovej inaktivity.

Do projektu sa v čase jeho konania pravidelne zapájame. Keďže kampaň prebieha každý druhý rok, zapojíme sa do nej v budúcom roku 2017.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA ROKY 2009 – 2015

Cieľom tohto programu je zabezpečiť aktivity zamerané na podporu zdravého životného štýlu. Tejto problematike sa budeme venovať v budúcom polroku. Zapojili sme sa do projektu Zdravé komunity, zatiaľ sme sa skontaktovali s rómskymi aktivistami, absolvovali sme všetky školenia v rámci tohto projektu.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Hlavným cieľom nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu. Tejto problematike sa venujeme v prednáškovej činnosti prevažne na druhom stupni základných škôl.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Keďže demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie v dôsledku poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku, je veľmi dôležité venovať sa tejto skupine obyvateľov.

Cieľom je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Edukačné aktivity motivujúce obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia realizujeme v priebehu celého roka, hlavne počas Týždňa mozgu, Svetového dňa Alzheimerovej choroby, Medzinárodného dňa starších a Mesiaca úcty k starším.

Ďalšie aktivity máme naplánované na mesiace október a november.

Pre seniorov v Klube dôchodcov sme vykonali počas týždňa mozgu prednášku „Život prospešný mozgu“ a precvičovanie pamäti s pracovnými listami. Ponúkli sme im možnosť dať si odmerať tlak krvi.

Domovu dôchodcov a sociálnych služieb sme poskytli zdravotno-výchovné materiály.

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Náš úrad nie je riešiteľským pracoviskom tohto projektu..

9.6.1 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygienu

Cieľom tohto projektu je zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Hlavnou cieľovou skupinou projektu sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu. Takto tematicky ladenú prednášku priebežne vykonávame v MŠ a v ŠZŠ.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky MŠ, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygienu – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti. Pedagógov sme edukovali zdravotno-výchovnými materiálmi.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľom programu je znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Pri plnení tohto programu sme sa zamerali na osoby s rizikovým životným štýlom, a to najmä fajčiarov, nezdravo sa stravujúce osoby, osoby s nedostatočnou pohybovou aktivitou s nadmerným užívaním alkoholu. Svojou zdravotno-výchovnou činnosťou sa snažíme zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy a zvýšením pohybovej aktivity. S týmto zameraním sme vykonávali zdravotno-výchovné intervencie pre rôzne vekové skupiny obyvateľstva.

Individuálna stratégia zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratívne, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradni zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach pre nefarmakologické znižovanie krvného tlaku a zvýšenie pohybovej aktivity, ako aj v poradni zdravej výživy a počas výjazdových akcií poradne zdravia.

V poradni zdravia bolo v prvom polroku vyšetrených 103 klientov, z toho 31 mužov a 72 žien. Prvovyšetrených bolo celkom 29 klientov, 12 mužov a 17 žien. Opakovane bolo vyšetrených 74 klientov, z toho 19 mužov a 55 žien. Podľa vzdelania bolo 55% stredoškolsky a 35% vysokoškolsky vzdelaných klientov. Priemerná hodnota cholesterolu bola 4,92 mmol/l. U klientov so zvýšenými vstupnými hodnotami došlo k zníženiu cholesterolu u 9 %, zníženiu triglyceridov u 7 % zníženiu glukózy v krvi u 6 %. Naopak zvýšenie hodnôt HDL cholesterolu sme zaznamenali u 9 % klientov s nízkymi vstupnými hodnotami. Nadváhu malo 39% a obezitu 13% klientov. Takmer 53 % bolo absolútnych nefajčiarov. Každému bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu životného štýlu. Klientov vyšetrujeme nielen v priestoroch poradne zdravia, ale aj na výjazdových akciách v regióne. V tomto polroku sme prístrojom Reflotron vyšetřili pracovníkov v dvoch potravinárskych prevádzkach, pedagogických pracovníkov ZŠ vo Veľkom Krtíši a občanov nášho regiónu v Hontiansko-novohradskej knižnici počas svetového dňa zdravia. Celkovo sme na výjazdových akciách vyšetřili 66 klientov.

Populačná stratégia v rámci programu CINDI zahŕňa skupinové intervenčné aktivity, ktoré sme realizovali aj pri príležitosti týchto významných dní WHO:

4. február – Svetový deň rakoviny – propagácia na webstránke úradu. Prednášku o rakovinových ochoreniach u žien sme zrealizovali na strednej odbornej škole v spolupráci s gynekológom.

11. – 17. marec – Týždeň mozgu – túto kampaň sme prezentovali na našej webovej stránke úradu.

So seniormi v klube dôchodcov sme vykonali prednášku „Život prospešný mozgu“ a precvičovanie pamäti s pracovnými listami. Zúčastnení mali možnosť si aj odmerať tlak krvi, pulzu a % telesného tuku. Materiály k tejto téme sme poskytli pracovníkom domova dôchodcov a sociálnych služieb.

22. marec - Svetový deň vody – sme si pripomenuli nástenkou v priestoroch RÚVZ. Spolupracovali sme pri odbere vzoriek vody s odd. HŽP

24. marec - Svetový deň tuberkulózy - informačné tabule v priestoroch RÚVZ

7. apríl - Svetový deň zdravia – sme spropagovali v priestoroch RÚVZ

a pre občanov mesta prostredníctvom mestského rozhlasu a týždenníka Pokrok, na stránke RÚVZ a mesta Veľký Krtíš. Už tradične pri tejto príležitosti vyšetřujeme Reflotronom v Hontiansko-novohradskej knižnici a rozdávame zdravotno-výchovné materiály. Tento rok sme vyšetřili Reflotronom 17 občanov.

12. apríl – Deň narcisov - informačné tabule v priestoroch RÚVZ

10. máj - Svetový deň pohybom ku zdraviu - propagácia na nástenke v priestoroch RÚVZ, webstránke úradu a v mestskom rozhlase. Pri tejto príležitosti sme iniciovali športový deň zamestnancov zameraný na turistiku. Pre občanov mesta sme pripravili športové podujatie zamerané na rýchlu chôdzu. Pre žiačky siedmeho ročníka sme pripravili prednášku o správnom držaní tela spojenú s ukázkami a precvičovaním vhodných cvikov.

31. máj - Svetový deň bez tabaku - pri tejto príležitosti sme spropagovali deň otvorených dverí, ponúkli sme fajčiarom možnosť dať si zmerať Smokerlyzerom množstvo CO vo vydychovanom vzduchu na verejnom priestranstve pred budovou nášho úradu. Nefajčiarom sme zmerali tlak krvi, pulz a % telesného tuku. Akciu sme spropagovali na webstránke úradu, v miestnom týždenníku a v priestoroch budovy RÚVZ.

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi – propagácia na webovej stránke a informačnej tabuli v priestoroch RÚVZ.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTI DROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013-2016

Cieľom, ktorý je v rámci pôsobnosti úradov verejného zdravotníctva, je zabezpečenie univerzálnej prevencie, teda výchova k zdravému životnému štýlu, zdravotná osвета v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i nelegálnych návykových látok. Tieto zámery naplníme v týždni boja proti drogám, kedy sa venujeme hlavne žiakom na druhom stupni základných škôl s študentom stredných škôl.

V tomto polroku sme sa zapojili do prieskumu GYTS, ktorý sa zameriava na monitorovanie užívania tabaku a odraz opatrení kontroly tabaku vo vybraných skupinách populácie. Ide o medzinárodný projekt, ktorý realizuje Svetová zdravotnícka organizácia vo viacerých krajinách. Cieľovou skupinou u nás bola školská mládež vo veku 13-15 rokov. Dotazníkový prieskum sme vykonali v základných školách v Hrušove a v Čebovciach, ktoré nám boli určené administrátorom. Po skompletizovaní boli vyplnené dotazníky doručené podľa inštrukcií.

V prípade, ak sa budú realizovať ďalšie celoslovenské aktivity, zamerané na túto problematiku, zapojíme sa do nich.

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTI DROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013-2016

Náš úrad nie je riešiteľským pracoviskom tohto projektu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Vranove nad Topľou**

VÝCHOVA K ZDRAVIU

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
9.1	Národný program podpory zdravia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity	ÚVZ SR
	MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodné koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelých populácie	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.3	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na roky 2009 - 2016	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.4	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.5	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	rok 2016
9.6	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v bratislavskom samosprávnom kraji.	RÚVZ v Bratislave
	RÚVZ v Bratislave	rok 2016
9.6.1	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygienu	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice	rok 2016
9.7	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 a ďalšie roky
9.8	Akčný plán realizácie národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 – 2016	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016

9.9	Znižovanie epidemiologického a chemického rizika pokrmov rýchleho občerstvenia v okrese Levice	RÚVZ Levice
	RÚVZ Levice ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2016 rok 2016 a ďalšie roky
9.10	Stravovacie návyky a spotrebný potravinový kôš u obyvateľov okresu Levice	RÚVZ Levice
	RÚVZ Levice	rok 2016

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Realizácia úlohy a výstupy

Vzhľadom na to, že NPPZ je program integrovaný, jeho hlavným cieľom je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR – plníme ho v návaznosti na iné programy: CINDY, Národný program prevencie obezity, Národný akčný plán pre problémy spojené s alkoholom...

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov smerujeme aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia obyvateľov.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Realizácia úlohy a výstupy

V roku 2016 v mesiacoch máj – august sledovať vývoj zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky vyplňaním dotazníkov, v mesiacoch september – október zadávanie informácií do vopred pripravenej masky a následné zaslanie na ÚVZ SR.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Cieľ

Zámernom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Etapy riešenia

Tento program sme uplatňovali v rámci práce PZ už dávno pred jeho schválením (január 2008). Klasickú obezitologickú poradňu s potravinovou váhou a nutričným programom nemáme, ale nosným pilierom našej práce je neustále informovanie o správnej výžive a optimálnej pohybovej aktivite pri všetkých skupinových aktivitách a individuálne poradenstvo, zvlášť u klientov v rizikovom pásme hyperlipidémie, nadváhy, hyperglykémie a samozrejme u obéznych.

Výstupy za prvý polrok 2016

- Články zamerané na zdravý životný štýl uverejnené v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou
- besedy o životospráve v základných a stredných školách okresu Vranov nad Topľou
- besedy o životospráve s dospelou populáciou okresu Vranov nad Topľou
- monitoring výskytu nadváhy a obezity klientov vyšetrených v PZ a individuálne poradenstvo

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Konkrétny výstup za prvý polrok 2016

- v roku 2016 sa aktivita nerealizuje

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2016

Cieľ

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Realizačné výstupy za prvý polrok 2016

Spolupráca s KPZV v prípade výskytu infekčného ochorenia v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach a lokalitách v rámci okresu Vranov nad Topľou.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Vytvorenie nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom.

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Anotácia

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Realizačné výstupy za prvý polrok 2016

- edukačné aktivity na základných a stredných školách v okrese Vranov nad Topľou – besedy zamerané na zdravotné, ekonomické a sociálne riziká vyplývajúce z nadmerného užívania alkoholu a závislosti na alkohole (vytvorenie vlastnej prednáškovej prezentácie)
- Alkohol, fajčenie a drogy – ZŠ Kukučínová, Vranov nad Topľou
- Alkohol, fajčenie a drogy – ZŠ Bernoláková, Vranov nad Topľou

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Realizačné výstupy za prvý polrok 2016

Intervenovali sme hlavne v oblasti výživy s dôrazom na niektoré ochorenia: hypertenzia, diabetes mellitus, nadváha a pod.

- monitoring výskytu nadváhy, obezity, hypertenzie, diabetu mellitu u klientov v dôchodkovom veku vyšetrených v PZ. Individuálne poradenstvo zamerané na zmenu stravovacích návykov a zvýšenie pohybovej aktivity a poradenstvo v rámci ľahkej pohybovej aktivity z dôvodov zdravotných obmedzení u ľudí 65+.
- Seniorom sa vo zvýšenej miere venujeme aj pri štandardnom vyšetrení v poradni zdravia – možnosti individuálneho poradenstva v oblasti pohybovej aktivity a stravovacích návykov určených pre seniorov využilo 28 klientov.
- Aktivity so seniormi v rámci Týždňa mozgu a Svetového dňa zdravia.

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI.

Gestor projektu

RÚVZ Bratislava

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Cieľ

Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Etapy riešenia

V programe CINDI sa zameriavame na monitoring a evidenciu rizikových faktorov srdcovocievnych a niektorých metabolických ochorení - hypertenzia, nadváha, obezita, hyperglykémia, hyperlipidémie. Preventívne vyšetrenia poskytujeme celej populácii bez vekového obmedzenia a rajónnej príslušnosti, vždy u osôb bez manifestného ochorenia. Ak sú hodnoty RF kritické, klienta odosielame do starostlivosti praktického lekára pre dospelých, alebo priamo do metabolickej poradne.

Klienti s hraničnými hodnotami sa podrobia poradenstvu, ktorým nefarmakologicky intervenujeme do životného štýlu. Kladný výsledok sa odrazí najskôr po 3 mesiacoch, kedy klienta objedávame na 1. kontrolné vyšetrenie.

K 30.06.2016 PZ mala nasledovnú návštevnosť:

Počet vyšetrení:	109 (23 M, 86 Ž)
Počet štandardných vyšetrení:	76 (20M, 56 Ž)
Počet klientov vyšetrených prvý krát:	45 (7 M, 38 Ž)
Počet klientov vyšetrených opakovane:	64 (16 M, 48 Ž)
Počet výjazdových aktivít:	3
Počet vyšetrení pri výjazdových aktivitách:	33
Samostatné meranie TK:	45

V súbore prvovyšetrených dosiahli prvenstvo v návštevnosti klienti zo skupiny 45-54 ročných. Najpočetnejšiu skupinu v kontrolných vyšetreniach tvorili 55-64 roční klienti. V celkovej návštevnosti mali prevahu ženy (86) nad mužmi (23).

Ku klinickým odborníkom sme odoslali **9 klientov** pre kritické hodnoty **cholesterolu**, **2** pre kritické hodnoty **glykémie**.

PZ navštívilo 12 klientov s BMI vyšším ako 30

6 klientov - fajčiarov

20 klientov so zvýšeným systolickým tlakom krvi

7 klientov so zvýšeným diastolickým tlakom krvi

S týmito klientmi aktívne pracujeme na zmene ich stravovacích návykov, športovej aktivity a na odstránení ich zlozvykov, ktorých sa chcú zbaviť.

Nadstavbové poradne

Najväčší záujem z nadstavbových poradní javili klienti o **poradňu zdravej výživy**. Navštívili ju takmer všetci klienti s hraničnými a kritickými hodnotami cholesterolu, glykémie, BMI a TK, ale aj klienti s nadváhou.

Zdravá výživa

Na prevenciu chronických ochorení obyvateľov okresu Vranov nad Topľou vplývame aj uverejňovaním článkov s aktuálnou témou v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ VT a vždy aktuálnou témou na výchovno – náučnom panely v budove RÚVZ VT

Články : 4. Február – Svetový deň boja proti rakovine

Vírus ZIKA

Pohybom ku zdraviu

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 – 2016

Cieľ projektu

Cieľom je zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti u osôb s drogovou závislosťou s poskytovaním dostatočného rozsahu terapeutických programov formou ambulantnou, ústavnou i stacionárnou, rozvíjať a realizovať preventívne programy výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu a to formou náukových didaktických sedení v rámci zdravotnej osvetu v oblasti drogovej problematiky a užívania psychoaktívnych látok.

V rámci vecnej pôsobnosti odborov podpory zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR plnia úlohu v prioritě

Preventívne programy:

Zabezpečenie univerzálnej prevencie – výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu, zdravotnou osvetou v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy)

Predpokladaný prínos je zníženie incidencie užívania a najmä vzniku závislostí od ilegálnych drog, hlavne u mladej populácie v Slovenskej republike. Ukazovateľ je počet a druh realizovaných prevenčných aktivít.

Realizačné výstupy

1. Realizácia prednášok v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy):

- Fajčenie – SOU Drevárske, Vranov nad Topľou
- Alkohol, fajčenie a drogy – ZŠ Kukučínová, Vranov nad Topľou
- Alkohol, fajčenie a drogy – ZŠ Bernoláková, Vranov nad Topľou
- Fajčenie – ZŠ Bernoláková, Vranov nad Topľou

9.9. ZNIŽOVANIE EPIDEMIOLOGICKÉHO A CHEMICKÉHO RIZIKA POKRMOV RÝCHLEHO OBČERSTVENIA V OKRESE LEVICE

Gestor

RÚVZ so sídlom v Leviciach

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Leviciach

9.10 STRAVOVACIE NÁVYKY A SPOTREBNÝ POTRAVINOVÝ KÔŠ u obyvateľov okresu Levice

Gestor:

RÚVZ so sídlom v Leviciach

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Leviciach

Svetové dni

7 apríl „Svetový deň zdravia“

Ústrednou témou Svetového dňa zdravia pre tento rok je **Diabetes**. Celosvetovo sa počet chorých na cukrovku neustále zvyšuje. Diabetes je ochorenie ktoré sa významnou mierou podieľa na chorobnosti, invalidite aj úmernosti v populácii.

Z tohto dôvodu RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou realizoval nasledovné aktivity:

- Edukačno – preventívne vyšetrenie učiteľov v ZŠ Banské. (meranie tlaku krvi, vyšetrenie z kapilárnej krvi rizikových faktorov- celkový cholesterol, glykémia, triglyceridy, HDL. Vyšetrenie bolo sprevádzané kompletným odborným a nutričným poradenstvom.)
- Edukačno – preventívne vyšetrenie pracovníkov Hornozemplínskej knižnice vo Vranove nad Topľou. (meranie tlaku krvi, vyšetrenie z kapilárnej krvi rizikových faktorov- celkový cholesterol, glykémia, triglyceridy, HDL. Vyšetrenie bolo sprevádzané kompletným odborným a nutričným poradenstvom.)
- Edukačno – preventívne vyšetrenie pracovníkov denného stacionára Vravka vo Vranove nad Topľou. (meranie tlaku krvi, vyšetrenie z kapilárnej krvi rizikových faktorov- celkový cholesterol, glykémia. Vyšetrenie bolo sprevádzané kompletným odborným a nutričným poradenstvom)
- Propagácia Svetového dňa zdravia na webstránke RÚVZ VT
- Náučno-propagačný panel venovaný Svetovému dňu zdravia v budove RÚVZ VT

„Svetový deň pohybu ku zdraviu“ – 10 máj 2016

- Edukačné aktivity RÚVZ Vo Vranove nad Topľou zahŕňajú potrebu fyzickej aktivity v každom veku.
- Športový deň zamestnancov RÚVZ Vo Vranove nad Topľou venovaný športovej aktivite – futbal, volejbal, tenis...
- Náučno-propagačný panel venovaný Svetovému dňu – Pohybom ku zdraviu v budove RÚVZ VT
- Propagácia Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu v lokálnych printových médiách
- Propagácia Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu na webstránke RÚVZ VT

Týždeň mozgu

- Aktivity zamerané na seniorov
- Prednášková činnosť
- Denný stacionár - Bystré nad Topľou
- Denný stacionár - Čaklov
- Denný stacionár VRAVKA vo Vranove nad Topľou
- Klub dôchodcov vo Vranove nad Topľou

„Európsky imunizačný týždeň 2016“

- Článok s rovnomeným názvom uverejnený v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ
- Výchovno – náučný panel venovaný zvýšeniu povedomia o potrebe očkovania v budove RÚVZ
- Distribúcia letákov, brožúr a náučného materiálu
- prednášky zamerané na potrebu očkovania
- besedy so seniormi zamerané na potrebu očkovania proti chrípke vo vyššom veku

„Materské centrá“

Cieľom práce v programe bolo vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu, aby prenášali svoje návyky do výchovy dieťaťa a celej rodiny. Poskytli sme rôzne edukačné materiály v podobe letákov vydaných ÚVZ SR : Týranie detí, Stres, Žijeme zdravo, Domáce násilie, Zodpovedný rodič- zodpovedné dieťa, Becep radí cyklistom, korčuliarom, chodcom, Zodpovedný cyklista – bezpečný bicykel, Pripútaj sa!, Kto sa hrá, musí byť v bezpečí!,

- prezentácie a besedy na základných a stredných školách vo Vranove nad Topľou a okolí.

„Školské ovocie“

Špecifickým cieľom programu je zvýšiť spotrebu ovocia a zeleniny u detí predškolského a školského veku, naučiť deti a ich rodičov pravidelne konzumovať ovocie a zeleninu, pravidelne vzdelávať deti o dôležitosti konzumácie ovocia a zeleniny pre ich zdravie, naučiť dôverovať ovociu a zelenine vypestovanému v Slovenskej republike, vysvetliť postupy pri pestovaní, realizovať návštevy v sadoch (vysvetliť, čo znamená ekologické pestovanie a čo je integrované pestovanie), podporiť zdravú výživu a zvýšiť informovanosť o výživovej hodnote jednotlivých druhov ovocia a zeleniny a uplatňovaním programu pôsobiť aj na zníženie výskytu obezity u detí.

- V rámci spolupráce na tomto projekte s oddelením hygieny detí a mládeže sme realizovali prednášky zamerané na potrebu konzumácie ovocia a zeleniny pre žiakov a rodičov materských a základných škôl zapojených do tohto projektu v okrese Vranov nad Topľou.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN UKONČENIA
6.1	Národný imunizačný program SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i> RÚVZ v SR	ÚVZ SR priebežne
6.2	Surveillance infekčných chorôb RÚVZ v SR	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici priebežne
6.3	Informačný systém prenosných ochorení RÚVZ v SR	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici priebežne
6.4	Nozokomiálne nákazy RÚVZ v SR	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici priebežne
6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie RÚVZ v SR	ÚVZ SR priebežne
6.6	Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV RÚVZ v SR	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu priebežne
6.7	Prevenca HIV/AIDS RÚVZ v SR	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach december 2016
6.8	Poradne očkovania RÚVZ v SR	RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave priebežne
6.9	Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania RÚVZ v SR	RÚVZ so sídlom v Komárne december 2016
6.10	Umývanie a dezinfekcia rúk v zdravotníckych zariadeniach RÚVZ so sídlom v Leviciach	december 2016

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti) ;
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Dosiahnutie cieľov – vysokú zaočkovanosť populácie, si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Časové obdobie: priebežne

Etapy riešenia

1.Realizácia vlastného očkovania:

Aktuálny kalendár očkovania pre rok 2016 bol zaslaný všetkým očkujúcim lekárom s ďalším usmernením vykonávania vakcinácie.

Kontrola očkovania zo strany RÚVZ sa vykonáva formou kontroly zasielaných výpisov o vykonaných očkovacích úkonoch očkujúcimi lekármi – písomná forma, resp. elektronická forma.

2.Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2016

Udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania.

Časové obdobie: priebežne

3.Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Realizácia v prípade získania finančného zabezpečenia.

Poskytnú dôležité informácie overujúce účinnosť realizovaného očkovania a dynamiku hladín protilátok proti jednotlivým infekčným agens vo všetkých vekových kategóriách.

Časové obdobie:

1. 1. 2016 – 31. 12. 2018

Realizačné výstupy

- výsledky budú slúžiť ako podklad pre monitorovanie kolektívnej imunity.

Časové obdobie: **priebežne**

4.Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)

Úloha:

- vykonávanie monitoringu ochorení preventabilných očkovaním,
- zabezpečenie vzdelávania a doškoľovania zdravotníckeho personálu v otázkach vakcinácie s dôrazom na vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

Ochorenia preventabilné očkovaním:

Zaznamenali sme 1 sporadické ochorenie na Divý kašeľ – Pertussis u dvojmesačného chlapca z obce Sačurov s nízkym hygienickým štandardom bývania, neočkovaný. Hospitalizovaný na detskom oddelení Vranovskej nemocnice. Ochorenie potvrdené na základe klinických príznakov a pozitívnych výsledkov laboratórnych vyšetrení. Zaznamenali sme 1 ochorenie na Parotitídu u 39 ročného muža z obce Dlhé Klčovo. Neočkovaný. Nehospitalizovaný. Ochorenie potvrdené na základe klinických a laboratórnych výsledkov.

5.Manažment očkovania:

Úlohy

- a. zabezpečenie kontroly vykonávania očkovania, dodržiavania termínov očkovania podľa očkovacieho kalendára s vypracovaním záznamu o očkovaní,
- b. zabezpečenie mesačnej kontroly očkovania formou písomných, resp. e-mailových oznamovaní počtu zaočkovaných osôb na jednotlivých zdravotných obvodoch a ich pravidelnom vyhodnocovaní,
- c. v prípade zistenia nedostatkov v očkovaní zabezpečiť ich promptné odstránenie

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

Plní sa priebežne. Lekári vykonávajúci vakcináciu, zasielajú mesačné vyhodnotenie vakcinačných aktivít.

6.Kontrola očkovania v SR:

- a. vykonať kontrolu očkovania v ročníkoch narodenia určených ÚVZSR k

- stanovenému termínu
- b. vyhodnotiť očkovanie a v prípade zistenia nedostatkov ich vyriešiť s kompetentnými orgánmi

Časové obdobie: september – október 2016

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

Kontrola sa vykoná v stanovených termínoch: september – október 2016

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľská pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Etapy riešenia

1.Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

- udržiavať spoluprácu s OKM, ktorá je v súčasnosti na dobrej úrovni a spolupracovať aj s ďalšími laboratóriami OKM, ktoré vykonávajú vyšetrenia pre lekárov okresu Vranov nad Topľou

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

Od decembra 2011 vykonáva mikrobiologické vyšetrenia pre okres Vranov n.T. laboratórium ALPHA Medical Stropkov a HPL s.r.o. Prešov. Spolupráca s nimi je na veľmi dobrej úrovni. Pozitívne výsledky sú hlásené elektronicky v programe EPIS ihneď po diagnostikovaní etiologického agens. HPL s.r.o. Prešov pozitívne výsledky zaznamenáva v programe EPIS. Od roku 2016 je dobrá spolupráca aj s laboratóriom – Synlab Slovakia s.r.o., Košice, ktorý nám pozitívne výsledky hlási telefonicky.

2.Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

- úzkou spoluprácou s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavné prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú laboratórnu diagnostiku;
- zavedenie elektronického hlásenia prenosných ochorení terénnymi lekármi;
- propagovaním využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do systému EPIS

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

Hlásenie prenosných ochorení je na dobrej úrovni. Pozitívne výsledky z OKM sú hlásené okamžite elektronicky a následne aj písomnou formou na RÚVZ. Hlásenie prenosných ochorení e-mailovou poštou využívajú prevažne lôžkové oddelenia Vranovskej nemocnice, a.s.. Všeobecní lekári pre deti a dorast a všeobecní lekári pre dospelých zasielajú hlásenia prevažne písomne formou tlačených hláseniiek a postupne aj telefonicky a e-mailovou poštou.

3.Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

- vykonávať kvalitný monitoring v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia,
- spolupracovať so SLS pri Vranovskej nemocnici, a.s. pri priebežnom vzdelávaní a doškoloňovaní zdravotníckeho personálu,
- zabezpečiť veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu pri zistení nových patogénov, známych chorobách, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia, alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, pri znovu objavení sa starých patogénov a pod.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

Plní sa priebežne; „staronové“ ochorenia v uplynulom polroku 2016 sme nemali hlásené.

4. Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

Skvalitnenie dohľadu nad utečeneckými tábormi a strediskami, zrýchlenie prijímania preventívnych a represívnych opatrení vrátane očkovania v úzkej spolupráci s MV SR.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

V okrese Vranov nad Topľou nie je utečenecký tábor ani stredisko príst'ahovalcov.

5. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

- cestou regionálnych médií sprostredkovať širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní a ďalších preventívnych opatreniach. Upozorniť na vstupný portál programu EPIS ako nového zdroja informácií o prenosných ochoreniach.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

Na webovej stránke RÚVZ sú uverejňované informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii, podľa epidemiologickej naliehavosti. Veľmi dobrá je spolupráca s miestnymi novinami „Vranovské noviny“ a „Vranovské novinky“, „Vranovské Spektrum“, „Región“, ktoré uverejňujú aktuálnu situáciu vo výskyte prenosných ochorení, prípadne aj ďalšie informácie o prenosných ochoreniach a ochrane proti ich šíreniu (chrípka, ochorenia ovplyvniteľné očkovaním, alimentárne nákazy a pod).

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Etapy riešenia

1. Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť

- propagácia využívania on-line hlásenia všeobecných lekárov pre deti, dorast a dospelých,
- rozširovanie on-line hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie, rozširovanie spektra laboratórnych výsledkov.

Zodpovední: ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, pracovná skupina pre EPIS

Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR

2. Kontrola kvality údajov v EPISe

Zodpovední: určené pracovné skupiny

Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR

Časové obdobie: priebežne

3. Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ

Zodpovedné osoby za vybrané nákazy pripravili zoznam položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu. Tieto je potrebné ďalej aktívne sledovať, reagovať na nové požiadavky a tieto implementovať do položiek programu EPIS.

Časové obdobie: priebežne

4. Manažment epidémií

Manažujú sa epidémie nadregionálneho rozsahu s pridelovaním jedného hesla, ku ktorému sa priradujú príslušné prípady z iných regiónov.

Za pridelovanie kódov epidémií zodpovedá ÚVZ SR.

Časové obdobie: priebežne

5. Manažment kontaktov a ohnisk

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Časové obdobie: priebežne

6. Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov :	1017
Z toho počet uzavretých	1011
Nepotvrdené	16
Počet spracovaných ohnisk	194
Počet chránených kontaktov očkovaním, aktívne, pasívne	241
Opatrenia prijaté rozhodnutím	249
Pokynom na mieste	582

Úlohy sa plnia každodenne vkladáním hlásených ochorení do EPIS, ich mesačnou analýzou, ako podklad pre mesačné správy, systémom rýchleho varovania podľa aktuálnej situácie.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach

2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc
5. posilniť edukáciu epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillance nozokomiálnych nákaz, hlavne v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Etapy riešenia

1.Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC

Sledovanie infekcií akvizovaných na jednotkách intenzívnej starostlivosti programom HELICS sa v SR vykonáva od roku 2005. Pacienti hospitalizovaní na JIS sú špecifickou cieľovou skupinou pacientov s vysokým rizikom morbidity a letality asociovanej s nemocničnými nákazami. V súčasnosti sú zbierané údaje zo zapojených pracovísk na základe protokolu ECDC, ktorý nadväzuje na program HELICS. V rámci sledovania sa zisťuje incidencia vybraných nákaz (pneumónií, infekcií krvného riečiska a infekcií močového traktu). Zozbierané údaje zaslané národnému koordinátorovi sú následne transportované do systému TESSY.

Infekcie v mieste chirurgického výkonu sú ďalším dôležitým cieľom pri surveillance nemocničných nákaz. V roku 2011 bol začatý zber údajov na niektorých chirurgických pracoviskách na základe protokolu ECDC vychádzajúce z programu HELICS.

Časové obdobie: priebežne (zapojenie ďalších nemocníc do programu HELICS).

2.Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu a infekcií vyvolaných *Clostridium difficile* podľa protokolu ECDC

Infekcie vyvolané *Clostridium difficile* vyvolávajú závažné = nemocničné nákazy, a preto boli ustanovené ako jedna z najdôležitejších priorít Rady Európy.

Realizácia bodového prevalenčného sledovania

2016: preklad materiálov k výkonu BPS II do slovenského jazyka, vykonanie výberu štandardizovaného súboru slovenských nemocníc (40 nemocníc, vo validačnej časti 5 nemocníc), preklad a príprava materiálov (protokol, codebook, softvér), príprava školení SR, stanovenie validačného tímu, získanie podporného stanoviska MZ SR a HH SR

2016: podľa pokynov ECDC vykonať BPS v zariadeniach pre dlhodobu chorých.

2017: Január – marec- školenie jednotlivých tímov, apríl – jún, výkon BPS II a validačnej BPS II

Júl – kontrola výsledkov – presun do TESSY

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou oddelenie Epidemiológie sa zapojilo do projektu.

3.Realizácia kampane Clean care is save care

február – apríl – príprava vzorových materiálov pre realizáciu kampane – zabezpečí RÚVZ so sídlom v Trenčíne

máj - vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v SR – vykonajú všetky RÚVZ v SR

jún - vyhodnotenie realizovanej kampane – vykonajú všetky RÚVZ v SR;

júl – spracovanie a vyhodnotenie za všetky RUVZ v SR na RÚVZ so sídlom v Trenčíne

RÚVZ sa zapojil do kampane WHO: „ Clean care is save care“. Aktivity zamerané na zdravotníckych pracovníkov prebiehali formou prednášok, seminárov na tému hygieny rúk, plagátov, letákov, nástenných panelov a ukážkou správnej techniky umývania a dezinfekcie rúk.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

V rámci kampane boli vykonávané kontroly dezinfekcie rúk a dodržiavanie novej vyhlášky MZ SR č.192 z roku 2015, ktorou zakazuje nosenie dlhých gélových alebo umelých nechťov, prsteňov, rôznych ozdôb u zdravotníckych pracovníkov:

- 30 sterov z rúk: 10 lekárom, 13 zdravotným sestram, 5 sanitárkam, 1 asistentke a 1 dokumentačnej sestre.

Aktivity boli vykonávané na chirurgickom oddelení, na urgentnom príjme, na jednotňovej ambulantnej starostlivosti, na príjmovej chirurgickej ambulancii a na oddelení OAIM. Kampaň hygieny rúk bola zverejnená aj na stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou. Rozposielali sme letáky kampane a novelizáciu vyhlášky MZ SR č. 192/2015 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 553/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia, všetkým všeobecným lekárom pre deti a dorast a všeobecným lekárom pre dospelých. V budove RÚVZ bol vyhotovený nástenný panel s uvedenou tematikou a v rámci epidemiologických šetrení sú chorí a ich kontakty pracovníkmi oddelenia epidemiológie poučení o význame a správnom postupe pri hygienickej očiste rúk. V roku 2016 vo Vranovskej nemocnici boli určené epidemiologické sestry a epidemiologickí lekári, ktorí sú zodpovední za nozokomiálne nákazy, čím sa skvalitňuje postupne hlásenie nozokomiálnych nákaz nemocničnej hygieničke, s ktorou je dobrá spolupráca.

4.Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov a cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

V rámci postgraduálneho doškolovania zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZU a lekáorskými fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz v kontexte odporúčania Rady z 9. júla 2009 o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií spojených so zdravotnou starostlivosťou č. 2009/C 151/01.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

V 1. polroku 2016 nebola plánovaná žiadna vzdelávacia akcia pre zdravotníckych pracovníkov.

5.Realizačné výstupy RÚVZ Vranov n/T

- vykonať analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz (NN) za rok 2016

- porovnať výskyt NN v roku 2016 s výskytom v roku 2015 a za posledných 5 rokov
- skvalitniť surveillance a kontroly NN zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov v spolupráci s OKM
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz zaktivizovaním činnosti komisie pre evidenciu a analýzu NN
 - zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach zabezpečením kontroly dekontaminačných postupov a verifikáciou mikrobiologickej kontroly prostredia, sterility, dezinfekcie podľa harmonogramu odd. epidemiológie RÚVZ.
 - štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk

Časové obdobie: priebežne

Zodpovední: za úlohy 1.,2. ÚVZ SR

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

Kontrola sterility:

Sterilné predmety	90
Stery z prostredia	120
Dezinfekčné roztoky	9
Kontrola HS	21
Kontrola aut.	26
Čistené vody	0

Počet hlásených nozokomiálnych nákaz za 1. polrok 2016 a porovnanie za 1. polrok 2015

Oddelenie	1. polrok 2016	1. polrok 2015
OAIM	2	4
Chirurgické	3	0
Doliečovacie	6	2
Novorodenecké	0	0
Gyn. pôrodnícke	1	0
Neurologické	2	3
Detské	2	1
Interné	13	1
Obvodné územné ambulancie	0	0
Dializačné centrum	0	1
Iné zdrav. zariadenia	0	16
Spolu	29	28

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a ďalších vysokovirulentných nákaz (Ebola, MERSCoV, vtáčia chrípka, SARS, atď.),
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Etapy riešenia

1.Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

ÚVZ SR doteraz nepripravil jednotlivé pokyny k riešeniu tejto úlohy v celoslovenskom priestore.

2.Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Realizačné výstupy

- posilnenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie,
- zlepšenie stratégie krízovej komunikácie,
- zaškolenie epidemiológov pri potencionálnom ohrození verejného zdravia biologickými faktormi (podozrivé látky) v otázkach indikovania adekvátnych protiepidemických opatrení a nutnosti laboratórneho vyšetrenia nálezov pri mimoriadnej udalosti ku ktorej sú prizvaní IZS,
- priebežne aktualizovať postupy HH SR pre realizáciu opatrení pri výskyte vysokonebezpečných nákaz,
- príprava koordinovaného postupu v prípade mimoriadnej epidemiologickej situácie,
- priebežná aktualizácia členov a kontaktných údajov v protiepidemických komisiách.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

V okrese Vranov nad Topľou nevznikla v roku 2016 mimoriadna epidemiologická situácia.

Zamestnankyne oddelenia sa zúčastnili školenia s názornou ukážkou prevozu osoby podozrivej z VNN „Školenie primárov centrálnych prijímacích oddelení Košického a Prešovského kraja o postupoch pri podozrení na VNN“ dňa 13.4.2016 v Košiciach.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor

ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie: január – február 2016

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika Slovenskej republiky vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov a iných enterovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: marec 2016 – február 2017

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok 2016 a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Realizačné výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

RÚVZ Vranov nad Topľou plní úlohu – odoberá vzorky odpadových vôd na zistenie cirkulácie vírusu poliomyelitídy podľa harmonogramu, ktorý spracoval RÚVZ Košice (odber bol vykonaný 3x). Vyšetrenie na Poliovírusy, resp. iné Enterovírusy boli negatívne. Ochorenie na **poliomyelitídu** sme nezaznamenali.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská RÚVZ v SR

Cieľ

Mladí ľudia v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchyľnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia. Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Etapy riešenia

Projekt sa uskutočňuje v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- marec - november vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v Slovenskej republike;
- december – spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie výsledkov uskutočnených aktivít na RÚVZ so sídlom v Košiciach,
- záverečnú správu RÚVZ so sídlom v Košiciach zašle na ÚVZ SR.

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia:

December 2016

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016

- Činnosť liniek pomoci AIDS – linka pomoci je zriadená na RÚVZ už viac ako 10 rokov. Je využívaná veľmi sporadicky. K dnešnému času sa na linku pomoci obrátili 6 klienti – študenti (po prednáškach na stredných školách).

- Aktivity k svetovému dňu boja proti AIDS – budú sa realizovať v decembri 2016

Testovanie, poradenstvo, sledovanie

- Zber epidemiologických údajov, štúdie v skupinách ľudí s rizikovým správaním sa, vyšetovanie anti-HIV protilátok rizikovo správajúcich sa osôb, vyšetovanie kontaktov ľudí s HIV, vydávanie medzinárodného certifikátu o výsledku vyšetrenia anti-HIV občanom Slovenskej republiky pred cestou do štátov vyžadujúcich toto vyšetrenie.

V okrese Vranov nad Topľou nie je oficiálny register rizikovo sa správajúcich osôb. Medzinárodný certifikát pre občanov SR pred cestou do krajín vyžadujúcich vyšetrenie na HIV, vydáva RÚVZ so sídlom v Košiciach – laboratórium vyšetrujúce anti-HIV.

- Sledovanie pohlavných ochorení – spolupracujeme s dermatovenerologickými ambulanciami (v okrese 3) a dermatovenerologickými oddeleniami v SR. V 1. polroku 2016 boli hlásené 3 ochorenia na syfilis a 1 gonokokové ochorenie. V prípade ich výskytu sú protiepidemické opatrenia kontaktov chorých vykonávané lekármi dermatovenerologických

ambulancií. V prípade porušenia liečebného režimu pacientmi sa lekári obracajú na RÚVZ so žiadosťou o spoluprácu.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochorení.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Časové obdobie

priebežne

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach praktickou výučbou budúcich sestier na SZŠ a vzdelávaním sestier v rámci SKSaPA,,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ (gynekolog.- pôrod. oddelenia, čakárne gynekolog. ambulancií a čakárne všeobecných lekárov).

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

Oddelenie vykonávalo aktivity v rámci EIW:

- **prednáška a beseda pre Strednú odbornú školu** vo Vranove nad Topľou pre žiakov štvrtých ročníkov na tému „Význam očkovania“ s názornými ukázkami obrázkov pacientov chorých na ochorenia preventabilné očkovaním,
- **prednášky a besedy pre materské centrum Safari**, kde boli aj distribuované informačné materiály - letáky, plagát, príručky,
- **2 uverejnené články do Vranovských novín** – Vranovské noviny a Vranovské novinky (Spektrum) na tému povinného očkovania, o histórii očkovania, o súčasnom výskyte ochorení preventabilných očkovaním, o aktivitách RÚVZ Vranov nad Topľou v rámci EIW, o poradni očkovania, ktorá v rámci EIT bola zriadená denne od 12:00 do 15:00
- v priestoroch budovy RÚVZ vo Vranove nad Topľou bol umiestnený výchovno-náučný panel, venovaný Európskemu imunizačnému týždňu,
- informácie o zriadenej poradni očkovania na našej web stránke a aktuálny elektronický očkovací kalendár,

- v rámci spolupráce s praktickými lekármi pre deti a dorast a praktickými lekármi pre dospelých, bol rozposlaný elektronicky očkovací kalendár, článok o aktivitách RÚVZ, logo EIW a boli požiadani k vykonávaniu aktivít týkajúcich sa propagácie očkovania.

V dňoch 14. - 15. januára sa zamestnankyňa oddelenia aktívne zúčastnila na VII. Vakcinologickom kongrese na Štrbskom plese. V termíne od 1. – 4. 2. 2016 sa zamestnankyňa zúčastnila na „Tematickom kurze o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb“ a dňa 8.6.2016 sa zamestnankyne zúčastnili konferencie „XIX. Východoslovenský vakcinačný deň L. Pasteura“ v Košiciach.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Gestor

RÚVZ so sídlom v Komárne

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je zvýšenie vedomostí budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a o význame očkovania.

Etapy riešenia:

I. etapa: január – marec 2016: metodická príprava

apríl 2016: pilotný projekt

II. etapa: máj- jún 2016: realizácia edukácie a vyplňanie dotazníkov

III. etapa: júl – august 2016: nahrávanie údajov

IV. etapa: september – december 2016: vyhodnotenie a komunikácia výsledkov

Časové obdobie

December 2016

Realizačné výstupy

Zhodnotenie úrovne vedomostí v skúmanej oblasti v rámci cieľovej skupiny a efektu intervencie.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2016:

- v apríli 2016 sa zamestnankyňa zúčastnila edukačnej porady konanej v Banskej Bystrici,

- v máji prebehli prípravy a dohody so strednými školami,

- v júny sme realizovali samotný projekt,

Na projekte sa zúčastnili 2 stredné školy v meste Vranov nad Topľou – Gymnázium a Stredná odborná škola kde sa celkovo zapojilo 36 žiakov.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN
4.1.	Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025 (NAPPO)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2025
4.2.	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže Slovenska.	MZ SR ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR	Rok 2025
4.3	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v B. Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016

Číslo úlohy: 4.1

AKTIVITY PREVENCIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENCIE OBEZITY NA ROKY 2015-2025

Cieľ:

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou mater ských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Plnenie úlohy:

Úloha vychádza zo skutočnosti epidemického nárastu obezity u detí v celosvetovom meradle. Slovenská republika schválila Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, ktorého súčasťou sú úlohy a aktivity, zamerané na zníženie výskytu obezity u detskej a dorastovej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická aktivita predstavujú významné faktory obezity u dospelých, detí a aj mladých ľudí. Tieto faktory vedú k nadhmotnosti a obezite.

Pri realizácii úlohy sme vychádzali zo štyroch stanovených priorít, podľa ktorých sme vyvíjali aj našu činnosť:

1. **Podpora zdravého štartu do života:** činnosť bola zameraná na poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti zdravého životného štýlu a prevencie obezity.

2. **Podpora zdravšieho prostredia v školách:** V rámci plnenia tejto priority bola naša činnosť zameraná na kontrolu predávania sortimentu v bufetoch, edukačných aktivít v oblasti zdravého stravovania detí, realizáciou mliečneho programu v školských zariadeniach, realizáciou projektu „Školské ovocie“. Zvýšená pozornosť bola venovaná zabezpečením pitného režimu detí v školských zariadeniach a v rámci toho presadzovaním užívania pitnej vody a nie sladených nápojov. Bola realizovaná cieľená úloha zameraná na posudzovanie výživovej hodnoty pripravovanej stravy a to na obsah soli. Priebežne sa kontroluje pestrosť stravy, kedy sa prepočítava koeficient pestrosti a kontrolujú sa zásady pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané OVD.

V rámci plnenia tejto úlohy bol realizovaný **PROJEKT COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)**. Jeho cieľom je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku. Jedná sa o plnenie uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Projekt je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Po skompletizovaní meraní zo všetkých škôl bude údaje analyzovať Svetová zdravotnícka organizácia (SZO). Projekt bol začatý v r. 2015 podľa zaslaných pokynov na jednej mestskej základnej škole – Základná škola Vranov nad Topľou JUH 1054, kde sa meraní zúčastnilo 46 detí a z dôvodu zabezpečenia potrebného počtu žiadaných respondentov až na troch vidieckych školách – Základná škola Sečovská Polianka, Ul. Školská 558/4 s počtom detí 20, Základná škola s materskou školou Továrne 173 s počtom detí 9 a Základná škola Bystré, Hermamnovská 347/7 s počtom detí 19. Projekt zahŕňal rutinné merania žiakov vybraných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov života - meranie telesnej hmotnosti a výšky, obvodu pása a bokov. Súčasťou projektu bolo aj vyplnenie dotazníka žiakmi. V r. 2016 boli získané údaje skompletizované a doplnené pracovníkmi oddelenia a zadávané do zaslanej e-mailovej podoby.

Úlohou projektu „Školské ovocie“ je naučiť detí pravidelne konzumovať ovocie a zeleninu, vzdelávať ich v oblasti dôležitosti konzumácie pre ich zdravie, naučiť dôverovať ovociu a zelenine, vypestovanému v Slovenskej republike, vysvetliť postupy pri pestovaní, realizovať návštevy v sadoch (vysvetliť ekologické pestovanie a integrované pestovanie), podporiť zdravú výživu a zvýšiť informovanosť o výživovej hodnote jednotlivých druhov ovocia a zeleniny.

Rok 2016 zahŕňal zber údajov, zadávanie údajov do databázy zaslanie na ÚVZ SR Bratislava k celkovému spracovaniu. Súbor nášho okresu tvorili deti materských škôl a základných škôl, delených do dvoch skupín (školy zapojené do projektu a školy nezapojené do projektu a zároveň delených na deti z vidieka a deti z miest. Realizoval sa v týchto zariadeniach: (MŠ Sačurov, MŠ Nižný Hrabovec, MŠ Hencovce, MŠ Vranov n/T-JUH, ZŠ Nižný Hrabovec, ZŠ Hanušovce nad Topľou, ZŠ Vranov n/T-Lúčna). Súčasťou realizácie projektu bola aj prednáška s touto témou v každom zariadení pre deti a rodičov zúčastnených sa projektu.

3. **Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení:** v posudzovanom období nevykazujeme žiadnu činnosť v tejto oblasti

4. **Podpora pohybových aktivít:** realizuje sa monitoring telovýchovných podmienok na školách a sledovanie využívania priestorov telocviční na mimoškolské aktivity

Počet respondentov: 204

Číslo úlohy: 4.2

ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (TABAK, ALKOHOL, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE SLOVENSKA.

Cieľ:

Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metódikou.

Plnenie úlohy: RÚVZ Vranov nad Topľou v posudzovanom období túto úlohu nerealizoval.

Číslo úlohy: 4.3

MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU.

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Plnenie úlohy:

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Keďže sa úrazy môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja, bola realizovaná III. etapa tohoto projektu u 11 – 15 ročných detí. Do projektu bolo vybraných 30 detí z mestskej školy (Základná škola JUH vo Vranove nad Topľou) a 30 detí zo školy vidieckej (Základná škola Hanušovce nad Topľou). Prieskum sa realizoval formou získavania údajov od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov o prekonaných úrazoch detí, formou dotazníkov. Zber údajov bol vykonaný v mesiaci máj 2016. Získané údaje budú zadávané do databázy programu EXCEL v čase letných prázdnin a odoslané k spracovaniu na ÚVZ SR v Bratislave.

Počet respondentov: 60 detí

Číslo úlohy: 4.4

MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL, VYUŽITIE HODÍN TV.

Cieľ:

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu, odborne zdôvodniť potrebu

minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Plnenie úlohy:

V posudzovanom období prebieha na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave tvorba databázy získaných údajov z celého Slovenska, analýza a vyhodnotenie týchto získaných údajov.

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30 marec 2016
3.2	BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2018
3.3	PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK S POTRAVINAMI Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2018
3.4	PREHLAD 5 - ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR A EÚ <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s EU legislatívou a ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2017
3.5	MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR	RÚVZ so sídlom v Trenčíne

	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2017
3.6	MONITORING PRÍJMU JÓDU Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochranu zdravia obyvateľov SR. Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach	marec 2017
3.7	MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30.apríl 2017
3.8	MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI Úloha nadväzuje Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva a ochranu zdravia obyvateľov SR.	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. máj 2016

Číslo úlohy: **3.1.**

Názov úlohy: **BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA**

Cieľ úlohy:

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v 1. polroku 2016 odobratých 8 vzoriek kozmetických výrobkov. Z uvedeného počtu bolo chemicky vyšetrených 8 vzoriek a mikrobiologicky vyšetrených bolo 6 vzoriek. Výsledky laboratórnych rozborov 8 vzoriek vyhoveli požiadavkám Nariadenia EP a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Výrobcu kozmetických výrobkov v okrese Vranov n. T. nemáme. Pri každom odbere vzoriek bolo skontrolované aj povinné označenie kozmetických výrobkov a tvrdenia používané v súvislosti s kozmetickými výrobkami. Tvrdenia boli odkontrolované u 8 výrobkov. ŠZD v počte 4 kontroly bol vykonaný pri odberoch vzoriek.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v 1. polroku 2016 v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou vykonaných 94 inšpekcií na základe 11 hlásení zo systému RAPEX. Pri kontrolách bolo zisťované, či nebezpečné výrobky, ktoré boli nájdené v niektorom z členských štátov EÚ nie sú uvádzané do obehu v okrese Vranov nad

Topľou. Spolu bolo skontrolovaných 46 kozmetických výrobkov. V okrese Vranov nad Topľou sa žiaden z hlásených výrobkov nenašiel.

Číslo úlohy : **3.2.**

Názov úlohy: **BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV Z BAMBUSU**

Cieľ úlohy:

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti výrobkov z bambusu určených na priamy styk s potravinami vo vzťahu k migrácii formaldehydu, melamínu a ďalších kontaminantov vyplývajúcich z materiálového zloženia a kontrola správneho označovania v súlade s požiadavkami nariadenia EP a rady č. 1935/2004.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2016 danú úlohu neplní

Číslo úlohy : **3.3**

Názov úlohy: **PROBLEMATIKA PLASTIFIKÁTOROV
V MATERIÁLOCH A PREDMETOCH URČENÝCH NA STYK
S POTRAVINAMI**

Cieľ úlohy:

Kontrola bezpečnosti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami vo vzťahu k migrácii rôznych typov plastifikátorov.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2016 danú úlohu neplní

Číslo úlohy : **3.4.**

Názov úlohy: **PREHĽAD 5 - ROČNÉHO VÝKONU HRANIČNÝCH KONTROL NAD
MELAMÍNOVÝMI A POLYAMIDOVÝMI VÝROBKAMI V SR a EÚ**

Cieľ úlohy:

Poskytnutie prehľadu výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami dovážanými z Číny a Hongkongu za obdobie 2011 – 2016.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2016 danú úlohu neplní.

Číslo úlohy: **3.5.**

Názov úlohy: **MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ
VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH VO VÝŽIVOVÝCH
DOPLNKOCH**

Cieľ úlohy:

Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2016 danú úlohu neplní.

Číslo úlohy : **3.6.**

Názov úlohy: **MONITORING PRÍJMU JÓDU**

Cieľ úlohy:

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

V 1. polroku 2016 sme v RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou odobrali 12 vzoriek kuchynskej soli zo zariadení spoločného stravovania a z distribučnej siete na laboratórny rozbor. Boli to vzorky zahraničnej produkcie. Monitorovanie príjmu jódu v jedlej soli zabezpečí nepretržitý prísun jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaný obsah v organizme. Výsledky monitoringu sú zasielané na RÚVZ so sídlom v Košiciach k 15. januáru nasledujúceho roka.

Číslo úlohy : **3.7.**

Názov úlohy: **MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM VPOTRAVINÁCH**

Cieľ úlohy:

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

V rámci monitoringu spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm sa sleduje spotreba: E 104 chinolímová žltá, E 951 aspartam, E 960 glykozidy steviolu.

Túto úlohu bude RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou plniť v II. polroku.2016.

Číslo úlohy : **3.8.**

Názov úlohy: **MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI**

Cieľ úlohy:

Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

V 1. polroku 2016 sme v RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou túto úlohu plnili v dvoch častiach:

Prvú časť tvorila kontrola pridanej jedlej soli do hotových pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania, pekárskych výrobkov a chleba. Odoberali sme 2 vzorky chleba a 1 vzorku pečiva. Hotové pokrmy sme odoberali zo ZSS vyvarujúceho – otvorený typ, ZSS vyvarujúceho – uzavretý typ a ZSS nemocničného. Odoberali sme polievku a hlavný pokrm. Laboratórne výsledky boli zadané do tabuliek.

Druhá časť pozostávala z vyplnenia dotazníka o frekvencii konzumácie potravín s pridanou soľou a 24 hodinového jedálnička spracovaného v programe Alimenta. Získané výsledky boli zadané do tabuliek.

Spracovaná úloha bola zaslaná na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade.

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2016 a ďalšie roky
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ PLNENIE – NÁRODNÝCH CIEĽOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	EUĽSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR,
	medzi odborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA	ÚVZ SR
	medzinárodná úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2016
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH	NRC pre pitnú vodu
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
1.6	ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
1.7	ZHODNOTENIE STAVU DEKONTAMINÁCIE VO VYBRANÝCH PREVÁDZKACH PEDIKÚR V OKRESE LEVICE	RÚVZ so sídlom v Leviciach
	RÚVZ so sídlom v Leviciach	Rok 2016

Číslo úlohy 1.1

Názov úlohy: Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

Cieľ:

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia, redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou vodou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol zaradený** do plnenia tejto úlohy.

Číslo úlohy : 1.2.

Názov úlohy: Protokol o vode a zdraví – plnenie národných cieľov

Cieľ:

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využití hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III*, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol zaradený** v roku 2016 do plnenia tejto úlohy.

Číslo úlohy : 1.3.

Názov úlohy: Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí.

Cieľ:

Zabezpečiť pokračovanie procesov zameraných na uplatňovanie ľudského biomonitringu vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného prostredia i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2016 **nebol zaradený** do plnenia úlohy.

RÚVZ sa ako spoluriešiteľ podieľa na projekte MZ SR „PCB EXPO“ – expozícia ľudskej populácie vo vybraných regiónoch východného Slovenska 2013-2016.

Štúdie SZU z predchádzajúcich rokov potvrdili, že environmentálna expozícia ľudskej populácie v regióne Michalovce a podobne aj vo vzdialenejších regiónoch Svidník a Stropkov je veľmi vysoká, dokonca patrí medzi najvyššie na svete. V štúdiu sa vychádzalo z predpokladu, že expozícia bude klesať v závislosti od vzdialenosti od zdroja kontaminácie. Veľkým prekvapením bolo zistenie, že v regiónoch Svidník a Stropkov bola zistená PCB expozícia takmer dosahujúca koncentrácie PCB v sére obyvateľov žijúcich v okrese Michalovce.

Číslo úlohy : 1.4.

Názov úlohy : Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Cieľ:

Plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením enviromentálno-zdravotných indikátorov.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2016 **nebol zaradený** do plnenia úlohy.

Číslo úlohy: 1.5

Názov úlohy: Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

Cieľ:

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

Do mapovania výskytu reziduálnych pesticídnych látok v Prešovskom kraji **neboli zaradené** vodárenské lokality v okrese Vranov nad Topľou.

Číslo úlohy: 1.6.

Názov úlohy: Rozšírenie monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc vo vonkajšom ovzduší.

Cieľ:

Hlavným cieľom projektu je poskytovať presné a včasné informácie o obsahu alergizujúcich organických častíc – peľu a spór plesní v ovzduší. Podmienkou na naplnenie hlavného cieľa je rozšíriť existujúcu sieť peľových monitorovacích staníc na úroveň, ktorá je nevyhnutná pre presné a komplexné vyhodnocovanie peľovej situácie v jednotlivých regiónoch Slovenska. Obnova a dobudovanie technického, prístrojového a personálneho vybavenia infraštruktúry peľovej informačnej služby (PIS) zabezpečí adekvátny monitoring environmentálnych zdravotných rizík spôsobených výskytom biologických alergénov v ovzduší pre celé územie Slovenska, čím sa posilní základná úloha v oblasti ochrany a podpory verejného zdravia, a to prevencia.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2016 **nebol zaradený** do plnenia úlohy.

Číslo úlohy: 1.7

Názov úlohy: Zhodnotenie stavu dekontaminácie vo vybraných prevádzkach pedikúr v okrese Levice.

Cieľ:

- zhodnotenie stavu dekontaminácie v prevádzkach pedikúr v okrese Levice
- prijatie účinných opatrení na zníženie rizika poškodenia zdravia klientov

Riešiteľské pracovisko je RÚVZ v Leviciach

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Prievidzi
	RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2016 a ďalšie roky
2.4	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR.

V okrese Vranov nad Topľou je k 30.06.2016 evidovaných 17 organizácií pracoviskami, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce v riziku. Škodlivým faktorom je takto pri práci exponovaných 533 osôb, z čoho 102 je žien. V 3. kategórii rizika evidujeme 427 zamestnancov, z toho 102 žien, v 4. kategórii rizika 106 zamestnancov, pričom ženy práce v tejto kategórii nevykonávajú. Najvyšší počet osôb v riziku pracuje v priemyselnej výrobe, menej v poľnohospodárstve, lesníctve a ťažbe. Rizikovými faktormi, ktorým je exponovaných

najviac zamestnancov, sú chemické látky a zmesi (353 zamestnancov) a hluk (333 zamestnancov). Z chemických látok a zmesí sa jedná hlavne o pevné aerosóly (318 zamestnancov). Z ďalších rizikových faktorov sú to z chemických látok a zmesí: dráždivé látky 35 zamestnancov, chemické karcinogény a mutagény 171 zamestnancov, toxické látky 3 zamestnanci, veľmi toxické látky 3 zamestnanci, alergény 3 zamestnanci, látky poškodzujúce reprodukciu 12 zamestnancov; ďalším faktorom sú vibrácie, ktorým je exponovaných 53 zamestnancov, 2 pracovníci sú exponovaní optickému žiareniu a 4 biologickému faktoru. Fyzickej záťaži je exponovaných 80 zamestnancov. Na mnohých pracoviskách sa kumuluje účinok viacerých škodlivých faktorov, napr. v drevovýrobách, kovovýrobách, na zvaračských pracoviskách, pri výrobe energií, či pri výrobe cementu.

V 1. polroku 2016 bolo evidencie rizikových prác - kategória práce 4 zaradení zamestnanci spoločnosti **ZEOCEM, a.s. Bystré**, pracujúci na pracoviskách Mlyny, Sušiareň, Drviareň a expedícia triedených zeolitov.

Návrh na zaradenie pracovných činností v profesii stolár a pomocný robotník v stolárskej dielni do tretej kategórie rizikových prác podala aj spoločnosť **Toplawoods.r.o., Hanušovce nad Topľou**.

Z tretej kategórie rizika pre hluk boli v 1. polroku 2016 vyradení zamestnanci spoločností **LINORA s.r.o., VIVI SK s.r.o., VIGNONI SK s.r.o. a EUROVI s.r.o.** Dôvodom na vyradenie bolo vykonanie technických opatrení na pracovisku a predloženie novej objektivizácie, na základe ktorej limitné hodnoty prekročené neboli.

Z evidencie rizikových prác z titulu chladu na pracovisku boli taktiež vyradené práce na Oddelení čerstvých potravín na pracovisku **TESCO Hypermarket Vranov nad Topľou**.

Počet zamestnancov a SZČO, ktorí vykonávajú práce zaradené do rizika zaznamenal oproti roku 2015 pokles zo 661 na 533.

V rámci výkonu ŠZD boli vykonané kontroly vybraných pracovísk, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce v riziku, zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov v pracovnom ovzduší, kontroly zabezpečenia zdravotného dohľadu a preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci. Objektivizáciu fyzikálnych faktorov zabezpečujú zamestnávateľi pri zmenách na pracoviskách, väčšie prevádzky, napr. Bukocel, Zeocem ap. minimálne 1 krát za 3 roky. Na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami k 30.06.2016 nebola prešetrovaná choroba z povolania.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

K 30.06.2016 bolo vydané jedno rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov.

V priebehu 1. polroka 2016 nebol na území okresu evidovaný žiaden subjekt, ktorý by produkoval alebo dovážal toxické látky a zmesi ani veľmi toxické látky a zmesi v množstve nad 1000 t a ktorý by mal povinnosť predregistrovať alebo registrovať tieto látky podľa nariadenia REACH.

Počas výkonu ŠZD je kontrolované dodržiavanie ustanovení chemickej legislatívy, t. j. plnenie povinnosti zamestnávateľa vypracovať systém kontroly látok a zmesí, dostávajúcich sa do výroby a na základe dodaných KBÚ vyhodnocovať, či zmes nie je na zozname zakázaných zmesí v SCA a ECHA a tiež povinnosť vypracovať štandardný operačný postup k uvedenej zmesi na jej používanie na konkrétnom pracovisku a pri konkrétnej činnosti. Pri výkone ŠZD sa vykonáva kontrola zabezpečenia likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí oprávnenými organizáciami.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V okrese Vranov nad Topľou k 30.06.2016 pracovalo na rizikových pracoviskách s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi 171 zamestnancov, z toho 10 žien - 103 v 3. kategórii, 68 v 4. kategórii rizika.

Pôsobeniu karcinogénnym a mutagénnym faktorom sú pri práci vystavení zamestnanci Vranovskej nemocnice, a. s., Vranov nad Topľou, Bukocelua.s., Hencovce a niekoľkých ďalších prevádzok zaoberajúcich sa výrobou alebo opracovaním výrobkov z tvrdého dreva a plastov. V okrese evidujeme 5 prevádzok, ktorých výrobným programom je výroba výliskov z plastov pre automobilový, spotrebný priemysel ale aj pre zdravotníctvo.

Vo Vranovskej nemocnici je na 2 pracoviskách, v onkocentre a na onkohematologickej ambulancii vykonávaná **práca s cytostatikami**.

V spoločnosti Bukocelua.s., Hencovce sú karcinogénom exponovaní zamestnanci na pracoviskách varňa, regeneračný kotol.

V spoločnosti SLAVIA GRATINGS s.r.o. Hanušovce nad Topľou, ktorá vyrába kompozitné rošty zo živicových zmesí, pracuje 20 pracovníkov exponovaných **styrénu** v pracovnom ovzduší.

Na odstraňovanie **azbestu** a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb na území okresu Vranov nad Topľou boli v 1. polroku 2016 podané 2 návrhy na vydanie rozhodnutia. Spoločnosti, ktorým boli vydané rozhodnutia na obdobie 1 roka, oznamujú RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou miesto a čas výkonu práce a po ukončení prác predkladajú protokoly z merania koncentrácie azbestových vlákien v ovzduší.

2.2 INTERVENCIENA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ:

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Do riešenia úlohy: „Zdravé pracoviská“ sa RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nezapojil.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Kampaň agentúry EU – OSHA na roky 2016 – 2017 znie: “Zdravé pracoviská pre všetky vekové kategórie”.

Hlavným posolstvom kampane Zdravé pracoviská sú bezpečné a zdravé pracovné podmienky počas celého pracovného života.

Kampaň Zdravé pracoviská na roky 2016 – 2017 má nasledujúce kľúčové ciele:

1. propagovať udržateľnú prácu a zdravé starnutie od začiatku pracovného života,
2. predchádzať zdravotným problémom počas celého pracovného života,

3. ponúkať zamestnávateľom a zamestnancom spôsoby na riadenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v súvislosti so starnúcou pracovnou silou a
4. podporovať výmenu informácií a dobrej praxe.

Táto kampaň je dôležitá z dôvodu, že pracovná sila starne. Vek odchodu do dôchodku sa zvyšuje, v dôsledku čoho sa predlžuje aj pracovný život. Práca prospieva fyzickému a duševnému zdraviu a dobré riadenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zvyšuje produktivitu a efektivitu. Demografické zmeny môžu spôsobovať problémy, ale zaistenie udržateľného pracovného života prispieva k zvládnutiu týchto výziev.

V októbri 2016 v rámci Európskej kampane Zdravé pracoviská – Zdravé pracoviská pre všetky vekové kategórie, bude prebiehať Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou pripraví pri tejto príležitosti Deň otvorených dverí odboru preventívneho pracovného lekárstva, počas ktorého budú zamestnanci odboru poskytovať individuálne konzultácie k danej problematike.

PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Cieľ:

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Do riešenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nebol zapojený.

2.4. ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ:

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaskoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V rámci ŠZD vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

V okrese Vranov nad Topľou každoročne evidujeme návrhy na uvedenie do prevádzky chránených pracovísk alebo dielní. Jedná sa o chránené pracoviská a chránené dielne pre rôzne pracovné činnosti. Prevažujú administratívne práce, stolárske dielne, kovodielne, zariadenia spoločného stravovania a predajne, zdravotnícke zariadenia, služby a remeselné činnosti a poskytovanie služieb v oblasti starostlivosti o ľudské telo. V chránených pracoviskách je prevažne zamestnaný 1 zamestnanec. Pred uvedením priestorov do prevádzky požadujeme, aby pracoviská spĺňali požiadavky na výkon práce pre občanov so zdravotným

postihnutím. Všetky pracovné miesta musia byť vybavené sedadlom na oddych, v priestoroch musí byť zriadená oddychová miestnosť alebo kútik vybavený kreslom alebo lôžkom na oddych. Veľká časť chránených pracovísk je zriadená v domoch alebo bytoch, čo umožňuje zamestnancom využívať pracovný čas podľa možností na prácu a oddych. Pri posudzovaní priestorov je nevyhnutné zohľadniť zdravotné postihnutie zamestnanca.

V 1. polroku 2016 bolo do prevádzky uvedených 14 pracovísk, ktorým bol priznaný štatút chráneného pracoviska/dielne.

K 30.06.2016 bol ŠZD vykonaný na štyroch chránených pracoviskách/dielňach:

- Obsluha vrátnice gymnázia – hlavnou pracovnou činnosťou zamestnanca je zabezpečenie dozoru v škole, obsluha telefónnej ústredne, kopírovanie písomností a i.
- Údržbárska dielňa na Obecnom úrade - hlavnou pracovnou činnosťou zamestnanca je vykonávanie drobných údržbárskych prác v budovách v správe obce Sedliská, opravy náradia a i.
- Požičovňa náradia - hlavnou pracovnou činnosťou zamestnanca je požičiavanie náradia, predaj tovaru a i.
- Informátor - hlavnou pracovnou činnosťou zamestnancov je poskytovanie informácií nájomcom, usmerňovanie návštevníkov a i.

Pri výkone ŠZD v chránených pracoviskách a chránených dielňach, neboli zistené nedostatky.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Vranov nad Topľou	14	3	277	19	29	0	0	0	

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Zvolene**

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Realizácia vlastného očkovania

V rámci poradne na podporu očkovania poskytujeme poradenstvo a konzultácie ohľadom povinného pravidelného očkovania, odporúčaného očkovania, očkovania osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz a pred cestou do zahraničia. Na základe písomného požiadania pediatrov vypracovávame individuálny očkovací kalendár pre deti, ktoré presiahli vek, v ktorom už mali byť očkované (posun očkovacieho kalendára). Poradňu na podporu očkovania využívajú okrem matiek aj osoby odchádzajúci služobne alebo súkromne do zahraničia. Zároveň dbáme na dodržiavanie očkovacej schémy (termínov) očkovania u lekárov prvého kontaktu.

Zabezpečenie prioritných úloh pre polrok 2016

V roku 2016 sa podieľame na realizovaní zabezpečenia Národného imunizačného programu SR, participujeme na kontrole a surveillance ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO. Spolupracujeme na príprave registra očkovaných osôb a na udržaní čo najvyššej možnej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania. Realizovali sme imunizačný program u infekčných ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním a udržiavame rozsah povinného a odporúčaného očkovania podľa aktuálnej epidemiologickej situácie v SR.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom vo Zvolene sa zapojí do realizácie IP na zistenie účinnosti realizovaného očkovania a na zistenie hladín protilátok proti jednotlivým infekčným agensom vo všetkých vekových kategóriách.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

Priebežne sme sa podieľali na vzdelávaní zdravotníckeho personálu v jednotlivých detských ambulanciách a v ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast.

Manažment očkovania

Na základe Vyhlášky MZ SR 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, vykonávame inštruktáž zdravotníckych pracovníkov (evidencia o očkovaní v zdravotných záznamoch, sledovanie chladového reťazca v ambulanciách, hospodárenie s vakcínami).

Kontrola očkovania v regióne Zvolen

Organizačne sme zabezpečili prípravu ku kontrole a kontrolu očkovania v okresoch Zvolen, Detva a Krupina u praktických lekárov pre deti a dorast. Kontrolu vykonáme podľa vypracovaného odborného usmernenia na kontrolu očkovania vydaného ÚVZ SR.

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Zvolen:

Ambulancia pre deti a dorast	Počet ambulancií
Poliklinika Nemocnica Zvolen, a.s.	5
Zvolen centrum	1
Zvolen Sekier	2
Zvolen Západ	3
Budča	1
Sliač	1
Zvolenská Slatina	1
Dobrá Niva	1
Pliešovce	1

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Detva:

Ambulancia pre deti a dorast	Počet ambulancií
Detva	5
Hriňová	1

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Krupina:

Ambulancia pre deti a dorast	Počet ambulancií
Krupina	3
Dudince	1

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Zlepšiť laboratórnu spoluprácu

Oddelenie epidemiológie aktívne spolupracuje s Oddelením klinickej mikrobiológie (OKM) Nemocnice Zvolen, a. s., ktorá poskytuje laboratórnu diagnostiku infekčných ochorení. V spolupráci s vedúcou OKM Ing. Janou Krokošovou zabezpečujeme záchyt pozitívnych výsledkov vyšetrení; údaje získané nasledujúcim epidemiologickým šetrením sa zaznamenávajú do Epidemiologického informačného systému.

Zlepšením spolupráce v našom regióne a v regióne Banská Bystrica došlo k priaznivému ovplyvneniu epidemiologickej situácie a zvýšila sa schopnosť včas zahájiť príslušné protiepidemické opatrenia pri jednotlivých prenosných ochoreniach.

Zlepšiť hlásenie prenosných ochorení

Opakovane sme písomne informovali lekárov prvého kontaktu a ďalších zdravotníckych pracovníkov o povinnosti zo zákona č. 355/2007 Z. z. hlásiť výskyt infekčných ochorení.

Zvýšeným úsilím pracovníkov epidemiológie sme zaznamenali zvýšenie počtu hlásení prenosných ochorení od lekárov prvého kontaktu a od odborných lekárov (dermatovenerologické, infektologické, gynekologické a i. ambulancie). Lekárov sme informovali o možnosti získania informácií o výskyte infekčných ochorení v našom regióne cestou otvoreného portálu programu EPIS.

V mesačných analýzach o epidemiologickej situácii v regióne Zvolen informujeme lekárov o epidemiologickej situácii.

Propagujeme využívanie on-line hlásenia prostredníctvom internetu.

Analyzovať riziká hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

Pracovníčky oddelenia epidemiológie absolvovali školiace akcie zamerané na problematiku nových a staronových infekčných ochorení a na opatrenia pri ich vzniku a šírení. Pre možnosť rizika vzniku týchto infekčných ochorení máme spracovaný havarijný plán na koordináciu postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR so zoznamom členov koordinačnej komisie, zoznam monitorovacej skupiny RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a zoznam členov výjazdovej skupiny oddelenia epidemiológie RÚVZ Zvolen s kontaktnými adresami a telefonickými číslami.

Spolupracujeme s pracovníkmi oddelenia mikrobiológie Nemocnice Zvolen, a.s., mikrobiologickým odborom RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a taktiež s lekármi prvého kontaktu a s lekármi infekčného oddelenia v Banskej Bystrici a s infektológom Nemocnice Zvolen, a.s.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

V regióne Zvolen nie je zriadený utečenecký tábor ani stredisko.

Zlepšiť informovanosť a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Lekárov prvého kontaktu informujeme o epidemiologickej situácii a o výskyte infekčných chorôb v regióne Zvolen prostredníctvom mesačných analýz, ďalej o možnosti získania informácií prostredníctvom otvoreného portálu EPIS o prenosných ochoreniach a o ich výskyte v SR.

Verejnoscť informujeme prostredníctvom internetových stránok o možnostiach predchádzania infekčným ochoreniam hlavne očkovaním, ale i ďalšími preventívnymi opatreniami.

Pri výskyte prenosných ochorení v našom regióne individuálne informujeme obyvateľov danej oblasti o preventívnych a represívnych opatreniach, aby mali schopnosť chrániť sa pred infekčným ochorením.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť prenosné ochorenia

Propagujeme možnosť využívania online hlásenia všeobecnými lekármi pre deti a dorast a všeobecnými lekármi pre dospelých.

Aktivizujeme hlásenie infekčných ochorení v mesačných analýzach o epidemiologickej situácii v regióne Zvolen.

Kontrola kvality údajov v EPIS-e

Pracovníčky oddelenia epidemiológie priebežne zadávajú do EPIS-u údaje o prípadoch, pravidelne sledujú systém rýchleho varovania a kontrolujú zadané údaje.

Vyhľadávať všetky relevantné údaje podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí

U vybraných nákaz sme aktívne sledovali zoznamy povinne hlásených položiek, ktoré sme implementovali do položiek programu EPIS. Zadávame všetky prípady podozrenia z nákazy chrípkou typu A (H1N1) vrátane laboratórnej diagnostiky, cestovateľskej anamnézy, začiatku klinických príznakov, kontaktu s chorými a pod.

Manažment epidémií

V prvom polroku 2016 sme evidovali 5 epidémií:

Okres Zvolen: 2

- A020 (Salmonelová enteritída) – jednalo sa o rodinný výskyt ochorenia u dvoch členov domácnosti
- A081 (Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk) – gastrointestinálne príznaky u 61 klientov Domova dôchodcov vo Zvolene

Okres Detva: 3

- A020 (Salmonelová enteritída) – jednalo sa o rodinný výskyt ochorenia u dvoch členov domácnosti
- A059 (Nešpecifikované baktér.alimentár.intoxikácie) – gastrointestinálne ťažkosti u 27 účastníkov volejbalového turnaja
- A841 (Stredo európska kliešťová encefalitída) – rodinná epidémia, počet infikovaných 4

Okres Krupina: 0

Vykonané boli príslušné protiepidemické opatrenia.

Manažment kontaktov a ohnisk

Dokumentujeme všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko.

Hodnotenie – I. polrok 2016

Spracované a vložené prípady do systému – potvrdené + pravdepodobné				597
	Zvolen	Detva	Krupina	Spolu:
Počet spracovaných ohnisk	143	44	28	215
Počet chránených kontaktov očkovaním	6	0	0	6
Počet chránených kontaktov inak	205	49	54	308
Opatrenia prijaté rozhodnutím	16	0	0	16
Opatrenia prijaté pokynom na mieste	619	218	685	1522
Zoznam epidémií	4	3	3	10
Počet lekárov hlásiacich cez internet EPIS	2	0	0	2

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY , úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC

Priebežne kontrolujeme údaje zasielané do ECDC – TESSY.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz

Prípiskom RÚVZ so sídlom vo Zvolene sme upozornili zdravotnícke zariadenia – lôžkové oddelenia okresov Zvolen, Detva a Krupina na plnenie platnej legislatívy (vrátane hlásenia nozokomiálnych nákaz) pre zdravotnícke zariadenia - Vyhlášky č. 553/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

V rámci kontrol ŠZD sa vykonávalo aktivizovanie hlásenia nemocničných nákaz.

Počet hlásených NN Zvolen – 2, Detva – 0, Krupina – 0.

Implementovať moderné formy vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Pracovníčka oddelenia epidemiológie sa zúčastnila odbornej konferencie v prevencii nozokomiálnych nákaz. Získané poznatky odovzdáva zdravotníckymi pracovníkom pri kontrolách ŠZD v ambulantných a lôžkových zdravotníckych zariadeniach.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERRORIZMU

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo.

RÚVZ Zvolen má vypracovaný havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz. Obsahuje okrem opatrení havarijného plánu aj opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vysokopatogénnymi vírusmi, ďalej zabezpečenie činnosti pre likvidáciu následkov použitia bojových biologických prostriedkov. Havarijný plán obsahuje postupy pri možnom vzniku pandémie chrípky.

Sentineloví lekári odoberajú biologický materiál pri výskyte chrípky a chrípke podobných ochoreniach v rámci surveillance chrípky (6 lekárov).

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz, ktorého obsahom je varovanie, reakcia na epidémie alebo na ohrozenie biologickými zbraňami.

6.6 ENVIROMENTIÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vykonávame odbery odpadovej vody z ČOV Zvolen – Pustý Hrad na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov. Zabezpečujeme transport odpadovej vody do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Odber odpadovej vody je podľa harmonogramu RÚVZ Banská Bystrica. Doposiaľ boli všetky laboratórne vyšetrenia vzoriek odpadovej vody negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Projekt bude uskutočnený v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov).

Cieľom aktivít odd. epidemiológie bude zvýšenie úrovne informovanosti v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Oddelenie epidemiológie aktívne spolupracuje s Oddelením klinickej mikrobiológie Nemocnice Zvolen, a. s., ktorá poskytuje laboratórnu diagnostiku HIV. V prípade pozitívneho výsledku pracovníci oddelenia epidemiológie taktiež spolupracujú s NRC pre HIV/AIDS.

Údaje získané nasledujúcim epidemiologickým šetrením sa zaznamenávajú do Epidemiologického informačného systému, a tak sú podkladom na sledovanie epidemiologickej situácie.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

V RÚVZ so sídlom vo Zvolene je zriadená Poradňa na podporu očkovania, ktorej cieľom je zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

V rámci poradne na podporu očkovania poskytujeme poradenstvo a konzultácie ohľadom povinného pravidelného očkovania, odporúčaného očkovania, očkovania osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz a osôb cestujúcich do zahraničia.

Adresa a konzultačné hodiny sú zverejnená na internetovej stránke RÚVZ so sídlom vo Zvolene.

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A ZDRAVIA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

- Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese

Zvolen: 560 z toho 177 žien

Detva: 594 z toho 57 žien

Krupina: 167 z toho 0 žien

Celkom: 1321 z toho 234 žien

- Počet nových rizikových prác v okrese:

Zvolen: 6

Detva: 8

Krupina: 0

Celkom: 14

- Počet zrušených rizikových prác v okrese:

Zvolen: 0

Detva: 0

Krupina: 5

Celkom: 0

V spádovom území Zvolen k 30.06.2016 bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku 3. kat. v spoločnosti Bučina DDD, spol. s r.o., Zvolen, z titulu hluku, pevných aerosólov a vibrácií 3. kat, z titulu zvaračských dymov 4. kat. v spoločnosti WAY INDUSTRIES, a.s., Krupina, z titulu hluku 4. kat. v spoločnosti Slavia Production Systems a.s., Detva, z titulu hluku

a pevných aerosólov 4. kat. v spoločnosti PK Doprastav, a.s., Žilina – prevádzka lom Stožok, z titulu hluku 3. kat. v spoločnosti Mäspoma spol. s r.o., Zvolen, z titulu hluku a pevných aerosólov 3. kat. v spoločnosti WITTUR s.r.o., Krupina.

V spádovom území Zvolen k 30.06.2016 nebola rozhodnutím zrušená riziková práca v žiadnej spoločnosti, ale došlo k poklesu zamestnancov v okrese Krupina.

V spádovom území Zvolen bol k 30.06.2016 zaznamenaný mierny nárast počtu rizikových prác vznikom nových spoločností, zvyšovaním objemu výroby a tým zvyšovaním počtu zamestnancov. K zmenám došlo aj s dôvodu presťahovania niektorých prevádzok, kde sa vykonávajú rizikové práce a rizikové práce boli vyhlásené novým rozhodnutím, zároveň stratilo platnosť pôvodné rozhodnutie na vyhlásenie rizikových prác napr.: Bučina DDD, spol. s r.o., Zvolen, WAY INDUSTRIES, a.s., Krupina..

V sledovanom období neboli uložené sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Kontroly na rizikových pracoviskách boli vykonané napr.: v spoločnostiach Intech Slovakia s.r.o., Bratislava – prevádzka divízia Biopalivá Hriňová, IRON ART a.s., Hontianske Tesáre, DRU a.s., Zvolen, SIMAG Slovakia, s.r.o., Banská Bystrica – prevádzka Detva, Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o., Zvolen, KOLIBA, a.s., Hriňová, KNK NAKO, výrobné družstvo, Hriňová, LIND MOBLER SLOVAKIA s.r.o. Krupina, Lesy SR, š.p., Banská Bystrica – odštepny závod Lieskovec, odštepny závod Hontianske Nemce, Mäspoma spol. s r.o., Zvolen, Metro Cash&Carry SR, s.r.o., Ivanka pri Dunaji – prevádzka Zvolen, PPS Group a.s., Detva, Slavia Production Systems a.s., Detva.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V prvom polroku 2016 neboli vykonané previerky zamerané na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V spádovom území Zvolen nevidujeme rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Ako práce s expozíciou karcinogénom sme identifikovali práce pri odstraňovaní azbestocementových materiálov.

V I. polroku 2016 bolo vydaných 33 rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových materiálov. Z toho boli vydané 4 rozhodnutia na odstraňovanie azbestovej strešnej krytiny pre spoločnosti Michal Choma – BUILD & PLUST, Snina, ASTANA s.r.o., Poprad, MONTA – ZVOLEN spol. sr.o., MONTA DETVA s.r.o., Detva a 29 rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových rúr v stupačkách bytových domov pre Vladimíra Chamulu, Detva (8 rozhodnutí), MONTA – Zvolen spol. s r.o., Zvolen (19 rozhodnutí), REMESLO – TZB s.r.o., Lutilla (1 rozhodnutie), Chaban HSU, s.r.o., Tajov (1 rozhodnutie). Pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest v interiéroch boli nariadené opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva (vykonať meranie na stanovenie koncentrácie azbestových vlákien po ukončení prác a predložiť protokol o meraní, dodržiavať predložený plán práce pre stabilizáciu, demontáž, odvoz a uskladnenie nebezpečného odpadu azbestocementových materiálov, informovanie obyvateľstva o vykonaní sanačných prác).

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

V spoločnosti LIND MOBILER SLOVAKIA, s.r.o., Priemyselná 2002/6, 963 01 Krupina sú vyhlásené rizikové práce rozhodnutím RÚVZ so sídlom vo Zvolene pod č. spisu: 2015/ 1268-972 zo dňa 21.9.2015 – faktor hluk, kat. 3 (profesia stolár v počte 36, operátor na klip stroji v počte 2, pomocný pracovník vo výrobe 2)

Spoločnosť má zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu- PZS- Anima Zvolen. Od začiatku roka došlo k zvýšeniu objemu výroby ako aj počtu zamestnancov.

Preventívne lekárske prehliadky u zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce vrátane audiometrického vyšetrenia sluchu sa zabezpečujú lekármi zazmluvnenými PZS. Vykonávajú sa v pravidelných intervaloch podľa nástupu zamestnancov do zamestnania. Zamestnávateľ od januára 2016 zabezpečil pre 17 zamestnancov LPP vrátane audiometrického vyšetrenia. Lekárska preventívna prehliadka zameraná na prácu so zobrazovacou jednotkou bola vykonaná u 11 zamestnancov a bremenami vykonaná u 53 zamestnancov (vstupné prehliadky).

Zamestnanci majú možnosť využiť služby maséra (vlastný zamestnanec) 2x do mesiaca po pracovnej zmene. Zamestnávateľ prispieva zo sociálneho fondu. Vybranej skupine zamestnancov v počte 58 bol poskytnutý kurz 1. pomoci. V sklade látok bol zakúpený prevíjací stroj na látky, ktorý uľahčuje ručnú manipuláciu s bremenami, presne nameria požadovanú dĺžku a odreže tkaninu. Iné zmeny týkajúce sa strojných zariadení, pracovných postupov nenastali.

V 1. polroku 2016 boli úsekom Podpory zdravia vykonané vyšetrenia u 22 žien v profesii šička zamerané na skrining rizikových faktorov a metabolických porúch.

Spolupráca so spoločnosťou je na dobrej úrovni.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Realizujú sa informačné a intervenčné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci prevažne v malých a stredných podnikoch. Poskytovali sa konzultácie fyzickým a právnickým osobám k otázkam týkajúcim sa zdravia pri práci, faktorov práce a pracovného prostredia, hodnotenia rizík, chráneným pracoviskám a vykonávanie preventívnych opatrení na elimináciu škodlivých faktorov na zdravie zamestnancov.

Spoločné previerky s IP Banská Bystrica v sledovanom období neboli vykonané.

2.4 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Pozn
	rozhodnutí	stanovísk							
Zvolen	4	5	9	9	15/6	0	0	0	

V I. polroku 2016 boli vykonané kontroly na chránených pracoviskách v počte 11 (4 kontrol zameraných na uvedenie priestorov do prevádzky pre osoby so ZPS):

- SHR Peter Láslo, Krupina, profesia včelár
- adelle s.r.o., Zvolen, profesia administratívny pracovník / skladník
- Mgr. Adriana Jungerová, Zvolen, profesia predavačka

- ADA-MAL s.r.o., Hriňová, profesia účtovníčka

5 kontrol bolo zameraných na zriadenie chránených pracovísk, ktoré už boli uvedené do prevádzky rozhodnutím napr.:

- PNEU DT s.r.o., Detva, profesia všeobecný administratívny pracovník

-Mesto Zvolen, Mestská polícia Zvolen, profesia pracovník verejnej ochrany a bezpečnostných služieb inde neuvedený

- Roffelsen Krupina, s.r.o., profesia pomocný pracovník vo výrobe inde neuvedený

- STABO, s.r.o., Zvolen, profesia konateľ

- Ján Lepieš JALES, Zvolen, profesia nastavovač a obsluha kovoobrábacích strojov i.n.

Kontrolovali sa pracovné podmienky, pracovné prostredie a spôsob práce zamestnancov chránených dielni a chránených pracovísk.

Na chránených pracoviskách pracujú osoby so zdravotným postihnutím, ktorých miera postihnutia je viac ako 40%. Pracovný čas trvá od 4 do 8 hodín, výkon práce osôb so zdravotným postihnutím je prispôbovaný ich aktuálnemu zdravotnému stavu. Osoby so ZPS majú zdravotnú spôsobilosť na výkon práce. Práca nie je úkolová. Prácu môžu prerušiť podľa potreby a oddýchnuť si v priestore na to určenom. V chránených pracoviskách a chránených dielnach uvedených do prevádzky v I. polroku 2016 pracuje celkom 15 osôb so zdravotným postihnutím, z toho 4 ženy. Podľa druhu postihnutia zamestnancov (podľa kódového označenia MKCH – 10) prevažujú skupiny C (nádorové ochorenia), M (pohybová sústava), v niektorých prípadoch skupina E (choroby endokrinného a metabolického systému), G (neurologické ochorenia).

Pri kontrolách neboli zistené nedostatky ani neboli nariadené opatrenia.

PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Úsek podpory zdravia pri RÚVZ Zvolen v rámci napĺňania hlavného cieľa NPPZ týkajúceho sa dlhodobého zlepšovania zdravotného stavu obyvateľstva SR s elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou, zrealizoval v regióne Zvolen, Detva Krupina v v období od 1.1.2016 do 30.6.2016 nasledovné aktivity:

A. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa stravovacie zvyklosti

Pre 22 študentov Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu vo Zvolene sme pripravili 9.2.2016 prednášku na tému „Rakovina a jej prevencia“ s možnosťou merania telesného tuku u záujemcov.

Opakovane sme participovali na projekte „ Školské ovocie „. Oslovili sme zapojené a nezapojené základné a materské školy v našom regióne za účelom priebežného dotazníkového monitoringu vplyvu uvedeného programu na zvyšovanie zdravotného a nutričného uvedomenia u detí a rodičov. Program sme realizovali na základe Národnej stratégie SR pre program podpory spotreby ovocia a zeleniny u detí a žiakov na školský rok 2015/2016 v zmysle Metodického pokynu UVZ SR. Zapojené boli MŠ Centrum Zvolen, MŠ

Lieskovec, 5.ZŠ Zvolen, ZŠ Vigľaš, ZŠ Pliešovce, nezapojené MŠ Tehelná Zvolen, MŠ Očová, MŠ Dudince, ZŠ Bzovík, ako nový účastník projektu. Zabezpečili sme expedíciu, vyplnenie a počítačové spracovanie 175 dotazníkov za vidiek i mesto v spádovom území RÚVZ Zvolen.

Participujeme na príprave projektu Mesta Sliach „Zdravie na tanieri“ zameraného okrem iného na prevenciu obezity u detí. Realizácia aktivít sa bude odvíjať po odsúhlasení finančného grantu.

12.4.2016 sme pre 24 študentov Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu vo Zvolene sme pripravili prednášku na tému „Zdravý životný štýl – otestujte si svoje zdravie“ s možnosťou merania telesného tuku u 10 záujemcov.

Poradňu na úpravu telesnej hmotnosti dvakrát navštívila klientka z Krupiny.

V spolupráci so Slovenskou lesníckou a drevárskou knižnicou Technickej univerzity vo Zvolene sme pripravili zdravotno-výchovné dopoludnie s prednáškou, „Ako neprehrať sám so sebou“ a meraním tlaku krvi, telesného tuku, obsahu CO vo výdychu, BMI u 13 záujemcov.

V apríli sme participovali sme na koncipovaní otázok do kvízu pre seniorov „Bezpečná jeseň života“ v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene, Krajskou knižnicou L.Štúra vo Zvolene. Kvíz sa konal po prvýkrát, zúčastnilo sa ho 8 Klubov dôchodcov, 24 súťažiacich a cca 55 podporovateľov seniorov. Boli sme i členmi odbornej poroty.

Pripravili sme Deň otvorených dverí pre seniorov s občerstvením na RÚVZ Zvolen s prednáškou „Princípy prevencie“, voľnou besedou, prehliadkou poradne zdravia a meraním tlaku. Prišlo 10 záujemcov.

V rámci prednášok na SČK pobočka Zvolen odznela téma „Bezpečné potraviny“, pre budúce opatrovatelky.

2. Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Zvýšenie pohybovej aktivity

10.5.2016 sme pre 26 žiakov 7.- 9.ročníka ZŠ Detvianska Huta pripravili preventívno-edukačnú aktivitu okrem iného i so zameraním na zvýšenie povedomia o dôležitosti pohybu v súvislosti so Svetovým dňom „Pohybom ku zdraviu“.

Participovali sme na Dni bezpečnosti a zdravia na ZŠ Júliusa Juraja Thurzu v Detve,18 –tim zamestnancom sme počas športového podujatia vyšetřili celkový cholesterol, glukózu z kvapky kapilárnej krvi na Reflotróne, merali sme tlak krvi, pás, boky, telesný tuk.

12.5.2015 zamestnanci RÚVZ Zvolen absolvovali športovo-turistické podujatie – Baťov kanál.

11.5.2016 sme participovali aj so VŠZP a.s. pobočka Zvolen na Dni zdravia Technickej univerzity vo Zvolene. 54 záujemcov si dalo zmerať krvný tlak a 7 obsah CO vo výdychu smokerlyzéróm.

V priestoroch RÚVZ Zvolen sme pripravili informačný panel k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“ i s pozvánkou na pochod k vodopádu Bystré, Hriňová v spolupráci s UPSVaR vo Zvolene.

Aj v tomto roku realizujeme kampaň pre zamestnancov RÚVZ Zvolen „Schody ako výzva“, každý podľa vlastných možností môže využívať schody namiesto výťahu a pestovať správne pohybové návyky.

Opakovane sme sa zapojili a do Národnej kampane pre podporu environmentálnej dopravy “Do práce na bicykli” 2016, ktorá prebiehala v mesiaci máj. Vytvorili sme 4-členný súťažný tím „RÚVZ Zvolen“. Podporili sme rozvoj cyklistickej dopravy v našom meste, prispeli k zdravšiemu ovzdušiu, vylepšili si kondičku. Zmerali sme si sily so 60 tímami z iných miest v SR. Skončili sme na 12.mieste z 37 zapojených tímov vo Zvolene. Uskutočnili sme 105 jász, najazdili 496,8 km a ušetrili 124,2 kg CO₂. 15.6.2016 sme boli prizvaní na vyhodnotenie súťaže a prevzatie diplomov k pani primátorke Ing. Lenke Balkovičovej. Všetci súťažiaci

dostali súťažné tričká. Spolupracovali sme s Odborom rozvoja mesta, oddelením kultúry a športových aktivít.

3. Tabak, alkohol, drogy

Prevenicia drogových závislostí

V 1. polroku 2016 sme sa zúčastnili 4 zasadnutí pracovnej skupiny pre „Preveniciu a riešenie závislostí“ v Meste Zvolen. V spolupráci s Mestom Zvolen sme zainteresovaní na pokračovaní plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Zvolen na roky 2014-2020. Jedným zo sektorových dokumentov je aj problematika prevencie zakotvená v Priorite 4.2 Bezpečnosť obyvateľstva, Opatrenie 4.2.2 Zabezpečenie dostatočnej prevencie negatívnych spoločenských javov. Témou stretnutí je aj monitorovanie plnenie akčného plánu v oblasti prevencie k 30.6. a 31.12. daného roka a koordinácia spoločných aktivít. V Mestskom centre prevencie vo Zvolene sa stretávajú najmä mladí ľudia, PEER aktivisti, deti s poruchami správania, učenia, robia sa aktivity pre deti z náhradných rodín. Bedeker aktivít na rok 2016 je distribuovaný do poštových schránok obyvateľov Mesta Zvolen. Individuálne preventívne aktivity sa spracovávajú do ucelenej podoby na webových stránkach Zvolen - Stop- drogy.

Participovali sme na spoločnom Dni prevencie Mesta Zvolen počas „Dní mesta Zvolen“ 27.-28.5.2016. V spolupráci s ďalšími odborníkmi z našej pracovnej skupiny „Prevenicie riešenia závislostí“ v Meste Zvolen sme 27.5.2016 na Námestí SNP vo Zvolene za účasti širokej verejnosti merali obsah CO vo výdychu a krvný tlak, percento telesného tuku okoloidúcim účastníkom. Zaevidovali sme spolu 37 záujemcov. Mgr. Iveta Gondášová verejným vystúpením na hlavnej tribúne na Námestí SNP vo Zvolene odprezentovala činnosť a poslanie poradne zdravia pri RÚVZ Zvolen s motiváciou verejnosti k zvýšeniu záujmu o vlastné zdravie. Formou letákov a edukačných panelov sme návštevníkom umožnili zviditeľniť našu prácu i pri úprave telesnej hmotnosti a zanechaní fajčenia. Okoloidúci záujemcovia o svoje zdravie konzultovali rôzne zdravotné problémy a zároveň boli oboznamovaní, že 31. máj je svetový deň bez fajčenia a zároveň príležitosť prestať užívať návykové látky. Verejnosť bola informovaná o úspešnej celodennej akcii v regionálnej tlači článkom „Deň prevencie na Námestí SNP, 2.ročník“. Na akcii participovala aj Mestská a štátna polícia s ukázkami zásahov v teréne pri hľadaní drog a iné. Prizvali sme aj Územný spolok SČK vo Zvolene, aby verejnosti umožnili nácvik poskytovania resuscitácie. Oslovili sme sponzorov – fy Čerínska voda, za účelom zabezpečenia pitného režimu. Na akciu boli prizvané školy z celého regiónu a zároveň prebiehal sprievodný kultúrny program. Každý člen pracovnej skupiny „Prevenicie riešenia závislostí“ v Meste Zvolen odprezentoval verejnosti svoje aktivity a záujemcovia o danú problematiku dostali kontakty na individuálne odborné poradenstvo pri riešení závislostí.

Svetový deň bez tabaku (31.5.) sme si pripomenuli aj formou výzvy pre fajčiarov z radov zamestnancov RÚVZ Zvolen, aby sa aspoň počas tohto dňa vzdali cigarety. Výzvu pre zastavenie nelegálneho obchodovania s tabakovými výrobkami a nedovolené obchodovanie s nimi sme umiestnili aj na vývesnom paneli RÚVZ Zvolen v snahe zvýšiť povedomie o zdravotnom vplyve nelegálnych tabakových výrobkov na mladých ľudí a ľudí s nízkymi príjmami.

Školy majú vypracované vlastné preventívne plány a podľa potreby nás priebežne prizývajú prednášať v rámci kooperácie cez svojich koordinátorov prevencie v regióne Zvolen, Detva, Krupina.

V júni 2016 pri príležitosti „Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“ sme v priestoroch RÚVZ Zvolen pripravili edukačný panel zameraný na danú tematiku. Na internáte SPŠ drevárskej vo Zvolene sme pre 7 fajčiarov pripravili

prednášku „ 10 dôvodov prečo nefajčiť“ s meraním obsahu CO vo výdychu s cieľom odnaučiť sa fajčeniu.

Počas Dňa zdravia na MsÚ vo Zvolene sme pre 22 záujemcov odprednášali tému „ Riziká fajčenia“ s meraním CO vo výdychu.

V apríli 2016 sme absolvovali pracovné stretnutie na JLF UK v Martine k prieskumu GYTS Global Youth Tobacco Survey na Slovensku s následným zabezpečením logistiky dotazníkového prieskumu na vybraných základných školách v Detve na Kukučínovej ulici a v Detvianskej Hute. Spolu sme do Edukačného centra JLF UK, Malá Hora v Martine 13.6.2016 osobne doručili 115 vyplnených dotazníkov žiakov 7.-9.ročníkov a ich učiteľov. Išlo o súčasť projektu globálneho monitorovania užívania tabaku vypracovaného a koordinovaného Svetovou zdravotníckou organizáciou a Centrom pre kontrolu chorôb a prevenciu v Atlante, USA v spolupráci s UVZ SR a s Ústavom verejného zdravotníctva Jessenievej LF UK v Martine.

25.5.2016 sme absolvovali pracovné stretnutie na RÚVZ v Bojniciach k riešeniu poskytovania telefonického poradenstva na odvykanie od fajčenia. O individuálne poradenstvo k odvykaniu od fajčenia prejavil záujem jeden klient z Podkriváňa.

27.5.2016 sme sa podieľali i so študentmi SZŠ vo Zvolene na Dňoch prevencie Mesta Zvolen kde sme 37 záujemcom umožnili okrem iného dať si zmerať tlak krvi, obsah CO vo výdychu, percento telesného tuku, BMI. Verejnosti bola sprístupnená prezentácia „Princípy prevencie“ so živým vstupom Mgr. Ivety Gondášovej na tribúne na Námestí SNP vo Zvolene.

Podpora nefajčenia a abstinencie

Poradňa zdravia v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene pokračuje v realizácii projektu „ Bezpečný návrat domov“. Zámerom je zintenzívniť edukáciu žiakov stredných škôl a gymnázií v regióne Zvolen, Detva, Krupina a upozorňovať na prevenciu rizík v dopravnom správaní sa adolescentov vo veku 15-19 rokov. Zamerali sme sa na formovanie životného štýlu mladých aj z hľadiska dopravných úrazov. Organizátorom projektu bol Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava. Hlavnou protagonistkou posolstva „Bezpečný návrat domov“ bola speváčka Celeste Buckingham.

Osvedčila sa nám spolupráca so Strednou odbornou školou hotelových služieb a obchodu vo Zvolene, kde od roku 2014 nás pravidelne prizývajú i s inšpektorom Mestskej polície Zvolen na prednáškové cykly spojené s besedami. V roku 2016 sme zrealizovali 2 stretnutia a edukovali 90 študentov na danú tému. Informačný panel o hlavných posolstvách kampane je permanentne v priestoroch RÚVZ Zvolen i SOŠHSaO Zvolen prístupný pre verejnosť. Spoločné akcie pre študentov sme obohatili i o možnosť prakticky si vyskúšať okuliare navodzujúce stav opitosti s 1,5 promile alkoholu v krvi.

Počas Dní Mesta Zvolen 27.5.2016 sme mali na Námestí SNP vo Zvolene zriadené meracie miesto – informačný stánok s cieľným poradenstvom k úprave životosprávy a odvykaniu od fajčenia s rozdávaním zdravotno-výchovných materiálov a oslovením respondentov k dotazníkovému monitoringu zdravotného uvedomenia v našom regióne.

4. Zdravé pracovné a životné podmienky

a) Pracovné prostredie

V snahe motivovať zamestnávateľov vytvárať pre zamestnancov zdravé pracovné podmienky sme s mobilnou poradňou zdravia 15.3.2016 navštívili 9. ZŠ Zvolen, kde sme vyšetrili vybrané biochemické parametre kapilárnej krvi 17 zamestnancom i s cieľným odborným poradenstvom pri úprave životosprávy a eliminácii stresu. 28.-29.6.2016 sme akciu zrealizovali vo fy LIND MOBLER Slovakia, s.r.o., Priemyselňa 6 Krupina, kde sme vyšetrili 22 žien

v profesii šička. Našou snahou bolo i podporovať zdravý životný štýl na pracoviskách so zameraním sa na kvalitu a pravidelnosť cvičenia a zvýšenie pohybových návykov pri jednostrannej, nadmernej dlhodobej záťaži. Zapojili sme sa do Projektu Nadácie Memory Bratislava a Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti na zvýšenie povedomia o Alzheimerovej chorobe a počas Týždňa mozgu sme okrem iného zrealizovali Deň otvorených dverí na RÚVZ Zvolen. Pre 37 študentov SZŠ vo Zvolene sme pripravili zážitkové podujatie s prednáškou a besedou, testami a kreatívnymi nápadmi žiakov na tému „Mozog.“

b) Životné prostredie

Pri príležitosti Svetového dňa životného prostredia (5.6.2015) sme pripravili vo vstupných priestoroch RÚVZ Zvolen informačný panel s aktuálnou tematikou.

Opakovane sme sa zapojili do Národnej kampane pre podporu enviromentálnej dopravy “Do práce na bicykli” 2016, ktorá prebiehala v mesiaci máj. Vytvorili sme 4-členný súťažný tím „RÚVZ Zvolen“. Podporili sme rozvoj cyklistickej dopravy v našom meste, prispeli k zdravšiemu ovzdušiu, vylepšili si kondičku. Zmerali sme si sily so 60 tímami z iných miest v SR. Skončili sme na 12.mieste z 37 zapojených tímov vo Zvolene. Uskutočnili sme 105 jazd, najazdili 496,8 km a ušetrili 124,2 kg CO₂. 15.6.2016 sme boli prizvaní na vyhodnotenie súťaže a prevzatie diplomov k pani primátorke Ing. Lenke Balkovičovej. Všetci súťažiaci dostali súťažné tričká. Spolupracovali sme s Odborom rozvoja mesta, oddelením kultúry a športových aktivít.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronických neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (KVO)
2. Diabetes mellitus (DM)
3. Vybrané nádorové ochorenia

V spolupráci so VŠZP a.s. pobočka Zvolen sme zrealizovali 10.6.2015 zdravotno-výchovnú akciu na podporu zdravia zamestnancov v Špecializovanom liečebnom ústave Marína š.p. Kováčová, kde sme okrem iného robili skrining rizikových faktorov KVO u 35 zamestnancov liečebne. Športovo-zdravotné dopoludnie bolo obohatené i o rozdávanie zdravotno-výchovných materiálov, meranie skladby tela špeciálnou váhou s poradenstvom, kde boli zainteresovaní i študenti medicíny. Opakovane realizujeme v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene Kampaň „Bezpečný návrat domov“. Ako preventívne prvky užívania návykových látok sa u študentov sa osvedčili interaktívne besedy s možnosťou vyskúšať si okuliare navodzujúce stav opitosti 1,5 promile. V spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene sa snažíme upozorňovať na nebezpečenstvá nárazového pitia, alkoholizmu, prevenciu úrazov, šikany, najmä u 15-16 ročných mladistvých na školách. V máji 2016 sme participovali na 2.ročníku Dní prevencie počas Dní Mesta Zvolen v spolupráci s Mestom Zvolen a členmi pracovnej skupiny Prevencie závislostí. Oslovovali sme fajčiarov, merali obsah CO vo výdychu záujemcom, rozdávali informačné zdravotno-výchovné materiály, merali krvný tlak. K spolupráci sme oslovili aj SZŠ Zvolen, ktorá sa spolupodieľala aj pri našich aktivitách počas „Dňa zdravia“ Mesta Zvolen v apríli 2016. Vychovávame si aj týmto spôsobom možno budúcich kolegov z radov študentov.

Edukáciu o správnom životnom štýle so zámerom znižovania prevalencie hypertenzie, fajčenia, dyslipidémie, obezity, diabetu, vybraných nádorových ochorení sme zabezpečovali aj formou práce poradne zdravia v ambulancii RÚVZ Zvolen i v teréne. Vyhľadávali sme vysokorizikové osoby, zabezpečovali ich edukáciu a následné znižovanie rizikovosti. Do 30.6.2016 sme uskutočnili 14 výjazdov v spádovom území RÚVZ Zvolen a vyšetrili na prístroji Reflotrón 322 klientov. S mobilnou poradňou zdravia sme navštívili 6. ZŠ Zvolen,

Klub dôchodcov Lieskovec, ZŠ J. Thurzu Detva, fy LIND MOBILER Slovakia s.r.o. Krupina, opakovane Mestský úrad Zvolen, ZŠ Slatinské Lazy, Slovenskú lesnícku a drevársku knižnicu pri Technickej univerzite vo Zvolene, Mestský úrad v Sliachi, Kúpeľnú liečebňu Marína š.p. Kováčová, Internát SPŠ drevárskej vo Zvolene, Technickú univerzitu vo Zvolene, SOŠHSaO Zvolen.

Zlepšenie prevencie a liečby u marginalizovaných skupín obyvateľstva sme realizovali formou prednášok na Špecializovanej ZŠ vo Zvolene „Zdravá rodina“ pre 48 žiakov 7.-9. triedy s rôznym stupňom zdravotného a sociálneho znevýhodnenia. Zúčastnili sme sa pracovného stretnutia na RÚVZ v Bojniciach k realizácii projektu „Telefonické poradenstvo na odvykanie od fajčenia“.

Opakovane sme participovali sme na celonárodnej Kampani „Týždeň mozgu“ v marci 2016, ktorú organizovala Slovenská Alzheimerova spoločnosť Bratislava..

Participujeme a priebežne realizujeme dotazníkový prieskum Zdravotného uvedomenie a správanie sa obyvateľov v SR“. Zabezpečujeme logistiku aktivít v našom regióne.

Tradičné Dni zdravia mesta Zvolen v apríli 2016 sme smerovali k predchádzaniu latentnej formy DM a prediabetického rizikového syndrómu (poruche tolerancie glukózy, hyperglykémie nalačno, metabolickému syndrómu) u obyvateľov mesta a okolia. Cieľom bola i prevencia prechodu rizikového prediabetického štádia do štádia klinického diabetes mellitus v snahe zabrániť rozvinutiu komplikácií DM 2 u vyšetrených klientov. Včasný záchyt, diagnostika a liečbu DM2 vnímame ako zásadný preventívny faktor komplikácií DM2. Akciu sme zastrešovali v spolupráci so SZŠ Zvolen, medikmi a VŠZP a.s. pobočka Zvolen. Študentky SZŠ Zvolen pod vedením ich pedagógov si pre návštevníkov podujatia pripravili interaktívnu prezentáciu na danú tému. Podujatie podporili i naši sponzori fy Pavol Kevely so stravovacím režimom a fy Čerínska voda so svojím stánkom s pitným režimom a certifikátom kvality vody, podávaním informácií o dôležitosti primeraného pitného režimu v každom veku. Akcia bola spropagovaná a odvysielaná v regionálnej televízii TV Hronka Banská Bystrica.

Zvyšovanie zdravotného uvedomenia a formovanie životného štýlu najmä mladých ľudí sme realizovali formou „Dní otvorených dverí“ na RÚVZ vo Zvolene. 16.3.2016 našu Poradňu zdravia navštívilo 37 študentov 3. ročníkov SZŠ Zvolen. Spoločne sme riešili racionalizáciu životného štýlu mladých, ich vlastné podnety a návrhy za účelom vytvorenia podmienok pre realizáciu zdravého životného štýlu doma i v škole. Zaoberali sme sa indikátormi výživy, fyzickej aktivity, fajčenia, alkoholizmu. Odznali bloky prednášok na tému „Mozog“.

B. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení

Úsek podpory zdravia v snahe zamedziť nepriaznivým dôsledkom infekčných ochorení realizoval prednášky na tému „Zdravá rodina“ na 6. ZŠ Zvolen 15.3.2016 pre 48 žiakov 7.-9. ročníkov. Zdravotno-výchovné dopoludnie sme zrealizovali v spolupráci s pedagógmi a riešili sme aj problematiku zavšivavenosti detí. K spolupráci sme vyzvali i vedenie komunitných pracovníkov za účelom praktického nácviku odvšivavenia v rodinách.

14.6.2016 sme edukovali na tému „Sex a zdravie“ 45 žiakov 7. ročníkov ZŠ v Sliachi. Na zvyšovanie informovanosti populácie o význame očkovania ako dôležitého preventívneho opatrenia a ovplyvňovanie zníženia výskytu a šírenia sexuálne prenosných ochorení sme sa zamerali aj v rámci troch prednáškových blokov pre účastníkov Opatrovateľského kurzu v spolupráci s Územným spolkom SČK Zvolen.

Pre verejnosť sme sprístupnili informačný leták „Ako sa chrániť pred kliešťom a ochoreniami prenášanými kliešťami“ a informačný panel „Očkovanie“ v priestoroch RÚVZ Zvolen.

Po konzultácii so zástupcom Občianskeho združenia „VICTUS“ resocializačného strediska Filius Paul v Žibritove sme uskutočnili besedu na tému „Prevencia VHC“ u 15 klientov daného zariadenia.

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

9.1.1 Zdravotné uvedomenie a spávanie sa obyvateľov Slovenskej republiky

Úsek podpory zdravia je zapojený do dotazníkového Prieskumu „ Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľstva SR v roku 2016. V zmysle Metodického usmernenia UVZ SR priebežne zabezpečujeme logistiku plnenia úlohy. Oslovili sme 104 respondentov mužov a žien vo veku 15-24 rokov, 25-64 rokov a 65 a viac rokov z mesta a vidieka. Po zbere dotazníkov z terénu budeme získané dáta zadávať v septembri – októbri 2016 do preddefinovanej masky v programe Excel. Sumarizácia prieskumu a výstupy za SR sa uskutočnia následne na UVZ SR v Bratislave. Cieľom je navodzovania postupnej zmeny postoja obyvateľov k vlastnému zdraviu, monitorovanie a hodnotenie úrovne zdravotného uvedomenia a výskytu rizikových faktorov životného štýlu v populácii SR.

9.2 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025

Priebežným preventívnym intervenovaním u jednotlivých populačných zložiek obyvateľov nášho regiónu sa snažíme naplňať Národný program prevencie ochorení srdca a ciev na roky 2014-2018, Národný diabetologický program na roky 2014-2018, Skriningové programy onkologických ochorení – karcinómu hrubého čreva, prsníka, krčka maternice na roky 2014-2018. Spoločným rizikovým faktorom danej problematiky je obezita, preto už od roku 2009 máme vytvorenú lokálnu Kampaň „ Schody ako výzva“ pre našich zamestnancov i verejnosť s možnosťou nepoužívať výťah, ale schody a využívať i telocvičňu v priestoroch RÚVZ Zvolen. V máji 2016 sme sa opakovane zapojili do Národnej kampane pre podporu enviromentálnej dopravy “Do práce na bicykli” 2016. Vytvorili sme 4-členný súťažný tím „ RÚVZ Zvolen“. Podporili sme rozvoj cyklistickej dopravy v našom meste, prispeli k zdravšiemu ovzdušiu, vylepšili si kondičku. Zmerali sme si sily so 60 tímami z iných miest v SR. Skončili sme na 12. mieste z 37 zapojených tímov vo Zvolene. Uskutočnili sme 105 jász, najazdili 496,8 km a ušetrili 124,2 kg CO₂. 15.6.2016 sme boli prizvaní na vyhodnotenie súťaže a prevzatie diplomov k pani primátorke Ing. Lenke Balkovičovej. Všetci súťažiaci dostali súťažné tričká. Spolupracovali sme s Odborom rozvoja mesta, oddelením kultúry a športových aktivít. Participovali sme na Dni bezpečnosti a zdravia na ZŠ Júliusa Juraja Thurzu v Detve, 18-tím zamestnancom sme počas športového podujatia vyšetrili celkový cholesterol, glukózu z kvapky kapilárnej krvi na Reflotróne, merali sme tlak krvi, pás, boky, telesný tuk. V roku 2016 navštevovala PZ v rámci úpravy telesnej hmotnosti 1 klientka z Krupiny. Cielené poradenstvo k úprave životosprávy sme poskytovali priebežne počas hromadných zdravotno-výchovných akcií Dni zdravia, Dni prevencie i počas výjazdov do jednotlivých firiem a podnikov v spádovom území RÚVZ Zvolen.

Participujeme na príprave projektu Mesta Sliač „Zdravie na tanieri“ zameraného okrem iného na prevenciu obezity u detí. Realizácia aktivít sa bude odvíjať po odsúhlasení finančného grantu.

9.2.2016 sme pre 22 študentov SOŠHSaO vo Zvolene pripravili prednášku na tému „ Prevencia rakoviny“ a 12.4.2016 prednášku na tému „Otestujte si svoje zdravie „ s meraním telesného tuku pre 24 študentov .

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Celonárodná Kampaň „ Vyzvi srdce k pohybu “ sa v roku 2016 nerealizovala.

9.3 Podpora zdravia znevýhodnených komúnít (obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád)

RÚVZ so sídlom vo Zvolene nebol do riešenia tejto úlohy zaradený. Úloha je v riešení neziskovej organizácie Zdravé komunity. Dielčie problémy - prevenciu v danej oblasti riešime operatívne - lokálne v spádovom území RÚVZ Zvolen v súčinnosti so Zdravým Mestom Zvolen, sociálnymi a komunitnými pracovníkmi, pedagogickými pracovníkmi najmä na špeciálnej ZŠ Zvolen a v lokalite Unionka – Balkán Zvolen.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike na roky 2013 – 2020

Na zvyšovanie zdravotného uvedomenia verejnosti k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu sme vplývali motiváciou počas hromadných akcií ako Deň zdravia Mesta Zvolen, Sliač i počas Dní prevencie v máji 2016 v spolupráci s Mestskou políciou Zvolen, Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva Zvolen, Centrom voľného času Zvolen, Krajskou knižnicou vo Zvolene a inými zainteresovanými odborníkmi. Pokračovali sme v projekte „Bezpečný návrat domov“ v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene so zameraním sa na prevenciu rizík nárazového pitia a užívania alkoholu a dopravné správanie adolescentov vo veku 15-19 rokov. V priebehu 1. polroka 2016 sme edukovali 90 študentov SOŠHSaO Zvolen počas štyroch prednáškových blokov s možnosťou besedy a vyskúšania si okuliarov navodzujúcich stav opitosti. Pripravili sme informačný panel o kampani i s posolstvom hlavnej protagonistky Celeste Buckingham v priestoroch RÚVZ Zvolen a SOŠHSaO Zvolen.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Navštívili sme KD v Lieskovci a vyšetrili cholesterol a cukor z kapilárnej krvi 13-tim seniorom. Mgr. Iveta Gondášová bola oslovená Mestskou políciou a krajskou knižnicou L.Štúra vo Zvolene za účelom prípravy 1. ročníka vedomostného Kvízu pre seniorov „Bezpečná jeseň života“. Porota hodnotila vedomosti ôsmich súťažných klubov dôchodcov zo Zvolena a vzhľadom na dobrú odozvu uvažujeme o rozšírení aktivity i na okresy Detva a Krupina. Oslovili nás i zástupcovia seniorov pri Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene, ktorí sa pravidelne stretávajú a vzdelávajú na rôzne témy. Po konzultáciách sme vytvorili spoločnú zdravotno-výchovnú aktivitu v priestoroch zasaďčky RÚVZ Zvolen i s občerstvením, dňa 9.6.2016. Zúčastnenci (10) vyplňali dotazníky k prieskumu „Zdravotné uvedomenie obyvateľov SR“, mali možnosť vypočuť si prednášku na tému „Princípy prevencie“ s priblížením poslania RÚVZ Zvolen, prehliadkou poradne zdravia a s možnosťou dať si odmerať krvný tlak.

Opakovane sme v spolupráci so Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou Bratislava realizovali aktivity počas Týždňa mozgu 2016. Usporiadali sme Deň otvorených dverí na RÚVZ Zvolen s interaktívnou prednáškou s besedou, tvorivými nápadmi a testami na tému „Mozog“ pre 37 študentov SZŠ Zvolen. Akciu sme propagovali aj formou web stránok RÚVZ Zvolen.

9.6 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

RÚVZ Zvolen nebol do plnenia úlohy zapojený.

9.6.1 Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

RÚVZ Zvolen nebol do plnenia úlohy zapojený.

9.7 CINDI program SR

Od 1.1.-30.6.2016 navštívilo PZ 151 klientov, 50 prvovýšetrených z toho 12 mužov a 38 žien. Opakovane vyšetrených bolo 101 klientov z toho 22 mužov a 79 žien. Špecializované poradenstvo na úpravu telesnej hmotnosti sme poskytli opakovane 1 klientke. Poradenstvo na odvykanie od fajčenia v prvom polroku 2016 využil jedenkrát jeden klient. Zrealizovali sme 15 výjazdov včítane hromadných akcií a vyšetrili 369 záujemcov. V TZS máme zaregistrovaných 602 výkonov t.j antropometrických, biochemických meraní, meraní krvného tlaku, nie sú tu zahrnuté merania z výjazdov, spirometrické merania a merania smokerlyzérom, aterogénne indexy a indexy BMI a WHR. Spracovali sme 151 anamnestických dát klienta. Priebežne sme realizovali 7 Programov a projektov ÚVZ SR schválených pre rok 2016 so 180 výkonmi, 3 regionálne a lokálne projekty, 2 národné a 1 medzinárodný projekt. Zrealizovali sme 2 informačné zdravotno-výchovné panely okrem plagátov. Spolupracovali sme s 9-timi subjektmi a odborne garantovali spoločné zdravotno-výchovné podujatia. Vypracovali sme návrh k poskytovaniu telefonického poradenstva na odvykanie od fajčenia v SR a návrh na spoluprácu medzi poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a poradňami zdravia. Zrealizovali sme 13 prednášok s 304 edukovanými.

Prednášková činnosť :

1. Rakovina a jej prevencia, 9.2.2016, SOŠHSaO Zvolen, (22)
2. Bezpečný návrat domov, 25.2.2016, SOŠHSaO Zvolen, (15+17) 1K, 1G
3. Bezpečný návrat domov, 25.2.2016, SOŠHSaO Zvolen, (30+28) 1H, 1J
4. Zdravá rodina, 14.3.2016, Špeciálna ZŠ Zvolen (48) 7.-9.roč.
5. Mozog, 16.3.2016, Deň otvorených dverí na RÚVz Zvolen (37) 3.roč. SZŠ Zvolen
6. Riziká fajčenia, 6.4.3.2016, Deň zdravia MsÚ Zvolen (22)
7. Zdravý životný štýl - otestujte si svoje zdravie, 12.4.2016, SOŠHSO Zvolen, (24) 2H
8. Ako neprehrať sám so sebou – otestujte si svoje zdravie, 14.4.2016, Slovenská lesnícka a drevárska knižnica pri Technickej univerzite, Zvolen, (13)
9. 10 dôvodov prečo nefajčiť, Internát SPŠ drevárskej Zvolen, 18.4.2016 (7)
10. Prevencia VHV, Resocializačné zariadenie VICTUS Žibritov, 4.5.2016 (15)
11. Princípy prevencie, 9.6. 2016, Deň otvorených dverí na RÚVZ Zvolen, (10)
12. Sex a zdravie, 14.6.2016, ZŠ Sliač (23), 7. Roč. dievčatá
13. Sex a zdravie, 14.6.2016, ZŠ Sliač (22), 7.roč. chlapci

Edukovali sme aj účastníkov opatrovateľského kurzu pri Územnom spolku SČK pobočka Zvolen so zameraním na prevenciu šírenia infekčných ochorení a očkovanie.

Participovali sme na organizovaní 3. Zasadnutia poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor výchova k zdraviu na RÚVZ Zvolen, zorganizovali sme regionálnu poradu vedúcich OPZ/VkZ v Banskobystrickom kraji na RÚVZ Zvolen, zúčastnili sme sa šiestich regionálnych, šiestich celoštátnych, jednej medzinárodnej a štyroch seminárnych školení v rámci RÚVZ Zvolen z toho trikrát aktívne a štrnásťkrát pasívne. V spolupráci s masmédiami sme pripravili 6 príspevkov. Zrealizovali sme 7 aktivít na zvýšenie pohybovej aktivity z toho 6 podľa kalendára SZO so 163 edukovanými. Zrealizovali sme 8 aktivít na ozdravenie výživy z toho 1 podľa kalendára SZO s 97 edukovanými. V rámci prevencie drogových závislostí sme zrealizovali 13 aktivít z toho 3 podľa kalendára SZO s 211 edukovanými. Na podporu nefajčenia a abstinencie sme pripravili 5 aktivít z toho 2 podľa kalendára SZO s 93 edukovanými. Výchovu k partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu a prevenciu pohlavných ochorení sme zrealizovali v 6 prípadoch so 146 edukovanými. Zapojili sme sa aj do intervenčných aktivít Týždňa mozgu 2016 s 37 edukovanými. V rámci základnej poradne zdravia sme poskytli 151 odborných konzultácií, päťkrát sme poskytli e-mailové a telefonické poradenstvo pri úprave životosprávy. V rámci poradne zdravia a následne v určených

termínoch dvakrát sme poskytli odborné poradenstvo na zníženie telesnej hmotnosti 1 klientke. Počas hromadných akcií sme motivovali 36 vyšetrených fajčiarov k zanechaniu fajčenia. Spolupracovali sme s VŠZP a.s. pobočka Zvolen, Mestským úradom vo Zvolene v Sliachi, kde sme i vďaka ich sponzorstvu mohli zrealizovať vyšetrenie vybraných biochemických parametrov krvi najmä celkového cholesterolu a glukózy z kapilárnej krvi na prístroji Reflotrón. Spolu sme urobili 15 výjazdov a vyšetřili sme 369 klientov.

Výjazdy PZ:

- 13 seniorov KD Lieskovec 2.3.2016
- 17 pedagógov a zamestnancov 9. ZŠ Zvolen 15.3.2016
- 24 zamestnancov MsÚ Zvolen, Deň zdravia, 5.4.2016
- 68 občanov regiónu Zvolen, Deň zdravia Mesta Zvolen, 6.4.2016
- 24 študentov SOŠHSaO Zvolen, meranie % telesného tuku, 12.4.2016
- 13 zamestnancov Lesníckej a drevárskej knižnice pri TU Zvolen, meranie TK, % telesného tuku, obsah CO, 14.4.2016
- 7 študentov Internát SPŠ drevárskej, Zvolen, 18.5.2016, meranie obsahu CO vo výdychu
- 54 zamestnancov TU Zvolen, meranie TK, obsahu CO vo výdychu, 11.5.2016
- 18 zamestnancov ZŠ, J.Thurzu Detva 1.6.2016
- 22 pedagógov SPŠHSaO Zvolen, 8.6.2016
- 37 účastníkov Dňa prevencie Mesta Zvolen, meranie TK, % telesného tuku, obsah CO, 27.5.2016
- 35 zamestnancov ŠLÚ Marína š.p.Kováčová, 10.6.2016
- 19 občanov Mesta Sliach, Deň zdravia, 16.6.2016
- 10 zamestnancov ZŠ Slatinské Lazy, 20.6.2016
- 11 zamestnancov fy LIND MOBLER Slovakia, s.r.o. Krupina, 28.6.2016
- 11 zamestnancov fy LIND MOBLER Slovakia, s.r.o. Krupina, 29.6.2016

V roku 2016 sme sa štyrikrát zúčastnili zasadnutia Pracovnej skupiny Prevencie a riešenia závislostí v Meste Zvolen, Celoslovenského pracovného stretnutia k prieskumu GYTS na JLF UK v Martine, zasadnutia Sociálno-zdravotnej komisie pri SČK Zvolen, Kvízu pre zvolenských seniorov v Krajskej knižnici Ľ.Štúra vo Zvolene „Bezpečná jeseň života“, participovali sme na príprave 3. zasadnutia Poradného zboru Hlavného hygienika SR pre odbor výchova k zdraviu na RÚVZ vo Zvolene, zorganizovali sme Pracovnú poradu vedúcich OPZ v Banskobystrickom kraji na RÚVZ Zvolen. Absolvovali sme štyri seminárne školenia pre zamestnancov RÚVZ Zvolen. Zúčastnili sme sa XXI. Červenkových dňoch na Táloch, Diskusného sústredu v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb na SZU v Bratislave, na pracovnom stretnutí k Prevencia fajčenia – poskytovanie telefonického poradenstva na odvykanie od fajčenia na RÚVZ v Bojniciach, na Sneme SK MTP v Nitre, na Dňoch zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu v Novom Smokovci.

Verejnosť sme motivovali k zdravému životnému štýlu i na verejných vystúpeniach počas Dňa zdravia a Dní prevencie Mesta Zvolen a Sliach, Informácie o akciách boli zverejňované v Infolistoch Mesta Zvolen, informačných tabuliach, letákoch, webových stránkach. Pri daných aktivitách sme spolupracovali s VŠZP a.s. pobočka Zvolen, SČK územným spolkom Zvolen, Krajskou knižnicou Ľ.Štúra vo Zvolene, Mestským kultúrnym strediskom v Sliachi, fy Čerínska voda, fy Pavol Kevely Zvolen, školami a inými inštitúciami v regióne, TV Hronka Banská Bystrica.

Boli sme členmi poroty v súťaži Mladých zdravotníkov a v Kvízoch pre zvolenských seniorov „Bezpečná jeseň života“. Spolupracujeme pri koordinácii činností pri príležitosti „Týždňa mozgu“ s Centrom Memory a Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou Bratislava a následne so školami i seniormi a inými organizáciami s možnosťou realizácie vlastných aktivít. Správu o uskutočnených aktivitách s fotodokumentáciou sme poslali hlavnej koordinátorke projektu p.

Griakovkej do Centra Memory v Bratislave. Na UVZ SR v Bratislave sme priebežne posielali odpočty k uskutočneným jednotlivým preventívnym aktivitám.

Od roku 2009 sa môžu zamestnanci RÚVZ Zvolen zapájať do lokálnej Kampane „Schody ako výzva“ na podporu pohybovej aktivity, ktorú sporadicky využívajú. V mesiaci máj 2016 sme podporili enviromentálnu kampaň „Do práce na bicykli“. Sme spolutvorcami lokálneho projektu MsÚ v Sliachi „Zdravie na tanieri“ so zameraním sa na prevenciu detskej obezity. Jeho plnenie závisí od pridelenia finančného grantu.

9.8 Akčný plán realizácie národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 – 2016

Počas Dní prevencie Mesta Zvolen 27.5.2016 sme participovali na intervenčných aktivitách smerovaných na školskú mládež s ponukou služieb Poradne zdravia pri RÚVZ Zvolen. Záujemcom sme merali krvný tlak obsah CO vo výdychu fajčiarom, merali percento telesného tuku. Na akcii sme spolupracovali aj s odborníkmi z Mestskej polície, Centra pedagogicko psychologického poradenstva, Centra voľného času Zvolen, Krajskej knižnice Zvolen, koordinátormi prevencie na školách.

Prednáškami pre stredoškolskú mládež a žiakov základných škôl sme riešili prevenciu látkových i nelátkových závislostí, prevenciu porúch príjmu potravy, podporu duševného zdravia, aktívne využívanie voľného času, výchovu ku zdravým vzťahom, prevenciu sexuálne prenosných ochorení, význam zdravého životného štýlu.

Študentov SZŠ vo Zvolene sme aktívne zapájali do hromadných akcií poriadanych RÚVZ Zvolen, vypomáhali pri meraniach antropometrických ukazovateľov a krvného tlaku. Počas Dňa otvorených dverí na RÚVZ Zvolen sme im priblížili i prácu v poradni zdravia. Dobrú spoluprácu máme so Strednou odbornou školou hotelových služieb a obchodu vo Zvolene, kde cez školského psychológa sme pravidelne prizývaní na prednáškové cykly zamerané na zdravý životný štýl, prevenciu alkoholizmu a iných návykových látok v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene.

9.9 Znižovanie epidemiologického a chemického rizika pokrmov rýchleho občerstvenia v okrese Levice

RÚVZ Zvolen nebol do plnenia úlohy zapojený.

9.10 Stravovacie návyky a spotrebný potravinový kôš u obyvateľov okresu Levice

RÚVZ Zvolen nebol do plnenia úlohy zapojený.

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia sa nepodieľa na plnení úloh vyplývajúcich z Programov a projektoch

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Projekt COSI

Prieskum COSI, ktorý je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 - 2025 sme realizovali podľa metodického pokynu pre riešenie projektu u žiakov 1.a 2.ročníka základných škôl vo vekovej kategórii od 7 do 7,99 rokov v mestskej základnej škole ZŠ Hrnčiarska 2119/1, 960 01 Zvolen u 57 žiakov a vo vidieckej základnej škole Základná škola s materskou školou Terézie Vansovej 353/3, 962 01 Zvolenská Slatina u 13 žiakov.

Koncom roka 2015 sme kontaktovali vybrané školy podľa rozdeľovníka s kódmi škôl, informovali sme pedagógov vybraných škôl o predmetnom projekte, rozdistribuovali informovaný súhlas rodičov. Po dohode s pedagogickým personálom škôl sme vykonali zber údajov - zmeranie detí základných škôl zapojených do projektu vo veku 7 – 7,99 roka a pri meraní sme vyplnili Dotazník pre meranie detí. V mesiaci január 2016 boli získané údaje z dotazníkov pre meranie detí, dotazníky škôl zadané do e-formy a zaslané spolu so 69 dotazníkmi detí, 69 informovanými súhlasmi od rodičov, 2 dotazníkmi škôl do Detskej fakultnej nemocnice I.detskej kliniky, Bratislava na celoslovenské spracovanie a vyhodnotenie.

Program „Školské ovocie“

Na základe Národnej stratégie SR pre program podpory spotreby ovocia a zeleniny u detí a žiakov v školách – Školské ovocie na školský rok 2015/2016 vykonal úsek podpory zdravia oddelenia HDM v spádovom území RÚVZ Zvolen v 4 materských a 5 základných školách okresov Zvolen, Detva, Krupina priebežný monitoring uvedeného programu na zvyšovanie zdravotného a nutričného uvedomenia u detí a ich rodičov. Cieľom predbežného hodnotenia projektu podľa metodického pokynu ÚVZ SR je overiť efektivitu programu školské ovocie na zmeny stravovacích návykov detí a rodičov po predchádzajúcej edukácii zdravotno-výchovnou osvetou prostredníctvom RÚVZ Zvolen, materských, základných škôl a masmédií, formou anonymných dotazníkov pre rodičov detí zapojených a nezapojených materských a základných škôl do predmetného projektu. Vyplnených bolo spolu rodičmi detí 175 dotazníkov a to konkrétne zo zapojených materských škôl: MŠ Centrum Zvolen 17 dotazníkov, MŠ Lieskovec 20 dotazníkov, zo zapojených základných škôl: ZŠ Hrnčiarska Zvolen 34 dotazníkov, ZŠ Vígľaš 16 dotazníkov, ZŠ Pliešovce 13 dotazníkov (predtým nezapojená ZŠ), z nezapojených materských škôl do projektu: MŠ Tehelná 17 dotazníkov, MŠ Očová 11 dotazníkov a z nezapojených základných škôl: ZŠ Dudince 20 dotazníkov, ZŠ Bzovík 27 dotazníkov. Údaje z dotazníkov boli zadané do súboru v programe Excel Školské ovocie 2016 maska a zaslané v elektronickej podobe na celoslovenské spracovanie a vyhodnotenie na Odbor podpory zdravia ÚVZ so sídlom v Bratislave.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

ČÚ. 3.1. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľ'a.

V zmysle plánu výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami priebežne odoberáme určené vzorky kozmetických výrobkov, u ktorých je vykonávaná kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používané v súvislosti s kozmetickým výrobkom.

ČÚ. 3.2. Bezpečnosť výrobkov z bambusu.

V rámci plnenia plánu úradnej kontroly nad materiálmi a predmetmi prichádzajúcimi do styku s potravinami sme odobrali vzorku bambusovej servírovacej lyžice a vzorku kuchynskej bambusovej dosky na krájanie na vyšetrenie formaldehydu a melamínu. Laboratórne vyšetrenie vykonalo NRC pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami pri RÚVZ so sídlom v Poprade. Obe vzorky v testovaných parametroch spĺňali požiadavky súčasne platnej legislatívy.

ČÚ. 3.3. Problematiky plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami.

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2016 nie je zapojený.

ČÚ. 3.4. Prehľad 5 – ročného výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamidovými výrobkami v SR a EÚ.

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2016 nie je zapojený.

ČÚ. 3.5. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2016 nie je zapojený.

ČÚ. 3.6. Monitoring príjmu jódu.

K 30.6.2016 v zmysle plnenia úlohy „Systém kontroly obsahu jódu v jedlej soli“ boli mesačne odoberané dve vzorky jedlej soli. Spolu bolo odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli.

ČÚ. 3.7. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách.

V rámci monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách bude sledovaná spotreba troch vybraných prídavných látok - E 104 – chinolínová žltá, E – 951 aspartam a E 960 glykozidy steviolu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

Doposiaľ bola na laboratórne vyšetrenie odobratá vzorky sirupu Eden s príchuťou pomaranč na vyšetrenie syntetického farbiva E – 104 - chinolínová žltá a sladidlo E – 951 aspartám.

ČÚ. 3.8. Monitoring príjmu kuchynskej soli.

V rámci monitoringu príjmu kuchynskej soli sme odobrali 3 vzorky hotových pokrmov, 3 vzorky chleba a pekárenských výrobkov, ďalej sme zabezpečili vyplnenie dotazníkov spolu u 20 klientov, výsledky boli zaslané na celoslovenské spracovanie v tabuľkovej forme.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiari nad Hronom**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Úlohy stanovené ÚVZ SR: splnené v stanovených termínoch

Podiel a dosiahnuté výsledky na plnení programov a projektov RÚVZ v SR

Pracovníci odd. HŽPZ sa v I. polroku 2016 podieľali na plnení 2 programov a projektov:

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v rámci svojich možností vykonáva aktivity na plnenie cieľov NEHAP IV. Participuje na plnení regionálneho prioritného cieľa I a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov, výkonom štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú a vykonávaním monitoringu kvality vôd určených na kúpanie. V individuálnych vodných zdrojoch, pokiaľ sa v rodine žiadateľa o laboratórny rozbor nachádzajú malé deti, dôsledne sleduje výskyt dusičnanov v pitnej vode. Ďalej je to participácia, v rámci svojich možností, na plnení regionálneho prioritného cieľa III: Zameranie sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným vzduchom vo vnútri aj vonku, čím sa prispeje k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším. Ochrana zdravia obyvateľstva cestou eliminácie alebo redukcie na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka, tvorba zdravých budov, ktoré redukujú vznik ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami, zvyšovanie uvedomenia obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov: vykonávanie dozoru nad dodržiavaním podmienok (tepelno – vlhkosťná mikroklíma, vetranie a vykurovanie, osvetlenie, preslnenie) v bytových priestoroch ľudí v zariadeniach podliehajúcich výkonu ŠZD a spolupráca s orgánmi miestnej samosprávy a s inými organizáciami štátnej správy pri riešení problémov bývania. Najväčším a najškodlivejším znečisťovateľom vnútorného ovzdušia je fajčenie. V I. polroku 2016 vykonali pracovníci odd. HŽPZ 40 kontrol na ochranu nefajčiarov v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v telovýchovných zariadeniach a zariadeniach DD a DSS. V týchto zariadeniach nebolo zistené porušenie zákazu fajčenia. Regionálny prioritný cieľ IV: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk, radiácia) a biologických látok: odd. HŽPZ posudzuje možnú expozíciu obyvateľstva hluku pri navrhovaní všetkých druhov stavieb v rámci vydania záväzného stanoviska pre územné plány a na územné konanie stavby (obytná zóna, zberný dvor), prerokováva konanie rôznych hromadných akcií aj v súvislosti s ochranou obyvateľstva pred hlukom a vyžaduje v odôvodnených prípadoch zhodnotenie radónového rizika stavebných pozemkov.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví*, a to v rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrovniach v národnom i medzinárodnom kontexte ochrany ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho

využívania vody a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

V spádovom území RÚVZ v Žiari nad Hronom – okres Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica a Žarnovica je veľmi dobrá zásobovanosť obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov. Počet zásobovaných obyvateľov z verejných vodovodov v okrese Žiar nad Hronom je 43 894, čo je 91,15 %, v okrese Banská Štiavnica je 15 686, čo je 94,95 % a v okrese Žarnovica je 24 268, čo je 89,88 %. V spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom sa závažnejšie nedostatky v kvalite vody z verejných vodovodov sa za prvý polrok 2016 nevyskytli.

V rámci ŠZD bolo za prvý polrok 2016 vykonaných 24 kontrol verejných vodovodov. Za prvý polrok 2016 bolo odobratých 130 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov, z toho v okrese Žiar nad Hronom bolo odobratých 51 vzoriek, v okrese Žarnovica 52 vzoriek a v okrese Banská Štiavnica 27 vzoriek vôd. RÚVZ vydal 2 opatrenia rozhodnutím zabezpečiť dostatočné množstvo zdravotne bezpečnej pitnej vody vo verejnom vodovode pre StVPS a. s., závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom a obec Kunešov. RÚVZ vydal 19 podnetov na odstránenie nedostatkov zistených v kvalite vody z verejných vodovodov pre StVPS a. s., závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom a obce Dolná Ždaňa, Horná Ždaňa, Prestavky a obec Vysoká. Ďalej bolo v rámci expertíznej činnosti na objednávky odobratých 15 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov pre prevádzkovateľov verejných vodovodov, 11 vzoriek pitných vôd z vlastných vodných zdrojov, z toho 7 vzoriek bolo odobratých v rekreačných zariadeniach a 1 vzorka zo zariadenia starostlivosti o ľudské telo. V 1 prípade bola, na základe objednávky, odobratá vzorka vody na kúpanie z ochladzovacieho bazéna, nachádzajúceho sa pri saune v ubytovacom zariadení.

V rámci monitoringu kvality vody určenej na kúpanie za I. polrok 2016 bolo odobratých 6 vzoriek vôd z Vindšachtského, Počúvadlianskeho a Veľkého Kolpašského jazera. Kvalita vody bola vyhovujúca. Dolno Hodrušské jazero a Veľká Richnava sú po rekonštrukcii a naplňajú sa vodou. Vody určené na kúpanie nemajú prevádzkovateľov, kvalitu vody počas kúpacjej sezóny monitoruje RÚVZ v Žiari nad Hronom.

RÚVZ v Žiari nad Hronom, odd. HŽPZ pravidelne pracuje v Informačnom systéme Vody na kúpanie, ktorý je funkčný od roku 2007. V roku 2010 sme začali pracovať aj v Informačnom systéme Pitná voda, do ktorého boli vložené výsledky monitoringu kvality pitnej vody z verejných vodovodov za roky 2008 až rok 2016. Od roku 2013 bol do IS Pitná voda doplnený nový vodovod Dolná Ždaňa, ktorý zásobuje viac ako 50 obyvateľov. Na webovej stránke úradu sú uverejňované výsledky monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom. Cez IS Vody na kúpanie sú spracovávané aj správy o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu, o vyhodnotení priebehu KS na jej konci a týždenná aktualizácia údajov o priebehu kúpacjej sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách. Cez informačné systémy sú spracované výročné správy o pitnej vode a vode na kúpanie za každý rok. Pracovníci oddelenia v spolupráci so zástupcami obcí, v katastri ktorých sa nachádza 5 lokalít vôd určených na kúpanie, ktoré nemajú prevádzkovateľa, zabezpečili zhotovenie a umiestnenie tabúľ s plážovým profilom vody určenej na kúpanie.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

RÚVZ v Žiari nad Hronom nebol vybraný na plnenie uvedenej úlohy.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ) v Žiari nad Hronom vedie evidenciu spádového územia troch okresov a to: Žiaru nad Hronom, Žarnovica a Banskej Štiavnice o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v dozorujúcich subjektoch. Podľa štandardných výstupov programu ASTR sme k 30.06.2016 evidovali 2632 osôb v riziku, z toho 485 žien. V tretej kategórii rizikových prác 2275 osôb z toho 477 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 357 osôb z toho 8 žien. Evidenciu rizikových prác prehodnocujeme podľa vyhlášky MZ SR č.448/2007 Z.z. a súčasne aktualizujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác. Celkom bolo vydaných 8 rozhodnutí o určení rizikových prác, z toho boli vyradené z evidencie 3 subjekty. O vydanie rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác požiadali existujúce právne subjekty po novej objektivizácii pracovného prostredia. V rámci ŠZD sme v prvom polroku 2016 vykonali 24 kontrol u tých zamestnávateľov, kde sú vyhlásené rizikové práce. Úloha sa plní priebežne.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V rámci ŠZD sme sa zamerali na kontrolu zabezpečenia ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi toxickými látkami a zmesami. Bolo vykonaných 42 kontrol na zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s toxickými látkami a prípravkami a veľmi toxickými látkami a prípravkami vrátane práce s azbestom a to najmä spoločnosti výrobné, lekárne a existujúce poľnohospodárske spoločnosti.

Pre spádovú oblasť Žiar nad Hronom bolo do 30.06.2016 vydané jedno osvedčenie o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami s neobmedzenou platnosťou. Osvedčenia vydáva RÚVZ Banská Bystrica. Osvedčenie o absolvovaní akreditovaného vzdelávacieho programu pre prácu s toxickými látkami predložilo celkom 6 osôb.

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných spoločnostiach, ktoré majú vlastné chemické laboratóriá bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“, ktoré vyplnilo 38 respondentov, pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

Do 30. júna 2016 sme sa spolu s SIŽP zúčastnili na dvoch spoločných previerkach podľa zákona och.261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a to v spoločnosti CMK s.r.o. Žarnovica a v Slovnaft a.s. Terminál Hronský Beňadik.

Bolo podaných 10 oznámení o začatí regulácie živočíšnych škodcov. V oznámeniach boli všetky požadované informácie podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V sledovanom období sme vydali 18 rozhodnutí na likvidáciu azbestu, pričom 9 rozhodnutí bolo vydaných pre práce v interiéroch - odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách. Spoločnosti, ktoré likvidovali AZC materiály predložili osvedčenie ÚVZ SR na uvedené práce a ich zamestnanci, ktorí tieto práce vykonávajú boli do pracovného procesu zaradení na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Bolo vyplnených 10 kontrolných listov „Dotazníky informovanosti zamestnancov A“. V rámci ŠZD sme kontrolovali najmä označenie kontrolovaného pásma, hygienické slučky, šatne, dodržiavanie zákazu fajčenia na pracovisku, používanie OOPP, dodržiavanie prestávok počas práce, výskyt mimoriadnych situácií počas sanácie AZC materiálov. Vykonali sme 9 kontrol, týkali sa odstraňovania AZC materiálov v bytových domoch v Žiari nad Hronom a striech rodinných domov, ktoré sme podrobne zaznamenali v záznamoch ŠZD a z kontrol sme si robili a uchováваме identifikačnú fotodokumentáciu.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR sme k 30.06.2016 evidovali v procese chemickej karcinogenity 105 osôb v riziku, z toho 5 žien. V tretej kategórii rizikových prác 67 osôb z toho 5 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 38 osôb z toho 0 žien.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci projektu Zdravé pracoviská sa analyzujú rizikové faktory, sledujeme zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií. V spolupráci so zamestnávateľom (PZS) hodnotíme výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia. Zamestnanci vyplnili 15 dotazníkov informovanosti.

Individuálnym výjazdom, priamo v spoločnosti Slovalco, a.s. bolo poskytnuté skriningové vyšetrenie rizikových faktorov životného štýlu s následným odborným vyšetrením, pričom celkom bolo vyšetrených 15 zamestnancov, z toho boli 4 ženy. Klientom bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie, OA, RA), ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika kardiovaskulárnych chorôb klienta a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia. Úloha sa plní priebežne.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Na základe žiadosti bolo do užívania posúdených 7 pracovísk chránených dielní. Jedná sa o užívanie odevnej výroby a dekoračných predmetov, predaj OOPP, predaj v novinovom stánku, pedikúra, kozmetika, stávková kancelária. Bolo vytvorených 7 pracovných miest. Práca je na všetkých pracoviskách jednoduchá, fyzicky nenáročná. Zamestnanci môžu striedavo sedieť, alebo stáť. Pracoviská chránených dielní spĺňajú základné hygienické požiadavky. Všetci zamestnanci majú k dispozícii zariadenie na osobnú hygienu (sprchy, WC).

Všetci zamestnanci so absolvovali LPP (doporučenie príslušného obvodného lekára na prácu v chránenom pracovisku). Podľa druhu (skupiny) postihnutia uvádzaných podľa MKCH bolo

najviac z posudzovaných pozícií cca 44% duševné poruchy(F), a cca 28 % poškodenie pohybového aparátu (M).

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na chránených pracoviskách neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by vyžadovali vykonať nápravné opatrenia, alebo by boli v rozpore s platnou legislatívou.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – I.polrok 2016

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Žiar nad Hronom	3	4	7	7	7		nie	žiadne	viď. textová časť

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory,

N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

Vykonávaná činnosť za jednotlivé pracoviská:

- 1.) administratívna činnosť - kancelárske prevádzky (napr. účtovníctvo, reklama, propagačné činnosti, kancelárie na monitorovanie kamerových systémov)
- 2.) výroba dekoračných predmetov

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

3.1. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky,

platných v EÚ od 11.7.2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Etapy riešenia

I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek

2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa

II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov

III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa)

Vyhodnotenie

V 1. polroku 2016 boli podľa odborného usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými prostriedkami v roku 2016 odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom odobraté a na laboratórny rozbor zaslané vzorky kozmetických výrobkov:

- 2 vzorky kozmetických výrobkov pre deti – šampóny, výrobky na sprchovanie a do kúpeľa;
- 3 vzorky výrobkov pre dospelých deklarujúcich prítomnosť UV filtrov;
- 2 vzorky výrobkov pre dospelých – výrobky na čistenie pokožky;

Odobraté vzorky výrobkov boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline a Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. Celkové vyhodnotenie odobratých vzoriek výrobkov bude uskutočnené v 2. polroku 2016.

Výstupy

Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

3.6. MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

1. kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2011).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Etapy riešenia

- I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃
 - časové obdobie: január - december 2016
- II. etapa – správa a výstupy 15. január 2017

Vyhodnotenie

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom bolo odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli pochádzajúcich z krajín Európskej únie. Všetky vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie, za účelom stanovenia obsahu jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Protokoly o skúškach dvoch vzoriek soli do tohto času neboli doručené.

Podľa požiadaviek Potravinového kódexu SR obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného v kuchynskej soli je stanovený na 15 – 35 mg/kg, množstvo ferokyanidu draselného je stanovené na 20 mg/kg.

Limit pre obsah ferokyanidu draselného, jodidu draselného a jodičnanu draselného v kuchynskej soli v európskej legislatíve nie je stanovený.

Pri kontrole označovania odobratých vzoriek soli nedostatky neboli zistené. Laboratórnymi rozborami zistený obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného bol v súlade s označením uvedeným na obaloch výrobkov.

Údaje o odobratých vzorkách boli spracované v tabuľkách.

Prehľad o obsahu KI (KI a KIO₃) vo vzorkách jedlej soli

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty (mg/kg)					
		< 15		> = 15 ~ < = 35		> 35	
		počet	%	počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	8	0	0,00	8	100,00	0	0,00
Žarnovica	2	0	0,00	2	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	0	0	-	0	-	0	-
SPOLU	10	0	0,00	10	100,00	0	0,00

Hodnotenie obsahu FeCN₆ vo vyšetrených vzorkách jedlej soli

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty (mg/kg)			
		< 20		> 20	
		počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	8	8	100,00	0	0,00
Žarnovica	2	2	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	0	0	-	0	-
SPOLU	10	10	100,00	0	0,00

Realizačné výstupy

Trend vývoja za obdobie posledných 10 rokov v oblasti fortifikácie kuchynskej soli.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2016 a ďalšie roky

3.7. MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK A ARÓM V POTRAVINÁCH

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

Etapy riešenia

- I. etapa: február 2016 – november 2016: odborne metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýza vzoriek
- II. etapa: december 2016 – 1. štvrt'rok 2017 – vyhodnotenie monitoringu – záverečná správa.

Vyhodnotenie

Opis postupov riešenia (metodika): dotazníková forma získavania údajov o respondentoch - 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov.

Každý klient obdržal 24 hodinový jedálny lístok. Z jedálnych lístkov bola zisťovaná spotreba vybraných prídavných látok (E 104 chinolinová žltá, E 951 aspartam a E 960 glykozidy steviolu).

V 1. polroku 2016 bolo odovzdaných 10 dotazníkov od žien a 10 dotazníkov od mužov. Respondenti boli vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko, resp. stredne pracujúci. Vyhodnotenie úlohy bude uskutočnené v druhom polroku 2016.

Výstupy

Záverečná správa obsahujúca údaje o úrovni spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm u dospelých a detskej populácie.

3.8 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR a RÚVZ v Žiari nad Hronom

Cieľ

Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Anotácia

Sol' je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO, Akčný plán pre výživu a potraviny 2016 – 2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti predchádzajúceho Programu ozdravenia výživy pre obyvateľov SR bol prijatý cieľ dosiahnuť postupne zníženie príjmu soli 5 g na deň u dospelých populácie a tento cieľ bude rovnako posunutý do Akčného plánu pre potraviny a výživu na r. 2016 – 2025, ktorý bude predložený na schválenie vláde SR do 28.2.2016. Od 1.decembra 2015 vstúpil do platnosti výnos MZ SR na regulovanie pridávania kuchynskej soli do potravín, ktorý oproti predchádzajúcemu výnosu znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch na 13 000 mg/kg a v chlebe a pekárskejších výrobkoch na 18 000 mg/kg.

Etapy riešenia

I. Etapa:

1. Každé RÚVZ v sídle kraja odobrať 3 vzorky hotových pokrmov (polievka alebo hlavný pokrm) a 3 vzorky chleba alebo pekárskejších výrobkov (od výrobcov SR) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli, pod koordináciou KO v HV.

T: február - marec 2016

Z: RÚVZ v sídle kraja

2. Výsledky spracované podľa komodity v tabuľkovej forme zaslať na ÚVZ SR v termíne do 30. 4. 2016

Z: KO v HV

II. Etapa:

1. Každé RÚVZ v sídle kraja zabezpečí monitoring príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod dotazníka u spolu 20 klientov (dospelá populácia muži/ženy v dvoch vekových

kategoriách 19 r. - 35r. a 36. r. – 54.r. – v každej kategórii klientov); porovnanie príjmu s OVD (9.revízia – percentuálny podiel) – pod koordináciou KO v HV.

T: február - marec 2016

Z: RÚVZ v sídle kraja

2. Výsledky monitoringu príjmu na úrovni kraja spracujú KO v HV v termíne do 30.4.2016 a zašlú ich ÚVZ SR v tabuľkovej forme za každé RÚVZ.

Z: KO v HV

Vyhodnotenie:

V rámci riešenia úlohy boli odobraté a laboratórne vyšetrené 2 vzorky chleba, 1 vzorka pečiva a 3 vzorky hotových jedál pozostávajúcich z kompletného menu. Laboratórnymi rozbormi bolo zistené, že obsah soli v odobratých vzorkách chleba, pečiva a jedál (troch kompletných menu) vyhovuje požiadavkám platnej legislatívy. Zároveň bolo zistené, že v niektorých receptúrach k vyrábaným pokrmom množstvo soli prekračuje najvyššie prípustné množstvo stanovené vo výnose MZ SR. RÚVZ v Žiari nad Hronom zabezpečil vyplnenie dotazníkov o monitoringu príjmu soli. Údaje z jedálnych lístkov boli spracované v programe Alimenta. Zo vzorky sledovaných nameraných hodnôt vyplýva, že energetická hodnota stravy u 70 % respondentov nespĺňa odporúčané výživové dávky pre jednotlivé vekové skupiny, z toho u 60 % respondentov sa jednalo o nízky príjem energie a u 10 % respondentov o vysoký príjem energie. Ďalej bol zistený nízky príjem sacharidov v sledovaných skupinách mužov a žien oboch vekových kategórií a to u 85 % respondentov. Príjem celkových bielkovín u 40 % respondentov naplnil odporúčané výživové dávky a u 50 % respondentov bol príjem bielkovín prekročený. U 30 % respondentov bol zistený vysoký príjem tukov a u 70 % respondentov vysoký príjem soli v porovnaní s odporúčanými výživovými dávkami pre jednotlivé vekové skupiny. Výsledky laboratórných rozborov a údaje z dotazníkov boli spracované v predpísaných tabuľkách a v stanovenom termíne boli zaslané do RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Získané údaje tvoria podklad pre ďalšie štatistické spracovanie v rámci ÚVZ SR.

Výstupy

Záverečnú správu spracovalo ÚVZ SR v termíne do 30.5.2016. Bude podkladom pre ďalšie aktivity v rámci intervencie v príjme soli a odborné podklady pre PRES SK

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

V 1. polroku 2016 sme riešili tieto úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR a ÚVZ SR.

Projekt: "Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania"

Cieľom projektu bude zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

II. etapa - rok 2016 pripravuje sa celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu 90 detí vo vybraných ročníkoch vo vybraných školách.

Projekt: "Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku"

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Etapy riešenia a termín ukončenia - podľa požiadaviek gestora úlohy - MZ SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a ÚVZ SR

Projekt: “Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“.

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Rok 2016 - realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí

Projekt: “Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia. Úloha bola riešená v druhom polroku 2014. Vo vybraných desiatich základných školách sme sa zúčastnili hodiny telesnej výchovy v 3.a 8. ročníku a vyplnili dotazník: “Pohybová aktivita detí počas hodín telesnej výchovy”. V každom sledovanom ročníku vyplnilo minimálne 20 žiakov (10 chlapcov a 10 dievčat) ”Dotazník pohybovej aktivity žiaka”. Získané údaje z dotazníkov boli vložené do zaslaných formulárov a odoslané na ďalšie spracovanie gestorovi úlohy RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Gestor projektu v 1. polroku 2016 nepožadoval k riešenému projektu z regiónu, ktorý je v pôsobnosti RÚVZ Žiar nad Hronom, žiadne ďalšie údaje.

Termín ukončenia r. 2016

Projekt: “COSI“

Do projektu COSI (Childhood Obesity Suiveillance Initiative) ktorý je súčasťou národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025 realizovaný MZ SR metodikou WHO, a bol schválený etickou komisiou boli zapojené 2 vidiecke a jedna mestská základná škola-celkom 80 detí. Na základe podpísaných informovaných súhlasov rodičov resp. zákonných zástupcov dieťaťa boli vykonané antropometrické merania detí, riaditelia škôl vyplňali školský dotazník; všetky údaje boli vložené do excelovskej tabuľky a odoslané koordinátorovi projektu. Po revízii údajov bolo 77 dotazníkov detí a 3 školské dotazníky vložené on line, do ostrej verzie OPEN CLINICA, ktorá bola zaslaná z WHO kancelárie pre Európu. Na záver projektu boli koordinátorovi a zaslané všetky vyžiadané materiály, ktoré sa týkali projektu COSI.

Projekt: "Global Youth Tobacco Survey 2016 na Slovensku (GYTS)"

Celosvetový projekt zameraný na dotazníkový prieskum sledovania výskytu fajčenia tabaku a faktorov s ním spojených. Do sledovania bolo v Základnej škole na Ul. M.R.Štefánika v Žiari nad Hronom zaradených podľa metodiky 6 vybraných tried, kde sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo celkom 103 žiakov. Podklady na ďalšie spracovanie boli osobne doručené doc. Ochabovi na ÚVZ SR Bratislava, v stanovenom termíne.

Mimoriadne úlohy ÚVZ SR.

„Vykonanie mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek na pieskoviská“

Cielené kontroly boli zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek na pieskoviská, pri predškolských zariadeniach a na vybraných pieskoviskách v rámci občianskej vybavenosti v spádovom území RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom.

Spolu bolo odobratých 24 vzoriek piesku na vyšetrenie množstva vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku v pieskoviskách.

Po preskúmaní výsledkov laboratórnych rozborov bolo zistené, že v 23 odobratých vzorkách piesku z pieskovísk materských škôl neboli, podľa vyhlášky MZ SR č. 521/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská, prekročené najvyššie prípustné množstvá vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku v pieskovisku určeného na hranie detí. V jednom prípade kvalita piesku nevyhovovala vo vyšetrených mikrobiologických ukazovateľoch požiadavkám cit. vyhlášky pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva fekálnych streptokokov ($4,5 \times 10^3$). Uložené bolo jedno opatrenie na výmenu piesku

Vo všetkých dvanástich kontrolovaných pieskoviskách pri materských školách je vytvorená možnosť uzavrieť hraciu plochu pieskoviska buď celtovinovou plachtou, alebo rôznymi drevenými krytmi, výmena piesku v pieskoviskách sa podľa záznamov konala najčastejšie v roku 2015, v dvoch prípadoch už aj v roku 2016, v troch prípadoch v roku 2014.

Okrem vzoriek piesku, ktoré boli odobraté počas mimoriadnej cielenej úlohy UVZ SR, bolo rámci priorit oddelenia odobratých ďalších 24 vzoriek piesku, z ktorých 3 vzorky prekročili najvyššie prípustné množstvo vybraných indikátorov mikrobiálneho znečistenia. Trom prevádzkovateľom boli uložené opatrenia na výmenu piesku.

5 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie;
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti);
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami

- ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
 8. aktívna činnosť „Poradní očkovaní“;
 9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa v Slovenskej republike vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2016, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni.

VYHODNOTENIE

V prvom polroku 2016 boli hlásené dve ochorenia na pertussis, a to u 38 ročnej ženy v detstve kompletne zaočkovanej a u 34 ročnej ženy v detstve kompletne zaočkovanej. Diagnóza bola potvrdená sérologicky.

V apríli 2016 boli všeobecní lekári pre deti a dorast a gynekológovia ambulantnej a lôžkovej zložky spádových okresov Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom informovaní prostredníctvom mailovej pošty a osobnými návštevami o príprave a obsahu aktivít „Európskeho imunizačného týždňa“ (EIT) a boli vyzvaní k spolupráci pri vykonávaní aktivít kampane. Článok pod názvom „Európsky imunizačný týždeň 2016“ bol odoslaný 8 regionálnym printovým médiám a zverejnený bol vo všetkých spádových okresoch Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom. Informačná vývesná tabuľa v budove RÚVZ v Žiari nad Hronom informovala o význame a princípoch očkovania a bezpečnosti očkovania a o všetkých aktivitách tejto kampane.

Na webovej stránke RÚVZ v Žiari nad Hronom boli zverejnené informácie o EIT a celý týždeň bol aktívny pútač, ktorý informoval o prebiehajúcom týždni. V tomto týždni sa dvaja rodičia informovali o povinnom očkovaní.

Všeobecní lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovacom kalendári na rok 2016.

V januári 2016 SEVS a SLS usporiadali VII. Vakcinologický kongres na Štrbskom Plese, na ktorom sa zúčastnila pracovníčka oddelenia.

Etapy riešenia a realizačné výstupy

- informovanosť lekárov prvého kontaktu ako aj ostatných zdravotníckych pracovníkov o platnom očkovacom kalendári a o zmenách v očkovaní podľa

usmernení ÚVZ SR a o dosiahnutej zaočkovanosti v spádových okresoch RÚVZ a v celej SR

- priebežná kontrola uskladnenie zásob očkovacích látok v ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast a vybraných ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých
- administratívna kontrola očkovania zo zdravotnej dokumentácie očkovaných podliehajúcich kontrole v ambulanciách praktických lekárov podľa usmernenia ÚVZ SR k 31.08.2016
- spracovanie výsledkov kontroly a vyhodnotenie zaočkovanosti v spádových okresoch a vypracovanie správy z kontroly očkovania
- informovanie laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti prostredníctvom regionálnej tlače a regionálnej televízie

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života;
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení;
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení;

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

VYHODNOTENIE

Analýza epidemiologickej situácie vo výskyte infekčných ochorení v I. polroku 2016 a porovnanie s výskytom v I. polroku 2015.

V polroku 2016 bolo vykázaných celkovo 788 prenosných ochorení, vrátane nozokomiálnych nákaz (z nich 50 NN), v polroku 2015 to bolo 475, z nich 48 nozokomiálnych nákaz. Nárast bol zaznamenaný v hlavne v počte hlásených ochorení na varicellu.

V skupine alimentárnych nákaz sa vyskytlo v spádových okresoch RÚVZ 39 ochorení na salmonelovú enteritídu a 1 vylučovanie salmonel bez klinických príznakov. Čo je takmer na rovnakej úrovni ako v polroku 2015, 39 ochorení a 3 vylučovania.

Epidémia na salmonelózu o 2 a viac chorých bola zaznamenaná v 2 prípadoch.

Na bacilárnu dyzentériu neboli zaznamenané ochorenia.

Výskyt infekcií enteropatogénnymi E. coli bol zaznamenaný v 13 prípadoch (v polroku 2015 - 11 ochorení).

Zaznamenali sme 73 prípadov kampylobakteriálnej enteritídy, čo je nárast o 25 ochorení proti polroku 2015 (48 prípadov).

Epidémia na kampylobakteriózu o 2 a viac chorých bola zaznamenaná v 3 prípadoch, jednalo sa o rodinné výskyty.

Enteritída Y. enterocolitica sa vyskytla v 3 prípadoch, v 7 prípadoch enterokolitída spôsobená Clostridium difficile (z toho 5 ako NN), v polroku 2015 boli 3 ochorenia (1xNN).

Výskyt rotavírusovej enteritídy bol zaznamenaný u 17 chorých, v minulom polroku 44 chorých, v rámci 2 rodinných výskytov bol diagnostikovaný rotavírus u 3 rodinných príslušníkov.

V 2 prípadoch boli zaznamenané ochorenia na gastroenteritídu spôsobenú adenovírusom a v 14 prípadoch Norwalkvírusom.

Hlásených bolo 5 prípadov hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu, minulý polrok to bolo 48 ochorení na túto diagnózu, po 1 raze iná špecifikovaná bakteriálna enteritída a lambliaza.

Bakteriálne otravy potravinami sa nevyskytli.

V skupine **vírusových hepatítid** bola zaznamenaná v 3 prípadoch VHA, 2 x akútna VHB, 5 x chronická VHB, v 4 prípadoch nosičstvo HBsAg. Chronická hepatitída typu C bola hlásená v 3 prípadoch. U priamych kontaktov VHB bolo zahájené očkovanie proti VHB. Vírusová hepatitída typu A, B a C sa u zdravotníkov nevyskytla.

V skupine **respiračných nákaz** boli vykazované 2 ochorenia na pertussis, pneumónia inými organizmami bola hlásená v 2 prípadoch.

Nezaznamenali sme ochorenie na pľúcnu tuberkulózu, tak ako minulý polrok.

Na varicellu bolo hlásených 485 ochorení (polrok 2015 - 107 ochorení), na herpes zoster 4 ochorenia.

Zo streptokokových nákaz boli zaznamenané 2 ochorenia na streptokokovú septikémiu a jedno ochorenie na erysipelas a jedno na šarlach.

Ochorenia na chrípku a chrípke podobné ochorenia sú hlásené pravidelne v týždenných intervaloch. V chrípkovej sezóne, alebo pri podozrení na chrípkové ochorenie aj mimo sezóny, sentineloví lekári odoberajú biologický materiál na verifikáciu chrípky. Oddelením lekárskej mikrobiológie v Banskej Bystrici boli potvrdené RT PCR vyšetrením 3 prípady. **SARI** - v polroku 2016 nebolo hlásené.

V skupine neuroinfekcií bolo zaznamenané jedno ochorenie na nešpecifikovanú vírusovú meningitídu.

V skupine **zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou** bolo zaznamenané 1 ochorenie na artritídu pri LB (minulý polrok 3), 3x polyneuropatia pri LB, 3 x kontakt alebo ohrozenie besnotou. Toxoplazmóza sa v polroku 2015 nevyskytla, v polroku 2016 bola zaznamenaná v dvoch prípadoch.

V skupine **nákaz kože a slizníc** sa nevyskytlo žiadne ochorenie na tetanus a plynový flegmónu, svrab bol zaznamenaný v 1 prípade.

V skupine **pohlavných ochorení** vykazujeme 4 chlamýdiové infekcie dolných častí močovopohlavnej sústavy (polrok 2015-5ochorení), 1 x nešpecifikovaný syfilis, 1 gonokokovú infekciu a 1 x urogenitálnu trichomonádu.

V skupine **iných infekcií** – nezaradených vykazujeme 5 ochorení infekčnej mononukleózy, v polroku 2015 boli vykazované 3 ochorenia.

Pacienti s ochorením vyžadujúcim izoláciu boli hospitalizovaní na detskom, internom a infekčnom oddelení, postexpozičná vakcinácia proti besnote bola vykonaná ambulantne v infektologickej ambulancii v Banskej Bystrici a vo Zvolene.

V I. polroku 2016 boli pri výkone epidemiologickej závažnej činnosti vydané rozhodnutím regionálneho hygienika 9 karanténnych opatrení pri črevných nákazách (5 kontaktom s chorými na kamylobakteriálnu enteritídu a 4 na salmonelózu).

V 24 prípadoch bol rozhodnutím regionálneho hygienika nariadený lekársky dohľad osobám, ktoré boli v kontakte s osobou pozitívnou na VHA.

Jednej osobe bol pred cestou do zahraničia na požiadanie vystavený certifikát o negativite protilátok HIV (po predchádzajúcom odbere a vyšetrení krvi).

Poradenstvo pre HIV/AIDS využili 4 klienti prostredníctvom e mailu, 17 osobne (s anonymným odberom krvi na vyšetrenie protilátok).

Etapy riešenia:

- aktívna spolupráca s oddeleniami klinickej mikrobiológie a klinickej biochémie je priebežná, v spolupráci s týmito oddeleniami je vykonávané aktívne vyhľadávanie infekčných ochorení
- úzka spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu
- denné využívanie SRV na okamžité hlásenie mimoriadnej epidemiologickej situácie a informovanosti
- informovanie zdravotníckej aj laickej verejnosti v oblasti infekčných ochorení, zvyšovanie edukácie obyvateľstva prostredníctvom regionálnych médií

Realizačné výstupy

- články v regionálnej tlači o aktuálnej situácii ako aj pri epidemickom výskyte prenosných ochorení – priebežne sa plní
- vykonanie analýzy prenosných ochorení za polrok 2016
- porovnanie výskytu polroku 2016 s polrokom 2015
- monitorovanie a kontrola prenosných ochorení
- monitorovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB v spolupráci s klinickými pracoviskami – priebežne sa vykonáva
- zabezpečenie včasnosti hlásenia prenosných ochorení
- cestou informovanosti populácie o prenosných ochoreniach zlepšiť ich prevenciu – priebežne sa vykonáva osobne a prostredníctvom médií

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

VYHODNOTENIE

Za polrok 2016 bolo spracovaných a do systému vložených:

- 788 prípadov, z nich 282 bolo potvrdených, 503 možných a 3 pravdepodobné
- 135 spracovaných ohnisk
- 9 epidémií
- 1 hlásenie do SRV - VHA

Vykonalé opatrenia :

➤ v ohniskách:

- dezinfekcia 182 x
- zdravotná výchova 182 x
- vyhľadanie podozrivých z nákazy 334
- vyhľadanie podozrivých z ochorenia 0
- informovanie zainteresovaných 27 x
- vyšetrenie zvierat 0 x
- sprísnenie HER 0 x

➤ u kontaktov:

- lekársky dohľad 24 x
- zvýšený zdravotný dozor 9 x
- odporúčané očkovanie 22 x
- profylaxia ATB 0 x

6.4 Nozokomiálne nákazy

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EÚ s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;
5. posilniť edukáciu epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillance nozokomiálnych nákaz, hlavne v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných pracovných postupov pre výkon štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

VYHODNOTENIE

Od februára tohto roku boli dočasne pozastavené povolenia na prevádzkovanie interného oddelenia, gynekologicko – pôrodnického, OAIM vo Všeobecnej nemocnici v Banskej Štiavnici. Pozastavenie bolo vydané Banskobystrickým samosprávnym krajom.

ŠZD s mikrobiálnym monitoringom bol v prvom polroku 2016 vykonaný v lôžkovej časti Svet zdravia, a.s., Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom na internom oddelení JIS a na

internom oddelení B. Mikrobiálny monitoring bol vykonaný na chirurgických operačných sálach, chirurgickom oddelení, chirurgickom oddelení JIS, detskom oddelení, internom oddelení A, OAIM, neurologickom oddelení a na dialyzačnom stredisku NOVAMED, s.r.o. Pri previerkach zdravotníckych zariadení bolo odobratých 210 sterov z prostredia, 19 z rúk zdravotníckeho personálu na kontrolu dezinfekcie a 29 sterov a odberov materiálov na kontrolu sterility. Pri kontrolách sa sledovali postupy BOT, hlavne pri invazívnych zákrokoch, zásobovanie dezinfekčných prostriedkov (DP), postup dekontaminácie, výkon dezinfekcie – škála použitých DP, riedenie a ich účinnosť, harmonogram striedania DP, výkon sterilizácie, vedenie evidencie vykonávanej sterilizácie a manipulácia so sterilným materiálom, zber, skladovanie a likvidácia nebezpečného odpadu. Pri kontrolách bol kladený dôraz na dezinfekciu rúk zdravotníckych pracovníkov, ako aj na používanie jednorázových gumených rukavíc pri odbere biologického materiálu a manipulácii s pacientmi.

Na odstránenie zistených nedostatkov v hygienicko – epidemiologickom režime boli uložené opatrenia na mieste, ktorých termín splnenia bol prerokovaný s vedeniami nemocnice.

Účinnosť sterilizačnej techniky bola prekontrolovaná u 69 sterilizačných prístrojov lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach (54 STE a 15 AUT). Kontrola bola uskutočnená v termínoch ustanovujúcich vyhláškou MZ SR 553/2007 pri ŠZD sterilizačnej techniky.

V spolupráci s pracovníčkou HŽP bol vykonaný ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (neštátne zdravotnícke zariadenia ambulantného typu) na základe žiadostí o vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov zdravotníckych zariadení do prevádzky a to v 8 prípadoch. Zároveň boli schválené aj prevádzkové poriadky. Schválenie prevádzkového poriadku na základe žiadosti bolo vydané pre jednu zubnú ambulanciu.

Zdravotnícki pracovníci v lôžkových aj ambulantných zdravotníckych zariadeniach boli vedení v problematike nozokomiálnych nákaz, sterility a dezinfekcie predmetov a prostredia. Komisia pre nozokomiálne nákazy vo Všeobecnej nemocnici v Žiari nad Hronom v I. polroku 2016 zasadala jeden krát.

Všeobecná nemocnica v Žiari nad Hronom pokračovala v hlásení NN aj elektronickou formou. Aj napriek tomu nezodpovedala skutočnému stavu. Pri týchto nozokomiálnych nákazách sú sledované jednotlivé etiologické agensy, polyrezistentné kmene a ich rezistencia na antibiotiká.

V I. polroku 2016 bolo hlásených zo spádových nemocníc 50 nozokomiálnych nákaz (minulý polrok 48) a to, 5 črevné, 21 x septikémie, 13 infekcia HDC, 3 x infekcia DDC, 1 x infekcia močovej sústavy a 7 x iné lokálne infekcie kože.

Aj v roku 2016 boli lôžkové oddelenia zapojené do Kampane „Umývaj si ruky, zachrániš život“. V rámci tejto kampane bol vykonaný mikrobiálny monitoring rúk vybraných zdravotníckych pracovníkov na chirurgickom oddelení a odborný seminár venovaný tejto problematike určený pre všetkých zamestnancov.

V prvom polroku sa pre program HELICS na surveillance NN, konkrétne infekcie chirurgických rán po cholecystektómii, vykonal zber povinných údajov na chirurgickom oddelení.

Etapy riešenia

- spolupráca s lekármi zodpovednými za hlásenie NN
- spolupráca s oddelením klinickej mikrobiológie, hlásenie polyrezistentných kmeňov a nebezpečných nozokomiálnych kmeňov
- spolupráca s manažérom ošetrovateľskej kvality pri a zdravotníkmi pracovníkmi pri kontrolách štandardných postupov HER oddelení a BOT

- mikrobiálny monitoring bol vykonávaný podľa harmonogramu v spolupráci s RÚVZ v Banskej Bystrici
- pokračovanie surveillance NN v programe HELICS, konkrétne infekcie chirurgických rán po cholecystektómii aj v roku 2016
- zdravotnícki pracovníci boli vedení v problematike NN pri kontrolách jednotlivých oddelení, ale aj na prevádzkových zasadnutiach
- ŠZD v lôžkových a ambulantných zariadeniach v spádových ZZ bol vykonávaný podľa harmonogramu
- priebežné monitorovanie a aktívne vyhľadávanie závažných nozokomiálnych nákaz
- participácia na projekte ECDC zameraného na surveillance infekcií *Cl. difficile*

Realizačné výstupy

- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za I. polrok 2016
- analýza NN (infekcie chirurgických rán po cholecystektómii) v programe HELICS
- monitorovanie a kontrola NN
- zlepšenie hlásnej služby
- kontrola štandardných postupov pri ošetrovaní pacientov a HER
- realizácia projektu ECDC v mesiacoch október – december 2016

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a ďalších vysokovirulentných nákaz (Ebola, MeRSCoV, vtáčia chrípka, SARS, mor, atď.),
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť

obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

VYHODNOTENIE

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

V I. polroku 2016 pravidelne mesačne boli mailom doručované na RÚVZ rozpisy služobnej pohotovosti zamestnancov odboru krízového riadenia jednotlivých okresných úradov a boli aktualizované kontakty Štábov krízového riadenia v spádových okresoch.

V spádových regiónoch nebolo potrebné v prvom polroku riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

Denne sa sleduje a podľa potreby využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb

V máji 2016 sa uskutočnil seminár vo Všeobecnej nemocnici v Žiari nad Hronom „Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike“ a v júni 2016 bol na RÚVZ v Žiari nad Hronom obsahovo rovnaký seminár uskutočnený pre všeobecných lekárov spádových okresov. Usmernenie hlavného hygienika SR v súvislosti s vírusom ZIKA bolo zverejnené na našej webovej stránke a odoslané mailovou poštou lekárom prvého kontaktu.

Etapy riešenia a realizácia

- *aktualizácia kontaktov v Usmernení HH SR a pre KOS ZZS*
- *vypracovanie aktuálneho stavu pripravenosti na vysoko nebezpečné nákazy vrátane OOPP*
- *v prípade mimoriadnej situácie zvolenie zasadnutia RPK*
- *priebežná spolupráca s krízovým štábov CO, v prípade potreby iniciovanie a zvolania, aktualizácia kontaktov*
- *kontinuálne monitorovanie a hlásenie akútnych respiračných ochorení so zameraním na chrípku a chrípke podobné ochorenia*
- *v chrípkovej sezóne zabezpečiť informovanosť zdravotníckej aj laickej verejnosti o epidemiologických opatreniach a samotnej chorobnosti*
- *školenie všeobecných lekárov o postupoch pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na vysoko nebezpečnú nákazu – jún 2016*
- *školenie nemocničných lekárov o postupoch pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na vysoko nebezpečnú nákazu – máj 2016*

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV v SR

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor

ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetřovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetřovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetřovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

VYHODNOTENIE

V prvom polroku 2016, tak ako po minulé roky, bol vykonaný odber odpadovej vody z odberovej lokality v Žiari nad Hronom v mieste vyústenia odpadovej vody do čističky odpadových vôd podľa časového harmonogramu vypracovaného RÚVZ v Banskej Bystrici, Odpadová voda bola doručená po odbere do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica. Všetky výsledky vyšetření boli negatívne.

V prvom polroku 2016 nebolo zaznamenané ani jedno ochorenie na akútnu chabú obrnu.

Etapy riešenia

- odbery odpadovej vody podľa časového harmonogramu
- monitorovanie výskytu ochorení ACHO, prípadne ich aktívne vyhľadávanie

Realizačné výstupy

Plnenie úlohy je zamerané na udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v S

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na

AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutoční formou dotazníkov.

VYHODNOTENIE

V prvom polroku 2016 sa neuskutočnil ani jeden cyklus, plánujú sa cykly na stredných školách v mesiacoch druhého polroka.

6.8 Poradne v očkovaní

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

VYHODNOTENIE

Poradňa očkovaní je určená pre všetkých záujemcov o informácie v oblasti povinného pravidelného a odporúčaného očkovaní, očkovaní pred cestou do zahraničia a komplexné poradenstvo súvisiacich s technikou aplikácie vakcín, zložení vakcín, nežiadúcich účinkoch a platnou legislatívou v tejto oblasti.

O poradenstvo v problematike povinného pravidelného očkovaní v detskom veku sa zaujímali len štyria rodičia a 12 klientov pred cestou do zahraničia.

V 6 prípadoch boli zákonní zástupcovia 10 detí predvolaní do poradne očkovaní s cieľom prehodnotenia ich postojov k očkovaní. Z dôvodu, že nedošlo k žiadnej zmene

v troch prípadoch a deti neboli očkované, bolo pristúpené k priestupkovým konaniam (2x pokarhanie, 1x bloková pokuta).

VLPDD v I. polroku 2016 boli hlásené odmietnutia očkovania písomnou formou z 8 detských ambulancií od 27 detí – u 16 detí kompletne odmietnutie, v 10 prípadoch základné očkovanie MMR a v jednom prípade preočkovanie proti MMR.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách so zameraním aj nabudúce matky.

Časové obdobie

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je zvýšenie vedomostí budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Komárne

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Projekt je zameraný na realizáciu intervencie, ktorá vyplynula z výsledkov výskumu realizovaného v rámci Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v rokoch 2013 – 2014 pod názvom „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaní.“

Cieľom projektu je jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie zvýšiť povedomie najmä budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním, o rizikách súvisiacich s ich priebehom, možnými komplikáciami a následkami, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním. Cieľovou skupinou budú najmä žiačky vyšších ročníkov stredných škôl. Pozornosť sa zameria aj na vybudovanie kritického postoja účastníkov k rôznym zdrojom informácií súvisiacich s očkovaním. Súčasťou edukácie bude aj ukážka manipulatívnych a zavádzajúcich techník používaných odporcami očkovania. Medzi hlavné 4 tematické okruhy bude patriť:

- problematika povinného očkovania,
- zdroje informácií o očkovaní, kritický pohľad na internet (okruhy s názvami: „Pridavné látky“, „Prečo toľko vakcín“, Nežiaduce účinky po očkovaní“, „Prečo stále očkujeme“
- kvalita života očkovanej a neočkovanej osoby
- význam individuálnej a kolektívnej imunity.

Efekt intervencie sa plánuje zisťovať formou dotazníka.

VYHODNOTENIE, etapy riešenia a realizačný výstup

Projekt sa uskutočnil v mesiaci jún na 3 stredných školách v meste Žiar nad Hronom a to na Gymnáziu (61 študentov), Strednej odbornej škole obchodu a služieb (19 študentov) a Súkromnej strednej odbornej škole obchodnej (9 študentov). Celkove sa ho zúčastnilo 89 z toho 28 mužov a 61 žien.

Študenti vyplňali dotazník pred edukáciou a po nej. Po ukončení akcií na školách boli dotazníky v mesiaci jún odoslané na RÚVZ v Komárne, ktoré vyhodnotí do decembra 2016 úroveň vedomostí ako aj postoje k očkovaniu z obidvoch dotazníkov a následne sa vykoná zhodnotenie úspešnosti edukácie.

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Medziodborová úloha – plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Vláda SR sa vo svojom Programovom vyhlásení na roky 2010 – 2014 na úseku verejného zdravotníctva zaviazala posilniť prevenciu a motiváciu k nej aj prostredníctvom aktualizácie NPPZ, ktorého realizácia je vo významnej miere úlohou regionálnych úradov verejného zdravotníctva, a to predovšetkým odborov/oddelení podpory zdravia.

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

1) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,

A) Výživa a stravovacie zvyklosti,

- B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity
- C) Tabak, alkohol, drogy,
- D) Zdravé pracovné a životné podmienky,

- pracovné prostredie,
- životné prostredie,

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

- 1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),
- 2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),
- 3. Vybrané nádorové ochorenia.

2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

VYHODNOTENIE

1) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

A) *Výživa a stravovacie zvyklosti*

Pracovníci oddelenia podpory zdravia (oddelenia výchovy k zdraviu)

Výživa a stravovacie zvyklosti patria k prioritným oblastiam, ktorým oddelenie výchovy k zdraviu venuje zvýšenú pozornosť. Okrem odborného poradenstva v poradenskom centre podpory zdravia sa venovali pracovníci oddelenia predmetnej téme na školách a iných organizáciách.

Pracovníci OVkZ v rámci aktivít na školách zameraných na zásady správnej výživy, správneho životného štýlu zdôrazňujú význam dodržiavania zásad pitného režimu. Súčasťou aktivít na školách a pre dospelých je aj distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.

Realizovaných bolo 26 interaktívnych prednášok a besied pre 396 detí a 4 pre 17 dospelých, z toho 19 prednášok o výžive pre 266 mladých účastníkov (4 pre 17 dospelých) a 5 prednášok pre 93 mladých poslucháčov v oblasti zdravého životného štýlu.

Z celkového počtu vyšetrení v PZ (129), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 127 jeho zvýšené hodnoty boli zaznamenané v 61 prípadoch čo je 48,03%. Z počtu 33 vyšetrení u mužov malo BMI vyšší 63,64% a z počtu 94 vyšetrených žien malo zvýšený BMI 42,55%. Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy, poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity).

Oddelenie OVkZ pripravilo spoločne s Územnou radou Mládeže SČK a Územným spolkom SČK v Žiari nad Hronom aktivity v rámci Svetového dňa Červeného kríža. Pripravili zaujímavé aktivity pre šiestakov základných škôl 9. mája 2016 na námestí v Žiari nad Hronom. OVkZ bolo pozvané na akciu a prezentovalo sa zdravotno-výchovným programom, zameraným na zdravú výživu. Žiaci skladali pyramídu zdravej výživy, zopakovali si vedomosti o vitamínoch, dve družstvá po dvoch členoch riešili labyrint o mede na čas, vyplňali tajničku a dopĺňovačky.

Plnil sa rojekt »Školské ovocie« Gestorovi projektu bolo zaslaných 194 vyplnených dotazníkov v programe Excel zo zariadení materských škôl a základných škôl. V tomto roku oddelenie nezaznamenalo žiadnu materskú škôlku, ktorá by nebola zapojená do projektu.

Distribovaných bolo 19 titulov zdravotno-výchovného materiálu v počte 908 ks týkajúcich sa zdravej výživy a 3 tituly v počte 57 ks len s problematikou pitného režimu.

Pracovníci oddelenia hygieny výživy:

Okrem výkonu ŠZD a iných úloh plnili 3 programy a projekty ÚVZ SR s problematikou zdravej a bezpečnej výživy z pohľadu jej bezpečnosti pre zdravie (3.6, 3.7 a 3.8). Projekt č. 3.6 „Monitoring príjmu jódu“, je súčasťou realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR. V spádovom území RÚVZ ZH bolo odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli pochádzajúcich z krajín Európskej únie. Všetky vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie. Pri kontrole označovania odobratých vzoriek soli nedostatky neboli zistené. Laboratórnymi rozbormi zistený obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného bol v súlade s označením uvedeným na obaloch výrobkov.

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej detskej a dospeljej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. V 1. polroku 2016 bolo odovzdaných 10 dotazníkov od žien a 10 dotazníkov od mužov. Respondenti boli vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko, resp. stredne pracujúci. Vyhodnotenie úlohy bude uskutočnené v druhom polroku 2016.

Podrobnejšie vyhodnotené v úlohe 3.7 „Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách“

V úlohe 3.8. „Monitoring príjmu kuchynskej soli“ odobrali a dali laboratórne vyšetriť 2 vzorky chleba, 1 vzorku pečiva a 3 vzorky hotových jedál pozostávajúcich z kompletného menu. Laboratórnymi rozbormi bolo zistené, že obsah soli v odobratých vzorkách chleba, pečiva a jedál (troch kompletných menu) vyhovuje požiadavkám platnej legislatívy. Zároveň bolo zistené, že v niektorých receptúrach k vyrábaným pokrmom množstvo soli prekračuje najvyššie prípustné množstvo stanovené vo výnose MZ SR.

RÚVZ v Žiari nad Hronom zabezpečil vyplnenie dotazníkov o monitoringu príjmu soli. Zo vzorky sledovaných nameraných hodnôt vyplýva, že bol zaznamenaný u 70 % respondentov vysoký príjem soli v porovnaní s odporúčanými výživovými dávkami pre jednotlivé vekové skupiny. Okrem toho bolo zaznamenané, že energetická hodnota stravy u 70 % respondentov nespĺňa odporúčané výživové dávky pre jednotlivé vekové skupiny, z toho u 60 % respondentov sa jednalo o nízky príjem energie a u 10 % respondentov o vysoký príjem energie. Ďalej bol zistený nízky príjem sacharidov v sledovaných skupinách mužov a žien oboch vekových kategórií a to u 85 % respondentov. Príjem celkových bielkovín u 40 % respondentov naplnil odporúčané výživové dávky a u 50 % respondentov bol príjem bielkovín prekročený. U 30 % respondentov bol zistený vysoký príjem tukov.

Pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže::

v oblasti zdravej výživy plnili 2 projekty: “Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania“ v roku 2016 prebieha jeho II. etapa - celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu 90 detí vo vybraných ročníkoch vo vybraných školách.

Projekt:“ COSI“(Childhood Obesity Suireillance Initiative), ktorý je súčasťou národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025 realizovaný MZ SR metodikou WHO. Do projektu boli zapojené 2 vidiecke a jedna mestská základná škola - celkom 80 detí. Súčasťou projektu boli antropometrické merania detí, vyplnenie školského dotazníka riaditeľmi škôl.

B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Pohybovej aktivite sa pracovníci OVkZ venujú formou prednášok a iných aktivít na školách, na aktivitách pre verejnosť a formou odborného poradenstva v poradenských centrách podpory zdravia či už v základnej poradni alebo nadstavbových poradniach. Pre skupinovú formu bolo zabezpečené poskytnutie priestorov školskej telocvične pre 38 cvičeníek. Otázka zvyšovania pohybovej aktivity je neodlučiteľnou súčasťou všetkých oblastí zameraných na prevenciu srdcovo-cievnych ochorení, znižovanie nadváhy a obezity.

V rámci „Svetového dňa - Pohybom ku zdraviu“ pracovníčky oddelenia sa zúčastnili dňa 31. mája 2016 „Dňa žiarskych škôl“ čo býva každoročná akcia pre všetkých žiakov základných škôl a žiakov 8-ročného gymnázia Žiar nad Hronom. V tomto roku sa na námestí moderovalo, tancovalo, spievalo, maľovalo na tvár, kreatívne tvorilo, ochutnávalo a súťažilo. Pracovníčky OVkZ pozvalo na túto akciu CVC. Tematicky bol deň zameraný na pohyb, pre žiakov boli pripravené pohybové súťaže, vedomostné súťaže. Kto sa aktívne zapojil dostal odmenu. Okrem toho záujemcom pracovníčky zmerali krvný tlak a telesný tuk.

V poradni zdravia bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti optimalizácie fyzickej aktivity 52 klientom, z toho 18 mužov a 34 žien. Z analýzy dynamiky zistených parametrov u klientov opakovane vyšetrených v sledovanom polroku vyplýva pozitívny trend vo zvýšení pohybovej aktivity a to podľa 21,1% nárastu hodnôt HDL-cholesterolu (u žien 30%ný nárast, 11,1% u mužov)

C) Tabak, alkohol, drogy

Tabak, alkohol a drogy sú v súčasnej dobe najpálčivejšie problémy našej mládeže a preto je tejto téme venovaných mnoho aktivít a stal sa aj jednou z regionálnych priorít „Droga ľahko zmení chcem na musím, berie všetko a zanechá len púšť“. V oblasti prevencie fajčenia a drogových závislostí bolo poskytnutých 10 meraní prístrojom Smokerlyzer a 95 prístrojom Spirometer.

V oblasti predchádzania fajčenia, abúzu alkoholu a drog pracovníčky oddelenia vykonali 37 interaktívnych prednášok pre 648 mladých poslucháčov a 1 prednášku pre 23 dospelých poslucháčov. V priebehu celého roka bolo téme drogových závislostí venovaných spolu 5 prednášok pre 87 účastníkov. Okrem týchto prednášok bolo téme fajčenia venovaných 13 prednášok pre 269 mladých účastníkov. Realizovaných bolo 19 prednášok s témou alkohol pre 292 detí.

31.5. sa niesol pod heslom „Tabak - smrteľný v každej podobe“ V mesiaci máj školy zvyšujú záujem o besedy ako chrániť deti a mládež nielen pred aktívnym, ale aj pasívnym fajčením. Tohto roku pracovníčky oddelenia realizovali aktivity na besede v Špeciálnej základnej škole v Žarnovici.

Ako efektívnu a na veľmi dobrej úrovni možno hodnotiť spoluprácu s mestom Žiar nad Hronom v rámci plnenia projektu „Kalendár aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov“, do ktorého sú okrem RÚVZ ZH zapojené mnohé ďalšie subjekty – CPPPaP, OR PZ, odbor školstva, CVC, Mestská polícia a i.

Spolupráca Centra voľného času v Žiari nad Hronom s RÚVZ - oddelením výchovy k zdraviu pokračovala aj v roku 2016 pri realizácii súťaže a záverečnom vyhodnotení súťaže „Viem kto som, viem čo chcem“, pokračovali v aktívnej spolupráci na projekte CPPPaP - „Prevenčné dni na ZŠ“, aktivity sa zúčastnilo 145 účastníkov. V rámci akcie boli rozdané informačné materiály.

Pracovníčky oddelenia počas aktivít distribuovali 4 druhy zdravotno-výchovných materiálov s problematikou fajčenia, drog a alkoholu v počte 127 kusov.

Oddelenie HDM plnilo projekt: “Global Youth Tobacco Survey 2016 na Slovensku (GYTS)”-

celosvetový projekt zameraný na dotazníkový prieskum sledovania výskytu fajčenia tabaku a faktorov s ním spojených. Do sledovania bolo v Základnej škole na Ul. M.R.Štefánika v Žiari nad Hronom zaradených podľa metodiky, 6 vybraných tried, kde sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo 103 žiakov.

D) Zdravé pracovné a životné podmienky,

➤ pracovné prostredie

Pracovníci OPPL pri ochrane a podpore zdravých pracovných podmienok a pracovného prostredia plnili programy a projekty :

- **2.1. „Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce“** so zameraním na *2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce), 2.1.2.Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí a 2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém*

Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo k 30.06.2016 evidovaných 2632 osôb v riziku, z toho 485 žien. V tretej kategórii rizikových prác 2275 osôb z toho 477 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 357 osôb z toho 8 žien.

Bolo vykonaných 42 kontrol na zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s toxickými látkami a prípravkami a veľmi toxickými látkami a prípravkami vrátane práce s azbestom a to najmä spoločnosti výrobné, lekárne a existujúce poľnohospodárske spoločnosti.

Vo výrobných spoločnostiach, ktoré majú vlastné chemické laboratóriá bola dotazníkovou formou vyhodnotená informovanosť zamestnancov, ktoré vyplnilo 38 respondentov. Zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávateľia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo k 30.06.2016 evidovaných v procese chemickej karcinogenity 105 osôb v riziku, z toho 5 žien. V tretej kategórii rizikových prác 67osôb z toho 5 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 38 osôb z toho 0 žien.

2.3 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská v spolupráci so základnou poradňou zdravia

V rámci projektu Zdravé pracoviská sa analyzovali rizikové faktory, sledoval sa zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií. V spolupráci so zamestnávateľom (PZS) hodnotili výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia. Zamestnanci vyplnili 15 dotazníkov informovanosti.

Individuálnym výjazdom základnej poradne zdravia (pracovníci OVkZ), priamo v spoločnosti Slovalco, a.s. boli poskytnuté skriningové vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu. Štandardnou metodikou práce zPZ bolo vyšetrených 15 zamestnancov, z toho boli 4 ženy. Klientom bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie), ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika na vznik kardiovaskulárnych chorôb klienta a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia.

2.4 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách - na základe žiadosti bolo do užívania posúdených 7 pracovísk chránených dielní. Jedná sa o užívanie odevnej výroby a dekoračných predmetov, predaj OOPP, predaj v novinovom stánku, pedikúra, kozmetika, stávková kancelária. Bolo vytvorených 7 pracovných miest. Práca je na všetkých pracoviskách jednoduchá, fyzicky nenáročná. Zamestnanci môžu striedavo sedieť, alebo stáť. Pracoviská chránených dielní splňali základné hygienické požiadavky. Všetci zamestnanci mali k dispozícii zariadenie na osobnú hygienu (sprchy, WC).

➤ **životné prostredie**

Pracovníci odd. HŽPZ v I. polroku 2016 plnili 2 programy a projekty (1.1, 1.2):

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

RÚVZ ZH participuje na plnení regionálneho prioritného cieľa a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov, výkonom ŠZD nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú a vykonávaním monitoringu kvality vôd na kúpanie. V individuálnych vodných zdrojoch, dôsledne sleduje výskyt dusičnanov v pitnej vode. Ďalej je to participácia v rámci svojich možností na plnení regionálneho prioritného cieľa III: Zameranie sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným vzduchom vo vnútri aj vonku, čím sa prispeje k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším. V I. polroku 2016 vykonali pracovníci odd. HŽPZ 40 kontrol na ochranu nefajčiarov v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v telovýchovných zariadeniach a zariadeniach DD a DSS. Plnili regionálny prioritný cieľ IV: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk, radiácia) a biologických látok.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví*. V spádovom území RÚVZ v Žiari nad Hronom je veľmi dobrá zásobovanosť obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov. Počet zásobovaných obyvateľov z verejných vodovodov v okrese Žiar nad Hronom je 43 894, čo je 91,15 %, v okrese Banská Štiavnica je 15 686, čo je 94,95 % a v okrese Žarnovica je 24 268, čo je 89,88 %. V spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom sa závažnejšie nedostatky v kvalite vody z verejných vodovodov sa za prvý polrok 2016 nevyskytli.

V rámci ŠZD bolo za prvý polrok 2016 vykonaných 24 kontrol verejných vodovodov. Za prvý polrok 2016 bolo odobratých 130 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov. RÚVZ vydal 2 opatrenia rozhodnutím zabezpečiť dostatočné množstvo zdravotne bezpečnej pitnej vody vo verejnom vodovode pre StVPS a. s., závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom a obec Kunešov. RÚVZ vydal 19 podnetov na odstránenie nedostatkov zistených v kvalite vody z verejných vodovodov pre StVPS a. s., závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom a obce Dolná Ždaňa, Horná Ždaňa, Prestavky a obec Vysoká. V rámci monitoringu kvality vody určenej na kúpanie za I. polrok 2016 bolo odobratých 6 vzoriek vôd z Vindšachtského, Počúvadlianskeho a Veľkého Kolpašského jazera. Kvalita vody bola vyhovujúca. Odd. HŽPZ pravidelne pracuje v Informačnom systéme Vody na kúpanie, ktorý je funkčný od roku 2007. Na webovej stránke úradu sú uverejňované výsledky monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom. Cez IS Vody na kúpanie sú spracovávané aj správy o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu, o vyhodnotení priebehu KS na jej konci a týždenná aktualizácia údajov o jej priebehu na prírodných a umelých kúpaliskách. Cez informačné systémy sú spracované výročné správy o pitnej vode a vode na kúpanie za každý rok.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

- 1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),
- 2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),
- 3. Vybrané nádorové ochorenia.

Ad 1) Najefektívnejším špecifickým nástrojom na zníženie mortality a morbidity na KVO je plnenie programu CINDI v jeho dlhodobých, strednodobých a krátkodobých cieľoch, ktoré sú plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Plnil sa formou odborného individuálneho poradenstva prostredníctvom činnosti poradenských centier podpory zdravia a činnosťou oddelenia výchovy k zdraviu, ktoré je zamerané svojimi aktivitami na skupiny mládeže a dospelých a verejnosť. Podrobne spracované v úlohe v 9.7.

Ad 2) Problematika ochorení na DM v posledných rokoch sa stáva jednou z prioritných celospoločenských problémov spoločnosti. Tohtoročný 7. Apríl – Svetový deň zdravia sa niesol pod heslom : **“Porazme cukrovku.“ (Beat diabetes).** K tejto téme boli vydané letáky, článok do regionálnych novín a na webovú stránku úradu. Tému diabetes boli venované 2 prednášky pre 10 dospelých. Distribuovaných bolo 10 titulov v počte 114 ks. Problematike DM sa venovali aj pracovníčky základnej poradne zdravia. V zPZ zaznamenali 23 klientov s vyššími hodnotami cukru.

Ad 3) Podobne ako DM aj mortalita a morbidita na nádorové ochorenia má stúpajúci trend. Prevencii onkologických ochorení je venovaná zvýšená pozornosť v poradenskom centre podpory zdravia ako ja pri zdravotno-výchovných aktivitách oddelenia. Oddelenie sa zapojilo do aktivít v rámci Svetového dňa proti rakovine propagáciou na webovej stránke úradu. Do 7 regionálnych novín bol zaslaný článok pripravený pracovníkmi OVKZ. Bola vyhotovená nástienka vo vstupných priestoroch úradu. Pracovníci oddelenia vyhotovili letáky s názvom „Prevencia rakoviny hrubého čreva a konečníka - 4.február 2016 – Svetový deň boja proti rakovine“, z ktorých bolo distribuovaných 20 ks.

2) Preventívne opatrenia zamerané na znížovanie výskytu infekčných ochorení.

Pracovníci oddelenia epidemiológie plnili úlohu **6. 1. Národný imunizačný program SR.** V prvom polroku 2016 boli hlásené dve očkovaním preventabilné ochorenia - pertussis. V apríli 2016 boli všeobecní lekári pre deti a dorast a gynekológovia ambulantnej a lôžkovej zložky spádových okresov informovaní prostredníctvom e-mailovej pošty a osobnými návštevami o príprave a obsahu aktivít „Európskeho imunizačného týždňa“ (EIT). Článok pod názvom „Európsky imunizačný týždeň 2016“ bol odoslaný 8 regionálnym printovým médiám. Informačná vývesná tabuľa v budove RÚVZ v Žiari nad Hronom informovala o význame a princípoch očkovania a bezpečnosti očkovania a o všetkých aktivitách tejto kampane. Na webovej stránke RÚVZ v Žiari nad Hronom boli zverejnené informácie o EIT a celý týždeň bol aktívny pútač, ktorý informoval o prebiehajúcim týždni. V tomto týždni sa dvaja rodičia informovali o povinnom očkovaní. Všeobecní lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovačom kalendári na rok 2016.

Pracovníci oddelenia epidemiológie plnili úlohu **6.2 „Surveillance infekčných chorôb“.** V polroku 2016 bolo vykázaných celkovo 788 prenosných ochorení, vrátane nozokomiálnych nákaz (z nich 50 NN), v polroku 2015 to bolo 475, z nich 48 nozokomiálnych nákaz. Nárast bol zaznamenaný v hlavne v počte hlásených ochorení na varicellu.

Zabezpečenie posilnenia surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku umožňuje používanie epidemiologického informačného systému EPIS. Bol zabezpečený systematický zber, sumarizácia a analýza údajov o infekčných ochoreniach a monitorovanie

zdravia obyvateľov. Zabezpečoval sa spôsob a mechanizmus podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku – v I. polroku 2016 - bolo spracovaných a do systému vložených: 788 prípadov (z nich 282 bolo potvrdených, 503 možných a 3 pravdepodobných), 135 spracovaných ohnisk, 9 epidémií, 1 hlásenie do SRV – VHA. V ohniskách bolo spolu vykonaných 725 opatrení (dezinfekcia, zdravotná výchova, vyhľadanie podozrivých z nákazy, vyhľadanie podozrivých z ochorenia, informovanie zainteresovaných) a u kontaktov – 55 opatrení (lekársky dohľad, zvýšený zdravotný dozor, odporúčané očkovanie). (viď 6.3 **Informačný systém prenosných ochorení**)

V rámci prevencie proti nozokomiálnym nákazám - **6. 4. Nozokomiálne nákazy**, pracovníci vykonávajú ŠZD spolu s mikrobiálnym monitoringom. Pri previerkach zdravotníckych zariadení bolo odobratých 210 sterov z prostredia, 19 z rúk zdravotníckeho personálu na kontrolu dezinfekcie a 29 sterov a odberov materiálov na kontrolu sterility. Účinnosť sterilizačnej techniky bola prekontrolovaná u 69 sterilizačných prístrojov lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach (54 STE a 15 AUT). Kontrola bola uskutočnená v termínoch ustanovujúcich vyhláškou MZ SR 553/2007 pri ŠZD sterilizačnej techniky. V spolupráci s pracovníčkou HŽPZ bol vykonaný ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (neštátne zdravotnícke zariadenia ambulantného typu) na základe žiadostí o vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov zdravotníckych zariadení do prevádzky a to v 8 prípadoch. Zároveň boli schválené aj prevádzkové poriadky. Schválenie prevádzkového poriadku na základe žiadosti bolo vydané pre jednu zubnú ambulanciu. V I. polroku 2016 bolo hlásených zo spádových nemocníc 50 nozokomiálnych nákaz (minulý polrok 48). Aj v I. polroku 2016 boli lôžkové oddelenia zapojené do Kampane „Umývaj si ruky, zachrániš život“. V rámci tejto kampane bol vykonaný mikrobiálny monitoring rúk vybraných zdravotníckych pracovníkov na chirurgickom oddelení a odborný seminár venovaný tejto problematike určený pre všetkých zamestnancov.

V prvom polroku sa vykonal zber povinných údajov na chirurgickom oddelení. pre program HELICS na surveillance NN, konkrétne infekcie chirurgických rán po cholecystektómii.

V rámci plnenia úlohy **6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu** na zabezpečenie rýchlej a koordinovanej reakcie na zdravotné hrozby boli pravidelne mesačne e-mailom doručované na RÚVZ rozpisy služobnej pohotovosti zamestnancov odboru krízového riadenia jednotlivých okresných úradov a boli aktualizované kontakty Štábov krízového riadenia v spádových okresoch.

V spádových regiónoch nebolo potrebné v prvom polroku riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok. Denne sa sleduje a podľa potreby využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania.

V máji 2016 sa uskutočnil seminár vo Všeobecnej nemocnici v Žiari nad Hronom „Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike“ a v júni 2016 bol na RÚVZ v Žiari nad Hronom obsahovo rovnaký seminár uskutočnený pre všeobecných lekárov spádových okresov. Usmernenie hlavného hygienika SR v súvislosti s vírusom ZIKA bolo zverejnené na našej webovej stránke a odoslané mailovou poštou lekárom prvého kontaktu.

6.6. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV v SR

V I. polroku 2016, tak ako po minulé roky, bol vykonaný odber odpadovej vody z odberovej lokality v Žiari nad Hronom v mieste vyústenia odpadovej vody do čističky odpadových vôd podľa časového harmonogramu vypracovaného RÚVZ v Banskej Bystrici. Odpadová voda bola doručená po odbere do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica. Všetky výsledky vyšetrení boli negatívne. V I. polroku 2016 nebolo zaznamenané ochorenie na akútnu chabú obrnu.

V rámci plnenia úlohy č. **6.7. Prevencia HIV/AIDS** Pracovníci oddelenia epidemiológie zabezpečovali individuálne poradenstvo prevencie HIV. Poradenstvo pre HIV/AIDS využilo 29 klientov, z nich 4 prostredníctvom e mailu, 8 telefonicky a 16 osobne (s anonymným odberom krvi na vyšetrenie protilátok) a 1 osobe bol pred cestou do zahraničia na požiadanie vystavený certifikát o negatívite protilátok HIV (po predchádzajúcom odbere a vyšetrení krvi).

Pracovníčky oddelenia epidemiológie a výchovy k zdraviu realizujú aktivity v prevencii ochorení HIV/AIDS aj plnením projektu „Hrou proti AIDS“ a interaktívnymi prednáškami, o ktoré v I. polroku 2016, nepožiadala žiadna škola, plánujú sa cykly na stredných školách v mesiacoch druhého polroka.

Pracovníci oddelenia zabezpečujú prevádzku **Poradne v očkovaní** (úloha 6.8) O poradenstvo v problematike povinného pravidelného očkovaní v detskom veku sa zaujímali štyria rodičia a 12 klientov pred cestou do zahraničia.

V 6 prípadoch boli zákonní zástupcovia 10 detí predvolaní do poradne očkovaní s cieľom prehodnotenia ich postojov k očkovaní. V I. polroku 2016 boli hlásené odmietnutia očkovaní písomnou formou z 8 detských ambulancií od 27 detí.

Pracovníčka oddelenia OVkZ spolupracovala s oddelením epidemiológie pre realizácii projektu „Očkovanie hrou“.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľská pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5.septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Programy a projekty Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2016 a na ďalšie roky

Na základe tohto uznesenia bola predložená Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 - 2014 na rokovanie vlády do 30. septembra 2015.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Realizácia úlohy a výstupy

1. Naďalej sledovať vývoj zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a v roku 2021 pripraviť záverečnú správu o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2015 – 2020

Časový harmonogram zberu dát na rok 2016:

máj – august: vyplnenie dotazníkov respondentmi

september – október: zadanie dotazníkov do počítača

VYHODNOTENIE

V I. polroku 2016 pracovníci realizovali dotazníkový prieskum a zabezpečovali vyplnenie dotazníkov, ktorých je stanovený počet na 104. Vyplnené dotazníky sa priebežne vkladali do programu Excel, ktorého masku zaslal gestor – „Zdravotné uvedomenie obyvateľov SR 2016_maska“ a kompletne vyplnený súbor bude zaslaný na ÚVZ SR v stanovenom termíne do 30.10.2016.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025

Gestor

MZ SR, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii, a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení. Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 bol schválený vládou SR 2. septembra 2015.

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 – 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 – 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Oblasť realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, médiá a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

Výstupy

Napĺňanie jednotlivých cieľov si každý subjekt realizuje sám v rámci svojich finančných možností. (Pilotné projekty, tlačové besedy, programy pre deti a seniorov, Svetové dni zdravia, Svetové dni pohybu, edukácia na školách).

VYHODNOTENIE

Prostredníctvom RÚVZ Žiar nad Hronom sa plnil cieľ zabezpečenia primeranej úrovne fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývoja. V spolupráci s vedeniami predškolských a školských zariadení, strednými školami boli pracovníkmi realizované zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zásady zdravého

životného štýlu, na zdravé výživové návyky. Zvýšená pozornosť bola venovaná pohybovej aktivite, ktorá má významnú úlohu v prevencii nadváhy a obezity u detí a mládeže. Boli realizované interaktívne prednášky a besedy venované zdravotno-výchovnému vzdelávaniu v oblasti správnej výživy, ako významného faktora v prevencii a redukcii nadváhy a obezity. Zdravotno-výchovné akcie na prehĺbenie vedomostí detí a mládeže v oblasti zdravej výživy vykonávali pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu (ďalej OVkZ).

Realizovaných spolu bolo 94 interaktívnych prednášok a besied pre 1556 detí a 9 pre 54 dospelých, z toho 26 prednášok pre 396 mladých účastníkov (4 pre 17 dospelých) len v oblasti výživy, životného štýlu a porúch výživy.

Tohtoročný 7. Apríl – Svetový deň zdravia sa niesol pod heslom : **“Porazme cukrovku.“ (Beat diabetes).** K tejto téme boli vydané letáky, článok do regionálnych novín a na webovú stránku úradu. Tému diabetes boli venované 2 prednášky pre 10 dospelých.

V rámci „Svetového dňa - Pohybom ku zdraviu“ pracovníčky oddelenia sa zúčastnili dňa 31. mája 2016 „Dňa žiarskych škôl“ čo býva každoročná akcia pre všetkých žiakov základných škôl a žiakov 8-ročného gymnázia Žiar nad Hronom. V tomto roku sa na námestí moderovalo, tancovalo, spievalo, maľovalo na tvár, kreatívne tvorilo, ochutnávalo a súťažilo. Oddelenie výchovy k zdraviu RÚVZ Žiar nad Hronom pozvalo na túto akciu CVČ. Tematicky bol deň zameraný na pohyb, pre žiakov sme mali pripravené pohybové súťaže, vedomostné súťaže. Kto sa aktívne zapojil dostal odmenu. Okrem toho záujemcom pracovníčky zmerali krvný tlak a telesný tuk.

V I. polroku 2016 pracovníčky oddelenia spolupracovali s CVČ na projekte (súťaži) **Viem kto som, viem čo chcem.** V priebehu druhého školského polroka 2016 mali žiaci všetkých 6.ročníkov základných škôl v meste cyklus prednášok, z ktorých bola jedna na tému »Sú energeták a čipsy lepšie ako ovocie a spánok?«

Plnil sa projekt **»Školské ovocie«** Gestorovi projektu bolo zaslaných 194 vyplnených dotazníkov v programe Excel zo zariadení materských škôl a základných škôl.

Oddelenie OVkZ pripravilo spoločne s Územnou radou Mládeže SČK a Územným spolkom SČK v Žiari nad Hronom aktivity v rámci Svetového dňa Červeného kríža. Pripravili zaujímavé aktivity pre šiestakov základných škôl 9. mája 2016 na námestí v Žiari nad Hronom. Oddelenie výchovy k zdraviu RÚVZ bolo pozvané na akciu a prezentovalo sa zdravotno-výchovným programom, zameraným na zdravú výživu. Žiaci skladali pyramídu zdravej výživy, „oprášili“ si vedomosti o vitamínoch, dve družstvá po dvoch členoch riešili labyrint o mede na čas, vypĺňali tajničku a doplňovačky.

Obyvateľom ale aj školákom sme poskytli aj iné služby – meranie tlaku, tuku, BMI, zdravotno-výchovné poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál.

Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia realizovalo 5 výjazdových aktivít poradne zdravia - Klub dôchodcov Horná Ves (25 klientov) a ŠZŠ v Kremnici (14 klientov), ZŠ Žarnovica (20 učiteľov), Gymnázium Banská Štiavnica (29 študentov) a Slovalco (15 zamestnancov).

Z celkového počtu vyšetrení v PZ (129), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 127 jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 61 prípadoch čo je 48,03%. Z počtu 33vyšetrení u mužov malo BMI vyšší 63,64% a z počtu 94 vyšetrených žien malo zvýšený BMI 42,55%. Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradniach (poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy, poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity).

Súčasťou poradenského centra podpory zdravia pri RÚVZ ZH je POPA – skupinová forma činnosti tejto poradne bola vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju v I. polroku 2016 navštívilo 38 cvičeníek. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

V základnej poradni zdravia bolo evidovaných 129 klientov (34 mužov a 95 žien), z tohto počtu 59 vyšetrených opakovane. V základnej poradni zdravia sa poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu poskytuje paušálne každému klientovi s vyšším akcentom u klientov, u ktorých boli objektívne zistené prítomné rizikové faktory. Z analýzy dynamiky zistených parametrov u klientov opakovane vyšetrených v sledovanom polroku vyplýva pozitívny trend vo zvýšení pohybovej aktivity a to podľa 21,1% nárastu hodnôt HDL-cholesterolu (u žien 30%ný nárast, 11,1% u mužov) i napriek tomu však dynamika hodnôt BMI a WHR ako po ostatné roky ostáva nezmenená.

Nadstavbovú poradňu zdravej výživy navštívila jedna klientka.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Cieľ

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 bol schválený vládou Slovenskej republiky 3.7.2013 uznesením č.341/2013. Hlavným zámerom národného akčného plánu je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu. Dôležitou oblasťou je prevencia vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch. Ďalším významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave. Akčný plán definuje konkrétne úlohy jednotlivých orgánov štátnej správy. Na tvorbe akčného plánu spolupracovala medzirezortná pracovná skupina.

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011).

Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010. Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

VYHODNOTENIE

Prevenia zneužívania alkoholu patrí pri zdravotno-výchovných aktivitách oddelenia medzi prioritné problémy mládeže súčasnej doby. Na regionálnej úrovni bolo realizovaných spolu 19 interaktívnych prednášok pre 292 mladých poslucháčov.

Interaktívnou formou bola deťom vysvetlená problematika vzniku závislosti na alkohol a jeho nebezpečenstvo najmä pre mladý organizmus. Potom deti zábavnou formou riešili úlohy k danej téme.

Distribúovaný bol zdravotno-výchovný materiál s témou alkoholu v počte 98 ks.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,95 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je u mužov 38,24 a u žien 41,43 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla v roku 2014 u mužov 73,19 rokov, u žien 80,00 rokov. Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,13 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je u mužov 37,68 a u žien 40,87 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 72,47 rokov, u žien 79,45 rokov. Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripraviť sa na ňu od mladosti.

VYHODNOTENIE

V rámci „Týždňa mozgu“ bolo pracovníkmi oddelenia vykonaných 11 interaktívnych prednášok pre 37 dospelých v, Domove dôchodcov Nová Baňa a KD Horná Ves. Distribuovaných bolo 230 pracovných listov. Pri aktivitách so seniormi súčasťou prednášok bola práca s pracovnými listami, meranie TK, spirometria a Smokerlyzer.

Bol realizovaný výjazd základnej poradne zdravia do klubu dôchodcov v Hornej Vsi, kde bolo vyšetrených 25 klientov.

Základnú poradňu zdravia navštívilo 53 klientov vo veku nad 55 rokov. 10 seniorov malo záujem o 2 prednášky s témou Diabetes.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Cieľ

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Realizácia úlohy a výstupy: *Intervencia v rámci programu CINDI:*

Populačná stratégia (zameraná na populačné riziko) zahŕňa skupinové intervenčné aktivity (kurzy, prednášky, besedy, zážitkové podujatia, hry, tvorivé dielne), mediálne kampane (TV, rozhlas, tlač, veľkoplošné panely, plagáty, internet) a súťaže (Prestaň a vyhraj, Vyzvi srdce k pohybu).

Programy a projekty Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2016 a na ďalšie roky. Individuálna stratégia (zameraná na individuálne riziko) zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratívnej, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a účasťou na výstavách, hromadných podujatiach.

VYHODNOTENIE

Poradenské centrum podpory zdravia

Základná poradňa zdravia

V základnej poradni zdravia bolo vykonaných 129 vyšetrení z toho 34 mužov a 95 žien. Z uvedeného počtu išlo o základné prvé vyšetrenie v 70 prípadoch (14 mužov, 56 žien), počet kontrolných vyšetrení 59 (20 mužov, 39 žien) z počtu 59 opakovane vyšetrených klientov (20 mužov a 39 žien).

Spolu bolo vyšetrených **129 klientov** – 34 mužov a 95 žien.

Realizovaných bolo 5 výjazdových aktivít základnej poradne zdravia – 1x podnik – Slovalco v Žiari nad Hronom, zamestnanci 2 škôl (ZŠ Žarnovica, ŠZŠ Kremnica), študenti Gymnázia v Banskej Štiavnici, 1 KD – Horná Ves. Spolu bolo výjazdovou formou vyšetrených 103 klientov, čo je 79,84% klientely PZ.

Test zdravého srdca je paušálne robený všetkým klientom, či pri stabilnej alebo mobilnej PZ, vrátane opakovaných návštev.

Počet biochemických vyšetrení a meraní: 128 celkový cholesterol, 118 cukor, 126 triglyceridy, 128 HDL-cholesterol (spolu bolo realizovaných 500 štandardných biochemických vyšetrení). 119 x bol meraný celkový tuk prístrojom OMRON, 126 antropometrických meraní, 127 meraní TK.

V základnej poradni zdravia bola odporučená návšteva LPS v 3 prípadoch pre novozistené alebo vysoké nefyziologické hodnoty sledovaných rizikových faktorov.

Nadstavbové poradne

POPA – vykonáva skupinovú formou v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju navštívilo 38 cvičeníek. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

POFA – o individuálne poradenstvo neprejavil záujem žiadny klient.

Poradňu nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku- navštívilo 11 klientov, počet meraní krvného tlaku 13. V 4 prípadoch boli klienti odporučení LPS..

Poradňu zdravej výživy: 1 klient, 1 sedenie.

Poradňa HIV/AIDS Poradenstvo pre HIV/AIDS využilo 29 klientov, z nich 4 prostredníctvom e mailu, 8 telefonicky a 16 osobne (s anonymným odberom krvi na vyšetrenie protilátok) a 1 osobe bol pred cestou do zahraničia na požiadanie vystavený certifikát o negatívite protilátok HIV (po predchádzajúcom odbere a vyšetrení krvi).

Aktivity OVkZ pre verejnosť:

V rámci „Týždňa mozgu“ bolo pracovníkmi oddelenia vykonaných 11 interaktívnych prednášok pre 37 dospelých a 138 mladých poslucháčov. v ZŠ Župkov, ZŠ Vyhne, ZŠ A. Kmeťa Žarnovica, SZŠI Kremnica, Domov dôchodcov Nová Baňa a KD Horná Ves. Distribuovaných bolo 490 pracovných listov. V nadväznosti na prednášku bol premietnutý DVD – „Bol raz jeden život“ – časť o mozgu. Pri aktivitách so seniormi súčasťou prednášok bola práca s pracovnými listami, meranie TK, spirometria a Smokerlyzer.

Svetový deň boja proti rakovine bol propagovaný na webovej stránke úradu. Do 7 regionálnych novín bol zaslaný článok pripravený pracovníkmi OVkZ. Bola vyhotovená nástenka vo vstupných priestoroch úradu. Pracovníci oddelenia vyhotovili letáky s názvom „Prevencia rakoviny hrubého čreva a konečníka“ - 4.február 2016 a Svetový deň boja proti rakovine“, z ktorých bolo distribuovaných 20 ks.

V rámci „Svetového dňa - Pohybom ku zdraviu“ sa pracovníčky oddelenia zúčastnili „Dňa žiarskych škôl“ čo býva každoročná akcia pre všetkých žiakov základných škôl a žiakov 8-ročného gymnázia Žiar nad Hronom. V tomto roku sa na námestí moderovalo, tancovalo, spievalo, maľovalo na tvár, kreatívne tvorilo, ochutnávalo a súťažilo.

Aktivity Oddelenia výchovy k zdraviu zamerané na zlepšenie informovanosti o nepriaznivých následkoch fajčenia v mladom veku prebiehajú počas celého roka.

31.5. sa niesol pod heslom „Tabak - smrteľný v každej podobe“ V mesiaci máj školy zvyšujú záujem o besedy ako chrániť deti a mládež nielen pred aktívnym, ale aj pasívnym fajčením. Tohto roku pracovníčky oddelenia realizovali aktivity na besede v Špeciálnej základnej škole v Žarnovici.

Aj tento rok aktívne pokračovala spolupráca RÚVZ - OVkZ a Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencii v Žiari nad Hronom. Aktivity prebiehali v žiarskych základných školách: ZŠ s MŠ Š. Moysesa, ZŠ Ul. Dr. Janského 2, ZŠ Ul. Jilemnického 2 a ZŠ Ul. M. R. Štefánika č.17.

Aktivity boli určené pre žiakov 1. aj 2. stupňa. Triedy a témy boli zvolené podľa požiadaviek škôl. Témy prednášok a besied:

OVkZ - Dospievanie, Puberta, Zdravý životný štýl

CPPPaP - Násilie a šikana, Ako sa správne učiť, Poznaj svoj kariérový typ a Pozitíva a negatíva práce s PC (zamerané na problematiku facebooku).

Aktivít sa zúčastnilo 145 účastníkov. V rámci akcie boli rozdane informačné materiály.

Spolupráca Centra voľného času v Žiari nad Hronom s RÚVZ - oddelením výchovy k zdraviu pokračovala aj v roku 2016 pri realizácii súťaže a záverečnom vyhodnotení súťaže „**Viem kto som, viem čo chcem**“. Začalo sa interaktívnou besedou v januári na tému: **ZDRAVIE SI CHRÁŇ – NAUČ SA POVEDAŤ NIE LEGÁLNYM DROGÁM**, pre žiakov 6. ročníka všetkých základných škôl v meste. V priebehu druhého školského polroka mali besedy na témy: Škodlivé účinky nelegálnych návykových látok. (Mestská polícia Žiar nad Hronom), Sú „energeták“ a čipsy lepšie ako ovocie a spánok? (Oddelenie výchovy k zdraviu ZH) a Nadmerné vysedávanie pri PC a problém násilia. (CVČ ZH). Pri tejto téme sa využíval hrací koberec.

Po besedách prebehli školské kolá v jednotlivých základných školách na hracej podložke, kde štvorčlenné tímy postupovali po hracích políčkach a ťahali si otázky z tém, ktoré počuli na prednáškach. Dva najlepšie tímy zo školy postúpili do mestského kola, ktoré sa uskutočnilo v CVČ Žiar nad Hronom 17.5.2016.

Aj tohto roku si oddelenie OVkZ pripomenulo spoločne s Územnou radou Mládeže SČK a Územným spolkom SČK v Žiari nad Hronom Svetový deň Červeného kríža. Pripravili zaujímavé aktivity pre šiestakov základných škôl dňa 9. mája 2016 na námestí v Žiari nad Hronom. Oddelenie výchovy k zdraviu RÚVZ bolo pozvané na akciu a prezentovalo sa zdravotno-výchovným programom, zameraným na zdravú výživu. Žiaci skladali pyramídu zdravej výživy, „oprášili“ si vedomosti o vitamínoch, dve družstvá po dvoch členoch riešili labyrint o mede na čas, vyplňali tajničku a doplňovačky. Obyvateľom ale aj školákovi boli poskytnuté meranie tlaku, tuku, BMI, zdravotno-výchovné poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál.

	TK	Tukomer	BMI	Hmotnosť	Výška	spolu
spolu	32	15	41	15	15	118

Pracovníčky OVkZ sa zúčastnili s oddelením „**Motýliky**“ ŠKD pri II. ZŠ dňa interaktívneho vzdelávania s témou „**Režim dňa**“. Počas interaktívneho vzdelávania sa snažili o vysvetlenie pojmov: časti dňa, správne určovať čas, viesť deti k uvedomenému striedaniu práce a odpočinku. Nadobudnuté vedomosti si mohli žiaci vyskúšať riešením pracovných listov.

Aj v I. polroku 2016 pokračovala spolupráca OVkZ s terénno sociálnymi a komunitnými pracovníčkami mesta Žiar nad Hronom. Vo februári sa v priestoroch Komunitného centra konala prednáška pre dievčatá z II. stupňa Špeciálnej základnej školy v Žiari nad Hronom na tému plánované rodičovstvo a intímna hygiena. Prednáška dievčatá zaujala, a v besede sa pýtali na riešenia rôznych problémov. Všetky účastníčky na záver dostali hygienické balíčky financované z Kalendára preventívnych aktivít. V máji prebehla ďalšia prednáška s besedou na tému „Pohlavné choroby“. Zúčastnila sa jej rovnaká skupina dievčat. Poskytnuté im boli aj informácie, ako si majú chrániť svoje zdravie v letných mesiacoch a odpovedali sme na ich otázky.

Pracovníčky OVkZ sa spoločne s CVČ zúčastnili projektu „Zdravý úsmev“, ktorý tohto roku prekonal rekord v účasti školákov aj obyvateľov (nad 1000 osôb) na námestí mesta. Všetci si naraz umývali zuby. Zubné kefky im rozdávalo CVČ. Tohtoročným cieľom bola ukážka a vyskúšanie správnej techniky umývania zubov. Pracovníčky k predmetnej aktivite pripravili informácie na web a zdravotno-výchovný materiál zameraný na ústnu hygienu.

1.polrok 2016		počet prednášok	počet účastníkov
deti a mládež	BS	0	0
	ZC	20	348
	ZH	74	1198
	Spolu región	94	1546
dospelí	BS	0	0
	ZC	2	19
	ZH	7	45
	Spolu región	9	64

Bolo pripravených 14 vlastných edícií s aktuálnymi tematickými okruhmi, distribuovaných bolo spolu 2450 ks vlastného a cudzieho zv materiálu (letáky, omalovánky, kartičky a záložky).

9.8. AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013 – 2016

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 380 z 10. júla 2013 k návrhu Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – v bode B.1 uložila Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky úlohu „rozpracovať stratégiu formou dvoch po sebe nasledujúcich akčných plánov podľa priorit vrátane vecného, časového a finančného zabezpečenia úloh a predložiť ich Rade vlády SR pre protidrogovú politiku“ do 31. Decembra 2013 a do 31. augusta 2017. V zmysle predmetného uznesenia vlády SR, MZ SR vypracovalo „Akčný plán realizácie Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2016 v rezorte zdravotníctva“.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Cieľom uvedených priorít je zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti u osôb s drogovou závislosťou s poskytovaním dostatočného rozsahu terapeutických programov formou ambulantnou, ústavnou i stacionárnou, rozvíjať a **realizovať preventívne programy** výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu a to formou náukových didaktických sedení v rámci zdravotnej osvety v oblasti drogovej problematiky a užívania psychoaktívnych látok. **V rámci vecnej pôsobnosti odborov podpory zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR** plnia úlohu v prioritě II. Preventívne programy:

a) Zabezpečenie univerzálnej prevencie – výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu, zdravotnou osvetou v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy) Predpokladaný prínos je zníženie incidencie užívania a najmä vzniku závislostí od ilegálnych drog, hlavne u mladej populácie v Slovenskej republike. Ukazovateľ je počet a druh realizovaných prevenčných aktivít.

Etapy riešenia - priebežne.

Realizačné výstupy

1. Realizácia prednášok v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i ilegálnych návykových látok (alkohol, tabak, ilegálne drogy).
2. Realizácia celoslovenskej súťaže „Najlepšia protidrogová nástenka“ pre žiakov 6. a 7. ročníkov základných škôl na Slovensku (aktivita bude predložená MZ SR ako žiadosť o poskytnutie dotácie na podporu protidrogových aktivít na rok 2016).
3. Realizácia celoslovenskej súťaže „Trojboj maturantov proti drogám“ pre žiakov stredných škôl a gymnázií na Slovensku (aktivita bude predložená MZ SR ako žiadosť o poskytnutie dotácie na podporu protidrogových aktivít na rok 2016).

VYHODNOTENIE

Jedným z prioritných problémov regiónu RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom je nepriaznivá situácia vo výskyte závislostí, predovšetkým na návykových látkach u mládeže. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí preto pracovníčky oddelenia výchovy k zdraviu (ďalej OVkZ) venovali tejto problematike zvýšenú pozornosť formou interaktívnych prednášok, besied a iných aktivít na školách a aj pre dospelých. Pri plnení regionálnej priority **„Droga ľahko zmení chcem na musím, berie všetko a zanechá len púšť“** aktívne spolupracovali aj s inými subjektmi.

Ako efektívnu a na veľmi dobrej úrovni možno hodnotiť spoluprácu s mestom Žiar nad Hronom v rámci plnenia projektu „Kalendár aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov“, do ktorého sú okrem RÚVZ ZH zapojené mnohé ďalšie subjekty – CPPPaP, OR PZ, odbor školstva, CVČ, Mestská polícia a i.

Spolupráca Centra voľného času v Žiari nad Hronom s RÚVZ - oddelením výchovy k zdraviu pokračovala aj v roku 2016 pri realizácii súťaže a záverečnom vyhodnotení súťaže **„Viem kto som, viem čo chcem“**. Začalo sa interaktívnou besedou v januári na tému: **ZDRAVIE SI CHRÁŇ – NAUČ SA POVEDAŤ NIE LEGÁLNYM DROGÁM**, pre žiakov 6. ročníka všetkých základných škôl v meste. V priebehu druhého školského polroka mali besedy na témy: Škodlivé účinky nelegálnych návykových látok. (Mestská polícia Žiar nad Hronom), Sú „energeták“ a čipsy lepšie ako ovocie a spánok? (Oddelenie výchovy k zdraviu ZH) a Nadmerné vysedávanie pri PC a problém násilia. (CVČ ZH). Pri tejto téme sa využíval hrací koberec.

Po besedách prebehli školské kolá v jednotlivých základných školách na hracej podložke, kde štvorčlenné tímy postupovali po hracích políčkach a ťahali si otázky z tém, ktoré počuli na prednáškach. Dva najlepšie tímy zo školy postúpili do mestského kola, ktoré sa uskutočnilo v CVČ Žiar nad Hronom 17.5.2016

Pokračovali v aktívnej spolupráci na projekte CPPPaP - „Prevenčné dni na ZŠ“, . Aktivity prebiehali v žiarskych základných školách: ZŠ s MŠ Š. Moyses, ZŠ Ul. Dr. Janského 2, ZŠ Ul. Jilemnického 2 a ZŠ Ul. M. R. Štefánika č.17.

Aktivity boli určené pre žiakov 1. aj 2. stupňa. Triedy a témy boli zvolené podľa požiadaviek škôl. Témy prednášok a besied:

OVkZ - Dospievanie, Puberta, Zdravý životný štýl

CPPPaP - Násilie a šikana, Ako sa správne učiť, Poznaj svoj kariérový typ a Pozitíva a negatíva práce s PC (*zamerané na problematiku facebooku*)

Aktivít sa zúčastnilo 145 účastníkov. V rámci akcie boli rozdane informačné materiály.

V oblasti predchádzania fajčenia, abúzu alkoholu a drog pracovníčky oddelenia vykonali 37 interaktívnych prednášok pre 648 mladých poslucháčov a 1 prednášku pre 23 dospelých poslucháčov. V priebehu celého roka bolo téme drogových závislostí venovaných spolu 5 prednášok pre 87 účastníkov. Okrem týchto prednášok bolo téme fajčenia venovaných 13 prednášok pre 269 mladých účastníkov. Realizovaných bolo 19 prednášok s témou alkohol pre 292 detí.

Pracovníčky oddelenia vykonali 10 meraní prístrojom Smokerlyzer a 95 meraní prístrojom Spirometer.

Pracovníčky oddelenia počas aktivít distribuovali 4 druhy zdravotno-výchovných materiálov a s problematikou fajčenia, drog a alkoholu v počte 127 kusov.

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Medziodborová úloha – plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Vláda SR sa vo svojom Programovom vyhlásení na roky 2010 – 2014 na úseku verejného zdravotníctva zaviazala posilniť prevenciu a motiváciu k nej aj prostredníctvom aktualizácie NPPZ, ktorého realizácia je vo významnej miere úlohou regionálnych úradov verejného zdravotníctva, a to predovšetkým odborov/oddelení podpory zdravia.

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení

u obyvateľov Slovenska. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

- 3) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,
 - A) Výživa a stravovacie zvyklosti,
 - B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity
 - C) Tabak, alkohol, drogy,
 - D) Zdravé pracovné a životné podmienky,
 - pracovné prostredie,
 - životné prostredie,
- 4) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

VYHODNOTENIE

2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

A) *Výživa a stravovacie zvyklosti*

Pracovníci oddelenia podpory zdravia (oddelenia výchova k zdraviu)

Výživa a stravovacie zvyklosti patria k prioritným oblastiam, ktorým oddelenie podpory zdravia venuje zvýšenú pozornosť. Okrem odborného poradenstva v poradenskom centre podpory zdravia sa venovali pracovníci oddelenia predmetnej téme na školách. 18 interaktívnych prednášok bolo venovaných problematike zdravej výživy pre 203 poslucháčov. Zdravému životnému štýlu bolo venovaných 18 prednášok pre 357 účastníkov.

Pracovníci oddelenia podpory zdravia v rámci aktivít na školách zameraných na zásady správnej výživy, správneho životného štýlu zdôrazňujú význam dodržiavania zásad pitného režimu. Súčasťou aktivít na školách a pre dospelých je aj distribúcia zdravotno-výchovného materiálu - Nie ste smädní?, Prečo je pitný režim dôležitý, Zdravý životný štýl, Pyramída správnej výživy a 13 ďalších titulov.

Individuálne odborné poradenstvo bolo poskytnuté 289 klientom v základnej poradni zdravia. Z celkového počtu vyšetrení v PZ (297), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 293 boli jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 141 prípadoch čo je 48,12%. A to 72 vyšetrení u žien (38,92%) a u 69 vyšetrení mužov (63,89%). Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy, poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity).

Vybrané aktivity venované výžive a zdravému životnému štýlu (podrobnejšie v úlohe č.9.7) : projekt „Ovocie a zelenina do škôl“ – 34 prednášok pre 591 žiakov, distribuovaných 13 druhov zv materiálu (494 ks), v rámci „Medzinárodného dňa mlieka“ boli vytvorené a distribuované 2 druhy zv materiálov pre stredné školy (40 ks), na ZŠ v Kremnici 9 prednášok o zdravom životnom štýle pre 161 žiakov (3 druhy zv materiálu, 50 ks), na ZŠ Nová Baňa už niekoľko rokov pracovníčky zabezpečujú „Adaptačný týždeň“ - 12 prednášok

pre 121 detí, 13 druhov zv materiálu, distribuovaných bolo 457 ks, pre ZŠ a MŠ v Žiari nad Hronom zabezpečili pracovníčky oddelenia 2 prednášky s témou „Ústne zdravie a diabetes“ pre 75 žiakov, Deň mlieka bol témou prednášky na I. ZŠ v Žiari nad Hronom pre 24 žiakov, distribuovaný bol 1 druh vlastného zv materiálu v počte 20 ks, na SŠOaS v Žiari nad Hronom sa pracovníčky oddelenia zúčastnili aktivity „Jablko za cigaretu“ pre 21 študentov, distribuovali 2 vlastné zv materiály v počte 33 ks. Vykonali 19 meraní prístrojom Smokerlyzer, 3 merania Spirometrom.

Pracovníci oddelenia hygieny výživy:

Okrem výkonu ŠZD a iných úloh plnili 3 programy a projekty ÚVZ SR (3.1.,3.2.,3.5). Projektu č. 3.1 „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“, ktorý plnia v spolupráci so základnou poradňou zdravia. Bolo vyšetrených 80 klientov podľa metodiky a vyplnených 80 dotazníkov, ktoré budú vložené do programu ALIMENTA. Zo vzorky sledovaných nameraných hodnôt vyplynulo:

- energetická hodnota stravy u 82,5 % respondentov nespĺňala odporúčané výživové dávky (OVD) pre jednotlivé vekové skupiny, z toho u 68,75 % respondentov sa jednalo o nízky príjem energie a u 13,75 % respondentov o vysoký príjem energie.
- zistený bol nízky príjem sacharidov v sledovaných skupinách mužov a žien oboch vekových kategórií a to u 80 % respondentov.
- príjem celkových bielkovín u 21,25 % respondentov naplnil odporúčané výživové dávky a u 47,5 % respondentov bol príjem bielkovín prekročený.
- prejavil sa deficit príjmu vitamínu C, kde 93,75 % respondentov nespĺňalo príjem vitamínu C stanovený OVD.
- u 41,25 % respondentov bol zistený vysoký príjem tukov a u 48,75 % respondentov vysoký príjem soli v porovnaní s OVD pre jednotlivé vekové skupiny.
- obsah hrubej vlákniny v strave bol naplnený u 15 % všetkých respondentov
- v sledovaných skupinách mužov a žien v oboch vekových kategóriách sa prejavuje deficit vitamínov A, D, E, ako aj minerálov jódu a železa, kde 72,5 % až 96,25 % respondentov nespĺňalo príjem vitamínov a minerálov stanovený odporúčanými výživovými dávkami.

Plnili úlohy v rámci úlohy č. 3.2. „Monitoring príjmu jódu“, odobrali 12 vzoriek kuchynskej soli pochádzajúcich z krajín Európskej únie. Pri kontrole označovania odobratých vzoriek soli nedostatky neboli zistené. Laboratórnymi rozbormi zistený obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného bol v súlade s označením uvedeným na obaloch výrobkov.

Plnia úlohu č. 3.5 „Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov“ V marci 2014 bola odbornými zamestnancami oddelenia odobratá a na laboratórny rozbor zaslaná jedna vzorka potraviny balenej v kartónovom a papierovom obalovom materiáli, za účelom jej vyšetrenia vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov. Odobratá bola 100 % pomarančová šťava vyrobená z koncentrátu, zaslaná na laboratórny rozbor do RÚVZ so sídlom v Poprade. Protokol o výsledku laboratórných skúšok do tohto času nebol doručený.

Pracovníci Oddelenia detí a mládeže plnili :

- „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál“, ktorého cieľom bolo zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Do projektu boli zapojené dve stredné školy (1 mestská a 1 vidiecka).

- "Monitoring spotreby prídavných látok z potravín v rámci ÚKP" -24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov vyplnilo 20 13- ročných žiakov základnej školy a vyplnená tabuľka bola v programe Excel zaslaná gestorovi úlohy.

Plnili mimoriadne úlohy ÚVZ SR.:

- cieľná kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v školských stravovacích zariadeniach v Slovenskej republike. Boli vykonané mimoriadne cieľné kontroly v 15 zariadeniach školského stravovania spojený s odberom vzoriek podávaných jedál na laboratórnu analýzu na posúdenie energetickej a biologickej hodnoty a 2 vzoriek oleja na prepálenosť. Celkom bolo vykonaných 32 kontrol.
- odber vzorky celodennej stravy v súvislosti s medializáciou o nedodržiavaní energetickej a nutričnej hodnoty stravy v reedukačných zariadeniach. Boli odobraté vzorky celodennej stravy v dvoch celodenných zariadeniach pre deti a mládež
- cieľná kontrola zariadeniach školského stravovania zameraná na výskyt mrazeného králičieho mäsa z Číny. Vykonaných bolo 16 kontrol.
- cieľná kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek počas konania letných zotavovacích podujatí pre deti a mládež. Vykonaných bolo 10 cieľných kontrol v 9 stálych rekreačných zariadeniach
- kontrola mäsa v školských stravovacích zariadeniach so zameraním na kontrolu hygieny, označovania a vysledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov. Bolo vykonaných celkom 18 kontrol v rámci úradnej kontroly potravín.

B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Pohybovej aktivite sa pracovníci OPZ venujú formou odborného poradenstva v poradenských centrách podpory zdravia či už v základnej poradni alebo nadstavbových poradniach. Na našom úrade boli vytvorené podmienky pre pohybovú aktivitu individuálnou formou (pravidelne navštevoval 1 cvičenec do I. polroku 2014) a pre skupinovú formu sme zabezpečili poskytnutie priestorov školskej telocvične pre 62 cvičeníek. Otázka zvyšovania pohybovej aktivity je neodlučiteľnou súčasťou všetkých oblastí zameraných na prevenciu srdcovo-cievnych ochorení. Zapojili sme sa do plnenia NPPD a Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ realizáciou „Dňa otvorených dverí“, ktorý sa konal v priestoroch RÚVZ ZH.

V prípravnej fáze bola realizovaná propagácia svetového dňa na webovej stránke úradu a na informačných tabuľkách RÚVZ ZH.

Dňa otvorených dverí sa zúčastnilo v čase od 8,00 hod. do 14,30 hod. 12 záujemcov, ktorým bol meraný krvný tlak, celkový telesný tuk prístrojom OMRON, urobená Ruffierova skúška (funkčná zdatnosť organizmu), Ortostatická skúška (rozdiel medzi pulzovou frekvenciou v ľahu a stoji). Klient vyplnil „Test – Bolesti chrbta“. Každý zo záujemcov dostal vyplnenú tabuľku svojich výsledkov z uvedených meraní.

Pracovníci oddelenia HDM plnili projekt:

- „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“ vykonali dotazníkový prieskum o zmapovaní úrazovosti spolu 31 detí vo vekovej skupine 3-6 ročných, z toho bolo 16 detí z vidieckej materskej školy a 15 detí z mestskej materskej školy.
- „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV“- vo vybraných desiatich základných školách sa zúčastnili hodiny telesnej výchovy v 3.a 8. ročníku a vyplnili dotazník: „Pohybová aktivita detí počas hodín telesnej výchovy“. V každom sledovanom ročníku minimálne 20 žiakov (10 chlapcov a 10 dievčat) vyplnilo „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“. Získané údaje z dotazníkov boli vložené do zaslaných

formulárov a odoslané na ďalšie spracovanie gestorovi úlohy RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

- v rámci mimoriadnej cielenej úlohy zameranej na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách boli v 10 základných školách vykonané mimoriadne ciele kontroly zamerané na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy, podľa jednotného vypracovaného dotazníka, závažné nedostatky neboli zistené.

C) *Tabak, alkohol, drogy*

Tabak, alkohol a drogy sú v súčasnej dobe najpálčivejšie problémy našej mládeže a preto je tejto téme venovaných mnoho aktivít a stal sa aj jednou z regionálnych priorít. V oblasti prevencie fajčenia a drogových závislostí bolo poskytnutých 173 meraní prístrojom Smokerlyzer a 491 prístrojom Spirometer.

V oblasti predchádzania fajčenia, abúzu alkoholu a drog pracovníčky oddelenia vykonali 87 interaktívnych prednášok pre 1628 mladých poslucháčov.

Pracovníci OPZ spolupracovali s CVČ v Žiari nad Hronom pri realizácii regionálneho projektu – súťaže „Viem kto som, viem čo chcem“, cieľom ktorého bolo inovatívnym prístupom – prostredníctvom hry, motivovať žiakov základných škôl v oblasti prevencie. Interaktívna hra poukazuje na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC a problém násilia. Naopak vyzdvihuje zdravý životný štýl, pomoc druhým, učí ako a prečo povedať drogám NIE.

CVČ pracovalo s hracím kobercom, a oddelenie OPZ malo pripravené pracovné listy, na tému škodlivosť fajčenia, alkoholu a drog. Súťaže sa zúčastnilo 32 žiakov, ktorí vytvorili z každej ZŠ ZH dve družstvá po štyroch súťažiacich. Bola to príjemná aktivita, deti mali naozaj chuť súťažiť.

Pracovníci OPZ oslovili školy na zapojenie sa do protidrogového výtvarného projektu „Prečo som na svete rád/rada (1994 – 2014), ktorý dlhodobo patrí medzi kľúčové projekty Ministerstva kultúry SR a je zameraný na redukciu požiadavky mládeže po drogách. Nástenka vytvorená žiakmi ZŠ z Banskej Štiavnice bola v krajskom kole vybraná do celoslovenského kola.

OPZ okrem horeuvedenej regionálnej priority sa podieľali na plnení regionálnych projektov iných subjektov:

➤ gestor Mesto Žiar nad Hronom pri plnení projektu „Kalendár aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov“ – závislosti mládeže - drogy, fajčenie a i. Pracovníci oddelenia podpory zdravia (OPZ) pri RÚVZ Žiar nad Hronom zaradili túto problematiku medzi prvoradé problémy. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizujú interaktívne prednášky a aktivity na školách v spolupráci aj s inými subjektmi sú to napr. ORPZ ZH, CVČ ZH, CPPPpP, mestská polícia a i.

➤ gestor CPPPpP ZH na plnení projektu „Prevenčné dni na ZŠ“, ktorého prvé kolo prebehlo v období máj-jún. Pracovníčky na všetkých ZŠ mesta Žiar nad Hronom realizovali prednášky pre 7. a 8. ročník s témou infekčné choroby (vrátane rizika pri i.v. aplikáciách drog), dospelie. 13 interaktívnych prednášok pre 227 školákov.

Pracovníci OPZ na základe metodického pokynu gestora projektu TOHES zabezpečili vyplnenie dotazníkov podľa anotácie štúdie. Gestorovi štúdie bolo zaslaných 100 vyplnených dotazníkov.

Oddelenie HDM plnilo projekt „Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku. Podľa požiadaviek gestora úlohy - MZ SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a ÚVZ SR, bol dňa 22.09.2014 vykonaný dotazníkový prieskum v Súkromnej strednej umeleckej škole v Kremnici, kde sa prieskumu zúčastnilo 69 respondentov. Dotazník TAD2 vyplnilo 59 študentov a dotazník TAD3 vyplnilo 10 učiteľov. Anonymné dotazníky boli zaslané hneď po zozbieraní údajov na ÚVZ SR v Bratislave.

D) Zdravé pracovné a životné podmienky,

➤ pracovné prostredie

Pracovníci OPPL plnili 3 programy a projekty :

- 2.1.1 (2.1.2., 2.1.3., 2.1.5.) „Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce“. Na oddelení evidovali 2587 osôb vykonávajúcich rizikové práce, v tretej kategórii rizikových prác 2294 zamestnancov a štvrtej kategórii rizikových prác 293. Na základe vydaných rozhodnutí boli v šiestich prevádzkach vykonané zmeny zlepšujúce pracovné podmienky (vybudovanie nových liniek, doplnenie novej technológie) V rámci ŠZD v prvom polroku 2014 vykonali 134 kontrol u tých zamestnávateľov, kde sú vyhlásené rizikové práce.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V rámci ŠZD sa zamerali na kontrolu zabezpečenia ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi toxickými látkami a zmesami. Bolo vykonaných 72 kontrol. Súčasťou ŠZD vo výrobných spoločnostiach, ktoré majú vlastné chemické laboratóriá bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“, ktoré vyplnilo 89 respondentov, pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

2.1.4 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V sledovanom období vydali 20 rozhodnutí na likvidáciu azbestu, pričom 13 rozhodnutí bolo vydaných pre práce v interiéroch - odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách. Vykonali 18 kontrol, z nich 10 kontrol sa týkalo odstraňovania AZC materiálov v bytových domoch v Žiari nad Hronom a v Žarnovici. Podľa štandardných výstupov programu ASTR k 31.12.2014 evidovali v procese chemickej karcinogenity 120 osôb v riziku. V tretej kategórii rizikových prác 83 osôb a v štvrtej kategórii rizikových prác 37 osôb.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Bolo prešetrených 6 prípadov podozrení na chorobu z povolania vedených v položke 29 zoznamu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). V porovnaní s rokom 2013 došlo k poklesu počtu prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania.

Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 V rámci projektu Zdravé pracoviská analyzovali rizikové faktory, sledovali zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií. V spolupráci so zamestnávateľom (PZS) hodnotili

výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia. Zamestnanci vyplnili 334 dotazníkov informovanosti.

Individuálnym výjazdom, základnej poradne zdravia priamo v spoločnostiach Slovalco, a.s., Neuman Aluminium Services Slovakia s.r.o. a Neumann Aluminium Fliespresswerk Slovakia s.r.o. bolo poskytnuté skriningové vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu s následným odborným vyšetrením, pričom celkom bolo vyšetrených cca 140 zamestnancov. Klientom bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie, OA, RA), ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika kardiovaskulárnych chorôb klienta a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia. V tomto období sa vyhodnocujú výjazdy Poradne zdravia v uvedených spoločnostiach, ktoré sa uskutočnili v spolupráci s oddelením podpory zdravia.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Na chránených pracoviskách bolo vykonaných 56 kontrol. Pri výkone ŠZD na chránených pracoviskách neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by vyžadovali vykonať nápravné opatrenia, alebo by boli v rozpore s platnou legislatívou.

➤ životné prostredie

Na oddelení životného prostredia pracovníci plnili programy a projekty:

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

- participovali na plnení regionálneho prioritného cieľa I a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov, výkonom štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú, výkonom ŠZD na verejných studniach a vykonávaním monitoringu kvality vôd na kúpanie.

-v individuálnych vodných zdrojoch, pokiaľ sa v rodine žiadateľa o laboratórny rozbor nachádzajú malé deti, dôsledne sleduje výskyt dusičnanov v pitnej vode.

-participovali na plnení regionálneho prioritného cieľa III: Zameranie sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným vzduchom vo vnútri aj vonku, čím sa prispeje k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším.

- ochrana zdravia obyvateľstva cestou eliminácie alebo redukcie na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka, tvorba zdravých budov, ktoré redukujú vznik ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami.

- regionálny prioritný cieľ IV: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk) a biologických látok – posudzovali možnú expozíciu obyvateľstva hluku pri navrhovaní všetkých druhov stavieb v rámci vydania záväzného stanoviska pre územné plány a na územné konanie stavby, prerokováva konanie rôznych hromadných akcií aj v súvislosti s ochranou obyvateľstva pred hlukom.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

V spádovom území RÚVZ v Žiari nad Hronom je situácia v zásobovanosti obyvateľov vyhovujúca Počet zásobovaných obyvateľov z verejných vodovodov v okrese Žiar nad Hronom je 90,99 %, v okrese Banská Štiavnica 94,89 % a v okrese Žarnovica 90,11 V rámci

ŠZD bolo vykonaných 36 kontrol verejných vodovodov, odobratých 231 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov.

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom, odd. HŽPZ pravidelne pracuje v Informačnom systéme Vody na kúpanie, ktorý je funkčný od roku 2007 a od roku 2010 aj s Informačným systémom Pitná voda.

2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Pracovníčky oddelenia epidemiológie plnili „Národný imunizačný program“. V roku 2014 bolo zaznamenaných spolu 35 prípadov ochorení preventabilných očkovaním v rámci povinného očkovania - 14 prípadov divého kašľa vyvolaného Bordetella pertussis, 20 pravdepodobných prípadov parotitídy diagnostikovaných na základe klinického obrazu a v epidemiologickej súvislosti, 1x sporadické ochorenie na parotitídu po kompletnom očkovaní MMR. Ochorenie bolo diagnostikované klinicky aj serologicky v NRC.

V apríli 2014 plnili úlohy vyplývajúce z realizácie „Európskeho imunizačného týždňa“ (EIT) – formou zabezpečenia informovanosti všeobecných lekárov pre deti a dorast a gynekológov v ambulanciách a oddeleniach v celom spádovom regióne RÚVZ, medializáciou v regionálnej televízii, článkom pod názvom „Aktivity Európskeho imunizačného týždňa“, ktorý bol odoslaný 8 regionálnym printovým médiám a zverejnený bol vo všetkých spádových okresoch Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom.

Počas roka boli vykonané kontroly v 32 ambulanciách lekárov prvého kontaktu zamerané na zásoby očkovacej látky, ich skladovanie a evidenciu očkovania.

Všeobecní lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovačom kalendári na rok 2014.

Siedmi rodičia sa bližšie informovali o povinnom očkovaní detí priamo na oddelení epidemiológie.

Pracovníci oddelenia epidemiológie vykonávali surveillance infekčných chorôb. V roku 2014 bolo hlásených celkovo 866 prenosných ochorení vrátane nozokomiálnych nákaz (121 NN).

Z tohto počtu bolo 272 ochorení zo skupiny alimentárnych nákaz (hnačkové ochorenia vyvolané baktériami, vírusmi, parazitmi a i.). Epidemiologickú situáciu v skupine vírusových hepatitíd ovplyvnila epidémia ochorení na hepatitídu typu A (VHA). V prolongovanej epidémii z konca roku 2013 (14 ochorení), ktorá vzplanula v Žiari nad Hronom, v časti nazývanej Pod Kortinou, bolo v roku 2014 zaznamenaných 101 ochorení. V rámci epidémie bolo rozhodnutím nariadených 1031 lekárskech dohľadov, 8 x bol nariadený zvýšený zdravotný dozor a 746 osôb bolo očkovaných vakcínou proti VHA. Celkovo bolo hlásených 103 ochorení na VHA.

V skupine ostatných hepatitíd: akútna hepatitída typu B bola zaznamenaná v dvoch prípadoch, chronická VHB v 4 prípadoch, nosičstvo HBsAg bolo hlásené v 4 prípadoch. Chronická hepatitída typu C bola hlásená v 19 prípadoch. Priamym kontaktom VHB bolo zahájené očkovanie proti VHB.

V skupine respiračných nákaz sa okrem horeuvedených nákaz preventabilných očkovaním vyskytli: 1x Legionárska choroba, 7x RS pneumónia, 1x RS bronchitída, 2x pľúcna tuberkulóza, 160x varicella, 14x herpes zoster, 1x zosterová choroba oka a 1x zosterová meningitída, 1x HSV vezikulárna dermatitída, 15x choroba rúk, nôh a úst, 1x ochorenie na pneumokokovú septikémiu a 1x ochorenie na erysipelas.

Chrípka vyvolaná vírusom chrípky identifikovaným imunochromatickým vyšetrením bola hlásená v 29 prípadoch ako pravdepodobné prípady ochorenia na chrípku, 2x SARI.

V skupine neuroinfekcií bolo zaznamenaných 7 ochorení, v skupine zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou 25 ochorení. Postexpozičná vakcinácia proti besnote bola vykonaná ambulantne v infektologických ambulanciách v 10 prípadoch.

V rámci prevencie proti nozokomiálnym nákazám pracovníci vykonávajú ŠZD s mikrobiálnym monitoringom. Pri previerkach zdravotníckych zariadení bolo odobratých 321 sterov z prostredia, 23 z rúk zdravotníckeho personálu na kontrolu dezinfekcie a 77 sterov a odberov materiálov na kontrolu sterility. Účinnosť sterilizačnej techniky bola prekontrolovaná u 159 sterilizačných prístrojov lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach (108 STE a 51 AUT).

V roku 2014 bolo hlásených zo spádových nemocníc 121 nozokomiálnych nákaz.

Aj v roku 2014 boli lôžkové oddelenia zapojené do Kampane „Umývaj si ruky, zachrániš život“. V rámci tejto kampane bol vykonaný mikrobiálny monitoring rúk vybraných zdravotníckych pracovníkov s praktickou ukážkou správnej hygienickej očisty rúk.

Pracovníci vykonávajú enviromentálnu surveillancu poliomyelitídy a sledovanie VDPV v SR.

Pracovníčky oddelenia realizujú prevenciu ochorení HIV/AIDS aj plnením projektu „Hrou proti AIDS“. V roku 2014 sa uskutočnili na žiadosť mesta Žiar nad Hronom s publikovaním a fotodokumentáciou v regionálnych novinách tri cykly, a to pre 62 žiakov 9. ročníka ZŠ, 23 žiakov 2. ročníka SŠOaS v Žiari nad Hronom spolu so 4 pedagogickými pracovníkmi.

Aktivity zamerané na prevenciu HIV/AIDS s tohtoročnou témou svetového dňa „Closing the gap in HIV prevention and treatment“ realizovali dve oddelenia RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom – oddelenie podpory zdravia v dňoch od 21.11. do 16.12.2014 na základných a stredných školách a oddelenie epidemiológie v „Mestskej obývačke“ v priestoroch žiarskej plavárne v Žiari nad Hronom. Formou 14 interaktívnych prednášok bolo hravou formou informovaných o prevencii HIV/AIDS spolu 381 účastníkov.

Okrem týchto aktivít aj v roku 2014 prebiehalo individuálne poradenstvo prevencie HIV. Poradenstvo HIV/AIDS využilo 49 klientov (43 telefonicky a 6 e mailom). Odber krvi aj s individuálnym poradenstvom bol vykonaný u 43 osôb a u 8 z nich aj opakovane.

Pracovníčky epidemiológie zabezpečujú prevádzku Poradne očkovania. O poradenstvo v problematike povinného pravidelného očkovania v detskom veku sa zaujímalo 19 rodičov, 3 tehotné o očkovanie proti VHA a 27 klientov pred cestou do zahraničia.

VLPDD v roku 2014 boli hlásené odmietnutia očkovania písomnou formou v 23 prípadoch. U 5 detí s odmietnutím očkovania v roku 2012 bolo zahájené povinné očkovanie.

Jednou z najdôležitejších regionálnych priorít pracovníkov oddelenia epidemiológie je zabezpečenie národného imunizačného programu.

Pracovníci oddelenia HDM v rámci plnenia mimoriadnej úlohy pri výskyte Salmonella enteritidis v mrazených kuracích stehenných rezňoch (pôvod Poľsko) vykonali kontrolu v sídle odberateľa podľa zaslaného distribučného zoznamu.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Sledovanie zdravotného uvedomenia sa realizovalo v roku 2013, na všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR, pričom hodnotiaca správa bude koncipovaná v roku 2014.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Sledovanie zdravotného uvedomenia bude zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii. Zdravotné uvedomenie a správanie ľudí vypovedá o ich vzťahu k vlastnému zdraviu a o jednom z možných vplyvov na ich zdravotný stav. Je založené na osobnej zodpovednosti za vlastné zdravie a za zdravie svojich najbližších, ale i širšej spoločnosti. Je základom pre znižovanie chorobnosti a úmrtnosti a je predpokladom pre zvyšovanie priemerného veku dožitia – strednej dĺžky života. Pri periodickom opakovaní (každých päť rokov) umožňuje porovnanie v ukazovateľoch, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch, návykoch v našej populácii.

VYHODNOTENIE

Gestor (ÚVZ SR) projektu vypracoval analýzu z vložených dát z vyplnených dotazníkov zabezpečenými RÚVZ v SR v roku 2013, ktorá bola vydaná v IB HH SR č. 3/2014 – „*SPRÁVA O ZDRAVOTNOM UVEDOMENÍ A SPRÁVANÍ SA OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2013*“ v marci 2014.

Výsledky sme aplikovali pri zdravotno-výchovných aktivitách OPZ.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia:

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 – 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 – 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Správa bola schválená 12. 1. 2011. Správa NPPO – odpočet v máji 2014.

Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, média a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

VYHODNOTENIE

Prostredníctvom RÚVZ Žiar nad Hronom sa plnil cieľ zabezpečenia primeranej úrovne fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývoja. V spolupráci s vedeniami predškolských a školských zariadení, strednými školami boli pracovníkmi realizované zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zásady zdravého životného štýlu, na zdravé výživové návyky. Zvýšená pozornosť bola venovaná pohybovej aktivite, ktorá má významnú úlohu v prevencii nadváhy a obezity u detí a mládeže. Boli realizované interaktívne prednášky a besedy venované zdravotno-výchovnému vzdelávaniu v oblasti správnej výživy, ako významného faktora v prevencii a redukcii nadváhy a obezity. Zdravotno-výchovné akcie na prehĺbenie vedomostí detí a mládeže v oblasti zdravej výživy vykonávali pracovníci oddelenia podpory zdravia (ďalej OPZ).

Realizovaných bolo 36 interaktívnych prednášok a besied pre 560 detí predškolského a školského veku a dospelých, z toho 18 prednášok pre 203 účastníkov len v oblasti výživy a 18 prednášok pre 357 poslucháčov v oblasti zdravého životného štýlu. Na SŠOaS v Žiari nad Hronom bola realizovaná aktivita pod názvom „Jablko za cigaretu“, na ZŠ Kremnica prednášky počas dvoch dní o zdravom životnom štýle (161 účastníkov), vlastný zv materiál bol distribuovaný na strednej škole v rámci „Svetového dňa mlieka“ (2 druhy v počte 40 ks), na I. ZŠ bola odprednášaná téma „Deň mlieka na školách“ pre 24 žiakov. V rámci projektu „Ovocie a zelenina do škôl“ bolo realizovaných 34 prednášok pre 591 žiakov. Počas „Adaptačného týždňa“ v ZŠ Nová Baňa bola téma zdravého životného štýlu venovaná 121 žiakom.

Zvyšovanie informovanosti občanov v produktívnom veku o zdravom spôsobe života realizovalo OPZ v spolupráci s regionálnymi územnými celkami a obcami. Problematika nadváhy a obezity bola propagovaná cez printové média a v domovskom webovom sídle RÚVZ. Pravidelne úrady organizovali k vybraným svetovým dňom dni otvorených dverí. Pre 22 dospelých boli realizované 3 interaktívne prednášky v oblasti výživy.

Realizované boli výjazdy poradne zdravia (PZ), kde sa poskytovalo individuálne a skupinové poradenstvo o zdravom životnom štýle. Súčasťou vyšetrení v PZ bolo poskytovanie odborného poradenstva zamerané na dosiahnutie správneho životného štýlu, vrátane eliminácie výskytu obezity a osvojenie si primeranej pohybovej aktivity. Monitorovanie výskytu obezity a nadváhy sa realizovalo v rámci základnej poradne, poradne zdravej výživy a pri výjazdovej aktivite pre širokú verejnosť. Zahŕňalo komplexné

antropometrické, biochemické vyšetrenie a meranie telesných tukov, odborné poradenstvo individuálne a kolektívne v rámci zdravej výživy a pohybovej aktivity.

Z celkového počtu vyšetrení v PZ (297), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 293 boli jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 141 prípadoch čo je 48,12%. A to u 72 vyšetrení u žien (38,92%) a u 69 vyšetrení mužov (63,89%). Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy, poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity).

Súčasťou poradenského centra podpory zdravia pri RÚVZ ZH je POPA – do I. polroku sa vykonávala 2 formami. Skupinová forma činnosti tejto poradne bola vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju v roku 2014 navštívilo 63 cvičeníek. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky. Individuálna forma poradenstva a pohybovej aktivity prebiehala do I. polroku vo vyčlenených priestoroch pre POPA na RÚVZ v ZH, ktorú navštívil 1 klient. Spolu bolo evidovaných 93 návštev.

V základnej poradni zdravia bolo evidovaných 289 klientov (107 mužov a 182 žien), z tohto počtu 98 vyšetrených opakovane. V základnej poradni zdravia sa poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu poskytuje paušálne každému klientovi s vyšším akcentom u klientov, u ktorých boli objektívne zistené prítomné rizikové faktory. Z analýzy dynamiky zistených parametrov u klientov opakovane vyšetrených v sledovanom polroku vyplýva pozitívny trend vo zvýšení pohybovej aktivity a to podľa 45,5% nárastu hodnôt HDL-cholesterolu (u žien 50%ný nárast, 36,4% u mužov) i napriek tomu však dynamika hodnôt BMI a WHR ako po ostatné roky ostáva nezmenená.

Dňa 9.5.2014 sa v priestoroch j RÚVZ ZH konal „Deň otvorených dverí“ v súvislosti s plnením Národného programu prevencie obezity a Svetového dňa – „Pohybom ku zdraviu“.

V prípravnej fáze bola realizovaná propagácia svetového dňa na webovej stránke úradu a na informačných tabulách RÚVZ ZH.

Dňa otvorených dverí sa zúčastnilo 12 záujemcov, ktorým bol meraný krvný tlak, celkový telesný tuk prístrojom OMRON, urobená Ruffierova skúška (funkčná zdatnosť organizmu), Ortostatická skúška (rozdiel medzi pulzovou frekvenciou v ľahu a stojí). Klient vyplnil „Test – Bolesti chrbta“ Každý zo záujemcov dostal vyplnenú tabuľku svojich výsledkov z uvedených meraní.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Návrh Národného akčného plánu pre kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 nadväzuje na Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2008 – 2009. Obsahuje úlohy pre jednotlivé rezorty v oblasti práva, edukácie, kontroly a poradenstva.

VYHODNOTENIE

1. Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia:

OPZ sumarizuje hlásenia zo všetkých oddelení RÚVZ v Žiari nad Hronom o kontrolách dodržiavania zákonov na ochranu nefajčiarov. V roku 2014 bolo pri výkone štátneho zdravotného dozoru v regióne Žiar nad Hronom vykonaných **707 kontrol** dodržiavania zákona v zmysle zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súvislosti s prijatím zákona č.87/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z.z. a Zákona 142/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Tabuľka č. 1: Prehľad vykonaných kontrol dodržania zákazu fajčenia ustanoveného v zákone č. 377/2004 Z.z podľa mesiacov a jednotlivých oddelení RÚVZ, rok 2014

Mesiac	Oddelenie					Spolu
	EPID	HDM	HV	HŽP	OPPL	
Január	0	16	12	3	9	40
Február	0	15	27	2	12	56
Marec	2	17	18	12	12	61
Apríl	3	14	43	8	8	76
Máj	1	18	38	9	15	81
Jún	7	10	31	1	12	61
Júl	0	18	30	2	12	62
August	0	8	22	0	13	43
September	3	12	26	3	12	56
Október	0	10	53	11	8	82
November	3	6	26	16	8	59
December	1	6	12	7	4	30
Spolu	20	150	338	74	125	707

2. Počet uložených sankcií na základe priestupkového konania:

Pri vykonávaní kontrol dodržiavania zákazu fajčenia ustanoveného v zákone č. 377/2004 Z.z. jednotlivými oddeleniami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom neboli uložené sankcie na základe priestupkového konania.

3. Výška pokút v rámci priestupkového konania: 0 €

4. Počet uložených sankcií v rámci správneho konania:

Pri vykonávaní kontrol dodržiavania zákazu fajčenia ustanoveného v zákone č. 377/2004 Z.z. jednotlivými oddeleniami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom neboli uložené sankcie v rámci správneho konania.

5. Výška pokút v rámci správneho konania: 0 €

V oblasti prevencie fajčenia a drogových závislostí bolo poskytnutých 173 meraní prístrojom Smokerlyzer a 517 prístrojom Spirometer.

V oblasti predchádzania fajčenia, abúzu alkoholu a drog pracovníčky oddelenia vykonali 86 interaktívnych prednášok pre 1628 mladých poslucháčov.

Pracovníci OPZ spolupracovali s CVČ v Žiari nad Hronom pri realizácii regionálneho projektu – súťaže „Viem kto som, viem čo chcem“, cieľom ktorého bolo inovatívnym prístupom – prostredníctvom hry, motivovať žiakov základných škôl v oblasti prevencie. Interaktívna hra poukazuje na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC a problém násilia. Naopak vyzdvihuje zdravý životný štýl, pomoc druhým, učí ako a prečo povedať drogám NIE.

CVČ pracovalo s hracím kobercom, a oddelenie OPZ malo pripravené pracovné listy, na tému škodlivosť fajčenia, alkoholu a drog.

Súťaže sa zúčastnilo 32 žiakov, ktorí vytvorili z každej ZŠ ZH dve družstvá po štyroch súťažiacich. Bola to príjemná aktivita, deti mali naozaj chuť súťažiť.

9.3.1 PRÍPRAVA A REALIZÁCIA MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV „PRESTAŇ A VYHRAJ“

Gestor ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská ÚVZ SR, RÚVZ v SR, sponzori

Anotácia Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

Vyhodnotenie:

V roku 2014 nebola realizovaná

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Vytvorenie nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom.

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011).

Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

VYHODNOTENIE

Prevenia zneužívania alkoholu patrí pri zdravotno-výchovných aktivitách oddelenia medzi prioritné problémy súčasnej doby. Na regionálnej úrovni bolo realizovaných 29 interaktívnych prednášok pre 530 mladých poslucháčov.

Pracovníci OPZ sa zapojili do plnenia projektu „Bezpečný návrat domov“, ktorý plnili v dvoch etapách:

1. Distribúcia edukačného a zdravotno-osvetového materiálu pre stredné školy v regióne RÚVZ ZH (Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom) v spolupráci s oddelením Hygieny detí a mládeže RÚVZ ZH podľa stanoveného termínu do 15. marca 2014.
2. Sprievodné aktivity pracovníkov oddelenia podpory zdravia (ďalej OPZ) v spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Žiari nad Hronom (ďalej ORPZ ZH).

V prvej etape bola realizovaná distribúcia hore uvedeného materiálu (plagát, list pre riaditeľa/ku školy). Distribuovaných bolo 22 plagátov a 22 listov pre riaditeľov/ky stredných škôl a 1 plagát a list na Stredoškolský internát v Kremnici.

V druhej etape, ktorá prebiehala v od februára do apríla pracovníčky OPZ v spolupráci s ORPZ ZH realizovali interaktívne prednášky:

- SOŠpN Kremnica pre 17 účastníkov, 1 hod.,
- SOŠOaS Žiar nad Hronom pre 43 účastníkov, 2 hod.,
- Stredná odborná škola Žarnovica pre 26 účastníkov, 2 hod.
- Súkromná stredná odborná škola Hliník nad Hronom pre 20 účastníkov, 2 hod

Súčasťou bola distribúcia kartičiek vyrobených na oddelení OPZ - 79 kusov

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 12,09 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je 38,3 rokov (37,1 u mužov, 40,3 u žien). Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 71,62 rokov, u žien 78,84 rokov.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

VYHODNOTENIE

V rámci „Týždňa mozgu“ bola pracovníkom oddelenia vykonaná 1 interaktívna prednáška v DDaDSS Nová Baňa, spojená s vedomostnými a kognitívnymi aktivitami –práca s pracovnými listami pre seniorov. V priestoroch RÚVZ sa konal „Deň otvorených dverí“.

V rámci „Dňa osteoporózy“ boli v Klube seniorov Horná Ves a DDaDSS Nová Baňa realizované 2 interaktívne prednášky pre 52 poslucháčov. Boli pripravené a použité odborné informácie a nové poznatky z odborného pracovného seminára organizovaného ÚVZ SR v Piešťanoch.

V prípravnej fáze týždeň pred kampaňou predchádzalo medializovanie informácií o plánovaných aktivitách na webovej stránke RÚVZ, v mestskom rozhlase, formou informácie v regionálnej televízii, plagát na tabuli mesta.

Základnú poradňu zdravia navštívilo 23 klientov nad 65 rokov (7,96% klientely poradne).

Pracovníčky oddelenia sa zúčastnili akcie organizovanej obcou JANOVA LEHOTA – „SRDIEČKO NA DLANI“, ktorá sa konala posledný augustový týždeň v dňoch od 25.8. – 28.8. 2014. Obec pripravila program pre seniorov obce. Zúčastnili sa členovia KD, domova sociálnych služieb i pracovníci obecného úradu. Naše oddelenie malo vyhradený jeden deň s tematikou zdravia – 26.8.2014 Program dňa: Prevencia úrazov, Aby mozog nezlenivel, Inkontinencia vrátane meraní prístrojmi -celkový telesný tuk – Omron, Tlak krvi, Spirometrické vyšetrenie – Lunglife, Množstvo CO v dychu a krvi – Smokerlyzer

Z počtu 27 účastníkov malo 21 z nich záujem o merania prístrojmi. Vekový priemer účastníkov bol 64,5 roka a bolo veľkým prekvapením, že ich dobré výsledky a hlavne kapacita pľúc bola lepšia ako u podstatne mladších ročníkov.

18. septembra 2014 sa pracovníčky oddelenia podpory zdravia zúčastnili v Domove sociálnych služieb Ladomerská Vieska v spolupráci s VŠZP Žiar nad Hronom „Ladomerského anjela 2014“- prezentácie kultúrnych programov zariadení sociálnych služieb. Svojou šikovnosťou sa prezentovali obyvatelia domovov Ladomerská Vieska, Čeláre Kirt', Žiaru nad Hronom, Veľkého Poľa, Banskej Bystrice, Novej Bane, Veľkého Blha a Veľkého Krtíša.

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA VYKONALO MERANIA:

		vek	TK	Tukomer	BMI	Hmotnosť	Výška	Objem pása	spolu
mládež	chlapci	15-19							309
	dievčatá		3	3	3	3	3	3	
produktívny vek	muži	20-65	16	15	12	15	15	12	
	ženy		35	33	24	33	33	24	
poproduktívny vek	muži	65+	4	2	1	2	2	1	
	ženy		4		4			4	
spolu			62	53	44	53	53	44	

Okrem meraní bolo záujemcom poskytnuté aj individuálne poradenstvo.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. Zdravie matky a novorodenca
2. Výživa a fyzická aktivita
3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD – zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Počet prednášok a besied na základných a stredných školách, domovoch mládeže v roku 2014

Rok 2014		počet prednášok	počet hodín	počet účastníkov
deti a mládež	BS	4	4	119
	ZC	66	66	1237
	ZH	119	119	2226
	Spolu región	189	189	3582

Celkový počet prednášok a besied podľa vybraných prioritných tematických okruhov vrátane pri príležitosti svetových dní na školách:

témy	počet prednášok	účastníci
Drogové závislosti	12	242
Alkohol	29	530
Škodlivosť fajčenia	46	856
Zdravá výživa	18	203
Správne užívanie liekov	1	17
Zdravý životný štýl	18	357
Antikoncepčia	0	0
prvá pomoc	10	308
dospievanie	10	176
pohyb	4	43
pohlavné choroby	4	83
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	0	0
AIDS	20	383
Infekčné choroby	6	129
Sexuálna výchova	2	37
Deň vody	1	26
Ústne zdravie	6	107
Biologické bojové látky	2	105
	189	3582

Pracovníci OPZ oslovili školy na zapojenie sa do protidrogového výtvarného projektu „PREČO SOM NA SVETE RÁD/RADA (1994 – 2014), ktorý dlhodobo patrí medzi kľúčové projekty Ministerstva kultúry SR a je zameraný na redukciu požiadavky mládeže po drogách. Nástenka vytvorená žiakmi ZŠ z Banskej Štiavnice bola v krajskom kole vybraná do celoslovenského kola.

Pracovníčky oddelenia sa podieľali na regionálnych projektoch , gestorom ktorých sú:

- Mesto Žiar nad Hronom - „Kalendár aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov“ – závislosti mládeže - drogy, fajčenie a i. sú jedným z prioritných problémov nášho regiónu. Pracovníci oddelenia podpory zdravia (OPZ) pri RÚVZ Žiar nad Hronom zaradili túto problematiku medzi najhlavnejšiu prioritu. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizujú interaktívne prednášky a aktivity na školách v spolupráci s inými subjektmi (okrem mesta ZH) sú to napr. ORPZ ZH, CVČ ZH, CPPP a P, mestská polícia a i.

- s ORPZ ZH sa podieľali na plnení preventívneho projektu pre I. stupeň „Ako na to“, do ktorého je zapojená ZŠ Horná Žďaňa. Cieľom projektu je upozorniť na dôležitosť prevencie. Nemala by to byť jednorázová akcia. Prevencia by mala pre deti v útlom veku vychádzať z podpory zdravého spôsobu života, pochopenia základného významu zdravia a od tohto pojmu odvodzovať a chápať ochorenie, nehodu a poškodenie zdravia. Projekt aktívne prebiehal počas celého roka.

-s CVČ sa podieľali na projekte „ Viem kto som, viem čo chcem“, ktorého cieľom je interaktívnou formou poukázať na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC a problém násilia, učí ako a prečo povedať drogám nie. Cieľová skupina žiaci 6. ročníkov ZŠ v meste Žiar nad Hronom. Súťaže sa zúčastnilo 8 družstiev – 32 účastníkov žiakov ZŠ v Žiari nad Hronom.

- s CPPP a P ZH na plnení projektu „ Prevenčné dni na ZŠ“, ktorého prvé kolo prebehlo v období máj - jún. Pracovníčky na všetkých ZŠ mesta Žiar nad Hronom realizovali prednášky pre 7. a 8. ročník s témou infekčné choroby (vrátane rizika pri i.v. aplikáciách drog), dospievanie. 13 interaktívnych prednášok pre 227 školákov.
- s CVČ na medzinárodnej akcii „First leego league“ – príprava a programovanie robotov zostavených výlučne len zo stavebnice LEGO, Pracovníčky OPZ vykonali 14 meraní TK, 11 celkového telesného tuku, 11 meraní Spirometrom a 7 Smokerlyzerom.

Vybrané aktivity:

- na školách pracovníčky realizovali aktivity v rámci projektu „Ovocie a zelenina do škôl“ – 34 prednášok pre 591 žiakov, distribuovaných 13 druhov zv materiálu (494 ks),
- v rámci „Svetového dňa vody“ v rámci aktivity SSOŠ technickej v Žiari nad Hronom sa pracovníčka oddelenia aktívne zúčastnila prednáškou pre 26 študentov,
- v rámci „Medzinárodného dňa mlieka“ bolo vytvorené a distribuované 2 druhy zv materiálov pre stredné školy (40 ks).
- na ZŠ v Kremnici počas dvoch dní pracovníčky oddelenia zabezpečili praktickú výučbu prvej pomoci spojenú s prednáškami o zdravom životnom štýle – 9 prednášok pre 161 žiakov (3 druhy zv materiálu, 50 ks).
- na ZŠ Nová Baňa už niekoľko rokov pracovníčky zabezpečujú „Adaptačný týždeň“ - 12 prednášok pre 121 detí , 13 druhov zv materiálu, distribuovaných bolo 457 ks.
- pre ZŠ a MŠ v Žiari nad Hronom zabezpečili pracovníčky oddelenia 2 prednášky s témou „Ústne zdravie a diabetes“ pre 75 žiakov.
- Deň mlieka bol témou prednášky na I. ZŠ v Žiari nad Hronom pre 24 žiakov, distribuovaný bol 1 druh vlastného zv v počte 20 ks.
- na SŠOaS v Žiari nad Hronom sa pracovníčky oddelenia zúčastnili aktivity „Jablko za cigaretu“ pre 21 študentov, distribuovali 2 vlastné zv materiály v počte 33 ks. Vykonali 19 meraní prístrojom Smokerlyzer, 3 merania Spirometrom.

Pracovníci plnili úlohy v rámci regionálnej priority: „Droga ľahko zmení chcem na musím, berie všetko a zanechá len púšť“

Jedným z prioritných problémov nášho regiónu je nepriaznivá situácia vo výskyte závislostí, predovšetkým na návykových látkach u mládeže. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizovali interaktívne prednášky a aktivity na školách. Tejto problematike sa venovali na 12 interaktívnych prednáškach pre 242 mladých poslucháčov, problematike fajčenia bolo venovaných 46 prednášok pre 856 žiakov, vykonali 173 meraní prístrojom Smokerlyzer a 491 prístrojom Spirometer, z toho 194 meraní detí a mládeže. OPZ sa podieľalo okrem plnenia uvedenej regionálnej priority aj na participácii regionálnych projektov iných subjektov ako je uvedené vyššie.

9.8 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komúnit v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komúnit v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity

intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

VYHODNOTENIE

Poradenské centrum podpory zdravia

Základná poradňa zdravia

V základnej poradni zdravia bolo vykonaných 297 vyšetrení z toho 110 mužov a 187 žien. Z uvedeného počtu išlo o základné prvé vyšetrenie v 191 prípadoch (76 mužov, 115 žien), počet kontrolných vyšetrení 106 (34 mužov, 72 žien) z počtu 98 opakovane vyšetrených klientov (31 mužov a 67 žien).

Spolu bolo vyšetrených **289 klientov** – 107 mužov a 182 žien.

Realizované boli 11 výjazdových aktivít základnej poradne zdravia do 2 podnikov, 3 škôl (SOŠOaS ZH – 13 klientov, Gymnázium Nová Baňa 2x – 45 študentov a 11 zamestnancov, ZŠ Župkov – 17 zamestnancov, Slovalco a.s. – 23 klientov, Neuman Žarnovica – 7x výjazd – 119 zamestnancov). Spolu bolo výjazdovou formou vyšetrených 217 klientov, čo je 75,1% klientely PZ.

Slovalco a.s zakúpilo pre svojich 23 zamestnancov štandardné diagnostické prúžky (Chol., TG a Glu) a Neuman chol., TG, Glu a HDL cholesterol vrátane spotrebného materiálu..

Test zdravého srdca je paušálne robený všetkým klientom, či pri stabilnej alebo mobilnej PZ, vrátane opakovaných návštev.

Počet biochemických vyšetrení a meraní: 294 celkový cholesterol, 281 cukor, 282 triglyceridy, 291 HDL-cholesterol (spolu bolo realizovaných 1148 štandardných biochemických vyšetrení, 273 x bol meraný celkový tuk prístrojom OMRON, 288 antropometrických meraní, 288 meraní TK.

V základnej poradni zdravia bola odporučená návšteva LPS v 13 prípadoch pre novozistené alebo vysoké nefyziologické hodnoty sledovaných rizikových faktorov.

V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizovali, okrem uvedených výjazdových aktivít spojených s biochemickým, antropometrickým vyšetrením a ostatných vyšetrení v rámci plnenia projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeléj populácie SR“, odborné poradenstvo 80 klientom.

Nadstavbové poradne

POPA – vykonáva sa 2 formami. Skupinová forma činnosti tejto poradne je vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju navštívilo 62 cvičeníek a 8 cvičeníek navštívilo poradňu počas roka nepravidelne alebo krátkodobo. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

Individuálna forma poradenstva a pohybovej aktivity prebiehala vo vyčlenených priestoroch pre POPA na RÚVZ v ZH do I. polroka, pravidelne ju navštevoval 1 klient. Spolu bolo evidovaných 93 návštev.

POFA – o individuálne poradenstvo prejavili záujem 2 fajčiari, keďže poradňa nie je vybavená nimi očakávanými prístrojmi (BICOM - biorezonancia do odvykania zapája elektromagnetické vlnenie) stratili záujem.

Poradňu nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku- navštívilo 11 klientov, počet meraní krvného tlaku 28.

Poradňu zdravej výživy: prejavil záujem 1 klient, ale nezúčastnil sa osobného poradenstva, konzultácie boli telefonické.

Poradňa HIV/AIDS - poradenstvo HIV/AIDS využilo 49 klientov (43 telefonicky a 6 e mailom). Týkala sa hlavne ciest prenosu, časového intervalu vyšetrenia po rizikovitom správaní, validity vyšetrovacích metódik a odberu krvi na vyšetrenie.

Odber krvi aj s individuálnym poradenstvom bol vykonaný u 43 osôb a u 8 z nich aj opakovane. V jednom prípade bolo vyžiadané a poskytnuté len poradenstvo, odber krvi bol vykonaný cestou všeobecného lekára. Celkove bolo vyšetrených 31 mužov a 12 žien. Laboratórne spracovanie bolo vykonané v biochemickom laboratóriu Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom.

Aktivity OPZ pre verejnosť:

V rámci „**Týždňa mozgu**“ bola realizovaná prednáška (zdravý životný štýl, prevencia Alzheimerovej choroby, tréning pamäte prostredníctvom poskytnutých materiálov Alzh. spoločnosťou) v DDaDSS Nová Baňa pre 21 obyvateľov.

Dňa 9.5.2014 sa v priestoroch RÚVZ ZH konal „Deň otvorených dverí“ v súvislosti s plnením Národného programu prevencie obezity a Svetového dňa – „**Pohybom ku zdraviu**“.

V prípravnej fáze bola realizovaná propagácia svetového dňa na webovej stránke úradu a na informačných tabulách RÚVZ ZH.

Dňa otvorených dverí sa zúčastnilo v čase od 8,00 hod. do 14,30 hod. 12 záujemcov, ktorým bol meraný krvný tlak, celkový telesný tuk prístrojom OMRON, urobená Ruffierova skúška (funkčná zdatnosť organizmu), Ortostatická skúška (rozdiel medzi pulzovou frekvenciou v ľahu a stojí). Klient vyplnil „Test – Bolesti chrbta“ Každý zo záujemcov dostal vyplnenú tabuľku svojich výsledkov z uvedených meraní.

V rámci „**Dňa osteoporózy**“ boli v Klube seniorov Horná Ves a DDaDSS Nová Baňa realizované 2 interaktívne prednášky pre 52 poslucháčov. Boli pripravené a použité odborné informácie a nové poznatky z odborného pracovného seminára organizovaného ÚVZ SR v Piešťanoch.

V rámci Kampane „**MOST**“ pracovníčky oddelenia podpory zdravia realizovali aktivity v priestoroch HM Tesco ZH. Akcii predchádzala medializácia v mestskom rozhlase, na webovej stránke RÚVZ, regionálnej TV. Obyvateľom mesta a okolia boli ponúknuté merania cholesterolu prístrojom W Wellion Luna, meranie TK, meranie celkového telesného tuku, meranie prístrojmi -Spirometer a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Akcia prebiehala v spolupráci s VŠZP a klientom sme mohli poskytnúť okrem materiálov poskytnutých SNS, časopis Partnerstvo. Časť zdravotno-výchovných materiálov sme darovali Lekárni v Žarnovici, ktorá prejavila záujem o realizáciu kampane.

Cholesterol malo **vyšetrených 69 klientov**, o vyšetrenia mali záujem aj klienti z okolia ako aj z iných okresov. Počet prúžkov (70) vystihol počet záujemcov.

Prehľad výkonov:

		vek	TK	Tukomer	Lunglife	chol	BMI	Hmotnosť	Výška	Objem pása	spolu
mládež	chlapci	15-19	1		1	1	1	1	1	1	479
	dievčatá		3	2	1	3	3	3	3	3	
produktívny vek	muži	20-65	8	4	4	8	8	8	8	8	
	ženy		41	17	13	41	41	41	41	41	
poproduktívny vek	muži	65+	5	5	4	5	5	5	5	5	
	ženy		11	9	5	11	11	11	11	11	
spolu			69	37	28	69	69	69	69	69	

V teréne a v PCPZ v rámci aktivít oddelenia bolo vykonaných spolu 761 meraní TK, 513 celkového telesného tuku, 491 spirometrie, 173 meraní Smokerlyzerom.

Prednášky a distribuovaný zv materiál.:

Realizovaných bolo spolu 201 prednášok (3582 detí a 114 dospelých účastníkov). Tematické oblasti pre dospelých – najvyšší počet zameraný na problematiku ochorení mozgu a prevencie Alzheimerovej choroby (21 účastníkov) a zdravá výživa pre 41 účastníkov a osteoporóza 52 účastníkov.

Bolo pripravených 39 vlastných edícií s aktuálnymi tematickými okruhmi, distribuovaných bolo 1529 ks vlastného zv materiálu (letáky, omaľovánky, kartičky a záložky) a 764 zv materiálu z ÚVZ SR, Alzheimerovej spoločnosti a iného zv materiálu.

Regionálne priority

Pracovníčky OPZ plnili regionálnu prioritu :„Droga ľahko zmení chcem na musím, berie všetko a zanechá len púšť“

Jedným z prioritných problémov nášho regiónu je nepriaznivá situácia vo výskyte závislostí, predovšetkým na návykových látkach u mládeže. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizovali interaktívne prednášky a aktivity na školách. Tejto problematike sa venovali na 58 interaktívnych prednáškach pre 1098 mladých poslucháčov (12 téma drogy a 46 fajčenie), vykonali 173 meraní prístrojom Smokerlyzer a 491 prístrojom Spirometer. OPZ sa podieľa okrem plnenia uvedeného regionálneho projektu aj na participácii regionálnych projektov iných subjektov, gestorom ktorých sú:

- Mesto Žiar nad Hronom -,„Kalendár aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov“ – závislosti mládeže - drogy, fajčenie a i. sú jedným z prioritných problémov nášho regiónu. Pracovníci oddelenia podpory zdravia (OPZ) pri RÚVZ Žiar nad Hronom zaradili túto problematiku medzi prvoradé problémy. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizujú interaktívne prednášky a aktivity na školách v spolupráci s inými subjektmi (okrem mesta ZH) sú to napr. ORPZ ZH, CVČ ZH, CPPPpP, mestská polícia a i.

- s ORPZ ZH sa podieľali na plnení preventívneho projektu pre I. stupeň „Ako na to“, do ktorého je zapojená ZŠ Horná Žďaňa. Cieľom projektu je upozorniť na dôležitosť prevencie. Nemala by to byť jednorázová akcia. Prevencia by mala pre deti v útlom veku vychádzať z podpory zdravého spôsobu života, pochopenia základného významu zdravia a od tohto pojmu odvodzovať a chápať ochorenie, nehodu a poškodenie zdravia. Projekt aktívne prebiehal počas celého roka.

-s CVC sa podieľali na projekte „Viem kto som, viem čo chcem“, ktorého cieľom je interaktívnou formou poukázať na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC a problém násilia, učí ako a prečo povedať drogám nie. Cieľová skupina žiaci 6. ročníkov ZŠ v meste Žiar nad Hronom. Súťaže sa zúčastnilo 8 družstiev – 32 účastníkov žiakov ZŠ v Žiari nad Hronom.

- s CPPPaP ZH na plnení projektu „Prevenčné dni na ZŠ“, ktorého prvé kolo prebehlo v období máj - jún. Pracovníčky na všetkých ZŠ mesta Žiar nad Hronom realizovali prednášky pre 7. a 8. ročník s témou infekčné choroby (vrátane rizika pri i.v. aplikáciách drog), dospelie. 13 interaktívnych prednášok pre 227 školákov.

- s CVC na medzinárodnej akcii „First leego league“ – príprava a programovanie robotov zostavených výlučne len zo stavebnice LEGO, Pracovníčky OPZ vykonali 14 meraní TK, 11 celkového telesného tuku, 11 meraní Spirometrom a 7 Smokerlyzerom.

- Mesto Žiar nad Hronom sa prihlásilo do programov ROMED2 a ROMACT, ktoré predstavili Rada Európy a EÚ. Mesto Žiar nad Hronom bolo v rámci SR zahrnuté do zoznamu miest, ktoré boli oslovené na účasť v týchto programoch (vybraných bolo 6 miest). Cieľom je podpora rómskej inklúzie na miestnej úrovni na základe princípov Dobrej demografickej samosprávy – poznám svoje práva a povinnosti, implementácia na základe participatívneho procesu spoločného miestneho akčného plánu pre zlepšenie situácie Rómov – som občanom môjho mesta. I. pracovného stretnutia na pôde Mesta Žiar nad Hronom sa stretlo mnoho subjektov – poslanci MsZ, MsÚ – OŽP, OSoO, MsP, ORPZ, ÚPSVaR, riaditelia ZŠ, ŠZŠ, TS s.r.o, RÚVZ a i.

- s VŠZP ZH v Domove sociálnych služieb Ladomerská Vieska pracovníčky oddelenia vykonali počas akcie „**Ladomerský anjel 2014**“ (prezentácia kultúrnych programov zariadení sociálnych služieb, kde sa prezentovali obyvatelia domovov Ladomerská Vieska, Čeláre Kirt', Žiaru nad Hronom, Veľkého Poľa, Banskej Bystrice, Novej Bane, Veľkého Blha a Veľkého Krtíša) 309 meraní -, z toho TK 62, celkový telesný tuk 53, BMI - 44.

- s obcou Janova Lehota pracovníčky oddelenia sa zúčastnili akcie „**Srdiečko na dlani**“, kde okrem prednášok s témami - Prevencia úrazov, Aby mozog nezlenivel, Inkontinencia vykonali merania prístrojmi -celkový telesný tuk – Omron, Tlak krvi, Spirometrické vyšetrenie – Lunglife, Množstvo CO v dychu a krvi – Smokerlyzer. Z počtu 27 účastníkov malo 21 z nich záujem o merania prístrojmi.

9.9 EHES – EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (Zisťovanie zdravia Európanov)

Cieľ projektu Projekt EHES vznikol z dôvodu nutnosti získania kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospeljej populácie v Európe. Získané informácie budú použité na plánovanie zdravotnej politiky, preventívnych aktivít, potrieb zdravotnej starostlivosti v závislosti od sociálno-ekonomických podmienok a veku. Projekt pozostáva z 2 fáz – I. fáza – pilotná štúdia, II. fáza – štúdia na národnej úrovni.

Gestor RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská RÚVZ Žiar nad Hronom

Realizačné výstupy Realizovanie projektu prebiehalo (rok 2011 a 2012) vo všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR (poradenských centrách ochrany a podpory zdravia), skriningové vyšetrenia sa realizovali na prelome rokov 2011 a 2012, v počte, ktorý vymedzili finančné možnosti. Skrining prebiehal vo vekovej kategórii 18 – 64 ročných. Jednalo sa o populáciu, ktorá je ekonomicky aktívna. Nadstavbové vyhodnotenie sa uskutoční v roku 2013 -2014 a výsledky budú prezentované jednak v správe o plnení Národného programu prevencie ochorení srdca a ciev a jednak v správe o zdravotnom stave obyvateľstva v Slovenskej republike.

V roku 2014 sa neplnila.

9.10 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey)

Cieľ projektu

Projekt má za cieľ podrobne zmapovať epidemiologickú situáciu v zdravotnom uvedomení dospelých populácie v SR o hlavných rizikových faktoroch chronických neprenosných chorôb a tiež podrobnejšie zistiť stav fajčiarskych návykov dospelých populácie. Získané výsledky budú slúžiť na modifikáciu a posilnenie intervencií v oblasti prevencie chronických neprenosných chorôb a ich rizikových faktorov.

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Úroveň zdravotného uvedomenia obyvateľstva o rizikových faktoroch chronických neprenosných chorôb a fajčenie spojené s vysokou spotrebou tabaku predstavujú v SR naďalej závažný zdravotný problém. Preto pristúpilo Slovensko ku projektu Svetovej zdravotníckej organizácie „Štúdiá o fajčení a zdravotnom uvedomení“, tzv. TOHES (Tobacco and Health Educational Survey). V rámci surveillance zameranej na zdravotné uvedomenie a fajčenie, tabak a všetko, čo s touto problematikou súvisí sa štandardnými metódami za použitia štandardného dotazníka anonymne zbierajú a analyzujú kľúčové údaje o informovanosti obyvateľstva a prevalencii fajčenia, spotrebe tabaku a ďalších indikátoroch, ktoré napovedia ako sa majú v budúcnosti organizovať intervenčné aktivity a kam sa má ďalej uberať národný systém kontroly tabaku.

Vyhodnotenie

Na základe metodického pokynu gestora pracovníci oddelenia zabezpečili vyplnenie dotazníkov podľa anotácie štúdie. Gestorovi štúdie bolo zaslaných 100 vyplnených dotazníkov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiline**

1 HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre ŽP a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Pitná voda: Na základe povinného monitoringu pitnej vody sme odobrali 44 vzoriek na minimálnu analýzu, z toho 11 vzoriek uhradili prevádzkovatelia zdrojov pitnej vody. Ako ŠZD sme vykonali odbery a analýzy troch vzoriek pitnej vody, podnet na nevyhovujúcu kvalitu nebol žiadny. Platené služby pre fyzické osoby a právnické osoby mimo monitoringu: 35 vzoriek. Kvalita vody je uvedená v informačnom systéme pre pitnú vodu. Z príležitosti Svetového dňa vody sme poskytli konzultácie a poradenstvo pre klientov.

Voda na kúpanie: Ako platenú službu sme odobrali a vyšetrili 95 vzoriek vody na kúpanie z vnútorných bazénov a víriviek, 14 vzoriek z vonkajších bazénov, zároveň boli vykonané kontroly. V rámci ŠZD boli odobraté a vyšetrené 2 vzorky. Kvalita vody je uvedená v informačnom systéme pre vodu na kúpanie. V mesiaci júl bude odobratá vzorka vody z Vodného diela Žilina. Ochorenia z pitnej vody a vody na kúpanie hlásené neboli.

Vydali sme 256 rozhodnutí a záväzných stanovísk.

Riešili sme 11 podnetov, z toho jeden v zariadení starostlivosti o ľudské telo.

Uložili sme 3 pokuty v hodnote 750 eur.

Vypracovali sme 98 podkladov na fakturáciu, fakturovali sme služby v hodnote 11 385,60 eur.

Tri pracovníčky oddelenia sa v 2-týždňových intervaloch zúčastňujú skúšok na získanie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologickej závažných činností. Tri pracovníčky oddelenia tvoria komisiu na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby, pohrebiska, krematória. Boli preskúšané 3 osoby a boli vydané 3 osvedčenia.

V prvom polroku 2016 sa riešili aktuálne podnety na zdroje hudobných prevádzok - boli vykonané 3 merania (2x Staromestské slávnosti v Žiline, 1x reprodukováná hudba v Radničnej vinárni v Bytči). Posudzované hodnoty v oboch prípadoch boli prekročené v zmysle platnej legislatívy. Čo sa týka Staromestských slávností – ide o každoročné podujatie, kde krátkodobo je prekročená hladina hluku, ktorá nepredstavuje riziko ohrozenia zdravia a života. Hudobná produkcia končí okolo 22,00 hodiny a oproti minulému roku hluk z hudobnej produkcie poklesol. Čo sa týka vinárne, majiteľka robí protihlukové opatrenia, ktorých účinnosť preverí kontrolné meranie hluku. Ďalej bol riešený podnet na hluk z reproduktora umiestneného na streche kostola s reprodukciou zvuku kostolných zvonov. Reprodukcia je na úrovni 5 nadzemného podlažia susedného obytného domu. Správca farnosti stíši zvuk na zdroji, čo sa preukáže kontrolným meraním. Opakovaný podnet súvisiaci s prevádzkou pekárne vo Varíne sa preukázal, ako neopodstatnený. Posudzovaná hodnota bola v súlade s platnou legislatívou. 2x sa uskutočnilo meranie dopravného hluku v súvislosti s bývaním – 1x meranie v byte pri ceste I/18 v časti, kde nie je protihluková stena a v byte sú prevetrávacie mriežky. Nameraná hodnota, ako i posudzovaná hladina hluku v referenčnom časovom intervale noc bola v rozpore s platnou legislatívou. Problémom zostáva účinnosť prevetrávacích mriežok. Merania, ktoré sa uskutočnili pri kolaudácii stavby boli v súlade s platnou legislatívou. Druhé meranie bolo uskutočnené v súvislosti s umiestnením ručnej umyvárky osobných automobilov v blízkosti obytnej zóny. Tu čo sa týkalo dopravného hluku bola nameraná i posudzovaná hodnota v referenčnom časovom intervale večer v súlade s platnou legislatívou. Ďalšie meranie v obytnej zóne sa meralo v Bytči, kde sú dve kovoobrábacie prevádzky blízko seba umiestnené, ale cez cestu od obytnej zóny. Meranie hluku preukázalo, že hlavným zdrojom hluku je hluk z dopravy a hluk z prevádzok vlastne neovplyvňuje obytnú zónu. Niektoré merania sú v súlade s platnou legislatívou a niektoré nie. Namerané hodnoty, ktoré nie sú v súlade s platnou

legislatívou sú podkladom pre začatie správneho konania producentov hluku – prevádzkovateľov týchto zariadení

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov.

RÚVZ so sídlom v Žiline nedostal žiadne pokyny na zapojenia sa do plnenia úlohy, až kým nebudú stanovené národné ciele, ktoré schváli rokovanie vlády SR.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Oddelenie HŽPZ zaslalo v r. 2013 správu do Národného referenčného centra pre pitnú vodu do Košíc, v ktorej boli odporúčané v rámci Žilinského kraja: 1/ SKV Nová Bystrica-Žilina (RÚVZ Čadca), 2/ Vodárenská lokalita Ležiachov (RÚVZ Martin).

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Žiline sa pravidelne vzdelávajú, zvyšujú si kvalifikáciu, študujú pregraduálne aj postgraduálne. Zároveň pracujú s platnou legislatívou a metodickými usmerneniami, ktoré nám poskytuje náš nadriadený orgán. Všetky nadobudnuté vedomosti a nazbierané skúsenosti efektívne a erudovane využívajú zamestnanci RÚVZ vo svojej každodennej práci, či už v styku so stránkami, alebo priamo v teréne u subjektov v rámci ŠZD. Zároveň sú zamestnávateľia aj zamestnanci patrične a dôsledne informovaní o svojich povinnostiach voči štátu aj spoločnosti a svojich právach. Výsledky previerok vykonaných v rámci ŠZD sú zaznamenávané do zápisníc a následných náležitých, ako záväzných stanovísk a rozhodnutí.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vykonávala programom ASTR_2011. V rámci ŠZD sa prehodnocovali vydané rozhodnutia na rizikové práce, v prípade 4. kategórie RP sa vydali nové prehodnotenú rozhodnutia. Zamestnávateľia predkladali aktuálne podklady: posudky o riziku, objektivizácia faktorov pracovného prostredia, vykonané technické a technologické opatrenia, akékoľvek zmeny súvisiace s výkonom RP a pracovným prostredím. Pri výkone ŠZD sa sledovali výsledky a intervaly LPP vo vzťahu k práci, či zamestnávateľ plní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z platnej legislatívy v súvislosti s vyhlásenými RP, či zamestnávateľia majú zazmluvnené PZS a BTS.

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených v regióne **Žilina a Bytča: 129 subjektov**.

Kategória RP	Počet pracovníkov v celkom	Z toho počet žien
3. + 4. kategória	4792	1625
3. kategória	4499	1584
4. kategória	293	41

Rozhodnutia na rizikové práce (RP) vydaných bolo 28 rozhodnutí

Počet rozhodnutí	Druh rozhodnutia
1	Rozhodnutia na zrušenie RP
1	Rozhodnutia na preradenie z 3. kat. do 2. kat.
11	Rozhodnutia vyhlasujúcich RP

V 1. ½ roku 2016 sme neuložili žiadnu sankciu v súvislosti s povinnosťami zamestnávateľov voči zamestnancom na rizikových prácach. Zamestnávatelia aj naďalej predkladali protokoly a iné podklady na hodnotenie rizikových prác a profesií. Súčasne predkladali aktuálne posudky o riziku a kategorizácie prác.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí:

V rámci ŠZD boli hodnotené zdravotné podmienky u zamestnancov pracujúcich pri výrobe, skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. V roku 2015 bolo vykonaných **55 previerok**. Previerky boli vykonané v súvislosti uvedenia priestorov do prevádzky (zároveň boli schvaľované prevádzkových poriadkov pre manipuláciu s nebezpečnými chemickými látkami a zmesami). Súčasťou prevádzkových poriadkov sú vždy aj KBÚ. Hodnotili sme odbornosť a správnosť vypracovania prevádzkových poriadkov, tak ako si to vyžaduje legislatíva, upozorňovali sme zamestnávateľov na nedostatky, ktoré musel odstrániť a doplniť. Prehodnocované boli chemické faktory v spoločnosti KFTS s.r.o. v súvislosti s uvedením do trvalej prevádzky. Zamestnanci prichádzajúci do styku s novými chemickými zmesami boli o ich vlastnostiach a bezpečnosti pri práci náležite preškolení.

Počet vydaných osvedčení celkom v kraji ZA + mimo kraj ZA	59
Počet vydaných osvedčení z praxe v kraji ZA + mimo kraj ZA	52
Počet vydaných osvedčení po vykonaní skúšky kraji ZA + mimo kraj ZA	7

Bolo vykonaných **7 skúšok**.

Počet vydaných osvedčení z regiónu Žilina	13
Počet vydaných osvedčení z regiónu Čadca	1
Počet vydaných osvedčení z regiónu Martin	30
Počet vydaných osvedčení z regiónu Liptovský Mikuláš	7
Počet vydaných osvedčení z regiónu Dolný Kubín	0

Pre jednotlivé regióny v ZA kraji bolo vydaných celkom 59 osvedčení.

Osvedčenia mimo kraj Žilina: bolo vydaných 8 (3 x Považská Bystrica, 1 x Belá, 1 x Púchov, 1 x Košice, 1 x Potvorice, 1 x Kalná nad Hronom).

V rámci ŠZD sa kontrolovalo uskladnenie a spôsob likvidácie obalov s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Nakladanie s nebezpečnými odpadmi bolo súčasťou rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky.

DDD činnosť v regióne Žilina a Bytča:

Počet oznámení zaslaných na RÚVZ	17
Počet prevádzok, v kt. sa činnosť vykonala	40

V našom regióne nebola v 1. ½ roku 2016 zaznamenaná žiadna mimoriadna situácia ani havária.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém:

V 1. ½ roku 2016 **nebolo vydané** nové rozhodnutie na vyhlásenie RP s faktorom karcinogénnym a mutagénnym.

Azbest: - v 1. 1/2 roku 2016 požiadalo 21 subjektov RÚVZ so sídlom v Žiline o súhlas na odstraňovanie materiálov zo stavieb, ktoré obsahujú azbest a zároveň bolo vydaných 21 rozhodnutí na manipuláciu s azbestom. V 1. ½ roka nebol prešetrený **žiadny podnet** z dôvodu neprofesionálneho manipulovania s azbestom.

Môžeme konštatovať, že občania aj spoločnosti si viac uvedomujú negatívny dopad azbestového vlákna na zdravie človeka a vo väčšej miere si dávajú likvidovať azbestové krytiny a stavebný materiál oprávneným spoločnostiam.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

V rámci ŠZD sa prešetrujú podozrenia na vznik choroby z povolania v zmysle zaslaných žiadostí od špecializovaných pracovísk. Z dôvodu predchádzania zvyšovania počtu ChzP z dg. DNJZ, pri kontrolách v rámci ŠZD a pri uvádzaní priestorov do prevádzky vždy požadujeme **posudok o riziku s faktorom fyzickej pracovnej záťaže**.

V 1. 1/2 roku 2016 zaslaných ChzP	12
Prešetrených bolo ChzP	12
ChzP s Dg. DNJZ	8
ChzP s Dg. Astma	1
ChzP s Dg. silikóza	1
ChzP s Dg. Nádorové ochorenie v súvislosti s dokázanými karcinogénmi	1
ChzP s Dg. Iné poškodenie zdravia / chemický faktor	1

V regióne Žilina je zaznamenaný výskyt **ochorení** súvisiacich s výkonom prác s Dg. DNJZ prevažne v automobilovom priemysle, a to prác na výrobných linkách, kde je vnútené pracovné tempo a 100% práca v stojí. Šetrenie chorôb z povolania je prevažne v spolupráci s PZS, prípadne s iným pracovníkom, ktorý zabezpečuje v subjekte zdravotný dohľad (napr. oprávnený bezpečnostný technik, verejný zdravotník) a so zamestnávateľom. V prípade zistených nedostatkov zo strany zamestnávateľa sú vykonávané nápravné opatrenia.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

V rámci výkonu ŠZD bolo v 1. 1/2 roku 2016 poskytnutých **1732** konzultácií s ohľadom na podporu a ochranu zdravia pri práci. Konzultácie boli zamerané na výklad novely zákona 355/2007 Z.z.. Previerky boli zamerané na pracovné prostredie, pracovnú činnosť, dodržiavanie bezpečnostných a zdravotných zásad pri práci, či spĺňajú fyzické osoby-podnikatelia, právnické osoby odbornú spôsobilosť pre danú činnosť, či absolvovali povinnú akreditovanú odbornú prípravu a pod.. Naďalej sme sledovali činnosti, ktoré vykonávajú SZČO, do akej miery majú vypracovaný posudok a riziku a kategorizáciu prác, resp. ako majú s inými spoločnosťami uzatvorené dohody a kto je zodpovedný za pracovné prostredie, poskytovanie OOPP, prípadne zabezpečenie zdravotného dohľadu. Naďalej usmerňujeme zamestnávateľov na dôsledky vplyvu práce na zdravie zamestnancov, ako sa vyhnúť prípadnému vzniku choroby z povolania.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci výkonu ŠZD bolo v 1. 1/2 roku 2016 v rámci ŠZD vykonaných **17** obhliadok a previerok v súvislosti s vytvorením chránených pracovísk. Z previerok RUVZ vydal odborné stanoviská, ktoré následne slúžili pre ich zriadenie. Jednalo sa o chránené pracoviská pre pracovníkov so zníženou pracovnou schopnosťou z poškodením podporno-pohybového systému, s metabolickým syndrómom, s poškodením nervového systému, s onkologickým a psychickým poškodením zdravia.

Kontroly vykonané v zmysle PaP v 1. 1/2 roku 2016:

Na chránených pracoviskách boli vykonané ciele aj opakované previerky pracovných podmienok, zhodnotenú pracovné prostredie a spôsob výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam zamestnancov v 3 chránených dielňach:

1. Subjekt: *WALKER Trading, s.r.o., Štúrova 3, 010 01 Žilina, IČO: 45 914 451, sídlo prevádzky: „Deaf Kebab“, Štúrova 3, 010 01 Žilina.*

2 pracovníci (muž a žena) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii **„pomocný pracovník pri príprave rýchleho občerstvenia“**.

Zdravotné postihnutie:

sluchový aparát;

sluchový aparát.

Pracovná činnosť spoločnosti je zameraná na poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia. Dispozične sa prevádzka člení na prípravnú časť s manipulačnou plochou a predajnú časť s manipulačnou plochou. V rámci práce majú pracovníci možnosť prestávok podľa svojej potreby. Do náplne práce zamestnancov na pracovnej pozícii "pomocný pracovník pri príprave rýchleho občerstvenia" sú pomocné a prípravné práce pri poskytovaní služieb rýchleho občerstvenia.

Kontrolné listy:

- Z – NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami – 2 ks,
- P – NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – 2 ks.

2. Subjekt: *Mesto Rajec, Námestie SNP 2/2, 015 22 Rajec, IČO: 00 321 575, sídlo prevádzky: Námestie SNP 2/2, 015 22 Rajec.*

- 4 pracovníci (3 muži a 1 žena) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii **„pracovník verejnej ochrany a bezpečnostných služieb inde neuvedený“**.

Zdravotné postihnutie:

- podporno – pohybový aparát;
- podporno – pohybový aparát;
- podporno – pohybový aparát;
- ochorenie dýchacej sústavy.

Pracovná činnosť prevádzky Mestského úradu je zameraná na odborné, administratívne a organizačné veci súvisiace s plnením úloh mestského zastupiteľstva a primátora, ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom. Do náplne práce zamestnancov na pracovnej pozícii "pracovník verejnej ochrany a bezpečnostných služieb inde neuvedený" je sledovanie monitorovacích kamier na LCD monitoroch prostredníctvom ktorých sledujú dianie v meste vo vybraných lokalitách. V rámci práce majú pracovníci možnosť prestávok podľa svojej potreby. Pracovný priestor je situovaný na III. NP v administratívnej budove Mestského úradu Rajec. Jedná sa o miestnosť kancelárie kamerového monitoringu Mestskej polície.

Kontrolné listy:

- Z – NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami – 4 ks,
- P – NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – 4 ks.

3. Subjekt: *Pracovné odevy Apis, s.r.o., Škultétyho 5, 010 01 Žilina, IČO: 46 841 601, sídlo prevádzky: Pracovné odevy Apis, s.r.o., Škultétyho 5, 010 01 Žilina – so zameraním na šitie pracovných odevov.*

- 2 pracovníci (žena a muž) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii **„krajčírka“** a **„administratívno – skladový pracovník“**.

Zdravotné postihnutie:

- onkologické ochorenie;
- podporno – pohybový aparát.

Pracovná činnosť je zameraná na šitie, skladovanie a distribúciu pracovných odevov. Pracovný priestor je situovaný na 2. nadzemnom podlaží murovanej budovy. Zamestnanci majú k dispozícii kuchynku a oddychovú zónu so sedacím nábytkom a zariadenia na osobnú hygienu. Stravovanie zamestnancov je riešené reštauračnými stravnými lístkami.

Kontrolné listy:

- Z – NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami – 1 ks,
- P – NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – 2 ks,
- R – NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami – 1 ks,

Pri previerkach bolo zistené, že zamestnávateľia dodržiavajú prispôsobenie obmedzených pracovných podmienok vrátane nárokov na pracovný výkon k zdravotnému stavu zamestnancov so zdravotným postihnutím. Zamestnávateľia umožňujú zamestnancom individuálne prestávky podľa potreby vyplývajúce z ich zdravotného stavu. V kontrolovaných chránených pracoviskách nebolo zistené riziko expozície zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia u zamestnancov so zníženou pracovnou schopnosťou. Pri posudzovaní navrhovaných chránených pracovísk sa sleduje, či boli splnené požiadavky NV SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko so zohľadnením na zdravotné postihnutie zamestnancov.

3 OBLASŤ HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR Bratislava.

K 30.06.2016 bolo odobraných 12 kozmetických výrobkov. Protokol o vyšetrení vzorky bol predložený u 4 výrobkoch, ktoré vyhovujú požiadavkám zdravotnej neškodnosti

3.2 Bezpečnosť výrobkov z bambusu

RÚVZ so sídlom v Žiline a RÚVZ so sídlom v Poprade je riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade.

K 30. 06. 2016 boli odobraté 2 vzorky materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami (výrobky z bambusu). Vzorky boli laboratórne vyšetrené v akreditovanom laboratóriu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. Vyšetrované vzorky vyhovujú platnej legislatíve.

3.3 Problematika plastifikátorov v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami

RÚVZ so sídlom v Žiline a RÚVZ so sídlom v Poprade je riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

K 30. 06. 2016 boli odobraté 2 vzorky materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami (fľaše na uchovávanie potravín s plastovým tesnením). Vzorky boli laboratórne vyšetrené v akreditovanom laboratóriu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. Vyšetrované vzorky vyhovujú platnej legislatíve.

3.4 Prehľad 5 – ročného výkonu hraničných kontrol nad melamínovými a polyamídovými výrobkami v SR a EÚ

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR Bratislava a RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.6 Monitoring príjmu jódu

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR Bratislava a RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.7 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách

Odpočet: Cieľom úlohy je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách u dospelých a detskej populácie, zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Úloha prebieha v 2 etapách:

I. etapa : február 2016 – november 2016; odborne – metodická príprava monitoringu, zber údajov a analýza vzoriek – v rámci zberu údajov bolo oslovených 20 respondentov.

II. etapa : december 2016; bude sa vyhodnocovať monitoring a pripraví sa záverečná správa.

V súčasnosti prebieha prvá etapa.

3.8 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Odpočet: Cieľom úlohy je dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

Úloha prebieha v 2 etapách:

I. etapa: február - marec 2016 – boli odobraté 3 vzorky hotových pokrmov (ZSS vyvarujúce: 1 verejné stravovanie, 1 závodné stravovanie, 1 nemocničné stravovanie – zamestnanci) a 3 vzorky potravín (2 vzorky chleba a 1 vzorka pečiva) v ZSS na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli a výsledky spracované v tabuľkovej forme boli odoslané na ÚVZ SR do 30.04.2016.

II. etapa: február - marec 2016 – v rámci zberu údajov bolo oslovených 20 respondentov (veková kategória 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy – 5 žien a 5 mužov každej vekovej kategórie). Respondenti vyplňali 24 hodinový dotazník spotreby potravín/ pokrmov/ nápojov a dotazník o frekvencii konzumácie potravín s pridanou jedlou soľou. Výsledky monitoringu príjmu kuchynskej soli na základe 24 hod. dotazníka s porovnaním s OVD a dotazníka o frekvencii konzumácie potravín s pridanou jedlou soľou boli spracované do tabuľkovej formy a zaslané na ÚVZ SR do 30.04.2016.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

V rámci priority „Podpora zdravšieho prostredia v školách“ bol priebežne zabezpečovaný efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach stravovacích prevádzok určených pre deti a mládež a vo výdajniach stravy, kontrola hygienických podmienok pri príprave diétného stravovania, kontrola dodržiavania zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky, kontrola dodržiavania pitného režimu pre deti, v predškolských zariadeniach presadzovanie používania pitnej vody a nesladených nápojov v rámci pitného režimu, zisťovanie počtu stravujúcich sa detí a mládeže v školských stravovacích zariadeniach.

V rámci priority „Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení“ sa zamestnanci RÚVZ so sídlom v Žiline zúčastňujú pracovných porád pracovníkov školského stravovania organizovaných okresnými úradmi, odborom školstva a Spoločnými školskými úradmi na okresnej úrovni.

V rámci priority „Podpora pohybových aktivít“ zamestnanci pri výkone ŠZD sledovali

využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení, sledovali využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport v rámci výučby žiakov sledovanej školy (plaváreň, športová hala, verejné ihrisko).

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Realizácia prieskumu bude vykonávaná podľa požiadaviek gestora, ktorým je MZ SR, Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a ÚVZ SR.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

. V prvom polroku 2015 bol vykonaný zber údajov od 60 žiakov vo vekovej skupine 7 – 10 rokov (2 triedy ZŠ v rámci 1. stupňa, z toho 1 mestská a 1 vidiecka). Databáza s údajmi získanými od respondentov bola zaslaná do 30.06.2015 gestorovi projektu. V roku 2016 bude vykonaný ďalší zber údajov od 60 žiakov vo vekovej skupine 11 – 14 ročných detí.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

V I. etape (rok 2013) bola nadviazaná spolupráca s MŠVVaŠ SR, príprava podkladov k cieľnému výkonu ŠZD telovýchovných zariadení, výber škôl, príprava dotazníkov a následne bol vykonaný monitoring hygienického stavu telovýchovných zariadení.

II. etapa – zber údajov bol vykonaný v druhom polroku 2014 podľa požiadaviek gestora projektu. Spolu bolo vyplnených 400 dotazníkov „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“ a 20 dotazníkov „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“, ktoré boli nahodené do programu EpiData. Vyplnený formulár bol zaslaný na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v termíne do 31.12.2014. V roku 2015 prebehla tvorba databázy získaných údajov, analýza a vyhodnotenie údajov a záverečné spracovanie. Termín ukončenia projektu je r. 2016.

2.Ostatné projekty:

PROJEKT COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Projekt je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Realizovaný je MZ SR metodikou WHO a schválený etickou komisiou. Cieľom projektu je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku. Ide o rutinné meranie (telesná hmotnosť, výška, obvod bokov, obvod pásu) žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. V roku 2015 prebehli merania žiakov základných škôl a zber údajov. Spolu bolo pomeraných 84 detí v troch základných školách podľa priloženej metodiky. V roku 2016 bolo zrealizované vkladanie údajov v programe Excel a v programe Open Clinica a následné odoslanie údajov do Európskej centrály WHO.

PROJEKT GYTS (Global Youth Tobacco Survey)

Global Youth Tobacco Survey (GYTS) je súčasťou projektu Global Tobacco Surveillance System, ktorý vypracovala a vykonáva Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) v spolupráci s Centers for Disease Control and Prevention v Atlante, USA (CDC). Projekt sa zameriava na monitorovanie užívania tabaku, faktorov s ním asociovaných ako aj odrazu opatrení kontroly tabaku u populácie najmä so zameraním na Rámcovú dohodu o kontrole tabaku vo vybraných cieľových skupinách populácie v jednotlivých krajinách. Ide o dotazníkový anonymný prieskum, ktorý sa vykonáva v školách v ročníkoch s dominanciou 13-15 ročných detí, t.j. na Slovensku 7-9 ročník základných škôl a zodpovedajúci ročník 8 ročných

gymnázií, t.j. sekunda až kvarta. V prvom polroku 2016 bol zrealizovaný zber údajov podľa požiadaviek gestora projektu. Spolu bolo vyplnených 153 dotazníkov a 2 dotazníky boli vyplnené riaditeľmi participujúcich škôl.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program SR - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Zabezpečovanie vyššej úrovne zaočkovanosti sa vykonáva formou telefonického konzultácie, osobným kontaktom s klientom resp. lekárom, vzdelávaním zainteresovaných, osvetovou činnosťou pre obyvateľov - internetová stránka úradu, články v médiách, semináre pre lekárov a výkonom štátneho zdravotného dozoru v ambulantných zariadeniach (v zmysle platnej legislatívy v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR Bratislava). Pre priaznivú epidemiologickú situáciu sme nemuseli prikrčiť k mimoriadnemu očkovaníu.

Problémom pri zabezpečovaní úrovne zaočkovanosti je pre epidemiológa snaha rodičov odmietat' očkovaníe dieťaťa. V priebehu sledovaného obdobia sme zaevidovali ďalšie hlásenia zo strany lekárov. V prvom polroku r. 2016 bolo riešených 37 podaní odmietania očkovanía, z nich riešených prípadov blokovou pokutou 36 podaní, ktorej súhrnná suma činí 455,0 Eur. Tento polrok bolo hlásených 24 nových odmietnutí očkovanía rodičom dieťaťa. Prevažujúci argument zo strany rodičov dieťaťa je tendencia odmietat' živé vakcíny, strach z vedľajších účinkov. Celkový počet prípadov odmietaní očkovanía činí 272 prípadov (agenda od r. 2008).

Kontrola očkovanía v SR za posledné sledované obdobia : t.j. obdobia 2014/2015 – vyhodnotenie k 31.08.2015: počet pediatrických obvodov spolu 40, okres Bytča : 6 obvodov, okres Žilina : 34 obvodov. V okrese Žilina sa zaočkovanosť pohybuje od 94,4% pri očkovaní MMR v ročníku nar.2013 do 98,4% pri preočkovaní v 11.roku života v roč. narodenía 2003. V okrese Bytča sa pohybuje zaočkovanosť v rozmedzí od 94,4% pri očkovaní MMR v roč. nar. 2013 do 100,0% pri preočkovaní v roč. nar.2003.Zaočkovanosť pod 95% sme zaznamenali obidvoch okresoch - v roč. narodenía 2013 pri očkovaní proti MMR. Aktuálna kontrola je v príprave s termínom ku dňu 31.8.2016.

6.2. Surveillance infekčných chorôb - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Riešene formou preventívnych programov a aktivít, ktoré zahŕňajú poradenskú činnosť v problematike, napr. AIDS, vírusových hepatítid, v problematike vakcinácie, dezinfekcie, očkovanía cestovateľov. Uskutočnenie : telefonicky resp. osobným kontaktom s klientom a lekárom. Počet konzultácií osobne s klientom v problematike HIV/AIDS: 34x, z toho 21x muž a 13x žena, počet vydaných certifikátov : 5x, odber krvi 34 x - anonymný odber: 15 x. Problematika vírusových hepatítid a iných druhov očkovanía riešená 25x (osobný resp. telefonický kontakt s klientom alebo lekárom). Konzultácie v oblasti NN a dezinfekcie, priestorové danosti pre zdravotnícke zariadenía: 43 x.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:

Vykonáva sa plnením projektu PHARE : Posílenie surveillance a kontroly infekčných ochorení v SR, programom EPIS pri zabezpečení komunikácie so sieťami EÚ a SZO- (prenosné ochorenía). Spolu vykonaných krajských správ: 25x týždenné hlásenia, spracovaníe ARO - chorobnosť / týždeň + aktuálne hlásenia pre SRV.

6.4. Nozokomiálne nákazy - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR :

Surveillance nozokomiálnych nákaz vykonávaná v zmysle Vyhlášky MZ SR č.553/2007, a v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD/ ÚVZ SR. Problematika NN je riešená podľa aktuálnej situácie, ako aj podľa výsledkov ŠZD - kontroly sterovou metódou práce pre jednotlivé kontrolované pracoviská telefonicky, následne písomným zhodnotením dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu a výkonu bariérovej ošetrovateľskej techniky. Podľa výsledkov je situácia riešená príslušnými opatreniami. Počet kontrol HER/ŠZD: 6x (FNsP Žilina, polikliniky), z toho 1x / vzorkový systém kontroly na OCS FNsP Žilina. Počet kontrolovaných sterilizačných prístrojov pre zdravotnícke pracoviská spolu : 124 x (biologická kontrola), z toho vo FNsP Žilina : 19 prístrojov.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

K problematike sú vypracované havarijné - pandemické plány na úrovni regiónov i kraja aktualizované 1x/rok, resp. v zmysle pokynov WHO alebo ÚVZ SR Bratislava.

V mesiaci máj 30.05.2016 bolo vykonané zaškolenie pracovníkov v zmysle Prílohy č.6 – Usmernenie HH SR „Koordinácia postupov pri zistení VNN v SR. Zaškolení dňa 12.05.2015 boli pracovníci KOS ZZS, primári CPO, odd. Urgentného príjmu, lekári príjmových ambulancií, zástupcovia útvarov krízového riadenia a hospodárskej mobilizácie. Školenie bolo organizované v spolupráci RÚVZ Žilina a Samostatný odbor krízového riadenia zdravotníctva Žilinského kraja FNsP Žilina, VÚC Žilinského kraja pre – spádová oblasť Žsk kraj. RÚVZ Žilina pre zaškolenie všeobecných lekárov pre deti a dorast aj všeobecných lekárov pre dospelých v spáde má vypracovanú osnovu riešenia situácie VNN. V mesiaci jún 2016 1x vykonané cvičenie FNsP Žilina/ RÚVZ Žilina - zabezpečenie výkonov ZP FNsP Žilina- príklad pre susp. ochorenie MERS v zmysle usmernenia ÚVZ SR / VNN.

6.6. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV - prac. RÚVZ v SR

Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách podľa harmonogramu Virologického pracoviska RÚVZ Banská Bystrica sme vykonali 3x odberom vody v ČOV D. Hričov: 2.2.2016,15.3.2016,17.5.2016.s výsledkom : Pokus o izoláciu enterálnych vírusov z odpad. vody: 3x negatívny.

6.7. Prevencia HIV / AIDS - projekt : spolupracujúci pracovníci z poradne zdravia a oddelenia HDM. Interaktívna forma vzdelávania a prevencie, spôsob získavania vedomostí dotknutých študentov v oblasti prevencie HIV. Pre rôzne názory rodičov detí k obrazovej dokumentácii projektu (riešenie situácie v roku 2015) bude v roku 2016, tak ako v roku 2015 zabezpečená aktivita až ku dňu 1.12.2016 pre žiakov IV. ročníka strednej školy mesta Žilina.

6.8. Poradne očkovania – riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR :

Realizačný výstup zahŕňa zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach, zníženie odmietaní očkovania a zabezpečenie informovanosti.

Na úrade pracuje Poradňa očkovania: informovanosť zabezpečená 37 x pri odmietaní očkovania. Konzultácie vo vzťahu k ambulancii sú vykonané telefonicky alebo osobným kontaktom s klientom - klasické otázky pre očkovanie a cestovnú medicínu boli vykonané 22 x pre lekárov a 18 x pre klientov.

Informovanosť verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ je zabezpečená písomnou informáciou v ambulanciách všeobecných lekárov, gyn.-pôr.ambulanciách, vo vstupnej hale budovy RÚVZ a na webovej stránke úradu.

6.9.Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania :

Vzdelávanie - stredné školy : termín vykonania mesiace máj – jún 2016, koordinátor akcie RÚVZ Komárno : v rámci RÚVZ Žilina spolupracujúce pracoviská odbor epidemiológie, poradňa zdravia, oddelenie HDM informatívnou formou (školské zariadenia).

1. Vzdelávanie bolo realizované na troch stredných školách pre žiakov 3.ročníka : Stredná odborná škola podnikania Žilina, Gymnázium Bytča, Stredná odborná škola poľnohospodárska a služieb na vidieku v Žiline. Spolu v rámci troch výkonov projektu bolo zaškolených 71 žiakov, pred akciou vypísaný Dotazník I., po akcii vypísaný Dotazník II.

2. Prednášky pre SZŠ Žilina – koordinátor RÚVZ Trnava : Projekt vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie: Vzdelávanie bolo v školskom roku 2015/2016 zamerané na 4.ročník SZŠ Žilina,odbor zdravotnícky asistent, spolu vyškolených 42 žiakov v termíne 4.4.2016 a 25.4.2016, vypísané testy k aktuálnej problematike - témy I.,II., IV., odprednášaná problematika v rámci 4 vyučovacích hodín – praktické vyučovanie.

7 ODBOR LABORATÓRNYCH ANALÝZ

1.1.Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Meranie imisíi hluku v životnom prostredí vzhľadom na záťaž obyvateľstva

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
41	119	946

1.3. Ľudský biomonitoring –sledovanie záťaž e skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
5	10	25

3.1. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
80	1120	2180

3.6. Monitoring príjmu jódu

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
56	112	112

3.7. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
38	133	234

7.1. Cyanobaktérie

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
0	0	0

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

očet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
16	16	96

7.10. Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
140	420	2608

7.13 Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi. Plnenie:

Počet vzoriek	Počet analýz	Počet nevyhovujúcich vzoriek
15	105	6

7.14. Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách Plnenie:

	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ ZA	35	35	70
RÚVZ KE	0	0	0
UVZ SR BA	29	29	58

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

- V rámci plnenia úloh NPPZ sme udržiavali spoluprácu s regionálnymi médiami - Žilinský večerník, My – žilinské noviny, s Fakultou nemocnicou s poliklinikou Žilina, Mestským úradom Žilina, Mestskou knižnicou Žilina, [Krajským riaditeľstvom Policajného zboru](#) v Žiline - odbor komunikácie a prevencie, poisťovňami - Union, Všeobecná zdravotná poisťovňa, s Regionálnymi komorami - Komora sestier a pôrodných asistentiek, s organizáciami - Slovenská nadácia srdca, Liga proti rakovine, firmami - GlaxoSmithKline Slovakia s.r.o. Consumer Healthcare, Interpharm a.s. Elmex, VÚC a orgány verejnej správy, MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ a iné
- 1x účasť na zasadnutí ÚKROPS
- 1x účasť na porade vedúcich odborov podpory zdravia
- účasť na VII. Odbornej konferencii Surveillance chronických ochorení (aktívna účasť- poster- *Závislosť na alkohole ako sociálny problém*)
- účasť na 39. Dňoch Zdravotnej výchovy I. Stodolu
- účasť na pracovnom stretnutí Pracovnej skupiny pohybovej aktivity, prevencie nadváhy a obezity
- účasť na pracovnom stretnutí Pracovnej skupiny „Prevencia fajčenia“
- účasť na seminári „Podpora zdravia a výchova k zdraviu seniorov“
- účasť na pracovnom stretnutí k projektu „Očkovanie hrou“
- aktívna účasť na pracovnom stretnutí pracovnej skupiny pre akčný plán pohybovej aktivity
- realizácia projektu Monitoring Aditívnych látok (20 účastníkov)
- realizácia projektu Spotreby kuchynskej soli (20 účastníkov)

- aktivity v rámci „Svetového dňa proti rakovine“:
 - 2x interaktívna prednáška pre študentov SZŠ Žilina (spolu 30 študentov) – „Prevenca ca prsníka, ako si vyšetrovať prsníky“
 - 1x interaktívna prednáška pre študentov VŠZaSP (spolu 23 študentov) - „Prevenca ca hrubého čreva“
 - 2x panel vo vstupom priestore RÚVZ so sídlom v Žiline („Prevenca ca hrubého čreva“, „Samovyšetrenie prsníkov“)
- 1x informácia na web stránke RÚVZ so sídlom v Žiline („Samovyšetrenie prsníkov“)
- 2x prednáška v rámci realizácie projektu *Hodnota očkovania pre stredné zdravotnícke školy* (odprenášaných 6 rôznych tém, spolu 43 študentov) (spolupráca s Odd. epidemiológie)
- Kampaň „Umývaj si ruky – zachrániš život“
 - prednáška pre žiakov SZŠ (22 žiakov)
 - seminár pre sestry detského oddelenia, ortopedické pediatrické odd. FNŠP Žilina (50 sestier) spojené s názornou ukážkou hygieny rúk ako významnej súčasti bariérovej ošetrovateľskej techniky (spolupráca s Odd. epidemiológie)
 - prednáška princípy bariérového ošetrovateľstva pre študentov VŠZaSP 2 roč. (44 študentov)
- 3x interaktívna prednáška pre študentov stredných škôl ZA okresu v rámci projektu *Zvyšovanie povedomia o očkovaní – Očkovanie hrou* (spolu 71 študentov) (spolupráca s Odd. epidemiológie)
- 1x publikácia v regionálnych novinách informácia k „Týždňu mozgu“

9.1.1 SLEDOVANIE a hodnotenie ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Zahájenie realizácie dotazníkového prieskumu „Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR“ - zozbieraných 72 dotazníkov z celkového počtu 104.

9.2 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015-2025

Realizácia dotazníkového prieskumu k programu „Školské ovocie“ (spolu 184 dotazníkov)

Aktivity k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“:

„Športový deň“ pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Žiline na 16. 6. 2016. (počet plánovaných zamestnancov, ktorí sa akcie zúčastnia cca 55 – produktívny vek)

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Kampaň je realizovaná 1x za 2 roky a nasledujúci ročník kampane prebehne v roku 2017.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V prvom polroku 2016 sme aktivity zamerané na problematiku alkoholu nerealizovali.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

-Individuálne poradenstvo pre poslucháčov Univerzity tretieho veku – „Výživa, Význam vody a pitný režim“ (17 ľudí)

- prednáška pre poslucháčov Univerzity tretieho veku: „*Ako zvládať stresy*“ (spolu 23 ľudí)
- v rámci týždňa mozgu ukážka tréningu pamäti pre poslucháčov Jednoty dôchodcov Teplica nad Váhom (30 poslucháčov)
- v rámci týždňa mozgu ukážka tréningu pamäti spojená s prednáškou o zdravej výžive a jej význame pre mozog (15 seniorov)
- prednáška pre poslucháčov Univerzity tretieho veku: „*Imunitný stav populácie, hygienicko-epidemiologický režim zdravotníckych prevádzok*“ (spolu 25 ľudí)
- individuálne poradenstvo pre poslucháčov Univerzity tretieho veku – „*Stres*“ (7 ľudí)

9.6 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKOL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

RÚVZ so sídlom v Žiline tento program neplní. Program plní RÚVZ Bratislava.

9.6.1 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Odpočet:

1x beseda pre MŠ Rajecká Lesná (17 predškolákov, 2 pedagógovia)

9.7 CINDI PROGRAM SR

Odpočet:

realizácia „dní zdravia“ (spolupráca s poisťovňami Union, VŠZP):

- fi. AZET ZA – monitoring Hgb, celkového cholesterolu, kyseliny močovej, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (43 účastníkov)
 - 2x Mestský úrad Žilina - monitoring cholesterol, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (61 účastníkov)
 - 2x Kinex a.s. - monitoring cholesterol, Hgb, kyselina močová, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI- individuálne poradenstvo (88 účastníkov)
 - fi. Telekom ZA– monitoring cholesterol, Hgb, kyselina močová, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 40 účastníkov)
 - fi. Stredoslovenské elektrárne - monitoring cholesterol, Hgb, kyselina močová, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 71 účastníkov)
- v základnej poradni vyšetrených 22 prvovyšetrených, 45 opakovane vyšetrených
v teréne vyšetrených 303 klientov
- web stránka RÚVZ ZA- 17x článok: „*Cholesterol*“, „*Čo robiť ak je zvýšený krvný cholesterol?*“, „*Rýchly zásah môže zachrániť život*“, „*Aké mám riziko KVS ochorení?*“, „*Pyramída výživy*“, „*Peľové alergie*“, „*Osteoporóza*“, „*Duševné zdravie*“, „*Hepatitídy*“, „*Čo robiť počas horúčav*“, „*CHOCHP*“, „*Diabetici a ich nohy*“, „*Alzheimerova choroba*“, „*Ako sa chrániť pred kliešťom? – deti a verejnosť*“, „*Riziká pasívneho fajčenia*“, „*Onkologické ochorenia spôsobené fajčením*“
- 8x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ ZA: „*Varixy dolných končatín*“, „*Čo robiť počas horúčav*“, „*Melanóm kože*“, „*Hypertenzia- tichý zabijak*“, „*Ako si správne merať tlak krvi?*“, „*Ako sa chrániť pred kliešťom? – deti a verejnosť*“, „*Vysoký cholesterol- čo s tým?*“

9.8 AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE NÁRODNEJ PROTIDROGOVEJ STRATÉGIE SR NA OBDOBIE ROKOV 2013-2016

Odpočet:

- interaktívna prednáška v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre študentov Bilingválneho gymnázia na tému „*Drogová problematika – legálne a nelegálne*“

drogy“ (48 študentov)

- individuálne poradenstvo pre študentov SOŠ Poľnohospodárska spojená s meraním CO vo vydychovanom vzduchu a hodnotením stupňa závislosti na nikotíne (25 študentov)
- v rámci anti-fajčiarskeho dňa pre fi. Sungwo Hitech ZA monitoring CO vo vydychovanom vzduchu a mieru závislosti na nikotíne (64 účastníkov)
- poskytovanie telefonického poradenstva na odvykanie od fajčenia (17 klientov)
2x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ ZA „*Legálne drogy*“, „*Pasívne fajčenie*“